Digitized by Google

Digitized by Google

ANNALES
CAMALDULENSES
TOMUS QUARTUS.

ANNALES
CAMALDULENSES
ORDINIS
SANCTI BENEDICTI

Quibus plura interſeruntur tum ceteras Italico-monaſticas res, tum hiſtoriam Eccleſiaſticam remque Diplomaticam illuſtrantia.

D. JOHANNE-BENEDICTO MITTARELLI ABBATE
& D. ANSELMO COSTADONI

Presbyteris & monachis e Congregatione Camaldulenſi Auctoribus.

TOMUS QUARTUS

Complectens res geſtas ab anno Chriſti M. C. LXI. ad annum M. CC. L.

Ad fidem MONUMENTORUM & VETERUM CHARTARUM, quæ APPENDICEM conſtiiuunt.



VENETIIS, MDCCLIX.
Ære Monaſterii Sancti MICHAELIS DE MURIANO.

Proſtant apud JO. BAPTISTAM PASQUALI.
SUPERIORUM VENIA ET PRIVILEGIO.



Digitized by Google



PRINCIPI · PATRI · PATRONO
MONACHORVM · CAMALDVLENSIVM · ORDO
DEVOTVS · NOMINI · MAJESTATI Q · EIVS ·

SANCTISSIMO. PATRI

CLEMENTI. XIII.

PONTIFICI. MAXIMO.

Johannes-benedictus Mittarelli Abbas & Anſelmus Coſtadoni Presbyteri & Monachi Camaldulenſes.

INcerti æque & ſecuri ad veſtigia pedum Sanctitatis Tuæ accedimus, Beatissime Pater, veneraturi

in Te Catholicæ Eccleſiæ Pontificem Maximum, adoraturi Universi Orbis Patrem. Pontificis Maximi dignitas, qua nulla major eſt, accedentes retrahit, univerſalis Patris dignatio, quæ & ipſa maxima eſt, ad accedendum invitat; ſed dum ancipites hæremus, ac certatim contraria imperant Majeſtas & Fiducia, illud exploratiſſimum menti noſtræ occurrit, Te natura comparatum ad benignitatem, hanc nequaquam ſeparaſſe a dignitate, talemque Te modo præſtare, qualem alloquio & factis, antequam ad hujus ſupremi Pontificatus apicem provehereris, pluries experti ſumus. Fiduciam auget conſtans omnium vox, eam eſſe animi Tui indolem, quam tum in clariſſima maximæ Urbis luce nemo eſt, qui non ſuſpiciat, pleno quinimmo ore prædicet, annuntient vero, referantque diſſitis populis ſinguli, qui ex alma Roma in patriam ſuam ſunt reduces. Ajunt enim Te, qui Pater jampridem eras civium unius urbis, Patrem modo effectum multitudinis Credentium; & viſcera miſericordiæ, quæ in pauperum certum finitumque numerum effundebas, effundere nunc in Orbis totius indigos homines; nullum iccirco a Tua præſentia ſubtrahi, mœſtum nemi-

minem recedere, & tamquam dulces filios a Te pendere omnes, quos in Chriſto parturis, in ulnis geſtas, ſinuque foves. Et quod olim ad alterum Romanum antiſtitem Eugenium III. ajebat alter Monachus Bernardus, ſubdunt, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Purpuratos Patres, Principem Te conſtituiſſe ſibi, non Tibi; ac mutatam eſſe quidem dignitatem Tuam, ſed in Te hanc mutationem factam fuiſſe, non de Te, nec priori ſtatui Tuo ſucceſſiſſe promotionem, ſed acceſſiſſe.

Majeſtate igitur tam dignanter cedente, quid-ni cedat pudor? Securi propterea, neque ulterius ambigentes coram Sanctitate Tua ſiſtimus, & ipſis feliciſſimis Pontificatus Tui initiis obſequia noſtra publica profeſſione efferentes, Annalium noſtrorum Camaldulenſium opus, quod Epiſcopo & Cardinali debebamus, Tibi nunc Sanctissimo & Universali Patri ſubjicimus, in eam ſpem erecti, quod non dedignaberis propitios convertere obtutus erga labores noſtros, quos aliquot ab hinc annis inchoatos, & jam ad quartum tomum productos non deſpiciendos hactenus voluiſti.

Camaldulenſem præterea Tu Ordinis San-

cti

cti Benedicti humillimam Congregationem, in Monachos & Eremitas partitam, ſuavi ſemper ore, hilarique fronte excepiſti; recordantur ipſius alumni beneficiorum Tuorum; vel grati itaque animi cauſa hiſtoria ejus gentis ſub Tuis oculis erat ponenda, quam alio quoque jure Sanctitas Tua ſibi vindicat, nimirum ob Majorum Tuorum optima de Camaldulenſi familia merita. Unum eorum præterire nefas Clariſſimum Progenitorem Aurelium, qui palatium, terras, vineas ad eremi conſtructionem liberali manu Camaldulenſibus aſcetis conferens, primordia tribuit anno M. IↃC. LXV. ſolitario Fileti receſſui, qui ad hodiernam diem inter præcipuos Venetæ ditionis viget tum florenti ſtatu, tum felicitate vitæ in colle dicto Capreolo prope Coneglanum Diœceſis Cenetenſis.

Accedit alia non ſpernenda ratio, cur Annales Camaldulenſes Sanctitati Tuæ conſecremus. Coaluit ſeculo XII. in territorio Urbis Patavinæ (libenter verba facimus de ea urbe, cujus habenas ſapientiſſime & pientiſſime moderatus es, quam in deliciis ſemper habuiſti & habes, in qua præclariſſima miſericordiæ, pietatis, Pontificiique zeli monimen-

nimenta reliquiſti) coaluit cœtus Monachorum Alborum Ordinis Sancti Benedicti, cujus Congregationis plura Cœnobia ad majores noſtros reformanda progreſſu temporis tranſiere. Porro nos non latet, quam ſollicitus ſemper fueris, ut ea illuſtrarentur, quæ ad ſacram Patavinæ Eccleſiæ Tuæ hiſtoriam conducerent. Partem igitur hiſtoriæ hujus urbis accipiat Sanctitas Tua in originibus ejus Congregationis, & in monaſticis actibus, quorum reliquos, ſimulque cœtus ipſius Conſuetudines aliis voluminibus proſequimur.

Sanctitatem Tuam hactenus, ut Patrem Univerſalem allocuti ſumus; Te modo alloquimur, ut ſupremum Catholicæ Eccleſiæ Hierarcham, CLEMENTEM XIII. Poſtulatio Tui, Beatissime Pater, in Summum & Maximum Pontificem tota Cœleſtis Divinaque fuit; neque enim ab hominibus aſſumptus es, ſed a Deo vocatus tamquam Aaron. Demiratus eſt univerſus Orbis Te ſuper candelabrum poſitum, quando vel maxime cupiebas deliteſcere ſub modio; & cum divino plane conſilio eligantur ſemper Catholicæ Eccleſiæ Paſtores, clariſſimum tamen omnique exceptione majus in Tui electione

toti

toti poſteritati exemplum relictum Te ad tantum pondus ſuſtinendum divinam Providentiam miro ſuperexcellentique modo deſtinaſſe. Tibi itaque gratulamur, totoque mentis & cordis anniſu plaudimus & geſtimus: Te confitemur Sacerdotem Magnum, Summum Pontificem, hæredem Apoſtolorum, Epiſcoporum Principem, poteſtate Petrum, unctione Chriſtum. Tu es, cui claves traditæ, cui oves creditæ ſunt; Paſtorum Tu omnium unus Paſtor. Renuntiatus Summus Pontifex characteres illos omnes ſtatim in Te expreſſiſti, quos expetebat in Eugenio Bernardus. Factus enim es forma juſtitiæ, ſanctimoniæ Speculum, pietatis exemplar, Cleri Ordinator, Paſtor plebium, Sacerdos Altiſſimi, Vicarius Chriſti, Chriſtus Domini. Ceteros characteres ſupprimere nos adigunt veneranda juſſa Tua, quibus propterea religioni ducentes parere, ſilentio præterimus, quanta Te in plenitudinem poteſtatis vocatum urgeat ſollicitudo omnium Eccleſiarum; & poſteaquam integros dies audiendis, & examinandis Fidelium ex omni Orbis terræ parte confluentium cauſis & indigentiis exples, noctes plures inſomnes adjungas, otium in ſolo exercitio quæras, &

ex

ex uno ad alios pro Eccleſia ſubeundos labores numquam fatigatus progrediaris. Noviſti ſiquidem hæreditatem Tuam in Chriſti Cruce, in laboribus plurimis, & dum præeſſe toti Orbi gaudes, præes ut provideas, ut conſulas, ut procures, ut ſerves, ut proſis, unice requirens animarum lucrum, ſublevationem inopiæ pauperum, ſalubrem bonumque ſtatum totius Eccleſiæ, Principum concordiam, pacis diffuſionem, decoris eccleſiaſtici propagationem, optimorum paſtorum delectum, ſanctitatem legum, felicitatem denique Tuæ eccleſiaſticæ ditionis, immo univerſalis Orbis.

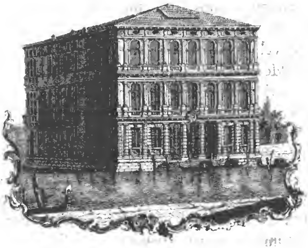
Sed qui ſumus, ut complecti velimus, Beatissime Pater, quæ exprimere ignoramus, & quæ vel preſſius delibare, ab inſigni animi Tui Moderatione prohibemur? Silentium itaque ori noſtro indicentes, juſſa Tua implemus, uniceque exoramus, ut piiſſimis conſiliis voluntatibuſque Tuis præſto ſit ille, cujus locum imples, qui & annos multiplicet ad ea perficienda, quæ in Dei, Eccleſiæque honorem & bonum meditaris, omneſque ſperant. Humillima itaque vota noſtra, monumentumque hocce, qualecumque ſit, humaniter excipiat Sanctitas Tua, & effundere

di-

Digitized by Google

dignetur ſuper nos & ſuper Congregationem noſtram cum Paterna dilectione Apoſtolicam Benedictionem.

Ex Monaſterio S. Michaelis de Muriano Venetiarum Kalendis Aprilis M, IↃCC. LIX.



IN

Digitized by Google



Eremus Fileti prope Conegulanum diæc Cenetensis.

IN TOMUM QUARTUM
A N N A L I U M
CAMALDULENSIUM
P R Æ F A T I O.

CONGREGATIONES omnes monachorum Occidentis eſſe ſurculos magnæ arboris ordinis SANCTI BENEDICTI, & ex iis coaleſcere venerabile hocce corpus; talem adeoque vere dici & eſſe Camaldulenſem cœtum a ROMUALDO protoparente noſtro inſtitutum conceptis verbis & argumentis declaravimus in præfatione ad primum Tomum horum Annalium. Data opera in præfatione ad ſecundum Tomum demonſtravimus perfectam analogiam morum, legum & inſtitutorum ſervatam inter congregationes Camaldulenſem & Avellanenſem, ac ex eodem Romualdi fonte bibiſſe oſtendimus utriuſque familiæ aſcetas. Demum in præfatione ad tertium Tomum plurimis monumentis comprobavimus habitus monaſtici varietatem nil officere unitati corporis hujus, & monachos ſive alba, ſive atra, aut alia cujuslibet coloris veſte utentes pertinuiſſe & pertinere ad eumdem ordinem illum, qui congregationibus componitur, veſtium quidem diverſitate adornatis, ſed eadem regulæ ſancti Benedicti & ſpiritus unitate gloriantibus. Nunc vero aliqua præfari volentes initio præſentis Tomi quarti, conſilium noſtrum eſt, & lubet paucis oſtendere alterum harmonicum conſenſum, qui cedebat inter monaſteria Benedictini ordinis, præſertim in Italia, quoad regimina locorum & monaſteriorum; uſuveniebat enim paſſim, ut promiſcue conferrentur Italicæ abbatiæ monachis profitentibus regulam ſancti Benedicti, licet alterius congregationis conſuetudines, ſtatuta & diſciplinam ſequerentur, alteriuſque coloris habitum geſtarent. Audiatur Johannes Caramuel, qui ſui Commentarii in regulam ſancti Benedicti diſputatione xxxv. articulo ix. paucis licet exemplis, rem te-

Digitized by Google

tigit. „ Quicumque, inquit, Benedictinus, qui legitime velit incor„ porari Ciſtercienſibus, poteſt admitti ſine anno probationis, non „ ſecus ac quilibet alius Ciſtercienſis, qui transferretur ex monaſte„ rio ad aliud; “ & rationem reddens concludit „ & monachos, „ & abbates alterius congregationis poſſe ad ſuam Ciſtercienſem „ congregationem tranſire ſine neceſſitate probationis, cum regu„ lam ſancti Benedicti æque profiteantur Ciſtercienſes, ac alii om„ nes monachi; “ idque probat ex Cæſario, ex Roberto de Monte, ac ex recentiorum ſcriptis. Quod de Ciſtercienſibus ſuis aſcetis Caramuel, hoc de aliis congregationibus pari modo dicendum, iſque uſus tot exemplis demonſtraretur, quæ volumen implerent; quare in medium relicta hiſtoria ceterarum congregationum, preſſius facta congerimus ex Camaldulenſi cœtu, ſive ex inſtituto illo, cujus primordia excitavit Romualdus. Neque aliud hic agimus, niſi per ſummum compendium colligimus, quæ fuſius hinc inde leguntur in noſtris Annalibus, ſive qui lucem aſpexerunt, ſive qui propediem in lucem proferentur.

Clariſſima omnique exceptione majora hujus rei ſpecimina duo proferimus; primum ſit ejuſdem Romualdi, qui fuit congregationis parens, ſimulque reſtitutor Benedictini ordinis, alterum vero Petri Damiani inſtitutoris vel propagatoris congregationis Avellanenſis. Vix triennium compleverat Romualdus in Claſſenſi Ravennæ ſancti Apollinaris cœnobio, ubi tirocinia vitæ monaſticæ poſuerat, profeſſionemque emiſerat, quod perfectionis amore creſcente, & petita licentia ſui abbatis, monaſterio & familiæ Claſſenſi valedicens, Marinum eremitam adiit, qui regulæ divi Benedicti & ipſe ſectator, non cœnobiali quidem converſatione, ſed ſolitariæ vitæ genere *ſpiritualis vir*, ut eum appellat Petrus Damiani [a], remotus ab omni hominum conſortio degebat in Venetorum æſtuariis. Id actum ad mentem ſancti legiſlatoris Benedicti, qui eodem Damiano teſte. [b], *dum in monaſterio hominem ponit, ad eremum dirigit*. Plures cum Marino tranſegit annos Romualdus, & collectis *ſingularis vitæ ſuæ* aſcetis, quorum poſt breve tempus evaſerat magiſter, unum ex ipſis, Martinum nomine, deſtinavit, ut longa fundataque fert traditio, qui ex vita ſolitaria, quam eatenus profeſſus fuerat, ad cœnobiticam tranſitum faciens, monachos induceret & inſtrueret in noviter erecto Vangaticienſi Adrienſis territorii cœnobio, paulo poſt medietatem ſeculi decimi. Ductus deinde ſanctus vir majoris ſpiritu fervoris, Italia relicta, Alpes tranſiit una cum Petro Urſeolo Venetorum duce, cum Johanne Gradonico, cum Johanne Mauroceno, & cum præfato magiſtro ſuo Marino, viam ceteris ſternente Guarino abbate monaſterii ſancti Michaelis de Cuxano Aquitanicæ provinciæ, in cujus cœnobio ſtationem cum ſuis aſſeclis fixit. In eo loco ex Guarini ſubdito, ut res ipſa exigere videbatur (ipſius enim monaſterium incolebat) paucis interjectis diebus, evaſit ceterorum prælatus, & ſchemate monaſtico induit Petrum Urſeolum & Johannem Gradonicum, qui ipſi ſubjiciebantur, quorumque præſtitæ obedientiæ actus in Damiano leguntur; ſubjiciebatur & ipſe, magiſter olim ſuus [c], *Marinus*, qui *gaudebat beato Romualdo eſſe devotus, cui nuper fuerat prælatus*; immo

a Vit. S. Rom. cap. 10.

b Epiſt. XII. lib. I I.

c Vit. S. Rom. cap. 6.

mo *quidquid inter fratres ſive de ſpiritualibus*, *ſive de temporalibus* Romualdus *decerneret*, *cunctis volentibus ejus omnino ſententia prævalebat*.

Poſt Urſeoli obitum, & poſt converſionem Olibani magni comitis ejus regionis, ſocietas illa uno ſpiritu congregata, diviſa eſt. Deſtinati fuere a Romualdo ad Montis-caſini monaſterium Olibanus & Johannes Gradonicus; Johannes Maurocenus redux Venetias fundavit illuſtre cœnobium ſancti Georgii e regione baſilicæ divi Marci. Marinus in Apuliam conceſſit, ubi magiſter effectus plurium ſolitariorum, & facile fons primaque origo congregationis Pulſanenſis, paulo poſt a Saracenis occiſus martyr occubuit. Romualdus vero etiam ipſe Gallias linquens, Ravennæ conſtitit, ubi jura dixit in cœnobio ſancti Severi Claſſis, animadvertens in Sergium patrem, qui ibidem monachus factus erat, ſed qui reditum denuo ad ſeculum cogitabat, ipſumque ad meliorem frugem reduxit. Quæ jura itidem obtineret in Palatiolenſe parum diſtitum cœnobium Romualdus, non ſatis liquet; illud unum indubium eſt ex ſeptem libris numiſmatum ſibi donatis ab Hugone magno marchione, ſexaginta ſolidos miſericorditer fratribus ejus monaſterii diſpenſaſſe, quibus repararentur damna incendii in eo ſuſcitati. Poſt fundata demum alia monaſteria, habitata alia loca, reformata cœnobia alia, poſt leges quoque datas Avellanenſibus Ravennam iterum rediit Romualdus a ſancto pontifice & martyre Apollinare per viſum ſibi apparente vocatus, ubi ab Ottone III. imperatore conſtitutus fuit abbas Claſſenſis, ejus nimirum monaſterii, in quo prima monaſticæ converſationis rudimenta didicerat.

Interea Johannes Gradonicus peregrinandi ardore ſuccenſus, Caſinum montem deſerere cogitaverat, & deſeruiſſet, niſi inopinato caſu progredi non valens, ſubſiſtere, & redire unde venerat, compulſus fuiſſet; ac Olibano monacho illius loci, qui ipſius præcipue curæ a Romualdo commendatus fuerat, iterum adhæſit. Hic tamen poſt aliquot cœnobiticæ converſationis annos in Caſinenſi monaſterio peractos, pertæſus ejus vitæ generis, ad ſuam Aquitanicam ditionem redire maluit, Johannes vero Gradonicus triginta annis expletis in Caſinenſi ſolitudine, virtutibus inſignis obiit, etiam miraculis poſt mortem clarus.

Rebus poſtea exigentibus Romualdus Tyburem ſe contulit; Venerium ex Tyburtino monaſterio ad eremum excitavit & inſtruxit; inde Romam adiit, ubi convertit Tammum, Bonifacium-brunonem, pluresque alios nobiliſſimos Teutonicos, quos ductos prius ad Caſinenſe monaſterium, incluſit poſtea in ſua Perenſi laura, in ea ſcilicet eremo, quam jampridem ante expeditionem Gallicanam fundaverat, haud longe ab urbe Ravenna, non in comitatu Talliacotii, ut cenſuit Phæbonius libro III. hiſtoriæ Marſorum, ex qua Perenſi ſolitudine olim Bononium diſcipulum ſuum interpellatus ab Hugone marchione eduxerat, ut præficeretur in abbatem monaſterii ſancti Michaelis de Marturio prope Podium-bonitium; & ſi fides Grandio noſtro, alterum deſtinaverat diſcipulum Leonem nomine ad regendum Nonantulanum monaſterium per eos dies in diſciplina collapſum; ſed exploratiſſimum eſt ex Perenſi eremo,

præter diſcipulos clariſſimos Johannem & Benedictum in Poloniam, rogantibus Boleslao duce, & Ottone III. imperatore, tranſvectos, monachos alios, requirente Hugone Farfenſe abbate, & dicto Romualdi *ſequipeda*, dimiſiſſe ad reſtituendam cœnobiticam diſciplinam ejus monaſterii, alios ad Willielmum abbatem Divionenſem, alios demum ad Cluniacenſe monaſterium pro deſcribendis & exarandis conſuetudinibus Cluniacenſibus, quæ inferri debebant in Italiæ monaſteria reformationem poſtulantia.

Condito ab eodem Ottone III. monaſterio in Perenſi inſula ad honorem ſancti Adalberti archiepiſcopi & martyris, ibidem præfecit Romualdus in abbatem unum ex diſcipulis ſuis, cujus etiam monaſterii idem ipſe regimen tenuit, confirmatum ſubinde ejuſque commendatum auctoritati poſt quatuordecim annos ab Henrico I. imperatore. Trajecit poſtea mare, & prope Parentium monaſterium ædificavit & eremos; in Italiam rediit, & in monaſterio Biſurci in Alpibus diſcipulos habuit, inter quos altiſſimæ contemplationis Petrum; cujus cœnobii & eremi præfecturam poſt aliquot annos Romualdo confirmavit idem imperator Henricus. Diſcipuli plures ipſius nominantur etiam in monaſterio ſancti Vincentii ad Petram-pertuſam. Mirum, quanta loca conſtruxerit vel reformaverit in Urbis-veteris regione, in Piceno, & in Thuſcia, in qua poſtrema provincia inſigne Campi-amabilis, ſeu Camalduli monaſterium, quod nomen dedit Romualdi diſcipulis, ædificavit. Denique Sitriæ montem aſcendit, ſed ex eo loco evocatus ab eodem Henrico amandatus eſt ad Amiatinum monaſterium in territorio Cluſino regendum, ex quo poſt aliquod tempus rediit ad dilectam ſolitudinem ſuam, & ad Sitriæ monaſterium, quod fundaverat; ac ætate, laboribus, peregrinationibus attritus ſpiritum demum Deo reddidit in Valle-caſtrenſi cœnobio.

Paucis multa Romualdi regimina, necnon diſcipulorum ipſius, & varios de monaſteriis ad alia tranſitus perſtrinximus. Alterum nunc Petri Damiani, qui fuit & ipſe rei monaſticæ eximius propagator, exemplum percurramus, præmittentes eumdem morem invaluiſſe in Pompoſiano monaſterio, ex quo magnus ille eremitarum doctor & Romualdi ſtudioſiſſimus Martinus Pompoſianus abbas Guidonem Ravennatem a ſe in monachum Pompoſiæ receptum, paulopoſt ad ſancti Severi in Claſſe monaſterium regendum circa initia ſeculi XI. deſtinaverat. Willielmi vel ejuſdem Martini abbatum ceſſione ad Pompoſianam familiam gubernandam poſt breve tempus vocatus idem Guido, probe conſcius integritatis vitæ, ſacrarumque literarum doctrinæ Damiani, qui ſpretis humanæ gloriæ illecebris & commodis ante aliquot annos in arctiſſimum eremiticæ vitæ locum, hoc eſt ad Fontem-avellanæ ſe incluſerat, ipſum e ſua ſolitudine efflagitavit ad Pompoſianam abbatiam, in qua per biennium ceterorum monachorum non tantum doctor fuit, ſed perfectiſſimæ diſciplinæ ſpeculum. Biennio completo Pompoſianis vale dicens Damianus, idem officium præſtitit monachis Sanvincentianis ad Petram-pertuſam, ubi etiam ab egregiis Romualdi diſcipulis doctus hujus vitam conſcripſit. Legimus etiam ipſum, dum prioris Avellanenſis officio fungebatur, actus juriſdictionis exercuiſſe

cuiſſe

cuiſſe in Claſſenſe ſancti Apollinaris monaſterium, cujus loci monachos pariter recepit, futuros Avellanenſis ſolitudinis ſuæ incolas. Immo non ſolum ex Claſſenſi cœnobio ad ipſum confluxere aſcetæ, ſed ex eremo Liguriæ ab Odelrico Maginfredo marchione fundata ad ſuam ſocietatem admiſit Leonem clariſſimum eremitam, ex Nonantulano monaſterio Petrum admodum ſenem, qui ſeptuaginta annis Deo deſervierat, ex Luceolenſi cœnobio Dominicum Loricatum, quos Avellanenſibus ſuis adjunxit. Præſedit poſtea monaſterio Montis-acuti in territorio Peruſino, alteri ſancti Gregorii Ariminenſis diœceſis, eodemque tempore priorem ceterorum monaſteriorum, ſed præſertim ſuæ Avellanenſis dilectæ eremi agebat.

Hæc, qui attente perlegit, vel alterum dicat, neceſſe eſt, omnia relata monaſteria diſciplinæ ſe ſubjeciſſe Romualdi, vel Petri Damiani recentiorum inſtituti monaſtici & regulæ ſancti Benedicti reparatorum, vel certe nulla habita ratione diſparitatis veſtium, conſuetudinum & monaſteriorum, promiſcue ſolitos fuiſſe recipi in cœnobiis monachos & abbates ex alia congregatione vel cœnobio venientes, quos nimirum animaret dumtaxat unus idemque Benedictinæ regulæ ſpiritus, qui unice ordinem ipſum ab aliis diſtinctum conſtituebat, monachoſque loco, veſte & conſuetudine diverſos copulabat.

Sed rem noſtram aliis exemplis veteribus proſequamur. Bononius, quem vidimus primum ex patrio Bononienſi monaſterio, deinde ex Perenſi ſolitudine Marturienſem abbatem, poſt apoſtolatum ſuſceptum ad Ægypti provinciam & ad ſacra Palæſtinæ loca, in Inſubriam veniens factus fuit abbas Lucedienſis, iterum Marturienſis, poſtremo Lucedii ſancte obiit anno 1026. Gerardus Sagredus monachus ſancti Georgii-majoris Venetiarum, patria relicta, tempore Stephani ſanctiſſimi Hungarorum regis, eremitam egit in ſolitudine Beel, poſtulatus poſtea ad Moriſtenam ſeu Canadienſem eccleſiam, in qua glorioſus martyr gladio impiorum fuit confoſſus. Leo eremita ſancti Blaſioli propem Vallem-caſtri e ſua ſolitudine raptus eſt, ut conſtitueretur abbas monaſterii ſancti Bartholomæi Feſularum, quod cœnobium conſilio & viſione præſertim Attonis Caſtrenſis abbatis ſub Conrado I. imperatore fuerat recens reparatum. Johannes Gualbertus ſancti Miniatis prope Florentiam monachus, fugiens e monaſterio ſuo, plura circuivit regularis vitæ loca, & ad tempus incoluit Camaldulenſem eremum, donec in nomine ſanctiſſimæ Trinitatis dimiſſus a priore Camaldulenſi ad majora molienda, Vallumbroſanam congregationem inſtituit. Gaudentius, qui in Hiſtria Romualdum Romualdique diſcipulos audierat, factus epiſcopus Abſarenſis, & paſtoralem curam poſtea dimittens monachum induit in cœnobio Portus-novi prope Anconam, diſcipulus vel certe amicus Petri Damiani. Dominicus Loricatus Luceolenſis monachus Avellanenſem ſolitudinem, ut mox diximus, petiit, inde Suaviciniam, aliquo vero tempore habitavit in monaſterio ſancti Æmiliani de Conjunctulis, ab cujus abbate rigidiore aliquando pœnitentia mulctatus fuit. Bonus monachus Nonantulanus in patriam vocatus urbis Piſanæ, monaſterium ſancti Michaelis in Burgo excitavit, & loco ad commodam monachorum habitatio-

tationem & vitam præparato a Gorgonenſibus monachis in abbatem eſt poſtulatus. Maurilius Fiſcamnenſis monachus Italiam petens eremiticæ vitæ primum ſe ſubdidit; inde abbas effectus monaſterii ſanctæ Mariæ de Florentia, poſtremo in Gallias & in Angliam trajecit, ubi proſecutus vitam monaſticam archiepiſcopus Rothomagenſis tamdem deceſſit. Damianus, nepos magni Petri cardinalis, ex priore Avellanenſi tum cardinalis S. R. E. tum Nonantulanus abbas evaſit. Johannem vidimus Camaldulenſem monachum ex nobili Januenſi familia Serra ad Sextrenſem, inde ad ſancti Stephani ejuſdem urbis abbatias regendas promotum inclaruiſſe ſanctis operibus.

Quoad monaſteria clarior res eſt, quam ut probetur, ipſa nimirum variarum congregationum intra pauca ſecula domicilia fuiſſe. Abbatia ſancti Salvatoris de Sexto Lucenſis diœceſis paruit initiis ſeculi XII. Camaldulenſibus, inde Padolirenſibus monachis, & utrorumque excuſſa obedientia, iterum ſui juris evaſit, & poſt varias vices ad tempora Leonis X. Romani pontificis commendata effertur Camaldulenſis ordinis. Monaſterium ſanctorum Hippolyti & Caſſiani de Cariſio prope Volaterras Martino I. priori Camaldulenſi ineunte ſeculo XII. regendum fuit traditum; tranſiit inde ad monachos ſancti Pontiani Lucenſis urbis. Cœnobium ſancti Severi in Claſſe, in quod Romualdum primum, inde Pomposianos monachos jus dixiſſe comperimus, propriis legibus ſubſtitit uſque ad ſeculum XIII. quo Ciſtercienſes in eo conſuetudines invectæ perſeverarunt uſque ad ſeculum XV. quo iterum Camaldulenſes vocati monaſterium illud cum altero ſancti Apollinaris in Claſſe copularunt. Cœnobium ſancti Michaelis de Plajano in Sardinia prius Zenonianis Piſarum monachis concreditum fuit a canonicis ejuſdem urbis, inde Vallumbroſanis. Ipſum Zenonianum monaſterium Bernardum Paganellum in abbatem tulit ab Innocentio II. translatum ad cœnobium ſanctorum Anaſtaſii & Vincentii ad Aquas-ſalvias, promotum demum ad ſummum pontificatum ſub nomine Eugenii III. In monaſterio Montis-acuti ejuſque cellis Peruſini territorii Romualdum primum inhabitaſſe, & Petrum Damiani ſcimus; introducti in ipſum ſeculo XIII. Ciſtercienſes, deinde Camaldulenſes, poſtea abbatia in commendam abeunte poſtremus loci commendatarius abbas Galeatius de Gabrieliis Fanenſis ſancti Romualdi eremitas, dictos poſtea Monte-coronenſes vocavit, quorum ſocietati & ſeipſum adjunxit. Sanctæ Mariæ foris portam Faventiæ monaſterium, in cujus eccleſia humatum fuit corpus ſancti Petri Damiani, ſeculo XIII. Avellanenſibus fuit commiſſum, & poſt plura ſecula Ciſtercienſibus, quibus ſeculo XIII. conceſſum eſt etiam Amiatinum in regione Senenſi. Monaſterium ſanctorum Andreæ & Gregorii de Urbe a Gregorio Magno extructum in ſuis ædibus, Latinis prius, poſtea Græcis, iterumque Latinis & monachis Caſinatibus, Montis-oliveti, Silveſtrinis, Camaldulenſibus paruit, quibus poſtremis & hodie paret. Idem dicatur de infinitis propemodum monaſteriis. ut tum ex Annalibus noſtris, tum ex hiſtoria aliarum congregationum luce clarius innoteſcit.

Poſteriora nunc ſecula ad examen revocemus. Conjecturas noſtras

Digitized by Google

ſtras alibi de Gratiano Decretorum compilatore Cluſino, Claſſenſi & ſancti Felicis Bononiæ monacho attulimus. Honorius III. tranſtulit Matthæum Berardingorum Camaldulenſium abbatem circa annum 1224. ad regimen Albarenſis abbatiæ in diœceſi Suanenſi, quæ certe ad Camaldulenſes non pertinebat. Henricus Strumenſis abbas e Vallumbroſana congregatione inſtitutum Camaldulenſe amplexatus jam fuerat anno 1217. Ad annum 1230. Jacobus monachus Avellanenſis ad gubernandum monaſterium ſancti Petri de Peruſio evocatus eſt, in cujus favorem anno ſequenti a Gregorio IX. ampliſſimum privilegium obtinuit. Circa annum 1250. quidam abbas Camaldulenſis ſtatutus fuit præſes abbatiæ ſanctarum Floræ & Lucillæ de Arretio, ea tamen adjecta conditione, ut Camaldulenſem, hoc eſt album habitum inter monachos atra veſte utentes deferret. Anno undecimo ſui pontificatus Innocentius IV. ratam habuit electionem factam Simonis monachi Sanctorum Juſti & Clementis Volaterrarum ordinis Camaldulenſis in abbatem ſancti Petri Montis-viridis ejuſdem diœceſis. Anno ſecundo Urbanus IV. confirmavit alteram Anſelmi monachi ſancti Johannis-evangeliſtæ de Ravenna poſtulationem in abbatem ſancti Petri ad Vincula Ravennatis territorii. Ad annum 1275. Rolandus alius Avellanenſis monachus abbas datus fuit a Gregorio X. monachis ſanctæ Crucis comitum de Tripudio in territorio Saxo-ferratenſi, cujus etiam inſtitutionibus diſciplina regularis ita in eo monaſterio invaluit, ut prodierint inde ſancti ejus loci aſcetæ, qui cœlitum honoribus dignati fuere. Anno 1268. Clemens papa IV. Gregorium abbatem monaſterii ſancti Silveſtri in Capite Urbis confirmavit in præſulem ſancti Gregorii in clivo Scauri; anno 1282. Martinus IV. Bartholomæum monachum ſancti Pauli extra Urbem tranſtulit ad regimen ejuſdem Gregoriani cœnobii, amandato altero Bartholomæo ſancti Gregorii abbate ad præfecturam monaſterii ſancti Pauli. Circa annum 1285. idem Bartholomæus Gregorianus ad regendam abbatiam Sublacenſem ab Honorio IV. fuit deſtinatus, epiſcopus poſtea Fulginas a Bonifacio VIII. electus, regimen autem monaſterii ſancti Gregorii commiſſum fuit Riccardo monacho Sublacenſi. Ita anno 1288. Matthæus ex priore Sublacenſi conſtitutus eſt abbas Gregoriani cœnobii a Nicolao IV. Ex tabulario Fontis-boni anno 1281. Paulus monachus ſancti Benedicti de Aſſiſio electus fuit abbas cœnobii Camaldulenſis ſancti Silveſtri Montis-ſubaſii, & e contra anno 1295. Rogerius abbas ſancti Silveſtri translatus fuit ad regimen monaſterii ſancti Petri de Bovaria prope Trebbium. Alter Camaldulenſis monachus & prior ſancti Clementis de Arretio Aldebrandus inauguratus eſt anno 1289. abbas ſancti Januarii de Campo-leone ejuſdem Arretinæ diœceſis. Johanninus prior ſancti Michaelis de Muriano anno 1283. poſtulatus eſt abbas ſancti Nicolai in Litore, ſancti vero Felicis in Aymannis Franciſcus monachus ejuſdem cœnobii. Frequentiſſimæ ſunt in regeſto Gerardi prioris Camaldulenſis per hæc tempora licentiæ monachis ſuis factæ tranſeundi ad alium ordinem, dummodo foret ſub regula ſancti Benedicti, ac monaſtica ibidem vigeret obſervantia. Vacante per obitum Matthæi prioris Avellanenſis ea eremo, monachi ſibi ſuffecere in prio-

priorem Franciſcum abbatem ſancti Laurentii in Campo, ſed reprobata ipſius electione Jacobus in eorum priorem ſtatutus eſt a Bonifacio VIII. anno 1299. Ipſo anno Davidem Ciſtercienſem monachum cœnobii Septimiani extra Florentiam in priorem generalem eremi & congregationis Camaldulenſis dedit idem Romanus pontifex, quem poſt biennium prioratum dimittentem creavit abbatem monaſterii ſancti Launomari diœceſis Bleſenſis.

Eadem fuit ſeculo ſequenti monaſtica diſciplina, idemque uſus promiſcuus ex unius congregationis monaſterio ad alterius tranſitus. Anno 1301. Piſano more indictione xv. decimo-quinto kalendas novembris plures monachi ſancti Savini in Montione humiliter petierunt a Johanne eorum abbate licentiam tranſeundi ad aliud ordinis ſancti Benedicti cœnobium, quam inſequenti anno pluribus aliis monachis ſuis æque petentibus conceſſit. Anno 1308. Johanne abbate ſancti Viti Piſarum ad eamdem ſancti Savini abbatiam tranſlato, compromiſerunt monachi ſancti Viti in Neapoleonem cardinalem pro electione ſucceſſoris. Eodem anno Benedictus monachus ſancti Mathiæ Torcellanæ diœceſis electus abbas ſancti Johannis-evangeliſtæ de Ravenna poſt depoſitionem Stephani abbatis factam a Raynaldo archiepiſcopo Ravennate, ſuppliciter expetiit, ut fas ſibi eſſet nuntium remittere ſuæ electioni, ut fidem facit pagina tabularii archiepiſcopalis Ravennatis. Creſcentius Clavellius ex monacho montis Fani congregationis ſancti Silveſtri eo anno a monachis ſancti Victoris de Cluſis ſubrogatus eſt ad regimen monaſterii hujus vacantis ob promotionem Gratiæ abbatis ad infulas Senogallienſes. Ipſo anno, Uberto Feretrano epiſcopo & adminiſtratore abbatiæ ſancti Hilari de Galeata cedente, datus fuit ei ſucceſſor Arduinus abbas ſancti Juliani de Arimino, ſed ipſo non conſentiente, electus eſt Bernardus monachus ſancti Angeli de Vergareto. Poſt Bernardum anno 1316. poſtulatus fuit a Galeatenſibus monachis Jacobus aſceta Camaldulenſis, qui electioni de ſe factæ conſenſit. Seculo præterito ad annum 1251. Rainerius Ugonis Carpigni comitis filius ex Ariminenſi ſancti Gaudentii abbate Galeatenſis præſul electus fuerat. Bonaventura præſes generalis Camaldulenſis facultatem fecit ſanctimonialibus ſancti Petri de Eſte ſubjectis abbati Vangaticienſi, quæ albo induebantur amictu, ut tranſirent ad aliud nigrarum ſacrarum mulierum domicilium anno 1319. Ubaldum abbatem ſancti Benedicti de Eugubio Avellanenſibus ſanctæ Crucis monachis in primum præſidem & abbatem dedit anno 1325. Johannes papa XXII. Moricum vero Fontis-avellanæ priorem tranſtulit ad regimen ejuſdem abbatiæ ſancti Benedicti. Ita anno ſexto ſui pontificatus traduxerat Johannem ex abbatia ſanctæ Crucis de Saxoferrato ad illam ſancti Apollinaris in Claſſe. Anno 1346. Clemens VI. alium Avellanenſem monachum Ubaldum Ventinelle præfecit in abbatem ſancti Vincentii de Petra-pertuſa. Anno 1369. cum ſpatio quadraginta-ſex annorum per epiſcopos rectum fuiſſet celeberrimum Caſini monaſterium Urbanus V. maxime ſollicitus de reſtituendis abbatibus regularibus, primum poſt epiſcopos Caſinenſem abbatem conſtituit Andream Faventinum monachum ex Camaldulenſium ordine, ut ex auctore vitæ

tæ ejuſdem Urbani ſcribit Eraſmus Gattola ſeculo ix. hiſtoriæ Caſinenſis. Ad Andream autem literas dedit idem Romanus pontifex die quinta decembris, quibus facultatem fecit decem ex quolibet ordine, non Mendicantium, monachos inter Caſinates adſciſcendi, tironeſque recipiendi ad monaſticam profeſſionem. Breve tamen fuit Andreæ regiminis tempus, nec quadriennium ſupervixit, defunctus die decima-nona ſeptembris anni 1373. ut legitur in Caſinenſis bibliothecæ codice ſignato numero xlvii. *Decimo-tertio Kalendas octobris obiit bonæ memoriæ domnus Andreas ſacerdos & abbas & reformator hujus loci anno Domini* M.ccc.lxxiii. Suffectus fuit in ejus locum Petrus de Tartaris nobilis Romanus ex congregatione Montis-Oliveti, ſed qui habitum album in atrum jam mutaverat anno 1372. præfectus ex priore ſanctæ Mariæ-novæ de Urbe monaſterio ſancti Laurentii extra muros a Gregorio XI. Romano pontifice, *non obſtante, quod alterius coloris & formæ habitus, quam in Monaſterio ſanctæ Mariæ-novæ per profeſſores ipſius monaſterii ſancti Laurentii geritur*. Eidem Petro facultate ejuſdem Gregorii conceſſum fuit recipere duodecim monachos voluntarios, *etiamſi habitum album deferrent*, pro ampliando Caſinenſi monaſterio, *exceptis ſancti Laurentii extra muros Urbis, nec non Sublacenſibus & Specus, ac Sancti Benedicti de Nurſia, & montis Oliveti monaſteriis dicti ordinis, Nullius, & Spoletanæ & Arretinæ diœceſum & eorum membris dumtaxat*. Petro autem de Tartaris ſubrogatus fuit anno 1396. a Bonifacio IX. Henricus Thomacellus abbas ſancti Salvatoris Reatinæ urbis. Quoad monaſterium ſancti Laurentii extra muros per eumdem Petrum abbatem reformatum extant in tabulario ſanctæ Mariæ Angelorum de Florentia tres ejuſdem Gregorii XI. bullæ datæ ex Avenione anno tertio ſui pontificatus, quarum prima præcepit Lucæ epiſcopo Nucerino & Vicario Urbis, ne monachos dicti Angelorum Florentiæ monaſterii transferret ad ſancti Laurentii abbatiam, ſecunda vero & tertia idipſum præſtitit ſcribens Petro abbati. Copiam enim fecerat Romanus pontifex Petro extrahendi ex quocunque Benedictino cœnobio, præterquam ex Caſinenſi, duodecim monachos inducendos in Laurentianum; cum vero bonus odor monachorum ſanctæ Mariæ Angelorum de Florentia pertraxiſſet executores pontificios ad eos transferendos, ii autem legem perpetuæ recluſionis ſui monaſterii obtenderent, ſupplici libello eflagitaverant a Romano antiſtite, ne ipſi cogerentur a proprio cœnobio diſcedere. Hoc ipſum obſervatum fuit cum aliis monachis noſtris ſancti Mathiæ de Muriano, magna tunc vitæ regularis opinione viventibus, quibus indulſit Urbanus V. ne ad alia monaſteria transferrentur, *niſi major ibidem obſervantia vigeret*. Ad annum 1383. Jacobus Paduanus monachus congregationis Montis-Oliveti impetratis literis ab Urbano VI. poſt viſitationis peractæ munus in congregatione Camaldulenſi Camaldulenſis monachus effectus, inde vicarius Johannis III. prioris generalis Camaldulenſis præ ſenectute faтiſcentis, abbas etiam fuit renuntiatus monaſterii ſancti Michaelis de Muriano, ſancti Zenonis Piſarum & Vangaticienſis. Anno ſequenti idem Urbanus monaſterio ſancti Michaelis in burgo Piſarum vacanti per obitum Bartholomæi abbatis præfecit Jacobum

tunc ſancti Georgii de Foſſono abbatem, ei utramque adminiſtrationem committens, *non obſtante quod habitum alterius coloris gereret*. Anno autem 1394. antiani urbis Piſarum a Bonifacio papa IX. interpoſitis etiam precibus Franciſci cardinalis Piſani, & alterius Franciſci Præneſtini epiſcopi cardinalis & S. R. E. Vicecancellarii, expetierunt in abbatem ejuſdem monaſterii ſancti Michaelis Mamilianum Jacobi, qui eo tempore regebat abbatiam ſanctæ Trinitatis & ſanctæ Muſtiolæ Senenſis diœceſis, quæ ad congregationem Vallumbroſanam pertinebat. Sub eodem Bonifacio IX. mirum quid accidit. Agnanienſes monachi in territorio Arretino a ſuis ferme primordiis Camaldulenſium diſciplinæ ſubjecti, deinde diſcordiarum fomite impellente diviſi ad tempus non ſemel, iterum ab ipſo Romano Pontifice anno 1403. humili deprecatione efflagitarunt legibus Camaldulenſium reſtitui, & congregationi ſociari, ſed veſte atra, quam aſſumpſerant, uti poſſe, dum viverent.

Ludovicus Barbo abbas deſignatus illuſtris monaſterii ſanctæ Juſtinæ de Padua fundamenta jecit ad annum 1410. celeberrimæ congregationis ejuſdem nominis, agente in primis omnemque operam ſuam præſtante apud Gregorium XII. Arimini tunc degentem Paulo Venerio abbate monaſterii ſancti Michaelis de Muriano, qui etiam ad congregationem novam excitandam primoſque alumnos inſtituendos, binos ſui monaſterii monachos tradidit, qui una cum abbate & cum duobus fratribus congregationis ſancti Georgii in Alga reformationi incumberent, ut apud Bernardum Pezium fidem facit auctor *Ortus & progreſſus congregationis ſanctæ Juſtinæ*, qui indubie fuit idem Ludovicus abbas. Eidem Venerio debent monachi congregationis Montis-oliveti opem, quam ipſis tulit anno 1407. ut ad ſanctæ Helenæ Venetiarum inſulam coloniam aſcetarum deducerent. Anno vero ſequenti mandato prædicti Romani pontificis, & commiſſione majoris conſilii Venetiarum electus fuit ipſe Paulus una cum duobus nobilibus viris ad reſtaurationem & reformationem monaſteriorum ducatus Venetiarum promovendam & procurandam. Petrus alter monachus ex patritia Veneta gente Bellegna Camaldulenſe inſtitutum in monaſterio ſancti Mathiæ de Muriano profeſſus fuerat, qui poſt mortem Jacobi Triviſani abbas ſancti Thomæ de Torcello Ciſtercienſis ordinis delectus anno 1405. ab Innocentio VII. dignitatem exuerat anno ſequenti 1406. deprecans, *onere abbatiæ, quam reputabat ſibi catenam criminis, abſolvi*. Anno 1410. Anſelmus monachus ſancti Benedicti de Fabriano congregationis ſancti Silveſtri Montis-fani a Gregorio XII. datus fuit abbas monaſterio noſtro ſancti Blaſii ejuſdem Fabrianenſis oppidi. Petrum Silbarium ad annum 1430. ex monaſterio ſancti Gregorii de Urbe ad illud ſancti Vitalis de Ravenna tranſtulit Martinus V. Mortuo Ambroſio priore generali Camaldulenſi & viro doctiſſimo ſubrogavit in ejus locum Martini ſucceſſor Eugenius papa IV. anno 1439. Gometium Luſitanum abbatem ſanctæ Mariæ de Florentia, conſtituens ipſum in priorem generalem Camaldulenſis ordinis, ut Vallumbroſano cœtui parum ante id temporis abbatem generalem dederat Placidum Pavanellum monachum obſervantiæ ſanctæ Juſtinæ de Patavio, & cubicularium ſuum. Gometii, qui tribus annis congregatio-

tionem Camaldulenſem rexit, vitam edidit Placidus Puccinellus.

Demum, ne ſexcentas hujus generis monachorum & abbatum tranſlationes congeramus, ac ut rem omnem abſolvamus, Catharina de Coneglano & Romualda a Campo-racolario ſanctimoniales parthenonis ſancti Pariſii de Tarviſio, Andrea Salomonio canonico vices agente apoſtolicæ ſedis, & Pariſio Camaldulenſe præfecto generali votum præbente, abbatiſſæ & prioriſtæ titulis ad vitam decoratæ, poſſeſſionem ſollemnem iniere monaſterii ſanctæ Mariæ-novæ de Tarviſio congregationis Ciſterciensis ad ſartam tectam faciendam collabentem in eo monaſticam diſciplinam anno 1534. die XVI. ſeptembris. Die ſeptima aprilis ejuſdem anni, iiſdem aſſentientibus, & magnifica Tarviſii communitate requirente, Maura de Raynaldis ejuſdem ſancti Pariſii monialis electa fuerat abbatiſſa perpetua monaſterii Omnium Sanctorum ordinis ſancti Benedicti Nigrarum Tarviſinæ urbis ad reſtituendam cum duabus ſociis regularem obſervantiam. Anno 1551. Angela de Zottis olim abbatiſſa ſancti Pariſii & Aura a Faventia deſtinatæ fuere in capitulo generali Camaldulenſi, vi brevis Julii III. gubernatrices monaſterii ſancti Theoniſti, monacho Camaldulenſi in confeſſarium ipſis conceſſo. Poſtremo XV. die ſeptembris anni 1565. Georgio Cornelio epiſcopo Tarviſino flagitante, & Camaldulenſibus præſulibus annuentibus, Eliſabetha de Caſtro-pola, quæ in ſuo ſancti Pariſii monaſterio bis abbatiſſæ regimen cum laude compleverat, quatuor monialibus ſibi adjunctis reformationem auſpicata fuit iterum jacentis monaſterii ſancti Theoniſti ordinis ſancti Benedicti, retentis, dum vixit, abbatiſſatus onere & honore. Quarum ſollemnium reformationum extant veteres paginæ Tarviſii, & etiam inſcriptiones in xyſto exteriori ejuſdem Tarviſini monaſterii ſancti Pariſii.

Hæc, prætermiſſis totidem & eis amplius exemplis, ſummo compendio collegimus ex Camaldulenſibus hiſtoriis, ex quibus liquido conſtat congregationum varietatem, veſtiumque diverſitatem nil obſtaſſe, quominus præficerentur monaſteriis Benedictinis monachi vel albi, vel nigri, vel alio indumento utentes, quandoquidem una erat regula, una diſciplinæ norma, unus idemque ſpiritus ſancti legiſlatoris Benedicti, qui in Camaldulenſibus, Vallumbroſanis, Ciſtercienſibus, Cœleſtinis, Olivetanis ceteriſque congregationibus, & in omnibus ſancti Benedicti regulam ſervantibus monaſteriis indiſcriminatim vigebat.

BREVIARIUM
TOMI QUARTI
ANNALIUM CAMALDULENSIUM.

LIBER TRIGESIMUS-PRIMUS

Ab anno Chriſti 1161. ad annum 1172.

I. *Status infelix horum temporum.* Pag. 1.

II. *Bogumili Poloni primordia & miracula.* 2

III. *Eligitur decanus eccleſiæ Gneſnenſis.* 4.

IV. *Libera prælatorum electio conceſſa ab Alexandro III. Gregorio priori Camald.* 5.

V. *Aliud ejuſdem Romani pontificis privilegium pro eremo de Vivo.* 6.

VI. *Initia congregationis monachorum alborum Patavini territorii.* ibid.

VII. *De Adam, Drago, Gerardo & Villano venerabilibus eremitis.* 7.

VIII. *De Alberico & Stephano Vendanis ſolitariis.* 8.

IX. *Charta parthenonis S. Petri de Luco.* 9.

X. *Statuta Anglarienſia.* 10.

XI. *Privilegium ampliſſimum abbatiæ Burgenſi conceſſum a Raynaldo Colonienſi archiepiſcopo.* ib.

XII. *Friderici I. imp. pro abbatia Burgenſi & pro Caſtellanis epiſcopis bina privilegia.* 12.

XIII. *De Caſtellanis epiſcopis hujus ſeculi.* 13.

XIV. *De Rodulpho III. priore Camald.* 14.

XV. *Donationes marchionum Eſtenſium monaſterio S. Mariæ ad Carceres.* 15.

XVI. *Diploma Friderici I. imp. pro Camaldulenſibus.* 16.

XVII. *Alia pro abbatibus Claſſenſibus S. Apollinaris & S. Severi.* 16.

XVIII. *Athonis epiſcopi Caſtrenſis donationes eccleſiarum in Sardinia factæ eremo Camaldulenſi.* 18.

XIX. *Chartæ Faventinæ & S. Mariæ ad Carceres.* 19.

XX. *Pariſius Bononiæ vitam monaſticam amplectitur.* 20.

XXI. *Chriſtiani imperialis legati privilegium eremo Camaldulenſi.* ib.

XXII. *Chartæ variorum monaſteriorum.* ibidem.

XXIII. *Obitus S. Johannis abbatis S. Stephani de Janna.* 21.

XXIV. *Piſanæ & Vivenſes paginæ.* 22.

XXV. *Bogumilus fit archiep. Gneſnenſis.* 23.

XXVI. *Certa monumenta ejus archiepiſcopatus.* 24.

XXVII. *Donationes factæ eremo Camaldulenſi.* 25.

XXVIII. *Monaſterium S. Mariæ foris portam Faventiæ datur Avellanenſibus.* 26.

XXIX. *De prioribus Avellanenſibus hujus temporis.* 27.

XXX. *Chartæ Bononienſes & Piſanæ.* 28.

XXXI. *Sacramentum obedientiæ præſtitum Camaldulenſibus ab Anglarienſibus.* ibid.

XXXII. *Alexandri III. epiſtola pro monaſterio Sextenſi.* 29.

XXXIII. *Schiſma in urbe Piſana.* 30.

XXXIV. *Compoſitio epiſcopum Arretinum inter & plebanos Camaldulenſes.* 31.

XXXV. *Paginæ ad plura monaſteria ſpectantes.* ibid.

XXXVI. *Epiſtolæ Alexandri III. ſuper monaſterio Sextenſe & ſuper cadavere Tancredi comitis.* 32.

XXXVII. *Chartæ Adelmenſes & Sanvictorianæ.* 33.

XXXVIII. *Eccleſiæ donatæ a Sophia comitiſſa monaſterio Fullinæ.* ibid.

XXXIX. *Hoſpitale de Petia datum monaſterio Prataliæ.* 35.

XL. *Paginæ San-victorianæ, Valle-caſtrenſes, & Senenſes.* ib.

XLI.

XLI. *Privilegium Alexandri III. pro eccl. S. Salvatoris de Fracta.* ibid.
XLII. *De Conrado abbate Vangaticienſe.* 36.

LIBER TRIGESIMUS-SECUNDUS.

Ab anno Chriſti 1173. ad annum 1177.

I. *Falſi rumores de corpore S. Apollinaris translato ex Claſſe in urbem Ravennæ.* 37.
II. *Delegatio apoſtolica pro determinanda exiſtentia prædicti corporis in Claſſe.* 39.
III. *Inventio ejuſdem ſancti corporis in baſilica Claſſenſi.* 40.
IV. *Miracula tempore inventionis ſecuta.* 43.
V. *Commutatio caſtrorum inter canonicam Arretinam, & eremum Camaldulenſem.* 44.
VI. *Chartæ Valle-caſtrenſes & Vangaticienſes.* 45.
VII. *Proſecutio miraculorum ad corpus S. Apollinaris.* 46.
VIII. *Alia ad eam exiſtentiam ſpectantia.* 48.
IX. *Sententia Ildebrandi S. R. E. card. de exiſtentia corporis S. Apollinaris in Claſſe.* 49.
X. *Chriſtiani archiep. Moguntini edictum pro Camaldulenſibus.* 50.
XI. *Sententia Friderici ep. Petenenſis pro ep. Parentino contra monaſteria ejus territorii.* 51.
XII. *Conſecratio & dotatio altaris S. Johannis in abbatia Carcerum.* 52.
XIII. *Conventio inter abbatem S. Hippolyti de Faventia, & inter homines de Zagonaria.* ibid.
XIV. *Monaſterium Uraneuſe datur reformandum Camaldulenſibus.* 53.
XV. *Reinerius monachus Avellanenſis ex Callio ad eccleſiam Spalatenſem transfertur.* 54.
XVI. *Obitus Sophiæ comitiſſæ benefactricis monaſterii Fullinæ.* 55.
XVII. *Placitum habitum in territorio Parentino.* 56.
XVIII. *Sententia Odelrici patriarchæ Aquilejenſis pro ep. Parentino.* 57.
XIX. *Alia commutatio bonorum inter canonicam Arretinam & eremum Camald.* ib.
XX. *Paginæ Bononienſes & Valle-caſtrenſes.* ibid.
XXI. *Inveſtitura facta ab Ildebrando priore Camaldulenſi.* 58.
XXII. *Abuſus his temporibus invaleſcentes in Polonia.* 59.
XXIII. *Bogumilus nuncium mittit archiepiſcopatui Gneſnenſi.* 61.
XXIV. *In Hungariam proficiſcitur, ut eremiticam vitam profiteatur, inde in Poloniam redit.* 62.
XXV. *Rainerius archiep. Spalatenſis jusa eccleſiæ ſuæ tuetur, & legati apoſtolici munere fungitur.* ibid.
XXVI. *Theobaldus monachus Avellanæ olim epiſcopus Eugubinus ad Jaderenſem archiepiſcopatum promovetur.* 65.
XXVII. *Concordia inter Alexandrum* III. *& Fridericum imp. ſecuta Venetiis.* 66.
XXVIII. *Privilegium Alexandri* III. *Vangaticienſi monaſterio.* ib.
XXIX. *Altera parthenoni Lucenſi, & monaſterio S. Mariæ ad Carceres.* ibid.
XXX. *Quartum aſceterio Septem-fontium in Bononienſi territorio.* 67.
XXXI. *Diplomata Friderici imp. pro Vangaticia, pro Carceribus, pro Avellanenſibus & pro eccl. S. Leonardi ad flumen Æſinum,* ib.
XXXII. *Donaria a Friderico imp. miſſa ad monaſterium Fontis-avellanæ.* 68.
XXXIII. *Eccleſia & hoſpitale de Ravone ad urbem Bononiam tradita Camaldulenſibus.* 69.
XXXIV. *Libellus emphyteuſis ſcriptus a Johanne abbate S. Gregorii de Urbe.* 70.
XXXV. *Charta monaſterii Adalbertini.* 71.
XXXVI. *Vetera monumenta abbatiæ de Candiculis prope Florentiam.* ibid.
XXXVII. *De litibus inter epiſcopos Arretinum & Senenſem, ubi monumenta vetera de Guidone ep. Arretino.* ibid.

LIBER TRIGESIMUS-TERTIUS.

Ab anno Chriſti 1178. ad annum 1185.

I. *Rainerius archiep. Spalatenſis acceptus Emmanueli Græcorum imperatori.* 77.
II. *Vicecomitatus Vallialæ ſublatus a Camal-*

maldnlenſibus . De Johanno Duco Ravennato. 78.
III. *Privilegium Alenandri* III. *Gnitoni abbati S. Silveſtri Montis-ſubaſii. Eccleſia S. Johannis de Vigbizolo daſa monaſterio S. Mariæ ad Carceres .* 79.
IV. *Conſilium œcumenicum Lateranenſe ſub Alexandro* III. ibid.
V. *Idem Romanns pontifex confirmat eccleſios & bnna monaſterii Inſulani .* 80.
VI. *Erectio eremi de Burellis in diœceſi Bononienſi .* ibid.
VII. *Maroyrium Rainerii archiep. Spalatonſis.* 81.
VIII. *Literæ Emmanuelis imp. CP. pro eodem Rainerio.* 82.
IX. *De loco ejns ſopnlturæ & de ipſius cultu .* 83.
X. *Monaſterium S. Helenæ ad flumen Æſinum donatur Camaldulenſibus .* 84.
XI. *Bona monaſterii S. Michaelis in Burgo Piſarnm confirmata ab Alexandro* III. 85.
XII. *Rodulphus prinr Camaldulenſis fit ep. Anconitanus.* 86.
XIII. *Emendatur ſeries epiſcoporum Anconitanorum.* 87.
XIV. *De translatione corporis S. Gaudentii ep. Abſarenſis & de cultu , quem nnnc nbtinet.* 89.
XV. *Rodulpho priori Camald. ſufficitur Placidus abbas Uronenſis.* 92.
XVI. *Heliotns ep. Arretinus confirmat eccleſiam S. Blaſii monaſterio Agnanienſi.* 93.
XVII. *De abbatia Senenſi S. Mariæ de Cicille.* ibid.
XVIII. *De altera S. Laurentii de Ardenghesca.* 94.
XIX. *Conſecratin eccleſiæ S. Petri de Galeata.* ib.
XX. *Privileginm Alexandri* III. *Simoni abbati monaſterii SS. Hippolyti & Laurentii de Faventia.* 95.
XXI. *Alexandri* III. *nbitus . Epiſtola Alberti Balneenſis archipresbyteri ad eumdem .* 96.
XXII. *Alia ejuſdem Alexandri privilegia notis chronicis carentia.* 97.
XXIII. *Lucius* III. *Rom. pont. Alexandro ſuffectus confirmat bona monaſterii S. Petri ad Vincnla territorii Ravennatis.* ib.
XXIV. *Item monaſteria S. Petri de Cerreto , & S. Salvatoris de Florentia ſnſcipit ſub apoſtolica protectione.* ib.
XXV. *Gualfredus presb. Senenſis dat eccleſiam S. Chriſtinæ Vivenſibus.* 98.
XXVI. *Eccleſia S. Salvatoris de Fracta data monaſterio S. Mariæ de Carceribus.* 99.
XXVII. *Chartæ Camaldnlenſes, Burgenſes, & Anglarienſes.* ib.
XXVIII. *Raynaldus fit monachus Avellanenſis.* 100.
XXIX. *Arretini conſules permittunt reædificationem caſtrorum Camaldulenſium.* 101.
XXX. *Uranenſes monachi objnrgati a Lncio* III. *qnod abbatem ſibi non eligerent.* ibid.
XXXI. *Idem Claſſenſes monachos conſtringit ad obedientiam archiepiſcopi Ravennatis.* 102.
XXXII. *De litibus Pratalienſinm cnm Camaldnlenſibns.* ibid.
XXXIII. *Inſignia eremi & congregationis Camaldulenſis.* 103.
XXXIV. *Anecdota de Heliotn & Amadeo epiſcopis Arretinis.* 105.
XXXV. *Vetat Lucins* III. *ne laici ſe ingerant in electionibus præſulum Camald.* 106.
XXXVI. *Idem confirmat Placido priori omnia monaſteria congregationis .* ibid.
XXXVII. *De monaſterio Nucerino vel Fnlginate Landolinæ.* 107.
XXXVIII. *De ceteris monaſteriis , quæ de novo acceſſerant congregationi .* 109.
XXXIX. *Confirmata bona monaſterii S. Severi in Claſſe a Lncio* III. ibid.
XL. *Teſtamentnm Alberti marchionis Eſtenſis . Privileginm Lucii pro monaſterm S. Mariæ ad Carceres.* 110.
XLI. *Literæ ejnſdem Romani pontificis pro monaſterio de Fullina.* ibid.
XLII. *Frideriti* I. *imp. privilegium pro Ravennatis archiepiſcopatus epiſcopis & abbatibus.* 111.
XLIII. *Aliud ejnſdem pro parthenone S. Petri de Lnco.* 112.
XLIV. *Placitum pro Vivenſibus contra comites de Sartbiano.* ibid.
XLV. *Paginæ ad varia monaſteria ſpectantes.* 113.
XLVI. *Ubi ſepulta uxor Friderici* I. *imperatoris?* 114.
XLVII. *Chartæ Vangatiſienſes & Camaldulenſes.* ibid.

L I.

LIBER TRIGESIMUS-QUARTUS.

Ab anno Chriſti 1186. ad annum 1191.

I. *Confirmatio privilegiorum parthenonis S. Petri de Luco facta ab Urbano* III. 115.

II. *De pluribus bullis Urbani* III. *hujus anni in quibus emendanda indictio.* ibid.

III. *Idem Urbanus ſub apoſtolica protectione recipit congregationem Camaldulenſem.* 117.

IV. *Monaſterium pariter S. Apollinaris in Claſſe.* ib.

V. *Gerardo archiepiſcopo Ravennati concedit procurationes monaſteriorum Bononienſium.* 118.

VI. *Committit Conrado ep. Tarviſino fundationem parthenonis S. Chriſtinæ*, ibid.

VII. *Livaldo priori Carcerum confirmat jura monaſterii ſui.* ib.

VIII. *Henricus* VI. *rex confirmat monaſteria & bona Camaldulenſibus & ſpecialiter monaſterium de Quadrigaria.* 119.

IX. *Placidi prioris Camaldulenſis definitio inter monaſterium de Luco, & inter plebanum S. Johannis-majoris*, 120.

X. *Conventio ejuſdem cum canonicis S. Margaritæ de Toſina.* ibid.

XI. *Sententia Bonifacii ep. Novarienſis contra patronos hoſpitalis S. Frigdiani Piſarum.* 121.

XII. *Gregorii* VIII. *bulla Saxoni abbati Agnanienſi.* 122.

XIII. *Clemens* III. *confirmat monaſteria & jura Camaldulenſibus.* ib.

XIV. *Immunitatem eremo Camald. concedit Henricus rex.* 123.

XV. *Inveſtitura caſtri Anglarienſis facta a Placido priore Camaldulenſi*, ibid.

XVI. *De Petro Acotanto eremita Camald. & de monaſterio S. Theoniſti de Longiano.* 124.

XVII. *Clemens* III. *apoſtolicam protectionem concedit monaſterio S. Michaelis de Arretio.* ibid.

XVIII. *Confirmat idem Romanus pontifex bona monaſterii S. Benedicti de Gualdo.* 125.

XIX. *Approbat ſententiam prioris Camaldulenſis pro ſanctimonialibus S. Hilarii de Alphiano.* 126.

XX. *Alexandri ep. Foro-livienſis compoſitio inter archiep. Ravennatem & Camaldulenſes.* ibid.

XXI. *Conſtitutiones Camaldulenſes ſub Placido priore.* 127.

XXII. *Mortuo Placido eligitur prior Camaldulenſis Martinus.* 129.

XXIII. *Conventio inter monaſteria S. Michaelis & S. Pauli ad ripam Arni Piſarum.* ibid.

XXIV. *Bona in emphyteuſim data abbati S. Petri ad Vincula a Gerardo archiep. Ravennate.* ibid.

XXV. *Ædificatio caſtri Serra-vallis in agro Arretino. Aliqua de Inſulano monaſterio.* 130.

XXVI. *Quis Bonus ep. Senenſis per hæc temporas?* 131.

XXVII. *Obitus Bogumili eremitæ olim archiep. Gueſnenſis.* 132.

XXVIII. *Ejus miracula & propagatus cultus.* 133.

XXIX. *Moniales S. Chriſtinæ Tarviſii prohibitæ ædificare monaſterium novum intra urbem.* 137.

XXX. *Clemens* III. *dat reformandum Avellanenſibus monaſterium S. Victoris.* ib.

XXXI. *Conſecratio eccleſiæ S. Mariæ ad Carceres.* 138.

XXXII. *Chartæ Bononienſes, Camaldulenſes, & Decianenſes.* 139.

XXXIII. *De prioribus Avellanenſibus hujus temporis.* ib.

XXXIV. *Obitus Theobaldi archiep. Jaderenſis.* 140.

XXXV. *Et Johannis abbatis Galeatenſis.* ibid.

XXXVI. *Moniales S. Chriſtinæ extra urbem Tarviſii monaſterium condunt. De Pariſio monacho.* 141.

XXXVII. *Chartæ ad varia monaſteria ſpectantes.* 142.

XXXVIII. *Cæleſtinus* III. *confirmat jus parœciale S. Mariæ de Toſina Camaldulenſibus.* 143.

XXXIX. *De monaſterio S. Petri de Puteolis Lucæ.* ibid.

XL. *Confirmata bona monaſterii S. Donati de Polpiano Avellanenſibus a Cæleſtino* III. ib.

XLI. *Chartæ inveſtiturarum factarum a Camaldulenſibus.* 144.

L I.

LIBER TRIGESIMUS-QUINTUS.

Ab anno Chriſti 1192. ad annum 1300.

I. *Monaſterium S. Jucundæ de Obacula datur reformandum Camaldulenſibus.* 145.

II. *Ædificatio eremi Buldronenſis prope Florentiam.* 146.

III. *Cæleſtinus III. Amadeo ep. Arretino vetat, ne divexet Camaldulenſes.* 148.

IV. *Præcepta facta Anglarienſibus a Martino priore Camaldulenſi.* ibid.

V. *Cœleſtinus Balneenſem eccleſiam ſub protectione apoſtolica ſuſcipit.* 149.

VI. *Idem enumerat & confirmat bona monaſterii Agnanienſis.* 150.

VII. *Altera ipſius bulla pro monachis Puteolenſibus,* ibid.

VIII. Willelmus *archiep. Ravennas confirmat eccleſias monaſterio S. Petri ad Vincula,* 151.

IX. *Turba in monaſterio Silvæ-mundanæ.* ibid.

X. *De monaſterio S. Hilari de Galeata & de Suavizzo abbate.* 152.

XI. *Præcepta Henrici VI. imp. pro monaſteriis S. Hippolyti de Faventia & Cantiniani,* 153.

XII. *Philippi ducis Thuſciæ diploma pro Avellanenſibus,* 154.

XIII. *Berardi canonici Arretini definitio pro monaſterio S. Benedicti de Arretio.* ibid.

XIV. *Committit Cæleſtinus monachis Subaſianis obedientiam priori Camaldulenſi.* 155.

XV. *Compoſitio inter Actonem ep. Camerinenſem, & inter monaſteria Marchiæ,* ib.

XVI. *Cæleſtinus prohibet unionem monaſterii Aceretani cum eremo Gamugni.* 156.

XVII. *Chartæ eremi de Fajolo & Sanvictorianæ,* 157.

XVIII. *Conſtruitur eccleſia eremi de Burellis.* ibid.

XIX. *Origines monaſterii Patavini S. Benedicti.* 158.

XX. *Iſaac abbas Vangaticienſis factus ep. Adrienſis.* 159.

XXI. *Concordia inter monaſterium Aceretanum & commune Ravennæ.* 160.

XXII. *Conſtructio monaſterii Bononienſis S. Mariæ in Bethleem,* 161.

XXIII. *Conſecratio eccleſiæ SS. Hippolyti & Laurentii de Faventia.* ibid.

XXIV. *Altera ſollemnis conſecratio eccleſiæ Avellanenſis.* ibid.

XXV. *Emendantur Ughellii & Jacobillii errores quoad hujuſmodi conſecrationem.* 162.

XXVI. *Chartæ Vangaticienſes, Bononienſes & S. Victoris.* 164.

XXVII. *De eccleſia S. Mariæ de Arzilla in Fanenſi diœceſi, & de inſtitutione canonicorum ordinis S. Marci de Mantua,* ibid.

XXVIII. *Innocentius III. pp. Camaldulenſem congregationem ſub apoſtolica protectione ſuſcipit.* 168.

XXIX. *Idem commendat Ugoni ep. Nucerino monaſterium de Gualdo.* 169.

XXX. *Decianenſis monaſterii eccleſias recenſet & confirmat.* ibid.

XXXI. *Mandat collectas fieri pro recuperatione Terræ-ſanctæ.* 170.

XXXII. *Hoſpitale pro mulieribus in urbe Piſana ædificatum, De Villana fundatrice.* ibid.

XXXIII. *Charta monaſterii S. Mariæ ad Carceres.* 172.

XXXIV. *Innocentius eremum Camaldulenſem privilegio communit.* ib.

XXXV. *Idem confirmat bona monaſterii S. Helenæ ad flumen Æſinum.* ib.

XXXVI. *Rainerio ep. Feſulano mandat, ut proceres de Galbino moleſtos eremo Camaldulenſi compeſcat,* 173.

XXXVII. *Idem epiſcopus concordiam ſtatuit inter priorem Camald. & monaſterium Agnani.* ibid.

XXXVIII. *Controverſia inter ep. Humanatenſem & abbatiam Valle-caſtrenſem.* 174.

XXXIX. *Lazarus abbas S. Apollinaris-novi de Ravenna arbiter inter monachos S. Severi, & inter canonicos Portuenſes, De Aldebrando canonico.* ib.

XL. *Chartæ ad varia monaſteria pertinentes.* 175.

XLI. *Traditiones factæ ab Avellanenſibus communi Fabriani,* 176.

XLII. *Donationes regum Sardorum monaſterio S. Mariæ de Bonarcanto.* 177.

XLIII. *Chartæ Bononienſes & Piſanæ.* 178.

XLIV. *Commiſſio facta ab Innocentio* III. *cognitionis cujuſdam cauſæ matrimonialis,* ibid.

XLV. *Initia monaſterii Camalduli Forolivienſis.* ibid.

XLVI. *Agnanienſes ſubjecti Camaldulenſibus. Tempus epiſcopatus Eugubini*

Maſci

Digitized by Google

Marci prioris Avellanenſis. 179.
XLVII. *De monaſterio Mantignani.* ibid.
XLVIII. *De beatis Antonio Peruſino & Johanne Tiphernate.* 180.
XLIX. *Bononienſis, Galeatenſis & Burgenſis monaſteriorum monumenta.* ib.
L. *Vita B. Mariæ Piſanæ de Pugnano. De monaſterio S. Annæ Piſarum,* 181.

LIBER TRIGESIMUS-SEXTUS.

Ab anno Chriſti 1201. ad annum 1210.

I. *De converſis Camaldulenſibus. De B. Dominico Vernagallo.* 185.
II. *Bulla* Innocentii III. *pro cœnobio S. Severi in Claſſe.* 187.
III. *Analecta de aliquibus monaſteriis.* ibid.
IV. *De veteri inſcriptione in eccleſia Montis-calleſii.* ib.
V. *Fundatio monaſterii Veronenſis in loco Aveſa.* 188.
VI. *Altera in civitate Foro-livienſi.* 189.
VII. *Aliquot bullæ ad hunc annum ſpectantes.* 190.
VIII. *Idem Romanus pontifex capitulum Peruſii indicit abbatibus ordinis S. Benedicti.* 191.
IX. *Scribit in Camaldulenſium favorem.* ibid.
X. *De incendio Fontis-boni.* 192.
XI. *Amadei ep. Arretini obitus, electio Gregorii.* 193.
XII. *Eccleſia S. Remedii in epiſcopatu Curienſi data Camaldulenſibus.* ibid.
XIII. *Controverſiæ aliquot monaſteriorum.* ib.
XIV. *Obitus Piſtoris ep. Vicetini.* 195.
XV. *Monaſterium S. Petri-minoris per commutationem traditur monaſterio SS. Floræ & Lucillæ de Arretio.* ib.
XVI. *Eccleſia S. Euſtachii in urbe Imolenſi traditur Camaldulenſibus.* 196.
XVII. *Privilegium falſum eccleſiæ de Camenza.* ib.
XVIII. *Res variorum monaſteriorum.* ibid.
XIX. *De Thoma Mauroceno primo ex Latinis patriarcha CP.* 197.
XX. *Eccleſia S. Viti in urbe Vicetia data ſcholaribus ſtudii Vicetini.* 199.
XXI. *Eccleſiæ Sardæ Camaldulenſibus donatæ.* 200.

XXII. *Obitus Martini prioris Camaldulenſis. Electio Guidonis.* ib.
XXIII. *Scholares univerſitatis Vicetinæ tradunt Camaldulenſibus eccleſiam S. Viti.* 202.
XXIV. *Eremus Montalis-ſalutis in diœceſi Ariminenſi ſubjicitur eremo Camaldulenſi.* 203.
XXV. *Inveſtitura caſtri Caſtellionis facta a Camaldulenſibus.* ibid.
XXVI. *Electio abbatis monaſterii Cantiniani.* 204.
XXVII. *Vilanus fit ep. Eugubinus.* ibid.
XXVIII. *Plures eccleſiæ in Caſentino traduntur Camaldulenſibus.* 205.
XXIX. *Eccleſia S. Andreæ de Zagonaria confirmatur monaſterio S. Hippolyti de Faventia.* ib.
XXX. *Innocentii* III. *bullæ ad præſentem annum pertinentes.* 206.
XXXI. *Ejuſdem commiſſio Guidoni Camaldulenſi viſitandi monaſteria; & privilegium pro Avellanenſibus.* 207.
XXXII. *Electio Ubaldi ep. Faventini in archiepiſcopum Ravennatem.* 208.
XXXIII. *Conventiones inter monaſterium S. Mercurialis, & Camaldulum Foro-livienſe.* 209.
XXXIV. *Chartæ ad varia monaſteria ſpectantes.* ib.
XXXV. *Ottonis* IV. *imp. privilegium pro congregatione Camald. & pro monaſterio de Chio.* 210.
XXXVI. *Aliud pro eremo Fontis-avellanæ.* 212.
XXXVII. *Litera Rolandi apoſtolici legati pro monaſteriis Camaldulenſibus.* ibid.
XXXVIII. *Controverſia parthenonis S. Petri de Luco.* 213.
XXXIX. *Altera traditio eccleſiæ S. Viti in urbe Vicetina Camaldulenſibus.* ibid.
XL. *Locus ipſis traditus prope Peruſium pro ædificando monaſterio.* 214.
XLI. *De monaſterio Tiphienſi, & de Arretino S. Benedicti.* 215.
XLII. *Concordia inter Ubaldum archiep. Ravennatem & Guidonem Camaldulenſem pro monaſterio Claſſenſi.* 216.
XLIII. *Ejuſdem Ubaldi indulgentiarum pagina pro eccleſia S. Apollinaris in Claſſe.* 217.
XLIV. *Ottonis* IV. *imp. privilegium pro eodem monaſterio Claſſenſi.* 218.
XLV. *Aliud pro monaſterio S. Salvatoris de Monte-acuto.* ib.
XLVI. *Placita pro monaſterio de Vivo.* 219.

XLVII. *Donationes monaſterio S. Viti de Vicetia.* 220.

XLVIII. *De eremo SS. Jacobi & Vevani de Calci.* ibid.

XLIX. *Controverſia abbatiæ Burgenſis cum ep. Tiphernate.* 221.

L. *Ædificatur eccleſia S. Trinitatis prope urbem Peruſinam.* ibid.

LIBER TRIGESIMUS SEPTIMUS.

Ab anno Chriſti 1211. ad annum 1220.

I. *De eremo Camaldulenſi Bononiæ, & de eccleſia S. Michaelis de Caſa-nova donata eccleſiæ S. Mariæ de Rivofrigido.* 223.

II. *Fundatio eremi de Calci, & conventiones cum plebe Calcenſi.* 224.

III. *De epiſcopis Callienſibus commiſſis Avellanenſibus.* 225.

IV. *Fundatur monaſterium S. Michaelis de Muriano.* ibid.

V. *Monaſterium pariter S. Gervaſii prope Bellunum.* 226.

VI. *Lites inter monaſterium Lucenſe & plebanum Rivi-cornuclarii.* ibid.

VII. *Clariſſæ introductæ in monaſterio Vallis-gloriæ.* 227.

VIII. *Obitus Azzonis marchionis Eſtenſis.* ibid.

IX. *De eccleſiis SS. Laurentii & Pergentini, & S. Quirici de Viccione & de Martino ep. Arretino.* 228.

X. *Reformatio monaſterii Vangaticienſis per Camaldulenſes.* 229.

XI. *Literæ Innocentii III. contra Guidonem comitem infeſtum Camaldulenſibus.* 230.

XII. *Ejuſdem privilegium pro monaſterio Claſſenſi.* 131.

XIII. *Monachi S. Urbani ad Æſinantem locum tradunt S. Franciſco.* 232.

XIV. *Vilani ep. Eugubini geſta in epiſcopatu.* 233.

XV. *Definitio litium monachorum Fulinatum cum monachis S. Firmi Veronæ.* ibid.

XVI. *Sententia Volcherii patriarchæ Aquilejenſis contra monaſterium S. Michaelis de Lemma.* 235.

XVII. *Donationes factæ a Peruſinis eremo Camaldulenſi.* 236.

XVIII. *S. Mariæ de Bethleem Bononiæ parthenon traditur priori Camaldulenſi.* ibid.

XIX. *Plurium monaſteriorum monumenta.* 237.

XX. *Origo eremitarum Paulinorum a S. Romualdi diſcipulis.* 238.

XXI. *Richardus ex vicario Camaldulenſi factus epiſcopus Fanenſis.* ib.

XXII. *Pontificiæ delegationes pro monaſterio Pulſoiani, & eremo Calcenſi, quæ ſubjicitur monaſterio S. Michaelis Piſarum.* 239.

XXIII. *De eccleſiis S. Mariæ de Manu, & in Petroccia ſubjectis monaſterio S. Gregorii de Urbe.* ib.

XXIV. *Donationes factæ S. Franciſco ab abbate Burgenſi aliiſque.* 240.

XXV. *Controverſia inter Martinum ep. Arretinum & eremum Camaldulenſem.* ibid.

XXVI. *Res ad varia monaſteria ſpectantes.* 241.

XXVII. *Samſonis abb. Vangaticienſis libelli & permutationes cum Aliee comitiſſa.* 243.

XXVIII. *Monaſterium S. Antonii de Tuderto donatum Camaldulenſibus.* ibid.

XXIX. *Electio novi prioris Vivenſis.* 244.

XXX. *Monaſterium Montis-Chriſti reformandum datum Camaldulenſibus.* ibid.

XXXI. *Ruſticus ep. Tudertinus confirmat monaſt. S. Antonii Camaldulenſibus.* 245.

XXXII. *Eremus Calcenſis ſubjicitur monaſterio S. Michaelis Piſarum.* 246.

XXXIII. *Samſone abdicante Johannes eligitur abb. Vangaticienſis.* ibid.

XXXIV. *Literæ Honorii III. abbati Claſſenſi, aliiſque abbatibus Camaldulenſibus.* 247.

XXXV. *Varia examina in cauſa inter ep. Arretinum & eremum Camaldulenſem.* 248.

XXXVI. *Honorii III. amplum privilegium Raynaldo priori Avellanenſi. De eccl. S. Leonardi ad Volubrium.* 249.

XXXVII. *Turbæ Fanenſes contra ep. Ricardum.* 251.

XXXVIII. *Monaſterium S. Andreæ de Candiculis reformatur per Camaldulenſes.* 252.

XXXIX. *Locatio facta a monaſterio S. Gregorii clericis SS. Johannis & Pauli de Urbe.* 253.

XL. *Rolandi ep. Faventini definitia*

pro eccleſia S. Chriſtinæ Senarum ibid.

XLI. *De Matthæo abb. Berardingorum, inde Albarenſi.* ib.

XLII. *Sepultura in eccl. S. Blaſii de Fabriani conceſſa monachis S. Victoris de Cluſis.* 254.

XLIII. *Obitus Dominici Vernagalli. Monumenta de ipſius ſanctitate & cultu.* ibid.

XLIV. *Præceptum Friderici* II. *imp. pro monaſt. Vangaticienſi.* 257.

XLV. *Aliud pro congregatione Camaldulenſi.* ibid.

XLVI. *Iterum confirmantur Camaldulenſes in monaſt. S. Andreæ de Candiculis.* 258.

XLVII. *Clariſſis tradita regula S. Benedicti.* ibid.

XLVIII. *Virtutes Raynaldi ep. Nucerini.* 259.

XLIX. *Fundatio monaſterii Porcilienſis prope Paduam, & de Compagno primo priore.* 260.

L. *Diploma Friderici* II. *Martino priori Cloſſenſi.* 262.

LI. *Alterum Gratiano abb. Burgenſi.* ibid.

LII. *Ugolinus ep. Oſtienſis ſecedit in eremum.* 263.

LIII. *De .ëis, quæ in ea eremo egit Ugolinus.* 264.

LIV. *De Leonardo ſanctiſſimo eremita recluſo.* 266.

LV. *Lites aliquot monaſteriorum compoſitæ, aliaque ad plura cœnobia ſpectantia.* 267.

LIBER TRIGESIMUS-OCTAVUS.

Ab anno Chriſti 1221. ad annum 1230.

I. *Privilegia imperialia conceſſa monaſtenaſteriis Fontis-avellanæ, & S. Severi in Claſſe.* 270.

II. *Donationes factæ eremo Camaldulenſi.* 271.

III. *Ugolini card. literæ eremitis Camaldulenſibus pro die dedicationis templi.* ibid.

IV. *Idem card. conſecrat eccl. S. Michaelis de Muriano Venetiarum.* 272.

V. *Virtutes & miracula Raynaldi ep. Nucerini.* 273.

VI. *Lites Ravenates & Faventinæ.* 275.

VII. *Aliæ inter Martinum ep. Arretinum, & presbyteros converſos Camaldulenſes.* 276.

VIII. *De Gerardo ep. Anconitano* |. 277.

IX. *De Bonajuncta abb. Vangaticienſi & de Gratiano Burgenſi.* 278.

X. *De B. Juliana ſanctimoniale Gemmulenſe.* 279.

XI. *Honorii* III. *literæ pro ſervandis juribus Camaldulenſibus.* ibid.

XII. *Friderici* II. *imp. præceptum pro Camaldulenſibus. Alia res Camaldulenſes.* ibid.

XIII. *Conſecratio eccleſiæ S. Petri de Luco.* 280.

XIV. *Monumenta monaſteriorum Camaldulenſium & Avellanenſium.* ib.

XV. *Publicatio indulgentiæ, & conſecratio eccleſiæ Portiunculæ.* 281.

XVI. *Honorii* III. *privilegium pro monaſterio Fontis-avellanæ.* 282.

XVII. *Aliæ ipſius bullæ ad hunc annum ſpectantes.* ib.

XVIII. *Compoſitia litium inter monaſt. S. Urbani & commune Apiri.* 283.

XIX. *Obitus B. Bartholomæi monachi Piſani.* ib.

XX. *Conſtructio monaſterii Nitrienſis in honorem S. Benedicti eremitæ.* 284.

XXI. *Obitus S. Raynaldi ep. Nucerini.* 285.

XXII. *Charta Camaldulenſes.* 286.

XXIII. *Aliæ pro monaſteriis S. Adalberti & S. Michaelis de Lemmo.* 287.

XXIV. *Donatur eccl. S. Michaelis de Padua monaſterium Carcerum.* 288.

XXV. *De B. Nicolao monacho Vangaticienſi, & de monaſt Vincareti.* ibid.

XXVI. *Honorii* III. *epiſtolæ pro monaſt. S. Petri de Puteolis, & pro plebe Balnei.* 289.

XXVII. *Controverſia inter Simeonem archiep. Ravennæ, & monaſt S. Adalberti.* 290.

XXVIII. *Friderici* II. *diploma pro Camaldulenſibus.* ib.

XXIX. *Monaſterium S. Petri in Campo traditur protectioni civitatis Senenſis.* 291.

XXX. *Electio abbatis Pratalienſis.* 292.

XXXI. *Conventiones inter monaſt. Inſulanum, & ep. Foro-popilienſem.* ibid.

XXXII. *Inſcriptiones Vangaticienſes & Tudertinæ.* 293.

XXXIII. *Obitus Beatricis comitiſſæ Eſtenſis.* 294.
XXXIV. *Ugolinus electus Rom. pontifex ſub nomine Gregorii IX. literas ſuæ electionis dat Camaldulenſibus.* 295.
XXXV. *Alteras ſanctimonialibus Vallis-gloriæ.* ibid.
XXXVI. *An Ugolinus fuerit abbas S. Silveſtri de Monte-ſubaſio? De monialibus Vallis-gloriæ.* 297.
XXXVII. *Ejuſdem Rom. pont. bullæ ad hunc annum ſpectantes.* 298.
XXXVIII. *De monaſterio Fellonicæ.* 299.
XXXIX. *Gregorii IX. literæ pro Camaldulenſibus monaſteriis.* 300.
XL. *Electio abbatis Claſſenſis. De monaſteriis Agnani & S. Urbani,* 301.
XLI. *De Jacobo monacho Avellanenſi facto abbate S. Petri de Peruſio.* 302.
XLII. *Hoſpitale de Cave de Celle datum Camaldulenſibus.* ibid.
XLIII. *Indulgentiæ conceſſæ a Gregorio IX. eccl. S. Mariæ de Petra-ficta.* ibid.
XLIV. *Bullæ ſecundi anni ſui pontificatus.* 303.
XLV. *Eccleſia S. Mariæ de Vertighe data Camaldulenſibus.* ibid.
XLVI. *Petri Ziani ducis Veneti obitus & teſtamentaria tabula.* 304.
XLVII. *Literæ Gregorii XI. pro Camaldulenſibus.* 306.
XLVIII. *Privilegia pro Claſſenſibus & Burgenſibus. Alia de Patavinis cœnobiis.* 307.
XLIX. *Hoſpitale S. Mariæ de Plavi ſubjicitur monaſterio S. Mariæ de Fullina.* 309.
L. *Lis de valle Marmorta inter archiep. Thedericum Ravennæ, & abbatem S. Michaelis de Caſtro-brittorum.* 311.
LI. *Chartæ, compoſitiones & largitiones ſpectantes ad plura Camaldulenſia monaſteria.* 312.
LII. *Monumentum Burgenſe.* 314.
LIII. *Jacobi de Certaldo monachi S. Juſti Volaterrarum laudabilis vita.* ibid.

LIBER TRIGESIMUS-NONUS.

Ab anno Chriſti 1231. ad annum 1240.

I. *Definitio de valle Marmorta contra monaſt. S. Michaelis Bononiæ.* 317.
II. *Compoſitio litis acerrimæ inter archiep. Ravennatem, & monaſt. Claſſenſe.* ibid.
III. *Camaldulenſibus reformationem monaſterii Montis-Chriſti mandat Gregorius IX.* 321.
IV. *Prohibiti Camaldulenſes eo accedere.* 322.
V. *Termini conſtituti parœciæ S. Blaſii de Fabriano.* 323.
VI. *Eccl. S. Martini de Prata donata Camaldulenſibus.* 324.
VII. *Monaſterium S. Adelberti in Pereo datum canonicis Portuenſibus.* 324.
VIII. *Monumenta aliquot Camaldulenſia & Avellanenſia.* 325.
IX. *Antonius de Padua adſcribitur SS. canoni.* 326.
X. *Lites eremi Camald. cum priore de Toſina.* ibid.
XI. *Aliæ acriores cum epiſcopo Bononienſi.* 327.
XII. *Monaſterium S. Coſmæ de Urbe datum & ablatum Camaldulenſibus.* 329.
XIII. *Chartæ ſpectantes ad plura monaſteria Camald.* 330.
XIV. *Belæ regis Hungariæ privilegium pro monaſterio Ravennate S. Petri ad Vincula.* 331.
XV. *De Martino monacho Avellanenſi & epiſcopo.* 332.
XVI. *Bullæ Grego IX. ad hunc annum ſpectantes.* ib.
XVII. *Idem monaſteria apoſtolicæ ſedi ſubjecta eximit a ſubſidiis erogandis,* 333.
XVIII. *Res ad varia Camaldulenſia monaſteria facientes.* 334.
XIX. *Extenſio exemptionis a ſubſidiis præſtandis facta monaſteriis ſubjectis apoſtolicæ ſedi.* 335.
XX. *Formula juramenti, quod præſtabatur hoc ſeculo eccl. Romanæ ab abbatibus.* 336.
XXI. *De Forte priore Avellanenſi.* ibid.
XXII. *Amoti monachi Montis-ſubaſii de*

de eccl. S. Mariæ-novæ Fani. 337.
XXIII. *Guidonis prioris Camald. res geſtæ.* ib.
XXIV. *Obitus Vilani ep. Eugubini.* 338.
XXV. *Monaſterium Montis-Chriſti committitur reformandum abbati de Candiculis.* ibid.
XXVI. *Compoſitio litium inter Thedericum archiep. Ravennatem, & canonicos Portuenſes.* 339.
XXVII. *Donationes Sardæ, & de monaſterio Marolæ.* ibid.
XXVIII. *Chartæ Inſulanæ & Valle-caſtrenſes.* 341.
XXIX. *De Zenone monacho Burgenſe.* ibid.
XXX. *Monumentum abbatiæ S. Petri in Campo.* 342.
XXXI. *Repreſſa damna allata eremo Camald.* 343.
XXXII. *Belæ regis Hungariæ diploma pro monaſt. erecto in honorem S. Benedicti eremitæ.* 344.
XXXIII. *Capitulum monachorum alborum Patavii.* ibid.
XXXIV. *Conſtitutiones in eo editæ.* 345.
XXXV. *Abbati S. Michaelis Piſarum demandata reformatio monaſterii Montis-Chriſti.* ibid.
XXXVI. *Chartæ Forolivienſes, Anconitanæ, Vivzuſes.* 346.
XXXVII. *De Albertino patre B. Jacobi de Certaldo.* 347.
XXXVIII. *De Simone ven. eremita Camaldulenſi.* ibid.
XXXIX. *De mſ. Miſſali pretioſo Camald.* 348.
XL. *Chartæ Camaldulenſes, Valle-caſtrenſes & Bononienſes.* 349.
XLI. *Donationes Fullinates. De hoſpitali Altipaſcii.* 350.
XLII. *Origo parthenonis S. Margaritæ de Torcello & hiſtoria.* 351.
XLIII. *Renovatio privilegii Gregarii M. facta a Gregorio IX. monaſterio S. Gregorii de Urbe.* 352.
XLIV. *Monumenta vetera ejus monaſterii.* 354.

LIBER QUADRAGESIMUS,

Ab anno Chriſti 1241. ad annum 1250.

I. *Pariſii monachi Camald. ſanctæ actiones.* 356.
II. *De cardinalibus & epiſcopis captis a Friderico II.* 357.
III. *Sanctimoniales introductæ in monaſt. Buldronenſe.* 358.
IV. *Obitus Alberici & Stephani Vendanorum eremitarum.* 359.
V. *Chartæ monaſt. S. Mamiliani Montis-Chriſti.* ibid.
VI. *Præceptum Friderici II. imp. pro monaſt. Fontis-avellanæ.* 360.
VII. *Obitus Verdianæ incluſæ virginis.* 461.
VIII. *Chartæ ad varia monaſteria ſpectantes.* ibid.
IX. *Erectio eremi S. Mathiæ de Muriano.* 362.
X. *Abbatia S. Petri in Campo ſuppoſita Monti-politianenſibus.* 364.
XI. *Chartæ Camaldulenſes, Silva-mundanæ & Pratalienſes.* ibid.
XII. *Monaſt. S. Mariæ de Toma ſuppoſitum Camaldulenſibus.* 366.
XIII. *De eccl. S. Mariæ de Tega ſubjecta monaſterio Silvæ-mundano.* ibid.
XIV. *Viſitatio monaſterii S. Helenæ ad flumen Æſinum.* 367.
XV. *Electiones Claſſenſium abbatum. Alia monumenta Camaldulenſia.* ibid.
XVI. *Innocentii IV. Bulla pro Camaldulenſibus. Alia pro Stephano Hungariæ rege.* 369.
XVII. *Charta Bifurcenſis.* ibid.
XVIII. *Aliæ Porcilienſes & Bononienſes.* ibid.
XIX. *De B. Antonio Peregrino Patavino.* 370.
XX. *Donationes Camaldulenſes.* 372.
XXI. *Pariſii miracula, dum viveret.* ibid.
XXII. *Conradus ep. Juſtinopolitanus concedit decimas monaſterio S. Michaelis de Muriano.* 375.
XXIII. *Obitus Guidonis II. prioris generalis. Electio Martini III.* 374.
XXIV. *Aliqua ad varia monaſteria ſpectantia.* ibid.
XXV. *Octaviani card. legati privilegium monachis S. Mathiæ.* 375.

XXVI.

XXVI. *Obitus B. Jordani prioris S. Benedicti de Patavio; & de eccleſiis Patavinis.* ibid.
XXVII. *Conſtitutiones eremi S. Mathiæ de Muriana.* 377.
XXVIII. *Stephani ep. Torcellani, & Gregorii de Monte-longo legati indulgentiæ conceſſæ eccleſiæ ejuſdem eremi.* 381.
XXIX. *Devaſtatio eccleſiæ & urbis Nucerinæ.* 382.
XXX. *De hoſpitali S. Angeli de Treſſa.* ibid.
XXXI. *Bulla Innocentii IV. pro monaſt. S. Gregorii de Urbe.* 383.
XXII. *Nonnulla ad hiſtoriam aliquot monaſteriorum.* ibid.
XXXIII. *Bulla Innocentii IV. pro monachis S. Matthiæ.* 384.
XXXIV. *De monaſteriis S. Mariæ de Toma & Buldronenſi.* 385.
XXXV. *Lites monachorum S. Gregorii de Urbe pro eccl. S. Fortunatæ de Sutria.* ibid.
XXXVI. *Alia pro quadam hereditate.* ibid.
XXXVII. *Viſitatio monaſterii SS. Floræ & Lucillæ de Arretio.* ibid.

Domnus

Digitized by Google

Domnus Dominicus Valle Abbas monaſterii ſancti Michaelis de Muriano Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Camaldulenſis, & in Veneta Provincia Vicarius Generalis.

OPus, cui titulus: *Annales Camaldulenſes* T. IV. &c. a duobus hujus monaſterii monachis conſcriptum, & a duobus pariter noſtris Theologis, quibus eam curam demandavimus, recognitum, votoque eorum probatum, tenore præſentium, quantum noſtra intereſt, facultatem typis conſignandi impertimur.

Datum Venetiis ex noſtro monaſterio ſancti Michaelis de Muriano kalendis martii 1757.

D. Dominicus abbas.

D. Antonius ab Oleo Cancellarius.

NOI REFFORMATORI

Dello Studio di Padoa.

AVendo veduto per la Fede di Reviſione, ed Approbazione del P. F. *Gio: Paolo Zapparella* Inquiſitor General del Santo Officio di Venezia nel Libro intitolato *Annales Camaldulenſes Ordinis S. Benedicti* non v'eſſer cos'aleuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimente per Atteſtato del Segretario Noſtro niente contro Prencipi, e buoni coſtumi, concedemo Licenza a *Gio: Battiſta Paſquali Stampator di Venezia*, che poſſi eſſer Stampato, oſſervando gli ordini in materia di Stampe, e preſentando le ſolite Copie alle Pubbliche Librarie di Venezia, e di Padoa.

Dat, li 25. Marzo 1758.

(Gio: Emo Proc. Ref.
(
(Alviſe Mocenigo 4. Kav. Proc. Ref.

Regiſtrato in Libro a Carte 33. al Num. 270.

Giacomo Zuccato Segr.

Adi primo Aprile 1758.
Regiſtrato nel Magiſtrato Eccellentiſs. degl'Eſecutori contro la Beſtemmia.

Franceſco Bianchi Segr.

Errata in Annalibus.

Pag. 8. *lin.* 24. *Burgenice* lege *Burgoricco*
lin. 25. *Trivignone* lege *Trimignone*
Pag. 32. *lin.* 22. Tancerdus *lege* Tancredus
Pag. 61. *lin.* 26. annos *lege* annis
Pag. 71. *lin.* 47. fuerat *lege* fuerant
Pag. 87. *lin.* 1. Anconitanus, *lege* Anconitanus.
Pag. 91. *lin.* 21. *dele* diviſi
Pag. 109. *lin.* 2. jucta *lege* jacta.
lin. 50. eccleſiam *lege* eccleſia
Pag. 146. *lin.* 8. Camaldulenſiumo *lege* Camaldulenſium
Pag. 164. *lin.* 20. priori *lege* prioris
Pag. 187. *lin.* 20. Gualfredus *lege* Perſectus II.
Pag. 188. *lin.* 16. *eſſet* lege *eſſe*
Pag. 190. *lin.* 19. Cœleſtini II. *lege* Innocentii II.
Pag. 191. *lin.* 11. ſupple *centeſime*
Pag. 220. *lin.* 34. *ex* lege *eſt*
Pag. 225. *lin.* 23. quinta *lege* quarta
Pag. 284. *lin.* 34. Zoetardo prodigiis *lege* Zoetardo, prodigiis
Pag. 329. *lin.* 39. *juxta* lege *juſta*
Pag. 355. *lin.* 2. Saveri *lege* Severi
Pag. 368. *lin.* 9. hoc & *lege* hos eſt

Errata in Appendice.

Columna 1. *lin.* 8. *ingerat* lege *ingerant*
Col. 18. *lin.* 12. 1163. *lege* 1164.
lin. 19. turela *lege* turele
Col. 53. *lin.* 21. Jacobus *lege* Hyacinthus
Col. 77. *lin.* 52. tenent *lege* teneant
Col. 81. *lin.* 34. Jacobus *lege* Hyacinthus
Col. 88. *lin. ult.* conventu artiori *lege* obtentu arctioris
Col. 89. *lin.* 2. cautionem *lege* cautione
lin. 25. Jacobus *lege* Hyacinthus
Col. 91. *ad oram* XXEIII. *lege* XXXIII.
Col. 99. *lin.* 22. ſitam *lege* ſita
Col. 116. *lin.* 12. Jacobus *lege* Hyacinthus
Col. 118. *lin.* 35. confovenda *lege* confovendam
Col. 119. *lin.* 16. Villa lata *lege* Vialata
Col. 142. *lin.* 3. debeat *lege* debeant
Col. 124. *lin.* 25. *Chriſtina* lege *Chriſtine*
Col. 136. *lin.* 50. notarius *lege* notarii
Col. 156. *lin.* 7. candinalis *lege* cardinalis
Col. 162. *lin.* 20. in dilecti *lege* dilecti
Col. 176. *lin.* 33. & ipſe *lege* & ipſe non
Col. 202. *lin.* 6. Bernardi *lege* Berardi
Col. 257. *lin.* 4. vaniendo *lege* venieodo
Col. 283. *ad oram.* *Ibidem n.* 18. lege *Ibidem n.* 35.
Col. 290. *lin.* 22. protonatii *lege* protonotarii
Col. 366. *lin.* 13. abeo *lege* ab eo
Col 368. *lin.* 49. (*Martinus*) lege (*Guido*)
Col. 371. *lin.* 25. *Henricus III.* lege *Honorius III.*
Col. 376. *lin.* 49. precationes *lege* procurationes
Col. 417. *lin.* 57. ejuſdem *lege* eiſdem
Col. 443. *lin.* 20. euidam *lege* cujuſdam
Col. 477. *lin.* 18. 1228. *lege* 1229.
Col. 494. *lin.* 24. obſervaverimus *lege* obſecraverimus
Col. 497. *lin.* 10. ducenteſimo primo *lege* ducenteſimo trigeſimo primo
Col. 546. *lin.* 26. viſitationibus *lege* viſitatoribus
Col. 551. *lin.* 19. voluiſſent *lege* veniſſent

Digitized by Google

ANNALES
CAMALDULENSES
ORDINIS
SANCTI BENEDICTI.

LIBER TRIGESIMUS-PRIMUS.

Ab anno CHRISTI M. C. LXI. *ad annum* M. C. LXXII.

ANN. CHR. *1161.* I. Status infelix horum temporum.

QUARTUM, Supremi Numinis favore, exordimur Annalium noſtrorum Camaldulenſium volumen ab anno milleſimo-centeſimo-ſexageſimo-primo, quo propter dirum ſchiſma ante biennium conflatum in Romana eccleſia, maximum Sacerdotium inter & Imperium factum eſt diſſidium, quod ad plures annos propagatum in dies magis magiſque recruduit. Scilicet in locum Adriani IV. Romani pontificis, qui mortem oppetierat prima die ſeptembris anni 1159. ſuffectus fuerat legitimis cardinalium votis Rolandus, Piſanus olim canonicus, S. R. E. deinde cardinalis, qui inſuper ſub pluribus pontificibus ſtrenue cancellarii officium geſſerat, & aſſumpto nomine Alexandri III. proborum virorum omnium gaudio, maximam ſui expectationem portendebat. Superbia elatus ſimulque rabie Octavianus alter Romanæ eccleſiæ cardinalis tituli ſanctæ Cæciliæ presbyter Rolandum ſibi fuiſſe antepoſitum, maximo eccleſiæ dedecore, & impiorum hominum tripudio, altare contra altare erexerat, & fretus potentia plurium nobilium Romanorum conſanguinitate ſibi junctorum, necnon ut rem gratam faceret Friderico I. Œnobarbo imperatori, qui eccleſiam Romanam peſſundare, & toti Italiæ leges pro libitu dare moliebatur, nomen aſſumpſerat Victoris IV. Fridericus pariter tum eccleſiæ Romanæ jura, tum Italicorum populorum libertatem totis nervis impetens, nobiliſſimarum urbium obſidione & vaſtatione, illuſtres & præſtantes viros nihili faciens, epiſcopos pariter ſuo furori non faventes deponens, crudeliſſimum bellum in Italia excitaverat, ob quod tum divina, tum humana ſcita miſerandum in modum ſuſdeque

Digitized by Google

ANN. CHR. 1161.

miſcuerat. Sublato e vivis Victore IV. anno 1164. Guido Cremenſis alter anti-papa ſchiſma fovit, appellatus Paſchalis III. defunctus & ipſe poſt quadriennium anno 1168. Cum autem obiiſſent cardinales omnes, qui ſchiſma primum invexerant, electus fuit eo anno in locum Paſchalis Johannes abbas Strumenſis, qui cardinalis creatus fuerat ab anti-papa Victore, ſub nomine Calixti III. & poſtremo quidam Sitinus ſub nomine Innocentii III. Tempore hujus teterrimi ſchiſmatis exulare, in variaſque urbes profugus ire coactus fuit legitimus Petri ſucceſſor Alexander III. dejecti e ſuis ſedibus epiſcopi, ſuffecti alii ſchiſmaticorum fautores, ſolo proſtrata urbes, eccleſiæ, monaſteria; iis autem, quæ ſuperfuere, adempta privilegia vel bona, illatæ a miniſtris cæſareis moleſtiæ; Simoniaca labes undique graſſabatur, inteſtina bella viſcera totius Italiæ immaniter rodebant. Sed hæc copioſiſſime legi poſſunt apud eccleſiaſticæ & politicæ hiſtoriæ auctores; nos monaſticam Camaldulenſem hiſtoriam noſtram proſequamur.

II. Bogumili Poloni primordia & miracula.

DE eremitica & religioſa vita in Poloniam & in Hungariam invecta a ſanctiſſimo parente noſtro ROMUALDO ejuſque diſcipulis fuſiſſime egimus tomo I. horum noſtrorum Annalium. In Poloniam itaque nos vocat ſanctus Bogumilus, futurus intra breve temporis intervallum archiepiſcopus Gneſnenſis; quique poſt epiſcopalem curam omnibus virtutum floribus ornatam, & zelo divini honoris exæſtuantem, ſolitudinis cupidiſſimus, cui a teneris unguiculis inhiaverat, & quam licet imperfectiorem proſecutus fuerat maturioribus vitæ ſuæ annis, ad inſtar anteceſſoris ſui ſancti Adalberti, nuncium eccleſiæ ſibi concreditæ, concedente Alexandro III. remittens, ut ſancto Adalberto copiam fecerat Gregorius V. meruit in caſtris Romualdinæ ſolitudinis, cujus inſtituta moreſque vivendi in Polonia & in Hungaria didicerat.

a *Pag. 34. Vit. Sanctorum &c.*

b *Pag. 4. Vit. S. Bogum.*

Sed Bogumili acta a ſuis initiis repetamus, ac per annos diſtribuamus, ducibus [a] Martino Baronio clerico Iraslovienſi, & Stephano Demalevicio Varta Caliſienſi præpoſito ad ſanctum Nicolaum canonicorum regularium congregationis Lateranenſis, qui poſtremus ſeriem archiepiſcoporum Gneſnenſium, reſque ab iis geſtas e vetuſtis antiquitatum ruderibus collegit anno 1649. & inſuper ſingulari opere anno 1661. ſeorſim Romæ edidit vitam ſancti Bogumili archiepiſcopi Gneſnenſis. Demalevicius itaque ortum Bogumili deſcribens ſtemma ipſius ex Porajo ſancti Adalberti Pragenſis epiſcopi, inde archiepiſcopi primi Gneſnenſis, fratre in hunc modum deducit. „ Porajus, inquit [b], frater Adalberti germanus, ſumpta
„ conjuge in Polonia, comitum Libicenſium nomen & ſtirpem propaga-
„ vit, ex qua genuini hæredes aviti, roſæ albæ candoris, prodierunt Bo-
„ guphalus & Bogumilus germani fratres ex Nicolao de comitibus Libi-
„ cenſibus in Bohemia ſtirpe Poraja oriundo in majori Polonia, Gneſ-
„ nenſi caſtellano, primariæ dignitatis in ſenatu Polono viro, & Catha-
„ rina Gryphia comitum de Jaxa ſorore, femina lectiſſima, parentibus
„ piis ac Deum timentibus prognati, in villa hæreditaria dicta Coſmin-
„ co prope Dobrovum, pagum archidiœceſis Gneſnenſis, archidiaconatus
„ & territorii Uniejovienſis palatinatus Syradienſis. Hi ab infantia in ti-
„ more Domini & pietate Chriſtiana inſtituti a parentibus, literis etiam
„ humanioribus pueritiam excoluerunt in gymnaſio Gneſnenſi, ſancto præ-
„ ceptore curam illorum inſtitutionis ſuſtinente Ottone Bambergenſi epi-
„ ſcopo, qui quamvis & ipſe illuſtribus in Suevia comitibus, patre Ber-
„ tholdo & matre Sophia natus eſſet, tamen orbatus parentibus ad eam
„ devenerat egeſtatem, ut cum grammaticæ præcepta, itemque poetas

&

„ & philoſophos tenaci memoria complexus eſſet, nec haberet ſumptus „ ad ſtudia ſublimiora neceſſarios, in Poloniam, quæ tunc nobiliſſimum „ pretioſiſſimarum ſapientiæ mercium extitit emporium, venerit, & lu- „ dum literarium ibi eum auctoritate principis docendi aperuerit. Can- „ cellarius deinde factus Boleslai I. Polonorum regis, & ab eo ad Hen- „ ricum IV. imperatorem legatione functus, epiſcopatum Bambergenſem, „ mortuo Ruperto ejus diœceſis epiſcopo, ejuſdem imperatoris promo- „ tione conſecutus eſt, a Paſchali ſummo pontifice confirmatus, & ipſo „ die Pentecoſtes ab eodem conſecratus. Sub tanto præceptore, poſtea- „ quam grammatices & humaniorum ſtudiorum tirocinium depoſuiſſent in „ patria (Boguphalus & Bogumilus) ad colendas ſeveriores muſas, ani- „ mumque perpoliendum, theologiæ ac juris canonici peritia Lutetiam „ Pariſiorum ſufficienti ac liberali ſumptu inſtructi miſſi ſunt. “ Boguphalus Claræ-vallenſium ſanctitate perſpecta in Galliis, redux in Poloniam, ſodalitium ipſorum expetiit in monaſterium Luknenſe, quod nunc Wagrovecenſe dicitur, quodque una cum Andreovienſe, & Landenſe excitaverat per diſcipulos ſuos Morimundenſis cœnobii alumnos ea tempeſtate ſanctus Bernardus Claræ-vallenſium parens. Quæ Ciſtercienſium coloniæ ad annum 1140. referuntur a Demalevicio, qui inſuper donationis diploma producit liberaliter conceſſum a Miecislao Poloniæ rege [a] anno 1145. in loco, qui vocatur Landa prope Wartam fluvium, donante tredecim villas in eorum monachorum ſuſtentationem, quos *de cœnobio Bergenſi, & de longinquis terræ partibus adductos* vocat, approbantibus Petro II. archiepiſcopo Gneſnenſe, & Martino epiſcopo Poſnanienſe ſub Eugenio III. Romano pontifice.[b] Anno vero 1153. Johannes Gneſnenſis archiepiſcopus Andreovienſibus ſodalibus ſeptem villas, & de novem pagis decimas a duobus epiſcopis Cracovienſibus Mauro & Radoſto de conſenſu capituli obtentas perpetua donatione attribuit ſub eodem Romano pontifice Eugenio, necnon Boleslao, Mieſcone & Henrico germanis fratribus principatum in Polonia tenentibus, multis adſtantibus nobilibus, inter quos poſt Johannem archiepiſcopum, & poſt Clementem fratrem ejus legitur ultimo loco comes Bogumilus Boguphali germanus frater.

ANN. CHR. 1161.

a Demalev. ſeries pag. 91.

b Ibid. pag. 97.

Bogumilus autem noſter, cum eſſet ætate minor, poſt Boguphali majoris fratris receſſum, adiens opimam parentum defunctorum hæreditatem, Dobrovenſem pagum tamquam locum ſolitudini & cœleſtibus contemplationibus peridoneum eligens, collem quemdam aſcendit prope fluvios Nyr & Wartam, & certa hæreditatis portione tradita parocho Dobrovenſi, templum excitavit in honorem ſanctiſſimæ Trinitatis, plantatis abjetibus circa lucum & delubrum, quod a Johanne I. Gneſnenſe archiepiſcopo, quem Bogumili avunculum facit Demalevicius, dedicandum procuravit. Id quod contigiſſe videtur poſt annum 1153. ſicut abjetum conſitionem facile didicerit ab eremis Camaldulenſibus, quorum, licet imperfectam vivendi formam, jam tum animo verſabatur ſanctus juvenis. Sed ſubductus paulo poſt in aulam ejuſdem archiepiſcopi, ſacerdotalis muneris officium ſuſcipere, & cancellarii officio fungi compulſus fuit; & inſuper Dobrovenſi eccleſia parœciali ſubinde vacante, delata fuit cura ipſius Bogumilo, qui juſſis antiſtitis Johannis refragari religioni ducens, procurandæ animarum ſaluti impenſius dare operam inde cœpit, tum ſacramentorum adminiſtratione, tum prædicationis verbo plebem ſibi concreditam fovens, ſanctiſque exemplis ad Dei amorem provocans. Demum ex parocho Dobrovenſi conſtitutus fuit ab eodem Johanne archiepiſcopo metropolitanæ eccleſiæ Gneſnenſis decanus.

Narrat Demalevicius prodigium Bogumili, quod ſæpe ſæpius repetebatur

ANN. CHR. 1161. tur toto eo tempore, quo decanatum obtinuit & parœciam, quodque proinde ad hunc & ad proximos annos referri debet [a]. „ Nam cum horis canonicis rite perſolutis in eccleſia metropolitana Gneſnenſi feſtis principalioribus ad parochialem ſuam Dobrovenſem quindecim milliaribus Gneſna diſtantem rem divinam facturus pergeret, ſummo deſiderio populus adventum ipſius in ripa fluminis præſtolari ſolebat, eo quod Warta rapidus fluvius, qui vernis autumnalibuſque aquis plus nimio ultra uſitatum alveum excreſcit, ſibi aditum ad inſulam, in qua templum ſitum eſt, intercluderet. Quo cum vir ſanctus perveniret, magna fiducia divini auxilii fretus, ſuperficiem fluvii ſiccis pedibus premens, ad inſulam permeabat ipſe, populumque ſuis veſtigiis juſſum pergere confidenter ad eccleſiam adduxit eodem miraculo ſuper aquas ambulantem. Rite vero peractis in templo divinis officiis, eodem itinere vir ſanctus cum populo ſequente ſe in adverſam fluminis ripam ſiccis plantis regrediebatur, ubi conſiſtens, piſces in Dei nomine ad ſe vocavit, qui cum glomerantibus cuneis plurimi juſſis viri Dei obtemperantes acceſſiſſent, complures ex iis captos in eſurientem populum, quantum cuique opus erat, diſtribuit, reliquos in undas abire, benedictionem illis impertitus, juſſit. Ac eodem tempore Gneſnam pro prandio una cum collegis prælatis & canonicis hora ſolita ſumendo redibat. “ Supra quod prodigium hæc commentatur Demalevicius: „ Sex in his actibus viri ſancti miracula emicant; primum quod quindecim milliaria poſt horam ſextam officii divini juxta uſum patriæ, videlicet poſt horam nonam in medio horologio, intra unam circiter horam, ut competenti ad celebrandum tempore adeſſet Dobrovi, confecerit. Secundum, quod ſuper aquas ipſe ſiccis pedibus ambulaverit. Tertium, quod populum etiam per eas mirabiliter traduxerit. Quartum, quod eadem via cum populo redierit, nam longa, qualis eſt, Miſſæ & concionis actuum interpolatio, diſtinctum tanto temporis intervallo prodit eſſe diverſum. Quintum, quod piſces imperio habuerit obſequentes. Sextum denique, quod intra horam per milliaria quindecim ad ſumendum tempore congruo cum canonicis prandium redire ſoleret. Increbuit hæc in illis partibus fama, quod ſancti viri benedictione, de qua præmiſſum eſt, piſces eo loci in tantum ſint multiplicati, ut etiam nunc inibi abundent magis, quam alibi uſquam in Polonia, & ſapore longe aliis, qui eodem Wartenſi continentur fluvio, præſtent. De cancris certo compertum eſt, eos ibi ſaporis optimi reperiri in tanta copia, ut toti non modo Syradienſi oræ, verum etiam Poſnanienſi tractui, qui ad eumdem fluvium ſitus eſt, affatim ſufficiant. Atque hinc perſpicuum eſt, quantum divina Bogumilus excelluerit fide, cui Chriſtus Dominus miraculorum operationem attribuit. “ Aliud animadverſione dignum affert Demalevicius, ex quo quanta Bogumilus polleret diſcretione ſpirituum, & quantum inſidias antiqui hoſtis calleret, deprehenditur [b]. „ Cum piſces in cibum populo diſtribuendos advocaret, adſuit inter hos anguilla, quæ ita manum ipſius fuit circumplexa, ut illecebroſa quadam titillatione voluptatis corpus ſancti viri motu inordinato ſollicitaret; quas ſatanæ inſidias in ſpecie anguillæ poſteaquam deprehendiſſet, excuſſum manu piſcem perpetuis temporibus a Dobrovenſe alveo exulare juſſit; exinde, quamvis in locis aliis anguillarum copia Warta fluvius abundet, Dobrovi nunquam comparet amplius hic piſcis, quemadmodum a majoribus longa traditione id acceptum curioſe hactenus ejus loci piſcatores obſervarunt. “

a Pag. 56.

b Pag. 111.

III. Eligitur decanus eccleſiæ Gneſnenſis.

PROSEQUITUR Demalevicius, enarratque ipſius ſollicitudinem & zelum

zelum in decanatu eccleſiæ metropolitanæ ſuſtinendo [a]. „ Adeptus eam „ dignitatem , inquit , collegium vicariorum convocat , præmiſſaque de „ divinæ laudis excellentia oratione eos ad æmulam cœleſtis chori contentionem , quantum imbecillitati humanæ liceret , adhortatus eſt diligenter , ut memores , quod eidem Domino in conſpectu Angelorum „ pſallerent , devote , reverenter , attente cum gravi pauſa munus angelicum , ut ipſi Angeli Domini exercituum exequerentur. Atque ne ulla torpedo mentis , tarditas corporis , aut horæ alicujus omiſſio ſubreperet, vice-decano ſerio injunxit , ut ſemper choro intereſſet , & ne „ quid eorum, quæ a ſe ordinata ſunt, intermitteretur, accurate vigilaret. Punctatori deinde negotium dedit, eos qui abeſſent, aut infra officium confabularentur, vel quoquomodo curſum illius ſive impedirent, „ ſive interturbarent, connotandi , ut negligentibus ſtipendium pro pœna „ ſubtractum in ſubſidium diligentiorum caderet. His ita conſtitutis redibat ad parochiam boni paſtoris officium impleturus, nam, quamvis ut „ annexo dignitatis decanalis oneri ſatisfaceret , abdicare voluiſſet a ſe „ beneficii curati eccleſiæ Dobrovenſis ſollicitudinem , tamen ab archiepiſcopo rogatus, ne id faceret, obedienter aquievit " *&c.* & infra „ comis ad omnes, acceſſu facilis, benignus, affabilis, liberalis , niſi quod „ opulentiore auctus cenſu , neceſſitatibus egenorum quam ante provideret ſufficientius, eumdem in prædicando tennit fervorem, eamdem ſuſtinuit in adminiſtratione ſacramentorum curam , eamdem in fovendis „ Chriſti pauperibus ſervavit ſollicitudinem fidelis bonorum Domini diſpenſator " *&c.* Hæc de Bugomilo in anteceſſum , quem anno 1167. videbimus Johannis in archiepiſcopatu Gneſnenſi ſucceſſorem , inde cœleſtis contemplationis & ſolitudinis captum amore ex ſanctiſſimo archiepiſcopo ferventiſſimum evaſiſſe eremitam.

Ann. Chr. 1161.

a *Pag.* 53.

IV. Libera prælatorum electio conceſſa ab Alexandro III. Gregorio priori Camald.

SPECTAT ad hunc annum vel ad præcedentem privilegium conceſſum ab Alexandro III. Romano pontifice Gregorio priori Camaldulenſi, datum ex urbe Anagnia, in qua urbe primis ſui pontificatus annis tutius commoratus fuit, quam Romæ, ubi plerique electioni Octaviani ſeu Victoris IV. anti-papæ favebant. Rurſus hoc anno deſinente, Italia relicta, in Gallias ſanctus pontifex conceſſit, ubi partim , partim autem ex Galliis redux Romæ moras traxit annis ſequentibus uſque ad annum 1167. quo ſe Beneventum contulit . Præterea anno 1167. jam obierat vel officium dimiſerat Gregorius prior Camaldulenſis, cujus monumenta extant ab anno 1159 ad 1163. eique ſucceſſerat Rodulphus III. Gregorio itaque , ejuſque fratribus Camaldulenſibus hoc vel antecedenti anno XIII. *kalendas junii* libertatem conceſſit Alexander in prælatorum electionibus ; & veſtigiis prædeceſſorum Romanorum pontificum ſollicite inhærens , ſanctorumque patrum inſtituta ſequens, inhibuit, ne aliqua laica perſona, patronatus ſeu alterius occaſionis prætextu, electionibus abbatum vel priorum Camaldulenſium ſemet ingereret ulla ratione, omnibuſque laicis in hujuſmodi electionibus prælatorum voces obſtruxit , & canonicam ac liberam electionem celebrandi ſecundum regulam beati Benedicti & conſuetudinem congregationis Camaldulenſis facultatem auctoritate apoſtolica impartitus eſt . Sed integrum Alexandri privilegium in Appendice edimus ex tabulario Vangaticienſi , in quo extat apographum confectum anno 1318. ſub Uberto epiſcopo Bononienſi . Videbimus autem , quantas temporis progreſſu occaſione patronatus controverſias cum laicis in hujuſmodi electionibus habuerint Camaldulenſes apoſtolica auctoritate ſopitas.

PARI-

ANN. CHR. 1161.
V.
Aliud ejuſdem Romani pontificis privilegium pro eremo de Vivo.

PARITER cum monaſterium & eremus de Vivo in comitatu Cluſino frequentibus injuriis & violentiis divexarentur, neque juſtitiam apud judices monachi & eremitæ obtinerent, idem Romanus pontifex ex præfata Anagniæ urbe XV. *kalendas julii pontificatus* ſui *anno ſecundo*, literas ſcripſit prælatis Thuſciæ, ſe non abſque dolore cordis & plurima turbatione didiciſſe eccleſiaſticam cenſuram diſſolvi, & canonicæ ſententiæ ſeveritatem enervari, dum viri religioſi, & ii maxime, qui per apoſtolicæ ſedis privilegia majori donati ſunt libertate, paſſim ab improbis hominibus injurias ſuſtinent & rapinas; neque congrua protectione iis ſubvenitur, nec aliquis murum defenſionis opponit pro ſovenda pauperum innocentia. Quare ipſis prælatis mandavit, ut publice candelis accenſis in ſuis diœceſibus & eccleſiis excommunicationis ſententia percellerent illos, qui poſſeſſiones vel res, ſeu domos præfatorum Vivenſium irreverenter invaſiſſent, aut injuſte detinerent ea, quæ prædictis fratribus ex teſtamento decedentium relinquebantur, ſeu in ipſos monachos contra apoſtolicæ ſedis indulta ſententiam excommunicationis ſive interdicti præſumerent promulgare, vel decimas de nutrimentis animalium extorquere tentarent. Et hanc quidem ſententiam ferri voluit in laicos; clericos autem, canonicos regulares & ceteros monachos Vivenſibus infeſtos ab officio & beneficio ſuſpendi; quas ſententias nunquam relaxaturus erit, niſi plene ipſis ſatisfactum fuerit, & ſontes cum diœceſani epiſcopi literis ad ſedem apoſtolicam pergentes meruerint vinculo excommunicationis exſolvi. Autographum hujuſmodi mandatum Alexandri exſcripſimus ex chartis dominorum comitum de Cervinis, qui in jura introjerunt monaſterii & eremi de Vivo ſeculo decimo-ſexto. Prior præfatæ eremi erat Ruſticus, de quo egimus ſuperioribus annis & etiam antecedenti.

In locum Alberti abbatis monaſterii ſanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia ſuffectus fuerat Bernardus, ut novimus ex charta ejuſdem monaſterii ſcripta *die decima menſis auguſti indictione* IX. *tempore Frederici imperatoris*, quæ continet refutationem bonorum factam eidem monaſterio in loco Zagonari a Matthæo & a Gemma ejus matre pro redemptione animæ Ugonis fratris Matthæi, qui ibidem humatus fuerat.

Donationes aliquot vallium ſitarum in laeu Vighizzoli cum jure piſcandi factas hoc *anno millesimo centeſimo ſexageſimo primo indictione* VIIII. Dominico priori ſanctæ Mariæ ad Carceres ejuſque eccleſiæ a Fulcone, Alberto & Bonifacio marchionibus Eſtenſibus Fulconis I. filiis legi poſſunt apud Muratorium [a], qui chartam produxit in Antiquitatibus Eſtenſibus ad ipſum tranſmiſſam a Canneto noſtro. Aliæ ipſorum marchionum largitiones eidem monaſterio factæ leguntur ſub anno 1163. [b] apud eumdem collectorem.

a P. I. pag. 322.
b P. I. pag. 323.

Terrarum pariter, vinearum & domorum venditiones apud montem ſancti Donati monialibus ſancti Georgii de Apibus ordinis Camaldulenſis prope Senas factas exhibet archivum noſtrum Roſæ Senarum ſub numero 40. ad hunc annum.

ANN. CHR. 1162.
VI.
Initia congregationis monachorum alborum Patavini territorii.

SECULO ſequenti coaluit in Patavino territorio illuſtris congregatio monachorum alborum ordinis ſancti Benedicti, qui plura monaſteria incolebant tum in diœceſi ejuſdem urbis, tum intra ipſius mœniorum ambitum. Conſtitutiones ab ipſa congregatione obſervandæ leguntur in ms. codice membranaceo chartularii monaſterii noſtri ſancti Michaelis de Muriano, exarato vel eodem ſeculo XIII. deſinente vel XIV. ineunte; cujus codicis avulſis duabus primis paginis principium deſideratur. Loca,

quæ

Digitized by Google

quæ hanc congregationem efformabant, recenſentur in ipſo ſub pagina tertia, eaque ſunt: *Prima domus* ſanctus Benedictus: *Secunda* ſanctus Johannes de Monte-vinearum: *Tertia* ſancta Maria de Monte Crucum: *Quarta* ſancta Maria de Vantio: *Quinta* ſancta Maria de Pulveraria: *Sexta* ſanctus Jacobus de Ponte-curvo: *Septima* ſanctus Johannes de Verdaria: *Octava* ſancta Maria de Trixonibus: *Nona* ſancta Juliana de Urbana: *Decima* ſancta Maria de Porcilia: *Undecima* ſanctus Antonius de Cuvalo: *Duodecima* monaſterium Saravallis: *Decima-tertia* monaſterium Omnium-ſanctorum: *Decima-quarta* ſancta Maria de Riveria: *Decima-quinta* ſanctus Johannes de Ponte-longo: *Decima-ſexta* ſancta Maria de Arbiſio: *Decima-ſeptima* ſancta Maria de Silvazano. *Item* ſanctus Benedictus monialium: *Item* ſancta Cæcilia: *Item* ſanctus Vitus de Plebe: *Item* ſancta Agnes de Pulveraria: *Item* ſanctus Jacobus de Monte-ſilice: *Item* ſancta Margarita de Salarola. Non omnia tamen monaſteria tum virorum, tum ſanctimonialium ejus albæ monaſticæ congregationis in hac enumeratione continentur. Videbimus enim monaſterium Omnium-ſanctorum curam egiſſe parthenonis ſanctæ Mariæ de Fiſtumba. Gemulæ etiam aſceterium ſub invocatione ſancti Johannis legibus parebat monachorum ſancti Benedicti de Patavio, & ſancti Johannis de Monte-vinearum. In Porcilia pariter tum monachorum, tum monialium exſurgebat duplex monaſterium. Aderant & prioratus ſancti Leonardi, & alius de Villa ſubjecti huic congregationi, nec non alter ſancti Johannis-evangeliſtæ de Patavio, ut addiſcimus ex chartis capitulorum, viſitationum, & actorum ipſius congregationis, de quibus erit multus dicendi locus. Sed & omnium antiquior Vendanus ſeceſſus deſideratur, a cujus incolis tum ſancti Michaelis & ſancti Johannis-baptiſtæ cœnobium fuit fundatum, tum Vendano ſubjectum ſancti Leonardi de Boccone, quorum illud monachos, iſtud ſanctimoniales retinebat, a quibus veſtes albas uſurpatas jam ab ipſis initiis fundationis novimus. ANN. CHR. 1162.

Porro antiquiores origines & primordia hujus congregationis Patavinæ altius ſunt repetenda ex relatione Petri Marcelli, qui fuit epiſcopus Patavinus, quique ea, quæ narravit, ex vetuſtiſſimis monumentis recepit, & alibi cum jam eſſent memoriæ mandata, collegit anno M.CCCC.XXVII. ad diem XXIV. novembris, dum ob peſtem ſecedens ab urbe ſibi credita, conceſſit in præfatum montem Vendam, qui recenſetur inter colles Euganeos puriores territorii Patavini. Nos, quandoquidem plura ex locis ſuperius nominatis Camaldulenſi congregationi fuere lapſu temporis addicta, ut monaſteria Montis-crucum, ſanctæ Mariæ de Porcilia, ſanctæ Mariæ de Arbiſio; aliqua vero ad tempus, primum Camaldulenſi eremo, tum Vangaticienſi abbatiæ eodem ſeculo XIII. unita, ut monaſterium tam Vetus, quam Novellum monialium & monachorum ſancti Benedicti Patavinæ urbis; & demum quia ad hæc tempora revocanda ſunt ſemina hujus congregationis Albo-Benedictinæ, non abs re eſſe duximus ipſa verba antiſtitis Marcelli hiſtoriæ noſtræ inſerere ad eorum illuſtrationem, quæ proferenda erunt ſeculis ſequentibus in Camaldulenſibus annalibus.

PRIMUS *itaque habitator*, inquit Marcellus, *hujus venerabilis loci montis de Venda*, *ſecundum antiqui viri poſteris retulerunt*, *fuit quidam vir de Torilia* (locus eſt prope Rhuenſem Monte-coronenſium eremitarum noſtrorum ſolitudinem) *Adam nomine monachus ſanctæ Juſtinæ de Padua*. *Iſte primus vitam eremiticam duxit*, *& inter ſaxa ingentia ſibi arctiſſimam conſtituens manſionem*, *diuturnis jejuniis afflixit & maceravit corpus ſuum*, *qui ſecundum noſtram exiſtimationem obiit tempore Alexandri* III. *papæ de Senis*, *& primi Friderici Barbaroſſæ*, *qui Mediolanum de* VII. De Adam, Drago, Gerardo & Villano venerabilibus eremitis.

ſtru-

ANN. CHR. 1062.

ſtruxit, quorum geſta apud Venetias noſcuntur, qui regnaverunt, & pugnaverunt invicem in milleſimo centeſimo ſeptuageſimo-ſecundo. Cujus venerabilis Adæ oſſa in ejus cella, in qua vivus habitaverat, annis amplius octuaginta inhumata manſerunt in eadem caverna ſaxi, in qua ſe .... vir beatus, cum migravit ad Dominum. Iſte habuit quemdam militem ſibi pro amore Chriſti fideliter ſervientem, virtute patientiæ ornatum, qui juxta eamdem cellam poſt obitum domini ſui eſt ſepultus. Quo monumento nixus Grandius noſter in ſuis mſs. ſchedis & in Agiologio itidem mſs. aſſeruerit Adam monachum facultatem ſe recludendi in cellam vel ſpeluncam præfatam obtinuiſſe a Rodulpho II. priore Camaldulenſi, qui proxime ad hæc tempora congregationis habenas moderatus fuerat, nos latet, neque inquirere rem dubiam volumus. Sed Marcelli epiſcopi ſimplicem narrationem proſequamur. *Poſt vero tranſitum prædictorum*, ſubdit, *quidam alii ſucceſſerunt, ſed non finaliter perſeveraverunt. Ex quibus fuerunt duo viri religioſi, quorum unus vocatus eſt domnus Dragus, & alius domnus Gerardus, poſt ipſos autem domnus Villanus de Maſerada territorii Paduæ, monachus ſanctæ Juſtinæ, miræ ſimplicitatis, in montem iſtum de Venda aſcendit, & eccleſiam parvulam prope eamdem cavernam ſibi conſtruxit, quam reverendus pater dominus Gerardus epiſcopus Paduæ conſecravit ſub nomine ſancti Michaelis archangeli. Iſte in loco iſto de Venda uſque in finem in prædicto eremitorio ſive caverna ſaxi vitam devotiſſimam duxit, & feliciter obiit anno Domini M. CC. XII. vigeſima-tertia februarii.*

VIII. De Alberico & Stephano Vendanis ſolitariis.

ANNO *autem Domini M. CC. IX. adhuc vivente domno Villano, dominus presbyter Albericus de Burgonico Paduæ, & venerabilis pater domnus Stephanus de Trivignone Paduæ territorii, abbas ſanctæ Juſtinæ de Padua, homo bonæ ſimplicitatis, prius abbatiæ officio & dignitate depoſita, aſcendit in montem de Venda quadraginta ſex dies poſt aſcenſum prædicti domni Alberici, ibidem devotiſſime Domino Jeſu-Chriſto militavit uſque in finem, ſed præfati domni Alberici ſumma perfectio fuit in magna & continua abſtinentia, & reſidentia continua in iſto loco de Venda. Iſte fuit homo conſtans, ſeverus, maturus, & a religionis rigore penitus non recedens. Iſti beati patres, ſcilicet domnus Albericus, & domnus Stephanus ſanctiſſimam vitam eremiticam duxerunt uſque ad finem, & feliciter conſumatis in ſancta converſatione ſimul triginta-duobus annis, in eodem anno ſecundus poſt primum quadraginta-ſex diebus interpoſitis, ſicut fuerant a Domino ad eremiticam vitam vocati, ſic pariter ad æternam vitam beato fine feliciter tranſierunt. Iſti duo ſancti patres, ſcilicet Albericus & Stephanus, eorum ſancta vita & fama tam larga & copioſa bona mobilia & immobilia acquiſiverunt a devotis perſonis, quod a fundamentis omnes domos dicti loci de Venda, & eccleſiam ſancti Johannis-baptiſtæ ædificarunt, quam & reverendus pater Jordanus epiſcopus Paduæ conſecravit ſub dicto nomine, mutato nomine prioris eccleſiæ, quod opinamur factum ex eo, quod pie creditur digitum ſancti Johannis-baptiſtæ, qui illic honorifice oſtenditur, tunc illuc portatum fuiſſe, cujus meritis in eadem eccleſia immemorabilia miracula comprobantur uſque in hodiernum diem. Item poſt conſtitutionem monaſterii & eccleſiæ ſancti Johannis prædicti ſancti patres Albericus & Stephanus fecerunt de novo monaſterium ſancti Leonardi de Beccone, & dotaverunt illud copioſe, & de propriis bonis monaſterii ſancti Johannis-baptiſtæ de Venda, & poſuerunt in dicto monaſterio moniales mulieres devotas in habitu albo, ſicut fratres de Venda (contigit hoc ad annum circiter 1229.) ibi perſeverarunt cum boneſta converſatione & bona fama uſque ad annum 1380. quo translatum fuit monaſterium de Venda in ordinem*

Digitized by Google

nem ſanctæ Mariæ Montis-oliveti, quarum ſex cum abbatiſſa propriis oculis vidimus, ſcilicet in ſancto Leonardo de Boccone habitantes ſub habitu & diſciplina prioris ſancti Johannis de Venda. Iſti duo patres Albericus & Stephanus fuerunt venerabiles viri, & ſtatura proceri, qui non ſolum ſalubri locutione, ſed & cultus gravitate ac morum venuſtate, & ſuo venerabili & devoto aſpectu homines ad devotionis dulcedinem inducebant. Nec mirum, quoniam in quibus Deus lux virtutum habitabat, per eos refulgebat, & ſuam gratiam ceteris reſulgebat. Beatus Albericus migravit ad Dominum anno Domini M.CC.XLI. *die ſecunda auguſti, poſt cujus felicem obitum beatus Stephanus ejus ſocius ſecutus eſt illum die* XVI. *ſeptembris, & ſic diebus paucis poſt alium mortuus eſt. Quorum corpora in eccleſia ſancti Johannis-baptiſtæ ſunt ſimul ſepulta in una arca marmorea, ut quemadmodum ſe in Deum dilexerunt in vita ſua, ſic & in morte non ſunt ſeparati. Et prope eamdem arcam ad caput oſſa venerabilis eremitæ Adæ de caverna ſaxoſa translata in monumento parviſſimo fuerunt reverenter collocata, & altare ſancti Michaelis archangeli de conſilio & voluntate reverendi patris domini epiſcopi Paduæ fuit ab illa prima eccleſiola remotum, & collocatum in prædicta eccleſia ſancti Johannis-baptiſtæ propter inſolentiam mulierum, quæ ſub colore devotionis volunt omnia & ſingula impudenter percurrere & perſcrutari. Sed ut poſtmodum in illa eccleſia prima altari viduata & divinis deſtituta fuit funditus deſtructa. Eremum autem & illam cavernam ſaxorum, in qua iſti ſancti patres eremitæ primo habitaverunt, propriis oculis vidimus, adoravimus, & inviolabiliter permanſerunt uſque ad annum Domini* M.CCC.LXXXXVII. *Laus Salvatori*. „ Hæc ex antiquiſſimis teſtimoniis recepta & alibi ſcripta hic repoſita ſunt, auctore reverendo patre domino Petro Marcello digniſſimo Patavino antiſtite in Venda ob peſtem habitante M.CCCC.XXVII. die XXIV. novembris. “ Iſta poſtrema verba adjunxit collector relatæ narrationis, quæ integra cum aliqua tamen variatione extat tum apud Lancellottum in hiſtoria congregationis monachorum Montis-oliveti, tum apud Ughellium in epiſcopis Patavinis. ANN. CHR. 1162.

Ex Marcelli narratione compertum ſit Adamum monachum, qui primus montem Vendanum incoluit, vixiſſe circa hæc tempora poſt medietatem ſeculi XII. Poſt Adam & Dragum ac Gerardum locum hunc excultum fuiſſe a Villano, qui obiit anno M.CC.XII. Villani tempore ædificatam fuiſſe eccleſiam & conſecratam ſub titulo ſancti Michaelis a Gerardo Pomedella, qui fuit epiſcopus Patavinus ab anno 1169. ad annum 1214. Poſt Villanum aſcendiſſe eumdem montem Albericum & Stephanum, qui obierunt anno M.CC.XXXXI. ipſos vero eccleſiam ſancti Johannis-baptiſtæ condidiſſe, & de novo conſtruxiſſe monaſterium ſancti Leonardi de Boccone pro mulieribus albi coloris ſub Jordano epiſcopo Patavino, qui eam cathedram tenuit ab anno 1214. ad annum 1239. Suis annis referemus origines monaſterii ſancti Benedicti de Patavio, variaſque turbas inter monachos & ſanctimoniales, origines quoque cœnobii ſanctæ Mariæ de Porcilia, & monumenta aliorum locorum, in quibus monachi candidis ſimiliter veſtibus utentes inhabitarunt, quique ſeculo XIII. florentem congregationem illam conſtituerunt, quæ dicta fuit monachorum alborum ſancti Benedicti de Patavio.

IX. Chartæ parthenonis ſancti Petri de Luco.

DUPLEX charta ſignata *anno Dominicæ incarnationis milleſimo centeſimo ſexageſimo ſecundo* III. *kalendas januarii indictione* XI. & exiſtens in tabulario parthenonis ſancti Petri de Luco, indicat nobis abbatiſſam ejuſdem monaſterii fuiſſe hoc anno Maximillam, quæ etiam appellatur *comitiſſa*,

ANN. CHR. 1162. *mitiſſa*, vel ex genere ſuo, vel quia cum Lucenſe monaſterium a comitiſſis Mucelli dotatum fuiſſet, ut vidimus tomo antecedenti, hæ transſtulerant omne dominium ſuorum caſtrorum in abbatiſſas ejuſdem aſceterii. Locum Maximillæ fecerat Binia, cujus mentio habetur uſque ad annum 1151., Maximillæ autem nomen reperitur & ad annum 1167. Albertus quoque presbyter in his duabus chartis legitur, juxta conſuetudinem eorum temporum, qua in eodem monaſterio diſtinctis habitationibus commorabantur ſanctimoniales & monachi, ſive etiam presbyteri, qui vocabantur monaſteriorum converſi. Continet autem utraque charta donationem terrarum factam eidem parthenoni in honorem Dei ipſiuſque monaſterii, *in quo quotidie Deo ſervire valde videtur*, necnon in honorem prioris Camaldulenſis totiuſque conventus, omniumque abbatiſſarum in futurum ſibi ſuccedentium. Confirmatur donatio etiam tertia pagina *anno* ſequenti *milleſimo centeſimo ſexageſimo-tertio* XVI. *kalendas maji indictione undecima*; quare XI. indictio adnotata in duabus primis chartis mutata fuerit menſe ſeptembri ejuſdem anni, quo decurrebat decima. Extat pariter quarta charta in eodem tabulario ad annum 1167. qua eædem terræ ipſi parthenoni confirmantur. Primam ex iis tantummodo damus in Appendice.

X. Statuta Anglarienſia. IN caſtrum Anglaris ex donatione atque teſtamento Bernardini Sidoniæ jam ab anno 1104. obtinebat prior Camaldulenſis integrum plenumque dominium, & conſules creabat, qui juſtitiam adminiſtrarent, reique publicæ ejuſdem loci præeſſent. Plura ſtatuta ſub variis annis confecta fuere pro recto regimine, quæ autographa vidimus in tabulario Fontis-boni. Spectat ad præſentem annum [a] ſequens ſtatutum, quod hic ſubjicimus.

[a] §. *Statuta n.* 3.

Si homines eccleſie vel aliorum hominum veniunt ad habitandum in Caſtellum Anglaris vel in burgis ejus, & tenuerint in tenutam vel uſum dominii, conſules adjuvabunt dominos, ad hoc ut faciant dominis, quod ſoliti ſunt facere; & ſi ipſi contra dominos proclamaverint, conſules teneantur contra dominos ſuos; ſi autem ipſi conſules exierint de hoc conſulatu, laudabunt alios conſules cum conſilio prioris, & facient eis jurare totum, quod in iſto brevi eſt, aut laudabunt eis per ſacramentum, ut ita teneant eccleſie, & aliis conſulibus jurare hoc idem facient.

Hoc actum eſt anno Dominice incarnationis M. C. LXII. *quarto kalendas martii in preſentia bonorum hominum de Anglare, & domni Pauli, & domni Ildebrandi, & Viviani judicis, & Rolandi prioris de Anglari, & aliorum fratrum.*

Vivianus judex rogatu partium hec ſcripſit.

In tabulario ſanctæ Mariæ Angelorum de Florentia leguntur ſub hoc anno VIII. *kalendas februarii indictione* X. donationes factæ hoſpitali ſancti Frigdiani Piſarum & Martino ejus rectori; manu Rainerii apoſtolicæ ſedis notarii. Prior autem monaſterii homonymi, quod adjunctum habebat idem hoſpitale, erat Ugo.

ANN. CHR. 1163. HOC *anno a nativitate Domini* M. C. LXIII. *Frederico primo imperatore, cui cognomen dicebatur Barbaroſſa, imperii ſui duodecimo*, ut legitur in codice antiquo ms. urbis ſancti Sepulcri penes dominum Jacobum Pippi priorem eccleſiæ ſanctæ Floræ, quæ eſt prope eamdem urbem, diligentia Franciſci-Joſeph Pignani exſcripto, Raynaldus, qui ante biennium ex cancellario imperatoris electus fuerat archiepiſcopus Colonienſis, quique confirmationem & conſecrationis beneficium ab eccleſia Romana obtinere non potuerat, utpote qui adhærebat ſchiſmati & partibus Octaviani

XI. Privilegium ampliſſimum abbatiæ Burgenſi conceſſum a Raynaldo Colonienſi archiep.

viani anti-papæ & Friderici imperatoris domini ſui, necnon pro dicto imperatore in Etruriæ partibus legati & archicancellarii officium agebat, cum in Burgo-ſancti-Sepulcri reſideret, exorante Franciano abbate monaſterii ſancti Johannis-evangeliſtæ Burgi-ſancti-Sepulcri, & qui facile electus fuerat in locum Tebaldi, de quo ad annum 1137. egimus, adſtante inſuper coram legato principum & procerum Thuſciæ non parva multitudine, revolutis in conſpectu ſuo antiquis imperialium atque regalium præceptorum privilegiis eidem abbatiæ eatenus collatis, declaravit præfatum Francianum, quem imperii fideliſſimum expertus fuerat, eſſe verum monaſterii & loci abbatem, & eamdem abbatiam & Burgum cum omnibus ſuis perſonis & pertinentiis ad ſolum imperatorem temporaliter attinere, & præter eum neminem mortalium dominium ibidem obtinere. Pariter audientibus & adſiſtentibus Widone & Rigone marchionibus firmavit eos, & patres ipſorum Widonem & Uguccionem ſimiliter marchiones, nihil unquam juris in eumdem Burgum habuiſſe, excepto jure, quod abbas ejuſdem Burgi Tebaldus quodam tempore, dum ipſe & Burgenſes graviſſimas tribulationes paterentur a capitaneis, & murus Burgi deſtructus eſſet, dedit præſcriptis marchionibus, ſcilicet Widoni & Uguccioni, donans eis domum, campum ac vineam in Burgo, & de pecunia ſua quadraginta libras ad hoc, ut eum adjuvarent ad Burgi reædificationem, & abbatiam ejuſdem loci defenderent; marchiones autem, ut certiores eſſent de Burgenſibus, feciſſe, ut illi vaſſalitium præſtarent, ac viceverſa abbati & Burgenſibus marchiones juraſſe, quidquid jurare requiſiti fuerant, ſuoſque ſacramentarios ſimiliter juraturos promiſiſſe. Pariter cognita abbatiæ & Burgi libertate, recepit Raynaldus eumdem locum ſub tuitione imperii, mandans omnibus, ne quis jus in ipſam vel Burgum auderet ſibi adſcribere, vel fodrum, aut functionem aliquam a perſonis inhabitantibus exigere. Inſuper ſtatuit, ut capitanei Burgum incolentes cum ipſorum *maſnadis* firma conſervarent ea, quæ abbatiæ juraverant, neque caſtella deſtructa de cetero reædificarent, neque eccleſiam aut aliquod ædificium deinceps facerent infra terminos denotatos in conventione. Præterea ſi qui capitanei & liberi homines ſponte vellent ſua caſtra relinquere, & propria voluntate deſtruere, atque in Burgo-ſancti-Sepulcri habitationem figere, abbas & Burgenſes facultatem haberent illos in Burgo recipiendi. In poſſeſſionem induxit idcirco abbatem Francianum de abbatia & de Burgo, deque omni honore & jure; conceſſit ipſi plateaticum, theloneum, placitum, diſtrictum, bannum, totamque juriſdictionem Burgi-ſancti-Sepulcri habendam vel per ſe, vel per alium, aut per conſules ab ipſo electos; vetavit, ne abſque ejus licentia quis in Burgo eccleſiam vel hoſpitale ædificaret, neque Burgus creſceret unquam, aut extenderetur, niſi in allodium abbatiæ. Demum notum fecit omnibus quoſdam ex fratribus Camaldulenſis eccleſiæ ad monaſterium Burgi-ſancti-Sepulcri veniſſe pro reformanda ibidem religionis integritate, quæ ante ipſorum adventum nimis in eo loco deperierat, quos annuit in eadem abbatia remanere; prohibuit tamen, ne Camaldulenſis prior poteſtatem haberet deponendi & conſtituendi abbatem Burgenſem ſine imperatoris licentia. Pœnam ſtatuit mille librarum argenti puri tentantibus alienare Burgum ab imperatore, vel ab abbatia. Poſtremo conſulibus Arretinæ & Caſtellanæ civitatum & communis Anglarienſium ſub debito fidelitatis & ſacramenti, quo adſtringebantur imperatori, præcepit, ut abbati, abbatiæ & Burgo adjutorium & conſilium tribuerent ad ſe defendendum. ANN. CHR. 1163.

Inter teſtes hujus edicti primus nominatur Johannes Albanenſis epiſco-

Ann. Chr. 1163.

pus & cardinalis . Cum hoc tempore Walterus ſive Gualterus eſſet epiſcopus Albanenſis creatus ab Adriano IV. quique etiam eumdem epiſcopatum obtinebat anno creationis Alexandri III. dum reperitur ſubſcriptus in epiſtola cardinalium partis Alexandri III. ad Fridericum imperatorem, immo cum vitam traxerit, uſque ad annum 1178. vel 1179. quo primum legitur epiſcopus Albanenſis Henricus Gallus de Caſtro-marſiaco ejus ſucceſſor, dicendum eſt Johannem Albanenſem epiſcopum & cardinalem eſſe Johannem Hungarum, hominem apoſtatam & girovagum, ex monacho & abbate monaſterii Strumenſis electum cardinalem ab Octaviano , ſeu a Victore IV. quem alii Tuſculanum epiſcopum ab ipſo creatum fuiſſe dicunt, nos vero ex charta noſtra dicimus Albanenſem, quique poſt mortem Victoris IV. & Paſchalis III. per ſummum neſas ſchiſma conſovit, apoſtolicam cathedram fædans, aſſumpto nomine Calixti III. anno 1168. Quare ex edicti Burgenſis pagina eruitur, eo etiam tempore antipapas conſueviſſe cardinales ſuæ partis creare , contra id , quod ſenſit Muratorius [a] , qui hoc exiſtimavit primum factum in magno eccleſiæ ſchiſmate ſeculi XV. Hic loci ex ſpecimine Florentinæ Literaturæ ſeculi XV. quod edidit Cl. V. Angelus M. Bandinius , animadvertimus Johannem hunc ex illuſtri Ungheriorum familia oriundum, & ex caſtro Puppii, in ordinem Vallumbroſanum abbatiæ ſancti Fidelis Strumenſis, cujus quintus abbas extitit, fuiſſe cooptatum, & hoc Ungheriorum cognomen Ciacconio , aliiſque errandi anſam præbuiſſe , dum Johannem hunc revera Hungarum natione, & cujuſdam abbatiæ , quæ in Hungaria non reperitur, præſidem fuiſſe arbitrantur. Is a Martino Vallis-umbroſæ abbate generali XI. legatus , una cum Andrea abbate ſancti Benedicti Placentiæ , ad Fridericum Œnobarbum miſſus eſt, ut ab eo auxilium imploraret contra ſchiſmata, quibus tunc dividebatur Vallumbroſanus cœtus, a quo etiam duo ampliſſima privilegia pro ſua congregatione obtinuit , teſte Eudoxio Locatello, deinde ejus a ſacris & a conſiliis intimis fuit renuntiatus; tantamque penes imperatorem iniit gratiam , ut mortuo Guidone Cremenſe anti-papa ſub nomine Paſchalis III. Johannes in ipſius locum nomine Calixti III. ſuffectus fuerit . Verum poſt pacem inter Alexandrum & Fridericum firmatam anno 1177. ad pedem legitimi paſtoris pſeudo-pontifex Johannes ſe provolvens, veniamque petens, maleque partum imperium dimittens , meruit juxta Marium Viperam archiepiſcopatu Beneventano donari. Hæc ex Bandinio. Poſt Johannem cardinalem & epiſcopum Albanenſem in diplomate Burgenſi teſtes leguntur Hieronymus epiſcopus Arretinus, qui, ut videtur, ſchiſmaticorum partes & ipſe ſequebatur; Aicardus epiſcopus Parmenſis , quem etiam Arialdum vocat Ughellius [b]; iidem , qui ſupra nominati ſunt , marchiones Guido & Rigo, Opizzo Buccaſollis conſul Papienſis & judex , comes Cazzaconta, facile Hildebrandus Cacciacomes , vel alius ex comitibus hujus familiæ & dominis Aſciani in comitatu Senenſi, de quibus multa diximus ad annum 1149. Senobaldus vicecomes de Campilio cum Ugolino fratre , Bombarum conſul civitatis Caſtelli, Thedelgardus conſul Arretinus , & plerique alii comites & capitanei . *Datum* eſt edictum Raynaldi *Aretii* VII. *idus ſeptembris anno Dominice incarnationis* M. C. LXIII. *indictione* XI. *imperante domino Frederico Romanorum imperatore invictiſſimo anno regni ejus* XII. *imperii* IX. quod integrum in Appendice publici juris facimus.

a Annal. T. VI. pag. 587.

b T. II. col. 172.

XII. Friderici I. imp. pro abbatia Burgenſi, & pro Caſtellanis epiſcopis bina privilegia.

Pariter ex codice bibliothecæ Mediceo-laurentianæ [c] præceptum edimus ejuſdem imperatoris, *Datum Laude* VIII. *idus novembris anno Dominice incarnationis* M. C. LXIII. *indictione* XII. *imperante domino Frederico*

Digitized by Google

eo *Romanorum imperatore invictiſſimo regni ejus* XII. *imperii* IX. & ſcriptum ab eodem Raynaldo Colonienſi electo & Italiæ archlcancellario, quo Fridericus ratum habuit præfatum Raynaldi edictum, ſub ſua imperiali protectione recipiens ipſam Burgenſem abbatiam. Qua eadem die, eodemque loco *electum* epiſcopum Caſtellanum, & Rainerium Caſtellanæ eccleſiæ priorem altero præcepto ſua imperiali protectione donavit, plebes quoque omnes univerſas Caſtellani epiſcopatus, capellas, & nominatim capellam ſancti Stephani de Anglari ſitam in epiſcopatu Arretino *&c.* eccleſiam quoque caſtri Planeıuli confirmavit; & alias duas capeilas a prædeceſſore ſupraſcripıi *electi* Camaldulenſibus injuſte venditas eidem *electo* imperiali auctoritate reſtituit, decernens, ut Camaldulenſes eccleſias illas numquam de cetero haberent, aliaſve acquirerent, neque novas conſtruerent in tota plebe Soariæ. Denique perenni edicto ſtatnit, ut neque Camaldulenſes, neque aliquod monaſterium in toto epiſcopatu Caſtellano eccleſiam aliquam ædificare vel ædificatas adipiſci aliquo modo auderent, aut valerent, ſine conſenſu & licentia prædicti electi Caſtellani, vel ejus ſucceſſorum. Ea tamen, quæ negantur ſub præſenti anno Camaldulenſibus a Friderico imperatore, vel melius a Raynaldo ſchiſmatico archiepiſcopo ipſius legaıo, rebns melius cognitis, reſtituuntur, & ablata, vel violenter ſubrepta ad jura revocantur Camaldulenſium nobiliore diplomate anno 1174. a Chriſtiano altero ejuſdem imperatoris legato, licet æque ſchiſmatico archiepiſcopo Moguntino, immo etiam poſt biennium anno 1165. in alio ipſius Chriſtiani edicto, & prius anno mox ſequenti 1164. ab eodem imperatore Friderico, ut videbimus. Ceterum Raynaldus archiepiſcopus Colonienſis interiit poſt quadriennium, vix peracto bello una cum Romanis ad obſidionem Tuſculanæ urbis venientibus, ex contractione morbi, qui ejns exercitum pervaſerat, ob noxium aerem Romanum. Epiſcopus aurem Caſtellanus *electus* appellabatur Corbellus, qui apud Ughellium reperitur ſubſcripſiſſe cuidam privilegio ejuſdem imperatoris, cujus partibus ſavebat.

Ann. Chr. 1163.

XIII. De epiſcopis Caſtellanis hujus ſeculi.

Hic loci denuo implicata eſt ſeries Caſtellanorum ſeu Tiphernatum epiſcoporum apud eumdem Ughellium [a]. Poſt Davizonem epiſcopum recenſet ipſe Johannem ad annum 1145. quem propinquum dicit Cœleſtini II. Romani pontificis, ſed Johannem eccleſiæ Caſtellanæ præſuiſſe ante Davizonem, ad annum 1144. demonſtravimus. Poſt Johannem inſerit Petrum epiſcopum electum anno 1152. qui etiam ad annos 1172. & 1178. ex monumentis ejuſdem eccleſiæ notus eſt. Rurſus ad annum 1162. Rainerium epiſcopum Caſtellanum nominat; Corbellum ad annum 1163. demum alterum Rainerium ad annum 1179. quem vitam protraxiſſe ſcribit ad annos 1200. & 1203. Credimus & nos electum Caſtellanum, qui nominatur in ſuprarelato Friderici diplomate eſſe Corbellum, qui contra legitimum Petrum (is dicitur interfuiſſe anno 1160. funeri ſancti Ubaldi Eugubini epiſcopi) eam ſedem occupaverit favore ſchiſmatici imperatoris, a quo proinde obtinere potuerit diploma admodum gratioſum pro eccleſia ſua contra Camaldulenſes, quibus Davizo vel Petrus ejus anteceſſores eccleſiam caſtri Planetuli aliaſque duas capellas tradiderant. Rainerius autem poſt Petrum ad annum 1162. gratis ab Ughellio admittitur, cum poſt eum annum & poſt Corbellum perſeveret nomen Petri. Demum Rainerium ad annum 1179. eumdem conjicimus eſſe, qui prior canonicorum in Fridericiano mox allato præcepto nominatur, quem exiſtimamus eo anno 1179. tam Corbello illegitimo præſuli, & a pluribus annis jam ejecto, quam Petro vero epiſcopo ſucceſſiſſe. In ſynodo Lateranenſi

[a] T. I. col. 1321.

Digitized by Google

ANN. CHR. 1163.

ranenſi ejuſdem anni Petrus ſedit Caſtellanenſis epiſcopus; ſed is fuit epiſcopus Caſtellanenſis eccleſiæ, dictæ etiam Falaritanæ; in Caſtellanenſi ſeu Tiphernate recenſetur Ramerius, qui certe eſt Rainerius. Duo quidem Rainerii nomine in Tiphernate eccleſia epiſcopi ſederunt, ut conſtat ex necrologio veteri canonicæ ſancti Floridi edito a Sebaſtiano Donati [a], in quo *idibus junii* legitur: *Obiit Rainerius hujus eccleſiæ præſul*; & iterum, VII. *idus junii*: *Obiit beatæ memoriæ Rainerius epiſcopus* M. CC. IIII. Sed ad diem iduum junii pertinet Rainerius, qui fuit Caſtellanus epiſcopus initiis hujus ſeculi ante Davizonem, ad diem vero VII. idus junii ſpectat alter Rainerius, qui eamdem eccleſiam rexit hoc eodem ſeculo ad finem vergente, quin comminiſcamur tertium Rainerium ad annum 1162. Petri demum obitus in eodem necrologio refertur ad IV. *kalendas augusti: Obiit beatæ memoriæ domnus Petrus Caſtellanæ eccleſiæ epiſcopus*.

[a] Pag. 241.

XIV. De Rodulpho III. priore Camaldulenſi.

CONJECTURAM noſtram produximus ad annum 1158. Rodulphum II. priorem Camaldulenſem, factum ſimul Pratalienſem abbatem, pro concordia ſervanda nuncium remiſiſſe regimini prioratus Camaldulenſis, & in ipſius locum electum fuiſſe Gregorium, cujus monumenta ad eum. & ad annum 1161. attulimus; ibidemque diximus rurſus poſt viginti & amplius annorum ſpatium vita functo Ildebrando priore & Gregorii ſucceſſore ſuffectum fuiſſe ad tres menſes anno 1180. eumdem Rodulphum. Aliam nunc proferimus conjecturam ex teſtificationibus allatis annis 1216. & 1217. in cauſa libertatis eremi Camaldulenſis. Cum conſtet ex iis Rodulphum duabus vicibus onus ſuſtinuiſſe prioratus Camaldulenſis, & prima quidem vice *tribus annis*, ut depoſuit in ipſis atteſtationibus Giaolus converſus Camaldulenſis, ſecunda autem vice *ad tres menſes*; ſimiliter cum alter teſtis, Popinus nomine, interrogatus dixerit, ſe *vidiſſe quinque priores Camaldulenſes, Rodulphum, Ildebrandum, Placitum, Martinum, & Guidonem, qui nunc eſt, ſed prædictum domnum Rodulphum duabus vicibus fuiſſe priorem*, cogimur admittere alterum Rodulphum, ejus nominis III. qui fuerit prior Camaldulenſis Gregorium inter & Ildebrandum, quique prioratum obtinuerit tribus annis, ab anno nimirum 1164. ad annum 1167. quo primum occurrit in chartis Fontis-boni nomen Ildebrandi prioris ejus ſucceſſoris. Rodulphus enim II. non tribus, ſed ſaltem ſeptem annis præſes fuit Camaldulenſis, & inſuper alter teſtis non quinque, ſed ſex aſſeruiſſet ſe vidiſſe priores Camaldulenſes, ſi de Rodulpho II. verba feciſſet; Rodulphum nimirum, Gregorium, Ildebrandum, Placitum, Martinum & Guidonem. Pariter Rainerius prior ſancti Michaelis de Arretio eodem anno interrogatus priores nominat Rodulphum, Ildebrandum &c. a quibus audiverat ea, quæ affirmabat, nullamque mentionem facit Gregorii; quæ indicant Rodulphum aliquem priorem Camaldulenſem poſt Gregorium, & ante Ildebrandum, adeoque III. hujus nominis extitiſſe. Intelligimus etiam, cur dixerit alius teſtis, nempe Guido prior ſancti Laurentini ejuſdem Arretinæ urbis, *Rodulphum veniſſe ad monaſterium Berardingarum tamquam ad domum ſuam, & quando venit Rodulphus*, fuiſſe ejus cœnobii *abbatem Nicolaum*, nam in chartulario dicti monaſterii Nicolai nomen legitur ad annum 1163. *tertio idus januarii*, more Florentino, hoc eſt anno ſequenti, & ad annum 1164. *quarto nonas martii*; Ildebrandum vero veniſſe ad præfatum monaſterium *ſub abbate Bono*, qui notatur abbas ejuſdem loci ad annum 1166. Quæ conjectura noſtra, immo pluſquam conjectura, ſi locum habeat, dicendum erit, per mortem vel per abdicationem Rodulphi II. electum fuiſſe in priorem Camaldulenſem anno 1158. Gregorium; pariter per obitum vel per renuntiatio-

nem

nem Gregorii ſuffectum alterum Rodulphum, tertium hujus nominis anno 1163. vel 1164. quo ſimiliter ſe abdicante ad officium prioratus poſtulatus fuerit anno 1166. vel 1167. Ildebrandus, donec Ildebrando defuncto ſubrogatus fuerit ſecunda vice anno 1180. ad tres menſes idem Rodulphus III. Dicimus Rodulphum ſuffectum anno 1163. vel 1164. nam menſe ſeptembri anni 1164. ex charta proferenda ſequenti anno, prior adhuc erat Gregorius. Si porro in hac charta uſurpetur annus communis, electio Rodulphi III. ſpectabit ad annum 1164. Sin vero adhibeatur annus Piſanus, ipſa electio pertinere poteſt etiam ad annum 1163. Admiſſo tertio Rodulpho, ea omnia, quæ tribuuntur Rodulpho II. quoad adminiſtrationem abbatiæ Pratalienſis, tribuenda erunt potius Rodulpho III. qui novus in ſcenam prodit.

ANN. CHR. 1164.

XV. Donationes marchionum Eſtenſium monaſterio S. Mariæ ad Carceres.

MARIA comitiſſa filia quondam Bonifacii marchionis Eſtenſis, obtento conſenſu viri ſui Henrici comitis, præſenti *anno* M.C.LXIII. *tertia die exeunte menſe ſeptembri indictione* XI. Dominicum priorem ſanctæ Mariæ ad Carceres in poſſeſſionem miſit de ſua portione terræ, quam habebat una cum Alvica ſorore ſua, & quæ erat poſita in epiſcopatu Paduæ in finibus ſancti Salvatoris juxta foſſatum Fractæ. Actum in Altadura; ubi inter ceteros aderat Opizo marchio ex familia Eſtenſi, quartus frater Alberti, Fulconis & Bonifacii, & filius Fulconis I. Eadem die in canonica ſanctæ Margaritæ præfata Alvica Mariæ ſoror cum conſenſu Fulconis & Alberti marchionum atque tutorum ſuorum alteram medietatem ejuſdem terræ conceſſit ſupradicto priori. Ante aliquot menſes hujus anni, nempe VIIII. *kalendas februarii indictione* XI. præfatis eccleſiæ & Dominico priori iidem Fulco, Albertus & Bonifacius marchiones donaverant plenam & liberam poteſtatem piſcandi & faciendi *cogolaras* in foſſa veteri, & in flumine de Atheſte in lacu Scardevaræ, & in lacu Vighizoli. Bonifacius ergo marchio deceſſerat a menſe januario ad ſeptembrem hujus anni. Vox *Cogolara* omittitur a collectoribus onomaſticis. Fortunius æque incognitam dictionem *faciendi coagulatam* adhibet; piſcatores tunc temporis eam vocem uſurpabant, & *cogolaria* penes ipſos aliud non erat, quam quæ noſtris diebus eſt, & ſic appellatur quædam retis ſpecies. Prædictæ binæ chartæ proſtant ex Canneto apud Muratorium in Antiquitatibus Eſtenſibus. [a]

a *P. I. Pag.* 323.

Rennccius filius quondam Ugonis & Bernardus filius quondam Paganelli, & Berta mater donarunt plura bona Martino abbati monaſterii ſancti Salvatoris de Berardingis, excepto jurepatronatus eccleſiæ Sextani. Eodem anno tamen deceſſit Martinus, locumque fecit Nicolao abbati, ut mox vidimus.

ANN. CHR. 1164.

XVI. Diploma Friderici I. imp. pro Camaldulenſibus.

FRIDERICUS imperator hoc *anno Dominice incarnationis* M.C.LXIIII. *indictione* XII. *anno regni ſui* XI. *imperii vero* IX. admonitus Camaldulenſes eremitas univerſos mundi actus poſtponentes in cellulis ſuis contemplativam vitam ducere, & pro imperatoris omniumque perpetua ſalute ſedulas Deo creatori preces effundere, mandavit omnibus imperii ſui fidelibus, ut fideles Chriſti Camaldulenſes eremitas, eorumque bona & poſſeſſiones tuerentur, ipſos injuſte non fatigarent; & quidquid eis contra juſtitiam fuit ablatum, cum integritate reſtituerent; idque præcipue commiſit fideli ſuo Arretino epiſcopo (Hieronymo) & univerſis legatis ſuis, recipiens ſub ſua imperiali tutela ipſos eremitas, & proprios eorum homines eis ſervientes, cum omnibus ipſorum bonis. Ipſum privilegium edimus ex tabulario Fontis-boni.

XVII. Aliud pro abbatis Claſſenſibus S. Apollinaris, & S. Severi.

IDEM imperator ſedula petitione dilecti & fidelis Gualfredi venerabilis abbatis monaſterii ſancti Apollinaris in Claſſe Ravennæ, eccleſiam præfatam,

Ann. Chr. 1164. ſatam, *quæ*, inquit, *noſtra ſpecialis & libera eſt*, *ac ad noſtram ſolam juriſdictionem cum omni jure & bonore pertinet*, prædictum pariter abbarem omneſque ipſius monaſterii fratres cum univerſis bonis, poſſeſſionibus & eccleſiis ſub ſua protectione ſuſcepit, quorum etiam ſeriem enumeravit, ut in conſimilibus fecerant Ottones II. & III. Henrici II. & III. & Conradus I. imperatores. Hæc ſpeciatim adnotanda, & addenda volumus. A tempore Henrici III. imp. ut conſtat ex præcepto anni 1045. poſſidebat monaſterium Claſſenſe ſancti Apollinaris in territorio Firmano juxta mare cœnobium ſancti Petri cum caſtro integro, quod appellabatur Butrium. In præſenti Fridericiano diplomate adduntur inſuper, ultra idem ſancti Petri monaſterium, bona omnia, quæ fuerunt Johannis filii quondam Azonis, qui proinde Johannes videtur cœnobium hocce ſancti Petri cum latiſundiis donaſſe abbatiæ Claſſenſi. Alia de novo, neque nominata in ſuperioribus præceptis, acquiſierat præſata abbatia in comitatu Auximano, & inter cetera ſextam partem caſtri Montis-aurei, cum aliis bonis poſitis tam in civitate Auximi, quam extra. Caſtrum Albinianum, quod in comitatu Fanenſi poſſidebat cœnobium Claſſenſe, reſtimonio prædicti imperatoris Henrici III. anno 1045. juris erat monaſterii ſancti Theodori, cognominati Græci, in urbe Ravenna, quod monaſterium una cum caſtro aliiſque poſſeſſionibus jam ab eo anno unitum fuerat abbatiæ Claſſenſi ſancti Apollinaris. Confirmavit inſuper Fridericus monaſterio Claſſis locum inregrum dictum Ravignana cum caſtris, villis, eccleſiis & cum omnibus pertinentiis, & inſulam Calleſe cum ſuis terminis, ſeptem quoque manſos in Biturita. De iis aliqua diximus ad annum 1144. illuſtrantes bullam Lucii papæ II. eadem loca confirmantis in comitatu Fanenſi Henrico abbati Claſſenſi. Sua inſuper protectione communivit imperator, quidquid monaſterium ſancti Apollinaris habebat in caſtro Longiani, quod erat in territorio Ariminenſi, de quibus bonis & de cœnobio ſub titulo ſancti Theoniſti ſubjecto Claſſenſi alibi nonnulla proferemus; communiit pariter, quæ provenerant abbatiæ Claſſenſi a Bennone Petri Azonis. De Bennone patre Petri & de Petro filio Bennonis piis & divitibus Ariminenſibus multa diximus ad annum 1069. quippequi benefici fuere in monaſterium Conchenſe ejuſdem territorii ſtudio ſancti Petri Damiani excitatum; quare donationes factæ Claſſenſi cœnobio in caſtro Longiano & in comitatu Arimini ſpectant ad antecedens ſeculum. In quo etiam Ariminenſi territorio nominata fuerunt a Friderico caſtrum Montis-albani, & Fontana-calderaria de jure ejuſdem Claſſenſis cœnobii non recenſita in ſuperioribus præceptis. In Cæſenate comitatu confirmata ſunt maſſa Caſſani & locus appellatus Credatio, curtis etiam Succuniana cum omnibus rebus, quæ eo loci devenerunt ad cœnobium Claſſenſe a Johanne archidiacono Ravennatis eccleſiæ. In maſſa Caſſani ædificata erat eccleſia ſub titulo ſancti Michaelis; in maſſa autem Succuniana alia ſub titulo ſancti Apollinaris, quarum eccleſiarum collationes ſemper ſpectarunt ad jus monaſterii Claſſenſis. Maſſæ Succunianæ donator videtur fuiſſe Johannes archidiaconus Ravennas. Johannes archidiaconus abbas ſanctorum Mercurialis & Gratii ad annum 948. [a] legitur in chartis tabularii archiepiſcopalis Ravennatis; ad annum autem 970. Johannes archidiaconus Ravennas & abbas ſanctorum Archangeli & Severini ad Horologium nominatur. Sed cum donationes Johannis archidiaconi primum nominentur in Fridericiano diplomate, videtur is vixiſſe poſterioribus temporibus. In ſententia Gualterii archiepiſcopi Ravennatis lata anno 1141. inter canonicos eccleſiæ Rhegienſis, & inter monachos ſancti Proſperi tamquam teſtis interſuit, ſed errore dicitur

a Capſ. E. 181.

citur *Johannes Ravennatenſis eccleſiæ archiepiſcopus cardinalis* apud Ughel-
lium [a]. Anne legendum Johannes archidiaconus, qui vixerit præſenti ſe- ANN. CHR.
culo, & de ſua hæreditate beneficus fuerit erga monaſterium ſancti A- 1164.
pollinaris in Claſſe? Addita ſunt in eodem imperiali diplomate locus ſeu
fundus Caſtruccius in Foro-livienſi epiſcopatu, & pars caſtri Limitis-alti
in Foro-cornelienſi. Curtis Florentiolæ in Piſaurenſi comitatu, quam
recenſuit Fridericus, appellatur caſtrum Florentii in diplomate Gualterii
archiepiſcopi, & in bullis Urbani III. & Gregorii IX. immo etiam in
præcepto veteri ſub anno 1037. Conradi imperatoris. Fundus autem vo-
catus Roncus Ravennatum vel fundus Ravinnianns in eodem Piſaurenſi
territorio diverſus erat a ditione Ravenniana, quam in Fanenſi regione
obtinebat idem Claſſenſe monaſterium. *Hec autem omnia*, concluſit impe-
rator, *intuitu pietatis, & ex debito gratie predicto fideli noſtro abbati,
& ejus monaſterio ſancti Apollenaris ideo conceſſimus, tum quia noſter re-
galis, & dilectus & ſpecialis abbas eſt, tum quia ipſum, & ejus mona-
ſterium & omnia ſibi pertinentia pre ceteris majori favore & dilectione ſtu-
dioſius manutenere debemus & conſervare*. Succeſſerat Gualfredus Henrico
abbati; & „ cum omnia, ſubdit Fortunius, tumultu ac furore bellico
„ plena eſſent, Gualfredus abbas tanta familiaritate imperatori conjun-
„ ctus fuit, ut imperator ejus opera pro Ravenna multiſque aliis in
„ rebus, uti prudentiſſimi ac fideliſſimi, frequenter uſus ſit; quapropter
„ Claſſenſe cœnobium multum gloria ac dignitate per eos dies enituit. “
Ravennates ſiquidem in fide continere volens Fridericus imperatoria pro-
mulgavit decreta *in agro Mutinenſi in plano caſtri Saviniani poſt deſtru-
ctionem Mediolani* XVI. *kal. julii regni anno* X. *imperii vero* VIII. *indi-
ctione* X. „ ut conſules Ravennæ præſente legato imperii eligerentur, ſi
„ ibi adeſſet Cæſar, ſi vero alibi per Romandiolam aut Ferrariæ ageret,
„ major pars conſulum ipſum adiret, inſignia accipiendi gratia ab illo,
„ & in verba jurandi, quod ſacramentum quinto quoque anno teneren-
„ tur innovare, uſque adeo ut ſinguli a quinto-decimo ſuæ ætatis anno
„ uſque ad ſeptuageſimum jurarent omnia regalia & juſtitiam, civitatem-
„ que in fide ac ſocietate imperii conſervare, ſalvis regalibus per juſtum
„ feudum eccleſiæ Ravennatis debitis. Si autem imperator alibi per Ita-
„ liam moram traheret, duo ſolummodo ex conſulibus id vice omnium
„ præſtarent. Si vero extra Italiam degeret, tunc conſules electi placi-
„ tum imperatorium diſtrictumque dumtaxat ſecundum bonum uſum ſer-
„ varent. “ In iis itaque decretis promulgandis operam potiſſimum Fri-
dericus adhibuit Gualfredi abbatis, cui ſuperius privilegium conceſſit.
Inter teſtes privilegii Claſſenſis leguntur Conradus Moguntinus electus,
Albertus Tridentinus epiſcopus, Albericus Laudenſis epiſcopus, Herman-
nus Hersfeldenſis abbas, aliique comites. Chriſtianus cancellarius vice
Raynaldi Colonienſis archiepiſcopi & Italiæ archicancellarii recognovit.
Acta ſunt hec anno ab incarnatione Domini M. C. LXIV. *indictione* XII. *re-
gnante domino Fredcrico Romanorum imperatore glorioſiſſimo anno regni ejus*
XI. *imperii vero* IX. *Actum in caſtro ſancti Archangeli* V. *idus februarii*.
Hujuſmodi caſtrum eſt in territorio Arimìnenſi.

Die ſequenti, hoc eſt *quarto idus februarii* ex eodem Sancti-archangeli
caſtro alterum per præfatum Chriſtianum cancellarium privilegium dilar-
gitus eſt monaſterio ſancti Severi de Claſſe Ravennæ, & Petro ejus ab-
bati, quo ipſi confirmavit ſuam eccleſiam & cœnobium ac bona in va-
riis comitatibus poſita, de quibus ſatis ſuperque diximus ad annum 1029.
occaſione conſimilis privilegii Conradi imperatoris. Utrumque integrum

a T. II. col. 366.

Digitized by Google

ANN. CHR. 1164.

publici juris facimus ex tabulario Claſſenſi, & ſecundum collatum etiam cum exemplo anni 1284.

In tribus his privilegiis uſurpatur annus XI. regni, & imperii IX. cum tamen menſe februario hujus anni 1164. compleretur XII. annus regni Friderici. Id forte factum, quia apud Italos recognita & approbata fuit ejus electio in regem anno tantummodo 1153. Optime autem conveniunt anni imperii, qui ab anno 1155. numerabantur æquo modo apud omnes.

XVIII. Athonis ep. Caſtrenſis donationes eccleſiarum in Sardinia factæ eremo Camaldulenſi.

ATHO Caſtrenſis in Sardinia eccleſiæ epiſcopus, cum voluntate Baraſonis Turritani regis & judicis, necnon viri religioſi Alberti archiepiſcopi ſuorumque coepiſcoporum, Gregorio priori Camaldulenſi ejuſque ſucceſſoribus tradidit hoc anno eccleſiam ſancti Saturnini de Uſolviſi, & eccleſiam ſanctæ Mariæ de Anela, & eccleſiam ſancti Georgii de Analeto, quatenus Camaldulenſis prior, qui eidem ſacræ eremo pro tempore præfuerit, eccleſias prædictas haberet, ſuoque jure diſponeret, & rectorem ibidem ſecundum congregationis ſuæ ordinem ſtatueret. „ Rector „ autem inibi ordinatus hanc reverentiam exhiberet Caſtrenſi epiſcopo, „ ut repræſentare ſe deberet ad capitulum, & ad ſanctum chriſma con„ ficiendum, & ad eccleſiarum conſecrationes, necnon ad feſtum matricis „ eccleſiæ veniret, & viſitantem parochiæ ſuæ eccleſias epiſcopum cum „ honore ſuſciperet; libram quoque argenti, quæ pro legato Romanæ „ eccleſiæ hactenus dari conſueverat, cum legatus venerit, & epiſcopo „ placuerit, cum integritate perſolveret: " Ceteras autem dationes & „ gravamina eidem ſanctæ eremo ex caritate remiſit. *Actum conſilio & auctoritate domini Alberti Turritani archiepiſcopi Sardinie primatis ac ſedis apoſtolice legati, necnon Petri diaconi cardinalis ſancti Euſtachii anno Domini milleſimo centeſimo ſexageſimo quarto indictione* XII. Potuit uſurpari in hac charta annus Piſanus, nimirum annus 1163. Romanus, mutata indictione menſe ſeptembri anni antecedentis, cum indictio XII. proprie ſpectet ad annum 1164. Atque eo veriſimilius Athonis epiſcopi donationem ad præcedentem annum referendam arbitramur, quo fit in ipſa mentio Petri diaconi cardinalis ſancti Euſtachii, qui eo ipſo anno 1163. translatus fuit ad presbyterorum cardinalium collegium in prima purpuratorum promotione facta ab Alexandro III. qui diaconiam ſancti Euſtachii tradidit eo anno Hugoni recens creato cardinali, ſi fides habeatur collectoribus vitarum S. R. E. cardinalium. Sin vero in Athonis donatione adhibeatur annus communis 1164. ad hunc ſaltem annum regimen congregationis Camaldulenſis tenuit Gregorius, cui ſuffectus fuit Rodulphus III. Apographum hujuſce donationis Ægidio Maruccinio præſuli noſtro generali Caſtrenſis epiſcopus, qui tunc vivebat, anno 1626. tranſcripſit. Baraſo Turritanus rex filius erat Gunnarii, pater autem Conſtantini, quorum regum illuſtravimus hiſtoriam ad annos 1112. & 1113. Diſtinguendus eſt ab altero Baruſone vel Baraſone rege Arborenſe, qui hoc ipſo anno ceteros inſulæ reges deprimere tentans principatum ſuper totam Sardiniam a Friderico imperatore obtinuit, varias etiam vices ſubiit, carceri quoque addictus tamquam obæratus. De Baraſone videantur, quæ diximus ad annum 1147. Guilielmus Cuperus [a] agens de Raymundo Caſtrenſi in Sardinia epiſcopo uno ex ſucceſſoribus Athonis ſeculo XIII. in adnotationibus ad vitam beati Benigni abbatis generalis Vallumbroſani ad diem 17. julii; „ Non novi, inquit, niſi duos „ Caſtrenſes epiſcopos in Italia; unum in regione Hydruntina, alterum „ in Etruria, ut videri poteſt in Italia ſacra apud Ughellium. Forte „ hujus legendæ auctor indicare voluit Raymundum patria Caſtrenſem eſ-

[a] T. IV. p. 344.

„ ſe

„ ſe, & in Sardinia fuiſſe epiſcopum. “ Sed jam notum eſt Italis etiam in Sardinia fuiſſe Caſtrenſem epiſcopum, qui ad hanc diem perſeverat. Ceterum Athum ſive Athonem Caſtrenſem epiſcopum, monachum antea fuiſſe Camaldulenſem aſſerit Ambroſius Machino archiepiſcopus Calaritanus in libro, cui titulus: *Defenſio primatus archiepiſcopi Calaritani*, edito Calaris anno 1639. capite 38. pagina 171. ubi hæc habet: „ Secundo affertur pro parte Turritani archiepiſcopi, cum quo Calaritanus „ litem de primatu habebat, actus cujuſdam donationis ſervatus in archivo curiæ Turritanæ Athi monachi Camaldulenſis epiſcopi Caſtrenſis „ factæ anno 1164. in favorem eccleſiæ ſancti Salvatoris ad inſtantiam „ Bariſonis judicis Turritani, & Petri diaconi cardinalis & aliorum epiſcoporum. “ Eumdem Camaldulenſem facit etiam Antonius-felix Matthejus ex Minoribus Conventualibus in ſuo opere epiſcoporum Sardorum, quod noviſſime prodiit.

XIX. Chartæ Faventinæ & S. Mariæ ad Carceres.

HOC ipſo *anno ab incarnatione Domini* M. C. LXIIII. *die* XXVIIII. *menſis novembris indictione* XII. *in eccleſia ſancti Laurentii Guarcinorum non longe a Faventia, tempore Friderici imperatoris*, Ugo de Bolognano & Mattheus, Guido Guittoti, Almericus, Spinabellus, Dominicus, Farulſus, Guilielmus, & Albertinus Vidolini, qui erant majores caſtri Guillarini, donarunt & irrevocabiliter confirmarunt eccleſiæ ſanctorum Laurentii & Hippolyti de Faventia & Clementi abbati ejuſdem monaſterii accipienti pro collegio dictæ eccleſiæ & pro pauperibus Chriſti omnes res mobiles & immobiles, quas vel ipſi, vel eorum parentes donaverant præfatæ eccleſiæ, ratam inſuper habentes largitionem eccleſiæ ſancti Andreæ de Zagonaria, quam ſimiliter aut ipſi aut eorum majores tradiderant prædicto monaſterio, cum omni ordinandi & diſponendi poteſtate. Nota dignum, quod obligatunt propterea ſe & filios, nepotes, abnepotes & trinepotes daturos & humaturos corpora eorum, qui quindecim annos ſuperaverint, & defuncti fuerint in epiſcopatu Imolenſi vel Faventino, ad hoc ut honorem ſepulcri habituri eſſent in eccleſia ſanctorum Laurentii & Hippolyti; ita tamen, ut abbas cum fratribus ſuis deberet portare dicta corpora, & ſepelire propriis expenſis, ac mittere inſuper brevia per congregationem Camaldulenſem pro unoquoque eorum defunctorum. Quæ omnia ad invicem utraque pars pollicita fuit ſub pœna viginti librarum Lucenſium. Leguntur prædictorum hominum de caſtro Guillarini nomina etiam apud Tonduccium [a] in charta ſponſionis factæ anno 1155. Ubaldo Faventiæ prætori, in qua etiam nominantur Vivianus comes & Giſla comitiſſa, qui plura bona in caſtro Guillarini dederant communi Faventiæ eo anno. Confirmationis & pollicitationis noſtræ paginam ex apographo archivi ejuſdem monaſterii ad Appendicem amandamus.

[a] *Hiſt. di Faenza pag.* 195.

Manfredinus ſeu Manfredus marchio filius Gottæ & Tancredi marchionis Eſtenſis, ejus nimirum, cujus ſupremam voluntatem attulimus ad annum 1145. poſtremus ex ſtirpe Ugonis cognominati *del Manſo*, præſenti *anno* M. C. LXIV. *die mercurii*, *qui eſt* VII. *intrante menſe julii indictione* XII. per teſtamentarias tabulas reliquit monaſterio ſanctæ Mariæ de Carceribus & Dominico priori *braidum* ſuum de Lovaria, quod erat in Palſo, mandans corpus ſuum ſepeliri in prædicta eccleſia de Carceribus, relinquens filiam ſuam Agnetem, & filium vel filiam exiſtentem in utero Villæ uxoris ſuæ, filiæ Alberti de Urbana, hæredes bonorum ſuorum. Actum in Melliadino, in domo prædicti marchionis. Mandaverat olim Tancredus, ut decedente filio ſuo Manfredo ſine liberis, omnia ipſius bona devenirent ad eccleſias ſanctæ Mariæ Carcerum, ſanctæ Mariæ de

ANN. CHR. 1164.

Vangaditia, & ſancti Fidentii. Manfredini chartam produxit Muratorius in Antiquitatibus Eſtenſibus, [a] apud quem legi poteſt.

a Pag. 335. P. I.

ANN. CHR. 1165.

XX. Pariſius Bononiæ vitam monaſticam amplectitur.

QUINTUM-DECIMUM ætatis annum agebat Pariſius, quo tempore referendus eſt ipſius monachatus in Bononienſi Camaldulenſi cœnobio. In vita ipſius Sancti edita anno 1748. hoc ab ipſo præſtitum diximus in monaſterio ſanctorum Coſmæ & Damiani, quod erat in meditullio urbis Bononienſis ad pontem Ferri; verum idipſum fieri potuit a Pariſio etiam in monaſterio ſancti Michaelis de caſtro Brittorum, quod octo milliaribus diſtabat ab urbe Bononia, præſertim cum cœnobium ſanctorum Coſmæ & Damiani ſubjiceretur alteri caſtri Brittorum, cujus monachi fundatores illius dicuntur. Brevi tempore in inſtitutis monaſticis & in via perfectionis, cui unice ſtuduit, profecit Pariſius, & per vicennium de virtutibus in virtutes aſcendens meruit poſt id temporis ſacrarum virginum moderatoris & confeſſarii munere fungi; quod officium octuaginta annorum tempore irremiſſe, fideliter & ſancte, ut videbimus, adimplevit tum in patria ſua Bononienſi, tum in urbe Tarviſina.

XXI. Chriſtiani imperialis legati privilegium eremo Camaldulenſi.

CHRISTIANUS imperialis aulæ cancellarius & legatus fratres Camaldulenſes cum omnibus poſſeſſionibus & bonis eorum hoc anno ſub imperiali protectione recepit, eiſque quæcumque bona tam a ſe, quam ab aliis majeſtatis imperatoriæ legatis intromiſſa vel ablata, quæ juſte & rationabiliter habere vel poſſidere ſolebant, integre reſtituit, & auctoritate imperiali confirmavit, videlicet Montionem, Bagnolum, Soci, Condoleſe, Monte & quidquid habebant in curte Partinæ, mulctatis pœna centum marcarum puri argenti iis, qui contra hocce ſuum edictum agere tentaverint. *Datum* eſt privilegium *Soci in domo Blanci medici* VI. *kal. martii anno* M. C. LXV. *indictione* XIII. *regnante domino Frederico Romanorum imperatore ſereniſſimo anno regni ejus* XII. *imperii vero* X. quod ex autographo archivi Camaldulenſis proferimus. Chriſtianus die XIV. februarii hujus anni nondum electus fuerat Moguntinus archiepiſcopus, quo titulo ſe decorat & decoratur in ceteris privilegiis imperialibus hujus anni. Sequebatur & ipſe mordicus partes Friderici domini ſui, & dejecto Conrado a Witenſpalch piiſſimo Moguntino archiepiſcopo electo, eam ſedem favore imperatoris ad plures annos occupavit, & bellis ac rapinis pro domino ſuo hoc & pluribus ſequentibus annis Italiam totam replevit.

XXII. Chartæ variorum monaſteriorum.

THEODORA filia quondam Malpilli, & Gianni vir ejus promiſerunt hoc anno Dominico presbytero & priori eccleſiæ ſancti Georgii de Apibus, monaſterio ſcilicet poſito in territorio Senenſi, nullam ſe amplius controverſiam moturos, aut moleſtiam illaturos de omnibus terris & juribus, quæ præfatum cœnobium obtinebat; quam refutationis paginam ex tabulario monaſterii Roſæ Senarum ad illuſtrationem hujus cœnobii, quod aliquo tempore monachorum, aliquo ſacrarum virginum domicilium fuit, cujuſque origines tradidimus ad annum 1107. proferimus in Appendice.

Pertinet ad hunc annum M. C. LXV. *tertia-decima die intrante menſe martii indictione* XIII. teſtamentum Beatricis matris Donellæ, & avæ tum alterius Beatricis, tum Fulcolini & Ubertini, quæ præter conſanguineos ſuos beneficam ſe oſtendit erga monaſterium ſanctæ Mariæ ad Carceres, ita tamen, quod prædicta eccleſia unoquoque anno competenter viginti & quatuor pauperibus comeſtionem tribueret & duodecim veſtes, ſex lineas, & ſex laneas ipſis erogaret, ſi hæredes ſui ſine filiis decederent.

Aliqua

Aliqua etiam reliquit hoſpitali ejuſdem monaſterii ſanctæ Mariæ de Carceribus, hoſpitali de Rupta, hoſpitali Hieruſalem, & eccleſiæ ſanctæ Theclæ in Athelte; inſuper priori ſanctæ Mariæ ad Carceres legavit viginti libras ad procurandum funus ſuum, & tertiam partem panis & vini ac carnium diſtribuendam in pauperes. Actum in eodem hoſpitali ſanctæ Mariæ ad Carceres. Videtur Beatrix, quæ teſtamentum condidit, filia fuiſſe Fulconis I. & ſoror Bonifacii, Fulconis II. Alberti & Opizonis marchionum, quibus propterea fratribus ſuperſtitibus reliquit totum id, quod ſui vaſſalli Caſalis & Scodaſiæ poſſidebant a ſe jure feudi, & ſilvam ſuam domnicatam. Ejus ſententiæ fuit & Muratorius [a] in Antiquitatibus Eſtenſibus, ubi teſtamentarias tabulas Beatricis protulit.

ANN. CHR. 1165.

a P. I. pag. 325.

Ruſticum adhuc priorem eremi & monaſterii ad Vivum, Peponem autem abbatem ſancti Petri in Campo exhibet nobis oblationis pagina, qua Arnulphus cum conjuge ſua & filiis ſe devoverunt hoc anno monaſterio dicto ſancti Petri in Campo, quam ex libro cancellariæ Montis-politiani produximus in diſſertatione de Veteribus converſis [b].

b T. I. Append. col. 392.

ANN. CHR. 1166.

XXIII. Obitus S. Johannis abbatis S. Stephani Januæ.

REFERTUR ad hunc annum obitus ſancti Johannis, monachi prius Camaldulenſis, abbatis inde ſancti Andreæ de Seſtri, poſtremo abbatis monaſterii ſancti Stephani Januenſis urbis. Id teſtatur Benedictus Bobienſis monachus in libro ms. apud Conſtantinum Cajetanum, *de Vitis Sanctorum & Beatorum monaſtici ordinis*, dicens: *In ejus regimine*, poſtremi ſcilicet monaſterii, *expletis annis* XXXVII. *per omnia benedictus in ſecula cum ſanctitate regularis obſervantiæ degens, vitam ſuam laudabiliter finivit, cujus ſacrum corpus pontificalibus veſtitum in ſepulcro abbatum ipſius monaſterii locatum fuit anno* M. C. LXVI. *die* XIV. *martii*. Accedunt monumenta emphyteutica exiſtentia in tabulario præfatæ abbatiæ, in quibus conſtanter Johannis abbatis nomen legitur uſque ad hunc annum. Quare audiendus non eſt Aurelius Riccherius ordinis fratrum Capuccinorum, & nobilis familiæ Januenſis, qui in chronologia urbis Januæ [c] ad calcem aſſerit beatum Johannem anno 1146. diem extremum obiiſſe; ipſe tamen ſcriptor teſtis eſt de incorruptione corporis beati Johannis, de quo nonnulla agit. Ad præſentem annum aſſignant ejus obitum etiam Auguſtinus Schlaffinus Carmelita in ſuis Annalibus ſacris Liguriæ, & Bartholomæus Raynaldus Lucenſis protonotarius apoſtolicus in ſuo ms. tractatu inſignıorum reliquiarum Sanctorum Liguriæ. Si numerentur anni decem & novem, quibus rexit abbatiam ſancti Andreæ, comperitur ipſum partim in uno, partim in altero cœnobio jus dixiſſe quinquaginta ſex annis, quibus ſi adjiciatur tempus, quo in congregatione Camaldulenſi ut monachus vixit, ad extremam ſenectutem perveniſſe dicendus eſt. Poſt obitum effloruit ejus ſanctitas, cujus maximum inditium teſtimonio ejuſdem Bobienſis monachi habitum fuit anno 1284. *Factum eſt autem*, inquit, *deinceps anno Domini* M. CC. LXXXIV. *die ſecunda novembris, ut dum Fredentius abbas præfati monaſterii fabricam capituli reformandam curabat, repertum fuerit ſepulcrum prædictum, in quo tres olim abbates jamdicti monaſterii erant conditi, videlicet Anſaldus, Guido & ſanctus Johannes. Ob ſtupendum quidem! Cum jam centum annis & amplius ab obitu ſuo ibi jacuiſſet, reperta ſunt amictus, camiſus, ſtola, manipulus, ſotulares ac cetera ita recentia abſque ulla corruptione atque contaminatione, ac ſi modo ſepulta; corpus cum membris compaginatum & integrum abſque ulla conſagione, ac ſi modo tumulatum. Ad hoc ſpectaculum tota Genua cucurrit, & quidque potuit de veſtimentis ejus aſportavit*, ac

c Pag. 419.

reli-

ANN. CHR. 1166. *religioſiſſime tenuit. Tunc venerandum corpus translatum eſt, & poſitum in altari ipſius eccleſiæ ſanctorum Raphaelis & Hieronymi uſque in hodiernum. Cujus natalis colitur quartadecima martii.* Altare ſanctorum Raphaelis & Hieronymi modo in parvula ædicula appellata *Sepulcreti* abbatialis eccleſiæ ſancti Stephani extat ſubter vetus ſacrarium, & quamquam in honorem ſanctæ Franciſcæ Romanæ in præſentiarum ſit dicatum, nullaque amplius in tabula ſuperſit ſancti Angeli & ſancti Doctoris imago, hoc factum eſt, poſtquam Olivetani monachi ejus abbatiæ poſſeſſionem accepere. Ceterum Fredentium abbatem eo anno Januenſi ſancti Stephani monaſterio præſediſſe conſtat etiam ex edicto *anni* M. CC. LXXXV. *indictione* XIII. *die* XIV. *novembris*, quo dictus abbas relaxavit quamdam præſtationem fieri ſolitam ab hominibus Villæ-regiæ. Edictum refertur a Lancellotto [a] in hiſtoria præfati monaſterii. Bollandus ejuſque continuatores ſancti Johannis abbatis non meminere in Actis Sanctorum, immo nec nominant inter prætermiſſos vel rejectos, aut ad diem XIV. martii aut ad aliam; ſed neque ipſius nomen reperitur in martyrologio Ferrarii nec in aliis Sanctorum catalogis, neque pariter ad hodiernam diem cultum aliquem, nec officium proprium, neque imaginem obtinet in præfata eccleſia ſancti Stephani, ubi tumulatus jacet; verum, quo loco, ignotum. Ipſius proinde beati Johannis memoriam ſuſcitaſſe gaudemus. Dominicus Muſſus Januenſis archivi cuſtos reperiri affirmat Johannis abbatis nomen ſæpius, potiſſimum in archivo appellato Notariorum, & efferri ex nobili Januenſium familia Serra. Denique mſs. codices, quos ſumma induſtria & labore paraverat doctiſſimus abbas Caſinenſis Cajetanus, majorem in partem devecti primum fuere ad collegium Urbanum *de Propaganda fide*, ſed poſtea juſſu Alexandri papæ VII. in bibliothecam *Sapientiæ* nominatam traducti.

a P.g. 319.

XXIV. Piſanæ & Vivenſes paginæ. ANNO *ab incarnatione Domini milleſimo-centeſimo-ſexageſimo-ſeptimo*, more Piſano, *indictione quartadecima* VIII. *kalendas auguſti* Gerardus abbas monaſterii ſancti Michaelis in burgo Piſarum, conſenſu Berardi prioris clauſtri, & Ugonis & Læti, Hildebrandi & Maraulæ presbyterorum, & Henrici, qui fuit juriſ-peritus de Florentia, & Henrici atque Widonis diaconi, & Johannis, atque alterius Widonis diaconorum, & fratris Rolandi ſacriſtæ eccleſiæ, & Burgi ſindici, & Glandulfi atque Stephani necnon Maradelli patronorum ejuſdem eccleſiæ (etiam in his paginis patronorum conſenſus requirebatur) chartam pignoris confecit pro quantitate pecuniarum, quam mutuo acceperat. *Anno* antecedenti Romano, ſcilicet M. C. LXVI. more Piſano *indictione* XIII. *ſexto idus aprilis* ex alia pagina chartularii ejuſdem monaſterii prior eccleſiæ ſancti Frigdiani de Piſis erat adhuc Ugo.

Hoc eodem anno Fridericus imperator liberum ab omni juriſdictione & impoſitione declaravit locum eremi ad Vivum una cum caſtro Caſtilioncelli & Canini, & cum ceteris comitatibus uſque ad Orciam, cum Peretto quoque & ſuis pertinentiis, ac cum monaſterio ſancti Petri in Campo ſuiſque juribus, teſte Miniato in ſuo *Monte-politiano illuſtrato*.

Aſſerit quoque Ubertus Folieta in hiſtoria Januenſi [b], quod cum per hæc tempora Piſanorum reſpublica a Januenſibus affligeretur, „ ad pacem procurandam Januam petiit abbas Gorgonæ inſulæ, nonnullis additis ſociis ab eadem republica miſſis, qui leni ſubmiſſaque oratione, vultu, habituque corporis ſummam animi demiſſionem præferentes, urbem ipſam circumeuntes, religionemque & divini numinis metum conſiliis miſcentes, homines ad pacem hortabantur. “ Sed cum nihil

b Lib. II.

actum

Digitized by Google

actum eſſet, poſt longam diutinamque hac de re diſputationem, Piſani relicto timore omni ac metu, triremes in Januenſes miſerunt, ac unum alterumque prælium proſpero ſemper commiſerunt eventu. ANN. CHR. 1166.

POSTREMUS hic annus fuit vitæ Johannis Gneſnenſis archiepiſcopi, cui communi omnium conſenſu ſuffectus fuit Bogumilus ejus nepos, & ipſius eccleſiæ decanus. „ Johannes primus Gneſnenſis archiepiſcopus, „ vulgo Janicus (habet Demalevicius [a]) extremum interea vitæ diem „ clauſit iſchidiata ægritudine, qua diutius laboraverat, confectus, poſt„ quam eccleſiam per annos quindecim gubernaſſet. Cum igitur frequens „ ſenatus prælatorum, canonicorumque ad providendum de ſponſo eccle„ ſiæ viduæ conveniſſet, non diuturna deliberatione cleri populique de„ ſiderium tenuit, ut ad Bogumilum, cujus vitæ ſanctitas ſatis omnibus „ fuit explorata, faſces dignitatis excelſæ deferrent. Obluctatur ſuffragiis „ collegarum vere humilis ſacerdos, qua precibus, qua lacrymis, ne onus „ angelicis humeris formidandum imponerent ſuæ imbecillitati, obſecran„ do, ſed potius dignioris, qui tam arduo labori ſuſtinendo par eſſet „ (virum nomine proprio indigitando) merita tam ſublimis honoris fa„ ſtigio coronarent. Cum vero reluctanti electores fruſtra ſuas preces op„ ponerent, ſevera illi comminatione adjunxerunt, ut apud ſe diligen„ tius expenderet, an electioni diſſentire non ſit reſiſtere Spiritui-ſancto, „ qui voluntates & animos omnium concordi ſuffragio in ſe pertraxiſſet. „ Tandem paſſus ſibi perſuaderi, accinxit fortitudine lumbos, Spiritus„ ſancti opem implorans, ut qui ſe ad onus tantum vocaſſet, vires ſe„ rendo illi dignaretur ſuppeditare idoneas. Ab Alexandro igitur III. „ ſummo pontifice confirmationem obtinuit, atque a vicinioribus conſe„ cratus epiſcopis, & pallio decoratus, eccleſiæ gubernaculum anno Chri„ ſti M. C. LXVII. maxima omnium ordinum de ſancto præſule orantium „ congratulatione apprehendit. " Plurimum diffluit Demalevicius in exarandis ejus virtutibus tempore ſui archiepiſcopatus, quo nihil de contemplatricis vitæ ſtudio remiſit, immo vigiliis, orationibus, jejuniis, animi perturbationibus edomandis, cupiditatibus frangendis, & corpori ad rationis imperium ſubigendo tanto vacavit intenſius, quanto hæc arma regendis ac moderandis aliorum affectibus expeditiora & magis neceſſaria judicaret. Inter ceteras virtutes laudat ejus liberalitatem [b], qua „ dono de„ dit quinque villas patrimonii ſui, & de villis quatuordecim decimas, „ cum conſenſu collegii metropolitani, ordini Ciſtercienſi ad fundandum „ cœnobium in loco, qui capitulo generali videretur magis idoneus, quæ „ bona in manus Boguphali fratris in monaſterio Luknenſi anno Domi„ ni 1153. a Sbyluto nobili Polono condito viventis conſignavit, quæ„ que generale capitulum poſtea Chriſtiano epiſcopo Pruſſiæ monacho „ Ciſtercienſi (eo quod ſua bona, quorum plus quam centum villas in „ terra Culmenſi habebat donatione Conradi ducis Maſoviæ, Pratheni „ vaſtaverant) in ſubſidium poſſidenda contulit. Quæ deinde cum reſi„ gnaſſet Chriſtianus anno Chriſti 1233. Willelmo abbati de Sulejovv, „ ejuſque cœnobio pro voluntate generalis capituli poſſidenda, is de man„ dato ejuſdem capituli condidit monaſterium ultra Viſtulam e regione „ cathedralis eccleſiæ Uladislavienſis in villa Szpital, quod deinde in vil„ lam Byſchovv translatum, inde poſt annos ſeptuaginta ad oppidum „ Coronovvo anno Domini 1288. in die ſancti Vitalis martyris IV. kal. „ maji ſub regimine Engilberti abbatis Byſchovvienſis tranſtulit Viſlaus „ epiſcopus Uladislavienſis gente Zabavius. " Unde monaſterium Corono-

ANN. CHR. 1167. XXV.

Bogumilus fit archiep. Gneſnenſis.

a Pag. 65.

b Pag. 83.

ANN. CHR. 1167.

novvienſe primum ſui fundatorem grato animo agnoſcit & veneratur Bogumilum, licet ante ſeculum defunctum, hoc illi antiquitus tribuens elogium : *Bogumilus archiepiſcopus Gneſuenſis de domo & familia Roſarum , homo pius & eccleſiaſticus , pauperum & pupillorum ſtrenuus defenſor , in vita ſua nulli injurius, cultus divini ardentiſſimus zelator & propagator , primus monaſterii Coronovvienſis fundator.*

XXVI. Certa monumenta ejus archiepiſcopatus.

Quo veteri Coronovvienſium monachorum teſtimonio ſatis patet , quanto fundamento Demalevicius Bogumilum a ceteris Polonis ſcriptoribus omiſſum inter archiepiſcopos Gneſnenſes locaverit , præſertim cum tutiſſima omnium ſeculorum traditione & fama fulciatur hæc veritas . Agmen ducat Uladiſlaus filius Ottonis dictus Pluacz rex Poloniæ electus anno 1231. qui abbatiæ Sulejovienſi anno ſequenti 1232. eccleſiam Dobrovvenſem ſubjiciens hæc potiſſimum de Bogumilo habet [a], quæ libenter ſubjicimus, quia ad hiſtoriam faciunt archiepiſcopi Bogumili , & eccleſiæ Dobrovvenſis ab ipſo fundatæ , & illuſtrant , quæ mox diximus de donationibus ab eo factis tempore ſui archiepiſcopatus ; neque ſatis obvius eſt Demalevicii liber , ex quo exſcribimus privilegium . *In nomine Domini amen . Ego Uladiſlaus Dei gratia dux Poloniæ inclyti olim ducis Odonis filius notum eſſe volo univerſis Chriſti-fidelibus præſentibus & futuris , quod piæ memoriæ beatus Bogumilus quondam archiepiſcopus Gneſnenſis eccleſiam ſuam & eccleſiæ Gneſnenſis in Dobrowo cum poſſeſſionibus & hæreditatibus ad ea pertinentibus , videlicet ipſa villa Dobrowo, Leſno, Rzuchowo, Zadowo & Kwaczowo cum ſaltuariis & piſcatoribus, & cum decimis ipſarum poſſeſſionum , aliarumque , ſcilicet : Chelm, Krobewo, Dambe, Oſtrowo, Komorowo, Karſewo, Zakrzewo, Biſſecre, Slaventino ,Grabowo. Item Janiſſewo, Kolmica, Chontemino & Weglowa contulit & dedit ob honorem Dei, beatiſſimæque Mariæ ſemper virginis ordini Ciſtercienſi cum uſufructu plene libere in perpetuum poſſidendam, & ad manus fratris Boguphali monachi conſignavit pro voluntate generalis capituli ejuſdem ordinis diſponendam ; & quod idem capitulum poſt mortem fratris Boguphali monachi de Lecna præfati eamdem eccleſiam cum pertinentiis ſuis omnibus prædictis religioſo domino patri Chriſtiano epiſcopo Pruſſiæ monacho Ciſtercienſis ordinis ad tempus vitæ ſuæ contulit tenendam & poſſidendam pro ſubventione terræ ſuæ. Idem autem pater dominus Chriſtianus epiſcopus poſtmodum coram me in Poſnania conſiſtens, & in præſentia venerabilis patris domini Fulconis archiepiſcopi Gneſnenſis cum inſtrumento mandati memorati capituli generalis, præfatam eccleſiam de Dobrowo cum omnibus attinentiis ſuis prælibatis abbati Willelmo de Sulejow & ejus conventui poſt ſuam vitam conſignavit & tradidit pleno jure tenendam , ac pro voluntate generalis capituli poſſidendam. Ad iſtius facti teſtimonium & robur æternum præſentem paginam conſcribi juſſi, meoque ſigillo , & ſigillis dominorum prædictorum Fulconis archiepiſcopi Gneſnenſis & Chriſtiani epiſcopi Pruſſiæ communiri.*

Acta ſunt hæc anno Domini M. CC. XXXII. *indictione* V. *in feſto beatorum apoſtolorum Petri & Pauli. Præſentibus probis viris & dominis Baldevino Gneſnenſi , & Alberto Lancicienſi decanis , magiſtro Andrea de Cracovia & Stephano cancellario meo . Item Jaroſio Poſnanienſi , Petrone Sandocenſi & Vincentio de Zbauſſin caſtellanis , Nemera pincerna meo , Viſlao vexillifero , Laurentio venatore & aliis multis . Ego etiam intuitu remunerationis divinæ omnes libertates a prædeceſſoribus meis ſollemnis memoriæ ducibus Poloniæ Mieſcone avo meo , Uladiſlao patruo meo & Odone patre meo ſæpedictæ eccleſiæ de Dobrow, poſſeſſionibus ejus & incolis earum*

cujuſ-

a *Ap. Demalev. Series &c. pag.* 101.

cujuſcumque conditionis collatas renovo & confirmo. Videlicet quod jus plenum piſcationis & caſtorum habent in fluminibus Warta & Nyr intra terminos poſſeſſionis ſuæ; nec aliquod vectigal ducunt, neque aliquam ſolutionem mibi vel meis ſolvunt caſtellanis & officialibus, nec coram ipſis citantur, ſed ad meam præſentiam tantum per literam meo anulo ſignatam; nec caput mibi vel meis ſolvunt, nec ſeptuaginta; neque caſtra, neque pontes ædificant vel emendant, nec ad expeditiones vadunt, ſed per omnia eccleſiæ de Dobrow & fratribus poſſeſſoribus ejus legitimis quiete deſerviunt in æternum. Hos autem fratres in protectionem meam ſuſcipio, ac meis ſucceſſoribus in ſpe reſurrectionis divinæ ſemper protegendos committo. Et quicumque eos moleſtare præſumpſerit, a Deo, & a ſancta ejus genitrice virgine Maria, & ab omnibus Sanctis ſit anathema maranatha. Amen. ANN. CHR. 1167.

Confirmant eamdem de archiepiſcopatu Gneſnenſi Bogumili veritatem miracula ad ipſius ſepulcrum patrata ſtatim ab ejus obitu, & poſtea ſeculis ſequentibus; cultus inſuper, quem tamquam epiſcopus obtinuit in eccleſiis Polonicis, præſertim poſt elevationem corporis factam a Fulcone ejus quinto ſucceſſore. Eamdem fulciunt ſeculo XV. teſtimonia Vincentii Coti archiepiſcopi Gneſnenſis & ſucceſſorum archiepiſcoporum, quæ alibi referemus. Cur autem Dlugoſſus, Neugibaverus, Crometus, Miechovias ceterique ſcriptores Polonicarum rerum Bogumili mentionem nullam ingerant, nos præterit. Subit dicere confuſum fuiſſe Bogumilum cum Petro archiepiſcopo Gneſnenſi, quem faciunt immediatum Johannis ſucceſſorem, & ea, quæ ab ipſis tribuuntur Petro, referenda eſſe ad Bogumilum, vel etiam Bogumilum Græca voce a Polonis appellatum Theophylum, ut videbimus, aliud inſuper Latinum Petri ſortitum fuiſſe nomen. Certe in charta relata Uladiſlai regis eccleſia Dobrovenſis privilegiis & libertatibus ditata fuiſſe dicitur a Mieſcone avo ipſius Uladiſlai, ab altero Uladiſlao junioris patruo, & ab Odone patre ipſius Uladiſlai. Porro ſub iis ac etiam ſub Boleſlao Mieſconis fratre, quique ante hunc regnavit, floruit Bogumilus, dum nuntium remiſit eccleſiæ Gneſnenſi anno 1177. qui fuit poſtremus annus principatus Mieſconis ſive Miecislai a Polonis e regno Poloniæ-majoris pulſi, vocato ad principatum regendum fratre ejus minore Caſimiro Juſto.

Ceterum non omnino Dlugoſſo fidendum. Is [a] Petrum archiepiſcopum nullo mediante ſuffectum Johanni aſſerit anno 1165. In Petri [b] autem locum electum Zdiſlaum anno 1182. poſt viginti-duos archiepiſcopatus Petri annos; ubi non ſatis ſibi conſtat, cum alibi [c] affirmet anno 1180. Zdiſlaum concilio Lanciciæ in Polonia præſediſſe, & confirmationem ſynodalium ſtatutorum obtinuiſſe ab Alexandro III. Romano pontifice eodem anno. Anno enim 1182. mortem oppetierat Alexander, cui anno antecedenti ſuffectus fuerat Lucius III. Quare ſynodus Lancicienſis ſtatuenda eſt ſub pontificatu Alexandri III. ante annum 1182. Neque ab anno 1165. emortuali Johannis ad annum 1182. multoque minus ad annum 1180. interfluunt viginti-duo anni, quot cathedræ Petri tribuit Dlugoſſus. Rurſus affirmat ipſe [d] per obitum Vincentii Gneſnenſis archiepiſcopi, qui contigit anno 1232. ut ſcribit, electum fuiſſe Petrum, cum tamen ex ſuprarelato Uladiſlai regis diplomate eo anno Fulco Gneſnenſem eccleſiam adminiſtraret. Conſulto omittimus ceteros Dlugoſſi, & hiſtoricorum Polonorum ipſius fidei innixorum errores, licet illud ceteroquin fateamur ſcriptorem ipſum fuiſſe graviſſimum & diligentiſſimum, principemque hiſtoriæ Polonicæ.

a T. I. hiſt. Polon. col. 508.
b Col. 548.
c Col. 541.
d Col. 648.

XXVII. Donationes factæ eremo Camaldulenſi.

IN ſummariis inſtrumentorum Simonis & Rainerii monachorum Fon-

Ann. Chr. 1167.

a Pag. 190.

tis boni hæc leguntur ſub præſenti anno [a]: *Ugolinus Comitiſſæ , & uxor ejus Imilia & Ugolinus ejus filius cum ceteris conſortibus , & Rodulphus Romanæ eccleſiæ cardinalis, Guilielmus & Creſcentius ejus nepotes cum aliis per ſe ſuoſque heredes in perpetuum donaverunt pure & irrevocabiliter inter vivos domno Orlando monacho Camaldulenſi recipienti vice domni Ildebrandi prioris Camaldulenſis & ſucceſſorum ejus omnes terras & res , quas habebant in loco , qui vocatur hoſpitale de Furca , juxta radium Cavalcarezum , & la Balza , & Vedretigi , & la Scerello , & Lorado de Lacherella uſque ad flumen , cum omni eorum jure & actione . Sub annis Domini* M. C. LXVII. *die* XVII. *menſis julii manu Brunelli notarii* . Hæc bona videntur conceſſiſſe in uſum monachorum ſanctæ Mariæ in Inſula diœceſis Galeatenſis, vel eremitarum de Cortina aut de Fagiolo, prope quorum monaſterium & eremum erant loca nominata in hac donationis pagina , licet Baroncinius in chronico ignoret , ubinam ſitum foret hocce hoſpitale de Furca.

Ildebrandus ſuffectus fuerat vel anno antecedenti , vel præſenti Rodulpho III. priori generali congregationis, qui officium dimiſerat. Rodulphus autem S. R. E. cardinalis erat diaconus ſanctæ Luciæ in Septiſolio , qui creatus cardinalis a Cœleſtino II. eamdem conſtanter diaconiam retinuit ſub variis pontificibus , & ad hunc ſaltem annum vixit, Alexandri III. ſemper contra Octavianum ceteroſque anti-papas favens partibus.

b Lib. VI. pag. 347.

Scribit Rubeus [b] „ hoc anno tertio idus aprilis in divi Apollinaris in „ Claſſe homines capitaneos, valvaſſores, & populum oppidi Brittonorii „ coram conſulibus Ravennæ fœdus cum Ravennatibus , amicitiamque „ omnis fraudis expertem ſe conſervaturos , foreque cives Ravennates , „ eoſdemque amicos & inimicos habituros juraſſe; cum equitatu ſua im„ penſa per XV. dies , quocumque Ravennatibus placeret , ituros , quæ„ cumque in prædiis templiſque Ravennatibus ſervari quadraginta jam „ annis conſueſſent, ea ſervaturos. Cum Friderico Cæſare nec pacem, nec „ bellum abſque Ravennatibus facturos; ſi quæ intervenerint diſſidia, ad „ arbitrium ea Ravennatum delaturos, & conſulum Ravennatum decreto „ ſtaturos. “ Hæc acta a Brittorianis dicuntur ad honorem Dei ac domini eorum Friderici imperatoris.

Ann. Chr. 1168.

XXVIII. Monaſterium S. Mariæ foris portam Faventiæ datur Avellanenſibus.

c Pag. 201.

DONAVIT hoc anno Rambertus epiſcopus Faventinus monaſterium ſanctæ Mariæ Foriſportam congregationi Avellanenſi , ut colligitur ex ſequenti charta prolata a Tonduccio; [c] quam etiam ſupplemus ex autographo exiſtente in tabulario canonicorum Faventiæ. *In nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti. Anno ab incarnatione ejus milleſimo centeſimo ſexageſimo octavo tempore Federici imperatoris die* XXV. *menſis aprilis indictione prima in capitulo monaſterii ſancte Marie foris portam . Sacroſancta eccleſia mater fidei & religionis , nec non & diſcretionis omnibus , quibus poteſt , ſecundum Deum debet providere, maxime tamen locis venerabilibus & religioſis, quatenus in eiſdem locis commorantes Deo perpetuo valeant deſervire . Et ideo ego Rambertus ſancte Faventine eccleſie epiſcopus una cum conſenſu canonicorum meorum, ſcilicet Beniamin archipresbyteri ac ceterorum fratrum , & conſulum, ac totius communis Faventine civitatis a preſenti die concedimus , tradimus & donamus tibi preſenti Johanni Dei nutu priori ſancte Crucis Fontis-avellane tuiſque ſucceſſoribus in perpetuum quoddam monaſterium, cujus vocabulum eſt ſancte Marie foris portam , cum omni ſua poſſeſſione & jure, tam mobilibus rebus, quam immobilibus ad diſponendum , ordinandum, & regendum atque gubernandum , ſalvo tamen jure & omni*

debita

debita & conſueta reverentia in omnibus & per omnia noſtri epiſcopii, ac ſalvo jure, omnique debita & conſueta reverentia in omnibus & per omnia matricis eccleſie tam in decimis, quam teſtamentis & ſepulturis, atque in conſuetis annuis redditibus, nec non & ſalva omni conſuetudine noſtre Faventine civitatis. Hanc vero noſtram donationem & conceſſionem vobis facimus &c. *Scripta ab Hugone Faventino notario rogatu utriuſque partis. Adfuerunt his omnibus presbyter Albertus eccleſie ſancte Marie Leonis, Johannes presbyter eccleſie ſancti Caſſiani, Bonusfilius presbyter & capellanus jam dicti Ramberti epiſcopi, Aureus & Petrus Ponzittus ſacre aule judices, Ugo Bibensaquam, Guido Ramberti cauſidici, Guido Seniorelli, Bernardinus de Caminiza, Petrus Ugolini, Gherardinus Farulfi, Guillielmus Bibensaquam* &c. *aliique plures, nec non ipſe Ugo jamdictus notarius omnia ſupradicta deſcribens.* Sequuntur ſubſcriptiones, quæ deſunt in Tonduccio. *Ego Johannes prior manu mea ss. Ego Drudo monachus ss. Ego Petrus monachus ss. Ego Johannes frater & monachus prefati monaſterii ss. Ego Bernardus ss.* ANN. CHR. 1168.

POST Theobaldum priorem ſanctæ Crucis Fontis-avellanæ Johannis prioris nomen non apparet ex chartis Avellanenſibus, ſed ex allato monumento exploratum eſt in priorum ſyllabo admittendum eſſe etiam Johannem, qui inſuper legitur [a] ad annos 1192. & 1199. in rubeo libro ſignato B. ſtatuti Fabriani ſcripto ſeculo XV. In membranis e contra Avellanenſibus acta annorum 1173. & 1181. adnotantur nomine Theobaldi vel Thebaldi prioris, qui alius erit a Theobaldo olim priore, deinde electo Eugubino epiſcopo, & poſt nuncium dictum eidem eccleſiæ archiepiſcopo Jaderenſe ad annum 1177. Rurſus ad annos 1181. & 1186. legitur nomen Philippi prioris, & ad annos 1189. & 1190. illud Marci prioris. Dicendum videtur vel Johannem ſæpius officio ſe abdicaſſe, iterumque ipſi commiſſum eſſe regimen; vel in eremo Avellanenſi introductum fuiſſe morem Camaldulenſis congregationis, ut præter priorem, qui toti congregationi Avellanenſi & monaſteriis ſubjectis præeſſet, alius eligeretur, qui locum peculiarem & eremum Avellanenſem regeret, & ſic Johannes foret quaſi præſes generalis congregationis, ceteri vero priores tantummodo eremi Avellanenſis.

XXIX. De prioribus Avellanenſibus hujus temporis.

a *Pag.* cxli.

Ceterum plura digeſſimus in his noſtris Annalibus de monaſterio ſanctæ Mariæ foris portam Faventiæ, in quo humatus etiam fuerat ante ſeculum ſanctus Petrus Damiani Avellanenſium propagator & ſere parens. Aſſerit idem Tonduccius [b] eccleſiam ſanctæ Mariæ olim fuiſſe veterem epiſcopi Faventini ſedem, translatam inde ad eccleſiam ſancti Petri, & loco canonicorum eo temporis introductos fuiſſe ſancti Benedicti monachos; monumenta inſuper hujus monaſterii exiſtere ab anno incarnationis Dominicæ milleſimo; Johanni abbati anno 1026. Heribertum archiepiſcopum Ravennatem conceſſiſſe eccleſiam ſanctæ Mariæ & ſancti Georgii in plebatu ſancti Stephani in Catenis territorii Faventini. De Eleuchadio abbate ad annum 1022. & rurſus ad annum 1042. de Guarino abbate ad annum 1033. & de ſupradicto Johanne veteribus ejuſdem loci præſulibus, de Andrea quoque, alteroque Johanne abbatibus præfati monaſterii ſeculis undecimo & duodecimo videantur, quæ delibavimus tomis ancecedentibus. Poſt Johannem abbatem in paginis ejuſdem cœnobii ad annos 1136. & 1138. adnotatur nomen Petri abbatis; ad annos 1141. & 1146. Guitto prior, qui ad annos 1155. & 1157. appellatur abbas. Drudo monachus & abbas ſanctæ Mariæ reperitur ad annos 1163. 1164. 1165. 1167. Sub ipſo vocati Avellanenſes, & forte idem eſt, qui dum-

b *Pag.* 27.

ANN. CHR. 1168.

taxat ut monachus, primus ſubſcribit poſt Johannem priorem Avellanenſem. Ad annum 1172. uſque ad annum 1185. legitur nomen Salvi abbatis, & Marci prioris ſub ipſo. Berardus abbas regularis monaſterii ſanctæ Mariæ ad annum 1197. Tudinus vel Theodinus ad annum 1202. Macchabeus ad annum 1205. & demum ad annos 1207. & 1209. Petrus. Alio loco agemus de ſequentibus ejus monaſterii abbatibus.

XXX. Chartæ Bononienſes & Piſanæ.

AUTOGRAPHA pagina extat in archivo monialium ſanctæ Chriſtinæ de Bononia, quæ continet teſtamentarias tabulas cujuſdam Scanabicci confectas hoc *anno* M. C. LXVIII. *imperante domino Friderico Romanorum imperatore anno* XIV. *imperii, decimo kalendas auguſti, indictione prima*, quibus præter pecuniam legatam monaſterio noſtro ſancti Damiani, & cœnobio ſancti Stephani, ac eccleſiis ſanctæ Mariæ de Turlione, ſancti Nicolai de Vivola, ſancti Dalmatii, hoſpitali ſancti Stephani, eccleſiæ ſancti Johannis in Monte, & baptiſterio ſancti Petri, legavit pontibus aliqua de hæreditate ſua; *ponti* ſcilicet *Reni tres libras, ponti ſancti Roſſilli quinque ſolidos, ponti Aralte tres libras, ponti Calderne quinque ſolidos, ponti Tſicis quinque ſolidos, ponti majori quinque ſolidos, ponti de foſſa Caballina quinque ſolidos*; nimirum prope pontes conſueverant circa hæc tempora erigi hoſpitalia, quibus proinde præfatam pecuniam teſtamento ſuo reliquit ſupradictus Scanabiccus.

Ildebrandus prior & rector eccleſiæ & monaſterii ſancti Nicolai poſiti Piſis in porta maris, conſenſu Benedicti, Baronis & Lamberti fratrum ſuorum & monachorum dicti loci vendidit Gerardo abbati ſancti Michaelis in burgo Piſarum terras ſitas in loco dicto Bottano, prope eccleſiam ſancti Chriſtophori; *Anno Dominice incarnationis milleſimo centeſimo ſexageſimo nono tertio nonas novembris indictione ſecunda*. Uſurpatur annus Piſanus, & indictio mutatur menſe ſeptembri.

Rolando abbati ſanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia, qui ſucceſſerat Clementi, ejuſque monaſterio terræ donatæ fuere a Rambutino Franculi & a Guidone fratribus pro Guidone Guidoti, qui in articulo mortis poſitus fecerat ipſis poteſtatem donandi pro anima ſua præfato cœnobio.

XXXI. Sacramentum obedientiæ præſtitum Camaldulenſibus ab Anglarienſibus.

SUBJICIMUS ſacramentum præſtari conſuetum priori Camaldulenſi, & priori ſancti Bartholomæi de Anglari ab electo Anglarienſi poteſtate, ex autographo archivi Camaldulenſis [a], relatum ad hunc annum.

In nomine Dei eterni amen. Ad bonorem Dei, & beate Marie virginis & beati Bartholomei apoſtoli & omnium Sanctorum & Sanctarum Dei, & ad bonorem & ſtatum imperii Romani & domini Frederici imperatoris, & ad bonorem & ſalutem domni prioris Camaldulenſis, & ad bonorem & ſalutem monaſterii & prioris Anglaris, & totius communitatis ejuſdem caſtri, & ad bonorem civitatis Aretine & omnium noſtrorum amicorum. Ego, qui ſum electus poteſtas ... Anglari, juro portare &c. *ſegnoriam* &c. *que mibi datur caſtri Anglaris & totius curie ejuſdem caſtri* ... &c.

Eligam vel eligemus ſex bomines cum conſilio prioris Anglaris & conſiliariorum communis Anglaris ante exitum vel noſtre ſegnorie ſeu regiminis, ut conſtitutum revideant & reaptent, prout melius cognoverint cum conſilio domni prioris, quod faciant per totum menſem madii &c.

Eligam duos bomines cum conſilio conſiliariorum communis Anglaris, & domni prioris Anglaris, quos jurare faciam ſacramento novo, ut poteſtatem eligant cum conſilio domni prioris, prout melius viderint & cognoverint, non recepto conſilio ab aliquo, neque pretio, remoto omni malo ſophiſmo

a §. Statuta n. 4.

ANN. CHR. 1168.

mo & ingenio, & ſimiliter teneantur eligere judicem & conſiliarios ſex & camarlengum &c.

Officiales ſcilicet, qui imponunt arcos & guaitas cum fecerint ſervitium, habeant ſuum beneficium idem. Pagaraitius, cum poſuerit arcus, habeat x. *ſolidos denarii, ſicut fecerit ſervitium; & ſi dictus Pagaraitius preceperit arcus dicto domno priori, & non fecerit fieri ſive monaſterio ſive guaitas ab aliis bailitoribus impoſitas, eidem teneatur camerarius facere fieri de parte dicti domni prioris &c.*

Item omnia, que ad me poteſtatem vel ad aliquem per me pervenerint occaſione mee ſegnorie ſeu regimenti caſtri Anglaris, tenear dare ſeu facere dari in manus camerarii communis Anglaris, & camerarius de his omnibus, que ad manus ejus pervenerint, teneatur dare tertiam partem domno priori Anglaris, & tertiam partem det mihi poteſtati. Aliam vero tertiam partem retineat ſibi pro dicto communi, & ſimiliter facere camerarius in ſingulis ..... commune, poteſtate, & coram domino priore vel ejus nunptio & coram conſiliariis dicti communis de ſalariis, bannis, pignoribus & aliis rebus acapitatis, retentis ſibi prius de ſua parte .... prioris, quam mei poteſtatis & communis de ſumma de toto XII. *denarios pro qualibet libra pro ſuo feudo, & de parte vero communis facias expenſas communis conſilio poteſtatis & domni prioris & conſiliariorum communis, qui fuerint ordinati, & reddere rationem in ſingulis kalendis coram me poteſtate & priore vel ejus nunptio & coram conſiliariis communis ſtatutis, & ſi habuerit aliquid de communi, quod ſupererit, teneatur expendere in utilitatem communis cum conſilio conſiliariorum, & communis & domni prioris, & hoc non ſit prejudicium predicte eccleſie .... opere.*

Item juro gerere negotia dicti communis cum conſilio conſiliariorum omnium vel majoris partis, qui juraverint, & cum conſilio prioris Anglaris, qui conſiliarii ſint electi & qui ſunt .... &c.

Statuimus, ut omnes homines caſtri Anglaris & curie ejus teneantur afferre tres ſatorias lapidum tales, que pro unaquaque ſalma ſint quinque lapides, & ſit ſomarius ex eis bene oneratus &c. & ſimiliter prior predictus lapides & arenam teneatur in alio opere non collocare.

Si contigerit aliquid dubietatis, mihi poteſtati, aut de re, de quibus me oporteat habere conſilium, tenear habere conſiliarios communis, & domnum priorem, & alios bonos ſex homines, quos dicti conſiliarii & domnus prior elegerint. Illud conſilium, quod mihi dederit una cum dicto domno priore, tenebo & obſervabo, ita quod non recedam ab ipſo conſtituto &c.

ANN. CHR. 1169.

XXXII. Alexandri III. epiſtola pro monaſt. Sextenſi.

ALEXANDER III. ſummus pontifex ex Galliis redux Romam iterum ſe receperat, in qua urbe aliquantulum ſubſtiterat; verum Romano populo ſchiſmaticorum patrono non ſatis fidens anno 1167. Romam deſeruerat, & Terracinam primum, tum Cajetam, inde Beneventum ſe contulerat, in qua urbe regis Siciliæ ſtudiis fretus domicilium ſuum conſtituit uſque ad annum 1170. Beneventi ergo commorans cum intellexiſſet monaſterium Sextenſe ſancti Salvatoris, quod religione olim plurimum pollebat, intergeſcente ſchiſmaticorum perfidia, attritum plane eſſe, & ſpiritualiter ac temporaliter diminutum, ſcripſit filiis canonicis Piſanæ eccleſiæ, & pro relevatione præfati monaſterii mandavit, ut in eccleſiis ſuis prohiberent ſub interminatione anathematis, ne ullus diœceſis Piſanæ ab intruſo dicti monaſterii aliquid de bonis ipſius in feudum recipere auderet, vel eidem intruſo patrocinium exhiberet. Gratiam e contra Dei & benedictionem conceſſit illis, qui A.. legitimo abbati præ-

fati

ANN. CHR. 1169.

ſati monaſterii conſilium & auxilium tribuerent. *Datum Beneventi* XVIII. *kal. octobris*. Sextenſe monaſterium, excuſſo olim jugo & diſciplina Camaldulenſium, videtur hoc tempore excuſſiſſe etiam jugum Padolirenſium monachorum, quibus ab Innocentio II. Romano pontifice fuerat anno 1134. commendatum. Abbas legitimus Sextenſis erat Atto nominatus etiam in charta anni 1174. quæ ex archivo archiepiſcopatus Piſani proſtat apud Muratorium [a]. Contra ipſum tamen altare erexerat alter pſeudo-abbas, qui dum regimen loci obtinebat, monaſterii bona dilapidabat, exemplum peſſimum ſequens canonici Benincaſæ, qui contra legitimum Piſanum archiepiſcopum Villanum cathedram ejus urbis aſcenderat per hæc eadem tempora.

[a] T. III. col. 1175.

XXXIII. Schiſma in urbe Piſana.

QUOD intelligimus ex alia ad eoſdem canonicos epiſtola ejuſdem Alexandri, qui prædicto in loco conſiſtens, *ſecundo idus junii*, cum ex literis abbatis monaſterii ſancti Michaelis de Burgo Piſarum & Henrici monachi Camaldulenſis accepiſſet, quod V.. & M.. presbyteri minis & perſuaſionibus iniquis compulſi Benincaſæ, quem Malincaſam vocat, eidem pſeudo-antiſtiti reverentiam & obedientiam impenderant, ſed poſtea pœnitentia ducti, & reatum ſuum humiliter recognoſcentes, in præſentia ejuſdem abbatis ſancti Michaelis ſpontanea & libera voluntate juraverant ſe obedituros mandatis pontificiis: ſcripſit propterea eiſdem canonicis ſe eos feciſſe a ſententia excommunicationis, qua tenebantur, abſolvi, impoſita condigna pœnitentia. Ipſos itaque abſolutos ad eoſdem canonicos remiſit, mandans, quatenus, ſi abſque interpoſitione fidei & juramenti intruſo archiepiſcopo reverentiam & obedientiam, prout aſſerebant, præſtiterant, ipſos uſque ad proximum feſtum natalis Domini a celebratione Miſſarum abſtinere facerent; alioquin per annum removerent. Verum ſi facultates eccleſiarum ſuarum non ſuſtinerent, ut per alios ſacerdotes eis eccleſiis valerent deſervire, mandavit præfatis canonicis, ut aucta impoſitione pœnitentiæ ipſis officium ſuum reſtituerent; & quia inter ceteras pœnas ſchiſmaticis impoſitum fuerat apoſtolicam ſedem adire, voluit, ut canonici ex parte Romani pontificis, & ex parte ſua commonerent abbatem ſancti Michaelis, quatenus ipſos in plenitudine beneficii eorum reciperet, & benigne ac manſuete pertractaret. De cetero eoſdem canonicos monuit Villanum presbyterum alterum eccleſiæ ſancti Jacobi ad ſe veniſſe, ſed jurare noluiſſe obedientiam mandato apoſtolico; quare excommunicatum, ut erat, ad propria remeaſſe. Idcirco per apoſtolica ſcripta ipſis commiſit, ut eumdem Villanum presbyterum tamquam contumacem, ſuperbum & rebellem publice eccleſiaſtica cenſura irretitum denuntiarent, donec cum literis canonicorum ad præſentiam apoſtolicam ſatisfacturus accederet. Abbas ſancti Michaelis Piſarum per hæc tempora erat Gerardus. Henricum vero monachum Camaldulenſem ejuſdem cœnobii ſancti Michaelis legiſperitum de Florentia novimus & vidimus etiam ad annum 1166. Benincaſa autem canonicus ſanctæ Mariæ majoris urbis Piſarum electus fuerat in archiepiſcopum a Piſanis octavo kalendas aprilis anni Romani 1167. cui papa ſeu anti-papa Paſchalis III. die ſabbati ſancti ſacerdotium contulerat, & die Lunæ ſacri paſchatis honorifice cum ſuis cardinalibus archiepiſcopatus conſecrationem impenderat, ut ſcribit auctor chronici Piſani; quæ electio ideo facta fuit, quia legitimus Piſarum archiepiſcopus Villanus Friderici imperatoris & anti-papæ ſchiſmati adhærere nollens voluntario exilio in inſulam Gorgonam ſe receperat. Ceterum paulopoſt proprio veroque paſtore revocato, clerus populuſque Piſanus Benincaſam intruſum deturbarunt de ſede. Eadem proinde

de ſchiſmatis opportunitate loco motus fuerit legitimus Sextenſis abbas, & intruſus præſul ſchiſmaticus, qui monaſterii bona peſſum dabat. Benincaſa tamen cathedram Piſanam occupabat etiam anno ſequenti 1170. *Anno* enim *ab incarnatione milleſimo centeſimo ſeptuageſimo primo*, ſtilo Piſano, *tertio nonas madii indictione tertia. Manifeſtus ſum ego Benincaſa Dei gratia Piſane eccleſie humilis archiepiſcopus* &c. ex charta nimirum tabularii archiepiſcopatus Piſani ſub numero 429. ex alia autem ſub numero 431. *anno* M. C. LXXI. ſtilo communi *indictione* IV. *nonis martii* pacificam archiepiſcopatus poſſeſſionem iterum obtinuerat Villanus, deinceps ſignatus uſque ad annum 1174. primum ſedis Ubaldi ejus ſucceſſoris.

XXXIV. Compoſitio epiſcopum Aretinum inter & plebanos Camaldulenſes.

MULTÆ lites inter epiſcopos Aretinos & inter monachos Camaldulenſes eatenus viguerant quoad plebanos eccleſiarum Camaldulenſibus ſubjectarum, circa eorum electionem, & circa obſequium, quod foret ab ipſis plebanis epiſcopo præſtandum. Hæc concordia inter epiſcopum & Camaldulenſes decreta fuit hoc anno quoad plebanum plebis ſanctæ Mariæ de Micciano, quam ex ſummariis inſtrumentorum Simonis & Rainerii hic ſubjicimus [a]: *Dominus Hieronymus epiſcopus Aretinus cum conſenſu ſuorum canonicorum, videlicet domini Ughitionis primicerii, domini Ruſtici archidiaconi, domini Rainerii archipresbyteri, domini Maſſarii canonici, domini magiſtri Matthæi canonici & aliorum; & domnus Rolandus prior monaſterii de Anglari, præſentibus domnis Rodulſo & Mauro monachis Camaldulenſibus, ſuper plebe de Micciano litigioſam quæſtionem habentes, de communi conſenſu ad talem concordiam devenerunt; videlicet quod cappellani ejuſdem plebis de conſenſu prioris prædicti eligant plebanum, qui ſi converſus fuerit, converſus maneat; ſi vero non eſt, in manus prioris prædicti converſum ſe faciat. Electo autem & converſo facto plebano prior prædictus exhibeat adminiſtrationem plebis, deinde repræſentet eum epiſcopo Aretino, & dominus epiſcopus de ſpiritualibus eum inveſtiat, & obedientiam pro ſe & ſuis ſucceſſoribus ab eodem recipiat. Deinde plebanus prædictus epiſcopo in ſpiritualibus reſpondeat, priori vero prædicto & ſucceſſoribus ſuis reddat pro temporalibus rationem. Plebanum vero nec epiſcopus ſine priore, nec prior ſine epiſcopo Aretino a plebanatu removeant. Corrigere autem unus ſine alio poſſit, non tamen ad præjudicium alterius partis, neque ad prædictæ plebis detrimentum. Sub anno Domini* M.C.LXIX. *die prima menſis aprilis manu Rainerii notarii.*

[a] *Pag.* 121.

XXXV. Paginæ ad plura monaſteria ſpectantes.

ALBRICUS filius Actonis, & Moricus & Acto filii ejus pro anima Ugonis filii Albrici ſecundum ſuam legem Langobardorum donarunt hoc *anno milleſimo centeſimo ſexaginta novem in die menſe februarius & regnante Frederico imperatore indictione ſecunda* monaſterio ſancti Victoris & Perfecto abbati ipſius (hujus abbatis nomen legitur in chartulis ſancti Blaſii, & ſanctæ Catharinæ de Fabriano ab anno 1159. uſque ad annum 1192.) tertiam portionem eccleſiæ ſancti Apollinaris cum omnibus ſuis pertinentiis, quæ poſita erat in loco dicto Serra - Senzano. Quam donationem edimus ex archivo ſancti Blaſii Fabriani.

Dominico quoque priori ſanctæ Mariæ ad Carceres ſuffectus fuerat Piſtor, qui hoc *anno milleſimo centeſimo ſexageſimo nono indictione ſecunda* VIII. *idus auguſti* legitur apud Mutatorium [b] in Antiquitatibus Eſtenſibus litem habuiſſe cum Rodulphino & Sibillia coram Opizone marchione Eſtenſe. Litaldo autem abbati Vangaticienſi, quem ad annum 1163. perduraſſe ex chartis affirmat Blancolinius [c] in eccleſiis Veronenſibus illuſtratis, ſucceſſerat Conradus ipſi ignotus, nobis autem apprime notus ex pagina emphyteuſis hujus anni M. C. LXIX. *tempore Alexandri pape & Fede-*

[b] *P. I. pag.* 336.

[c] *T. III. pag.* 279.

ANN. CHR. 1169.

Federici imperatoris die XIV. *introeunte menſe auguſto indictione* II. *in curia ſancte Marie Vangathitie*, quam ex autographo ejuſdem monaſterii publici juris facimus in Appendice.

ANN. CHR. 1170.

XXXVI. Epiſtolæ Alexandri III. ſuper monaſterio Sextenſe, & ſuper cadavere Tancredi comitis.

EX Benevento Verulas in Campania ſe transtulerat hoc anno Alexander Rom. pont. ut ſermones conferret, tractatuſque concordiæ haberet cum Everardo epiſcopo Bambergenſi legato imperatoris Friderici. Ex ea urbe hoc vel ad ſummum ſequenti anno rurſus alias literas dedit XVII. *kal. aprilis* canonicis Piſanis, irritans, & declarans nullas quaſcumque venditiones & infeudationes factas ab intruſo abbate Sextenſi, & mandavit, ut ipſi monerent parochianos ſuos, quatenus infra quadraginta dies poſt literarum ſuſceptionem res acceptas ab illegitimo abbate liberas & abſolutas monaſterio præfato dimitterent; aliter excommunicationis ſententiam in detentores injuſtos proferrent.

Anteriori menſe v. nempe *kalendas martii* ex eadem urbe V.. archipresbytero & iiſdem canonicis Piſanis aliam epiſtolam ſcripſerat idem Alexander gratias ipſis agens, quod Gualandum notarium apoſtolicum in canonicum eccleſiæ Piſanæ cooptaſſent; id quod didicerat ex altero Gualando ſubdiacono & a P.. Præterea notum fecit ſe commiſiſſe archiepiſcopo Piſano, Villano utique legitimo præſuli, cauſæ cognitionem, quæ vertebat inter eoſdem Piſanos canonicos & inter abbatem ac monachos monaſterii ſancti Savini ſuper cadavere comitis Tancredi; cui archiepiſcopo mandaverat, ut niſi Tancerdus comes ſepulturam ſuam elegiſſet apud idem monaſterium, & ſi alias cadaver præfatum pertineret ad eccleſiam Piſanam, obſervari faceret pontificium interdictum, maxime ſi hoc fuiſſet attentatum poſt appellationem, quouſque canonicis cadaver prædicti comitis reſtitueretur. An Tancredus comes eſt ille, qui memoratur in chronicis Piſanis ad annum *1169.* more Piſano, quique appellatur vicecomes & traditor caſtri Agnani ex dominio Piſanorum ad dominium Lucenſium? Illud ſcimus cauſam ab archiepiſcopo Piſano judicatam fuiſſe in favorem monachorum ſancti Savini, in quorum eccleſia adhuc extat ſepulcrale monumentum ejuſdem Tancredi comitis; licet eo lapide uſi fuerint artifices tempore reædificationis præfatæ eccleſiæ ad reaptandum parietem extrinſecum. En inſcriptio lapidi appoſita.

QVOS. TENEANT. ISTI. LAPIDES. COGNOSCITE. CVNCTI
HVIVS. NEMPE. DOMVS. ABBAS. PIETATE. PROBATVS
HOC. SVB. PALLENTI. MARTINVS. DORMIT. HVMATVS
AC. COMES. ILLVSTRIS. TANCREDVS. VOCE. VOCATVS
SVB. NIVEO. LATITAT. MILES. BONVS. ET. DECORATVS
AVXILIVM. DONENT. QVI . . . .

Martinus abbas *pietate probatus*, qui nominatur in hac inſcriptione, fuit abbas ſancti Savini poſt Guidonem, ut vidimus ad annum 1129. cujus etiam monumenta ſuperſunt in chartulario archiepiſcopatus Piſani ſub numm. 326. & 333. ad annos 1137. & 1139. & etiam ad annum 1159. ſub num. 272. quo poſtremo anno una cum Villano archiepiſcopo Piſano fuit executor teſtamenti Norberti medici filii Alberti Rotti. Is præſenti anno jam obierat, & ſucceſſorem habuiſſe videtur Ubaldum, cujus mentio fit ſub anno M. C. LXXXI. *indictione* XIV. *quarto idus martii* in

eodem

eodem tabulario [a] in cbarta venditionis de quadam terra, quam ipſe fecit Ardoino filio Ildebrandi cum conſenſu Hieronymi prioris, Ildebrandi camerarii, Lucæ cancellarii *&c.* ANN. CHR. 1170.

[a] *Num.* 467.

IN ampliſſimis collectionibus MSS. Ferdinandi Melioris [b], ex tabulario conventus ſancti Spiritus de Florentia, ſub *anno* M. C. LXX. more tamen Florentino, hoc eſt initiis anni ſequentis, *indictione* IV. *menſe martio* reperiuntur cuidam ſententiæ inter abbatiam ſanctæ Mariæ de Adelmo territorii Volaterrani, & inter eccleſiam ſancti Angeli de Certaldo ſubſcripſiſſe Ildebrandinus presbyter & canonicus eccleſiæ ſancti Angeli cum aliis canonicis; ex Camaldulenſibus autem Albertus abbas ſancti Petri de Monte-muro, Benedictus abbas ſancti Petri de Cerreto, Ozias prior ſancti Salvatoris de Camaldulo Florentino, Ildebrandus prior generalis congregationis Camaldulenſis, Azzo abbas monaſterii ſanctorum Juſti & Clementis de Volaterris, & Rodulpbus monachus quondam prior Camaldulenſis.

XXXVII. Chartæ Adelmenſes & Sanvictorianæ.

[b] *Zibald.* 100. *pag.* 70.

Hoc eodem *anno* M. C. LXX. *regnante Frederico imperatore menſe ſeptember indictione* IV. comites Munaldus & Rugerius filii Ugitionis comitis refutarunt monaſterio ſancti Victoris & Perfecto ejuſdem loci abbati aliquot terras, recepto pretio ſexaginta librarum Lucenſium in curia filiorum comitis Actonis, & in curia Zaupoli judicis Eugubinenſis. Chartam edimus ex apographo tabularii de Fabriano.

MONASTERIUM ſanctæ Mariæ de Fullina in valle Mareni regebat præſenti anno Petrus ſuffectus in locum Stepbani. Ipſi ejuſque eccleſiæ *anno milleſimo centeſimo ſeptuageſimo indictione* III. *regnante domino Frederico Dei gratia imperatore auguſto Deo propitio hic in Italia anno primo* XIV. *kal. julii* Sophia comitiſſa uxor Guecellonis de Camino comitis obtulit plura bona, pluresque eccleſias, quarum nomina hæc ſunt: Eccleſia ſanctæ Margaritæ de Serravalle, eccleſia ſanctæ Mariæ de Lacu, eccleſia ſanctæ Juſtinæ de Zumellis, eccleſia ſancti Petri de Mareno, eccleſia ſancti Titiani de Faravo, eccleſia ſancti Salvatoris de Colſuſco, alia eccleſia ſanctæ Margaritæ, & eccleſia ſanctorum Nicolai, Viti & Martini de Fonto cum ſuis poſſeſſionibus, ad hoc ut abbates Fullinates jus in ipſas haberent, ipſaſque in perpetuum regere valerent. Confirmavit donationem Sophiæ Oldericus patriarcha Aquilejenſis, teſteſque fuerunt hujus oblationis Sigeſridus epiſcopus Cenetenſis, Conradus epiſcopus Petenenſis aliique canonici Aquilejenſes & Cenetenſes, ac plebani, quorum aliqui ſubſcripſere. Irrepſit mendum in authenticum exemplum hujus donationis aſſervatum in chartario ejuſdem monaſterii, confectum a duobus notariis *anno* M. CCC. XXI. *indictione* IV. de mandato Franciſci comitis & epiſcopi Cenetenſis, quoad annos Frederici imperatoris, qui hoc anno menſe augusto regni XIX. imperii autem XVI. numerabat annos. In altera apograpba pagina *anni* M. CC. XCI. *indictione* IV. exarata auctoritate Petri Cenetenſis epiſcopi & comitis, quæ continet quaſdam teſtificationes factas *anno* M. C. LXXIX. *indictione* XII. legitur, „ presbyterum Johannem eo „ anno aſſeruiſſe ſuo ſacramento ſe præſentem fuiſſe, quando comitiſſa „ Sophia refutavit in manus abbatis Petri capellam de Sarravalle, & ca„ pellam de Lago, & capellam de Zumelle, & capellam de Mareno, „ & capellam de Longano, & capellam de Colſuſco atque capellam de „ Fonto pro anima ſua & pro remedio omnium ſuorum parentum, & „ ſicut jamdicta comitiſſa habebat & tenebat prædictas capellas, ita de„ dit eas præſato monaſterio de Fullina, ita ut abbas ejuſdem monaſte„ rii poneret & auferret presbyteros in dictis capellis, & hoc fuit ad

XXXVIII. Eccleſiæ donatæ a Sophia comitiſſa monaſterio Fullinæ.

ANN. CHR. 1170.

„ Marenum, parum antequam obiret de hoc ſeculo. “ Verum de obitu Sophiæ dicemus poſt quinquennium ad annum 1175. quo contigit. Idipſum confirmarunt alii teſtes, presbyter Johannes, & presbyter ac monachus Richardus.

Eccleſia ſanctæ Margaritæ de Serra-valle, quæ prima nominatur in donatione Sophiæ, ſita eſt in arce, ubi modo commoratur prætor Serravallis; eccleſia ſanctæ Mariæ de Lacu tribus milliaribus abeſt a Serra-valle ſub archipresbyteratu Tartii: eccleſia ſanctæ Juſtinæ de Zumellis facile eſt, quæ nunc temporis appellatur de Trecliano in comitatu Zumellarum, quem vocant vulgo *Mel*; eccleſia ſancti Salvatoris de Colſuſco erat prope caſtrum ſancti Salvatoris de Colle-alto; eccleſia ſancti Petri de Mareno milliario abeſt a monaſterio ſanctæ Mariæ de Fullina, erecta modo in parœcialem; eccleſia ſancti Titiani de Faravo, vulgo *Farò*, diſtat ab eodem cœnobio tribus milliaribus; capella demum ſancti Nicolai & ſanctorum Viti & Martini de Fonte extat in diœceſi Tarviſina non longe ab Aſylo, quæ poſtrema eccleſia collata legitur anno 1255. & anno 1292. ab abbate Sanæ-vallis de Fullina. In pagina anni 1366. dicitur: „ Inſtitutio & deſtitutio præſati beneficii de Fonte ex antiqua & „ præſcripta conſuetudine pertinet ad abbatiam Fullinæ. “ & in alia anni 1292. „ Magnanus plebanus ſancti Petri de Fonte ipſas reſutavit ab„ bati de Fullina, aſſerens ſeſe intromiſiſſe, & uſurpaſſe in eas jus igno„ ranter; quod tamen beneficium ipſi collatum fuit coram Leonardo ab„ bate Fullinate, præſentante & obſecrante Tiſone de Campo-ſancti-Pe„ tri patrono dictarum eccleſiarum. “ Demum eccleſia ſanctæ Margaritæ non expreſſa in prima charta corroſa, ſed in alia anni 1179. appellata de Longano, erat in diœceſi Bellunenſi, cujus eccleſiæ tertia pars ſpectabat ad abbatiam Fullinæ, ut ex charta autographa anni 1215. Filialis, ut dicunt, nunc eſt, & ſubjecta archipresbyterali eccleſiæ Sedici. Oldericus, ſive Voldericus aut Uldaricus ſeu Ulricus patriarcha Aquilejenſis eam eccleſiam regebat ab anno 1162. Peregrino ſuffectus. Ughel-

a T. V. col. 181. lius [a] primam mentionem Sigiſredi epiſcopi Cenetenſis haberi aſſerit ad annum 1174. in chronico ſancti Salvatoris Venetiarum, ſed ex noſtra pagina ſaltem quinquennio præveniendum eſt tempus ejus præſulatus. Conradus autem Petenenſis epiſcopus ipſi omnino eſt ignotus, qui locandus eſt ante Peponem ſeu Poponem epiſcopum, qui interſuit anno 1180. concordiæ inter abbatem Moſacenſem & Adelmotam de Divvino; immo locandus eſt ante Fredericum alterum Petenenſem epiſcopum ab Ughellio haudquaquam memoratum, de quo monumenta proferemus ad annos 1174. & 1176. Comes autem Wecello vir Sophiæ erat ex nobiliſſima familia dominorum de Camino, qui jus dicebant in Valle Mareni, ubi fundatum erat monaſterium ſanctæ Mariæ de Fullina, & proceſſu temporis dominium ſuum extenderunt in urbes Cenetenſem, Bellunenſem, Feltrenſem, in Cadurbium & in maximam partem territorii Tarviſini. Quod

b Num. 424. autem Sophia uxor eſſet Wecellonis liquet [b] ex pagina ejuſdem tabularii anni antecedentis M. C. LXIX. *indictione ſecunda* VII. *die intrante menſe decembri, qua Serravallus, ex juſſu comitiſſe Sophie & Vecellonis de Camino jugales, accepto pretio quatuor librarum Veronenſium inveſtivit Ubertinum & Luſcum fratres, de duabus petiis terre ad rectum feudum ſine fidelitate & ſine homatico. Actum in Serravallo* &c. *in domo comitiſſe Sophie. Ego Savariſius ſacri palatii notarius* &c.

c Capſ. I. 15. Hoc anno [c] *ſexto kalendas octobris indictione* III. Richelda amplam donationem fecit Scholaſticæ abbatiſſæ parthenonis ſanctæ Chriſtinæ Septem-

fontium

fontium de omnibus, quæ ad ipſam pertinebant ab antiquo, ſive in caſtro, ſive in curia plebatus ſancti Auxiani, in Monte-longo, in Monte-aurio, in curia & in caſtro plebatus Sabri, exceptis ſervis ſuis, ut legitur in tabulario ejuſdem monaſterii. Scholaſticæ nomen primum legitur ad annum 1163. poſt Adalaſiam abbatiſſam, & perſeverat uſque ad annum 1180. & facile etiam ad annum 1184. Ann. Chr. 1170.

Ildebrandinus filius quondam Traſtaſſe & Spinellus Munaldi, Ugo, Rainerius, & Guelfolinus germani filii quondam Guelfi, & Guideramus filius olim Bernardini donarunt hoc *anno* M. C. LXXI. *Friderico imperante anno imperii ejus* XVI. *undecima die aprilis indictione* IV. Deo & monaſterio ſanctæ Mariæ de Pratalia, *in quo Deo protegente domni Ugonis in vice prioris Camaldulenſis ibi Deo regere & ſervire videtur*, hoſpitale poſitum in loco dicto Petia, quod ædificaverat quidam Vernatio, qui tunc cuſtos & rector erat ejuſdem hoſpitalis, una cum omnibus poſſeſſionibus ſuis. *Actum Banzena juxta eccleſiam ſancti Donati*. Hoſpitale hocce erat ſitum in curia Banzenæ, cum donatores ad calcem paginæ, ubi ſe ſubſcribunt, *Banzinenſes* appellentur. Pratalienſis vero monaſterii regimen habebant priores Camaldulenſes, qui præſidem ibidem ſtatuebant, qui eorum nomine cœnobium regeret ſub titulo abbatis vel prioris. Ann. Chr. 1171. XXXIX. Hoſpitale de Petia datum monaſterio Pratalie.

Perfectus abbas ſancti Victoris conſenſu ſuorum monachorum omnia, quæ fuerunt Ugolini comitis, renovavit Tranſmundo, Monaldo, Raynaldo & Rugerio comitibus germanis fratribus filiis Uguccionis comitis, ideſt caſtrum Plaroſariæ, concedendo eiſdem ſextam illius partem cum caſtellis & eccleſiis, ac bonis in ipſo caſtro poſitis. Renovationis chartam edimus ex tabulario ſancti Blaſii de Fabriano; ſuperiorem autem donationis ex archivo Fontis-boni; ex tertia charta Piſana, Henricus quondam Ranuccini cum uxore Berta tradidit Martino hoſpitalario ſancti Frigdiani terras poſitas in Faſciano prope eccleſiam ſancti Stephani. XL. Paginæ Sanvictorianæ, Valle-caſtrenſes & Senenſes.

Eleutherius plebanus ſanctæ Mariæ de Lucolle dedit Vivulo de Durello aliquot bona eccleſiæ ſuæ poſitæ in comitatu Senogalliæ *anno ab incarnatione Domini milleſimo centeſimo ſeptuageſimo primo menſe madius indictione* XIV. *tempore Friderici imperatoris*. Præſenti anno indictio erat IV. quare vel mutandus annus & legendus annus 1181. quo revera indictio XIV. recurrebat, vel retento anno 1171. mutanda indictio ex XIV. in IV. Eccleſia ſanctæ Mariæ de Colle unita poſtea fuit prius monaſterio ſancti Victoris de Cluſis, inde alteri Vallis de Caſtro, ex cujus archivo exiſtente nunc ad divum Blaſium urbis Fabriani chartam proferimus. In ea nominantur *denarii Fortiatorum*.

Ob pacem firmatam inter Faventinos & Bononienſes opera Guillelmi Marcheſellæ, ædificatam fuiſſe hoc anno eccleſiam ſanctæ Mariæ de Pace ſcribit Tonduccius [a]. Extat hæc eccleſia quatuor milliaribus ab urbe Faventina prope caſtrum Bononienſe, tributa poſtea monaſterio noſtro ſancti Johannis-baptiſtæ de Faventia anno 1503. ab hominibus ejuſdem Bononienſis caſtri. a *Pag.* 209.

Peponi abbati ſancti Petri in Campo ſucceſſiſſe Johannem, docet nos charta hujus anni, quam publici juris fecimus ex codice cancellariæ Montis-politianenſis in diſſertatione de *Veteribus converſis* [b]. b *T. I. Append. col.* 395.

Alexander III. Ippolyto priori eccleſiæ ſancti Salvatoris de Fracta in comitatu Patavino privilegium conceſſit, quo ſub beati Petri protectione præfatam eccleſiam ſuſcepit cum omnibus bonis ad ipſam eccle- XLI. Privilegium Alexandri III. pro ecc. S. Salvatoris de Fracta.

ANN. CHR. 1171. ſiam pertinentibus; ſubſcripſerunt poſt ipſum undecim S. R. E. cardinales, Privilegium autem, quod edimus ex veteribus exemplis monaſterii Carcerum, datum fuit *Tuſculani per manum Graticni S. R. E. ſubdiaconi & notarii idibus martii indictione* IV. *incarnationis Dominice anno* M. C. LXXI. *pontificatus vero domini Alexandri pape* III. *anno* XIII. De ea eccleſia conſulantur, quæ diximus ad annum 1100.

ANN. CHR. 1172. XLII. De Conrado abbate Vangaticienſe. GERARDUS Ravennatis eccleſiæ archiepiſcopus Conrado abbati monaſterii ſanctæ Mariæ in Vangaticia, tribuſque ipſius ſucceſſoribus abbatibus libellum emphyteuſis ſcripſit de bonis poſitis in territorio Gavellenſi, quæ ad jus pertinebant Ravennatis eccleſiæ. Vidimus & exſcripſimus ex tabulario archiepiſcopatus ejus eccleſiæ veteres libellos eorumdem bonorum confectos pro aliis emphyteutis a Friderico & a Gualterio olim Ravennatibus archiepiſcopis initio ſeculi antecedentis, & præſenti ſeculo. Gerardi libellus ſcriptus eſt: *Anno ab incarnatione Domini milleſimo centeſimo ſeptuageſimo ſecundo, die quartodecimo menſis februarii indictione quinta Ferrarie apud eccleſiam ſancte Marie de Vado*; hanc eccleſiam de Vado hoc eodem anno præfatus archiepiſcopus incolendam dederat canonicis Portuenſibus Ravennatibus. Etiam ex hac tabularii archiepiſcopalis Ravennatis pagina, quam edimus, innoteſcit Conradum ſtatuendum eſſe abbatem monaſterii Vangaticienſis inter Litaldum & Iſaac, cujus poſtremi tamen electio ad annum ſequentem ſaltem ante menſem martium eſt referenda. Alia locationis charta habetur in Vangaticienſi archivo, qua Conradus abbas *anno* M. C. LXXI. *indictione* IV. *in eccleſia ſancti Martini in Venezze, die jovis, qui fuit ſeptimus dies exeuntis menſis junii*, aliquot bona ſui monaſterii tradidit. Quare tertia pagina, quam legimus in eodem Vangaticienſi tabulario, edita etiam a Muratorio in Antiquitatibus Eſtenſibus [a], ſignata *anno milleſimo centeſimo ſeptuageſimo, tempore Alexandri pape & Federici imperatoris die tertia intrante menſe aprilis*, qua „ Iſaac abbas dicti monaſterii inveſtituram feudi fecit Alberto & „ Obizzoni marchionibus Eſtenſibus de poſſeſſionibus & juribus, quæ uſ„ que tunc parentes eorum tenuerant a dicto monaſterio in feudum in „ comitatibus Gavellenſi, Ferrarienſi, Montiſilicano, in diverſis aliis lo„ cis & etiam in Pollicinio, & dicti marchiones propterea fidelitatem „ juraverunt, “ emendanda eſt, & aſſignanda ad ſequentem annum, quo primum apparet nomen Iſaac abbatis Vangaticienſis. Conradus itaque medius eſt locandus inter Litaldum poſt annum 1163. ſignatum Litaldi nomine, & inter Iſaac anno ſequenti annotatum.

a P. I. pag. 365.

Ex alia pagina archivi monaſterii ſancti Michaelis in burgo Piſarum eruitur abbatem cœnobii ſancti Zenonis ejuſdem urbis hoc *anno* M. C. LXXIII. ſtilo Piſano, *pridie idus novembris indictione quinta*, hoc eſt anno præſenti Romano, fuiſſe Ildebrandum, cui locum fecerat Ubertus nominatus ad annum 1152.

ANNA-

ANNALES
CAMALDULENSES

LIBER TRIGESIMUS-SECUNDUS.

Ab anno CHRISTI M. C. LXXIII. *ad annum* M. C. LXXVII.

ANN. CHR. 1173.

I. Falſi rumores de corpore S. Apollinaris translato ex Claſſe in urbem Ravennæ.

CONTRA falſos rumores, qui in populo Ravennate circa hæc tempora magis magiſque invaluerant, aſportatum fuiſſe jam ab ævo Johannis VIII. archiepiſcopi Ravennatis ex baſilica Claſſenſi ad illam ſancti Martini in Cœlo-aureo intra urbem Ravennam, appellatam ſubinde ſancti Apollinaris-novi, corpus ſancti Apollinaris martyris & primi Ravennæ antiſtitis, apoſtolica ſedes præſenti anno milleſimo-centeſimo-ſeptuageſimo-tertio ſollemni deciſione comprobavit exiſtentiam ejuſdem venerandi corporis in ſua veteri baſilica Claſſenſi. Hiſtoriam inventionis, & hujuſmodi declarationis ſcripſit auctor anonymus, qui tunc vivebat; & Muratorii ſententia fuit noſter Rodulphus, idem, qui poſt regiminis Camaldulenſis abdicationem vitam tunc privatam agebat in eremo, de quo monumenta ſuperſunt ad annos 1167. 1169. 1170. quibus appellatur *monachus*, vel *olim prior*, denuoque anno 1180. congregationis Camaldulenſis fuit generalis præſes, factus deinde epiſcopus Anconitanus, *doctor* quoque *eximius* dictus; extatque hæc elucubratio in Spicilegio Ravennatis hiſtoriæ ab eodem Muratorio publici juris factæ inter ſcriptores rerum Italicarum [a]. Totam itaque rei ſeriem a nullo melius quam ab oculato teſte, qualis fuit Rodulphus, addiſcere poſſumus, cujus proinde verba in noſtros Annales derivamus. Cetera omittimus, quæ ad veterem litem pertinent, de quibus fuſiſſime egimus ad annum 927. Animadvertimus tamen aliquando eccleſiam ſancti Martini in Cœlo-aureo ſeculis decimo & undecimo appellatam fuiſſe in publicis documentis eccleſiam ſancti Martini; aliquando, ſed frequentius ſancti Apollinaris-novi. Ex tabulario inſignis monaſterii ſancti Pauli de Urbe tranſmiſit humaniſſime ad nos Cl. Vir & doctiſſimus ejus loci abbas Johannes-ludovicus Luchius has paginas: *Anno Johannis pape tertio regnantibus Berengario & Adelberto ejus filio anno nono Andreas religioſus ſubdiaconus ſancte Ravennatis eccleſie & deſerviens baſilice ſancti Apolenaris novi concedit in emphyteuſim*

[a] *T. I. P. II. Pag.* 536.

res

Ann. Chr. 1173.

res in fundis Glaudiano & Ciſianello &c. *Imperante patre & filio* (hoc eſt duobus Ottonibus) *Petrus dux & comes filius quondam Severi comitis* donat *ſancte & intemerate eccleſie beati Apolenaris novi* &c. *Anno Benedicti pape quinto, Ottonis in Italia* XI. *Andreas abbas ſancti Apolenaris novi* &c. *Ubertus reverentiſſimus ſubdiaconus ſancte Ravennatis eccleſie, filius Urardi comes & abbas monaſterii ſancte Marie, que vocatur Aregianicus, anno Benedicti pape undecimo, Ottonis imperatoris in Italia* XVI. *die* VI. *auguſti indictione* XI. concedit *Andree diacono & monacho atque abbati ſancti Apolenaris novi* &c. *Sergius gratia Dei archidiaconus ſancte Ravennatis eccleſie & abbas monaſterii ſancti Martini, qui vocatur in Palacio, anno Benedicti pape quarto, Erici in Italia tertio die* IV. *februarii indictione* XV. &c. *Anno* M. C. XXVII. *ſeptima januarii indictione* VI. *Gualterius archiepiſcopus Ravennas* judicat *abbati ſancti Apollinaris novi contra abbatem ſancti Apollinaris in Claſſe totum tenementum* &c. *in fundo Flixano & in fundo Quinque-tabernula*. Semel nimirum impoſitum eccleſiæ ſancti Martini nomen novum ſancti Apollinaris perduravit, licet non omnes, & præſertim Gualterius archiepiſcopus ejus forent ſententiæ.

Sed ea ex Rodulpho proſequamur, quæ recentiora ſunt, & proxime ad præſens ſeculum ſpectant. *In ala*, inquit, *Claſſenſis eccleſiæ beatæ Feliculæ venerabile corpus, jubente ſancto Gregorio papa, collocatum eſt, in quadam videlicet baſilica, brevi quidem, ſed decoro ambitu fabricata, cui etiam prædia non modica deputata ſunt. Hanc cum quidam de cardinalibus Ravennenſis eccleſiæ a monaſterio ſuſcepiſſet, unde humiliari debuerat, cœpit intumeſcere. Nam ſub hac occaſione ipſum monaſterium tyrrannica dominatione premebat. Unde factum eſt, ut per induſtriam ejuſdem abbatis ab hujus dominatu cardinalis ille cum innumera.... pelleretur. Expulſus itaque vehementer æſtuabat, qualiter ſuum furorem in ruinam ipſius monaſterii extingueret. Studuit igitur per populos rumorem ſpargere, ſacrum corpus de Claſſenſi loco translatum eſſe*; novam ſcilicet recudendo ſabellam, quæ videbatur ſuperioribus temporibus ſatis ſopita, Romualdi præſertim viſione & teſtimonio, ut aſſerit ſanctus Petrus Damiani, & ineluctabilibus monumentis, quæ producta fuerant eatenus a Claſſenſibus monachis. *Quod mendacium non diſtulit omnipotens Deus ulciſci, miſericorditer adhibens temporalem ſeveritatem, ne juſte inferret etiam æternam. Siquidem elephantiæ morbo illico cardinalis ille percuſſus eſt juſto judicio Dei, ut qui de corpore beati Apollinaris falſitatis maculam ſparſerat, in ſuo etiam corpore maculoſus appareret. Mox vero ad ſe reverſus ſuum correxit errorem, ut quod ſimplici ſermone protulerat, juratoria proteſtatione negaret, aſſerens ſe in conſilio multorum fuiſſe mentitum. Factus eſt ergo prædicator veritatis, qui falſitatis fuerat aſſertor, & cum ſe Deo & beato Apollinari voviſſet, & monaſticæ converſationis in Claſſenſi monaſterio ſpopondiſſet obſequium, continuo liberatus eſt, & in eadem Claſſenſi eccleſia religioſe vixit, & migravit ad Dominum.*

Acceſſerunt etiam monachorum ſancti Apollinaris-novi tentamina, ut prætenſionem ſuam firmarent de translato olim ad eorum baſilicam per Johannem VIII. corpore ſancti martyris Apollinaris. Quid per hos poſtremos annos moliti fuerint, enarrare pergit ſupradictus auctor. *Cum ergo*, inquit, *monachi præfati monaſterii ſancti Apollinaris novi figmenta ſuæ machinationis vellent pro argumento producere veritatis, auſi ſunt locum quemdam infra dictum cœnobium clanculo & quaſi furtive infringere, & corpora, quæ illic latebant, quadam temeritate detegere. Et ut facilius poſſent ſuæ cupiditatis adimplere propoſitum, domnum Gerardum Ravenna-*

tum

ANN. CHR. 1173.

tum archiepiſcopum (is ob deceſſum Guidonis antiſtitis eam cathedram electus aſcenderat anno 1171.) *adeuntes, quæ invenerant, notificare cœperunt, & importunis precibus ac ſuaſionibus blandis aures illius inclinare. Ipſe vero quamquam mira ſapientia & boneſtate præditus eſſet, citius forte quam decuerat, ſe accommodavit, & auditum inclinavit, aſſenſum etiam impendit. Quo id zelo fecerit neſcimus. Unum tantum ſcimus, quod tunc tantum temporis eccleſiam Claſſenſem obliquo ſidere, quamquam non manifeſta occaſione, reſpiciebat. Accedens itaque ad monaſterium ſancti Apollinaris novi, quod factum erat, publice prædicavit, & approbavit in populo, Claſſenſis abbatiæ monachis conſtantiſſime probibentibus, & apoſtolicam ſollemniter appellantibus ſedem, ne de corpore beati Apollinaris tam nova, tam falſa ſententia teneretur.*

II. Delegatio apoſtolica pro determinanda exiſtentia prædicti corporis in Claſſe.

RE enim vera apoſtolicæ veritatis judicium interpellavere Claſſenſes cœnobitæ pro aſſerenda numquam interrupta exiſtentia corporis ſancti Apollinaris in eorum baſilica. Sed auctorem eumdem audiamus. *Quo audito dominus papa Alexander, cujus virtus & ſapientia in camino ſchiſmaticæ perſecutionis tamquam aurum in fornace probata, cujus maturitas & induſtria huic operi non ſine cœleſti providentia ſervata eſt, graviter doluit, tum pro enervata ſedis apoſtolicæ oppoſitione, tum pro auctoritate præfati pontificis tantæ levitati tam velociter inclinata. Et convocatis apoſtolicæ curiæ ſenatoribus, factaque deliberatione, auditæ temeritatis caſſavit audaciam, reprobavit figmenta, damnavit errores. Scripſit itaque Ravennati archiepiſcopo, & de pontificali maturitate minus ſervata hunc, prout decuit, increpavit, præcepitque, ut præfatis corporibus in loco proprio reconditis, accenſos in populo rumores extingueret, & de corpore ſacro beati Apollinaris non aliter permitteret teneri, quam per millenos annos fuerat approbatum. Sed ne forte contingeret id neglectum iri, ſcripſit domno Ildebrando cardinali legationis officio in eiſdem partibus fungenti, qui cognominatur Craſſus, non tam pro pinguedine corporis, quam pro ubertate boneſtatis & ſapientiæ, ut epiſcoporum & abbatum, aliorumque fidelium copioſa convocata multitudine calumniantium illicitos compeſceret auſus, & de corpore beati Apollinaris antiquam mutari ſententiam ſub apoſtolica excommunicatione vetaret. Quod ſi aliter fieri non poſſet, ſacrum corpus in conſpectu plebis invenire curaret, inventum publice demonſtraret. Accidit autem eodem tempore, ut domnus Theodinus vir magnificæ virtutis & induſtriæ de Gallicanis regionibus, ubi apoſtolica vice functus fuerat, reverteretur, qui prædicto patri vere opportunus collega ſociatus eſt. Quod non ſine divina conſtat factum eſſe providentia, ut dum tantorum patrum geminaretur auctoritas, maturior fieret in eodem facto celebritas.* Ildebrandus erat presbyter cardinalis tituli baſilicæ XII. apoſtolorum, Bononienſis communiter dicitur, & ex nobili Craſſorum familia, licet, ut mox vidimus, Rodulphus hoc ei potius cognomentum fuiſſe ob corporis obæſitatem ſcribat. Theodinus autem monachus & presbyter erat cardinalis ſancti Vitalis tituli Veſtinæ, & recens ex Galliis vel potius ex Anglia & ex apoſtolica legatione venerat, atque una cum eodem Hildebrando *die mercurii ſexto idus octobris* hujus anni Mutinæ interfuerat ex mandato ejuſdem Romani pontificis Alexandri conventui conſulum plurium urbium Italicarum pro firmanda ſocietate & fœdere Lombardiæ; quam conventionis paginam ex codice Bononienſi profert laudatus Muratorius in Antiquitatibus medii ævi [a]. An & ipſi cardinali Theodino demandata tunc fuerit ab apoſtolica ſede cauſæ hujus cognitio, vel præſens tantummodo fuerit inquiſitioni ſacri corporis & Ildebrandi judicio, omnino non liquet,

[a] *T. IV. col. 271.*

ANN. CHR. 1173. liquet, & Rodulphus ſcriptor in ancipiti nos relinquit; ſcribit enim Theodinum „ opportunum ſociatum fuiſſe collegam Ildebrando; conveniſſe in „ unum ſanctæ Romanæ eccleſiæ legatos; utrumque cardinalem dediſſe li„ centiam impetratam ab Apoſtolico revelandi locum ſepulcri beati A„ pollinaris; ipſos præcepiſſe defoſſionem loci, inſpectionem ſacrorum pigno„ rum, & laminarum lectionem, ambos ſtatuiſſe anniverſariam diem in„ ventionis feſtivam peragendam; Willelmum abbatem Claſſenſem adiiſſe „ utrumque cardinalem, ut Ravennam ſe conſerrent pro ſacro corpore „ inquirendo &c." Liquet tamen præcipuam in eo negotio fuiſſe Ildebrandi partem, & in ipſius Ildebrandi ſententia, ac in monumentis lapideis ſolam Theodini cardinalis præſentiam memorari.

Convenientibus itaque in unum ſanctæ Romanæ eccleſiæ legatis cum venerabili archiepiſcopo Ravennæ apud Claſſenſe cœnobium, eum ſuffraganeis & cardinalibus ſuis, tanta illic multitudo cleri populique ſubito confluxit, ut incredibile putaretur auditui, niſi oculorum id comprobaſſet aſpectus. Interfuit etiam domnus Ildebrandus Camaldulenſis congregationis probabilis vitæ gubernator, ad cujus diſpenſationem & providentiam idem quoque monaſterium ſpectat, cum venerabili abbatum & monachorum caterva, cum quo & quidam ſingularis conſtantiæ monachus & eremita ductus eſt, nomine Johannes, de cujus ſinceritate tantum præſumebatur, ut ei potiſſimum ſacra membra contrectare liceret. Erat enim canitie venerabilis, ſobrietate abſtemius, innocentia mitis, vultu venerabilis, ut ad ejus aſpectum catervatim concurrerent univerſi. Stabilito igitur conſilio requirendi, quæſitum a patribus eſt, ſi quis eſset, qui hujus ſecreti aliquam haberet notitiam. Inventi ſunt duo bonæ opinionis fratres, qui dicerent, ſibi hoc ſub juratoria cautione commiſſum eſse arcanum, ut ſine apoſtolicæ auctoritatis juſſione nullis revelaretur. Data ergo a cardinalibus licentia, quæ ab ipſo quoque Apoſtolico fuerat impetrata, per Johannem Ravennatem civem miræ induſtriæ virum, pretioſum theſaurum ſub majori ejuſdem eccleſiæ altari præfati fratres declaraverunt eſſe reconditum. Sed & omnium patrum, qui aderant circa eumdem locum, ſuſpenſa erat æſtimatio. Aderant autem inter agmina fidelium etiam plerique adverſantium, qui explorandæ veritati objicere ſummopere parabant. Exacuerunt enim, ut gladium linguas ſuas, intendentes arcum rem amaram, ut ſagittarent in occultis immaculatum. Iis ergo data eſt ſcrutandi licentia, ne qua illis remaneret occaſio ſuſpicandi ſiniſtrum.

III. Inventio ejuſdem ſancti corporis in baſilica Claſſenſi.

ACCEDENTES *igitur ad locum, tanto ſcrutinio cœperunt exquirere, ut nec aliqua ibi poſsent reptilia latere. Et quum penitus nihil artificioſæ calliditatis inveniſsent, defecerunt ſcrutantes ſcrutinio, unde obmuteſcere compulſa ſunt ora eorum, & infirmatæ ſunt contra eos linguæ eorum. Factum eſt ergo per providentiam Dei, ut non minus livore perſequentium, quam diligentium favore declarandæ veritati præſtaretur obſequium. Sic nimirum Herodiana perſecutio Innocentibus parvulis plus profuit odio, quam prodeſſe potuerit obſequio. Adſcitis itaque foſſoribus injuncta eſt cura fodiendi, ſub cautiſſima videlicet diligentia. Erat enim non parva formido, ne tam venerabile altare, quod a beato Maximiano, aliiſque ſanctis patribus conſecratum fuerat, in cujus anniverſaria dedicatione ſollemnis annorum ſtatuta eſt Indulgentia, contingeret violari; ſed per miraculum Dei illæſum permanſit. Quum igitur uſque biduum foderetur, ventum eſt ad locum, ubi duo reperta ſunt ſepulcra. In uno quidem, quod inferius videbatur, non dubium erat ſanctorum martyrum Abdon & Sennen corpora requieſcere. In ipſo autem, quod eminebat, ſpes & fiducia erat quæſitum inveniendi theſaurum. Accerſita itaque Johanne præfato eremita Camaldulenſi, cui hæc licentia conceſſa*

Digitized by Google

ceſſa erat, hic, quum viſione præſtaret, aperto ſepulcro cœpit introſpicere, & ſive virtute divina, ſive propria trepidatione, ita territus eſt & ſtupefactus, ut velut in extaſi poſitus videretur. Admonitus autem a venerandis cardinalibus, iterum introſpiciens, videt, credit, agnoſcit mirabilia Dei, tam per eximium candorem ſacrati corporis, quam per ſuavitatem miri odoris, omnium aromatum fragrantiam ſuperantis, qui cunctorum nares ita perfudit, ut omnes renovati, omnes refecti, omneſque lætificati apparerent. Et quum extendiſſet manum ad caput ejus, laminam invenit, argentea quidem materia, ſed argento & auro pretioſiora continentem. Siquidem hujuſmodi ſcriptum repræſentabat. ANN. CHR. 1173.

HIC. REQVIESCIT. CORPVS

BEATISSIMI. APOLENARIS

PONTIFICIS. ET. MARTYRIS. ET. EPI

QVOD. HIC. DEEST

IN. EADEM. ECCLESIA

PP. MAGNA. CAVTELAM OPIFI

REPOSITVM. EST.

Rubeus [a] ita legit: *Hic requieſcit ſacratiſſimum corpus beatiſſimi Apolinaris martyris & ſacerdotis Chriſti. Quod vero hic deeſt, in hac eadem eccleſia maxima cautela reconditum eſt.* Eademque verba affert ex Rubeo Fabrius [b].

a Lib. V. pag. 241.

b Mem. Sagr. pag. 109.

His completis & cognitis clamor populi attollitur, ſigna pulſantur, gaudium cunctorum lacrymis & vocibus declaratur. Mox egregie ſapiens Ildebrandus cardinalis, cui præcipue commiſſa eſt iſta legatio, tribunal aſcendit, & adſtanti populo patefactam veritatem prædicavit & docuit, atque ſub apoſtolico anathemate prohibuit, aliud de cetero credi vel teneri, quam quod in præſentiarum fuerat mirabiliter declaratum. Iterum archiepiſcopus Miſſarum ſollemnia celebrat, & quum perveniſſet ad locum prædicandi, quod inventum fuerat, uberi affabilitate commendat, ſuamque ignorantiam, pro eo, quod aliter prædicaret, eleganter excuſat. Nemo etenim tam profundæ ſapientiæ, tam circumſpectæ cautelæ, qui ſubreptitiis verbis falli vel fallere non poſſit.

Fallere vel falli modico diſcrimine diſtant,
Quæ duo prudentes ſimili conamine vitant.

Omnium tamen habere memoriam, & in nullo peccare, non humanitatis, ſed divinitatis eſſe probatur. Interea calumniatores inſibilare cœperunt, dicentes unam laminam ad teſtimonium tantum non ſufficere, quum in ejus hiſtoria tribus laminis ipſius opera ſcripta legantur. Hinc etiam & plebs univerſa tumultuabatur dicens, ſe adhuc quodam ſcrupulo moveri, niſi oſtendatur oculis, quod auribus fuerat intimatum. Certior enim in viſu habetur notitia, expreſſius argumentum, experientia verior. Quo audito pontifices graviter æſtuant. Verebantur enim tam ſacrata membra contingere, & de loco, ubi tam decenter locata fuerant, atque per tot annorum ſpatia quieverant, facili occaſione levare, præſertim quum populus docendus ſit, non ſequendus. Quid plura? non aliud licuit, niſi quod populus Deo inſpirante coegit. Inſpiraſſe quidem hæc Deus non immerito creditur, ut per hanc occaſionem patefacta veritas validius ſolidaretur. Nam hujuſmodi dubitatio

Digitized by Google

ANN. CHR. 1173.

bitatio ſolidandæ fidei certum & incredibile demonſtravit argumentum. Sic omnis tarditas Thomæ plus profuit ad fidem Chriſti, quam diſcipulosum facilitas; ita dubietas obſtrepentium, magis quam favor obſequentium huic notitiæ adſtipulatur. Accedens itaque ad locum ſæpedictus eremita cunctorum juſſione patrum, cum timose & tremore ſacra membra contigit, & in quadam capſula decentiſſime præparata componit. Cui mox craticula quædam ferrea cancellatis visgulis fabrefacta ſuperponitur, ut exinde ſacrum cospus & videri poſſit & tangi non poſſit. Taliter enim hanc diligentiam præparaverat Willelmus Claſſenſis monaſterii abbas (ſuffectus is fuerat in locum Gualfredi, de quo ad annum 1164.), *cujus maturitas & induſtria, cujus liberalitas & ſapientia licet alias evidenter apparuesat, in his tamen operibus evidentius effulſit. Quum igitur hæc agerentur, duæ in eodem ſepulcro inveniuntur argenteæ laminæ, quæ pontificibus porrectæ, quum legerentur, ortum, paſſionem & tranſitum beatiſſimi Apollinaris ſub quodam compendio repræſensabant. Nam in psima legebantur iſta.*

ORTVS. AB. ANTIOCHIA. BEATVS. APOLENARIS. A. SVMMO. APOSTOLORVM. PRINCIPE. RAVENNAM. MISSVS. EST. PRAEDICARE. BAPTISMVM. POENITENTIAE. IN. REMISSIONEM. PECCATORVM. IBIQVE PER. EVM. DOMINVS. VIRTVTES. MVLTAS. OPERATVS. EST. NAM CAECOS. ILLVMINAVIT. PARALYTICOS. CVRAVIT. MVTOS. LOQVI FECIT. DAEMONES. FVGAVIT. MORTVOS. SVSCITAVIT. LEPROSOS MVNDAVIT. SIMVLACRA. ET. IDOLORVM. TEMPLA. DISSOLVIT.

Secunda vero lamina hæc præferebat.

HIC. FVSTIBVS CAESVS. EST. DIVTIVS. SVPER. PRVNAS. STETIT. NVDIS. PEDIBVS. EQVVLEO. APPENSVS. DENVO. VERBERATVS. SVPER. PLAGAS AQVAM. RECEPIT. FERVIDAM. CVM. GRAVI. PONDERE. FERRI. IN. EXILIVM. RELEGATVS. ORE. SAXO. CONTVSO. DEFVNCTVS. EST. SVB. VESPESIANO. CAESARE. AVGVSTO. X. KALENDARVM. AVGVSTARVM. REGNANTE. DOMINO. NOSTRO. IESV. CHRISTO. CVM. PATRE. ET. SPIRITV. SANCTO. IN. SECVLA. SECVLORVM. AMEN.

Quibus audisis, viſis & cognitis fideles unanimiter exultant in Deum vivum, & facta eſt letitia magna in populo, tantaque jubilatio ſequuta eſt, ut nec poſſet ore expsimi, nec eosde teneri. Beatus populus, qui ſcit jubilationem. Nam & qui ſolebant ſuper iis calumniari, & deridere fideles, fidelium tunc gratulationi videntur applaudere, veritati favere, conſentire rationi; & licet nunquam neſcit tacese iniquitas, etiam quum hanc cogit obmuteſcere veritas, tamen contra tantam evidentiam non audebat os aperire, & ..... gloriam beati Apollinaris, & Claſſenſis eccleſiæ laudes æmulatio calumniantium ferre non potuit, auferre nequivit, ſed calumniando fecit glorioſiorem. Cui, dum pararet obſtaculum, obſequium psæſtitit. His ita peractis, congregati patres ſtatuerunt hujus invenſionis diem per ſingulos annos celebrari quinto novembsis calendas (die nimirum ſacra ſanctis apoſtolis Simoni & Judæ) *annuam concedentes indulgentiam omnibus circa hunc terminum uſque ad quadrageſimum diem cum fsuctu devotionis*

Claſſen-

Claſſenſe monaſterium viſitantibus. Quorum conſilio miſſa eſt epiſtola per adjacentium provinciarum eccleſias, & ſub auctoritate apoſtolica mandatum eſt fidelibus, ut circa Claſſenſem eccleſiam ſtudeant ſervare & præſtare devotionem, & de corpore beati Apollinaris non aliud credant, quam per tot ſeculorum ſpatia fuerat creditum, & in præſentiarum conſtat evidentiſſime declaratum. Et qui aliam ſententiam tenere præſumpſerit, noverit ſe apoſtolici anathematis nexibus innodatum, ut ruinæ ſuæ dolore proſternatur, quiſquis apoſtolicis decretis contempſerit obedire. Per omnia benedictus Deus, qui exaltavit filios pauperum & humiliavit calumniatores; qui ſuperbos diſperſit & erexit humiles, eſurientes implevit bonis & claros dimiſit inanes. ANN. CHR. 1173.

IV. Miracula tempore inventionis ſecuta.

TUM auctor ſubdit ſecuta ea occaſione, & deinceps prodigia ad tumulum ſancti pontificis & martyris Apollinaris, quæ ad hunc annum pertinent, his verbis: *Circa inventionem ſacri corporis beati Apollinaris in Claſſenſi eccleſia per miſericordiam Dei, & ipſius eximii patris viſitari cœpit locus ipſe, coruſcare miraculis, illuſtrari prodigiis, & tantis clareſcere ſignis, ut ſi cetera probationis deeſſent indicia, ſufficerent teſtimonia ſignorum. Horum vero ſumma & maxima eſſe probantur, quæ ſuperius prælibata ſunt, videlicet miri fragrantia odoris, & admiranda candoris ſpecies, quæ in ejus corpore cognita eſt. Quid enim mirabilius eſt, quid in hac vita glorioſius, quam inde fragrantiam effluere, unde ſolet fœtor exalare, & ibi candidam apparere ſpeciem, ubi miſeranda conſuevit horrere deformitas? Humana quippe natura* &c. Hic diffluit auctor in exaggeranda humanæ naturæ vilitate, quæ libenter omittimus. Tum proſequitur: *Taceamus interim de ſecretis hujuſmodi, quæ non ſolum loquendi uſum, ſed etiam facultates cogitandi excedunt, & ad ea, quæ ſubdenda ſunt, feſtinemus.*

Quum ad inveniendum ſacrum corpus fodiendi cura impenderetur, erat quidam de factione inſidiantium invidia durus, obſtinatione acer, contumacia protervus, qui graviſſime deridebat inquirentes, & dum a fidelibus increparetur, ſibi taliter eſt imprecatus. Si hoc, inquit, quod quæritis, vos invenire contigerit, decidam in hoc loco, ut exire non valeam. Quod dictum mox divina ultio ſequitur. Nam illico ad terram tam graviter lapſus eſt, ut pene videretur exanimis. Sicque factum eſt, ut alienis educeretur manibus, qui propria temeritate intraverat, & divino judicio percuſſus eſt, qui fideles præſumſerat irridere, ut unius ruina multorum cautela exiſteret. Quo præmiſſo ſtatim quoddam cœleſte apparuit ſignum, ut exeunte malitia, innocentia ſubintraret. Nam columba quædam nive candidior apparuit, & uſque ad locum ſancti ſepulcri tertio volatu proceſſit, tamquam beati viri corpus patenti monſtraret indicio. Merito columbæ monſtratur indagine, qui columbina vixerat ſimplicitate, qui fellea caruit amaritudine, qui Spiritus-ſancti ſeptiforme chariſmate fulſit juxta columbinæ naturæ ſeptenarias proprietates.

Quum hæc agerentur, abbas ſancti Johannis-evangeliſtæ (cœnobii ejuſdem Ravennatis urbis) *meritis & officio venerabilis, tanto languore gravabatur, ut nulla poſſet remedia invenire, nulla tranquillitate quieſcere. Quum igitur audiſſet, quæ apud Claſſim gerebantur, votum fecit Deo & beato Apollinari, quod ſi de hac moleſtia per miſericordiam ejus convaleſceret, ipſius eccleſiam, ſanctumque corpus viſitaret. Quo propoſito confeſtim ſomnus, quo diu caruerat, ſequitur, ſomnumque protinus plena ſoſpitas comitatur. Surgens itaque ſanus & incolumis ad eccleſiam Claſſenſem feſtinat, ſacrati liberatoris corpus honorat, perſolvens Deo vota ſua, quæ di-*

ANN. CHR. 1173.

ſtinxerunt labia ſua. Quod miraculum tam evidens fuit, ut latere non poſſit. Siquidem amplitudo urbis, perſonarum celebritas, evidentia ſigna, quod factum eſt, occulsari non permittit. Placidum abbatem ſancti Johannis-evangeliſtæ de Ravenna nominat Rubeus [a] ad annum antecedentem, cui Gerardus archiepiſcopus Ravennas „ ratam habuit tribuitque Padi ripam, „ quæ eſt in capite Sandali, cui templo ſancti Zenonis eſt nomen, ce„ teraque, quæ ibidem habentur. "

Erat in eadem civitase presbyter quidam nomine Petrus, qui eccleſiam ſanctorum Simonis & Judæ ſtrenue gubernabar. Hic in monaſterio Claſſenſi maximam ſolebat babere fidem, plenamque devotionem. Sed quum audiſſet ea, quæ in monaſterio ſancti Apollinaris novi facta fuerant, a priori loco cœpit fidem avertere, ſtolidaque pœnisentia a priſtino ſervore tepeſcere. Qui ſtatim divina increpatione correctus in lecto decubuit, & tam gravi languore afflictus eſt, ut de vita deſperaret. Audiens autem multitudinem apud Claſſem congregatam ad ſacri corporis præſentiam requirendam, cœpis aliquantulum ad priſtinam reclareſcere fidem, & ad priorem devotionem paulatim animum revocare. Mox nimium in modum ad incrementa piæ fidei & devotionis ſequebantur etiam augmenta ſalutis. Quum ergo audiſſet ſacrum corpus eſſe inventum, illico factus incolumis, fide ad integrum reparata ſurrexit; & accedens ad medicinas, ferreum candelabrum cum denis ramuſculis emit, totidemque ſuperpoſitis cereis ad eccleſiam Claſſenſem devotiſſime properans, tam ſolemnem, tam publicam oblasionem obtulit, non minus affectu, quam cenſu, Deo & beato Apollinari acceptam. Sicque contigit, quod non ratio ſola, ſed etiam vexasio intellectum daret auditui.

Denique illud prætereundum non eſt, quod quidam artifex de civitate Ravennæ, ætate ſenex, ſed masuritate ſenior, frequenter enarrare ſolebat. Referebat enim beatum Apollinarem ſibi aliquando apparuiſſe narrantem ei, quæ paſſus fuerat, quum a beato Petro Ravennam mitteretur. Oſtendebat etiam ſibi unam de sibiis vulneratam & ſciſſam, quod in ipſo itinere ſibi acciderat, quum ab obviansibus diutiſſime cæderesur. Unde factum eſt, ut quum ſacrum corpus fuiſſet iuventum, in ipſius crure fiſſura eadem reperta eſt, ut illius aſſertionis probatio viſionis eſſet experimensum, quod incredibilibus viſum eſt, quod ſimplex & mitis vir ille fuiſſe referebatur. Scimus enim, quia cum ſimplicibus ſermocinasio eſt Dei, & conſabulatio Sanctorum. Alia ſpectantia ad revelationem corporis beati Apollinaris, cetera quoque prodigia ad ipſius tumulum, & in ejus Claſſenſi baſilica vel alibi ſecuta remittimus ad annum ſequentem.

V. Commutatio caſtrorum inter canonicam Arretinam & eremum Camaldulenſem.

HOC eodem *anno menſe auguſti indictione* v. (indictio corrigenda in VI. niſi uſurpetur annus Piſanus, & ſi charta non pertineat ad antecedentem annum Romanum 1172.) inter Adanulphum præpoſitum eccleſiæ ſancti Donati Arretii, Ruſticum archidiaconum, magiſtrum Aliottum, Gregorium camerarium, Chriſtophorum & Presbytellum canonicos ejuſdem eccleſiæ ex una parte, & inter Ildebrandum priorem Camaldulenſem, Rodulphum, Gregorium, & presbyterum Johannem monachos eccleſiæ Camaldulenſis ex altera, hujuſmodi commutationis libellus ſcriptus fuit; ſcilicet præpoſitus Arretinus dedit caſtrum de Modiona cum ſua curte, prior autem Camaldulenſis tradidit integram medietatem caſtri de Toppole & curtis ejus, & quidquid acquiſierat ab abbate ſanctæ Floræ in villa de Verrazzano, aut alibi, cum approbatione Hieronymi epiſcopi Arretini & Arengerii, cum ſubſcriptione canonicorum, & una cum ipſis prioris ſancti Anſani. Ex tabulario monaſterii Berardingorum Guitto prior erat ſan-

[a] Lib. VI. pag. 349.

ſancti Anſani ad annos 1163. & 1177. Ad hæc etiam tempora Hieronymum Arretinum epiſcopum ſupervixiſſe ex charta, quam aſſerimus, liquet. Ipſius monumenta quolibet fere anno protulimus, quibus ſuppleri etiam poterit Ughellius, qui pauca admodum de Hieronymo ſub anno 1144. refert, ipſumque dumtaxat ſcribit Friderici Oenobarbi partibus acceſſiſſe. Conſtantinum quemdam inſuper Hieronymo ſucceſſiſſe comminiſcitur, qui anno 1177. coadjutorem Helvitum ſeu Heliottum ſibi adjunxerit. Hæc unde hauſerit Ughellius, neſcimus; facile ex Buralio, qui Hieronymo defuncto, ut aſſerit, anno 1177. ſucceſſorem dat Conſtantinum, huic Franciſcum, corepiſcopum autem Conſtantini Heliottum, quos etiam ſucceſſive vixiſſe ſcribit uſque ad annum 1196. quem primum fuiſſe epiſcopatus Amadei arbitratur; hæc tamen falſa judicabit, qui perluſtraverit tabularium canonicorum Arretinorum, in quo nulla monumenta de Conſtantino II. epiſcopo Arretino habentur, ut neque de Franciſco, quem Conſtantino ſuffectum faciunt. Sed immediatus Hieronymi ſucceſſor fuit Heliottus, de quo plura annis ſequentibus. An-ne Heliottus is eſt, qui magiſter Aliottus dicitur in mox recenſita commutationis pagina? Rodulphum autem Camaldulenſem non dubitamus eumdem fuiſse, qui prioratu depoſito monachus tunc erat, ſicut etiam Gregorium, eum eſse, qui eodem magiſtratu circa annum 1163. ſe abdicaverat. Johannem demum inter primores Camaldulenſes reperimus, qui facile fuerit ſenex ille venerabilis, cui fas erat ſacras reliquias contingere, ut mox vidimus in narratione revelationis corporis ſanctiſſimi Apollinaris. Arengerii poſtremo mentio fit etiam in pagina anni ſequentis. Ceterum *caſtrum de Toppole ex concambio a Camaldulenſi priore habitum* confirmavit ſub anno 1196. præpoſito, primicerio & canonicis Arretinis Philippus dux, Henrici VI. imperatoris frater, & Friderici I. imperatoris filius apud eumdem Ughellium [a]. Ex dictis conſtat expungendum etiam eſse ex ſyllabo antiſtitum Arretinorum Michaelem monachum Avellanenſem, quem Jacobillius [b] creatum ſcribit circa annum 1172. epiſcopum Arretinum, obiiſse autem die quinta-decima junii anni 1177. Videantur, quæ diximus tomo antecedenti ad annum 1100. Commutationis relatæ chartulam edimus in Appendice ex tabulario Fontis-boni.

ANN. CHR. 1173.

a T. I. col. 418.

b T. III. pag. 347.

ANNO *Domini mille centeſimo ſeptuageſimo tertio, regnante Frederico imperatore, menſe octuber indictione nona* Rubertus comes filius Gentilis comitis, & Rolandus abbas monaſterii ſancti Urbani ad fluvium Æſiuantem, conſenſu ſuorum monachorum, chartulam fieri rogavere loco pignoris a Simone comite & a Guicta comitiſsa ejus uxore de poſseſſione, quam monaſterium præfatum, & prædictus Rubertus comes obtinebant in comitatibus Camerinenſi & Senogallienſi in variis fundis. Inter fundos & confines nominantur ſanctus Martinus de Fugſano, mons de la Romita, ſanctus Vincentius de Plaroſara, ſanctus Chriſtophorus de Roſora, ſancta Maria de lo Colle, Lappuranum aliaque loca, quæ illuſtrant topographiam veterem utriuſque comitatus. Subſcribunt poſt Rubertum comitem & poſt Rolandum abbatem, præpoſitus & monachi dicti cœnobii. Chartam autem proferimus ex autographo archivi ſanctæ Catharinæ de Fabriano, in qua pariter emendanda eſt indictio, quæ hoc anno erat VI.

VI. Chartæ Vallecaſtrenſes & Vangaticienſes.

Cum controverſia eſset de terra Coſtæ inter Guillelmum priorem monaſterii ſancti Cypriani de Muriano, quod erat ſubjectum cœnobio ſancti Benedicti de Padolirone, cujus abbas hoc anno erat Rainerius, & inter Fulconem, Albertum & Opizonem fratres marchiones de Eſte, & filios quondam marchionis Fulconis, litem inter ipſos compoſuere poſt

varias

ANN. CHR. 1173.

variaſs concertationes judiciaque, quæ ſecuta fuere, Conradus abbas ſanctæ Mariæ de Vangaticia, & Piſtor prior ſanctæ Mariæ de Carceribus, qui aſſignarunt triginta-ſex manſos de præfata terra Coſtæ priori ſancti Cypriani, reliquam autem terram conceſserunt marchionibus, in qua terra iidem marchiones conſtruxerunt villam, appellatam ſubinde *Coſta-marchionum*, quæque ipſis ideo eſt dimiſsa, ut eccleſiam in ea villa conſtruerent, quæ dono data fuit ab iiſdem monaſterio Vangaticienſi, ut legitur tum in ſententia a ſupradictis arbitris lata hoc *anno indictione* VI. *die* IV. *exeunte januario* apud Muratorium in Antiquitatibus Eſtenſibus,[a] tum etiam in teſtium examine ſuper conſtructione alterius eccleſiæ facta a clericis Rhodiginis in præjudicium eccleſiæ, quæ erat de jure monaſterii ſancti Cypriani; quod poſtremum monumentum ex archivo patriarchali Venetiarum e tenebris eripuit eruditiſſimus ſenator Flaminius Cornelius in ſuis eccleſiis Torcellanis[b]. Hæc eſt poſtrema memoria, quam viderimus, Conradi abbatis Vangaticienſis, cui ſucceſsor datus fuit Iſaac.

a *P. I. cap.* XXXIV. *pag* 339.

b *T. III. pag.* 204.

ANN. CHR. 1174.

VII. Proſecutio miraculorum ad corpus S Apollinaris.

PROSEQUIMUR ſub hoc anno prodigioſa facta, quæ occurrere ad tumulum ſancti Apollinaris in ejus baſilica Claſsenſi, quibus Deus teſtatam voluit ipſius ſacri corporis in eo loco exiſtentiam. En verba ſcriptoris & collectoris, qui, quæ ſcribebat, videbat, vel a teſtimoniis oculatis acceperat[c]. *Mulier quædam cujuſdam civis, nomine Sinicoli, relicta, infamis vitæ, quæ per plurimos annos ſine pœnitentiæ remedio ſteterat, quum vellet ſacrum corpus contingere, divino judicio ſemel & iterum intrare baſilicam impediebatur. Quoties enim tentabat ingredi, occulta virtute duro angebatur cruciatu. Quid plura? monita a circumſtantibus, ut revelaret Domino viam ſuam, quum ſe præmiſſa confeſſione per pœnitentiam correxiſſet, tertio acceſſit, & ad ſacrum corpus cum ceteris fidelibus ſine difficultate pervenit. O mirum & velocem pœnitentiæ fructum, quæ iram cœleſtem ſine tarditate placat, ſine dilatione indulgentiam impetrat, virtutem meretur & præmia.*

c *Spicil. Ravenn. Hiſt. inter Script. rer. Ital. T. I. Par. II. pag.* 543.

Quidam cives apud Ravennam de præſentia ſacri corporis graviter contendebant. Unus aſſerebat, idem apud Claſſem requieſcere, alter inficiabatur: Vade, inquit, qui fideliter ibi certabat, ad cœnobium Claſſis, & quum redieris, niſi fidem, quam teneo, & tu ſponte tenueris, ſequar fidem tuam. Ivit, rediit, & tam conſtanter fidem, quam impugnaverat, tenere cœpit, ut concertatorem ſuum in fervore hujus fidei ſuperaret. Factus eſt ergo veritatis aſſertor, qui fuerat impugnator. O vere mutatio dexteræ Excelſi, quæ meritis beati Apollinaris de infideli fidelem, de perſecutore defenſorem fecit!

In territorio Populienſi erat quidam nomine Prudentius, qui graviſſime languens, quum in extremis laborare videretur, venerabilem illius loci epiſcopum vocavit, & ab ipſo pœnitentiam cum ſacroſancta Euchariſtia ſuſcepit. Hunc ergo ſequenti die præfatus epiſcopus, quum ad Claſſenſe cœnobium pro inſtanti negotio veniſſet, apud eumdem locum incolumem reperit, & vehementer obſtupuit, nam quod ſperabat poſſe fieri, miratus eximuit factum.

Apud oppidum Cæſenæ quidam illuſtris erat, qui vocabatur Ugo de Manfredo. Hic quemdam filium habebat a nativitate cæcum, ſuper cujus calamitate graviter amaricabatur. Qui ad eccleſiam Claſſenſem ductus, quum ad ſepulcrum beati Apollinaris, & ad corpus illius accederet (res mira & a ſeculo poſt Chriſtum inaudita!) illico lumen, quod natura negaverat, gratia recuperavit.

In

ANN. CHR. 1174.

In eiſdem partibus mulier quædam erat, quæ diutius clinica jacuerat. Hæc quum plena fide ad dictum ſanctumque Apollinarem preces & vota fudiſſet, illico manus diſſolutas & genua debilia erexit, & in omni compage corporis priſtinam ſoſpitatem recepit.

Præterea alia quædam mulier in villa, quæ dicitur Taybana, cujuſdam viri, nomine Barotis, filia, ultra triennium contracta & muta jacuerat. Quumque pater illius cum eadem puella Deo & ſancto Apollinari, & preces & vota obtuliſſet, fructumque devotionis Claſſenſi promiſiſſet eccleſiæ, mox loquendi & ambulandi, omniumque membrorum recuperavit officium per merita ſanctiſſimi patris, illo videlicet auctore, qui erigit eliſos, illuminat cæcos, per quem obſoluta fiunt ora mutorum.

Quidam quoque manum habens aridam de parte Ficolentiæ (forte *Ficoclis*, hodie *Cervia*, urbis epiſcopalis, vel legendum *Vicohabentiæ*,) *ad corporis ſacri præſentiam veniens, quum obtuliſſet imaginem ceream, confeſtim ſoſpitate recuperata debitas grates exſolvit.*

De Galiata quoque quidam ad ſacrum corpus acceſſit, vota perſolvit, preces & oblationes obtulit, pro eo quod a ſui corporis cæcitate, quam longo tempore ſe paſſum fuiſſe teſtabatur, per miſericordiam Dei, ſanctique Apollinaris merita liberatus eſt.

Quidam de Ravennæ eccleſia clericus, nomine Cornubius, genere comes, & officio cardinalis, gravem, & duriſſimam patiebatur inteſtinorum moleſtiam. Hic igitur ſacro corpore jam invento, inter Miſſarum ſollemnia ſuo archipræſuli neceſſitate officii ſui aſſiſtens, per miſericordiam Dei, & beati Apollinaris inclyti patris meritum ab omni moleſtia ſenſit ſe abſolutum, gratias agens patri miſericordiarum, & Deo totius conſolationis. Quod licet non poſſit aliorum atteſtatione probari, tamen auctoritas perſonæ, celebritas officii, reverentia loci magnum promiſſionis præſtat argumentum.

Idem Wilielmus ejus l ci venerabilis abbas, de cujus induſtria & maturitate, de cujus ſapientia & liberalitate plura dici poſſent, niſi ejus humi'itas recuſaret, multas & magnas in hoc negotio expertus eſt efficacias. Nam ut de pluribus eligamus unum, quum ad partes Lombardiæ, ad præſentiam videlicet cardinalium, per eamdem viam feſtinaret, accidit, ut in ipſo itinere tam graviter caderet, equo deſuper ruente, ut totum corpus, præcipue brachium, colliſum ſentiret, & quum nulla ſibi ſurgendi ſuppeteret virtus, ad miſericordiam Dei, ſanctique Apollinaris meritum tota fiducia mentem erexit. Mirabile dictu & factu! Mirabilis illico cum tanta ſoſpitate ſurrexit, ut robuſtior & alacrior ſolito viam ſuam perageret. Quanta denique diſcrimina rerum, quas aſperitates temporum, quales in itineribus ſæpe difficultates, quantaſve inſidias calumniantium in virtute Dei, & inclyti martyris auxilio mirabiliter evaſerit, quis enarrare ſufficiat? Vidimus anno antecedenti menſe ſeptembri Hilbebrandum & Teodinum cardinales Mutinæ conſtitiſſe pro firmanda Lombardiæ ſocietate contra Fridericum imperatorem, ad quos profectus eſt Wilielmus abbas Claſſenſis eorum opem imploraturus ad dirimendam controverſiam corporis ſancti Apollinaris.

Poſtremo, qui ſcripſit hæc, nonnullas in hujuſmodi negotio admirationes comprobavit. Nam quum ad partes Balnei feſtinaſſet ad viſitandum ſcilicet beatæ memoriæ Rolandum cardinalem in extremo tunc laborantem, ſperans ſe in craſtinum reverſurum, nimia temporum aſperitate diutius in partibus illis coactus eſt remorari. Interim accenſum eſt in animo ſuo deſiderium Claſſenſe monaſterium viſitandi, ut ſi vera eſſent, quæ dicebantur, evidentius ibi agnoſceret. Nam uſque ad id temporis ſuper iis quadam dubitatio-

ANN. CHR. 1174. *tationis nebula tangebatur, ut in hac parte neque calidus, neque frigidus eſſet. Quum igitur hæc conviatori ſuo retuliſſet, invenit eum eodem affectu flagrare, quem invitum putaverat. Quieſcamus, inquit, uſque ad ſequentem diem, exſpectantes beneplacitum Dei, & hoc nobis erit ſignum; ut ſi craſtina ſerenitas hodiernam temporis inclementiam ſubſequatur, firma ſpes erit, quod proſperum iter faciet nobis Deus ſalutarium noſtrorum. Surgens itaque ſummo diluculo, quum ſerenitatem vidiſſet optatam, fidencior factus iter arripuit. Et quum plura in itinere formidarentur obſtacula, fluviorum videlicet inundatio, viarum aſperitas, occurſus hoſtium, omnia pertranſivit illæſus. Quumque perveniſſet ad locum, plura quam audierat, vidit, credidit, & agnovit, ſicut regina Sabæ de ſapientia Salomonis legitur accidiſſe. Hunc igitur abbas & fratres affectuoſius ſolito ſuſcipientes optato dicunt adveniſſe, quoniam ejus præſentiam adſcire cupiebant. Celebrantes itaque capitulum, cœperunt ab eo, ſcilicet abbas, & fratres inſtanter exigere, ut quæ fuerant facta, ſtilo dictandi narraret. Quo audito miratus eſt valde, ipſos tanta inſtantia id expoſcere, quod ipſe ſtatuerat ſpontanea devotione pro reverentia beati Apollinaris offerre. Quis ergo exiſtimet, ſine Dei providentia, ſanctique Apollinaris merito factum eſſe, ut tam ſubita, tamque improviſa fieret tam diverſarum voluntatum concordia, tamque diſſimilium chordarum in uno concentu harmonia? Quis, inquam, putet, ut ſine diſpoſitione divina tanta fieret proſperitas itineris, ſerenitas aeris, unanimitas voluntatum? Nam in redeundo amplius, quam in eundo ſubſequuta eſt optata commoditas. Fiducialiter igitur ad ſcribendum de miſericordia Dei confiſus acceſſit, non tamen ſolus, quia venerabilium fratrum, abbatum videlicet & aliorum, qui ſuper hoc negotio ceteris interfuerant, eſt adjutus meritis, roboratus teſtimoniis, doctrina inſtructus. Triduo huic operi deputato exaravit hæc.* Concludit Rodulphus tractatum ſuum egregia laude urbis Ravennæ. Rolandus beatæ memoriæ cardinalis ſuperius nominatus, qui graviter ægrotabat apud Balneum, ſi non fuit cardinalis eccleſiæ Ravennatis, omittitur a collectoribus vitarum S. R. E. cardinalium.

VIII. Alia ad eam exiſtentiam ſpectantia. NON fruſtra poſſunt & ſequentia, quæ ad hæc tempora ſpectant, adjici ad confirmationem exiſtentiæ corporis ſancti Apollinaris in baſilica Claſſenſi, excerpta ex eodem Spicilegio Ravennate [a]. *Fuit in ipſo monaſterio ſancti Apollinaris novi quidam in officio prioratus, qui acriter contendebat corpus beati Apollinaris ibidem eſſe reconditum, quam contentionem hujuſmodi fine claudebat. Utinam, inquiens, non alibi liceat mihi mori vel ſepeliri, niſi ubi corpus illud requieſcit. Quid plura? Egreſſus civitatem pro neceſſitate ſui monaſterii, tanta, quum rediret, inclementia temporis eſt occupatus, ut ad Claſſis eccleſiam divertere cogeretur. Ibi ergo gravi præventus ægritudine, vitam eadem nocte finivit; ibidemque ſepulturam accepit. Sic omnipotentia ſummæ pietatis, quæ humanæ ſaluti potius quam voluntati ſolet providere, citra intentionem illius fratris adimplevit votum ſuæ ſalutis. Impletum eſt ergo in bonis deſiderium ſuum, & præter propoſitum ſuum & abſque merito ſuo, quia non volentis, neque currentis, ſed Dei miſerentis fuit, ut in morte linguam corrigeret, quam in vita non correxit.*

[a] Pag. 546.

Sub Gualterio autem archiepiſcopo, qui obierat anno 1144. & Camaldulenſes monachos ad reformationem Claſſenſis monaſterii anno 1138. vocaverat, ut vidimus, ſequens contigit factum. *Apud Ferrariam quidam fuit habens ſindonem tam pretioſam, ut nollet illam humanis uſibus applicari. Quum ergo quid inde agendum eſſet animo hæſitaret, apparuit ei quidam*

quidam venerando habitu, dicens : In altari beati Apollinaris illum appone. Mox Ravennam veniens clericis Metropolitanæ ſedis ea referebat. Ipſi vero, ut pleriſque moris eſt, quæ ſua ſunt, quærere, monebant illum, ut in eodem altari eumdem imponeret, quod ad ſanctum Apollinarem pertinere dicebant. Audiens hæc beatæ memoriæ Gualterius archiepiſcopus, qui Claſſenſe cœnobium per Camaldulenſium congregationem reformavit : Vade, inquit, ad eccleſiam Claſſis, ibique verum beati Apollinaris altare invenies, ubi ſacrum corpus requieſcit, & in eodem juxta præceptum Domini tuæ devotionis vota perſolve. Sicque impleta eſt juſſio Salvatoris & devotio viri.

ANN. CHR. 1174.

IX. Sententia Ildebrandi S. R. E. card. de exiſtentia corporis S. Apollinaris in Claſſe.

NE quid deſit celeberrimæ huic inventioni, ſubjicimus ſententiam anno elapſo prolatam ad Ildebrando cardinale, quam contulimus cum autographo exiſtente in tabulario dicti monaſterii Claſſenſis, quæ eſt hujuſmodi.

Ildebrandus Dei gratia ſanctæ Romanæ Eccleſiæ presbyter cardinalis apoſtolicæ ſedis legatus omnibus in Chriſto fidelibus in Domino æternam ſalutem. Cum de corpore beati Apollinaris martyris inter monachos ſancti Apollinaris-novi, & dilectos filios noſtros de Claſſe non modica contentio diutius agitata fuiſſet, præfati monachi de ſancto Apollinare-novo in ſui erroris argumentum & apud nonnullos conceptæ dubitationis robur clanculo quamdam, quæ jam in dicta fuerat eccleſia, lapideam arcam temeritate nimia illecti auſi ſunt nocturno tempore violare. Inventas vero ibidem non paucas reliquias per falſum epitaphium nomine memorati martyris intitulabant, & ejus ſacratiſſimum corpus ſe inveniſſe publice prædicabant. Nos autem, ut falſæ opinionis ſeminarium removeretur, quod jam latius ſpargebatur in populum, pro indaganda ſacri corporis veritate, juxta mandatum reverentiſſimi patris noſtri Alexandri ſummi pontificis ad famoſiſſimum ſæpedicti martyris templum Claſſis devenimus. Ceterum præſentibus dilectiſſimis fratribus noſtris venerabilibus admodum viris Theodino ſancti Vitalis cardinali presbytero, & Gerardo ſanctæ Ravennatis eccleſiæ archiepiſcopo, ejuſdem aſſiſtentibus epiſcopis ſuffraganeis, & immenſa cleri & populi multitudine, ſacratiſſimum corpus multo labore effodi fecimus, & magna cum reverentia univerſis ſpectandum adorandumve in altum levavimus. Sed & laminas argenteas tres invenimus ſanctis membris appoſitas, martyris hiſtoriam continentes ita. Hic referuntur inſcriptiones, quas attulimus anno antecedenri, ſine ulla diviſione primæ, ſecundæ & tertiæ laminæ : *Nos denique*, proſequitur Ildebrandus, *tanto reliquiarum theſauro comperto, immenſum lætificati his adnotationibus fidem noſtram & fere univerſorum roborantes, & multorum errorem amoventes, & æmulorum figmenta penitus abnuentes, ſicut in mandatis apoſtolicis accepimus, eos, qui de cetero alibi, quam in Claſſenſi eccleſia tanti corporis præſentiam credere vel frequentare præſumpſerint, ex auctoritate apoſtolorum Petri & Pauli perpetuæ excommunicationis vinculis alligamus; ea propter tantæ relationis ſollemnitatem quinto kalendas novembris in perpetuum deinceps agi ſtatuentes, ad hanc eamdem convenientibus annuatim devote, & in præſentiarum ob reverentiam revelationis martyris ſuam eccleſiam infra quadraginta dies viſitantibus de injunctis ſibi de criminalibus pœnitentiis de largitate divina humiliter præſumentes, ex eadem nobis apoſtolica auctoritate unum annum miſericorditer relaxamus. Acta ſunt hæc anno* M.C.LXXIII. *indictione ſexta menſe octobri quinto kalendas novembris.*

Tunc anre ſepulcrum beatiſſimi martyris appoſitum fuit ſequens elogium, quod ut videtur, hymnus eſt vel rythmus in ipſius honorem.

Ann. Chr. 1174.

† CHRISTO. DILECTE
APOLLENARIS
A. PETRO. MISSE
QVEM. VENERARIS
ORA. PRO. TVIS.
† RAVENNAM. INTRANS
VRBEM. BEATAM
CHRISTI. VIRTVTEM
IN. TE. FIRMATAM
SACER. OSTENDIS.
† PASSVS. PRO. CHRISTO
PRAESVL. BENIGNE
SVSTINE. POENAM
PLAGAS. ET. IGNEM
NOSTRA. SALVTE.
† MEMBRA. COMMITTENS
PRO. PIO. IVRI.
CHRISTO. ADHAERENS
NVNQVAM. TELLVRI
GAVDES. IN. COELO.
† CVIVS. HIC. CORPVS
NVNC. REVELATVR
QVOD. ALEXANDRI
IVSSV. MANDATVR
III. PAPAE.

Hæc pariter poſt inventum ſancti Apollinaris corpus inſcriptio cælata ad ipſius ſacrum tumulum.

SIQVIDEM. ILDEBRANDVS. TEODINO. PRAESENTE. CARDINALI
GERARDO. PRAESVLE. CONSISTENTE. CVM. PONTIFICVM. TVRBA
SACRVM. CORPVS. LEVAVIT. SANCTO. PAPA. IVBENTE
AC. CVNCTIS. ADORANDVM. MVLTA. TVRBA. FLVENTE
REVERENTER. MONSTRAVIT. FREDERICO. IMPERATORE
REGNANTE. ALEXANDRIAM. QVOQVE. TVNC. EXPVGNANTE. EST
FACTVM. HOC. OPVS. PRECE. WILIELMI. HVMILLIMI FRATRIS
INGENIO. ACHILLIS. VIRI. SAGACIS. PRO. QVIBVS. ORATE.

quæ poſtrema verba intelligenda ſunt de tempore, quo ſuperimpoſita fuit inſcriptio ; anno enim revelationis ſacri corporis , qui fuit certe 1173. nondum Alexandriam oppugnaverat Fridericus, qui eam obſidione cinxit anno 1174. menſe octobri , cinctamque tenuit uſque ad feſta Paſchalia anni 1175. Wilielmus autem abbas in marmore elaborando uſus eſt opera ſagacis viri Achillis. De poſterioribus ſacri pignoris ſancti Apollinaris inquiſitionibus commodius ad annos , quibus contigere , narrationem inſtituemus.

X. Chriſtiani archiep. Moguntini edictum pro Camaldulenſibus.

Præsenti anno C. . hoc eſt Chriſtianus Moguntinæ ſedis archiepiſcopus , Germaniæ archicancellarius & ſacri imperii in Italia legatus poſt Raynaldum Colonienſem Camaldulenſes eremitas & eorum congregationem, omniaque ipſorum bona ſub imperialis majeſtatis protectione ſuſcepit . Confirmavit præſertim quæcumque anno 1142. Quintavallis cum uxore ſua Cæcilia & cum nepote ſuo Aſtuldo Camaldulenſi eremo, obtulerat ; corroboravit patrimonium ſeu donationem , quam ſimiliter eidem eremo fecerat anno 1104. Bernardinus Sidoniæ . Præcepit , ne Rainerius marchio deinceps homines de Anglari vel de Monte-aureo in ſuum uſum violenter auderet revocare , vel aliquam ab ipſis exactionem extorquere . Vetavit , ne ulla urbs aut perſona eremitas Camaldulenſes cogeret pro prædiis tributum perſolvere. Montejonem quoque, quem locum imperia-

lis

ANN. CHR. 1174.

lis majeſtatis nuntii uſque modo per vim occupaverant, præfatis eremitis integre reſtitutum voluit. Mandavit Arretinis, Caſtellanis & Burgenſibus conſulibus, ut bona Camaldulenſium, quæ forent in ipſorum comitatibus, defendere ab omni homine ſtuderent, atque a beneficio feudi deciderent, quotquot ipſos Camaldulenſes impugnare præſumerent ex iis, qui ob feudi beneficium fideles ipſis eſſe tenebantur. *Datum Caſtellioni de filiis Bocchi anno Dominice incarnationis* M. C. LXXIIII. *indictione ſeptima* II. *menſis madii*. Inter teſtes nominantur comes Macharius, comes Everardus, conſules Arretini & Caſtellani, Renerius Ubertini & Arengerius. Inferri poteſt ex notis chronicis allatis, quod cum menſe majo Chriſtianus archiepiſcopus Moguntinus eſſet in Thuſcia, Anconitanæ urbis obſidio, quæ a Muratorio olim in collectione Italicorum ſcriptorum auctoritate Sicardi epiſcopi Cremonenſis ad annum 1172. relata ab ipſo emendatur in Annalibus, & teſtimonio chronicorum Piſanorum refertur ad præſentem annum, nequeat hoc anno admitti; nequaquam enim componi poteſt, Chriſtianum a *kalendis aprilis uſque ad medium menſem octobris* Anconæ civitatem præſentia ſua obſediſſe, & initio menſis maji degiſſe in Thuſcia. Videntur itaque auctores annalium Piſanorum uſurpaſſe annum Piſanum, & proinde obſidio Anconitana aut cum anno 1173. aut cum anno 1172. erit illiganda. Macharius comes teſtis privilegii Chriſtiani pro Camaldulenſibus nuntius erat Imperatoris Friderici, & *comes comitatus Senenſis* appellatur in pagina, quam apud Muratorium [a] affert Benvoglientius ex noſocomio Senenſi; & legitur ejus nomen ad hunc eumdem annum Romanum in iiſdem chronicis Piſanis: *Anno* M. C. LXXV. *facta eſt pax cum comite Macario & filiis ejus, & cum hominibus de ſancto Miniate*. Eadem leguntur in Ughelliana chronicorum Piſanorum editione. Ipſe Macarius comes ſancti Miniatis cum Francone filio ſuo teſtis reperitur in duplici privilegio conceſſo a Friderico imperatore anno 1178. eccleſiæ Piſanæ apud Ughellium [b]. Arengerius idem videtur, qui nominatur anno antecedenti in charta permutationis inter Adanulphum præpoſitum Arretinum, & inter Ildebrandum priorem Camaldulenſem. Ceterum Chriſtianus invaſor Moguntinæ ſedis jam ab anno 1165. [c] *qui ſe non habebat ſecundum morem clericorum, ſed more tyranni exercitus ducendo, & qui multa mala fecit eccleſiæ Romanæ*, obiit Tuſculi anno 1183. poſt ejuratum tamen ſchiſma. Ipſius obitus in necrologio Font-avellanenſi ſignatur ad diem XXVI. auguſti: *Obiit Chriſtianus archiepiſcopus commiſſus noſter*.

[a] *T. III. Antiq. col.* 577.

[b] *T. III. col.* 411. 413.

[c] *Robert. de Monte in chronico.*

XI.
Sententia Friderici ep. Petenenſis pro ep. Parentino contra monaſteria ejus territorii.

PETRUS Parentinus epiſcopus hoc *anno* M. C. LXXIIII. *indictione* VII. querimoniam expoſuit coram Odelrico Aquilejenſi patriarcha & apoſtolicæ ſedis legato, quam habebat adverſus monaſteria ſancti Petri de Silva & ſancti Michaelis de Lemmo. Contendebat nimirum epiſcopus, quod conſecrationes eccleſiarum & altarium, atque abbatum prædictorum locorum, ordinationes etiam clericorum ſive monachorum ad jus Parentinæ eccleſiæ pertinerent, & quod eadem monaſteria deberent annuatim perſolvere ſibi ſuem unius anni in nativitate Domini, & in paſcha majori duos agnos, & in feſto ſancti Mauri arietem unius anni, & in carnis levamine ſpatulam carnis ſuinæ. Hanc controverſiam Frederico Petenenſi epiſcopo definiendam commiſit Odelricus, ut examinatis utriuſque partis juribus ſententiam diceret. Itaque Petenenſis epiſcopus convocata utraque parte litigante in eccleſiam Parentinam, cum abbates præfati inficiarentur unquam monaſteria ſua exſolviſſe ea, quæ petebantur, Parentinus epiſcopus tres in confirmationem cauſæ ſuæ teſtes produxit, Albinum

ANN. CHR. 1174.

num archipresbyterum, Adaltranum archidiaconum, & Ratulphum cuſtodem Parentinæ eccleſiæ, qui ſacramento teſtari ſunt, quidquid epiſcopus requirebat, juris eſſe Parentinæ eccleſiæ, quæ a quadraginta retro annis idem jus obtinuerat. Fredericus propterea epiſcopus ſententiam tulit dictos abbates quotannis teneri præſtare ſupradicta exenia Parentinæ eccleſiæ. Inter teſtes leguntur Ugo abbas monaſterii ſanctæ Barbaræ & plebanus de Duobus-caſtellis & de Montona. Verum de juſtitia hujus ſententiæ aliqua dicemus ad annum 1176. Produxit chartam Ughellii illuſtrator Coletus in Italia ſacra [a], extatque ipſius vetus exemplum in libro H. [b] ſignato tabularii monaſterii ſancti Mathiæ de Muriano. Succeſſerat Fredericus epiſcopus Petenenſis Conrado, quem utrumque omiſerat in epiſcopis ejus ſedis Ughellius; Conradum vero omittit & Coletus. Superſtes erat Fredericus etiam ad annum 1176. ut videbimus.

a T. X. col. 317.
b Pag. 5.

Falſum præterea eſt, ut animadvertit Cl. vir Gaſpar Niger doctiſſimus epiſcopus Parentinus in ms. epiſtola ad patrem Ignatium Drenſſelrz ordinis ſancti Pauli eremitam vicarium in Hiſtria, id, quod aſſerit Johannes Waichardo liber baro de Valvaſor in Annalibus Cragni ducatus Germanica lingua editis anno 1689. Mainardum IV. comitem Goritiæ fundaſſe anno 1255. cœnobium ſanctorum apoſtolorum Petri & Pauli in Silva Parentini territorii, cum ſub hoc anno tam clarum documentum extet ipſius vetuſtioris ſundationis; niſi etiam Fortunii opinionem adoptare velimus ipſum cœnobium ſuiſſe excitatum a ſancto parenre noſtro Romualdo initiis ſeculi XI. vel ejus diſciplinæ tunc ſe ſubdidiſſe; quæ demonſtrarent antiquiores ejus monaſterii origines.

XII. Conſecratio & dotatio altaris S. Johannis in abbatia Carcerum.

Ex tabulario monaſterii ſanctæ Mariæ Carcerum edidit Muratorius in Antiquitatibus Eſtenſibus [c] donationem poſſeſſionum factam hoc anno eidem cœnobio a Gerardo epiſcopo Paduano die conſecrationis altaris ſancti Johannis in eccleſia ejus monaſterii. Donavit ſiquidem Piſtori ipſius priori proprietatem poſſeſſionum juris Paduani epiſcopatus, quas marchiones Eſtenſes Fulco, Albertus & Opizo percipiebant ab epiſcopo, Albertinus autem a Baone percipiebat a marchionibus, eccleſia vero ipſa Carcerum nomine Albertini detinebat, cum onere tamen non tradendi eas in beneficium alicui, aliter traditio eſſet irrita. *Actum & datum in choro ſanctæ Mariæ ad Carceres.*

c P. I. pag. 372.

XIII. Conventio inter abbatem S. Hippolyti de Faventia & inter homines de Zagonaria.

EODEM anno *tempore Frederici imperatoris die* XVIII. *menſis auguſti indictione* VII. Rolandus abbas monaſterii ſanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia ex una parte, & ex altera plures clerici pro ſe & pro cuncto populo eccleſiæ ſancti Andreæ de Zagonaria in hæc invicem convenere. „ Quod monachus præſati abbatis, & presbyter prædictæ eccle-
„ ſiæ ſancti Andreæ communiter ſimul debeant degere & habitare cum
„ eorum communibus clericis & ſervientibus, & poſſidere bona, exceptis
„ quindecim tornaturiis terræ pro uſu presbyteri, & excepto beneficio
„ pœnitentiarum, atque tertia parte de decimis & primitiis, quæ de-
„ beant ſpectare ad presbyterum. Populus vero octo tornaturias terræ
„ pro ædificanda & reapranda eccleſia habeat, quæ ædificia ad ſenſum
„ presbyteri, monachi & populi fiant. Alia vero prædia & latiſundia
„ ejuſdem eccleſiæ dividantur inter presbyterum & monachum, eorum-
„ que communes clericos & ſervientes, ſalvis juribus & conſuetis reve-
„ rentiis epiſcopo ſancti Caſſiani & plebi de Barbiano. Si diſcordia emer-
„ ſerit inter presbyterum & monachum, abbas & populus eos ſimul re-
„ conciliare ſtudeant. " Sed integram conventionis paginam damus in Appendice ex tabulario ejuſdem monaſterii.

NOBILE

ANN. CHR. 1175. XIV.

Monaſterium Uranenſe datur reformandum Camaldulenſibus.

NOBILE monaſterium ſanctæ Mariæ de Urano exſurgebat in diœceſi olim Foro-popilienſi, nunc Brittonorienſi, & in caſtro antiquitus appellato Ceſubeo, extra mœnia, & extra portam Brittonorienſis oppidi vulgo dictam portam-veterem ſuper viam, quæ Meldulam ducit, quo in loco ſaxa adhuc multa imminent, materiæque viſuntur veteris abbatiæ. Ex eo in commodiorem locum translatum ſuit poſterioribus temporibus monachorum domicilium, & modo tum aeris ſalubritate, tum ſitus amœnitate in loco celſiore exſurgit nova abbatia, quæ poſt plures caſus ſui juris exſtitit ad aliam Brittonorienſis urbis faciem. De Uranenſi cœnobio plura vetera monumenta ad ſeculum decimum & undecimum protulimus primis tomis Annalium noſtrorum. Vixerat eatenus legibus ſuis, nec alicui monaſticæ congregationi manus dederat, ſed circa hæc poſtrema tempora aggregatum fuerat, Alexandro III. Romano pontifice permittente, & Placido loci abbate cedente, congregationi Camaldulenſi. *Anno* enim M. C. LXVIII. *pontificatus* ſui *anno nono* VII. *idus augusti* idem Romanus pontifex ex Beneventana urbe ipſum monaſterium, ejuſque procuratorem Placidum, & fratres dicti loci, qui monaſterium & eccleſiam Urani beato Petro obtulerant, ſuſceperat ſub apoſtolicæ ſedis protectione, ac immediate Romanæ eccleſiæ ſubjecerat, ipſum eximens ab omni archiepiſcopali, nempe Ravennatis antiſtitis, & epiſcopali, Foro-popilienſis præſulis, juriſdictione, imponenſque penſionem trium librarum ceræ ſolvendam pontificiæ curiæ, ut in confirmatoria bulla ejuſdem privilegii, quod ſuo inſerit, teſtatur Honorius papa III. ejus ſucceſſor ad annum 1217. Ad hos pariter annos, & nominatim ad annos 1176. & 1177. legimus in paginis tabularii Fontis-boni Placidum abbatem Uranenſem retenta abbatia prioratum ſive majoratum eremi Camaldulenſis exercuiſſe, ac ipſum poſt quinquennium videbimus electum etiam præſidem generalem totius congregationis Camaldulenſis. Quare poſt annum 1168. & ante præſentem annum aggregatum fuit congregationi Camaldulenſi, & ſuppoſitum diſciplinæ eremi hujuſmodi monaſterium, cujus unionis quamquam paginam videre non licuerit, teſtis eſt altero ſuo privilegio toti congregationi conceſſo hoc ipſo anno idem Alexander, nam in diplomate, quo *anno incarnationis Dominice* M. C. LXXV. *pontificatus* vero *anno* XVII. indictione VIII. *decimoſexto kalendas aprilis* confirmat Ildebrando priori Camaldulenſi ejuſque fratribus omnia monaſteria, quæ in congregationem hactenus devenerant, ad calcem ipſius bullæ ſubjicit: *Ad hec monaſterium de Urano vobis & conventui veſtro, ſalvo jure Ravennatis eccleſie, auctoritate apoſtolica confirmamus*. Obiter animadvertimus in hoc eodem Alexandrino privilegio, æque ac in illis Paſchalis II. & Eugenii III. addi: *In epiſcopatu Bononienſi monaſterium ſancti Felicis*, quod ſimiliter legibus Camaldulenſium parebat. Subſcribunt duodecim S. R. E. cardinales, bullæque excerptum edimus ex codice membranaceo monaſterii ſancti Michaelis in burgo Piſarum. Confirmata fuit anno 1177. donatio abbatiæ Uranenſis eremo Camaldulenſi a Gregorio epiſcopo Foro-popilienſi; neque is eo primum anno, vel etiam poſt eum annum, ut legitur apud Fortunium [a] & Ughellium [b], dono dedit Camaldulenſibus præfatum monaſterium.

a *P. I. lib. II. cap.* 19.

b *T. II. col.* 601.

Hoc ipſo *anno* M. C. LXXV. ſed more Florentino, *idus januarii indictione nona pontificatus domini Alexandri pape* III. *anno* XVII. hoc eſt initiis anni ſequentis Romani, per manum Gratiani S. R. E. ſubdiaconi & notarii idem Romanus pontifex ſub protectione ſedis apoſtolicæ recepit monaſterium ſancti Savini in Montione extra urbem Piſanam, & Ubal-

dum

Digitized by Google

ANN. CHR. 1175.

dum ejus loci abbatem, recenſitis eccleſiis & bonis; quod Alexandrinum privilegium una cum altero Cœleſtini III. anni M. C. XCIII. Johannes XXII. Romanus pontifex confirmavit & inſeruit *anno pontificatus ſui ſeptimo incarnationis Dominicæ* M. CCC. XXIII. nos autem ad eum annum integrum proferemus ex regeſto Vaticano.

Quinto kalendas auguſti indictione ſeptima hujus anni M. C. LXXV. Aliottus filius Ciurli una cum Sanduccia uxore ſua convenit cum Dilecta abbatiſſa ſancti Petri de Luco, quæ in locum Maximillæ electa fuerat, interveniente conſenſu Ildebrandi prioris Camaldulenſis, circa permutationem aliquot terrarum. Dedit ergo abbatiſſa omnia, quæ monaſterio obvenerant a Caronciana uxore olim Ildebrandi, & ipſa recepit ab Aliotto integram medietatem de ſilvis & de bonis Fraxinetæ, & de colle Muſcoli, & Rizzuali, & de Grizzano, & de Rena. Hæc bona poſt decennium confirmata fuere Lucenſi parthenoni a Friderico imperatore. Indictio notata in pagina ſpectat ad annum antecedentem, quare facile fit in ipſa uſus anni Piſani.

XV. Rainerius monachus Avellanenſis ex Callio ad eccleſiam Spalatenſem transfertur.

RAINERIUS, monachus olim Font-avellanenſis, ex Callienſi, quam per plures annos gubernaverat, eccleſia, cum pacem habere ægre poſſet cum ſuis clericis, qui continuis acribus litibus ſuper jura eorum eccleſiæ animum epiſcopi a paſtorali officio diſtrahebant, & cum eodem tempore Salonitana ſive Spalatenſis in Dalmatia cathedra vacaret per obitum Girardi archiepiſcopi per eos dies vita functi, qui licet jampridem tranſlatus fuiſſet ad archiepiſcopalem Sipontinam eccleſiam, retinebat nihilominus adminiſtrationem alterius Spalatenſis, hoc eodem anno ab Alexandro III. Romano pontifice ad implendam ſedem Spalatenſem fuit aſſumptus. Sed præſtat audire hiſtoriam Salonitanam Thomæ archidiaconi, qui paulo poſt hæc tempora vivebat, utpote natus anno 1200. & defunctus anno 1268. Thomas igitur in ea hiſtoria, quam publici juris fecit Johannes Lucius in appendice ad libros de regno Dalmatiæ & Croatiæ, hæc de translatione Rainerii habet: *Mortuo tandem* [a] *bonæ memoriæ Girardo archiepiſcopo, in hoc totius eccleſiæ Spalatinæ reſedit conſilium, ut neminem eligerent, ſed a ſede apoſtolica paſtorem idoneum poſtularent. Tunc miſerunt legatos ſuos ad curiam ſacerdotem quemdam Jonium ſacriſtam, & quemdam alium. Qui accedentes ad pedes domini Alexandri papæ, petitionem Spalatenſis eccleſiæ humiliter porrexerunt. Erat autem tunc temporis magna controverſia inter clericos Callenſes Thuſciæ civitatis ex una parte, & Rainerium eorum epiſcopum ex parte altera, ſuper quibuſdam juribus eccleſiæ ipſorum, ſteterantque ambæ partes diu in curia implacabiliter litigantes. Cumque non poſſet inter eos tumultus hujus diſcordiæ mitigari, dominus papa hanc viam invenire voluit, fomitem tanti rancoris utiliter extinguendi. Itaque abſolvit Rainerium ab adminiſtrationis vinculo, quo Callenſi eccleſiæ fuerat alligatus, & quia ſciebat eum virum valde habilem regimini paſtorali, vocatis eccleſiæ Spalatinæ nuntiis, dedit ipſum illis in patrem & paſtorem ſuæ eccleſiæ deducendum. Tunc clerici Callenſes, licet ipſum odiis & vexationibus proſecuti fuiſſent, multum tamen triſtes de amiſſo paſtore effecti, ad propria ſunt reverſi. Rainerius autem ſuſcepto dignitatis pallio gaudens & lætus cum nuntiis iter arripuit veniendi. Deſcenderunt ergo Ravennam; habebat autem Rainerius archiepiſcopus vaſa argentea non modica, pecuniam & indumenta pontificalia pretioſa. Cum autem timerent in mari latrocinia piratarum, noluerunt prædictas opes ſecum in navi portare, ſed includens eas archiepiſcopus in quodam dolio, recommendavit ſervandas apud ſanctæ Mariæ monaſterium de Portu*

[a] Pag. 329.

tu

tu Ravennate, mandans, ut nulli hominum illud depoſitum traderetur, niſi ad manus cujuſdam ſervientis ſui, quem eis præſentem oſtendit; tunc conſcendentes navem profecti ſunt. Cum autem perveniſſet ad civitatem, cum magno tripudio cleri populique ſuſceptus eſt. Animadvertendum eſt autem, quod *tunc temporis Spalatenſes & tota pene Dalmatia*, ut obſervat idem archidiaconus [a], *ſubjecerat ſe Conſtantinopolitano imperio, quare Spalatini cives rogaverant Girardum* patria Veronenſem archiepiſcopum ſuum, Rainerii anteceſſorem, ut *ad urbem regiam proficiſcens fidem pro ſe & pro civibus imperatoriæ celſitudini jurejurando firmaret; qui cum nollet aquieſcere, præter mandatum papale, civeſque inſtando quaſi vim facerent, Girardus ad Alexandrum papam ſe contulerat, petens ab eo conſilium, quid ſuper facto hujuſmodi ſibi foret agendum? Papa vero ipſius indebitæ moleſtationi compatiens eum præfecerat eccleſiæ Sipontinæ.* In ranto itaque rerum diſcrimine miſſus Rainerius, præfectuſque fuit eccleſiæ Spalatenſi, de cujus prudentia & dexteritate argumenrum hinc ducendum. Cetera de ipſo ſuis annis.

ANN. CHR. 1175.

a *Pag.* 328.

XVI. Obitus Sophiæ comitiſſæ benefactricis monaſterii Fullinatis.

OBIIT hoc anno circa feſtum ſancti Johannis-baptiſtæ in quadam ſua domo poſita in villa Mareni Sophia comitiſſa uxor Wecellonis comiris, qui erat ex ſamilia de Camino, & inſignis benefactrix monaſterii ſanctæ Mariæ Sanæ-vallis ſeu de Fullina, adſiſtentibus ejus morti Sigiſredo epiſcopo Cenerenſi, & Petro abbate præfati monaſterii, ut novimus ex depoſitionibus teſtium examinatorum anno M. CC. XVI. coram judicibus a ſede apoſtolica delegatis ab Innocentio III. Rom. ponr., in quibus legitur ante quadraginta & unum annos Sophiam deſunctam ſuiſſe, id etiam atteſtante ſepulcrali lapide, qui tunc exiſtebat, viſuſque ſuerat a dictis teſtibus. Renovavit memoriam piiſſimæ comitiſſæ, ſed ſimplici & nuda inſcriprione ad pedes aræ majoris eccleſiæ abbatialis Fullinæ ſanctus Carolus Borromeus Cardinalis ſanctæ Romanæ eccleſiæ, qui fuit abbas commendatarius ejus monaſterii ab anno 1563. ad 1570. quo abbatiam dimiſit

SOPHIAE. DE. CA

MINO. CAR. BOR.

P.

Petrus abbas, qui adſtitit funeri Sophiæ, alius videtur ſuiſſe a Petro primo hujus nominis abbate, cui eadem comitiſſa eccleſiarum donationem anno 1170. ſecerat, cum inter utrumque Petrum legatur alter intermedius abbas Girardus, qui anno antecedenti [b] M. C. LXXIV. *indictione* VII. *die ſabbati* VI. *intrante aprili* in præſenria Wecellonis de Camino in poſſeſſionem miſſus ſuerar quarumdam terrarum in plebe Stablutii. Poſt ſex ramen dies [c], *die* nimirum *veneris intrante menſe aprilis indictione* VII. abbas erat Petrus, cui eodem Wecellone & Sophia permittentibus, in præſentia Schenellæ comitis, & Principiſſæ Conradinæ aliorumque Manducavillanus tradidir totam ſuam proprietatem terrarum Stablutii. (An Corradinæ cognomen vel adjunctum *Principiſſæ*? cum hæc dignitas vel tirulus in uſu non eſſet horum temporum.) Idem Petrus reperitur in alia charta hujus *anni* M. C. LXXV. *indictione* VIII. *die lune* V. *exeunte januario*, & ad vigeſimam-quartam diem junii ejuſdem anni deſuncta eſt Sophia, cui in extremis adſtitir. Rurſus (id quod magis implicat ſeriem abbatum Fullinatum) in iiſdem teſtium reſponſionibus legitur [d] Petrum ſteriſſe pro abbate monaſterii per quinque annos, poſtea abbatem Gerardum

b *Num.* 29.

c *Num.* 1311.

d *Num.* 29.

rexiſſe

Digitized by Google

Ann. Chr. 1175. rexiſſe per plures annos, poſt Girardum fuiſſe abbatem Ubertum per ſeptem annos, qui depoſitus fuit ab Johanne abbate de Glaravalle Mediolanenſis urbis, qui in locum Uberti inſtituit abbatem Bernardum, Bernardum quindecim annos monaſterio præfediſſe, qui etiam remotus fuit, locumque fecit Philippo ad octo annos, in cujus locum demum inſtitutus fuit Anſelmus, qui etiam tunc, anno ſcilicet 1216. quando controverſia agitabatur, regebat monaſterium, cujuſque monumenta in tabulario ejuſdem cœnobii habentur ab anno 1205. ad annum 1236. Quæ ægre componuntur, niſi dicamus eodem tempore Petrum & Girardum fuiſſe ejus monaſterii abbates, ita ut poſt Stephanum, primum, quem novimus, abbatem, præſederint partim Petrus per quinquennium, partim Girardus per plures annos uſque ad præfatum annum 1175. & utrique vel defuncto, vel amoto eodem anno ſucceſſerit Ubertus Vercellenſis ad ſeptennium, quandoquidem abbatiali dignitate privatus fuit Ubertus anno 1182. Ipſius Uberti memoria etiam extat in charta poſſeſſionis acceptæ molendini in territorio Opitergino *anno* M. C. LXXX. *indictione decimatertia* VI. *exeunte novembri* [a]. Uberti locus per XV. annos, nimirum ab anno 1182. uſque ad 1197. repletus fuerit a Bernardo, qui etiam reperitur fuiſſe abbas eo anno, quo ſepulcrum Chriſti fuit a Saracenis violatum (is eſt annus 1187.), ipſo enim anno legitur Bernardum iviſſe Venetias ad dandam pœnitentiam domino Viviano de Forminica, qui ibat ultra mare. Bernardo ſubrogatus fuerit ad octennium anno 1197. Philippus, cujus etiam monumenta ſuperſunt ipſo & ſequentibus annis; demum in Philippi locum ſuffectus fuerit Anſelmus anno 1205. uſque ad annum præfati proceſſus 1216. immo uſque ad annum 1236. In charta [b] ejuſdem tabularii ad annum M. C. LXXIV. *indictione* VII. *quintodecimo intrante junio* nominatur Stephanus abbas de Piro. *Actum in civitate Tarviſina in domo dicti abbatis.*

a Num. 1011.

b Num. 64.

Quædam Alvica uxor cujuſdam Thomaſini eccleſiæ ſancti Salvatoris de Curte-regia & monaſterio ſanctæ Mariæ de Vangaticia hoc anno *indictione octava* bona aliquot reliquit, *ut a monachis quotannis ſibi celebrentur vigiliæ, ut conſuetum eſt fieri pro fratribus & benefactoribus congregationis*. Ita apud [c] Seneſium noſtrum ex Vangaticienſi tabulario.

c Pag. 50.

Ann. Crh. 1176. XVII. Placitum habitum in territorio Parentino.

Cum quæſtio ventilaretur coram inclyto comite Hiſtriæ Aldapreto inter commune ſancti Laurentii territorii Parentini ex una parte, & inter filios olim Aldaburni ejuſdem caſtri incolas, Aldaburnum ſcilicet & Gadulum fratres ex altera parte, quoad poſſeſſiones, piſcationes, aliaque jura caſtri de Calixeto, præſenti *anno ab incarnatione Domini milleſimo centeſimo ſeptuageſimo-ſexto die menſis novembris vigeſimo-quarto, indictione quarta* ſingulari certamine pugnatum fuit ab utraque parte. Cumque prævaluiſſet pars fratrum Aldaburni, poſt monomachiam ita res fuit compoſita, ut commune ſancti Laurentii quotannis ſolveret locationis nomine quamdam frumenti & pecudum portionem pro uſu paſcuorum & piſcationum, in qua locatione, promittente Johanne abbate, comprehenſum fuit monaſterium ſancti Michaelis de Lemmo, quod bona plura obtinebat in eo territorio, cuique permiſſa fuere jura pabuli animalium & piſcationum. Chartam edimus tum ad illuſtrationem hujus quæſtionis, ritumque compoſitionis, tum ad exornandam topographiam ejuſdem regionis, ex veteri exemplo archivi monaſterii ſancti Mathiæ de Muriano, in quo tamen erratum eſt ab imperito exſcriptore quoad indictionem, quæ non quarta, ſed nona erat hoc anno.

Ex

ANN. CHR. 1176.

XVIII.

Sententia Odelrici patr. Aquilejenſis pro ep. Parentino.

Ex quo etiam ptoducimus ſententiam latam ab Odelrico Aquilejenſi pattiarcha ad favorem epiſcopi Parentini contra monaſteria de Lemmo, & de Silva. Siquidem expoſtulaverat ante biennium Petrus epiſcopus Parentinus, quod abbates monaſteriorum ſancti Petri de Silva, & ſancti Michaelis de Lemmo exenia, quæ ei annuatim perſolvere deberent, ſuem videlicet in nativitate Domini, & in paſcha duos agnos, & in feſto ſancti Mauri arietem, & in carnis levamine ſpatulam porci, detinerent. Commiſerat Odelricus eodem anno 1174. cauſam Petenenſi epiſcopo Frederico, qui teſtes examinans judicavit prædicta monaſteria teneri ad exenia ipſa præſtanda Parentinæ eccleſiæ. Cognoſcens itaque Odelricus ſententiam latam a Frederico Petenenſi epiſcopo eam confirmavit, præſentibus Venerando epiſcopo Tergeſtino, & præfato Frederico Petenenſi, Johanne Æmonienſi electo, aliiſque quampluribus. Hæc tamen ſententia vim non habet, cum liqueat Henricum III. imperatorem circa annum 1040. monachos ſancti Michaelis de Lemmo exemiſſe ab omnibus decimis & oneribus epiſcopo Parentino perſolvendis. Ac ne jurgia aut litis occaſiones otirentur inter epiſcopos Parentinos & inter monachos, Azzica comitiſſa terras pro decimis dono dederat epiſcopo Parentino. Plura hujus generis judicata, quæ contra monaſterium de Lemmo pro epiſcopis Parentinis tum hoc, tum ſequenti ſeculo prolata fuere, revocata & emendata ſunt ſeculo XV. ut ſuo loco videbimus. Lata fuit ſuperior ſententia *apud flumen Arſam in Hiſtria anno Domini* M. C. LXXVI. *indictione* IX. mutata menſe ſeptembri. Venerandus epiſcopus Tergeſtinus omittitur ab Ughellio & ab ejus illuſtratoribus. Venerandi nomen ſive Wernardi occurrit & ad annum 1164. tanquam teſtis in documento Voldarici Aquilejenſis patriarchæ apud Coletum [a] in Italia ſacra. Quare facile idem eſt ac Bernardus, dictus etiam Guarnardus, epiſcopus ſimul Tergeſtinus & Juſtinopolitanus, de quo plura habentur apud eumdem Coletum coll. 372. & 577. immo & ad annos 1149. & 1158. [b] tum in præcepto Conradi III. regis, tum in alio documento apud eumdem. Johannis autem Æmonienſis epiſcopi electionis annus ex Odelrici patriarchæ ſententia a nobis allata dignoſcitur.

[a] *T. V. col.* 73.

[b] *Ibid. col.* 63

XIX.

Alia commutatio bonorum inter canonicam Arretinam & eremum Camald

EODEM *anno menſe januario indictione* VIII. Adanulphus præpoſitus canonicæ Arretinæ & Ruſticus archidiaconus aliique canonici transfegerunt cum Placido abbate ſanctæ Mariæ de Urano recipiente vice Ildebrandi prioris Camaldulenſis, & remiſerunt ei poſſeſſiones omnes & proprietates prædiorum urbanorum & ruſticorum, quæ olim fuerunt Quintavallis & Aſtulphi, ideſt caſtrum de Planetulo cum curte ſua, & caſtrum de Valialla, excepto jure, quod præfatus prior Camaldulenſis habebat in caſtrum & curtem de Toppole, ſalvo ſi homines de Toppole vel eccleſiæ ejuſdem loci poſſeſſiones obtinerent in curte de Planetulo. Item reſutaverunt ſeu confirmarunt paginam teſutationis caſtri de Mojona cum curte ſua confectam anno 1173. promiſſione etiam adjecta ſe non fore alienaturos caſtrum de Toppole. Ex charrario [c] monaſterii ſanctæ Mariæ in Gradibus habemus hoc eodem anno Adanulphum de conſenſu canonicorum inveſtiſſe Ildibrandinum & Ugum de turri, caſtello & curte Toppole. Chartam reſutationis hujus anni edimus ex autographo archivi Camaldulenſis.

[c] *Num.* 77.

XX.

Paginæ Bononienſes & Valle-caſtrenſes.

PETRUS abbas ſancti Michaelis de caſtro Brittorum dedit Scholaſticæ abbatiſſæ eccleſiæ ſanctæ Chriſtinæ Septem-fontium titulo permutationis eccleſiam ſancti Andreæ de Baſiliano pro eccleſia ſancti Johannis de Fontana curiæ Medicinæ, ut liquet ex autographo inſtrumento aſceterii

Ann. Chr. 1176.

ſanctæ Chriſtinæ de Bononia ſignato *anno Domini milleſimo centeſimo ſeptuageſimo ſexto*, *imperante Friderico Romanorum imperatore* III. *kal. junii indictione* IX.

Ipſo anno Matthæus filius Tranſmundi conceſſit eccleſiæ ſancti Salvatoris & ſancti Romualdi ædificatæ in fundo Vallis de Caſtro in manu Guilielmi abbatis medietatem bonorum ſuorum, quæ poſita erant in comitatu Camerinenſi & in fundo *la Montanea de Savicino*, ſcilicet in monte Suavicinio; quartam nimirum partem caſtri Civitellæ cum quarta parte turris, totam decimam, quam habebat in monte Martini, & quartam partem mortuorum caſtri Civitellæ una cum corpore ſuo, uxoris & hæredum ſuorum, cum defuncti fuerint. E contra Guilielmus abbas promiſit *murare gironem* Civitellæ, ubi neceſſe fuerit, & inſuper dedit *benedictionem* duodecim librarum denariorum Matthæo præfato pro ſuo beneficio, accipiens ipſum in fidelem ſui monaſterii, & ſpondens daturum ſe equum valentem libras decem denariorum. Chartam producimus ex authentico exemplo tabularii ſancti Blaſii de Fabriano, in quo etiam ſequens monumentum de turri Civitellæ habetur. *Turris, quæ vocatur Civitella*. „ Juxta hos confines eſt quædam turris, quæ Civitella vocatur, & pertinet monaſterio Vallis-caſtri, cujus poſſeſſiones ſunt partim laborativæ, prativæ & ſodivæ, & partim ſilvatæ. Eſt notandum, quod quidam Matthæus Tranſmundi in anno M.C.LXXVI. donavit quartam partem dictæ turris cum ſex modiolis terræ præfato monaſterio Vallis-caſtri. Accidit tempore Eugenii, quod comes Franciſcus fugatus fuit de provincia Anconitana per ſtipendiarios eccleſiæ. Terra ſancti Severini tyrannica poteſtate occupabat præfatam turrim cum ſuis poſſeſſionibus, & dicta terra erat tunc rebellis eccleſiæ Romanæ; fuit capta dicta turris per præfatos ſtipendiarios, & per patriarcham Aquilegenſem, qui præerat genti armorum eccleſiæ, fuit conceſſa terræ Fabriani. Communitas Fabriani animadvertens, quod erat dicta turris juris Vallis-caſtri, reſtituit dicto monaſterio, & pro monaſterio fuit poſſeſſa per plures annos, & inde per dictam communitatem ſancti Severini clam fuit furata, & tyrranice tenuerunt & tenent, per dominum cardinalem Firmanum, qui erat legatus provinciæ, fuit confirmata prædicto monaſterio, & item per dominum cardinalem Bononienſem tunc legatum tempore Nicolai. “ quinti ſcilicet hujus nominis.

XXI. Inveſtitura facta ab Ildebrando priore Camald.

„ ILDEBRANDUS prior Camaldulenſis & Placidus electus prior eremi dicti loci, cum conſenſu eremitarum & præſentia monachorum, ut legitur [a] in indicibus Baroncinii, menſe aprili hujus anni dederunt & conceſſerunt in feudum Ugolino Griffoli de Carciano ejuſque filiis & hæredibus de progenie in progeniem totum id, quod ad præfatam eremum ſpectabat quovis modo, jure & uſu de bonis olim Aſtulphi & Quintavallis avunculi prædicti Ugolini infra hos fines: Sicut currit rivus Seſtolæ in flumen Soaræ, & foſſatum, quod vadit ſuper eccleſiam ſancti Laurentii de Domazano a flumine Soaræ uſque ad ſummitatem collis de Anglare verſus Pantanetum, & verſus Catilianum uſque ad rivum Centenæ, tam homines, quam eorum tenimenta infra prædictos fines; pro quo feudo Ugolinus promiſit ſe ſoluturum eremo Camaldulenſi cenſum annuum ſolidorum decem, & præſtitit juramentum fidelitatis, & promiſit idem facturos filios ſuos. Ildebrandus vero ſpopondit nulli perſonæ potenti prædictum feudum ſe alienaturum, excepta eccleſia ſancti Donati, cum qua pactus eſt de proprietate dicti feudi, & viciſſim Ugolinus præfata omnia bona ſine fraude detenturum & „ recu-

[a] §. *Inveſtitura n.* 13. *A.* 2. 18.

„ recuperaturum; quibus ſpretis vel non exhibitis fraudolenter, feudum „ ad eremum revertatur. Actum in domo, quæ Clericaria vocatur, juxta monaſterium Camaldulenſe, manu Tancredi notarii. “ Similiter „ menſe junio [a] anni ſequentis idem Ildebrandus, conſentientibus eremitis, & Rodulpho aliiſque fratribus de Fonte-bono, conceſſit eidem Ugolino medietatem omnium donamentorum hominum de terra olim Quintavallis, & medietatem locationum & dislocationum, albergarias omnes & paleas & hujuſmodi ſervitia, & medietatem omnium placitorum finitorum per judicem, & omnia banna uſque ad ſolidos duos, & medietatem ſummæ excedentis duos ſolidos. Item ſtariora octo terræ pro horto & vinea in Planetulo, & ſpatia terreni extra caſtrum Planetuli ad domorum fabricas, uſum turris caſtri tempore guerræ, item dominium ſuper homines terræ Quintavallis, excepto caſtro Vallialla, pro quo feudo Ugolinus per ſe ſuoſque homines fidelitatem Ildebrando priori juravit, & ſalvitatem omnium rerum eccleſiæ. Inſuper promiſit numeraturum ſe libras ducentas quinquaginta Lucenſes aut Piſanas; manu Presbyteri notarii. “

ANN. CHR. 1176.

[a] *Ibidem n.* 14. *A.* 2. 22.

Henricum abbatem monaſterii ſancti Severi Claſſis exhibet nobis charta emphiteutica tabularii ſancti Apollinaris alterius Claſſenſis monaſterii. Succeſſerat is Petro poſt annum 1164.

ANN. CHR. 1177.

XXII.

Abuſus his temporibus invaleſcentes in Polonia.

Zelo honoris Dei percitus Bogumilus, ſed inundantibus malis occurrere non valens, Gneſnenſi archiepiſcopatu ſe abdicavit hoc anno; verum audiamus prius ſtatum infelicem rerum in Polonia his temporibus, quem deſcribit Martinus Cromerus Warmienſis epiſcopus & graviſſimus Poloniæ hiſtoricus. „ Inoleverat, inquit, ſuperiorum principum negligentia & conniventia pravus & barbarus mos apud proceres & equites „ Polonos, ut iter facientes quotieſcumque & ubicumque collibitum eſſet, agros atque prata agreſtium & oppidanorum depaſcerent, ac non „ modo pabulum, ſed etiam victum omnem ipſis imperarent, ſive adeo „ ipſi effractis horreis atque cellis per vim auferrent, neque contenti, „ quantum libuiſſet aſſumpſiſſe, reliquum etiam malitioſe profundebant, „ diſſipabant & corrumpebant; jumenta e paſcuis & ex ſtabulis, atque „ etiam juncta curribus & aratris utenda vel potius ad curſum abutenda „ abducebant, eaque vel deſatigata & enecta dimittebant, vel ſi forte „ placuiſſent, retinebant & uſurpabant. Quin & præfecti principis idem „ faciebant, & principis horrea, prædia fiſcumque facultatibus, quæ „ cultus divini adminiſtris & egentibus dedicata erant, augebant. Hæc „ quamvis iniqua, injuſta, crudelia & impia, quamvis acerba miſeris „ hominibus & intolerabilia, tamen quia longa conſuetudine inveteraverant, legiſque vim propemodum obtinebant, & a proceribus, quibus „ erant utilia, defendebantur, difficile erat abrogare. “ „ Nulli tamen labori pepercit ſanctiſſimus Gneſnenſis archiepiſcopus Bogumilus; atque „ coegit, ſequitur Demalevicius, [b] nationale concilium Lanciciæ, quærens „ remedia, quibus iret obviam tam ſceleratis militum auſibus, ad quod „ cum omnes epiſcopi conveniſſent, concordibus votis, & unanimi conſenſu ſanxerunt: *Ut qui bona, poſſeſſiones & quaſvis facultates obitu „ epiſcoporum defenſoribus orbas occupaſſet aut invaſiſſet; Qui agricolarum „ jumenta, currus aut annonam vi extorquerent; Qui res decedentium ſacerdotum uſurparent, & pro libitu diripere, diſtrahere aut in ſuos uſus „ convertere auderent, tam diu anathemati ſubjacerent, donec omnia plene „ dominis ſuis, vel iis, ad quos de jure diſpoſitio ſpectabat, reſtituerent.*

[b] *Pag.* 122.

Ann. Chr. 1177. „ Quæ lex, ut perenne firmitatis robur obtineret, & potentius improbis „ obſiſteret conatibus, decreto ſupremi eccleſiæ hierarchæ Alexandri III. „ firmata eſt, & tandem a Zdislao Bogumili ſecundo ſucceſſore ad exe„ cutionem deducta, Caſimiro Juſto principe auctoritatem, & vires exe„ cutioni neceſſarias interponente. “

Hanc tamen nationalem ſynodum, quam Bogumilo Demalevicius, tribuunt alii Poloni ſcriptores eidem Zdislao archiepiſcopo. Facile pluries actum fuit in conventibus epiſcoporum de hujuſmodi abuſibus tollendis, & tandem res perfecta fuit ſub Zdislao archiepiſcopo, & ſub Caſimiro Juſto rege.

Aliud perniciosum malum irrepſerat in Polonia; nimirum ut ſacerdotes incœſtis nuptiis ſe coinquinarent. Quam rem canonibus adverſantem & ſacerdotali puritati contrariam damnare nunquam non deſinebat ſanctus & integerrimus archiepiſcopus; [a] „ qui eo vel maxime doluit, quod „ magiſtri prurientes auribus, qui in partem laboris paſtoralis ab illo „ adſciti fuerant, damnatis nuptiis irretiti tantum abeſt, ut denuntiarent „ populo ſcelera, illumque ira Dei ac æternis ſuppliciis peccatis conſtitu„ tis perterrefacerent, ut etiam militarem furorem in ſanctum præſidem „ ſacrilegas damnantem nuptias accenderent, ut quo minus ſibi vacaret „ plurimis vexationibus, injuriis & perſecutionibus implicito in hæreſim „ Nicolaitarum inter ſacerdotes late ſerpentem animadvertere, eo licen„ tiorem vitam ſecurius agerent, cæci cæcorum duces, impiorum conſilio„ rum contra paſtorem fomenta ſubminiſtrantes. “

a Pag. 110.

Pariter non multo antequam archiepiſcopale deponeret faſtigium Bogumilus, quidam „ [b] Boleſta impius Polonus auſu temerario bona ec„ cleſiæ Plocenſis invaſerat, cujus epiſcopus erat Wernerus, equeſtri Ro„ ſarum proſapia oriundus, ſanctimonia vitæ conſpicuus, & inſigni do„ ctrina præditus. Fuit Boleſta ejus gentis, quæ ſoleam equi gerit pro „ ſtemmate, Cruce altrinſecus eminente, caſtellanus Viſcenſis, vir potens „ & audax, audaciam hominis fovente principe, cujus auctoritate oram „ Pruſſiæ finitimam gubernabat. Cum Craſcum pagum eccleſiæ Plocenſis „ ademiſſet Boleſta, & Wernerus comitem oraſſet, ne vim eccleſiæ in„ ferret, ubi nihil proficiebat, vocaverat epiſcopus in jus occupatorem, „ cauſam obtinuerat, & in poſſeſſionem immiſſus fuerat. Iratus Boleſta „ ſubornatos ſicarios in villam Biskupice, ubi tunc epiſcopus morabatur, „ cum fratre Bienaſſio expediit, qui dormientem epiſcopum in cubiculo „ una cum Benedicto ſancti Benedicti monacho crudeliter trucidaverant. „ Licet indignus parricida flammis a principe concrematus fuiſſet, non „ deerant tamen tam ſcelerati criminis vel patroni, vel propugnatores, „ vel ſocii, vel imitatores etiam Bogumili archiepiſcopi temporibus, „ qui bona eccleſiarum truculenta rabie vaſtarent, quorum facinorum „ cum præcipuos auctores frequentius admonuiſſet, nihilque blandis ad„ monitionibus profeciſſet, conſtanti magnanimitate & imperterrita forti„ tudine gladium ſpiritualem ſtrinxit in ſacrilegos, non alio eventu, „ quam ut in bona eccleſiarum ſæviore tumultu irruerent, & in eis de„ vaſtandis tanto furerent inſolentius, quanto ſe læſos ab archiepiſcopo „ gravius interpretarentur. “

b Pag. 114.

Addit Martinus Baronius [c] aliam cauſam, cur de deponendo archiepiſcopali onere cogitaverit Bogumilus, odium ſcilicet Premiſlai II. principis Poſnanienſis & majoris Poloniæ, qui Lucardim pudicam conſortem ſuam inique, eo quod nullam ex ea prolem ſuſceperat, ſtrangulare juſſerit; cujus facinus deteſtatus Bogumilus impium principem acriter redarguerit.

c Pag. 35.

Sed

Sed tempora Bogumili & Premiſlai II. minime conveniunt, cum Premiſlaus II. filius alterius Premiſlai & nepos Miecislai, nonniſi anno 1257. mortuo patri in Poſnanienſem & Gneſnenſem principatum ſucceſſerit, & uxorem Lucardim anno 1273. ductam jugulari a ſuis pediſequis præceperit anno 1283. ſeculo proinde integro poſt Bogumili archiepiſcopatum & vitam, qui eccleſiam Gneſnenſem rexit temporibus Boleslai & Miecislai.

XXIII. Bogumilus nuncium mittit archiepiſcopatui Gneſnenſi.

Superioribus itaque rationibus motus, & calamitatibus pertæſus Bogumilus, concupitam ſolitudinem, cui inhiaverat a primis annis, animo ſuſpirans, & ut occaſionem graviter Deum offendendi furentibus animis ſubtraheret, re diu apud ſe agitata, viriſque religioſis in conſilium adhibitis communicata, exemplum gentilis ſui ſancti Adalberti refractarios Pragenſes deſerentis ſequi conſtituit, „ ac proinde (verba ſunt Demalevicii [a]) ad Alexandrum III. Venetiis tunc commorantem ſe contulit, „ cui expoſita ſacerdotum populique ſui protervitate, & ſupervacaneis „ curæ paſtoralis recenſitis laboribus, ſolutionem ab eccleſiæ Gneſnenſis „ vinculo demiſſa ſupplicatione popoſcit, ut tranquillius ſuæ ſaluti vacaret, alienæ curis inutilibus exſolutus; cujus petitioni non difficilem „ præbuit aſſenſum Alexander, compati edoctus alienæ calamitati ſua, „ quam interea tolerabat, perſecutione.“

[a] Pag. 133.

Porro cum hæc in vita Bogumili enarret Demalevicius, exploratumque ſit præſenti dumtaxat anno Alexandrum III. Romanum pontificem in Venetiarum urbem conceſſiſſe, ut pacem ibidem cum Friderico firmaret, & cum inſuper claris conceptiſque verbis doceat nos Demalevicius Bogumilum anno 1167. ſucceſſiſſe Johanni, cujus obitum duobus dumtaxat annos prævenit Dlugoſſus, jam ſatis patet abdicationem Bogumili illigandam eſſe cum anno præſenti, poſt decem vel duodecim adminiſtrationis paſtoralis annos. Quare mirari ſubit, cur idem Demalevicius in ſerie archiepiſcoporum Gneſnenſium triennium dumtaxat in ſede Gneſnenſi tribuat Bogumilo, cui duodecennium tribuit in vita ſingulari edita? „ Exantlatis, inquit, [b] plurimis intra triennium laboribus „ in eccleſiaſtica diſciplina inſtauranda, quæ graviter labefactari cæperat, cum ſuus anteceſſor vehementius iſchiadica ægritudine con„ flictatus omnes diœceſis ſuæ partes luſtrare, & in depravatos ſacerdo„ tum mores animadvertere, ac equeſtrem ordinem a direptionibus ec„ cleſiæ bonorum cohibere non poſſet (urgebat virum apoſtolicum fer„ ventem zelus domus Domini) quid faceret? cum ſe tot & tantis „ curis Æthiopem lavare videret, illis in libidinem ſacrilegam per in„ cæſtas nuptias ruentibus, iis in oppreſſione eccleſiarum rabioſo quo„ dam impetu effuſis *&c.* inter tot calamitates gentilis ſui & cognati „ divi Adalberti ſequi exemplum conſtituit; itaque conſulto ſedis apo„ ſtolicæ oraculo, ac relaxatione vinculi ab eccleſia metropolitana ob„ tenta, cujus ſollicitudinem in humeros Petri ſedi apoſtolicæ diligen„ ter commendati depoſuit *&c.*“ (Petrus fuit juxta Demalevicium ſucceſſor Bogumili in cathedra Gneſnenſi.) Multoque magis miramur Papebrochium in actis Sanctorum, [c] qui eamdem a Demalevicio ſcriptam Bogumili vitam ob oculos habens, eamque unice ſuæ collectioni inſerens, quinque annos licet non integros ſedis Gneſnenſis Bogumilo tribuit: „ Qui, ait, poſt annos geſti muneris quinque non integros, „ captus deſiderio ſolitariæ vitæ ex Camaldulenſium inſtitutione ducen„ dæ, honori ſimul renuntiavit & oneri anno 1172.“ Vel ergo dicendum, attenta Demalevicii ſecunda narratione, Bogumilum poſt triennium

[b] Pag. 109.

[c] T. II. Jun. Pag. 340.

ANN. CHR. 1177.

nium tantum archiepiſcopali dignitati nuntium remiſiſſe anno 1170. tribus annis ſcilicet poſt mortem Johannis, & tunc ipſum acceſſiſſe ad Alexandrum III. non Venetiis, ſed Beneventi, vel Anagniæ vel Romæ commorantem; vel dicendum, attenta prima narratione, poſt x. ſive XII. adminiſtrationis Gneſnenſis annos Venetias acceſſiſſe hoc anno ad archiepiſcopalem ſarcinam deponendam. Præſertim cum majori lumine ex antiquitate deſtituamur, & cum Dlugoſsus, quem cardinalis Baronius parentem hiſtoriæ Polonicæ merito habet, & cujus auctoritati potiſſimum innititur, inconſultis veteribus chartis, Bogumilum in archiepiſcopis Gneſnenſibus præterierit, nullumque verbum de eo fecerit.

XXIV. In Hungariam proficiſcitur, ut eremiticam vitam profiteatur, inde in Poloniam redit.

SED ad Demalevicii hiſtoriam redeamus [a]. „ Venetiis rediens Bogumilus, proſequitur, perrexit in Ungariam, ubi eremitæ Camaldulenſes a ſancto patriarcha Romualdo miſſi morabantur, a quibus modum vivendi eremiticum didicit, atque ſic obtenta ſummi pontificis licentia, ſeceſſit in eremum Dobrowenſem, ubi duo rapidis vorticibus flexuoſi fluvii Warta & Nyr coeuntes omnem aditum populo mæandris tortuoſis & profundis intercludunt. " Tum deſcribit [b] inſtitutum eremitarum Camaldulenſium propagatum per Romualdi diſcipulos in Poloniam & in Hungariam, quæ nos fuſiſſime proſecuti ſumus tomo I. annalium noſtrorum, animadvertitque diſcipulos in Hungariam a Romualdo miſſos in tantum Camaldulenſis ordinis obſervantiam in ea regione propagaſſe, ut jam monaſteria reliquos ad ſocietatem illius vitæ aſpirantes capere non poſſent, ideoque Romualdinæ auſteritatis imitatores tuguriola ſibi excitaſſe in ſolitudine, in quibus more antiquorum eremitarum ſinguli viritim habitabant, ſed nullius obedientiæ jugo ſubjecti, ſanctum Paulum primum eremitam & alios ſubſequentes patres imitando, ex vitiſque illorum relictis exempla vivendi depromendo. Tandem ab exſtaſi contemplationis amore juvandi proximos excitos in cœnobia ſe ac civitates & oppida, ut ibi evangelizarent, ac curæ ſalutis, non propriæ dumtaxat, verum etiam alienæ incumberent, actionem contemplationi junxiſſe, ſtrictum illud vivendi genus perpetuæ a carnibus abſtinentiæ ob labores, quos in concionibus & confeſſionum exceptionibus, ac ſacramentorum adminiſtrationibus ſubire debebant, ſummo Chriſti vicario temperante, & ad regulam illos ſancti Auguſtini transferente, poſtquam eos in ſollicitudinis circa curam animarum partem archiepiſcopus Strigonienſis vocaſſet anno Domini 1214. quorum inſtitutum Gentilis presbyter cardinalis legatus de latere Clementis V. anno Domini 1308. approbavit apoſtolica ſuffultus auctoritate. Subdit Demalevicius habitum illos album eremitarum Camaldulenſium retinuiſſe, ac eremitas ſancti Pauli deinceps vocatos. Sed de hac re ſuo loco. A diſcipulis ergo diſcipulorum Romualdi eruditus Bogumilus ex Hungaria Poloniam rediit, ac in eremum ſolitudinis ſuæ Dobrowenſis, ubi junior eccleſiam ſanctiſſimæ Trinitatis ædificaverat, provectior autem animarum curam ſuſceperat, nunc depoſito onere archiepiſcopali ſe recepit. Totus eſt Demalevicius in laudibus eremiticæ vitæ deſcribendis, in paupertate Bogumili, tentationibus, virtutibus, conſtantia, abſtinentia, amore Dei & erga proximum ejusque prædicationibus ſtilo ſuo exornandis, quæ conſulto omittimus, quia ut obſervat Papebrochius, „ narrationes potius ſunt eorum, quæ facere debuit Bogumilus, ut ſanctus evaderet, quam quæ ab eo peculiariter fuerint facta. " De Bogumilo cetera ad annum ipſius emortualem.

a Pag. 134.

b Pag. 135. & ſeqq.

XXV. Rainerius archiep. Spalatenſis jura eccleſiæ ſuæ tuetur, & legati apoſtolici munere fungitur.

RAINERIUS ante biennium ex Callienſi ad Spalatenſem cathedram translatus, zelo etiam ipſe Divini numinis ductus, & juribus eccleſiæ ſibi con-

concreditæ ſervandis apprime vacans, clerum & populum ſuum ad rectam vivendi normam quammaxime curabat exigere, & bonis violenter diremptis eccleſiæ ſuæ ſimul recuperandis totis niſibus intendebat. Cœpit autem, inquit Thomas archidiaconus [a], *eccleſiam multa prudentia gubernare, emendare clericos, populum inſtruere ſalubribus documentis, facultates eccleſiaſticas vigilanti ſtudio ampliare*. Sede depoſuit pariter epiſcopum Inſularum, Martinum nomine, ſenectute & morbo amentem effectum, cujus proinde vecordiam Inſulani ferre non valebant, ideoque ex urbe expulerant, & accedentes ad Rainerium archiepiſcopum, elegerant ſibi in epiſcopum Luccarum filium Duymi Ciclæ archidiaconum ejuſdem eccleſiæ, quem ipſe conſecravit. *Verum cum recuperata ſanitate jam compos mentis denuo effectus fuiſſet Martinus, & querelam ſummo pontifici Alexandro* III. *expoſuiſſet de ſua expulſione, & de Luccari intruſione, ipſe Rom. pontifex auditis & cognitis cauſæ meritis, Luccarum depoſuit, Martinum vero ad ſuam priſtinam ſedem remiſit*. Id contigit hoc anno, *quo Alexander navigans ex Apulia, venit*, teſte eodem Thoma archidiacono, *ad inſulam Liſſam. Quod ſtatim ac nuntiatum fuit Rainerio archiepiſcopo, præparatis navibus multis, cum magno comitatu cleri & nobilium civitatis venit ad eum, deferens ei cibaria & xenia multa. Tentabat inſuper rogare eum, ut ad Spalatenſem urbem, quæ prope erat, divertere dignaretur, ſed non acquievit papa; feſtinabat enim ire Venetias ad componendum cum Friderico imperatore. Navigavit ergo inde, & venit Jaderam, ivit enim Rainerius archiepiſcopus cum eo*. Veriſimiliter non ſolum ad Jaderenſem urbem, ſed Venetias uſque Romanum pontificem comitatus fuit Rainerius, in qua urbe poſtea menſe auguſto concordia illa ſecuta eſt inter Romanum pontificem Alexandrum & inter imperatorem Fridericum, de qua inferius.

ANN. CHR. 1177.

[a] Pag. 329. & 330.

Digrediens poſtea, ſed ante pacem firmatam, Rainerius ab Alexandro, apoſtolicæ ſedis legationem obtinuit in partibus Dalmatiæ & Hiſtriæ. Quare vigeſima-tertia die julii hujus anni ſequentem ipſi & Tragurienſi epiſcopo ſcripſit ex Venetiarum urbe epiſtolam Alexander, quam in ſuis de Dalmatiæ regno libris affert Lucius [b], nos vero ex ipſo ad illuſtrationem factorum Rainerii recudimus.

[b] Pag. 133.

Alexander epiſcopus &c. *venerabilibus fratribus Spalatenſi archiepiſcopo apoſtolicæ ſedis legato, & .. Tragurienſi epiſcopo ſalutem & apoſtolicam benedictionem.*

Cum dilectus filius Raimundus de Capella ſubdiaconus noſter a præſentia chariſſimi in Chriſto filii noſtri Willelmi illuſtris Siciliæ regis, ad quem fuerat a nobis, & a dilecto filio noſtro Jacobo ſanctæ Mariæ in Coſmedin diacono cardinale tranſmiſſus, rediret ad nos, piratæ, qui erant in fagettia comitis de Sevenico, in qua duo comites erant, Neſtros videlicet & Poclat, in ipſum & ſocios ſuos præſumpſerunt violentas manus injicere, & ei, quidquid habebat in navi valens, ultra ſexaginta marchas argenti, & literas etiam noſtras, & illas etiam, quas præfatus rex nobis mittebat, ut ſcriptum de d.... pecuniæ ipſius cardinalis, ei turpiter & inhoneſte auferre minime dubitarunt; ſuper quo itaque tanto movemur amplius & turbamur, quanto id amplius in noſtram injuriam reſpicit & contemptum, cum tantam jacturam & injurias cujuslibet clerici, nedum ſubdiaconi noſtri, non poſſemus ſub taciturnitate & ſilentio præterire. Quoniam igitur ſuſtinere non poſſemus, nec debemus, ut tanta præſumptio & exceſſus incorrectus remaneat, fraternitati veſtræ per apoſtolica ſcripta præcipiendo mandamus, & mandando præcipimus, quatenus illos duos comites & piratas & rapto-

res

ANN. CHR. 1177.

res alios, qui in prædicta ſagettia fuerunt, quantocius moneatis; ut tam literas, quam etiam ablata nuntio memorato ſubdiacono noſtro, præſentium latori, ſine diminutione & dilatione, cum expenſis, quas propter hoc facere coactus eſt, reſtituant, & comitem de Sevenico, cujus illa ſagettia fuit, ad reſtituendum quidquid de his ad ſuas manus devenit, diligenter inducatis; ſi vero ad commonitionem veſtram id non fecerint, eoſdem & omnes, qui tunc in prædicta ſagettia fuerunt, contradictione & appellatione ceſſante, publice accenſis candelis auctoritate noſtra excommunicetis, & ſi nec ſic infra decem dies reſipuerint, in civitate Sevenici, & in alia terra comitatus Sevenici, ſi ejus fuit ipſa ſagettia, omnia divina, præter baptiſma parvulorum & pœnitentiam, prohibeatis officia celebrari. Illos autem, qui in prædictum ſubdiaconum noſtrum violentas manus injecerunt, ſublato appellationis remedio, publice excommunicatos ſine dilatione denuncietis, & eos faciatis ſicut excommunicatos vitari, donec univerſa ablata reſtituant, & cum literis veſtris nobis & prædicto cardinali, necnon etiam eidem ſubdiacono noſtro ſatisfacturi ad apoſtolicam ſedem accedant; qualiter autem idem nuncius cum his, quæ recuperavit, ad nos ſecure poſſit redire, ſtudeatis ſollicite providere. Porro ſi uterque veſtrum .... ſequendis intereſſe non poteris, alter & ea nihilominus exequatur. Datum Venetiis Rivoalti x. kal. auguſti.

Sub eodem Rainerio Gregorius Antibarenſis archiepiſcopus declarationem fecit eccleſiam ſuam, licet ſubjectam Salonitanæ ſeu Spalatenſi, metropoliticam eſſe, ut ſequenti epiſtola ex archivo capituli Spalatini, quam

a Pag. 91. idem auctor [a] refert, ſit compertum.

Venerabili patri & domino R.. Dei gratia ſanctæ Salonitanæ eccleſiæ archiepiſcopo apoſtolicæ ſedis legato G.. Antibarenſis miniſter licet immeritus ſalutem cum reverentia.

Ex antiquis reſcriptis & monumentis anteceſſorum meorum, & diverſis aliis conjecturis veritatem perpendens, quod Salonitana eccleſia totius Dalmatiæ dominatum & primatum quondam obtinuit, & quod Diocletana eccleſia, cujus vicem Antibarenſis eccleſia in ſe recto tranſtulit conſilio, in metropoli prædictæ Salonitanæ eccleſiæ conſenſu ſe ordinavit, reverentia ſuæ matrici ſervata; ſatis & ſatis mecum reputans tam graviſſimum exceſſum, potius cum honore fore ſepeliendum, quam quod ut ad conſequentiam & exemplum traheretur, ut illa nobilis eccleſia tam nitidiſſimis monumentis decorata diutius in tantum ſua privaretur nobilitate; hinc enim quoque curioſus permanſi, volens debitam decenter reverentiam dominæ meæ firmiter exhibere, nuntium certum hoc agendi per me non tamen inveniens, laudem Dominus noſter verus, qui pia gubernatione quemlibet amplectitur, fideliſſimos nuntios veſtros mag. F.. & R.. qui ſupra certa ſervitia veſtra tractare procurant, mihi multa volenti dirigere deſtinavit, quorum avidis precibus .... & quibus inclitam veſtram voluntatem referentibus, jam eccleſiam veſtram in matrem & dominam recognoſcere deſtinavi, & ei debitum honorem & reverentiam ſeu dominæ ſpeciali exhibere. Ita tamen quod mihi ad pallium ad veſtrum ſervitium a curia Romana inquirendum tamquam in negotio proprio curioſius exiſtatis, & quod conſilium, auxilium & adjutorium huic eccleſiæ Antibarenſi cum ſucceſſoribus veſtris mihi & ſucceſſoribus meis perpetuo vos & veſtri ſucceſſores impendatis, & quod dominus papa hoc velit, vobis incumbat. Me autem eidem hoc domino papæ atteſtaturum perſonaliter, vel internuntio omnino fore ſciatis.

Gregorius Antibarenſis archiepiſcopus teſtis legitur apud eumdem Lucium in ſententia lata a Petro Spalatenſi archiepiſcopo, a Matthæo Nonenſi

nenſi epiſcopo, & a comitibus Jaderæ, & Spalati, judicibus a rege Hungariæ delegatis anno 1194. die IX. julii inter Templarios & monachos ſanctorum Coſmæ & Damiani de Monte Jaderenſis diœceſis.

ANN. CHR. 1177.

XXVI. Theobaldus monachus Avellanæ olim ep. Eugubinus ad Jaderenſem archiep. promovetur.

CIRCA hunc annum mortuo Lampridio archiepiſcopo Jaderenſe petierunt Jadertini ab Alexandro III. epiſcopum Eugubinum ſibi præfici in archiepiſcopum. Is ſuit Theobaldus, qui ex priore monaſterii Fontis-avellanæ ſuſcepto regimine eccleſiæ Eugubinæ anno 1160. poſt mortem Ubaldi epiſcopi ſanctiſſimi, per aliquot menſes tamquam electus præſederat ei eccleſiæ, inde ſecedens, ſive malevolorum factione, ſive ne cum ſchiſmaticis epiſcopis participaret, locum feceret Bonacto, & Bonacti ſucceſſoribus epiſcopis, vel priſtinam ſuam Font-avellanenſem ſolitudinem petens, vel epiſcopali honore contentus privatam vitam agens, vel demum mortuo aut exturbato Bonacto rurſus poſt annum 1163. accitus ab Eugubinis ad ipſorum eccleſiam regendam. Ughellius [a] Theobaldum ſanctis operibus clarum diem ſuum obiiſſe vigeſima februarii anni 1171. ſcribit in eccleſia Eugubina, ad cujus regimen perſeveraſſe ad obitum uſque exiſtimat, & ad ipſius petitionem affirmat Alexandrum III. anno 1170. privilegium conceſſiſſe canonicis Eugubinæ eccleſiæ. Sed jam conſtat ad Jaderenſem ipſum tranſiiſſe eccleſiam.

a T. I. col. 638.

Theobaldi translationem ad cathedram Jaderenſem dicimus ad hunc circiter annum eſſe ſtatuendam, nam Lampridius ipſius prædeceſſor in archiepiſcopatu ejus eccleſiæ ab anno 1145. quo pallium recepit ab Eugenio III. Romano pontifice, vivebat ex fragmentis chartarum, quas affert Lucius [b], annis 1167. & 1174. immo hoc ipſo anno 1177. *Temporibus equidem Sebaſtiani Ziani ducis Veneti, & Lampredii venerabilis archi-piſcopi, atque Dominici Mauroceni comitis.* Ex ſanctuario vero Arbenſi aliam chartam producit idem auctor ſcriptam anno 1180. *Temporibus Aurii Maſtopetri ducis & Theobaldi venerabilis archiepiſcopi & Dominici Mauroceni comitis.* Quare inter utrumque annum ſedes Jaderenſis ſeu translatio Theobaldi ad cathedram Jaderenſem eſt collocanda.

b Pag. 139.

Theobaldo electo archiepiſcopo, recruduit Jaderenſium pervicacia, qua moliebantur ſe ſubtrahere a ſubjectione patriarchæ Gradenſis; ſed præſtat Andream Dandulum exſcribere, qui poſtquam turbas Jadertinas narravit ſub Lampredio prædeceſſore, hæc proſequitur de turbis ſub Theobaldi regimine: *Jadertini*, inquit, *ſuæ ſedis dedignantes ſubjectionem, ne in Lampredii defuncti eligendus ſucceſſor a Gradenſi patriarcha confirmationem ſuſciperet, ab Alexandro papa Eugubinum epiſcopum ab iis electum archiepiſcopum obtinuerunt, cui in traditione pallii commiſit papa, ut Gradenſi patriarchæ obedientiam primati debitam exhiberet, non intendens, ut ſcripſit, juri Gradenſis eccleſiæ ex hoc aliqualiter derogare. Archiepiſcopus Jaderæ receptus reverentiam patriarchæ exhibere a civibus non ſolum prohibitus, ſed etiam ut eccleſiam ſuam eximeret, cum aliquibus civibus Romam accedere coactus fuit, qui iens apud Foſſam-malam infirmatur, literis & nuntiis Jaderenſium propoſitum pontifici enarrat.* (in charta Vangaticienſi anni 1172. Foſſam-malam reperimus in territorio Gavellenſi, per quod ex Dalmatia ad Urbem, vel etiam Venetias, ubi hoc anno morabatur Alexander, facile erat iter. Pariter in veteri necrologio monaſterii ſancti Gregorii urbis Venetiarum ad diem vigeſimam-quintam februarii legitur: *Obiit presbyter Bonus prior ſancti Leonardi de Foſſa-mala.*) *Papa igitur eum redarguens inter cetera per epiſtolam ait*; quæ eo libentius afferimus ad Venetiarum urbis immortalem gloriam. *Venetia in unitate catholica laudabilis ſtetit, & fuit civitas refugii epiſcopis & aliis eccleſiarum præ-*

ANN. CHR. 1177.

latis, qui de Lombardia, Tuſcia & Marchia a ſedibus propriis inſtante ſchiſmate illuc divertere voluerunt. In reformatione quoque eccleſiæ, qualiter ſedem apoſtolicam adjuverint & honoraverint, ad tuam credimus notitiam perveniſſe. Quia igitur tibi imminet ſubjectos a præſumptione ſua compeſcere, cum non debeamus ſequi populum, ſed docere, mandamus, quatenus infra tres menſes, poſtquam Jadram iveris, pergens Venetias eidem patriarchæ obedientiam & reverentiam primati debitam promittas & impendas, & clerum & populum tuum ad idem, ſicut te decet, inducas, ita quod ipſe patriarcha contra te materiam conquerendi non habeat, nec inter Venetos & Jadrenſes gravis ex hoc & periculoſa diſcordia oriatur. Alioquin uſum tibi pallii interdicimus, & te conſecrandi ſuffraganeos tuos, & eccleſias dedicandi auctoritate privamus. Sed archiepiſcopus Theobaldus rediens ad ſuam eccleſiam per Jaderenſes elatos adimplere mandata Romani pontificis pertinaciter prohibitus fuit. Cetera ad annum 1190.

XXVII. Concordia inter Alexandrum III. & Fridericum imp. ſecuta Venetiis.

ANNUS fuit iſte concordiæ inter ſacerdotium & imperium, inter Alexandrum III. nimirum Romanum pontificem, & inter Fridericum imperatorem. Pro loco concordiæ firmandæ electa fuit urbs Venetiarum. *Quinto idus februarii indictione* X. *pontificatus* ſui *anno* XVIII. adhuc morabatur in Apulia Romanus pontifex; ex urbe enim Veſtana per manus Gratiani S. R. E. ſubdiaconi & notarii ea die Antonio priori ſanctæ Mariæ in Pulſano & fratribus ſuis eremiticam vitam agentibus privilegium indulſit, enumerando omnia ejuſdem congregationis loca; quod publici juris facimus ad calcem Appendicis hujus tomi. Ibidem eccleſiam Pulſanenſem dedicavit, teſte Jordano in hiſtoria ſancti Johannis Materenſis abbatis & fundatoris Pulſanenſis, quæ extat apud Henſchenium in Actis Sanctorum [a].

a *T. IV. jun. pag.* 40.

XXVIII. Privilegium Alexandri III. Vangaticienſi monaſterio.

DIE nona martii navim conſcendit; die decima-tertia Jaderam appulit, vigeſima autem vel vigeſima quarta ejuſdem menſis Venetias pervenit. Cum autem Ferrarienſi in urbe moras traheret, ubi ſe receperat ex eadem urbe Venetiarum die dominica Paſſionis, ut ibidem nuncios imperatoris exciperet & audiret, ac firmius locus habendi congreſſus ſtatueretur, amplum privilegium conceſſit Iſaac abbati monaſterii ſanctæ Mariæ de Vangaticia, quo ſuſcepit ſub protectione apoſtolicæ ſedis præfatum monaſterium, quod *a recolende memorie*, inquit, *Hugone quondam marchione conſtat eſſe conſtructum, atque a predeceſſoribus noſtris ſancte recordationis Silveſtro, Calixto & Innocentio Romanis pontificibus libertate donatum, tamquam ad jus beati Petri & ſancte Romane eccleſie ſpeciali prerogativa pertinens.* Bona, quæ recenſentur, eadem ſunt, quæ leguntur in privilegiis Calixti & Innocentii. *Datum Ferrarie per manum Gratiani S. R. E. ſubdiaconi & notarii nonis maji indictione* X. *incarnationis Dominice anno* M. C. LXXVII. *pontificatus* vero *domini Alexandri pape* III. *anno* XVIII. Pontificium diploma edimus ex authentico exemplo a tribus notariis confecto, ſed omiſſis nominibus cardinalium & epiſcoporum, *anno Domini* M. CCC. XLV. *indictione* XIII. *de jovis* VII. *aprilis* coram domino Jacobo de Graſſonibus Mutinenſe, poteſtate prædictæ terræ, nempe Abbatiæ-Pollicinii, quæ nomen recepit ab abbatia Vangaticienſi. Ipſum edidere etiam Silveſtrius & Blancolinius.

XXIX. Altera parthenoni Lucenſi & monaſterio S. Mariæ ad Carceres.

DIE nona ejuſdem menſis maji Venetias iterum ſe recepit Alexander, ubi communi ſuo & imperatoris conſenſu firmatus fuerat congreſſus habendus. Vigeſima-ſeptima die ejus menſis per manus Alberici cardinalis & S. R. E. cancellarii apoſtolica auctoritate abbatiſſam & ſanctimoniales parthenonis ſancti Petri de Luco ſub apoſtolicæ tutelæ patrocinio admiſit,

Digitized by Google

Ann. Chr. 1177.

ſit, ratum habens privilegium Eugenii III. & præcipiens epiſcopo Florentino, & præpoſito ejus eccleſiæ, ut tam in decimis, in ſepulturis, quam in aliis apoſtolicis indultis ſanctimoniales manutenere curarent, & a moleſtis protegerent invaſoribus. *Datum* eſt, ut effertur, Alexandri diploma *Venetiis in Rivoalto anno Domini milleſimo centeſimo ſexageſimo quarto* VI. *kalendas junii*, ſed in apographo imperiti notarii corrigendus eſt annus incarnationis, & ſubſtituendus præſens. Eccleſia ſancti Petri de Luco hoc tempore ab obitu ſancti Thomæ Cantuarienſis archiepiſcopi, qui martyrio coronatus fuerat anno 1170. & canoni Sanctorum ab eodem Alexandro III. anno 1173. adſcriptus, præter ſancti Petri apoſtoli, titulum alium aſſumpſerat ſancti Thomæ martyris. Superſunt monumenta celebrationis ſollemnis ipſius feſtivæ diei penes Lucenſe aſceterium uſque ad annum 1236.

Tertium idem Romanus pontifex privilegium conſcripſit die XXVIII. auguſti Piſtori priori monaſterii ſanctæ Mariæ ad Carceres, cenſum faciens omnium ipſius loci eccleſiarum & bonorum; videlicet nominavit eccleſiam ſancti Andreæ de Curterodulo cum decimis plurium locorum; donationes quoque confirmavit epiſcoporum Patavinorum Sinibaldi, Bellini & Gerardi. Superaddidit ſe probare venditionem, *quam archipresbyter de Ronco cum fratribus ſuis de quadam terra in Minervio rationabiliter ferit vobis & eccleſie veſtre*. Datum *Venetiis Rivoalto* per manum G.. ſanctæ Romanæ eccleſiæ ſubdiaconi & notarii, V. *kalendas ſeptembris indictione* X. *incarnationis Dominice anno* M. C. LXXVII. *pontificatus* vero ſui *anno octavo decimo*.

XXX. Quartum aſceterio Septemfontium in Bononienſi territorio.

Quartum proferimus pontificium diploma eodem anno *menſe octobri* tranſmiſſum a dicto Romano pontifice ad ſanctimoniales ſanctæ Chriſtinæ in agro Bononienſi, & ad Scholaſticam ipſius abbatiſſam. *Datum Venetiis in Rivoalto per manum Gratiani S. R. E. ſubdiaconi & notarii* IV. *nonas octobris indictione* XI. auſpicata menſe ſeptembri, *incarnationis Dominice anno* M. C. LXXVII. *pontificatus vero domini Alexandri pape* III. *anno* XIX. quo adhærens veſtigiis Paſchalis papæ II. prædictum monaſterium poſitum in loco appellato Paſtina in epiſcopatu Bononienſi ſedis apoſtolicæ munimine confovit. Inter bona hujus parthenonis recenſentur poſſeſſiones eidem monaſterio oblatæ a bonæ memoriæ viris Airardi filiis & Aidulini de proprio jure, atque a Martino Camaldulenſi priore ſacris virginibus donatæ. Hæc largitio contigit circa annum 1097. Fundus inſuper, in quo prædictum aſceterium ſitum erat cum omnibus bonis poſitis in fluvio Idicis, & molendinum inter Stratellum & caſtellum Odiſcæ; Oblationes præterea comitis Hubaldi juxta eccleſiam ſancti Johannis de Fontana, & integrum feudum Hugonis de Adelberto; donationes comitiſſæ Beatricis; aliæ filiorum Guidonis de Manfredo, filiorum Ildibrandi de Curte & Vivilendæ; eccleſia ſancti Andreæ apoſtoli in maſſa Baſiliana dono data a Gregorio abbate monaſterii ſancti Michaelis de caſtro Brittorum, concedente Rodulpho priore Camaldulenſi, ſecundo nimirum hujus nominis, & capitulo ipſius conſentiente anno 1156. Voluit demum, ut locus ipſe ſemper permaneret ſub Camaldulenſis prioris protectione, neque epiſcopo ejuſque miniſtris liceret præfati loci congregationem aut ejus presbyteros excommunicare vel interdicere, niſi prius Camaldulenſem priorem caritatis ſtudio requiſierint. Subſcripſerunt poſt Alexandrum quinque S. R. E. cardinales; privilegium edimus ex autographo tabularii parthenonis ſanctæ Chriſtinæ de Bononia.

XXXI. Diplomata Friderici imp. pro Vangaticia, pro Carceribus, pro Avellanenſibus & pro ecc. S. Leonardi ad flumen Æſinum.

Fridericus pariter imperator Venetiis exiſtens menſe auguſto ex pala-

Ann. Chr. 1177.

palatio ducis imperiale privilegium conceſſit monaſterio Vangaticienſi, quod jam productum a Muratorio & a Silveſtrio iterum edimus ex veteri apographo ejuſdem cœnobii ; quo interventu Gothofredi cancellarii ſui, & Marci Mauroceni honorabilis & ingenui Veneti civis, ſub imperiali protectione recepit ſupradictum Iſaac abbatem ejuſque cœnobium, numerans ipſius bona . Interfuerunt Chriſtianus Moguntinus archiepiſcopus , Philippus Colonienſis archiepiſcopus , Arnoldus Treverenſis archiepiſcopus , Oldericus patriarcha Aquilejenſis, Henricus patriarcha Gradenſis, Sebaſtianus Ziani dux Venetiarum , comes Hollandiæ, Marchiones de Eſte Albertus & Obizo, Schinella comes Tarviſii, Wezelo de Camino, Willelmus Tempeſta, Johannes filius Marci Mauroceni, & alii quamplures. *Acta ſunt hec anno Domini* M. C. LXXVII. *indictione* X. *regnante domino Friderico Romanorum imperatore glorioſiſſimo anno regni ejus* XXVI. *imperii autem* XXIV. Menſe eodem, VI. nimirum kalendas ſeptembris, alterum dedit idem imperator monaſterio ſanctæ Mariæ ad Carceres *Veneriis in palatio ducis* & ſignatum *anno Dominice incarnationis* M. C. LXXVII. *indictione* X. *regnante domino Friderico Romanorum imperatore invictiſſimo anno regni ejus* XXVI. *imperii vero* XXIV. *Gothefrido cancellario vice Philippi Colonienſis archiepiſcopi & Italici regni archicancellarii* privilegium recognoſcente , cui ſubſcribunt Volricus Aquilejenſis patriarcha, Chriſtianus Moguntinus, & Philippus Colonienſis archiepiſcopi, Cuonradus Wormatienſis electus , Drudo Feltrenſis epiſcopus, Gabriel filius Gueceli de Camino, & plures alii marchiones, comites & dynaſtæ. Ipſo nimirum præcepto Fridericus ad petitionem marchionum Eſtenſium, Alberti nempe, Obizonis & Boniſacii , & fratris etiam Piſtoris, qui prior erat loci, monaſterium Carcerum ſub ſuæ tuitionis ſpeciali protectione ſuſcepit . Hinc canonici ſancti Auguſtini prius, inde monachi Camaldulenſes, qui in illorum jura introierunt, quotannis *anniverſarium invictiſſimi Friderici* I. *imperatoris* ſollemniter celebrarunt, ut adnotatur ad diem XXVII. auguſti in kalendario minus vetuſto ejuſdem monaſterii , in quo etiam ad diem VI. aprilis alterum præſcribitur *anniverſarium illuſtriſſimi Hieremiæ comitis Caldenatæ*, quem vidimus loci vel inſtitutorem, vel præcipuum benefactorem .

Ibidem exiſtens III. *idus ſeptembris* tertium imperiale diploma dilargitus fuit eccleſiæ ſancti Leonardi ſitæ in litore maris prope Æſinum fluvium, ejuſque rectori Benedicto , confirmans pontem ipſius loci, hoſpitale & omnia bona ipſius . Subjecta erant eccleſia & hoſpitale ſancti Leonardi monaſterio Fontis-avellanæ . Cui Fonti-avellanenſi eremo & cœnobio ante aliquot menſes, hoc eſt XI. *kalendas aprilis* Cucurani commorans (caſtrum erat Fanenſis regionis) amplam auream bullam conceſſerar, locum & fratres dicti loci ſub ſua imperiali tutela recipiens ; teſtibus Chriſtiano Moguntino archiepiſcopo, Eberardo Meſerburgenſi, Adelardo Hildesheimenſi epiſcopis, epiſcopo Florentino , comite Hollandiæ, Walterio comite Fanenſi , Rudigero comite Eugubino, Paganello de Montealbotto, aliiſque. *Acta anno Domini* M. C. LXXVII. *indictione* X. *regnante domino Federico Romanorum imperatore glorioſiſſimo anno regni ejus* XXVI. *imperii* XXIII. quod ex tabulario ejuſdem monaſterii Avellanenſis & ex ſchedis Romualdi Blanci edimus in Appendice.

XXXII. Donaria a Friderico imp. miſſa ad monaſterium Fontis-avellanæ.

Beneficum etiam ſe oſtendit idem imperator erga præfatum monaſterium Avellanenſe, & teſtimonio Jacobillii [b] dono dedit eccleſiæ ejuſdem loci ſacras veſtes & vaſa argentea altaris ſui portatilis cum pluribus ſacris reliquiis ligni ſanctæ Crucis & aliorum Sanctorum , locatis in capſulis argenteis & aureis cum lapillis pretioſis, pallium quoque rubrum cum

b *P. III. SS. Umbr. pag.* 345.

ſim-

fimbriis aureis ſcriptum characteribus, ut ipſe ait, Alemannicis, aliaque ſacra dona & lipſana, quorum ſyllabum texit, quæ ad ipſius tempora aſſervabantur in cimeliarchio ejuſdem monaſterii. Andreas Vallemanius monachus noſter, qui anno 1641. ſub Mauritio abbate lectoris munere fungebatur in dicto cœnobio, quique deſcripſit pretioſas ſuppellectiles ejuſdem eccleſiæ, [a] affirmat pallium ſive vexillum ibidem ſe reperiiſſe auro & unionibus opere phrygio contextum cum imagine ſancti Michaelis archangeli, & Emmanuelis imperatoris Græcorum, & cum literis græcis, quarum in Latinum idioma verſionem dedit hujuſmodi: *MICHAEL ARCHANGELUS. Auris mea exaudivit orationem suam, & tego te alis propriis tamquam ſervum, inimicos autem suos interficio enſe. MANUEL. Ex utero enim materno confiſus ſum in te.* Ex alia vexilli parte legitur: *PRINCEPS ORDINUM INCORPOREORUM.* In medio autem vexilli hæc habentur: *Quemadmodum antea Hieſus Nave flectens genua ſuos pedes ante te ipſum proſtravit, petens a te vires ſumere, & alienigenarum ſubjugare turbas; ita ego Manuel ſervus tuus Eudociæ filius inclitæ ter beatæ........ & præveniens libera me..... ab omni periculo, & ..... habeo enim te cuſtodem meum, animæque & corporis exiſtens in vita, & in noviſſimo quoque & horrendo judicio inveniam te propitium. Per Dominum noſtrum* &c. Et ſubtus: *Habens gemmeum germen porphyrigenitam ſupplici modo me proſterno ante pedes tuos, & ſupplico te, ut protegas me tuis alis auratis.*

a Inter noſtr. Anecd. MSS. T. IV. pag. 141.

Vel ergo Emmanuel Græcorum imperator, qui Anconæ & propinquis litoralibus oris dominabatur, pallium hocce tranſmiſit & obtulit celebri Avellanenſium cœnobio haud multum diſſito a ſua ditione; vel tempore Anconitanæ obſidionis vexillum hoc de manibus Græcorum præreptum a Chriſtiano cancellario & duce exercitus Friderici imperatoris anno 1173. dono miſſum fuerat ex inimicorum ſpoliis ad idem Avellanenſe monaſterium, cujus erat Chriſtianus *commiſſus*. Ceterum fallitur laudatus Jacobillius, qui hujuſmodi dona oblata a Friderico ſcribit Rainerio diacono & priori eremi Avellanenſis ſuique ſtudioſiſſimo, quod idipſum repetit in catalogo ſacrarum Reliquarum; [b] quem fingit Sabino priori ſucceſſiſſe in eremi adminiſtratione ad annum 1157. & probatiſſimæ vitæ opinione obiiſſe die quinta ſeptembris anni 1180. cum in chartulis ejuſdem loci poſt Sabinum Theobaldus, inde Johannes aliique priores reperiantur; Rainerii autem nomine, ut alibi diximus, paginæ ſignentur dumtaxar ab anno 1105. ad annum 1123. Alius quidem tunc vivebat Rainerius, ut mox vidimus, ex Avellanenſi monacho Callienſis prius epiſcopus, inde Spalatenſis archiepiſcopus, & Emmanueli Græcorum imperatori acceptiſſimus, cui etiam a veri ſpecie non abludit imperatorem Græcum dono dediſſe præfatum vexillum, Rainerium vero archiepiſcopum obtuliſſe & tranſmiſiſſe ad ſuam Avellanenſem eremum. Et ita non Fridericianum munus fuerit pallium hocce, ſed munus vel Græci principis Emmanuelis, vel Rainerii Spalatenſis archiepiſcopi. Ex ſupralaudatis Emmanuelis imperatoris piis petitionibus evincitur ipſum fuiſſe filium Eudociæ, quam inter Græcas imperatrices hujus temporis non agnovit Ducangius, [c] dicendumque videtur Johannem Emmanuelis patrem, extincta Irene prima conjuge ſua anno 1124. aliam ſuperduxiſſe uxorem Eudociam, ex qua anno 1125. natus fuerit Emmanuel, qui tempore expeditionis Neocæſarienſis, quæ ſuperſtite patre contigit circa annum 1142. duodeviceſimum, ut auctor eſt Cinnamus apud eumdem Ducangium, attingebat ætatis annum.

b Pag. 12.

c Fam. Augg. pagg. 150. 154.

XXXIII. Ecc. & hoſpitale de Ravone ad urbem Bononiam tradita Camaldulenſibus.

Eremo Camaldulenſi oblatus fuit hoc anno in urbe Bononienſi locus

pro

ANN. CHR. 1177.

pro eccleſia una cum adjuncto hoſpitali erigenda, ut ex ſequentibus monumentis nobis relictis a Simone & a Rainerio monachis Fontis-boni addiſcimus. [a] *Imelda uxor olim domni Burgari gravi infirmitate gravata ſui corporis per ſe ſuoſque hæredes in perpetuum pro Deo jure ultimi teſtamenti reliquit hæredem heremum Camaldulenſem omnium poſſeſſionum ſuarum, quas habebat in loco dicto Beveraria, videlicet terrarum, vinearum & domorum. Item reliquit ſimili modo tenimentum ſive locum, quem emerat, in quo hoſpitale & eccleſiam ad honorem Dei & beatæ virginis Mariæ in refugium pauperum ædificari ſtatuit, & prædictas poſſeſſiones prædicto loco aſſignandas ſimili modo ordinavit. Alias de ceteris bonis ſuis diſtribuendo illa aliis piis locis, ſub anno Domini* M. C. LXXVII. *decimo-tertio kalendas ſeptembris, manu Lamberti notarii.* Hæc ſunt initia eccleſiæ, hoſpitalis & monaſterii de Ravone extra portam ſancti Iſaiæ urbis Bononiæ, quæ confirmata legimus Camaldulenſibus annis 1184. & 1186. a Lucio III. & ab Urbano III. & ſubinde ab aliis Romanis pontificibus. Hoſpitale hocce unitum fuit a Bonifacio IX. prioratui ſanctæ Mariæ de Camaldulino, quod antea anno 1262. a Maſſario priore generali Camaldulenſi commendatum fuerat priori ſancti Damiani ejuſdem urbis, & anno 1303. decreto generalis capituli Bononienſis erectum fuerat in ſanctimonialium aſceterium. Sic appellabatur a fluviolo Ravone, qui nomen dat regioni & parœciæ ſanctæ Mariæ de Ravone unius milliarii quadrante ab urbe remotæ. Fortunius & Grandius confudiſſe videntur erectionem loci de Ravone cum eremo de Burellis, de qua annis ſequentibus. Quare ille ait: „ In eam rem Ildebrandus, qui erat prior Camaldulenſis, ſumma „ diligentia & ſollicitudine incubuit, jamjamque excitato monaſterio tem- „ plum ibi ſancto Salvatori, ac beatiſſimæ Mariæ virgini ſacrandum cu- „ ravit; & Grandius allata Imeldæ donatione ſcribit: Quod & præſtitit Il- „ debrandus tunc generalis ſub invocatione ſancti Salvatoris ac beatæ Mariæ „ ſemper virginis; “ & uterque ipſorum locum de Ravone converſum in ſuburbanam villam, ubi ſeminarii Bononienſis alumni ad ruſticandum conveniunt, dudum ab ordine avulſum affirmant; quæ omnia conveniunt eremo ædificatæ in ſilva Burellorum, & excitatæ in honorem ſanctiſſimi Salvatoris, dictæ etiam Camaldulum de Bononia, quæ revera aſſignata fuit menſæ dicti ſeminarii. De Imelda uxore Burgari ſeu Bulgari, & de ipſo Bulgaro videatur Grandius [b] in appendice monumentorum ad epiſtolam de Pandectis; De eremo vero Burellenſi alibi.

a § *Amiſſe* 214. *A.* 194.

b *Pag.* 268.

XXXIV. Libellus emphyteuſis ſcriptus a Johanne abb. S. Gregorii de Urbe.

ANNO *Dominice incarnationis milleſimo centeſimo ſeptuageſimo ſeptimo* XVIII. *pontificatus domini Alexandri III. pape, indictione* XI. *menſis decembris die duodecima* Johannes abbas monaſterii ſanctorum Andreæ & Gregorii de Urbe una cum monachis ſui cœnobii, Gregorio videlicet œconomo, Nicolao de Mola-rupta, Petro priore ſancti Andreæ de Tibure aliiſque conceſſit Stephano Pantaleonis & Gaytæ ejus matri & Johanni nepoti integrum caſtrum dictum de Guido, *cum penſione trium ſolidorum domini pape & quindecim ſaumarum lignorum.* Ex codice Gregoriano chartam edimus, ex qua in cognitionem venimus, præter obedientiam Molæ-ruptæ, quæ ſubjecta erat cœnobio ſancti Gregorii, acceſſiſſe jam tunc eidem cœnobio etiam monaſterium ſancti Andreæ de Tibure, quod nunc etiam ſubjicitur.

In altera refutationis pagina ſpectante ad monaſterium ſancti Michaelis de Burgo Piſarum apparet nomen Zachariæ abbatis ejuſdem loci, qui Gerardo ſucceſſerat. *Actum Piſis, in ballatorio eccleſie ſancti Martini, Dominice incarnationis anno milleſimo centeſimo ſeptuageſimo octa-*

vo,

vo, more Piſano, *idus novembris indictione* XI. incœpta menſe ſeptembri.

ANN. CHR. 1177.

XXXV.
Charta monaſterii Adalbertini.

Guido abbas ſancti Adalberti in Pereo, habito conſenſu monachorum ſuorum, dilargitus eſt hoc anno *die* XIII. *novembris* Johanni epiſcopo Faventino, & canonicis ac conſulibus urbis Faventinæ quaſcumque poſſeſſiones obtinebat cum omnibus hominibus ibidem habitantibus in territorio Faventino monaſterium ſuum; promiſit vero epiſcopus ſe defenſurum eos homines contra quoſcumque moleſtiam inferentes. Hæc apud Tonduccium in hiſtoria Faventina.[a]

[a] *Pag.* 212.

XXXVI.
Vetera monumenta abbatiæ de Candiculis prope Florentiam.

De monaſterio ſancti Andreæ de Candiculis prope urbem Florentiam, & de Petro ejus loci abbate pauca diximus ad annum 1130. Videtur Petro ſucceſſiſſe Johannes; in reſtauratione enim veteris eccleſiæ, quæ contigit anno 1734. & in permutando ſitu januæ lateralis ejuſdem eccleſiæ, iuventus eſt, ut refert Soldanius,[b] arcus marmoreus figuris cœlatus, in quo ex una parte conſpicitur Chriſtus Dominus ſtans, & navicula cum Petro & Andrea, ſuper quorum capita exarata ſunt verba hæc: *Venite poſt me;* ſubtus autem pedes eorum: *Faciam vos fieri piſcatores hominum*. In ſuperiori vero parte arcus hi verſus leguntur:

[b] *Hiſt. Paſſin. pag.* 204.

> *Tempore, quo fuerat Venetis pax reddita terris*
> *Hoc opus abbatis, lector, cognoſce Johannis.*

Ex alia quoque parte Chriſtus Dominus ſtat quaſi benedicens monachum, ſuper capita quorum ſcriptum eſt: *Anno Domini* M. C. LXXVII. *indictione* X. quo revera anno firmata fuit Venetiis pax inter Alexandrum III. verum pontificem, & Fridericum imperatorem. Ad prædictum Johannem facile pertinet epiſtola ejuſdem Alexandri III., quæ legitur inſcripta *abbati de Candeglio*, quam laudat idem Soldanius. Poſt initia ſeculi ſequentis, rejectis monachis coloris atri, reformandum datum fuit monaſterium hoc Camaldulenſibus.

„ Gerardo archiepiſcopo Ravennati, Alexandro Livienſi, Leonardo
„ Cæſenati ceteriſque archiepiſcopo Ravennati ſubjectis epiſcopis; Guil-
„ lelmo abbati ſancti Apollinaris in Claſſe & aliis eidem archiepiſcopo
„ ſubditis præſulibus Fridericus imperator conceſſit hoc anno, teſtimonio
„ Rubei,[c] ne ad operam quampiam (angarias & perangarias appellat)
„ & alia hujuſcemodi ab aliquo, etiam Cæſaris internuncio, præter ea,
„ quæ ad pia opera & legibus decreta ſunt, cogi aliqua ratione poſſent;
„ idque teſtatum voluit ſuo diplomate dato in comitatu Auximi apud
„ caſtrum Caſarola, *anno ab incarnatione* M. C. LXXVII. *indictione* XI.
„ mutata ſeptembri, *tertio nonas decembris*." De hac exemptione agemus ad annum 1185. quo ſignatum eſt diploma imperiale, quod nos vidimus & proferimus in Appendice; facile confirmatorium indulti præſentis anni.

[c] *Lib. VI. pag.* 352.

XXXVII.
De litibus inter epiſcopos Arretinum & Senenſem, ubi monumenta vetera de Guidone ep. Arretino.

Fervebat per hæc tempora acerrima lis inter epiſcopum Heliottum Arretinum, & inter Gunteramum Senenſem epiſcopum quoad terminos & fines ſuarum diœceſum. Jam a ſeculo eccleſiæ VII. & impenſius temporibus Liutprandi Langobardorum regis excitata fuerat inter utramque eccleſiam hujuſmodi controverſia; ac proinde initio ſeculi octavi adjudicatæ fuerat Arretinæ eccleſiæ aliquot plebes adverſus jura, quæ ſibi uſurpabat eccleſia Senenſis, confirmante Stephano II. Romano pontifice regium Liutprandi judicatum. Sed ſeculo ſequenti ad annum 853. coram papa Leone IV. & Ludovico II. imperatore in concilio Romano diſcuſſa iterum cauſa, prolatum fuit pro eccleſia Se-

nen-

Ann. Chr. 1177.

nenſi. Efferbuit rurſus concertatio anno 1029. ſub Theodaldo Arretino epiſcopo, & recruduit ſub ſucceſſoribus ipſius, potiſſimum vero ſub Guidone paulo poſt initia ſeculi ſequentis, hoc eſt XII. Demum exardeſcente magis magiſque controverſia, demandata fuit hoc anno cauſæ hujus cognitio Laboranti ſanctæ Romanæ eccleſiæ cardinali diacono ſanctæ Mariæ in Porticu; qua occaſione interrogati fuere plures teſtes, & inſtitutum rigidum & validum examen, præſertim quoad jura & quoad tempora ejuſdem Arretini epiſcopi Guidonis. Nos quandoquidem ſerius habuimus acta cognitionis hujus cauſæ, quæ ſumma humanitate ex tabulario canonicorum Arretinorum tranſcripſit, & ad nos miſit nobilis & eruditiſſimus vir Hiacynthus Foſſombronius ejuſdem urbis patritius, plura hic loci ex iis non injucunda in medium proferimus, quibus cupimus corrigi, quæ monumentorum defectu de Guidone epiſcopo Arretino protulimus tomo antecedenti. Aſſeruimus ad annum 1115. [a] Guidonem priorem generalem Camaldulenſem eo anno ad ſuperos evolaſſe a menſe ſaltem aprili ad menſem julium, & Guidonem, qui hoc eodem anno ad inſulas Arretinas evocatus fuit, non fuiſſe Guidonem priorem generalem, ſed alterum Guidonem monachum alicujus Arretini monaſterii Camaldulenſis congregationis, quæ plura tunc temporis cœnobia in urbe & in diœceſi Arretina obtinebat. Verum ex teſtium depoſitione intelligimus Guidonem epiſcopum Arretinum, qui altercationes habuit cum Gualfredo vel Gauſredo Senenſi epiſcopo quoad plebes Arretini territorii, priorem antea fuiſſe eremi Camaldulenſis, & qui magnum ſibi fecerat nomen in prioratu Camaldulenſi, majus ſibi nomen comparaſſe in Arretino epiſcopatu; quem proinde jure merito Camaldulenſem faciunt præter ſcriptores omnes Arretinos, plures alii auctores, inter quos Gammurinius, appellatum etiam Buccatortam communiter. Operæ pretium idcirco arbitramur juris publici facere partem eorum actorum, quæ rem ipſam non tantum, ſed plura illuſtrant tum ad Guidonem tum ad eccleſiam Arretinam ſpectantia.

a T. III. pag. 164.

Iſti ſunt teſtes Aretinæ eccleſiæ apud Sanctum Quiricum in Oxenna examinati. „ Petrus presbyter plebanus ſancti Valentini juratus dixit. Eram
„ quaſi annorum ſexdecim tempore Gualterii epiſcopi Aretini, & eram
„ ſubdiaconus ab ipſo factus, & eram apud ſanctum Valentinum de Ful-
„ lonica in obſequio presbyteri Ugonis in ipſa plebe ſancti Valentini.
„ Tunc vidi prædictum epiſcopum G.. in eadem plebe, & vidi eum in
„ prandio & in cæna, & dixit mihi tunc magiſter meus, ſcilicet præ-
„ fatus Ugo, quod ille dominus epiſcopus G.. tum faciebat circam per
„ plebes ſuas, ex quibus una erat ipſa plebs ſancti Valentini. Profe-
„ ctus inde ipſe epiſcopus G.. ivit ad alias plebes ſuas, ut dicebat ille
„ magiſter meus Ugo, pertinentes ad circam. Poſt hæc, ut dicebatur
„ palam, epiſcopus ipſe G.. coram pp. Calixto de crimine fuit accu-
„ ſatus inceſti, deinde convictus ab ipſo domino papa depoſitus fuit, a
„ cujus depoſitione poſt tres menſes electus fuit in epiſcopum Aretinum
„ prior de Camaldul. qui dicebatur Guito, & agnominabatur Buccator-
„ ta, & factus epiſcopus a domino Calixto papa, ſub quo Calixto ſine
„ quæſtione per quinque annos tenuit has omnes plebes, & eccleſias, de
„ quibus facit quæſtionem Senenſis eccleſia contra Aretinam. Poſt quin-
„ que annos illos exactos, ut dicebatur palam, Senenſis epiſcopus, ut
„ puto Gualfredus, conqueſtus fuit domino papæ Calixto de epiſcopo &
„ eccleſia Aretina, aſſerens, quod tenebant plebes vel eccleſias iſtas ſuas,
„ ut dicebat, de quibus eſt quæſtio nunc inter Aretinum & Senenſem
„ epiſ-

„ epiſcopos, & ab ipſo domino papa quæſivit inde juſtitiam. Tunc do- Ann. Chr. 1177.
„ minus ipſe papa Calixtus citavit ad præſentiam ſuam prædictum G.
„ Aretinum epiſcopum, & præfixit illi certum diem, quo eſſet in præſen-
„ tia ſua ſuper antelibata quæſtione ſufficienter inſtructus contra Senenſem
„ epiſcopum. Sed ipſe Aretinus epiſcopus G., apud Camaldol. intentus cui-
„ dam cauſæ, non, ut mihi videtur, per dies quinque ultra diem &
„ terminum a domino papa præfixum ſibi, diſtulit ſe apoſtolico conſpe-
„ ctui præſentare. Ea propter dominus papa motus, ut dicebatur, poſ-
„ ſeſſionem illi & eccleſiæ Aretinæ abſtulit præſignatarum plebium ſeu
„ eccleſiarum, ſuper quibus ei facta fuit ab epiſcopo Senenſi querela, &
„ dedit ipſam poſſeſſionem Senenſi epiſcopo, & eccleſiæ ſuæ, & ex tunc,
„ ut recolo, fere per annum eccleſia Senenſis poſſedit eccleſiam iſtam
„ ſancti Quirici, in qua & plebanum conſtituit, ut dicebatur, presbyte-
„ rum Teuzonem, quem ego vidi hic, & vidi & audivi eum nomina-
„ nari plebanum, & publice dicebatur hic eſſe pro Senenſi eccleſia. His
„ itaque geſtis *&c.* "

In hac depoſitione Petri plebani emendandum eſt nomen Romani pontificis, qui non Calixtus II. ſed Paſchalis II. fuit, a quo accuſatus de inceſto depoſitus eſt Gualterius epiſcopus Arretinus. Cum enim Guido Arretinus epiſcopus in autographa pagina tabularii Fontis-boni conceptis verbis aſſerat ſe anno 1117. tertium gerere præſulatus ſui annum, liquet ipſius prædeceſſorem loco motum fuiſſe ab eodem Paſchali, qui uſque ad annum 1118. pontificatum tenuit. Evectus Guido ad epiſcopalem cathedram pacifice obtinuit per quinquennium plebes, toto nimirum reliquo pontificatus Paſchalis II. tempore, tempore Gelaſii II., & primordiis pontificatus Calixti II. Ex Galliis Romam petenti Calixto Gualfredus epiſcopus Senenſis querimoniæ libellum obtulit, obtendens præreptas ſibi fuiſſe aliquot epiſcopatus ſui plebes ab epiſcopo Arretino. Dies dicta fuit epiſcopo Guidoni; verum cum hic ad condictum terminum ſe coram pontifice non ſtitiſſet, cauſa decidit, & plebes Senenſi epiſcopo fuere tributæ.

Ex ejuſdem teſtis reſponſionibus eruitur ſecundo loco admittendum eſſe in cenſu epiſcoporum Arretinorum Gualterium, quem nos, licet memoratum a Bujano & a Mauro Arretinis epiſcopis, locum tamen ipſius fruſtra quærentes [a] alibi explofimus, conjicientes Gregorium epiſcopum, cujus monumenta ab anno 1104. ad 1114. ſuperſunt, forte fuiſſe binomium, & Gualterii etiam nomen tuliſſe. Cui conjecturæ modo alteram addimus, quam nobis aperuit ſuprarelatus Cl. V. Foſſombronius, duos nimirum eodem tempore antiſtites Arretinis jus dixiſſe, Gualterium Henrici V. imperatoris partes ſectantem, & Gregorium pontifici Paſchali obſequentem. Videtur, ſubdit ille, conjecturæ robur addere epiſtola ejuſdem Paſchalis, qua minatur interdictum clero & populo Arretino, eo quod morem non gererent proprio epiſcopo. Epiſtola Paſchalis legitur in codice Udalrici Babembergenſis libro II. n. 244. in collectione Georgii Eccardi [b]. Scimus etiam anno M. C. XI. inter clerum & populum Arretinum diviſos fuiſſe animos, quo anno Henricus V. cædibus pariter, incendiis, depopulationibus Arretium vaſtavit, & a veri ſpecie non abludit imperatorem eo temporis epiſcopum ſibi faventem urbi præpoſuiſſe, Gualterium nimirum, adverſus Gregorium legitimum epiſcopum. Legatur quoque alia ipſius Paſchalis epiſtola ad eumdem imperatorem Henricum, in qua hæc habet [c]: *Frater noſter Aretinus adhuc inter procellas quatitur, & longe portum videt .... dilectionem itaque veſtram rogamus, ut*

[a] T. III. pag. 66.

[b] T. II.

[c] ibid. col. 275.

Ann. Chr. 1177. *prædicto fratri noſtro gratiam veſtram reddatis , & poſſeſſiones eccleſiæ reſtituatis ; fidelibus quoque ſuis injungite , ut ab ejus ſervitio ulterius ſe non ſubtrahant.* Hæc verba indicant ſchiſma tunc viguiſſe in eccleſia Aretina. Quod exploratum eſt, Gualterius ab ipſo Paſchali dignitate male acquiſita privatus fuit, & ob inceſti crimen depoſitus; obeunte autem vel etiam cedente altero epiſcopo Gregorio circa annum 1115. evocatus eſt e ſua Camaldulenſi ſolitudine Guido.

Presbyteri Petri narrationi concinunt alii teſtes : „ Domnus Rodulphus
„ monachus monaſterii Campi-leonis juratus dixit: Quaſi decennis eram,
„ & vidi epiſcopum Aretinum Gualterum, qui , ut dicebatur , tenebat
„ omnes illas eccleſias &c. Illi Gualtero ſucceſſit Guido Buccatorta &c.
„ Presbyter Homodei de Romena juratus dixit : Credo quod Paſchalis
„ tempore Aretina eccleſia poſſedit omnes eccleſias , unde modo eſt liti-
„ gium &c. Et tunc quando Paſchalem papam vidi , ut dixi , Aretinus
„ epiſcopus erat Gualterus , quem ego vidi . Gualtero ſucceſſit G.. Buc-
„ catorta, ab ipſo Paſchali ſactus epiſcopus &c. “

Proſecutionem hiſtoriæ quæſtionis ſuper plebes inter utrumque epiſcopum Arretinum & Senenſem addiſcimus ex altero teſte. „ Baccalarinus civis
„ Aretinus juratus dixit: Annos habebam , ut puto , XIV. vel eo amplius, &
„ audivi tunc pluraliter dici , & ſpecialiter a Guilielmino patre meo , quod
„ Gual. epiſcopus Senenſis traxit epiſcopum Aretinum Gui. in cauſam, &
„ ſuerunt ambo Romæ coram papa Calixio pro eccleſiis, quas tenebat Areti-
„ na eccleſia , unde modo eſt litigium. Et tunc papa Calixtus ſententialiter
„ conceſſit Gual. Senenſi epiſcopo præſatas litigioſas eccleſias . Si tamen
„ ambo præfati epiſcopi ſimul interſuerunt ipſi ſententiæ , non recolo
„ me audiſſe. Audivi tamen a patre meo , quod poſt illam ſententiam
„ una dierum in Lateranenſi palatio præſato epiſcopo Gui. Portuenſis
„ epiſcopus dixit: Epiſcope Aretine non mihi velis ſemper malum , &
„ ait ei epiſcopus Gui. Quommodo poſſum tibi bonum velle , qui divi-
„ ſiſti epiſcopatum meum per medium , & abſtuliſti mihi ? Si reverſus
„ Aretium ſuero , totus incidar . Et ait ei Portuenſis epiſcopus : Ab-
„ ſit , quod de tuo dederimus aliquid Senenſi eccleſiæ ; ecce in manu
„ mea cartula, in qua ſcriptum eſt , *ſalva juſtitia Aretinæ eccleſiæ*. Ait
„ ad eum epiſcopus Gui. Domine , Senenſis epiſcopus ſortis eſt , & po-
„ tens; ex quo abierit & tenuerit eccleſias illas , numquam amplius di-
„ mittet eas. Dixit ei Portuenſis epiſcopus: Quandocumque voluerimus,
„ mittemus ei tres literas , & ipſe ad nos cum ſeſtinatione redibit , &
„ ſaciemus tibi juſtitiam . Cogito , quod epiſcopus Gual. tunc reverſus
„ eſt domum ; de Aretino neſcio, ſi redivit domum tunc; ſcio autem ,
„ quod pater meus redivit , & poſtea reverſus eſt Romam , & ſuit ibi
„ cum epiſcopo Gui. & ſicut audivi ab ipſo patre meo , tunc iterum
„ fuerunt Aretinus epiſcopus Gui. & Gual. Senenſis epiſcopus propter
„ anteſatas eccleſias coram pontifice, qui Calixto ſucceſſit , & litigarunt
„ coram eo de ipſis eccleſiis . Adhuc pendente lite una die in Latera-
„ nenſi palatio quidam pulcher clericus toto capite reſperſus albicantibus
„ canis, vidente tunc & audiente patre meo atque præſente , acceſſit ad
„ epiſcopum Gui. & ait ad eum : “ (Hæc eadem ex alio teſte nonni-
a *Pag.* 72. hil variata reſert etiam Grazinus [a] in libro Vindiciarum SS. MM. Arreti-
b *T. III. pag.* 225. norum, quæ nos quoque ex ipſo attulimus ad annum 1125.[b]) „ Epiſcope Are-
„ tine, quid feciſti de cauſa tua . Et ait ei epiſcopus , quid ſacere poſ-
„ ſum? injurioſe ducor & tractor in curia iſta, & totum meum jam ex-
„ pendi , quid agam neſcio. Cui ſenex ille reſpondit: Mitte ad montem
„ Sira-

„ Siracti pro regiſtro papæ Alexandri, in quo eſt diffinitiva ſententia „ ſuper controverſia, quæ olim fuit de ipſis eccleſiis inter Aretinam & „ Senenſem eccleſias. Quo dicto ſenex ille abiit, & ad juſſionem epiſco- „ pi Gui. pater meus, ut mihi dixit, ivit poſt eum in palatio, ut re- „ vocaret eum ad epiſcopum, quatinus eum interrogaret plenius, ſed non „ ulterius inventus eſt, & a pleriſque creditus eſt fuiſſe beatus Donatus. „ Tunc epiſcopus Gui patrem meum direxit ad amicum ſuum, qui di- „ cebatur Gualfredus de Papa habitantem in caſtello Caprallica prope „ Sutrium, rogans eum, ut faceret eum habere mutuo prædictum regi- „ ſtrum, qui & fecit petitionem ejus. Quo regiſtro reperto in monte Si- „ racti, mox illum ibi pater meus aperuit, & protinus ei capitulum „ præfatæ ſententiæ primum occurrit. Erat enim pater meus literatus. „ Invenit, quod volebat, & regiſtrum illud totum detulit epiſcopo Gui. „ & epiſcopus oſtendit illud curiæ. Deinde pater meus, ſicut mihi dixit, „ interfuit ſententiæ præſignati domini papæ tunc datæ pro eccleſia Are- „ tina ſuper antedictis eccleſiis. Tunc epiſcopus Gui. Aretium redivit jo- „ cundus & victor. Venit quoque nuntius domini papæ, ſicut dicebatur, „ tunc miſſus ab eo, clericus erat, & ego eum vidi, & ſicut dicebatur „ vulgariter, ille nuntius ex parte domini papæ inveſtivit eo tempore „ epiſcopum Gui. de præfatis eccleſiis litigioſis. Ante victoriam illam „ & poſtea vidi letanias de eccleſiis, ut dicebatur, illis venientes ad epi- „ ſcopium iſtud ſancti Donati, clericos etiam ad ſynodum & ad ordines „ ſuſcipiendos &c. “

Produxit Grazinus ex iiſdem teſtibus alia nonnulla lectu jucunda, quæ edidimus tomo III. Ex ipſo quoque intelligimus ampliſſimam Honorii II. bullam pro eccleſia Aretina fuiſſe datam [a] *tertio nonas martii indictione* III. *anno dominice incarnationis* M. C. XXV. Nunc vero proſequamur ple- bani ſancti Valentini intermiſſam narrationem.

[a] Pag. 57.

„ His ita Romæ geſtis regreſſus eſt epiſcopus G.. & præpoſitus Buja- „ nus cum eo. Epiſcopus G.. abiit Aretium; Bujanus vero præpoſitus „ divertit huc, & exiſtens extra burgum iſtum ſancti Quirici gratulaba- „ tur foris, & exultabat de aquiſitione tanti triumphi, nec intravit huc, „ ſet abiit poſt epiſcopum apud Aretium. Epiſcopus G.. expectavit, ut „ divulgabatur, nuntium domini papæ Honorii, qui apoſtolica auctorita- „ te debebat epiſcopum ipſum in poſſeſſionem reſtituere prædictarum ec- „ cleſiarum. Venit poſtea nuntius ille groſſus, & craſſus & raucus; hoc „ enim videlicet oculus meus vidit, & audivit auris mea, & erat illi „ nomen, ut opinor, Divizus. Tunc epiſcopus ipſe Guido cum illo „ nuntio domini papæ Honorii venit ad plebem ſancti Valentini, ſed an- „ tequam accederet ad plebem ipſam epiſcopus, dixit mihi prænomina- „ tus presbyter Ugo magiſter meus: Ecce nuntius domini papæ venit „ cum epiſcopo Aretino ad reveſtiendum eum de ipſa eccleſia, & de „ aliis, unde eſt litigium inter ipſum & epiſcopum Senenſem. Et ſub- „ ſequenter venit ad ipſam plebem ſancti Valentini, & me vidente re- „ ceptus fuit in ſonitu campanarum, me etiam ſonante cum aliis, cum „ cruce, incenſo & aqua benedicta, & in cantu reſponſorii, quod eſt „ *Ecce ſacerdos magnus*. Erat autem campanile foris ante eccleſiam; & „ tunc continuo præfatus nuntius papæ Honorii reveſtivit eum de plebe „ ipſa per funes campanarum, quas ego tenebam in manu mea, & po- „ ſuit in manum illius, & tunc præfatus Divizus clauſit portas eccleſiæ, „ & aperuit eas, & poſuit eas ambas in manus ejus, ſcilicet epiſcopi „ G.. & ivimus ad altare, & ibi poſuit pannos altaris in manus ejuſdem

ANN. CHR. 1177.

„ epiſcopi, & in hunc modum teveſtitus eſt, & etiam ibidem hoſpitati ſunt in ſero illo; ipſi enim poſt nonam venerant. Mane autem „ facto ipſe epiſcopus cantavit ibi Miſſam, & ſermocinavit ſic incipiens, „ ſi bene recordor: *Imitatores mei eſtote ſicut filii kariſſimi*. Poſt Miſſam „ ibi pranſus eſt, & poſtea abiit inde ad plebem ſancti Donati de Bibiano, & ſimilitet ab eodem Divizo idem epiſcopus de ipſa plebe me „ vidente reveſtitus eſt per funes campanarum, & per eccleſiæ portas ab „ eodem Divizo clauſas & apertas, & per pannos altaris. Similiter autem idem epiſcopus ab eodem Divizo reveſtitus eſt de omnibus aliis „ plebibus litigioſis per funes & portas, & pannos altaris earumdem eccleſiarum, me vidente & præſente, exceptis duabus plebibus, ſcilicet „ plebe de Meſule, & plebe ſancti Conſtantii, ubi ego ad reveſtiendum „ non interfui.

„ Spetialiter autem illud eſt memorandum, quod idem epiſcopus Aretinus cum prædicto Divizo nuncio domini papæ appropiavit burgo „ huic ſancti Quirici, & ibi foris manſit in loco, ubi dicitur *a le prata*, & ut ſermo erat, miſit ipſum Divizum in burgum iſtum dicens ad „ eum: Vade in burgum & ad plebem, & ſi videris, quod poſſis me „ reducere in caſam meam pacifice, & ſi potes me reveſtire de ea in „ quiete, mihi placet; alioquin illuc non veniam, quia nolo, quod inde „ ſit bellum propter me. Tunc intravit in burgum iſtum Divizus, & „ cum eo Bujanus præpoſitus Aretinus. Omnibus introeuntibus, Senenſes, „ qui erant hic cum burgenſibus loci hujus, quorum major pars favebat „ Senenſibus, expulerunt ipſum Bujanum & ſocios ejus, quorum uni „ præciſa fuit manus; Divizum tamen non expulerunt. Videns igitur „ epiſcopus illum, cui manus erat amputata, & manum adhuc pendentem a brachio, ingemuit & planxit, & tamen miſit ad Divizum dicens: Adhuc vide, ſi potes me reſtituere pacifice in caſa mea; ſin autem ibo ad dominum papam. Sero ergo illo; nam poſt horam nonam „ acceſſerat epiſcopus, & etiam ego cum ſuis, remanſit hic Divizus, „ placavit populum, vias expediri fecit, & dirigi, & mane miſit ad „ epiſcopum, & fecit eum venire ad eccleſiam iſtam ſancti Quirici, & „ me præſente & vidente portas has, quæ ſunt a ſtrata, ipſe Divizus „ clauſit & aperuit, & in manus illius poſuit, deinde poſuit in manum „ ejus pannos altaris, tertio loco poſuit in manus funes campanarum; „ ſic enim erat ſeries rerum, & adhuc, ut cernitis, eſt. Ex tunc continue ſine intermiſſione nunc uſque poſſedit Aretina eccleſia, & ex quo „ reſtitutio hæc facta eſt per Divizum, ſunt anni LII. & plus *&c.* “

Hæc Petrus plebanus teſtis. Porro, cum bulla apoſtolica Honorii II. data fuerit anno 1125. quo anno etiam per apoſtolicum nuntium Guidoni Arretino epiſcopo reſtitutæ fuere plebes controverſæ, deducitur ad hunc annum 1177. pertinere examen teſtium coram Laborante cardinale diacono; licet fortaſſe lis excitata fuiſſet annis antecedentibus inter Heliottum & facile etiam ipſius prædeceſſorem Hieronymum epiſcopos Arretinos, & inter Gunteramum epiſcopum Senenſem. Hæc addidiſſe non pœnitet, tum ad emendationem eorum, quæ protulimus ſuperioribus annis, tum etiam ad illuſtrandam hiſtoriam noſtri epiſcopi Guidonis, cujus pietatis & zeli non ſpernenda monumenta ex oculatis teſtibus nota volumus, quæ majorem in partem nunc primum lucem aſpiciunt.

ANNA-

ANNALES CAMALDULENSES

LIBER TRIGESIMUS-TERTIUS.

Ab anno CHRISTI M. C. LXXVIII. *ad annum* M. C. LXXXV.

NON ſolum apud Romanum pontificem Alexandrum III. gratiam iniit Rainerius archiepiſcopus Spalatenſis, legati apoſtolici munere in Dalmaria fungens, ſed etiam apud Emmanuelem Orientis imperatorem, per hæc tempora, quibus dominio Græcorum imperatorum parebant Spalatenſes cum tota fere Dalmatia & Chroatia. *Eo tempore,* inquit Thomas archidiaconus apud Lucium, [a] *Emmanuel inclytæ memoriæ apud Conſtantinopolim imperabat. Tota autem Dalmatia & pene Chroatia univerſa ſubjecta erat principatui ejus. Ipſe autem erat benignisſimus circa omnes ſibi ſubjectos, non tributorum exactor, ſed divitiarum ſuarum liberaliſſimus diſtributor. Omnes ad ſe venientes honorabat, omnibus impenſas ex fiſco regio exbibebat. Recepta etiam computatione capitum civitatis Spalatenſis, mittebat ſtipendia omnibus, infantibus etiam in cuna jacentibus ſingulos aureos dari faciebat. Mittebat autem duces ſuos cum magno apparatu armorum portantes pro ſumptibus pecuniam copioſam, qui veniebant & tenebant civitates maritimas, & magnam Chroatiæ partem. Itaque Spalatenſes rogaverunt Rainerium archiepiſcopum, ut pergeret CPolim ad imperialem curiam viſitandam; qui gratanti animo acquieſcens, aſſociatis ſibi aliquot de nobilibus civitatis CPolim profectus eſt. Ingreſſuſque ad Emmanuelem imperatorem, ipſumque ex parte ſuorum civium multum reverenter ſalutans valde honorifice ab imperatore ſuſceptus eſt, & quamdiu ibi manſit, ſatis venerabiliter impenſis ex curia affluenter exhibitis, procuratus eſt. Cum autem redeundi licentiam a principe poſtulaſſet, donavit ei munera pretioſa ſatis & non pauca; ſicque ad eccleſiam ſuam gaudens & locuples eſt reverſus.* Credendum eſt, acceſſiſſe conſenſum Romani pontificis, quo permittente Raynerius ad curiam imperatoris Græci ſe contulerit, fidelitatemque ipſi ſpoponderit pro Spalatenſi urbe; ea enim de cauſa ejus anteceſſor Girardus detrectavit imperatorem adire, niſi pontificis Romani præcederet mandatum. Captata occaſione privilegia etiam obti-

ANN. CHR. 1178.

I.

Rainerius archiep. Spalatenſis acceptus Emmanueli Græcorum imperat.

a Pag. 330.

Digitized by Google

Ann. Chr. 1178. obtinuerit Rainerius pro recuperandis juribus & bonis ſuæ eccleſiæ violenter occupatis & detentis ab improbis hominibus, ſed de hac re fuſius ad annum 1180.

II. Vicecomitatus Vallialæ collatus a Camaldulenſibus. De Johanne duce Ravennate. Ildebrandus prior Camaldulenſis cum voluntate Placidi abbatis Urani, qui erat inſuper prior eremi Camaldulenſis, Tebaldi prioris ſancti Bartholomæi de Anglari, Placidi abbatis ſancti Viriani, & Placidi alterius prioris de Planeto, conceſſit Ugoni, Marino & Jacobo filiis germanis Guaſtonis quondam de Valliala vicecomitatum Vallialæ, caſtri nempe & curtis, in feudum, ſicut ipſe obtinebat Ugolinus de Carciano, & inſuper conceſſit ipſis vineas & hortos, qui fuerunt Quinravallis inter caſtrum & Tiberinam; *pridie kalendas junii indictione* x. *imperante Friderico*, ſed indictio eſt corrigenda, quæ hoc anno erat xi.

Poſtremum eſt hoc monumentum, quod inter chartas Camaldulenſis tabularii repererimus Ildebrandi prioris, quem tamen vixiſſe in officio exiſtimamus uſque ad menſem majum anni 1180. qui primum ſignatur nomine Rodulphi prioris ejuſque ſucceſſoris. Re enim vera, cum in examine teſtium ſub anno 1218. in depoſitione [a] Guidonis Mazzolini canonici Arretini, qui proceſſus autographus ſervatur in archivo capitulari canonicorum ejuſdem eccleſiæ Arretinæ, habeatur, quod *in ſynodo epiſcopi Heliotti ſermonem habuit Rodulphus tunc monachus, poſtea prior Camaldule, & deinde epiſcopus Anconitanus, quem fuiſſe*, dixit, *de ſancto Miniate*, & quod *ſynodus Heliotti habita fuit poſt ſynodum Lateranenſem*, quæ poſtrema celebrata eſt menſe martio anni 1179. dicendum erit Rodulphum ſuffectum non fuiſſe in locum Ildebrandi niſi anno 1180. quo certe anno conſtat menſe majo ipſum congregationi Camaldulenſi præfuiſſe; præſertim etiam, quia teſtes interrogati in noſtro proceſſu annorum 1216. & 1217. conceptis verbis aſſerunt Rodulphum *parum ſtetiſſe in prioratu*, eo quod factus fuerit epiſcopus Anconitanus, & conſequenter innuunt uſque ad eum annum Ildebrandum perduraſſe in regimine. De Heliotro epiſcopo Arretino, qui poſt Hieronymum eam ſedem tenuit, alibi alia proferemus.

„ Exeunte hoc anno decimo-tertio kalendas octobris Ravennæ Johannem ducem, inteſtatus ne moreretur, aſſentiente Fide ejus conjuge, „ teſtamentum feciſſe, ſcribit Rubeus [b], illudque in primis fidei ejus „ commiſiſſe. Reliquiſſe autem tum eccleſiæ Ravennati libras Lucenſes „ quinquaginta pro abſolutione decimarum, tum ſacræ ædi divæ Mariæ „ in Portu, ubi ſepeliri cupiebat, agrum & molas frumentarias; item „ cœnobiis Claſſenſi, divi Petri ad Vincula, divi Severi, divæ Mariæ in „ Urano, aliiſque monaſteriis plurima legaſſe. “ Nominantur bona ex donatione Johannis ducis in bulla Urbani papæ III. ad annum 1186. pro monaſterio ſancti Apollinaris in Claſſe, quæ bona Johanni huic tribuenda potius quam aliis hujus nominis ducibus arbitramur, quia primum in Urbani bulla hæ Johannis ducis donationes recenſentur. Conſtat ſiquidem ex paginis tabularii archiepiſcopalis Ravennatis plures duces Johannis nomine inſignitos vixiſſe, viros primariæ nobilitatis, quorum aliquot ſeculo decimo & undecimo celebrium nomina ſubnectimus. Johannes dux pater Honeſti ſubdiaconi, Johannes dux quondam Sergii ducis, Johannes dux pater nobilis viri Sergii, Johannes dux pater Natalis ducis [c] ad annum 955. recenſentur. Johannes dux pater Johannis diaconi & abbatis ſancti Georgii foris portam Ravennæ [d] ad eumdem annum; Johannes dux, Maria uxor Johannis ducis, Amelricus filius Johannis ducis, Guilla nobilis femina filia Johannis ducis [e] ad annum 963. Petrus ſubdia-

a *Num.* 531.

b *Lib. VI pag.* 352.

c *Capſ. B.* 489.

d *Cap. G.* 2878.

e *Capſ. E.* 1857.

Ann. Chr. 1178.

diaconus & filius quondam Johannis ducis [a] ad annum *968*. Johannes filius Andreæ ducis [b] ad annum *976*. Ad annum 1014. [c] Petrus quondam Johannis ducis. Ad annum 1030. [d] Johannes dux & Johannes filius Petri ducis. Petrus dux & Johannes dux ſub [e] anno 1034. Alterius ad annum 1063. [f] Amelricus filius quondam Johannis ducis. Demum ad præſentem annum Johannes dux, qui teſtamentariis tabulis ſuis beneficum ſe exhibuit erga plura monaſteria Ravennatia. Etiam ſeculo ſequenti Johannes dux vir Orabilis legitur [g] ad annum 1258. Pariter in tabulario Pompoſiano ad divi Benedicti Ferrariæ ſub anno 1012. nominantur Petrus dux filius quondam Johannis ducis, & Johannes filius Petri ducis.

a *Capſ. I.4480.*
b *Capſ. B. 487.*
c *Capſ. F. 2084.*
d *Capſ. E. 1814.*
e *Capſ. I. 4421.*
f *Capſ. G. 2780.*
g *Capſ. P. 8357.*

IIII. Privilegium Alexandri III. Guittoni abb. S. Silveſtri de Monte-ſubaſio - Eccleſia S. Joh. de Vighizolo data monaſterio S. Mariæ ad Carceres.

Guittoni abbati monaſterii ſancti Silveſtri in Monte-ſubaſio confirmaſſe privilegio ſuo, quod præ manibus habuit, bona ejus monaſterii hoc anno Alexandrum III. tradit Jacobillius [h], & præter ea, quæ memoravimus ad annum 1011. hæc alia in diplomate ſuo recenſuiſſe; nimirum eccleſias ſancti Petri de Forzano, ſanctæ Mariæ de Pattono, ſancti Johannis de Balneo, ſanctæ Mariæ de Papiano, ſancti Angeli de Ruita, ſancti Angeli de Polveſe, ſancti Petri de Fracta, ſancti Silveſtri de Bevania, ſanctæ Mariæ de caſtello Ermentano, ſancti Felicis in maſſa Reola, ſancti Silveſtri de Caſali, aliaſque in diœceſi Spoletana; in Peruſina vero eccleſias ſancti Savini de Caliano, ſanctæ Mariæ de Orbe, ſancti Facundini, ſanctæ Mariæ de colle Prepo, ſanctæ Mariæ in colle Bernero, ſancti Feliciani de Bocchiano, ſanctæ Mariæ in Caſſano *&c.* Monaſterium ſancti Silveſtri excitatum, ut creditur a ſancto Romualdo, niſi anteriori tempore, ſaltem a pontificatu Eugenii III. parebat diſciplinæ eremi Camaldulenſis.

h *T. III. pag. 306.*

Piſtor prior monaſterii ſeu canonicæ ſanctæ Mariæ de Carceribus teſtis interſuit præſenti anno diviſioni bonorum ſactæ a Taurello inter marchiones Eſtenſes Albertum, Opizonem & Boniſacium. Idem prior hoc eodem *anno milleſimo centeſimo ſeptuageſimo octavo, indictione undecima* x. *kalendas januarias* titulo donationis & oblationis recepit a Gerardo Pomedella epiſcopo Paduano eccleſiam ſeu plebem ſancti Johannis de Vighizolo cum omni jure ad ipſam pertinente, retinente ſibi epiſcopo jus plebatus tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus. Actum in Padua, præſentibus Guifredo Paduano archipresbytero, presbytero Cono, Johanne Bono Saccenſi archidiacono, Johanne Bonino capellano epiſcopi Paduani canonicis, Jordano archipresbytero de Maſſerata, & Balduino archipresbytero de Merlaria. Hanc donationis paginam edimus ex autographo tabularii noſtri ſancti Michaelis de Muriano, primam vero publici juris fecit Muratorius in Antiquitatibus Eſtenſibus [i]; ſubjicimus autem ſigillum ejuſdem Patavini epiſcopi, quod pendet ex donationis charta.

i *P. I. pag. 348.*



Ann. Chr. 1179.

IV. Concilium œcumenicum Lateranenſe sub Alexandro III.

Interfuit hoc anno Rainerius archiepiſcopus Spalatenſis concilio Lateranenſi celebrato ab Alexandro III. ejuſque nomen legitur inter epiſco-

Ann. Chr. 1179.

a T. XIII. Concil. col. 415.

b Pagg. 143. 148.

piſcopos aſſidentes.[a] Theobaldi autem archiepiſcopi Jadertini nomen non apparet, forte quia prohibitus Romam accedere a ſuis civibus Jadertinis, qui ſe ſubtraxerant contra pontificia mandata ab obedientia patriarchæ Gradenſis. Sed de provincia Jaderenſi leguntur nomina Lanfredrii Abſarenſis, Drogonis Veglenſis, Andreæ Arbenſis, Matthæi Nonenſis & Michaelis Scardonenſis epiſcoporum, quorum trium poſtremorum monumenta ſuperſunt in chartis horum temporum apud Lucium[b]. Interfuit & Jacobus epiſcopus Senogallienſis. Hunc ex eadem Avellanenſi familia evectum ad infulas Senogallienſes aſſerit Germanus Botta in ms. opere de Sanctis & Beatis Camaldulenſibus, aſſeritque obiiſſe die vigeſima-tertia decembris, cujus tamen anni ignorat.

V. Idem Rom. pont. confir. mat eccleſias & bona monaſterii Inſulani.

Post celebrationem Lateranenſis concilii amplum conceſſit idem Romanus pontifex privilegium Viviano abbati monaſterii noſtri ſanctæ Mariæ in Inſula ſecus Bidentem fluvium. De hoc monaſterio primum egimus ſub anno 1092. Bona, quæ dictum cœnobium obtinebat, quæque recenſentur in Alexandri diplomate ſunt hujuſmodi: „ Quidquid Ugo de „ Bleda bonæ memoriæ eidem monaſterio conceſſerat; quidquid habebat „ in Spiura, in Biſerno, in Ricanetulo, in Strabatenzulo, in curtibus „ Bledæ, Spiſſæ, ſanctæ Floræ, ſancti Benedicti, Faſoratæ & in alpibus „ Galeatenſibus, in flumine Bidente; eccleſia ſanctæ Floræ in Caſtello; „ eccleſia ſancti Chriſtophori in Biturali; terra vocata Affingna in cur- „ te ſancti Gaudentii; eccleſia ſancti Johannis in curte Spiſsæ; eccleſia „ ſancti Laurentii in Creſcoleſe; eccleſia ſancti Martini; eccleſia ſan- „ cti Bartholomæi; eccleſia ſancti Petri in Bleda; eccleſia ſancti Pau- „ li in Pozolo; eccleſia ſanctæ Mariæ in rivo Grauſi; eccleſia ſancti „ Salvatoris in Spugna; eccleſiæ duæ in Biſerno; eccleſia ſancti Pauli in „ Alticella; eccleſia ſanctæ Mariæ in Solarolo, eccleſia ſancti Petri in „ Faſorata; duæ eccleſiæ ſancti Benedicti; eccleſia ſancti Paterniani in „ Ferraciano; eccleſia ſancti Matthæi in Orbiciano; eccleſia ſanctæ Ma- „ riæ in Meldula, & in eadem curte eccleſiæ ſancti Laurentii de Vena- „ dri, ſancti Salvatoris in Eſpulo, ſancti Matthæi, dicta Canonica, & „ medietas eccleſiæ ſancti Chriſtophori in Loſi." Penes aliquas harum eccleſiarum erecta erant monaſteria, quæ ſubjiciebantur Inſulano, ut apud illas ſancti Paterniani de Ferraciano, & ſancti Matthæi de Orbiciano. Subſcribunt poſt Alexandrum novem S. R. E. cardinales. *Datum Laterani per manum Alberti S. R. E. presbyteri cardinalis & cancellarii* XIII. *kal. maji indictione* XII. *incarnationis Dominice* M. C. LXXIX. *pontificatus domini Alexandri pape* III. *anno* XX. Ex archivo Claſſenſi ipſum edimus, ex quo olim pendebat plumbeum ſigillum.

In codice Mediceo hiſtoriam referente abbatiæ urbis Burgi-ſancti-ſepulcri aliud ſub hoc anno ponitur ejuſdem Alexandri III. privilegium bonorum & jurium dictæ abbatiæ confirmatorium. Idipſum egerat ejus anteceſſor Hadrianus IV. ut in epiſtola ad Frigdianum camerarium monaſterii ſancti Nicolai ejuſdem Burgenſis urbis Camaldulenſis ordinis affirmat Hieronymus Gherardius Burgenſis civis.

VI. Erectio eremi de Burellis in diœceſi Bononienſi.

c Pag. 194.

Eodem anno alterum monaſterium ſeu eremus prope Bononiam in ſilva appellata de Burellis ædificata, boniſque ditata, tradita ſuit Camaldulenſibus incolenda. Referuntur ad hunc annum[c] in ſummariis inſtrumentorum Simonis & Rainerii donationes eidem loco factæ a Petro filio Mellanzoli: *Petrus filius Mellanzoli pro ſe & Deldericio nepote ſuo & Ricardus filius.... pro ſe & Contino fratre ſuo per ſe ſuoſque hæredes in perpetuum donaverunt pure & irrevocabiliter inter vivos Dalfinello recipienti*

pienti pro eccleſia & heremo ſancti Salvatoris Bononienſis unum caſamentum, quod fuit olim Claſſ.... de Randuino cum omni ſuo jure & actione uſque in viam pubblicam, poſitum juxta Arardum & filios Paltri, & viam publicam a duobus lateribus, & Balbum, hoc videlicet pacto, ut eccleſia prædicti loci in prædicto caſamento conſtruatur; alias autem prædicta donatio ſit inanis, ſub anno Domini M. C. LXXIX. *ſecundo kalendas junii, manu Ildebrandi notarii*. De hujus eccleſiæ dedicatione facta ſub Martino priore Camaldulenſi, & non ſub Ildebrando, ut affirmant Fortunius & Grandius, alibi agemus. Petrus de Mellanzoli notus eſt in hiſtoria Bononienſi; ipſius mentio fit in memoriali hiſtorico rerum Bononienſium collecto a Matthæo de Griffonibus [a] apud Muratorium inter ſcriptores rerum Italicarum, & in chronica miſcella Bononiæ; ipſe ad annum 1193. effertur tamquam conſul Bononienſis.

ANN. CHR. 1179.

[a] T. XVIII. coll. 108. & 246.

Scribit Tonduccius [b] in hiſtoria Faventina hoc anno „ hoſpitium & „ eccleſiam ſancti Juliani ſita extra urbem Faventiæ in loco dicto Leone „ & Volpacchino, qui modo eſt demolitus, conſenſu Deodati & Venerii „ miniſtrorum dicti hoſpitii, canonicorum etiam Faventinorum, & expreſſa „ conſulum voluntate fuiſſe cum omnibus ſuis bonis ſtabilibus & mobilibus „ conceſſa Ugoni priori ſancti Jacobi de Avellana, ut ibidem viros religioſos „ induceret, qui viverent juxta ipſorum inſtitutum & regulam, ſalvis juribus „ epiſcopalibus & canonicorum *&c*. De utroque loco nihil præterea ſcimus.

[b] Pag. 215.

ANN. CHR. 1180. VII. Martyrium Rainerii archiep. Spalatenſis.

CORONAVIT hoc anno præclara morte & inſigni martyrio zelum ſuum paſtoralem & irreprehenſibilem vitam ſuam Rainerius archiepiſcopus Spalatenſis. Rem totam ex Thoma archidiacono addiſcimus [c]. *Fuit*, inquit, *Rainerius vir conſtans valde & intrepidus, nec patiebatur aliquid de juribus & facultatibus eccleſiæ deperire. Unde factum eſt, ut quodam tempore iret ad montem Maſſarum, ut exquireret quædam prædia eccleſiæ, quæ a Sclavis occupata detinebantur, & cum faceret circuitum cum his, qui terrarum illarum habebant notitiam, ambiendo & limitando eas per ſuas extremitates, ecce Nicolaus quidam cum fratribus & parentela ſua, qui erant ex genere Cacitorum, de facto archiepiſcopi valde dolere cœpit, & convocata populari multitudine in magno furoris impetu Rainerium circumdantes exclamaverunt. Quid tu peſſime præſul, & inique contra nos agere conaris? Numquid putas poſſe nos ejicere de poſſeſſionibus territorii patrum & anteceſſorum noſtrorum? niſi in continenti recedas, hic dies vitæ tuæ ultimus erit. Rainerius autem, ut erat conſtantiſſimus, nil eorum minis perterritus libera & intenſa ſatis voce reſpondit, dicens: Non veſtrum eſt territorium, ut aſſeritis, ſed poſſeſſio eccleſiæ beati Domnii a vobis hactenus uſurpata. Ad hanc vocem omnis multitudo Sclavorum arreptis lapidibus in eum unanimiter projecerunt, tandiu dextris furentibus debacchantes, donec exanime corpus ſub magno acervo lapidum dimitterent, & abirent. Viri autem illi, qui præſulem fuerant comitati, videntes Sclavorum rabiem in ejus fore mortem ſuccenſam, cucurrerunt ad civitatem, tantum malum civibus nuntiantes. Cives autem ſubitaneo rumore attoniti repente ad arma concurrunt, & alii quidem per mare, alii per terram ad montem Craſſum, ubi ſcelus perpetratum fuerat, venire accelerant properantes. Ut autem pervenerunt ad locum, ecce pontifex miſerandus ſub illa lapidum congerie quaſi tumulatus jacebat, hoſtes omnes receſſerant. Tunc extrahentes eum, navique extincta imponentes membra cum magno luctu & mœrore ad civitatem duxerunt. Clerus autem præparatis de more ſollemnibus exequiis una cum populo extulerunt corpus pontificis, & ſepelierunt eum* in

[c] Pag. 330.

ANN. CHR. 1180.

in eccleſia ſancti Benedicti. Erat autem eo tempore ſacerdos quidam nomine Micha; hic cum de ſuis exceſſibus a prædicto antiſtite ſæpe argueretur, ita magnum exarſerat odium contra eum, non enim erat homo, qui de correctione proficeret in melius, ſed qui deficeret in deterius. Hic ergo videns, quod mortuus erat inſectator vitiorum ſuorum, lætus effectus eſt, & quaſi inſultans morti ejus dixit quibuſdam complicibus ſuis: Date mihi potum aquæ, ut poſſim dicere, quia ſuperſtes ſum illi maligno præſuli, qui me quieſcere non ſinebat. Et cum datam aquam ex vaſo bibiſſet, ſtatim ſe jecit in lectum, ex quo numquam ſurrexit, ſed paulo poſt vita deceſſit. Spalatenſes autem facta inquiſitione de interfectoribus archiepiſcopi, aliquos invenerunt, quos ſtatim patibulis ſuſpenderunt. Sed Deus omnipotens non diu permiſit tam nefarium ſcelus ſine manifeſta ultione manere; nam quotquot in effuſione innocentis ſanguinis impias extenderunt manus, poſt modicum tempus alii fame, alii gladio, alii peſte cum ſua poſteritate conſumpti ſunt. Obiit autem venerabilis Rainerius ſecundo nonas auguſti anno Domini M. C. LXXX. *Præſuit vero eccleſiæ annis quinque.*

VIII. Literæ Emmanuelis imp. pro eodem Rainerio.

UT autem hæc clarius intelligantur, referendæ hic ſunt ex eodem Lucio, & ex tabulario Spalatenſi ſequentes chartulæ, quæ hiſtoriam præfatam Thomæ archidiaconi illuſtrant. Scilicet Emmanuel imperator Rainerio archiepiſcopo conquerenti plurima eccleſiæ ſuæ bona ab injuſtis detentoribus occupari, hanc ad favorem ejuſdem archiepiſcopi relaxaverat miniſtris ſuis ſcriptam paginam hoc ipſo anno.

Ligie imperii mei Rogeri Sclavoni. Inſinuatum eſt imperio meo ab honorificentiſſimo archiepiſcopo Spalatenſi Rainerio, quod quidam incolarum ejuſmodi regionis, ſed & Caciclorum aliqui non pauca eorum, quæ in ſuo privilegio & ad ſuam eccleſiam pertinent, poſſident in Serengene, & prædicta quod eccleſia illis ſuis bonis privatur. Hi autem violenter ea tenentes dictæ eccleſiæ prælato nullam propter hoc reverentiam faciunt, jubet ergo tibi Rogerio imperium meum, ut diſcuſias hujuſmodi negotium in præſentia prædicti archiepiſcopi, & prædictorum incolarum, atque Caciclorum; quod ſi in privilegio prædictæ eccleſiæ conſtiterit, omnia prædictæ eccleſiæ in integrum reſtituas, ſicut in chartula prædictæ eccleſiæ apparuerit pertinere, poſſeſſores autem repellas, & interdicas eis, ut deſiſtant ab invaſionibus rerum hujus eccleſiæ, & præſertim in villa de Serengene, quomodo vero & idem archiepiſcopus conqueſtus eſt, quod prædia eccleſiæ ſancti Bartholomæi occupata ſunt a quibuſdam, conſidera tu Rogeri Ligie mei imperii, & omnem terram, quam ſupradictus dominus archiepiſcopus poterit monſtrare per chartam, aut per bonos teſtes eſſe vel fuiſſe ſancti Bartholomæi, archiepiſcopatui ſancti Domnii in integrum tribuas. Menſe martio indictione XIII.

Pro quarum literarum executione Rogerius dux omnem præſtitit operam ſanctiſſimo archiepiſcopo, ut ex ſequenti monumento fit compertum.

In Chriſti nomine. Anno Dominice incarnationis M. C. LXXX. *indictione* XIII. *regnante domino noſtro Manuele ſanctiſſimo imperatore, & in ducatu Dalmatiæ & Croatiæ exiſtente domino Rogerio Sclavone duce. Hoc actum eſt ante præſentiam idoneorum teſtium, nomina quorum inferius leguntur, & in civitate Spalati, & in podo imperialis turris. Dominus Rogerius Sclavone Ducas de mandato domini noſtri ſanctiſſimi imperatoris Manuel dedit mihi Rainerio Spalatenſi archiepiſcopo duos priſtaldos, Michaelem Dragumanum & Petrum de Sagavella, de terris videlicet ſancti Bartholomæi, quod ab iſto die in antea* V. *die martis, qui eſt* X. *dies menſis junii in introitu ejuſdem menſis junii ubicumque repertæ fuerint terræ, & omnia prædia memoratæ eccleſiæ ſint eccleſiæ beati Domnii in perpetuum, ita quod*

nullus

nullus Zuppanus vel poſt Zuppanus , & nullus alius homo aliquam moleſtiam ſive injuriam Deo & beato Domnio, & mihi Rainerio Spalatenſi archiepiſcopo & omnibus meis canonicis ſucceſſoribus audeat inferre ; quicumque autem & aliquid contrarietatis ſeu adverſitatis Deo & beato Domnio, mihique Rainerio Spalati archiepiſcopo vel meis canonicis ſucceſſoribus aliqua temeritate præſumpſerit facere , habeat iratum trinum & unum Deum , & indignationem ſummi imperii omnino incurrat & conſequatur . Hujus rei iſti ſunt teſtes. Inprimis Mireus Segnenſis epiſcopus , Flaſco Tinienſis epiſcopus, Martinus Spalatenſis comes, Martinus Tragurienſis comes, Zuppanus Deſa, judex Vilcotta, Breveco Zuppanus , comes Nicolaus Zuppanus , Miroslavus filius Bogdanazi Zuppanus, Srepanus filius Raccos Zuppanus, Grubeſſa filius Sajoli Zuppanus, Deſco presbyter Kadole, Vilcotta ſubdiaconus, Sorizcius clericus, Zuppanus Drago, Paulus de Avina , Nicolaus de Calojatine, Dabre filius Kale, Dobre de Mari, Vitus clericus, Grobie clericus, Caraldus clericus & Sagarella . Et ego magiſter Gualterius comitis notarius, qui hanc chartulam ſcripſi, teſtor. ANN. CHR. 1180.

† *Ego Rogerius Sclavone Dei & imperiali gratia Dalmatiæ & Croatiæ Ducas manu mea ſubſcripſi.*

IX. De loco ejus ſepulturæ & de ipſius cultu.

POST Rainerii mortem Spalatenſes recuperaverunt theſaurum , quem ipſe apud canonicos ſanctæ Mariæ in Portu Ravennæ depoſuerat , cum ad capiendam poſſeſſionem novæ eccleſiæ ex Callio per Ravennam iter faceret ; *rogaverunt* ſcilicet *ſervientem ejus, quatenus Ravennam pergeret, depoſitumque archiepiſcopi ad eccleſiam Spalatenſem deferret . Ipſe autem cum eſſet fidelis, & bonus acquievit civibus, & præparato navigio perrexit Ravennam ; miſerunt autem cum ipſo quemdam clericum nomine Raddam Marulle. Tunc oſtenderunt depoſitariis quædam interſigna archiepiſcopi, quia ille idem erat, ad cujus manus depoſitum illud juſſerat archiepiſcopus tradi, reddiderunt totum illud dolium, in quo fuerant opes illæ recluſæ, receptis vero omnibus reverſi ſunt. De rebus itaque illis quædam eccleſiæ datæ ſunt , de aliis fecit communitas voluntatem ſuam.*

Inquirit Lucius [a], an ad Rainerium archiepiſcopum ſpectet inſcriptio, quæ in eccleſia ſancti Matthæi Salonæ extat ſuper quoddam ſepulcrum , in cujus labro ſuperiori leguntur infraſcriptæ literæ unica linea ſculptæ:

† HIC. REQVIESCET. FRAGELIS. ET. INVTELISI X X X
X HANNIS. PECCAT X R. HARCHIPISC X PVS.
X X X

& quamvis incompertum dicat, quis fuerit hic *R.. archiepiſcopus* , cum in antiquis archiepiſcoporum nominibus nullus tali nomine notetur ante beatum mox dictum Rainerium , qui in eccleſia ſancti Benedicti magna veneratione colitur , fallitur tamen , dum arbitratur in præfata inſcriptione deſignari archiepiſcopum, cujus nominis prima litera ſit R. Siquidem prædicta inſcriptio ſic eſt legenda . † *Hic requieſcit fragilis & inutilis Johannes peccator harchiepiſcopus ;* & duplex litera X. ſubſtituta eſt pro litera O. quotieſcumque hæc litera occurrit in verbis præfatæ ſepulcralis inſcriptionis, ut liquet in dictionibus *Johannis* , *peccator* , *archiepiſcopus* . Re enim vera ex libro cui titulus : *Memoria archiepiſcoporum Salonitanæ & Spalatinæ eccleſiæ*, ſcimus Johannem quemdam patria Ravennatem & legatum ſummi pontificis, quique in eccleſia Spalatenſi inſtauravit archiepiſcopatum civitatis antiquæ Salonæ , ſepultum fuiſſe in eadem eccleſia ſancti Matthæi. *Johannes* [b], ibi dicitur, *primus archiepiſcopus in Spalato,*

a *Pag.* 474.

b *Apud Lucium* 383.

iſte fecit templum argenteum, & ædificavit eccleſiam ſancti Michaelis de ANN. CHR. 1180. *Mare, tumulatus eſt in eccleſia ſancti Matthæi.*

In eodem memoriali libro ſub n. LXXXIII. legitur de Rainerio [a]: *Rainerius ſedit annos quinque. Iſte fuit lapidatus a Sclavis de Maſaro, eo quod circuibat terras eccleſiæ, anno Domini M. C. LXXX. pridie nonas auguſti. Sepultus eſt apud monaſterium ſancti Benedicti intus in eccleſia.* Hi Slavi habitantes ad montem Maſſarum appellantur a Thoma archidiacono ex genere Cacitorum; in literis Emmanuelis imperatoris ex genere Caciclorum; Cinnamus [b] autem inter urbes ditioni imperatoris ſubjectas in Dalmatia nominat nationem Catziciorum. Diſtinguendus eſt Rainerius epiſcopus Callienſis, inde archiepiſcopus Spalatenſis ab alio Rainerio epiſcopo Callienſi, de quo hæc leguntur in necrologio Font-avellanenſi ad diem vigeſimam-quintam aprilis: *Obiit domnus Rainerius epiſcopus Callienſis commiſſus noſter.* Spalatenſis enim Rainerii dies emortualis fuit quarta auguſti, ſub qua tamen haud legitur in eodem necrologio ipſius nomen, ſicut plurium celebrium & ſanctorum virorum Avellanenſium nomina æque deſiderantur.

a Pag. 386.

b Lib. IV.

In eccleſia ſancti Benedicti erectum fuit ſacellum, in quo ſervatur ipſius ſacrum corpus, & temporis progreſſu, amiſſo ſancti Benedicti nomine, eccleſia appellata fuit titulo ſancti Rainerii. Archiepiſcopus & clerus Spalatenſis adſtant divinis myſteriis in ejus eccleſia anniverſaria die ipſius feſti; celebratur de ipſo officium cum octava, & compatronus Spalatenſis urbis eſt declaratus una cum ſancto Domnio. Etiam in villa Dubrava provinciæ Politzanæ ſita inter duos colles montis Maſari, quindecim milliaribus a Spalatenſi urbe remota a parte meridionali, ubi martyrium complevit, conſtructa fuit eccleſia in ſancti Rainerii honorem. Ad cornu evangelii in marmore impreſſa viſitur forma corporis ſancti martyris, cum ſaxorum turbine preſſus exanimis terræ procubuit. Scaturit ibidem aqua prodigioſa medendis morbis efficax, quæ quotannis die ipſi ſacra turbatur. Exiſtunt etiam ſigna genuum, quando pro perſecutoribus oravit, in lapide tranſlato in eccleſiam ſanctimonialium ſancti Benedicti.

De Rainerio agunt editores Actuum Sanctorum ad diem IV. auguſti; juſtum autem commentarium de ipſo promittit Sartius noſter, cum per otium ei licuerit traditiones Avellanenſes publici juris facere. Ad Appendicem vero amandamus hymnum, lectiones & antiphonas, quæ de ſancto martyre Rainerio recitantur in tota diœceſi Spalatenſi, approbata a ſacra Rituum congregatione, cum atteſtationibus pientiſſimi & doctiſſimi Salonitani ſeu Spalatenſis archiepiſcopi viventis D.D. Nicolai Dinaritii, qui perhumaniter ad nos ea tranſmiſit.

V. Monaſterium S. Helenæ ad flumen Æſinum donatur Camaldulenſibus.

INSIGNIS cœnobii facta fuit hoc anno acceſſio eremo Camaldulenſi. Guilielmus prior, Guarnerius præpoſitus, Marto monachus, conſentientibus ceteris monachis, canonicis & converſis, qui tam in monaſterio commorabantur, quam extra in obedientiis exiſtebant, & cum expreſſa voluntate omnium patronorum monaſterii donaverunt & tradiderunt eccleſiæ ſancti Salvatoris de Camaldulo & Rodulpho priori congregationis Camaldulenſis monaſterium ſanctæ Helenæ ædificatum prope fluvium Æſinum cum omnibus ſuis eccleſiis, caſtellis & villis poſitis in comitatibus Camerini, Senogalliæ, Æſii & Auximi, cujus fines ſic denotantur: *A primo latere litus maris, a ſecundo flumen Saſani, a tertio alpis montium, a quarto flumen Moſſoni.* Muſio appellatur hic poſtremus fluvius in Cingulanorum finibus Auximum verſus. Rodulphus autem prior promiſit nomine & conſenſu fratrum ſuorum ſe nunquam ſuppoſiturum præfatum

Ann. Chr. 1180.

ſatum monaſterium juriſdictioni alterius eccleſiæ, niſi eremi Camaldulenſis, neque daturum caſtella, villas & poſſeſſiones hujus monaſterii ulli duci, marchioni, comiti, alterive eccleſiæ ſine eorum conſenſu, niſi aliquid daretur pro utilitate eccleſiæ parochianis vel ipſius hominibus, & ſi acciderit, quod aliquis de ipſis hominibus moreretur, ſpopondit ſe non recepturum poſſeſſiones eorum, quæ eſſent oneratæ tributis, ſine prædictorum patronorum facultate. Patroni autem adjuturos ſe promiſerunt monaſterium ejuſque perſonas ſub pœna quinquaginta librarum boni auri, ſalvo tamen jure patronatus. Subſcripſerunt poſt Guilielmum priorem & poſt monachos & patronos Ufredus abbas ſancti Apollinaris, Martinus abbas de ſancto Johanne, Giſo prior ſanctæ Mariæ, Albertus prior eremi, Ægidius prior ſancti Georgii, Johannes ſancti Anſovini, aliique. Abbatiam prædivitem ſancti Apollinaris prope Rubellianum, quam ex conceſſione Pauli III. Romani pontificis obtinent modo priores eccleſiæ Æſinæ, indicat nobis Sartius [a] in epiſtola de antiqua Cupra-montana. Emerſiſſe hanc abbatiam ajunt hiſtorici Æſini ex ruinis vetuſtioris abbatiæ ſancti Eutitii. Giſo prior erat ſanctæ Mariæ, facile de Serra, quæ nunc in Auximano, nunc in Æſino epiſcopatu ponitur. Albertus prior eremi dictæ de eremita, ſive ſancti Jacobi, aut de Mandriolis. Ægidius prior ſancti Georgii, hoc eſt de Murro, vel in monte Roberto. Eccleſia ſancti Anſovini memoratur inter ceteras ſubjectas monaſterio ſanctæ Helenæ ab Innocentio III. ad annum 1199. ubi etiam nominatur eccleſia ſancti Johannis de Roſorio, quam idem cœnobium obtinebat. Integram chartam edimus ex pluribus exemplaribus, quæ variis in locis reperimus. Monaſterium ſanctæ Helenæ, ædificatum a ſancto patre Romualdo, ut fert traditio, & ut innuere videtur ſanctus Petrus Damiani, primo ſanctimonialium fuiſſe creditur domicilium; inde amotis monialibus, monachorum, canonicorum & converſorum uſui inſerviit. De ipſo plura dicemus in ſequentibus. Ceterum Rodulphus, qui hoc *anno milleſimo centeſimo octuageſimo regnante Frederico imperatore menſe julio die jovis & indictione* XIII. quæ ſunt notæ chronicæ prædictæ donationis, erat prior Camaldulenſis, menſe auguſto ejuſdem anni vocatus ad eccleſiam Anconitanam regendam paſtore deſtitutam, locum fecit Placido, qui ex abbate Uranenſi, & ex priore eremi electus fuit prior ſeu præſes generalis totius congregationis, ut dicimus inferius.

a Pag. 31.

XI.
Bona monaſterii S. Mich. in Burgo Piſarum confirmantur ab Alexandro III.

ALEXANDER III. Rom. pont. Velitris exiſtens *per manum Alberti S. R. E. preſbyteri cardinalis & cancellarii* VI. *idus aprilis indictione* XIII. *incarnationis Dominice* anno M. C. LXXX. *pontificatus vero* ſui *anno* XXI. gratioſo privilegio communivit monaſterium ſancti Michaelis de Burgo Piſarum, & Zachariam loci abbatem, qui ſubrogatus fuerat Gerardo poſt annum 1176. ad quem annum uſque ſervantur contractus & paginæ Gerardi nomen præſerentes in tabulario dicti monaſterii. Recenſuit bona ipſius cœnobii Alexander ad exemplar prædeceſſoris ſui Adriani papæ, inter quæ numerantur locus ipſe, in quo præfatum monaſterium ſitum eſt cum omnibus pertinentiis ſuis, eccleſia ſancti Laurentii e Rivolta cum hoſpitali, eccleſia ſanctæ Cæciliæ, jus in eccleſiam ſancti Chriſtophori de Colignola cum parochiis & diœceſibus ſuis, poſſeſſiones in villa de Geſſano, de Colignola, de Mezzana, de Leona, de Bottano, & infra Maneto, jus in eccleſiam ſanctæ Mariæ juxta eccleſiam ſancti Petri in Gradu, ſalvo ſolito cenſu ſolvendo Piſano archiepiſcopo; quicquid demum monaſterium ſancti Michaelis obtinebat juxta muros civitatis tam in terris, quam in vineis. Sancivit inſuper, ut nullus infra terminos

ANN. CHR. 1180.

minos parochiæ vel eccleſiarum ipſorum monachorum ſine conſenſu diœceſani epiſcopi & San-michaelenſium cœnobitarum aliquam eccleſiam ædificare præſumeret. Privilegium, quod ex autographo tabularii ejuſdem monaſterii exemplavimus, firmatum eſt ſubſcriptione duodecim S. R. E. cardinalium.

Scholaſticæ abbatiſſæ parthenonis ſanctæ Chriſtinæ de Septem-fontibus & Aldebrando presbytero, ipſiuſque aſceterii ſororibus & fratribus in eodem monaſterio Deo famulantibus donationem factam hoc eodem anno legimus in archivo ejuſdem aſceterii. Aliam Guilielmo abbati monaſterii ſancti Salvatoris in Valle de Caſtro, in qua nominatur ſilva comitis Ruberti, factam a Francone itidem comite, in archivo ſancti Blaſii de Fabriano.

XII. Rodulphus prior Camald. fit ep. Anconitanus.

DIXIMUS ſuperius Rodulphum ex priore generali Camaldulenſis congregationis electum fuiſſe menſe auguſto hujus anni epiſcopum Anconitanum. Id eruimus ex documentis veteribus tabularii Fontis-boni, & ex teſtibus examinatis annis 1216. & 1217. & 1220. in cauſa controverſiæ inter eremum Camaldulenſem, & epiſcopum Arretinum.

Inter quos interrogatus Stephanus abbas monaſterii ſanctorum Juſti & Clementis Volaterrarum reſpondit: *Factus fuit Placitus prior Camaldulenſis, quia prior Rodulphus erat electus in epiſcopum Anconitanum circa finem auguſti*; & paulo poſt: *Rodulphus ex priore electus epiſcopus Anconitanus dedit literas abbatibus & prioribus conventus Camaldulenſis, ut venirent Camaldulum pro eligendo novo priore, qui elegerunt domnum Placidum abbatem de Urano*. Et anno 1217. interrogatus Guido prior cœnobii ſancti Laurentini de Arretio VII. kalendas ſeptembris dixit: *Rodulphus parum ſtetit in prioratu* (ſecunda ſcilicet vice) *& factus fuit epiſcopus Anconitanus*. Quare anconitana ſedes Rodulphi ſtatuenda eſt inter Gentem, qui anno antecedenti ſubſcripſiſſe legitur & aſſediſſe cum patribus concilii Lateranenſis, & inter Beroaldum, cujus memoria repetitur ad annum 1187. Neque protrahendum tempus ſedis Rodulphi uſque ad annum 1192. ut protrahitur in Italia ſacra Ughellii [a] ex documento, quod aſſervari dicitur in monaſterio ſanctæ Mariæ Angelorum de Florentia, cum in privilegio, quod conceſſit anno 1186. Henricus VI. Italiæ rex abbati monaſterii Portus-novi apud eumdem Ughellium, inter ceteros teſtes appareat nomen Bertaldi ſeu Betoaldi epiſcopi Anconitani, & ſucceſſoris Rodulphi. Datum eſt Henricianum præceptum apud Æſium *anno Dominice incarnationis* M. C. LXXXVI. *indictione* IV. *quinto kalendas decembris*. Pariter de eodem Beroaldo, fide Juliani Saracini cathedralis Anconitanæ canonici, penes eumdem Italiæ ſacræ editorem, in eadem majori eccleſia legebatur olim ſequens inſcriptio marmori inſculpta: *In nomine Domini Jeſu Chriſti. Hoc eſt factum poſt partum virginis actum anno milleno centeno nono ottogeno, Federico Martis amico ſecla urgente; quarto Clemente Petri ſedem retinente, præſule Bebaldo lapidumque fabro Leonardo*. Obiter adnotamus ly *quarto Clemente* referendum ad annum quartum Clementis III. qui eo anno quartum numerabat ſui pontificatus annum; vel Clementem III. dictum fuiſſe IV. computato inter veros pontifices, & legitimos Wiberto antipapa, qui appellatus fuit Clemens III. Quare Cannetus noſter docuit [b] Coletum in nova Italiæ ſacræ editione documentum cœnobii Angelorum ab Ughellio citatum innuere Rodulphum vel jam ſe epiſcopatu abdicaſſe, vel etiam deceſſiſſe, qui ibidem dicitur *olim epiſcopus Anconitanus*, quod certe eo magis aſſerendum, eum in eodem documento, præter Rodulphum olim epiſcopum, memoretur etiam dictus

[a] T. I. col. 332.

[b] T. X. col. 206.

Digitized by Google

dictus Beroaldus epiſcopus Anconitanus, Beroaldo ſucceſſorem dat idem Ughellius Rufinum Lupatum Patavinum Minoritanum, qui vivebat anno 1222. ANN. CHR. 1180.

SED nos ex ſuperius recenſitis teſtificationibus ſic emendandam arbitramur ſeriem epiſcoporum Anconitanorum per hæc tempora. Gentilis eam eccleſiam rexit uſque ad annum 1180. quo anno vergente ad finem menſe auguſto, electus fuit Rodulphus ex priore Camaldulenſi. Rodulpho ſuffectus fuit anno 1186. vel etiam antea Beroaldus vel Bertaldus vel Bebaldus, dictus pariter Berardus in tabulario Fontis-boni in charta anni 1192. die ſecunda ſeptembris [a], qua refutavit eremo Camaldulenſi, & monaſterio ſanctæ Helenæ ad flumen Æſinum quaſdam res. Adnotatur Berardi ſeu Bernardi obitus in necrologio Font-avellanenſi ſub die quartadecima julii: *Obiit domnus Bernardus Anconitanus epiſcopus commiſſus noſter*. Sedit poſt Beroaldum Gerardus monachus Camaldulenſis, qui teſtimonio Rainerii prioris ſancti Michaelis de Arretio de pluribus interrogati anno 1216. VII. kalendas decembris, erat eo anno epiſcopus ejuſdem Anconitanæ urbis. Ait enim ſe audiviſſe ea, quæ teſtabatur, a prioribus Camaldulenſibus, & ab eorum vicariis domno Johanne, domno Jacobo, domno Simone, *domno Gerardo, qui modo eſt epiſcopus Anconitanus* &c. Idipſum repetit inferius: *Audivi a domno Gerardo, nunc epiſcopo Anconitano*. Idem Gerardus adſtitit *anno* M. CC. XVIII. *die* VIII. *exeuntis martii indictione* VII. compromiſſo facto in Alatrinum ſubdiaconum Honorii III. papæ a Richardo epiſcopo Fanenſe, & ab abbate ſancti Paterniani de Fano, quod documentum reperitur apud Amianum [b] in memoriis hiſtoricis urbis Fani, immo, ut alibi fuſius videbimus, ſuperfuit etiam ad annum 1227. Gerardo poſt eum annum ſubrogatus fuerit Rufinus. Alio in loco demonſtrabimus poſt Rufinum, & ante Johannem Bonum epiſcopos Anconitanos agnoſcendum eſſe alium ejuſdem eccleſiæ epiſcopum Perſevalem ſeu Reſervalem nomine, nobis cognitum ex chartis ejuſdem tabularii Fontis-boni.

XIII. Emendatur ſeries epiſcoporum Anconitanorum.

[a] §. *Amiſſa n.* 246.

[b] *T. II. pag.* XXXVI.

Quandoquidem de epiſcopis Anconitanis eſt ſermo, non inutiliter hic loci memoriam illuſtramus Lamberti Anconitani epiſcopi, quem ignoraverunt Ughellius, Saracenus, & quotquot hiſtoriam hujus urbis concinnarunt. Primus e tenebris ipſum eduxit Cl. V. Eduardus Corſinius in erudita relatione detectionis ſacrorum corporum Ciriaci, Marcellini & Liberii [c] ex ſequenti Anconitana inſcriptione: *Audi preces Chriſte Deus noſter Lamberti præſulis, qui dilectus Deo ſemper decoratur infulis, Nos & ipſum Tu abſolve peccatorum vinculis. Omnia, quæ hic habentur ſuo in cronomate, fere recuperavit ipſe proprio numiſmate, auferentes & mulctavit diro anathemate*. Quo tempore floruerit Lambertus, hucuſque ignotum; ex conjectura deducit idem doctiſſimus vir, ſediſſe ipſum inter Bernardum & Gentilem ad annum circiter 1150. Ex monumentis tabularii Fontis-boni, quæ primum inferius procudimus, conſtat Lambertum Anconitanam cathedram tenuiſſe tempore Rodulphi prioris ſanctæ Camaldulenſis eremi, & totius ordinis generalis. Sed hic rurſus nobis hæret aqua, ſub quo priore Rodulpho Lambertus fuerit Anconitanus epiſcopus; cum enim tres fuerint hujus nominis priores Camaldulenſes, primus ab anno 1074. ad 1088. ſecundus ab anno 1152. ad 1158. tertius demum duabus vicibus ab anno 1164. ad 1167. & præſenti anno 1180. a menſe majo ad auguſti finem, nos latet eunam Rodulpho contemporaneus fuerit epiſcopus Lambertus, præſertim cum, ut mox dicemus, exemplum monumentorum afferendorum in notis chronicis erroribus omnino ſcateat.

[c] *Pag.* 34.

Verum

Ann. Chr. 1180.

Verum, ut aliqua etiam nos conjiciamus, primo loco credimus Lambertum non vixiſſe temporibus Rodulphi I. prioris; non enim uſuveniebat, ut eo ſeculo prior eremi Camaldulenſis appellaretur etiam totius ordinis generalis; quod primum decreto Paſchalis II. Romani pontificis uſurpatum fuit anno 1113. ſub Guidone I. priore, ſucceſſore Martini I. & Rodulphi I. Si Rodulpho III. præſenti anno 1180. coævus fuerit Lambertus, dicendum erit breviſſimam fuiſſe ſedem hujus in Anconitana cathedra; menſe enim martio anni 1179. Anconitanus epiſcopus erat Gentilis ſubſcriptus inter patres concilii Lateranenſis ejus anni; ſub finem autem menſis auguſti anni 1180. poſtulatus fuit ad viduatam Anconitanam eccleſiam regendam ex priore Camaldulenſi idem ipſe Rodulphus III. Quare vix annum compleverit Lambertus. Majori itaque innitimur fundamento, ſi ad tempora Rodulphi II. revocemus Anconitanum epiſcopatum Lamberti, ut juxta ſupralaudatum Corſinium cathedram ejus eccleſiæ impleverit circa annum 1150. ſignanter autem ad aliquem ex annis interfluentibus annum 1152. & annum 1158. quibus prioratum Camaldulenſem tenuit Rodulphus II. vel etiam ad tempora Rodulphi III. quando prima vice electus fuit prior Camaldulenſis, ab anno 1164. ad 1167.

Sed jam monumenta ipſa Camaldulenſia producamus, exploſis tamen notis chronologicis, in quibus vitium eſt. *Anno* M. CC. L. *die madii indictione ſexta. Actum in monaſterio ſancti Johannis de prope Anconam, præſentibus domno Florido capellano dicti ...... Aldobrando Petri de Imula, & Johanne de Arimino familiaribus domini epiſcopi. Conſtituti domnus Stephanus abbas monaſterii prædicti, domnus .... Benedictus, domnus Johannes, domnus Ciriacus prior eccleſiæ ſanct...... de Ancona membri ejuſdem monaſterii, domnus Maurus rector eccleſiæ ſancti Pauli, domnus Placidus rector eccleſiæ ſancti Flaviani, domnus Floridus monachus monaſter... frater Paulus & frater Andreas converſi ejuſdem monaſterii, conſtituti coram reverendo in Chriſto patre & domino domno Rudulpho ſanctæ Camaldulenſis heremi priore, & totius ordinis generali de mandato reverendi in Chriſto patris & domini domini Lamberti epiſcopi Anconitani. Qui abbas & converſi genuflexi petierunt humiliter velle ſe ipſius regimine gubernari pro meliori & ſalubriori ſtatu, & pro redemptione animarum ſuarum religionem Camaldulenſem intrare, & ſub jugo ipſius obedientiæ ſe ſubjicere, petierunt devote ab ipſo domno priore recipi cum perſonis & locis in Camaldulenſem congregationem; quos cum ita præfatus prior recepiſſet, promiſerunt ei obedientiam* &c. *& ſubjecerunt ei ſuiſque ſucceſſoribus etiam temporalia, ſcilicet terras, vineas & eccleſias ipſius monaſterii, & præter prædictas eccleſias, illas ſancti Andreæ, ſanctæ Chriſtinæ extra civitatem, ſancti Silveſtri in Vajano, & ſancti Michaelis. In Piſenzano ſancti Petri, in monte Coruſco ſancti Apollenaris, ſanctæ Euphemiæ, ſancti Andreæ in Campo* &c. *Ego Johannes de Piſis auctoritate imperiali notarius* &c.

Similiter: *Anno* M. CC. L. *de ſexta maji indictione ſexta dominus Lambertus Anconitanus epiſcopus conſiderans & confidens de ſanctitate & honeſtate ſanctæ Camaldulenſis heremi, & de ſapientia, ac moribus & vita venerabilis viri Roidulphi prioris Camaldulenſis heremi & totius ordinis generalis ac & ſuorum ſucceſſorum, quod monaſterium ſancti Johannis de prope Anconam & perſonæ ipſius poterunt ſalubriter gubernari, conceſſionem in hunc modum facere procuravit. Lambertus* &c. *dilecto in Chriſto filio Roidulpho Camaldulenſi priori ejuſque ſucceſſoribus in perpetuum. Pro eccleſiarum ſtatu ſatagere, atque earum utilitati, atque religionis reſtitutioni propenſius auxiliante Domino providere dignum eſſe cognoſcitur. Quapropter*

dilecte

Digitized by Google

ANN. CHR. 1180.

dilecte in Chriſto Roidulphe Camaldulenſis prior tibi tuiſque ſucceſſoribus monaſterium ſancti Johannis ſitum juxta civitatem Anconitanam, & univerſa, quæ ad præfatum monaſterium jure pertinere videntur, intuitu reformandæ religionis concedimus, atque in perpetuum conſignamus terras, vineas & eccleſias ipſius monaſterii, videlicet (hic recenſentur eccleſiæ in ſuperiori documento nominatæ) *Decernimus quoque, ut nulli omnino epiſcoporum vel alicui hominum liceat prædictum temere conturbare, ejus poſſeſſiones auferre, vel ablata retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare* &c. *poſſeſſiones prædicti monaſterii ſine conſenſu epiſcopi & prioris Camalduli nullo modo alienare. Omnia inſuper arbitrio prædicti prioris Camaldulenſis relinquimus* &c. *Prædictum autem monaſterium reddat conſuetum cenſum viginti ſolidorum pro refectione domini epiſcopi & canonicorum majoris eccleſiæ, ſi de jura debetur per ſingulos annos. Actum in eccleſia ſancti Johannis, præſentibus Federico de Imula, domno Benvenuto archidiacono & aliis præſentibus & conſentientibus; manu Ciriaci de Ancona imperiali auctoritate notarii.*

Hæc monumenta apocrypha arbitratur Eduardus Baroncinius in ſuis excerptis tabularii Fontis-boni ea dumtaxat ratione, quia anno 1250. Martinus III. erat prior generalis Camaldulenſis, non Rodulphus, cui rationi alteram addimus etiam indictionem ſextam non convenire anno 1250. Sed hæc demonſtrant imperitum documentorum veterum & primigeniorum exſcriptorem putide erraſſe in anno & indictione conſignandis; neque ea ratio ſufficit, ut propterea monumenta hujus generis vitiata ad fabellas ſtatim amandentur. Corrigi itaque tam annus incarnationis, quam indictio debent, & exigi ad tempora Lamberti epiſcopi, & Rodulphi prioris Camaldulenſis. Anno 1158. decurrebat indictio ſexta, & ei anno facile illiganda eſt traditio hujus monaſterii, vel ſi etiam in indictione erratum eſt, illiganda alicui anno prioratus Rodulphi II. vel Rodulphi III. prima vice, ut ſuperius conjecimus.

Nunc vero aliqua pariter de monaſterio ſancti Johannis prope Anconam delibanda. Monaſterium hocce tum apud Sarracenum, tum apud Lubinum appellatur ſancti Johannis-baptiſtæ de Pinoclaria extra muros urbis Anconæ ordinis ſancti Benedicti, ut habetur in codice taxarum cameræ apoſtolicæ, vulgo de *Pennocbiaria* extra portam *del Calamo* dictam, a fonte vicino cognomine, ſitumque erat ſub arce civitatis, quod anno 1464. fere demolitum erat, monachis deſtitutum & in commendam tributum, datum poſtremo canonicis regularibus Lateranenſibus. Quanto tempore ipſum poſſederint Camaldulenſes, non liquet ex chartis noſtris. In pagina donationis monaſterii ſanctæ Helenæ de Æſio, quam ſuperius attulimus, inter ceteros, qui ſubſcripſerunt, legitur Martinus abbas de ſancto Johanne, qui facile eo anno abbas erat Camaldulenſis monaſterii hujus Anconitani, & ſucceſſor Stephani, ſub quo ſocietatem Camaldulenſem expoſtularunt monachi ejuſdem cœnobii. Hæc, quæ tum eccleſiæ Anconitanæ, tum Annalium Camaldulenſium hiſtoriam locupletant, præterire fas non erat.

XIV. De translatione corporis S. Gaudentii ep. Abſarenſis, & de cultu, quem nunc obtinet.

CETERUM ſub Rodulpho epiſcopo Anconitano Lucius III. Romanus pontifex *anno* M. C. LXXXIV. *pontificatus* ſui *anno* III. *quintodecimo kalendas julii indictione ſecunda* confirmavit privilegium Alexandri III. pro monaſterio ſanctæ Mariæ de Portu-novo in eodem territorio Anconitano, celebri ob ſancti Gaudentii epiſcopi olim Abſarenſis incolatum. Anno 1177. abbas ejus monaſterii erat Ruſticus, cui conceſſum fuit Alexandrinum privilegium. Ipſius Ruſtici tempore, immo eodem anno 1177. re-

ANN. CHR. 1180.

fertur in catalogis mſs. eccleſiæ Abſarenſis, Venetis Anconam obſidentibus, ſublatum fuiſſe corpus ſancti epiſcopi & monachi Gaudentii, atque annorum octuaginta-trium ſpatio ſub terra tumulatum jacuiſſe in loco appellato *Bonaccia* prope Abſarum, ex quo poſtea in Abſarenſem urbem fuit translatum. Occaſione Gaudentii lectores monemus poſt editum ſecundum volumen Annalium noſtrorum nactos nos fuiſſe vetuſtius exemplar vitæ ipſius ſancti epiſcopi ſcriptum a quodam Matthæo Jaderenſe, qui ſe indicat in calce ejuſdem vitæ, his verbis: *Memoria Matthei de Jadra; omnia teſtor Deum, prout melius potui, exemplavi, que in exemplari habui*. Porro in hoc veteri exemplo, præter aliquot variantes lectiones, quæ parum aut nil immutant ſenſum exempli noſtri, ex quo vitam dedimus præfati ſancti viri in eodem tomo, loco verborum: *aſſumptus eſt ad cœlum ex corpore kalendis junii*, legitur: *aſſumptus eſt cum g..... pridie kalendas junii*. Nihilotamen ſecius feſtiva ipſius dies in urbe Abſarenſi agitur ipſis kalendis junii, & in ſynodo Abſarenſi celebrata anno 1660. ſingulari decreto ſub numero XXVI. ſtatuitur, ut *die prima junii feſtum ſancti Gaudentii celebretur ritu duplici primæ claſſis in tota diœceſi, & in eccleſia cathedrali cum octava*.

Superior ſacri corporis Gaudentii direptio, ſi contigit tempore obſidionis Anconitanæ, non ad annum 1177. ut refertur in mſs. Abſarenſibus, ſed anteverti debet ad annos 1172. vel 1173. quibus diximus Anconitaoam urbem fuiſſe obſidione circumſeptam. Ad idem tempus pertinent ea, quæ leguntur in ipſius vita, „ Jaderenſes nimirum ex eccleſia, ubi corpus ſancti epiſcopi requieſcebat, extrahere contendiſſe linteamina, aliaque, quæ „ in apparatu baſilicæ diſtenta fuerant, ibique percuſſos divinitus non „ potuiſſe aliquid ſubripere, Teutonicos quoque feſtinaſſe cum exercitu „ ad eccleſiam una cum monaſterio depopulandam, ſed virum quemdam „ divino ſpiritu acceſſiſſe, & liberaſſe domum, quæ illæſa permanſit. “ His enim annis Veneti & Teutonici Anconitanam urbem & loca vicioa exercitu ducto obſidione vallabant contra Emmanuelem Græcorum imperatorem.

Non injucundum erit hic loci poſtremam referre translatiooem ſacri corporis ſancti Gaudentii factam anno 1748. ab Illuſtriſſimo & Reverendiſſimo D.D. Nicolao Dinaritio, tunc epiſcopo Abſarenſi, nunc archiepiſcopo Spalatenſi, cujus translationis relationem, una cum fruſtulo oſſium ſancti epiſcopi, perhumaniter ad nos tranſmiſit doctiſſimus præſul, ex actis ſacræ viſitationis epiſcopalis exiſtentibus in cancellaria epiſcopatus Abſarenſis, quæ eſt hujuſmodi:

„ Sacra lipſana ſancti Gaudentii epiſcopi Auxerenſis, quæ in peranti„ qua arca lignea lævigatis cancellis obſtruſa primis ævis aſſervabantur, & „ quæ poſtea anno M. CCCC. XVII. in alia arca lignea vario depicta, & „ imaginem ejuſdem ſancti pontificis interius præſeferente, cancellis pari„ ter, ſed ferreis deauratis, munita cuſtodiebantur, ac deoique anno „ M. DCC. XI. in arca marmorea, in qua adhuc hodie ſuper ara majori „ eccleſiæ cathedralis fidelium venerationi exhibentur, ab Illuſtriſſimo & „ Reverendiſſimo D.D. Nicolao Dinaritio moderno epiſcopo anno M. DCC. „ XLVII. ſub die XIII. menſis aprilis viſitatæ fuerunt, ioſpectoque aditu, „ quem ſibi mures fecerunt a poſteriori arcæ parte, quæ ſimplici tabula „ tuebatur, idem Illuſtriſſimus & Reverendiſſimus præſul ipſas ſacras re„ liquias inde extraxit, & ea, qua par eſt, reverentia in alia ſimplici „ lignea capſula, quinque ſigillis in cera Hiſpanica impreſſis munita, in„ cluſit, & in ſupradicta arca lignea ferreis cancellis ac tribus iterum ſi-

„ gillis

„ gillis communita recondidit, & ſuper aram B. V. de monte Carmelo „ collocavit. Peracta interim nova cypreſſina capſa exterius ex auricalco „ circumtecta, ipſa ſacra lipſana fuerunt in eadem anno M. DCC. XLVIII. „ ſub die XXX. menſis maji repoſita, chryſtallo ex anteriori parte defenſa, „ & per laudatum Illuſtriſſimum & Reverendiſſimum D. D. epiſcopum „ duabus feris clauſa ſuper menſam aræ majoris iterum expoſita uſque „ ad diem primam junii, natalis ejuſdem ſancti Gaudentii, in qua pro „ majori ſollemnitate indicta publica proceſſione ipſa ſacra lipſana humeris ſacerdotum impoſita magna populi frequentia ex finitimis urbibus „ affluentis per totam civitatem circumlata fuerunt. Perventum autem in „ eccleſiam denuo ſuper aram majorem depoſita capſa publicæ venerationi fuit expoſita uſque ad diem quartam junii. Quibus omnibus rite „ ac pie perſunctis Illuſtriſſimus & Reverendiſſimus præſul ipſam novam „ capſam cypreſſinam cum ſacris reliquiis in arcam marmoream introduxit„ quam tribus feris reſeravit. Præſentibus ad hæc omnia Reverendiſſimis D.D. archidiacono Antonio-Jacobo Moiſe, archipresbytero Jacobo Zentilini, canonico decano Franciſco Tentor aliiſque pluribus „ eccleſiaſticis & laicis, & ita &c. | Ann. Chr. 1180.

„ Quare ad perpetuam rei memoriam hoc præſens publicum inſtrumentum de mandato ejuſdem Illuſtriſſimi & Reverendiſſimi epiſcopi ego „ canonicus Julius-antonius Bertoli cancellarius epiſcopalis confeci & ma„ nu propria exaravi.

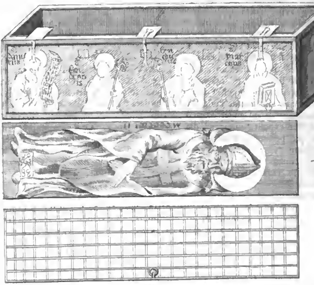
Loco † ſigilli.

„ Ego idem canonicus Julius-antonius Bertoli ex actis ſacræ Viſitatio„ nis in cancellaria epiſcopali exiſtentibus præſens inſtrumentum fideliter „ exemplavi & in fidem &c.

Non ſine peculiari divino beneplacito contigit recentiſſima hujuſmodi translatio, ſollemniſſima pompa & devotiſſimo ſtudio ab urbe Abſarenſi & a circumjacentibus populis celebrata; novimus enim ex eo tempore aerem regionis ſalubriorem factum, fœcundioreſque feminas ex ſterilibus redditas, atque loca incolarum frequentia magis habitata diviſi. Addimus etiam capſam ligneam affabre ſculptam a celebri Franciſchio Veneto ad condenda ſancti Gaudentii oſſa, una cum chryſtallis ejuſdem, unice recuperatam ſuperfuiſſe naufragio, quod paſſa fuit navis, ſuper quam fuerat impoſita; meritis certe & interceſſione ſanctiſſimi Abſarenſis epiſcopi Gaudentii, qui protectionem ſuam ſpecialem donat urbi & regioni, præſentia ſua dum viveret, & ſacris reliquiis poſt aliquot ſecula a ſuo obitu illuſtratis.

Ceterum eidem doctiſſimo & piiſſimo tunc Abſarenſi, nunc Spalatenſi archiepiſcopo acceptas referimus notitias fere omnes, quas de ſancto Abſarenſe epiſcopo Gaudentio ſub præſenti anno proferimus, cujus etiam beneficio habemus ære inciſum ectypon capſæ ligneæ repertæ, quando in marmoream capſam ipſius ſacra oſſa tranſtulit; quod libenter hic ſubjicimus ad perennandam, illuſtrandamque ſanctiſſimi antiſtitis & ſolitarii Gaudentii memoriam.

ANN. CHR. 1180.



Eadem opportunitate iterum conſuluimus catalogos ms. ſive monumenta eccleſiæ Abſarenſis ope Cl. Senatoris Flaminii Cornelii optime de nobis ſtudiiſque noſtris meriti, in quibus poſt relatum obitum ſancti epiſcopi Gaudentii ad annum 1044. ſocii ei tribuuntur his verbis: *Socium habuit Liberium ſeu Oliverium, & Pancratium fratrem ſuum, qui ut ſanctus veneratur in ſepulcro marmoreo in eccleſia Anconitana*: Quare tomo II. Annalium noſtrorum ad annum 1050. [a] tribuimus Pancratio potius quam Liberio honorem ſepulcri & ſanctitatis elogium, cultumque in eccleſia Anconitana, juxta verborum obvium ſenſum; verum cum non Pancratii, ſed Liberii antiquiſſima monumenta extent in ea eccleſia, corrigenda vel illuſtranda arbitramur catalogorum verba; & gratulamur doctiſſimo viro congregationis Scholarum-piarum præſidi generali Eduardo Corſinio, qui ſumma diligentia & eruditione lumen addidit ſanctorum epiſcoporum Anconitanæ ſedis hiſtoriæ, occaſione adinventionis corporum ſacrorum, ſabellamque explodit Liberii, quem non in remotiſſima antiquitate, ſed ſeculis poſterioribus inquirendum eſſe ſibi ceteriſque perſuaſit, literiſque nobis humaniſſime datis in eam ſententiam lubens deſcendit Liberium unum fuiſſe ex ſociis ſancti Gaudentii, Abſarenſis prius epiſcopi, inde monachi in cœnobio Portus-novi prope Anconam. Hæc de Gaudentio ſuperaddidiſſe non pœnitet. Sed ad hiſtoriam noſtram redeamus.

[a] Pag. 119.

XV. Rodulpho priori Camald. ſufficitur Placidus abbas Uranenſis.

RODULPHO ex priore Camaldulenſi Anconitano epiſcopo facto ſubrogatus fuit menſe auguſto vel ſeptembri, ut diximus, Placidus abbas ſanctæ Mariæ de Urano in territorio Foro-popilienſi, quique ſimul erat antea prior eremi Camaldulenſis. Tempore regiminis Placidi, quo anno ignoramus, Camaldulum ſe contulit Gratianus epiſcopus Tudertinus, ut ipſi juxta conſuetudines eremi Camaldulenſis reformandum traderet monaſte-

naſterium ſancti Fortunati, quod addiſcimus ex depoſitione Rainerii prioris ſancti Michaelis Arretii in cauſa libertatis ejuſdem cœmi ad annum 1216. De monaſterio ſancti Fortunati egimus ad annum 1007. ejuſque variam fortunam ibidem deſcripſimus; ſubjiciebatur tamen ipſum etiam hoc tempore abbatiæ ſancti Apollinaris Ravennæ Claſſis, ut liquet ex privilegio Urbani III. ad annum 1186. referendo.

XVI. Heliottus ep. Arretinus confirmat eccleſiam S. Blaſii monaſt. Agnanienſi.

HELIOTTUS epiſcopus Arretinus ad petitionem Saxonis abbatis monaſterii ſanctæ Mariæ de Agnano, & presbyteri Auguſtini rectoris eccleſiæ ſancti Blaſii, quæ erat ſubjecta cœnobio Agnanienſi, præfatam eccleſiam conſtitutam in civitate Arretina, clauſtrum, domos, vineas ceteraque ejus eccleſiæ recepit hoc anno ſub protectione ſancti Donati, ita etiam ſepulturas defunctorum, judicia mortuorum, decimationes, oblationes, & totum jus parœciale dictæ eccleſiæ cum populo ipſius, & quæcumque per quadraginta annos legitime poſſederat, rata habuit, confirmavit etiam jura, quæ predicta eccleſia habebat in caſtrum Anteriæ, domum, vineam, terram, juſpatronatum eccleſiæ & partem ipſius caſtelli. Adjecit demum, ut ſi quis e populo dictæ eccleſiæ aliunde ſepeliri vellet, medietatem judicii ſui prædictæ eccleſiæ tribueret, ſicut prædeceſſor ſuus Maurus epiſcopus conſtituerat. Actum in civitate Arretina in palatio juxta plebem ſanctæ Mariæ virginis, cum ſubſcriptione epiſcopi & ſigillo. Quam confirmationis ſyngrapham ex chartulario noſtro ſanctæ Mariæ in Gradibus [a] damus in Appendice.

In tabulario ſanctæ Mariæ Angelorum de Florentia [b] leguntur ſub hoc anno menſe martio donationes factæ ex Puppio a Guidone comite Thuſciæ & a Gualdrada comitiſſa ejus uxore presbytero Petro rectori eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Petra-ficta rerum omnium, quæ poſſidebant in Pratilione & in Farta. Aliæ ab iiſdem præfatæ eccleſiæ largitiones factæ leguntur ſub anno 1190. Quare commentitium omnino eſt & fabuloſum, quod ex Villanio profert Admiratus Gualdradam deſponſatam fuiſſe comiti Guidoni tempore Ottonis IV. imperatoris, cum tam vetuſtiora ſuperſint monumenta utriuſque conjugis, qui triginta ſaltem annos ante Ottonem IV. matrimonium ſimul inierant.

a *Num.* 79.
b *Num.* 262.

XVII. De abbatia Senenſi S. Mariæ de Cicille.

QUO tempore monachi Camaldulenſes abbatiam ſanctæ Mariæ de Cicille vel Sicille in diœceſi Senenſi, nunc Pientina, poſſederint, incompertum eſt. Hieronymus Gilius [c] in ſuo Diario Senenſi ipſam ſub Camaldulenſium diſciplina ſtetiſſe anno 1224. ſcribit, adeoque ante eum annum ſtatuta Camaldulenſia ſuſcepiſſe. Anno præſenti 1180. Alexander III. ex Tuſculano per manum Alberti cardinalis & cancellarii III. *idus novembris indictione* XIV. *pontificatus* ſui *anno* XXII. Peponem procuratorem monaſterii ejuſque fratres apoſtolico privilegio ſub ſancti Petri protectione ſuſcepit una cum eccleſiis adjunctis. Inter ceteras eccleſias enumeravit Alexander eccleſiam ſancti Petri in Petrorio, quæ nunc ſita eſt in eadem diœceſi Pientina; eccleſia hæc olim fuerat & ipſa abbatia ſui juris, quæ ſimiliter, teſte eodem Gilio, ad Camaldulenſes tranſierat, & unita fuerat alteri de Cicille. Ceteræ eccleſiæ ſubjectæ appellabantur ſancti Andreæ, ſanctæ Agathæ, ſancti Petri in Cicelano; poſſeſſiones autem obtinebat præfatum monaſterium in villa de Cicillo, de Ciclano, de Eceleto & Agello; jura autem habebat in Petrorii, Camprenæ, Vajani & Taleani loca. Subſcripſerunt Alexandrino præcepto decem S. R. E. cardinales. Cum monaſterium de Cicille per hæc tempora deſtitutum eſſet abbate, & per procuratorem regeretur, ac obeunte dicti loci procuratore ſtatuerit Alexander, ut alter a fratribus juxta beati Benedicti regulam eligeretur, non ab-

c *Pag.* 700.

ANN. CHR. 1180.

abludit a vero, ipſum circa hos annos amplexum fuiſſe diſciplinam Camaldulenſem, ut ad annum 1175. vidimus etiam monaſterium Uranenſe a procuratore rectum anno 1168. paulo poſt ad conſuetudines Camaldulenſes tranſiiſſe. Poſt varias vices demum anno 1443. abbatiam hanc adjunxit Eugenius papa IV. Senenſi monaſterio ſancti Benedicti congregationis Montis-olivetanæ, ut in hiſtoria monaſteriorum ejuſdem cœtus affirmat Secundus Lancellottus [a]. Ante duodecim annos tertio nonas junii conceſſerat idem Romanus pontifex Eugenius abbati de Cicille, ut reſidere poſſet in eccleſia ſancti Johannis-baptiſtæ ad Aſſum, eo quod monaſterium ruinam minitaretur, ut eruitur ex pagina [b] tabularii ejuſdem cœnobii ſancti Benedicti. Exſcripſimus ex autographo dicto monaſterii Alexandri privilegium a Lancellotto laudatum, & proferimus in Appendice.

a Pag. 115.

b C. 2.

XVIII. De altera S. Laurentii de Ardenghesca.

IDEM dicendum de abbatia ſancti Laurentii de Ardengeſcha, appellata etiam ſancti Salvatoris prope montem Lucium, viginti duobus milliaribus diſtante ab eadem urbe Senenſi. Fundatam ipſam exiſtimat idem Gilius a comite Ardingo, qui circa annum 1085. vivebat, cujuſque comitis donationis chartam factam monaſterio ſancti Petri de Argiano ſub eo anno attulimus, ſubmiſſam autem communi Senarum anno 1202. ab abbate Camaldulenſi, ut idem affirmat. In contractu ſubjectionis hujuſmodi memorantur caſtrum Civitellæ cum ſua curte, quod abbatiæ & Lamberto abbati donaverat anno 1108. comes Rainerius vel Renardus, eccleſia ſancti Laurentii, pars Paturuli, & eccleſia ſanctæ Anaſtaſiæ, quas monaſterio obtulerat Conradus Thuſciæ marchio anno 1124. Locupletata fuit abbatia apoſtolicis privilegiis anno 1143. a Cœleſtino II. anno 1144. a Lucio II. anno 1145. ab Eugenio III. & anno 1178. ab Alexandro III. Romanis pontificibus. Ad abbates commendatarios progreſſu temporis devenit; Joachimo autem poſtremo abbate commendatario vel renuntiante vel obeunte Eugenius papa IV. anno 1440. eam conceſſit canonicis regularibus ſanctiſſimi Salvatoris, qui modo incolunt locum ſanctæ Mariæ de Angelis urbis Senarum. Abbas hujus monaſterii marchionis titulo gaudebat. Abbatia curam animarum habet ſub vicariatu Civitellæ. Quas notitias non ex Gilio dumtaxat eduximus, ſed ex tabulario quoque eorumdem canonicorum regularium, favente Joſepho Nino docto & pio ejuſdem loci canonico regulari, ex cujus paginis etiam innoteſcit Palmerium prius monachum ſancti Anthimi, inde priorem ſancti Thomæ Piſtorienſis urbis, & declaratum a Rainerio abbate ſancti Anthimi præſulem dicti loci confirmatum fuiſſe a Gregorio X. anno primo ſui pontificatus bulla data ex Viterbio; Venturam olim monachum ſancti Sabbæ urbis Romæ abbatem huic monaſterio datum fuiſſe a Nicolao IV. Romano pontifice anno III. ſui pontificatus; anno M. CCC. XXXI. *menſe octobri indictione* XV. abbatem fuiſſe Chriſtophorum, abſolutum etiam ab excommunicatione a Reſtauro epiſcopo Groſſetano. Sed ſufficiant hæc ad breviſſimam harum abbatiarum illuſtrationem.

Spectat ad hunc annum alia Alexandri III. Romani pontificis bulla pro monaſterio Campi-majoris, dicto etiam Camajoris & Cammate Lucanæ diœceſis, de qua dicemus ad annum 1385. quando acta fuit unio ejuſdem monaſterii cum ordine Camaldulenſi. Data eſt ipſa *Velitris per manum Alberti S. R. E. cardinalis & cancellarii* IV. *kalendas madii indictione* XIII. *incarnationis Dominice anno* M. C. LXXX. *pontificatus vero Alexandri pp.* III. *anno* XXI.

XIX. Conſecratio eccleſiæ S. Petri de Galeata.

FACTA fuit hoc vel ſequenti anno dedicatio ſollemnis archipresbyteralis eccleſiæ ſancti Petri de Boſco, quæ ſubjiciebatur monaſterio ſancti

Hilari

Hilari de Galeata; liquido enim expreſſum non eſt in lapide, quem proferimus, an ipſa præſenti vel ſequenti anno peracta fuerit. En inſcriptio, quæ viſitur ad dexteram aræ principis partem in trianguli formam diſpoſita, ſed pro commodiore typographorum uſu ad ſequentem formam redacta: ANN. CHR. 1180.

DEDICATA. FVIT. HAEC. ECCLESIA. A. DOMINO
GERARDO. RAVENNATE. ARCHIEPISCOPO. TEMPORE
IOHANNIS. ABBATIS. III. NONAS. AVGVSTI. ANNO
M. C. LXXX. INID. TEMPORE. ALEXANDRI. PP. III.
FRIDERICI. IMPERATORIS.

Putamus ſcilicet lapidarium artificem, quota eſſet indictio hujus anni, ignorantem, poſt ſiglam INID. nullum ipſius poſuiſſe numerum. Litera pariter I. vel poteſt adjici tamquam unitas ad annum incarnationis M. C. LXXX. ita ut exſurgat annus M. C. LXXXI. vel prima eſt litera vocis INDICTIONE. Tertio nonas auguſti anni ſequentis vivebat adhuc Alexander III. defunctus die trigeſima ejus menſis; Johannis abbatis Galeatenſis obitus refertur ad annum 1190. in necrologio prædicti monaſterii; Gerardus vero archiepiſcopus Ravennas ſupervixit ad annum 1188. Anno 1180. indictio erat XIV. anno autem ſequenti XV. Quare vel præſenti, vel ſequenti anno illiganda eſt conſecratio præfatæ eccleſiæ.

Bono priori ſancti Savini de Chio in territorio Arretino [a] promiſerunt patroni hoc anno ſe recuperaturos bona ejus eccleſiæ; eccleſiæ autem & monaſterio ſanctæ Mariæ ad Carceres Gerardus epiſcopus Paduanus habito conſilio canonicorum ſuorum & aliorum ſapientum, intuitu pietatis, ob opera miſericordiæ, quæ in monaſterio dicto propter frequentiam pauperum exercebantur, die ſeptima februarii donavit decimationes paludis de Baone, tam quæ tunc excolebatur, quam quæ impoſterum ad culturam perveniret quacumque occaſione.

[a] *Arch. Fontis boni §. Defenſio 2. A. 2.*

ANN. CHR. 1181.
XX.
Privilegium Alexandri III. Simoni abbati monaſt. SS. Hipp. & Laurentii de Faventia

HOC anno, qui fuit pontificatus ſui poſtremus, Alexander III. Simoni abbati monaſterii ſanctorum Martini, Hippolyti & Laurentii de Faventia, qui præſenti vel præterito anno ſucceſſerat Rolando, privilegium conceſſit, recipiens ſub beati Petri protectione ejus monaſterium, ſimulque recenſens eccleſias eidem cœnobio ſubjectas; eccleſiam nimirum ſancti Antonini in ſuburbio portæ pontis ejuſdem urbis, quam Hildebrandum epiſcopum Faventinum eidem monaſterio dilargitum fuiſſe vidimus ad annum 1019. eccleſiam ſancti Andreæ in Zagonati ſeu de Zagonaria; eccleſiam ſancti Laurentii in Guercinoro; eccleſiam ſancti Lucæ; eccleſiam ſancti Johannis-evangeliſtæ de Granarolo; eccleſiam ſanctæ Mariæ in Fermellino; eccleſiam ſancti Martini in Villa-nova; eccleſiam ſanctæ Mariæ in Filiola; eccleſiam ſanctæ Mariæ in Sala; duas eccleſias apud ſanctam Luciam; eccleſiam ſanctæ Mariæ in Antignana; eccleſiam ſancti Laurentii in Scarzana & demum eccleſiam ſancti Michaelis in Trebana. *Datum* eſt apoſtolicum privilegium *Viterbii per manum Alberti S. R. E. presbyteri cardinalis & cancellarii* XVI. *kal. auguſti indictione* XIV. *incarnationis Dominice anno* M. C. LXXXI. *pontificatus vero domini Alexandri pape* III. *anno* XXII. quod producimus ex exemplo tabularii ſancti Romualdi de Urbe, cum ſubſcriptione novem S. R. E. cardinalium. Compertum

Ann. Chr. 1181.
XXI.
Alexandri III. obitus. Epiſtola Alberti Balneenſis archipreſb. ad eumdem.

pertum ſit ex ipſo Alexandrino privilegio. monaſterium ſanctorum Hippolyti & Laurentii alterum obtinuiſſe ſancti Martini titulum.

Paulo poſt, hoc eſt ſub finem menſis auguſti, obiit digniſſimus pontifex, qui tempore ſuæ ſedis plura adverſa pertulit pro eccleſia Dei à ſchiſmaticis pſeudo-pontificibus, & a ſchiſmatico imperatore. Vel ſub eodem Alexandro, quo anno non liquet, cum epiſtola notis chronicis careat, vel forte etiam ſub ejus anteceſſore Adriano IV. Al.. ſcilicet Albertus Balneenſis eccleſiæ plebanus ſequentem epiſtolam alterutri ipſorum ſcripſit, quam ex autographo archivi Balneenſis, utpote & ad ipſam eccleſiam Balneenſem, quæ Camaldulenſis deinde evaſit, & ad abbatias Trivienſem & Vergaretanam ſpectantem inſerimus; monentes Albertum archipreſbyterum plebis ſanctæ Mariæ de Balneo reperiri ad annum 1165. indictionem XIII. quo anno ipſi donantur terræ a quodam Griſo in tabulario ejuſdem loci, in quo etiam ad annum 1182. indictionem XIV. legitur nomen Martini plebani plebis ſanctæ Mariæ in Balneo, qui Alberto ſucceſſerat. Eidem Alberto Adrianus IV. privilegium conceſſerat anno 1156. quod antecedenti tomo protulimus. Literæ ſunt hujuſmodi.

Piiſſimo in Chriſto patri ac domino Dei gratia totius eccleſiæ pontifici A.. Balnenſis plebanus licet indignus Al.. omnem famulatus ſubjectionem.

Viſis veſtræ juſſionis literis clementiſſime pater veſtram Balneenſem plebem, etſi miſeram ſtatim adivi. Nam ipſius miſeræ plebis poſſeſſiones, & ducentarum familiarum decimas, mortuorumque oblationes, & cuncta, quæ ſunt jus plebis, abbas ſancti Angeli de Vergareto injuſte & violenter detinet, & excommunicatum in quamdam eccleſiam plebis reducens eccleſiæ ſacerdoti præcepit, ut hominibus decimas plebi non dantibus pœnitentiam daret, alioquin de eccleſia expelleretur. Et me Miſſam in plebe dicente, quidam ſuus monachus ex ſua & comitis parte præcepit, ut ſibi darentur decimæ. Similiter duodecim capellas, decimas, oblationes, & ea quæ ſunt jus plebis, ſententia papæ Innocentii beatæ memoriæ plebi redditas, abbas Trivienſis nequiter retinet, retinendo quaſdam alias plebis decimas, quas a proceribus emit. Et proceres eodem modo decimas plebi auferunt. Bobienſis vero eccleſia tres ipſius veſtræ plebis capellas a laicis datas injuſte tenet, & ipſius eccleſiæ epiſcopus me invito quamdam veſtræ plebis eccleſiam conſecuit. Nam beatæ memoriæ papa Paſchalis inſtituens ordinem & regulam in plebem tenere, injunxit in eccleſiaſticis ordinationibus tantum de Romana provincia catholicum habere epiſcopum. Eccleſiæ namque ipſius plebis fere cunctæ ſunt ad nequam laicorum voluntatem. Nam decimas & oblationes, & ea, quæ ſunt juris plebis & eccleſiarum, minime auſus ſum quærere. Idcirco ſupradictis præcognitis ex Dei & veſtra parte cuncta unicuique repetii, tamen a nemine ſum exauditus. Quia vero cum ordine beati Fridiani & regula beati Auguſtini, tum ipſius paupertate domus in veſtrá eccleſia detineor, ideo ante veſtram majeſtatem, quam utinam videam, venire nequivi. Veſtram igitur modis omnibus deprecor ſanctitatem, ut Dei amore Balneenſem eccleſiam ab omni monachorum peſte, omniumque clericorum ac laicorum jugo evidenter liberetis, & ſub beati Petri & veſtri munimine privilegium dando in perpetuum teneatis, & nullam eccleſiam vel hoſpitale infra Balneenſem plebem facere monachos, ſeu clericos vel laicos facere ſinatis, & quæſtum juris plebis reddere, & nos quiete manere faciatis. Nam ordo & regula minime ibi poteſt teneri, niſi veſtra fortitudine teneatur & neceſſaria habeantur.

Aliud

Ann. Chr. 1181.

XXII. Alia ejuſdem Alexandri privilegia notis chronicis carentia.

Aliud etiam tempore ſui pontificatus privilegium indulſit idem Alexander monaſterio Berardingorum, ut fidem facit Urbanus III. in altero eidem monaſterio conceſſo anno 1186. Ipſi ſimiliter potiuſquam Alexandro IV. tribuendum eſt diploma *datum Anagniæ* XIII. *kal. februarii*, ſed ſine anni nota, quo plebanis, capellanis aliiſque clericis circumpoſitis monaſterio noſtro de Puteolis urbis Lucenſis mandavit, ne ullo modo impoſterum impedirent, quominus ii, qui voluerint apud dictum cœnobium monaſticam veſtem recipere vel inibi ſepeliri, ſi ſui compotes in eodem loco ſepulturam elegerint, voluntatis ſuæ privarentur executione, ſalva tamen canonica juſtitia in parte teſtamenti illarum eccleſiarum, a quibus corpora aſſumerentur. Quandoquidem nonnulli ipſorum parochianos ſuos non permittebant ad monaſterium deferri, niſi illuc vivi deportarentur. Quod quidem tamquam iniquum & deteſtabile, ac eccleſiaſticæ honeſtati penitus inimicum declaravit & damnavit.

XXIII. Lucius III. Rom. pont. Alexandro ſuffectus confirmat bona monaſt. S. Petri ad Vincula territorii Ravennatis.

Alexandro itaque die XXX. auguſti hujus anni defuncto ſuffectus fuit Lucius III. antea Ubaldus epiſcopus Oſtienſis & Velitrenſis, Lucenſis patria, coronatus Velitris prima ſeptembris dominica. „ Is quarto
„ kalendas octobris hujus anni in eadem urbe conſiſtens manu Alberti
„ S. R. E. presbyteri cardinalis & cancellarii Johanni abbati divi Petri ad
„ Vincula, quod eſt in agro Ravennate & ejus ſucceſſoribus in perpe-
„ tum, quæcumque bona poſſidebant, confirmavit. Ad hæc Innocentii,
„ Eugenii & Alexandri Romanorum pontificum, qui cœnobium illud,
„ nullo medio, ſubjici Romanæ eccleſiæ voluerant, privilegia rata ha-
„ buit, ad hujuſque immunitatis ſignificationem denarios monetæ Pa-
„ pienſis duodecim Romano pontifici numerari quotannis voluit. Quam
„ item Johannes dux eidem cœnobio immunitatem dederat, & tabulis
„ publicis teſtatus fuerat, eam eſſe firmam juſſit. In demortui abbatis
„ locum is ſufficeretur, quem monachi ſaniorque pars ipſorum juxta Dei
„ timorem & divi Benedicti, quam erant profeſſi, regulam deſignaſſent,
„ deſignatus ad Romanum pontificem, ut illi benediceretur, accederet.
„ Servaretur tamen in omnibus diœceſanorum epiſcoporum jus, quo ju-
„ re uti conſueſſent in prædiis cœnobio traditis. Sanctum oleum ac
„ chryſma, altarium ac baſilicarum conſecrationes a diœceſano epiſcopo,
„ ſi catholicus is eſſet, neque a communione apoſtolicæ ſedis abducere-
„ tur, acciperet; alioquin quocumque luberet, dum cum Romana eccle-
„ ſia, ſentiret, proficiſceretur. In eorum ſepeliri templo omnes poſſent,
„ qui nullo interdicti aut anathematis vinculo eſſent obſtricti, integro
„ tamen earum ſacrarum ædium jure, a quibus corpora aſſumerentur.
„ Inter hujus templi bona a pontifice numerantur templum divi Petri
„ Brittonorienſis, divi Sixti Cervienſis, divæ Mariæ Aſignani, divi Blaſii
„ e Turricula, divi Stephani Argentani, divi Johannis e Meleto, divi
„ Paterniani e Paduleda, divorum Johannis & Pauli e Vetreta, divi
„ Aegidii e Calanco, divi Petri in Aquæductu, divi Marci evangeliſtæ
„ e Barca. Multa ad hæc multis in locis pulcra fructuoſaque prædia,
„ quæ ſingillatim numerare nimis moleſtum eſſet. “ Hæc ex Rubeo [a] ad hunc annum; qui addit occaſione hæreditatis Johannis ducis Ravennatis, qui obierat anno 1178. & litis inter Ubertinum Tebaldi & Petrum de Traverſaria Faventinos & Foro-cornelienſes in auxilium accitos ab Ubertino excurſiones in agrum Ravennatem feciſſe & oppidum divi Petri ad Vincula diruiſſe, oppidum autem Cortinæ incendio abſumpſiſſe hoc anno.

[a] *Lib. VI. pag.* 353.

XXIV. Item monaſteria S. Petri de Cerreto & S. Salvatoris de Florentia ſuſcipit ſub apoſtolica protectione.

Licet vero primis ſui pontificatus menſibus ut plurimum in urbe Veli-

Ann. Chr. 1181.

Velitrenſi degeret Lucius, Romæ tamen erat VI. kalendas decembris hujus deſinentis anni, qua die *indictione* XV. mutata menſe ſeptembri *incarnationis Dominicę anno* M. C. LXXXI. *pontificatus vero domini Lucii papę* III. *anno primo per manum Alberti S. R. E. cardinalis & cancellarii* alterum privilegium conceſſit Mauro abbati monaſterii ſancti Petri de Cerreto in agro Volaterrano, ejus cœnobium ſub tuitione ſedis apoſtolicæ ſuſcipiens, & eccleſiam inſuper ſancti Salvatoris de Fungeto, quæ erat monaſterio Cerretano ſubjecta, ratum etiam habens jus decimæ agriculturæ, ſicut a quadraginta annis inconcuſſe hactenus poſſederant monachi ejuſdem loci, quamque voluit, ut ipſi non cogerentur ulli dare, niſi hoſpitali præfati monaſterii. Subſcribunt poſt Lucium undecim S. R. E. cardinales. Privilegium vero exſcripſimus ex autographo tabularii ſanctæ Mariæ Angelorum de Florentia.

Idem Romanus pontifex die antecedenti, hoc eſt *vigeſima-quinta novembris* hujus anni *primo* ſui *pontificatus anno* ex eadem Urbe manu ipſius Alberti, annuens precibus Ildebrandi prioris eccleſiæ ſancti Salvatoris juxta Florentiam, eccleſiam ipſius, & locum, in quo monaſterium ſitum erat, auctoritate apoſtolica confirmavit cum omnibus ſuis pertinentiis, & nominatim cum jure in eccleſias ſancti Chriſtophori & ſancti Laurentii de Roſis, & cum decima bonorum ejuſdem monaſterii a quadraginta retro annis inconcuſſe percepta, itaut nulli niſi hoſpitali dicti monaſterii & pauperibus dare decimam cogerentur. Statuit monaſticum inibi ordinem perpetuo obſervari juxta regulam ſancti Benedicti & conſtitutiones fratrum Camaldulenſium. Cetera quoque privilegia dilargitus fuit, ut unumquemque ſcilicet ad converſionem ſuſcipere valerent, ut celebrare divina tempore interdicti januis clauſis poſſent, ſepulturam liberam devotioni cujuslibet præberent, ſalva tamen canonica parochialis eccleſiæ juſtitia, nullusque monachorum quietem vel bona perturbaret, ſed integra omnia ad fratrum prædictorum ſubſtentationem conſervarentur, ſalva etiam ſedis apoſtolicæ auctoritate & diœceſani canonico jure, & eremi Camaldulenſis reverentia, cum ſubſcriptione decem cardinalium. Privilegium extat in tabulario Fontis-boni,[a] cujus excerptum damus ex Baroncinio.

[a] §. *Privilegia n.* 42. *A.* 2. 22.

XXV. Gualfredus presb. Senenſis dat eccleſiam S. Chriſtinæ Vivenſibus.

VIVENTE adhuc Alexandro III. hoc eodem *anno* M. C. LXXXI. *menſe julio in ictione* XIV. Gualfredus presbyter rector eccleſiæ ſanctæ Chriſtinæ in urbe Senarum tradiderat Deo & eremo ſancti Benedicti de Vivo, ac priori eremi & monaſterii Vivenſis ſe, reſque omnes ſuas, & inſuper obtulerat præfatam eccleſiam cum ſponſione curandi, ut ibidem monaſterium erigeretur. Inter ceteros hujus ſponſionis teſtes leguntur Cacciamonachus de l'Accattapane & Johannes Silimannus, quam ſponſionem edimus ex archivo Roſæ Senarum. Eodem *anno ab annuntiatione Domini noſtri Jeſu Chriſti milleſimo centeſimo octuageſimo primo die tertio idus januarii indictione* XV. more nimirum Florentino, hoc eſt primis diebus ſequentis anni, Gunteramus epiſcopus Senenſis conſenſu ſuo approbavit, ut in terra ejuſdem Johannis Silimanni deſignaretur, conſtrueretur & fundaretur monaſterium ad honorem Dei, & epiſcopatus Senenſis, & monaſterii ſancti Benedicti de Vivo, concedens priori ejuſdem cœnobii etiam capellam præfatam ſanctæ Chriſtinæ, quam anno præterito Gualfredus presbyter obtulerat, ſequentibus conditionibus appoſitis, ut capellanus, qui ibidem fuerit, obediret epiſcopo Senenſi, ſicut hactenus obediverat presbyter Gualfredus, in baptiſmo, & in ſymbolo, & in proceſſione, & fidelitatem faceret epiſcopo; tempore obitus alicujus, qui in eo loco ſepulturam ſuam elegerit, ſi epiſcopus fuerit ibi vocatus, & dixerit Miſſam,

ANN CHR' 1181.

ſanæ, haberet oblationes; & cum epiſcopus non adſtiterit, ſed canonici, & aliquis canonicorum Miſſam cantaverit, is haberet oblationem. Quæ ſe obſervaturos ſpoponderunt priori ſancti Benedicti de Vivo & fratribus ſuis Silimannus & Gualfredus ſub pœna centum librarum denariorum Senenſium. Marcum eremi Vivenſis priorem declarat charta hujus anni exiſtens in tabulario Roſæ Senarum, quam produximus in [a] Appendice tomi primi horum Annalium. Adfuerunt teſtes hujus conceſſionis & promiſſionis prior ſancti Vigilii, prior ſancti Martini, & plures presbyteri, vicedomini & judices. Ex eodem tabulario Senenſi exſcripſimus poſtremo bullam Lucii III. qua eidem priori de Vivo præfatam eccleſiam, quam appellavit duplici titulo ſancti Jacobi & ſanctæ Chriſtinæ, a Gunteramo Senenſe epiſcopo, ad interventum apoſtolicum, monaſterio Vivenſi collatam confirmavit. Data eſt bulla *Velitris ſecundo idus julii* anni ſequentis, ad quam urbem denuo ſe receperat Lucius, quia Romanus ſenatus ipſum in pace Romæ degere non ſinebat.

a *T. I. col. 396*

XXVI.
Ecc. S. Salvatoris de Fracta data monaſterio S. Mariæ ad Carceres.

GERARDUS Paduanus epiſcopus, admonitionibus & precibus Alexandri III. Romani pontificis, & petitionibus marchionum Eſtenſium monitus, Piſtori priori ſanctæ Mariæ ad Carceres tradidit hoc *anno* M.C.LXXXI. *indictione* XIV. *die* XIV. *exeunte junio* eccleſiam ſancti Salvatoris extra Fractam de Tribus-comitatibus cum omnibus ſuis poſſeſſionibus, ſub ea conditione, ut fratres, qui pro tempore forent in prædicta eccleſia, deberent recipere epiſcopum, & procurationes ejus nuntiis exſolvere, & conſuetam reverentiam exhibere, & plebi de Caſale reſpondere id, quod conſueverunt pro capitulo ſolvere, & quod eccleſia ſanctæ Mariæ ad Carceres deberet obſtringi annuo cenſu, ſcilicet ſolidorum centum numerandorum in perpetuum epiſcopo Paduano pro dicta eccleſia ſancti Salvatoris. Subſcribunt poſt canonicos Patavinos marchiones Albertus, Bonifacinus, & Albertus Bonifacii nepos.

XXVII.
Chartæ Camaldulenſes, Burgenſes & Anglarienſes.

PLACIDUS prior Camaldulenſis die XV. decembris [b] hujus anni cum conſenſu ſeptem eremitarum locavit & conceſſit Gerardo abbati ſancti Michaelis de caſtro Brittorum eccleſiam ſanctorum Coſmæ & Damiani poſitam in civitate Bononiæ in loco, qui dicebatur Pons-ferri, ad hoſpitandum ibidem cum fratribus ſuis, & ad eam poſſidendam ad annos XL. eo pacto, ut bona dictæ eccleſiæ nec alienare, aut obligare, vel in alium transferre poſſet, reſervans ſibi ſucceſſoribuſque ſuis, cum Bononiam advenerint, libertatem ibidem morandi, viſitandi, & ſtandi quamdiu libuerit, & hoc fecit, quia caritatis intuitu receperat a præfato abbate libras ducentas monetæ Piſanæ. Actum in capitulo eremi Camaldulenſis, manu Albertini de Arretio notarii. Attulimus ad annum 1074. veterem inſcriptionem extantem in clauſtro monaſterii ſanctorum Coſmæ & Damiani de Bononia, in qua legitur Gerardum ſancti Michaelis abbatem præfatum monaſterium reſtauraſſe; id factum fuerit a ſupranominato Gerardo, cujus memoria extat ab hoc, imo etiam ab anno antecedenti, in chartulario monialium ſanctæ Chriſtinæ de Bononia, ad annum 1229 & conſequenter annus incarnationis M. VII. cœlatus in lapide emendandus erit, & ſufficiendus annus M. CC. VII.

b §. *Locatio* 68. *A.* 2. 6.

In catalogo abbatum Burgi-ſancti-Sepulchri, qui manibus teritur, poſt Francianum abbatem, de quo diximus ad annum 116.. ponitur Paganus abbas ad annum 1187. ſed ex archivo canonicorum Caſtellanorum ſub hoc anno legitur Philippus abbas, qui cuidam Caſtolo pignus dedit pro centum ſolidis de Luca, Bacutino notario. Reponendus ergo in ſerie abbatum Burgenſium inter Francianum & Paganum Philippus.

ANN. CHR. 1181.

a *Amiſſa* 220. *A.* 1. 118.

„ Bartholus prior monaſterii ſancti Bartholomæi de Anglare conceſſit
„ hoc anno [a] de allodio & proprietate dicti monaſterii in beneficium feu-
„ di quamplurimis perſonis & earum hæredibus terrena ad domos ædifi-
„ candas in caſtellare de Anglari, quæ confeſſæ fuere totum caſtellare
„ eſſe præfati cœnobii, & a carbonariis intus nullam perſonam habere
„ jus proprietatis præter dictum monaſterium, & promiſerunt ſe fideles
„ futuros cum filiis ſuis ejuſdem monaſterii, nec alienaturos aut traosla-
„ turos dominium ſine licentia dicti loci, & ſervitia præfati caſtri factu-
„ ros, atque aonuatim candelam prima die poſt natalem vel reſurrectio-
„ nem Domini daturos, & pro civitate Arretina promiſit Rolandus pro-
„ curator ſtatualem unam caodelam in feſto ſancti Bartholomæi, quæ
„ concordata fuere inter commune Arretii, & priorem ac homines An-
„ glarii." Hæc in excerptis tabularii Fontis-booi.

Ubaldus abbas monaſterii ſancti Savini in territorio Piſano cum con-ſenſu monachorum ſuorum venditionis paginam conſcripſit hoc anno IV. idus martii indictione XIV. Is locum repleverat Martini abbatis, de quo ad annum 1170.

ANN. CHR. 1182.

XXVIII. Raynaldus fit monachus Avellanenſis.

b *T. I. pag.* 216.

REVOCANDUS eſt ad hunc circiter annum receſſus Raynaldi, fu-turi ſubinde ſanctiſſimi epiſcopi Nucerini, in eremum Avellanen-ſem. „ Natus is anno 1157. ut ſupputat Jacobillius [b], ex Napolione
„ patre, qui titulo comitis dominabatur in Gaiphana & in Poſtiniano,
„ quæ caſtra erant ſita in territorio Nucerino, a teneris unguiculis pie-
„ tatem didicit, virtuteſque excoluit; ſed majoris perfectionis deſiderio
„ motus, relicta ampla ſuæ hæreditariæ poſſeſſionis portione Leonardo &
„ Rodulpho fratribus, ſeceſſit prius in eremum prope terram Gualdi;
„ inde Avellanenſium mooachorum nomine attractus ſanctam eorum con-
„ verſationem & habitum poſtulavit, iiſque varia ſua bona contulit, &
„ præcipue eremum excitavit pro ipſis prope Foſſatum caſtrum diœceſis Nu-
„ cerinæ cum eccleſia erecta in honorem ſanctorum apoſtolorum Petri & Pau-
„ li, quæ ad hodiernam diem appellatur plebatus ſancti Petri." Hæc Ja-cobillius. In bulla Innocentii papæ II. ad annum 1139. plura receolentur bona cum eccleſiis, quæ obtinebat monaſterium Avellanenſe in comitatu Nucerino, & etiam in caſtris Gaiphanæ & Poſtiniani, quæ donationibus ſuis auxit circa hæc tempora factus monachus Raynaldus. Sed ſcriptorem ejus vitæ audiamus, qui putatur fuiſſe ipſius famulus; hic de Raynaldo ejuſ-que familia ſequentia tradit [c]: *Poſt maximas barbarorum incurſiones pace a Deo imperio occidentali reddita, imperatores e Germania in Italiam pro-fecti, incultas regiones comites inter, alioſque viros nobiles, qui eos ſeque-bantur, diſtribuerunt. In his comitibus eminebant tres fratres, Lupus, Vic-cus, Euſredus ex ipſorum ſtirpe imperatorum prognati, quibus amplæ di-tiones obtigerunt; Lupo circa Camerinum, a quo nobiles Alviani, Viſcoli & Baroli ſuam originem habent; Euſredo circa Fulginium & ſupra Beca-nam, & hunc multi ſuæ familiæ agnoſcunt; at montes valleſque inter Nuceriam & forum Flaminii obtinuit Viccus, e cujus poſteris plurimi nu-merantur epiſcopi atque abbates, inter quos fuit beatus Raynaldus filius Neapoleonis, religioſus ſacerdos, verus altiſſimi Dei ſervus & amicus, & tandem epiſcopus Nucerinus. Hic ergo vir ſanctus, quamvis ſumma Vicci filiorum familia & nobiliſſima comitum Germaniæ ſtirpe natus ſplenderet, majorem tamen e vera ſanctitate ac perfectione vitæ nobilitatem adeptus, a prima infantia ſanctis moribus imbutus, creſcebat Deo gratus & homi-nibus. Humanis dein & ſacris literis eruditus, cum aliorum nobilium mo-re,*

c *Ap. Bolland. die* 9. *Febr.*

ANN. CHR. 1182.

re, ob varias agrorum aliarumque rerum poſſeſſiones divitiis bonoribuſque frui poſſet, divino ſpiritu actus, calcato mundi faſtu ac divitiis fallacibus ſpretis, ſeſe in venerabile monaſterium eremi ſanctæ Crucis Fontis-avellanæ abdidit, uni Deo ſerviturus, cui jejuniis, orationibus piiſque meditationibus exercitus adhærere conſtanter ac ſincere cupiebat. Si juxta Jacobillium natus fuit Raynaldus anno 1157. vigeſimum-quintum ætatis annum ad hæc tempora explebat; qua ætate maturus erat pro ſtatu vitæ arripiendo. In Avellanenſi porro ſolitudine triginta-ſex annis vixerit, donec ſexagenario major ad epiſcopatum Nucerinum anno 1218. raptus fuerit.

XXIX. Arretini conſules permittunt reædificationem caſtrorum Camaldulenſium.

„ CUM maxima damna [a] Arretini milites intuliſſent caſtris Anglarii, Montis-autei atque ceteris locis juris eremi Camaldulenſis tum
„ armis & depopulationibus, tum incendiis & everſionibus, Raynerius
„ de Raynaldo & Iſaac Ordelaffi conſoles civitatis Arretinæ, Mazolinus
„ quoque camerarius & Joſeph conſul ſocietatis de burgo ſanctæ Mariæ
„ pari conſenſu indulſerunt Placido priori Camaldulenſi ejuſque frarribus,
„ necnon hominibus Anglarienſibus, & Montis-autei, ut de novo con-
„ ſtruerent eccleſias & caſtra prædicta in locis, ubi antea fuerant, & ſicut
„ anteriori ſacramento tenebantur, ita fidem ſuam obſtrinxerunr & ſuc-
„ ceſſorum ſuorum, ſe firmam ſemper validamque habituros dictam con-
„ ceſſionem, ædificiaque noviter conſtructa. “ *Actum apud plebem de Claſſe, manu Guilielmi notarii anno* M.C.LXXXII. *menſe decembri indictione* XV. Hæc leguntur in excerptis Fontis-boni.

a *Conceſſio A.* 2, 3.

XXX. Uranenſes monachi objurgati a Lucio III. quod abbatem ſibi non eligerent.

NEGLIGEBANT Uranenſes monachi in diœceſi Foro-popilienſi eligere ſibi abbatem; ſuſpenſi idcirco a divinis officiis fuerant a Gerardo archiepiſcopo Ravennate, auctoritate intetveniente apoſtolica. Porro monachi indictam ſuſpenſionem non obſervaverant, nec ſatisfacere archiepiſcopo curaverant pro contemptu ſententiæ, ſicut Romanus pontifex injunxerat. Demum ad iteratum apoſtolicum mandatum ſuffecerant ſibi abbatem. Præcepit itaque ipſis hoc anno Lucius III. Romanus pontifex XV. *kal. junii* ex urbe Velitrenſe, ut quandoquidem ab immemorabili tempore omnes abbates præfati monaſterii uſque ad Placidum, qui ex abbate Uranenſe electus fuerat ante biennium Camaldulenſis congregationis prior generalis, obedientiæ juramentum præſtiterant archiepiſcopis Ravennatibus, etiam ipſe abbas electus eamdem obedientiam promitteret & ſervaret, non obſtante privilegio perſonali, quod Placido abbati conceſſerat Alexander papa III. Inſuper mandavit, ut monachi recognoſcerent ab iiſdem archiepiſcopis omnia, quæ de jure Ravennatis eccleſiæ obtinebanr. Quod ſi amicabiliter cum archiepiſcopo convenire nequirent, aſſeruit ſe in mandatis dediſſe Feretrano & Faventino epiſcopis, ac præpoſito Feretrano, ut juſtitiam facerent; quod Lucii mandatum ex tabulario archiepiſcopii Ravennatis edimus. Videtur abbas Uranenſis electus fuiſſe Ugo, qui in charta Pompoſiana exiſtente in tabulario monaſterii ſancti Benedicti de Ferraria ad annum 1187. appellatur *Hugo quondam abbas de Bretonorio*. Ipſum enim videbimus a Placido priore Camaldulenſi depoſitum graduque privatum. In rerum harum confirmationem addit Rubeus[b], eumdem Romanum pontificem „ literis kalendis julii datis confirmaſſe,
„ ut abbates Urani de more, cum ad eccleſiam Ravennatem ſpectent, ab
„ archiepiſcopis Ravennatibus certis precationibus expiarentur, illiſque ab-
„ bates ſollemne obſequium jurarent, “ deinde ſubdit: „ Fecit quoque
„ Gerardus, archiepiſcopus ſcilicet Ravennas, uti Ugo divæ Mariæ ab
„ Urano ordinis Camaldulenſis octavo kalendas octobris juraverit, ſe in
„ fide illius omniumque poſteriorum archiepiſcoporum fore, nec ab illo-
„ rum

b *Lib. VI. p.* 354.

Digitized by Google

Ann. Chr. 1182.

„ rum unquam præſcripto, niſi id religioni Camaldulenſi adverſaretur, „ diſceſſurum, cum ipſum Uranenſe cœnobium a Ravennare eccleſia ad „ quam ſpectat, fuerit vectigalibus ac prædiis, quotquot habet, ditatum. „ Paulo poſt in gravem incidit morbum Gerardus; itaque quinto nonas „ octobris Cæſenæ in templo maximo divo Johanni-baptiſtæ dicato, co- „ ram canonicis Cæſenatibus & Guillielmo de Caſtello imperatoris legato „ multiſque præterea, Lanfrando Populienſis epiſcopus ſacris peractis, „ quia etiam epiſcopus Cæſenas, ejuſque præpoſitus neceſſariis diſtricti „ negotiis aberant, Gerardi archiepiſcopi ægrotantis nomine Ugonem ab- „ barem Uranenſem expiavit, virgaque & mitra inſignivit. “

Die octava martii hujus anni privilegium idem Lucius III. conceſſerat Angelo abbati ſancti Caſſiani de Cariſio, quo enumeravit omnia ejuſdem monaſterii bona & eccleſias, cum ſubſcriptione undecim cardinalium. *Datum .... per manum Alberti*, & VIII. *idus martii indictione* XV. *incarnationis Dominice anno* M. C. LXXXI. more Florentino, *pontificatus vero* ſui *anno* I. Extat autographum hujus privilegii in tabulario cœnobii ſanctorum Bartholomæi & Pontiani de Luca, quod ad illuſtrationem Cariſiani monaſterii proferimus in Appendice.

Ex charta hujus *anni* M. C. LXXXII. *menſe madii indictione* XV. nota nobis eſt altera Sophia a prima diſtinguenda, abbatiſſa parthenonis ſancti Johannis-evangeliſtæ de Prato-veteri.

Ann. Chr. 1183.

XXXI. Idem Claſſenſes monachos conſtringit ad obedientiam archiep. Ravennatis.

Repetens Lucius III. Rom. pontifex beneficia, quæ in monaſterium Claſſenſe ſancti Apollinaris contulerant eccleſia Ravennas & ejus archiepiſcopi, ſcripſit hoc anno XIII. *kalendas aprilis* ex urbe Anagniæ abbati & monachis Claſſenſibus, mandans ut excepto, quod bonæ memoriæ Gualterius quondam archiepiſcopus Ravennas de præſtanda fidelitate ipſis remiſerat, in aliis, præſertim in promiſſione obedientiæ, & inthronizatione ſedis, in electione abbatum ejus ſucceſſorum, archiepiſcopo Ravennati & ejus eccleſiæ obedientiam debiram & conſuetam reverentiam impenderent. Quas literas ex tabulario marchionis Bonifacii Rangonii ad Appendicem integras remittimus.

XXXII. De litibus Pratalienſium cum Camaldulenſibus.

Orta fuerat controverſia inter eremum Camaldulenſem & inter abbatiam Pratalienſem quoad libertatem hujus abbatiæ, quæ licet unita fuiſſet a Hieronymo epiſcopo Arretino præſenti ſeculo eremo Camaldulenſi, ac ejus diſciplinam ſequererur, jus tamen ſibi vindicabat exemptionis a congregatione Camaldulenſi tam quoad ſpiritualia, quam quoad temporalia. E contra eremitæ tam vi largitionis ejuſdem Hieronymi, quam robore bullæ Hadriani IV. Romani pontificis, qui donationem epiſcopi ratam habuerat, eam ſubjectam ut cetera monaſteria aſſerebant, præſertim quia, a die epiſcopalis largitionis, nomine eremi, & priorum ipſius ſive præſidum congregationis, abbatia regebatur a præſulibus ibidem inſtitutis a dictis prioribus. Sic de Rodulpho III. priore legitur in depoſitionibus teſtium pro libertate eremi ad annum 1216. *quod retinebat dictum monaſterium ad ſuam manum, & faciebat eum regi per quemdam Petrum abbatem.* Ugo abbas Pratalienſis legitur in tabulario Fontis-boni [a] ad annum 1171. Poſt Ugonem Maurus prior ſive abbas de Pratalia [b] ad annum 1172. Placidus ad annum 1174. Ante triennium cum Rodulphus ſecunda vice electus fuiſſet prior Camaldulenſis, creatus fuit abbas Pratalienſis Guilielmus, confirmatus ſubinde a Placido priore & Rodulphi ſucceſſore. Ex archivo ſanctæ Mariæ in Gradibus [c] Guilielmus abbas Prataliæ anno 1182. quædam recepit pro eccleſia ſancti Clementis

a §. *Donatio* 327 *A.* 2. 6.
b §. *Ibid.* 328. *A.* 2. 8.
c *Numm.* 82. 83.

Prata-

Pratalienſi abbatiæ ſubjecta. Neſcimus, an initio hujus anni Martinus ut prior eremi Camaldulenſis, ſive ut major Guilielmum ex Pratalienſis monaſterii regimine tranſtulerit ad officium majoratus, quem vocabant, ejuſdem eremi, inde vero abbatem Berardingi cœnobii conſtituerit,. ſed Amadeo epiſcopo Arretino reclamante, quod ſe inſcio a Pratalienſi abbatia amotus fuiſſet Guilielmus, & in locum ejus ſuffectus Rainerius, rurſus adminiſtrationem Pratalienſis abbatiæ receperit; an vero hæc contigerint tempore, quo idem Martinus, olim major, generalis præſes erat congregationis, poſt aliquot proinde annos; illud exploratum eſt Guilielmum vel prima vice ſui regiminis, vel reſtitutum ſecunda vice jugum cujuſcumque ſubjectionis detrectaſſe, atque paſſim diffudiſſe monaſterium ſuum Pratalienſe non teneri legibus Camaldulenſibus, & mordicus idipſum aſſeruiſſe longiſſimo ſuæ adminiſtrationis tempore, quo multum negotii eremo & congregationi toti faceſſivit, ſed præcipue ad annum 1216. fretus potentia, & fultus ope Martini epiſcopi Arretini inſenſioris eo tempore in Camaldulenſes. Præſenti anno amicabiliter res compoſita fuit, & in monumentis tabularii Fontis boni reperimus, quod cum die ſecunda martii auctoritate capituli monaſterii ſui teſtatus eſſet Guilielmus, „ „ quod ipſe & anteceſſores ſui, atque capitulum & membra ejus abba- „ tiæ fuere & ſunt libera ab omnibus ſervitiis, nec in aliquo tenentur, „ ſive ad viſitationem, ſive ad correctionem, neque ad imitationem aut „ receptionem, niſi caritative, neque ad confirmationem aut ad alia ali- „ qua, Martinus prior eremi Camaldulenſis & Rainaldus ſindicus vice „ capituli prædicti monaſterii confeſſi ſunt, & aſſeruere vera eſſe omnia „ & ſingula. Tunc abbas Guilielmus cum ejus ſindico Johanne vice ca- „ pituli & fratrum Pratalienſium adhærentes honeſtati præſati prioris & „ capituli Camaldulenſis, promiſerunt cum eis uniri tantum in pannis „ albis portandis, & in eodem officio faciendo, neque plura & alia fa- „ cere aut teneri, nec a præſato priore & capitulo Camaldulenſi exigi „ vel peti poſſe, & ſi quoquomodo quævis alia attentaverint, irritam & „ inanem pacti fuere futuram dictam promiſſionem, in quorum obſer- „ vantia pœnam invicem ſtatuerunt librarum quinquaginta auri puri. „ Actum in clauſtro Camaldulenſi, coram presbytero Pagano canonico „ plebis de Bujano, & Orlando de Partina, & Johanne de Valle &c. „ Ego Rainaldus aulæ imperialis notarius, ac domini venerabilis patris „ Amadei epiſcopi Aretini ſcriba. Ego frater Johannes ſacriſta, frater „ Rubertus, frater Bartholomæus, frater Nicolaus, frater Guido eremi „ Camaldulenſis; “ & conventio ſigillo Camaldulenſis eremi in confirmationem fuit munita, quod aſſeritur „ conſtare imagine calicis cum dua- „ bus columbis ab utraque parte in calice bibentibus, & literis circum- „ impreſſis dicentibus: *Sigillum ſancti Salvatoris Camalduli*. “ Die ſequenti prædicta fuere lecta & in conſpectum poſita Amadei Arretini epiſcopi in caſtro Biblenæ, qui partium precibus eadem confirmavit manu ejuſdem Rainaldi notarii.

XXXIII. Inſignia eremi & congregationis Camald.

Hæc eſt antiquior memoria inſignis ſeu ſigilli Camaldulenſis eremi, de quo Fortunius [a] hæc habet: „ Ejus inventionem ex divina inſpira- „ tione hunc in modum perveniſſe majorum traditione proditum eſt. „ Supplicantibus enim & orantibus ad Deum in eremo eremitis hujus „ rei gratia (inſignis ſcilicet ſtatuendi, quod congregationem Camaldu- „ lenſem a ceteris diſtingueret) placuit divinæ bonitati rem non ſine „ magno myſterio in celebratione Miſſæ cuidam venerabili anachoritæ „ enuntiare. Itaque cum ſacerdos ſacroſancta ſumpta euchariſtia ante ſan- „ guinis

[a] P. I. pag. 143.

Ann. Chr. 1183.

Ann. Chr. 1183.

„ guinis Chriſti perceptionem magna & incredibili mentis dulcedine repletus immenſam domini noſtri Jeſu Chriſti Redemptoris mundi charitatem dilectionemque profundiſſime meditaretur &c. protinus in extaſim rapitur, & quaſi ſancto parenti Romualdo Miſſarum ſollemnia celebranti aſſiſteret, geminas candidiſſimas columbas ad calicem ſanguinis Chriſti bibituras acceſſiſſe viſus eſt videre. Cum igitur abſoluta re ſacra, quid ſibi accidiſſet, interrogatus pateſeciſſet, patres re comperta veluti quodam cœleſti oraculo ſapienter inſtructi, pro inſigne religionis uſurpare ſtatuerunt. “ Diffuit inde totus ad myſticas obſervationes conſueto ſuo more Fortunius. Deinde ſubdit: „ Non deſunt, qui rem ab inſignibus familiæ Saxorum gentilium ſancti patris Romualdi deductam pariter fuiſſe continuata quadam opinione dictitent, aſtruentes montem in calicem, & duos leones in geminas columbas occaſione memoratæ viſionis commutatos a patribus fuiſſe. Quæ quidem ſententia mihi maximopere atridet, idemque cum ſuperiore eſſe videtur ratione duplicati myſterii &c. “

Hæc Fortunius. Anno 1248. aliud ſigillum *minus* dictum adhibebatur, quod imaginem referebat Salvatoris dexteram attollentis & in benedicentis formam, ad diſcrimen ſigilli *majoris*, quod veterem imaginem retinebat. Ipſo enim anno [a] die XXV. auguſti Martinus prior Camaldulenſis literis ſuis præcepit abbati Morronenſi, ut Camaldulum accederet ad conſulendum pro reformatione monaſterii Berardingorum; pendebantque ex ipſis duo ſigilla, quorum unum exhibebat duas aves in calice roſtra tenentes cum literis circa ſigillum dicentibus: *Sigillum ſancti Salvatoris de Camaldulo*, & intus ſuper capita dictarum avium literæ quædam *prioris Martini* nomen, & in pede calicis dignitatem *Majoris* exprimebant. Alterum vero inſigne imaginem repræſentabat Salvatoris manum elevantis ad benedicendum cum literis ſimiliter: *Sigillum ſancti Salvatoris Camaldulenſis*. Anno 1251. [b] Bene monachus de Rota tradidit in manus Placiti monachi de Paterno literas fratris M.. monachi Camaldulenſis, quibus eidem Placito præcipiebatur, ut ſe conferret ad abbatem monaſterii Uranenſis. Signata erat epiſtola ſigillo ceræ viridis cum figura calicis, unde duæ aves bibebant cum literis: *Sigillum ſancti Salvatoris de Camaldulis prioris majoris*. Idem ſignum uſurpabat Martinus prior Camaldulenſis ad annum 1254. cum lemmate: F. M. *Peccator*. Gerardus prior Camaldulenſis in literis electionis Nicolai monachi in priorem monaſterii ſancti Damiani de Bononia ad annum 1281. uſus eſt ſigillo, in quo ſculpta erat crux cum vultu Domini noſtri Jeſu Chriſti, & cum literis: *Sigillum domni Gerardi prioris Camaldulenſis*. Eodem tamen anno uſurpavit ſigillum calicis & columbarum cum imagine Salvatoris, & inſuper in parvo ſigillo figuram elephantis & imaginem unius monachi. Alterum ſignum exhibent chartæ ad annum 1347. in regeſto Camaldulenſi; calicem nimirum & aves in medio, quatuor autem ſtellas circum ellipſim ſigilli. Quartum uſurpabatur anno 1512. & præferebat tres monticulos loco ſtellæ ſuper calicem. Quintum viſitur ad annum 1526. quatuor ſtellas & ſancti Spiritus figuram ſuper calicem continens. Fuere aliqui priores, qui ab anno 1600. pro ſtella cometem poſuere. Perſeverat uſus antiqui Camaldulenſis inſignis, calicis nimirum & columbarum in eo bibentium ad tempora noſtra, adjecta ſtella pendula ſuper calicem. In muſeo Morelliano Florentiæ, ut nos docet Cl. V. Dominicus Mannius, ſigillum ovale habetur, in quo ſola columba exhibetur, pedem ſuper calicem tenens cum lemmate. SIGILLUM. VICARI. E. SANCTI. NICHOLAI. HEREMI. C. ideſt

ſigillum

a § *Electio* 39. *A.* 5. 106.

b *Arch. S. Mar. in Grad. n.* 191.

Sigillum vicarii eccleſiæ ſancti Nicolai eremi Camaldulenſis; eccleſiæ nimirum ſancti Nicolai ſubjectæ eremo Camalduli. Ut in ordinibus equeſtribus ſervi geſtant crucem dimidiatam Γ, ita eccleſiæ filiales & ſubjectæ inſigne majoris eccleſiæ facile dimidiabant. In epiſtylio januæ eccleſiæ ſancti Conſtantii prope Peruſium viſitur inſigne duarum columbarum in calice bibentium, quod proſtat in rotundo clypeo ad dexterum angulum januæ, ſicut ad lævum in ſimili clypeo gryphus deſcribitur, inſigne urbis Peruſinæ. Anaglyphum opus vetuſtatem redolet undecimi vel duodecimi ſeculi: eccleſiam hanc aliquando congregationi Camaldulenſi unitam minime novimus, ſicut exploratum eſt ipſam ſubjectam fuiſſe monaſterio ſancti Petri ejuſdem urbis, cui hodiedum paret. Rectius itaque diceretur inſigne Camaldulenſium commune fuiſſe aliis etiam eccleſiis. Pariter in angulo faciei eccleſiæ ſancti Stephani Veronenſis urbis, quæ cathedralis vetus creditur, ſculptas refert Blancolinius [a] duas aves e vaſe bibentes; ipſas tamen anſeres potius quam columbas, & ex fonte potius quam ex calice bibentes exiſtimat idem clariſſimus monumentorum Veronenſium collector. Hæc obiter de inſigne Camaldulenſi fuſius forte quam par erat. ANN. CHR. 1183.

a Lib. I. pag. 17.

XXXIV. Anecdota de Heliotto & de Amadeo epp. Arretinis.

QUOAD Amadeum Arretinum epiſcopum, qui conventionem inter Camaldulenſes & Pratalienſes firmavit, electus is fuerat Arretinus antiſtes hoc eodem anno die decima-ſexta januarii in locum Gualandi, qui anno antecedenti poſtulatus epiſcopus poſt obitum Heliotti epiſcopi defuncti die ſexta decembris anni 1181. epiſcopalem ſarcinam depoſuerat die vigeſima-quinta decembris anni 1182. Hæc nobis conſtant ex reſponſionibus Guidonis Mazzolini canonici Arretini, qui teſtatus fuit ſe „ interfuiſſe funeri Heliotti epiſcopi, & manus dediſſe, dum tumularetur, „ aſſeruitque fuiſſe terræ humatum in vigilia aut in feſto ſancti Nicolai, & tunc epiſcopatum Arretinum vacaſſe per annum & ultra, electumque deinde fuiſſe Amideum epiſcopum in die ſancti Marcelli in menſe januarii, cujus electioni ipſe interfuit; ideo autem epiſcopatum tamdiu vacaſſe, quia Gualandus electus epiſcopatum dimiſit prope nativitatem Domini, poſtquam ſtetiſſet ſic electus per annum unum, quia „ nunquam acceſſit ad partes epiſcopatus Arretii. “ Eas reſponſiones nos habemus ſingulari comitate Cl. V. Hiacynthi Foſſombronii patricii Arretini.

Quæ cum ita ſint, corrigenda eſt charta Camaldulenſis tabularii proferens nomen Heliotti epiſcopi Arretini ad annum 1184. Eo enim anno fato jam ceſſerat Heliottus, & referenda eſt ad annum 1180. vel 1181. quibus vivebant tum idem epiſcopus, tum Guilielmus abbas Pratalienſis, cui [b] menſe octobri dicitur Heliottus „ refutaſſe jus & actionem in terras & vineas de Cagio, Offiniano, Pezza & Ciareſciolo manu Rolandi notarii. “ Multoque magis emendandus Ughellius, qui obitum Heliotti refert ad annum 1188. Præter enim allata teſtimonia, & præter ſuperiorem chartam a nobis productam ex archivo Fontis-boni, qua liquet hoc anno epiſcopum Arretinum fuiſſe Amadeum, aliam etiam nobis exhibet idem tabularium, qua Guilielmus abbas Pratalienſis eremo Camaldulenſi locationis libellum conſcribit anno 1185. confirmatum eodem tempore ab Amadeo epiſcopo Atretino exiſtente tunc in capitulo Camaldulenſi.

b §. Refutatio 57. A. 2. 10.

c §. Locatio A. 2. 16.

Quandoquidem vero jejune admodum de Heliotto agit idem Ughellius, non injucundum lectoribus erit proferre ex tabulario canonicorum Arretinorum ſequens monumentum, quod reperitur in examine facto cuidam Ildebrando de Arcena ab archidiacono Florentino, & a canonico

ANN. CHR. 1183.

Civitatis Caſtelli circa annum 1220. in quo aliqua de ipſo Heliotto, de Camaldulenſibus, & de Guidone Thuſciæ comite habentur. Examen & reſponſiones ſunt hujuſmodi.

Ildebrandus de Arcena IV. *idus ſeptembris repreſentatus per camerarium epiſcopi Aretini procuratorem ejus, dicit, comitem Guidonem credentem theſaurum comitiſſe Adalete ſororis ſue fuiſſe & eſſe depoſitum apud Camaldulum, auferri feciſſe omnes vaccas Camalduli, quas habebant in alpibus, & adduci eas feciſſe in Caſentinum. Item dicit ſe fuiſſe apud caſtrum de Biblena, cum venerunt duo monachi Camaldulenſes, fortaſſe vicarius & vicecomes, ad epiſcopum Eliottum, qui erat apud caſtrum ſuum* (Civitellæ) *in palatio ſuo, & audivit eos dicentes: Nos venimus ad vos tamquam ad dominum. Comes Guido credens, quod nos habeamus theſaurum comitiſſe Adalete, fecit nobis auferri vaccas; rogamus vos, ut faciatis, ut ipſe ſatisfaciat nobis de hac injuria, & tunc epiſcopum commiſiſſe Valentino plebano de Biblena dicendo: Vade ad comitem Guidonem, quia non poſſum ei mittere meliorem nuntium quam te, quia diligit te, & roga eum ex parte mea, ſicuti deberet rogare pro caſtro de Biblena, vel quantumcumque ſpeciali mea re, quod ipſe meo amore reſtituat Camaldulenſibus vaccas, quas fecit auferri, & ſatisfaciat eis de injuria, quia ego faciam ei reſponderi, & fieri rationem, ſi quid voluerit petere adverſus eos; & tunc plebanum iviſſe, denique ipſe teſte vidente rediiſſe, & ſalutato epiſcopo ex parte comitis dixit ſe, quod comes Guido dixerat, quia quidquid deberet facere pro aliquo homine de mundo, faceret pro epiſcopo, & pro imperatore non magis faceret, quam pro ipſo, unde volebat dictus comes eſſe cum ipſo epiſcopo, & ſi Camaldulenſes vellent ei ſatisfacere, ipſe acquieſceret precibus ipſius epiſcopi, & ſi deberet alias reddere ipſas vaccas, redderet. Deinde affirmat aliquanto poſt epiſcopum in concione coram populo de Biblena dixiſſe, quod comes Guido bene reſponderat ei de facto vaccarum, ita quod referebat eis grates de ipſo, & quod vaccas reddiderat* &c. *Item affirmat quod comes Guido tunc temporis habitabat apud Pupium in dieceſi Aretina* &c.

XXXV. Vetat Lucius III. ne laici ſe ingerant electionibus præſulum Camald.

DIE vigeſima-quarta novembris hujus anni obtinuit Placidus prior Camaldulenſis a Lucio III. Romano pontifice apoſtolicum reſcriptum, datum Romæ apud ſanctum Petrum, quo occaſione quorumdam laicorum, qui erant patroni monaſterii ſancti Michaelis de Burgo Piſarum, ſeſeque ingerebant electionibus abbatum, non ipſis tantum, ſed omnibus patronis monaſteriorum vetavit, ne deinceps ullus laicus in negotiis ordinis vel in prælatorum ordinationibus jus aliquod ſibi vindicaret, ut fuſius legitur in ipſius brevi, quod autographum extat in tabulario Fontis-boni.

ANN. CHR. 1184.

XXXVI. Idem confirmat Placido priori omnia monaſteria congregationis.

ANNO præſenti ampliſſimo privilegio, quod exſcripſimus ex archivo ſancti Blaſii de Fabriano, confirmavit Lucius III. monaſteria omnia & bona, quæ parebant diſciplinæ, & ſubjiciebantur dominio eremi Camaldulenſis. *Datum* eſt ipſum Placido Camaldulenſi priori ex urbe Bononia per manum Hugonis S. R. E. notarii *nonis julii indictione ſecunda incarnationis Dominice anno* M. C. LXXXIII. *pontificatus vero domni Lucii pape* III. *anno* III. cum ſubſcriptione decem S. R. E. cardinalium. Porro indictio ſecunda decurrebat hoc anno; quare emendandus eſt annus incarnationis M. C. LXXXIII. in M. C. LXXXIV. præſertim cum annus 1184. menſe julio recte conjungeretur cum anno III. pontificatus Lucii, anno vero 1183. eo menſe adhuc numeraretur annus ſecundus ipſius pontifica-

tificatus. Præterea bulla data eſt nonis julii ex urbe Bononia; anno autem antecedenti Lucius vel Velitris, aut in Latio moras trahebat. Scimus enim ex chronicis Bononienſibus hoc anno 1184. Lucium ex Latio Bononiam tranſiiſſe, & ſequenti die poſt nonas, hoc eſt octava julii, ipſum intraſſe Bononiam, & conſecraſſe eccleſiam ſancti Petri-majoris. Ex charta autem noſtra antevertendus eſt ſaltem uno die, niſi forte aliquot diebus, ipſius adventus in urbem Bononienſem. Pariter ex chronicis Mutinenſibus novimus die XII. ejuſdem menſis Romanum pontificem Lucium ex Bononia Mutinam ſe contuliſſe, ubi ſequenti die conſecrationis munus peregit in cathedrali eccleſia, & populo ejuſdem urbis corpus ſanctiſſimi epiſcopi Geminiani oſtendit. Ex Mutina poſtremo liquet Veronam ſe recepiſſe, ubi colloquium habuit cum Friderico imperatore. Quare omnia bene componuntur, ſi in prælaudata Lucii bulla corrigatur annus incarnationis. ANN. CHR. 1184.

XXXVII. De monaſterio Nucerino vel Fulginate Landolinæ.

CETERUM Lucius in ſuprarelato diplomate enumeravit omnia monaſteria, quæ leguntur in ſuperiorum Romanorum pontificum privilegiis, ſed inſuper de novo recenſuit in territorio Fulginate monaſterium de Landuino, ſeu ſancti Petri de Landolina, cujus primas origines dedimus ad annum 1095. Idem monaſterium confirmatum fuit Camaldulenſibus etiam poſt biennium ab Urbano III. anno ſcilicet 1185. more Florentino die quinta-decima martii. Traditum ipſum fuerat, ut eodem anno 1095. diximus, a fundatoribus & a patronis cœnobii priori canonicæ cathedralis Fulginatis, ut ſub ejus regimine & jure patronatus monachi ordinis ſancti Benedicti alerentur. Confirmaverant eidem canonicæ præfatum jus Auguſtinus, Lotharius & Monaldus epiſcopi Nucerini, in quorum diœceſi ædificata erant tum caſtrum, tum monaſterium Landolinæ; Anſelmus quoque epiſcopus Fulginas ſimul & Nucerinus canonicis ſuis Fulginatibus donationem confirmaverat anno 1170. rurſuſque ratam habuerat anno 1174. privilegium ſcribens die XXVII. junii Berardo priori canonicæ ſancti Feliciani Fulginatis urbis, cujus ſynopſim ad illuſtrationem prædicti monaſterii damus. Enarrat itaque in eo Anſelmus ſe tempore Octavianæ hæreſis, ſchiſmatis nimirum ab Octaviano anti-papa conflati adverſus Alexandrum III. fuiſſe humaniſſime exceptum in eodem monaſterio, & de omnibus aptiſſime proviſos tam ipſum, quam omnes, qui veniebant ad ſe, præcipue pro ſervitio Romanæ curiæ. Quapropter remunerari volens ea monaſterii in ſe merita, ipſum Berardum conſtituit Landolinæ abbatem, & cum conſenſu Rainerii prioris canonicæ Nucerinæ confirmat & inveſtituram renovat, ſicut Auguſtinus Nucerinus epiſcopus conceſſit temporaliter, & ſicut retentum fuit tempore epiſcoporum Auguſtini, Laterii (ipſe eſt Lotharius) & Monaldi *in colle Rubertina & Corte, & infra loca Clivi pervenientia ad forcaturam a domo Vaccariorum & Talonge, & provenientia a comitatu Fulginenſi & Nucerino, procedentia a Cornale de Vaccagne ad Poculum, pervenientia inter Actoniſium & Sefrediſteum ad Clivum primam ſinaitam*, ut liquet ex integro privilegio, quod ex tabulario monaſterii Saxi-vivi produxit in epiſcopis Fulginatibus [a] Ughellius. Eodem anno 1174. die XIII. aprilis altero privilegio, quod laudat Jacobillius in chronico Saxi-vivenſi, Alexander III. ex urbe Anagnina confirmaverat Attoni abbati de Landolina monaſterium præfatum cum terra & eccleſia Cuti, cum eccleſiis etiam ſanctæ Helenæ, ſanctæ Luciæ, ſancti Chriſtophori de Rubertina, ſancti Pauli Collisgiovani, ſancti Laurentii de Muſino, ſancti Hilarii & ſancti Gregorii in Gaiſana, jura in eccleſiam ſancti Antimi de Bagnaria, decimas caſtri

[a] T. I. col. 696.

 Anniſi,

Ann. Chr. 1184. Anniſi, Murtis & ſancti Chriſtophori de Corro Beſice, quas ante ſexaginta annos eidem monaſterio contulerat Auguſtinus epiſcopus Nucerinus, & confirmaverat Anſelmus Fulginas & Nucerinus antiſtes, excepto annuo cenſu perſolvendo epiſcopatui Nucerino. Liberam pariter ſtatuit ſepulturam, ſicut etiam tempore interdicti liberam ſacrorum perſolutionem, & obeunte abbate voluit electionem ſucceſſoris fieri juxta monachorum vota, & juxta regulam ſancti Benedicti. Dicendum eſt vel morte Attonis abbatis inter aprilem & julium menſem Anſelmum epiſcopum Berardum jam priorem canonicæ abbatem monaſterii Landolinæ conſtituiſſe, vel Berardum ſtatuiſſe in abbatem regularem Attonem, ſibique tantum retinuiſſe jus patronatus monaſterii. Cum itaque cœnobium in eo ſtatu verſaretur, a veri ſpecie non abludit voluntate prioris canonicæ ſancti Feliciani, vel etiam Anſelmi Fulginatis & Nucerini epiſcopi factum, ut eo evocarentur monachi Camaldulenſes, qui juxta ipſorum inſtituta operam darent, quatenus major in cœnobium introduceretur reformatio; quandoquidem ſcimus etiam alterum haud longe poſitum ſancti Benedicti de Gualdo monaſterium in eodem Nucerino epiſcopatu proxime ad hæc tempora Camaldulenſium diſciplinam ſuſcepiſſe, ut uberius dicemus ad annum 1187.

Ceterum monaſterii ſancti Petri de Landolina varia poſt hæc fuit fortuna. Anno 1189. idem Anſelmus epiſcopus conceſſit ei cœnobio jura in eccleſiam ſancti Laurentii Muſciani diœceſis Nucerinæ. Anno 1195. Melior erat abbas monaſterii, quo etiam anno Ugo epiſcopus Nucerinus priori Fulginati jus in prædictum monaſterium roboravit. Annis 1209. & 1210. abbas erat Ægidius; anno 1240. Guilielmus per mortem Matthæi electus fuit abbas; anno 1252. præſidebat loco Petrus, qui viſitationem ſuſcepit Philippi prioris ſancti Feliciani, & omnium bonorum catalogum confecit. Idipſum præſtitum anno 1259. quo idem Petrus abbas agnovit præfatum Philippum dominum & rectorem dicti monaſterii, ſpoponditque obedientiam, profitens tenere omnia ipſius nomine, & promittens canones & ſervitia, quæ præſtiterant ejus anteceſſores Rainerius, Melior & Matthæus abbates Ghiſlerio, Guidoni, Rodulpho & Stelluto prioribus ſancti Feliciani. Veriſimiliter ſub Rainerio abbate Melioris anteceſſore, & ſub Ghiſlerio priore canonicæ Berardi ſucceſſore facta fuit aggregatio monaſterii Landolinæ eremo Camaldulenſi. Demum cum anno 1312. caſtellum Landolinæ a militibus deſtructum fuiſſet, etiam monaſterium ſancti Petri inſignes paſſum eſt jacturas & injurias. Quare cum admodum in ſpiritualibus & temporalibus collapſum eſſet, neque valerent abbas & monachi locum reparare, confugium habuere ad Philippum abbatem monaſterii Saxi-vivi, ipſum orantes, ut monaſterium Landolinæ cum omnibus membris & bonis ſuis reciperet in novam congregationem, pro qua re communiter ſupplices libellos obtulerunt Johanni XXII. qui brevi dato Avenione anno 1323. univit præfatum cœnobium cum cœnobio Saxi-vivenſe. Cardinalis Cajetanus Urſinus diaconus ſancti Theodori, legatus ipſius pontificis, die nona aprilis anni 1326. abbatem Saxi-vivenſem in poſſeſſionem miſit, mandans, ut redditus ſancti Petri de Landolina cederent in beneficium monaſterii Saxi-vivi, ea tamen proviſione adjecta, ut aliquot bona perdurarent in ſuſtentationem prioris & monachorum, qui moram ſuam trahebant in Landolinenſe, ut ex altero ejuſdem Cajetani privilegio die IV. maji anni 1327. conſtat. Reſtauratum fuit cœnobium a Saxi-vivenſibus; ſed cum denuo anno 1400. ob bella monaſterium fuiſſet vaſtatum, & monachi loco cedere coacti eſſent, ac caſtri Landolinæ ſola ſupereſſet arx, qua potitus fuit anno 1416. Nicolaus Trincia

cia

cia Fulginii & Nuceriæ dominus, ex eo tempore vix veſtigia ſuperfuere monaſterii de Landolina, quod per tria ſecula licet variis fortunis jacta tum florens permanſerat. Hæc maxima ex parte ex Jacobillio hauſimus, cui ad manus fuere vetera inſtrumenta tabulariorum cathedralis Fulginatis & monaſterii Saxi-vivenſis. ANN. CHR. 1184.

CETERA monaſteria, quæ congregationi Camaldulenſi confirmavit Lucius, quæque minime numerata ſunt ab anteceſſoribus Romanis pontificibus, quippe quæ de novo obvenerant, ſunt: Hoſpitale ſanctæ Mariæ in Ragone vel Ravone Bononienſis diœceſis. Erectum ipſum fuerat, & datum eremo Camaldulenſi anno 1177. In comitatu Æſino eremus Raynaldi & monaſterium de Accole. Illa facile provenerat ex dono Raynaldi Æſini epiſcopi, qui per hæc tempora vivebat, ſeditque anno 1179. inter patres concilii Lateranenſis, nomenque ex nomine ſuo eremo fecerat; iſtud vero erat in Maſſaticenſium finibus, ubi pervetus caſtrum Accola dictum, in quo domini ejus caſtri & Fellonicæ ſequenti ſeculo nominantur. In epiſcopatu Camerinenſi monaſterium de Pirella, appellatum etiam eremus de Aqua-Perella, vel monaſterium ſanctorum Matthæi & Pauli de Perellis; manualis ejuſdem cœnobii erat eccleſia ſancti Pantaleonis de Domò, & poſteriori tempore unitum fuit ei monaſterio alterum ſancti Michaelis de Quadrigaria. In epiſcopatu Caſtellano monaſterium ſancti Petri de Planeto; de eo aliqua diximus ad annum 1163. Addimus hic loci Baroncinium in ſuo chronico Camaldulenſi ejus fuiſſe ſententiæ, ut monaſterium ædificatum in alpibus Popani ex teſtamentariis tabulis Bernardini Sidoniæ ad annum 1104. aliud eſſe nequiverit, niſi monaſterium de Planettolo, vel monaſterium de Tiphio ſub caſtro hujus nominis conſtitutum, & mille paſſibus diſtans. Ipſi non aſſentimur quoad monaſterium de Tiphio, quod multis annis exiſtebat ante obitum Bernardini. An vero fuerit monaſterium de Planeto, animadvertit in alpibus Popani, quæ ſuper caſtrum Capreſium, ſeu ad Capreas, ut Lamius effert, ſitæ ſunt, & quatuor mille paſſibus circiter a ſacro Alverniæ monte diſtant, aliam eccleſiam non reperiri, niſi ſacellum divo Bartholomæo apoſtolo dicatum; quare Planetulanum proximum ex bonis Bernardini extructum putat. Nos in eam ſententiam alibi inducti ſumus, coaluiſſe ex hujus teſtatoris ultima voluntate monaſterium Anglarienſe ſub invocatione ſancti Bartholomæi, de quo plura diximus, dicemuſque in his Annalibus. Abbatiæ ſanctæ Helenæ ad flumen Æſinum nominatæ in Lucii diplomate donationis tabulas attulimus ad annum 1180. ſicut de monaſterio Urani locuti ſumus ad annum 1175. Quæ omnia una cum recenſitis a ſuperioribus Romanis pontificibus tamquam corpus unum ſub uno capite priore Camaldulenſi, ad inſtar Paſchalis II. debere perpetuis temporibus permanere determinavit Romanus pontifex Lucius III. XXXVIII. De ceteris monaſteriis, quæ de novo acceſſerant congregationi.

ADHUC in Latio conſiſtens idem ſupremus antiſtes menſe aprili Henricum abbatem ſancti Severi de Claſſe urbis Ravennæ ejuſque monaſterium ditaverat amplo privilegio, quo recenſuit omnia monaſteria, eccleſias & bona præſati cœnobii. Ex his hæc ſunt, quæ in veteribus privilegiis Conradi & Friderici imperatorum, Alexandri II. Romani pontificis, & Gualterii Ravennatis archiepiſcopi expreſſa non fuere: Turris ſancti Cypriani extra portam ſancti Laurentii urbis Ravennæ. In comitatu Imolenſi eccleſia de Butrio, eccleſia ſancti Caſſiani infra civitatem Faventinam, eccleſiam ſancti Ægidii in Carpenella, & tertia pars eccleſiæ ſanctæ Mariæ ipſius villæ cum ipſa villa, capella ſancti Severi, capella ſancti Martini, capella ſancti Chriſtophori, capella ſancti Andreæ in XXXIX. Confirmata bona monaſterii S. Severi in Claſſe a Lucio III.

Ann. Chr. 1184.

in Catignano, capella ſancti Paterniani cum omnibus pertinentiis earum in epiſcopatu Foro-populienſi; eccleſia ſancti Pauli de Caſa-meruli in civitate Cæſenate. In epiſcopatu Ariminenſi eccleſia ſancti Stephani in Pereto, eccleſia ſancti Martini in Luciano, quæ una cum aliis alibi illuſtratis præſato monaſterio confirmavit, ſubſcribentibus tredecim S. R. E. cardinalibus. Ratam etiam habuit conſtitutionem Friderici illuſtris Romanorum imperatoris de non alienandis poſſeſſionibus vel redditibus monaſterii ab iis, qui nomine dicti monaſterii tenebant. Lucii privilegium *datum* eſt *Verulis per manum Alberti S. R. E. presbyteri cardinalis & cancellarii* v. *kal. maji indictione ſecunda incarnationis Dominice anno* M. C. LXXXIV. *pontificatus vero domni Lucii pape* III. *anno* III. quod ex autographo archivi Claſſenſis ſancti Apollinaris edimus in Appendice.

XL. Teſtamentum Alberti marchionis Eſtenſis. Privilegium Lucii pro monaſt. S. Mariæ ad Carceres.

ALBERTUS marchio Eſtenſis Opizonis marchionis frater teſtamentum condens hoc *anno milleſimo centeſimo octuageſimo quarto*, *decimo die intrante menſe aprilis indictione ſecunda*, inſtitutis hæredibus bonorum ſuorum filiabus ſuis Adelaſia & Aureplaſe, quæ etiam ſibi ſuccederent, ſi altera earum obierit abſque liberis, reliquit ſanctæ Mariæ de Abbatia, hoc eſt monaſterio & eccleſiæ Vangaticienſi, ubi humari voluit, runcos ſuos de Fracta locatos hominibus ſancti Salvatoris & hominibus de Urbana. Alias autem terras legavit cœnobio ſanctæ Mariæ de Carceribus, uti etiam eccleſiis ſanctæ Trinitatis de Tribus-comitatibus, & ſancti Cypriani, & hoſpitali ſancti Johannis de Rhodigio, cui inſuper pecuniam pro ædificiis proſequendis erogavit. Ex trecentis demum libris decrevit, ut centum expenderentur in exequendis ſuis parentalibus, centum pro eccleſiis, quarum prior de Villa haberet centum ſolidos, & centum impenderentur pro veſtimentis pauperum. Uxori denique ſuæ reliquit, quæ habebat in Solecino, & Opizoni fratri, quæ habebat in caſtellis. Actum in Eſte. Quod teſtamentum produxit Muratorius in Antiquitatibus Eſtenſibus [a] ad ſe tranſmiſſum a Canneto noſtro. Præſato monaſterio ſanctæ Mariæ ad Carceres præerat Livaldus prior, qui ſubrogatus fuerat in locum Piſtoris electi epiſcopi Vicetini; ipſi ejuſque cœnobio privilegium conceſſit hoc eodem anno Lucius III. apoſtolico munimine locum roborans cum recenſione omnium ejus bonorum. Decrevit quoque, ut in parœcialibus eccleſiis liceret ipſi ejuſque ſucceſſoribus ſacerdotes eligere, & diœceſano epiſcopo præſentare. *Datum Verone per manum Alberti S. R. E. presbyteri cardinalis* X. *kalendas januarii indictione* III. *incarnationis Dominice anno* M. C. LXXXIV. *pontificatus vero domni Lucii pape* III. *anno* IV. Subſcripſerunt undecim S. R. E. cardinales, inter quos Conradus Sabinenſis epiſcopus & Moguntinæ eccleſiæ archiepiſcopus. Ex exemplis monaſterii Carcerum privilegium Lucii edidit Muratorius [b], ſed ſine cardinalium ſubſcriptionibus, quæ leguntur in noſtro exemplo. Ceterum emendandus Ughellius [c], qui Johanni epiſcopo Vicetino ſuffectum fuiſſe Piſtorem aſſerit anno tantummodo 1185 cum in aliis monumentis ad hunc annum 1184. nominetur epiſcopus Vicetinus Piſtor, quem Barbaranus electum aſſerit anno 1181. Male etiam idem Ughellius Carcerum abbatiam appellat ordinis Camaldulenſis, quæ hoc tempore ſpectabat ad canonicos Portuenſes, & nonniſi ſeculo XV. ad Camaldulenſes pervenit.

a P. I. pag. 346.

b Antiq. med. ævi T. V. col. 266.

c T. V. col. 1146.

XLI. Literæ ejuſdem Romani pont. pro monaſterio de Fullina.

IN EADEM Veronenſi urbe exiſtens Romanus pontifex X. *kalendas ſeptembris* ſcripſit epiſcopis Tarviſino, Cenetenſi, Feltrenſi & Bellunenſi, ut quandoquidem audiverat monaſterium Sanæ-vallis ſeu Fullinæ a magnatibus terræ multipliciter inquietari, dum ab ipſo prædia & poſſeſſiones extorquebant, & imponebant exactiones eccleſiis, curarent ipſi magnates

gnates

gnates illos compeſcere, & præcipue Jeremiam quemdam, qui aliquot manſos violenter & illicite detinebat, mandans etiam, ut eos cenſura eccleſiaſtica ferirent, quatenus viri religioſi in monaſterio habitantes de ipſorum epiſcoporum protectione gloriari valerent.

ANN. CHR. 1184.

Eodem anno conſules Tarviſii, Conradinus Lupi, Florius, Ingelerius, Odolricus & Rondinus pronunciarunt præſatam abbatiam Fullinæ non teneri ad ſolvendas decimas cuidam presbytero pro novalibus & pro amplis, quæ monaſterium poſſidebat in territorio Stablutii, & ab iis Bernardum ejus cœnobii abbatem abſolutum declararunt. Sed, quia Johannes prior ſanctorum Quadraginta de Tarviſio judex delegatus poſt biennium ab Urbano III. monaſterium Fullinæ ad eaſdem decimas teneri determinavit, idcirco Gerardus Bellunenſis epiſcopus ab eodem Romano pontifice judex alter poſtea conſtitutus ſententiam Johannis prioris infirmavit, declarans *anno* M. C. LXXXVI. *indictione* IV. *die veneris* XI. *exeunte junio* monachos albos non poſſe compelli ad dandas decimas de propriis laboribus, præſertim quia prædicta ſententia Johannis Tarviſini prioris lata fuerat poſt monachorum appellationem. *Actum juxta Plavim ante tegetes hoſpitalis de Plavi*. Gerardus electus fuit Bellunenſis epiſcopus anno 1183. Hoſpitale autem Plavis eſt ipſum, quod appellabatur monaſterium hoſpitalis de Plavi, vulgo *Lovadina*.

Ad hunc eumdem annum pertinet alia Lucii III. bulla confirmantis bona monaſterii ſancti Galli de Moſini, de quo obiter aliqua diximus ad annum 1150 occaſione cœnobii Fullinatis.

In regeſto Inſtrumentorum cancellariæ epiſcopatus Urbevetani pagina 206. charta legitur ſub hoc anno & menſe februario, qua comites Bovazzani donarunt eccleſiæ ſanctæ Mariæ, & ſancti Sepulcri ordinis Camaldulenſis quædam ipſorum bona & jura.

ANN. CHR. 1185.

XLII. Friderici I. imp. privilegium pro Ravennatis archiepiſcopatus epiſcopis & abbatibus.

FRIDERICUS imperator commorans apud Caſtellaranum hoc *anno* M.C.LXXXV. *indictione tertia* II. *idus martii* Gerardo Ravennati archiepiſcopo, Alexandro Livienſi, Leonardo Cæſenati & omnibus eccleſiæ Ravennatis epiſcopis ſuffraganeis, Willielmo pariter abbati ſancti Apollinaris in Claſſe ceteriſque abbatibus atque prælatis, & omnibus clericis tam in urbe Ravenna, quam in archiepiſcopatu conſtitutis indulſit juxta id, quod conceſſum eſt a ſacris canonibus, & a venerandis Romanorum principum legibus, ut ipſi, eorumque eccleſiæ & pia loca, univerſique eccleſiaſtici tam ejuſdem urbis, quam archiepiſcopatus Ravennatis, & in Romania atque Marchia, lociſque ad ipſos pertinentibus habitantes gauderent iis privilegiis, plenaque fruerentur libertate, neque ad angarias vel perangarias, vel ad alia opera, niſi pia, cogerentur. De prædiis, quæ ii ſuis laboribus excolebant, nil ſolvere compellerentur per aliquem, nec collectam, vel exactionem aut hoſpitationem præſtarent, ſed ſuis dominis dumtaxat ſubeſſent. Præfixit taxam fodri juxta variam perſonarum conditionem, ſtatuitque pœnas violentis exactoribus, duodecim librarum ſcilicet marchionibus, civitatibus, magniſque caſtris, trium comitibus, duarum capitaneis, minimis caſtris & communitatibus, unius libræ valvaſoribus, perſolvendarum cameræ imperiali pro medietate, pro alia vero medietate perſonis ſuperius nominatis & gravatis, quibuſve privilegium conceſſit; cives demum, caſtellanos & ruſticos quarta parte ſuorum mobilium mulctandos decrevit. Adjecit, ut præfati, quos hoc privilegio donavit, ſi cauſam haberent coram judicibus imperialibus, duodecim denarios tantum pro libra perſolverent, & intra quadraginta dies eorum

cauſæ

ANN. CHR. 1185.

cauſæ terminarentur. In ipſorum bonis, qui deceſſerint ſine hæredibus & ab inteſtato, non fiſcus, ſed eorum agnati ſuccederent ; agnatis non exiſtentibus fiſcus. Privilegium, cui ex funiculo ſerico rubeo adhærebat ſigillum plumbatum deperditum, edimus ex tabulario ſanctæ Chriſtinæ de Bononia. Porro putamus Fridericianum hocce præceptum confirmatorium eſſe alterius privilegii iiſdem verbis concepti, quod ex Caſarolæ loco Auximani territorii prædictis archiepiſcopo, epiſcopis, & abbatibus datum anno 1177. ab eodem imperatore ſcribit Rubeus, præſertim cum in pagina noſtra perſeveret nomen Willielmi abbatis ſancti Apollinaris, qui ante hunc annum obierat, locumque jam fecerat Berardo abbati. Ideo autem retinetur facile Willielmi nomen, quia primitus ipſi una cum ceteris Ravennatibus abbatibus conceſſum fuerat anno 1177. privilegium imperiale.

XLIII. Aliud ejuſdem pro parthenone S. Petri de Luco.

Ex archivo autem parthenonis ſancti Petri de Luco diploma alterum edimus ejuſdem Friderici, qui interventu & rogatu dilecti principis & conſanguinei ſui Conradi Moguntini archiepiſcopi dictum monaſterium cum perſonis ſub ſua imperiali protectione recepit, bonaque confirmavit, caſtrum nempe de Luco cum curte tam in alpibus, quam in planis, aquæ-ductum fluminis Buſſi, curtem de Larciano & quidquid poſſidebat in curtibus de Tiliano, ſancti Johannis majoris, de Miraldulo, de Pullitiano & de Grezano, partem Fraſſinetæ ſilvæ, & collis Mezzani, quidetiam quid habebat in Pratella, & ſilvam collis Muzzoli, partem rivi Gelati & caſtrum de Rio-ſrido, quidquid obtinebat in curte de Frena & in curte de Rio-cornoclario, item poſſeſſionem, quam Lucenſibus ſanctimonialibus Uguccio de Rena vivens obtulerat, & moriens judicaverat. Teſtes hujus privilegii fuere idem Conradus Moguntinus archiepiſcopus in ſedem ſuam reſtitutus anno 1177. quo in gratiam redierat imperatoris, Willelmus Aſtenſis, Boniſacius Novarienſis epiſcopi, Federicus præpoſitus ſancti Thomæ in Argentina, Theobaldus comes de Lacheſmund, Simon comes de Spannere & Enricus mariſcallus. *Datum anno Dominice incarnationis milleſimo centeſimo octuageſimo quinto, indictione tertia, imperante domino Federico Romanorum imperatore glorioſiſſimo anno regni ejus* XXIII. *imperii vero* XXXI. *Datum apud Podium-Boniţii quarto nonas auguſti;* ex quo privilegio confirmatur Fridericum æſtivo tempore hujus anni in Thuſcia moras traxiſſe. Ipſum edimus ex apographo tabularii ejuſdem monaſterii.

XLIV. Placitum pro Vivenſibus contra comites de Sarthiano.

VERTEBAT lis inter Marcum priorem monaſterii ſancti Benedicti de Vivo & inter comitem Manentem de Sarthiano de quibuſdam equis, bobus & pecudibus, quæ violenter ipſe comes diripuerat ab eccleſia de Mojano ; quindecim inſuper libras abſtulerat ab eccleſia ſancti Petri in Campo, aliaque rapuerat juris eremi Vivenſis. Inſuper præfatus prior a dicto comite Manente repetebat poſſeſſiones de Biſcaja, de caſtello Ceculo, de Piſcis, de Caſtagno, & prædium ſancti Fabiani aliaque latiſundia. Titulum & inſtrumenta ſuarum acquiſitionum produxit Marcus coram Bonifacio epiſcopo Novarienſi & vicario conſtituto a Friderico imperatore ad juſtitias faciendas. Quare Otto Zondadarius Mediolanenſis aulæ imperialis judex, conſilio ſociorum ſuorum, judicavit contra comitem Manentem, eumque adſtrinxit ad complurium rerum reſtitutionem. Actum ante eccleſiam ſanctæ Chriſtinæ in epiſcopatu Senenſi, quæ ante quadriennium, dono data fuerat monaſterio Vivenſi, ut inibi monaſterium conderetur. Marci nomen legitur & ad annum 1181. in charta oblationis, quam attulimus [a] in diſſertatione de Veteribus Converſis. Peponis tamen

[a] T. I. Append. col. 396.

ANN. CHR. 1185.

tamen prioris nomen ſub hoc eodem anno legitur in charta tabularii monaſterii Roſæ Senarum, qui ſorte prior erat alterius monaſterii Vivenſi ſubjecti. Manens etiam comes diſtinguendus eſt ab alio Manente, qui facile fuit ejus avus, cujus donationem factam eidem monaſterio ad Vivum protulimus ſub anno 1116. Manentis comitis avi, ejuſque teſtamenti fit mentio in bulla [a] Cœleſtini III. ad annum 1191. data Theobaldo epiſcopo Cluſino, in qua ipſi epiſcopo confirmantur inter cetera heremus de Vivo, curtis ſanctæ Floræ de Noceto, & monaſterium ſancti Petri in Campo. Manentis vero nepotis ſequenti anno 1192. [b] nomen reperitur inter teſtes privilegii Henrici VI. imperatoris ad Hugonem abbatem ſancti Salvatoris de Inſula; & anno 1196. in charta donarionis ab ipſo ſactæ monaſterio ſancti Petri in Campo ex tabulario Berardingorum. Integrum ſuperius placitum extat in Appendice ex libro *delle coppe* cancellariæ Montis-politiani, ex quo tranſcripſit Hubertus Benvoglientius.

[a] *Murat. Antiq.* T. VI. col. 421.

[b] *Ibid.* T. V. col. 970.

XLV. Paginæ ad varia monaſteria ſpectantes.

DILECTA abbatiſſa monaſterii ſancti Petri de Luco, cum conſilio monialium ſuarum & aliorum ſuorum ſratrum, reſutavit hoc anno, ſeu reſutationem confirmavit hominibus de Rioſrido & de Caſanova, qui fuerunt olim de filiis & de ſervis Gotidii comitis, omnium onerum, dationum nimirum & albergariarum, itaut nullo tempore hæc ab iis petere aut tollere poſſet præſatum monaſterium, niſi pro rege, marchione, civitate & *pro magno conquiſito*, ut ſecit olim Cuniza prima archimandritiſſa ejuſdem aſceterii. Promiſerunt ex adverſo prædicti homines fidelitatem eidem monaſterio. Inter ceteros, qui chartam laudaverunt, legitur quidam Martinus, cui canere hæc placuit.

Qui Martinus, qui bene canit,
Ibi fuit & laudavit.
Tu Martine flos cantorum
Hic fuiſti Luco, quorum
Mundus fulgebat prior
Cetus gaudet ſupernorum.

Ugizio filius comitis Simonis & Gicta comitiſſa mater ejus conceſſerunt hoc anno tertiam partem *zironis* & burgi caſtri Guallulæ monaſterio ſancti Victoris de Cluſis, & Perfecto abbati ipſius, ſpondendo bona fide idem caſtrum, *zironem videlicet & burgum bene aptare, neque deſtruere, codire vel cavare, itaut Ugitio cum matre ſua debeat tertiam ipſius partem, & monaſterium ſancti Victoris tertiam ſimiliter partem facere de expenſis pro ſervitio dicti caſtri*, ceteræ vero perſonæ promiſerunt ſe non facturas prædam vel *aſſaltum*, & ædificaturas etiam eccleſiam ſub cura cœnobii ſancti Victoris, & oblaturas tertiam partem de mortuis. Inſuper idem Ugizio ejuſque marer ſpoponderunt ſeu conceſſerunt prædicto monaſterio quartam partem ſilvæ de monte Guallæ, exceptis quinque modiis datis filiis comitis Martini; quam ſponſionis paginam eruimus ex tabulario ſancti Blaſii de Fabriano.

Alberto abbati ſancti Miniatis juxta Florentiam privilegium conceſſit Lucius III. enumerans omnia ejuſdem monaſterii bona. Subſcribunt novem S. R. E. cardinales. *Datum Verone per manum Alberti .... martii indictione tertia incarnationis Dominice anno* M. C. LXXXIV. *pontificatus vero* ſui *anno* IV. Uſurpatur annus Florentinus, nempe M. C. LXXXV. Romanus. Etiam indictio IV. non III. erat hoc anno. Extat hujuſmodi privilegium in antiquo volumine chartarum ſervato in tabulario ſanctorum Bartholomæi & Pontiani de Luca.

ANN. CHR. 1185.

XLVI. Ubi ſepulta uxor Friderici I. imperatoris?

TESTE Ottone de ſancto Blaſio [a] anno Dominicæ incarnationis M. C. LXXXV. quo Lucius papa III. vita deceſſit, obiit etiam Beatrix imperatrix uxor Friderici imperatoris, *& apud urbem Spiram regalibus exequiis, præſente Henrico rege filio ſuo, officioſe ſepelitur*. Quare neſcimus, quid ſibi velit Jacobillius [b], dum narrar Bertham uxorem imperatoris Friderici viſitantem ſacram Avellanenſem eremum, cui etiam dona plurima contulit, infirmitate ibidem correptam obiiſſe in eodem loco circa annum Domini 1182. humatamque fuiſſe in tumulo ſejuncto a clauſtro interiori monaſterii, qui adhuc tumulus dicitur uxoris Friderici I. imperatoris, Errar nimirum Jacobillius tripliciter, & quoad nomen imperatricis, & quoad annum obirus, & quoad locum ſepulcri, cum conſtet Fridericum anno 1157. repudiata Adheleida Beatricem filiam Reginboldi principis & comitis Burgundiæ ſuperduxiſſe, ex qua genuir Fridericum ducem Sueviæ, Henricum VI. imperatorem, Cunradum ducem, Ottonem comitem Burgundiæ, & Philippum regem, teſtimonio ejuſdem hiſtorici Ottonis [c], ipſam vero deceſſiſſe hoc anno, & in Germania ſepulcri honorem obtinuiſſe,

a *In chronico cap.* XXVII.

b *P. III. pag.* 346.

c *Cap.* x.

XLVII. Chartæ Vangaticienſes & Camaldulenſes.

SUB Lucio III. litem habuit Iſaac abbas Vangaricienſis cum præpoſito eccleſiæ ſancti Georgii de Ganacero Muiinenſis diœceſis; ejus cauſæ cognitionem ipſe Romanus poniifex demandavit Theobaldo Ferrarienſi epiſcopo, cujus etiam ſententiam ratam habuit anno 1195. Cœleſtinus papa III. apud Muratorium [d]. Succeſſit in regimine Vangaticienſis monaſterii Milo, de quo monumenta habentur ad annum 1188. Iſaaco abbati translato ad inſulas Hadrienſes.

d *Antiq. T. V. col.* 210.

EX tabulario Fontis-boni „ Rainerius de Galbina & Juncta ejus uxor, „ Albertus & Matthæus & Guilielminus eorum filii, qui proceres de „ Monte-acuto nominantur, reſutaverunt hoc anno menſe majo [e] Placido priori Camaldulenſi ejuſque ſucceſſoribus omne jus & actionem, „ quam habebant, vel ſperabant in podio Caſtellionis dicti Fatalbeco, „ vel in ejus curia ex conceſſione Jacobi quondam prioris monaſterii ſancti Bartholomæi de Anglari, & promiſerunt pro ſe & pro hæredibus „ ſuis nunquam ſe ablaturos præſatum caſtrum Caſtellionis, ſed potius „ ad recuperandum & retinendum adjuturos. Item nihil acquiſituros ſine „ licentia præſati prioris & ejus ſucceſſorum in prædicto caſtro ejuſque „ curia, & ſi quis ex ipſis hominibus quidquam abſtulerit habitatoribus „ caſtri, inſra triginta dies emendari ſe facturos ſub pœna centum marcharum argenti. Inſuper dictus prior Placidus præcepit Alberto, Matthæo & Guillelmino per ſacramenrum, quod ibidem præſtiterunt, in „ quo agebatur de diſcordiis Caſtellionis, & promiſerunt præcepra omnia „ obſervaturos, & curaturos, ut idem ſacramentum præſtarent filii eorum, cum pervenerint ad legitimam ætatem, ſibique reſervavit dictus „ prior poteſtarem, de voluntate & conſenſu fratrum Camaldulenſium, „ augendi vel minuendi prædicta capitula per ſacramentum. Actum in „ caſtro Caſtilionis manu Boni notarii. “

e *Refutatio* 58. *A.* 2. 15.

ANNA-

Digitized by Google

ANNALES
CAMALDULENSES

LIBER TRIGESIMUS-QUARTUS.

Ab anno CHRISTI M. C. LXXXVI. *ad annum* M. C. XCI.

ANN. CHR. 1186.

I. Confirmatio privilegiorum parthenonis S. Petri de Luco facta ab Urbano III.

OBIERAT die vigeſima-quinta novembris anni elapſi in urbe Veronenſi Romanus pontifex Lucius III. ipſique communibus ſuffragiis ſubrogatus fuerat Ubertus Cribellus Mediolanenſis archiepiſcopus, qui nomen aſſumpſerat Urbani III. Commorans novus pontifex reliquo menſe decembri ejus anni, & etiam anno præſenti Veronæ privilegio ſuo communivit hoc anno aſceterium ſancti Petri de Luco in agro Mucellano, recenſens omnia ſanctimonialium earum bona & eccleſias, inter quas numeravit eccleſiam ſanctæ Chriſtinæ prope caſtrum Septem-fontium in territorio Bononienſi. Decrevit, ut ab epiſcopo diœceſano ſuſciperent chriſma, oleum-ſanctum, conſecrationes altarium ſeu baſilicarum, & ordinationes ſuorum clericorum, qui ad ſacros ordines erunt promovendi. Ex hujuſmodi Urbani decreto magis magiſque illuſtratur uſus monachorum commorantium apud cœnobia ſanctimonialium, ipſiſque ſubjectorum. Subſcripſerunt poſt Urbanum duodecim S. R. E. cardinales & ante omnes Curradus archiepiſcopus Moguntinus. Scilicet is dejectus anno 1163. a ſuo archiepiſcopatu a Friderico imperatore, qui Chriſtianum cancellarium ſuum poſtea intruſit, cardinalis S. R. E. & epiſcopus Sabinenſis interea electus fuerat ab Alexandro III. donec etiam fuit reſtitutus ſuæ eccleſiæ tempore fœderis & pacis inter Alexandrum & Fridericum. Privilegium Lucenſe datum eſt *Verone per manum Tranſmundi S. R. E. notarii* III. *idus martii indictione* V. *anno incarnationis Dominice milleſimo centeſimo octuageſimo quinto*, *pontificatus vero domni Urbani pape* III. *anno* I. Notæ chronicæ aliquantulum ſunt vitiatæ. Annus enim primus Urbani III. eſt annus 1186. explicari tamen poteſt annus incarnationis 1185. de anno Veneto vel Florentino, qui perdurabat uſque ad diem XXV. martii anni 1186. indictio nihilominus IV. non V. eo anno decurrebat.

II. De pluribus bullis Urbani III. hujus anni, in quibus emendanda indictio.

SED quid dicendum de pluribus aliis paginis & quidem autographis

ANN. CHR. 1186.

hujus anni, quarum tamen indictio falſa eſt & omnino emendanda ? In archivo Fontis-boni aſſervatur Urbani III. ampliſſimum privilegium conceſſum congregationi Camaldulenſi & Placido ejus priori, *datum Verone die quintadecima martii anni* M. C. LXXXV. *pontificatus* ſui *anno primo*. Alterum inter ſchedas noſtras habemus, & quidem primigenium, erogatum in favorem monaſterii ſanctiſſimi Salvatoris Berardingorum, & *datum Verone per manum Alberti S. R. E. presbyteri cardinalis & cancellarii idus martii indictione* III. *incarnationis Dominice anno* M. C. LXXXV. *pontificatus vero Urbani pape* III. *anno* I. Ex autographo pariter tabularii ſancti Apollinaris in Claſſe tertium ejuſdem Romani pontificis diploma edimus, *datum* ſimiliter *Verone per manum* ejuſdem *Alberti idus martii indictione* III. *incarnationis Dominice anno* M. C. LXXXV. *pontificatus vero domini Urbani pape* III. *anno* I. Demum aliud proferimus autographum ex chartario marchionis Bonifacii de Rangonibus pro monaſterio noſtro ſancti Damiani de Bononia *datum* pariter *Verone per manum Alberti* &c. X. *kalendas aprilis indictione* IV. *incarnationis Dominice anno* M. C. LXXXV. *pontificatus vero domni Urbani pape* III. *anno* I. Nemo non videt adhiberi in his omnibus privilegiis annum Florentinum vel Venetum, ſed indictio tertia in duobus ex iis nequit ullo modo componi cum anno 1186. Etiam in ceteris ejuſdem Romani pontificis documentis ab

a T. I. col. 1261. Ughellio adductis annus Florentinus uſurpatur ab Urbano [a]; in bulla ſcilicet, qua confirmavit omnia bona eccleſiæ Spoletanæ *anno* M. C. LXXXV.

b T. V. col. 806. III. *kal. martii*; & in literis [b], quibus rata habuit bona canonicorum Veronenſium *anno* M. C. LXXXV. X. *kal. aprilis*. Literæ vero ejuſdem Romani pontificis approbantis ſententiam latam a compromiſſariis ſuper lite inter canonicos Veronenſes & inter fratres Templarios datæ X. *kal.*

c Ibidem. *octobris* pertinent ad annum Romanum 1186. Privilegium conceſſum

d T.V. col. 1248. monachis ſancti Nicolai de litore Venetiarum [d] VIII. *idus januarii indictione* IV. *incarnationis Dominice anno* M. C. LXXXVI. *pontificatus vero domni Urbani pape* III. *anno ſecundo*, & privilegium conceſſum eccleſiæ Tor-

e T. V. col. 1378. cellanæ [e] XVII. *kal. martii indictione* IV. *incarnationis* M. C. LXXXVI. *pontificatus anno ſecundo* pertinent ad annum ſequentem Romanum 1187. Spectant vero, ad præſentem annum 1186. etiam monumenta ſollemnis Miſſæ celebratæ ab eodem Romano pontifice Urbano Veronæ in æde ſan-

f T. V. col. 807. cti Petri in Arce ſignata [f] *anno* M. C. LXXXVI. *indictione* IV. XIV. *aprilis*, & XXIX. *junii*; ſicut etiam ejuſdem bulla confirmatoria privilegiorum

g T.V. col. 1131. patriarchæ Gradenſis [g] XI. *kal. junii indictione* IV. *incarnationis anno* M. C. LXXXVI. *pontificatus anno* I. & documentum conſecrationis eccleſiæ ſan-

h T. V. 807. cti Juliani de Lepida ab eodem factæ [h] *anno* M. C. LXXXVI. *die ſecunda novembris*. Privilegia autem Lucii III. protenduntur uſque ad diem XXV. novembris anni 1185. qua obiit. Quæ omnia privilegia aliaque bene multa, quæ indicare poſſemus, ideo in medium adducimus, quia cunctæ Urbani III. literæ & apoſtolicæ bullæ, quæ annum 1185. præſeferunt, ſpectant ad annum Romanum 1186. & pleraque, quæ ſignantur anno 1186. pertinent ad annum Romanum 1187. adeoque omnia ſignata iis annis ante diem XXV. martii debent explicari de anno Veneto vel Florentino, cum Lucius III. anno Romano 1185. uſque ad diem XXV. novembris eccleſiæ præfuerit, & poſt eam tantum diem ejuſdem anni auſpicandus ſit Urbani III. pontificatus. In pluribus tamen ex iis privilegiis & in noſtris etiam, licet primigeniis & autographis, emendanda eſt indictio, quæ menſibus januario, februario & martio anni 1185. more Veneto & Florentino, & 1186. more Romano & communi, non III. ſed

IV. de-

IV. decurrebat; quare veri ſpeciem habet notarios eodem modo, quo protendebant annum ad primos menſes anni ſequentis, protendiſſe etiam indictionem anni elapſi ad primos ſequentis anni menſes.

III. Idem Urbanus ſub apoſtolica protectione recipit congregationem Camaldulenſem & monaſterium Berardingorum.

NUNC vero ſingillatim differendum de privilegiis noſtris conceſſis præſenti anno 1186. ab eodem Romano pontifice Urbano III. *Die quinta-decima martii* ſuſcepit eccleſiam Camaldulenſem ſub apoſtolica protectione, præcepitque, ut congregationes & loca, quæ eremi Camaldulenſis diſciplinam & ordinem ſuſceperant, & ipſi ſubjecta & unita erant, nullatenus dividerentur, quæ etiam propriis nominibus expreſſit, recenſens more ſuperiorum Romanorum pontificum ipſa monaſteria & loca. Monaſterium ſancti Savini in agro Arretino appellatur in *Actina*, quod in aliis privilegiis & paginis dicitur *in Chio*. Exemplar hujus privilegii non exſcripſimus, sed extat in tabulario [a] Camaldulenſi.

[a] §. Privil. n. 43.

Eadem die Guilielmum abbatem ſancti Salvatoris Berardingorum, qui Boni abbatis locum repleverat, ejuſque cœnobium ſanctæ ſedis protectione communiit; eccleſiæ & loca monaſterio præfato ſubjecta, quæque enumeravit, hæc ſunt. Locus, in quo præfatum monaſterium ſitum eſt, eccleſia ſancti Martini juxta monaſterium, eccleſia ſanctæ Mariæ de Ripalta, ſancti Bartholomæi de Sextano, ſancti Laurentii de Querciuulo, ſancti Pauli ſuper fluvium Bumba, ſancti Chriſtophori de Giuſtrigono, ſancti Blaſii de Cortina, ſancti Michaelis in Caſpreno, ſanctæ Luciæ de Caſprenello, ſancti Vigilii de civitate Senenſi, ſanctæ Chriſtinæ in Luciniano-Berardingo, ſancti Martini de Picis, ſancti Blaſii de Palliario, ſanctorum Coſmæ & Damiani in Campis, ſancti Johannis de Arena, eccleſia *ſanctæ memoriæ* Alberti in monte Ilceto, & eccleſia in caſtro de Montirulo. De pluribus ex iis aliqua delibavimus in noſtris Annalibus, & ex hac Urbani bulla liquido conſtat excitatam jam fuiſſe ante hunc annum eccleſiam in honorem beati Alberti eremitæ Senenſis, cujus vitam protulimus tomo antecedenti.

IV. Monaſterium pariter S. Apollinaris in Claſſe.

IPSA die Berardum abbatem ſancti Apollinaris in Claſſe ejuſque cœnobium apoſtolico privilegio roboravit idem Romanus pontifex, enumeratis monaſteriis, eccleſiis & bonis ejuſdem loci juxta anteceſſorum pontificum Romanorum recenſionem. Additur in civitate Piſaurienſi monaſterium ſancti Decentii, quod in Eugenii III. privilegio anni 1153. dicitur ſuppoſitum fuiſſe diſciplinæ eremi Camaldulenſis, quodque propterea ante præſentem annum traditum fuerat reformandum Camaldulenſibus ſancti Apollinaris in Claſſe monachis. In urbe Ravennate obtinebat monaſterium ſancti Apollinaris ad hunc annum etiam eccleſias ſanctæ Barbaræ & ſanctæ Mariæ in Bononia, quæ ab archiepiſcopis Ravennatibus dono datæ fuerant iiſdem Claſſenſibus cœnobiis. In Bononienſi vero comitatu jus habebant dicti monachi in eccleſiam ſanctæ Mariæ in Cavalli cum terris, ſilvis, paludibus, & piſcationibus ad eamdem eccleſiam pertinentibus. Confirmavit inſuper, quidquid eidem monaſterio obvenerat a domina Arachele, & ab hominibus Petri Azonis, & a Bennone Liuciæ & a Liuzo Ugonis Lucii, & fundum in loco qui dicebatur Palatiolo, quem reliquerat filia Manfredi Wicciardi, & Tombæ maſſam. Demum ratam habuit conſtitutionem Hildebrandi Craſſi presbyteri cardinalis tituli XII. Apoſtolorum circa exiſtentiam corporis ſancti Apollinaris in baſilica Claſſenſi. Privilegium hocce edidit ante nos Fortunius, ſed in multis vitiatum. Berardus abbas ſucceſſerat Willielmo, & ante biennium nomen Berardi abbatis ſancti Apollinaris, & Andreæ prioris clauſtri in Claſſe leguntur in tabulario ejuſdem monaſterii in quadam pagina refutationis,

quam

Ann. Chr. 1186.

quam eidem cœnobio fecit domina Fides relicta Johannis ducis Ravennatis, qui obiit anno 1178. notario Dominico Ravennate *die* XXX. *junii* ejuſdem anni *indictione ſecunda*.

V. Gerardo archiep. Ravennati concedit procurationes monaſteriorum Bononienſium.

Postremo *decimo kalendas aprilis* Gerardo archiepiſcopo Ravennati epiſtolam ſcripſit Urbanus circa procurationes, quas a monaſteriis Bononienſibus exigebat idem archiepiſcopus. Controverſia ſcilicet vigebat a tempore pontificatus Lucii III. inter Gerardum Ravennatem & inter monachorum ac monialium cœnobia epiſcopatus Bononienſis circa eaſdem procurationes, quam dictus Romanus pontifex decidendam commiſerat Henrico cardinali Albanenſi epiſcopo. Poſtmodum abbas monaſterii ſancti Proculi de Bononia tamquam ceterorum monaſteriorum procurator diutius litigavit pro exemptione, præter monaſteria ſancti Bartholomæi & ſancti Damiani, quæ vel procurationes non renuebant, vel ab archiepiſcopis exemptionis indultum obtinuerant. Verum nulla Romanorum vel Ravennatum archiepiſcoporum privilegia abbas ſancti Proculi in medium protulit, neque longam contrariam conſuetudinem probavit; e contra archiepiſcopus Ravennas id præſtitum fuiſſe temporibus tranſactis ab iiſdem monaſteriis claris argumentis oſtendit. Quare Lucius de conſilio fratrum ſuorum condemnavit dicta monaſteria Bononienſia ad procurationes præſtandas archiepiſcopis Ravennatibus. Lucii itaque ſententiam confirmavit ejus ſucceſſor Urbanus, & monaſteria omnia, prædictis exceptis, iterum ea obligatione perſtrinxit, ſubſcribentibus duodecim S. R. E. cardinalibus ex eadem Veronenſi urbe.

VI. Committit Conrado ep. Tarviſino fundationem parthenonis S. Chriſtinæ.

Circa eadem tempora præſatus Urbanus Romanus pontifex teſtimonio Clementis III. ejus ſucceſſoris preces ſuas interpoſuit apud Conradum epiſcopum Tarviſinum, ut ſanctimonialibus ordinem Camaldulenſem profeſſis locum quemdam extra murum ſuæ civitatis concederet, in quo ad honorem Dei & in memoriam beatæ Chriſtinæ monaſterium conſtruere poſſent. Ædificatum igitur fuit præſenti vel ſequenti anno parthenon Camaldulenſium virginum extra urbem Tarviſinam, in quarum eccleſia Conradus epiſcopus divina officia ſæpius celebravit, & cui loco plurima contulit beneficia. Fortunius refert ædificationem hanc ad annum 1190. ſed cum ipſa contigerit ſub Urbano III. qui a menſe novembris anni 1185. ad diem XIX. octobris anni 1187. pontificatum tenuit, etiam conſtructio monaſterii Tarviſini illiganda eſt vel cum præſenti, vel cum ſequenti anno. Narrat idem Fortunius [a] aſceterium erectum fuiſſe „ juſſu Placidi generalis ab Ariano monacho extra & prope urbem Tarviſii juxta foſſatum Communis, in loco, cui vocabulum erat „ Boteniga, in ſuperficie videlicet bonorum, quæ propterea donaverat ſacræ eremo Ordelaſus pius civis Tarviſinus. Qui quidem Arianus, crucem illic loci ac primum lapidem de licentia Conradi epiſcopi poſuit „ die III. maji, manu Rolandi notarii. Illic autem Placidus generalis religioſas fœminas ſecundum habitum & inſtituta ſacræ eremi inſtituit, „ quas poſſeſſionibus, quæ ad ſacram eremum in ea regione pertinerent, „ honeſtiſſime ditavit, eiſque Pariſium, qui inter alios veram ac germanam monaſticæ religionis effigiem expreſſam habebat, animarum patrem, „ ac loci gubernatorem præfecit. “ Sed de ſanctimonialibus Tarviſinis ac de Pariſio cetera annis ſequentibus, contenti aſſignare ad hunc circiter annum ædificationem Tarviſini parthenonis ſanctæ Chriſtinæ.

[a] *P. I. lib. II. cap. 20. p. 167.*

VII. Livaldo priori Carcerum confirmat jura monaſterii ſui.

Alio demum privilegio Livaldum priorem ſanctæ Mariæ ad Carceres communivit Urbanus dato *Veronæ per manum Alberti* &c. VIII. *kal. decembris indictione* V. mutata ea fuerat menſe ſeptembri, *incarnationis Dominicæ*

minicæ anno M. C. LXXXVI. *pontificatus domni Urbani papæ* III. *anno* I. quo ad normam ſimilium Alexandri III. & Lucii III. enumeravit bona & confirmavit indulta ejus monaſterii.

ANN. CHR. 1186.

VIII. Henricus VI. rex confirmat monaſteria & bona Camaldulenſibus, & ſpecialiter monaſterium de Quadrigaria.

HENRICUS coronatus rex Italiæ præſenti anno die VI. octobris ſuſcepit ſub ſua regali protectione eremum Camaldulenſem ſancti Salvatoris & monaſterium ſancti Donati cum aliis Camaldulenſi eremo ſeu diſciplinæ ſubjectis, quorum aliqua nominavit, videlicet monaſterium ſancti Sepulcri, ſancti Apollinaris in Claſſe, ſancti Angeli juxta caſtrum Britti, ſancti Savini prope Piſas & ſancti Zenonis. Bona etiam peculiaria ac monaſteria immediate ſubjecta eremo Camaldulenſi confirmavit, ſcilicet monaſterium ſancti Bartholomæi de Anglari cum eccleſiis & villis ſuis, caſtrum de Montorio, caſtrum de Trecciano, & quidquid juris ipſa habebat in caſtrum de Capreſe, & omnia, quæ fuerant Bernardini Sidoniæ, & Quintavallis donata olim Camaldulenſi eremo. Item villam de Montione, de Mojona, & quidquid obtinebat in villa de Monte, in caſtro Partinæ, in caſtro Soci, in Condoleſe, in Camprena, in Camenza, & in curtibus & in caſtris de Tulliano, de Lorenzano, in curte Luponis, in villa Cajolo, de quibus voluit prædictos Camaldulenſes colligere poſſe & exigere imperiale fodrum. Pariter facultatem fecit ædificandi aquæductus ad utilitatem molendinorum in villa de Viario, ſanctæ Crucis de Montione, in Curte, in Lorenzano, in flumine Arni, & ſub caſtello Biblenæ, in eodem fluvio Arni, & in flumine Arclani. Demum decrevit, ut habitatores prædictorum locorum, qui ſub regimine Camaldulenſium degebant, nullatenus cogerentur ire ad placitum, niſi ante papam vel imperatorem, ſed ipſi & eorum bona in libertate omni tempore manerent, & qui moleſtiam eis intulerint vel *aſſaltum*, aut violaverint prædictam ſuam conceſſionem, mille librarum mulcta punirentur, quarum medietas cameræ, & altera habitatoribus prædictis eſſet ſolvenda. Hujus privilegii exemplum confectum a quatuor notariis Florentiæ anno 1322. extat [a] in tabulario Fontis-boni juxta indicem Baroncinii, in quo tamen emendandus eſt annus imperii ejuſdem Henrici; quod *Datum* dicitur Bononiæ *manu Rodulphi protonotarii anno* M. C. LXXXVI. *die* VI. *octobris anno imperii Henrici quinto*, *regni* XVIII. Licet enim recte annus Henrici regni XVIII. cum anno præſenti illigetur, ſumpta epocha ab anno 1169. quo Fridericus ejus pater ipſum diebus feſtis pentecoſtes agnoſci fecit in regem Germaniæ & Italiæ, annus tamen præſens non erat imperii V. immo nondum imperator coronatus fuerat, cum imperialem coronam dumtaxat acceperit anno 1191. poſt mortem ejuſdem parentis ſui Friderici, tantumque erat primus ejus regni ſeu coronationis in regem Italiæ annus. Quare in codice membranaceo monaſterii ſancti Michaelis Piſarum, ex quo in Appendice ſubſcriptiones hujus diplomatis edimus, ommittitur annus imperii Henrici, retento tantum anno XVIII. regni. Subſcribunt Henriciano præcepto Gerardus archiepiſcopus Ravennas, Johannes Bononienſis epiſcopus, Willelmus Aſtenſis, Henricus epiſcopus de ſancto Caſſiano, hoc eſt Imolenſis, & poſt alios comites Johannes Bononienſis poteſtas. Deſideratur nomen Johannis in chronico Bononienſi edito a Cl. V. Lucio Dolleonio Bellunenſi ex bibliotheca Lolliniana, in quo nomina poteſtatum & rectorum civitatis Bononiæ incipiunt dumtaxat ab anno M. C. LXXXVIII.

[a] *Privilegia n. 44. A. 2. 23.*

In urbe autem Æſina erat idem rex menſe decembri, ex quo loco *tertio nonas* ejus *menſis indictione* V. aliud præceptum dedit pro monaſterio noſtro ſeu eccleſia ſancti Michaelis ſita in loco appellato Quadriga-

ria

ANN. CHR. 1186.

ria in comitatu Camerinenſi cum ſuis habitatoribus inibi Deo ſervientibus, largiens, ut in flumine Æſino poſſent molendina conſtruere cum clauſis ex utraque fluminis ripa, & præcipiens mandati ſui obſervationem ſub pœna triginta librarum auri puri pro medietate perſolvenda cameræ ſuæ, pro alia vero cœnobitis præfatæ eccleſiæ. Pendet ex funiculo ſericeo violacei coloris regium ſigillum ex cera ſubnigra interius, exterius alba confectum, cum literis: HENRICUS ROMANORUM REX. quod ex autographo olim aſſervato apud Grandium in Appendice edimus.

Ante hos menſes, nimirum *octavo kalendas junii*, *anno regni* ejus XVII. cum eſſet in obſidione Urbis-veteris, conceſſit idem rex privilegium eremo Fontis-avellanæ, cui confirmavit omnia loca, & vetera indulta, ut ex ſchedis Romualdi Blanci addiſcimus.

IX. Placidi prioris Camaldulenſis definitio inter monaſterium de Luco & inter plebanum S. Johannis-majoris.

PARTHENON ſancti Petri de Luco in agro Mucellano, præter eccleſiam monaſterio adjunctam, & præter aliam ſub titulo ſancti Bartholomæi, duas inſuper jure patronatus eccleſias obtinebat ſub invocatione ſancti Georgii & ſancti Nicolai, ad quarum eccleſiarum cultum abbatiſſæ ejuſdem loci presbyteros ſeculares deſtinabant, qui converſi monaſterii appellabantur. Lites ſubinde occaſione horum presbyterorum oriebantur inter abbatiſſas, & inter plebanos ſancti Johannis-majoris, in quorum plebe ſitæ erant hæ eccleſiæ, qui etiam aliquoties divina officia presbyteris Lucenſis aſceterii interdicebant. Sed cum controverſia præſertim recruduiſſet hoc anno inter Dilectam abbatiſſam & inter Blaſium plebanum, ad examen vocati fuere plures teſtes, qui depoſuerunt per quadraginta & amplius annos monaſterium Lucenſe fuiſſe patronum earum eccleſiarum, & presbyteros ibidem conſtitutos ſubjectos fuiſſe abbatiſſæ, non plebano. Ut tamen litibus præcluderetur de cetero aditus, ambo compromiſerunt in Placidum priorem generalem Camaldulenſem, qui aſcitis ſibi in judicio conſiliariis domno Stephano, & Petro legis-perito, & magiſtro Faventio, ſententiam tulit, ut abbatiſſa de Luco liberam facultatem haberet eligendi & inſtituendi presbyteros præfatarum eccleſiarum, quoſcumque voluerit; ii tamen ſic inſtituti ſe ad plebanum deberent conferre, qui eis committeret populum ad regendum, ipſi autem promitterent obedientiam pro debita & conſueta plebis & populi cura, & pro ſpiritualibus. Cui ſententiæ tam abbatiſſa, quam plebanus ſubſcripſere XIV. *die maji* hujus anni *indictione* IV.

X. Conventio ejuſdem cum canonicis S. Margaritæ de Toſina.

ALIA ſimiliter ſecuta eſt conventio hoc ipſo anno inter eumdem Placidum priorem & inter clerum monaſterii ſeu canonicæ, vel eccleſiæ ſanctæ Margaritæ de Toſina Feſulanæ diœceſis, quam verbis chartæ a nobis exſcriptæ ex tabulariis ſancti Romualdi de Urbe & ſanctæ Mariæ Angelorum de Florentia proferimus.

In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen. Cum conſtaret, priorem Camaldulenſium retro per multa tempora habuiſſe auctoritatem inſtituendi prioris in eccleſia beate Margharite de Toſina, placuit tandem univerſo clero ipſius eccleſie, necnon & converſis, atque familiaribus ipſius domus ſimul, itemque omnibus patronis ejuſdem loci, atque omni populo committere totam eccleſiam cum univerſis pertinentiis ſuis, atque poſſeſſionibus domno Placido Dei gratia priori Camaldulenſium, ejuſque ſucceſſoribus in perpetuum regendam, atque diſponendam, atque ordinandam, in omnibus ſcilicet, ut inſtitueret ibi abbatem, & monachos, & de cetero monaſterium haberetur ex congregatione Camaldolenſium, & eorum religione, & regula, & conſuetudine muniretur. Et ſic per omnia veſtigia Camaldolenſium ſequeretur, ſalvo videlicet, atque reſervato tamen jure patronatur

Digitized by Google

ANN. CHR. 1186.

tus omnibus patronis, & quando abbas introduceretur, abbas debeat ſublimari atque intronizari preſentibus communibus conſulibus Panzanenſium accerſitis. Alioquin ſi conſules non ſint, vel intereſſe non poterunt, de unaquaque tamen eorum domo debeat vocari unus. Et ſi quis eorum intereſſe noluerit, vel non poterit, preſentibus illis, qui adſuerint, nihilominus abbas inſtituatur, eis laudantibus atque confirmantibus, & ab omnibus poſtea honoretur, atque in veneratione habeatur. Hæc acta ſunt in eccleſia ſancte Margarite de Toſina, in preſentia cleri, & familiarium, & converſorum & patronorum populi, omnibus exultantibus atque gaudentibus. Et ita firmum in perpetuum pro remedio animarum ſuarum, pro ſe ſuiſque heredibus & ſucceſſoribus unionem promittentibus. Anno milleſimo centeſimo octuageſimo ſexto tertio nonas julii indictione IV. feliciter.

XI. Sententia Bonifa..i ep. Novarienſis contra patronos hoſpitalis S. Frigdiani Piſarum.

DOMINI de domo Azzonis, ſive Aſſi Marignani nobiles Piſani jus ſibi aſſerebant [a] in electionem hoſpitalariorum monaſterii ſanctorum Martini & Frigdiani de Piſis; quare poſtremum hoſpitalarium electum a priore Camaldulenſi Placido violenter expulerant, locoque dimoverant. Appellavit hac ſuper re ipſe Placidus, cui ſubjectum erat dictum hoſpitale, ad apoſtolicam ſedem, fretus etiam pontificio recenti reſcripto, quod acceperat a Lucio III. anno 1183. quo inhibebatur laicis, ne ſe ingererent electionibus præſulum ceterorumque officialium. Nova inſtantia motus Lucius delegaverat Ubaldum archiepiſcopum Piſanum ad cauſam cognoſcendam, qui [b] ad examen vocatis teſtibus compertum habuit a quadraginta & eo amplius annis præfatum hoſpitale fuiſſe poſſeſſum & rectum ab hoſpitalariis eo miſſis & præpoſitis a prioribus Camaldulenſibus; proinde die vigeſima-quinta auguſti anni præcedentis pronuntiaverat Gualandum & Ugolinum & ceteros de domo Azzonis teneri reſtituere eidem Placido priori pro hoſpitali recipienti quaſdam domos & terras, quas per vim rapuerant, & permittere, ut libere ipſe prior eligeret hoſpitalarios, vocatis dumtaxat duobus aut tribus ex dicta domo, coram quibus ad electionem ipſe prior Camaldulenſis procederet; manu Ildebrandi notarii. A ſententia archiepiſcopi appellarunt præfati domini; quare [c] die vigeſima-tertia julii hujus anni Bonifacius Novarienſis epiſcopus vicarius curiæ pro tribunali ſedens, auditis allegationibus Placidi prioris ex una parte, & Ugolini de Erro & Canneti & Gualandini ejuſque nepotum, Crivilegii & Bonaccurſii, ejuſque fratris Bernardini, & Friderici, fratriſque ejus & aliorum de eadem Azzonis domo ex altera, confirmavit, calculoque ſuo auxit ſententiam Ubaldi archiepiſcopi, eſſe nimirum prædictum hoſpitale reſtituendum cum omnibus rebus mobilibus & immobilibus ad ipſum pertinentibus, & cum iis, quæ a prænominatis viris fuerant occupata, priori Camaldulenſi, ſententiam ſignante Johanne Martini Philippi notario. Ubaldus electus fuerat Piſanus archiepiſcopus anno 1174. per obitum Villani archiepiſcopi, qui deceſſerat eo anno quarto nonas auguſti, ut adnotatur in veteri kalendario monaſterii noſtri ſancti Zenonis Piſarum; Boniſacium autem Novarienſem epiſcopum vidimus & videbimus aliis placitis adſtitiſſe ad juſtitias faciendas pro imperatore. Autographæ paginæ harum ſententiarum extant in tabulario Fontis-boni.

a §. *Amiſſæ* 228. *A.* 181.

b §. *Teſtificatio* 1. *A.* 2. 17.

c §. *Sententia* 1. *A.* 2. 18

Perfecto abbati ſancti Victoris de Cluſis hoc anno Martinus comes donavit tertiam partem podii Conchæ, ut legitur in libro rubro ſignato litera B. in quo continetur ſtatutum Fabriani ſcriptum ſeculo decimoquinto.

Ann. Chr. 1187.

XII. Gregorii VIII. bulla Saxoni abb. Agnanienſi.

URbanus III. optimus Romanus pontifex immature raptus deceſſerat die xix. octobris anni elapſi, & in ipſius locum ſuffectus fuerat Albertus cardinalis presbyter tituli ſancti Laurentii in Lucina, olim S. R. E. cancellarius, nomenque ſibi impoſuerat Gregorii VIII. Sed ſi brevis fuit ejus anteceſſoris pontificatus, breviſſimus fuit ille Gregorii, quippe qui nec duos menſes regimen catholicæ eccleſiæ tenuit, ereptus ex hac vita die xvii. decembris. Tempore ſui pontificatus Burgum-ſancti-Sepulcri ſuppoſuit legationi Spoletanæ, in qua jus dicebat hoc anno epiſcopus Placentinus, ut eruitur ex charta juramenti a Burgenſibus præſtiti ſub die xviii. maji. Unica ante obitum die, xvii. nimirum kalendas januarii cum Piſis eſſet, ad quam urbem ſe receperat, ut Piſanos & Januenſes contra infideles ſanctorum locorum invaſores armaret, privilegium conceſſit Saxoni abbati & conventui ſanctæ Mariæ de Agnano in territorio Arretino, confirmans ipſis auctoritate apoſtolica eccleſiam ſanctæ Chriſtinæ ad Clanas cum omnibus pertinentiis ſuis, *vobis*, inquit, *& monaſterio veſtro conceſſam a bone memorie Hel.. quondam Aretino epiſcopo, ſicut eam rationabiliter & pacifice poſſidetis*. Viſitur locus ſigilli plumbei deperditi; ipſumque privilegium edimus ex autographo tabularii ſancti Romualdi de Urbe. Alibi obſervavimus nomine *Hel.. quondam epiſcopi Aretini* venire Heliottum, qui ante ſex annos, poſtquam cathedram Arretinam tenuerat per octennium, obierat anno 1181. non autem venire Helempertum II. epiſcopum fictitium, quem volunt ſediſſe deſinente ſeculo præterito; quare etiam ex charta noſtra Agnanienſi corrigendus eſt Ughellius, qui Heliottum ad annum 1188. ſuperfuiſſe nullo monumento ſcribit; conſtat enim ex ipſa ante præſentem annum fato eumdem ceſſiſſe.

XIII. Clemens III. confirmat monaſteria & jura Camaldulenſibus.

Postera die, qua præſatum privilegium ſignavit, obiit Gregorius VIII. Obſervat Muratorius [a] Sigonium, Panvinium, Baronium alioſque putare ſedem Romanam poſt ejus mortem vacaſſe viginti diebus, & menſe dumtaxat januario anni ſequentis electum fuiſſe Gregorii ſucceſſorem; verum auctoritate chronicorum Piſanorum demonſtrat ipſe xiv. kalendas ejuſdem menſis hoc eſt xix. decembris cardinalem Paulum Præneſtinum epiſcopum in eccleſia majori Piſana pontificem ſummum fuiſſe electum, *levatum ab hoſpitio ſancti Pauli de Ripa Arni, & largiente Domino Clementem* III. *vocatum eſſe*. Muratorii ſententiam, immo fidem chronicorum Piſanorum, atque proinde electionem Clementis III. menſe decembri ſecutam confirmat alterum privilegium noſtrum conceſſum ab eodem Romano pontifice Placido priori Camaldulenſi, & datum *Piſis per manum Moyſis Lateranenſis canonici* x. *kal. januarii indictione* vi. mutata menſe ſeptembri, *incarnationis Dominice anno* M. C. LXXXVII. *pontificatus vero domni Clementis pape* III. *anno* I. Inhærens in ipſo Clemens veſtigiis Paſchalis, Eugenii, Anaſtaſii, Adriani & Alexandri anteceſſorum ſuorum congregationem Camaldulenſem approbavit, cenſum inſtituens monaſteriorum, quæ eo temporis congregationem efformabant; & confirmans ultimo loco monaſterium de Urano, *vobis*, ſubdit, *& conventui veſtro datum, ſalvo jure Ravennatis eccleſie, ad exemplar jamdicti predeceſſoris noſtri Alexandri*. Voluit, ut nulli epiſcoporum fas eſſet aliquod monaſterium, abſque prioris conniventia vel apoſtolicæ ſedis licentia, excommunicare, vel a divinis officiis impedire. Pariter, ut nullus extorquere præſumeret decimas terrarum monachorum Camaldulenſium, quæ diſtribui valerent hoſpitalibus eorum in uſum pauperum ſecundum antiquam conſuetudinem ipſorum. Poſt Clementem octo S. R. E. cardinales ſubſcripſerunt privilegio, quod ex autographo ſancti Blaſii de Fabriano edimus

in

[a] *Annal. T. VII. p.* 59.

ANN. CHR. 1187.

in Appendice; ad quam etiam remittimus paginam cenſus perſoluti hoc anno Johanni Bono notario Ravennati a monachis Uranenſibus pro bonis, quæ præſatum monaſterium obtinebat de jure Ravennatis eccleſiæ. Videatur mandatum Lucii III. de quo egimus anno 1182. qui præceperat hujuſmodi cenſus perſolutionem. Ex hac pagina etiam illuſtratur topographia caſtri Ceſubei ſeu Brittonorienſis, in quo ædificata erat abbatia Uranenſis.

XIV. Immunitatem eremo Camald. concedit Henricus rex.

a §. *Privilegia* n. 46. *A.* 2. 29.

FULGINII exiſtens [a] die XXVIII. januarii hujus anni Henricus VI. Italiæ rex, pro remedio animæ ſuæ & parentum ſuorum, monaſterium & fratres eremi Camaldulenſis ſancti Salvatoris immunes a nuntiorum ſuorum gravaminibus eſſe mandavit, confitmavitque donationem ſodri de curte Soci, & de hominibus ejuſdem, ac de ſeptem & decem familiis hominum de Mojona, una cum angariis & albergariis debitis ſuis nuntiis, & voluit, ut ab iiſdem hominibus pro prædictis plenius ſervitium ad ſuſtentationem ſuam acciperent. Inſuper ſtatuit, ut ab aliis hominibus & bonis præſatæ eremi nullus nuntius ſuus de comitatu Arretino ultra conſuetum ſodrum exactiones vel angarias exigere præſumeret; ſi autem is indiguerit hoſpitari, cum duodecim vel decem tantum equitaturis ſine gravamine hoſpitaretur, nullamque penſionem pro hoſpitiis imponeret. Idipſum ratum iterum habuit [b] die V. maji apud Podium-bonitii, dilargitus inſuper priori Camaldulenſi facultatem conſtituendi & removendi in caſtris & villis ſuis, ſicut hactenus conſuevit, gaſtaldiones & vicecomites. Demum die XVI. auguſti [c] ex urbe Imolenſi regia auctoritate confirmavit conventionem inter priorem Camaldulenſem ſtatutam, & inter Rainerium de Galbina, ejuſque filios Albertum, Matthæum & Guilielminum ſuper adminiſtratione caſtri & curtis Anglaris, decrevitque a nullo immutandam, & ſi dictus Rainerius & ejus filii eamdem impoſterum confregerint, cenſendam eſſe conventionem ſolutam etiam ex parte prioris & eremi.

b §. *Amiſſa.* n. 229. *A.* 242

c §. *Privilegia* n. 45. *A.* 2. 28.

XV. Inveſtitura caſtri Anglarienſis facta a Placido priore Camald.

d §. *Inveſtitura* n. 16. *A.* 2. 27.

MENSE ſiquidem junio Placidus prior Camaldulenſis, ut legitur [d] in excerptis Baroncinii, de voluntate Martini prioris eremi Camaldulenſis & aliorum eremitarum, ac multorum abbatum congregatorum Camalduli, quorum nomina exprimuntur, dedit & conceſſit in feudum Alberto & Matthæo & Guillielmino filiis Rainerii de Galbina & eorum hæredibus maſculis legitimis in perpetuum, vicecomitatum in caſtro Anglaris & in curte ejus, & *medietatem locationum & dislocationum de mobilibus tantum, & dislocata cito relocare*; item *medietatem placitorum, & offenſionum, & de bannis a duobus ſolidis infra, & medietatem ſummæ excedentis duos ſolidos*; item conceſſit *aream in prædicto caſtro, & locum ad domum & turrim ædificandam libellario nomine pro penſione unius ſtatualis candelæ, quarum ædificium communibus expenſis*, videlicet prædicti prioris & dominorum de Galbina, *fiat*. In prædictis vero retinuit Placidus pro eremo Camaldulenſi *dominium & poſſeſſionem caſtri & curiæ, & eccleſiarum & caſtellorum, & villanorum, & hominum exiſtentium in dicto caſtro, & probibuit prædicto domino de Galbina acquiſitiones quaſcumque, ſine ſua licentia in prædicto caſtro & curia.* Item *probibuit dividere vicecomitatum vel in alium transferre; pro quo feudo promiſerunt præfati domini fidelitatem facere eremo Camaldulenſi & priori Anglarienſi. Si vero dicti domini & eorum hæredes ſine hæredibus deceſſerint, tunc præfatum feudum ad eremum revertatur. Actum Fonte-bono manu Alberti notarii.*

Sub eodem Placido, ut eruitur ex teſtimoniis productis anno 1216. in cauſa libertatis eremi, orta fuit contentio, an filii Ubertini eſſent patro-

ANN. CHR. 1187.

ni eremi Camaldulenſis? In medium allata fuere vetera inſtrumenta, & inter cetera inſtrumentum, in quo continebatur, *quod Maldulus dederat proprii & ſui juris locum, in quo eſt heremus Camaldulenſis Romualdo.* Poſt varias interrogationes teſtibus factas decretum fuit, prædictam eremum & locum Fontis-boni eſſe allodium & jus proprium Camaldulenſium, qui nulli ſuberant, *nec tenebantur reſpondere de aliqua jure, niſi ſoli domino pape.*

XVI. De Petro Acotanto eremita Camald. & de monaſt. S Theoniſti de Longiano.

OBIIT circa honc annum præſtantiſſimus & religioſiſſimus vir Petrus Acotantus patricius & ſenator Venetus, qui miraculorum gloria illuſtris divinos retulit honores in eccleſia ſancti Baſilii Venetiarum, ubi ſacrum ejus corpus humatum fuit. Refert auctor anonymus, qui hiſtoriam ſcripſit inſulæ ſancti Nicolai de Mendicolis ejuſdem urbis, in qua ortum habuit idem Petrus, quamque ms. ſervat ampliſſimus patricius iiſdem Venetus Petrus Gradonico, Petrum Acotantum fratrem habuiſſe homonymum, qui ſpretis mundanis dignitatibus & illecebris ſeceſſit in ſacram eremi Camaldulenſis ſolitudinem, ubi ſanctis operibus clarus vitam mortalem cum immortali commutavit, æmulus in monaſtica vita fratris, qui ſeculari habitu æternam ſibi promeruit gloriam. Cujuſdam Petri eremitæ aliqua monumenta ſuperſunt per hæc tempora in tabulario eremi Camaldulenſis, an Veneti? incertum; Petri autem ſenatoris ejus fratris vita habetur apud alterum eruditiſſimum ſenatorem Flaminium Cornelium in eccleſiis Venetis decade prima [a].

Antiquior mentio monaſterii ſancti Theoniſti de caſtro Longiano in territorio Ariminenſi, quod ſeculo ſequenti cœnobio ſancti Apollinaris in Claſſe & congregationi Camaldulenſi erat ſubjectum, in quadam inſtrumentorum compilatione cathedralis Ariminenſis anno 1258. confecta reperitur ſub præſenti anno 1187. qua Johannes abbas monaſterii ſancti Theoniſti refutationem fecit canonicæ Ariminenſi aliquot terrarum in fundo Quarantulæ plebatus ſancti Petri in Computo. Plurima bona in caſtro Longiani obtinebat monaſterium Claſſenſe, quæ confirmata vidimus anno 1164. a Friderico I. imperatore.

a Pag. 94.

ANN. CHR. 1188.

XVII. Clemens III. apoſtolicam protectionem concedit monaſterio S. Michaelis de Aretio.

CLEMENS III. Romanus pontifex adhuc commorans in urbe Piſana, *idibus januarii indictione* VI. *incarnationis Dominice anno* M.C.LXXXVIII. *pontificatus vero* ſui *anno primo*, per manum Moyſis Lateranenſis canonici vicem agentis cancellarii, privilegium impertitus eſt priori canonicæ ſeu monaſterii ſancti Michaelis ſiti in ſuburbio Arretinæ civitatis ejuſque fratribus, quo ad exemplar felicis memoriæ Anaſtaſii IV. ſub beati Petri apoſtolica protectione monaſterium præfatum excepit, enumerans ipſius bona, & fines parœciæ deſcribens, ac jura ejus eccleſiæ confirmans, cum ſubſcriptione octo S. R. E. cardinalium, quod edimus ex archivo monaſterii ſanctæ Mariæ in Gradibus. Prior ſancti Michaelis ad annum 1182. erat Gregorius, qui eo anno una cum Placido priore generali, & cum conſenſu abbatis de Silva-munda vicarii, & presbyterorum Guidonis & Henrici commorantium apud prædictam ſancti Michaelis eccleſiam locationem fecerat molendini in flumine Caſtro, Guilielmo notario [b]. In teſtificationibus productis anno 1216. pro libertate eremi hæc referuntor, quæ faciunt ad hiſtoriam ejuſdem loci. Rainerius itaque, qui eo anno 1216. prior erat hujus eccleſiæ, interrogatus de ſuo monaſterio dixit, quod *vidit ibi ſtare presbyterum Johannem converſum Camaldulenſem pro capellano ipſius eccleſiæ, cujus tempore vidit ad ipſam eccleſiam venire Ildebrandum priorem Camaldulenſem, & Rodulphum cum eo, & vidit di-*

b §. Amiſſa 221. A. 101.

ctum

ANN. CHR. 1188.

ctum presbyterum portare pannos albos , ſicut converſum Camaldulenſem , confeſſumque eſſe, quod fuerat factus converſus tempore prioris Camaldulenſis Gregorii, & promiſiſſe obedientiam priori Ildebrando in præſentia Theodorici prioris ſancti Petri picculi , & Boni converſi ipſius eccleſiæ , qui morabatur prior ſancti Michaelis pro priore Camaldulenſi. Poſt biennium Johannem monachum ſancti Viriani poſitum fuiſſe ab eodem Ildebrando in ſede eccleſiæ prædictæ ſancti Michaelis, ut eſſet prior , ſed ſteiſſe ſex menſibus, & non plus, & poſt eumdem vidiſſe fieri priorem Gregorium , qui primo ſtabat Camalduli. Alter teſtis adhibitus Bulgarinus affirmavit *Gregorium poſitum fuiſſe priorem ſancti Michaelis a priore Camaldulenſi , antequam caſtrum ſanctæ Floræ fuiſſet deſtructum*. Huic itaque Gregorio , qui adhuc erat prior canonicæ ſeu monaſterii ſancti Michaelis, conceſſum fuit ſuperius apoſtolicum privilegium.

Ante duos dies idem Romanus pontifex alterum dilargitus fuerat Hugoni abbati ſancti Michaelis de Orticaria congregationis Pulſanenſis , recenſitis eccleſiis & bonis dicti monaſterii , quod exſcripſimus ex tabulario ejuſdem cœnobii, quod appellatur *Diſcalceatorum* in urbe Piſana.

Tertium *die decima ſexta* ejuſdem menſis *januarii indictione* VI. per manum præfati Moyſis ex ipſa urbe Piſana conceſſit abbati ſancti Caſſiani de Cariſio , quod proferimus ex tabulario ſanctorum Bartholomæi & Pontiani de Luca , quo ipſius monaſterium apoſtolica tutela donavit , cenſumque egit eccleſiarum , bonorum , decimarum quoque , quas obtinebat in epiſcopatibus Lucano , Piſano & Volaterrano , quaſque ei loco conceſſerant olim , nempe ſeculo elapſo , Johannes Lucenſis , Azo Piſanus & Gunfredus Volaterranus epiſcopi.

INTEREA optimus pontifex ſollicitus erat pro pace obtinenda a Senatu Romano . Profert Muratorius inſtrumentum concordiæ firmatæ die ultima maji hujus anni , qua Romano pontifici omnia regalia reſtituuntur ; nihilominus obſervat ipſum ante eam diem Romanam urbem fuiſſe ingreſſum , ibidemque fuiſſe XVI. kalendas junii, immo tertio idus martii. Publici juris facimus etiam nos privilegium datum ex Laterano per manum fratris Moyſis, qui hac vice ſe S. R. E. ſubdiaconum nominat , *ſecundo nonas maji indictione* VI. *incarnationis Dominicæ anno* M.C.LXXXVIII. *pontificatus* ſui *anno* I. conceſſum Senobaldo abbati monaſterii ſancti Benedicti de Waldo ejuſque cœnobio, *in quo beati Benedicti regula*, ait, *& inſtitutio Camaldulenſium fratrum dignoſcitur reperiri*. Hæ porro erant eccleſiæ ſubjectæ eidem monaſterio, quarum titulos nominavit , & jura confirmavit: Locus ipſe, in quo præſatum monaſterium ſitum eſt cum plebe, eccleſia ſancti Martini de Collis, eccleſia ſancti Nicolai de Capriano , eccleſia ſancti Chriſtophori de Bantiara , jus in eccleſiam de caſtello de Valle , eccleſia ſancti Laurentii de Saxoſp.. , eccleſia ſanctæ Mariæ de Fricco, eccleſia ſancti Johannis de Caſtellano , eccleſia ſanctæ Mariæ de Umbracia, eccleſia ſancti Nicolai de Vultule , eccleſia ſancti Savini de Serra, eccleſia ſancti Angeli de Fabrica , eccleſia ſancti Angeli de Flea , jus in eccleſiam ſanctæ Mariæ de Naſcano , eccleſia ſancti Angeli de Terra-ſicca , jus in eccleſiam ſancti Caſſiani de Palatiolo , eccleſia ſancti Martini de valle Vejeria , jus in eccleſiam ſancti Georgii de Cornero , eccleſia ſancti Laurentii de Colle-baſſani , eccleſia ſancti Petri de Colle-baſſani , eccleſia ſancti Petri de Crucicle , eccleſia ſancti Paterniani de Corrutone, eccleſia ſancti Gregorii de Serra-radica, eccleſia ſancti Johannis de Serra-pila, eccleſia ſancti Victorini juxta Nebulam , eccleſia ſancti Pauli de Cavalalx.., eccleſia ſancti Petri de Rocca-contrada, eccleſia ſancti

XVIII. Confirmat idem Rom. pont. bona monaſterii S. Benedicti de Gualdo.

ANN. CHR. 1188.

cti Petri de Monte-boddo, eccleſia ſancti Stephani de la Calcinaria cum omnibus pertinentiis ſupradictarum eccleſiarum. Subſcripſerunt ſexdecim S. R. E. cardinales. Privilegium autem edimus ex archivo Armanno Eugubii, ex quo ipſum tranſcripſit Sartius noſter.

XIX. Approbat ſententiam prioris Camald. pro ſanctimonialibus S. Hilarii de Alphiano.

EADEM die præfatus pontifex abbatiſſæ & ſororibus aſceterii ſancti Hilarii in loco Alphiano in diœceſi Feſulana literas ſcripſit, quibus intellexiſſe ſe ait ex quodam antiquo inſtrumento ſibi exhibito, quod cum inter eas & inter præpoſitum eccleſiæ Florentinæ ſuper quibuſdam decimis quæſtio verteretur, cauſaque commiſſa fuiſſet ab Urbano anteceſſore ſuo prioribus Camaldulenſi & ſanctorum Apoſtolorum urbis Florentiæ, ipſi rem definierant ad monaſterii & eccleſiæ earum favorem; quam proinde delegatorum judicum deciſionem confirmavit, & apoſtolico munimine roboravit. Refertur hæc deciſionis confirmatio a Lamio in Deliciis eruditorum anni 1737. pag. 225.

Nicolaus monachus & œconomus cœnobii ſancti Gregorii de Urbe, Anaſtaſius presbyter & præpoſitus ſanctæ Fortunatæ de Sutrio cum aliis monachis locarunt hoc anno Raimundo presbytero, Zacheo & Aloeſi, eorumque ſucceſſoribus lepræ morbo laborantibus terras aliquot juris eccleſiæ ſanctæ Fortunatæ ſitas ante eccleſiam ſancti Laurentii extra portam Sutrinæ civitatis, ut illic hoſpitale vel eccleſia conſtrueretur pro curandis leproſis, cum pacto, ut ab eccleſia ſanctæ Fortunatæ & ab ejus paſtoribus ibidem habitantes ſacramenta in morte & vita ſuſciperent, & quando leproſi ibidem non curarentur, ut eccleſia reverteretur ad jus eccleſiæ ſanctæ Fortunatæ; quam locationis paginam ex codice Gregoriano proferimus.

XX. Alexandri ep. Foro-livienſis compoſitio inter archiep. Ravennatem, & Camaldulenſes.

REMOVERAT Placidus præſes congregationis Camaldulenſis abbatem Uranenſem, ſuoque gradu dejecerat, inconſulto archiepiſcopo Ravennate Gerardo. Movit ea de cauſa controverſiam Placido archiepiſcopus, id abſque facultate ſua attentandum inficiatus; cumque ſimul non convenirent, de communi utriuſque partis voluntate res delata fuit ad Alexandrum Foro-livienſem epiſcopum, qui erat tunc eccleſiæ Ravennatis primicerius ſimul, & totius archiepiſcopatus vicarius, eo vel maxime tempore conſtitutus a Gerardo archiepiſcopo, quo hic expeditionem in Terram-ſanctam una cum Cruce-ſignatis meditabatur, quam perfecit hoc eodem anno. Remotio abbatis Uranenſis contigit ſaltem anno antecedenti, cum ſub eo anno inter teſtes in quadam Pompoſiani monaſterii charta legatur *Hugo quondam abbas de Brettonorio*. Alexander itaque epiſcopus hoc anno menſe auguſto controverſiam terminavit, ſtatuens ut liceret in perpetuum priori Camaldulenſi, abſque contradictione archiepiſcopi Ravennatis, ordinare & deponere abbates Uranenſes eadem libertate, qua utebatur in ceteris monaſteriis, ea tamen conditione, ut abbas de novo electus infra quindecim dies jurare teneretur fidelitatem archiepiſcopo. Charta compoſitionis Arardo notario extat [a] in tabulario Fontis-boni.

Poſtremum eſt hoc monumentum Placidi prioris, qui teſte Homodeo converſo interrogato in cauſa libertatis eremi Camaldulenſis depoſuit, Placidum obiiſſe, humatumque fuiſſe in eccleſia Urani, cujus olim fuerat abbas, & in quo monaſterio moras trahebat per id temporis, occaſione præfatæ controverſiæ. Re enim vera anno ſequenti menſe junio [b] in iiſdem chartis Camaldulenſibus nomen legitur Martini prioris, & menſe decembri ejuſdem anni alia pagina reperitur [c] venditionis domus juxta eccleſiam ſancti Blaſii de Pratali, factæ eidem Martino priori manu Cypriani notarii. Concordant hæc etiam cum iis, quæ leguntur in depoſitione

a §. *Amiſſa.* 232. *A.* 195.

b *Ibidem*.

c §. *Emptio.* 218. *A.* 2. 75.

ANN. CHR. 1188.

tione teſtium excepta anno 1216. in cauſa pro eadem libertate Camaldulenſium, inter quos Jaolus converſus aſſeruit Martinum fuiſſe priorem *annis ſexdecim*. Quare cum certum ſit Guidonem Martini ſucceſſorem electum fuiſſe anno 1205. electio Martini referenda eſt ad annum 1189. vel ad finem antecedentis. Charta proinde in tabulario Fontis-boni ſignata nomine Placidi prioris ad annum 1191. qua Gerardo abbati ſancti Michaelis de caſtro Brittorum locationis titulo conceſſit eccleſiam ſanctorum Coſmæ & Damiani de Bononia, emendanda erit, & alteri anno aſſignanda, niſi pro firmando obitu Placidi ad annum 1191. dicamus teſtes erraſſe in aſſignandis annis regiminis Martini prioris, ipſumque non tamquam præſidem generalem, ſed tamquam priorem ſeu majorem eremi ſuperiores emptionis libellos conſcripſiſſe anno 1189. quo titulo effertur etiam in paginis anni antecedentis. In necrologio monaſterii Vangaticienſis refertur obitus Placidi venerabilis prioris Camaldulenſis IX. kalendas ſeptembris.

Tempore adminiſtrationis Placidi ſequens conſtitutionum portio edita fuit, & adjecta veteribus conſtitutionibus, ſeu conſuetudinibus Camaldulenſibus ante ſeculum traditis a Rodulpho. Hanc portionem, utpote brevem, hic ſubjicimus.

XXI. Conſtitutiones Camaldulenſes ſub Placido priore.

CONSTAT *equidem trigeſimo-tertio & quinquageſimo-tertio capitulis regulæ ſancti Benedicti nullum monachorum* aliquod proprium poſſe habere, vel quidquam ſuum ducere, aut aliquid quamvis exiguum vel magnum ſine ſuperioris licentia dare, vel accipere debere; *ſunt enim ſucceſſores illorum, de quibus dicitur*: Erat illis cor unum, & anima una, & erant eis omnia communia, & dividebatur unicuique, prout opus erat. *Qui etiam dicunt Jeſu Chriſto*: Ecce nos reliquimus omnia, & ſecuti ſumus te. *Idem oſtendit etiam beatus Auguſtinus dicens*: Cum hujus noſtræ congregationis fratres non ſolum facultatibus, ſed voluntatibus propriis in ipſa ordinis ſuſceptione renuntiaverint, & per promiſſam obedientiam ſe penitus aliorum poteſtati & imperio in Chriſto & pro Chriſto ſubdiderint, certum eſt eos nihil habere, poſſidere, dare vel poſſe accipere ſine ſuperioris licentia *quod ſi propinquus, vel amicus vel quilibet fratri cuiquam aliquid offerre voluerit, primo quidem inſinuetur priori, & ſic ſuſcipiatur, ſi ipſe mandaverit; denique nil fiat aliud, niſi quod priori placuerit*. *Et iterum*: Quicumque autem in tantum progreſſus fuerit malum, ut occulte ab aliquo literas vel quælibet munuſcula accipiat, ſi hoc ultra confitetur, parcatur ei, & oretur pro eo. Si autem deprehenditur atque convincitur, ſecundum arbitrium presbyteri vel præpoſiti gravius emendetur; „ *Et item*: “ Sit vobis anima una & cor unum in Domino, & non dicatis aliquid proprium, ſed ſint vobis omnia communia & diſtribuatur unicuique veſtrum a præpoſito veſtro. *Item ſanctus Baſilius dicit*: Dare vel accipere non eſt omnium, ſed illius ſolius, cui commiſſum eſt iſtud officium. *Conſequens eſt ergo, ut & vel qui ſuis filiis aliqua neceſſitudine ad ſe pertinentibus in monaſterio conſtitutis, vel quilibet veſtem, vel aliud aliquid attulerit, inter neceſſaria monaſterii deputandum ſit, non occulte accipiatur, ſed ſit in poteſtate abbatis, ut in re communi redactum, cui neceſſarium fuerit, præbeatur. Quod ſi aliquis rem collatam ſibi celaverit, furti judicio condemnetur. Nos itaque Placidus eremi Camaldulenſis prior, & Martinus ejuſdem eremi ſola dignatione proviſor, cum conſenſu ſeniorum noſtrorum, tantorum doctorum auctoritatibus ſuffulti, ex parte Dei omnipotentis & beatæ virginis Mariæ atque ſancti Benedicti & reliquorum Sanctorum, præcipimus, ac ſub excommunicationis &*

male

Ann. Chr. 1188.

maledictionis pœna firmiſſime ſtatuimus, ne quis monachorum in prædicta eremo, & de prædicta eremo contra quælibet prædictorum capitulorum venire præſumat. Quiſquis quoque hujus ſtatuti temerator, ſive tranſgreſſor deprehenſus fuerit, indubitanter ſciat ſe cum dedecore dejiciendum.

Statuimus quoque, & inviolabiliter firmamus, ut nullus prædictæ eremi eremitarum abſque Majoris licentia per ſe ipſum vel per aliquem ejuſdem eremi miniſtrorum, ideſt per ſacriſtam, cellerarium, portarium, coquum vel bajulum, cuiquam omnino loqui præſumat, exceptis prædictis miniſtris, quibus ſuas neceſſitates liceat eis, cum expedit, exponere. Et exceptis tertia & quinta feria, in quibus cantata Sexta vel Nona liceat fratri alloqui fratrem, vel fratres breviter & honeſte in porticu eccleſiæ vel in capitulum, & nuſquam alibi, nec alicui alii, quamvis fuerit abbas de conventu noſtro, vel monachus de Fonte-bono, ſine prædicta loquatur licentia, niſi tantum hoc; cum oportere videtur, non audeo loqui tibi vel vobis ſine licentia. Ait enim beatus Benedictus capitulo quinquageſimo tertio: Hoſpitibus autem, cui non præcipitur, nullatenus ſocietur, neque colloquatur. *Et ſanctus Baſilius:* Nec vir ad virum accedere utcumque ſine cauſa ex arbitrio ſuo vel poteſtate debet, ſed cum omni obſervatione, probante eo, qui præeſt, ideſt ut vel proſit quis ei, quem vidit, vel proficiat ex eo. *Item ſilentium mortificationem ſignificat; ſilentium enim, ſicut dicit propheta:* Cultus juſtitiæ eſt, *quia ubi ſilentium non eſt, ibi nulla juſtitia eſt. Interrogavit abbas Moyſes fratrem Zachariam tempore quando moriebatur, dicens:* Quid vides? & ille dixit ei. Nihil melius quam tacere, pater. Qui dixit ei: Verum eſt, fili tace. *Petrus, quoque* [a] *Damianus ait:* Eremitæ officium eſt, jejunio, ſilentioque quieſcere; *unde non fruſtra reperitur ab antiquis hujus vitæ inſtitutoribus dictum:* Sede in cella tua, & retine linguam tuam, & ventrem & ſalvus eris. *Item beato Antonio referente, abbas Arſenius oravit dicens:* Domine dirige me ad ſalutem, & venit ei vox dicens: Arſeni, fuge homines, tace, quieſce & ſalvus eris. *Dixit abbas Siſoys:* Crede, crede, quia ecce triginta annos habeo, quod non deprecor Dominum propter peccatum meum, ſed orans dico: Domine Jeſu Chriſte, protege me a lingua mea, & uſque nunc per ſingulos dies corruo per ipſam & delinquo. Etenim peregrinatio noſtra in hoc eſt ut teneat homo os ſuum; ſi non tenueris os tuum, quocumque petrexeris, non eris peregrinus. *Si quis ergo contra hoc ſtatutum agere præſumpſerit, gravi corrigatur diſciplina. Si autem in vitio permanſerit, poſt trinam correptionem cum dedecore dejiciatur.*

Si quis vero fratrem quemlibet aliquid prædictorum capitulorum tranſgredi deprehenderit, niſi Majori procuraverit intimare, ſimili pœnæ cum reo ſubjaceat. Nullus autem prædictorum miniſtrorum aliquem repræſentet alicui eremitarum ſine Majoris juſſione vel permiſſione, alioquin in capitulo egregie ſcuticetur; abſente tamen Majore ſacriſta in hujuſmodi habeat vicem, tunc etiam quilibet prædictorum officiorum graduum, abſentibus ſuperioribus, habeant facultatem.

Hæc ſunt, quæ præcipimus obſervari in eremo Camalduleuſi, videlicet ut caritatem habeant fratres ad invicem, & ita ſerviatur infirmis, & ita viſitentur, ut in iſtius loci conſuetudine continetur. Præcipimus etiam de ſilentio, ut non loquantur fratres iſtius loci, niſi in illis locis & horis & temporibus, & cum illis perſonis, quibus prædicta conſuetudo concedit. Præcipimus quoque, quod nullus fratrum iſtius loci intret cellam alterius, niſi cum licentia domni prioris, ſi fuerit hic; ſi non fuerit, cum licentia Majoris; ſi Major non fuerit, cum licentia ſacriſtæ; ſi ſacriſta non fuerit

cum

[a] *Opuſc. xv., cap. 5.*

eum licentia alterius, qui fuerit major, & niſi frater ille, qui viſitatus fuerit, eſſet infirmus. Si autem aliquis prædicta non obſervaverit, poſtea in capitulo corripiatur, & ille, qui tenuerit capitulum, teneatur ſub pœna excommunicationis delinquenti injungere, ut recipiat diſciplinam. Si autem prævaricator recipere noluerit, excommunicetur ſtatim, & ſegregetur a conſortio fratrum.

ANN. CHR. 1188.

XXII. Mortuo Placido eligitur prior Camald. Martinus.

MORTUO Placido Martinus, qui Major erat eremi, vel prior, aut vicarius, ſeu etiam idem, qui in ſupra relatis conſtitutionibus appellatur proviſor, præſertim cum in conſtitutionibus Rodulphi prioris anni 1080. [a] *proviſor eremi* is dicatur, *qui loco prioris conſtituitur*, literas dedit abbatibus & prioribus congregationis Camaldulenſis, ut Camaldulum ſe conferrent pro electione novi prioris. Subrogatus fuit in Placidi locum idem Martinus; neque abs re erit hic loci ex examine teſtium in cauſa ſæpedicta libertatis formam conſuetam electionis prioris Camaldulenſis addiſcere, quæ eſt hujuſmodi: *Mortuo priore Camaldulenſe convocantur fratres Camaldulenſis ordinis tam abbates, quam priores de diœceſi Aretina, & aliis epiſcopatibus, & eis apud eremum congregatis conſtituunt duos, qui vota ſingulorum examinant, & unus ex eis de voluntate alterius electionem pronuntiat hoc modo:* „ Ad honorem Dei & beatæ Mariæ, & beati Ro„ mualdi, & omnium Sanctorum, & domini papæ & totius conventus „ Camaldulenſis eligo talem in priorem. “ *Facta electione prædicti domni Martini, ductus fuit in eccleſiam eremi, cantando* Te Deum laudamus *a fratribus Camaldulenſibus, a quibus poſitus fuit in ſede in dicta eccleſia; deinde vero expleto hymno, & facta oratione ante altare, duxerunt eum ipſi fratres in capitulum, & ſtatim promiſerunt ei obedientiam abbates & priores & alii, qui erant ibi; & officiales repræſentaverunt ei claves, & ipſe conceſſit, quibus voluit, & ſtatim cœpit adminiſtrare tam in temporalibus, quam in ſpiritualibus, ut prior* &c. Conſecratum ipſum Martinum fuiſſe ſacerdotem ab Amadeo epiſcopo Arretino legitur in allegationibus anni 1217. [b] confectis in eadem libertatis eremi Camaldulenſis cauſa.

a *Cap.* xxx.

b §. *Jura n.* 1

XXIII. Conventio inter monaſteria S. Michaelis & S. Pauli ad ripam Arni Piſarum.

ZACHARIÆ abbati ſancti Michaelis in burgo Piſarum ſucceſſerat Guido, nominatus primum in charta venditionis anni 1186. Hoc anno, Guidonis abbatis nomine ipſiuſque monaſterii, Burgus ſyndicus & converſus inquiſivit Gratianum abbatem monaſterii ſancti Pauli de ripa Arni, an vellet defendere terram poſitam in loco Barbaricino, quam Philippus abbas ejus anteceſſor dederat olim in permutationem Ildebrando abbati ſancti Michaelis. *Anno milleſimo centeſimo octuageſimo nono*, more Piſano, *tertio nonas julii indictione ſexta*. Diſtinguendus eſt Gratianus, qui erat abbas præſenti anno & anno etiam 1191. ex alia charta apud Grandium noſtrum [c], ab altero Gratiano itidem abbate ejuſdem monaſterii & nepote Eugenii III. quem Alexander pp. III. anno 1163. e monaſterio abſtractum, ut ſcribit idem Grandius [d], primo ſcriptoris & cancellarii apoſtolici & S.R.E. ſubdiaconi munere decoraverat, ac legatum in Angliam miſerat ad Henricum regem, cui fortiter reſtiterat in cauſa ſancti Thomæ archiepiſcopi Cantuarienſis, mox Romam redeuntem atque ipſius ſancti Thomæ encomiis celebratum anno 1178. diaconum cardinalem ſanctorum Coſmæ & Damiani conſtituerat. Philippus abbas ejuſdem cœnobii ante utrumque Gratianum ſtatuendus eſt, ut cum tempore Ildebrandi abbatis ſancti Michaelis ejus abbatialis dignitas componi valeat. Monaſterium ſancti Pauli de ripa Arni ſpectabat ad congregationem Vallumbroſanam.

c *De Pandectis pag.* 233.

d *Ibid. pag.* 236.

XXIV. Bona in emphyteuſim data abbati S. Petri ad Vincula a Gerardo archiep. Ravennate.

ALTER abbas ſancti Petri ad Vincula in territorio Ravennate erat Johannes, de quo etiam ad annum 1181. cui ad ducentos annos conſcri-

pſit hoc anno *undecimo menſis auguſti indictione ſexta* Gerardus Ravennas
ANN. CHR. 1188. archiepiſcopus libellum emphyteuſis de lacu Zugnolo, cujus fines erant *portus Priacus & Calleſe uſque ad canale Pidimano, canale Venetias percurrens, canale Mortiſi, Logare & fundus Anbroſius, cum terris & piſcationibus, qui erat ſitus ultra Padum in plebe ſancti Venantii*. Libellum edimus ex tabulario marchionis Bonifacii Rangoni, ſicut ex tabulis Fon-
a *Locatio 67. A. 2. 30.* tis-boni [a] novimus hoc eodem anno die XXVIII. aprilis præſatum archiepiſcopum Gerardum „ alio emphyteuſis libello locaſſe Matthæo priori eremi novæ de Camaldulo ad annos LX. ſeptem tornaturias terræ poſitas „ in fundo Begonzoli in pleberio ſancti Martini in Rubicono territorio „ Cæſenate cum terris campis &c. cui a primo latere eſt Rubicone, a „ ſecundo Petrus de Turri, a tertio Bartholus de Malabranca, a quarto „ via, pro penſione mediæ libræ ceræ præſtandæ menſe martio. Manu „ Ubaldi notarii Ravennatis. Actum in palatio archiepiſcopi.“

XXV. *Ædificatio caſtri Serravallis in agro Arretino. Aliqua de Inſulano monaſterio.* AMADEUS epiſcopus Arretinus [b] & Guilielmus abbas Prataliæ & Joſeph de Marciano, conſentientibus hujus fratre Lotherio, & Petro filio quondam Bernardi, convenerunt hoc anno menſe novembri, ut ipſe Amadeus epiſcopus ædificare deberet caſtrum, quod Serravalle dicitur, in loco appellato Inciſa vel Anciſa, & in proprietate eccleſiæ ſancti Dona-
b *Promiſſio 66. A. 2, 32.* ti, caſtrum vero & homines, qui in eo degerent, ad jus epiſcopii pertinerent, & præfati abbas Guilielmus & Joſeph deberent homines, quos tenent in villa Tocli, dare ad habitandum dictum caſtrum, conſtruendum, *infortiandum* & cuſtodiendum ad voluntatem præfati epiſcopi, & ſi contigerit illud comburi vel deſtrui, tenerentur ad reædificarionem & munimen ipſius pro eodem epiſcopio; ipſe vero epiſcopus promiſit homines caſtri defenſurum, neque caſtrum alteri conceſſurum, vel ad feudum daturum, aut vicecomites in eo poſiturum, ſed ad manum ſuam ipſum retenturum, & prædicto abbati ejuſque ſucceſſoribus eccleſiam ipſius caſtri, quæ erat de allodio eccleſiæ ſancti Donati, libere conceſſurum, ſicut abbatia Pratalienſis obtinebat in villa de Tocli; præterea domum conceſſit eidem abbati ædificandam in ipſo caſtro; quarum rerum obſervationem ſpopondit epiſcopus pœna ſibi impoſita ſexaginta marcarum argenti. Actum in clauſtro Pratalienſi manu Cypriani notarii. In ſupplici libello oblato Innocentio III. a Camaldulenſibus anno 1216. pro libertate eremi legitur, qnod cum ædificaretur caſtrum de Serravalle, vicedominus epiſcopi Arretini, qui pro cuſtodia morabatur in eodem caſtro, mittitabat frequenter nuntios Camaldulum, ut victualia reciperent pro operariis. In caſtro de Serravalle eccleſiam obtinebat abbatia Pratalienſis ſub titnlo ſanctæ Mariæ & ſancti Nicolai, quam cum approbatione plebani de Partina conferebat abbas ejuſdem monaſterii. In aliis teſtificationibus anni 1217. haberur de eodem Amadeo ipſum in concione, quam habuit, dum conſecrationis munus impenderet eccleſiæ Leproſorum, præcepiſſe comiti Guidoni aliiſque, ne damnum vel offenſam ullam inferrent Camaldulenſibus. Dedicaſſe pariter una cum Rainerio Caſtellano epiſcopo eccleſiam eremi de Fleri territorii Cortonenſis.

c *§. Teſtamentum. A. 2. 31.* Marchiſen [c] filius quondam Saſſolini de Crucidulo titulo teſtamenti hoc anno *die ſecunda aprilis* cupiens monaſticam agere vitam, remiſit Viviano abbati monaſterii ſanctæ Mariæ de Inſula, & ſub protectione Placidi prioris Camaldulenſis, decimas de Rivo-filci, quæ a dicto monaſterio antea ſolvebantur presbytero ſancti Hilarii de Crucidulo, pluraque latifundia legavit. Die ſequenti Drudus alter ejus frater alias terras obtulit, addens, quod ſi ſuadente diabolo exierit e conventu Camaldu-

lenſi,

Digitized by Google

lenſi, monaſterium tamen Inſulanum ſibi vindicaret præfatas terras; manu Bruni notarii. Actum coram Johanne Faventino epiſcopo & canonicis ejus in dicta ſancti Hilarii de Crucidulo eccleſia die ſecunda & tertia aprilis. Poſt eam diem idem Johannes Faventinus epiſcopus una cum Gerardo archiepiſcopo Ravennate hoc ipſo anno Cruce-ſignatorum ſeu Venetorum exercitui pro acquiſitione Terræ-ſanctæ ſe adjunxit. ANN. CHR. 1188.

XXVI. Quis Bonus ep. Senenſis per hæc tempora?

IN ms. epiſtola ad Grandium noſtrum non diſſentit Ubertus Benvoglientius Bonum, qui ad hæc uſque tempora abbas fuerat monaſterii ſancti Salvatoris Berardingorum, hoc anno electum fuiſſe epiſcopum Senenſem in locum Gunterami vel Gunteroni, de quo loquuti ſumus ad annum 1181. Id ſaltem meliori jure affirmari poteſt, quam admitti debeat opinio Ughellii [a], qui Bonum epiſcopum Senenſem unum fuiſſe ſcribit ex primis monachis, qui ſancti Galgani cœnobium ordinis Ciſtercienſis incoluerunt, virum doctum & ſanctimonia vitæ præclarum, qui invitus a Clemente III. Romano pontifice epiſcopus Senenſis declaratus fuerit. Ut enim animadvertit idem Benvoglientius, anno 1188. vel 1189. locum, ubi pœnitentiam egit ſanctus Galganus, nondum incolebant monachi Ciſtercienſes, quorum memoria ante annum 1191. non ſupereſt, quo anno Henricus VI. [b] *monachos ſancti Galgani a Claravalle in Thuſciam venientes* ſub ſua protectione ſuſcepit; eodem modo eos recepit anno 1196. eadem ramen verba repetuntur ad annum 1208. Pariter Ildebrandus epiſcopus Volaterranus tutelam ſuam exhibens anno 1208. monaſterio ſancti Galgani, hanc ſe exhibere aſſerit *intuitu eorum monachorum, qui ibidem ſecundum regulam beati Benedicti, & ſecundum inſtitutionem & formam ordinis Claravallenſium Deo ſunt ſerrituri*; eorumque monachorum viventem *priorem Bonum* nominat, qui tamquam regens eam familiam memoratur etiam in privilegiis anterioribus Henrici imperatoris. Quare Bonus Ciſtercienſis & prior ſancti Galgani non potuit eſſe Bonus epiſcopus Senenſis, cujus monumenta habentur ad annum 1189. quo abbatiam ſanctæ Muſtiolæ de Turribus obtinuit, & tempore Lucii abbatis ejuſdem monaſterii cum aliis epiſcopis interfuit conſecrationi illius eccleſiæ, quæ refecta fuerat, quique etiam temporibus Clementis III. bullam obtinuit, qua idem Romanus pontifex protectionem ſuſcepit omnium bonorum Senenſis eccleſiæ. Ipſius quoque Boni epiſcopi epiſtolam ad Ottonem IV. Romanorum regem laudat idem Benvoglientius, quæ omnia demonſtrant Bonum Senenſem epiſcopum alium fuiſſe a Bono priore ſancti Galgani. Quare alia in elucubratione, hoc eſt in additionibus ad Italiam ſacram Ughellii exiſtimat laudatus Benvoglientius Bonum epiſcopum Senenſem ad eam dignitatem aſſumptum fuiſſe ex canonico cathedralis eccleſiæ, eumdemque putat, de quo mentio fit in libello ejuſdem eccleſiæ his verbis: *Obiit presbyter Guido canonicus, pro cujus anima promiſit magiſter Bonus, qui poſtea fuit epiſcopus Senarum, annuatim dare undecim ſolidos*. Quam poſtremam Benvoglientii opinionem plauſibiliorem arbitramur, eo vel maxime, quod ſedes Senenſis vacaverit præſenti dumtaxat anno; Bonus autem noſter deſierit eſſe abbas Berardingorum anno 1186. quo anno Gulielmi abbatis ejus ſucceſſoris nomen legitur in paginis tabularii ejuſdem monaſterii. Quare verba illa adjecta in libro ſignato M. numero 106. inter ceteros chartarii Operæ cathedralis Senenſis ab imperito recentiore auctore: *Anno Domini .... obiit Bonus Senenſis epiſcopus & monachus ſancti Salvatoris Berardingorum*, non ſunt magni facienda, præſertim ſi ibi intelligatur Bonus abbas. Præterea in teſtificationibus pro libertate eremi ad annum 1216. legimus *priorem Placidum cum eſſet Piſis pro eligendo*

[a] T. III. col. 552.

[b] Ap. Ughell. T. I. col. 443.

Ann. Chr. 1188.

gendo abbate ſancti Zenonis, cujus abbas mortuus fuerat, miſiſſe pro Bono abbate Berardingorum, & feciſſe cum abbatem ipſius monaſterii ſancti Zenonis. Non ergo Bonus ex abbate Berardingorum electus fuit epiſcopus Senenſis. Ad ſummum potuerit eligi in epiſcopum alius, qui Boni nomine fuerit monachus, non abbas ejuſdem monaſterii.

Ceterum in locum Boni abbatis Berardingorum ante diem quintam-decimam martii anni 1186. electus fuit Guilielmus. Id conſtat quoad tempus ex Urbani III. diplomate pro ea abbatia, quod ad eumdem annum retulimus. Diſtinguendus eſt Guilielmus abbas Berardingorum a Guilielmo abbate Pratalienſi, qui etiam ipſe ad parum temporis electus fuit abbas illius monaſterii; hic enim rediit ad ſuam Pratalienſem abbatiam, illius vero monumenta in tabulario ejuſdem cœnobii ſuperſunt ad triginta ſaltem annos. Quo vero tempore Pratalienſis abbas ad Berardingorum regimen aſſumptus fuerit, iterum incertum. Ante annum 1183. ſupervivebat Bonus, poſt annum 1186. conſtanter perſeverat nomen alterius Guilielmi. Forte poſt Bonum Guilielmus Pratalienſis translatus fuit ad abbatiam Berardingorum, ſed brevi dimotus locum fecit alteri Guilielmo; in qua hypotheſi Martinus prior Camaldulenſis, qui ipſum de uno regimine ad aliud regimen tranſtulit, non prior generalis, ſed prior tantum fuit eremi Camaldulenſis eo tempore, quo iſta contigerunt.

Ann. Chr. 1189.

XXVII. Obitus Bogumili eremitæ olim archiep. Gneſnenſis.

DUODECIMUS recurrebat annus, quo Bogumilus in ſuam Dobrowenſem ſolitudinem ſe receperat, ſi ſequi velimus hypotheſim de abdicatione ſedis Gneſnenſis facta anno 1177. alioquin ſi triennium tantum ipſi in archiepiſcopatu tribuamus, & dignitate ſe abdicaſſe dicamus anno 1170. ad annum 1182. referenda erit pretioſa Bogumili mors, cum ex Demalevicio duodecennium ſupervixerit ſuæ abdicationi. Abraham Bzovius [a] in Annalibus aſſerit hiſtoricos Poloniæ referre mortem ſancti Bogumili ex archiepiſcopo Gneſnenſi eremitæ Camaldulenſis ſanctitate & miraculis clariſſimi ad annum 1187. Sed plures Poloni hiſtorici, ut vidimus, ne verbum quidem faciunt de Bogumilo archiepiſcopo Gneſnenſi. „ Ita, [b] inquit Demalevicius, cum in aſperioribus exercitationi„ bus eremitarum & auſteriore diſciplina Romualdinæ obſervantiæ per „ annos duodecim, poſtquam archiepiſcopatum Gneſnenſem abdicavit, „ vitam traduxiſſet, & finem jam illius imminere levi febricula tentatus „ cognoviſſet, vocatis ſociis, qui in ejuſdem ſolitudinis vicinis habitabant „ tuguriolis, pauca de cœleſtium bonorum divitiis brevi labore ac pa„ tientia comparandis præfatus, ac eos ad conſtantiam in ſtudiis & oc„ cupationibus vitæ ſolitariæ adhortatus, ad extremum ſe agonem ora„ tione ac crebris ſuſpiriis diſponebat, rite ſacramentis munitus, beatiſ„ ſimæ Mariæ virgini Deiparæ, in cujus venerationem propenſiore ſem„ per voluntate ferebatur, ſancto Adalberto & Staniſlao, necnon quin„ que martyribus eremitis finem vitæ ſuæ religioſe commendando, quo „ jam inſtare vidit glorioſam Dei genitricem Mariam frequenti ange„ lorum cœtu ſtipatam cum puero Jeſu inter manus matris hærente ad „ præmia ſe regni cœleſtis invitantem, regni Poloniæ, quorum opem im„ ploraverat, aſſiſtentibus titularibus. Atque ſic in his verbis: Jeſu fili „ Dei & virginis Mariæ eſto ſuſceptor animæ meæ, præſentem vitam „ cum æterna commutavit; cujus anima in ſpecie columbæ candidæ viſa „ eſt in cœlum penetraſſe IV. nonas junii anno Chriſti milleſimo centeſi„ mo octuageſimo-ſecundo. " Papebrochius vitam Bogumili affert ad „ diem X. junii. Quare credimus errorem typographicum irrepſiſſe in vitam

a T. XIII. pag. 977.

b Pag. 234.

Digitized by Google

vitam a Demalevicio editam, & loco IV. nonas junii legendum IV. idus junii, præſertim cum alibi, ut mox videbimus, Demalevicius diem decimam junii ſollemnem fuiſſe Polonis aſſerat ob viſitationem corporis ſancti archiepiſcopi, quæ ea die fiebat. Extremum ſepulturæ honorem accepit Bogumilus in eccleſia Dobrowenſi ſanctiſſimæ Trinitatis [a], „ in qua „ vivens ante & poſt archiepiſcopatum Gneſnenſem laboraverat, cujus „ viri ſanctitatem plurimis Deus miraculis honorare dignatus eſt; nam „ ſtatim ab ejus obitu ſecreto quodam divini Spiritus impulſu ad viſitandum „ illius ſepulcrum maxima populi multitudo, ope ipſis ac meritis in variis „ neceſſitatibus, calamitatibus, anguſtiis, variiſque morbis auxilium & „ ſolatium a Deo perceptura confluxit, qui concurſus hominum in tanta frequentia ſolet continuari uſque ad præſens pro X. junii, ut gra- „ viſſimorum ſenatorum teſtimonio, qui præſentem turbam conſpexerunt, „ ad octo millia perſonarum, decem quandoque numerum perveniſſe cen- „ ſeretur. Ex quibus plurimi narrabant numquam ſe ſine aliquo ſolatio, „ & mentis reſocillatione a ſepulcro Sancti receſſiſſe. “

ANN. CHR. 1189.

[a] Pag. 236.

XXVIII. Ejus miracula & propagatu cultus.

„ CUM autem, proſequitur Demalevicius, ſepulturæ locus in dies plu- „ ribus clareſceret miraculis, Fulco archiepiſcopus Gneſnenſis ſucceſſor ab „ eo quintus, qui temporibus Alexandri IV. vixit (deceſſit nimirum an- „ no 1258. poſt viginti-ſeptem annos adminiſtrationis ejuſdem eccleſiæ) „ oſſa illius levavit, & ad partem eccleſiæ meridionalem altiore ſepulcro „ condidit, ſculpta imagine pontificis cum epiſcopalibus inſignibus ſuper „ addita. Præter votivas tabellas, cerea donaria, & fulcra claudorum „ in utroque templi pariete ſuſpenſa plurimam pecuniam ad tumbam „ Sancti offerebat populus, quæ trifariam quotannis ſolebat diſtribui or- „ dinatione archiepiſcoporum, pars una in ſuſtentationem parochi, alio- „ rumque miniſtrorum cedebat; altera pro fabrica eccleſiæ collegiatæ U- „ niejovienſis, in cujus archidiaconatu ſita eſt parochialis Dobrowenſis, „ convertebatur; tertia pro templo in honorem Sancti exædificando re- „ ſervabatur. Cera poſtquam uſui eccleſiæ per annum ſuffeciſſet, reliqua „ vendebatur, & cumulo pecuniæ reſervatæ aggregabatur. Plurima Deus „ ad locum ejus ſepulturæ ad laudem & gloriam nominis ſui, honorem San- „ cti, & utilitatem conſolationemque populorum ad opem ipſius implo- „ randam confluentium miracula ſolet operari, quorum hic unum & al- „ terum venit retexendum. “

Primum, quod ex [b] Martino Baronio clerico Jaroslavienſe narrat idem Demalevicius, eſt hujuſmodi. „ Quodam tempore pius erga ſanctum „ Bogumilum vir Stanislaus Vach civis Colenſis currum panno nimis „ oneratum ſex trahentibus equis ducebat, dumque prope villam Dobro- „ wo, ubi corpus ſancti archiepiſcopi quieſcit, pergeret, unus equorum „ preſſus onere occubuit; cui poſtquam illico fecit detrahi corium, mu- „ neris loco illud eccleſiæ Dobrowenſis ſacerdotibus obtulit, petens, ut „ ſanitatem reliquorum ſancto Bogumilo commendarent; ipſe interim fle- „ xis ad ſepulcrum ejus genibus Dei protectionem incœpto itinere per „ merita ſancti præſulis diligenter implorabat. Dum finita oratione digre- „ ditur ab eccleſia, equus ille (mirum dictu) ad fores templi adſtitit „ hinniens, quem dominus actis Deo pro tanto beneficio gratiis lætus re- „ cepit, junxit currui, viam feliciter proſecutus eſt, mirabilia Dei ope- „ ra meritis ſancti Bogumili ſibi præſtita, omnibus per omnem viam „ prædicans. Sacerdotes, ut tanti miraculi perennaret memoria, pellem „ ſibi donatam foribus eccleſiæ affigi curarunt anno Domini milleſimo „ trecenteſimo nonageſimo-ſexto. Vidi ego ſepulcrum Sancti viſitans an-

[b] Pag. 35.

„ no

Ann. Chr. 1189. „ no Domini milleſimo ſexcenteſimo quadrageſimo-quarto corium hoc „ nuceſini coloris foribus eccleſiæ affixum , quod populus equos & alia „ jumenta patrocinio ſancti Bogumili commendans ſcindere uſitatum habebat, animantibus in medelam propinans. Nulla jam ad præſens co„ rii cernuntur veſtigia in medicinam jumentorum diſtracti . Durat ha„ ctenus vicinorum populorum ea devotio, ut quoties ad viſitandum ſe„ pulcrum Sancti conveniant , toties equos & boves circa eccleſiam dú„ cant, precibus Sancti a contagione peſtilenti & morbis aliis ſervatum „ iri ſuas animantes confiſi. “

a Pag. 247. Alterum miraculum narrat Demalevicius [a]. „ Per annos quadringen„ tos ſeptuaginta & octo pagus Dobrowo in favillam & cineres trina „ vice converſus nullum periculum eccleſiæ ſanctiſſimæ Trinitatis a viro „ Dei de plantis abiegnis exſtructæ flammis undique coopertus attulit, ut „ nullum aduſtionis vel fumi vicinos parietes denigrantis appareat veſti„ gium, quod eo mirabilius evenit, quo propinquiores ruſticanæ caſæ in „ templum in medio pagi ſitum undequaque incendiorum fomenta ja„ ctarent. “

Superior prodigioſa equi ſuſcitatio & increbreſcentia ope ſancti Bogumili miracula, quæ diligentes connotati juſſerat , moveſe archiepiſcopum Gneſnenſem, poſtulante præſertim metropolitano ſenatu, Vincentium Cotum , ut in ejus honorem eccleſiam de latere cocto ex oblationibus ad illius tumbam fieri ſolitis cum omnium prælatorum & canonicorum unanimi aſſenſu ædificare ſtuderet. Electus fuit Vincentius metropolitanæ ſedis Gneſnenſis archiepiſcopus anno 1437. evaſitque S. R. E. cardinalis . Is anno 1443. ſequenti decreto ita oblationes ad tumulum ſancti Bogumili in eccleſia Dobrowenſi diſpoſuit [b].

b Ap. Demalev. Series &c. pag. 111. *Reverendiſſimus in Chriſto pater & dominus Vincentius archiepiſcopus cum præfatis dominis de capitulo Gneſnenſi ſuperius, habitis tractatibus mutuis inter ſe , ſuper offertorio Dobrowo talem ordinationem fecerunt : Ut plebanus recipiat offertorium in toto de altariis, & alias oblationes. Quantum autem de offertorio, quod offertur ad tumbam ſancti Bogumili, ibidem in Dobrowo præfatus dominus præpoſitus cum ſupradictis dominis vult & ordinat, quod medietas dicti offertorii , quod offertur ad tumbam fiat ad murum, ad quam medietatem recipiendam & conſervandam conſtituit honorabilem Albertum plebanum in Turek , medietatem autem reſiduam plebanus domnus Oſtba & ſucceſſores ſui recipiant pro ſuis uſibus , & pro ſuſtentatione miniſtrorum eccleſiæ convertant dicti offertorii de eadem tumba ſancti Bogumili. Cera vero , quæ offertur ibidem in eccleſia Dobrowo pro divini cultus adminiſtratione per plebanum & vicarios, de eadem cera præfatus dominus Albertus plebanus in Turek teneatur remanere ceram pro luminibus ad divina celebranda, quantum ſufficeret decenter. Reſiduam vero ceram ſi extat ſeu extabit , ipſe dominus Albertus tenebitur vendere , & pecuniam cum aliis pecuniis , quas accipiet , videlicet medietatem de tumba, fideliter conſervabit & congregabit , & congregata Domino proſperante incipiet murare eccleſiam in Dobrowo de conſilio dominorum prædictorum . Signa autem, quæ fiunt ad meritum ejuſdem Sancti, idem dominus plebanus in Turek fideliter & diligenter conſcribat , & ad ſua protocolla reponat.*

Actum in generali capitulo poſt feſtum ſancti Adalberti penultima menſis aprilis die mercurii, anno Domini M. CCCC. XXXXIII. *præſentibus dominis P.. de Grandis præpoſito, Johanne decano, Johanne archidiacono , Johanne cantore, Andrea ſcholaſtico, Johanne Forman cuſtode , Johanne cancellario ,*

Ja-

ANN. CHR. 1189.

Jaroſlao, Johanne de Rudzica, N., Glebocki, Mathia Drya, Andrea Jaczkowski; Laſcario, Stanislao Bielawski, Johanne de Brieſtowo Lutkone, Johanne Falonis, magiſtro Thoma Strzampinski, Nicolao de Niewieſs, Jacobo de Dambno, & Jerando prælatis & canonicis ad ſonum magnæ campanæ congregatis.

„ Quam deinde Vincentii archiepiſcopi ordinationem ſucceſſor ab ipſo
„ ſecundus Johannes Sprowski, ita conſentiente collegio immutavit poſt
„ annos XIX. anno Domini 1462. ut ſexaginta marcæ pro fabrica ec-
„ cleſiæ Gneſnenſis, triginta pro eccleſia in Uniejow per ignem aſſum-
„ pta, & reſiduæ viginti pro ſtructura eccleſiæ in Dobrowo converte-
„ rentur. “

„ Albertus autem Baranowski alter archiepiſcopus electus anno 1608.
„ & Bogumili patrocinio ſanitati reſtitutus, liberales in eam cogitationem
„ perficiendam ſumptus adornaverat. Laurentius Gembicki Baranowsko
„ ſuffectus anno 1616. negotium dederat Uniejowienſi gubernatori coa-
„ cervandi lapides ceteraque neceſſaria. Mathias denique Lubienski ele-
„ ctus anno 1641. per gnaros architecturæ magiſtros idoneum locum tem-
„ plo ſtruendo emenſus, lateres & calcem convexerat, ſed ejus pia vota
„ mors irrita eſſe juſſit. “

Quoad reliquias & venerationem corporis ſancti Bogumili extat teſtimonium Vincentii de Seve J. V. D. & archidiaconi eccleſiæ Gneſnenſis. qui in viſitatione eccleſiæ Dobrowenſis anno Chriſti 1608. peracta hæc habet apud eumdem Demalevicium [a]: *Reliquiæ ſancti Bogumili, qui in dicta eccleſia quondam ſepultus fuit, & pro Sancto habetur, ſervantur in ſacrario ejuſdem eccleſiæ in quodam ſcriniolo. Ex ſepulcro dicti Sancti tempore Jacobi Uchanski archiepiſcopi* (electi anno 1562.) *quædam fuerunt accepta, ut annulus pontificalis cum pretioſo Saphiro, tabula aurea cum certa inſcriptione, & alia quæ ſupradictus dominus archiepiſcopus accepit, & eccleſiæ non reſtituit.*

[a] Pag. 113.

Extant hujuſmodi orationes in Miſſis conſuetæ dici & adſcriptæ in miſſali Romano in honorem ſancti hujus ſub nomine beati Theophili, cum in Polonico idiomate nomen Bogumili ſignificet Theophilum, ſive diligentem Deum.

Exaudi quæſumus Domine populum tuum tota mente tibi ſubjectum, & beati confeſſoris tui atque pontificis Theophili ſupplicatione cuſtodi, ut corde & corpore protectus, quæ pie credit, juſte petita accipiat. Per Dominum noſtrum &c.

Suſcipe Domine preces & munera, quæ, ut tuo digna ſint conſpectui, ſancti confeſſoris tui atque pontificis Theophili precibus adjuvemur. Per Dominum.

Præſta quæſumus omnipotens Deus, ut de perceptis muneribus gratias exhibentes, beato confeſſore tuo atque pontifice Theophilo intercedente, beneficia ſumamus. Per Dominum.

Martinus Baronius [b] aliam affert ſub nomine beati Bogumili.

[b] Pag. 38.

Deus, qui beatum Bogumilum confeſſorem atque pontificem tuum ad æternæ beatitudinis præmia ſublimaſti, concede propitius, ut cujus merita veneramur in terris, interceſſionis ejus auxilio apud tuam miſericordiam muniamur in cælis. Per Chriſtum Dominum noſtrum amen.

Oſſa beati Bogumili Mathias Lubienski archiepiſcopus Gneſnenſis ſtanneo ſcriniolo incluſit, & publicæ venerationi ſollemniter in maximo populi concurſu expoſuit, inſerrique nomen ejus catalogo Sanctorum, eccleſiæ decreto & ſedis apoſtolicæ oraculo, diligenter laboravit, ſacro collegio

gio

ANN. CHR. 1189. gio ſedis metropolitanæ pios conatus ipſius alacriter promovente, cujus rei provincia data fuit Matthæo Judicki archidiacono Pomeraniæ in eccleſia Uladislavienſi, & canonico Gneſnenſi ſequenti mandato.

Nos prælati & canonici almæ eccleſiæ metropolitanæ Gneſnenſis perilluſtri & admodum reverendo domino Matthæo Johanni Judicki J. V. D. archidiacono Pomeraniæ in eccleſia Uladislavienſi protonotario apoſtolico ſalutem cum Dei benedictione.

A trecentis annis & ultra maximopere deſideratum fuit a prælatis canonicis, totoque venerabili capitulo almæ metropolitanæ Gneſnenſis eccleſiæ anteceſſoribus & fratribus noſtris deſideratiſſimis, prout ex actis capitularibus conſtat, ut ſancto Dei viro Bogumilo ex decano in archiepiſcopum Gneſnenſem electo, propter ipſius vitæ innocentiam, modeſtiam & alias innumeras virtutes ab univerſa eccleſia catholica decernantur honores, & nobis ſæpius in capitulis generalibus ſuper hac materia deliberantibus præcipue cordi uit, ut cauſa Beatificationis & Canonizationis ejuſdem ſervi Dei promoveatur, & ad debitum finem divino aſpirante auxilio perducatur. Cumque coram illuſtriſſimo principe & reverendiſſimo domino archiepiſcopo Gneſnenſi loci ordinario noſtro, antequam ad ulteriora in dicta cauſa procedi poſſit, debeat adimpleri forma decretorum ſacræ & generalis congregationis ſancti Officii in materia cultus & venerationis, ac ſuper eorum obſervatione fieri proceſſus, & pronunciari per eumdem ordinarium fuiſſe paritum dictis decretis. Quibus peractis juxta formam eorumdem decretorum & ſacrorum canonum, & ſacri concilii Tridentini procedi poterit ad ulteriora in conficiendis proceſſibus ſuper virtutibus, ſanctitate & miraculis ad effectum illos tranſmittendi ad ſacram rituum congregationem; ideo confiſi de tua prudentia, diligentia & experientia, tenore præſentium, auctoritate noſtra plenaria te conſtituimus procuratorem generalem & ſpecialem in dicta cauſa, ita ut generalitas ſpecialitati non deroget, nec e contra, ad comparendum in judicio & extra, nomine totius venerabilis capituli noſtri, coram illuſtriſſimo & reverendiſſimo domino archiepiſcopo Gneſnenſi, & coram quocumque alio tribunali, & inſtandum ut conficiatur primo loco dictus proceſſus ſuper obſervantia dictorum decretorum ſacræ congregationis ſancti Officii, & deinde aliis ſuper virtute, ſanctitate & miraculis, ſervata forma dictorum decretorum, ſacrorumque canonum, & ſacri concilii Tridentini, & ad eumdem effectum producendum jura & articulos, inducendum teſtes, illoſque jurare faciendum, & examinandum, & faciendum in præmiſſis & circa præmiſſa omnia, quæcumque fuerint neceſſaria vel opportuna uſque ad complementum dictorum proceſſuum, quibus peractis procurandum de ipſis fieri tranſumptum, & clauſum & ſigillatum tranſmitti ad dictam ſacram rituum congregationem; necnon generaliter ad faciendum, gerendum, exercendum & exequendum omnia præmiſſa & quæcumque alia, etſi magis ſpeciale mandatum & ſpecialiſſimum requirerent, cum libera adminiſtratione & facultate præſtandi quodcumque juramentum in animum ipſius conſtituentis licitum & honeſtum; ac etiam cum facultate ſubſtituendi unum vel plures procuratores in ſolidum ad faciendum omnia præmiſſa, & cum omnibus prædictis facultatibus. Promittentes quicquid per te procuratorem ſeu per procuratores a te ſubſtituendum ſeu ſubſtituendos factum fuerit, illud totum habere ratum & gratum. In quarum fidem has præſentes noſtri ſigilli ſoliti impreſſione munitas manu præſidentis univerſalis capituli firmavimus.

Gneſnæ in capitulo generali Gneſnenſi ſancti Adalberti IV. *die menſis maji anno Domini milleſimo ſexcenteſimo quadrageſimo-ſeptimo.*

Ab eo anno ad annum 1662. ſancti Bogumili memoria, quæ circumſcribe-

ſcribebatur Poloniarum finibus, ad Indias uſque cultum & venerationem obtinuit; & Philippus Staniſlaus Nicopolitanus & Dobrogiorum, necnon Provadiorum ad litus Euxini Ponti epiſcopus Scytharum apoſtolus appellatus, ut nos docet idem Demalevicius in epiſtola nuncupatoria ſuæ ſancti Bogumili vitæ ad præfatum Matthæum-Johannem Judicki, in honorem ſanctiſſimi archiepiſcopi altare erexit, plurimoſque Chriſto lucratus milites, baptiſmi & confirmationis charactere inſignivit patrocinio ſancti Bogumili devotos. Si quæ nobis ex Polonia tranſmittentur ampliora monumenta propagationis cultus ejuſdem ſancti archiepiſcopi, ſuis locis in medium proferemus.

ANN. CHR. 1189.

XXIX. Moniales S. Chriſtinæ Tarviſii prohibitæ ædificare monaſterium novum intra urbem.

MONIALES ſanctæ Chriſtinæ, quæ ſedem ſuam fixerant extra urbem Tarviſinam, defuncta ipſarum prima abbatiſſa, & in eadem eccleſia humata (ignoramus qua de cauſa) veterem eccleſiam hoc anno deſtruxerunt, & abbatiſſa exhumata eam intra muros civitatis tumularunt, erigentes in loco minus idoneo novam eccleſiam, & epiſcopi diœceſani Tarviſini conſenſu minime perito, *neque attendentes*, ut ait Clemens III. Rom. pont. *quod nullus ſine epiſcopi & canonicorum licentia, ſalvis Romane eccleſie privilegiis, valet in aliena parochia eccleſiam fabricare*. Ea de cauſa *die ſabbati* II. *exeunte februario indictione* VII. hoc eodem anno Warnerius Tarviſinæ eccleſiæ canonicus nomine ſuo & aliorum canonicorum interdixit præfatis ſanctimonialibus ex parte Domni apoſtolici, hoc eſt Clementis III. & ex parte Gotheſredi Aquilejenſis patriarchæ, & Conradi Tarviſini epiſcopi, ne de cetero divina officia celebrare deberent in territorio Tarviſini epiſcopatus, nec ibi, ubi venerant, divina peragere, videlicet in terra, quam receperant a Moſcardino medico non longe a Sili flumine, quod vocabatur Cagnanum, nec aliquo modo eccleſiæ ædificationem proſequerentur, ipſarumque abbatiſſam, quam ibidem depoſuerant, deportarent, ubi primitus tumulata fuerat. Literas inhibitorias hac ſuper re confectas a Warnerio canonico ſuſcepere moniales, ſed eas ſibi legi renuerunt. Quare canonici Tarviſini apoſtolicam ſedem poſtularunt, & Clemens III. XV. *die aprilis pontificatus* ſui *anno* II. ex Laterano commiſit Piſtori, qui ex priore monaſterii ſanctæ Mariæ ad Carceres tunc erat epiſcopus Vicetinus, per apoſtolica ſcripta, quatenus ſollicitus veritatem inquireret, & auctoritate apoſtolica, quæ præſumpta fuerant, emendaret. Evocatæ itaque fuere circa medietatem menſis julii moniales ad jus dicendum coram Vicetino epiſcopo, quæ procuratorem ſuum inſtituere quemdam Martinum. Inter moniales Tarviſinas potiſſimum nominantur Sophia & Juditha. Sanctimonialis Sophia nomine reperitur abbatiſſa ejuſdem parthenonis ad annum 1214. Aliquot hujus cauſæ chartæ leguntur in tabulario canonicorum Tarviſinorum, quas produximus in Appendice ad vitam ſancti Pariſii, rurſuſque edimus ad Appendicem hujus tomi ad facti illuſtrationem. Quis autem finis fuerit hujus cauſæ, ex paginis ignoratur; ſed moniales recentem intra muros urbis locum derelinquerunt, novumque ſibi aſceterium condidere extra & prope muros urbis ſecus flumen Butinicæ, quod incolere perſeverarunt uſque ad dimidium ſeculi XIV., quo tempore novam ſibi habitationem, ſolo æquata veteri, intra mœnia urbis conſtituere in loco, quem etiam modo incolunt.

XXX. Clemens III. dat reformandum Avellanenſibus monaſterium S. Victoris.

IDEM Romanus pontifex XVI. *die martii pontificatus* ſui *anno* II. ex Laterano bullam conceſſit priori Fontis-avellanæ, qua ipſi ejuſque fratribus dedit liberam diſpoſitionem & ordinationem monaſterii ſancti Victoris cum pertinentiis ſuis, quod ad ipſos ſpectabat, quodque in ſpiritua-

Digitized by Google

ANN. CHR. 1189.

libus & temporalibus erat tunc temporis valde deformatum, ſalva ſedis apoſtolicæ auctoritate & canonica juſtitia diœceſani epiſcopi. Ubi-nam foret monaſterium hocce nos latet, cum in Innocentiano anni 1139. & in Honoriano anni 1218. privilegiis inter monaſteria Font-avellanenſi ſubjecta, nullum recenſeatur ſancti Victoris monaſterium, niſi forte fuerit illud ſancti Victoris de Cluſis in comitatu Camerinenſi, de quo frequentiſſime egimus in his Annalibus, haud multum diſtans ab eremo Fontis-avellanæ, quod per hos dies ſuſceperit reformationem monachorum Avellanenſium. Perfectus erat adhuc cœnobii hujus ſancti Victoris de Cluſis abbas.

XXXI. Conſecratio eccleſiæ S. Mariæ ad Carceres.

CONSECRATA fuit hoc anno & dotata eccleſia ſanctæ Mariæ de Carceribus per Gothefredum Aquilejenſem patriarcham, Gerardum Paduanum, Piſtorem Vicetinum & Gerardum Bellunenſem epiſcopos, ut addiſcimus ex ſequenti monumento, quod ex veteri ejuſdem monaſterii regeſto exiſtente apud patritios Venetos viros Carminatos publici juris primum fecit Muratorius in antiquitatibus Eſtenſibus [a].

a *Par. I. pag. 356.*

In nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti. Anno a nativitate ejuſdem milleſimo centeſimo octuageſimo IX. *die lune, qui fuit* V. *exeunte menſe martii indictione* VII. *apud ſanctam Mariam de Carcere. Cum conſecratio ejuſdem eccleſie beate Marie de Carcere per domnum Goteſredum Aquilegenſem patriarcham, & per Gerardum Paduanum epiſcopum, & per Piſtorem Vicentinum epiſcopum, & per Gerardum Bellunenſem epiſcopum facta fuiſſet, & cum predictus patriarcha literaliter ſapienter predicaſſet, & poſt eum predictus Gerardus Paduanus epiſcopus maternaliter ejus predicationem explanaſſet, & populum ibi ſtantem admonuiſſet, adeſſent cum eis presbyter Inrigatius canonicus Paduanus, & domnus Vitalianus Paduanus archidiaconus, Ubertinus de Maroſtica & Zanbonus canonici Paduani, Balduinus archipreſbyter ſancti Fidentii, Henricus Eſtenſis archipresbyter, Johannes presbyter de Barbarano, Gandulſus presbyter de Montagnana & multi alii ſacerdotes & clerici. In primis domnus Goteſredus Aquilejenſis patriarcha donationem fecit jam dicte eccleſie ſancte Marie de Carcere omni anno, donec vixerit, decem librarum Venete monete, & domnus Gerardus Paduanus epiſcopus donationem irrevocabilem fecit eidem eccleſie totam decimationem omnium novalium de Baone, tam que nunc ſunt, quam que pro temporibus fuerint, tam in terra, quam in palude, & hanc donationem habeat ſemper predicta eccleſia, & ſuam voluntatem, & utilitatem miniſteriales illius loci in perpetuum faciant. Et domnus Piſtor Vicentinus epiſcopus donationem fecit inrevocabilem eidem eccleſie ad habendum in perpetuum quinquaginta libras olei, vel tot olivas, unde tantum oleum poſſit haberi. Et domnus epiſcopus Bellunenſis donavit eidem eccleſie in vita ſua duos caſeos tales, quod una equitatura ſit exinde honerata. Et marchio Opizo donavit eidem eccleſie pro anima ſua manſum unum, ubi ſibi utilem & congruum viſum fuerit; & ipſemet marchio una cum communi de Eſte donavit ei in perpetuum paſculum & capulum in pertinentia de Eſte, & de Gazolo & de Vigizolo. Et Lambertus, & Odo de Menegelva omnem donationem fecerunt inrevocabilem eidem eccleſie per proprium petiam unam terre aratorie, que eſt juxta villam Gazoli, & juxta vites Johannis de Adeleita, ab utroque latere viam ſancte Marie, & preceperunt, ut dicta eccleſia ſit in tenatam & per proprium poſſideat. Hec omnia fuerunt predicto loco. Teſtes Bonifacius Bonizonis, & Carllaxarius de Eſte, Cavorcius & Conetus Mentis ſcilici, Gnanſus Padue, Girardus & Albertus de Roca, Brianus de Montagnana, Benzo & Inrigetus de Urbana fuerunt ibi teſtes & multi alii.*

Ego

ANN. CHR. 1189.

Ego Gerardus ſacri palatii & domini Frederici imperatori notarius omnibus prediƈtis interfui, & juſſu prediƈtorum donatorum omnia prediƈta ſcripſi.

In parvo tamen necrologio ejuſdem monaſterii conſecratio eccleſiæ ponitur ſub die XXVII. menſis februarii.

XXXII. Chartæ Bononienſes, Camaldulenſes & Decianenſes.

POST Adelaſiam abbatiſſam parthenonis ſanƈtæ Chriſtinæ de Septem-fontibus in territorio Bononienſi, cujus mentionem fecimus ad annum 1156. quæque legitur in chartis etiam anni 1158. Scholaſticæ abbatiſſæ nomen apparet ab anno 1163. XII. kalendas februarii uſque ad annum 1180. Hoc poſtremo anno menſe ſeptembri nomen apponitur Mariæ abbatiſſæ. Rurſus reperitur Scholaſtica eadem vel alia IX. kalendas auguſti anni 1181. uſque ad XVII. kalendas aprilis anni 1184. Menſe oƈtobri anni 1184. Euphroſyna, diƈta etiam Frigina & Freſonia, abbatiſſa legitur uſque ad annum 1201. XIII. kalendas junii. Huic poſtremæ abbatiſſæ Gerardus Ghiſellæ electus Bononienſis antiſtes anno præcedenti in locum Jacobi epiſcopi, hoc anno confirmavit omnia bona ejus monaſterii, quidquid comes Ubaldus & ejus uxor Julitta cœnobio dedere; quidquid obtinebat aſceterium de jure Bononienſis eccleſiæ in curiis Ultiani, Monterligi, Septem-fontium, Clagnani, Medicinæ & caſtri de Britis. Inſuper omnia, quæ eccleſiæ ſanƈtæ Chriſtinæ largita fuerat Beatrix comitiſſa. Sepulturam quoque loci liberam decrevit. Autographum privilegium edimus ex tabulario ſanƈtæ Chriſtinæ de Bononia, ex quo adhuc pendet funiculus ſericus.

Ex indicibus Fontis-boni elaboratis a Baroncinio habemus [a] hoc anno XV. julii Henricum VI. Italiæ regem regia auƈtoritate indulſiſſe fratribus ſanƈti Salvatoris in eremo Camaldulenſi, ut nullus infra unum milliare a ſuperiori eorum eccleſia, quæ in eremo ſita eſt, aut ab inferiori monaſterio, nimirum Fontis-boni, munitionem erigere, aut villam cujuſcumque quantitatis auderet ædificare de novo ſub pœna librarum decem auri. Datum apud Agennovum. In excerptis autem monaſterii Decianenſis ab eodem Baroncinio confeƈtis legimus hoc eodem anno Bono abbati Decianenſi a quodam Concleſe oblatas fuiſſe terras pro peccatis ſuis, qui pro launechid accepit orationes fratrum; Rainerium autem Caſtellanum epiſcopum ob hanc oblationem condonaſſe eidem Concleſi carcerem, qui eidem propter peccata ſua injunƈtus fuerat.

a 5. Amiſſe 235 A. 242.

XXXIII. De prioribus Avellanenſibus hujus temporis.

THEOBALDI ſive Thebaldi prioris eremi Avellanenſis nomen in chartis ejuſdem loci legitur uſque ad annum 1181. Quare alterum ejuſdem nominis credimus a Theobaldo priore, epiſcopo inde Eugubino, qui etiam privatam vitam ad plures annos agens demum ad Jaderenſem archiepiſcopalem ſedem translatus eſt ab Alexandro III. anno 1177. ut vidimus. Theobaldo II. in prioratu Avellanenſi ſuffeƈtus fuit Philippus, cujus nomine paginæ notantur ab anno 1181. ad annum 1186. Sub hoc præſenti anno 1189. prior diƈti loci erat Marcus, cujus nomen perſeverat uſque ad annum 1193. menſe junio, quo anno, ſuccedente ſibi in prioratu Alberico, electus fuit epiſcopus Eugubinus, ut doƈte probat Sartius noſter contra Ughellium, qui Marcum ad Eugubinas infulas vocatum anno 1193. ſcribit. De Marco Eugubino epiſcopo alius erit dicendi locus, ſicut etiam videantur ea, quæ ad annum 1168. attulimus de Johanne per hæc eadem tempora Avellanenſe priore.

Ex archivo monaſterii Roſæ Senarum habemus venditionem factam hoc anno Berthæ abbatiſſæ ſanƈtæ Mariæ de Toma, aſſentiente priore eremi ad Vivum. Aƈtum apud Montem-lucinum manu Angeli quondam Jacobi notarii. Jacobus autem abbas ſanƈti Severi in Claſſe, & Henrici ſucceſſor legitur in charta emphyteutica monaſterii ſanƈti Apollinaris in Claſſe, ſub die V. martii.

a *Annal. Camald.* Tom. IV.

ANN. CHR. 1190. XXXIV. Obitus Theobaldi archiep. Jaderenſis. a Pag. 141.

PERVENIT ad hæc ſummum tempora Theobaldus Jaderenſis archiepiſcopus; refert enim Lucius [a] chartam ſcriptam præſenti *anno Dominice incarnationis* M. C. LXXXX. *menſe junii, die ſanctorum Johannis & Pauli, indictione* VIII. *Jadere, temporibus domini noſtri Bele Dei gratia invictiſſimi regis Hungarie, Dalmatie, Croatie, Rame, necnon Calatie, & Petri Jadertine ſedis venerabilis archielecti*, qui Theobaldi locum repleverat. Porro toto regiminis Theobaldi tempore viguit Jaderenſium diſcordia, qui obedientiam & ſubjectionem detrectabant exhibere patriarchæ Gradenſi contra mandata Alexandri III. Lucii III. & ſucceſſorum Romanorum pontificum; quæ eouſque proceſſit, ut a Venetis etiam ducibus Aurio Maripetro, & Henrico Dandulo requiſiti, quod præſulem ſuum Gradenſi patriarchæ obedientiam præſtare permitterent, exequi renuerint, rebelles jam quater effecti, urbemque ſuam protectioni Belæ regis III. Hungariæ ſubdentes. Quæ demum diſcordia ſopita fuit temporibus Innocentii III. Venetis denuo Jaderam ſubjugantibus.

Miratur Sartius ſcriptorum complurium bonam fidem, qui Theobaldum archiepiſcopum Jaderenſem Beati immo & Sancti titulo ornatum volunt; quorum aliqui ſanctum ejus corpus in cathedrali Eugubina eccleſia, cujus fuerat epiſcopus ante translationem ad Jaderenſem, religioſe adſervari ſubdunt, atque ut annum ipſius emortualem aſſignant eum fere, quem Ughellius adſtruit, nempe 1170. ita & ejus obitum in diem vigeſimam februarii conjiciunt. Inter quos totus eſt Jacobillius in extollenda ipſius ſanctitate, quam non ex alio fonte haurit, niſi quod Theobaldus ſcriptis tradiderit vitam ſancti Ubaldi anteceſſoris ſui. Quibus reponit Sartius nullum Theobaldo cultum Eugubii adhiberi, nullam ipſius corporis memoriam extare, nullas tabulas, nullum monumentum, nullumque idoneum auctorem occurrere ad ejus ſanctitatem comprobandam; idque unum veriſſime poſſe de Theobaldo dici, dignum ipſum judicatum fuiſſe a ſancto Ubaldo, qui ei in epiſcopatu ſuccederet; cur enim tam ſæpe affirmaſſet Ubaldus eum recturum eſſe eccleſiam Eugubinam, niſi tali eum munere digniſſimum putaret? Quæ omnia aſſerit Sartius, etiamſi in dubium revocaret aliquis, an unquam Theobaldus ex Eugubina ad Jaderenſem eccleſiam fuerit evocatus. Si vero ſolidæ ſint conjecturæ de ipſius translatione ab una ad alteram eccleſiam, honorem ſepulcri profecto in hac poſtrema eccleſia obtinuit. Anne, qui Theobaldo ſanctitatis laudem tribuunt, ipſum confundunt cum Theobaldo ſeu Theudaldo altero epiſcopo Eugubino, quem pariter faciunt Avellanenſem monachum, quique vixit ſeculo antecedenti temporibus ſancti Petri Damiani? Sed æque incertum eſt, an huic ſanctitatis elogium ſit concedendum.

XXXV. Et Johannis abb. Galeatenſis.

DECESSIT pariter hoc anno Johannes abbas monaſterii ſancti Hilari de Galeata, de quo hæc leguntur in necrologio ejuſdem loci: *Idus ſeptembris obiit Johannes venerabilis abbas hujus loci. Milleſimo* C. *nonageſimo*. Indoctus monachus ſcriptor hujus partis necrologii hos verſiculos in laudem Johannis ſubjunxit.

Abbas hic primus Galiate non bene ſcimus,
Tam dominus dicit ſe hierarchis quamque benignus,
Scribere dextra nequit bona, que pater ille peregit.
Virgilius, nec Homerus, Tullius atque Aeſopus
Phrygiorum primus, Demoſthenes talis habetur.
Ut brevius dicam, mortalis, nullaque lingua:
Plus utinam tempus dominum Galeata preeſſet.

Quem

Quem genuit dominum tenuit, nequiſque . . . . .
Cunctiſque potentibus . . . . ANN. CHR. 1190.
. . . .

Porro patet quam inepte dubitaverit ſcriptor, an Johannes fuerit primus Galeatenſis abbas, cujus loci & abbatum monumenta ad ſeculum octavum ſuperſunt. Succeſſit Johanni Suavizzus, de quo ad annum 1194.

XXXVI. Moniales S. Chriſtinæ extra urbem Tarviſii monaſterium condunt. De Pariſio monacho.

PROHIBITÆ moniales Tarviſinæ proſequi ædificationem novi aſceterii intra urbem, aliud hoc anno extra mœnia conſtruxerunt ſub titulo & invocatione ejuſdem ſanctæ Chriſtinæ in campo, quem ipſis dono dedit *anno* M. C. XC. *die* V. *februarii*, manu Noe notarii, Johannes Ordelaffus, qui pro utilitate animæ ſuæ locum obtulit eremo Camaldulenſi, ut extructioni parthenonis inſerviret, alias proprietas loci devolveretur denuo ad donatorem ſuoſque hæredes. Conradus poſtea epiſcopus Tarviſinus die III. martii monacho Camaldulenſi Ariano copiam fecit tamquam eremi procuratori ædificium conſtruendi, conceſſitque primarium lapidem pro fundatione eccleſiæ, ut colligitur ex chartis tabularii Fontis-boni, manu Rollandi notarii, ex quibus emendatur Fortunii narratio. Johannis Ordelaffi meminit Bonifacius [a] in hiſtoria Tarviſina, aſſerens ipſum unum fuiſſe ex iis Tarviſii civibus, qui anno 1183. tractatum habuere de expellendo Eccellino a Romano ab urbe Tarviſina. In vita ſancti Pariſii egimus de primis ſanctimonialibus hujus aſceterii, quas veriſimiliter putavimus deductas ab homonymo Bononienſi ſeu Septem-fontium monaſterio ſanctæ Chriſtinæ; ſicut etiam egimus de Pariſio, quem eadem veri ſpecie ante hunc annum, & ſtatim ac deducta fuit ſacrarum virginum colonia, nempe anno 1186. miſit Placidus generalis prior Tarviſium ad ipſarum regimen. Cum enim centum & ſexdecim annos ætatis æquaverit Pariſius, anno autem 1151. in lucem venerit & anno 1267. obierit, & cum alia ex parte Nicolaus Malerbius abbas Camaldulenſis antiquior ſcriptor, qui de Pariſio egerit, octuaginta ei annos tribuerit in officio confeſſarii earumdem monialium, id declarat ipſum anno 1186. vel 1187. non anno præſenti miſſum fuiſſe Tarviſium. Eamdem ætatem & durationem in officio Pariſio tribuit Bonifacius [b] in hiſtoria Tarviſina. Idipſum confirmant duæ veteres lapideæ inſcriptiones, altera aureis characteribus in ipſius eccleſia exiſtens, altera locata in xyſto aſceterii ejuſdem Sancti in urbe Tarviſina, quarum prima hæc habet:

BEATI. PARISII. MONACHI. ORDINIS. CAMALDVLENSIS. QVI. LXXX. ANNIS. HOC. MONASTERIVM. OPTIME. REXIT. VIXITQVE. ANNIS C. XVI. ATQVE. ANNO. SALVTIS. M. CC. LXVII. DIE. IVNII. XI. SPIRAVIT IN. DOMINO. SANCTISSIMVM. AC. CLARVM. MIRACVLIS. CORPVS HAC. IN ARCA. QVIESCIT.

altera vero:

B. PARISIVS. CAPPELLANVS. CLAR. MVLTIS. MIRACVLIS. TEMPORE DOMINI. ALBERTI. EPISCOPI. TARVISINI. REXIT. HOC. MONASTERIVM PER. LXXX. ANNORVM. CVRSVM. VITAE. EIVS. ANNI. FVERE. C. XVI. ANNO. SAL. M. CC. LXVII. XI. IVNII. OBDORMIVIT. IN. DOMINO QVIESCIT. ETIAM. CORPORE.

De Pariſio, dum Bononienſis ſanctorum Coſmæ & Damiani, vel etiam ſancti

[a] *Pag.* 135.

[b] *Pag.* 225.

ſancti Michaelis de caſtro Brittorum monaſteriorum eſſet accola, hæc leguntur in rythmo confecto, ut dicitur, anno 1347. die III. octobris a Galgano Braggia Bononienſe ordinis fratrum ſanctæ Mariæ de Ulmareto, tempore quo urbs Bononienſis peſtis flagellum pertimeſcens preces ad Deum, ad beatam Virginem, Sanctoſque tutelares fundebat pro excidio deprecando.

Age, ac tu nos protege cohors ſancta Camalduli,
PARISIE *dico, cœnobita magne, virginumque*
Ductor inclyte, apud quem nos tuis ac iiſdem
Commendatos facimus concinne Pſalmo
Exaratis precibus, quibus cum viveres adhuc
Rogatum voluiſti Deum, ex Te, tuiſque ut pelleret
Ærumnas forte noſtris longe minores.

Tribuitur in hoc rythmo Pariſio compoſitio pſalmi, ſtatuiturque tempore ipſius incolatus Bononienſis flagellum peſtis deſæviiſſe. Verum hæc doctiorum conſenſu fabulis ſunt accenſenda, & integer rythmus commentum eſt noſtri ſeculi. Extat etiam in necrologio parthenonis ſanctæ Chriſtinæ de Bononia ipſius effatum, niſi ſit, ut ſuſpicamur, aliud commentum poſterioris ætatis: *Qui vult eligi, non eligitur a Domino, ipſe enim ait: ego elegi vos &c., quare ambitu peccat, qui de ſe præſumens nititur eligi, & Dominus per Samuelem David elegit, quem contempſerat vel neglexerat Iſai pater ſuus, quia viæ meæ non ſunt ſicut viæ veſtræ, dicit Dominus. Væ ergo eligi nitentibus* &c.

XXXVII. Chartæ ad varia monaſteria ſpectantes.

TERTIUS abbas monaſterii ſanctæ Mariæ Vallis-umbroſæ conſenſu monachorum ſuorum tradidit hoc *anno* M. C. XC. *tertio nonas maji indictione* VIII. Ildebrando priori cœnobii ſancti Salvatoris de Camaldulo Florentino ſiti prope Arni fluvium permutationis nomine aliquot terras, ſpondens ſe permutationem præfatam obſervaturum *ſub obtentu Domni apoſtolici, & domini imperatoris, & regis Enrigi, & poteſtatis Florentie.* Subſcripſerunt poſt Tertium abbatem, Hieronymus abbas ſanctæ Trinitatis de Florentia (huic extat apud Ughellium Lucii papæ III. diploma datum anno 1183.), & Martinus abbas Pergamenſis, hoc eſt monaſterii Borgomenſis de Aſtino, aliique Vallumbroſani monachi, quam paginam edimus ex tabulario ſanctæ Mariæ Angelorum de Florentia.

a S. Promiſſio 67. A. 2.

„ Placidus [a] abbas Inſulanus, & patroni eccleſiæ ſancti Paterniani de
„ Ferraciano, interpoſitione Martini prioris Camaldulenſis, convenerunt,
„ ut præfatus abbas deberet ordinare & deſtituere monachos & conver-
„ ſos in dicta eccleſia ſancti Paterniani, & illi de Ferraciano in futurum
„ annuatim tenerentur prædicto abbati & ejus ſucceſſoribus, aut eorum
„ nunciis præſtare tres albergarias cum duabus perſonis, & nihil amplius
„ ex debito annuatim dare; abbas autem dare quatuor ſtaria frumenti
„ vel octo ſalis ad libitum ipſorum de Ferraciano; manu Arardi no-
„ tarii. “

b Num. 89.

In charta Fullinatis monaſterii [b] ad hunc annum mentio fit filiorum Gabrielis de Camino, qui filius erat Vecellonis primi hujus nominis, quique ante præſentem annum ſupremum jam diem obierat, ut ex aliis chartis tum ejus monaſterii, tum Tarviſinis fit exploratum. Nominatur ipſe Gabriel inter teſtes in diplomate Friderici I. imperatoris pro monaſterio Carcerum ad annum 1177.

ANN. CHR. 1191.

XXXVIII. Cœleſtinus III. confirmat jus parœciale S. Margaritæ de Toſina Camaldulenſibus.

OBIERAT die decima junii anni elapſi aquis præfocatus in Oriente Fridericus imperator, dum expeditionem Jeroſolymitanam tentabat; quare diplomata reliqui ejus anni & ſequentium ſolius Henrici regis nomine ſignantur. Clemens pariter III. Romanus pontifex die XXVIII. martii hujus anni vitam cum morte commutans locum fecerat Hiacyntho Bobonis cardinali octuagenario majori, qui nomen aſſumpſerat Cœleſtini III. Is apud ſanctum Petrum præſenti *anno pontificatus* ſui *primo kalendis julii* priori Camaldulenſi Martino confirmavit jus parœciale, quod eccleſia ſanctæ Margaritæ de Toſina per quadraginta annos tenuerat inconcuſſe, ratas quoque habens donationes ſeu conceſſiones, quas patroni vel alii fideles juſte fecerant, decimas etiam & alia jura ejuſdem eccleſiæ. Quæ bulla extat in tabulario ſanctæ Mariæ Angelorum de Florentia, ex qua pendet ſigillum plumbeum cum literis: *Celeſtinus papa* III.

In altera bulla, qua idem Cœleſtinus roboravit hoc anno Theobaldo epiſcopo Cluſino ejus eccleſiæ bona & jura, inter cetera ſuſcepit ſub protectione apoſtolica eremum de Vivo, monaſterium ſancti Petri in Campo, plebem & curtem ſanctæ Floræ de Noceto. Extat ipſa in Antiquitatibus medii ævi Muratorii [a].

[a] *T. VI. col.* 421.

XXXIX. De monaſterio S. Petri de Puteolis Lucæ.

EX archivo autem capitulari Lucenſi aliam in Appendice proferimus, qua idem Romanus pontifex III. *nonas decembris pontificatus* ſui *anno primo* abbati majoris monaſterii Florentini dedit in mandatis, ut curaret bona alienata & diſtracta monaſterii de Puteolis Camaldulenſis ordinis Lucanæ diœceſis revocare. Bulla data eſt Neapoli. Facile Cœleſtinus III. Neapolim ſe contulit circa finem hujus anni, ut regnum Siciliæ Tancredo regi firmaret contra jura prætenſa ab Henrico VI. rege. Niſi potius hæc bulla pertineat ad Cœleſtinum V. & ad annum 1294. quo hic poſtremus menſe decembri erat Neapoli, & ubi poſt paucos dies pontificatus Romani onus depoſuit, eum deperditum ſit ſigillum plumbeum. Pertinet vero ad hæc tempora facultas conceſſa ab Henrico comite Piſcienſi abbati ejuſdem cœnobii Puteolenſis claudendi viam quamdam, quæ ducebat ad molendinum ejuſdem abbatiæ, ſub pœna viginti marcarum argenti contravenientibus, quarum medietas abbatiæ, altera curiæ Piſciæ ſolveretur, ut teſtatur Puccinellius in memoriis Piſcienſibus, [b] qui etiam deſcribens eccleſias ejuſdem Piſcienſis oppidi ſive urbis, ad eccleſiam ſeu confratriam ſanctæ Mariæ Magdalenæ narrat [c] veterem traditionem eſſe fuiſſe eo loci abbatiam ordinis ſancti Benedicti, ſive hoſpitium abbatiæ ſancti Petri de Puteolis, & monachos locum deſerentes ibidem reliquiſſe imaginem Crucifixi ex cedro compactam, erga quam maximam urbs ſervabat ejus ſcriptoris tempore venerationem. Scribit etiam Sebaſtianus Donatus pereruditus ſacerdos Lucenſis in libris Diptychorum, quos edidit, anno 1747. in cœmeterio abbatiæ Puteolenſis in agro Lucano repertam fuiſſe alteram ex metallo imaginem Redemptoris noſtri, qui quatuor clavis affixus viſitur cruci gemmatæ, & geſtat coronam radiatam in capite, ſuper quod manus extenta porrigitur. Albertum abbatem dicti monaſterii ad annum M.C.XCIII. *ſexto-decimo kalendas decembris indictione undecima* profert nobis pagina tabularii cœnobii ſancti Pontiani ejuſdem urbis.

[b] *Pag.* 319.

[c] *Pag.* 344.

XL. Confirmata bona monaſterii S. Donati de Polpiano Avellanenſibus a Cœleſtino III.

EODEM demum anno Cœleſtinus ſub ſuo & apoſtolicæ ſedis munimine recepit monaſterium ſancti Donati de Polpiano Avellanenſi cœnobio ſubjectum, & Rainerium ipſius abbatem. Nominantur in bulla caſtra & eccleſiæ, in quæ jus obtinebat idem monaſterium; caſtra nimirum Collis-Palumbi, ſancti Angeli, ſancti Marcelli, Jonicum, Gagianum, Piſcinale, Majolum & Majolettum; eccleſiæ autem ſancti Feliciani & ſancti Bartho-

lomæi

ANN. CHR. 1191.

lomæi in Petrorio, ſancti Salvatoris in monte Bencio, ſancti Salvatoris in monte Eugubino, ſanctæ Mariæ in Valle, ſanctæ Mariæ in Paſſinis, ſancti Juſti in Palviculo, ſanctæ Crucis in Ruſuola, ſancti Leonardi, ſanctæ Orbicæ, ſanctæ Mariæ-novæ, ſancti Johannis de Orſiniano, ſancti Angeli in Perla, ſancti Johannis de Valle Appona, ſancti Angeli in colle Molinaro &c. Anno 1163. Fridericus in ſuo imperiali diplomate præter has eccleſias nominaverat eccleſiam ſancti Chriſtophori in Simoncello, dimidiam eccleſiam ſancti Andreæ in Calcinario, ſancti Victoris & ſancti Andreæ in civitate Eugubina. In territorio ejuſdem urbis eccleſias ſancti Chriſtophori, ſancti Martini, & ſancti Johannis, & tertiam partem eccleſiæ ſanctæ Mariæ in Foſſis, eccleſiam ſanctæ Mariæ in Perſalſis, caſtrum collis Palumbi in Vaccaria, eccleſias ſancti Martini & ſancti Paterniani, caſtrum Jonicum cum duabus partibus caſtri Turris cum eccleſiis & pertinentiis ſuis. In Valle eccleſiam ſanctæ Mariæ in monte Urbino, eccleſias ſancti Johannis, ſancti Simonis, & ſancti Petri. In caſtellis ſancti Petri, eccleſiam ſancti Simonis & dimidiam partem eccleſiæ ſancti Salvatoris. In Collechia caſtrum Piſcinali cum ſua curte & cum bonis in territoriis Fanenſi & Monte-feretrano exiſtentibus; item quartam partem montis Majoli. In comitatu Nucerino eccleſiam ſanctæ Crucis, medietatem plebis Compreſſeti, eccleſiam ſancti Chriſtophori de colle Tacconis. De his diximus ad annum 1131. In comitatu Camerino eccleſiam ſancti Donati. In Pethis eccleſiam ſanctæ Mariæ ad Saxum. Monaſterium ſancti Donati demum ſeculo XIV. datum fuit incolendum monachis congregationis Montis-oliveti. Videatur Secundus Lancellottus [a] in hiſtoria ejuſdem congregationis ad monaſterium ſancti Petri de Eugubio, & Jacobillius [b] in Sanctis Umbriæ, ex quibus hæc decerpſimus.

a *Pag.* 307.

b *T. III. pag.* 312.

XLI.
Chartæ inveſtiturarum factarum a Camaldulenſibus.

c §. *Invalidæ* 22. *A.* 2. 1.

MENSE martio [c] hujus anni „ Martinus præſes generalis congregatio-
„ nis Camaldulenſis cum conſenſu Martii prioris eremitarum & aliorum
„ fratrum de Fonte-bono conceſſit vicecomitatum caſtri Anglarii & ejus
„ curiæ Guidoni Monaldi, & Gulielmino de Roti, & Monaldo de Cor-
„ liano & Rolando filio quondam Ildebrandini. Item filiis Rainerii de
„ Monte-acuto & filiis Martoli & Ingolo. Item comitibus de Monte-do-
„ lio filiis Guidonis. Item filiis Bernardini de Teuzo de Monte-hercule
„ & nepotibus ac pronepotibus ejus, quartam ſingulis ſcilicet partem vi-
„ cecomitatus, pro quo ipſi promiſerunt Martino & ſucceſſoribus ejus,
„ atque priori de Anglari fidelitatem & defenſionem bonorum; ſeſe in-
„ ſuper obſtrinxerunt nihil empturos in præfato caſtro ſine prioris licen-
„ ria, & vicecomitatum non diviſuros, ſed unum ex ipſis annualiter præ-
„ ficiendum ad adminiſtrationem, neque tranſlaturos ad alium, ſed ſi aliquis
„ ipſorum deceſſerit ſine hæredibus, partem illius reverſuram ad eremum.

d §. *Ibid.* 23. *A.* 2. 2.

„ Die XI. februarii [d] ejuſdem M. XCI. ſed rectius anni ſequentis, uſur-
„ pato anno Florentino, Henricus VI. rex confirmavit ex urbe Bononia,
„ rataſque habuit hujuſmodi conventiones, ſtatuens, ut ſi quis eas infre-
„ gerit, mulctaretur pœna quinque librarum auri, præter pœnam in in-
„ ſtrumento comminatam.

e §. *Renunsiatio* 60. *A.* 2. 5.

„ Menſe autem novembri hujus anni [e] Matthæus & Guillelminus fra-
„ tres filii Rainerii de Galbina reſutarunt pro ſe & pro fratre eorum Al-
„ berto abſente, eidem Martino priori jus, quod habebant, vel ſpera-
„ bant habere in caſtrum Anglaris ejuſque curtem pro vicecomitatu,
„ quem Placidus prior Camaldulenſis eiſdem conceſſerat anno 1187. pro
„ qua reſutatione & renunciatione receperunt a præfato priore Martino
„ libras quingentas; manu Boni notarii. " Hæc exſcripſimus ex ſummariis Fontis-boni confectis a Baroncinio.

AN-

ANNALES CAMALDULENSES

LIBER TRIGESIMUS-QUINTUS.

Ab anno CHRISTI M. C. XCII. *ad annum* M. CC.

ANN. CHR. 1192.

I. Monaſterium S. Jucundæ de Obacula datur reformandum Camaldulenſibus.

CŒLESTINUS III. Romanus pontifex ex archivo Fontis-boni [a], petentibus Petro cardinale diacono ſanctæ Mariæ in Via-lata aliiſque patronis monaſterii ſanctæ Jucundæ de Obacula, quod erat prope caſtrum ſancti Miniatis, vulgo appellatum *al Tedeſco*, literis ſuis mandavit hoc *anno die* VI. *junii pontificatus ſui ſecundo* Martino priori Camaldulenſi & Ruſtico præpoſito urbis Senarum (archipresbyter appellatur ad annum 1194. in controverſia, quam habuit cum rectore hoſpitalis Senarum) ut accedentes ambo ad dictum monaſterium, amotis ſanctimonialibus in illo reſidentibus, monachos Camaldulenſis inſtituti auctoritate apoſtolica inducerent, & ſi quas ibi remanſiſſe moniales contigerit, præcepit, ut in locis congruis collocarent. *Datum Rome apud ſanctum Petrum anno ſecundo.* „ Ruſticus itaque die vigeſima-ſecunda junii hujus an-
„ ni tamquam alter ex delegatis pontificis cum conſenſu & voluntate
„ Soffredi diaconi cardinalis ſanctæ Mariæ in Via-lata, & aliorum patro-
„ norum ejuſdem monaſterii, videlicet Rainonis quondam Henrigi, &
„ Vaccharii quondam Soffredi, & Palti quondam Fralmi dedit, & con-
„ ceſſit atque inveſtivit Martinum priorem Camaldulenſem pro ipſa ere-
„ mo recipientem de præfato monaſterio ejuſque rebus omnibus & poſ-
„ ſeſſionibus ſuis, ut ordinet & diſponat juxta conſuetudinem Camaldu-
„ lenſem, ut regatur & tractetur per fratres Camaldulenſes; quod mo-
„ naſterium nimia relaxatione muliebris ſexus per abbatiſſas & moniales
„ ad defectum honeſtatis, religionis, & tam ſpiritualium, quam tempo-
„ ralium bonorum diſſolutionem devenerat; quam conceſſionem ſequenti
„ menſe julio die vigeſima-ſexta Rainaldus quondam Fralmi unus ex pa-
„ tronis veniens ad præfatum monaſterium ratam habuit & confirmavit;
„ manu Clerici notarii; " ut legitur in excerptis [b] Baroncinii. Rurſus ex tabulario Fontis-boni [c] *die vigeſima-quarta auguſti* Cœleſtinus ſcribens abbati & fratribus ibidem inſtitutis confirmavit reformationem fa-

[a] §. *Brevia* 3. *A.* 2. 8.

[b] §. *Inveſtitura* 17. *A.* 2. 10.

[c] §. *Brevia A.* 2. 11.

ANN. CHR. 1192.

ſtam loci per monachos Camaldulenſes exactis monialibus, quarum diſſolutione maximam in ſpiritualibus & temporalibus diminutionem paſſus fuerat, & ipſius mandato ſollicite peractam a Ruſtico Senenſi præpoſito approbavit inſtitutionem, ſcriptique ſui patrocinio communivit. *Datum Laterani anno ſecundo*, *Tertio autem kalendas aprilis* anni ſequentis ſequentis ex chartulario capitulari Lucenſi, literis datis epiſcopo Lucano, capitulo ejuſdem eccleſiæ, & priori Camaldulenſi ſignificavit ſe ex translatione monialium, & ex introductione Camaldulenſiumo, ac ex permutat ordine in eccleſia ſanctæ Jucundæ nullo modo intellexiſſe eccleſiam Lucanam quamlibet pati debere ſui juris vel honoris diminutionem, prohibens iccirco priori Camaldulenſi, ne quomodolibet auferret jus, quod in eccleſiam præfatam competebat epiſcopo vel canonicis Lucanis, ſed eis conſervaret illibata & inconcuſſa omnia. Et ne ulla ſuboriretur diſcordia, renovavit literas eidem epiſcopo ejuſque canonicis, ut quam hactenus actionem in dictam eccleſiam obtinuerant, irrefragabiliter de cetero tenerent. *Datum Rome anno ſecundo*; ſcilicet ea ipſa die trigeſima martii, ſeu III. kalendas aprilis anni ſequentis complebat Cœleſtinus ſecundum ſui pontificatus annum. Confirmata fuit exemplo Cœleſtini III. hujus monaſterii reformatio facta per Camaldulenſes ab Innocentio III. *anno* M. C. XCVIII. *die* XII. *decembris anno pontificatus* ſui *primo*. Petrus S. R. E. cardinalis patronus monaſterii ſanctæ Jucundæ idem eſt ac Soffredus, ut perſpicue in chartis Camaldulenſibus effertur, patria Piſanus, & clarus per hæc tempora ob varias legationes in Orientem ipſi demandatas; non vero Petrus Capuanus, qui hoc eodem anno a Cœleſtino III. cardinalis creatus eamdem diaconiam ſanctæ Mariæ in Via-lata obtinuit poſt translationem ejuſdem Soffredi ad alium titulum. Non enim ad Petrum Capuanum, ſed ad Soffredum jus pertinere poterat in monaſterium Piſanæ patriæ ſuæ vicinum; epiſcopus autem Lucenſis erar Guilielmus de domo Roffredi. Aliqua deinceps de monaſterio ſanctæ Jucundæ, vulgo *ſanta Gonda*, proferemus monumenta. Quoad appellationem monaſterii ſanctæ Jucundæ *de Obacula*, reperimus in elencho reddituum eccleſiarum Lucanæ civitatis & diœceſis per Ubaldum plebanum de Lammari, Manuelem priorem de Taſſignano, Rodulphum priorem ſancti Johannis in Capite-burgi, Ildebrandum monachum ſancti Georgii, & presbyterum Junctam capellanunn ſanctæ Mariæ curtis Rolandinghæ confecto anno M. CC. LX. ex auctoritate papæ Alexandri IV. & Henrici epiſcopi Lucani, nominatam in plebatu de Fabrica poſt monaſterium ſanctæ Jucundæ eccleſiam ſancti Andreæ *de Bacula*, qui propterea locus nomen dabat etiam monaſterio ſanctæ Jucundæ *in Obacula*.

II. Ædificatio eremi Buldronenſis prope Florentiam.

AD ejuſdem Cœleſtini pontificatus initia narrat Fortunius ædificationem eremi Buldronis in Florentino territorio, ſed male refert ad Placidi præſidis generalis tempora, qui jam quatuor ante annos obierat. Hiſtoriam hujuſmodi ædificationis ex ipſo addiſcimus, quæ eſt hujuſmodi. „ Per ea tempora ædificata eſt eremus Buldronis extra Florentiam ad „ tertium lapidem ad radices montis Maurelli in loco, qui dicitur Ri- „ vus-de-caſa. Ejus exordia, uti ex traditione accepimus, & ex quodam „ apoſtolico diplomate collegimus, hæc fuerunt, Buldro quidam vir no- „ bilis Gallus religionis ac voti cauſa Romam ad limina ſanctorum apo- „ ſtolorum cum uxore veniens ſacras quaſdam ſecum deferebat reliquias. „ Is cum Florentiam appropinquaſſet in loco, ubi cœnobium viſitur, „ imaginem Chriſti Crucifixi, quæ ſecus viam in quodam parvo ſacello „ honeſte depicta erat, & ad ejus pedes ſanctus Johannes evangeliſta, ac

„ ſancta

„ ſancta Maria Magdalena Domini funera lugebant, adoraturus & oraturus nonnihil conſtitit. Mox vero iter proſequi volens, repente ſe omnino immobilem factum eſſe cognovit. Itaque novitate rei, uti in repentinis caſibus evenire ſolet, ſupra quam quiſquam exiſtimare poſſet, exterritus, judicioque conſcientiæ exagitatus, ſe injuriam ſacris Dei reliquiis tamdiu feciſſe, quamdiu illas apud ſe habuiſſet (quod nefas ſit a prophanis attrectari, & ex diſpoſitione ſanctorum conciliorum ac canonum ne a religioſis quidem de loco ad locum impune moveri permittitur) ſe illic loci eas relinquere ſtatuit. Porro locus ad cœnobium ſancti Salvatoris Camalduli pertinebat. Cum enim ſub ejus ædificatione ſacra eremus nonnullis poſſeſſionibus prope Florentiam donata fuiſſet, beatus Rodulphus prior eas novo cœnobio in familiæ uſus adjudicaverat. Tunc ergo Buldro Dei miſericordia priſtinæ redditus libertati ad Ildebrandum præpoſitum ac monachos Camaldulenſes divertit, captuſque loci ac congregationis veneratione, necnon ſacræ eremi fama impulſus in ſacrum montem adequiravit, ubi & eremitam agere omnino diſpoſuit. Cum vero conjugii lege id ex voto minime aſſequi poſſe videret, Florentiam ad uxorem reverſus, recto itinere Romam perrexit, votumque, pro quo in Italiam venerar, ſumma pietate exſolvit, ad pedeſque domini papæ veniens, ut ædem ſacram ibi ſancto Johanni evangeliſtæ erigere ſibi liceret, impetravit. *Datum Romæ* XV. *kalendas aprilis anno* I. “ Quod quidem privilegium minime vidimus, ſed pertinet ad præſentem annum, quo ea die martii adhuc perſeverabat primus Cœleſtini III. annus. Fallitur tamen Forrunius, dum ſub regimine Rodulphi prioris Camaldulenſis enunriar ædificationem Camalduli Florentini, quod ædificarum fuit pluribus annis poſt ejus exceſſum tempore Marrini prioris ipſius ſucceſſoris ſub finem elapſi, vel initiis præſentis ſeculi. Ildebrandum priorem hujus monaſterii Florentini vidimus ad annos 1181. & 1187. & 1190. „ Reverſus ergo Buldro, ſequitur Fortunius, cum uxore Florentiam, quidquid pecuniarum ſecum ex Gallia detulerat, in manibus Placidi prioris Camaldulenſis poſuit. Dum vero delubrum ad memoratum ſacellum erigitur, Buldronis conjux ex hominum vita demigravit. Buldro ergo inibi eremita factus ex ſuo nomine nomen loco venerabili ſic reliquit, ut inſtitura ibidem poſt quinquaginta annos ſacrarum virginum congregatio ad noſtram uſque ætatem illud retineat. Porro Buldronis eremi delubrum ſancto Johanni evangeliſtæ dicatum eſt, tum ob priſtinam loci religionem, tum etiam quaſi ex quodam vaticinio futuræ ſanctimonialium ſtationis &c. “ Hæc ne vera ſint, an Fortunius ex incerta traditione hauſerit, nos latet. Ex tabulario Fontis-boni ſcimus „ menſe octobri anni ſequentis die XXVIII. quemdam Buldronum Gherardini & Solapillam uxorem ipſius donaſſe Martino priori Camaldulenſi aliquor domos & terras poſitas in plebeio ſancti Stephani in Pane, & in parœcia ſanctæ Mariæ de Leccio *alle Lepriccine*; manu Johannis Gallitri notarii; “ quæ erant prope locum, ubi ædificata fuit poſtea Buldronenſis eremus. Divinare nolumus, an Buldronus donator fuerit idem ac Gallus ille nobilis, cujus inſignem in eremo converſionem, & ab ipſo factam mirabilem monaſterii fundationem prædicat idem Fortunius. Inveriſimile videtur peregrinum Gallum domos & terras poſſediſſe prope Florentiam; has tamen emere potuit, donoque dare eremo. Exploratum illud quoque eſt eremum ſeu monaſterium ſuper terras & domos ipſas ædificatum fuiſſe his temporibus, nomenque ex donatoris nomine impoſitum eremi Buldronis, nam

ANN. CHR. 1192.

ANN. CHR. 1192.

poſt ſex annos Innocentius III. inter loca ſubjecta eremo Camaldulenſi in urbe Florentina vel in ejus territorio recenſet eremum Buldronis. De Buldronenſibus ſanctimonialibus ſeculo ſequenti dicemus, cum, ut mox ex Fortunio innuimus, primis quinquaginta annis eremus ſeu monaſterium domicilium fuerit virorum eremitarum vel monachorum, in quorum locum introjerunt ſanctimoniales.

III. Cœleſtinus III. Amadeo ep. Arretino vetat, ne divexet Camaldulenſes.

a §. *Brevia* 4. *A.* 2. 9.

DEMUM die octava junii hujus anni mandavit idem Romanus pontifex Cœleſtinus [a] epiſcopo Arretino Amadeo, qui occaſione jurium paratæ, ſynodi & capituli ab anteceſſoribus ipſius ex quibuſdam eccleſiis Camaldulenſibus reſervatorum, ſacerdotes eorumdem fratrum & converſos gravibus exactionibus & excommunicationibus inquietaverat & ſubjecerat, prædictis reſervatis haud contentus, mandavit nimirum auctoritate apoſtolica, ne ulterius eos moleſtare vel excommunicare, aut eorum eccleſias diris devovere præſumeret, quia ſpecialiter Camaldulenſia loca ad Romanam eccleſiam pertinebant, neque eorumdem fratrum injurias abſque animadverſione inultas relinquere deliberaverat. *Datum apud ſanctum Petrum anno ſecundo.*

b §. *Amiſſæ* 246. *A.* 195.

Berardus Anconitanus epiſcopus finem fecit [b] hoc anno die ſecunda ſeptembris Paulo monacho Camaldulenſi recipienti pro eremo Camaldulenſi & pro monaſterio ſanctæ Helenæ ad flumen Æſinum litium omnium & controverſiarum ortarum occaſione rerum, quas epiſcopus exiſtimabat ad jus ſpectare eccleſiæ ſuæ; manu Pellegrini notarii. Plura ſiquidem bona & eccleſias poſſidebat monaſterium ſanctæ Helenæ in epiſcopatu Anconitano, ut videbimus anno 1199.

c *Num.* 89.

Martinum abbatem ſancti Petri de Rotis & Guidonem priorem cœnobii ſanctæ Mariæ de Paterno, quod erat ſubjectum Rotenſi, exhibet nobis charta [c] hujus anni ex tabulario ſanctæ Mariæ in Gradibus de Arretio. Ildebrandum pariter ex priore ſancti Quirici de Roſis abbatem Rotenſem, & Benedictum regimen ejus cœnobii tenuiſſe tempore Martini prioris Camaldulenſis legimus in chartis Fontis-boni. Die autem vigeſima-ſecunda aprilis ex archivo monaſterii Roſæ Senarum bona hoſpitalis Pagani donata fuere eremo ad Vivum a Sinibaldo de Caſtellina.

ANN. CHR. 1193.

IV. Præcepta facta Anglarienſibus a Martino priore Camaldulenſi.

MARTINUS prior Camaldulenſis ad honorem Dei & invictiſſimi imperatoris Henrici, & Henrici de Lutrio dynaſtæ & Thuſciæ legati hæc ſub hoc anno Anglarienſibus præcepit, ſive iis, qui poteſtatis titulo gaudebant in eodem caſtro. *Ego frater Martinus prior Camalduli precipio vobis in perpetuum nomine juramenti, quo mihi & meis ſucceſſoribus tenemini, ut bona fide ſine omni fraude ab hinc uſque annum regatis caſtrum Anglarenſe cum ſuo diſtrictu tam in perſonis, quam in poſſeſſionibus & omnibus bonis ad honorem Dei & Camaldulenſis heremi & omnium perſonarum dicti caſtri & ejus curie tam clericorum vel eccleſiarum, & conſtituta ſubſcripta neque odio, neque amore, neque pretio, neque timore ſervare comtemnatis, quecumque querela ſive a perſona eccleſiaſtica, ſive alia de caſtro Anglarenſi vel ejus curie vobis fuerit per libellum infra* XXX. *dies, niſi manifeſtum impedimentum interveniat, denuntiabitur, vel per convenientiam, vel per juſtitiam. Omnis perſona in caſtrum Anglarenſe ſit ſecura & ſalva, niſi ſit publicus latro vel bannitus. Si quis percuſſerit aliquem vel aliquam manu vel baculo, ita quod non fecerit ſanguinem, ſi manu* V. *ſolidos, ſi baculo* X. *componat; ſi vero ſanguinem fecerit* XX. *Quamcumque cauſam denuntiabitis per juſtitiam non ultra* XII. *denarios pro libra ab una parte, &* XII. *ab alia accipietis. Si vero per*

con-

ANN. CHR. 1193.

convenientiam poſt datum libellum , non ultra VI. *Si vero per convenientiam ante datum libellum, nihil accipietis. Quemcumque bannum de conſilio communis vel ſtatutorum conſiliatorum poſueritis , tolletis neque reddetis. De muro Frontonis caſtri unum pedem ad tabulam infra veſtrum regimen fieri facietis. Quicquid aquiſieritis de bannis vel judiciis ſive convenientiis, vel quocumque modo ratione regiminis bona fide ſine omni fraude tertiam partem dabitis prioratui Anglaris, & tertiam Communi , tertiam vero partem pro veſtro retinebitis ſalario. Quicumque noluerit jurare, ſicut ceteri Anglarenſes juraverunt , non permittetis eum habitare in caſtro vel ejus curte, domumque ſi habet in caſtro vel ejus curte, deſtrui facietis.*

Ego frater Martinus prior Camaldulenſis precipio vobis omnibus Anglarenſibus tam de caſtro , quam de curte nomine ſacramenti , quo mihi & meis ſucceſſoribus tenemini, ut bona fide ſine omni fraude obſervetis omnia precepta nomine juramenti vobis facta a rectoribus veſtris per me conſtitutis, & ſi quis eis reſiſtet, quominus ea, que nomine juramenti ei precepi obſervare, poſſint adimplere. Omnes eos bona fide pro poſſe adjuvetis, neque amore, neque odio vel ratione pretermittetis. Et quodcumque conſilium vobis petitur bona fide ſine omni fraude, quam melius ad honorem & utilitatem terre & Camaldulenſis heremi noveritis , detis , precipio etiam eodem modo vobis nomine juramenti, ut non ſitis in dicto vel facto vel conſilio ſtudioſe, per quod Camaldulenſis heremus hanc terram vel aliqua ſua jura vel rationes poſſit amittere, & ſemper fideles & ſubjecti ſitis heremo Camaldulenſi.

Ego Bonus notarius domni Martini prioris Camaldulenſis, qui in preſentia & teſtimonio Rolandi olim Loterii, Baſſamontis, & Guidonis ejuſdem filii mihi precepit , hoc ſcriptum in publicam formam redegi.

Quicumque bannos fregerit , vel ſervitium caſtri non exhibuerit , ut ei a conſule vel conſulibus impoſitum fuerit , videlicet de muro & de datiis & de guaitis, & ..... guaitis ... & ci.... ſi hec omnia non feceris,.... conſulum vel conſulis, vel bannum non ſolverit de rebus ſuis mobilibus vel immobilibus , dabo pig...... per ſcripturam , & ipſum creditorem vel creditores ſemper manutenebo & defendam , & querimoniam de ipſis creditoribus ſcienter non recipiam pro ipſis pignoribus , nec ad rationem dictum creditorem vel creditores non cogam &c.

Henricus de Lutrio confundendus non eſt cum Henrico Faſſo nominato in tabulario Fontis-boni ſub annis 1196. & 1212. tamquam legato imperialis aulæ in urbibus Arretina & Caſtellana . Sed alius eſt , cujus mentio fit in præcepto Ottonis IV. monaſterio ſancti Salvatoris de Monte-acuto conceſſo anno 1210. quo confirmat ipſi monaſterio donationes *comiſiſſe Odoline & comitis Rancherii de Blandirneco factos tempore Henrici* VI. *imp. & in quarum poſſeſſionem idem imperator Henricus prefatum monaſterium miſerat per nuntium ſuum Henricum de Lutria.*

V. Cœleſtinus Balneenſem eccleſiam ſub protectione apoſtolica ſuſcipit.

COELESTINUS Auguſtino archipresbytero Balneenſi adinſtar Innocentii II. Adriani IV. & Alexandri III. confirmavit bona & jura ſuæ eccleſiæ, ſubſcribentibus viginti S. R. E. cardinalibus. *Datum* eſt privilegium *Laterani per manum Ægidii ſancti Nicolai in carcere Tulliano diaconi cardinalis* VIII. *kal. auguſti indictione* XI. *incarnationis Dominice anno* M. C. XCIII. *pontificatus vero domini Celeſtini pape* III. *anno* III. quod ex autographo dicti monaſterii Balneenſis edimus. Idem ex Laterano per manus ejuſdem *nono kalendas maji indictione* XI. hujus anni *pontificatus tertio* apoſtolicam protectionem dilargitus fuit monaſterio ſancti Savini in Montione extra Piſanam urbem, & Bono abbati ejus cœnobii; quod privile-

ANN. CHR. 1193.

vilegium ad annum 1323. proferemus inſertum alteri Johannis XXII. qui tum Alexandrinum anni 1175. tum hoc præſentis anni ratum habuit, & innovavit eidem monaſterio.

Edimus etiam paginam Johannis abbatis monaſterii ſancti Gregorii ad clivum Scauri, qui eum conſenſu monachorum ſuorum die prima menſis julii locavit caſtrum de Guido, reſervata ſibi & cœnobio ſuo eccleſia ſanctæ Mariæ ipſius caſtri, regenda per clericum vel per monachum ſui monaſterii a ſe propoſitum.

De ſententia lata hoc anno a judicibus Piſani communis ad favorem monaſterii ſancti Michaelis de Burgo Piſarum contra priorem monaſterii ſancti Pauli de Horto ejuſdem urbis pro aquæductu purgando, conſulatur Grandius [a], qui ipſam refert in Appendice monumentorum ad epiſtolam de Pandectis.

[a] Pag. 238.

ANN. CHR. 1194.

VI. Idem enumerat & confirmat bona monaſterii Agnanenſis.

CŒLESTINUS III. Romanus pontifex *anno* ſui *pontificatus tertio*, *die vigeſima-ſexta martii* amplum privilegium dilargitus fuit Gregorio abbati & fratribus monaſterii ſanctæ Mariæ de Agnano territorii Arretini, quo ſub apoſtolica beati Petri protectione ſuſcepit Agnanienſe cœnobium, enumeratis inſuper locis & eccleſiis omnibus ipſi ſubjectis; videlicet monaſterio ſanctæ Mariæ in Graticiata juxta civitatem Arretinam, eccleſia ſancti Blaſii in ipſa civitate, monaſterio ſancti Gaudentii, eccleſia ſancti Quirici in Viccione cum hoſpitali ejuſdem loci, eccleſia ſancti Michaelis in Caphajora, eccleſia ſancti Michaelis in Tuntiniano, eccleſia ſancti Stephani de Crovole, eccleſia ſanctæ Cæciliæ de Ferrata cum ipſarum pertinentiis, curtibus de Vertighe & de ſancto Lotherio, jure in caſtrum de Pergine, molendino in flumine Arni juxta pontem de Valle, & alio in flumine Ambræ de Ponte, alio quoque in flumine Elſæ & Senzale, eccleſia ſancti Chriſtophori de Vertighe in villa & caſtro Montis-ſancti-ſabini, & omnibus poſſeſſionibus, quas habebat in plano Arretii; eccleſia ſancti Anſani de Caprajola, eccleſia ſancti Martini de Barbazano, eccleſia ſanctæ Margaritæ de Caſtilione, eccleſia ſancti Michaelis de Monteaito, eccleſia ſanctæ Mariæ de Bivignano, & capella ſanctæ Chriſtinæ. Indulſit Agnanienſibus decimas novalium & animalium, atque poſſeſſa a quadraginta retro annis. Facultatem fecir celebrandi Divina clauſis januis in publico urbis interdicto; liberam conceſſit ſepulturæ electionem tum in eo monaſterio, tum in illis ſanctæ Mariæ in Graticiata & ſancti Gaudentii, ſalvo jure parœciali. Subſcripſerunt XXI. S. R. E. cardinales. Datum fuit privilegium Laterani per manu Ægidii S. R. E. cardinalis, quod extat in tabulario Fontis boni [b], juxta uberrimos Baroncinii indices. Saxoni abbati ſucceſſerat Gregorius.

[b] §. Privilegia 47. A. 2. 14.

VII. Altera ipſius bulla pro monachis Puteolenſibus.

NONIS *aprilis pontificatus anno quarto*, quem auſpicaverat ſub finem antecedentis menſis, confirmavit idem Romanus pontifex monaſterio ſancti Petri de Puteolis Lucanæ diœceſis indultum, ut eos, qui corpora ſua in ipſorum monachorum eccleſia ſepelire deliberaverint, tumulare valerent, niſi forte petentes excommunicati forent vel interdicti, ſalva juſtitia illarum eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumerentur. Permiſit etiam, ut liceret iiſdem monachis clericos liberos & abſolutos a ſeculo fugientes ad converſionem in ſuum monaſterium recipere, & ſine alicujus contradictione ipſos retinere. *Die* autem XXVII. *menſis martii* anni ſequentis, qua adhuc perdurabat quartus ſui pontificatus annus, archipresbytero & primicerio Lucenſibus & canonicis ſcripſit ſe abbati & monachis ſancti Petri de Puteolis liberam ſepulturam in eorum eccleſia

indulſiſ-

induliſſe, juxta quod eſt moris eccleſiaſtici. Præcepit proinde ipſis canonicis, ne contra hujuſmodi conceſſionem eccleſiam monachorum infeſtarent, neque etiam permitterent alios ipſis eſſe infeſtos. Abbas ejuſdem loci ex tabulario archiepiſcopali Lucenſi erat anno præterito M. C. XCIII. *decimo-ſexto kalendas februarii indictione undecima* Albertus nominatus in charta locationis ab ipſo fratrum ſuorum conſilio facta. ANN. CHR. 1194.

VIII. Willelmus archiep. Ravennas confirmat ecclesias monasterio S. Petri ad Vincula.

WILLELMUS Ravenaris eccleſiæ archiepiſcopus, qui ſubrogatus fuerat in locum Gerardi antiſtitis defuncti in expedirione Hieroſolymirana, Aſſaloni abbati monaſterii ſancti Petri ad Vincula territorii Ravennatis, & Johannis ſucceſſori, ejuſque monaſterio ad quinquaginta annos confirmavit omnia bona, quæ de jure Ravennatis eccleſiæ poſſidebat. Inter ea nominantur eccleſia ſancti Petri in Sari poſita in plebe ſanctæ Mariæ in Aquæ-ductu, & eccleſia ſancti Victoris in Foſſola ædificata in civitate Ravennæ, *anno milleſimo centeſimo nonageſimo quarto* XIV. *menſis martii indictione* XII. Ravenno Ravennate tabellione. Quam confirmationis paginam ex tabulario archiepiſcopali Ravennæ exſcripſimus; ut ex illo monaſterii Claſſenſis alteram ejuſdem archiepiſcopi donationem proferimus factam *menſe junio* hujus anni Andreæ abbati ſancti Apollinaris de Claſſe, qua ipſius monaſterio obtulit eccleſiam ſanctæ Mariæ in Virtute ſiram in civitate Ravennæ in platea majore in regione ſancti Salvatoris, cum omnibus ſpiritualibus & temporalibus ipſius eccleſiæ, domibus, hortis *&c.* Intuitu pietatis donavit Willelmus omne jus & actionem in ipſam Claſſenſibus, *& quia deberis*, ſubdit, *facere prædictam eccleſiam officiari*. Voluit ramen, ut ſacerdos, qui in ipſa eccleſia fuerit, tempore ſuæ electionis ſiſteretur coram archiepiſcopo, qui eum inibi inſtitueret, & ab electo reciperet debitam reverentiam, ut facere ſolebant alii ſacerdotes. Interfuerunt prædictæ donationi aliquot Ravennatis eccleſiæ cleri cantores. Rubeus [a] ad annum 1185. ſcribit eam eccleſiam dediſſe nomen uni ex regionibus Ravennæ. Andreæ abbaris monaſterii ſancti Apollinaris in Claſſe mentio fit etiam in charta Fontis-boni ad annum ſequentem. Suffectus fuerat in locum Berardi. Anno vero 1196. [b] abbas Claſſenſis erat Johannes, qui quædam latifundia in rerritorio Bononienſi emit nomine Martioi præſidis generalis pro eremo Camaldulenſi, ex eodem Fontis-boni tabulario.

a *Lib. VI. pag.* 357.

b *§. Emptio.* 222. *A.* 2. 34.

IX. Turbæ in monaſterio Silvæmundano.

TURBÆ erant in monaſterio ſancti Salvatoris de Silva-munda territorii Arrerini occaſione Griffi abbatis, qui licet ab officio & a monaſterio remotus auctoritate Martini prioris Camaldulenſis, adhuc ſe gerebat pro abbate. Griffus facile erat ex deſcendentibus Griffi nobilis viri, qui primus fuerat ejus monaſterii fundator, ut diximus ad annum *999*. Novimus ex teſtificationibus anni 1216. pro libertate eremi Camaldulenſis factis a Rainerio priore ſancti Michaelis Arretii quemdam Johannem circa annum 1170. fuiſſe abbatem ejuſdem cœnobii; immo idem Johannes & abbas ſimul erat Silvæ-mundanus, & vicarius Camaldulenſis ad annum 1182. ex pagina tabularii ſanctæ Mariæ in Gradibus. Ante hunc Johannem Bonus inſtitutus fuerat loci ejuſdem abbas ab Ildebrando priore Camaldulenſi poſt annum 1167. Tempore hujus Boni tres monachi dumtaxat degebant in monaſterio Silvæ-mundano, & unus capellanus, *ſed bene triginta converſi*. Poſt Bonum & Johannem electus fuit abbas Griffus, qui peractis aliquot regiminis annis ab adminiſtratione dejectus a Martino priore, ad monaſterium ſanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia fuit deſtinatus, ſed Griffus noluit illuc ire, & rediit ad abbatiam Silvæ-mundæ, *cepitque tenere abbatiam contra voluntatem prioris Camaldulenſis*,

ANN. CHR. 1194.

dulenſis. Aderat tunc temporis Arretii apud veterem eccleſiam cathedralem extra civitatem Bernardus cardinalis apoſtolicæ ſedis legatus ; coram eo, & præſente Amadeo epiſcopo Arretino contra Griffum pſeudo-abbatem cauſam dixit Martinus ; cardinalis ratam habuit remotionem Griffi factam a Martino. Quare vacante abbatia Silvæ-mundana [a] „ hoc anno „ menſe julio B.. plebanus de Soccana & Raynaldus de Raſſena & Saltus arbitri conſtituti decreverunt, ut patroni & familiares de Silva-munda peterent a Martino in abbatem quem vellent, excepto Griffo, ſine „ tamen ullo præjudicio prioris Camaldulenſis, & quod idem Griffus ce„ terique familiares jurarent obedientiam dicto priori. Item decreverunt, „ quod abbas Silvæ-mundæ haberet ſubjectam monaſterio ſuo eccleſiam „ ſancti Petri-minoris de Arretio, ſicut fuit a ſui inſtitutione; prior ta„ men Camaldulenſis perciperet ex ea eccleſia ſervitia ſolita, quæ, ele„ cto abbate, ſi prior voluerit, definirentur ab iiſdem arbitris, ſed inte„ rim adminiſtrator & major in dicta eccleſia eſſet Rainerius, qui erat „ ejus eccleſiæ prior. Actum in clauſtro dictæ eccleſiæ, manu Boni no„ tarii. “ Anno antecedenti menſe novembri [b] idem Rainerius ſententiam obtinuerat a Rolando judice ordinario & aſſeſſore Gualgani poteſtatis Arretii, qua ipſi ſuoque cœnobio reſtituta fuere aliquot bona illegitime locata ab eodem Silvæ-mundano abbate Griffo, tempore quo abbatia privatus fuerat.. Poſt Griffum electus fuit abbas Silvæ-mundanus Ubertus, poſt Ubertum Benedictus ſepultus apud ſanctum Angelum de Prato, poſt Benedictum Rainerius, & poſt Rainerium Johannes, qui etiam mortuus jam fuerat anno 1216. quo hæc, quæ diximus, deponebat ſupralaudatus teſtis Rainerius prior ſancti Michaelis. Bernardus ex canonico regulari diaconus cardinalis ſanctæ Mariæ-novæ a Clemente III. creatus, deinde a Cœleſtino III. presbyter electus ſancti Petri ad Vincula ſub titulo Eudoxiæ, apoſtolica legatione per hæc tempora fungebatur in Thuſcia.

[a] §. *Sententia* 4. *A.* 2. 16.

[b] *Ibidem* 3. *A.* 2. 13.

X. De monaſt. S. Hilari de Galeata, & de Suavizo abbate.

MONASTERII ſancti Hilari de Galeata origines dedimus ad annum 1039. eccleſiæ autem ejuſdem loci conſecrationem retulimus ad annum 1180. ſub Johanne abbate. Ipſi Johanni ſuffectus fuerat Suavizus, qui præſenti anno, vice & ex perſona Alburgæ filiæ Liuzi, quæ poteſtatem ipſi fecerat, dedit Andreæ monacho recipienti juſſione Ugonis abbatis ſancti Benedicti in Alpe, & confirmavit decimas de Vatho, ita ut nullus rector eccleſiæ ſanctæ Marinæ in eodem loco Vatho jura ſibi uſurparet ſuper eas decimas. Chartam hanc edimus ex autographo tabularii canonicorum ſancti Laurentii de Florentia, ſcriptam *anno* M. C. XCIV. *indictione* XII. *tempore Celeſtini pape & Henrici imperatoris die* VIII. *menſis martii in clauſtro ſancti Ilari*. Super faciem archipresbyteralis eccleſiæ ſancti Petri de Boſco Galeatæ, quæ ſubjecta erat eidem monaſterio ſancti Hilari, hæc leguntur: *Hoc opus eſt actum poſt partum Virginis factum anno milleno centeno quarto cum nonageno indictione duodecima, tempore Celeſtini pape* III. *& Enrici imperatoris & Suavizi ſancti Ylari abbatis, & eodem anno terremotus magni fuerunt in partibus iſtis*. Sub Suavizo itaque perfectum fuit ædificium exterius vel frons eccleſiæ ſancti Petri ante annos quatuordecim conſecratæ. Quoad terræmotus legimus apud Rubeum, & in chronico veteri civitatis Ravennæ edito in Spicilegio hiſtoriæ Ravennatis apud Muratorium [c] tomo II. ſcriptorum rerum Italicarum, eos contigiſſe in Galeata anno 1279. ſed pluries flagellum iſtud & ante & poſt eum annum potuit renovari. Anno 1279. *pene ſubmerſum fuit monaſterium ſancti Hilari*, ut ibidem refertur. Sub anno 1196. in ejuſ-

[c] *Pag.* 579.

ejuſdem monaſterii veteri necrologio habetur ad III. nonas maji : *Obiit Petrus archipresbyter de Galiada frater noſter anno Domini* M. C. XCVI.

ANN. CHR. 1194.

Juxta indices locupletiſſimos Baroncinii Henricus VI. imperator Piſis exiſtens [a] præcepit nuntiis ſuis in Italia & rectoribus civitatum & conſulibus, qui pro tempore fuerint, quod privilegia a ſe & ab anteceſſoribus ſuis eremo Camaldulenſi indulta neque ipſi violarent, neque violari per alios permitterent. *Datum* XX. *junii*. Muratorius in Annalibus [b] ſcribit Henricum imperatorem prope medietatem julii hujus anni Piſas ſe contuliſſe, ut a populo ejus urbis certum navium numerum obtineret pro invadendo regno Siciliæ . Ex charta Camaldulenſi conſtat ipſum antecedenti menſe jam Piſas acceſſiſſe.

a §. *Amiſſe* 251. *A*. 242.

b T. *VII. pag.* 83.

Die martis decimo exeunte junio, anno Domini milleſimo centeſimo nonageſimo quarto indictione XII. Azo marchio de Eſte in poſſeſſionem miſit Livaldum priorem monaſterii ſanctæ Mariæ ad Carceres unius manſi jacentis in curia Vighizoli, quem promiſerat Obizo eccleſiæ dicti loci die conſecrationis ejuſdem, de qua egimus anno 1189. & quem in teſtamentariis tabulis ſuis juſſerat, ut dono daretur. Actum in Dolone de Eſte in palatio . Obierat itaque marchio Obizo ante eam diem hujus anni . Chartam edidit ex archivo Eſtenſi Muratorius [c] in Antiquitatibus medii ævi.

c *T. V. col.* 264.

Florebat tempore Wilielmi archiepiſcopi Ravennatis , quem ſuperius nominavimus, Lazarus prior monaſterii ſancti Severi in Claſſe, qui inſuper erat vicarius ejuſdem antiſtitis; is hoc anno [d] leges & ſtatuta condidit pro hominibus caſtri Montis-bogdi , qui erant ſubjecti archiepiſcopatui Ravennati , quæ conduntur in tabulario ejuſdem eccleſiæ ; initio vero ſeculi ſequentis idem Lazarus abbatis officio fungebatur in eodem monaſterio ſancti Severi.

d *Capſ. I.* 3810.

ANN. CHR. 1195. XI.

HENRICUS VI. imperator, qui ſe inſuper Siciliæ regem nominat , quod regnum cauſa Conſtantiæ uxoris ſuæ filiæ olim Rogerii Siciliæ regis ad coronam ſuam anno antecedenti adjunxerat , monaſterium ſanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia ex congregatione Camaldulenſi , abbatem & monachos dicti loci ſub ſua imperiali protectione recepit cum omnibus eccleſiis & bonis, liberum faciens a fodro , albergariis , angariis & perangariis . Voluit ut nullus abſque conſenſu abbatis prælibati loci auderet emere, vel in permutationem, emphyteuſim, commendationem, vel guardiam recipere, vel pignoris titulo ſibi aliquid vindicare; decrevit etiam, ut nullius momenti eſſent uſus vel ſtatuta Faventinæ civitatis, quæ legibus imperialibus forent contraria . Subſcripſerunt Faventino privilegio Willelmus Ravennas archiepiſcopus, Angelus Tarentinus archiepiſcopus, Bernardus Faventinus epiſcopus, Marquardus imperialis aulæ ſeneſchallus & marchio Anconæ ac dux Ravennæ , aliique . Conradus autem imperialis aulæ cancellarius vice Adolfi Colonienſis archiepiſcopi totius Italiæ archicancellarii præceptum imperiale recognovit . *Datum apud Faventiam* XIII. *kal. junii per manum Alberti imperialis aule protonotarii . Acta ſunt hec anno Dominice incarnationis* M. C. XCV. *indictione* XIII. *regnante domino Henrico Romanorum imperatore victorioſiſſimo ſemper auguſto & rege Italie anno regni ejus in Theotonia* XXV. *in Sicilia* I. Scilicet pugnans Henricus cum Tancredo , qui poſt mortem Guilielmi II. Siciliæ rex electus fuerat, ipſum devicerat, novamque epocham ſui regni Siciliæ inſtituerat .

Præcepta Henrici VI. imp. pro monaſt. S. Hippolyti de Faventia & Cantiniani .

Idem Henricus imperator circa hoc tempus ad ſuam imperialem tutelam

ANN. CHR. 1195.

lam admiſit monaſterium ſancti Salvatoris de Cantiniano poſitum in diœceſi Lucenſi, *libertatem ipſi tribuens & ſtatutum condens*; de qua re fidem facit alter Romanus imperator Otto IV. in privilegio conceſſo anno 1209. congregationi Camaldulenſi & Guidoni priori generali. Libertas nimirum tributa facultas erat conceſſa priori Camaldulenſi eligendi in eo monaſterio abbatem. Videantur, quæ proferimus ad annum 1206.

XII. Philippi ducis Thuſciæ diploma pro Avellanenſibus.

PHILIPPUS dux Thuſciæ alter filius Friderici Œnobarbi imperatoris, & frater Henrici imperatoris præſenti *anno* M. C. XCV. *indictione* XIII. *anno vero* ejus *ducatus primo*, *kalendis julii in obſidione Peruſii*, recepit monaſterium Fontis-avellanæ ſub ſua protectione, mandans ipſum frui debere iis libertatibus & privilegiis, quibus locupletatum fuerat a patre ſuo Friderico anno M. C. LXXVII. Leguntur inter ſubſcribentes privilegio Petrus præfectus Urbi, Ildibrandinus comes, & Manens comes, uterque profecto comes Senenſis, ille de Aſciano, hic de Sarthiano, nominati a nobis alibi in his Annalibus; Armannus de Catena ſeneſcha'lus, Raynaldus de Caſtellione, Ugolinus Latini, Wido de Ciſterna, aliique complures. Petri præfecti Urbi, & Ildibrandini comitis juramenta præſtita poſt triennium Innocentio III. inaugurato Romano pontifici extant apud Baluzium [a] in collectione epiſtolarum ejuſdem Innocentii. Ad diem XXXI. julii hujus anni, hoc eſt poſt menſem, diploma ejuſdem Philippi cum ſimilibus titulis legitur [b] apud Margarinium in bullario Caſinenſi; receperat nimirum hoc anno ab Henrico fratre imperatore ducatum Thuſciæ, & bona comitiſſæ Mathildæ. Novimus inſuper ex charta noſtra ipſum menſe julio obſediſſe Peruſinam urbem, quæ facile ipſius regimen detrectabat. Præceptum edimus ex apographo confecto a Blanco notario *anno* ſequenti M. C. XCVI. *tertio die intrante aprilis indictione* XIV. quod reperimus inter ſchedas monaſterii Avellanenſis collectas a Romualdo Blanco Camaldulenſi monacho.

a *T. I. pag.* 329. 330.

b *T. II. Conſt.* CCXVIII.

XIII. Berardi canonici Arretini definitio pro monaſt. S. Benedicti de Arretio.

DEMANDAVERAT Cœleſtinus III. ſummus pontifex Berardo Arretinæ eccleſiæ canonico deciſionem cujuſdam cauſæ, quæ vertebat inter Sophiam abbatiſſam Prati-veteris, & inter presbyteros Arretinos. Appellaverat ſcilicet Sophia apud apoſtolicam ſedem, conquerens ordinationem & diſpoſitionem eccleſiæ ſancti Hilari & hoſpitalis adjuncti ſublatam & ſubtractam fuiſſe monaſterio ſancti Benedicti Arretinæ urbis, quod erat ſubjectum ſuo parthenonio Prati-veteris. Quare inhærens Berardus veſtigiis Hieronymi epiſcopi olim Arretini, ad examen etiam vocatis teſtimoniis clericorum, laicorum & mulierum, pronuntiavit hoc anno ordinationem & diſpoſitionem præfatam pertinere ad eccleſiam ſancti Benedicti obedientialem Prati-veteris, decernens donationem Hieronymi epiſcopi inconcuſſe obſervandam, laicos & clericos refractarios excommunicationis & aliarum pœnarum vinculo innodans. Data fuit ſententia apud eccleſiam ſancti Philippi *anno Domini* M. C. XCV. *octavo idus decembris domino Carolo imperante anno imperii ejus* IV. *indictione* XIII. Chronicæ omnes notæ quadrant præſenti anno; indictio, tempora Cœleſtini, annus imperii Henrici quartus; qui tamen melius menſe decembri foret imperii V. niſi in charta adhibeatur annus Piſanus, hoc eſt annus 1194. more Romano, mutata indictione menſe ſeptembri. Animadverſione dignum eſt uſurpatum nomen Caroli pro Henrici, qui imperabat. An-ne Henricus VI. præterea vocabatur Carolus, ut vidimus etiam Henricum V. aliud tuliſſe Caroli nomen? Sed in omnibus fere præceptis imperialibus uterque Henricus tam V. quam VI. nunquam nomine Caroli indigitantur, ſemper vero illo Hen-

Henrici. Sententiam præfatam edimus ex autographo tabularii parthenonis ſancti Johannis-evangeliſtæ de Prato-veteri. ANN. CHR. 1195.

XIV. Committit Cœleſtinus monachis Subaſianis obedientiam priori Camald.

COMMISIT inſuper idem Romanus pontifex *ex Laterano die vigeſima martii pontificatus* ſui *anno quarto* per apoſtolica ſcripta Anſelmo Fulginatenſi epiſcopo, ut quandoquidem prior Camaldulenſis apud ſe conqueſtus fuerat, quod monachi & abbas monaſterii ſancti Silveſtri de Hiſpello eidem priori obedientiam denegabant, quam ipſorum anteceſſores huc uſque præſtiterant præteritis prioribus, compelleret dictos monachos & abbatem per eccleſiaſticam cenſuram ad obedientiam & ad reverentiam debitam exhibendam. An Hugolious futurus deinde cardinalis & epiſcopus Oſtienſis, poſtremo Romanus pontifex ſub nomine Gregorii IX. abbas hoc anno eſſet hujus monaſterii, ad examen revocabitur ſub anno 1227. Monachi tamen ſancti Silveſtri de Monte-ſubaſio per hæc proxime tempora magna cum obſervantia regulæ vivebant, virtutum ornamentis florebant, & exemplum bene vivendi laicis præbebant. Præter enim teſtimonia, quæ extant ejuſdem Gregorii IX. Romani pontificis, refert in ms. hiſtoria Hiſpellenſi apud Papebrochium in Actis Sanctorum [a] Fauſtus Gentilis Donnola J. C. Hiſpellas, quam compoſuit italico idiomate anno 1621. „ Andream de Cacciolis Hiſpellatem, qui anno antecedenti in „ lucem venit, a prima juventute cœpiſſe mundum contemnere, ſeque „ totum Deo tradere, exercendo varia opera miſericordiæ, hoſpitium „ peregrinis, male indutis pauperibus veſtes, neceſſitatem aliam quamcumque petentibus auxilium præbendo, magnoque cum fervore vacan„ do orationi. Frequens autem ille erat apud monachos Camaldulenſes „ magna cum obſervantia degentes in monaſterio ſancti Silveſtri montis „ Subaſſi, e regione & ſupra collem Lupicinum Hiſpellenſis territorii ca„ ſtellum diſtante ad duo paſſuum millia, & per ſanctum Romualdum „ olim fundato. “ Quare ex allata Cœleſtini delegatione inferri nequit Subaſianos reformatione indiguiſſe, ſed politicam tantum in aliquibus rebus reverentiam & ſubjectionem priori Camaldulenſi detrectaſſe, ut etiam detrectaſſe vidimus aliquos ipſorum monachorum ad annum 1157. ſub Adriano IV. Ceterum de Andrea Hiſpellate, inde Minorita, alibi ſe offeret dicendi occaſio, ſicuti etiam de monaſterio Subaſiano, cum initia ordinis Minoritici exponemus, ac de eodem Ugolino, inde Gregorio IX. verba faciemus.

[a] *T. I. Junii pag.* 366.

XV. Compoſitio inter Actonem ep. Camerinenſem & inter monaſteria Marchiæ.

EX autographo exiſtente olim penes Antonium-mariam Biſcionium compoſitionis paginam exſcripſimus pro monaſterio ſanctæ Helenæ ad flumen Æſinum, circa quod lites exortæ fuerant annis antecedentibus inter epiſcopos Camerinenſes & inter priores Camaldulenſes ac abbates ejuſdem loci. Aliam & quidem autographam paginam ejuſdem compoſitionis vidimus in tabulario noſtro ſancti Blaſii de Fabriano, cum qua primam contulimus; quæque eſt hujuſmodi.

In nomine Domini. Anno Domini M. C. *nonageſimo* V. *indictione* XIV. *& die menſis julii, & papa Celeſtino in apoſtolica ſede ſedente, regnante Rigo imperatore. Breve recordationis, qualiter compoſitum eſt inter dominum epiſcopum Actonem Camerinenſium, & donnum Martinum priorem Camaldulenſem una cum Nicolao abbate ſancte Helene ejuſque fratribus de querimonia inter eos vertente ſuper monaſterio ſancte Helene, videlicet quod abbas eligatur de conventu ſancte Helene de conventu Camaldulenſium, confirmandus, benedicendus Camerinenſi epiſcopo preſentetur, & promittat ei hobedientiam & reverentiam, ſicut alii abbates Camerinenſis eccleſie ſine ſacramento; & ſi acciderit, quod prior velit removere abbatem, literis vel*

ANN. CHR. 1195.

nuntio denuntiet epiſcopo; epiſcopus tamen non contradicat, ita quod ille, qui movetur, prius ſatisfaciat epiſcopo, ſi in aliquo teneretur. Quod ſi non faciet, ſucceſſor ejus eodem modo teneatur, & ea promittat, ſicut predeceſſor, interdicta epiſcopi omnia obſervet, ſicut generalia decreta precipiunt, & ſi crediderit injuſte a ſe interdictos, obſervet tamen, donec prior vel abbas repreſentet ſe epiſcopo, & oſtendat legitime ſe injuſte fore interdictos. Adjutoria faciat epiſcopo ſicut alia monaſteria pro modo facultatum, admonitiones, ſalutationes, correctiones ab epiſcopo recipiat, hoſpitalitates pro epiſcopo recipiat. Et ego predictus Acto Camerinenſis epiſcopus de conſenſu Raini archidiaconi, & Rainaldi canonaci & Morici queto & renuntio omnem litem & querimoniam, quam faciebant nobis Camaldulenſes de monaſterio ſaucte Helene. Hec omnia promiſſa ſunt ab utraque parte pro ſe ſuiſque ſucceſſoribus ſub pena C. marcarum puri argenti, & pena ſoluta predicta firma teneantur. Hoc totum actum eſt concordante domino Jordano Humanenſi epiſcopo, qui ad cauſam predictam a domno apoſtolico fuerat delegatus, & ejus auctoritate, quod factum eſt in eccleſia ſancte Helene, in preſentia Ugolini Filippi de Recanato aſſeſſoris predicti epiſcopi, abbatis Saſſonis Valle-focine, abbatis Ubaldi de Rotis, Nicolai epiſcopi, donni Mauri prioris de Eremita, donni Vitalis prioris de Serra, donni Pauli prioris Aque de Perellis, donni Magalotti, donni Deus-te-ſalvet de Recanato, & aliorum plurium rogatorum teſtium.

Ego Ugolinus notarius de caſtro Caſavolle manu mea ſcripſi.

In hac tamen compoſitionis pagina mutanda eſt indictio, quæ erat XIII. vel ipſa pertinet ad annum ſequentem. Nicolaus epiſcopus, cui eccleſiæ præeſſet, divinare nequimus. Jordanum Humanatenſem videbimus etiam poſt biennium. Abbatia Vallis-focinæ erat prope vallem ſancti Clementis; utramque ſancti Clementis, & Vallis-focinæ abbatiam prolixe illuſtrat in ſuis epiſcopis Camerinenſibus, quorum ſeriem quamprimum in publicum ſummo labore & diligentia conquiſitam prolaturus eſt, amiciſſimus noſter Piranus canonicus Turcius. Ubaldus erat abbas poſt Martinum monaſterii ſancti Petri de Rotis in diœceſi Arretina; ceteri autem nominati priorum officio fungebantur in monaſteriis & eremis Camaldulenſibus jam notis territorii Camerinenſis.

XVI. Cœleſtinus prohibet unionem monaſt. Aceretani cum eremo Gamugnenſi.

PRIOR eremi ſancti Barnabæ de Gamugno in territorio Faventino ſubjecerat ſuam eremum monaſterio ſancti Johannis-baptiſtæ de Acereta, quod in eodem epiſcopatu erat fundatum, confirmationemque hujus unionis obtinuerat, ut videtur, a Willelmo archiepiſcopo Ravennate. Verum quia id actum fuerat inconſulto Bernardo epiſcopo Faventino, qui erat diœceſanus, Cœleſtinus III. eidem epiſcopo literas dedit, quibus hujuſmodi unionem infirmandi fecit facultatem. Refert ipſas Romani pontificis literas Tonduccius, quæ ſunt hujuſmodi [a].

a Pag. 230.

Celeſtinus epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabili fratri Bernardo Faventino epiſcopo ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Sicut unire epiſcopatus, atque poteſtati ſubjicere aliene ad ſummum pontificem pertinere dinoſcitur, ita epiſcoporum intereſt & eccleſiarum ſue dieceſis unio & ſubjectio earumdem. Cum itaque, ſicut nobis innotuit, prior Gamundienſis monuſterium ſuum, quod eſt in tua dieceſi, & de tuo debet ordinari conſenſu, monaſterio de Acereta, tuo aſſenſu minime requiſito, ſubjecerit, ſive univerit, fraternitati tue preſenti pagina indulgemus, & quod fecit ſuper hoc, te inconſulto, tibi liceat auctoritate apoſtolica, ſicut juſtum fuerit, infirmare, non obſtante aſſenſu vel confirmatione, quam metropolitanus interpoſuiſſet, cum in dieceſi ſui ſuffraganei abſque ipſius aſſenſu non debeat ali-

aliquid bujuſmodi contra conſtitutiones canonicas attentare. Nos quoque decernimus id, prout dictum eſt, irritandum. Statuentes &c. *Si quis* &c. *Datum Laterani* III. *nonas januarii pontificatus noſtri anno quarto.* ANN. CHR. 1195.

Vidimus ad annum 1060. eremum Gamugnenſem, & monaſterium Aceretanum ante aliquot annos jam fundata & excitata a ſancto Petro Damiani eo fœderationis vinculo fuiſſe colligata, ut ſi quando eremitæ Gamugnenſes infirmarentur, monachi Aceretani deberent eos ſuſcipere *ad refocillandum & ſubſtentandum uſque ad ſanitatem cum licentia prioris, & viciſſim deberent Gamugnenſes monachos Aceretanos cum licentia abbatis admittere*; de cetero bona diſtincte poſſiderent, quæ etiam idem ſanctus fundator enumerat. Itaque non tantum contra legem canonicam unionem præfatam tentaverat prior Gamugnenſis, ſed etiam contra mentem ſancti viri fundatoris, qui priorem in eremo, abbatem in monaſterio ſtatuerat juxta beati Romualdi conſuetudinem, ut proximæ monaſteriis eſſent eremi, & proxima eremis monaſteria. Credimus unionem hanc infirmaſſe Bernardum Faventinum epiſcopum, cum poſt hos annos tam monaſterium Aceretanum proprium haberet abbatem, quam eremus Gamugnenſis proprios haberet priores.

XVII. Chartæ eremi de Fajolo & San-victorianæ.

DRUDI prioris eremi novæ de Fajolo nomen legitur ſub hoc anno in charta venditionis, qua Guido de Doneſſa terras eidem tradidit poſitas in Valle-bona. *Anno incarnationis Domini milleſimo nonageſimo quinto tempore Celeſtini pape & Henrici imperatoris die intrante menſe ſeptembri indictione* XIII. *in Valle bona*. Sed in hac pagina, quam autographam exſcripſimus ex tabulario Fontis-boni, deſideratur *τὸ centeſimo*, ut clare indicant ceteræ chronicæ notæ temporum Cœleſtini & Henrici, & indictionis, quæ reſpondent huic anno. Aliam ex archivo ſancti Blaſii edimus, qua hoc eodem anno Maria filia Guazonis donavit omnia bona ſua in Roſenga, in valle de Majano, & in Larciano monaſterio ſancti Victoris & Gualfredo abbati. Gualfredus nominatur etiam in charta anni antecedentis, una cum Maino priore aliiſque monachis & clericis ſuis; immo & in charta anni 1192. apud Philippum Montani in ſua tertia epiſtola [a] ſub anagrammatico nomine Nintomæ, qua Rainerius, Raynaldus & Matthæus filii Actoli comitis Martini renuntiarunt omne jus, quod ſibi aſſerebant adverſus eccleſiam ſancti Victoris, & adverſus homines caſtri Conchæ; Succeſſerat Gualfredus Perſecto abbati. Subjungimus aliam refutationis paginam ſcriptam a Lotherio & a filio ejus Saxxo, qua eidem abbati tribuerunt portionem ſuam eccleſiæ ſanctæ Mariæ inter Saxa, ubi vel tunc erat, vel paulo poſt fundatum fuit aſceterium pro ſanctimonialibus ſubjectis præfato San-victoriano monaſterio.

a *Pag.* 169.

XVIII. Conſtruitur eccleſia eremi de Burellis.

„ DEDIT hoc anno die decima decembris Gerardus [b] epiſcopus Bono-
„ nienſis Martino priori Camaldulenſi lapidem primarium ad eccleſiam
„ conſtruendam & eremum ædificandam in loco dicto ſilva de Burellis
„ ad honorem ſanctiſſimi Salvatoris, beatæ Mariæ & aliorum Sanctorum
„ cum omni jure & actione &c. Homabene notario, " ut addiſcimus ex
indicibus Baroncinii. „ Johannes ſiquidem, & Petrus de Milanco ac Gi-
„ bertus Carrarius nobiles cives Bononienſes, ut ait Fortunius [c], hoc
„ anno agrum ac nemus vulgo de Burellis nominatum liberali donatione
„ eremo Camaldulenſi tradiderant, ut inibi eremus ſecundum ejus inſti-
„ tuta conſtrueretur. Quam operam Placidus generalis ſuffragante Gerar-
„ do epiſcopo Bononienſi, qui primarii lapidis poſitionem conceſſit x. de-
„ cembris, diligenter navavit, locumque ſancto Salvatori, ac beatæ Ma-
„ riæ ſacrandum curavit. „ Sed ante multos annos obierat Placidus, &

b *Amiſſa* 256. *A.* 194.

c *P. I. Lib. II. pag.* 176.

Marti-

Ann. Chr. 1195.

a *Amiſſa* 345. *A.* 2. 22.

b *Ibidem* 346. *A.* 2. 24.

c *Emptio* 221. *A.* 2. 25.

d *Ad eadem l. patris.*

Martino ejus ſucceſſori facta fuit donatio, ut ex ſuperiori excerpto conſtat. Supradictæ prærerea donationes leguntur in chartis tabularii Fontisboni, & quidem Gilberti de Carrariis ſub die xx. junii hujus [a] anni, qui terras in præfato nemore donavit Bono & Johanni recipientibus pro Martino priore Camaldulenſi, reſervante ſibi Gilberto jurepatronatus. Actum Bononiæ manu Bologneti notarii. Die quarta [b] ſeptembris Madius de Ghinzello donavit, quidquid in dicta ſilva obtinebat, Gerardo abbati ſancti Archangeli de Caſtro Brittorum pro Martino priore Camaldulenſi. Eadem die Albertus [c] Sine-ratione eidem abbati vendidit partem ſuam terræ in eodem nemore. Similiter Henrighettus de Superbo manu Benigni notarii ad eremum conſtruendam in honorem ſanctæ Mariæ. Die ſeptima ejuſdem menſis Petrus de Melanzo & Pildericus donarunt pariter ſuam portionem, quam ibidem poſſidebant, manu ejuſdem notarii. Aliæ terrarum & bonorum largitiones in eodem territorii Bononienſis loco leguntur in dicto chartulario annò ſequenti, ſed frequentiſſimæ annis poſterioribus. Putat idem Fortunius [d] eremum de Burellis in nobiliſſimum cœnobium ſancti Michaelis Montis-olivetani verſam; ſed inſigniter fallitur, cum ſilva Burellorum in eo loco eſſet, ubi conſurgebat eremus & eccleſia deinceps dicta ſanctæ Mariæ de Camaldulino, ut liquido effertur in chartis donationum. Porro eremus & eccleſia de Camaldulino Bononienſi tribus milliaribus aberat ab urbe Bononiæ extra portam ſancti Stephani, monaſterium autem ſancti Michaelis parum abeſt ab eadem urbe extra portam ſancti Mammæ. Primas tamen donationes & origines hujus eremi attulimus ad annum 1179. quo Petrus de Melanzoli terras obtulit pro eccleſia & eremo ſancti Salvatoris Bononienſis, quem etiam eumdem putamus, qui Petrus de Milanco nominatur ſub hoc anno, quo demum perfecta fuit eccleſiæ & eremi conſtructio, vel auctum eccleſiæ ædificium.

XIX. Origines monaſterii Patavini S. Benedicti.

Illustranda eſt ad hunc annum origo alterius inſignis monaſterii in urbe Patavina, quod titulum obtinuit ſancti Benedicti, cujuſque conſtructionis initia ſcriptores omnes, & præſertim auctor chronici Patavini editi a Muratorio, ex MS. codice bibliothecæ Eſtenſis, ſub Pagano de Turre poteſtate Paduæ referunt. Ipſius fundator fuit beatus Jordanus Forzateus ex nobiliſſima familia Patavina, qui poſt omnem navatam operam pro conſtructione cœnobii virorum, & adnexi parthenonis ejuſdem nominis pro ſacris virginibus, eccleſiam etiam miræ pulcritudinis condidit, quæ Divinis utriuſque monaſterii officiis communiter inſerviret. Monaſterium ſancti Benedicti caput & princeps fuit congregationis monachorum peculiaris, quæ plura poſſidebat cœnobia in urbe & in territorio Patavino; Veſtibus albis induebantur, quare etiam appellata fuit congregatio monachorum alborum, ad imitationem facile Camaldulenſium, qui initiis ſeculi ſequentis iis veſtibus utebantur in proximis monaſteriis Vangaticienſi, Veronenſi, Vicetino, & Veneto ſancti Michaelis de Muriano. De ipſa congregatione verba primum fecimus ad annum 1162. ibique recenſuimus varia cœnobia, quæ diſciplinam, ritus, conſuetudines & conſtitutiones receperunt monaſterii ſancti Benedicti. Ipſorum origines notiores, vel uniones monaſterio principi ſuis annis afferemus, eorum præcipue, quæ fluxu temporis Camaldulenſia evaſere. Ipſum ſancti Benedicti cœnobium appellatum poſtea *Novellum* monachorum, & ipſum vetus ſanctimonialium, poſt Jordani obitum & tempore facile diviſionis & tumultus inter monachos & moniales, ſtatim ſcilicet poſt medietatem ſeculi ſequentis reformanda fuere tradita eremo Camaldulenſi, inde monaſterium virorum ſubjectum fuit regimini abbatis Vangaticienſis, nunc vero poſt varias vi-

ces,

ces, pluresſque commendatarios abbates a monachis pariter albis congregationis Montis-oliveti incolitur. Quæ ſuperius diximus, non ita accipienda ſunt, perinde ac præſenti anno Jordanus utrumque monaſterium & eccleſiam condiderit, & monachos ac moniales hoc anno inſtituerit; utrumque enim & utraque inſtitutio perfectionem ſuam accepere ſequentibus dumtaxat annis. Ann. Chr. 1195.

Interim aliqua de Jordano cœnobii fundatore ex chartis præſertim noſtris, quas afferemus ſuis annis, delibabimus. Et præter epiſtolam ſeptuageſimam-ſextam Innocentii III. ex editione Boſqueti, in qua appellatur *opere & ſermone potens*, ex qua etiam ſcimus ipſum anno 1211. electum epiſcopum Ferrarienſem magna animi demiſſione epiſcopatum recuſaſſe, & præter aliam numero CLX. libri III. qua idem pontifex copiam fecit epiſcopo Tarviſino alienandi de poſſeſſionibus minus utilibus ſui epiſcopatus, cum conſilio Jordani prioris, in omnibus paginis prior & miniſter, nunquam vero abbas monaſterii ſancti Benedicti appellatur. Anno 1214. delegatus ſuit ab eodem Romano pontifice judex in cauſa inter monaſterium ſancti Firmi de Verona & inter monaſterium ſanctæ Mariæ de Follina; unus ex teſtibus ſuit coram Jordano epiſcopo Patavino anno 1218. impoſitionis primarii lapidis in extructione cujuſdam eccleſiæ in capite pontis ſancti Lucæ Patavinæ urbis, & anno 1219. alterius eccleſiæ Porcilienſis extra urbem; eodem anno ſuſcepit conſiliis & inſtitutis regendam Beatricem Eſtenſem ſanctimonialem Salarolenſem, inde Gemulenſem. Ante hunc annum ſententiam dixit pro Polenſi epiſcopo. Anno 1227. ab Ailice comitiſſa Eſtenſi partem ſui juris de domo in Cornaleda accepit; anno 1228. coram ipſo Jordanus epiſcopus inveſtivit Matthæum monachum de Vantio de prioratu ſanctæ Margaritæ de Agna recens erecto; anno 1229. adſtitit compromiſſo inter Compagnum priorem Porcilienſem & Johannem rectorem eccleſiæ ſancti Thomæ de Arena; ipſo anno teſtis interſuit privilegio immunitatis a poteſtate & a conſilio Patavino conceſſæ monaſterio ſanctæ Mariæ de Virginibus Venetiarum. Annis 1230. & 1232. molendinorum receptionem pro ſuo cœnobio habuit a Jacobino Faleroto. Anno 1233. nominatur in ſententia Johannis Vicetini ordinis Prædicatorum inter commune Tarviſii & dominos de Camino, & in laudo pacis ſtabilitæ ab eodem Johanne inter cives Veronenſes Gibellinos & Guelfos, & ante hunc annum in cauſa inter Marcum Michaelem epiſcopum Caſtellanum, & inter patriarcham Gradenſem ſuper variis articulis. Etiam ad annum 1234. ad diem VI. auguſti in chartis Patavinis appellatur prior ſancti Benedicti: & in paginis [a] tabularii noſtri ſancti Michaelis de Muriano ad diem trigeſimam maji ejus anni. Anno 1239. non legitur inter ceteros, qui in monaſterium ſanctæ Mariæ de Porcilia convenerunt ad generale capitulum congregationis celebrandum, quia a biennio exulabat ab urbe Patavina ob tyrannidem Eccellini de Romano, qui ipſum intruſerat in caſtellum ſancti Zenonis. Cetera de Jordano, ejuſque exilio, ſanctitate & obitu legi commode poſſunt penes ſcriptores ipſius vitæ, & preſſius aliqua etiam a nobis ſuis annis in medium proferentur.

[a] *Capſ.* 34. 35.

ISAACO ex abbate Vangaticienſi promoto ad inſulas eccleſiæ Adrienſis ſucceſſor datus fuerat ante annum 1188. Milo abbas, cujus nomen legitur eo anno in chartis Vangaticienſibus. Milo autem locum fecerat ante hunc annum Alicho, qui anno præſenti privilegium apoſtolicum impetravit a Cœleſtino papa III. datum Laterani per manum Centii ſanctæ Luciæ in Orthea diaconi cardinalis & domini papæ camerarii VI. *kalendas julii indictione* Ann. Chr. *1196.*

Iſaac abb. Vangaticienſis factus ep. Adrienſis.

ANN. CHR. 1196.

decima-quarta incarnationis Dominicæ anno M. C. XCVI. *pontificatus* vero *domini Celeſtini anno* VI. Ipſum jam editum a Bronzerio [a] & a Silveſtrio [b] iterum edimus ex veteri apographo Vangaticienſi. Quod autem Iſaac epiſcopatum Adrienſem obtinuerit, licet in ſerie eorum epiſcoporum non recenſeatur ab Ughellio, perſpectum habemus ex inſtrumento, quod ex cancellaria ducali Veneta extraxit idem Silveſtrius [c]. Ex eo liquet Iſaac epiſcopum Adrienſem *anno* M. C. XCV. *indictione* XIII. *die quinto exeunte menſe decembris* inveſtituram feciſſe ad feudum Azoni marchioni Eſtenſi de caſtro Adriani & de pluribus decimis, ſecundum quod ſui anteceſſores olim tenuerunt & poſſederunt a dicto epiſcopatu Adrienſi. Videatur etiam ceſſio nonnullarum decimarum facta eidem epiſcopo ab eodem Azone pro permutatione ipſius caſtri apud Muratorium in Antiquitatibus medii ævi [d]. Quare inter Gabrielem & Petrum III. epiſcopos Adrienſes locandus eſt Iſaac hujus nominis II. diſtinguendus ab Iſaac I. qui ante ſeculum præfatam eccleſiam regebat. Prima Petri III. Iſaac II. ſucceſſoris memoria habetur ad annum 1207. apud Coletum [e] in additionibus ad epiſcopos Adrienſes, niſi inter Iſaac & Petrum alius epiſcopus medius fuerit. Vivebat tamen Iſaac etiam anno 1198. & nominatur in ſententia arbitrorum circa regalia juriſdictionemque ejuſdem caſtri Adriani inter commune dicti caſtri & inter Azonem marchionem Eſtenſem apud eumdem Muratorium [f].

a Pag. 183.
b Pag. 67.
c Pag. 162.
d T. III. col. 209.
e T. X. Ital. ſacr. col. 198.
f T. II. col. 85.

Gualfredo abbati monaſterii ſancti Victoris de Cluſis hoc *anno milleſimo centeſimo nonageſimo ſexto*, *Henrico imperatore regnante rex Ciciliæ*, *menſe octobri indictione decimaquarta* Albricus filius Rainaldi donavit terras in comitatu Camerinenſi in curia Forſe, in curia roccæ filiorum Giſonis, in curia Zingae, & in Varano ex tabulario cœnobii ſanctæ Catharinæ de Fabriano.

XXI. Concordia inter monaſt. Aceretanum & commune Ravennæ.

REPERIMUS in chartulario archiepiſcopatus Ravennatis *anno* M. C. XCVI. *die ſeptimo menſis .... indictione .... decima*, nempe *quartadecima* Wilielmum archiepiſcopum Ravennatem & Ugonem abbatem monaſterii ſancti Johannis-baptiſtæ de Acereta territorii Faventini ex una parte, ex altera vero Petrum Traverſariam poteſtatem Ravennæ ad concordiam ſimul veniſſe, ut abbas Aceretanus liberaret eccleſiam ſancti Georgii a jure monaſterii ſanctorum Gratii & Mercurialis de Ravenna, refutando in manus archiepiſcopi actionem omnem, quam habebat in præfatam eccleſiam, & partem poſſeſſionum, quam juxta ipſam obtinebat, ſcilicet a foſſato civitatis uſque ad Padorenum, retentis tamen ſibi & dicto ſancti Mercurialis monaſterio omnibus aliis latifundiis & juribus, quæ olim fuerunt monaſterii ſeu eccleſiæ ſancti Georgii. Spopondit itaque, fidemque ſuam obligavit abbas Aceretanus ſub pœna decem librarum auri; archiepiſcopus vero promiſit una cum choro Ravennatis eccleſiæ ſe de ſenſurum præfatas poſſeſſiones; demum Petrus de Traverſaria poteſtas nomine urbis Ravennatis ſe obſtrinxit ad reædificationem eccleſiæ ſancti Georgii, & ad juſtam permutationem de poſſeſſionibus ſitis juxta eam eccleſiam. Quæ omnia acta dicuntur, ut *dicta ſancti Georgii eccleſia de novo conſtruatur*, *& perſonæ beato martyri Georgio deſervientes inſtituantur*, *per quas Divina officia celebrentur*. Rubeus [g] laudat tabulas anni 1188. in quibus legitur Farulſus cœnobiorum divi Georgii & divi Mercurialis abbas, cui canonici cardinales Ravennates idibus ſextilibus ejus anni conceſſerunt cœnobium divorum Philippi & Jacobi in ipſa urbe Ravenna conſtitutum.

g Lib. VI. pag. 359.

In ſententia hujus anni lata ab Ildebrando epiſcopo Volaterrano circa contro-

Ann. Chr. 1196.

controverſiam, quæ vertebat inter Lambertum præpoſitum ſancti Geminiani, & inter presbyterum Johannem plebanum de Cellulis ſuper quadam eccleſia poſita extra portam caſtri ſancti Geminiani in burgo Cellulenſi, & ædificata in honorem ſancti Matthæi, deſignata vero a proximo Ildebrandi prædeceſſore Hugone Volaterrano epiſcopo, quam ſententiam in appendice monumentorum ad epiſtolam de Pandectis publici juris fecit Grandius ex tabulario monaſterii ſanctæ Mariæ Angelorum de Florentia, inter ceteros teſtes adſuit abbas monaſterii Adelmi, quod in eodem Volaterrano epiſcopatu ſitum erat, de quo cœnobio aliqua primum diximus anno 1060. & dicturi ſumus ſeculo ſequenti.

XXII. Conſtructio monaſt. Bononienſis S. Mariæ in Bethleem.

Ædificata fuit [a] præſenti anno menſe octobri a Netto & a Ghiſlina uxore olim Albertini de Petriſano civibus Bononienſibus eccleſia ſanctæ Mariæ de Bethleem una cum adjuncto parthenone, ut inſervire poſſet pro uſu ſacrarum rerum, & pro domicilio ſanctimonialium, quæ ſubeſſent eremo Camaldulenſi, & ſequerentur veſtigia monialium ſanctæ Chriſtinæ de Tarviſio, itaut utraque domus tam Tarviſina, quam Bononienſis forent communes ad invicem, & in utroque tamquam in proprio ſanctimoniales poſſent monaſterio commorari, manu Guilielmi notarii. Situm erat hoc parthenon in territorio Bononienſi in curia Villæ-novæ, loco, qui appellabatur Trivium de Materatula. Anno 1212. univerſitas & collegium eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Billieme nominantur in charta [b] monaſterii ſanctæ Chriſtinæ de Bononia. De ipſo parthenone iterum ad annum 1214.

a Amiſſæ 258. A. 196.

b C. 33.

XXIII. Conſecratio ecc. SS. Hipp. & Laurentii de Faventia.

Bernardus epiſcopus Faventinus eccleſiam ſanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia hoc anno dedicavit; die autem prima aprilis ipſe & Joachim præpoſitus canonicorum cum conſenſu ceterorum promiſeruot Martino priori Camaldulenſi & Mainecto abbati dicti monaſterii ſe occaſione hujus conſecrationis non imminuturos vel ablaturos jus aut honorem eremi Camaldulenſis & dicti monaſterii ſub pœna dimidiæ libræ auri [c], manu Benevenienſis notarii. Similem ſponſionem faciebant alii epiſcopi, quando evocabantur ad conſecrationem baſilicarum vel altarium a monachis. Videatur inſigne exemplum apud Muratorium [d] Almeradi epiſcopi Dracomarienſis, qui ſeculo præterito profeſſus fuit, nihil libertati monaſterii Tremitenſis velle ſe detractum iri, quod eam eccleſiam ipſe conſecravit. Refert conſecrationem eccleſiæ ſanctorum Hippolyti & Laurentii & Tonduccius; electus poſtea fuit ipſe Bernardus in epiſcopum Papienſem anno 1198. octavo kalendas julii, cujus electionis inſtrumentum produxit Campius [e] in hiſtoria eccleſiaſtica Placentiæ.

Henrici Faſſi legati imperialis in Thuſcia ſententia pro eremo Camaldulenſi, qua monachos Camaldulenſes induxit in poſſeſſionem aliquorum bonorum, & eccleſiæ ſancti Angeli plebeii ſancti Martini, extat ad hunc annum in eodem tabulario Fontis-boni [f]. Jacobum priorem monaſterii ſancti Bartholomæi de Anglario exhibet alia charta ejuſdem archivi [g].

c §. Promiſſio 68. A. 2. 31.

d T. V. col. 1037.

e T. II. pag. 376.

f §. Sententia 5. A. 2. [illegible]

g §. Amiſſæ 257.

Ann. Chr. 1197.

XXIV. Altera ſollemnis conſecratio ecc. Avellanenſis.

Sollemni ritu conſecrata fuit præſenti anno die trigeſima-prima menſis auguſti eccleſia ſanctæ Crucis Fontis-avellanæ a Gentili legato eccleſiæ Romanæ, tredecim epiſcopis præſentibus, ut addiſcimus ex ſequenti monumento appoſito ad calcem pervetuſti codicis membranacei, qui lectionarium antiquum continet ad uſum olim ejuſdem monaſterii.

Anno Dominice incarnationis M. C. XCVII. *pridie kalendas ſeptembris tempore domini Celeſtini pape* III. *& glorioſiſſimi Henrici Romanorum imperatoris*

Ann. Chr. 1197.

ratoris anno eorum VII. *conſecrata eſt eccleſia ſancte Crucis Fontis Avellane, preſente domino Gentili venerabili ſancte Romane eccleſie legato, a domino Rainerio Caſtellano, & Viviano Peruſino, Ugone Urbinati, Alodoro Callenſi, Munaldo Fanenſi, Nicolao Foroſimphronienſi, Jordano Humanato, Attone Camerinenſi, Grunaldeſco Heſino, Vidone Aſſiſinati, Marcho Eugubino & Ugone Nucerino venerabilibus epiſcopis, Henrico & Senogalienſi electo aſſiſtente.*

Altare majus conſecratum eſt in honorem ſancte & individue Trinitatis & ſancte Crucis & beate Marie ſemper virginis, & ſancti Andree apoſtoli, & ſancti Stephani protomartyris, & ſancti Laurentii levite & martyris, & omnium Sanctorum. In eodem reliquie condite ſunt de filis veſtimenti ſancte Marie, & de manna ſepulcri ſancti Johannis evangeliſte, & reliquie ſanctorum martyrum Stephani pape, & Vincentii epiſcopi, & Eleutherii, & Pontiani epiſcoporum martyrum, & Gregorii epiſcopi & martyris, & ſanctorum Criſanti & Darie, Primi & Feliciani, Maximi & Archelai, Benigni, Bonifacii, Nerei & Archilei, & Aquile & Priſcille, & quadraginta martyrum, Agnelli abbatis, & Petri, & aliorum plurimorum Sanctorum. Et additum eſt de lacte & capillis ſancte Dei genitricis, & de ligno Crucis.

Altare, quod eſt a dextra parte, eſt conſecratum ad honorem ſanctorum apoſtolorum Petri & Pauli, & ſancti Johannis evangeliſte, & ſancti Martini epiſcopi & confeſſoris, & ſancte Cecilie virginis & martyris.

Altare, quod eſt a ſiniſtra parte, eſt conſecratum ad honorem ſancte Trinitatis, ſancti Jacobi majoris, & ſancti Bartholomei, & beati Barnabe apoſtoli, & ſancti Ubaldi epiſcopi & confeſſoris, & ſanctarum virginum Agnetis & Lucie. Et hic ſunt de reliquiis ſancti Andree, & ſancti Cataldi.

Altare, quod in confeſſione eſt medium, conſecratum eſt in honorem ſancte Marie, & ſancti Michaelis, & ſancti Johannis Baptiſte, quod altare iſtas continet reliquias, præter antiquas, quas in medio reperimus reliquias, ſancti Laurentii martyris, item ſancti Felicis pape, item ſancte Lucie, item XL. *martyrum, item ſancti Johannis Baptiſte pulveris, item ſancti Felicis confeſſoris in Pincis. Antique iſte ſunt, ſancti Antonii martyris, ſancti Stephani pape & martyris, ſancti Alexandri pape & martyris, ſancti Agnelli abbatis Neapolitani, ſancti Eleutherii epiſcopi & martyris, de ſanguine ſancti Bonifacii martyris, de lapide ſepulcri Domini.*

Altare dextrum confeſſionis conſecratum eſt in honorem ſancti Thome martyris & ſancti Blaſii, & ſancti Georgii, & ſancti Claudii, in quo reliquie continentur ſancti Thome martyris, de ligno Crucis Domini, de ligno, quod Dominus propria manu plantavit, item XL. *martyrum, & aliorum plurimorum.*

Altare ſiniſtrum confeſſionis conſecratum eſt in honorem ſancti Auguſtini, ſancti Matthei apoſtoli, ſancti Nicolai & ſancti Benedicti, ſanctorum Mariani & Jacobi, & Migdii, in quo reliquie continentur ſancti Auguſtini, de manna ſancti Sepulcri ſancti Nicolai, ſanctorum martyrum Stephani & Urbani pape, & de ſancti Benedicti oſſibus. Laus ſit tibi Chriſte, quoniam explicit liber iſte. Deo gratias, amen.

XXV. Emendantur Ughellii & Jacobilli errores quoad hujuſmodi conſecrationem.

OPE hujus monumenti plures emendantur in Italia ſacra Ughellii errores. Julium cardinalem conſecraſſe eccleſiam Avellanenſem ipſe ſcribit, cum ea conſecrata fuerit a tredecim finitimarum eccleſiarum epiſcopis, præſente non Julio, ſed Gentili venerabili S. R. E. legato. Vidimus alibi non ſemper legatos Romanæ eccleſiæ fuiſſe etiam cardinales, quare

nil

nil mirum, ſi inter purpuratos hujus temporis patres non reperiatur nomen Gentilis. De Rainerio Caſtellano ſeu Tiphernate epiſcopo plura digeſſimus ad annum 1163. idem epiſcopus circa hæc tempora conſecravit una cum Amadeo Arretino antiſtite eccleſiam & eremum Camaldulenſem de Fleri in Cortonenſi territorio. De Viviano Peruſino, & Ugone Urbinate epiſcopis nihil eſt quod dicamus. Alodorus Callienſis ipſe eſt, quem Alodericum Ughellius vocat, abbatem olim monaſterii ſancti Geruntii; typographi autem errore ſactum fuerit, ut in ejus elogio apud eumdem Ughellium ſcriptum fuerit ipſum conſecrationem ſanctæ Crucis Fontis-avellanæ ſua præſentia condecoraſſe anno 1211. nec multo poſt ſuperſtitem fuiſſe. Munaldum Fanenſem & Nicolaum Foro-ſempronienſem recte agnovit Ughellius. Jordanum Humanatenſem videbimus ad annum 1199. ſuperfuiſſe. Actonis autem Camerinenſis, de quo præter conſecrationem hujus eccleſiæ nihil refert, monumentum attulimus ad annum 1195. qui etiam memoratur ad annum 1192. in libro rubeo ſignato B. ſtatuti Fabriani ad paginam C. XLII. Grimaldum vocat Ughellius epiſcopum Æſinum, qui Grunaldeſcus dicitur in noſtro monumento; ipſum monachum Avellanenſem facit Jacobillius; ita & Tutonem appellat epiſcopum Aſſiſinatem, qui in pagina noſtra nominatur Vido. Marcum Eugubinum monachum ſancti Benedicti de Avellana ſedem epiſcopalem obtinuiſſe anno 1193. ſcribit; ſed jam Sartius noſter [a] & monaſterium Avellanenſe nunquam titulum geſſiſſe ſancti Benedicti, ſed ſanctæ Crucis a ſua origine, & Marcum anno dumtaxat 1195. inter menſem junium & inter diem vigeſimam-quintam julii ad eam cathedram evectum demonſtravit. Ugo epiſcopus Nucerinus erat ob dimiſſionem hujus eccleſiæ ſactam ab Anſelmo Fulginate ſimul & Nucerino epiſcopo. Demum diſcimus ex allato monumento præſenti anno electum fuiſſe in Senogallienſis eccleſiæ epiſcopum Henricum, quam rem ignoravit Ughellius, errore pariter typographorum ſcribens ipſum interfuiſſe conſecrationi eccleſiæ Avellanenſis anno 1163.

a *De epiſc. Eugub. pag.* 127.

Præter Ughellium corrigendus eſt Jacobillius [b], qui eccleſiam Avellanenſem dedicatam fuiſſe aſſerit a cardinale Guidooe Pare Gallo monacho Ciſtercienſi, Marchiæ & Lombardiæ legato & epiſcopo Præneſtioo. Sed & Amianus in memoriis hiſtoricis urbis Fanenſis loqueos de Monaldo epiſcopo Fanenſi in plures falſas ratiocinationes gravioreſque errores incidit, dum ſcribit Monaldum anno 1197. adſtitiſſe conſecrationi eccleſiæ ſanctæ Crucis de Avellana, quæ ædificata fuit, inquit, a cardinale Guido Parte monacho Gallo Ciſtercienſi, ſi præſtanda ſit, ſubdit, fides Jacobillio, dum Ughellius ædificationem tribuit Julio cardinali, & Compagnonius in ſua Regia Picena legatum Guidonem non memorat, neque Ciacconius in vitis Cardinalium de cardinale Guidone mentionem ingerit. Miſſis ſactis hujuſmodi erroribus conſecratio tribuenda eſt una cum ceteris epiſcopis Gentili legato ſanctæ Romanæ eccleſiæ.

b T. *III. pag.* 347.

Prior Avellanenſis cœnobii tempore, quo dedicata fuit præſata eccleſia a dictis epiſcopis, erat Albericus, qui anno 1195. in locum Marci fuerat electus. Alberici prioris nomen legitur in ſequenti pagina, quam in ſuo de epiſcopis Eugubinis opere protulit Sartius [c]. *In nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti a nativitate ejuſdem anno mill. cent.* LXXXXVII. *tempore Celaſtini pape & Henrici imperatoris die* IV. *exeuntis menſis martii indictione* XV. *Foro-ciniſcbi. Pagina refutationis & renuntiationis, quam facio ego Tedaldus filius Viviani de Pepo vobis donno Alberico priori ſancte Crucis Fontisavellane ..... refuto & renuntio quidquid habeo vel ha-*

a *Paz.* 140.

ANN. CHR. 1197.

bui ego vel alii pro me in colle Silveſtri poſitum in curte Vallis ree &c. Alberici prioris nomen perſeverat in chartis Avellanenſibus uſque ad annum 1201. anno enim ſequenti 1202. nomen apparet Nicolai prioris. Johannes tamen, de quo multa diximus ad annum 1108. prior & ipſe dicitur eccleſiæ ſanctæ Crucis Fontis-avellanæ ad annum 1192. & dictum videbimus ad annum 1199. & conjicimus ipſum fuiſſe quaſi priorem generalem congregationis Avellanenſis.

XXVI. Chartæ Vangaticienſes, Bononienſes & S. Victoris.

AZO marchio Eſtenſis in poſſeſſionem miſit hoc anno Livaldum priorem ſanctæ Mariæ ad Carceres paſculi in curia Palſi. *Die* autem V. *exeunte menſe junio*, præſentibus Piſtore Vicetino epiſcopo, Gerardo præpoſito, aliiſque, ipſe marchio inveſtituram fecit eidem Livaldo omnium poſſeſſionum ad Eſtenſem domum pertinentium, quas eccleſia ſanctæ Mariæ ad Carceres tunc temporis, ſorte minus juſte, obtinebat, ad hoc, *ut prædictus prior & ejus fratres eorumque ſucceſſores, Leo dante, perpetuo debeant in hoſpitum receptione & infirmorum cura uberioribus eleemoſynis, ſicut prius bene & laudabiliter faciebant, attentius vigilare. Actum in ſolario hoſpitum ſanctæ Mariæ ad Carceres*. Chartas edidit Muratorius [a] in Antiquitatibus medii ævi ſibi a Canneto noſtro traditas.

[a] T. III. col. 595.

Gerardus abbas ſancti Michaelis de caſtro Brittorum cum voluntate Martini priori, nempe Camaldulenſis generalis præſidis, & Jacobi vicarii ſeu majoris eremi, & Ruſtici monachi, ſubſcribentibus etiam monachis & converſis ſui cœnobii, obſtrinxit fidem ſuam Euphroſinæ abbatiſſæ parthenonis ſanctæ Chriſtinæ de Septem-fontibus, quod nunquam moleſtiam ingeret vel infirmabit permutationem, factam de communi conſenſu, eccleſiæ ſancti Andreæ in Baſiliano, quam monaſterium ſancti Michaelis tradiderat parthenoni ſanctæ Chriſtinæ pro eccleſia ſancti Johannis de Fontana, quam viciſſim parthenon ſanctæ Chriſtinæ tradiderat cœnobio ſancti Michaelis, juxta ſententiam latam a Lupicino ſacri palatii judice & poteſtate Medicinæ. Compoſitionis & conventionis paginam damus ex tabulario ſanctimonialium ſanctæ Chriſtinæ de Bononia, confectam *anno Domini milleſimo centeſimo nonageſimo ſeptimo* III. *nonas decembris mortuo Enrico imperatore indictione* XV. Scilicet obierat die 28. ſeptembris hujus anni Henricus VI. imperator. Ante ejus obitum, *anni ſunt* M. C. XCVII. *Henrico imperatore & rex Cicilie regnante menſe junius indictione* VX. nempe *quinta-decima*, in charta autographa tabularii ſancti Blaſii de Fabriano Perfectus II. hujus nominis legitur. Gualfredi abbatis ſancti Victoris ſucceſſor, qui recepit loco pignoris terras & vineas. Inter latifundiotum latera nominantur eccleſia ſancti Vincentii, foſſatum canonicæ, ſtrictum Zigiæ, ferra Gallulæ, eccleſia ſancti Martini.

XXVII. De eccl. S. Mariæ de Arzilla in Fanenſi diœceſi, & de inſtitutione canonicorum ordinis S. Marci.

AN eccleſia ſanctæ Mariæ-novæ Fanenſis, quam confirmatam videbimus anno 1237. abbati & conventui monaſterii ſancti Apollinaris in Claſſe Camaldulenſis ordinis, ut loquitur Gregorius IX. in diplomate Claſſenſibus monachis eo anno conceſſo, eadem ſit cum eccleſia ſanctæ Mariæ de Arzilla, in qua hoc anno ordo canonicus erat inſtitutus, & beati Auguſtini regula obſervabatur, incompertum eſt, licet ſubdubitemus diverſam potius fuiſſe, & quidem eccleſiam ſanctæ Mariæ-novæ in urbe extitiſſe, eccleſiam autem ſanctæ Mariæ in Arzilla fuiſſe in diœceſi. Quidquid ſit, Berardum Arzillenſem priorem ejuſque fratres ex apographo Claſſenſis cœnobii hoc anno IV. *idus ſeptembris ex Laterano per manum Cencii ſancte Lucie in Orthea diaconi cardinalis & camerarii*, Cœleſtinus III. Romanus pontifex, undecim S. R. E. cardinalibus ſubſcribentibus, ſub beati Petri protectione ſuſcepit, recenſens eorum eccleſiæ bona; locum

eum nimirum, in quo præfata eccleſia ſita eſt, quam nobilis vir Valterus comes Fanenſis provida deliberatione conſtruxit, & ei ſubſcriptas poſſeſſiones conceſſit, nempe hoſpitale, quod eſt prope eccleſiam dictam, capellam ſancti Jacobi cum hoſpitali, conſtructam propriis expenſis ab eodem comite, domum in civitate Fanenſi cum novem hortis, vineam in plano burgi, omnes vineas, quæ fuerunt de dote Adjutæ. In Malliano vineas, quas idem comes acquiſivit ab Hugone duce, campum in loco paludis, alium juxta litus maris, alioſque, quos enumerat. Valterus comes Fanenſis ex familia Walterefca nominatur ad annum 1185. [a] ab Amiano in memoriis Fanenſibus.

[a] P. I. pag. 158.

„ Hoc anno menſe auguſto [b] Rainerius, facile comes de Corneto, donavit pro remedio animæ ſuæ Jacobo priori eccleſiæ ſancti Johannis baptiſtæ inter ambas Paras ejuſque ſucceſſoribus omnia, quæ habebat & tenebat a ſerra, quæ continetur ſupra Vieza ad montem Juſti, & a ſerra de Valbona ad montem Hocri de patrimonio; manu Bonafide notarii; " ut legitur in excerptis Fontis-boni confectis a Baroncinio.

[b] Amiſſe 350. A. 2. 40.

Referenda eſt ad hunc annum conſtructio & poſitio primarii lapidis eccleſiæ ſancti Marci in Mantuana urbe, cui primum per quatuor fere ſecula inſerviere canonici regulares, qui ejuſdem ſancti evangeliſtæ patrocinium & nomen ſibi adſciſcentes, dicti propterea canonici ordinis ſancti Marci, aliorum canonicorum Portuenſium Ravennæ nomen & inſtituta ſuſcepere; poſtremis vero ſeculis, anno ſcilicet 1584. a Guilielmo Gonzaga duce Mantuæ poſt canonicos vocati Camaldulenſes monachi ad hanc diem divinis officiis & miniſteriis ſedulo inſiſtentes ſerviunt. Ipſius canonicæ domus & eccleſiæ hæc fuerunt ex monumentis exiſtentibus in tabulario ejuſdem loci primordia. Quidam presbyter Albertus, qui morabatur in capella monaſterii ſancti Andreæ ejuſdem urbis tamquam frater beneficiatus ipſius cœnobii, ea lege in eodem loco reſidebat, ut ſe neque obtuliſſet, neque habitu monaſtico indui ſiviſſet, neque profeſſionem aut obedientiam abbati feciſſet, ſed libere poſſet ire ad quemlibet locum regularem vel irregularem cum omnibus ſuis libris pro ſui voluntate, abbate inconſulto, ſicut convenerat mutuo contractu facto inter illum & abbatem. Aderant cum Alberto Daniottus & Bogajolus, aliique fratres, aderant & Alberga, Romagna, aliæque ſorores, liberi & liberæ, neque per converſionem adſtricti vel adſtrictæ alicui domui; cupiebant tamen locum novum conſtruere, ubi Deo ſervire valerent. His ergo viris & mulieribus, ſed præſertim Alberto, ad hoc ut inſtrueret fratres religioſe vivere, & hortaretur fideles bene facere, ac loco noviter per ipſum ædificando *anno* M. C. XCVI. *indictione* XIV. *currente die lune* IX. *menſis aprilis exeunte*, hoc eſt anno antecedenti, Jacobus de Antelmo, conſentientibus uxore ſua Berta, & Acerbo de Ripalta fratre Bertæ, ac nepote Viderſio in eccleſia ſanctæ Mariæ matris Domini dono dedit quaſdam vineas in Monticellis apud Taſcam de Lodoyco, ut ſupra ipſas ædificaretur eccleſia ad honorem Dei & ſanctæ Mariæ virginis & ſancti Marci evangeliſtæ, quodcumque patronatus jus remittendo. Domafollis autem alter benefactor aſſociavit ſe prædictæ virorum congregationi, ſimulque ambo ſe contulerunt ad Henricum electum epiſcopum Mantuanum in præſentia canonicorum ejuſdem eccleſiæ *anno* M. C. XCVI. *indictione* XV. *die jovis menſis januarii penultimo* (uſurpatur hic annus Venetus vel Florentinus, qui ſtilo communi erat M. C. XCVII.) & petierunt humiliter, ut ſibi concedere dignaretur primum lapidem ad eccleſiam ædificandam, apud quam viverent fratres & ſorores ſecundum ſtatuta apoſtolorum & ſancti

ANN. CHR. 1197.

ſancti Auguſtini, ſtabiliter determinando, ut hæc domus eſſet caput per ſe, & non ſubdita alteri eccleſiæ, niſi Mantuano epiſcopo, cui fratres quotannis ſolvere deberent pro canone libram unam ceræ in feſto ſancti Martini, de cetero libera foret a quacumque exactione; fratres de gremio ſuo eligerent ſibi prælatum confirmandum ab epiſcopo Mantuano, cui per manum & oſculum ſine juramento obedientiæ honor exhiberetur, ad ipſum quoque ſpectaret canonica correctio; iidem fratres ſacrorum ordinum beneficium obtinerent ab eodem epiſcopo Mantuano, ſin vero ipſe ordinationem non celebraret, poſſent cum ejus licentia quemcumque adire epiſcopum; prior demum eligeret ſibi in præpoſitum, quem mallet. Tunc Henricus Mantuanus electus aſſentientibus ſuis canonicis conceſſit primarium lapidem, petitamque eccleſiæ libertatem donavit. Longo autem ſui regiminis tempore optime de ea familia meritus fuit; & *anno* M. CC. XXIII. *die* IX. *exeunte majo indictione* XI. decrevit, ut domus a ſe ædificata ſuper terras eccleſiæ ſancti Marci poſt ſui ipſius deceſſum pertineret ad eamdem eccleſiam & non ad epiſcopatum Mantuanum.

Anno ſequenti M. C. XCVIII. *die veneris nono exeunte julio*, præſente & ſuadente eodem epiſcopo Henrico, Stephanus Sturbiadi Mantuæ poteſtas in publico conſilio urbis Mantuæ tradidit & indulſit prædictæ eccleſiæ ſancti Marci ad petitionem ejuſdem presbyteri Alberti ejuſque confratrum pleniſſimam libertatem & exemptionem ab omnibus exactionibus & oneribus, liberans tam perſonas, quam res a quocumque gravamine per conſilium aut urbem imponendo.

Innocentius III. *anno* M. CC. VI. *pontificatus* ſui *nono* XV. *kalendas februarii* confirmavit ex Urbe eidem Alberto presbytero & magiſtro regulam canonicam, quam didicerat & ſuſceperat a fratribus ſanctæ Mariæ de Portu, approbatam olim per Paſchalem II. Rom. pont. excepta aliqua mutatione ratione victus, veſtitus, ſilentii & modi jacendi. Inſeritur bullæ pontificiæ ordo vivendi eorumdem canonicorum ſancti Marci, quem Deo ſpondebant, quique per extenſum una cum privilegio Innocentii, & cum ceteris tum ſuperioribus, tum inferius illuſtrandis paginis reperitur ad calcem Appendicis hujus voluminis. Correxit aliquantulum in quibuſdam eam regulam Honorius III. & rurſus moderatus eſt Gregorius IX. die prima ſeptembris pontificatus ſui anno quinto, quæ integra legitur in noviſſima Bullarii Romani editione [a].

[a] T. III. pag. 168.

Eodem pariter anno apoſtolicum indultum conceſſit idem Romanus pontifex Innocentius ipſis fratribus de Pœnitentia ſancti Marci Mantuæ, quos appellat fratres *Calendarios* eccleſiæ ſancti Marci, ne poſſent cogi per poteſtatem & commune Mantuæ ad deferendum arma, vel ad militandum in exercitu, vel ad recipienda publica officia civitatis, vel demum ad ſolvendas collectas, & impoſitiones, ipſos omnino ab iis oneribus immunes decernens *ſecundo kalendas junii* ex urbe Peruſii.

Honorius quoque III. ex Laterano *anno ſecundo* ſui *pontificatus ſecundo nonas aprilis*, hoc eſt anno M. CC. XVIII. confirmavit donationem loci factam a Jacobo cum Berta uxore, & libertatem conceſſam ab Henrico Mantuano epiſcopo. Quo etiam anno ante paucos dies, hoc eſt IV. *kalendas aprilis* eiſdem priori & canonicis ſcribens, ratam habuerat donationem eccleſiæ ſancti Cataldi, quam Henricus epiſcopus ſuppoſuerat eccleſiæ ſancti Marci. Quoad eccleſiam ſancti Cataldi ejuſque inſtitutionem legitur in tabulario ipſius monaſterii Sigifredum Mantuanum epiſcopum *anno* M. C. LXXXVIII. *indictione* VII. *die jovis* V. *intrante menſe octobris* ex canonica & porticu ſancti Petri de Mantua confirmaſſe eum locum

fratri-

fratribus & ſororibus hoſpitalis ſancti Cataldi, qui ipſum ad hoſpitalitatem exhibendam ædificaverant, ab omni eos exactione liberos declarando. Inter ceteros, qui ſubſcribunt poſt Sigifredum epiſcopum, legitur Burſo Mantuanus canonicus domini papæ ſubdiaconus; inter eos vero, qui adſuerunt, Petrus monachus ſancti Rufini. Idem Honorius ex Reate *idibus auguſti pontificatus* ſui *anno* X. privilegio ſuo communivit iiſdem canonicis domum ſanctæ Mariæ de Vincareto Foro-popilienſis dioœceſis; ſed de hac canonica domo ſeu monaſterio ad annum 1226. Ann. Chr. 1197.

Duodecimo kalendas junii pontificatus ſui *anno primo* Gregorius IX. facultatem fecit celebrandi tempore interdicti. Idem privilegium approbavit Gregorius X. *decimo-ſexto kalendas decembris pontificatus* ſui *anno primo*. *Anno* M. CC. LII. *indictione* X. rata habita fuit ſub Thoma de Ponzonis Mantuæ poteſtate a conſilio ejuſdem urbis exemptio conceſſa olim ſub poteſtate Stephano Sturbiado.

Alexander IV. *decimo-tertio kalendas junii anno ſecundo* ſui *pontificatus* eos exemit a ſolutione decimarum facienda Gregorio de Monte-longo electo patriarchæ Aquilejenſi, & commiſſa Caſtellano epiſcopo, tum propter damna bellorum ipſis fratribus illata, tum propter inundationes aquarum, tum demum quia fratres, qui in aliis domibus habitabant, fugere coacti a facie Eccellini de Romano ad canonicam ſancti Marci ſe receperant. *Quinto kalendas aprilis pontificatus anno ſecundo* Nicolaus papa IV. canonicos ſancti Marci ipſorumque monaſteria abſolvit a juriſdictione ordinariorum.

Floruit hæc congregatio per quatuor fere ſecula tum monaſteriorum, tum virorum frequentia celebris. Hæc porro monaſteria ſub eo ordine recenſebantur. Primum, quod caput fuit ordinis, erat illud ſancti Marci de Mantua, tum ſanctorum Johannis & Viti in burgo, ſancti Georgii ſuburbii Mantuæ; ſanctæ Trinitatis de Mutina, ſanctæ Pelagiæ de Cremona, ſanctorum Petri & Marcellini de Bononia, ſancti Spiritus monialium de Verona ſeparatum ab ordine anno 1354. per Omnibonnm abbatem ſanctæ Mariæ in Organo; monaſterium Religionis-veteris de Parma, ſancti Thomæ in Berico virorum & mulierum de Vicetia, ſancti Bartholomæi in Poſterula ejuſdem urbis, ſancti Euſebii de Seraſico, & ſanctæ Mariæ de Fontana Vicetinæ dioœceſis, ſancti Antonii de Coneglano, ſanctæ Perpetuæ de Faventia, ſancti Leonardi de Monte-donico Veronæ unitum anno 1236. congregationi ipſorum canonicorum, ſancti Franciſci, ſanctæ Mariæ de caſtro Ferino Veronenſis dioœceſis, ſanctæ Mariæ de Paneinſacco, Omnium-ſanctorum de Valdagno, Duodecim Apoſtolorum de Cremona, ſanctæ Mariæ de Credario Mantuæ, ſanctæ Mariæ Virginum de Venetiis ſanctimonialium, ſancti Apollinaris de Gambara, ſanctæ Mariæ Scardavillæ de Meldula, ſanctæ Mariæ de Vincareto, ſancti Petri, ſancti Pauli de Cæſena, ſancti Johannis in Siliceto de Foro-livio, ſanctæ Mariæ de Succurſu Terræ-arſæ Patavinæ dioœceſis, ſanctæ Mariæ Sarmatiæ de Capitello ejuſdem dioœceſis, ſancti Cataldi de Armanorio Mantuanæ dioœceſis & ſancti Spiritus ejuſdem urbis. Martinus epiſcopus Mantuanus *anno* M. CC. LII. *indictione decima* XI. *kalendas ſeptembris domini Innocentii papæ* IV. *anno* X. facultatem fecit canonicis ſancti Marci transferendi ſe ad locum ſancti Matthæi in Miliareto extra urbem Mantuanam in ipſorum fundo propter breve & arctum priſtini loci ſpatium; ſed primam habitationem incolere perſeverarunt. Raymundus patriarcha Aquilejenſis *anno* M. CC. LXXXIV. *indictione* XII. *die* V. *intrante junio* ex Utino quadraginta annos conceſſit indulgentiæ viſitantibus eccleſiam ſancti Marci

ANN. CHR. 1197.

ci die. feſto ipſius & alios quadraginta die octava. Hanc confirmavit Ludovicus Scarampus cardinalis & patriarcha Aquilejenſis anno M. CCCC. LV. Paganus itidem patriarcha Aquilejenſis ex Placentia XII. *kalendas januarii anni* M. CCC. XXII. *indictione* V. triginta dierum indulgentiam dilargitus eſt iis, qui intereſſent prædicationibus fratrum ordinis ſancti Marci, alias concedens fratribus & ſororibus ejuſdem ordinis. Michael Sola epiſcopus Boſanenſis de licentia vicarii capitularis eccleſiæ Mantuanæ conſecravit altare, quod erat in parte dextera eccleſiæ ſancti Marci, quodque erat locus ſororum ejuſdem monaſterii, ſub invocatione beatæ Mariæ Magdalenæ, dilargitus indulgentias die dedicationis ejuſdem altaris, quæ fuit XIV. *intrante majo die jovis anni* M. CC. LXXXVI. *indictione* XIV. Exierunt moniales ex hoc loco anno 1508. decreto pontificio, liberumque altare reliquerunt canonicis ſancti Marci. Demum Bonifacius Corphinienſis epiſcopus, Raphael Nebbienſis, Vincentius Maranenſis, Vitalis Amaſenus, Angelus Accienſis epiſcopi omnibus, qui viſitarent eccleſiam ſanctæ Mariæ Magdalenæ juxta civitatem Mantuæ, quadraginta dies de injunctis pœnitentiis relaxarunt *die* XX. *novembris anni* M. CCC. XXXII. *pontificatus domni Johannis papæ* XXII. *anno* XVII. Hæc pro notitia canonicorum ordinis ſancti Marci, quorum plura monaſteria una demum cum ipſorum principe ſub variis annis ad Camaldulenſium reformationem tranſierunt, Sed de iis ſuis locis.

ANN. CHR. 1198. XXVIII. Innocentius III. pp. Camaldulenſem congregationem ſub apoſtolica protectione ſuſcipit.

DEFUNCTO Cœleſtino III. Romano pontifice die octava januarii hujus anni vel melius ſeptima, cum *quidam cardinalium ſe contuliſſent ad Septaſolium monaſterii Clivi-ſcauri, ut liberius & ſecurius ibi poſſent de ſucceſſoris electione tractare, Lotarius cardinalis diaconus ſanctorum Sergii & Bacchi cum quibuſdam aliis apud baſilicam Conſtantianam voluit deceſſoris exequiis intereſſe. Quibus honorifice celebratis ipſe cum illis ad præfatum locum acceſſit, & ipſa die* VIII. *januarii electus fuit Romanus pontifex*, ut habet auctor vitæ ipſius a Stephano Baluzio editus, deinde a Muratorio inter ſcriptores rerum Italicarum; aſſumptoque nomine Innocentii III. die vigeſima-ſecunda februarii conſecrationis munus accepit. Ampliſſimum is privilegium indulſit paucis a conſecratione ſua menſibus, ſcilicet *tertio nonas maji indictione prima incarnationis Dominicæ anno* M. C. XCVIII. *pontificatus* ſui *anno primo* Martino priori Camaldulenſi ejuſque congregationi, quo enumerantur monaſteria omnia, quæ tunc congregationem conſtituebant, & eremi Camaldulenſis diſciplinæ parebant. Quæ de novo recenſentur ſunt: In epiſcopatu Florentino eremus Buldronis; in epiſcopatu Lucano monaſterium ſanctæ Jucundæ; in epiſcopatu Auximano monaſterium ſanctæ Mariæ in Serra, quod potius erat in epiſcopatu Æſino, cum prope caſtrum Maſſaccii exſurgeret; in epiſcopatu Anconitano eccleſia ſanctæ Luciæ; in epiſcopatu Piſaurienſe monaſterium ſancti Vincentii, ſed facile legendum ſancti Decentii; in Tarviſino epiſcopatu monaſterium ſanctæ Chriſtinæ; in epiſcopatu Caſtellano plebs ſanctæ Mariæ in Soara. An tamen in ipſam plebem dominatum aliquando exercuerint Camaldulenſes, non conſtare ex chartis Fontis-boni aſſerit in chronico Baroncinius. De ipſa plebe aliqua dicentur ſeculo ſequenti. Demum recenſuit Innocentius in epiſcopatu Bononienſi eremum Bononienſem, nempe de Burellis. Præter alia indulta enuntiata in anterioribus apoſtolicis bullis, hæc ſpeciatim in Innocentiana leguntur: *Quicumque pro obſequio ſervorum Dei in eremo Camaldulenſi degentium ad aliquas partes perrexerint tam in eundo, quam in redeundo, ſeu etiam ſtando a nul-*

lo

lo penitus moleſtentur. Statuit inſuper, ut decimas laborum nullus ab ipſis exigere vel extorquere præſumeret, ſed liberam, auctoritate apoſtolica, facultatem fecit eas diſtribuendi hoſpitalibus monaſteriorum Camaldulenſium in uſus pauperum ſecundum antiquam eorum conſuetudinem. Indulſit, ut in congregationis prælatis inſtituendis & amovendis ſine contradictione fas priori Camaldulenſi eſſet ea ſervare, quæ ab ejus anteceſſoribus obtenta fuere. Ratas demum habuit libertates, immunitates, necnon antiquas & rationabiles conſuetudines eorum monaſteriis conceſſas & hactenus obſervatas, eaſque futuris temporibus illibatas manere ſancivit. Subſcriptione privilegium firmarunt poſt Innocentium treſdecim S. R. E. cardinales, & *datum* eſt *Romæ apud ſanctum Petrum per manum Rainaldi domini papæ notarii, cancellarii vicem agentis*, quod edimus ex autographo tabularii capituli Lucenſis. ANN. CHR. 1198.

IDEM Romanus pontifex die antecedenti ex Laterano ſcripſerat Ugoni epiſcopo Nucerino, & commiſerat ipſi reſtaurationem & reformationem in ſpiritualibus & temporalibus monaſterii ſancti Benedicti de Gualdo Nucerinæ diœceſis, quod jam vidimus ſub Clemente III. profeſſum fuiſſe diſciplinam eremi Camaldulenſis, quodque tunc a vicinis moleſtias patiebatur, facultatem ipſi epiſcopo faciens corrigendi, quæ emendationem mererentur, & opportuna ſtatuendi, ita tamen ut ex hac delegatione libertati ipſius monaſterii nullum detrimentum generaretur; quæ commiſſio reperitur inter Decretales epiſtolas ejuſdem Romani pontificis [a] veteris editionis, & etiam inter collectas [b] a Stephano Baluzio. Scilicet monachi Gualdenſes ferre non valentes gravamina & injurias, quæ ipſis a proximis poſſeſſoribus ingerebantur, ab apoſtolica ſede ſuppliciter expoſtulaverant, ut fas ſibi eſſet transferre ad loca tutiora monaſterium & habitationem ſuam, quam licentiam Innocentius ipſis conceſſerat peculiari bulla, quæ etiam ipſa legitur inter veteres epiſtolas [c], & pariter inter Baluzianas [d].

XXIX. Idem commendat Ugoni ep. Nucerino monaſterium de Gualdo.

a Pag. 597.
b Pag. 366 T. I.
c Pag. 40.
d Pag. 35. T. I.
e SS. Umbr. T. I. pag. 7.

Putat Jacobillius [e] ea occaſione monachos Gualdenſes ſancti Benedicti ſe recepiſſe Romam in cœnobium ſancti Pancratii; verum etiam paulo ante finem ſequentis ſeculi adhuc perſeverabat monaſterium ſancti Benedicti, & monachi cum abbate eum locum incolebant, ut colligitur ex vita beati Angeli eremitæ Gualdenſis, quam in medium proferemus; quare potius tranſtulerint Gualdenſes monaſterium ad locum parum remotum a primo, in quo degebant, ſed in ipſo oppido Gualdi, ut vidimus ſeculo præterito monachos Silvæ-mundanos licentiam obtinuiſſe a Leone IX. confirmatam poſtea ab Innocentio II. & ſeculo præſenti monachos ſancti Savini extra Piſarum urbem ex Ceraſiolo in Montionem cœnobia ſua tranſtuliſſe. Re enim vera idem Jacobillius tomo III. pag. 302. id præſtitum aſſerit a Gualdenſibus & a Gerardo eorum abbate circa annum dumtaxat 1251. quo deſerentes vetus incoluerunt novum poſitum & ædificatum in ipſa terra Gualdi.

DECIANENSIS monaſterii in territorio Caſtellano, cujus origines dedimus ad annum 1133. abbas erat hoc anno Nicolaus, cui *die tertia maji pontificatus* ſui *anno primo* Innocentius privilegium indulſit, ſuſcipiens ſub apoſtolica protectione ipſius monaſterium, & ſtatuens, ut ordo monaſticus ſecundum Deum & conſtitutiones Camaldulenſes ibidem obſervaretur, confirmans pariter quaſcumque poſſeſſiones, quæ præfatum monaſterium poſſidebat; videlicet locum, in quo monaſterium ſitum eſt, plebem ſancti Caſſiani, eccleſiam ſancti Petri, eccleſiam ſancti Pauli de Rione, eccleſiam de Agilone, eccleſias de Caſtro de Collalto, jus in ec-

XXX. Decianenſis monaſterii eccleſias recenſet & confirmat.

ANN. CHR. 1198.

cleſiam de Pappiano, eccleſiam de Tramoſcano cum ipſo caſtro, eccleſias de Planora, & ſancti Bartholomæi de Popani, quidquid habebat in plebatu ſancti Caſſiani; plebem ſancti Stephani juxta Tiberim, curtem ibidem; quidquid obtinebat in curtibus Belmontis de Petra-nigra, & in Mignano & in tota valle Sintiliani, & in Petra-longa; jus in eccleſiam ſancti Georgii, & in eccleſiam de Sintiliano, & in toto plebatu ſancti Stephani; eccleſiam de Terenzalla, & ſancti Blaſii prope ipſam, & ſancti Thomæ de Arretio; jura in eccleſias ſancti Laurentii, & Montis-acuti, & Caſe-novule, item hoſpitale de Caboe, & quidquid habebat in plebatu de Speline; eccleſiam de Vulterana, & curtem ibidem cum molendinis & domnicatis; quidquid poſſidebar in plebatu de Soara, eccleſiam ſancti Silveſtri de Anglari, & quidquid obtinebat in ipſa curte, eccleſiam de Corzano, & quidquid erat juris ſui in plebatu Micciano; jus in eccleſiam de Biturita cum iis, quæ ibidem habebat, & alpes de Popani. Statuit præterea, quod nullus præſumeret exigere de cultis & animalium nutrimentis. Confirmavit immunitates, libertates & antiquas conſuetudines præſati monaſterii. *Datum Romæ apud ſanctum Petrum manu Raynaldi notarii cancellarii vicem agentis* cum ſubſcriptione ſex S. R. E. cardinalium, ejus privilegii ſynopſim habemus [a] ex copioſiſſimis indicibus Baroncinii.

a §. *Privilegia num.* 48. *A.* 2. 44.

XXXI. Mandat collectas fieri pro recuperatione Terræ-ſanctæ.

DECIMO-*tertio kalendas decembris* ſcripſit idem Romanus pontifex archiepiſcopo Piſano & epiſcopo Urbinati, Marino priori eremi Camaldulenſis, necnon priori canonicæ ſancti Frigdiani Lucenſis urbis circa erogationem pecuniarum pro locis ſacris de manu infidelium eruendis. Dederat nimirum ipſis in mandatis alia ſua epiſtola, ut ab epiſcopis, monaſteriis & eccleſiis pecunias colligerent pro ſubventione Orientalis provinciæ, ſeu ſacrorum locorum Paleſtinæ, quæ invaſa fuerant a Saracenis. Poſt collectam pecuniam mandaverat, ut eam ad ſe Romam tranſmitterent; verum id nimiis occupationibus preſſus ſcripſerat, eaque dumtaxat fuerat ejus mens, ut quanta foret collecta pecunia ſibi manifeſtaretur. Clarius ergo menſe novembri iidem ſcripſit, ut pecuniam collectam & congregatam in Terræ-ſanctæ ſubſidium per diœceſanos epiſcopos & per duos fratres, unum militiæ Templi, alterum Hieroſolymitani hoſpitalis, ab ipſis una cum epiſcopis deputatos facerent militibus & Cruce-ſignatis, non ad ſuperfluitatem, ſed ad neceſſitatem pro ſtipendiis miniſtrari. Quod vero reſiduum foret, converteretur in alias neceſſitates terræ Hieroſolymitanæ. Quam ferventiſſime ad ſubventionem & recuperationem Terræ-ſanctæ aſpiraret Innocentius, videndus cardinalis de Aragonia in ipſius vita apud Muratorium [b]. Superiorem autem epiſtolam edidit Baluzius [c] poſt veterem editionem.

b T. *III. pag.* 503.
c T. *I pag.* 241.

Demum die duodecima decembris confirmavit ex Laterano Camaldulenſibus ſpeciali bulla monaſterium ſanctæ Jucundæ de Obacula, ut legitur in archivo Fontis-boni [d].

d §. *Brevia* 7. *A.* 1. 47.

XXXII. Hoſpitale pro mulieribus in urbe Piſana ædificatum. De Villana fundatrice.

HOC *anno milleſimo centeſimo nonageſimo nono*, more Piſano, *indictione prima ſeptimo-decimo kalendas julii* Bernardus quondam Ildebrandi Pittini filius, & Villana ejus uxor & filia quondam Orſici donaverunt Ugucцioni Camaldulenſi monacho recipienti pro Martino priore Camaldulenſi, & pro eccleſia & monaſterio ſancti Salvatoris Camaldulenſis eremi terras & domos poſitas Piſis prope eccleſiam ſancti Laurentii de Rivolta, & prope alia loca, & Uguccio nomine ejuſdem Martini promiſit ædificaturum ſe ibidem hoſpitale ad opus pauperum mulierum, quod vocetur hoſpitale mulierum, in quo dicta Villana uxor prefati Bernardi debeat morari, & habere victum & veſtitum, & neceſſaria convenienter ſecundum conſuetudi-

ANN. CHR. 1198.

tudinem Camaldulenſis conventus; ſpopondit etiam ſe recepturum prædictum Bernardum in converſum vel monachum, prout ipſe elegerit, quando ſibi placuerit. *Actum Piſis fori porte prope eccleſiam ſancti Michaelis*, præſentibus donno Ubaldo hoſpitalario hoſpitalis ſancti Frigdiani, & donno Alberto monacho ſancti Michaelis. *Ego Mattheus de ſancto Iſidoro de porta maris domini Henrici Romanorum imperatoris judex ordinarius atque notarius* &c. Edidit ex archivo ſui monaſterii ſancti Michaelis Piſarum donationem & ſponſionem hanc abbas noſter [a] Grandius in appendice monumentorum ad epiſtolam de Pandectis, & in notis hnic monumento ſubjectis profitetur ſe neſcire, an hæc Villana eadem ſit cenſenda cum venerabili Villana, cujus in vita ſanctæ Gherardeſchæ Piſanæ viduæ & converſæ noſtræ ad numerum 68. apud Papebrochium in actis Sanctorum ſub die XXIX. maji ſit mentio, ubi etiam recitat in commentario prævio numero III. notam marginalem codici adſcriptam, in quo vita ejuſdem beatæ Gherardeſchæ continebatur, ſcilicet: *Nota, quod hæc Villana mirarum virtutum femina, de qua hic ſit mentio, fuerit avia Johannis de Cinquinis patris fratrum Bartholomæi, Jacobi & Franciſci Cinquinorum fratrum Prædicatorum;* quare etiam ex notitia communicata Papebrochio a Franciſco-maria Ceſſinio equite, quod Bartholomæus de Cinquinis in ordine Prædicatorum floruerit ad annum 1333. concludit idem celebris Actuum Sanctorum editor beatam Ghetardeſcham ad annum 1240. perveniſſe, quo illi coæva Villana potuerit vivere. Sed de Gherardeſcha alibi, ubi etiam ad rectiores calculos tempora Gherardeſchæ exigemus. An vero Villana memorata in ſuperiori documento eadem ſit cum beata Villana Gherardeſchæ cognita, in incertum etiam nos poſt Grandium relinquimus; non enim clare liquet ex vita Gherardeſchæ, an Villana affuerit vivens coram ipſa, an vero ei apparuerit poſt obitum. Hæc enim in ipſo capite habentur, quæ utroque modo poſſunt explicari. *Cum enim Villana oraret ante quamdam imaginem, quæſivit Gherardeſcha, quænam eſſet mulier orans, ab aſtantibus. Reſponderuntque illæ dicentes: Mulier iſta eſt domna Villana, quæ orat pro civitate Piſana. Statimque deſcendentibus illis de oratorio, acceſſit ibi multitudo apoſtolorum, patriarcharum, & angelorum habentes cereos accenſos in manibus. Iterum autem quæſivit ab eis Sancta; quare habent candelas in manibus? & reſponſo accepto, quod venerant cauſa proceſſionis fiendæ, quoniam exaudita erat oratio præfatæ Villanæ, vidit beatum Johannem evangeliſtam celebrare Miſſam in eccleſia illa; & poſt hæc iverunt omnes cum eis & Sancto, cum hymnis & luminaribus in vitam æternam, offerenres cereos ad pedes Dominæ noſtræ. Tunc Sancta vidit ibi damnam Villanam, & accepit ſignum a quodam, qui dixit ei: Ecce ſignum do tibi, ut credas omnia, quæ vidiſti. Ab hodie in die tertio domna Villana cum tribus candelis, ut ardeant in feſto annuntiationis beatæ Mariæ Virginis, veniet ad domum tuam; factumque eſt ita*. Præſenti anno ad minus Villana, cujus ſit mentio in prælaudato inſtrumento, viginti annos ætatis habebat. Gherardeſcha ſupererat ad annum 1269. Eo anno Villana fuiſſet nonagenaria. Potuit autem factum hocce contingere, decem, viginti & etiam triginta annis ante poſtrema tempora Gherardeſchæ. Illud unum monemus, ex ſuperiore pagina certum exemplnm peti jugalium converſorum, qui vivebant juxta conſuetudines Camaldulenſes; quam etiam ex eodem tabulario in Appendice recudimus.

Oriebantur de facili his temporibus controverſiæ occaſione ſepulturæ corporum defunctorum, qui dum viverent, in eccleſiis monaſticis ſepeliri teſtamentariis tabulis ſuis decernebant. Menſe aprili hujus anni [b] mota

 fuit

a *Pag.* 246.

b *Sententia* 6. *A.* 2. 43.

ANN. CHR. 1198.

fuit lis a presbytero capellano de Ceſa contra priorem monaſterii ſancti Quirici de Fojano Arretinæ diœceſis, cauſa cujuſdam mulieris defunctæ in domo ſpectante ad capellam Ceſæ, ſed quæ tumuli locum habebat in eccleſia ſancti Quirici, ac in ultima ſua voluntate declaraverat velle ſe ibidem ſepeliri. Auditis itaque utriuſque partis allegationibus, Johannes archipresbyter plebis ſanctæ Mariæ de Arretio delegatus ab epiſcopo Amadeo, in præſentia ejuſdem antiſtitis, definivit corpus mulieris tumulandum in præfata eccleſia ſancti Quirici, manu Boni notarii.

XXXIII. Charta monaſterii S. Mariæ ad Carceres.

REFUTANTE Bartholomæo de Villa Azoni marchioni Eſtenſi decimam in plebatu Vighizzoli, & refutante eodem Azone præfatam decimam in manu Gerardi Paduani epiſcopi, idem Gerardus inveſtituram fecit dictæ decimæ Livaldo priori monaſterii ſanctæ Mariæ ad Carceres. Eodem tempore Livaldus jure concambii inveſtivit Gerardum epiſcopum, Gerardus autem Azonem marchionem, Azo poſtremo Bartholomæum ad feudum de tota terra & poſſeſſionibus, quæ eccleſia de Careeribus habebat in plebatu Villæ. *Actum in palatio ſancte Marie ad Carceres*. Chartam produxit Muratorius in Antiquitatibus medii ævi [a].

a T. III. col. 216.

ANN. CHR. 1199.

XXXIV. Innocentius eremum Camaldulenſem privilegio communit.

INNOCENTIUS III. Romanus pontifex VI. *idus martii pontificatus* ſui *anno ſecundo* ex Laterano literas conceſſit hoc anno Martino priori Camaldulenſi, qua eremum & eccleſias ad ipſam ſpectantes vetavit, ne ullus præſumeret de cetero moleſtare ſuper iis bonis, quæ per annos quadraginta haud interrupte & legitime Camaldulenſes poſſederant, paterna ſollicitudine providens, ne jura ipſorum impedirentur. Extat hæc epiſtola apud Baluzium [b] poſt veterem editionem in collectione literarum ejuſdem Romani antiſtitis.

b T. I. pag. 340.

XXXV. Idem confirmat bona monaſterii S. Helenæ ad flumen Æſinum.

IDEM XIII. *kal. aprilis indictione ſecunda incarnationis Dominice anno* M. C. XCVIII. *pontificatus vero* ſui *anno ſecundo ex Laterano per manum Rainaldi domini pape notarii cancellarii vicem agentis* privilegium dilargitus fuit Nicolao abbati monaſterii ſanctæ Helenæ de Æſino flumine, quo confirmavit & numeravit ejuſdem cœnobii bona, quæ hujuſmodi ſunt: Locus ipſe, in quo præſatum monaſterium ſitum eſt cum omnibus pertinentiis ſuis; eccleſia ſancti Anſovini, eccleſia ſanctæ Mariæ de Montemorano, podium Caſtellionis, eccleſia ſancti Petri de Antiqua, eccleſia ſanctæ Mariæ de Panoda cum ipſo caſtro, eccleſia ſanctæ Agathæ de Foſſa-ceca, villa de Serra Madii de Urſo, eccleſia de Cumali-groſſo, eccleſia ſanctæ Crucis de Sturci, eccleſia ſancti Chriſtophori, eccleſia ſancti Angeli de Caſtello-actonis, eccleſia ſancti Johannis de Roſorio cum hominibus & poſſeſſionibus, eccleſia ſancti Paterniani, eccleſia ſanctæ Mariæ de Monticello-etari, eccleſia ſanctæ Crucis de Bracalia, eccleſia ſancti Angeli de Coriano, medietas caſtri Antichiæ, eccleſia ſancti Martini de Granita, eccleſia ſanctæ Mariæ de Lacu, eccleſia ſancti Marci, eccleſia ſanctæ Mariæ de Alvareto, homines & poſſeſſiones in Maſſaccio, eccleſia ſancti Mauritii, eccleſia ſancti Angeli ſuper Heremitam, eccleſia ſancti Angeli de Cambrorano, poſſeſſiones in caſtro Podii Cupræ cum hominibus, eccleſia ſanctæ Mariæ de Caranico, eccleſia ſancti Ægidii, ſilva Maceratæ, medietas caſtri Siſſiani, jus in eccleſiam ſancti Fabiani ejuſdem caſtri, villa Vallis-eccleſiæ, eccleſia ſancti Petri de Carpeneto, eccleſia ſancti Renuntii cum ipſo podio, quarta pars caſtri de Saſſone, poſſeſſiones, quæ dicuntur Actonis monachi, cum molendinis de Camporis, molendina in rota ſancti Paterniani, campus ſanctæ Helenæ cum molis, poſſeſſiones de Riccis, quæ ſunt in caſtro Forcluſe & Meragi; palatium in civitate

ANN. CHR. 1199.

vitate Æſina; jus in eccleſias ſancti Stephani de Ruvigliano, facile Rubelliano, in eccleſiam ſancti Sixti, plebis ſancti Eleutherii, ſancti Stephani juxta ipſam plebem, & ſancti Michaelis de Jugo; item in eccleſias de curte Laccule, ſancti Donati, ſancti Martini de Altavilla, in canonicam ſancti Angeli de Pinu, ſancti Chriſtophori de caſtro Forcluſe, ſancti Johannis Ficamarule, ſancti Laurentii de Merago, ſancti Petri de Roſorio, ſancti Michaelis de ipſo caſtro, ſanctæ Mariæ de Monte-bampoſo & Frondelloſo *&c.* Subſcripſerunt viginti S. R. E. cardinales privilegio, quod edimus ex authentico anni 1340. exiſtente in archivo ſancti Romualdi de Urbe.

XXXVI. Rainerio ep. Feſulano mandat, ut proceres de Galbina moleſtos eremo Camald. compeſcat.

PARITER *nono kalendas octobris pontificatus* ſui *anno ſecundo* Feſulano epiſcopo ſcribens idem Romanus pontifex ſignificavit conqueſtos fuiſſe apud apoſtolicam ſedem Camaldulenſes, quod prætextu cujuſdam chartæ factæ ſe neſcientibus ab eorum priore, filii Rainerii de Galbina caſtrum Caſtellionis cum ejus curia ſibi vindicaſſent, & Camaldulenſem eremum gravare non deſinerent. Se quidem olim cognitionem hujuſmodi cauſæ demandaſſe Arretino epiſcopo, ſed hunc ſuſpectum de ſtudio pro Camaldulenſibus recuſatum fuiſſe judicem ab iiſdem proceribus. Poteſtatem quoque Arretinorum propoſuiſſe judicium hocce ad ſe pertinere; demum Camaldulenſes ad apoſtolicam ſedem provocaſſe. Quapropter eidem Feſulano epiſcopo mandavit Innocentius, ut cauſam decideret cogendo partes per eccleſiaſticam cenſuram. Hæc delegatio legitur inter epiſtolas decretales ejuſdem Romani pontificis, & etiam inter collectas a Baluzio [a], poſt veterem editionem. In excerptis vero Baroncinii [b] legitur „ die XXI. novembris hujus anni Raynerium epiſcopum Feſulanum literis domini Innocentii papæ III. datis die XXIII. ſeptembris delegatum apoſtolicum „ judicem ad cognitionem cauſæ vertentis inter eremitas Camaldulenſes „ & inter filios Rainerii de Galbina, Albertum ſcilicet, Matthæum & „ Guillielminum, ſuper caſtro & curia Caſtellionis, quorum poſſeſſionem „ prætextu cujuſdam chartæ ſibi a priore Camaldulenſi, neſcientibus ipſis eremitis, factæ ſibi vindicabant, a qua cauſa nuper commiſſa epiſcopo Arretino, ſub excuſatione meſſium colligendarum, ſe ſubtraxerant iidem proceres & appellationem interpoſuerant, commiſiſſe per „ cenſuram, & compuliſſe, ut ii ad præſentiam ſuam apud caſtrum Campi-leonis venirent, tribuſque citationibus elapſis renuentes venire apoſtolica auctoritate excommunicaſſe, & ab eccleſia eliminaſſe, atque totam eorum ditionem interdicto eccleſiaſtico ſuppoſuiſſe, lata ſententia „ coram pluribus teſtibus. “ Charta ſacta a priore Camaldulenſi Placido filiis Rainerii de Galbina allata a nobis fuit ad annum 1187.

XXXVII. Idem epiſcopus concordiam ſtatuit inter priorem Camald. & monaſt. Agnani.

IDEM epiſcopus Feſulanus Raynerius tam delegatione ejuſdem Romani pontificis, quam vi compromiſſi in ſe facti a Martino priore Camaldulenſi ex una parte, & a Johanne abbate monaſterii ſanctæ Mariæ de Agnano diœceſis Arretinæ ex altera, conſenſu etiam Amadei epiſcopi Arretini, & fratrum Camaldulenſium & Agnanienſium, necnon patronorum ejuſdem monaſterii, Berlingerii ſcilicet, Alberti, Faroſi & Ubertini, in cauſa ſubjectionis dicti cœnobii eremo Camaldulenſi, pronuntiavit *abbatem de Agnano teneri in die ſancti Romualdi perſonaliter accedere ad concilium Camaldulenſe; ſi legitime impeditus fuerit, debere mittere honeſtiorem ex fratribus ſuis, niſi prior Camaldulenſis terminum concilii mutaverit; teneri deferre habitum album, ſequi ordinem, officium, orationes, inſcriptiones & cetera Camaldulenſis congregationis inſtituta; priorem Camaldulenſem recipere cum incenſo & aqua benedicta in ſuo monaſterio locisque ſibi ſubjectis, ſuſci-*

[a] T. I. pag. 457.
[b] §. Invalidæ 24. A. 2. 4.

ANN. CHR. 1199.

ſuſcipere fratres Camaldulenſes, ſicut ipſe & monachi ejus debent recipi in omnibus locis congregationis ; abbates electos Agnanienſes intra menſem teneri ſuper altare per librum & ſtolam promittere obedientiam ſub pœna officii & ordinis, & quinquaginta marcarum argenti, ſed liberam eſſe inſtitutionem & deſtitutionem abbatum dicti loci, in quibus ſeſe intromittere nullatenus deberet prior Camaldulenſis. Actum in eccleſia ſancti Gregorii, manu Melioris notarii. Johannes abbas Agnanienſis in locum ſuffectus fuerat Gregorii, de quo ad annum 1194. Fretus ipſe potentia, opibus & ampla ditione ſui cœnobii jugum ſubjectionis detrectabat. Sed alias inſequentibus temporibus concertationes abbatum hujus monaſterii cum prioribus Camaldulenſibus ſuis locis afferemus.

XXXVIII. Controverſia inter ep. Humanatenſem & abbatiam Valle caſtrenſem.

CONTROVERSIA altera vigebat inter epiſcopum Humanatenſem, & inter monaſterium Vallis-caſtri quoad eccleſiam ſancti Johannis Camurani, quæ ædificata erat in monte de Bucco. Lis delata fuerat ad Johannem ſancti Pauli (nempe de ſancto Paulo, tituli ſanctæ Priſcæ, & quem faciunt de nobiliſſima Columnenſium familia) apoſtolicæ ſedis cardinalem & Marchiæ legatum, cauſa appellationis, quam notaverat presbyter Adam clericus Tranſmundi abbatis Vallis-caſtri contra Sanguignum Humanatenſem epiſcopum electum, qui pluries in anno hoſpitium apud ipſam petebat, decimas, ſynodum, mortuorum teſtamenta, reverentiam & obedientiam epiſcopalem ab ea eccleſia & ab iis, qui ipſi inſerviebant, repetentem. Delegata fuerat poſt hæc cauſæ cognitio ad archidiaconum & ad archipresbyterum Anconitanæ eccleſiæ, ſed cum nondum apud ipſos incœpta fuiſſet cauſa, utraque pars compromiſit in presbyterum Gotium clericum dicti electi Camuranenſem, qui compoſuit inter partes controverſiam cum promiſſione tam epiſcopi una cum ſuis canonicis, quam Tranſmundi abbatis, ut legitur in charta, quam ex authentico tabularii ſancti Blaſii de Fabriano integram producimus in Appendice. Sanguignum epiſcopum Humanatenſem ignoravit Ughellius, qui cum electus præſenti anno appelletur, ſucceſſor datus fuit Jordano, quem ante biennium vidimus interſuiſſe conſecrationi eccleſiæ Avellanenſis. Tranſmundi abbatis Valle-caſtrenſis nomen legitur etiam in charta anni 1196.

Eidem monaſterio Valle-caſtrenſi ſuberat, vel certe Victoriano, nunc vero ſubeſt cœnobio noſtro ſancti Blaſii de Fabriano, eccleſia ſancti Stephani de Colcelli, cujus eccleſiæ præpoſitum Petrum legimus in charta donationis ipſi factæ hoc anno a Rainaldo filio Berti.

XXXIX. Lazarus abb. S. Apollinaris-novi de Ravenna arbiter inter monachos S. Severi & inter canonicos Portuenſes. De Aldebrando canonico.

LAZARUS abbas monaſterii ſancti Apollinaris-novi de Ravenna arbiter electus a Munaldo priore canonicæ ſanctæ Mariæ in Portu, & ab Uberto abbate monaſterii ſancti Severi in Claſſe controverſiam definivit ortam inter utrumque locum hoc anno circa bona, quæ ad canonicam Portuenſem, & circa ea, quæ ad monaſterium ſancti Severi pertinebant. Nominatur in hoc arbitrio *portus Gaj Cæſaris, qui modo vulgariter dicitur portus ganearum*. Ubertus erat abbas ſancti Severi, qui ſucceſſerat Jacobo. Subſcribunt definitioni poſt Munaldum priorem ſeptem canonici Portuenſes, quorum poſtremus Aldebrandus canonicus & ſubdiaconus. Anne ex hoc monumento expiſcari poteſt ætas ſancti Aldebrandi prius canonici Portuenſis, inde præpoſiti Ariminenſis, & poſtremo epiſcopi Foro ſempronienſis, quem aliqui, ut Ughellius, poſt Monaldum & poſt annum 1224. epiſcopatum obtinuiſſe ejus eccleſiæ ſcribunt? Papebrochius [a] e contra Cæſaris Clementinii veſtigia ſecutus ætatem ſancti Aldebrandi ad finem ſeculi XI. ſtatuit, ipſumque exiſtimat ſediſſe inter Fulcoinum ab anno 1076. & inter Gualfridum, cujus memoria extat ad annum 1140.

a *Act. SS. T. I. pag. 158.*

1140. conſecratumque fuiſſe forte a Gregorio VII. Romano pontifice. Fulcoinum vidimus epiſcopum Foro-ſempronienſem perveniſſe ad annum 1086. adhærentem eo anno partibus Guiberti antipapæ, adeoque ſupervixiſſe Gregorio VII. Præterea canonicorum Portuenſium inſtitutom aſſignandum eſt ad annum 1114. quo confirmata Petri Honeſti regula fuit a Paſchale II. Videtur itaque non potoiſſe Aldebrandus eſſe epiſcopus Foro-ſempronienſis deſinente ſeculo XI, & prius fuiſſe canonicus in cœnobio ſanctæ Mariæ in Portu Ravennæ, inde præpoſitus Ariminenſis, præſertim cum fere centenarius obierit in epiſcopatu. Quare credibilius eſt Aldebrandum fuiſſe electum epiſcopum Foro-ſempronienſem tantummodo poſt Nicolaum, qui anno 1197. uous fuit ex iis epiſcopis, qui interfuerunt conſecrationi eccleſiæ ſanctæ Crucis Fontis-avellanæ, & ante Ubertinellum, qui epiſcopus ejus urbis erat anno 1217. & ante Monaldum appellatum epiſcopum electum anno 1219. Poſt hunc itaque anoum 1199. quo erat adhuc canonicus Portuenſis, ad breve tempus præpoſitnram Ariminenſem obtinuerit, inde epiſcopatum Foro-ſempronienſem ad plures annos. Poſt Aldebrandi obitum *Fanenſis populus vicit civitatem Foro-ſempronienſem, & pro deſpectu aſportaverunt duas campanas de eccleſia ſancti Aldobrandi, & poſitæ in campanili Fanenſi non pulſabant*, ut habetur in vita ejuſdem ſancti. Hæc depopulatio urbis Foro-ſempronienſis facta a Fanenſibus contigit circa eumdem annum 1217. & ſub epiſcopatu Ubertinelli, ut teſtis, quoad tempus, eſt Honorius III. Romanus pontifex in bulla excommunicationis Faneoſium aono ſequenti 1218. apud Amianum [a]. Ante epiſcopatum, cum præpoſitus Ariminenſis eſſet Aldebrandus, populo prædicabat, *quod tunc non erant ordines Mendicantium*. Hæc quidem præciſam Aldebrandi ætatem non indicant, ſed declarant ſaltem paulo poſt ejus ævum excitatos fuiſſe hujuſmodi ordines. Ceterum confuſa eſt apud Ughellium ad hæc tempora ſeries epiſcoporum Foro-ſempronienſium, & conſulatur Amianus tum loco laudato, tum etiam in hiſtoriæ Fanenſis parte prima ad annos 1218. & 1219.

ANN. CHR. 1199.

a *App. T. II. pag.* XXVII.

XL. Chartæ ad varia monaſteria pertinentes.

BONINSEGNA poteſtas Arretinæ urbis hoc anno [b] die XXIV. novembris, habito conſilio Guidonis militis tunc camerarii prædictæ civitatis, & aliorum conſiliariorum omnium conſeoſu, pro amore Dei & reverentia ſanctorum martyrum Laurentini & Pergentini, remiſit in perpetuum presbytero Johanni rectori ejuſdem eccleſiæ omne datium & collectam exigendam a communi Arretii, recipiendo eccleſiam, rectores, & bona ipſius ſub protectione ejuſdem communis, manu Omneboni notarii. Ubertus rector ejus eccleſiæ legitur ad aonum 1160. [c] in excerptis Baroncinii. Raiocrius capellanus ad annum 1191. [d] Seculi ſequentis initiis hæc eccleſia data fuit Camaldolenſibus, qui monaſterium ſub titulo prioratus prope ipſam ædificarunt.

b §. *Amiſſa* 265. *A.* 208.

c *Ibidem* 202.

d *Ibidem* 243.

Azo Eſtenſis marchio pro permutatione domus in Atheſte poſitæ, quam Livaldus prior ſanctæ Mariæ ad Carceres dederat eidem marchioni, & etiam in remiſſionem peccatorum ſuorum, & præclaræ memoriæ marchionis Obizonis inveſtivit eumdem Livaldum de tota terra dicta Vallis-Zambonini, cum penſione etiam unius libræ olei, quod ardere deberet ante altare beatæ Mariæ eccleſiæ de Carceribus. Paginam datæ poſſeſſionis edidit Muratorius in Antiquitatibus medii ævi [e].

e *T. III. col.* 161.

De mandato Innocentii III. Romani pontificis Gerardus epiſcopus Bononienſis confirmavit hoc anno [f] electionem factam Johannis a monachis in abbatem ſancti Adalberti in inſula Perei, cujus nomen in paginis Claſſen-

f *Arch. archiep. Ravenn. J.* 4196.

ſenſibus & archiepiſcopatus Ravennatis ac tabularii ſancti Vitalis Ravennæ legitur etiam ſub annis 1202. 1206. 1207. 1219.

Ann. Chr. 1199.

In antiquis ſtatutis Reipublicæ Piſanæ, quorum membranaceum vetuſtum exemplum adſervatur in collegii Sapientiæ Piſanæ bibliotheca, ad librum IV. & caput 72. ſub hoc anno ſequens ſtatutum adnotatur pro tuitione loci ſancti Savini, cujus tituli monaſterium inſigne tertio ab urbe Piſana lapide extabat: *Et per reverentiam beati ſancti Savini, & honorantiam loci volumus nos ſupradicti poteſtates & capitaneus, quod cum pulſarent ibi ad Sturinum homines pleberis ſancti Laurentii de curtibus & illius contratæ, poſſint, & eis liceat trabere & ire ad ipſum locum ſancti Savini, & ibi ſtare per defenſionem dicti loci, & inde redire cum quibuſcumque armis, abſque aliqua pœna & banno de ipſa tractione & de ipſis armis. Hæc ſtatuta fuerant tempore domini comitis Ugolini de Donoratico ſextæ partis regni Kalaritani, & domini Ugolini vicecomitis judicis Gallurenſis ejuſdem regni Kalaritani tertiæ partis domini, Piſanorum Dei gratia & Piſani diſtrictus poteſtatum & capitaneorum ac gubernatorum*. In chronicis Piſanis nomen Ugolini & Gerardi comitum de Donoratico, & dominorum tertiæ partis regni Kalaritani legitur ad annum 1259. qui forte fuere nepotes Ugolini poteſtatis hujus anni. Quoad caſtrum autem Morronæ Ubaldus archiepiſcopus Piſanus mandavit hoc anno conſulibus ejuſdem caſtri, ne aliquid ullo tempore tentarent contra honorem ſuum vel archiepiſcopatus Piſani, neque incidetent ligna de Montanino & de Aquiſiana abſque licentia archiepiſcopi. Præceptum edidit Muratorius in Antiquitatibus medii ævi [a].

a *T. II. col.* 1105.

XLI. Traditiones factæ ab Avellanenſibus communi Fabriani.

PRÆSENTI *anno* M. C. *nonageſimo nono* V. *idus februarii indictione* II. Johannes eccleſiæ ſanctæ Crucis Fontis-avellanæ prior, præſentibus & volentibus domno Johanne præpoſito eccleſiæ ſanctæ Mariæ Vallis-meragi, & domno Raynaldo, & domno Tranſemundo ejuſdem eccleſiæ monachis dedit atque conceſſit in perpetuum Vizzoni & Ballono conſulibus Fabriani nomine totius univerſitatis caſtri Fabriani recipientibus omnes homines, quos habebant eccleſia ſanctæ Crucis, & eccleſia Vallis-meragi a Sentino uſque ad caſtrum Fabriani, nomina quorum hæc ſunt &c. Actum in eccleſia ſancti Venantii de Fabriano &c. Ego Fabianus notarius &c. Hæc diſcimus ex Sartio [b], qui ea habuit ex codice membranaceo [c] archivi ſecreti Fabriani. Raynaldus & Tranſemundus ex monachis Avellanenſibus poſtea tranſierunt, ille ad inſulas Nucerinas, hic ad Senogallienſes. Eccleſia parœcialis ſanctæ Mariæ de Valle-mergo, vel Merago, dicta etiam Monticellorum in curia caſtri Gengæ diſtrictus Fabriani pertinebat ſeculo XV. ad monachos congregationis ſancti Silveſtri.

b *Cupra Mont. pag.* 96.
c *Lib. Roſſo pag.* 120.

Obiit hoc anno memorabiliſſima ſui temporis mulier, & ut ait Brunatius [d], multiplex opum & maritorum, quorum ſex ſubſecutive habuit, Speronella Patavina ex nobiliſſima Tanſelgardorum familia, quæ in ſuis teſtamentariis tabulis confectis [e] præſenti *anno* M. C. XCIX. *indictione* II. *decimo intrante junio*, reliquit hoſpitali de Portu-ſicco de Venetiis libras XX. monaſterio ſancti Eraſmi libras X. ſancti Servilii libras X. ſancti Clementis libras X. ſanctæ Mariæ de Caritate libras X. ſanctorum Blaſii & Cataldi ſolidos centum, monaſterio ſanctæ Crucis de Venetiis libras X. ſancti Secundi libras. X. ſanctæ Mariæ de Mandria ſolidos X. & parthenoni noſtro ſanctæ Chriſtinæ de Tarviſio libras X. Rogavit tabulas Albertinus Nicolai notarius ſacri palatii.

d *De Re Nummar. pag.* 37.
e *Ap. eumd. MS. collect. pag* 1432.

SPE-

ANN. CHR. 1200

XLII. Donationes regum Sardorum monaſterio S. Mariæ de Bonarcanto.

SPECTANT ad hunc circiter annum donationes Conſtantini judicis Arborenſis & Annæ ejus uxoris factæ monaſterio ſanctæ Mariæ de Bonarcanto Sardiniæ inſulæ, quod ſubjectum erat abbatiæ ſancti Zenonis Piſarum. Donationes ſcriptæ ſunt lingua partim Latina, partim veteri Sarda, ex quibus intelligimus Conſtantinum & Annam conſilio Arborenſis archiepiſcopi Homodei tradidiſſe monaſterium præfatum diſciplinæ & regimini abbatis ſancti Zenonis, qui omni tempore mittere deberet de monachis ſuis, qui regerent illud & ordinarent, & per manus illius ſtatueretur præpoſitus, quem ipſe elegerit, de voluntate tamen regum Arborenſium. Hæc videtur potius confirmatio, quam prima traditio hujus monaſterii Bonarcanti abbatiæ ſancti Zenonis, quam tomo præcedenti vidimus factam ſub Villano archiepiſcopo Piſano. Donavit idem Conſtantinus monaſterio Bonarcanti eccleſiam ſanctæ Victoriæ de Monte-ſancto, eccleſiam ſancti Auguſtini de Auſtis, eccleſiam ſancti Petri de Vidoni, eccleſiam ſanctæ Mariæ de Boele, eccleſiam ſancti Seregi de Suri, eccleſiam ſanctæ Victoriæ de Serla, eccleſiam ſancti Georgii de Calcaria, eccleſiam ſancti Simeonis de Veſala, eccleſiam ſancti Petri de Mille-picinu, eccleſiam ſanctæ Coronæ de Vivora, & eccleſiam ſanctæ Barbaræ cum turre. Nominantur in hac donationis charta plura loca & caſtra, & flumina, quæ topographiam Sardiniæ illuſtrant. De eccleſia ſancti Petri de Mille-picinu dicitur ipſam ædificatam fuiſſe a domina Focode, quæ fuit regina de Logu, & uxor judicis Comitæ de Salanis; Petrum autem judicem Arborenſem confirmaſſe donationem dominæ Focodæ. Sed cum Petrus judex Arborenſis reperiatur apud Muratorium [a] vixiſſe ad tempora Gregorii papæ IX. ad annum 1237. cui etiam promiſit ſolutionem cenſus pro judicatu Arborenſi, & in noſtris chartis ad annum 1236. dicendum eſt hanc Petri judicis confirmationem additam fuiſſe poſteriori tempore præfatæ chartæ, quam in Appendice edimus ex apographo Abrahamii canonici Piſani.

[a] *Antiq. medii ævi T. VI.*

Refertur ad eadem tempora altera charta Bernardi archiepiſcopi Arborenſis confirmantis eaſdem eccleſias abbati ſancti Zenonis Piſarum. Data ipſa legitur *anno Dominicæ incarnationis milleſimo ducenteſimo indictione quartadecima* XIII. *kalendas novembris*; ſed juxta indictionem diploma archiepiſcopale pertinet vel ad annum 1196. vel ad 1211. quibus decurrebat indictio XIV. præſertim cum circa hunc annum Homodeus eſſet archiepiſcopus Arborenſis, & propterea Bernardus vel præceſſerit, vel locum obtinuerit archiepiſcopatus poſt Homodeum. Illud etiam non incongrue diceretur Bernardum & Homodeum unum fuiſſe archiepiſcopum Arborenſem, qui duplex nomen geſtaret, cum in ſuperiore Conſtantini donatione nominetur Homodeus archiepiſcopus Arborenſis, ſed in ſubſcriptione reperiatur Bernardus Arborenſis archiepiſcopus. Bernardus itaque archiepiſcopus Philippo abbati ſancti Zenonis Piſarum, & alteri priori monaſterii Sardi ſancti Zenonis a Bonarcanto confirmavit eccleſiam ſanctæ Mariæ de Bonarcanto, monaſterium ſancti Zenonis ibidem poſitum, eccleſiam ſancti Georgii de Calcaria, ceteraſque ſuperius nominatas, *quas*, inquit, *vobis & eccleſiæ veſtræ concedimus & confirmamus; licet*, ſubdit, *eas tanto tempore quiete & pacifice poſſideatis, cujus non extat memoria*; adjiciens jus decimarum, oblationum, primitiarum, ſepulturæ, pœnitentiarum &c. excepta adminiſtratione ſollemni baptiſmi non habenda, niſi in eccleſia ſancti Auguſtini de Auſtis. Vetat inſuper, ne aliquis in parœciis dictarum eccleſiarum, niſi de ipſorum licentia, ſub excommunicationis pœna quiret oratorium vel eccleſiam fabricare. *Datum Piſis in ballatorio domus clauſtri eccleſiæ ſanctæ Vivianæ*, præſente Bernardo monacho ſancti

ANN. CHR. 1200.

cti Zenonis, ipſo Bernardo archiepiſcopo ſubſcribente, & Bonalbergio Vertrilio notario chartam roborante. Adjecit archiepiſcopus ad calcem paginæ fratres ſancti Zenonis habere poteſtatem eligendi ſibi præpoſitum in monaſterio Bonarcanti, cum hac tamen reſervatione, ut prior electus agnoſceret judicem Conſtantinum ejuſque ſucceſſores pro patronis dicti cœnobii, ſicut præpoſitus eligeretur de voluntate & conſenſu ejus ſuorumque ſucceſſorum. De aliis confirmationibus regum Arborenſium agemus ad annum 1237. ad quem melius quam ad præſentem annum credimus chartas ceteras eſſe referendas.

XLIII. Chartæ Bononienſes & Piſanæ.

JUDEX communis Bononienſis ex delegatione Rolandi Rubei poteſtatis Bononiæ ſententiam tulit hoc anno de cauſa, quæ vertebat inter Rodulphinum ſindicum univerſitatis ſive cœnobii ſancti Michaelis de caſtro Brittorum, & inter quemdam Juſtinianum ejuſque filios, qui dicebantur ædificia erexiſſe in poſſeſſione præfati monaſterii poſita juxta flumen Idicis. Judex ſententiam tulit pro monaſterio, cujus abbas erat Gerardus. *Actum in Saragoza ſub porticu dicti judicis, qui dicitur Prior, anno Domini* M. CC. *tertio idus martii indictione* III. In chronico Bononienſi ex Lolliniana bibliotheca deprompto a V. cl. Lucio Dolleonio ad hunc annum fit mentio ejuſdem Rolandi de Rubeis de Parma poteſtatis Bononiæ.

Cum eccleſia ſancti Laurentii de Rivolta ſubjecta monaſterio ſancti Michaelis de Burgo Piſarum expenſis parochianorum ejuſdem eccleſiæ & aliorum benefactorum ædificaretur, ſive ampliaretur majori murorum circuitu propter frequentiam & multitudinem populi ejuſdem eccleſiæ; & cum Guido abbas ſancti Michaelis inſuper elegiſſet ejuſdem parœciæ operarios quoſdam ad ædificium faciendum, ne aliquando controverſia oriretur ſuper jure patronatus ejuſdem eccleſiæ cauſa novi ædificii, operarii & parœciani præfati pro toto populo proteſtati fuere coram dicto abbate ſe ſucceſſoreſque ſuos nullum jus ſibi vindicaturos in præfatam eccleſiam, aſſerentes ſe *ædificium facere Dei amore. Anno incarnationis* M. CC. *indictione tertia* III. *nonas martii.*

XLIV. Commiſſio facta ab Innocentio III. cognitionis cujuſdam cauſæ matrimonialis.

LEGITUR in Decretalibus conſtitutionibus Innocentii III. eumdem Romanum pontificem commiſiſſe præſenti anno quamdam matrimonialem cauſam cognoſcendam priori ſanctæ Mariæ ad Carceres, & L. canonico ſanctæ Mariæ de Mandria, commiſſam olim abbati de Calven. & archipresbytero Paduano. Abbas de Calven. facile eſt abbas de Carraria. Prioratus autem de Mandria juxta Patavium erat hoſpitale, non tamen ſubjectum Hieroſolymitano, ut ex altera chatta ad annum 1203. liquet. Livaldus vero prior erat ſanctæ Mariæ ad Carceres, ſicut canonicus Mandrienſis, cui commiſſa fuit cauſa, Luſcus ex alia charta hujus temporis. Utrumque monaſterium tam Carcerum, quam de Mandria initio ſeculi XV. traditum fuit a Gregorio XII. Rom. pont. monaſterio noſtro ſancti Michaelis de Muriano. De cœnobio Mandrienſi agemus eo tempore.

XLV. Initia monaſterii Camalduli Foro-livienſis.

AULIVERIUS filius quondam Melotti donavit Martino priori Camaldulenſi ejuſque eremo terras in loco dicto Caſale in plebe ſancti Martini territorii Foro-livienſis, cum ea conditione, ut ſuper eas ædificaretur eccleſia. Hæc ſunt initia monaſterii Foro-livienſis ſanctæ Mariæ de Caſale, ſive Camalduli Foro-livienſis, de quo & de multis concordiis ſecutis cum epiſcopis Foro-livienſibus & cum abbatibus ſancti Mercurialis aliqua dicemus initiis ſeculi novi.

Philippo priori monaſterii ſancti Bartholomæi Anglarii in autographo archivi Fontis-boni donatio facta legitur ſub hoc anno a Bertha de Valle-capreſe, & ab Adalaſia ejus filia, quæ donarunt omnia bona ſua præfato

ſato monaſterio ; Philippus e contra ea ipſa bona prædictis mulieribus redonavit libellario nomine cum cenſu unius ſtatualis candelæ . Ad pia loca redibant hæc bona poſt obitum donatorum , qui interea dum vivebant, iis fruebantur, ſub aliqua levi ſtatuta penſione.

ANN. CHR. 1200.

XLVI. Agnanienſes ſubjecti Camaldulenſibus. Tempus epiſcopatus Eugubini Marci prioris Avellanenſis.

JOHANNES abbas monaſterii ſanctæ Mariæ de Agnano in territorio Arretino [a] morem gerere volens ſententiæ latæ anno antecedenti a Raynerio epiſcopo Feſulano, ſtans in eccleſia ſancti Michaelis Arretii oſculatus eſt librum & ſtolam, quæ gerebat Martinus prior Camaldulenſis, eademque accepit de ipſius manibus, & ſuper altare dictæ eccleſiæ obtulit, ſine tamen præjudicio ejuſdem ſollemnitatis & functionis, quam tam ipſe, quam ejus ſucceſſores facere tenentur apud Camaldulum juxta ſententiam ejuſdem Feſulani epiſcopi. Actum in præſentia domini Gregorii Arretini præpoſiti & aliorum quampIurium, manu Alberti notarii.

a §. *Promiſſio.* *69. A. 3. 8.*

Ad hunc annum perveniſſe Marcum ex priore Avellanenſi Eugubinum epiſcopum haud ſpernendis rationibus demonſtrat [b] Sartius. Cum enim obierit die XXVI. januarii, ut ad eam diem adnotatur in necrologio Avellanenſi : *Obiit domnus Marcus epiſcopus Eugubinus monachus noſtræ congregationis* ; & cum gravem habuerit controverſiam cum Raynerio abbate ſancti Petri Eugubii , ob quam Innocentium III. Romanum pontificem Peruſii degentem adiit , ut ſua auctoritate quæſtioni finem imponeret, quod poſtea fecit iis literis, quæ decretalium libro V. tit. XXXIII. de Privileg. cap. *Cum olim*. & inter ejus pontificis epiſtolas pag. 416. edit. Venet. anni 1577. referuntur, id præſtari nequivit a Marco anno 1198. qui fuit primus annus pontificatus Innocentii ; nam cum Innocentius die XXII. februarii conſecrationis munus acceperit , Peruſium ſe conferre non potuit Marcus , niſi poſt eam diem ; immo cum Albertus electus fuerit epiſcopus Eugubinus anno 1200. & aliunde argumenta non habeantur , quibus probetur Albertum non fuiſſe immediatum Marci ſucceſſorem, ad diem XXVI. januarii ejuſdem anni 1200. referendus eſt Marci obitus.

b *De epiſc. Eugubinis pag.* 128.

XLVII. De monaſterio Mantignani.

IN actis autographis pro Johanne epiſcopo Florentino contra abbatiſſam de Mantignano exaratis anno M. CC. XI. in curia Raynerii epiſcopi Feſulani, coram ipſo Feſulano epiſcopo & coram Henrico præpoſito Pratenſi , habemus hoc anno M. CC. Martham abbatiſſam ejus parthenonis fuiſſe confirmatam a Martino priore Camalduli-majoris , ſicut ad annum M. CC. XI. Juſtinam , quæ Marthæ ſucceſſit , eamdem confirmationem accepiſſe ab abbate monaſterii Septimi, & a priore majoris Camalduli, qui tunc erat Guido. Scilicet Florentinus epiſcopus Johannes eo poſtremo anno affirmabat juriſdictionem ſibi competere in electionibus abbatiſſarum de Mantignano, productique fuere teſtes, qui plura depoſuerunt, quibus tum ejuſdem monaſterii , tum epiſcoporum Florentinorum hiſtoria illuſtratur . Ex his intelligitur *Gothifredum epiſcopum depoſuiſſe abbatiſſam Ciliam*. Epiſcopus Florentinus fuit Gothifredus ab anno 1113. ad annum circiter 1143. *Bertam abbatiſſam combuſiſſe privilegia ſui monaſterii , publicamque famam eſſe idem monaſterium eſſe exemptum , Guallam cardinalem habuiſſe libras quatuor ; nec epiſcopum Florentinum defendiſſe monaſterium tamquam ſibi ſuppoſitum , & abſtuliſſe illis officium* . Hæc contigiſſe potuerunt ſub Athone vel ſub Ambroſio epiſcopis Florentinis . *Mortua Berta plebanum de Septimo & capellanos ac viros meliores ad ejus exſequias conveniſſe & ad electionem alterius , & contradicente plebano de Septimo electam fuiſſe Juliſtinam in abbatiſſam confirmatam a Gualterio abbate de Spugna & ab abbate de Martire . Privilegium autem Gualterii abbatis viſum fuiſſe a magiſtro Gualterotto, qui modo eſt epiſcopus* . Nul-

Ann. Chr. 1200.

lum per hæc tempora epiſcopum Gualterotti nomen habentem agnovit Ughellius. *Bernardum epiſcopum Florentinum cantaſſe miſſam in exſequiis cujuſdam defuncti, & Rainerium Feſulanum epiſcopum, qui tunc erat archidiaconus Florentinus, cantaſſe epiſtolam. Julittinæ ſucceſſiſſe Martham, confirmatam a priore Camaldulenſi. Marthæ autem Juſtinam electam eo anno* M. CC. XI. *Rainerium epiſcopum Feſulanum iviſſe ad monaſterium de Mantignano, ut componeret inter abbatiſſam Juliſtinam, & epiſcopum Florentinum Petrum*. Petrus Bernardo ſucceſſit anno 1189. Bernardus autem Zenobio anno 1182. Zenobius vero Julio, qui ſucceſſerat Ambroſio anno 1158. quique etiam Julius *venit ad monaſterium de Mantignano, ubi duæ moniales ipſi promiſerunt obedientiam*. Lata fuit tamen ſententia ad favorem epiſcopi Florentini Johannis cum ea declaratione, quod Mantignani monaſterium non gauderet exemptione. Vetus Mantignani monaſterium ſuppreſſum fuit ab Eugenio IV. Romano pontifice, qui erexit abbatiam in hoſpitale pro quatuor alendis pauperibus feminis, quas gubernaret femina vel converſa ad nutum abbatiſſæ ſanctæ Apolloniæ de Florentia, quæ ipſas provideret, & inſuper eligeret duos presbyteros, qui eccleſiæ inſervirent. Hæc non inutiliter a nobis afferuntur tum ad hiſtoriam monaſterii veteris de Mantignano, tum ad illam parthenonis ſanctæ Apolloniæ de Florentia, cui illud unitum fuit, quod poſtremum ſeculo XIV. erectum ſemper retinuit a ſui inſtitutione uſque ad hodiernam diem ſub regula ſancti Benedicti veſtes albas.

XLVIII. De beato Antonio Peruſino & Johanne Tiphernate.

Floruisse ad hæc tempora beatum Antonium patria Peruſinum & beatum Johannem Tiphernatem ſeu Civita-caſtellanenſem in monaſterio præſertim Vallis-caſtri aliiſque congregationis noſtræ cœnobiis, & magno orationis & contemplationis exercitio, pœnitentiæ & voluntariæ macerationis exemplo fulſiſſe, ſancteque obiiſſe auctor eſt Grandius. De iis nihil præterea ſcimus. Eorum nomina ſcripta ſunt in catalogis veteribus noſtris, aguntque de ipſis auctores omnes noſtri nudo fere nomine contenti.

XLIX. Bononienſis, Galeatenſis & Burgenſis monaſteriorum monumenta.

Ad perfectionem redacta eccleſia ſanctiſſimi Salvatoris & ſanctæ Mariæ in ſilva de Burellis territorii Bononienſis, quæ poſtea appellata fuit Camaldulum Bononienſe, ſollemni ritu conſecrata fuit hoc anno M. CC. *quartodecimo kalendas julii indictione tertia* a Gerardo epiſcopo Bononienſe, interventu canonicorum, presbyterorum aliorumque nobilium virorum, ut teſtatur pagina donationis, ſcripta ea ipſa die a Blanco de Baxacomatre, qui Martino majori priori & eremitis dicti loci terras donavit in dotem ipſius eccleſiæ. Sic enim legendum exiſtimamus, non *anno milleſimo ducenteſimo quartodecimo, kalendas julii*, cum eo anno indictio foret ſecunda. Gerardus pariter epiſcopus Bononienſis annum 1213. non exceſſit. Martinus vero prior, ſeu major eremi Camaldulenſis de Bononia ad hunc annum 1200. effertur in aliis paginis ad eamdem eremum ſpectantibus.

Suavizzo abbati monaſterii ſancti Hilari de Galeata ſuffectus fuerat
Benedictus, „ qui, teſte Rubeo [a], hoc anno decimo kalendas decembris,
„ monachis ſuis adſentientibus, cum eſſet Cerviæ, præſente Alberto ejuſ-
„ dem urbis epiſcopo, confirmavit Wilielmo archiepiſcopo Ravennati ju-
„ re emphyteotico dimidiam partem juris, dominatus ac vectigalis, quæ
„ habebantur in caſtro Civitellæ, ejuſque curte; in monte Vecio, in
„ foſſa Luparia, in Collina, in Pato, in monte Rovereto, in Faſale, in
„ Porticello, in monte Leo, in Metteleno, in ſancto Martino in ceteriſ-
„ que omnibus, quæ ..... Brittonorii olim habebat ab eccleſia ſancti Hi-
„ lari." Pagina ſervatur adhuc in chartulario archiepiſcopatus Ravennatis capſula I. numero 4579.

a *Lib. VI. pag. 367.*

Hie-

ANN. CHR. 1200.

Hieronymus Gherardus in MSS. monumentis Burgenſibus aſſerit anno præſenti M.CC. abbatem Burgi-ſancti-Sepulcri obtinuiſſe ab Innocentio III. Romano pontifice jus deferendi mitram & baculum paſtoralem; anno poſtea 1215. interfuiſſe concilio generali Lateranenſi. De donationibus ab ipſo abbate factis ſancto Franciſco novi ordinis inſtitutori, quem concionantem voluit in ſua abbatiali eccleſia, alibi dicemus. Ad annum 1203. abbas ejus monaſterii erat Perrus, qui teſtis interfuit promiſſionibus factis a Philippo Sueviæ duce, ut Romani pontificis Innocentii III. gratiam aucuparetur ſubdolis ſuis artibus pro adipiſcendo imperio.

L. Vita B. Mariæ Piſanæ ſeu de Pugnano. De monaſterio Piſano S. Annæ.

CONTIGIT circa hunc annum receſſus in ſolitudinem beatæ Mariæ monialis ſancti Pauli de Pugnano, quæ dicta fuit communiter Maria Piſana, vel a Kinſica, cujus vitam ex veteri codice monaſterii ſanctæ Annæ Piſarum conſcripſit Grandius noſter; typis inde Venetis anno 1736. edidit Franciſcus Rainerius Clarius. Prima ramen, quæ ex antiquo codice vitam beatæ Mariæ in vernaculum ſermonem tranſtulit, fuit anno 1619. Urſula Pagni Piſana ſanctimonialis ejuſdem aſceterii ſanctæ Annæ. Putat idem Grandius monaſterium Pugnanenſe ſub directione fuiſſe circa hæc tempora monachorum Camaldulenſium ſancti Savini: illud nobis exploratum eſt tempore Guidonis abbaris hujus monaſterii, ſcilicet anno 1115. cœnobium ſancti Savini terras obtinuiſſe prope caſtellum Pugnani. Aſſentiri tamen Grandio nequimus, qui arbitratur Mariam ad cœleſtem ſponſum tranſiiſſe hoc anno. Cum enim, ut mox videbimus, in puellari eſſet ætate Maria conſtituta tempore beatæ Bonæ feminæ ſimiliter Piſanæ, & Bona ad Deum evolaverit anno 1207. poſt puellarem autem ætatem Maria matrimonio prius juncta fuerit, inde marito conſentiente monaſterium petierit, videtur hoc poſtremum contingere potuiſſe ultimis tantummodo annis vitæ beatæ Bonæ. Nos quandoquidem & de ipſa Bona, & de beata Villana aliqua, ſed præſertim de beata Gherardeſcha in his Annalibus multa ſumus dicturi, vitam etiam beatæ Mariæ de Pugnano monialis ſeu oblatæ monaſterii ſancti Savini ex ipſo Grandio uno conſpectu ſubjicimus, quæ per compendium eſt hujuſmodi: „ Nara eſt Maria Piſis in vicinia ſancti Martini in Kinſica optimis parentibus; pater „ mercaturam exercens in mari vi procellæ ſubmerſus cum aliis periit. „ Remanſit Maria cum matre & fratre parvo; non diu poſt mater graviter infirmatur, illi Maria inſerviit in omnibus neceſſitatibus multa „ cum devotione & magna humilitate, familiariter uſa eſt beata Bona „ virgine Piſana tunc vivente plena Spiritu-ſancto, cum qua eccleſiam „ ſancti Martini ſæpius inviſebat; præviderat autem beata Bona in Spiritu, puellam hanc magnam Jeſu-Chriſti famulam evaſuram, & ſibi „ ſociam in æterna gloria futuram, unde ipſam tenero amore proſequebatur. Interim crevit matris ægritudo, quæ ipſam vita privavit. Sola „ igitur Maria remanſit cum fratre parvulo, cujus curam velut mater „ gerebat uſque ad juvenilem ætatem; interea jugiter ſe Deo commendans, ut quoniam mater & pater illam dereliquerant, Dominus ipſam „ aſſumeret, ejuſque ſalutis curam haberet, inſpirans ipſi, quem ſtatum „ poſſet eligere, conſanguinei autem ejus pudicitiæ conſulentes multis rationibus & precibus ad conjugium hortati ſunt; itaque Dei voluntati „ cedens virum ram divitiis, quam optimis ſanctiſque moribus ſibi non „ imparem copulavit, quocum perhumaniter fideliter ac caſte vixit, qui „ ſollicite ſuis ipſe manibus laborabant die ac nocte, ſcientes ſcriptum eſſe: Labores manuum tuarum quia manducabis, beatus es, & bene tibi „ erit. Interea vir gravi infirmitate torquetur; Maria ingenti caritate & „ humili-

Ann. Chr. 1200.

„ humilitate ipſi aſſidue inſerviebat, & admonebat Deo gratias ageret,
„ quod boni patris officium in ejus caſtigatione & purgatione compleret;
„ itaque hortabatur in pœnam peccatorum ſuorum patienter infirmitatem
„ ſufferret. Sane virtus hujus ſervæ Dei multarum virginum merita ex-
„ ceſſit, nam magni intellectus, ſed paucorum verborum fuit, & veluti
„ Sol mundo reluxit, domum & patriam ſuam miris virtutibus illuſtrans.
„ Quia tamen Dominus mortificat & vivificat, poſt multas beatæ Mariæ
„ lacrymas, poſt inenarrabiles labores & anguſtias, quas vix lingua ex-
„ plicare poſſumus, ob infirmitates viri exantlatas vir ſanatus eſt; ipſa
„ vero ut apis argumentoſa Chriſto deſervire cupiens, cordis ſui deſide-
„ rium viro manifeſtavit, ſe nimirum optare ob amorem Chriſti & ad
„ ſalutem animarum ſuarum, ut ſimul deinceps caſte viverent. Aſſenſum
„ vir præbuit a Deo inſpiratus; ipſa gratias Deo egit pro dono hoc im-
„ petrato, & ſuam ac viri puritatem Domino commendavit, ſeque de-
„ inceps penitus Deo addixit dicens: Mihi adhærere Deo bonum eſt,
„ ponere in Domino Deo meo ſpem meam. Itaque mundi delicias deſpi-
„ ciens, cilicio carnem domabat, honeſtis veſtibus illud cælans, ac Deum
„ gemitibus ac lacrymis exorabat; & non diebus neque noctibus a collo-
„ quiis divinis & oratione ceſſabat, quotidianis jejuniis & abſtinentiis a
„ carnibus perpetuas vigilias & orationes adjungebat; nudis tabulis ligneis
„ pro lecto utens. Interea vir ſuus ob remiſſionem peccatorum ſuorum
„ ſepulcrum Chriſti viſitare conſtituit, aliaque Palæſtinæ loca. Hunc Ma-
„ ria de omnibus neceſſariis providit, & poſt ejus diſceſſum quotidie in
„ Dei ſervitio ferventior viſitabat infirmos, illiſque veluti patri & matri
„ inſerviebat, ac neceſſaria ſubminiſtrabat, pauperes & debiles recreabat,
„ nudos induebat, viduas, pupillos, orphanos adjuvabat, peregrinos hoſ-
„ pitio excipiebat, deque ſuarum manuum labore altarium ornamenta &
„ linea utenſilia pro Miſſæ ſacrificio compingebat. Denique aliorum mi-
„ ſerias velut ſuas reputabat, eaque caritate & humilitate proximum
„ amabat, ut omnes illi benedicerent, ab omnibus ſummo honore ſum-
„ miſque laudibus extolleretur. Interea maritus citius quam putabat, re-
„ vertitur, quem Maria omni caritatis officio recepit, ſed timens, ne
„ de propoſito ſuo excidiſſet, ſuæ caſtitatis jacturam verebatur, & ſe
„ Deo commendabat anxie dicens: Fiat cor meum & corpus meum im-
„ maculatum Domine, ut non confundar. Veſpere autem facto ſic Je-
„ ſum orabat: Domine Jeſu Chriſte clementiſſime rex virginum, amator
„ caſtitatis & ſeminator caſti conſilii, ne permittas corpus meum & ani-
„ mam fædari, ut fides mea non immutetur. Tum maritum interroga-
„ bat; cur tam cito reverſus eſſet, nec in ſacris locis viſitandis diutius
„ moram traxiſſet? Ille autem videns ipſam ſuæ caſtitati timentem: ne
„ timeas, inquit, nam ſecus aliter quam ut ſponſus vivere intendo, jam
„ votum caſtitatis emiſi, nec moleſtus ero, ſed auxilium feram, ut Deo
„ magis adhærere poſſis pro beneplacito tuo. Quod audiens beata Maria
„ gaviſa eſt, & Deo gratias egit, ac maritum in propoſito confirmavit,
„ cum quo jejuniis, vigiliis, orationibus aliiſque pœnitentiis in melius
„ proficere ſtudebat; ſicque impletum eſt, quod Paulus ait: Salvabitur
„ vir infidelis per mulierem fidelem.

„ Poſt longam vero converſationem tam ſanctæ vitæ cum marito in
„ propria domo peractæ volens ad culmen perfectionis pervenire juxta
„ mandatum Domini: Si vis perfectus eſſe, vade & vende &c. omnia
„ bona ſua in tres partes diviſit, unam monaſterio ſancti Savini, in quo
„ converſi habitum ejus maritus ſuſcepit, ſecundam monaſterio ſancti

„ Pauli

„ Pauli de Pugnano, tertiam pauperibus, & poſt commendatum abbati „ virum ſuum, ad ſancti Pauli monaſterium prædictum progreſſa, ſe bea- „ tæ virgini Mariæ, divo Paulo ac beato Benedicto obrulit, in oratione „ perſiſtens, uſquedum domnus Marinus monachus ſancti Savini ſacerdos „ & confeſſarius fideliſſimus præfati monaſterii advenit, ac Miſſam de bea- „ ta Virgine cantans, inter Miſſarum ſollemnia comam totondit beatæ „ Mariæ, & habitu ſeculari exutam, tunica monaſtica, cuculla & cili- „ cio induit, ac velum capiti impoſuit, & ſanctiſſima Euchariſtia refe- „ ctam finita Miſſa ad ſuam cellam adduxit, quam ab eodem benedi- „ ctam gaudens introivit velut hortum amœniſſimum, in qua ſe recluſit „ liberius in via Domini progrediens, omnibus aſſidua vigiliis, jejuniis, „ diſciplinis aſperiſque ciliciis, æſtate atque hyeme ſuper nudam carnem „ poſitis, in nuda tabula ſine cervicali requieſcens, cum graviſſimo ſo- „ mno adigeretur, quem parviſſimum ſumebat, continuum in quadrage- „ ſima ſilentium tenebat, panem non manducabat, neque vinum bibe- „ bar, ſolis leguminibus & aqua contenta die noctuque manibus labora- „ bat, ut haberet quod eccleſiis, ſacerdotibus & pauperibus largiretur, „ ſemper in corde ſuo pacem Chriſti, miſericordiam, pietatem, amorem „ & caritatem tenebat, ſpiritualibus laudibus & divinis orationibus in- „ tenta, ſpiritum prophetiæ adepta futura prædicebat, cogitationes ſecre- „ tas manifeſtabat, peccatores & pios homines internoſcebat, nec merita „ & bona opera ipſorum illam latebant. Beatæ virginis, angelorum & „ apoſtolorum viſitatione & conſolatione dignata diem mortis ſuæ multo „ ante prænovit; tandem in gravem infirmitatem incidens die quar- „ ta decembris ancilla Chriſti in oratione ſpiritum Deo reddidit anno „ M. CC. (poſt hunc annum ex ſententia noſtra) oculis & manibus in „ cœlum intenta. Corpus e cella in eccleſiam magno honore deportatum „ tota die expoſitum manſit, ſequenti nocte a monachis ſancti Savini, „ clericis & ſanctimonialibus, aliiſque viris & mulieribus religioſis cum „ hymnis, pſalmis & canticis ſpiritualibus ſollemniter ad ejus ſepulcrum „ delatum eſt, quod poſt Miſſarum ſollemnia per ſeptem dies apertum „ manſit, odorem ſuaviſſimum emittens, & unguento e veſtibus exſudan- „ te, quod a multis pro reliquia acceptum eſt, randem clauſo cum „ multorum lacrymis ſepulcro, in ejus laudem antiphona compoſita eſt, „ quam moniales in ejus feſto die recitabant. “ *O eremita inclyta, o felix Maria, pœnitentiæ ſpeculum & via, tu Piſanorum inſigne clarum, tu patriæ mater & advocata ora pro famulatus tibi devotis, ut ſanctimoniam teneant, per quam ſecreta penetrent, tecum Deum laudaturæ in ſempiternum*. Oratio. *Omnipotens clementiſſime pater, qui beatam Mariam monacham & eremitam mundum relinquere, & mundi gloriam feciſti contemnere, ut eam in cœlis gloria ſublimares, ejus quæſumus meritis & precibus largire nobis pro tuo amore ſic cuncta deſpicere, ut cum ipſa mereamur perfrui gloria ſempiterna. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen*. Hactenus vita beatæ Mariæ Piſanæ, vel potius ejus excerptum, uno ductu a nobis exſcriptum.

ANN. CHR. 1200.

Monaſterium ſancti Pauli de Pugnano erat in valle Sercli intra limites plebis ſancti Johannis-baptiſtæ prope Montem-majorem uno milliario diſtans a Rupe-cava, ab urbe autem Piſana ſex mille paſſibus. Bellorum cauſa ſanctimoniales eo monaſterio relicto intra urbem ſe recepere, aſſignato ipſis parthenone ſanctæ Annæ, quæ ramen hodie alba tunica cum nigro ſcapulari induuntur, neque aliquid habent commune cum Camaldulenſibus. In eccleſia ſanctæ Annæ ſæpius perquiſitum fuit corpus beatæ Ma-

riæ,

Ann. Chr. 1200.

riæ, & ſubverſum etiam pavimentum ea ſpe ipſum inveniendi, ſed incaſſum; neque aliud vetus monimentum repertum fuit, niſi fragmentum veteris ſepulcralis lapidis cum imagine mulieris velo obductæ, & crucem manibus junctis amplectentis, ſed literæ, quæ ſuperſunt, aliquam aliam, & forte Cæſenatem, mulierem indicant, legitur enim ... MEFIS DE CESENA HIC TUMULUS FIERI SE FECIT. Inſigne autem hujus mulieris ſunt tres ſuinæ belluæ, quæ proinde declarant ſecularem potius feminam.

Non pigebit ex anecdotis noſtris aliqua his ſuperaddere, quæ antiquitatem monaſterii ſancti Pauli de Pugnano ad hæc tempora teſtantur. Super fontem hæc verba leguntur: † *Montaninus frater Agnetæ xiſternam tuo Clare fecit conſilio, abbatiſſa domna India, dicta tum Agneſia ſita erat ſacriſta. A. D.* M. C. LXXXIV. *kal. januarii* † *ſalute ejororogi te Dominum ita volo Amen.* † A. D. M. CC. VII. *indictione* VIII. *kalendis aprilis finitus & conſumatus aquæductus iſte domna Mathilda exiſtente abbatiſſa. Cujus aquæductus Montaninus de Serico fuit fidelis operarius., & fuit frater bonæ memoriæ dominæ abbatiſſæ Agnetis, cujus anima requieſcat in pace. Amen.* Super tinarium in columna. *Matilda me fecit.* In eccleſia parœciali Pugnani beata virgo Maria Dei mater viſitur coloribus expreſſa ſuper tabulam cum verbis: *Peruccius Federigii de Piſis me pinſit. A. D.* M. CCC. LXX. Poſtremo Martini ſeu Marini ſacerdotis & monachi monaſterii ſancti Savini, qui confeſſarius fuit beatæ Mariæ, ipſamque veſte monaſtica donavit, nomen legitur in veteribus chartis hujus temporis ad dictum cœnobium ſpectantibus. Martinus camerarius ejuſdem cœnobii electus fuit anno 1221. abbas ſanctorum Juſti & Clementis Volaterrarum. Marinus autem monachus ſancti Savini fuit unus ex iis, qui poſtulati fuere anno 1223. ad regimen monaſterii ſancti Michaelis in burgo Piſarum.

Nerbottum poteſtatem Caſtellionis-Arretini novimus hoc anno ex charta tabularii Fontis-boni, qua adjudicavit aliquot terras in Colle-ſicco Leonardo priori eccleſiæ ſancti Savini de Chio * prope Arretium.

* §. Sententia

ANNA-

ANNALES CAMALDULENSES

LIBER TRIGESIMUS-SEXTUS.

Ab anno CHRISTI M. CC. I. *ad annum* M. CC. X.

HACTENUS invaluerat in eccleſia monachorum nomen, qui regna, urbes, oppida, agros, montes, ipſas ſolitudines implebant, &, ut de tempore ſuo ajebat Petrus Damiani [a], *tota terra repleta erat monachis*. Duobus pariter præteritis ſeculis plures excitatæ fuerant, & ad eos dies florebant canonicorum regularium congregationes, quæ priſcorum patrum & canonum ſtatuta primum ſequentes, & ſedulo per omnia monaſticas familias æmulanres, demum regulam ſancti Auguſtini tamquam magiſtram ſunt amplexatæ. Uterque proprerea cœtus viros eccleſiæ ſuppeditabat, qui ea tempeſtate ad ſupremas dignitates evocabantur, ad carhedras epiſcopales rapiebantur, legatorum apoſtolicorum munere fungebantur, eccleſiaſticæque rei ſplendidum erant ornamentum. Novis fœtibus mulriplicata eſt ſeculo, quod jam auſpicamur, Dei eccleſia; cum per ſanctos patres Dominicum & Franciſcum novis pugilibus aucta & decorata, filios genuit & aluit vel infenſiſſimos hæreticorum hoſtes, vel collabentis diſciplinæ ſtrenuiſſimos propagatores, vel poſtremo dignitatum primarum ſedes glorioſiſſime implentes. Quis porro complecti valeat, quanta ii pro Dei cultu, pro eccleſiæ honore, pro ſedis apoſtolicæ firmitate geſſerint? neque enim omnia, quæ de ipſis ſcribi poſſent, collecta fuiſſe exiſtimamus in amplis licet, numeroſiſque voluminibus, quæ pro Minoritica familia exaravit Wadingus, vel quæ pro ſua noſtris diebus edenda ſuſcepere doctiſſimi Annalium Prædicatorum auctores. Poſtquam ergo clariſſimos Mendicantium ordines hoc ſeculo primum ſuſcitatos maximi facimus, ipſiſque eorumque alumnis jure gratulamur, noſtros proſequimur Camaldulenſes Annales, rerum quidem merito inferiores, ſed ſua ſaltem novitate a doctis viris perbenigne, unde grates referimus, excepros.

ANN. CHR. 1201.

I. De converſis Camaldulenſibus. De B. Dominico Vernagallo.

Mos erat his temporibus, ut complures ex iis, qui prædia vel domos donarent monaſteriis, reciperentur ad victum & ad veſtitum, & de ce-

a Lib. VI. epiſt. 15.

Ann. Chr. 1201. teris neceſſariis providerentur ſecundum morem & ordinem Camaldulenſem. Exempla plura hujus conſuetudinis habemus ex chartulariis omnium monaſteriorum, ſed præcipue ex illo cœnobii ſancti Michaelis in Burgo Piſarum; hoc enim *anno* M. CC. II. ſtilo Piſano *indictione quarta* XIII. *kalendas maji*, cum Gerardus quondam Buccii tradidiſſet Guidoni abbati ejuſdem monaſterii terras & domum poſitam Piſis prope eccleſiam ſancti Philippi, & inſuper omnia alia ſua bona mobilia & immobilia obtuliſſet, intervenit pactum ipſum inter & abbatem, ut quoad viveret idem Gerardus, haberet a monaſterio, quæ ad victum & ad indumenta pertinerent juxta inſtituta Camaldulenſia, ſub pœna ducentarum librarum. Conſenſere pacto Johannes, Fabianus & Bonus presbyteri, Michael, Henricus, Benedictus & alter Henricus monachi, Tepertus ſindicus, Guilielmus & Bonus converſi monaſterii. De hujuſmodi hominibus receptis ad victum, qui etiam ipſi converſi appellabantur; immo de variis generibus converſorum in congregatione Camaldulenſi fuſiſſimam diſſertationem edidimus in appendice primi tomi.

Neque ſoli viri, ſed & mulieres tum virgines, tnm conjugatæ, tum viduæ pari forma recipiebantur, ut ibidem declaravimus, quæ etiam ipſæ inter converſas recenſebantur. *Anno milleſimo ducenteſimo quarto*, more Piſano, ſive M. CC. III. ſtilo Romano, *indictione ſexta* X. *kalendas julii* cum Martubilia relicta Henrici & filia quondam Silveſtri obtuliſſet eidem Guidoni abbati magnam pecuniarum ſummam, abbas promiſit præfatæ viduæ omni anno pro ejus victu certam frumenti, vini, olei & lignorum copiam, immo cetera neceſſaria & gratuitam habitationem circa ipſum monaſterium. Martubilia vero ſpopondit in morte relicturam bona ſua mobilia dicto cœnobio. Aſſenſum præbuere Henricus cellerarius, Jannes camerarius, Thebaldus, Benedictus, Henricus ſacriſta, Ildebrandus, Bonus, Rodulphus monachi, presbyter Dominicus capellanus ejuſdem monaſterii & Gerardus Buccii converſus. Gerardus idem eſt, cujus nuperam receptionem ſuperius attulimus. Presbyter vero Dominicus capellanus conſentiens ſupradicto pacto eſt Dominicus Vernagallus, ex nobiliſſima familia Piſana, monachus tunc præfati cœnobii, qui multa cum ſanctitatis fama ibidem degebat. Ejus mentio occurrit etiam ad annum 1209. in charta ſpectante ad Piſanam eremum ſanctorum Jacobi & Verani de Calci. Latent Dominici illuſtriora geſta. Illud unum innoteſcit ipſum fuiſſe fundatorem circa hæc tempora hoſpitalis vulgo appellati Trovatellorum, quod erectum fuit ab ipſo primum in via prope monaſterium ſancti Michaelis, inde vero tranſlatum ſuper viam Calciſanam, & demum ex eo loco fuit ædificatum commodioribus habitationibus in parœcia primatialis eccleſiæ. Hujus hoſpitalis memoria fit in pluribus chartis Piſanis hujus ſeculi; & quod animadverſione dignum eſt, ac Dominici ſanctitatem inſigniter comprobat, appellatur ſemper *hoſpitale ſancti Dominici*, *beati Dominici*. Sed de Dominico iterum fuſiſſime ad annum 1218. qui fuit ipſius emortualis, quandoquidem cetera ignoramus.

II. Bulla Innocentii III. pro cœnobio S. Severi in Claſſe.

Extat in tabulario Claſſenſi Innocentii III. Romani pontificis privilegium conceſſum ad inſtar Lucii III. Lazaro abbati ſancti Severi in Claſſe, quo recenſentur, & apoſtolica protectione communiuntur eccleſiæ & bona ejuſdem monaſterii, cum ſubſcriptione poſt ipſum quatuordecim S. R. E. cardinalium. Datum *Laterani per manum Blaſii S. R. E. ſubdiaconi & notarii* VII. *idus martii indictione quinta incarnationis Dominice anno* M. CC. I. *pontificatus* vero *domini Innocentii pape* III. *anno quinto*. Pertinet ad initia anni ſequentis, quo indictio erat quinta, & quo cœpe-

cœperat quintus annus pontificatus Innocentii ; uſurpatur proinde in ipſo annus Florentinus vel Venetus. Recens creatus fuerat Lazarus abbas ſancti Severi, cum anno 1199. loci regimen obtineret Ubertus, qui Jacobo, cujus mentio habetur ad annum 1189. & Henrico, qui memoratur ad annos 1176. & 1179. ſucceſſor datus fuerat. Lazarus ex priore ejuſdem monaſterii & ex vicario archiepiſcopi Ravennatis Wilielmi, ut eſſertur in charta anni 1194. electus fuit ſui cœnobii abbas. Suffectus fuit poſtea in locum Lazari Almericus, cujus prima mentio fit ad annum 1250. ANN. CHR. 1201.

III. Analecta de aliquibus monaſteriis.

In archivo quoque monaſterii ſanctæ Catharinæ de Fabriano ſub præſenti anno nominatur cœnobit ſancti Victoris de Cluſis *abbas & epiſcopus* Moricus, qui *voluntate de omnibus monachis* ſuis, *& de omnibus clero ſuo*, emphyteuſis libellum conſcripſit. Obſervat ad hanc chartam, quam in medium producit Cl. V. Philippus Montanus vices agens epiſcopi Senogallienſis in ſua tertia epiſtola ſub nomine anagrammatico Nintomæ, putare aliquos, monachos & abbates titulo etiam epiſcopali decoratos electos fuiſſe honoris gratia epiſcopos, ſed ad curam monaſteriorum relictos; & demum Natalis Alexandri opinionem adoptat, qui exiſtimat monachos conſecratos fuiſſe epiſcopos pro replendis vacantium eccleſiarum ſedibus. Sed videantur etiam ea, quæ nos diximus ad annos 1066. & 1083. de hujuſmodi epiſcopis. Morico locum fecerat Gualfredus.

Cavalcacomes Alexii donavit hoc anno [a] Guilielmo abbati monaſterii ſancti Salvatoris Berardingorum totum juspatronatus, quod habebat in eccleſiam ſanctæ Luciæ de Caſprenello, cum onere, ut ejus abbatia quotannis penſionem quamdam ſolveret prioribus Camaldulenſibus.

a *Ap. Pecciumi in MSS. mem. Berarding.*

Obiit ipſo anno Anſelmus de Actis epiſcopus Fulginas, & uſque ad annum 1190. epiſcopus etiam Nucerinus, multis nominibus de Camaldulenſibus, & de Avellanenſibus optime meritus, præſertim ob monaſterium ſancti Petri de Landolina primis traditum. Ejus ut inſignis benefactoris nomen dieſque obitus legitur in veteri necrologio Font-avellanenſi ad diem vigeſimam auguſti: *Obiit domnus Anſelmus epiſcopus Fulginatenſis commiſſus noſter.*

Exiſtimat Fortunius [b] ſub hoc anno, urgente potiſſimum Innocentio Romano pontifice, factam fuiſſe congregationis Camaldulenſis generalem reformationem. In ea ſtatutum inter cetera, ut unus ex eremitis præficeretur in eremo Camaldulenſi, qui *Majoris* nuncupationem teneret, quique cum ſacriſta ejuſdem loci ſuffragium ſemper ferret in capitulis ordinis. Sed multo antea magiſtratum, ſeu prioratum hujuſmodi in eremo Camaldulenſi fuiſſe inſtitutum, præter prioris generalis officium, demonſtravimus ſub annis antecedentibus.

b *Lib. II. pag. 177.*

IV. De veteri inſcriptione in eccleſia Montis-celleſii.

Sequens inſcriptio conſpiciebatur olim in noſtra eremo Montis-celleſii prope Senas appoſita ad ſepulcrum Philippi Malavoltæ poteſtatis Senenſis; eam ex codice C. VI. Operæ Cathedralis Senenſis proferimus ſub hoc anno, licet Thomaſius, qui ipſam laudat, ad annum 1202. & ad diem XXIX. ſeptembris, Orlandus vero Malavolti in hiſtoria Senenſi [c] ad eumdem annum, diem autem ſeptimam maji referant, cum tamen exploratum ſit Philippum Malavoltam poteſtatis officio functum fuiſſe præſenti anno, ut liquet ex ipſius ſacramento hoc ipſo anno præſtito ad quartum kalendas aprilis Florentinæ reipublicæ tempore officii ſui, quod autographum ſupereſt in tabulario archinoſocomii Schalæ Senarum. Inſcriptio Mon-celleſiana eſt rythmicis verſibus exornata, ad eum ferme modum, quo prope hæc tempora ſcribebat Thaddæus notarius Vicetinus apud Gerardum Mauriſium in hiſtoria Vicetina edita a Muratorio inter ſcriptores rerum Italicarum [d].

c *P. I. lib. IV. pag. 41.*

d *T. VIII. col. 55.*

Ann. Chr. 1201.

Montis Lucini, caſtrum virtute poten
ti
Urbs Sena devincens dextruxit corde volen
Turres & portas, muros & menia ſtra
vit
Comburenſque domos ad votum cuncta patra
Per ſeſdecim menſes obſeſſum tempore lap
ſo
Eſt victum caſtrum, populo certamine laſ
Anni ſunt Domini ſi quæris mille ducenti
Unus etiam addetur, numerus completus habetur
Philippo Malavolte tunc dominante Senenſi
Prudenti populo rectoris jura tenenti
Octobris quinto victor fuit ipſe kalen
das
Qui populi caſtri turmas jubet eſſet tuen
Vive valeto Sena præclaraque dulcis amena
Militum laudaris quæ caris cara proba
ris
Hoſtibus immanis ſis hoſtis amarus ama
Inde triumphanti pacem quia ſemper amanti
Credo quod eſt factum Chriſto favente peractum
Quod fecit fortem ſe vincere fecit & hoſtem
Laudes reddantur tibi, per quem proſpera dantur.

Temporibus reſtaurationis novorumque ædificiorum , tum cum locum Montis-cellesii incolerent patres Cappucini, tum cum ecclesia & monaſterium ad eremi formam ſeculo præterito ab eremitis Camaldulenſibus fuere redacta, alio translata ſunt tam ſepulcrum Malavoltæ poteſtatis, quam inſcriptio.

Angelo abbati monaſterii ſanctorum Hippolyti & Caſſiani de Cariſio, cui extat Lucii III. privilegium conceſſum anno 1181. ſuffectus fuit hoc anno Durans confirmatus ſubinde ab Ildebrando epiſcopo Volaterrano. *Anno* M. CC. XXII. *indictione* IX. *quintodecimo kalendas julii* Paganus epiſcopus Volaterranus monaſtetium Cariſii viſitavit, abbate tunc exiſtente Braſio, ex monumentis tabularii ſancti Pontiani de Luca.

Ann. Chr. 1202.
V.
Fundatio monaſterii Veronenſis in loco Aveſa.

PLURES Veronenſes cives hoc *anno milleſimo ducenteſimo-ſecundo indictione quinta, penultima die octobris* convenientes in eccleſiam ſanctæ Felicitatis, & præſentibus Gregorio abbate Inſulani monaſterii aliiſque presbyteris, exorarunt Martinum priorem Camaldulenſem, qui tunc Veronæ aderat pro viſitandis locis congregationis, ut ſuſcipere dignaretur terram & domum poſitam in loco dicto Aveſa, ad eccleſiam ibidem ædificandam pro Camaldulenſium domicilio, adjectis conditionibus, ut mortuo priore, qui ad loci regimen conſtitueretur, prior Camalduli alium eligeret e cœtu monachorum, qui ibidem commorarentur, vel idoneo monacho in eo cœnobio non exiſtente, alium priorem e cœtu congregationis præponeret: Electus non removeretur, niſi aperte conſtaret de ipſius indignitate. Liceret priori ejuſdem loci monachos & converſos ad habitum recipere, qui obedientiam pollicerentur priori Camaldulenſi juxta regulam ſancti Benedicti & inſtituta ejuſdem congregationis. Electus itaque fuit prior hujus Veronenſis monaſterii Samſon, qui idem videtur cum eo, qui

anno

anno antecedenti, & anno 1200. in tabulario Fontis-boni reperitur major eremi de Burellis, ſeu Camalduli Bononienſis, translatus ex ea eremo ad novam coloniam fundandam. Celebris is fuit, pluriumque ſubinde monaſteriorum in Veneta ditione ſuſcitator vel reformator, donec quietem ſolitudinis concupiſcens, demuo rediit ad ſuam Camaldulenſem in Thuſcia eremum. Samſoni autem in eremo Bononienſi ſuffectus fuit Bonus. Autographam chartam erectionis Aveſani monaſterii, dicti frequentius deinde Camalduli Veronenſis, edimus in Appendice ex eodem archivo Fontis-boni. Gregorii abbatis Inſulani de Galeata mentio fit [a] in chartis Camaldulenſibus jam ab anno 1194. ANN. CHR. 1202.

[a] §. Renuntia. nu. 65. A. 2. 37.

VI. Altera in civitate Foro-livienſi.

Ex quo tabulario Fontis-boni aliam paginam producimus, qua Johannes epiſcopus Foro-livienſis, conſentiente Drudone archidiacono Foro-livienſi, ceterisque ejus eccleſiæ canonicis, confirmavit per contractum quolibet centenario anno renovandum præfato priori Martino aliquot terras poſitas prope Foro-livienſem urbem in loco dicto Caſale, in plebe ſancti Martini, ut inibi ædificarentur eccleſia & monaſterium, quibus præficeretur prior eligendus, & loco movendus a ſolis prioribus Camaldulenſibus, ut moris ipſorum erat agere in ceteris eccleſiis ſibi ſubjectis. Decrevit tamen, ut quando canonici majoris eccleſiæ invitati fuerint ad celebranda extrema defunctorum obſequia in ea eccleſia, ſuſciperentur cum honore & reverentia, ac ſacræ veſtes ipſis exhiberentur tam pro divinis officiis, quam pro ſacra liturgia in defunctorum levamen peragenda. Totum officium cum poſtrema Miſſa & cum ejus Miſſæ oblationibus ad canonicos pertineret, ad monachos vero ſpectarent ceteræ Miſſæ: Majora loca in choro tunc concederentur canonicis, nec monachi Crucem elevarent per civitatem & burgos. De poſſeſſionibus ſitis in plebe ſanctæ Crucis nullas decimas monachi ſolverent; ceteræ autem poſſeſſiones, quæ ad jus ſpectarent canonicorum, non reciperentur a monaſterio, vel receptæ reſtituerentur. Pro poſſeſſionibus vero, quæ exiſterent in plebibus ſancti Mercurialis, ſancti Martini & ſancti Laurentii, medictas tantum decimarum perſolveretur. Generale vel ſpeciale interdictum loci monachi obſervarent. Tradentes ſe vel ſua, ſive in vita aut obitu præſato monaſterio admonerentur a monachis, ut epiſcopi diœceſani rationem haberent. Hujus paginæ teſtes fuere abbas Inſulæ, Gregorius nimirum, qui in ſuperiori pagina nominatur, prior ſancti Paterniani de Ferratiano, Argolioſus Foro-livienſis poteſtas, aliique. Data eſt Forolivii *anno ab incarnatione* M. CC. II. *tempore Innocentii pape, imperatore non exiſtente indictione* V. *die primo novembris*, biduo nimirum poſt receſſum Martini prioris Camaldulenſis ab urbe Verona; manu Bonomartini notarii.

Pariter Jacobus abbas monaſterii ſancti Mercurialis de Foro-livio eidem Martino priori Camaldulenſi, necnon Forliveſe & Bonæ hujus ſorori, qui in pagina appellantur ædificatores ejuſdem loci, ſeu Camalduli Foro-livienſis, liberam facultatem fecit fundandi & conſtruendi locum religioſum & ſacrum, & eccleſiam ædificandi cum omnibus domibus & officinis ſuis, in loco dicto Albareto prope Foro-livium, qui locus ad parœciam, jus & proprietatem ſpectabat dicti monaſterii ſancti Mercurialis, ea tamen conditione, ut rectoribus novæ eccleſiæ & monaſterii non liceret aliquos de plebatu ſancti Mercurialis ad divinum officium recipere, vel ad ſepulturam, ſeu ad aliqua eccleſiaſtica ſacramenta, appoſito etiam onere unius libræ ceræ nomine cenſus & penſionis perſolvendæ præfato ſancti Mercurialis monaſterio pro loco & eccleſia Camaldulenſi ſupradicta; ut legitur in libris inſtrumentorum ejuſdem Foro-livienſis abbatiæ.

INNO-

ANN. CHR. 1202. VII.

Aliquot bullæ Innocentii III. ad hunc annum ſpectantes.

INNOCENTIUS III. Romanus pontiſex die *ſexta februarii anno pontificatus* ſui *quarto* mandavit Amadeo epiſcopo Arretino, ut privilegia a ſe & ab anteceſſoribus ſuis data eccleſiæ Camaldulenſi conſervare & conſervari faceret. Datum Anagniæ [a] ex tabulario Fontis-boni. Pariter adinſtar Adriani IV. prædeceſſoris ſui privilegio apoſtolico communivit monaſterium ſancti Vigilii poſitum in urbe Senarum, confirmationem bonorum ejus loci faciens Johanni cœnobii priori, ſubſcribentibus ſex S.R.E. cardinalibus. *Datum eſt Velletri per manum Blaſii S. R. E. ſubdiaconi & notarii tertio nonas octobris indictione ſexta* mutata nimirum menſe ſeptembri, *incarnationis Dominice anno* M. CC. II. *pontificatus* autem ſui *anno* V. Autographum privilegium extat penes nos ex dono eruditiſſimi viri & equitis Johannis Pecii patritii Senenſis.

a §. *Amiſſæ* 251, *A.* 226.

In excerptis Baroncinii [b] legimus eumdem Romanum pontificem mandaſſe hoc anno *die quarta decima auguſti* ex monaſterio Sublacenſi Johanni epiſcopo Florentino & præpoſito ejuſdem eccleſiæ, ut debito fine complerent quæſtionem motam de decimis & de quibuſdam aliis contra Camaldulenſem eremum ab abbate Vallis-umbroſæ.

b §. *Amiſſæ* 274. *A.* 1. 228.

Demum novimus ex ſchedis Romualdi Blanci ex Velitrenſi urbe *anno quinto* ſui *pontificatus*, ad inſtar felicis recordationis Gregorii VII. & Cœleſtini II. anteceſſorum ſuorum, Innocentium III. privilegium exemptionis & apoſtolicæ tutelæ conceſſiſſe monaſterio Avellanenſi & Nicolao ejus loci priori, qui tum Alberico, de quo anno 1197. tum Johanni generali præſidi, Avellanenſibus prioribus, ſuffectus fuerat.

Philippus prior ſancti Michaelis de Arretio, Guido prior de Planetulo, Jacobus prior ſancti Johannis inter Ambas-paras innoteſcunt nobis ſub hoc anno ex chartis tabularii Fontis-boni. Huic poſtremo [c] Tebertus filius olim Clementini de la Petrella terras dedit in compenſationem maleficiorum per ipſum & per filios ſuos ſactorum in eccleſiam plebis ſancti Martini comitatus Monte-feretrani.

c T. *Emptio.* 226. *A.* 3. 15.

Benedictum abbatem Vangaticienſem poſt Alichum ſtatuit ſub hoc anno Blancolinius in eccleſiis Veronenſibus; nullum ipſius Benedicti monumentum reperimus in tabulario dicti monaſterii. Anne Benedicto, vel ejus ſucceſſori Vangaticienſi abbati facta ſuit delegatio a Romano pontifice Innocentio III. examinandi una cum epiſcopo Ferrarienſi & cum priore ſancti Salvatoris de Ficarolo electionem archidiaconi Veronenſis, quam fecerat Gregorius ſanctæ Mariæ Tranſtiberim presbyter cardinalis legatus apoſtolicus, ut addiſcimus ex epiſtola [d] ejuſdem Romani antiſtitis ex collectione Baluzii?

d T. I. *pag.* 626.

Legimus in tabulario archiepiſcopali Ravennæ hoc anno poteſtatem ejus urbis cum conſilio juraſſe presbytero Henrico & aliis cardinalibus, cantoribus, abbatibus & clericis Ravennatibus ſe conſenſum præſtiturum pro electione & poſtulatione Alberti epiſcopi Imolenſis in archiepiſcopum Ravennatem, qui electus fuit decedente Wilielmo archiepiſcopo. Nimirum præter clerum Ravennatem vocem & ſuffragiorum jus obtinebant in electione archiepiſcoporum etiam abbates Ravennates, Claſſis, Urani, ut ex aliis etiam electionum actis, & præſertim ex illa Ubaldi ad annum 1208. apud Rubeum, quam afferemus, liquido conſtat. Certe de Lazaro abbate ſancti Severi in Claſſe habetur in [e] libro V. epiſtolarum Innocentii III. ejuſdem Baluzianæ collectionis ipſum una cum aliis electoribus Romano pontifici præſentaſſe poſtulationem factam hoc anno præfati Alberti, ut confirmaretur in Ravennatem archiepiſcopum.

e *Ibidem pag.* 612.

Concordia ſecuta hoc ipſo anno inter Azalonem abbatem monaſterii

ſancti

ſancti Petri ad Vincula in territorio Ravennate, & inter Adalaſiam extat in archivo ſancti Vitalis de Ravenna [a]; occaſione facile teſtamenti Johannis ducis Ravennatis benefici in Ravennatia monaſteria, de quo egimus anno 1178. ANN. CHR. 1202. a *Capſ. B. n.* 356.

In pagina archivi ſancti Michaelis Piſarum, quæ continet donationem factam hoc anno a Caccia canonico ſancti Petri in Scheradio eccleſiæ ſancti Salvatoris de *Camaldula*, *que eſt edificata ad pedem montis prope civitatem Florentinam*, uſurpantur ab Ildebrando notario hæ notæ chronicæ: *Anno milleſimo centeſimo bis quinquageſimo primo*, hoc eſt ducenteſimo ſecundo, *ſexto idus octobris indictione ſexta*, mutata menſe ſeptembri. Similes notas vidimus in tabulario ſanctæ Apolloniæ de Florentia, ubi *anno milleſimo bis quinquageſimo indictione tertia kalendis junii* Mattha abbatiſſa Mantignani obedientiam pollicetur Petro epiſcopo Florentino.

CUM ex multorum relatione didiciſſet Romanus pontifex Innocentius monaſteria ordinis ſancti Benedicti conſtituta in Thuſcia; Marchia & in ducatu Spoletano, ac immediate ad Romanam eccleſiam pertinentia peccatis exigentibus ita eſſe deformata, & in ſpiritualibus ac temporalibus diminuta, ut deteriora forent iis monaſteriis, quæ archiepiſcopis & epiſcopis lege diœceſana ſubjiciebantur, volens rei monaſticæ jacentem nimium vigorem relevare, atque probe noſcens ſe nequire annis ſingulis per legatos ſuos de latere ea monaſteria viſitationis remedio purgare, decrevit, ut præſenti *anno milleſimo ducenteſimotertio* abbates omnes præſatorum cœnobiorum cum uno vel duobus tantum ex ipſorum monachis, & quinque dumtaxat equitaturis convenientes in unum congregarentur apud Peruſinam urbem coram venerabili fratre epiſcopo Caſtellano, qui adhuc erat Rainerius (obiit enim VII. idus junii anni ſequentis ex necrologio canonicæ ſancti Floridi Civitatis-caſtelli edito a Sebaſtiano Donati [b],) & coram dilectis filiis priore Camaldulenſi Martino, & altero priore canonicæ ſancti Frigdiani Lucenſis urbis (Johannes is erat ex charta anni ſequentis) quos tres voluit, ut hujuſmodi capitulo vice ſua præſiderent, & abbates ſtatuto termino convocarent, quibuſcum pertractaretur de reformatione religionis & ordinis; decernens quoque, ut ab iiſdem præſidibus eligerentur viri idonei, qui ad dicta monaſteria accedentes ea viſitarent, corrigerent, medicamque manum apponerent apoſtolica auctoritate iis omnibus, quæ emendatione & reformatione indigerent. Ne vero cauſa talium viſitationum monaſteria ſubjacerent gravi diſpendio, mandavit, ut viſitatores quaternarium equitaturarum numerum non excederent. Si vero ex hac ſollemni abbatum collectione monaſteria profeciſſe viſa fuerint, ſtatuit ut quotannis in diverſis locis, & ſub diverſis præſidibus capitula hujuſmodi celebrarentur. Datum eſt apoſtolicum mandatum *Laterani tertio kalendas martii pontificatus* ſui *anno ſexto*, quod meretur integrum edi in Appendice ex tabulario Fontis-boni in commendationem inſignis zeli Innocentii etiam pro monaſtica diſciplina reparanda, cum parce admodum de eodem mandato ſeu literis, quas laudat, loquatur in Annalibus eccleſiaſticis Odoricus Raynaldus [c].

ANN. CHR. 1203. VIII. Idem Rom. pont. capitulum Peruſii indicit abbatibus O. S. B.

b *Pag.* 241.

c *T. I. pag.* 103.

EIDEM Rainerio Caſtellano, & Amadeo Arretino epiſcopis præcepit dictus Romanus pontifex, ut obſervari facerent ſententias latas ad favorem Camaldulenſis eremi ab epiſcopo Feſulano Rainerio contra proceres filios de Galbina, qui licet excommunicati fuiſſent anno 1199. ab eodem epiſcopo, licet quoque interdicto ſuppoſitæ fuiſſent eorum terræ, adhuc tamen per vim caſtrum & curtem Caſtellionis-fatalbeccii, quæ juris erant

IX. Scribit in Camaldulenſium favorem.

Camal-

ANN. CHR. 1203. Camaldulenſium, tenebant. Data eſt Innocentiana delegatio *Ferentini quartodecimo kalendas junii pontificatus* ſui *anno ſexto*.

Die autem *vigeſima-prima auguſti* commiſit ex eodem loco epiſcopis omnibus per Italiam, ut ſententias latas a prioribus Camaldulenſibus in monachos ſuos publicari & executioni mandari facerent in ſuis diœceſibus; quod præceptum legitur in excerptis Baroncinii ad hunc annum.

In alia epiſtola anni ſui ſexti mentionem facit vicarii prioris Camaldulenſis, qui barbare in Sardinia interfectus fuerat, de qua re nullum apud nos ſupereſt ulterius monumentum. Fama tantum eſt, circa hæc tempora plures monachos Camaldulenſis & Vallumbroſanæ congregationis trucidatos fuiſſe a Saracenis Sardiniam invadentibus vel depopulantibus.

X. De incendio Fontis-boni. APPLICITUS caſu ignis hoc anno monaſterium totum & eccleſiam Fontis-boni in favillas redegit. Refertur in depoſitionibus teſtium examinatorum anno 1216. pro libertate eremi, *combuſtionem hanc contigiſſe in cathedra ſancti Petri in nocte, & fratres Camaldulenſes cœpiſſe inter ſe contendere, quibuſdam dicentibus, quod locus ille erat nimis rigidus, & ideo videbatur eis bonum, ut dicebant, quod mutaretur monaſterium in quemdam campum ibi ſuperiorem, quia locus ille erat nimis expoſitus ſoli, & dicebatur ibi eſſe quidam fons, ſed cum fuiſſet reſponſum ab aliis quibuſdam, quod locus ille, ad quem volebant tranſire, pertinebat ad epiſcopum Aretinum, & ideo dicebant ſe dubitare, ne ipſe epiſcopus concederet locum illum eis, Bonfilius & Bartholus monachi Camaldulenſes iverunt ad epiſcopum Amadeum, qui erat tunc in palatio veteri ante plebem, quod palatium modo eſt deſtructum, & expoſuerunt ipſi epiſcopo, Bonfilio dicente iſta verba: Vos ſcitis de damno, quod contigit nobis, & qualiter monaſterium Fontis-boni eſt combuſtum, ſed vellemus illico monaſterium reædificare in tali campo, nominando ipſum campum; veruntamen quia vos habetis ibi facere & filii Rainerii Ubertini, volumus ipſum locum proprio adquirere a vobis & ab ipſis, & vellemus vobiſcum & cum illis cambiare ipſum locum, accipiendo & dando vobis alibi terras, quia videtur nobis, quod eſſemus ibi melius, & quod volumus eſſe in noſtro allodio, ideo volumus ipſum locum primo adquirere. Unde epiſcopus ille ad hæc reſpondens dixit: De veſtro damno ego doleo, ſed non concedo vobis, ut ipſum locum mutetis, in quo eratis, ſed potius reædificate ibidem, quia eſtis in veſtro allodio*. Et infra: *Unde epiſcopus quaſi motus dure reſpondit eis quaſi redarguendo dicens: Vos ſpeculum totius Thuſciæ, & vultis tranſire ad locum, unde poſſit eſſe ſuſpicio, & diceretur, quod eſſetis in loco alterius, ſed conſulo vobis, ut reædificetis monaſterium in loco, in quo prius fuerat tamquam in veſtro allodio*. Hoc monaſterii Fontis-boni incendium diverſum videtur ab altero, quod contigit alio tempore, de quo ex veteri codice extat apud Edmundum Martene epiſtola G.. prioris Camaldulenſis ad Innocentium papam; hoc enim ſecundum accidit *pridie kalendas junii*, ut effertur in epiſtola, primum autem *in die cathedræ ſancti Petri menſe januario*; pariter prior Camaldulenſis, ſaltem præſes generalis tempore primi incendii erat Martinus, cum contigerit ſub epiſcopo Arretino Amadeo; quare nomine G.. prioris arbitramur venire Gerardum, qui floruit aliquanto poſt medietatem hujus ſeculi, quique de ea re ſcripſerit ſub anno 1276. ad Innocentium V. Romanum pontificem. Ceterum in eodem loco, in quo prius exſurgebat, brevi ſub Guidone priore, qui Martino ſucceſſit, reædificatum fuit Fontis-boni monaſterium, & quidem amplioribus ædificiis & ſumptibus.

PAU-

ANN. CHR. 1203.

XI. Amadei ep. Arretini obitus, electio Gregorii.

PAULO poſt ſuperiorem delegationem, & poſt Fontis-boni incendium naturæ conceſſit Amadeus epiſcopus; vigeſimo ſedis ſuæ anno obiit circa finem menſis maji, & quinto kalendas junii in ejus locum electus ſuit Gregorius ex canonico Artetioo. Emendandus erit Ughellius, [a] qui decem dumtaxat annos Amadeo tribuit, & obiiſſe putat anno 1206. decimo ab ejus electione, quam contigiſſe arbitratur anno 1196. in qua re multipliciter errat, ut liquet ex documentis veteribus a nobis prolatis. Refert Stephanus abbas monaſterii ſanctorum Juſti & Clementis de Volaterris in teſtificationibus anni 1216. per hæc tempora ipſum Gregorium epiſcopum veniſſe ad eremum Camaldulenſem, exceptumque fuiſſe reverenter & humaniter ab eremitis, & a ſe, qui tunc majoris officio ſungebatur in eremo. Cum autem ab ipſo depoſceret epiſcopus, ut in ſui gratiam ea die duplicem refectionem eremitis præberet, renuit penitus Stephanus, reſponditque eremi conſuetudinem nullatenus infringi poſſe pro adventu cujuſpiam magnæ perſonæ. Tantus tunc temporis in eremo rigor obſervantiæ vigebat.

a T. I. col. 419.

XII. Eccl. S. Remedii in epiſcopatu Curienſi data Camaldulenſibus.

IN excerptis tabularii Fontis-boni confectis a Simone & a Rainerio monachis ejuſdem loci legitur ſub hoc „ *anno* M. CC. III. *die ſexta julii* [b] „ Henricum de Sacco olim Alberti de Alemannia pro anima ſua dono „ dediſſe Martino priori Camaldulenſi eccleſiam ſancti Remedii de Valle „ Malucina ſitam in epiſcopatu Corienſi ſuper quemdam montem cum „ pertinentiis ſuis, & cum poteſtate ordinandi in ipſa abbatem & mona„ chos ſecundum inſtituta Camaldulenſia; priorem e contra ſpopondiſſe „ Henrico anniverſarium peragendum in eremo pro ſuffragio ipſius ani„ mæ; Jocarno notario. “ An monachorum Camaldulenſium colonia ibidem deducta fuerit, an vero rejectus, vel quamprimum derelictus fuerit locus, utpote remotus a ceteris Camaldulenſibus, non liquet, cum in archivo Fontis-boni nullæ reperiantur tabulæ poſteriores, quæ de ea eccleſia & monaſterio mentionem faciant.

b §. *Amiſſæ* 278. *A.* 19.

Cum ædificandum eſſet monaſterium in urbe Foro-livienſi, quod anno præcedenti oblatum fuerat Martino priori Camaldulenſi, Sanguinius Forolivienſis poteſtas [c] hoc anno *die decima nona maji*, adſenſu conſilii ejuſdem urbis, ipſi promiſit ſe defenſurum, juraque afferturum domus erectæ in fundo Caſali; item operam daturum, ne ſolverent Camaldulenſes decimas monaſterio ſancti Mercurialis, neque plebi ſancti Martini in Strata, pollicens ſe acturum, ut hæc conventio ſcriberetur in ſtatutis ejuſdem urbis; manu Ainardi notarii.

c §. *Defenſio* *A.* 3. 20.

XIII. Controverſiæ aliquot monaſteriorum.

MENSE junio [d] Ildebrandus abbas monaſterii ſancti Martini de Pino & Benencaſa de Fracta electi arbitri a presbytero Arritio pro eccleſia ſancti Michaelis de Naſciano, quæ ab ipſo regebatur, & a Benedicto priore monaſterii ſancti Qurici de Fojano ſuper lite, quæ inter utramque partem vertebat de finibus domorum & de ſepulturis mortuorum, pronuntiarunt, promiſcue eſſe recipiendos defunctos, qui devotionis gratia humari voluerint apud utramlibet eccleſiam, judiciaque mortuorum deductis expenſis pro ſepultura dividenda eſſe inter ipſas eccleſias; ad pœnitentias vero recipiendas in eccleſia, & circa viſitationem in paſchatibus faciendam unam domum pergere debere ad eccleſiam ſancti Quirici, alteram ad eccleſiam de Naſciano. Alia legitur in eodem tabulario Fontis-boni [e] compoſitio de domibus facta menſe februario hujus anni a Johanne archipresbytero plebis civitatis Arretinæ, & a presbyteris Guilielmo & Benincaſa inter abbatem Vergaretanum nomine eccleſiæ ſuæ ſancti Angeli, & inter magiſtrum Bonamicum nomine eccleſiæ ſancti Salvatoris, cujus erat rector.

d §. *Amiſſæ* 277. *A.* 175.

e §. *Sententiæ* 10. *A.* 3, 32.

ANN. CHR. 1203.

Pariter lis agebatur ſuper quibuſdam decimis inter canonicos eccleſiæ Paduanæ ex una parte, & inter monaſterium ſeu hoſpitale ſanctæ Mariæ de Mandria ex altera; cauſam cognoſcendam demandaverat *quinto nonas martii* anni præcedentis; *pontificatus* ſui *anno quinto* Innocentius III. Marco Nicolai Caſtellano epiſcopo, & Gervaſio abbati monaſterii ſancti Hilarii de Venetiis, exponens canonicos Paduanos conqueſtos apud ſedem apoſtolicam fuiſſe Luſcum miniſtrum & converſos hoſpitalis prædicti, quod ad Hieroſolymitanum hoſpitale non pertinebat, decimas de terris, quas propriis manibus & ſumptibus excolebant, injuſte detinere, & renuere ſolvere eccleſiæ Paduanæ. Agente itaque in primis Thoma Mauroceno canonico Patavino & ſindico aliorum, Luſcus a præfatis judicibus condemnatus fuit ad decimarum perſolutionem hoc *anno* M. CC. II. more Veneto, *decima-quarta die intrante februario indictione ſexta*. Quem miniſtrum hoſpitalis in hac delegatione Innocentius appellat, canonicum appellaverat in charta, quam attulimus ad annum 1200. Innocentii ſuperiores literas in medium protulit Cl. V. Flaminius Cornelius [a] in parte poſteriori decadis XVI. Venetarum eccleſiarum; judicum autem delegatorum definitionem proferimus in Appendice ex anecdotis amiciſſimi noſtri Brunatii. Ex chartulario noſtro ſancti Michaelis de Muriano [b] ad annum 1210. prior dictæ eccleſiæ de Mandria erat Petrus, qui a Gerardo epiſcopo Patavino facultatem obtinuit alienandi quamdam terrarum portionem ſui monaſterii. Aderant in eo loco clerici, converſi & converſæ, ut vidimus in diſſertatione de Converſis in Appendice ad tomum primum [c].

a Pag. 25.

b Capſ. 36. n. 17.

c Col. 430.

Tertia demum gravior controverſia exardeſcebat inter epiſcopos Parentinos, & inter monaſteria ejus regionis. Conqueſtus fuerat Folcherius Parentinus epiſcopus coram Wolcherio patriarcha Aquilejenſe & marchione Hiſtriæ, quod multi conarentur territorium ſancti Mauri, ſeu eccleſiæ Parentinæ dicatæ ſancto martyri Mauro, donatum olim, ut aſſerebat, eccleſiæ ſuæ a comitiſſa Aczica, deſtruere & uſurpare; convocaverat idem epiſcopus plures teſtes, qui fines dicti territorii ſtatuerent, & ii pro epiſcopo ſtantes limites Parentini territorii majores eſſe pronuntiaverant in præjudicium monaſteriorum circumjacentium. Quare Aquilejenſis patriarcha præcepit hoc *anno milleſimo ducenteſimo tertio die quarta novembris* ſub *banno* nonaginta byzantiorum ſibi ſolvendorum, & ſub pœna mille librarum denariorum Aquilejenſium, ne quis Parentini territorii fines auderet occupare, & ſic repetita ſententia adjudicatæ fuere Parentino epiſcopo plures terræ, quæ juris erant monaſterii ſancti Michaelis de Lemmo, cui potiſſimum dono datæ fuerant ab eadem comitiſſa Aczica, quæ, ne monaſterium damna aliqua pateretur, de ſuo liberalis extiterat erga epiſcopatum Parentinum. Recidunt tamen omnes hæ ſententiæ latæ contra prædictum monaſterium ex judicatis prolatis ſeculo XIV. & XV. quibus hæc controverſia uberius fuit ventilata, de qua proinde fuſius tunc agemus. Placitum interim patriarchæ Wolcherii producimus ex tabulario monaſterii ſancti Mathiæ de Muriano, cui modo adnexa eſt abbatia de Lemmo per translationem, quam ex ſuo monaſterio abbates ſancti Michaelis de Muriano fecerunt dictæ abbatiæ in cœnobium ſancti Mathiæ. Præſens fuit ſententiæ patriarchali Pompeus Penetenſis epiſcopus, Ughellio incognitus & ipſius illuſtratoribus, qui propterea poſt Peponem vel Poponem locandus eſt, niſi nomen Pompeii efformatum fuerit ex illo Peponis vel Poponis; quod non infrequens erat his temporibus. Similiter ex charta noſtra liquet Folcherium epiſcopum Parentinum, quem idem Ughellius electum ſcribit circa annum Domini 1208. ante multos annos

eam

eam ſedem obtinuiſſe, ut etiam Coletus in additionibus ad Italiam ſacram productis veteribus documentis demonſtrat.

ANN. CHR. 1203. XIV.

Obitus Piſtoris ep. Vicetini.

OBIIT circa hunc annum Piſtor ex priore monaſterii ſanctæ Mariæ de Carceribus epiſcopus Vicetinus, poſtquam viginti & amplius annis inquiete eccleſiam ſuam rexiſſet; vir plane militaris, parumque fortunatus. Ipſum in exilium pulſum fuiſſe ab Ezzelino II. de Romano & a Jacobo Bononienſe Vicetiæ poteſtate anno 1194. tradit Gerardus Mauriſius in ſua Vicetina hiſtoria; additque prope caſtrum Saledi ſagittis confoſſum in prælio cecidiſſe circa annum 1200. ut ipſe putat, ejuſque corpus Vicetiam translatum in eccleſia cathedrali ſanctæ Mariæ juxta ſuos anteceſſores epiſcopos tumulatum fuiſſe. Cum hoc anno dumtaxat electus fuerit Ubertus ejus ſucceſſor, credibile eſt Piſtorem ad hæc tempora perveniſſe.

Sub præſenti anno inſcriptio legitur in monaſterio Montis-coneri prope Anconam ſuper januam cellarii, quæ proſpicit clauſtrum eccleſiæ, a quo patet ingreſſus in eremum. Lapis deficit nonnihil in primis literis verſuum.

.... S. AI. D. M. CC. III. DIE. VIII. INTRAN. M. A.
.... INNOCENTIO. APOSTOLICE. SEDIS
.... NO. IMPERIO. IMPERATORE. VACANTE. TEMPORE
.... TRI EST FACTVM. HOC. OPVS.

ſcilicet factum tempore Petri abbatis ejuſdem monaſterii, cujus origines aperuimus ad annum 1038.

Rainerium abbatem ſancti Martini de Campriano permutantem jura eccleſiæ ſancti Savini ſubjectæ monaſterio ſuo exhibet nobis tabularium Fontis-boni [a] ſub hoc anno; Ugonem autem priorem eremi Vivenſis illud Roſæ Senarum.

Populares [b] caſtri Certalti, qui ſubjiciebantur abbatiæ ſancti Salvatoris de Monte-acuto territorii Peruſini, de mandato abbatis ejus loci, ſubmiſerunt hoc anno ſe & ipſorum bona Ugolino Spontoni Eugubino poteſtati recipienti nomine civitatis Eugubinæ, promittentes ſe victuros ſub Eugubinorum cuſtodia & ordinatione in perpetuum, ſcilicet *ad exercitium & ad parlamentum*.

a S. Permutatio 27. *A. 3. 31.*

b S. *Arch. ſecr. Eugubini, Litera E. n. 1.*

Circa hæc tempora electus fuit epiſcopus Senogallienſis Transmundus hujus nominis II. ex monacho Font-avellanenſi. Ipſius ſucceſſor fuit Benno electus anno 1223. ab Honorio III. Romano pontifice.

ANN. CHR. 1204. XV.

Monaſterium S. Petri minoris per commutationem traditur monaſterio SS. Floræ & Lucillæ de Arretio.

STEPHANUS major ſive prior eremi Camaldulenſis vice Martini præfidis generalis congregationis, & Ubertus abbas ſancti Salvatoris de Silva-munda cum conſenſu ſuorum monachorum, nec non Rainerius prior ſancti Petri-minoris de Arretio permutationis jure tradiderunt hoc anno [c] Bruno abbati monaſterii ſanctarum Floræ & Lucillæ ejuſdem urbis dictam eccleſiam ſancti Petri ſitam in porta de burgo Arretinæ civitatis, una cum hoſpitali prope eam conſtructo. Conſenſit menſe martio Gregorius Arretinus epiſcopus appellatus *electus*, licet a menſe majo anni præteriti ſucceſſor datus fuiſſet Amadeo eo menſe defuncto, ſalva lege dioeceſana; menſe autem majo conſenſerunt quatuordecim eremitæ, quatuor incluſi, & ſex monachi Fontis-boni. Bruno vero abbas ſanctarum Floræ & Lucillæ loco ejus eccleſiæ, cujus poſſeſſionem accepit tertio nonas martii, dedit Martino Camaldulenſi priori & Uberto Silvæ-mundano abbati eccleſias ſancti Angeli ad Pratum, & ſancti Marci cum pertinentiis ſuis, & me-

c *Ar. S.S. Flor. C. Q. n. 5069.*

Ann. Chr. 1204.

& medietatem eccleſiæ ſancti Laurentii, & qoaſdam terras in Quarata, Ratam habuit anno 1209. Otto IV. imperator hanc permutationem in privilegio conceſſo eo anno eidem monaſterio ſanctarum Floræ & Lucillæ, quod extat apud Margarinium [a], in quo hæc leguntur: *Inſuper ratam habemus permutationem illam, quam idem cenobium fecit cum priore Camaldulenſi & abbatia Silve-munde ſuper eccleſia ſancti Petri de Piccolo una cum hoſpitali juxta eamdem eccleſiam ſito, ſuiſque adjacentibus, ipſamque eccleſiam cum omni jure & pertinentiis ipſi cenobio ſancte Flore confirmamus*. In tabulario ejuſdem monaſterii ita deſcribuntur priores eccleſiæ ſeu monaſterii ſancti Petri [b]. Poſt Guinizzonem abbatem Silvæ-mundaoum & ſancti Petri minoris ad annum 1085. Johannes abbas utriuſque loci ad annum 1089. Martinus abbas ſancti Petri ad annum 1113. Rainerius abbas ad annos 1132. & 1144. Ugo prior legitur ad annum 1149. Rollandus ad annum 1156. Guido ad annum 1168. Anno 1173. Johaones; anno 1175. Federicus; Johannes alter anno 1176. Demum Rainerius memoratur ad annos 1200. & 1202: *tempore famis*, quo in pignus tradidit quædam bona monaſterii ſui pro nutriendis pauperibus, & anno 1203. ſub Acerbo Arretinorum poteſtate, & anno præſenti 1204. Ceſſit poſtremo eccleſia ſancti Petri-minoris patribus ordinis Servorum beatæ Mariæ, quibus poſt reverſionem ad Camaldulenſes & poſt medietatem hujus ſeculi conceſſa ſuit a Guilielmino epiſcopo Arretino.

a P. II. Conſtit. XXV.

b Capſ. Q. numm. 39. 41. 43. 44. 45. 48.

XVI. Ecc. S. Euſtachii in urbe Imolenſi traditur Camaldulenſibus.

Eidem Martino Camaldulenſi priori tradita fuit hoc anno eccleſia ſancti Euſtaſii vel Euſtachii prope civitatem Imolenſem, quam confirmatam novimus anno 1207. congregationi ab Innocentio III. In charta capituli Foro-cornelienſis appellatur eccleſia ſancti Uſtaſii. Hinc frequentius ſeculis ſequentibus nominatur ſancti Euſtaſii, potius quam ſancti Euſtachii. Pariter [c] in dotem hujus eccleſiæ data fuere bona in loco dicto Braida de Querzola ejuſdem territorii a Pippulo Tachimberti pro anima ſua & Alemanæ uxoris & Rogerii filii. Inſtitutum ſuit in ea eccleſia virorum & mulierum monaſterium, ut teſtis eſt ad annum 1227. Gregorius IX. Acceſſit tractu temporis in eodem epiſcopatu aliud monaſterium ſanctæ Crucis de Subolis, quod nominatur & confirmatur in diplomatibus ſequentium Romanorum pontificum & imperatorum, cujuſque loci viſitationes hoc ſeculo peractæ leguntur in chartis tabularii Fontis-boni; ſilva quoque dicta de Boniſacio (nobilis ea erat Imolenſis familia) & locus ſive monaſterium ſancti Johannis-evangeliſtæ de Linario ſeu de Lignaro ſive Linaro; eccleſia demum & cœnobium ſancti Mauri de Solarolo ejuſdem Imolenſis territorii, de quibus eorumque unionibus cum aliis monaſteriis inſerius aliqua proferemus.

c Ex chron. Barone.

XVII. Privilegium falſum eccleſiæ de Camenza.

Extat in archivo Camaldulenſi [d] ſumme vitiatum immo commentitium exemplum cujuſdam privilegii conceſſi præſenti anno, ſi ſuperis placet, ab Henrico imperatore, & a Clemente papa Bonſanti, Manzino & Bidore filiis Petruccii Braccii de Bonſantis, cataneis de Camenza, cui privilegio ſubnectuntur indulgentiæ conceſſæ eccleſiæ ſancti Michaelis ejuſdem loci, quæ erat ſubjecta monaſterio ſanctæ Mariæ de Pratalia & eremo Camaldulenſi. Non immoramur in refellenda putida ſabella, licet exemplum confectum fuerit anno 1407. manu Pauli Bonaccurſii de Aretio rectoris eccleſiæ de Greſſa. Eccleſia de Camenza data fuit poſtmodum patribus Dominicanis, & eorum conventui ſanctæ Mariæ de Saxo, qui eſt prope Camenzam.

d Ex eod. Barone.

XVIII. Res variorum monaſteriorum.

Vivente Theodora abbatiſſa ſanctæ Mariæ de Roſano electa fuit in præfectam loci Agatha a ſanctimonialibus ejuſdem parthenonis, cui Rainerius

nerius Feſulanus epiſcopus poſſeſſionem monaſterii tradidit, non requiſita confirmatione Guidonis comitis, qui juſpatronatum in eumdem locum ſibi aſſerebat. Orta inde lis inter monaſterium Roſanenſe & inter comitem Guidonem, cujus cauſæ cognitio a Romano pontifice demandata fuit Johanni priori ſancti Frigdiani Lucenſis urbis, Dono Florentinæ eccleſiæ archipresbytero, & Ildebrando Piſano canonico, qui pro comite pronunciarunt; ipſum nimirum ut patronum monaſterii debere electionem confirmare. Agente igitur in primis Gualdrada comitiſſa Guidonis uxore dirempta fuit lis, electio Agathæ rata fuit habita, & reddita quies parthenoni, intra quod, clauſo etiam eccleſiæ oſtio, ſe receperant controverſiæ tempore ſanctimoniales. Hæc fuſiſſime leguntur in autographis paginis [a] monaſterii ſancti Johannis evangeliſtæ de Prato-veteri, cui ſuberat Roſanenſe monaſterium, de quo plura diximus, præſertim ſub anno 1142.

Ann. Chr. 1204.

[a] Numm. 21 22.

Donationem factam hoc anno ab Azone marchione Eſtenſi monaſterio ſanctæ Mariæ ad Carceres & Livaldo ejus priori affert Muratorius [b] in Antiquitatibus medii ævi; in ea charta hæc ſubjunguntur: *Et ſi hec terra fuerit feudum domini marchionis, ſtatuit atque precepit dominus marchio, quod prior ſancte Marie, qui modo eſt vel pro tempore erit, debeat pro jamdicta terra ponere unam unciam de incenſo ſuper altare jamdicte eccleſie pro remedio anime domini marchionis & ejus majorum. Et hoc facere debeat omni anno.*

[b] T. I. col. 606.

In locum Benedicti abbatis Vangaticienſis ſuffectus fuerat Enverardus; ipſi Albertus archiepiſcopus Ravennas confirmavit hoc anno ea bona, quæ monaſterium Vangaticienſe per emphyteuſim obtinebat ab eccleſia Ravennate. Facta fuit hujuſmodi confirmatio *anno Dominice incarnationis milleſimo ducenteſimo quarto, tempore Innocentii pape, nemine in Italia imperante, die quinto intrante menſe aprilis indictione* VII. *Ferrarie in palatio eccleſie ſancti Stephani*, quam editam a Camillo Silveſtrio [c] in Paludibus Adrianis iterum producimus ex eodem archivo Vangaticienſi.

[c] Pag. 69.

Guido prior Anglarienſis & Rodulphinus conſul caſtri Anglarii de conſilio hominum Anglarienſis communis elegerunt [d] Aſtaneolum judicem ordinarium pro convocandis ad examen ſenioribus hominibus dicti loci, ex quorum reſponſionibus ſtabilirentur viri, quibus demandanda eſſet cuſtodia ejuſdem caſtri, & firmarentur habitatores & reſidentes in ipſo, qui obedientiam præſtare debebant priori Camaldulenſi, & priori monaſterii Anglarienſis.

[d] §. Teſtificat. 1. A. 3. 38.

Innocentius III. petitionibus Martini Camaldulenſis prioris in parœciam elevavit hoc anno eccleſiam monaſterii ſanctiſſimæ Trinitatis de Monteherculis, confirmans eidem eccleſiæ jus decimarum & judicia mortuorum, quæ a quadraginta annis obtinebat. Datum *Laterani* XVI. *martii pontificatus* ſui *anno* VII. De hocce monaſterio egimus ad annum 1153. Anno 1200. abbas ipſius erat Philippus, qui eo anno Bernardo rectori eccleſiæ & hoſpitalis Fatignani in emphyteuſim tradidit *terras prope dictam eccleſiam & flumen Greleve, quod in Tiberim ſe exonerat juxta plebem ſancti Stephani*; Pandulphus erat abbas anno 1217. Stephanus anno 1227. Johannes anno 1232. Romualdus legitur ſub anno 1247. Johannes ad annos 1249. & 1262. Michael ad annos 1277. 1284. 1288. Hæc ex chartis aſſervatis in archivo canonicorum ſanctæ Agathæ Montis-feretrani.

Etiam ſub præſenti anno in necrologio monaſterii Galeatenſis legitur ad diem XV. kalendas martii. *Anno Domini* M. CC. IV. *fuerunt terræ-motus magni in Galiata ſive per alia loca.*

XIX. De Thoma Mauroceno primo ex Latinis patriarcha CP.

CONSTANTINOPOLITANO imperio hoc anno a Græcis in Latinos

Ann. Chr. 1204. nos tranſlato, ex principibus Galliæ electus fuit in imperatorem Balduinus. *Ut autem Veneti, qui fuerant laboris participes, eſſent pariter conſortes honoris, placuit laicis in commune, ut de clero Venetiarum aſſumeretur vir idoneus, qui præferretur Conſtantinopolitanæ eccleſiæ patriarcha. Cum ergo quidam clerici Venetorum fuiſſent eccleſiæ ſanctæ Sophiæ ſervitio deputati, ne acephali ſine capite viderentur, de præficiendo ſibi paſtore tractantes convenerunt in unum, & dilectum filium*, Thomam ſcilicet Maurocenum Venetum patricium, *ſubdiaconum noſtrum in patriarcham unanimiter elegerunt, & confirmationem electionis ſuæ per nuntios proprios a nobis humiliter poſtularunt, nobili viro duce Venetorum per ſollemnes nuntios ſuos idem cum inſtantia requirente*. Hæc in epiſtola ad præfatum Balduinum imperatorem ſcribit Innocentius III. Romanus pontifex. Et inſerius: *Cum igitur nobis hujuſmodi electio fuiſſet præſentata, licet de perſona electa ex mora diutina, quam apud ſedem apoſtolicam fecit olim, nos & fratres noſtri ſufficientem notitiam haberemus, utpote quam noveramus genere nobilem, honeſtam moribus, prudentia circumſpectam, & competenter literis eruditam, electionem tamen examinavimus* &c., quam prius reprobatam, inde in gratiam imperatoris & Venetorum confirmandam decrevit; ipſum electum ſabbato IV. temporum quadrageſimæ in diaconum ordinans, & ſabbato hebdomadæ medianæ in ſacerdotem promovens, & ſequenti dominica Romæ apud ſanctum Petrum in epiſcopum conſecrans. Quæ cum ita ſunt, non intelligimus, quibus documentis inſtructus Paulus ex eadem familia Maurocena ſenator Venetus, & auctor ceteroquin præ-
a *Pag.* 153. ſtantiſſimus, libro VI. hiſtoriæ [a] urbis & Reipublicæ Venetæ, narrans ejuſdem Thomæ Mauroceni electione in patriarcham Conſtantinopolitanum ſubdiderit: „ Miſſi fuere legati ad Innocentium III. Romanum pon„ tificem, qui ſingulariter peterent confirmationem ejuſdem electi. Erat ille „ monachus Camaldulenſis, convenientis literaturæ & optime cognitus eidem „ Romano pontifici, quare haud ægre obtenta fuit ipſius confirmatio. “ Concinunt Paulo Mauroceno Florellus in hiſtoria Orientis & Andreas Verdizottus in hiſtoria Veneta, & ſenator Jacobus Diedo in hiſtoria ſimiliter Veneta aliique, dum interea de Mauroceni inſtituto Camaldulenſi nihil omnino habent ceteri ſcriptores, Dandulus, Sabellicus, Andreas Maurocenus, ſed nec Lequienius in Oriente Chriſtiano. Exploratum itaque eſt Thomam Maurocenum fuiſſe ſubdiaconum Romani pontificis Innocentii III. multoque tempore Romæ degiſſe, ita ut ejus perſona cognita ipſi foret, & curiæ Romanæ. Anne Thomas ante electionem ſuam canonicus ille erat Patavinus, cujus mentionem fecimus anno antecedenti in charta litis Patavinorum canonicorum cum canonicis Mandriæ? Ea occaſione alteram fabellam refellendam arbitramur Hieronymi Fabrii in
b *Pag.* 274. memoriis ſacris Ravennatibus [b], quem ignoramus, unde hauſerit, quæ narrat de canonicatu regulari Thomæ Mauroceni olim patriarchæ Conſtantinopolitani. „ Sribit itaque „ eodem tempore iiſdemque circiter an„ nis, hoc eſt circa annum 1215. ipſum Thomam patriarcham, Ubal„ dum archiepiſcopum Ravennatem, & Petrum Zianum nobiliſſimum „ Venetorum ducem, abdicatis ſupremis magiſtratibus, quos gerebant, ſe„ ceſſiſſe in canonicam domum ſanctæ Mariæ de Portu extra Ravenna„ tem urbem, ibidemque vitam privatam agendo clauſiſſe dies ſuos. “
c *Lib. VI. pag.* 378. Ante Fabrium ex multorum traditione idem ſcriptis tradiderat Rubeus [c]. De Ubaldo archiepiſcopo Ravennate nil proferimus. Petrum Zianum Venetorum ducem novimus teſtamentarias tabulas ſcripſiſſe Venetiis anno 1228. quarum etiam fragmentum afferemus, & in ipſa Venetiarum urbe

vita

Ann. Chr. 1204.

vita exceſſiſſe. Pariter ex Innocentianis epiſtolis editionis Boſqueti [a] exploratiſſimum eſt Thomam Maurocenum patriarcham CP. anno XIV. ipſius Innocentii pontificatus Theſſalonicæ extrema ægritudine laborantem obiiſſe, ut ſcribit idem Romanus pontifex capitulo ſanctæ Sophiæ & univerſis prælatis conventualium eccleſiarum Conſtantinopolitanarum. Paulus Ramnuſius [b] libro III. de Bello Conſtantinopolitano Thomam Maurocenum e nobiliſſima Veneta familia natum, juvenilibus annis ſe incluſiſſe ſcribit in canonicam domum Portuenſem Ravennæ, ex quo loco eductum putat evocatum fuiſſe ad infulas patriarchales Conſtantinopolis. Alibi vidimus etiam in monaſterio Carcerum territorii Patavini viguiſſe Portuenſem regulam; ad hoc cœnobium primis ſuis annis facile maluerit confugere Thomas, utpote patriæ ſuæ propius. Sed cum omnia incerta ſint, nulloque veteri fulta teſtimonio, de Mauroceno ſatis erit pro certis tenere, quæ in literis Innocentianis habentur, & ſuperius retulimus.

a *Lib. II. epiſt. 97.*

b *Pag.* 107.

Ann. Chr. 1205. XX.

Ecc. S Viti in urbe Vicetia data ſcholaribus ſtudii Vicetini.

STATUENDA ſunt ſub hoc anno primordia monaſterii noſtri ſancti Viti in urbe Vicetina, quæ fuere hujuſmodi. Floriſius & Nicolaus Vicetinæ eccleſiæ archidiaconus & præpoſitus cum aſſenſu capituli ceterorum canonicorum, magiſtro Roberto de Anglia, Guilielmo Cancellino de Provincia, Guarnerio de Alemannia & Manfredo de Cremona, qui erant rectores univerſitatis ſcholarium commorantium in urbe Vicetina, plenn jure tradiderunt & contulerunt ob devotionem, quam gerebant erga eccleſiam Vicetinam templum ſancti Viti, quod juris erat Vicetini capituli canonicorum, cum omnibus ſuis poſſeſſionibus. Reſervarunt autem ſibi confirmationem prælati ejuſdem eccleſiæ, ſi fuerit regularis vel conventualis, ſi vero non fuerit conventualis, decreverunt, ut is reciperetur tamquam frater, atque una cum clericis ſuis bis in anno in feſtis reſurrectionis Dominicæ & pentecoſtes accederet ad ſollemne baptiſma, & teneretur oneri abluendi infantes, ſicut facere ſolebant alii capellani eccleſiæ Vicetinæ. Inſuper teneretur in diebus ſollemnibus paſchatis, nativitatis Domini, ſanctæ Mariæ, aliiſque feſtis diebus convenire cum aliis capellanis ad Miſſas majores & ad letanias. Pariter voluere, ut ſi canonici Vicetinæ eccleſiæ invitati fuerint ad funera defunctorum perſolvenda in eccleſia ſancti Viti, ſive ſecularis, ſive regularis fuerit prælatus, ad archipresbyterum majoris eccleſiæ ſpectaret celebrare Miſſam, & percipere pro canonicis dimidium oblationum illius Miſſæ. Retinuere præterea ſibi decimas omnium poſſeſſionum prædictæ eccleſiæ conſtitutarum in civitate Vicetina, vel in plebanatu majoris eccleſiæ. Præceperunt inſuper, ut in procurationibus domini papæ, cardinalium & legatorum ipſius prælatus ſancti Viti deberet ſolvere portionem ſuam procurâtionum juxta ejus eccleſiæ facultates, ad tenorem taxæ patriarchæ Aquilejenſis, vel ejus nuntiorum. Quod ſi contingeret, ut prædicta ſcholarum univerſitas removeretur de Vicetina urbe, eccleſia ſancti Viti, ſi fuerit ſecularis, reverteretur ad eccleſiam majorem Vicetinam, ſi vero fuerit regularis, in eodem ſtatu permaneret cum oneribus ſupradictis; præter quæ liberam eam ex omnibus aliis exactionibus decreverunt. *Actum anno milleſimo ducenteſimo quinto indictione nona tertio nonas octobris*. Indictio nona incipiebat menſe ſeptembri. Chartam autographam nobiſcum communicavit Brunatius, & aliqua ipſius apographa reperimus in tabulario monaſterii ſanctæ Luciæ ejuſdem urbis; diſtinguenda eſt eccleſia ſancti Viti ab abbatia ſancti Viti ſita juxta eccleſiam ſanctorum Felicis & Fortunati de Vicetia, quæ legitur in charta anni 1053. apud eumdem Brunatium pag. 1820. ſuorum

Ann. Chr. 1205.

rum monumentorum eccleſiæ Patavinæ mſs. & in alia charta appellatur monaſterium ſanctorum Felicis & Fortunati, Viti & Modeſti, quia abbatia ſancti Viti unita fuerat cum altera ſancti Felicis; hæc enim ab una urbis parte, noſtra vero ex adverſa urbis regione conſurgebat. Florano archidiacono, & Nicolao archipresbytero ceteriſque Vicetinis canonicis privilegium conceſſum ab Innocentio III. anno ſequenti extat apud Ughellium [a], in quo ipſis confirmatur inter ceteras eccleſias eccleſia ſancti Viti. Epiſcopus Vicetinus per hæc tempora poſt Piſtorem erat Ubertus. Sub hoc anno a Gerardo Mauriſio in hiſtoria de rebus geſtis Ezellini de Romano apud Muratorium [b] inter ſcriptores rerum Italicarum ponitur adventus ſcholarium in urbem Vicetinam; nam poſt præfecturam Oliverii Enſelbardi de Papia, ait: *Huic ſuccedit Bernardus vexillifer Papienſis. Sub iſto venit ſtudium ſcholarium in civitate Viceriæ, & duravit uſque ad poteſtariam domini Drudi*: Similiter in chronicis Antonii Gudii apud eumdem [c]: *Succedente poſt prædictum domino Bernardo vexillifero de Papia ſtudium generale fuit in civitate Vicetiæ, doctoreſque in contrata ſancti Viti manebant, ut etiam hodie apud priorem ſancti Viti apparent privilegia collationis ſtudii*. Fruſtra tamen ea privilegia inquiſivimus in tabulario monaſterii noſtri ſanctæ Luciæ de Vicetia, ad quod translati fuere monachi Camaldulenſes ante ducentos annos ex cœnobio ſancti Viti ſolo æquato. De ipſo iterum anno ſequenti.

a T. V. col. 1046.

b T. VIII. col. 15.

c Ibid. col. 75.

XXI. Eccleſiæ Sardæ Camaldulenſibus donatæ.

Maria de Thori vel de Terri nobiliſſima ſemina Sarda uxor Petri de Maronio cum voluntate judicis Comitæ de Laccon & ipſius conjugis Agnetis reginæ, & domini Marini regis, dono obtulit hoc anno *die decima julii*, duas eccleſias ſui juris ſub titulo ſanctæ Mariæ de Orrea Picchina, & ſanctæ Juſtæ monaſterio & eremo ſancti Salvatoris de Camaldulo in manu Martini prioris majoris Camalduli, cum ſervis & ancillis ſuis, cum domibus, ſilvis, vineis & terris, animalibus, & prædio de Nugulbi, ut in prædictis eccleſiis *priores Camaldulenſes eligant rectores ad ſuam voluntatem, & monachos in ſempiternum deponant*. Subſcripſerunt plures teſtes poſt conſuetas maledictiones & benedictiones; eodemque anno Petrus Emporienſis in Sardinia epiſcopus [d] cum conſilio ſuorum clericorum confirmavit donationem earum eccleſiarum, reſervato ſibi jure epiſcopali, relicta tamen libera earum collatione & inſtitutione ipſi Camaldulenſi priori. Marini ſive Mariani regis Turritani fit mentio per hæc tempora in ms. Florentino codice bibliothecæ Mediceæ, qui continet acta auctiora vitæ beati Benigni abbatis Vallumbroſani, cui pecuniam Marianus rex miſit pro oratorio extruendo apud Papebrochium [e]. Ipſius meminit etiam Odoricus Raynaldus in Annalibus eccleſiaſticis [f] ad annum 1218. Comitæ vero judicis Turritani memoria fit ſub hoc anno 1205. a Petro Sorrenſi epiſcopo in charta fundationis monaſterii pro Ciſtercienſibus in Sardinia apud Martene in theſauro novo veterum monumentorum [g]. Poſt quinquennium [h] eadem Maria de Thori confirmavit eamdem donationem ſuam in manu Roberti prioris ſanctæ Mariæ de Orrea Picchina ſub die prima julii, manu Petri ſcriptoris judicis Comitæ. Primam donationis paginam ex tabulario Fontis-boni edimus in Appendice.

d §. Amiſſæ 282. 188.

e T. IV. jul. pag. 343.

f Pag. 255.

g T. I. col. 800.

h §. Donatio 371. A. 3. 4.

XXII. Obitus Martini prioris Camaldulenſis. Electio Guidonis.

Receptio harum eccleſiarum eſt poſtrema actio Martini II. prioris Camaldulenſis, ſaltem nullæ ipſius poſteriores chartæ reperiuntur in archivo Camaldulenſi, neque aliud ſcimus, niſi quod menſe novembri erat infirmus in urbe Piſana & propediem moriturus; ſepultus fuit in baſilica ſancti Zenonis ejuſdem urbis, ubi & ad hodiernam diem viſitur locus ejus tumuli. Vir fuit pietate, zelo promovendæ rei monaſticæ, & dexte-

ritate

ritate in agendis negotiis plane inſignis . Uſus fuit ſæpius ejus opera In-
nocentius III. Romanus pontifex tum pro reparanda monachorum diſci- ANN. CHR. 1205.
plina , tum pro quiete inducenda inter urbes Lombardicas . Miſſus fuit
præſertim legatus ab eodem pro pace firmanda ad Mediolanenſes , ut idem
Romanus antiſtes teſtatur epiſtola 187. libri I. ex collectione Boſqueti [a] a *Pag.* 459.
ad conſules & populum Mediolanenſem ſcripta anno ſui pontificatus XV.
hoc eſt *anno* M. CC. XII. IV. *kalendas novembris* , in qua ipſos redarguit ,
quod *rupto vinculo fœderis & pacis*, *quæ olim procurante priore Camaldulæ*
a nobis propter hoc ſpetialiter deſtinato inter vos & Papienſes celebrata ex-
titit & juramento firmata, ipſum vinculum fregerint. Et cardinalis Ara-
gonienſis in vitis Romanorum pontificum apud Muratorium [b] Innocentii b *T. III. Scri. pt. rer. Ital. car.*
elogium texens de ipſo hæc habet: *Hic per Martinum Camaldulenſem prio-*
rem virum providum & honeſtum inter Mediolanenſes & Papienſes pacis
fœdera reformavit ,' *per ſex menſes ad hoc ſtudioſiſſime laborans* , *quorum*
antiqua diſcordia inter civitates Lombardiæ , *quæ hinc inde ſe diviſerant*
in partes, *diſſenſionis ſeminarium pariebas ; ex qua multotiens magna pro-*
venerant & diſpendia, *& pericula perſonarum*. Nec illud eſt prætermitten-
dum Philippum Sueviæ ducem plurimum adhibuiſſe operam Martini
prioris Camaldulenſis , ut imperium ab apoſtolica ſede obtineret, eo tem-
pore , quo Innocentius III. ante biennium ſe pro Ottone IV. declarave-
rat , & licet epiſtolis Philippi non ſit habenda omnimoda fides , ex ipſis
tamen , & ex aliis Romani pontificis Innocentii III. intelligimus „ Mar-
„ tinum nomine Philippi plura obtuliſſe , & plura Innocentio retuliſſe
„ ſub teſtimonio literarum , quas dux ipſe ſigillo fecerar aureo roborari . “
Cum vero Martinus ex ejus parte proponeret cotam Romano pontifice ,
quod Philippus paratus erat ad mandatum eccleſiæ Romanæ redire, aliud
reſponſum ab Innocentio extorquere non potuit , „ niſi quod cum re-
„ deuntibus ad eccleſiæ gremium nollet ipſe aditum veniæ denegare ,
„ promptus erat eum recipere ſicut quemlibet pœnitentem . “ Philippus
vero per Teutoniam divulgaverat , quod Innocentius Martinum priorem
Camaldulenſem ad ejus præſentiam miſerat , ut eum ad coronam imperii
evocaret. Inſuper ut gratiam aucuparetur Romanæ curiæ , ingentia pro-
miſſa cumulaverat , aſſerens ſe, antequam Martinus & Odo monachus de
Salem venirent ad ipſum tractaturi de pace eccleſiæ & imperii , voviſſe
Deo expeditionem ad reparandas res Terræ-ſanctæ , ſpopondiſſe libertatem
electionis prælatorum, ſpiritualia omnia pontifici relicturum , & operam
daturum , ut monaſteria irregulariter viventia regularibus conventibus
Ciſtercienſi, Camaldulenſi, Præmonſtratenſi ſubjicerentur. Inter teſtes hu
jus promiſſionis legitur etiam Petrus abbas Burgi-ſancti-Sepulcri . Alia
epiſtola idem Philippus gratias agit Innocentio , quod ad ſe deſtinaverit
Martinum priorem Camaldulenſem , cuique fidem plenam vult adhiben-
dam circa obſervantiam promiſſionum & conditionum .

Addit in altera ſe ante adventum Martini prioris dimiſiſſe electionem
Luipoldi electi Moguntini poſt obitum Conradi , & e contra confirmaſſe
legitimam & acceptam electionem Siffridi in archiepiſcopum. Sed, ut mox
diximus, permiſit dumtaxat Innocentius Martino priori Philippum adire,
quatenus ipſum reſipiſcentem ad eccleſiam revocaret. Fuſius leguntur epi-
ſtolæ & tota rei ſeries apud Odoricum Raynaldum in Annalibus eccleſia-
ſticis [c], & etiam apud Baluzium in collectione epiſtolarum Innocentii III. [d] c *T. I. pag.* 92 93.

In catalogo priorum Camaldulenſium impreſſo anno 1513. poſt vitam d *T. I. in Appendice.*
ſancti Romualdi, ſucceſſor Martini ponitur quidam Gerardus, quare Ge-
rardus prior , qui vixit ad finem progrediente hoc ſeculo , communiter

ANN. CHR. 1205.

appellatur hujus nominis II. verum Gerardus I. quem vocant, nunquam fuit prior Camaldulenſis, ſed tantum vicarius Martini appellatur ſub anno 1203. quo nonnulla bona in valle *de le Tagliole* territorii Camaldulenſis emit; cuique donata fuere eo ipſo anno alia bona *infra murum novum, & veterem civitatis Aretii*, qui etiam legitur promotus ad epiſcopatum Anconitanum, ſed nunquam prioris vel præſidis generalis nomine inſignitur. Quare in capitulo ſtatim acto in territorio Piſano poſt obitum Martini, & in eccleſia ſancti Savini electus fuit in ejus locum Guido prior clauſtri ipſius monaſterii ſancti Savini, qui menſe januario anni ſequentis prior Camaldulenſis appellatur in chartis Fontis-boni, & per quadraginta-duos annos officium prioratus ſtrenue geſſit.

a *Pag.* 351.

Narrat Cæſar Clementinius in ſua hiſtoria Ariminenſi [a], quod, „ cum „ hoc anno cives Ariminenſes litem haberent quoad fines territorii ſui cum „ Cæſenatibus, ſcientes apud monachos Claſſenſes ſancti Apollinaris cuſto„ diri aliquot privilegia patriæ ſuæ admodum utilia, miſerunt Anaſtaſium „ Girardi a Lacia civem ſuum ad abbatem Claſſenſem, ut Ariminenſibus „ civibus hæc privilegia vellet commodare, monachos vero benigne eum „ ſuſcepiſſe, & privilegia tradidiſſe poſt depoſitum factum ab Anaſtaſio no„ mine urbis centum librarum argenti uſque ad privilegiorum reſtitutionem, „ quæ poſtea Johanni priori ejuſdem monaſterii reddita fuere, ſublatumque „ fuit depoſitum. “

Livaldo priori Carcerum conceſſiſſe viam quamdam Azonem marchionem Eſtenſem eodem anno ex Canneto intelligimus.

Ad monaſterium ſanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia pertinebat pleno jure eccleſia ſanctæ Mariæ de Antignana, cujus collationem factam hoc anno a Raynerio abbate ejuſdem monaſterii legimus in tabulario dicti loci. Ipſa eccleſia recenſetur inter ceteras ab Alexandro III. in privilegio anni 1181.

b *Lib. I. Inſtrum. pag.* 272.

In archivo epiſcopatus Caſtellani reperimus [b]: „ *Anno* M.CC.V. *menſe maji* „ *indictione* VIII. *nullo imperatore exiſtente* „ abbatem monaſterii de Ar„ dovino Auguſtinum nomine veniſſe ad Civitatem-Caſtellanam, petiiſſe „ a priore Caſtellanæ eccleſiæ & a capitulo ſuo, ut vice epiſcopi dare„ tur ſibi lapis benedictus, ad honorem pii patris Innocentii papæ III. „ & Caſtellani capituli, & Pauli archipresbyteri plebium Burgi-ſancti„ Sepulcri & Buccuniani, in cujus plebatu monaſteria Arduini & Tedal„ di ſita ſunt. “

ANN. CHR. 1206.

XXIII.

Scholares univerſitatis Vicetinæ tradunt Camaldulenſibus eccleſiam S. Viti.

ANNO ſequenti *milleſimo ducenteſimo ſexto indictione* IX. *die duodecima menſis februarii*, præſentibus aliquot Vicetinæ eccleſiæ canonicis, magiſter Robertus de Anglia, & Guarnerius de Alemannia rectores univerſitatis ſcholarium ejuſdem urbis nominati ſub anno antecedenti, obtulerunt capitulo Vicetino Samſonem monachum Camaldulenſem, rogantes archidiaconum, præpoſitum, ceteroſque e capitulo Vicetino, ut præfato religioſo viro poſſeſſionem traderent eccleſiæ ſancti Viti, eumque inſtituerent priorem, & adminiſtrationem bonorum ipſius eccleſiæ conferrent. Qui canonici rectorum dictorum petitionibus annuentes ipſum Samſonem prælatum inſtituere, ſalvo tenore conventionis, quæ inter ipſos canonicos, & ſcholarium univerſitatem anno præterito conſcripta fuerat. Samſon prior erat monaſterii Veronenſis in loco Aveſa, dicti Camalduli Veronenſis, qui a ſcholaribus aſſumptus fuit ad regendam eccleſiam Vicetinam ſancti Viti, nam *quinto kalendas decembris* hujus anni, *pontificatus* ſui *anno nono* Innocentius Romanus pontifex eamdem eccleſiam ſan-

cti

ſti Viti dicto Samſoni priori Veronenſi confirmavit, *quam*, inquit, *ſcholares civitatis Vicetinæ divini amoris intuitu conſtruxerunt, tuoque monaſterio ſubdidere*, eamque ſub apoſtolicæ protectionis tutela recepit. Quod breve ex tabulario Fontis-boni proferimus in Appendice. Laudat Odoricus Raynaldus [a] alias ejuſdem Innocentii literas ex libro nono ſub numero 157. ad Vicetinos ſcholares, quibus ipſis ob ſacram ſancti Viti ædem traditam Camaldulenſibus patribus, & ab eis inchoatam gratulatur. Alteram ſollemniorem traditionem ejus eccleſiæ factam Camaldulenſibus referemus ad annum 1209. Interea arbitramur hoc & duobus ſequentibus annis ſub Samſone priore eccleſiæ dictæ inſerviiſſe ſacerdotes ſeculares, nam in archivo monaſterii ſanctæ Luciæ de Vicetia reperimus anno 1207. Cataldum, Richardum & Guilielmum ſacerdotes officiales ſancti Viti de Vicetia numeraſſe triginta & octo libras denariorum Veronenſium Bono Johanni judici de Solario pro vinea, quam ab ipſo emerant in monte Berico. Anno ſequenti ſub die ultima decembris Samſon tamquam *prior ſanctæ Mariæ de Camaldulis de Verona* teſtis legitur in charta permutationis caſtri Lemniaci facta ab Adelardo epiſcopo Veronenſe cum communitate Veronæ apud Ughellium [b]; ex quo documento conſtat Samſonem rexiſſe utramque eccleſiam & monaſterium eodem tempore.

ANN. CHR. 1206.

a *Num. 42. ad hunc annum.*

b T. *V. col.* 812.

XXIV. Eremus Montalis-Salutis in diœceſi Ariminenſi ſubjicitur eremo Camaldulenſi.

PIUS quidam vir, Salimbene nomine [c], fundaverat in diœceſi Ariminenſi eremum e ſuo nomine dictam de Salimbene, alias etiam a loco appellatam Montalem-Salutis, ſeque ipſum Deo conſecraverat; is hoc anno *die tertia junii* eam eremum ſuppoſuit directioni Guidonis prioris Camaldulenſis, tradens ipſam in altari eremi Camaldulenſis per librum & per ſtolam manu propria, plenumque in eam dominium tribuens eidem priori, & in manu Simonis vicarii Camaldulenſis obedientiam promittens, manu Ugonis Boni notarii. Inter cetera loca, quæ Innocentius III. anno ſequenti confirmavit congregationi Camaldulenſi, nominatur etiam ipſa Salimbenis eremus. Aliorum locorum ſubinde fundatorem videbimus eumdem Salimbenem.

c §. *Amiſſe* 283. *A.* 1. 198.

XXV. Inveſtitura caſtri Caſtellionis facta a Camaldulenſibus.

„ IDEM Guido Camaldulenſis prior, Simon vicarius, Bonus, Albericus, Atto, Ildibrandus, Otto, Guido, Rainerius, Guilielmus camerarius, Benedictus, Ugo omneſque alii eremitæ; Angelus quoque, Mathæus, Carus, Benedictus, Donatus, Berardus & Guilielmus monachi Fontis-boni, Morandus, Bernardinus, Colle, Palmerius & omnes alii converſi, pari voluntate [d] conceſſerunt in feudum caſtrum Caſtellionis Alberto & Matthæo, & Alberto filio Guilielmini eorum nepoti, qui proceres erant de Galbina, ſeu de Monte-acuto, & medietatem domus, quam ibidem dicti proceres ædificaverant, quam tamen altius conſtruere non debeant ſine licentia præfati prioris & ſucceſſorum ipſius; item medietatem placitorum & bannorum, & locationum, ita quod in prædictis unus alteri non ſuccedat. Inſuper præfati prior & monachi promiſerunt ſe non vendituros idem caſtrum irrequiſitis iis proceribus, eiſdemque decem libris minus quam aliis vendituros; de quibus omnibus ipſi fidelitatem jurarunt priori Camaldulenſi, & refutaverunt jura & actiones ſibi competentes ex contractu cum ejus anteceſſore priore Martino de eodem caſtro inito; ſalvo tamen jure, quod in ipſum caſtrum ejuſque curiam obtinuerant ex prævio contractu habito cum priore Placido. Exinde prior & monachi Camaldulenſes exemerunt eos proceres a vinculo excommunicationis, eoſque redintegrarunt penes eccleſiam eremitarum, juxta literas Rainerii epiſcopi Feſulani apoſtolici delegati in ea cauſa, recipiendo eoſdem ad oſculum pacis, & ad partici-

d §. *Inveſtitura* 22. *A.* 3. 49.

ANN. CHR. 1206.

„ pationem bonorum ſpiritualium ordinis, condonando quoque ablata ab ipſis in eo caſtro ipſiuſque curia. “ Videantur, quæ protulimus ad annos 1199. & 1202. de violenta detentione ejuſdem caſtri facta a dictis proceribus.

In tabulario monaſterii ſanctæ Mariæ Angelorum de Florentia ſub hoc anno M. CC. VI. XVII. *kalendas novembris indictione* X. mutata ſeptembri, habetur charta permutationis terrarum factæ a Gerardo abbate ſancti Petri de Cerreto & a monachis ſuis, ſubſcripta deinde a Guidone priore Camaldulenſi, præſentibus Roberto abbate Adelmi, Martino abbate Puteolenſe, & Auguſtino priore de Mucchio. Gerardus ſucceſſerat Mauro in abbatia Cerretana.

XXVI. Electio abbatis monaſt. Cantiniani.

SUBJICIMUS etiam paginam electionis abbatis Cantiniani, quam fecit idem Guido prior, ex codice membranaceo, qui olim extabat apud Grandium.

In eterni Dei nomine, amen. Ex hac publica ſerie literarum aperte denoteſcat & clareat, quod ego Guido ſola Dei gratia Camaldulenſis prior, licet immeritus, pro reſervando jure, quod habet eremus Camaldulenſis in monaſterium de Cantignano, & ne in fraudem juris prefate eremi & monaſterii aliqua poſſit provenire malitia, utens etiam conſuetudine libertatis, quam Camaldulenſes priores conſueverunt habere in eligendo & ponendo abbates in monaſteriis ſibi ſubjectis, pariter & privilegio in predicta libertate unito.

Ideo ego G.. Camaldulenſis prior eadem libertate & privilegio fultus, ad honorem Dei & totius conventus, fratrem Gregorium nomine eligo in abbatem & rectorem dicti monaſterii de Cantignano, & electum confirmo, & confirmatum inſtituo, & corporalem poſſeſſionem tam in temporalibus, quam in ſpiritualibus, ſalva auctoritate Camaldulenſis eremi, concedo. Et taliter donnus Guido predictus prior me Vivianum judicem & notarium ſcribere rogavit.

Actum in eccleſia ſancti Savini, in preſentia domni Simonis abbatis iſtius monaſterii ſancti Savini, & domni Johannis prioris clauſtralis ejuſdem monaſterii ſancti Savini, & domni Guidonis abbatis monaſterii ſancti Michaelis de Burgo, & domni Gilii prioris ſancti Frigdiani, & domni Gerardi prioris de Camaldulo Florentie, & domni Ugonis abbatis de Monte-muri, & domni Guidonis camerarii Camaldulenſis, & etiam in preſentia & teſtimonio Foretani quondam Rodulphini, & Pauli quondam Manni, atque Ugolini filii Monte-magni, qui fuerunt ad hec rogati teſtes.

Anno Dominice incarnationis milleſimo CC. VII. more Piſano, *indictione* IX. *quarto kalendas madii.*

Ego Vivianus imperialis aule judex ordinarius & notarius his omnibus interfui, omnia memorie ſcripſi atque firmavi.

XXVII. Vilanus fit ep. Eugubinus.

ELECTUS fuit præſenti anno epiſcopus Eugubinus Vilanus, qui ex nobili familia Eugubii natus, ſed mundo ejuſque pompis valedicens receſſerat jamdudum in monaſterium ſanctæ Crucis Fontis-avellanæ. Cum ergo obiiſſet Albertus epiſcopus, clerus Eugubinus Raynaldum canonicum poſtulaverat, ſed cum hujus electionem Romanus pontifex Innocentius III. improbaſſet, Vilanum Eugubinis antiſtitem dedit, de qua re extant ejuſdem Innocentii literæ ab Ughellio in regeſto Vaticano viſæ, & datæ Romæ VI. *kalendas decembris pontificatus anno* IX. hoc nimirum anno. A vero igitur diſcedunt, qui Alberti mortem ad annum 1209. retrahunt, & qui Alberto ſuffectum Raphaelem autumant, vel etiam ii, qui Raynaldum poſt Albertum inferunt epiſcopis Eugubinis, ut animadvertit noſter

ſter Sartius [a]. De Vilano nonis maji agit Jacobillius [b], & ex ipſo pridie nonas maji Henſchenius in Actis Sanctorum. Diu multumque eccleſiam Eugubinam tenuit, & potiora, quæ geſſit in epiſcopatu, ſuis annis dicemus.

In tabulario Camaldulenſi [c] extat memoria ſub hoc anno eccleſiæ ſancti Bartholomæi *de Palazzo* Bononienſis urbis, cujus rector Gratianus Uguitioni priori eremi Camaldulenſi de Bononia vendidit aliquot terras; manu Guilielmi notarii. Subjecta fuit poſtea ea eccleſia eidem eremo Bononienſi.

ANN. CHR. 1206.

a *De epiſc. Eugubin. pag.* 130.
b *T. I. pag.* 471.
c §. *Emptio* 234. *A.* 3. 44.

RAINERIUS olim Guidalotti de Pelago hoc anno *idibus februarii* donavit magiſtro Lamberto vicario Camaldulenſi recipienti vice & nomine Guidonis prioris eccleſiæ & monaſterii ſancti Romualdi, & totius eremi Camalduli integrum ſuum juſpatronatus, quod obtinebat in eccleſias ſancti Clementis de Pelago, ſancti Salvatoris de Liciolo, ſancti Petri de Caſi, ſancti Bartholi de Caſtro-novo, plebis de Pomino & ſanctæ Margaritæ de Toſina, quæ erant in agro Caſentino, transferens quoque in Camaldulenſes omne ſuum jus, quod habebat in poſſeſſiones & bona ad prædictas eccleſias pertinentia. Eodem etiam *anno* M. CC. VII. ſed facile more Florentino, hoc eſt anno ſequenti, *indictione undecima* VII. *kalendas februarii* idem Rainerius una cum Romea uxore ſua Johanni priori eccleſiæ & canonicæ ſanctæ Margaritæ de Toſina vices gerenti ejuſdem Guidonis prioris tradidit quoſdam homines colonos & reſidentes ſuos ac bona, quæ ſpectabant ad dictam eccleſiam ſanctæ Margaritæ.

ANN. CHR. 1207.

XXVIII. Plures eccleſiæ in Caſentino traduntur Camaldulenſibus.

Patroni monaſterii ſanctæ Helenæ ad flumen Æſinum hoc *anno Dominice incarnationis* M. CC. VII. *indictione decima tempore domini Innocentii pape, vacante imperio* IV. *die exeunte menſe madii*, corporali ſacramento promiſerunt ſe emendaturos offenſas omnes de bonis ablatis eidem monaſterio vel ejus eccleſiis, vel hominibus a tribus annis, contra voluntatem abbatis & hominum prædicti cœnobii, pollicentes de cetero nullam ſe moleſtiam vel damnum illaturos. Idem ſpoponderunt etiam quoad monaſterium de Mandriolis, appellatum de Heremita. *Actum eſt hoc tempore abbatis Bernardi*, qui ſuffectus fuerat Nicolao, de quo ſub anno 1198. Chartam promiſſionis ſcriptam per Jacobum notarium reipublicæ Æſinæ, cujus etiam teſtes fuere plures eorum, qui in charta donationis anni 1180, nominantur, exſcripſimus ex tabulario ſancti Blaſii de Fabriano.

XXIX. Ecc. S. Andreæ de Zagonaria confirmatur monaſterio S. Hipp. de Faventia.

MAINARDUS Imolenſis epiſcopus Petro abbati monaſterii ſanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia, qui in Rainerii locum ſuffectus fuerat, confirmavit hoc anno jus habendi, tenendi & ordinandi eccleſiam ſancti Andreæ de Zagonaria, & regendi populum ipſius eccleſiæ *per quemcumque*, inquit, *volueritis monachum, vel converſum veſtrum in temporalibus & ſpiritualibus*. Liberavit inſuper dictam eccleſiam ab omni exactione epiſcopali, ſalvo jure plebis de Barbiano, ſcilicet in baptiſmo & in letaniis, & in viſitatione feſti ſancti Stephani; ſalvo etiam, quod rector ipſius eccleſiæ deberet vitare eos, qui ab epiſcopo pro cauſa matrimoniali, vel pro alio ſpirituali negotio cenſurarum vinculis ſorent innodati, neque communionem cum eis habere. Subſcribit ipſe epiſcopus cum præpoſito & canonicis ſuæ eccleſiæ, & inter teſtes legitur Wido dux. Mainardus frequentius dicebatur Mainardinus, de quo videndi ſunt tum Ughellius, tum canonicus Antonius-maria Manzonius in hiſtoria epiſcoporum Imolenſium, qui tamen reticent annum electionis Mainardi, & ad annum dumtaxat 1208. referunt ipſius nomen inter epiſcopos ejus ſedis.

Mai-

ANN. CHR. 1207.

Mainardus itaque jam epiſcopus Imolenſis erat hoc anno ex charta noſtra tabularii ſanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia ſignata *anno Dominice incarnationis* M. CC. VII. *tempore Innocentii pape*, *imperatorem non habemus*, *die* XVI. *menſis auguſti indictione* X. Die vero XII. menſis aprilis anni ſequentis homioes ſupradictæ eccleſiæ promiſerunt eidem Petro abbati ſe audituros & obſervaturos præcepta omnia, quæ ipſe abbas facturus eſſet in cauſis diſcordiæ inter populum & inter monachum, vel converſum, vel miſſos abbatis, & humiliter recepturos quæcumque ipſius mandata.

Eidem Petro abbati & monachis ejuſdem cœnobii præcepit hoc anno Innocentius III. ut hæretici cujuſdam Othonis nominati corpus, quod eccleſiaſtica ſepultura donatum fuerat in ipſorum eccleſia, exhumarent, & extra ſacrum locum obtegi curarent, ut refert ex ipſius epiſtola 211. libri IX. in Annalibus eccleſiaſticis Odoricus Raynaldus [a].

XXX. Innocentii III. bullæ ad præſentem annum pertinentes.

CUM foret controverſia inter Gregorium Arretinum epiſcopum, & inter Guidonem priorem Camaldulenſem circa eccleſias Micciani, Mojonæ, Agnæ & Laurentiani ſubjectas eremo, quarum rectores ſententia excommunicationis innodaverat epiſcopus, provocaverant ambo ad Romanum pontificem Innocentium III. ejuſque præſentiam adjerant. Mandaverat is epiſcopo, ne lite durante aliquid præſumeret innovare vel excommunicando. vel interdicendo, vel aliquid exigendo a presbyteris harum eccleſiarum, & interea ambo procederent, cauſamque ſuam uterque diceret coram iis, quibus commiſſio ſententiæ ferendæ demandata fuerat. Præcepit itaqoe Romanus pontifex hoc anno *nono kalendas decembris pontificatus* ſui *anno* X. ex urbe Cornetana epiſcopo Feſulano Rainerio, & alteri Rainerio priori Caſtellanæ eccleſiæ, ut mandatum ſuum factum epiſcopo Arretino per cenſuram eccleſiaſticam, ſi neceſſe fuerit, obſervari facerent.

Ex eadem urbe *die* XXII. *menſis octobris* confirmaverat idem Romanus pontifex Guidoni priori Camaldulenſi monaſterium Camalduli de Verona, eccleſiam ſancti Viti de Vicetia, eccleſiam ſanctæ Mariæ in Caſale prope Foro-livium, eccleſiam ſancti Euſtachii juxta Imolam, & eremum Salimbene, quæ de novo poſt ampliſſimum ipſius diploma anni 1198. in congregationem venerant, ut habetur in excerptis tabularii Fontis-boni a Baroncinio confectis.

Affert Admiratus diploma comitis Guidonis guerræ, qui hoc anno quædam bona donavit eremo Camaldulenſi, donationem confirmante ipſius uxore Gualdrada.

Scribit [b] Rubeus „ præſenti anno ab epiſcopo Foro-popilienſi (is erat „ Gualſus) e piorum communitate exterminatos fuiſſe in divi Apollina„ ris in Claſſe templo Caſtri-novi prætorem incolaſque, quod Bagnolum „ eccleſiæ Ravennatis oppidum occupaſſent, ejus bona ditipuiſſent, inco„ las partim captivos feciſſent, alios obtruncaſſent, oppidumque ever„ tiſſent. “

In veteri necrologio, quod aſſervatur in cathedrali baſilica Senenſi, ſub hoc anno legitur: *Anno* M. CC. VII. *Montaltum Berardingum captum eſt a Florentinis & Arretinis comite Guidone; Lombardis & Romaniolis & Senenſibus cum comite Aldobrandino uſque ad Valcorteſe & Orgiale fugatis, & multi fuerunt ex utraque parte capti.*

In altero necrologio Galeatenſi, III. *nonas aprilis obiit Johannes presbyter & monachus* A. D. M. CC. VII. *abbas Benedictus tunc renuntiavit cœnobium ſancti Hilari.* Suffectus fuit in ipſius locum Rodulphus, qoi multo tempore abbatiam Galeatenſem adminiſtravit,

[a] *Pag.* 152.

[b] *Lib. VI. pag.* 371.

Ex

Ex tabulario Fontis-boni [a] habemus hoc anno die XXV. martii Guidonem priorem ſancti Savini de Chio, cum conſenſu Simonis vicarii Camaldulenſis reſutaſſe quædam jura Magno abbati abbatiæ Petrorii, quæ erat in territorio Senenſi; manu Amidei notarii.

ANN. CHR. 1207.

Vertente lite [b] inter Fulcherium ſive Volcherium patriarcham Aquilejenſem, & inter monaſterium ſanctæ Mariæ de Fullina occaſione aliquot terrarum Stablucii, de quibus Odalricus patriarcha olim inveſtiverat Madium monachum & ſindicum ejuſdem monaſterii, judices compromiſſarii ſententiam protulere pro cœnobio Fullinate *indictione* IX. *ſecundo intrante aprili* hujus anni. Volcherius electus ſuerat patriarcha eccleſiæ Aquilejenſis in locum Peregrini II. anno ſaltem 1203.

a §. *Transfactio.* 5. *A.* 3.50.
b *Num.* 25.

FLORENTINO epiſcopo Johanni, Theobaldo Saxi-vivi abbati & Guidoni priori Camaldulenſi, quorum zelo inter prælatos Thuſciæ magis fidebat, commiſit hoc anno Innocentius III. reformationem & viſitationem omnium monaſteriorum Thuſciæ & Marchiæ ſequenti epiſtola, quæ legitur inter collectas a Baluzio [c], quam in teſtimonium probitatis & dexteritatis Guidonis ſubjicimus. *Cum ex apoſtolicæ ſervitutis debito in vinea Domini Sabaoth, cujus cuſtodia, diſponente Domino, nobis dinoſcitur eſſe commiſſa, extirpare nociva, & plantare utilia teneamur, nec hoc poſſimus implere ubilibet per nos ipſos, ad hujus ſollicitudinis miniſterium illos advocamus interdum, quos ad hoc idoneos reputamus. Cum igitur, inter ceteros prælatos Thuſciæ, geramus de vobis fiduciam pleniorem, ſuper omnibus monaſteriis tam in Thuſcia uſque Viterbium & Reate, quam etiam in Marchia conſtitutis committendas vobis duximus vices noſtras. Quocirca diſcretioni veſtræ per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus omnes pariter, vel duo ſaltem ex vobis, ſi quando quiſquam veſtrum nequiverit intereſſe, cum ſociorum & evectionum numero moderato eadem monaſteria viſitantes corrigatis, appellatione remota, quæ fuerint corrigenda, ſtatuentes in eis, quæ ſaluti & honeſtati videritis expedire. Illam autem maturitatem & temperantiam in exequendo viſitationis officio obſervetis, ut ii, ad quos vos declinare contigerit, non minus in veſtro receſſu gaudeant, quam acceſſu. Datum Laterani* VII. *kalendas decembris pontificatus noſtri anno undecimo*. Perdurabat hæc apoſtolica commiſſio etiam ad annum 1216. in Johanne Florentino epiſcopo, in Guidone priore Camaldulenſi, & in Nicolao Theobaldi ſucceſſore abbate Saxi-vivenſe, & Romanus pontifex, qui zelo conſervandæ monaſticæ diſciplinæ conventum abbatum indixerat apud Peruſium anno 1203. quam operam eo tempore præceperat Martino priori Camaldulenſi, eamdem præcepit hoc anno Guidoni ejus ſucceſſori, quoad monaſteriorum viſitationem.

ANN. CHR. 1208. XXXI. Ejuſdem commiſſio Guidoni Camald. viſitandi monaſteria; & privilegium pro Avellanenſibus.

c T. II. *pag.* 227.

Pertinet ad hunc annum alia bulla ejuſdem Innocentii III. data ex Laterano XV. *kalendas januarii pontificatus* ſui *anno undecimo*, qua commiſit poteſtatibus, rectoribus & conſulibus reſidentibus in patrimonio beati Petri in Thuſcia, in ducatu Spoletano & in Marchia, ut libertates, immunitates & privilegia, quæ eatenus conceſſa fuerant ab apoſtolica ſede & a Romanis imperatoribus monaſterio ſanctæ Crucis Fontis-avellanæ, illibata conſervarent, confirmans ſimile indultum felicis recordationis Gregorii papæ VII. prædeceſſoris ſui. Habet inter cetera: *Ne quid Avellanenſium jura in monaſterium Campo-regianum lædantur*. Eam laudat in ſuis ſchedis Romualdus Blancus; ipſa vero aſſervatur in archivo monachorum Montis-oliveti Eugubii, qui in jura Campo-regianorum ſucceſſere. Prior

Avel-

Avellanenſis prætetito anno in paginis ejus tabularii nominatut Johannes Nicolai ſucceſſor.

ANN. CHR. 1208.
XXXII.
Electio Ubaldi ep. Faventini in archiep. Ravennatem.

CONSUEVERANT ad electionem novi archiepiſcopi Ravennatis convenire non ſolum epiſcopi ſuffraganei, & canonici cardinales & cantores chori Ravennatis, ſed etiam abbates regulares archiepiſcopatui ſubjecti, ut addiſcimus ex literis Innocentii III. datis hoc anno ex Laterano *kalendis junii pontificatus* ſui *anno undecimo* Ubaldo epiſcopo Faventino, qui per mortem Ægidii archiepiſcopi ſucceſſoris Alberti electus & poſtulatus fuerat ex Faventina ad eamdem cathedtam Ravennatem. Refert eas literas Rubeus [a], quæ ſunt hujuſmodi. *Innocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabili fratri V.. epiſcopo ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Eccleſia Ravennæ ſuo viduata paſtore, ſuffraganeis & capitulo ejuſdem eccleſiæ Ravennatis convenientes ad invicem de ſubſtitutione pontificis .... venerabilibus fratribus noſtris Johanne Cervienſe & Alberto Saſſinate epiſcopis, & dilectis filiis presbytero Johanni & Donato canonicis, & presbyteris Voberto & Martino cantoribus ejuſdem eccleſiæ, Bernardo ſancti Apollinaris in Claſſe & Ambroſio ſancti Apollinaris in novo abbatibus, & presbytero Johanne, ac Petro diacono primicerio eligendi ſeu poſtulandi pontificem ...... præhabita diligenti ......te in archiepiſcopum poſtularunt, nobis humiliter ſupplicantes, ut poſtulationibus ipſorum annuere dignaremur. Nos ergo non ſolummodo approbantes, verum etiam ratam habentes poſtulationem .... tenebaris eccleſiæ Faventinæ duximus abſolvendum, fraternitati tuæ per apoſtolica ſcripta mandantes, quatenus ad eccleſiam Ravennatem accedens circa regimen ejus inſiſtere ſtudeas, ſalubriter & prudenter: Nos enim ſuffraganeis ejuſdem eccleſiæ, & clero & populo Ravennati per noſtras damus literas in mandatis, ut tibi, tamquam paſtori ſuo ..... & exhibeant reverentiam debitam & honorem.* Bernardus abbas ſancti Apollinatis nominatut etiam in charta tabulatii archiepiſcopalis Ravennatis capſula M. numero 5611. Suffectus fuit is in locum Johannis. Albertum Saxenatem epiſcopum Albericum vocat Ughellius, qui etiam in ſerie epiſcoporum Cervienſium omittit ad hunc annum Johannem nominatum in ſuperiori epiſtola, locandum propterea ante Simonem, de quo extant monumenta anno ſequenti. Ubaldus vero vel Hubaldus electus archiepiſcopus Ravennas uſque ad menſem junium hujus anni Faventinam texit eccleſiam. Extant ad ipſum Hubaldum, ſive ad Hu.. Faventinum adhuc epiſcopum, literæ Etri de Medicina nullam chronicam notam proferentes circa bona eccleſiarum Buitæ & Pratæ, quæ erant obedientiales monaſtetii ſancti Adalberti in inſula Perei. Porro cum eæ litetæ non ad ipſum tantum Ubaldum tranſmiſſæ ſint, ſed etiam ad Al.. epiſcopum Livienſem, & ab R.. abbatem ſancti Johannis-evangeliſtæ de Ravenna, iterum emendandus eſt Ughellius, qui [b] Al.. ſive Albertum Foro-livienſem epiſcopum creatum dumtaxat anno 1220. & confirmatum epiſcopum ab Honorio III. ſcribit. Admittendus idcirco eſt Albertus alius, qui fuerit Foro-livienſis epiſcopus eo tempore, quo Hubaldus erat epiſcopus Faventinus, qui cum per annum dumtaxat eccleſiam Faventinam rexerit, ſocium habuerit, neceſſe eſt, in cathedra Foro-livienſe Albertum anno antecedenti vel præſenti. Neque nomine Al.. epiſcopi Livienſis poteſt venire Alexander epiſcopus ejus utbis ſeculo antecedenti ante Johannem, cum nullus tempore Alexandri eſſet epiſcopus Faventinus Hu.. Supereſt ergo, ut Albertus alter Livienſis ponatur in ſerie epiſcoporum Livienſium ante Albertum creatum anno 1220. & confirmatum ab Honorio III. vel ſi duo

Al-

a Lib. VI. pag. 371.

b T. II. col. 579.

Alberti non admittantur, reliquum eſt, ut Albertus multo ante tempora Honorii eam eccleſiam obtinuerit. Literas Erri, qui ſyllabum confecit bonorum, quæ reperiit in obedientiis Buitæ & Pratæ, juſſu Hubaldi Faventini & Alberti Livienſis epiſcoporum & R.. abbatis ſancti Johannis-evangeliſtæ de Ravenna, damus in Appendice ex tabulario archiepiſcopali Ravennæ. Ann. Chr. 1208.

VIDIMUS ad annum 1202. conventiones ſtatutas inter Jacobum abbatem ſancti Mercurialis de Foro-livio, & inter Martinum priorem Camaldulenſem occaſione Camalduli Foro-livienſis ſive eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Caſale. Lis & diſcordia etiam hoc anno vertebat inter abbatem ejus loci, & inter conventum ejuſdem eccleſiæ ſanctæ Mariæ occaſione decimarum, quas monaſterium ſancti Mercurialis petebat de poſſeſſionibus poſitis in plebatibus ſancti Martini in Strata & ſancti Mercurialis, & de ea poſſeſſione, quam emphyteuticario jure obtinebat monaſterium Camaldulenſe ab illo ſancti Mercurialis. Quare hæc compoſitio inter utramque partem ſecuta eſt; nimirum quod prior & conventus ſanctæ Mariæ de Camaldulo teneretur de cetero abbati ſancti Mercurialis dare decimas de tritico & de vino, & medietatem omnium teſtamentorum & oblationum ſive in denariis, ſive in poſſeſſionibus. Quæcumque etiam ad Camaldulenſes vigore teſtamentorum pervenerant vel in futurum pervenient, quæ ſint juris monaſterii ſancti Mercurialis, teneretur idem prior a dicto cœnobio conducere, & locationis nomine poſſidere. Acta ſunt hæc Foro-livii, conſentientibus epiſcopo Livienſe, utique Alberto, abbate & capitulo monaſterii ſancti Mercurialis, priore eremi Camaldulenſis Guidone, & priore ac conventu ſanctæ Mariæ de Camaldulo, *indictione* XI. *die* XXVIII. *menſis martii*. Quam concordiæ paginam tranſcripſimus ex codice ejuſdem cœnobii ſancti Mercurialis. XXXIII. Conventiones inter monaſter. S. Mercurialis & Camaldulum Foro-livienſe.

UGUCCIO epiſcopus Ferrarienſis & Guifredinus canonicus de Runco pronuntiarunt hoc anno *indictione undecima* ad favorem Enverardi abbatis monaſterii Vangaticienſis contra Cocum de Luſia, qui litem monaſterio moverat de decima Saiguedi. Creaverant anno antecedenti monachi Vangaticienſes, ipſe nimirum Enverardus abbas, Alicus, Clemens, Artaichus, Galicianus, Bonacurſius, Johannes, Benvenutus & Bonus ſuum ſindicum Warimbertum monachum pro cauſa agenda, quæ prædictis epiſcopo & canonico delegata finem obtinuit, ut addiſcimus ex chartis ejuſdem monaſterii. XXXIV. Chartæ ad varia monaſteria ſpectantes.

In alia emphyteutica pagina conſcripta hoc anno Guidoni de Lambertino ipſiuſque hæredibus a Gerardo abbate monaſterii ſancti Michaelis de caſtro Brittorum nominatur locus, *qui dicitur Paganorum deſtructus*, facile locus eſt, qui hodie appellatur *Pianoro, cum ſuis pertinentiis & certis finibus ab Aquilone juxta ſtratam majorem*. Nominantur itidem comites de Bagnacavallo, qui erant ex familia Malvicinorum, & Guido Filarardi. Ipſorum comitum de Bagnacavallo, & Filgirardorum nobilium virorum mentio fit in diplomate Ottonis IV. imperatoris conceſſo anno 1210. eccleſiæ Imolenſi apud Manzonium [a] in hiſtoria epiſcoporum Imolenſium. [a] *Pag.* 150. Actum in clauſtro ſancti Damiani, quod cœnobium hoc tempore ſubjectum erat monaſterio caſtri Brittorum.

Cum comperiſſet Innocentius III. Guidonem canonicum Lucenſem & nobiles viros Rainerium & Paganellum fratres dominos de Vivinaria cum aliis militibus & civibus Lucenſibus & Piſcienſibus injurias & damna afferre monaſterio ſancti Petri de Puteolis ejuſdem diœceſis, Gualtero canonico Lucenſi dedit in mandatis, ut convocatis partibus cauſam cognoſce-

 ret,

ANN. CHR. 1208.

ret, attento tamen, quod in terras dictorum nobilium excommunicationis vel interdicti ſententiam non ferret, niſi mandatum ſpetiale reciperet ab apoſtolica ſede. Datum Laterani v. *kalendas decembris pontificatus* ſui *anno* XI. Quam delegationem ex tabulario canonicorum Lucenſium proferimus.

ANN. CHR. 1209. XXXV. Ottonis IV. imp. privilegium pro congregatione Camald. & pro monaſt. de Chio.

EXTINCTO rege Philippo regni & imperii competitore, pacifice regnum Germaniæ & Italiæ obtinuerat anno præcedenti Otto dictus ejus nominis IV. qui in Italiam deſcendens hoc anno menſe ſeptembri coronam imperii de manibus Innocentii III. acceperat. Redux ex Romana urbe, in Thuſcia moras traxit autumnali & hyemali tempore. Cum itaque apud Ficiclum conſiſteret, ampliſſimum privilegium conceſſit eremo & congregationi Camaldulenſi. Numeratis in eo monaſteriis & locis omnibus, quæ tunc temporis congregationem conſtituebant, decrevit, ut eremus & ejus monaſteria forent exempta ab omni gravamine injuſto, præcipiens ducibus, marchionibus, comitibus, poteſtatibus, conſulibus, rectoribus & officialibus civitatum, caſtrorum, villarum & burgorum, ne dicta loca ad ullam dationem vel collectam, ſeu *libram*, vel ad aliquam aliam exactionem cogetent, vel ad foſſata facienda, ad muros ædificandos aut ad alia illicita munera. Inbibuit etiam patronis monaſteriorum vel eccleſiarum, ne prætextu conſuetudinum aliquam injuriam vel moleſtiam ſacris locis afferrent. Item, ne monacbi præfati vel eorum nuntii ad *pedagia* vel *paſſagia* ſolvenda adigerentur. Ad imitationem Henrici VI. imperatoris prædeceſſoris ſui donavit eremo Camaldulenſi fodrum de caſtris Soci & Mojonæ, & de hominibus reſidentibus in his locis, angarias quoque, perangarias & albergarias, quas nuntii imperiales ibidem accipere conſueverant, remiſit, ad hoc ut homines prædicti, tamquam vicini eremo Camaldulenſi, ad deportanda ligna & ad alia familiaria commoda valerent illi inſervire. Quoad alia monaſteria decrevit, ut monachi ipſi fodrum imperiale colligerent, & cui tunc dandum foret, perſolverent, niſi ex dono imperiali eximerentur. Nulla præſcriptio niſi octuagenaria opponi poſſet monaſteriis Camaldulenſibus. Prohibuit, ne aliquis infra unum milliare a ſuperiori eccleſia eremi, vel ab inferiori Fontis-boni munitionem, aut villam, vel habitationem ædificaret. Teſtes imperialis privilegii fuere Wolferus patriarcha Aquilejenſis, Ubaldus Ravennas archiepiſcopus, Lotharius Piſanus archiepiſcopus, Ildebrandus Volaterranus epiſcopus, Engelhardus Cæſenas epiſcopus, Petrus urbi præfectus & Theobaldus ejus frater, Azo marchio Eſtenſis, Ezzelinus de Tarviſio, aliique, Conrado epiſcopo Spirenſi imperatoriæ aulæ cancellario vice Theodorici Colonienſis archiepiſcopi chartam recognoſcente. *Acta ſunt hec anno Dominice incarnationis* M. CC. IX. *indictione tertiadecima regnante domino Ottone* IV. *Romanorum imperatore anno imperii ejus primo*. Data apud Ficiclum VIII. *idus novembris* per manum Gualterii protonotarii. Inter monaſteria ab Ottone IV. imperatore confirmata hoc anno eremo & congregationi Camaldulenſi recenſetur in civitate Arretina prope urbem *monaſterium ſancti Laurentini*. De eccleſia & rectoribus ejus cœnobii videantur pauca, quæ congeſſimus ad annum 1199. Serius factam acceſſionem ejus monaſterii congregationi Camaldulenſi volunt ſocii Bollandiani poſt Fortunium, qui eam referunt ad annum circiter 1227. Confirmatur quoque in Sardinia *monaſterium in Orrea*, de quo diximus ad annum 1205. & in epiſcopatu Peruſino poſſeſſio, quam dederat Rainerius quondam Bertrami civis Peruſinus. De hac dicemus inferius. Nominatur etiam de novo hoſpitale de Rovereto in epiſcopatu Cæſenate ad flumen Sapis.

Eodem

Ann. Chr. 1209.

Eodem anno pariter notum fecit imperii ſui fidelibus idem imperator, quod ipſe monaſterium ſancti Savini de Chio Camaldulenſis ordinis cum hominibus ſuis & omnibus pertinentiis, quæ ad ipſum ſpectabant, in ſuam ſpetialem protectionem recipiebat, ſtatuendo, ut nemo dictum monaſterium vel ſuos homines aliquo modo auderet perturbare vel injuriam aliquam inferre ſub pœna decem librarum auri puri, medietate cameræ imperiali, altera vero injuriam paſſis perſolvenda. Plura ſiquidem ejus cœnobii bona & jura a laicis violenter fuerant invaſa, & ad annum 1180. [a] menſe octobri ſub Placido priore generali vidimus plures viros juramento ſe obſtrinxiſſe ipſi & Bono priori ejuſdem monaſterii deſenſuros & recuperaturos bona dictæ eccleſiæ. Erectum fuerat ipſum monaſterium poſt medietatem ſeculi undecimi ſub protectione marchionum Raineriorum, ut ad annum 1066. diximus. Deficiente vero potentia eorumdem marchionum, cœnobium incurſionibus & deprædationibus patebat, quare cum indigeret imperiali protectione, hoc anno ad Ottonem vix coronatum imperatorem confugium habuit Guido præſes generalis Camaldulenſis. Addimus hic loci veterem paginam ad illuſtrationem ceterarum, quas attulimus in Appendice tomi ſecundi ad eumdem annum 1066. confectam ab iiſdem marchionibus eodem anno pro tuitione & libertate ejuſdem monaſterii.

a §. *Defenſio A. 2. 1.*

[b] *Anno* M.LXVI. *menſe octobris. Nos Rainerius, nec non & Enricus germani filii quondam Ugicionis marchionis pro animarum noſtrarum mercede atque parentum noſtrorum Deo tribuere, a quo accepimus omnia, que poſſidemus* &c. *Unde eccleſiam beati Savini martyris, que ſita eſt in colle infra plebe ſancte Marie de Chio cum omnia ſua bona, terra, oliveta, pojo toto, ut comperit nobis, per chartulam dedimus heremo ſancti Salvatoris in loco, qui dicitur Campus-amabilis, vulgo Camalduli, ad commodum fratrum ibidem Deo ſervientium. Poſt hoc factum de predicta eccleſia veniente ibidem me ac demorante, recordatus ſum ego Rainerius, quod omnes non timent Deum, nec verentur ejus juſtum judicium. Perſpexi, quia plures pro amore Dei traderent ſe pro dicta eccleſia, nec non & bona ſua ibidem commendare ad ſalvandum, & cellulas in eodem loco, ut conſuetudo eſt habere talibus locis. Volui & decrevi rogatu fratrum illorum, qui preerant, & conſilio fidelium eorum, qui mecum erant, abſque ſubjectione ſecularis poteſtatis eſſe locum illum cum omnia ſua atque ſub jugo non eſſe niſi ſolius Dei, ut quiete poſſent ſervire Deo fratres illuc commanentes. Ergo conſtitui, ut nullus nunquam moleſtiam faciat euntibus vel redeuntibus illo, neque res eorum tollat ibi commendantibus vel reponentibus. Quoniam patronum atque defenſorem prior Camaldulenſis cum ſuis fratribus eſſe me voluerunt ejuſdem loci. Ideoque ob ſalutem anime mee ſuſcepi hoc, ut ſim defenſor, filiiſqua meis precipio, firmiter mea vica tenere hanc defenſionem atque generationibus eorum ſimiliter. Hoc autem ego Rainerius marchio firmo precipio omnibus, qui ſub jure meo degunt in curte Caſtellionis & Chio, ut ſervis Dei ibidem commanentibus, nec non & famulis eorum, atque omnibus ſub ditiona eorum conſiſtentibus, ut honorem propter Deum exhibeant, & ſicuti meam perſonam cuſtodiant & defendant, & nullus adverſus illos predam vel aſſaltum faciat, ſed domos eorum cum omnia ſua bona ſecure permaneant, agros eorum, vineaſque nullus ledat. Si quis vero contra hoc noſtrum decretum fecerit, componat tres libras argenti, medietatem prefate eccleſie & medietatem noſtre poteſtati. Si vero tam pauper eſt, qui hoc fecerit, ut ſolvi non poſſit, hoc, quod habet, amittat, & cum dedecore de domo ſua ejiciatur. Huic facto interfuerunt hii homi-*

b *Num.* 3.

ANN. CHR. 1209. *nes Ubaldus filius Pagani, Bellino filius Bonizonis, Ubertus filius Valneri, Gerardinus filius ejuſdem Uberti, Saracinus filius Valfredi, Goccius filius Notali, Teubaldus presbyter, & Gizcolfus ſacerdos, Martinus presbyter & reliqui plures. Actum eſt indictione ſexta.*

De unione ipſius monaſterii ſancti Savini cum altero ſancti Andreæ de Caſtellione agemus ad annum 1281. quo ipſa contigit. Sed ad Ottonem redeamus.

XXXVI. Aliud pro eremo Fontis-avellanæ.

MENSE præterito, IV. ſcilicet *kalendas novembris* cum in caſtro Sancti-Miniatis conſiſteret idem imperator, præſentibus eodem Wolferio patriarcha Aquilejenſe, Alberto Magdeburgenſe archiepiſcopo, Ottone Wirtzburgenſe, Manegoldo Pataviense epiſcopis, Ludewigo duce Bavariæ, Bernardo duce Carinthiæ aliiſque compluribus, alterum privilegium indulſerat eremitis Fontis-avellanæ, recipiens ſub ſua protectione eorum eremum & omnia monaſteria, eccleſias & bona eiſdem ſubjecta. Voluit, ut nullus ab ipſis ſodrum exigeret, ſed tempore, quo ſolvendum eſſet, ipſi monachi & eorum homines fideliter colligerent, & de ipſo ad utilitatem eccleſiæ ſuæ diſponereut. Nullus judex homines monaſterii ad judicium vocaret, niſi cauſa prius perlata ſuiſſet ad priores & ad fratres, & ab ipſis permiſſa & remiſſa eſſet judicibus. Nulla præſcriptio contra monachos Avellanenſes valeret, niſi centenaria. Patroni moleſtias non inferrent, ſed immo contra violentias aliunde illatas monaſteria ipſorum defenderent. Confirmavit ipſis omnes homines & omnia bona, ſed ſpeciatim hoſpitale apud Æſinum, ſcilicet hoſpitale ſancti Leonardi apud fluvium decurrentem prope Æſium, cum omnibus ſuis pertinentiis. Cetera fuſius leguntur in ipſo diplomate, quod integrum ex apographis Romualdi Blanci damus in appendice.

XXXVII. Literæ Rolandi apoſtolici legati pro monaſteriis Camaldulenſibus.

Ex tabulario monaſterii ſancti Mathiæ de Muriano [a] exſcripſimus literas Rolandi ſubdiaconi, rectoris Maſſani & apoſtolicæ ſedis legati, quibus exemit hoc anno Camaldulenſes eremitas & monachos a procurationibus ſibi ſolvendis intra terminos ſuæ legationis. Raynaldus frequentius in aliis paginis ad tempora Innocentii III. Honorii III. & Gregorii IX. appellatur. Ipſas utpote Camaldulenſibus honorificas ſubjicimus.

[a] *Capſ. S. Helen. n. 1.*

In nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti, amen. Reverendis patribus & dominis priori, heremitis, monachis, clericis, & converſis Camaldulenſi habitu deſignatis Rolandus domini papæ ſubdiaconus & capellanus, rector Maſſanenſis & apoſtolicæ ſedis legatus ſalutem, & ad bravium pertingere peroptatum. Dominicis & evangelicis auctoritatibus edocemur, ut viros eccleſiaſticos & præcipue monachos, qui Marthæ ſollicitudine poſtpoſita, cum Maria in verbis gratiæ delectantur ſecus pedes Domini, tanto diligentius karitatis brachiis amplexemur, quanto ipſius majori diligentia Salvatori noſtro cotidie ſtudent & deſiderant complacere. Cum enim fuiſſetis aliquando ſtatura puſilli, arborem ſicomorum aſcendere voluiſtis, ut Jheſum liberius poſſetis conſpicere tranſeuntem; cujus præcepto feſtinantia debita deſcendentes, ipſum gaudentes veſtro hoſpitio ſuſcepiſtis. Verum cum multi ſint prælati in legatione mea conſtituti monachali habitu denotati, quia ſtella differt a ſtella in claritate, & vos differtis ab aliis privilegio honeſtatis, omnibus ordinem & habitum veſtrum profitentibus infra meæ legationis terminos conſtitutis, auctoritate legationis, qua fungor, karitatis & dilectionis duxi privilegio concedendum, ut donec eadem fuero legatione perfunctus, mihi vel nuntio meo aliquis de ordine Camaldulenſi exactionis ſive procurationis nomine dare aliquid non cogatur, niſi cum ad eorum eccleſias nos forte accedere contingeret neceſſitate aliqua coarctati, & tunc

kari-

ANN. CHR 1209.

karitative recipiatur quilibet a prælato ſecundum poſſibilitatem loci, quicquid ſibi ab eodem fuerit miniſtratum. Us igitur omnia firma ſint & illibata permaneant, quæ ſuperius leguntur, meo volui ſigillo proprio aſſe ſignata. Præcipiens inſuper Artino notario, ut ipſe officio ſuo omnia debeat manu publica autenticare.

Datum apud ſanctum Angelum de Arcaltis juxta civitatem Aretii. Præſentibus donno Albericolo abbate abbatiæ ſancti Viriani, donno Piero priore de Planettolo, donno Placito de Diciano, Honeſto cive Aretino & aliis.

Anno Domini M. CC. IX. *nemine imperante, Innocentio ſummo pontifice præſidense,* V. *idus fabruarii indictione* XII.

Ego Arsinus notarius prædictis omnibus interfui rogatus, & de mandato jam dicti domini Rolandi apoſtolicæ ſedis legati ſcripſi, complevi & in publicam formam redigendo meo ſigno firmavi.

Rolandi apoſtolici legati & rectoris Maſſanenſis meminit alia pagina tabularii Fontis-boni ad annum 1228. qua ipſe delegavit priorem & camerarium Cellæ inter Paras, & archipresbyterum ſancti Martini in Veclo ſuper cauſa vertente inter abbatem Vergheretanum, & Bencivennem presbyterum eccleſiæ ſancti Petri de Corzano ſubjectæ eidem abbatiæ.

XXXVIII. Controverſia parthenonis S. Petri de Luco.

CONTROVERSIA erat inter Francham abbatiſſam parthenonis ſancti Petri de Luco, & inter Uguccium & Tomeum conſules dicti caſtri. Petebat namque abbatiſſa a conſulibus, ut ceſſarent ab inferendis moleſtiis hominibus fidelibus dicti monaſterii, quos commune Luci, ultra quam deberent, impoſitionibus gravabant. Commiſſa fuit aſſentiente utraque parte cauſa Bello converſo ejuſdem aſceterii aliiſque judicibus, qui pronuntiarunt fas quidem eſſe conſulibus imponere præſatis hominibus *datium ſeu accatsum*, ſicur aliis hominibus ejuſdem caſtri, ſed impoſitione ſacta deberent conſules recipere nuntium abbatiſſæ ad faciendam collectam tempore opportuno. Collecta autem completa darentur abbatiſſæ duæ partes, tertia vero cederet in uſum conſulum. Definierunt etiam, ut dicti homines communem ſocietatem inſtituerent cum populo Luci, & communi ipſius ſacramentum præſtarent.

XXXIX. Altera traditio ecc. S. Viti in urbe Vicetia Camaldulenſibus.

TRADITA fuit hoc anno ſollemniori pagina eccleſia ſancti Viti de Vicetia Camaldulenſibus a ſcholaribus ejuſdem urbis, quam integram non inutiliter aſſerimus tum ex ſcriptoribus Vicetinis, tum ex pluribus apographis monaſterii ſanctæ Luciæ Vicetiæ, ad illuſtrandam hiſtoriam florentiſſimi ſtudii, quod ex omnibus Europæ regnis conſurgebat hoc tempore in ea urbe. Nominatur in ipſa *Martinus presbyser officialis*, qui titulus confirmat, quæ diximus ad annum 1206. his primis annis ſub Samſone priore eccleſiæ inſerviiſſe ſacerdotes ſeculares.

In nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti. Anno Domini M. CC. IX. *indictione duodecima die* VII. *exeunse julio in clauſtro ſancti Viti, quod eſt extra burgos civitatis Vicentie, preſ.ntibus Scotto filio quondam Maleſcotti, Raymundo filio domini Amabilis de Marano, Guidoto nunsio ſcholarium Vicentie, magiſtro Lambarto Teusonico, domino Hippolyto de Apulia, Pedrino & Salimbono & aliis. Ibi dominus Cazzavillanus & Lanfrancus doctores & magiſtri legum, magiſter Guſredus, magiſter Forsis, magiſter Ancbegus, dominus Bonjoannes de Acti, dominus Ruffinus de Papia, dominus Martinus de Bobemia, dominus Engelbertus Teusonicus, dominus Michael rector de Ungaria, dominus Jacobus de Betuno de Francia, dominus Gofredus de Bergonia, dominus Nicolaus prepoſisus in Polonia, & magiſter Menendus pro ſe & pro sota univerſitase ſcholarium Vicentie, ibi coadunati ad boc faciendum, ſecundum quod ipſi dicebant, conſtituerunt asque ordinaverunt*

cum

Ann. Chr. 1209.

cum parabola & voluntate omnium ſcholarium Vicentie ibi preſentium dominum Ivonem cancellarium Polonie, dominum Simeonem archidiaconum Atrebatenſem, dominum Thomaſium canonicum Capuanum, dominum Herboldum Teutonium de Confluentia, dominum Deſiderium archidiaconum de Ungaria, dominum Stevanum canonicum Triſentinum de Burgundia, dominum Benedictum de Ungaria, dominum Mattheum de Hiſpania, dominum Zanettonem de Mantua, & dominum Johannem canonicum Ferrarienſem de Verona ſuos ſindicos & nuntios, procuratores ad dandum, & remittendum, & refutandum generaliter totum illud jus & juriſdictionem totam & omnes rationes & actiones reales & perſonales, quod & que & quas univerſitas ſcholarium Vicentie habet, vel habebat, vel habere poterat ullo modo in eccleſia ſancti Viti, & in omnibus poſſeſſionibus tam mobilibus, quam immobilibus in dominum Martinum presbyterum & officialem ejuſdem eccleſie ſancti Viti recipientem viee & nomine pro illis de domo de Camaldula, & quidquid predicti ſindici & procuratores in hoc facient, prefati omnes ſcholares, qui ibi erant preſentes pro univerſitate ſcholarium Vicentie, firmum & ratum habere promiſerunt. Ideo ipſi domini ſindici & procuratores, ut ſupra conſtituti ad predictum faciendum, pro ſe & pro univerſitate ſcholarium Vicentie, & ſua parabola & voluntate omnium ipſorum ſcholarium ibi preſentium a quolibet eorum eis data dederunt, ceſſerunt, mandaverunt, remiſerunt & refutaverunt domino presbytero Martino officiali eccleſie ſancti Viti recipienti vice & nomine pro illis de domo Camaldulenſi, & pro ipſa domo Camaldula generaliter omne jus & omnes rationes & actiones reales & perſonales, quod & quas univerſitas ſcholarium Vicentie habet vel habebat, vel ullo modo vel ingenio habere poterat in predicta eccleſia ſancti Viti & in ſuis poſſeſſionibus, ita quod illi de domo Camaldulenſi poſſint in dicta eccleſia & de ipſa & ejus poſſeſſionibus facere & dicere & exercere in omnibus & per omnia, prout univerſitas ſcholarium Vicentie poterit in toto, & conſtituit in locum ſuum &c.

Ego Andreas ſacri palatii notarius interfui ſeptimo hujus menſis ſcripſi.

XL. Locus ipſis traditus prope Peruſium pro ædificando monaſterio.

Rainerius quondam Bertrami Bernardi de Peruſio *die* XVII. *januarii* hujus anni *indictione duodecima* pro anima ſua & Erminiæ uxoris ſuæ donavit Guidoni priori Camaldulenſi tantum de vinea ſua poſita prope civitatem Peruſinam in loco dicto Palliola, quantum libuerit, & ubi magis elegerit dictus prior conſtruere ſuper ipſam monaſterium, clauſtrum, officinas & hortum. Simili modo dono dedit omnes ſervos ſuos, eorumque ſervitia & reſedia apud Peruſium in villa de Campo, manu Uberti notarii. Actum in comitatu Peruſino non longe ab hoſpitale Planiſcarpini in plano Quatrubiani. In eo Palliolæ loco ædificata fuit eccleſia cum monaſterio Camaldulenſium ſub titulo ſanctiſſimæ Trinitatis, ut ex documentis anni ſequentis, confirmato loco præſenti anno ab Ottone IV. imperatore. Reperimus bona hujus monaſterii, Campum videlicet in plano Tiberis pertinentiæ Marignani eum clauſura de Veggiano pignori datum fuiſſe anno 1237. manu Meliorati notarii creditoribus ejuſdem cœnobii; vineam vero Palliolæ, quæ prope dictum monaſterium ſita erat, pro qua pendebatur eremo Camaldulenſi eenſus duarum ſalmarum olei, locatam fuiſſe anno 1319. priori ſanctæ Trinitatis cenſu florenorum auri quinque, manu Guilielmi notarii. Is cenſus ex libris Cenſualium eremi Camaldulenſis ſolutus fuit per ſeeulum, ſed quia per annos ſeptuaginta duos fuit intermiſſus, declaratus eſt præſcriptus anno 1498. conſilio Beliſarii de Monte-ubiano advocati Conſiſtorialis.

Ceterum monaſterium ſanctæ Trinitatis tamquam manuale eremi collatum

latum & viſitatum ſæpius fuit a ſui fundatione uſque ad annum 1420. quo detentum a commendatariis recuperatum fuit, & ad annum 1444. quo unitum fuit monaſterio ſancti Severi de Peruſio. Ann. Chr. 1209.

Monaſterio ſancti Mamiliani inſulæ Montis-chriſti præerat abbas Pacificus, cui hoc anno Amaldus comes *de confinibus Corſicæ* munifica largitione dono dedit omnia ſua latiſundia in Ampugnano, Preza, Muriciano, Campile, Gricina, Bruſciſco, Poggio de la Corte & Carpineta. Pagina rogata fuit apud eccleſiam ſancti Peregrini, ejuſque mentionem ingerit Muratorius in Antiquitatibus medii ævi [a]. a T. II. col. 1078

Post Gerardum abbatem monaſterii ſanctæ Mariæ & ſanctorum Bartholomæi, Benedicti & Martini de Tiphio, de quo egimus ad annum 1089. quique ut abbas ejus loci adnotatur in chartis Camaldulenſibus uſque ad annum 1114. nomen legitur ad annum 1134. Rolandi abbatis, ad annos 1162. & 1181. Ugonis, ad annum 1184. uſque ad annum 1190. Martini, demum Dominici, qui rector & abbas monaſterii appellatur ab anno 1198. ad annum 1206. Præſenti *anno Dominice incarnationi* M. CC. IX. *menſe januario indictione* XII. *nullo imperatore exiſtente*, ſicut habetur in libro II. archivi epiſcopatus Tiphernatis [b] ſive Civitatis-caſtelli, *cum abbas Dominicus abbatie de Tiſio Caſtellani epiſcopatus viam univerſe carnis intraſſet, monachi in dicto monaſterio exiſtentes unanimiter & concordiser ad honorem Dei & beati Martini & confeſſorum Floridi & Amantii elegerunt dominum Gregorium in abbatem, qui electus juxta ſanctorum patrum ſanctiones, ad confirmationem recipiendam ad Civitatem-caſtelli ante dominum epiſcopum Johannem venit, qui ab ipſo benigne receptus ejus electionem in preſensia canonicorum confirmavit, & ut prefatum monaſterium honeſte vivendo juſte & pie regeretur, ei firmiter jamdictus precepit epiſcopus, quod obedientiam preſtando jamdicto epiſcopo ſuiſque ſucceſſoribus ſe obſervaturum promiſit.*

XLI. De monaſterio Tiphienſi, & de Arretino S. Benedicti.

b Pag. 142.

Actum in clauſtro canonice ſancti Floridi in preſentia & teſtimonio Rainerii prioris, domni Uberti, domni Guidonis, & Guidonis ſancti Juſtini, & Matthei Palmerii de Campſa.

Ego Martinus notarius rogatus interfui, ſcripſi & complevi.

Agnetem comitiſſam de Alignaino confirmantem donationem quamdam factam ab Azone Eſtenſi marchione Livaldo priori ſanctæ Mariæ ad Carceres exhibet nobis pagina tabularii ejuſdem monaſterii exſcripta olim a Canneto noſtro, quæ hunc annum profert.

Licet anno 1195. Berardus Arretinæ eccleſiæ canonicus delegatus a Cœleſtino III. declaraſſet diſpoſitionem rerum tam ſpiritualium, quam temporalium eccleſiæ ſancti Hilari & hoſpitalis adjuncti pertinere ad eccleſiam ſancti Benedicti de Arretio, quæ erat obedientialis monaſterii Prativeteris, novæ tamen lites emerſerant circa patronatum ejus eccleſiæ, ob quas Innocentius delegaverat Rainerium epiſcopum Feſulanum. Quare
„ hoc anno *idibus martii indictione* XII. *imperio imperatore vacante*, *In-*
„ *nocentio papa* III. Guilielmus presbyter & rector eccleſiæ ſancti Philip-
„ pi, & Guntrus plebis Arretinæ canonicus arbitri aſſumpti inter Sophiam
„ parthenonis Prati-veteris abbatiſſam ex una, atque Petrum & Bertra-
„ mum quondam Orlandini de Duomo, atque Ubaldinum, Aymericum,
„ & Ebriacum, ejuſque filios, nec non Gerardinum, Bonaventuram
„ presbyterum & plebanum ſancti Pauli ex altera, id agentes de licen-
„ tia ejuſdem Rainerii epiſcopi decreverunt iterum inſtitutionem, deſtitu-
„ tionem, ordinationem & diſpoſitionem præfatæ eccleſiæ & hoſpitalis
„ pertinere ad monaſterium Prati-veteris, inhærentes veſtigiis Hieronymi

„ epi-

Ann. Chr. 1209.

„ epiſcopi Arretini, & Berardi magiſtri canonici ſimiliter Arretini, quo-
„ rum conceſſionem & ſententiam abbatiſſa coram judicibus produxerat,
„ non obſtante, quod prædicti nobiles ex adverſo agentes aſſererent ſe
„ eſſe patronos eccleſiæ & hoſpitalis; patebat enim eos juri ſuo ceſſiſſe
„ in favorem abbatiſſæ per publicum inſtrumentum confectum a Guiliel-
„ mo notario, adeoque eos non potuiſſe presbyterum Bernardum in con-
„ troverſa eccleſia rectorem conſtituere, ut fecerant, quem presbyterum
„ propterea removendum judices arbitrati ſunt. Nihilotamenſecius pro
„ bono pacis id juris præfatis nobilibus reſervarunt, quorum anteceſſores
„ patroni fuerunt ejus eccleſiæ, ut abbatiſſa rectorem in ea eccleſia con-
„ ſtituens ipſorum ad id agendum licentiam requireret, quam tamen ne-
„ gare non poſſeot, & inſuper ut dicti nobiles tamquam patroni a fami-
„ lia & a ſacerdote eccleſiæ ſancti Hilari colerentur, eiſque ipſam viſi-
„ tantibus honor haberetur, proque ipſorum prædeceſſorum animabus pre-
„ ces fierent in ea eccleſia ſollemnibus diebus; ſalvo tamen in omnibus
„ ſupradictis jure plebis, ad cujus diœceſim dicta eccleſia ſpectare videtur.
„ Actum in clauſtro plebis Arretinæ civitatis, coram Johanne ejus plebis
„ archipresbytero, Ranerio & Ondedeo presbyteris, & Petro Rigoli ca-
„ nonicis dictæ plebis, Rigone vicedomino aliiſque, Uberto notario. "
Hæc leguntur in excerptis tabularii monaſterii Prati-veteris [a].

a *Num.* 23.

Ann. Chr. 1210.

XLII. Concordia inter Ubaldum archiep. Ravennatem & Guidonem Camald. pro monaſt. Claſſenſi.

Cum Gualterius archiepiſcopus Ravennas tradens anno 1138. Azoni priori Camaldulenſi reformandum monaſterium ſancti Apollinaris in Claſſe, remiſiſſet abbatibus, qui pro tempore eidem monaſterio forent præficiendi, juramentum fideliratis, nullatenus dubitans, quin excepto hujuſmodi juramento reverentiam conſuetam & obſequia archiepiſcopis debita redderent, Innocentius III. antecedenti *anno* V. *nonas aprilis*, *pontificatus* ſui *anno* XII. ex Laterano Ubaldo Ravennati archiepiſcopo ſcribens confirmaverat ipſi privilegia Lucii III. & Urbani III. Romanorum pontificum anteceſſorum ſuorum, qui inter cetera decreverant promiſſionem obedientiæ eſſe præſtandam ab abbatibus Claſſenſibus archiepiſcopis Ravennatibus, ſervandumque conſuetum morem in inthronizatione dictorum abbatum. Quare Ubaldus ſulrus etiam Innocentii privilegio hoc *anno die decima exeuntis menſis januarii indictione* XIII. Ravennæ in præſentia domini Ranuccini cardinalis presbyteri, Ubaldi camerarii, magiſtri Johannis Gherardi, & Speme notarii ad hanc concordiam devenit cum Guidone priore Camaldulenſi, quam ex tabulario [b] archiepiſcopali Ravennæ ſubjicimus.

b *Capſ. B. n.* 447.

Dominus Hubaldus ſencte Ravennatis eccleſie archiepiſcopus verbe hujuſmodi protulit adverſus priorem Cameldulenſem, & monachos Claſſenſes & alios, qui cum eo erant. Electionem abbatis Claſſenſis liberam relinquo vobis faciendam vel monachis ejuſdem cenobii; ſed inthronizatio volo, quod ite fiat. Cum electus fuerit abbas in illo monaſterio, ſi prior Camaldulenſis fuerit preſens, ſedebit in ſede, in qua ponendus erit abbas. Et cum abbes ductus fuerit ad ſedem, tunc prior aſſurget ei, & manum apponet illi, ponendo in ſede cum archiepiſcopo, ſi fuerit preſens, & cum cardinali & cantore, quos archiepiſcopus ad hoc faciendum duxerit tranſmittendos. Relicto loco vecuo juxta ipſum abbatem pro archiepiſcopo, ſi eſſet preſens, vel pro cardinale & cantore, ubi debeant ſtare, donec cantatum fuerit: Te Deum laudamus. Si vero prior Cameldulenſis non eſſet preſens, quando ebbas eſt in ſede ponendus, ſed eſſet ibi vicarius vel major eremi, tunc vicarius vel major heremi non ſedebit, ut dictum eſt de priore, ſed ſequetur

tur

ANN. CHR. 1210.

tur abbatem uſque ad ſedem , & tunc apponet manum , cum ponitur in ſede cum archiepiſcopo , ſi fuerit ibi , vel cum cardinale & cantore , relictis locis vacuis juxta ipſum abbatem pro cardinale & cantore , ut dictum eſt ſupra . His auditis prior Camaldulenſis pro ſe fratribuſque ſuis grates domino archiepiſcopo retulit .... Interfuere predicti teſtes, & ego ſupraſcriptus notarius , qui omnia ſupraſcripta ss.

Monachi ergo Claſſenſes una cum Guidone Camaldulenſi priore devenere ad electionem novi abbatis monaſterii vacantis ob obitum Bernardi, quem vidimus ante biennium rexiſſe cœnobium , ut colligimus ex narratione ſuppoſita præſatæ concordiæ.

Sequenti die fuit electus domnus Gri.. (ſcilicet Grimaldus) *in abbatem Claſſenſem , & electionem fuiſſe factam .... de conſenſu prioris Camaldulenſis in capitulo eiuſdem monaſterii , in preſentia Guidonis de Polenta , Prandolini , Saladini filii domine Clare ..... & mei notarii ; cujus abbatis inthronizationem dominus Hubaldus ſancte Ravennatis eccleſie , qui erat ibi preſens , cum presbytero Ott. cardinale, & presbytero cantore ita fecit , ut ſtatutum erat , ante priore preeunte uſque ad ſedem , & domino archiepiſcopo ducente ipſum abbatem de capitulo ad ſedem cum cardinale & cantore.*

XLIII. Ejuſdem Ubaldi indulgentiarum pagina pro ecc. S. Apollinaris in Claſſe

NOSCENS vero Ubaldus archiepiſcopus ſanctitatem monaſterii Claſſenſis , proboſque mores & pios uſus cœnobitarum , qui exemplo toti urbi prælucebant , necnon religione motus] erga ſanctiſſimum pontificem & martyrem Apollinarem , cujus corpus conditum erat in eorum baſilica , ſequens edictum protulit in pietatis augmentum , majoriſque templi Claſſenſis cultum , quod ex antiquo membranaceo Claſſenſi apographo ſeculi XIII. publici juris facimus.

Hubaldus divina permiſſione ſancte Ravennatis eccleſie archiepiſcopus univerſis tam clericis , quam laicis Chriſti-fidelibus ſalutem , & id ſeminare in terris , quod recolligere valeant in excelſis. Inter cetera pietatis opera , que precipue ad remedium ſpectant animarum , locum optinet elemoſina digniorem , que , ſi fonte karitatis procedit , lavat & diluit omnium maculas delictarum , ſcriptura teſtante , que ait ignem ardentem extinguit aqua , elemoſina reſiſtit peccatis. Ad quam amplectendam nos hortatur Dominus cum dicit: Date elemoſinam , & ecce omnia munda ſunt vobis , quia ipſa eſt , que liberat animam a morte , operiens multitudinem peccatorum. Verum quia experimento novimus in monaſterio Claſſenſi orationes jugiter fundi ad eum , qui pro nobis gemitibus inenarrabilibus interpellat , hoſpitalitatem ſectanda ſecundum Apoſtolum , elemoſinas Chriſti pauperibus cotidie largiendo , & ob reverentiam beati Chriſti martyris Apollenaris patroni noſtri , cujus reverentiſſimum corpus in Claſſenſi eccleſia requieſcit , inherentes etiam veſtigiis felicis memorie beati Maximiani archipreſulis , qui cum multis epiſcopis & ſacris ordinibus eccleſie ipſam eccleſiam dedicavit Claſſenſem , & ſolempniter conſecravit ſeptimo idus madii , concedens , ut ſi quis fidelis penitens illue annuali die , vel infra octavam adveniret , trium annorum indulgentiam capitalium perciperet delictorum , ac per orationum inſtantiam & elemoſinarum largitionem omnium minutorum honere depoſito , levis & letus ad propria remearet. Quam quidem indulgentiam & remiſſionem beatiſſimus Gregorius , dum apoſtolice ſedis cathedram teneret , oris ſui precepto confirmans futuris temporibus in perpetuum teneri mandavit . Hoc quiſque catholicus Ravennatis archiepiſcopus uſque ad tempora reverende memorie Galterii predeceſſoris noſtri ſcripſit , & ſervandum eſſe mandavit. Hoc etiam idem reverendus pater noſter & predeceſſor Galterius archiepiſcopus ſacer & catho-

Ann. Chr. 1210.

licus, eo quod a tam ſanctis & catbolicis patribus factum invenit, inviolabiliter tenuit, & unius anni additamento remiſſionem ore proprio ampliavit, & omnibus advenientibus, vel ibidem vota ſua ſolventibus a die conſecrationis, qui eſt ſeptimo idus madii, uſque ad octavam feſtivitatis ſancti Apollenaris, que eſt tertio kalendas auguſti, eamdem remiſſionem quatuor videlicet annorum ſuperna confiſus gratia conceſſit. Et inſuper omnium bonorum tam ſacrificiorum, quam orationum & elemoſinarum, que Deus in eodem loco per ſuos miniſtros operari dignatur, fecit eos participes. Inſuper etiam ad inſtantiam precum reverendi fratris noſtri, & timorati viri ac Deum timentis Grimaldi abbatis & conventus memorati monaſterii Claſſenſis, ob reverentiam tam reverentiſſimi patris noſtri Apollenaris martyris Chriſti precioſi, cujus ſanguine Ravennenſis eccleſia fundata conſiſtit; ideo de miſericordia Dei patris omnipotentis & beatiſſime Marie ſemper virginis ac beati Apollenaris prenominati martyris Chriſti, cujus nos meritis commendamus, & Vitalis & Urſicini patrocinio confidentes omnibus, qui ad locum jam dictum vere penitentes acceſſerint, & de ſuis bonis aliquid digne attulerint, dictam remiſſionem a ſanctis patribus conceſſam & ordinatam, ſicut per venerabilem fratrem a Deo dilectum Grimaldum abbatem jam dictum & ejus fratres in ſcriptura fuit nobis oſtenſum, & a longis retro temporibus optentum, quatuor annorum videlicet de criminalibus & omnium venialium concedimus in Domino & confirmamus.

XLIV. Ottonis IV. imp. privilegium pro eodem monaſt. Claſſenſi.

NON contentus Grimaldus conſuluiſſe decori baſilicæ Claſſenſis, confirmationem etiam bonorum ſui monaſterii & eccleſiarum adjunctarum ab Ottone IV. Romanorum imperatore obtinere curavit, quare cum Ravennæ conſiſteret *die ſecundo intrante menſe martio* imperator, ubi ſe ex Thuſcia receperat, ipſum adiit Grimaldus abbas, exhibitiſque veteribus imperatorum privilegiis, petiit, ut ea rata haberet. Cujus petitionibus annuens Otto ſua imperiali protectione communivit Claſſenſe cœnobium & loca ſubjecta, quæ fuſe recenſuit. Inter cetera nominantur quarta pars caſtri vocati Mons-aureus in comitatu Anximi, & plura bona cum eccleſiis, quæ de novo obvenerant monaſterio Claſſenſi tum in comitatu Firmano, tum in comitatu Ficoclenſi; voluitque ut perſonæ in eo monaſterio ejuſque pertinentiis commorantes plena gauderent libertate & pace, neque homines dicti cœnobii alicui ſubjicerentur, præterquam abbati, Remiſit albergariam caſtri Gazii, quam occaſione Cavalcæ comitis, Britonorienſis nimirum, exigere imperatores ſolebant. Ne abbas & monachi cogerentur ſacramentum calumniæ præſtare, niſi per ſuum ſindicum vel actorem. Finito jure emphyteutico poſſeſſionem inirent terrarum nullo contradicente. Liceret ipſis molendina conſtruere, & aquam de flumine publico per poſſeſſiones derivare. Centenaria tantummodo præſcriptio opponeretur eidem monaſterio; aliaque indulſit, quæ leguntur in diplomate, quod integrum edimus in Appendice ex autographo ejuſdem monaſterii. Teſtes fuere Wolſcherius Aquilegienſis patriarcha, Henricus Mantuanus epiſcopus imperii vicarius, Ubaldus archiepiſcopus Ravennas, comes Machinardus de Goritia, Cilinus de Tarviſio, Paſſaguerra, Monachus, Rufinus aliique. *Anno Domini* M. CC. X. *indictione* XIII. *Ottone* IV. *Romanorum imperatore glorioſiſſimo regni ejus* XII. *imperii vero primo.*

XLV. Aliud pro monaſt. S. Salvatoris de Monte-acuto.

MENSE præterito commorans idem Otto imperator apud civitatem Fulginii *anno Domini* M. CC. X. *indictione decima-tertia* VI. *idus februarii*, *anno regni* ſui XII. *imperii* vero I. per manum Walterii protonotarii imperialis, & Conrado Spirenſe epiſcopo imperatoriæ aulæ cancellario chartam firmante vice Theodorici Colonienſis archiepiſcopi & archicancellarii,

alte-

alterum ptivilegium dilargitus fuerat Carſedonio abbati monaſterii ſancti Salvatoris de Monte-acuto, qui, dum jam in partibus Italiæ eſſet Otto, clementiam ipſius adierat, & expetierat imperialem tuitionem. Confirmavit igitur imperator monaſterium ſitum in territorio Peruſino ſub monte Caſtellione ſecus fluvium Tiberis, cum omnibus cellis ſuis & caſtris, quorum cenſum agit. Conceſſit cœnobii ejuſdem monachis juriſdictionem ſuper eorum hominibus & poſſeſſionibus, ubicumque conſiſterent. Præcepit, ne quis invaſionem aut diſcurſionem faceret in homines, mancipia & quaſcumque res dicti monaſterii; nulla magna vel parva perſona angariam aut dationem, aut fodrum imponeret, neque ad placitum cauſam aliquam monaſterii deducetet, ſed liceret abbati, ſi expedire crediderit, cauſam advocare in placitum. Vetavit, ne oblati ejuſdem eccleſiæ divagarentur in ſeculo, ſed ubicumque fuiſſent inventi, liceret abbati eos ad clauſtra revocare. Quidquid fiſcus imperialis de prædicti monaſterii poſſeſſione valeret acquirere, totum conceſſit eidem monaſterio, ut in eleemoſinas pauperum & monachorum quiret erogari. Obeunte abbate, alter de cœtu ejus familiæ eligeretur. Præſcriptio non valeret niſi foret octuaginta annorum. Incaſtellationes in poſſeſſionibus ſuis de novo facerent, & veteres, ubi poſſent, reædificarent, ſine aliorum læſione. Jure introirent in poſſeſſiones relictas ab hominibus ſuis, ſi ii ad civitates & caſtra contra voluntatem abbatis ſe transferrent. Liceret monachis œconomum vel procuratorem ſibi ſtatuere, qui cauſas monaſterii ageret, & ſacramentum præſtaret. Emphyteuta cenſum per biennium non ſolvens decideret a jure. Item confirmavit præfato monaſterio campum de Ranco, quem olim pie dederat comitiſſa Ocdelina, ratumque habuit Henrici VI. præceptum, qui per Henricum de Lutria nuntium ſuum monaſterium præfatum miſerat in poſſeſſionem dicti campi contra prætenſionem comitis Rancherii de Blandineto. Poſt Wolfgerum patriarcham Aquilejenſem teſtes leguntur Johannes Camerinenſis epiſcopus, Henricus Mantuanus epiſcopus vicarius curiæ generalis, Azzo marchio, Ezzelinus de Tarviſio, Salinverra de Ferraria aliique. Privilegium edimus ex apographis veteribus ejuſdem monaſterii. Ann. Chr. 1210.

XLVI. Placita pro monaſt. de Vivo.

Veniens hoc *anno* M. CC. X. *indictione* XIII. *die veneris* IV. *ante kalendas februarii* Petrus prior monaſterii de Vivo in urbem Senarum coram Henrico Mantuano epiſcopo & vicario Ottonis IV. imperatoris, & ante præſenriam Alberti Strutii Cremonenſis, & Paſſaguerræ de Mediolano, & Monachi de Villa Mediolanenſis, & Ruffini de Placentia, qui etant judices imperialis curiæ, expetiit, ut contra hæredes quondam comitis Manentis de Sarthiano executioni mandaretur ſententia adverſus ipſum comitem lata anno 1185. ab Ottone Zondadario judice, de qua eo anno diximus. Porro Rambottus filius ejuſdem comitis Manentis inſiſtebat contra præfatam ſententiam, eamque non eſſe exequendam proponebat, tum quia injuſtam affirmabat, tum quia latam dicebat abſente patre ſuo, tum demum quia contra non poſſidentem prolata fuerat. Monachus de Villa e contra judex conſenſu epiſcopi vicarii & aliorum judicum pronuntiavit legitimam fuiſſe eam ſententiam, & executioni eſſe demandandam, juſſitque eam in omnibus & per omnia debere obſervari.

Eodem anno *die veneris* VI. *kalendas ſeptembris* in clauſtro monaſterii ſancti Salvatoris de Monte-amiato iterum petiit idem Petrus prior de Vivo executionem prædictarum ſententiarum contra Tancredum & Rambottum fratres filios comitis Manentis, qui pro ea infirmanda varia allegabant, & jus præcipue ſibi vindicabant in Caſtellionem, quod caſtrum ſe recte poſſidere aſſerebant. Tunc Albertus Strutius Cremonenſis alter

ANN. CHR. 1210. judex delegatus ab Ottone imperatore, a Conrado epiſcopo Spirenſi cancellario imperialis aulæ, ab Henrico vicario epiſcopo Mantuano, a preſbytero Caccia, in præſentia Johannis de Pado & Ruffini de Porta Placentinorum ejuſdem imperialis aulæ judicum, præcepit dictis fratribus filiis Manentis, ut ad feſtum proximum Omnium Sanctorum ſolverent præfato priori quantitatem pecuniæ, qua mulctati fuerant, & ut prior in poſſeſſionem induceretur rerum, quæ ei adjudicatæ fuerant. Interfuere huic ſententiæ Orlandus abbas monaſterii ſancti Salvatoris de Monte-amiato, comes Curradus de ſancto Martino, aliique. Utramque ſententiæ confirmationem ex codice *delle coppe* cancellariæ Montis-politiani exſcriptam ab Huberto Benvoglientio & ad Grandium tranſmiſſam edimus in appendi-
a Num. 727. ce. Tancredi filii Manentis comitis mentio fit in tabulario [a] archinoſocomii Scalæ Senarum in examine, ao Moos-politianus pertineret ad
b Num. 542. commune Senenſe ad annum 1205. & in alio [b] inſtrumento ad annum 1202. Uterque autem tam Tancredus, quam Rambottus teſtes reperiuntur
c Num. 366. in privilegio [c] Ottoois IV. imp. coonceſſo anno præſenti v. kalendas octobris aliquot nobilibus Senenſibus, quod extat in eodem archivo.

XLVII. Donationes monaſterio S. Viti de Vicetia.

FERRARIUS de Foote-oiva & Palmeria ejus uxor amplæ donationis paginam coofecerunt hoc aono in utilitatem monaſterii ſancti Viti de Vicetia, in præſentia Willelmi abbatis Prataliensis & plurium monachorum Camaldulenſium, in poſſeſſionem mittentes de ſuis bonis Guidonem priorem Camaldulenſem recipientem nomine eremi ſancti Salvatoris. Ita quod ſi ordo Camalduleoſis perſeveraverit in præfata eccleſia ſancti Viri, ipſa poſſideret, uſuſque fructum haberet; ſi vero decideret ipſe ordo in dicta eccleſia, tunc ſuccederet eccleſia eremi Camaldulenſis, quæ cum dominio uſufructum & redditum haberet de tota illa proprietate, quam dictus Ferrarius obtinebat, vel alii per eum in villa Liſeriæ, exceptis vaſſallitiis, comitatu, conſortiis ac parte, quam dictus Ferrarius habebat in caſtrum Liſeriæ, quæque donator in ſe retinuit. Tum enumeraotur per extenſum loca alia, aliaque bona ab eodem Ferrario priori Guidoni conceſſa, ut fuſe legitur in ipſa charta donarionis, quam ex archivo Fontis-boni publici juris facimus. Confecta dicitur *anno* M. CC. X. *indictione* XIII. *die jovis* XI. *exeunte februario in domo dicti domini Ferrarii de Fontaniva, que ex juxta cemeterium ſancti Viti juxta ſitum civitatis Vicetie extra portam ſancti Petri*. Uberti de loco Fonta-nive, fortaſſe progeni-
d T. V. col. 295. Antiq. med. avi. toris Ferrarii, monumentum extat apud Muratorium [d], in quo Dominicus Contareno dux Venetiarum & Johannes abbas ſancti Hilarii Olivolenſis territorii anno 1064. conceſſerunt eidem Uberto jus advocatiæ ejuſdem monaſterii.

XLVIII. De eremo SS. Jacobi & Verani de Calci.

NOVA eremus condita fuerat extra urbem Piſanam a quodam fratre Bernardo in eccleſia ſanctorum Jacobi & Verani de Calci in loco dicto Coſta de aqua, quam poſt paucos annos unitam videbimus monaſterio noſtro ſancti Michaelis in Burgo Piſarum. Prima hujus eremi mentio habetur ſub *anno* M. CC. X. more Piſano, *ſexto kalendas maji indictione* XII. hoc eſt aono communi antecedenti, quo donatio terrarum facta fuit *ad eremitorium de Coſte-aque, & donno Bernardo eremite ſupradicti loci*, & præſenti anno Romano, quo XII. *kalendas martii indictione* XIII. Bonajuncta quondam Ranuccini & Maria uxor ejus filia Orlandi communi conſenſu obtulerunt & tradiderunt irrevocabiliter inter vivos pro ſalute animarum ſuarum & corporum ſe ſoaque bona omnia omnipotenti Deo & eccleſiæ ſanctorum Jacobi & Verani de Calci de loco dicto *Coſte d' acqua, ubi eſt eremus fratris Bernardi & ſociorum ejus, & presbytero Dominico*,

reci-

recipientibus pro ipſa eccleſia & loco cum omni jure *&c.* Rogavit Aſcianenſis domini imperatoris Friderici judex & notarius, qui prædictis interfuit, ſcripſit & complevit, teſtibus presbytero Stephano priore ſancti Silveſtri de Piſis, & presbytero Ugone capellano ipſius eccleſiæ, & Gerardo clerico dictæ eccleſiæ, & Gerardo de Moneta juriſperito, in cujus porticu prope eccleſiam ſanctæ Margaritæ Piſis hæc acta ſunt. Hæc poſtea eremus, poſtquam unita fuit conceſſione apoſtolica monaſterio ſancti Michaelis de Burgo Piſarum, tractu temporis, teſte Troncia [a] in Annalibus Piſanis, ceſſit patribus eremitis ordinis ſancti Auguſtini. De ea aliqua annis ſequentibus.

ANN. CHR. 1210.

[a] *Pag.* 278.

XLIX. Controverſiæ abbatiæ Burgenſis cum ep. Tiphernate.

CONTROVERSIA vigebat inter Johannem epiſcopum Civitatis-caſtelli & inter abbatem ac monachos Burgi-ſancti-ſepulcri ſuper jure epiſcopali ratione quarumdam eccleſiarum. Sequentes propterea dicto abbati literas [b] dedit Romanus pontifex Innocentius.

[b] *Ex authent. archivi epiſcop. Caſtellan.*

Innocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. abbati & conventui monaſterii ſancti Sepulcri Caſtellane dioceſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Cum cauſam, que inter venerabilem fratrem noſtrum .. epiſcopum Caſtellanum ex una parte, & vos ipſos ex altera ſuper epiſcopali jure ac quibuſdam eccleſiis, quas infra Caſtellanam dioceſim in ipſius prejudicium dicimini diſtraxiſſe, agitari dignoſcitur, nolimus ulterius prorogari, preſentium vobis auctoritate mandamus, quatenus uſque ad feſtum beati Luce evangeliſte proxime venturum noſtro conſpectui vos preſentetis recepturi juſtitiam & facturi.

Datum Laterani III. *idus aprilis pontificatus noſtri anno* XIV.

Exemplatum per manum Guidonis notarii XIV. *kalendas auguſti anni* M. CC. XI. *indictione* XIV. *Ottone imperante.*

Verum cum cauſæ cognitio demandata fuiſſet ab eodem Romano pontifice Rolando ſuo legato apoſtolico in Thuſcia, exhibuit abbas Burgenſis in ejus conſpectu privilegium quoddam anno ſequenti M. CC. XI. *indictione* XIV. VII. *idus octobris, Ottone imperante & Innocentio* III. *Dei gratia preſidente.* Propoſito in medium privilegio Teuzus Caſtellanæ eccleſiæ canonicus Rolandum adiit, petens nomine ſui epiſcopatus, ut ex ejus officio concederet ſibi vel exhiberi faceret idem privilegium, quod falſum denuntiabat, quo contra veritatem inſertum erat monaſterium ſancti Sepulcri Caſtellanæ diœceſis eſſe exemptum a jure diœceſani epiſcopi. Nihil ea occaſione definitum fuit, ſed pluries & quidem graviſſimæ recruduerunt concertationes, de quibus ſubinde documenta in his Annalibus proferemus.

IL. Ædificatur ecc. S. Trinitatis prope urbem Peruſinam.

DIE undecima julii hujus anni Johannes de Comitibus epiſcopus Peruſinus cum conſenſu canonicorum ſuorum conceſſit Guidoni priori Camaldulenſi facultatem ædificandi, & primarium lapidem ponendi in conſtructione eccleſiæ ſanctæ Trinitatis in loco dicto Palliola cum cenſu annuo denariorum duodecim in feſto ſancti Laurentii, & quartæ teſtamentorum & decimarum, ſi eccleſia populum habuerit, epiſcopatui ſolvendorum a prælato loci, qui teneretur venire ad ſynodum; non tamen adſtringeretur ad ſuſpenſionem divinorum celebrandorum tempore interdicti, ſed populus teneretur ad proceſſiones publicas cum epiſcopo & clero accedere; manu Matthæi notarii, ut legitur in [c] tabulario Fontis-boni. Inſtitutus fuit ibidem prior Petrus, cui terrarum donationes factæ anno M. CC. XIII. die XIV. junii a Bernardo & Rainerio filiis olim Beltrami Bernardi Petrucci de Peruſio habentur [d] in eodem archivo.

[c] §. *Conceſſio* 2. *A.* 3. 4.

[d] §. *Donatio* 376. *A.* 3. 42.

In

Ann. Chr. 1210.

In quo [a] etiam ſub die octava februarii legitur Johannem presbyterum, & Petrum & Rubinum dictum Clericum, Johannem converſum, & Eylicam, Cluſaram, Blancam, Sophiam, Temperantiam & Mariam converſas eccleſiæ ſanctæ Mariæ poſitæ in Aveſa prope Veronam conveniſſe cum Guidone priore Camaldulenſi, quod dicta eccleſia cum omnibus ſuis bonis ſubeſſet eccleſiæ ſancti Salvatoris de Camaldulo, obſervatis tamen conditionibus expoſitis in inſtrumento donationis ejuſdem loci, de quo verba fecimus ad annum 1202. videlicet de concordia eligendi & removendi priorem & monachos ejuſdem cœnobii, recipiendi ibidem converſos, & præſtandi obedientiam priori Camaldulenſi; manu Bernardi notarii. Hoc Veronenſe monaſterium unum erat ex iis, quæ duplicia dicebantur, quodque ratione virorum anno 1202. Camaldulenſis eremi diſciplinam receperat, atque inter loca congregationis recenſitum fuerat anno 1207. ab Innocentio III. ſed præſenti anno vel confirmata fuit ipſius ſubordinatio, vel etiam ratione mulierum, quæ aſceterium conſtituebant, addictum fuit legibus ejuſdem Camaldulenſis congregationis.

Ex indice contractuum monaſterii Berardingorum [b] novimus Tolomeum filium quondam Bernardini Ranuccii Corbolini de Petrorio confeſſum fuiſſe coram judice in comitatu Senenſi pro domino Everardo ſe nullam rationem habere, ſeu bonam conſuetudinem vel quodlibet jus in hoſpitale, quod dicebatur Imilliole, ideoque ipſum hoſpitale penitus ceſſiſſe abbati ejus monaſterii Guilielmo.

a §. Conventiones A. 3. 12.

b Num. 1032.

ANNA-

ANNALES CAMALDULENSES

LIBER TRIGESIMUS-SEPTIMUS.

Ab anno CHRISTI M. CC. XI. *ad annum* M. CC. XX.

ANN. CHR. 1211.

I.

De eremo Camaldulenſi Bononiæ & de ecc. S. Michaelis de Caſa-nova donata eccleſiæ S. Mariæ de Rivo-frigido.

CONFLUEBANT plures tum donationibus inter vivos, tum teſtamentariis tabulis ad ditandam eremum Bononienſem appellatam ſanctæ Mariæ de Camaldulo, & ædificatam in nemore de Burellis. Extant in tabulario Fontis-boni paginæ hujuſmodi donationum tam ſub antecedentibus, quam ſub ſubſequentibus annis, ſed præſertim ſub anno præſenti; ex quibus etiam addiſcimus non ita tunc eremitas Camaldulenſes incubuiſſe ſolitudini, ut omnia refugerent vitæ etiam activæ exercitia. *Die* XXIII. *maji* hujus anni „ Scorgoza presbyter Bononienſis vendidit Henrico [a] priori ejus eremi medietatem terræ ſitæ in Villa-nova, „ alteram autem medietatem miniſterialibus & maſſariis confraternitatis „ hominum de Ultramonte, quæ erat erecta in eccleſia dictæ eremi. “ Ad annum 1247. [b] mentio fit *ſocietatis Spalvadorum* erectæ in eccleſia eremi Camaldulenſis Bononiæ, cum qua conventiones ſecerunt eremitæ ejus loci. Non ergo putabant ſolitariæ vitæ officere cetera pietatis opera, ad quæ conveniebant exteri homines. Videantur etiam, quæ dicemus ad annum 1240. quo ſeriem pariter priorum ejuſdem loci afferemus.

a §. *Emptio* 247. *A.* 3. 25.

b *Tranſactio*. 8.

Guidus plebanus eccleſiæ de Rivo-cornoclario conſenſu ſuorum fratrum & canonicorum, presbyterorum & converſorum dictæ plebis, presbytero Milaneſio recipienti pro Rainerio presbytero rectore & capellano eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Rivo-frigido donavit & tradidit præſenti anno capellam poſitam in loco dicto Caſa-nova, & ædificatam in honorem ſancti Michaelis cum omnibus redditibus, obventionibus, oblationibus, uſuariis & maſſaritiis, cumque omni jure ſuo, ſalva tamen ea actione, quam habebat dicta plebs de Rivo-cornoclario in populum præſatæ capellæ, penſionem aſſignans unius libræ ceræ perſolvendæ ad medietatem quadrageſimæ majoris; & ea etiam conditione, ut quotidie divina officia celebrarentur in prædicta capella. Subjecta erat capella ſanctæ Mariæ de Rivo-frigido parthenoni Lucenſi ſancti Petri.

DE-

Ann. Chr. 1211.

II. Fundatio eremi de Calci & conventiones cum plebe Calcenſi.

Demandaverat Innocentius III. Lothario archiepiſcopo Piſano & abbatibus monaſteriorum ſancti Pauli de Ripa Arni congregationis Vallis-umbroſæ & ſancti Michaelis Diſcalciatorum congregationis Pulſanenſis cauſam, quæ vertebat inter plebem Calcenſem, & inter fratrem Bernardum eremitam fundatorem cellæ poſitæ in Calci, quæ dicebatur eremus ſancti Jacobi & ſancti Verani. Scilicet Bernardus, conſentiente Juliano eremita confratre ſuo, & presbyter Bene camerarius plebis Calcenſis, & presbyter Argumentus capellanus eccleſiæ ſancti Andreæ de Calci in loco dicto Lame depoſuerant pontificio mandato in manibus dicti Lotharii archiepiſcopi, & Lucæ abbatis ſancti Pauli, & Jacobi abbatis ſancti Michaelis, qui communi conſenſu electi fuerant arbitri, omnes lites & diſcordias vertentes inter eremum & inter plebem Calcenſem, promiſeratque inſuper dictus Bernardus ſe morem geſſurum deciſioni arbitrorum ſub pœna privationis ſacrorum celebrandorum in ſuo oratorio. Similiter ſe adſtrinxerant ceteri duo presbyteri, itaut contrafaciendo deciſioni judicum cella ſanctorum Jacobi & Verani omnino permaneret libera, facultatemque haberet divina perſolvendi officia. Porro arbitri concorditer pronuntiarunt licere dictis eremitis habere & ædificare eccleſiam, permittente Piſano archiepiſcopo, atque ea ædificata tenere ſub tecto & non ſupra tectum tintinnabulum, poſſeque ante & poſt ædificationem eccleſiæ alere capellanum, qui ibidem divina perageret officia, quique ſi foret ſecularis, reſponderet plebano Calcenſi obedientiam, ſi vero foret eremita, promitteret plebano coram clericis dictæ plebis per librum, & ſtolam, quod non reciperet maſculum vel feminam dictæ plebis ad pœnitentiæ ſacramentum vel ad alia, abſque licentia Piſani archiepiſcopi vel plebani Calcenſis. Si vero poſtulans ſacramenta pœnitentiæ & euchariſtiæ non foret de plebe, ſed de parœcia alterius capellæ, interveniret etiam licentia capellani, de cujus eccleſia is foret. Et quod non deberent eremitæ officium aliquod celebrare populo, niſi conſtructa eccleſia, & in feſto die ipſius eccleſiæ, neque ipſis fas eſſet defunctorum corpora humare, niſi eremitarum vel domeſticorum ſuorum, nec ab aliquo dictæ plebis decimas recipere. Demum non liceret ipſis habere converſum vel converſam, niſi habitantes cum eis. *Actum Piſis in ballatorio curie archiepiſcopatus Piſani, pluribus presbyteris preſentibus, anno Dominice incarnationis milleſimo ducenteſimo undecimo, indictione* XIV. *quintodecimo kalendas januarii*. Quam ſententiam proferimus ex tabulario ſancti Michaelis de Burgo Piſarum. Lotharius Roſarius civis Cremonenſis & epiſcopus Vercellenſis translatus fuerat ad archiepiſcopatum Piſanum ab Innocentio III. poſt mortem Ubaldi, cujus obitus in necrologio monaſterii noſtri ſancti Zenonis apud Ughellium [a] adnotatur ad XIII. kalendas julii anni 1209.

[a] T, III. col. 421.

Eodem *anno* VII. *kalendas decembris* ex archivo monaſterii ſancti Pontiani Robertus presbyter capellanus eccleſiæ de Monte-calvoli ex delegatione magiſtri Roberti canonici ſancti Martini Lucenſis urbis miſit in poſſeſſionem ſextæ partis caſtelli de ripa Marrancia Guicciardum advocatum & procuratorem monaſterii ſancti Salvatoris de Sexto juxta ſententiam latam ab eodem magiſtro Roberto contra Ildebrandum epiſcopum Volaterranum, qui jus in caſtellum prædictum contra monachos ſibi vindicabat.

In fragmento proceſſus facti præſenti anno *Ottone imperante menſe januario indictione* XIV. circa jura & fines bonorum monaſterii Valle-caſtrenſis, quod edidimus in appendice tomi primi horum Annalium, nominantur Tranſmundus abbas ejus monaſterii, comites Albericus, Guarnerius & Ugolinus, qui vivebant diebus marchionis Guarnerii, & Azo marchio Eſtenſis,

ſtenſis, qui tunc marchiam Anconitanam obtinebat, & demum comes Acto.

ANN. CHR. 1211.

III.

De epiſcopis Callienſibus commiſſis Avellanenſibus.

ANDRONICUM monachum Avellanenſem factum epiſcopum Callienſem hoc anno ſcribit Jacobillius [a], defunctum vero anno 1217. die decima-quarta januarii. Ea die in veteri necrologio Avellanenſi legitur: *Obiit domnus Arduinus epiſcopus*, nulla ſedis ipſius mentione facta. Ad annum 1100. Arduinum facile Fanenſem epiſcopum venire conjecimus. An vero inter Alloderium epiſcopum Callienſem, de quo nulla extant monumenta poſt præſentem annum 1211. & ante Anſelmum, qui anno 1217. primum legitur, locandus eſt ad Jacobillii fidem Andronicus Avellanenſis cœnobita? Ceterum etiam ipſius Alloderii ſive Alderi epiſcopi Callienſis nomen adnotatur in eodem necrologio ad diem XXIV. ſeptembris: *Obiit domnus Alderus epiſcopus Callienſis commiſſus noſter*. Deceſſiſſe videtur valde ſenex; nam anno 1170. erat abbas ſancti Geruntii ex apoſtolica bulla Alexandri III. ejus anni, qua confirmantur bona ipſius monaſterii. Interſuerat ut epiſcopus anno 1179. concilio Lateranenſi, & anno 1197. conſecrationi eccleſiæ Avellanenſis. Succeſſerat in ea ſede Rainerio facto archiepiſcopo Spalatenſi anno 1175. Ad diem pariter XXV. aprilis in eodem necrologio nomen apponitur Rainerii epiſcopi Callienſis: *Obiit domnus Rainerius epiſcopus Callienſis commiſſus noſter*. Præter Rainerium prius Callienſem, inde Spalatenſem nullum alium novimus Rainerium epiſcopum Callienſem, vel ſaltem ipſius mentio nulla fit in Italia ſacra Ughellii. Sed Spalatenſis memoria recolitur ſub die quinta auguſti, cum alterius Rainerii memoria fiat ad diem vigeſimam-quintam aprilis.

[a] *T. III. pag.* 351.

ANN. CHR. 1212.

IV.

Fundatur monaſt. S. Michaelis de Muriano.

PRIMORDIA monaſterii noſtri ſancti Michaelis de Muriano referenda ſunt ad præſentem annum milleſimum ducenteſimum duodecimum. Vidimus alibi [b] inter urbem Venetiarum, & inter ſuburbanum oppidum Muriani exſurrexiſſe inſulam quamdam jam a ſeculo decimo extantem cum eccleſia ibi ædificata in honorem archangeli Michaelis, in qua etiam primam ſibi habitationem ſtatuiſſe ſanctum parentem noſtrum Romualdum ex Ravenna Venetias ſecedentem fert traditio, veteribus quoque monumentis comprobata. Fas itaque erat, ut in eam inſulam poſt duo & fere tria ſecula, colonia deduceretur Camaldulenſium monachorum, qui locum incolerent, magiſtri & ducis ſui incolatu olim ſanctificatum; quæ etiam progreſſu temporis ædificato monaſterio princeps evaderet congregationis monachorum Camaldulenſium domicilium; id quod contigit ad finem vergente ſeculo XV. quo ſub ſancti Michaelis invocatione efformata fuit ex plurium Camaldulenſium monaſteriorum unione hujuſmodi congregatio, dicta deinceps ſacræ eremi, & ſancti Michaelis de Muriano, & poſtea omiſſo titulo ſacræ eremi, appellata tantummodo ſancti Michaelis ad hodiernam diem. Pertinebat hæc eccleſia partim ad Caſtellanum ſive Olivolenſem aut Venetiarum epiſcopum, partim vero ad Torcellanum antiſtiſtem, ſive jus aliquod in ipſam uterque epiſcopus ſibi aſſerebant. Eam proinde eccleſiam hoc anno *menſe martio die decimo exeunte indictione* XV. *Rivoalti* Marcus Nicolai Caſtellanus epiſcopus una cum Petro archidiacono aliiſque ſuæ eccleſiæ canonicis ceſſit & donavit cum circuitu & pertinentiis ſuis tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus Alberto Camaldulenſi monacho, aſſumpto facile ex monaſteriis Veronenſi vel Vicetino, qui poſſeſſionem ipſius recepit nomine Guidonis generalis prioris, & eccleſiæ eremi Camaldulenſis, refutante Marco epiſcopo a juriſdictione ſua, *ſi quam*, inquit, *habeo*, *eccleſiam ſancti Michaelis poſitam in palude juxta*

[b] *Annal. Camald. T. I. pag.* 64.

ANN. CHR. 1318.

canalem de Muriano. Similiter ſequenti menſe plebanus, presbyteri, & clerici ſanctæ Mariæ Murianenſis oppidi, Johannes quoque Balduinus plebanus, & clerici eccleſiæ ſancti Stephani ejuſdem loci, & parœciani utriuſque eccleſiæ, auctoritate & conſenſum ſuum interponente B.. hoc eſt Bono Balbi patritio Veneto, & Torcellano epiſcopo, exemerunt a juriſdictione ſua eamdem eccleſiam ſancti Michaelis, & dicto Alberto tradiderunt, adjecta penſione, ut prior vel prælatus, qui in ea eccleſia pro tempore fuerit, eccleſiæ ſanctæ Mariæ, octavo die ante feſtum ſancti Michaelis menſis ſeptembris, duas ampullas boni vini, quæ tenerent tres libras, & in vigilia aſſumptionis ſanctæ Mariæ mediam libram boni incenſi annuatim perſolvere deberet. Contra quam ceſſionem ſi aliquando presbyteri offerentes venerint, emendarent libris denariorum Venetorum centum. Subſcripſerunt B.. Torcellanus epiſcopus, Philippus Balbi plebanus eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Muriano aliique presbyteri. *Tertio* autem *kalendas maji* ratam habuit donationem eccleſiæ, pactumque firmavit Guido prior Camaldulenſis, qui tunc capitulum celebrabat in monaſterio ſancti Salvatoris de Cantiniano Lucenſis diœceſis, conſentientibus fratribus ſuis, & etiam Ruberto abbate ejuſdem veriſimiliter monaſterii, & Gregorii ſucceſſore. Inſtitutus propterea fuit primus loci novi prior idem Albertus, qui *menſe octobri indictione prima*, mutata ſeptembri, nomine ſuo ſuorumque ſucceſſorum promiſit ſuperiora pacta ſervaturum ſub pœna librarum denariorum Venetorum centum. Paginas in Appendice proferimus partim ex tabulario Footis-boni, partim vero ex illo ejuſdem monaſterii ſancti Michaelis. Anno M.CCCC. die XXVI. februarii Franciſcus Vendramenus plebanus ſanctæ Mariæ de Mutiano inſtrumentum cenſus a monaſterio ſancti Michaelis eccleſiæ ſanctæ Mariæ ſolvendi renovavit pagina exiſtente apud Cl. V. Flaminium Cornelio in eccleſiis Torcellanis parte ſecunda [a].

V. Monaſterium pariter S. Gervaſii extra Bellunum.

EODEM anno, *die quarta-decima exeunte majo*, conſenſum præbente Philippo Bellunenſi & Feltrenſi epiſcopo, qui ante bienoium ex Pompoſiano monacho ad eas eccleſias regendas fuerat evocatus, Balduinus ipſius Bellunenſis eccleſiæ decanus, accedente voluntate capituli canonicorum ejuſdem eccleſiæ, conceſſit & locavit cuidam dominæ Acegæ de civitate Belluni eccleſiam ſanctorum martyrum Gervaſii & Protaſii, cum tota terra & circuitu ejuſdem eccleſiæ, & cum omni jure & rationibus, ſitam inter civitatem Belluni & villam Milliarii, cum penſione unius libræ incenſi inferenda Bellunenſi eccleſiæ die feſto ſancti Martini. Hæc eccleſia prius monachorum, deinde etiam ſanctimonialium, ſubjecta fuit ab Urbano V. Romano pontifice monachis tunc Ciſtercienſibus ſanctæ Mariæ de Fullina Sanæ-vallis, & perſeverat etiam modo ſub Camaldulenſis abbatis Fullinæ regimine. Chartam, quæ antiquior eſt ejus eccleſiæ, damus ex autographo ejuſdem parthenonis.

VI. Lites inter monaſt. Lucenſe, & plebanum Rivocornoclarii.

LIS erat inter Francam abbatiſſam ſancti Petri de Luco pro eccleſia ſanctæ Mariæ de Rivo-frigido, & inter Guidum plebanum eccleſiæ & plebis de Rivo-cornoclario. Petebat ſcilicet abbatiſſa a plebano pecunias & res ad dictam ſanctæ Mariæ eccleſiam pertinentes, quas ablatas vel injuſte detentas conquerebatur; poſtulabat etiam, ut capellanus de Rivo-frigido abſolveretur ab omni vinculo juramenti præſtandi plebano. Commiſſa fuerat deciſio cauſæ a Romano pontifice Innocentio III. priori ſancti Laurentii, poſtea vero devoluta de mutuo conſenſu partium in presbyterum Johannem capellanum monaſterii ſancti Petri de Luco, in presbyterum Azonem de Caſa-nova, in presbyterum Melanenſium rectorem & capellanum de Rivo-frigido, & in Rainerium de Via, qui arbitri definierunt

a Pag. 128.

ANN. CHR. 1212.

runt plebanum Rivo-cornoclarii debere reſtituere ſolidos centum Bononienſium, quos abſtulerat capellano de Rivo-frigido, veſtimenta item Rainerii presbyteri olim rectoris ejuſdem eccleſiæ & converſi Lucenſis parthenonis, & duodecim ſolidos Piſanorum veterum; inſuper debere abſolvere presbyterum Melanenſium ab omni juramenti obligatione; demum parœcianis Rivi-frigidi licere, ipſoſque poſſe pro libitu ſibi eligere paſtorem in dicta eccleſia, cum conſenſu abbatiſſæ & patronorum, ad honorem epiſcopi Florentini & plebani dictæ plebis de Rivo-cornoclario. *Anno* M. CC. XII. *tertio nonas decembris indictione* I. mutata ſeptembri.

Moricus abbas ſancti Victoris de Cluſis, conſenſu ſuorum monachorum, tradidit communi Fabriani & Thodino conſuli caſtrum Pleroſariæ cum omnibus hominibus & caſtellanis, reſervata monaſterio ſuo caſtellaoìa dicti caſtri. Thodinus e contra ſpopondit ſe conſervaturum caſtrum Pleroſariæ juxta ſtatuta aliorum caſtrorum, & præcipue caſtri Collis-amati, & opem præſtiturum monaſterio ſancti Victoris in omnibus rationibus & juſtitiis, ſub pœna centum marcarum puri argenti. *Actum juxta Conjunctulos in pede plagie de Meſpelis anno Dominice incarnationis milleſimo ducenteſimo duodecimo, imperante domino Ottone* &c. XII. *kalendas novembris indictione* XV. quam traditionem integram in Appeodice proferimus ex exemplo tabularii ſanctæ Catharinæ de Fabriano.

VII. Clariſſæ introductæ in monaſter. Vallis-gloriæ.

CIRCA hunc annum, teſte Wadingo, recepit ſanctus Franciſcus a monachis Subaſianis eccleſiam & monaſterium ipſis ſubjectum Vallis-gloriæ apud Hiſpellum, quinto ab Aſſiſio lapide, & cum ſanctimoniales in eo viverent ſub regula ſancti Benedicti, & ſub norma Camaldulenſium conſuetudinum, reformationem in ipſum introduxit ſecundum ſanctæ Claræ magiſterium, quæ Pacificam conlaogoioeam ſuam monaſterio præfecit. Poſt Pacificam abbatiſſa parthenonis ſuit Benedicta, poſt Benedictam Balbina. Quare licet io apoſtolicis Romanorum pontificum, & epiſcopalibus Spoletanorum antiſtitum diplomatibus dicatur monaſterium iſtud fundatum fuiſſe a Clariſſis, id intelligendum eſt de diſciplina ibidem reparata, non de prima ſui conſtructione, cum ex Jacobillio aliiſque auctoribus liqueat, moniales Benedictinas & Camaldulenſibus monachis montis Subaſii ſubjectas prius locum incoluiſſe. Sub Pacifica abbatiſſa, aquæ penuria cœnobio laborante, cerva ungulis terram effodiens ex arido loco eduxit copioſam venam aquarum, quæ ad præſentem diem ſcaturit, & infirmis petentibus miraculoſam tribuit ſalutem, ut ſuſe legitur apud Wadingum, cujus tamen chronologiam non omnino probamus. Alibi dubitationes noſtras proſeremus, an Pacifica prima ſuerit ex Clariſſis hujus monaſterii abbatiſſa, an vero potius loco præſederit poſt Balbinam.

VIII. Obitus Azzonis marchionis Eſtenſis.

OBIIT hoc anno Azzo marchio Eſtenſis Obizi filius ſexageſimo ætatis ſuæ anoo, ſepultus in eccleſia Vangaticienſi, cujus ſepulcro appoſiti ſuere ſequentes verſus.

Annis Chriſte tuis bis ſex & mille ducentis
Conceſſit fatis Azo marchio menſe novembris.
Flos, decus imperii, patriæ flos, gloria mundi,
Pulcher, formoſus, ſapiens, eloquens, animoſus,
Si pacem coluit, ſi triſtia bella peregit,
Semperque in utro providus fuit & gratioſus.
Quid Friderico fecit, quid fecit Othoni,
Omnibus eſt notum, non expedit hic recitari.
Mantua, Veronaque ſimul, Ferraria plangunt,

Qui fuerat dominus tunc temporis atque poteſtas.
Quid moror in verbis? non eſt qui dicere poſſit,
Nec ſcribi potuit ſua gratia quanta fuiſſet,
Invida mors iſtum rapuit, ne viveret ultra,
Credo, quod inde fuit etiam tunc luna cruenta,
Hic talis tantusque jacet tumulo hoc tumulatus.
Qui videt, hoc dicat, ſaltem Deus hunc benedicat.
Quando vidiſti Azonem verſibus iſtis
Sit vobis notus, quamvis ſit carne remotus.
Tullius eloquio fuit hic, Peleus in armis,
Ithacus ingenio, quem tu cava petra reponis.

Veronæ dominus appellatur etiam in chronico Eſtenſi [a], ubi refertur ipſius obitus.

Super idem ſepulcrum inſculptæ fuere quatuor literæ N. I. A. L. disjunctæ, cum regia corona ſuper quamlibet ipſarum, duæ aquilæ deſuper, & ſubtus binæ columbæ, quæ catena tenent in medio rotam, ſuper quam legitur dictio Alemannica *VVORPAS*. Progreſſu temporis translatis oſſibus Azzonis Ferrariam, capſa marmorea ſepulcri adhibita fuit pro abluendis ſacro regenerationis lavacro infantibus in eccleſia parœciali Vangaticiæ; nunc vero jacet in horto patrum Cappuccinorum ejuſdem loci, & inſervit abſtergendis pannis. Operimentum vero capſæ, in quo ſculpti erant duo pavones, & inter ipſos media crux, Borſedam translatum fuit in diœceſi Rhodigina, ſed ſub jure abbatiæ Vangaticienſis, ut refert Seneſius noſter [b] in hiſtoria ms. ex quo etiam verſus exſcripſimus, quos ante ipſum Scardeonius [c] attulerat in hiſtoria Patavina.

Livaldus prior eccleſiæ ſanctæ Mariæ ad Carceres recepit hoc anno *die ſecundo intrante ſeptembri indictione* XV. a Johanne Grajatado ſindico monaſterii ſancti Stephani de Padua totam paludem & terram a coſta Montis-baonis & Ceolæ & montis Buſii, cum jure decimandi.

IX. De eccleſiis SS. Laurentini & Pergentini & S. Quirici de Viccinne, & de Martino ep. Arretino.

MARTINUS Arretinæ eccleſiæ præpoſitus, conſenſu C. primicerii, magiſtri Gui. de Ficareto, magiſtri V. de Corſignano, presbyteri Gui. Mazzolini, Genuenſis, Opezzini presbyteri, Petri, magiſtri Curtiſonni, Bonaventuræ diaconi, & Reſtoris canonicorum Arretinorum, aliquot canonicæ ſuæ bona vendidit Guidoni rectori eccleſiæ ſanctorum martyrum Laurentini & Pergentini de Arretio, ut legitur in pagina [d] tabularii ſanctæ Mariæ in Gradibus. Eccleſia præfata de novo tradita fuerat reformanda Camaldulenſibus, qui monaſterium ibidem conſtituerant.

Martinus, qui præpoſitus erat hoc anno eccleſiæ Arretinæ, electus fuit paulo poſt epiſcopus ejuſdem eccleſiæ per mortem Gregorii, quæ contigit die feſto ſanctorum Albini, Paulini & Niceti, hoc eſt die vigeſimaſecunda junii hujus anni. Non ſtatim tamen electus, confirmatus etiam fuit, nam die feſto ſancti Johannis-baptiſtæ anni ſequentis Romam verſus iter arripuit ad Innocentium III. pontificem flagitaturus confirmationem ſuæ electionis, *unde rediit confirmatus poſt tres dies a feſto ſancti Donati*, ut legitur in depoſitionibus teſtium in cauſa libertatis eremi Camaldulenſis ad annum 1218. immo etiam octavo kalendas octobris anni ſequentis 1213. adhuc appellatur *electus*. Scimus teſtimonio Rainerii prioris ſancti Michaelis de Arretio ipſum Rainerium *iviſſe Florentiam, quando tractabatur cauſa electionis epiſcopi Arretini*; quæ verba declarant oppoſitiones factas ipſius electioni. Re enim vera novimus ex epiſtola ejuſdem Romani antiſtitis [e] apud Baluzium examen electionis Martini demandatum

Ubaldo

a T. XV. col. 301. Script. rer. Italic.

b Pag. 43.

c Lib. III. cap. 13.

d Num. 114.

e T. II. pag. 736.

Ubaldo archiepiſcopo Ravennati, & Alberto epiſcopo Foro-livienſi, deinde *pridie idus martii pontificatus* ſui *anno* XVI. hoc eſt anno ſequenti, alterum commiſſum fuiſſe examen Johanni epiſcopo Florentino, Guidoni priori Camaldulenſi, & magiſtro B.. plebano caſtri Florentini; verſum enim fuerat crimini Martino, quod in ſui electione interveniſſet ſimoniaca labes, quod tempore ſuæ electionis cenſuræ eccleſiaſticæ vinculo eſſet innodatus, quod demum natalium defectu laboraret, ut in ipſa delegationis pontificiæ epiſtola fuſius legitur. De Martino Arretino epiſcopo ejuſque concertationibus cum eremo Camaldulenſi monaſteriiſque ſubjectis plura ad annos 1216. & ſequentes. ANN. CHR. 1212.

Ex eodem tabulario ſanctæ Mariæ in Gradibus hoc anno „ homines „ de Vicione, Azzolinus præ ceteris, Tiniofus, Varki, & Egolottus arbi„ tri conſtituti a Gratia presbytero ſancti Thomæ de Vicione, conſenſu „ Chriſtophori primicerii canonicæ ſancti Donati, & Rainerii canonici ex „ una parte, & Uberti presbyteri ſancti Quirici, cum conſenſu Johan„ nis abbatis Agnanienſis, cui ſubjecta erat eccleſia ſancti Quirici, ſuper „ controverſia de parœcianis, quæ vertebat inter utramque partem, de„ creverunt, quæ domus ad unam, quæ ad alteram eccleſiam ſpectarent. „ Inſuper ſtatuerunt, quod presbyter ſancti Thomæ veniret in quatuor „ feriis de ſcrutinio ad eccleſiam ſancti Quirici pro adjumento officii ad „ horam nonam, & ibidem ſtaret uſque ad perſolutionem officii; ita in „ dominica Palmarum pro benedictione olivarum; item ad benedictionem „ ignis in ſabbato ſancto. Pariter decreverunt, ut ſi eccleſia ſancti Tho„ mæ presbytero vacaret, presbyter ſancti Quirici officia perſolveret, „ haberetque introitum & oblationem, & hoc abſque præjudicio canoni„ cæ, & eccleſiæ caſtelli, demum ut uterque presbyter ad invicem ſibi „ adjutorium præſtarent bona fide, neque alter ſe alterius juriſdictioni „ ſuper parœcianos immiſceret. Si quis autem laudum fregerit, pœnam „ ſolveret centum ſolidorum epiſcopo Arretino. Actum Arretii in clau„ ſtro ſanctæ Mariæ in Gradu, manu Machabei notarii. “ a *Num.* 115.

Urbani prioris Camalduli Florentini fit mentio ſub hoc anno in charta tabularii Fontis-boni, qua recepit mandatum a Ruſtico monacho vicario eremi Camaldulenſis pro expediendo quodam debito.

CUM dudum pro correctione & reformatione monaſterii ſanctæ Mariæ de Vangaticia laboraſſet Romanus pontifex Innocentius III. & ad nihilum recidiſſent ejus labores, ad majora progrediens hoc anno b, Regino epiſcopo tunc electo, & priori ſancti Georgii in Braida Veronenſis urbis, & Venturæ ſubdiacono canonico Veronenſi dedit in mandatis, ut E.. hoc eſt Enverardum, dicti loci abbatem, qui a regimine monaſterii auctoritate apoſtolica fuerat jam amotus ſententia archipresbyteri Eſtenſis, & alterius conjudicis, ipſiuſque cœnobii monachos per alia ordinis ſancti Benedicti monaſteria collocarent, & viro alicui probo, bonæ opinionis & vitæ ſollicito, in temporalibus & ſpiritualibus circumſpecto monaſterium prædictum traderent, qui aſſumptis ſecum viris religioſis idem monaſterium reformaret. Apoſtolici delegati primævam loci inſtitutionem a Romualdo per diſcipulos ſuos inibi introductam præ oculis habentes, ac reſtitui diſciplinam collapſam optime poſſe per monachos Camaldulenſes ſanctitate vitæ tunc undique florentes nullatenus dubitantes, communi conſenſu Samſonem priorem Camalduli de Verona, cui ante aliquot annos etiam inſtitutio monaſterii Vicetini ſancti Viti commiſſa fuerat, cœnobio Vangaticienſi præfecerunt, ad hoc ut cum duodecim viris idoneis de congre- ANN. CHR. 1213. X. Reformatio monaſterii Vangaticienſis per Camaldulenſes. b *Epiſt.* XVI. *lib. IV.*

ANN. CHR. 1213.

gregatione Camaldulenſi intenderet ad præſatæ abbatiæ diſciplinam ſartam tectam faciendam. Quam electionem auctoritate ſua comprobavit idem Romanus pontifex, ſcribens inſuper Guidoni priori & conventui Camaldulenſi, ut prædictum Samſonem ad regimen ipſius monaſterii deſtinarent cum titulo abbatiali, liberamque faciens correctionem ejus cœnobii priori Camaldulenſi & ejus ſucceſſoribus, ita tamen ut electus abbas Romano pontifici præſentaretur, confirmationis & benedictionis gratiam ſuſcepturus, atque ad ejus amotionem, inconſulto eodem Romano pontifice, nullatenus procederetur. Primum præceptum datum eſt Laterani VI. *idus aprilis pontificatus* ſui *anno* XVI. alterum vero ad priorem Camaldulenſem, una cum tertio ad eoſdem apoſtolicos delegatos, ut Samſonem in Vangaticienſe monaſterium inducerent, data fuere Signiæ VII. *kalendas octobris pontificatus* ſui *anno* XVI. Præceptum ad priorem Camaldulenſem Guidonem tum [a] ex editione epiſtolarum Innocentii III. cura Boſqueti, tum ex tabulario Fontis-boni integrum producimus in Appendice. Epiſcopus Reginus electus, hoc eodem anno poſtulatus etiam ad epiſcopatum Vicetinum, erat Nicolaus Maltraverſus; prior autem ſancti Georgii in Braida anno 1207. erat magiſter Girardus, qui legitur teſtis in charta, qua Adelardus epiſcopus Veronenſis commutavit caſtrum Lemniaci cum communitate Veronenſium apud Ughellium [b]. Idem Guido prior Camaldulenſis præfato Samſoni ad ipſius vitam commiſit adminiſtrationem etiam monaſteriorum Veronæ, & Vicetiæ, ea tamen appoſita conditione, ut monaſterium Vangaticienſe nullum jus in ipſa cœnobia ſibi vindicaret; quinimmo ſolveret Samſon pro quolibet monaſterio quotannis viginti ſolidos eremo Camaldulenſi, ut legitur in paginis Fontis-boni §. *Cenſus*. Ceterum ea erat tunc temporis Romanorum pontificum ſollicitudo, ea etiam imperatorum inter ceteras conditiones promiſſio, quod alibi vidimus, ut darent operam, quatenus irregularia monaſteria, in quibus ſcilicet regula ſancti Benedicti & ordo diſciplinæ deficerent, traderentur reformanda vel Ciſtercienſibus, vel Camaldulenſibus, qui tunc cum magna pietatis & obſervantiæ opinione in eccleſia & præſertim in Italia florebant præ ceteris congregationibus ejuſdem ordinis Benedictini, quem componebant, nec non etiam canonicis regularibus Præmonſtratenſibus, antequam inſtituerentur ordines Mendicantes. Videantur, quæ diximus ad annos 1203. 1205. & 1208.

[a] Epiſt. 113. lib. IV.

[b] T. V. col. 812.

Ex eadem Signienſi urbe eodemque die idem Romanus pontifex aſſenſu ſuo confirmavit Guidoni priori & Camaldulenſi congregationi eccleſiam ſancti Michaelis Venetiarum ſitam in palude juxta canalem de Muriano, ipſam ſub apoſtolicæ protectionis tutela recipiens; *ſicut eam*, inquit, *juſte & pacifice poſſidetis*, traditam ſcilicet præterito anno, ut inibi monachorum colonia traduceretur.

XI. Literæ Innocentii III. contra Guidonem comitem inſeſtum Camaldulenſibus.

DIE autem præcedenti, hoc eſt VIII. *kalendas octobris*, ex præfata urbe literas dedit Lothario archiepiſcopo Piſano, Johanni epiſcopo Florentino, & Martino electo epiſcopo Arretino, quibus ipſis mandavit, ut nobilem virum comitem Guidonem monerent, rogarent & in Domino exhortarentur, ut de cetero conquieſceret ab inferendis moleſtiis eremo Camaldulenſi, & exercerent contra ipſum excommunicationis gladium, niſi reſipuerit. Nimirum is, ſenex licet & multis annis prægravatus, fratres Camalduleſes divexabat, & juxta ipſorum eremum viam quamdam ſibi aperuerat, per quam non ſolum cum armatis hominibus, ſed etiam cum hiſtrionibus & mulierculis incedebat, quamvis acceſſus feminarum ad ſacrum locum fuiſſet antiquiſſimo jure vetitus. Pariter violenter abſtulerat quoſ-

Ann. Chr. 1213.

quoſdam ipſorum boves, nec reddere voluerat niſi poſt receptam quamdam bladi menſuram. Extat de his Guidonis facinoribus etiam altera epiſtola ejuſdem Innocentii ad ipſum comitem, manſuetudine, lenitate, ſed ſimul apoſtolico robore plena, quam ſubjicimus ex editione Boſqueti [a].

Nobili viro comiti Guidoni ſpiritum conſilii ſanioris.

Cum tuum in multis offenderis Redemptorem, & traditam tibi poteſtatem ab ipſo multoties contra eum præſumpſeris exercere, deberes ſaltem in vitæ veſpera conſtitutus tuæ delicta corrigere juventutis, & Domini faciem in confeſſione oris & ſatisfactione operis taliter prævenire, ut in tremendi neceſſitata judicii ab ipſo, qui reddet ſingulis ſecundum opera ſua, poſſet indulgentiæ gratiam expectare. Tu vero, quod dolentes referimus, nedum a via mala cobibes pedes tuos, ſed quaſi propriæ ſalutis curam ac divini hominis amorem abjeceris & amorem, contempta Dei patiantia, quæ quantum in ipſa eſt, ad pœnitentiam te adducit, confuſionem tibi theſaurizas & iram, religioſos viros, quorum patrocinium tibi deberes beneficiis & obſequiis comparare, ut apud Dominum allegarent precibus cauſam tuam, in tuæ famæ ac ſalutis diſpendium affligendo. Ecce enim, ſicut multorum relatione didicimus, fratres Camaldulenſes, qui ſeculi vanitatibus abdicatis mortificarunt cum vitiis & concupiſcentiis membra ſua, crucifigenses ſibi mundum cum Apoſtolo & ſe mundo, multipliciter opprimens & affligens, nuper feciſti juxta ipſorum eremum quamdam viam, per quam non ſolum armatos, ſed etiam hiſtriones cum mulierculis ire facis, cum acceſſus terminorum ſuorum mulieribus ab antiquo fuerit interdictus. Nuper quoque quoſdam boves ipſorum eiſdem feciſti violenter auferri, nec eos, donec a quibuſdam converſis eorum quamdam quantitatem bladi recepiſti pro illis, reddere voluiſti. Iis & aliis modis eorum quietem per te ac tuos adeo inquietans, ut niſi aliter provideatur eiſdem, ſui ordinis inſtituta nequeant obſervare. Volentes igitur & eorum tranquillitati, & tuæ ſaluti pariter providere, nobilitatem tuam monemus, rogamus & exhortamur in Domino, in remiſſionem tibi peccaminum injungentes, quatenus brevitatem conſiderans vitæ tuæ, quæ cum jam ſenilem pervenerit ad ætatem, omne autem, quod antiquatur & ſeneſcit, prope interitum eſſe conſtet, procul dubio longa eſſe non poteſt, recogites in amaritudine annos tuos, & attendens, quod ex univerſis, quæ habere videris, ſola tua opera te ſequentur, quæ, ſi bona fuerint, ad æterna gaudia te perducent, ſi vero mala, perpetuam te pertrahent ad gehennam, tui tandem incipias miſereri, & ſatisfacere ſtudens Domino de commiſſis, ab eccleſiaſticorum virorum, & ſpecialiter dictorum Camaldulenſium moleſtatione de cætero conquieſcas, ne forte præoccupatus ſubito die mortis, pœnitentiæ ſpatium quæras, nec valeas invenire. Alioquin cum pater filium, quem diligit, corrigat & caſtiget, nos ſpecialiter ob ſalutem tuam, quam ſollicitudine paterna zelamur, venerabilibus fratribus noſtris archiepiſcopo Piſano, epiſcopo Florentino, & dilecto filio electo Aretino noſtris damus literis in mandatis, ut tam ſuper prædicta via, quam aliis te ab eorumdem Camaldulenſium vexatione ceſſare per cenſuram eccleſiaſticam, appellatione remota, prævia ratione compellant. Datum Signiæ XII. *kalendas octobris pontificatus noſtri anno* XVI. Electus epiſcopus Arretinus eſt Martinus, qui vigeſima-quarta ſeptembris die hujus anni nondum conſecrationis munus acceperat. Epiſtola vero ſcripta ab Innocentio iiſdem archiepiſcopo & epiſcopis legitur in Appendice.

XII. Ejuſdem privilegium pro monaſterio Claſſenſi.

EODEM anno ex Laterano per manum Raynaldi acolythi & capellani ſui VII. *kalendas novembris indictione* II. *pontificatus* vero ſui *anno* XVI. Grimaldo abbati ſancti Apollinaris in Claſſe, ejuſque monaſterio, cujus

[a] Epiſt. 214. lib. IV.

ANN. CHR. 1213. cujus bona recenſuit, privilegium apoſtolicum conceſſit Innocentius juxta illa Alexandri III. & Urbani III. cui ſubſcripſere treſdecim S. R. E. cardinales, quod cum plumbeo ſigillo aſſervatur in tabulario Claſſenſi.

XIII. Monachi S. Urbani ad Æſinantem locum tradunt S. Francisco. a T. I. p. 154.

TRADIT Wadingus [a] ſub hoc anno ſanctum Franciſcum „ in comitatu Narnienſi apud caſtrum ſancti Urbani eremiticum quemdam & „ derelictum in aſperrimo monte accepiſſe locum, in quo, dum moleſta „ ille cruciaretur febre, ſuperveniretque intenſus ſtomachi dolor, naturæ „ defectum ſentiens, vini vaſculum poſtulavit. Cui nihil vini, quod ſibi „ dari poſſet, reſponderetur adeſſe, juſſit aquam adferri, & allatam ſigno „ crucis edito benedixit. Mox vinum efficitur optimum, quod fuerat „ aqua pura, & quod deſerti loci paupertas non potuit, viri ſancti pu„ ritas impetravit. Ad ejus guſtum tanta protinus facilitate convaluit, „ ut ſaporis novitas, & innovatio ſanitatis guſtabile ac guſtantem ſuper„ naturaliter innovantes, perfectam in ipſo expoliationem veteris homi„ nis & induitionem novi duplici atteſtatione firmarent. “ Verum nullum in Narnienſi comitatu, quod aſſerit Wadingus, caſtrum hujus nominis. Prodigium autem hocce contigit in prædiis monaſterii noſtri ſancti Urbani prope Æſinantem. Cum enim ſanctus Franciſcus veniens hoc anno ex oppido ſancti Severini in caſtrum Apiri viſitaſſet monachos Vallis-fucinæ prope montem Suavicinium, & alios monachos ſancti Clementis, tranſiit etiam ad monaſterium ſancti Urbani Æſinantis, cujus abbas ei obtulit locum prope caſtrum ejuſdem nominis, & juxta aliud caſtrum appellatum Faeta, quæ erant juris ſui monaſterii, in quo loco ſanctus Franciſcus aliquot humiles caſas fundavit. Hinc nova habitatio nominata fuit eremus ſancti Urbani; ibi nimirum miraculum etiam illud edidit ad vitam revocandi puerum, ut in deſcriptione ejus conventus narrat pater magiſter Horatius Tivalli a Macerata miniſter provincialis Minorum conventualium anno 1594. Ibi quoque ſupra relatum prodigium mutandi in vinum aquam patravit. Extat ibidem balneum aquæ prodigioſæ ſancti Franciſci. De hac eremo loquitur in vita ejuſdem Sancti alter ſanctus Bonaventura. Caſtrum Faetæ eſt inter confinia urbis Æſi & inter caſtrum Retorſii. Extat adhuc in eccleſia præſatæ ſancti Urbani eremi ſequens inſcriptio, quam ad nos tranſmiſit noſtri amantiſſimus & hiſtoriæ horum locorum peritiſſimus canonicus Pyranus Turcius.

LOCVS. EREMVS. LYMPHA. LAPIS. LATVCAE. VINI
LECTVLI. AEGROTANTIS. ET. VALENTIS. AEGRO
TANTES. ET. VALENTES. AD. ORANDVM. AD. VA
LENDVM. ADQVE. DEO. GRATES. REDDENDAS
COELITES. MIRACVLIS. HOC. MONVMENTO. MONENT
VNDIQVE. CONVENA. VENERABILIS. ADVENA. PVRVS
PRECERIS. VOTI. COMPOS. ERIS. VOTI. COMPOS
EXPERS. REVOVENDO. ACCEDO. TV. DVM. PRO. TE
QVAESO. ET. PRO. ME.

JOHANNES. FRANCISCVS. NELLVS. P.

In eodem ſpecu pariter meruit Franciſcus videre Angelum laudantem inſtitutum

ſtitutum ſuum. Inhabitarunt ædem hanc ob loci ſolitudinem Antonius de Padua, & Bernardinus de Senis. Cum ſeculo XIV. fratres in Apirum ſe recepiſſent ob turbulentias regionis, templum ac conventus in præceps ruere; ſed Siſti IV. tempore anno 1477. obtenta fuit facultas locum reædificandi, ut ex ipſius brevi conſtat exiſtente in conventu ſancti Franciſci de Apiro. Anno 1652. demum extinctus fuit omnino conventus, & unitus parthenoni ſanctæ Claræ de Apiro.

ANN. CHR. 1313.

XIV. Vilani ep. Eugubini geſta in epiſcopatu.

BENEFICUM ſe circa hæc ipſa tempora præbuit eidem Franciſco Vilanus Avellanenſis noſter & epiſcopus Eugubinus, qui dicitur ejus alumnos Eugubium accerſiſſe, eiſque domicilium ſtatuiſſe ad *Victorinæ* locum, ut apud Sartium auctor eſt Bernius. Exploratum eſt ipſius epiſcopi temporibus ſanctum virum Franciſcum Eugubii fuiſſe, & mira quædam in illa civitate divina virtute patraſſe. Hoc anno Vilanus etiam monachis Campo-regiani monaſterii in perpetuum beneficium prædia nonnulla attribuit, ex tabulis in archivo ſancti Petri ejuſdem urbis exiſtentibus, Falluntur, qui ipſius epiſcopi auctoritate conſtructam eccleſiam ſancti Bartholomæi in abbatia Campo-regio dicta aſſerunt; ad ſummum enim reædificari & reſtitui poterat ea eccleſia, quæ jam extabar tempore divi Petri Damiani. Id unum abbati Campo-regiani cœnobii indulſit Vilanus, ut oratorium certo quodam loco extra monaſterii ſepta conſtruere poſſet, quod inconſulto epiſcopo non licebat. Permiſit etiam alteri Avellanenſi abbati ſancti Donati de Polpiano, ut nobili Eugubino Mainardo Suppolini in beneficium perpetuo traderet Chiomiſcii caſtrum, quod ejus monaſterii erat. Quæ omnia ex Sartio noſtro [a] in Eugubinis epiſcopis de Vilano nota habemus ad hunc circiter annum.

Ratuccium poteſtatem Cortonæ detegit pagina tabularii Fontis-boni [b], cui hoc anno *die quarta-decima octobris* Johannes Arezali de ſanto Sabino promiſit ſe habitaturum intra muros Cortonæ ab eccleſia ſancti Vincentii ad arcem, neque conſilio vel facto Cortonenſibus ſe adverſaturum, ſed fauturum tam ipſis, quam Arretinis tempore belli contra Caſtillionenſes, & mandatis poteſtatis Cortonenſis ſe obtemperaturum.

a *Pag.* 150.

b §. *Promiſſio* 71. *A.* 3. 46.

ANN. CHR. 1214.

XV. Definitio litium monachorum Fullinatum cum monachis S. Firmi Veronæ.

EXPOSTULAVERANT abbas & conventus monaſterii ſancti Firmi urbis Veronenſis coram Romano pontifice Innocentio III. Johannem quemdam, qui ſe gerebat pro abbate, monaſterium ſanctæ Mariæ Sanævallis de Fullina occupatum detinere in ipſorum præjudicium & gravamen, aſſerentes dictum cœnobium pleno jure pertinere, ſubjectumque ſemper fuiſſe monaſterio ſancti Firmi. Dedit literas Innocentius Adelardo Veronenſi epiſcopo & S. R. E. cardinali, mandans, ut partibus convocatis cauſam audiret, & omni appellatione remota debito fine concluderet. Hæc Innocentii delegatio data legitur ex Laterano V. *kalendas junii*, *pontificatus* ſui *anno* XVI. *anno Domini* M. CC. XIV. *indictione* II. Quid Adelardus definierit, ignoratur, facile ſtabat pro monachis ſancti Firmi; certum eſt alias poſt hæc tempora delegationes ſecutas fuiſſe, ipſumque non ulterius proceſſiſſe in dicta cauſa; nam „ *die* IV. *intrante februario* [c] *anni* „ M. CC. XIV. more Veneto, ut ſuſpicamur, ſcilicet anno M. CC. XV. „ ſtilo communi, in caſtro Cadubrii in capella ſancti Mathiæ in præſentia domni Gabrielis prioris ſancti Firmi &c. Odelricus nuncius abbatis „ Candianæ, & prioris ſancti Benedicti de Padua exhibuit Adelardo cardinali & epiſcopo Veronenſi literas ſigillis tribus munitas, & Adelardus „ præcepit Caſtellino archipresbytero inſulæ Porcariciæ, ut eas aperiret „ & legeret, quæ continebant delegationem factam a Romano pontifice „ Inno-

c *Ex tabul. Full. n.* 1010.

Ann. Chr. 1214.

„ Innocentio III. dicto abbati, & duobus prioribus Patavinis, datam Late-
„ rani III. *nonas decembris*, *pontificatus Innocentii anno* XVII. propter cauſam
„ prætenſionis monachorum ſancti Firmi ſuper monaſterium Fullinæ, *quod*
„ *cum iidem ab annis quinquaginta & amplius plena gaviſi ſint Ciſtercien-*
„ *ſis ordinis libertate , abbas & conventus ſancti Firmi Veronenſis , licet*
„ *nullam juriſdictionem habeant ſuper ipſos , præter cenſum viginti ſolido-*
„ *rum Veronenſium , quem annuatim ſolvunt .... ipſos malitioſe abjicere*
„ *moliuntur, auctoritate quarumdam literarum noſtrarum , quas ad venera-*
„ *bilem fratrem noſtrum epiſcopum Veronenſem S. R. E. cardinalem veri-*
„ *tate tacita , impetrarunt , nullam facientes in ipſis Ciſtercienſis ordinis*
„ *mentionem &c.* Poſt quæ judices delegati addunt in literis ad ipſum
„ Adelardum : *Quocirca prudentiam veſtram duximus deprecandam , aucto-*
„ *ritate etiam apoſtolica, qua fungimur , præcipiendo mandantes , quatinus*
„ *in hoc negotio amodo minime procedatis, ſed omnino ſuperſedere velitis .*
„ Hoc facto idem dominus epiſcopus dixit : *Bene placet nobis , libenter*
„ *ſuperſedemus , nec ulterius procedemus in hoc facto .* Et *die duodecimo*
„ *exeunte martio* reſcriptum domini papæ datum ſibi anno præterito v.
„ kalendas junii , reddidit nuncio ſupradictorum judicum . “ Ex his do-
cumentis convincitur Adelardum epiſcopum Veronenſem, ſed prius crea-
tum cardinalem ad titulum ſancti Marcelli a Lucio III. anno 1182. quem
Panvinius in chronico rerum Veronenſium e vivis ereptum ſcribit anno
1209. aliis ejus obitum ad annum 1204. referentibus , & quem Ughel-
lius & Giacconii continuatores & noviſſime Blancolinius deceſſiſſe affirmant
anno 1211. vel ſequentis initio , ad hunc ſaltem annum perveniſſe , &
etiam ad initia ſequentis anni , & quidem ut epiſcopum Veronenſem :
Quare monumenta , quæ Norandinum ipſi ſucceſſiſſe in epiſcopatu Vero-
nenſe anno 1212. indicant, ita videntur explicanda, ut Norandinus Ade-
lardum coadjuverit in epiſcopatu, fueritque ipſius corepiſcopus , ſimulque
eodem tempore Veronenſes epiſcopi fuerint Adelardus & Norandinus ; &
probabilius Adelardi obitus contigit anno 1225. ut declarat inſcriptio
ſuperpoſita lapidi , ſub quo jacebat ejus cadaver , repertum anno 1642.
in eccleſia ſancti Zenonis : *Anno Domini* M. CC. XXV. *die* XXIV. *exeunte*
auguſto Adelardus quondam epiſcopus Veronenſis & cardinalis . Demandata
itaque fuit iterum cognitio cauſæ Fullinatis monaſterii Patavino abbati
Candianenſi, Jordano miniſtro ſancti Benedicti de Padoa, & Johanni prio-
ri ſanctæ Crucis , coram quibus judicibus Fullinates pluribus documentis
ſe Ciſtercienſem album habitum & conſtitutiones hactenus obſervaſſe, nul-
lamque ſubjectionem monaſterium ſuum paſſum unquam fuiſſe a mona-
ſterio ſancti Firmi demonſtrarunt . Poſt biennium anno 1216. tertia vice
controverſia dirimenda commiſſa fuit Jordano epiſcopo Patavino , Baldui-
no abbati Carrarienſi, & Gregorio priori Montis-crucum diœceſis Patavi-
næ , ante quorum præſentiam examinati teſtes depoſuerunt monaſterium
Fullinæ liberum ſemper fuiſſe , numquam vero paroiſſe monachis ſancti
Firmi ; ſed ipſorum abbates inſtitutos , vel loco motos ſemper fuiſſe a
monachis Claræ-vallenſibus de Mediolano. Ex literis Honorii III. ſucceſ-
ſoris Innocentii III. ſcriptis anno 1219. die XXV. octobris Anſelmo abbati
Fullinati monachiſque ejus intelligimus litem hujuſmodi conteſtatam fuiſ-
ſe etiam coram P.. hoc eſt Petro Saxonis tituli ſanctæ Pudentianæ preſ-
bytero cardinale delegato ab eodem Innocentio , ſed demum deciſam ad
favorem Fullinatum a ſupralaudato Jordano epiſcopo Patavino ejuſque
conjudicibus per definitivam ſententiam , qua tamen cenſum viginti ſoli-
dorum Veronenſium reſervarunt , quem monaſterium ſanctæ Mariæ de

Fullina

Ann. Chr. 1214.

Fullina quotannis perſolveret alteri ſancti Firmi. Ex aliis ejuſdem Romani pontificis literis datis Romæ eodem anno III. *kalendas junii pontificatus anno* III. demandata fuit hæc lis & pro Fullinatibus deciſa a T., priore ſanctorum Marinæ & Juliani de Urbanis, & a plebano ſancti Paoli de Venetiis. Sed rurſus clarioribuſque monumentis expenſa cauſa per abbatem Calvenſem & alios conjudices ab Honorio deputatos, pronuntiatum fuit tamdem ſententiam Jordani Patavini epiſcopi nullam eſſe quoad cenſum, confirmandam vero quoad alia omnia; monaſterium inſuper ſancti Firmi adigendum ad ſolvendas ducentas quinquaginta libras Veronenſes pro expenſis. Rata habita fuit poſtrema hæc ſententia ab A., patriarcha Gradenſe, ſcilicet Angelo Barroccio, & a Johanne priore ſanctæ Mariæ de Vantio, qui *anno* M. CC. XIX. *indictione* VII. *die* VI. *intrante auguſto* ſic pronuntiarunt. *Nos ..... volentes recognoſcere de lite, que vertebatur ſuper queſtione cujuſdam cenſus inter monaſterium de Fullina Ceneteníis dieceſis ex una parte, ac monaſterium ſancti Firmi de Verona ex altera, ex commiſſione domini Honorii Dei gratia ſacroſancte Romane eccleſie antiſtitis, data Reate idibus junii pontificatus anno* III. &c. *unde pluries legitime citata parte illorum de ſancto Firmo, & caſſatis quibuſdam frivolis & fruſtatoriis exceptionibus, & receptis literis fratris Stephani prioris ſancti Jacobi de Monte-ſilice ſue excuſationis, habita quoque diligenti deliberatione, domnum Hieronymum abbatem & conventum & Martinum ſindicum & procuratorem dicti monaſterii ſancti Firmi, auctoritate, qua fungimur, apoſtolica excommunicamus, & excommunicatos eſſe denuntiamus. Actum Venetiis in patriarchatu.* Pro coronide Honorius ipſe Romanus pontifex robur apoſtolicum adjecit decreto dato ex Viterbio VII. *kalendas novembris pontificatus* ſui *anno* IV. *indictione* VIII. mutata menſe ſeptembri, hoc eſt eodem anno M. CC. XIX. Quæ omnia addiſcimus ex autographis vel authenticis paginis aſſervatis in tabulario ejuſdem Fullinatis monaſterii, quorum aliquas in Appendice proferimus ſuis annis.

XVI. Sententia Volcherii patriar. Aquilejenſis contra monaſt. S. Michaelis de Lemmo.

RURSUS alia quæſtio ventilata fuit hoc *anno* M. CC. XIV. *indictione* II. *die ſabbati, quarta die menſis decembris* inter Folcherium Parentinum epiſcopum, & inter abbatem ſancti Michaelis de Lemmo coram Wolcherio patriarcha Aquilejenſe & marchione diœceſis Foro-julianæ, Hiſtriæ & Caroiolæ. Veniens ſiquidem epiſcopus coram patriarcha expoſuit ſe litem habere cum abbate ob quædam exenia ſibi denegata, paratumque ſe eſſe oſtendere Petrum epiſcopum anteceſſorem ſuum eadem exenia ſemper obtinuiſſe. Abbas e contra negabat unquam fuiſſe ſoluta. Exhibuit epiſcopus teſtes Johannem-bonum abbatem monaſterii ſancti Michaelis de Subterra, Albertinum archidiaconum Parentinum alioſque canonicos, qui teſtimonium protulere ad favorem epiſcopi. Quare patriarcha ſententiam dixit pro epiſcopo, pronuntians ipſum debere decimam habere de omnibus frugibus & animalibus territorii ſancti Michaelis de Lemmo, excepto labore duorum parium bovum, quos abbas ejuſque ſucceſſores fecerint in dicto territorio ſuis propriis expenſis & a ſuis familiis laborare, pœnam ſtatuens abbati contrafacienti tercentarum marcarum auri Aquilejenſis. Interfuerunt teſtes Conradus Tergeſtinus electus, Otto Civitenſis epiſcopus, Philippus canonicos Aquilejenſis & Ecquilpertus comes de Goritia. Cujus patriarchæ ſententiam proferimus ex tabulario monaſterii ſancti Mathiæ de Muriano; de qua tamen idem dicendum, quod monuimus de aliis anterioribus ſententiis, immo ex eo quod tam frequenter reviviſcebat inter epiſcopos Parentinos, & inter monaſterium ſancti Michaelis de Lemmo controverſia vel de quantitate territorii, vel de ſolutione decimarum,

ANN. CHR. 1214.

vel demum de exeniorum contributione deducitur argumentum abbates ſancti Michaelis obſtitiſſe ſemper ſententiis patriarcharum Aquilejenſium, tutatoſque fuiſſe vel ſuum territorium, vel ſuam a decimis & ab exeniis exemptionem, quæ ab Azcica comitiſſa obtinuerant.

XVII. Donationes factæ a Peruſinis eremo Camaldulenſi.

BOBO Oddonis Bobonis Romanorum conſul & Peruſinorum poteſtas hoc *anno millesimo ducenteſimo quarto-decimo indictione ſecunda* VIII. *die exeunte junio*, nomine communis Peruſii, & cum conſenſo conſiliariorum, nobiliorumque civium conceſſit Salimbene monacho Camaldulenſi podiom Mortarii poſitum juxra montem Teutium in capite Vallis-ſaracenæ cum terris uſque ad dictum montem, poteſtatem ipſi faciens ædificandi ibidem hoſpitale, monaſterium & eremos pro ſervitio Dei, ita tameo quod ipſe ejuſque ſucceſſores renerentur celebrare divina officia, & conſervare habitum & regulam Camaldulenſium, neque ipſis liceret præfatum locum vendere alicui ſpeciali eccleſiæ, nec aliquem contractum facere; alias reverteretur ad commune Peruſii; quod fieret pariter, ſi locus ad ſecularem ſtatum deveniret, nec monaſterium amplius aut eremus ibidem ſubſiſterent. Quam ſponſionem fecit ſub pœna centum librarum, ſubſcribentibus aliis fere triginta conſiliariis die ultimo ejuſdem menſis. Actum & conceſſum in eccleſia ſancti Laurentii Peruſii. Miſſus eſt Salim-bene in poſſeſſionem loci a Raynerio Andrionis eamerario communis Peruſii, & a Petro Stephani judice ejuſdem communis, præſente inter ceteros Oliverio priore ſancti Severi. Salimbene monachus Camaldulenſis idem eſt, qui paucis ab hinc annis in diœceſi Ariminenſi locum ſundaverat Montalis de Salute. Donationis paginam ex tabulario Fontis-boni publici juris facimus in Appendice; ipſius meminit etiam Pellinus [a] in hiſtoria Peruſina.

[a] P. I. pag. 334.

XVIII. S. Mariæ de Bethleem Bononiæ parthenon traditur priori Camald.

SEXTA *die februarii* hujus anni ſanctimoniales eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Bethleem territorii Bononienſis poſitæ in loso dicto de Materaltula in curia Villæ-novæ conceſſerunt in perpetuum Guidoni priori Camaldulenſi liberam poteſtatem eligendi, inſtituendi, & gradu privandi earum abbatiſſas, corripiendi & ordinandi in ſpiritualibus & temporalibus dictum monaſterium. Qui prior eadem die elegit in abbatiſſam ejuſdem parthenonis Luciam monialem, ipſique adminiſtrationem plenam tribuit, quæ mox intuitu dictæ ſubjectionis juxta regulam ſancti Benedicti & conſuetudines Camaldulenſes obedientiam pollicita fuit. Præter ſanctimoniales aſſenſum ſuum præbuere etiam converſi ejuſdem loci, & Pariſius earum capellanus. Vidimus monaſterium ſanctæ Mariæ de Bethleem fundatum fuiſſe anno 1196. iiſdem legibus, quæ obſervabantur in monaſterio ſanctæ Chriſtinæ de Tarviſio, itaut utraque domus tam Tarviſina, quam Bononienſis forent communes ad invicem, & in otroque parthenone, tamquam in proprio, poſſent ſanctimoniales commorari. Nil proinde mirum, ſi intervenerit aſſenſus etiam Pariſii, qui jam ab anno 1187. confeſſarii munere ſungebatur apud ſanctimoniales Tarviſinas. Eadem quoque ratione *die ſeptima julii* hujus anni Sophia abbatiſſa ſanctæ Chriſtinæ de Tarviſio cum conſenſu ſororum ſuarum reſuravit eidem Guidoni priori omne jus & actionem pro ſe ſuoque monaſterio, quod & quam habebat in dictam eccleſiam de Bethleem, ita ut idem prior haberet plennm dominium & curam ordinandi domum Bononienſem, ſicut facere ſolebat in domo Tarviſina ſanctæ Chriſtinæ, & in aliis monaſteriis Camaldulenſibus. Chartæ habentur in appendice ex archivo Fontis-boni. Ante Luciam electam abbatiſſam ſanctæ Mariæ in Bethleem hoc anno, reperitur ad annum 1212. Diademma abbatiſſa, quæ una cum Laurentio rectore ejus eccleſiæ & conventus Camaldulenſis, in honorem prioris Camaldulenſis, & monaſterii

ſanctæ

ſanctæ Chriſtinæ de Tarviſio, recepit io converſam quamdam Beatricem. Paginam attulimus [a] in diſſertatione de Converſis. Luciæ abbatiſſæ nomen perdurat ad annum 1220. quo cum pluribus ſanctimonialibus, converſis & devotis, ac cum presbyteris & converſis nominatur [b] in inſtrumentis ejus anni in autographis paginis parthenonis ſanctæ Chriſtinæ de Bononia, immo uſque ad aonum 1244. poſt quem ad annum 1252. legitur nomen Placidiæ.

ANN. CHR. 1214.

a *Annal.* T. I. *App. c.* 439.
b *Capſ. A. n.* 4.

XIX. Plurium monaſteriorum monumenta.

MILANESIUS presbyter & rector eccleſiæ & capellæ ſanctæ Mariæ de Rivo-frigido donavit hoc anno Franchæ abbatiſſæ parthenonis ſancti Petri de Luco omnia jura ſibi competentia in eccleſiam & capellam ſancti Michaelis de Caſa-nova, quam ante aliquot annos ipſe receperat a plebano Rivi-cornoclarii.

Ubaldus archiepiſcopus Ravennas [c] viſitans eccleſias & monaſteria ſuæ provinciæ minitatus fuit hoc anno pœnam interdicti monachis ſancti Damiani de Ponte-ferri civitatis Bononiæ, niſi ſolverent ſibi procurationes. Ab iis tamen eos abſolverant, vel ſaltem exceperant una cum monachis ſancti Bartholomæi ejuſdem urbis [d] Lucius III. anno 1183. Urbanus III. anno 1186. & Innocentius III. anno 1203. quorum Romanorum ponticum indulta veriſimile eſt monachos ſancti Damiani in conſpectom archiepiſcopi Ravennatis protuliſſe, & procurationes deprecatos fuiſſe ab ipſo, qui eas ſibi vindicabat.

c *Arch. archiep. Raven. Capſ. D. n.* 903.
d *Ibid* l.4585.

Die quartadecima aprilis [e] Rodulphus abbas ſancti Hilari de Galeata, & Drudo abbas ſanctæ Mariæ de Inſula compromiſerunt lites, quas habebant ſuper eccleſia ſancti Matthæi de Moote-guidonis in Ubertellum. epiſcopum Foro-popilienſem, qoæ ita compoſitæ fuere [f], ut Rodulphus daret Drudoni ad annos eentum dictam eccleſiam ſeu canonicam domum cum pacto renovationis ſub penſione annua. Eccleſiam ſancti Matthæi de Canooica confirmaverat inter ceteras monaſterio Inſulano Alexander III. anno 1179.

e *Arch. Fontis-boni* §. *Compromiſſum*.
f *Ibid.* §. *Emphyteuſis A.* 3. 56.

Die vigeſima-ſexta auguſti [g] Guilielmus abbas Pratalienſis appellavit ad apoſtolicam ſedem contra abbatem monaſterii ſancti Januarii Campi-leonis ejuſqoe monachos, ne ſe intromitterent in quaſdam poſſeſſiones abbatiæ Prataliæ ſitas in civitate Arretina.

g *Ibid.* §. *Appellatio* 1. *A.* 3. 62.

Præſentibus Otone priore, Theobaldo, Raynerio, Johanne, & Simone presbyteris & monachis, Nicolao monacho & Petro ſubdiacono, Samſon abbas Vangaticienſis inveſtivit hoc anno *indictione* 11. *ſecunda die intrante octobris* Guilielmum Lendenarienſem de tota poſſeſſione Cavazanæ ex chartis Vangaticienſibus.

Extat in tabulario Fontis-boni ſub hoc anno *menſe octobri* eharta [h] promiſſionis factæ ab hominibus Anglarienſibus Guidoni priori Camaldulenſi, eum juramento ſervandi ipſius præcepta, ortaque quadam diſcordia dederunt *recoltas* ſeu fidejuſſores; manu Jacobi notarii.

h §. *Promiſſio* 72. *A.* 3. 47.

Johannes abbas ſanctæ Mariæ de Agnano [i] ſacramento ſe obſtrinxit deſenſurum *eccleſiam ſancte Marie in Gradibus cum ſuis officinis & terris infra muros novos civitatis Arretii poſitis, idem jurantibus infraſcriptis clericis & laicis* monaſteriorum & eccleſiarum, quæ erant ſubjecta abbatiæ Agnanienſi; ſcilicet *domno Johanne de Caggiolo, domno Donato abbatie ſancti Gaudenſii priore, domnis Elario ſacriſtano, Johanne, Gratiano, Amadeo, Uberto monachis atque presbyteris, Guidone & Uberto capellanis ſancti Quirici de Viccione, Rogerio & Gregorio diaconis, Ugolino vicecomite, & Marcuccio caſtaldo hoſpitalis Vertilie, Corbono cellerario abbatie*

i *Num.* 117.

Agna-

Ann. Chr. 1214.

Agnani &c. Similiter jurarunt omnes clerici & laici eccleſie ſancti Blaxii. Actum in clauſtro abbatie Agnani; manu Petri notarii.

XX. Origo eremitarum Paulinorum a S. Romualdi diſcipulis.

Tradit Demalevicius [a] in vita ſancti Bogumili „ quindecim illos
„ a ſancto Romualdo in Hungariam miſſos fratres in tantum Camaldu-
„ lenſis ordinis obſervantiam in eo regno propagaſſe, ut jam monaſteria
„ reliquos ad ſocietatem illius vitæ aſpirantes capere non potuerint;
„ quare Romualdinæ auſteritatis imitatores coactos fuiſſe excitare ſibi
„ in ſolitudine tugutiola, in quibus more antiquorum eremitarum
„ ſinguli viritim habitabant, nullius obedientiæ jugo ſubjectos, ſanctum
„ Paulum primum eremitam & alios ſubſequentes patres imitando, ex
„ viriſque illorum relictis exempla vivendi depromendo. Tandem ab ex-
„ taſi contemplationis, amore juvandi proximos excitos ad cœnobia ſe ac
„ civitates & oppida recepiſſe, ut ibi evangelizarent, ac curæ ſalutis,
„ non propriæ dumtaxat, verum etiam alienæ incumberent, actionem
„ contemplationi jungendo. Strictum illud vivendi genus perpetuæ a car-
„ nibus abſtinentiæ ob labores, quos in concionibus & confeſſionum ex-
„ ceptionibus ſubire debebant, ſummum Chriſti vicarium temperaſſe, &
„ ad regulam illos ſancti Auguſtini tranſtuliſſe, poſtquam ipſos in ſolli-
„ citudinis circa animarum curam partem archiepiſcopus Strigonienſis hoc
„ anno Domini M. CC. XIV. vocaſſet. “ Atque hæc fuiſſe Paulinorum
eremitarum originem diſerte ſcribit Demalevicius. Similia tradit Mat-
thæus Judick canonicus Gneſnenſis ſingulari libro de ea re edito, plureſ-
que alii ſcriptores Poloni. Præcipuus ipſorum inſtitutor ſeu melius refor-
mator fuit anno 1246. Euſebius Strigonienſis canonicus, qui ſolitudini
„ inhians parvam eccleſiam conſtruxit ſub titulo ſanctæ Crucis in ſilva ap-
„ pellata Pilish in territorio Strigonienſi. Inde diſcipulis collectis fœ-
dus ſtrinxit cum aliis eremitis ejuſdem generis, paulo ante congregatis,
qui eccleſiam incolebant in loco dicto Patach ſub invocatione ſancti Ja-
cobi, aſſumpta ab utraque familia quadam pie vivendi regula a Bartho-
lomæo Quinqueccleſienſi epiſcopo, qui per ea tempora vivebat. Rogatus
deinde Urbanus IV. pontifex maximus, ut congregationem hanc eremi-
tarum ſua apoſtolica protectione donaret, juberetque ſancti Auguſtini re-
gulam obſervare, annuit. Paulus itaque Veſprinienſis in Hungaria anti-
ſtes quaſdam ipſis leges ſtatuit anno 1263. & tunc nomen ſancti Pauli
primi eremitæ ordini novo impoſitum. Anno 1300. primus toti congre-
gationi præpoſitus fuit prior generalis Laurentius Strigonienſis. Miſſus
deinde a Clemente V. Romano pontifice in Hungariam legatus Gentilis
cardinalis tituli ſancti Martini in Montibus ſingulari devotione ordinem
proſecutus facultatem fecit regulam ſancti Auguſtini amplectendi, & ſcri-
bendi conſtitutiones anno 1308. ſub die ſexta decembris. Ordinem con-
firmavit, multiſque auxit privilegiis Johannes XXII. Hæc ex Maurolico
collegit Bollandus [b] ad vitam ſancti Pauli primi eremitæ. „ Habitum
„ album, ſequitur Demalevicius, eremitarum Camaldulenſium illi reti-
„ nent, ac eremitæ ſancti Pauli vocantur. Generalem priorem ſui or-
„ dinis habent in Hungaria in cœnobio Talenſi celeberrimo, & tantæ
„ auctoritatis, ut in publicis regni comitiis inter proceres locum & vo-
„ cem habeat in expendendis reipublicæ conſiliis. Diffuſi inde ſunt in
„ Poloniam, Sileſiamque aliaſque provincias & regna. “ Sed hæc ſuffi-
ciant de Paulinorum inſtituto, cujus origines aperire noſtrum erat.

[a] *Pag.* 184.

[b] *T. I. januar. pag.* 607.

XXI. Ricardus vicarius Camaldulenſis factus epiſcopus Fanenſis.

In locum defuncti Monaldi epiſcopus Fanenſis electus fuit hoc anno
Ricardus ex vicario eremi Camaldulenſis. Id teſtatur Rainerius prior
ſancti

ſancti Michaelis Arretii in reſponſionibus ad interrogationes ſibi factas in cauſa libertatis ejuſdem eremi poſt biennium, dicens *ſe iviſſe Florentiam aliquando pro cauſa clericorum civitatis Arretinæ, & hoc fuit, quando erat vicarius Camaldulenſis, qui modo eſt epiſcopus Fanenſis*; & inferius teſtatus fuit omnes epiſcopos conſueviſſe ita recipi in eremo Camaldulenſi, undecumque fuerint, & hoc ſe dixit audiviſſe a pluribus prioribus & vicariis Camaldulenſibus, & inter ceteros, *ab eo, qui nunc eſt epiſcopus Fanenſis*. Erat jam epiſcopus hoc anno ad *diem* XVI. *exeuntis maji indictione ſecunda*, qua die Aldrevandinus marchio Eſtenſis & Anconitanus ipſi epiſcopo & populo Fanenſi pleraque regalia nonnullis retentis donavit apud Muratorium [a] in Antiquitatibus medii ævi. De Ricardo plura referemus ad annum 1218.

ANN. CHR. 1214.

a P. I. pag. 234.

INNOCENTIUS III. hoc anno *nonis februarii pontificatus* ſui *anno* XVIII. ex Laterano ſcripſit Johanni epiſcopo Florentino & Joſepho abbati monaſterii ſancti Miniatis de Florentia abbatem & conventum monaſterii de Pulliciano Camaldulenſis ordinis coram ſe conqueſtos fuiſſe G. rectorem eccleſiæ ſancti Michaelis de Macinaria Volaterranæ diœceſis ſuper jure patronatus ipſius eccleſiæ injurias & moleſtias monachis Pulliciani afferre. Cauſam proinde ipſis cognoſcendam mandavit.

ANN. CHR. 1215.

XXII. Pontificiæ delegationes pro monaſt. Pulliciani, & eremo Calcenſi, quæ ſubjicitur monaſterio S. Michaelis Piſarum.

Bernardus fundator & rector eccleſiæ & eremi ſanctorum Verani & Jacobi de Calci, conſilio fratrum ſuorum, & eodem Romano pontifice copiam faciente, ſuppoſuit ſe, eccleſiam & eremum ſuam Guidoni abbati ſancti Michaelis de Burgo Piſarum cum omnibus terris, vineis & domibus ſuis, promittens obedientiam manuſque ſuas immittens in manus præfati abbatis, ita tamen quod prædicta eccleſia & locus ad eremi formam ſemper ſervaretur, & eremitarum habitationi inſerviret. *Anno ab incarnatione milleſimo ducenteſimo ſextodecimo*, ſtilo Piſano, *indictione tertia, quartodecimo Kalendas octobris*. Perſeverabat nimirum laudabile Romualdi inſtitutum, ut homines addicti eremiticæ vitæ generi ſecuros ſe tunc crederent, quando cum ſingulari & anachoritica converſatione adjungerent etiam vitam cœnobiticam, & cœnobitæ proximas haberent eremos, ad quas ſe reciperent, quando majoris perfectionis ſpiritu ducti eremiticæ diſciplinæ inhiarent.

GREGORIUS abbas monaſterii ſancti Gregorii in clivo Scauri de Urbe hoc *anno* M. CC. XV. *pontificatus domini Innocentii* III. *pape* XVII. *indictione* IV. mutata ſeptembri, *decembris die viceſima* voluntate monachorum ſuorum locavit cryptas aliquot ſitas Romæ in vocabulo Circli, in loco dicto Porticus Materiani, Paulo de Criſayco & filiis ejus, cum obligatione, ut corpus ſuum, filiorum & nepotum ſuorum tempore mortis in cœmeterio monaſterii humari facerent; decimas, primitias & oblationes, ſi quas voluntarie, non coacti, dare voluerint, aut quidquid obitus tempore diſpoſuerint dare pro animabus ſuis, monaſterio ſancti Gregorii offerre tenerentur, vel eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Manu, ſi ædificata fuerit, & ibidem presbyter extiterit. Ex qua locationis pagina in cognitionem venimus temporis ædificationis eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Manu. Similiter Octavianus clericus diſpenſator & rector eccleſiæ ſanctæ Mariæ in Petroccio, quæ etiam ipſa erat juris & dominii monaſterii ſancti Gregorii de Urbe, conſentientibus iiſdem Gregorio abbate & monachis, locavit *anno* M. CC. XVI. *anno* XVIII. *pontificatus domini Innocentii* III. *pape indictione* IV. *menſis januarii die* XVII. domum ſitam Romæ in regione curtis domnæ Micinæ, quæ erat prope dictam eccleſiam. Demum eodem

XXIII. De eccleſiis S. Mariæ de Manu, & in Petroccio ſubjectis monaſterio Gregoriano de Urbe.

dem *anno* M. CC. XVI. *indictione* IV. *menſis aprilis die* XXVIII. idem Gregorius abbas tradidit caſtrum appellatum *Vetus* , & ſitum in territorio Nepeſino Gerardo Johannis Nicolai , Andreæ & Nicolao fratribus jure locationis . Quas locationum chartas conſulto edimus ad illuſtrationem tum præſatarum eccleſiarum & monaſterii ſancti Gregorii , tum etiam agri Romani & Nepeſini, in quo poſtremo erat Caſtrum-Vetus . Nominantur in hac ultima pagina factio vel familia Duranteſcorum , adverſus quos jura ſibi aſſerebat monaſterium ſancti Gregorii , & eccleſiæ ſancti Angeli & ſancti Salvatoris ædificatæ in Caſtro-veteri , quæ etiam ipſæ pertinebant ad monaſterium Gregorianum .

XXIV. Donationes factæ S. Franciſco ab abb. Burgenſi aliiſque.

REFERT ad hunc annum Wadingus tranſitum ſancti Franciſci per caſtrum Citernæ in valle Caſtellana prope Burgum-ſancti-ſepulcri . Tradunt oppidani & ſcriptores Burgenſes eumdem ſanctum virum hoſpitem in vicino ſanctæ Luciæ xenodochio , exceptum fuiſſe ab abbate noſtro ſancti Johannis-evangeliſtæ , qui eum in abbatiali eccleſia concionantem maluit , quem etiam donatum voluit loco pro ædificando conventu ſui ordinis in Monte-caſali in Alpibus tribus milliaribus a Burgo diſſito , ubi modo cernitur habitatio fratrum minorum Capuccinorum ; in eccleſia autem ejus montis ſanctum virum ſacras reliquias detexiſſe honorificentia debita fraudatas . Refertur pariter a Wadingo ipſo itinere veniſſe eumdem venerabilem patrem ſero ad villam Tipht juxta caſtrum Capreſe , quinto ab Alverniæ monte milliario , ubi reperta quadam derelicta eccleſia in eam ſe recepit ea nocte oraturus , quæ forte ſpectabat ad monaſterium Tiphienſe .

Quarto etiam a Fabriano lapide inveniens eccleſiam beatæ Mariæ conſecratam, contiguumque monaſterium derelictum a ſanctimonialibus ordinis ſancti Benedicti , quæ ingraveſcente bello jam aliquot ante annos Fabrianum ſe receperant , ob ſummam erga ſanctiſſimam virginem devotionem , incredibilemque ſolitudinis affectum obtinuit eccleſiam dictam cum monaſterio , quod incoli curavit per tranſmiſſos illic ſui inſtituti viros religioſos , vocarique voluit eremitorium ſanctæ Mariæ de valle Saxea. Eæ creduntur ſanctimoniales, quæ intra Fabriani oppidum ſe recepere ad monaſterium ſancti Romualdi .

XXV. Controverſia inter Martinum ep. Arretinum & eremum Camald.

EXORTA eſt circa hunc annum graviſſima controverſia inter Martinum epiſcopum Arretinum & inter Guidonem priorem Camaldulenſem quoad jura, quæ contra privilegia ſibi vindicabat epiſcopus Arretinus ſuper eremum Camaldulenſem . Iverunt ambo anno ſequenti Peruſium ad præſentiam Innocentii papæ III. & a priore Camaldulenſi ſtatim requiſivit Romanus pontifex, an privilegium aliquod exemptionis haberet? Plura ſe habere reſpondit prior , & inter cetera oſtendit privilegium , quod anno 1198. obtinuerat ab ipſo Romano pontifice Martinus prior ejus anteceſſor, in quo continebatur , quod nullus epiſcopus poterat interdicere vel excommunicare congregationem Camaldulenſem, & quod fratres ejuſdem congregationis poterant recipere ordines a quocumque epiſcopo mallent . Lecto privilegio extemplo pronunciavit Innocentius, domum Camaldulenſem liberam omnino eſſe & exemptam , adjungens & ponens manus ſuas ad pectus : *Deum* , inquit, *invoco teſtem* , *quod ſi ego hodie de novo concederem tale privilegium alicui eccleſiæ* , *ego haberem ipſam liberam & exemptam* , dixitque epiſcopo Arretino : *Cuſtodi frater animam tuam*, *quia vides*, *quod eccleſia Camaldulenſis non pertinet ad te* , *ſed ad me* . Tunc epiſcopus Arretinus mentem pontificis intelligens quoad eremum Camaldulenſem, *dimittamus* , inquit , *de capite* , *& procedamus de*

mem-

membris. Pontifex vero idem dicendum de membris aſſeruit, quod de capite, nullamque teſtatus eſt epiſcopum debere habere in ipſa membra correctionem, quia ex quo non poterat excommunicare & interdicere Camaldulenſes, neque poterat corrigere. Hæc acta fuere præſentibus decem cardinalibus, inter quos Ugolinus, Nicolaus & Pelagius epiſcopi Oſtienſis, Tuſculanus & Albanenſis, camerarius domini papæ, Leo ſanctæ Crucis in Jeruſalem, Petrus ſanctæ Pudentianæ & Stephanus baſilicæ duodecim apoſtolorum presbyteri cardinales. Acceſſum hunc Martini epiſcopi Arretini & Guidonis prioris Camaldulenſis ad Innocentium III. in urbem Peruſinam ad annum ſequentem revocamus, quo ſcimus ipſum Romanum pontificem ex Romana ad Peruſinam civitatem ſe contuliſſe, ut Piſanos & Januenſes invicem conciliaret, ubi etiam graviſſimo morbo tentatus die ſexta julii deceſſit. Certe die vigeſima-prima junii anni ſequentis Guido prior erat Peruſii ex monumento, quod afferemus. Quare emendandus erit Baroncinius, qui in chronico Camaldulenſi teſtificationes in hujuſmodi controverſia refert partim ad præſentem annnm 1215. partim ad annum ſequentem; certum eſt enim epiſcopum & priorem Camaldulenſem ſe ſtitiſſe ad præſentiam Romani pontificis Innocentii in urbe Peruſina, antequam examinarentur teſtes. Porro non ante annum ſequentem ab auctoribus ponitur adventus ejuſdem Innocentii ad dictam urbem. Rectius dicetur Martinum Arretinum epiſcopum ſtatim a ſua electione negotium faceſſiſſe Camaldulenſibus privatis primum prætenſionibus, ob quas uterque coactus fuerit Romanum antiſtitem adire anno ſequenti Peruſii commorantem. ANN. CHR. 1215.

Licet hanc gratioſam oralem ſententiam retuliſſent Camaldulenſes, non acquievit Martinus epiſcopus, motaque cauſa impetravit ab apoſtolica ſede judices delegatos, qui rei ſummam teſtimoniorum examine conficerent. Demandata itaque fuit cauſæ cognitio Bonenſignæ archidiacono Florentino, & Bonajunctæ canonico Caſtellano, qui menſe novembri ſequentis anni plures teſtes interrogarunt. Verum exſpirante tempore delegationis, intermiſſum fuit eo anno examen, quod ab iiſdem judicibus reaſſumptum fuit die XXVI. auguſti anni 1217. deductis depoſitionibus uſque ad diem iduum ſeptembris, qua Julianus notarius aſſeruit viginti-novem teſtes ad examen fuiſſe vocatos, confectaſque fuiſſe ea ſuper re ſexaginta-quinque paginas. Memorabiliora & non injucunda excerpta hujus prolixi proceſſus damus in Appendice ex tabulario Fontis-boni, ubi extat.

XXVI. Res ad varia monaſteria ſpectantes.

JOSEPH abbas ſancti Miniatis prope Florentiam arbiter electus ſuper lite, quæ vertebat inter plebem ſancti Stephani in Pane & presbyterum Vitalem plebanum & capellam ſanctæ Mariæ de Quarto ex una parte, & inter Guidonem priorem Camaldulenſem nomine eccleſiæ ſancti Johannis eremi dicti de Buldrone poſiti in loco appellato *Rivus de caſa* ex altera parte, ſententiam tulit hoc anno *die trigeſima octobris indictione* IV. rectorem eccleſiæ ſancti Johannis, qui hoc anno erat Aldobrandus, non teneri promittere obedientiam, nec recipere inveſtituram, nec ire ad feſtivitates plebis ſancti Stephani, ſi fuerit monachus aut converſus Camaldulenſis, ſecus ſi fuerit clericus ſecularis; jus tamen non habere miniſtrandi ſacramentum pœnitentiæ, nec recipiendi parœcianos ad ſacra myſteria, nec ſepulturam concedendi, non præhabita licentia plebani. Die feſtivitatis loci ſui non poſſe cogi ad invitandum plebanum; debere ipſum non communicare cum excommunicatis a plebano, & inſuper teneri offerre unum cereum trium librarum plebano in die ſancti Stephani. Demum ſtatuit, ut plebanus daret operam, quatenus dicta ſententia con-

ANN. CHR. 1215.

firmaretur ab epiſcopo Florentino, ſicut etiam prior Camaldulenſis curaret, ut rata haberetur a ſuo capitulo. Subſcripſere Johannes Florentinus epiſcopus *pro amore & reverentia prioris & capituli Camaldulenſis*, Vitalis presbyter ſancti Stephani in Pane, Bellandus, Juncta & Martinus presbyteri canonici, Guido prior Camaldulenſis, Urbanus prior ſancti Salvatoris de Florentia ſindicus ipſius Guidonis, & eremitæ ac monachi Fontis-boni. Acta ſunt hæc Florentiæ in clauſtro ſanctæ Cæciliæ. Pagina compoſitionis extat in tabulario ſanctimonialium ejus monaſterii Buldronenſis; ex quo etiam novimus Ildibrandum ſive Aldobrandum fuiſſe rectorem ejus loci etiam anno 1212. quo a Simbaldo abbate monaſterii ſancti Bartholomæi de Feſulis terras emit in curia de Calenzano; anno 1219. fuiſſe Benedictum, Guidonem vero anno 1222. Benedictum anno 1233. Lambertum anno 1241. poſt quem annum introductæ fuere ſanctimoniales.

Sindicus monaſterii ſancti Proculi de Bononia, & Gerardus abbas ſancti Michaelis de caſtro Brittorum [a] faſſi ſunt eccleſiam ſanctæ Mariæ de Rocca-majori eſſe quidem in plebatu Bononienſis eccleſiæ; ſe tamen negarunt ſubeſſe juriſdictioni capituli Bononienſis. Anno demum 1224. inter rectorem dictæ eccleſiæ ſanctæ Mariæ, & præfatum capitulum hujuſmodi concordia ſecuta eſt pro decimis omnium fructuum & poſſeſſionum, quæ habebat eccleſia Roccæ-majoris, ut hæc teneretur quotannis ſolvere capitulo Bononienſi quatuor corbes frumenti in feſto aſſumptæ Virginis.

a *Ex cod. Bonon. vulgo delle Aſſe n.29 30.*

Cum Martinus epiſcopus Arretinus excommunicationis ſententiam tuliſſet in plebanum de Micciano, Ugonem presbyterum de Soci, presbyterum de Agna, & presbyterum de Farela [b], qui erant ſubjecti eremo Camaldulenſi; Johannes epiſcopus Caſtellanus delegatus apoſtolicus ad cognoſcendum jus hujus ſententiæ, pronunciavit eam legitimam fuiſſe, eſſeque obſervandam ſub die nona octobris hujus anni.

b *S. Sententia 16. A. 3. 72.*

Circa hæc tempora Hermannus epiſcopus Cluſinus donavit eremo ad Vivum plebem ſancti Martini, ſancti Proculi & ſanctæ Mariæ Paciani, plebem ſancti Petri de Sarthiano, eccleſias ſancti Andreæ Radicoſani, ſanctæ Mariæ-magdalenæ Caſtillionis Vallis-urciæ, ſancti Peregrini de Briccola, & plebem ſanctæ Mariæ de Paterno; manu Bartholomæi notarii, præſentibus Rolando canonico, Gualfredo quondam Rainerii, & Martino quondam Gerardi, ut legitur in inſtrumento hac ſuper re confecto, quod extat in archivo Scalæ Senarum ſub numero 671. Ejuſdem Hermanni alia monumenta ad hunc annum exiſtunt in eodem tabulario.

Tertia pars eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Longano ſubjecta declarata fuit monaſterio Fullinæ hoc anno. Erat ipſa in diœceſi Bellunenſi, cujus mentio fit in charta donationis Sophiæ comitiſſæ ad annum 1170.

Sub Stephano abbate monaſterii ſanctorum Juſti & Clementis de Volaterris copulatæ fuere eodem tempore ejus cœnobio, ut ſcribit Fortunius [c], eccleſia ſancti Marci collis Prati-martii, & aliæ eccleſiæ ſancti Bartholomæi & ſanctarum Barbaræ & Luciæ.

c *P. II. lib. II. pag. 59.*

Celebrata fuit hoc anno menſe novembri in Lateranenſi baſilica ſub Innocentio III. Romano pontifice œcumenica ſynodus appellata Lateranenſis IV. cui præter epiſcopos interſuere pluſquam octingenti abbates & priores; in his interfuit abbas Burgenſis mitra & paſtorali pedo donatus, ut dicitur ab Innocentio III. Adfuiſſe & Guidonem priorem Camaldulenſem teſtis eſt Giaolus converſus Camaldulenſis in ſuprarelato examine teſtium in cauſa libertatis eremi Camaldulenſis. Actum ſuit in ea ſynodo de ſuppetiis ferendis ad recuperationem Terræ-ſanctæ; diſputatum eſt contra hæ-

reticos

reticos Albigenſes , & diſcuſſa ac promulgata multa diſciplinæ eccleſiaſticæ capita, quæ reparatione indigebant. Ann. Chr. 1216.

XXVII. Samſonis abb. Vangaticienſis libelli, & permutationes cum Alice comitiſſa.

SAMSON abbas ſanctæ Mariæ de Vangaticia hoc *anno* M. CC. XVI. *indictione* IV. *die* XIV. *introeunte martio*, cum conſenſu ſuorum monachorum, dedit ad libellum dominæ Alici comitiſſæ recipienti vice & nomine filii ſui Azzolini Novelli marchionis Eſtenſis terram juris ſui monaſterii centum manſorum ſub penſione trium librarum incenſi reddenda in feſtivitate ſanctæ Mariæ de auguſto, & ſi abbas eas recipere nollet, ponerentur ſuper altare ſanctæ Mariæ ejuſdem monaſterii ; commutationis autem nomine alias terras dedit comitiſſa monaſterio , quæ inſuper promiſit ſub pœna quingentarum librarum Venetiarum ſe omnia ſervaturam, & operam daturam , ut filius ſuus in legitima ætate conſtitutus laudaret præfatum contractum. Pariter eodem anno *die* XV. *exeunte auguſto*, idem Samſon abbas prædictæ Alici comitiſſæ numeravit nongentas libras denariorum Veneticorum *pro redemptione* filii ejus, qui pignoris loco obſes erat apud Florentinos. Comitiſſa vero tradidit & venditionis titulo dedit omnes actiones, quas idem Azzo marchio habebat in villa Placentiæ & in lacu & in valle de Gratariolo, obligans omnia bona ſua & dotes , & ea præcipue , quæ habebat in Colonia & in Monte-buſio , ſpondens filium ſuum contractui ſubſcripturum, cum per ætatem ei licuerit . Demum x. *exeunte junio* idem Samſon de voluntate ſuorum monachorum , una cum Creſcentio de Creſcentiis poteſtate mercatorum Veronenſium, & una cum conſulibus pro communitate mercatorum inveſtivit homines, qui habebant vel habebunt de terra, ubi erat conſtruenda villa, quæ appellari debebat Franca-villa , de ducentis campis terræ ultra Athefim per medium ruptæ ab alia parte terræ, ubi ſolebat fieri mercatum Abbatiæ, a terra Lemniaci uſque ad foſſam verſus paludem . Quod autem in ſuperiori charta legitur , Samſonem dediſſe Alici comitiſſæ denarios pro redemptione filii ejus Azzolini , ſciendum eſt Aldrevandinum marchionem Eſtenſem ipſius fratrem ante biennium, ut ſummam pecuniæ conficeret contra comites Celani Ottonis IV. imperatoris fautores , qui ſibi diripuerant marchiam Anconitanam, pignori dediſſe Florentinis mercatoribus omnia bona ſua allodialia , & ipſum fratrem ſuum minorem Azzonem VII. hujus nominis , dictum etiam Azzolinum . Quare ipſe Azzo ad mortem veniens anno 1264. inducitur a monacho Paduano [a] hæc inter cetera loquens nepoti ſuo Obizoni: *Hunc ſiquidem modum egregium tenuit magnificus pater meus* &c. *a cujus veſtigiis frater meus Aldrevandinus magnanimus non deviavit* &c. *quod etiam me ipſum adhuc infantulum de brachiis rapuit genitricis , ejus pias lacrymas parvipendens , & me ſimul cum toto patrimonio Florentinis fœneratoribus obligavit , a quibus accepit ad exercitum conducendum pecuniam , ut rebelles eccleſiæ Romanæ in marchia Anconitana & Apulia expugnaret , de quibus Divina gratia favente ſtrenue triumphavit*. Alis ſeu Aliſia filia Raynaldi principis Antiochiæ in matrimonium collocata fuerat anno 1204. cum Azzone marchione Eſtenſi VI. hujus nominis , & poſt mortem ſui viri, quæ contigit anno 1212. poſt obitum etiam Aldrevandini filii ejuſdem Azzonis , quæ pariter evenerat anno 1215. in pupillari ætate Azzonis VII. præſertim eum obſes eſſet apud Florentinos , ſumma prudentia curam habebat rei familiaris & bonorum ejuſdem nobiliſſimæ familiæ.

[a] Rer. Ital. T. VIII. pag. 719.

XXVIII. Monaſterium S. Antonii de Tuderto donatum Camaldulenſibus.

TUDINUS filius quondam Donadei & Plenerius dominæ Ranaldinæ milites Tuderti , & patroni eccleſiæ ſancti Antonii ejuſdem urbis , una

Ann. Chr. 1216.

cum eadem Ranaldina ædificatrice præſatæ eccleſiæ ſancti Antonii, conſentientibus ſororibus dicti loci, donarunt & conceſſerunt eccleſiæ ſancti Salvatoris eremi Camaldulenſis per manus Benedicti prioris ſancti Sepulcri & ſancti Fortunati de Tuderto, & Nicolai vicarii Camaldulenſis dictam eremum ſancti Antonii ſub reformatione & ordinatione prioris Camaldulenſis, & ut ibidem ſemper commorarentur moniales, & abbatiſſa, quæ a priore electa fuerit, reciperetur, ſalvo jure epiſcopi, ſicut in charta domini papæ continetur, quoad confirmationem & correctionem in ſpiritualibus; quam donationem proferimus ex tabulario Fontis-boni.

XXIX. Electio novi prioris Vivenſis.

a §. Appellatio 2. A. 3. 78.

Bonus prior monaſterii ſancti Petri de Vivo [a] die vigeſima maji hujus anni ſponte officium ſuum dimiſerat, ipſiuſque abdicationem acceperat Guido prior Camaldulenſis. Abdicaverat ſe & Orlandus alter prærenſus prior Vivenſis; quare imperavit Guido monachis, ſive congregationi monachorum Vivenſium, ut infra tres menſes eligerent ſibi priorem, quem mallent, juxta generalem conſtitutionem concilii domini papæ Innocentii III. hoc eſt Lateranenſis IV. celebrati anno præcedenti; declaravitque ipſis idem prior, quod cum ipſe delegatus eſſet apoſtolicæ ſedis una cum Johanne epiſcopo Florentino, & cum Nicolao abbate monaſterii Saxi-vivi ſuper monaſteriis Thuſciæ, ex commiſſione, quam attulimus ad annum 1208. ſtatutum unanimiter fuerat, ne quis electus abbas vel prior ante robur confirmationis præſumeret ſe ingerere adminiſtrationi alicujus monaſterii ſub pœna excommunicationis; id, *quod fuerat*, ſubdit, *auctoritate apoſtolica confirmatum*. Quare *die ſecunda ſeptembris* [b] miſerunt Vivenſes nuncios ſuos ad eumdem Guidonem priorem, qui rogarent, ut in priorem eorum congregationis ipſe eligeret aliquem ex conventu Camaldulenſi. Quibus prior reſcripſit, quod ad diem undecimam ejus menſis mitterent ipſi aliquot ex ſuis, qui electioni intereſſent. Convenerunt itaque in eremitarum Camaldulenſium præſentiam Orlandus aſſertus prior Vivenſis, Oderiſius abbas Argiani cum aliis eorum ſociis, qui erant nuncii capituli Vivenſis, & poſtularunt ab eodem Guidone in priorem ſuum Grimaldum abbatem Claſſenſem, qui ipſis conceſſus fuit, confirmante ipſius electionem Guidone priore Camaldulenſi, *die tertia novembris indictione* XIV. *reſidente Honorio* III. in præſentia Boninſegnæ archidiaconi Florentini, Nicolai vicarii Camaldulenſis aliorumque. Impetraverat inſuper idem Guido ab Innocentio III. ex urbe Peruſio *die vigeſima prima junii* hujus anni *pontificatus* ſui *anno* XIX. paucis ſcilicet diebus, antequam idem Romanus pontifex moreretur, confirmationem ſententiæ Cœleſtini II. ejus prædeceſſoris latam inter priorem Camaldulenſem, & inter priorem de Vivo anno 1143. qua inter cetera decernebatur, ut prior Vivenſis de ea congregatione eligeretur a fratribus ejuſdem cœnobii, & infra quadraginta dies priori Camaldulenſi obedientiam promitteret & obſervantiam ordinis, ſi autem ibi non eſſet idoneus, eligeretur de congregatione Camaldulenſi.

b §. Electio 3. 4. A. 3. 79.

Tranſlato Grimaldo ex abbatia ſancti Apollinaris in Claſſe ad regimen Vivenſis congregationis elegit idem Guido *die decima octobris* [c] in abbatem Claſſenſem Martinum tunc camerarium ejuſdem cœnobii.

c Ibid. 4. A. 3. 87.

XXX. Monaſterium Montis-chriſti, reformandum traditur Camaldulenſibus.

Ob deceſſum Innocentii III. in urbe Peruſina, ad quam providiſſimus pontifex ſe receperat, ut diſcordes populos Januenſem & Piſanum uniret, quique contigit die ſexta julii hujus anni, electus fuerat Romanus pontifex Cencius Sabellus, qui nomen aſſumpſerat Honorii III. Is ſupplicationibus motus abbatis & vicarii monaſterii inſulæ Montis-chriſti, *die prima octobris* hujus anni, *pontificatus* ſui *anno primo* ex Laterano mandavit

Gui-

Guidoni priori & fratribus eremi Camaldulenſis, ut diligenter intenderent ad reformationem in ſpiritualibus & temporalibus prædicti monaſterii. ANN. CHR. 1216. Abbas hujus cœnobii videtur fuiſſe Pacificus, nominatus a nobis ad annum 1209. An coloniam monachorum Camaldnlenſium ibidem ſtatim deduxerit Guido prior, nos latet, cum denuo ſub Gregorio IX. demandata fuerit Camaldulenſibus reparatio diſciplinæ in eodem monaſterio, ex quo tempore ſemper in congregatione permanſit nſque ad piratarum excurſionem in ea inſula factam. De eodem Honorii mandato mentionem facit etiam Franciſcus de Vico [a] in hiſtoria Sardiniæ. Scimus tamen eumdem Romanum pontificem Honorinm *anno quarto* ſui *pontificatus quintodecimo kalendas auguſti*, anno ſcilicet M. CC. XX. ex Urbe-veiere deſtinaſſe priorem monaſterii noſtri ſancti Zenonis urbis Piſarum in viſitatorem, correctorem & reformatorem ejuſdem cœnobii Montis-chriſti, propter ſupplicationes abbatis & conventus ejus loci, qui humiliter inſtiterant apud apoſtolicam ſedem, *ut cum nullus eis & monaſterio ipſorum officium viſitationis impendiſſet a tritnnio jam elapſo, quod credebant valde utile cenobio ſuo, dignaretur aliquibus viris diſcretis locum ipſum committere viſitandum*, nt legitur in epiſtola, quæ in Vaticano regeſto anni IV. eſt ſub numero 833. Quare poſt viſitationem introductamque reformationem in præfatum monaſterium videtur Guido prior Camaldulenſis non adjnnxiſſe ipſum congregationi, niſi poſt aliqnot annos ad repetita mandata apoſtolicæ ſedis ſub Gregorio IX. Ceterum Innocentii III. pontificis maximi nomen legitur etiam in veteri necrologio Font-avellanenſi, ſed non ſub die ſexta, verum ſub decima-ſexta julii his verbis: *Obiit dominus Innocentius* III. *papa comniſſus noſter anno* M. CC. XVI.

[a] P. VI. cap. 18.

Recruduit hoc anno lis etiam inter Guidonem prlorem Camaldulenſem, & Guilielmum abbatem Pratalienſem, fota facile ſavore Martini epiſcopi Arretini, qui jam bellum indixerat Camaldulenſi eremo. Detrectabat Guilielmus ſubjectionem Camaldulenſi priori & eremo, atque ideo examen inſtitutum eſt tredecim teſtium, ex quorum productionibus comprobata fuit ſubjectio, cui monaſterium Pratalienſe tenebatur. Sed lis ſedata non fuit niſi anno 1226. & poſt Guilielmi abbatis mortem.

Rainerius vicecomes filius Gherardi Guidoni abbati ſancti Michaelis de Burgo Piſarum tradidit jus patronatus, quod ad ſe ſpectabai, in eccleſiam ſanctæ Cæciliæ ædificatam in eivitate Piſana prope locum dictum Rivolta.

In necrologio monaſterii ſanctæ Chriſtinæ de Bononia adnotatur ſub hoc anno V. *idus januarii obiit domna Beatriſia abbatiſſa ſanctæ Chriſtinæ*, parthenonis ſcilicet Septem-fontium. Succeſſerat ipſa Euphroſinæ anno 1204. locumque fecit hoc anno alteri Eufroſinæ II. Tabularium vero Fontis boni exhibet nobis ad hunc annum Emmam abbatiſſam alterius parthenonis ſanctæ Mariæ de Toma in agro Senenſi. Hæc poſt vicennium ad annum 1237. confecta ſenio & infirmitate officio ſe abdicavit.

DONATIONEM factam eremo Camaldulenſi anno præterito eccleſiæ ſancti Antonii prope eivitatem Tudertinam poſitæ in monte de Arcis confirmavit hoc anno Guidoni priori Camaldulenſi recipienti, per Johannem monachum Ruſticus epiſcopus Tudertinus, decernens, quod epiſcopus nullas deinceps exactiones ab ea eccleſia perciperet, ipſa tamen eccleſia quotannis pro canone & cenſu libram unam ceræ epiſcopo ſolveret die feſto ſanctæ Mariæ de auguſto, tribuens etiam poteſtatem ordinationis monialium, inſtitutionis ac correctionis abbatiſſæ eidem priori. Reverteretur

ANN. CHR. 1217.
XXXI.
Ruſticus ep. Tudertinus confirmat monaſt. S. Antonii Camaldulenſibus.

teretur

ANN. CHR. 1217.

tereтur tamen ad epiſcopum Tudertinum , ſi moniales ibidem eſſe deſierint. Actum in civitate Tudertina & in curia veteri epiſcopi Tudertini , præſentibus Philippo ſubdiacono & camerario epiſcopi , Ruffino priore ſancti Anthimi aliiſque. Is epiſcopus „ anno M. CC. IX. die XII. junii, con„ ſentientibus priore & canonicis ſui epiſcopatus ob devotionem , qua „ oratorium prædictum proſequebatur , ſtatuerat , quod per ſe ſuoſque „ ſucceſſores tali ſemper gauderet libertate, ut præter confirmationem per„ ſonæ, quæ ad illius loci perſonatum fuerit electa, & præter correctio„ nem perſonarum ibidem exiſtentium , nullus cenſus annuus vel exactio „ per ipſum & ſucceſſores ſuos ex debito ab ipſo loco peti poſſet, quam „ conceſſionem dominæ Ranaldinæ pro dicto oratorio fecerat . Actum in „ choro ſui epiſcopatus , manu Atti notarii ; “ ut legitur in tabulario Fontis-boni . Subjecta erat monaſterio ſancti Antonii eccleſia Caſtellionis diſtans tribus milliaribus a Tuderto in diœceſi Peruſina , & ad fines ſeptemtrionales Tuderti, ſub titulo ſancti Donati, & parœcialis, quæ nunc pertinet ad monaſterium noſtrum ſancti Severi de Peruſio.

XXXII. Eremus Calcenſis ſubjicitur monaſterio S. Michaelis Piſarum.

ANNO *milleſimo ducenteſimo octavo decimo* ſtilo Piſano *indictione quinta* XVIII. *kalendas julii* Leonardus & Ghiandatus fratres eremi Aquæ de Coſte conſtituerunt ſuos actores & procuratores Johannem & Henricum fratres ejuſdem loci ad impetrandas a ſummo pontifice literas commiſſionis, quibus ab ipſo reciperentur fratres, & locus ac eccleſia ſanctorum Jacobi & Verani martyris cum omnibus poſſeſſionibus & rebus dicti loci acquiſitis ſub apoſtolicæ ſedis protectione , & ad confirmandam quoque paginam , quam Innocentius papa fecerat de receptione dicti loci , & ad dandam operam, ut Romanus pontifex ſcriberet & præciperet abbati ſancti Michaelis de Burgo Piſarum , quatenus fratrum & loci prædicti regimen non renueret ; curarent etiam, ut ſepulturam in propria eccleſia liceret eremitis habere ; ut omnibus fas eſſet advenientibus divina in ipſa audire, & fratribus ipſis præſentibus celebrare ; ut facultatem Calcenſes haberent confugientes e ſeculo ad converſionem recipiendi, poteſtatemque ad omnia alia impetranda fecere . Hæc revera ſubjectio eremi Calcenſis monaſterio ſancti Michaelis facta fuerat antecedenti anno ; nam eum per obitum Innocentii III. menſe julio anni præteriti res effectum ſuum ſortita non fuiſſet, ipſum obtinuit ſub Honorio III. qui eodem anno M. CC. XVI. *quartodecimo kalendas octobris* eam eremum univit cum præfato ſancti Michaelis cœnobio. Detrectarunt quidem monachi ſancti Michaelis; ſed morem poſtea geſſerunt; præſenti enim *anno nonis decembris pontificatus* ſui *anno ſecundo indictione* VII. ex Laterano per manum Rainerii S. R. E. vicecancellarii privilegium concedens ipſe Romanus pontifex Guidoni abbati ſancti Michaelis Piſarum , & recipiens ſub protectione ſedis apoſtolicæ idem monaſterium, omnia ipſius bona & eccleſias confirmavit , inter quas enumeravit *eremum ſanctorum Verani & Jacobi , que poſita eſt in confinibus Calci in loco, qui dicitur Coſtaqua, cum omnibus poſſeſſionibus & pertinentiis ſuis*. Subſcripſerunt quindecim S.R.E. cardinales; & ex tabulario ejuſdem monaſterii ſancti Michaelis utramque paginam edimus in Appendice.

XXXIII. Samſone abdicante Johannes eligitur abb. Vangaticienſis.

EVERARDUS quondam abbas monaſterii Vangaticienſis , deſuncto Innocentio III. a quo privatus fuerat anno 1213. adminiſtratione & regimine dicti loci , expoſtulaverat apud apoſtolicam ſedem , conquerens ſe contra juſtitiam a nobile viro Azzone marchione Eſtenſe monaſterio ſuo ſpoliatum ; quare Honorius III. qui Innocentio ſucceſſerat , dederat in mandatis epiſcopo Tarviſino , & abbati ſancti Thomæ de Torcello , ut ſicut juſtum foret , reſtituto eodem abbate, cauſam hujuſmodi audirent

& ter-

& terminarent. Epiſcopus & abbas coram ſe vocaverunt Samſonem abbatem, jam ab apoſtolica ſede confirmatum, ad diem dicendam. Verum cum ad notitiam Romani antiſtitis veniſſent literæ prædeceſſoris ſui, quibus Everardum loco dejecerat, & Samſonem Camaldulenſem priorem ſuffecerat, quas etiam integras inſeruit bullæ ſuæ, revocavit ex Laterano *quinto decimo kalendas maji* hujus anni, *pontificatus* ſui *primo* præfatis judicibus cognitionem & deciſionem cauſæ, præcipiens, ne ulterius in eo negotio procederent, ac irritarent, quidquid ſtatuiſſent contra Samſonem legitimum abbatem, *cum* liquido, inquit, *appareat dictum Everardum ſuggeſta & tacita veritate ad vos hujuſmodi a nobis literas impetraſſe, ac mendarum peccator carere debeat impetratis*, uti legitur in epiſtola 391. regeſti Vaticani anni primi ejuſdem Romani pontificis. Hinc *decimo kalendas julii pontificatus* ſui *anno primo* ex Anagnia ſcribens priori & conventui Camaldulenſi ratam habuit donationem ipſis factam ejuſdem Vangaticienſis monaſterii a præfato prædeceſſore ſuo Innocentio, repetitis & inſertis ſimiliter ejus literis, & Samſonem Vangaticiæ priorem ſive abbatem confirmavit. Pertæſus tamen hujuſmodi curarum Samſon, ac ſolitudinem animo ſuſpirans, cum jam Vangaticienſis monaſterii ſtatum in tranquillo poſitum conſpiceret, regimen depoſuit, ſequentibus literis prius Guidoni priori Camaldulenſi inſcriptis, quas ex tabulario Fontis-boni proferimus.

Ann. Chr. 1217.

Sanctiſſimo patri & ſpeciali per Deum domino G.. Dei gratia Camaldulenſium fratrum priori ſuus humilis monachellus Samſon debitam in Chriſto reverentiam cum obedientia.

Quia jamdudum deſideravi vacare quieti, meditationibus inſtare divinis, & fugere penitus illecebras ſeculares, vobis cum multa precum inſtantia frequenter ſupplicavi, ut veſtra nobilitas ceſſionem recipere dignaretur; modo quia meum in hac parte deſiderium reſpexit oriens ex alto, temporis opportunitatem mihi largiens opportunam, cum poſſideatis in pace locum & gentem, & non erit de cetero, qui ſe vobis opponere, dante Domino, præſumat, nolo diutius craſtinare, quos effectus ignorans penitus, quid ventura pariat dies, ad dilectæ ſolitudinis quietem redeo, cum effectionibus prælationem monaſterii de Vangadicia apoſtolicæ ſedi, immo Deo potius & vobis reſignans, promittendo, per illam, qua ſum obedientiam vobis in Spiritu-ſancto, ut dignum eſt, obligatus, prælationis officium ulterius non requiram, ideoque vobis & fratribus liberam creandi prælatum tribuo facultatem per dilectum fratrem Ottonem priorem Montis-ſilicis &c. monaſterii ſcilicet ſancti Petri ſubjecti abbatiæ Vangaticienſi.

Quare Guido prior Camaldulenſis, examinatis votis monachorum Vangaticienſium, qui poſtularunt magiſtrum Johannem Camaldulenſis eremi incolam, in nomine ſanctiſſimæ Trinitatis & ſancti Theobaldi confeſſoris, ipſum elegit in abbatem Vangaticienſem, eique claves & ſigillum monaſterii tradidit, ut fuſius legitur in autographa pagina hujus electionis in eodem tabulario Fontis-boni menſe auguſto confectam. Eidem Johanni ipſe Romanus pontifex *quinto kalendas decembris*, *pontificatus* ſui *anno ſecundo*, hoc eſt poſtremis menſibus hujus anni indulſit, ut liceret ei revocare alienationes factas bonorum eccleſiæ ſuæ Vangaticienſis ab A.. ideſt Alico abbate uno ex prædeceſſoribus Everardi & ab aliis abbatibus dicti loci, quæ omnia ad Appendicem remittimus.

XXXIV. Literæ Honorii III. abbati Claſſenſi aliiſque abbatibus Camaldulenſibus.

Scripsit *menſe aprilis* ejuſdem anni *primo pontificatus* ſui *anno* idem Romanus antiſtes Martino abbati ſancti Apollinaris in Claſſe & Guidoni priori præfecto divæ Mariæ in Portu Ravennæ; „ cum inter cetera quo

ad

ANN. CHR. 1217.

„ ad opem ferendam Hieroſolymitanæ provinciæ facerent, in concilio ge-
„ nerali decreta, illud fuerit communi omnium antiſtitum ſententia con-
„ ſtitutum, ut omnes ſacrati viri vigeſimam eccleſiaſticorum reddituum
„ partem in triennium integre conferrent, quibuſdam tantum exceptis
„ religioſis viris, atque illis, qui ſumpto Crucis ſigno, ipſi in eam ex-
„ peditionem irent, idque muneris Templarii Hoſpitalariique ordinum ma-
„ giſtris, qui eorum domibus in Ravennate provincia præeſſent, fuiſſet
„ mandatum, jubet pontifex, ut ipſius portionis vigeſimæ ſummam ad
„ diem feſtum omnium Sanctorum explicent, eamque tam de certis, quam
„ de incertis fructibus ad kalendas maji conſequentes expediant. “ Hæc
Rubeus [a] ex tabulario archiepiſcopali Ravennæ [b].

a *Lib. VI. pag.* 379.
b *L.* 4807.

Confirmavit hoc eodem anno ex Anagnia VII. *idus junii pontificatus* ſui *anno primo* idem Romanus pontifex abbati ſanctæ Mariæ de Urano & ejus fratribus privilegium, quod Alexander III. *anno nono* ſui *pontificatus*, hoc eſt anno M. C. LXVIII. *ſeptimo idus auguſti* conceſſerat Placido procuratori ejuſdem monaſterii, quo exemerat eam eccleſiam a juriſdictione cujuſcumque archiepiſcopi & epiſcopi, & ſubjecerat immediatæ juriſdictioni Romani pontificis, innovans eamdem exemptionem, ſalva obedientia & reverentia Camaldulenſis eremi, & renovata in indicium hujus libertatis penſione trium librarum ceræ apoſtolicæ ſedi perſolvenda. Quod privilegium ex regeſto anni primi ejuſdem Honorii in Appendice edimus.

Abbatibus ſancti Silveſtri de Monte-ſubaſio, ſancti Petri de Peruſio & ſanctæ Juſtinæ de Amelia, poteſtati quoque ac populo Aſſiſinati mandavit ſub eodem anno *die tertia julii* [c] idem Honorius III. ut Nicolaum abbatem monaſterii Saxi-vivi in poſſeſſionem mitterent eccleſiæ ſancti Apollinaris de Sambro, & eccleſiarum eidem cœnobio ſubjectarum juxta ſententiam latam a Gregorio cardinali ſancti Theodori, & Fortem priorem ſancti Apollinaris cum monachis ſuis inducerent ad præſtandam obedientiam monaſterio Saxi-vivenſi.

c *Pag.* 68. [illegible] *Saxiv.*

XXXV. Varia examina in cauſa inter ep. Arretinum & eremum Camald.

Hoc anno ſub finem menſis auguſti reaſſumpta fuit cauſa libertatis eremi inter Martinum epiſcopum Arretinum, & inter Guidonem priorem Camaldulenſem coram iiſdem, qui antea, magiſtris Bonenſigna archidiacono Florentino, & Bonajuncta canonico Caſtellano confirmatis apoſtolicis delegatis poſt mortem Innocentii ab Honorio III. Romano pontifice. Interrogati fuere varii teſtes, qui multa pro eremo depoſuere, quorum excerpta ſimiliter damus. Die ſexta octobris [d] rejectus fuit inter teſtes ſuſpectus Guilielmus abbas Pratalienſis, utpote excommunicatus a priore Camaldulenſi. Siquidem ipſe favore Martini epiſcopi fretus detrectabat ſubjectionem ſui ipſius & ſui monaſterii eremo & congregationi Camaldulenſi, neceſſumque fuit, ut tredecim teſtes examinarentur, qui monumentis probarent ſubjectionem monaſterii Pratalienſis eremo Camaldulenſi. Die demum decima-ſexta ipſius menſis Guido appellavit a Martino epiſcopo ad apoſtolicam ſedem, petens, ne ille deinceps gravaret per ſe vel per alios eremum & monaſterium Camaldulenſe tam in capite, quam in membris. Actum in eccleſia de Contra. Nam recrudeſcente magis controverſia, ad ulteriora proceſſerat Martinus epiſcopus, omniaque Camaldulenſia jura ſuſdeque miſcebat. *Die duodecima octobris* [e] coram Acerbo poteſtate Arretinæ civitatis & Petro judice ordinario dicti communis examinati fuerant aliquot teſtes pro domo Camaldulenſi contra epiſcopum in cauſa *datii* ab eodem epiſcopo exacti ab hominibus Camalduli, qui habitabant in caſtro Biblenæ, ſed comprobatum fuit eos injuſte vexatos fuiſſe etiam ab epiſcopo Amadeo tempore prioris Placidi, reſtitutionem-

d §. *Appellatio* 3. *A.* 3. 82.
e §. *Teſtifica-tio* 9. *A.* 3. 95.

que

ANN. CHR. 1217.

que tunc factam fuiſſe; item ab epiſcopo Gregorio, quando emerunt Camaldulenſes Ortignanum, & tunc cauſa demandata fuit Martino præpoſito Arretino, eidem nimirum, qui evaſerat inde Arretinus epiſcopus, & priori ſancti Michaelis de Arretio, in quos Gregorius epiſcopus & Martinus prior Camaldulenſis compromiſerant, quique ſimiliter impoſitionis reſtitutionem decreverunt, eo quod præfati homines eſſent homines Camaldulenſes, & poſſeſſiones habebant in Arcena, caſtro prope Biblenam, quod erat juris Camaldulenſis eremi, neque ſubdebatur epiſcopo Arretino; manu Ugolini notarii. Cum tamen deinde Acerbus poteſtas ſtare videretur pro epiſcopo [a], Quintavallis judex ordinarius & aſſeſſor proviſorum communis Arretii in cauſa appellationis interpoſita a Rainerio priore ſancti Michaelis de Arretio pro eremo Camaldulenſi, vocato legitime epiſcopo, neque comparente, pronuntiavit male judicatum, beneque appellatum, caſſando ſententiam Acerbi poteſtatis. Hæc novimus ex archivo Fontis-boni. De lite hac inter Martinum epiſcopum Arretinum, & inter Guidonem priorem Camaldulenſem mentionem facit epiſtola 974. data XIII. *kalendas octobris anno pontificatus* ſui *ſecundo* Honorius III. Romanus pontifex.

a §. *Sententia* 18. *A.* 3. 96.

Guido & Marcoaldus fratres filii olim comitis Guidonis reſutaverunt hoc anno [b], more Florentino, *die decima nona martii indictione ſexta* Johanni monacho Camaldulenſi recipienti pro eremo Camaldulenſi, & vice Henrici olim abbatis Strumenſis tunc monachi Camaldulenſis, totam actionem, quam habebant adverſus eremum, & adverſus Henricum olim abbatem. Defunctus itaque erat Guido eorum pater ante menſem martium anni ſequentis, quem morti proximum, reddendoque judicio jamjam vicinum declaraverat ante quinquennium, nempe anno 1213. Innocentius III. literis ad ipſum datis.

b §. *Refutatio* 77. *A.* 3. 97.

In pagina apud Soldanium [c] in hiſtoria Paſſinianenſis monaſterii ſub hoc anno *indictione quinta, undecimo kalendas octobris* nomen legitur Gherardi abbatis, rectoris & œconomi eccleſiæ & monaſterii ſancti Andreæ de Candiculis, qui pro utilitate cœnobii ſui cum conſenſu monachorum exemit Johannem Gherardinum ejuſque deſcendentes ab omni vinculo fidelitatis & conſuetudinis caſtri & curiæ de Biſticcio, liberans eum etiam ab omnibus redditibus, penſionibus, cenſibus & exactionibus, pro eo, quod libras quingentas nonaginta idem Johannes monaſterio dono dederat. Tranſiit circa hæc tempora monaſterium hocce ad Camaldulenſium reformationem.

c *Lib.V. pag.* 214.

Ex chartulario Berardingorum [d] Guido abbas Rotenſis vendidit aliquot bona Guilielmo abbati Berardingorum.

d *Num.* 1290.

In ſententia lata menſe majo [e] pro Gualterio priore eccleſiæ Cellarum, ſive ſancti Johannis inter Ambas-paras, nominatur eccleſia de Paſtorale ſubjecta eidem monaſterio.

e §. *Sententia* 17. *A.* 3. 9.

Demum ex charta parthenonis ſancti Petri de Luco interceſſit concordia inter dictum monaſterium, & inter presbyteros ſancti Georgii & ſancti Bartholomæi ſubjectos eidem parthenoni, ſtatuta a Rainerio plebano ſancti Johannis-majoris, & ab aliis presbyteris electis arbitris, quæ legitur in Appendice.

ANN. CHR. 1218.

XXXVI. Honorii III. amplum privilegium Raynaldo priori Avellanenſi. De ecc. S. Leonardi ad Volubrium.

AMPLISSIMAM præſenti anno M. CC. XVIII. *pontificatus* ſui *anno ſecundo* VII. *idus februarii*, *indictione* VI. ex Laterano per manus Rainerii S. R. E. vice-cancellarii, monaſteriorum, eccleſiarum & bonorum confirmationem conceſſit Honorius III. Raynaldo priori eremi ſanctæ Crucis

Ann. Chr. 1218.

cis Fontis-avellanæ ejuſque fratribus, quam ex apographo anni 1270. archivi Armanni Eugobii damus in Appendice. Præter loca nominata in diplomate Ionocentii II. anni 1139. leguntur monaſterium ſanctæ Mariæ de Faventia cum capellis & pertinentiis ſuis. Hoc traditum fuerat Avellanenſibus reformandum anno 1168. Eccleſia ſancti Johannis in Acereto & eccleſia ſancti Barnabæ de Gamugno; utraque ipſarum cum monaſterio & eremo fundata fuerat ſeculo XI. a ſancto Petro Damiani. Eccleſia ſanctæ Mariæ de Biſurca; eccleſia ſancti Donati de Urbino; eccleſia ſancti Mariani; eccleſia ſanctæ Mariæ de Portuno; poſſeſſiones in caſtro & in curte Turrilis. In comitatu Senogallienſi eccleſia ſanctæ Luciæ; eccleſia ſancti Petri de monte Tebaldi, & eccleſia ſancti Coſmæ. Poſſeſſiones in curte Ripaltæ extra Neulam; eccleſia ſancti Nicolai de Valle-rea; eccleſia ſancti Laurentii de Colle-alto; eccleſia ſancti Domnini; eccleſia ſanctæ Mariæ de Valle-mergo; eccleſia ſancti Petri de Cordonaſe; eccleſia ſancti Fortunati de Capitalis. In comitatu Æſino eccleſia ſancti Leonardi. In Auximano eccleſia ſancti Petri de Caſarolis & eccleſia ſancti Chriſtophori de Monte-filetrano; eccleſia ſancti Anaſtaſii de caſtro Ficardo; eccleſia ſancti Johannis de Buſco; eccleſia ſancti Angeli de Mutiliana; ſancti Laurentii de Corinaldo; ſancti Paterniani de Suma; ſancti Martini de Caſtignano; eccleſia ſancti Nicolai de Cornu & poſſeſſiones in comitatu Pennenſi; eccleſiæ ſanctæ Crucis de Barclano; ſancti Blaſii de Urbiſalia; ſancti Angeli de Camuzano; ſancti Damiani de Fonte-bono; ſancti Michaelis de Aquimolis; ſancti Martini de Ampozano; ſancti Matthæi in comitatu Peruſino; ſancti Caſſiani & ſancti Fortunati; ſancti Ægidii de Caſtello; ſanctæ Crucis de Citerna; ſancti Petri de Agillone cum capellis & earum pertinentiis in comitatu Caſtellano. Cui Honorii diplomati ſubſcripſerunt quindecim S. R. E. cardinales.

Raynaldus, cui conceſſum fuit Honorianum privilegium, ipſe eſt Raynaldus ex comitibus Nucerinis, qui poſt multos ſanctiſſime exactos annos in regulari monaſticæ vitæ obſervantia, hoc vel duobus antecedentibus annis electus fuit prior monaſterii ſanctæ Crucis, ut toti congregationi Avellanenſi præſideret, poſt Johannem, qui ad annum 1207. ſignatur in paginis tabularii dicti loci, Nicolai prioris ſucceſſorem. Breviſſimum tamen fuit ejus regiminis Avellanenſis tempus, nam hoc eodem anno, qui etiam adnotatur oomine Petri prioris, cedente, vel ut habet ſcriptor vitæ ipſius Raynaldi, *mortuo Ugone epiſcopo Nucerino, non abſque ſingulari Dei providentia atque inſpiratione*, ſubſtitutus fuit in ea cathedra *Raynaldus*, confirmatus hoc eodem anno a præfato Romano pontifice Honorio. Ugonis epiſcopi Nucerini tamquam commiſſi Avellanenſis nomen legitur in veteri necrologio ejus loci ſub die XXIX. junii.

Extabat in territorio Firmano in loco appellato Volubrium, qui erat prope Montem-fortinum, eccleſia cum monaſterio dicata ſancto Leonardo, quæ ad jus pertinebat Avellanenſis monaſterii jam inde ab elapſo ſeculo, cujus mentionem fecit inter ceteras ad annum 1139. Innocentius II. Romanus pontifex in privilegio eo anno conceſſo eremo Avellanenſi. Serius pervenit ad nos ex tabulario Romano ſancti Leonardi *alla Longara*, qui locus ſedes eſt eremitarum noſtrorum Monte-coronenſium, exemplum inſtrumenti, quod continet traditionem factam præfatæ eccleſiæ ſancti Leonardi ad Volubrium anno 1134. Benedicto priori eremi Avellanenſis, quodque libenter tum ad illuſtrationem hujus eccleſiæ, tum ad comitum ejus regionis cognitionem, tum demum ob peculiares formulas, quæ in ipſo ſcribendo uſurpatæ fuere, hic loci ſubjicimus, licet extra locum ſuum,

occa-

occaſione ſuperioris Honorii III. bullæ, in qua dicta eccleſia cum aliis nominatur, & Raynaldo Avellanenſi priori confirmatur. Inſtrumentum porro donationis eſt hujuſmodi:

Anno Dominice incarnationis M. C. XXXIV. *indictione* XI. *& menſe ſeptembri*.

Ego Druſiana ancilla Chriſti & filia Bodetocci pro redemptione anime mee, & genitoris genitriciſque mee, & Stamire comitiſſe uxoris comitis Lamberti & Carbonis germani mei, & Baroncelli Treviani dicti, una cum voluntate & conſenſu fratrum meorum ſacerdotum, trado, dono & concedo eremo ſancte Crucis fontis Avellane, & tibi domno Benedicto ejuſdem eccleſie priori tuiſque ſucceſſoribus omnibus, quamdiu mundus iſte volvitur, eccleſiam ſancti Leonardi, que edificata eſt in locum quidam Volubrum, cum libris & campanis, nec non ornamentis, & cum caſtellis & eccleſiis, villis atque montibus, pratis & paſcuis, & molendinis optimis, & cum omnibus, que ad eamdem eccleſiam in preſentiarum pertinent, vel in poſterum Deo concedente pertinere debent, excepta paterentia, que comiti Guidoni, vel ſuis heredibus attinet, & excepta paterentia, que Tranſmundo Carbonis & filiis ſuis attinere videtur, & exceptis omnibus, que Bodetocci filiorum & ſuorum heredum. Ad hec ego Druſiana ancilla Chriſti promitto pro me meiſque ſucceſſoribus omnibus omni anno in menſe majo vel junio obedientiam centum brachiorum panni lini vel canapis. Propterea promitto me meoſque ſucceſſores ſtare & defendere, & ſi defendere noluerimus vel non potuerimus, & ſi de ipſa donatione cauſationem impoſuerimus, quadringentos bizantios puri auri ad opus & diſpendium iſte eccleſie componamus, & poſtea cartula iſta & hec mea donatio firma & ſtabilis in perpetuum permaneat.

Si quis vero ſucceſſorum noſtrorum, quod abſit, vel quelibet perſona calliditate aliqua ſeu cupiditate commotus ea, que ſuperiori comprehenſa ſunt, nequiſſimo ſpiritu violare tentaverit, ſecundum Apoſtolum diſperdat illum Deus, & inſuper ſummi & juſti Dei judicis iram incurrat, & omnes maledictiones, que in veteri & nova lege habentur, ſuper eum veniant, febreſque omnes, necnon & cetere paſſiones, que ab Ipocrate, ceteriſque phiſicis ſcripte ſunt, videlicet que in antiquis & modernis medicinalibus continentur, eum invadant, & cum Juda traditore damnatus velut Dathan & Abyron cum terra deglutiatur, & cum tartareis ſpiritibus ſemper ardere cogatur. Quam cartulam ſcripſi ego Lupo notarius ab ipſa Druſiana rogatus.

Ego comes Guitionus conſenſi & ſubſcripſi, atque laudavi, & modis omnibus, prout debui, firmavi.

Ego Eva comitiſſa uxor comitis iſti conſenſi, laudavi, firmavi, & ut fieret, valide optavi.

Ego Druſiana ancilla Chriſti indigna conſenſi, firmavi & ſubſcripſi.

Ego Adam presbiter firmavi & ſubſcripſi.

Ego Petrus ſancto eccleſie Firmane cuſtos conſenſi, firmavi & ſubſcripſi.

Ero Odemundus diaconus conſenſi & firmavi.

Ego presbiter Albertus conſenſi & firmavi.

Sed ad Raynaldum noſtrum redeamus, paucaque, quæ de eo nota ſunt, proſequamur.

DUM priorem Avellanenſem ageret, unus fuit ex iis, qui Ricardum episcopum Farenſem, olim vicarium Camaldulenſis eremi, defendendum ſuſcepere contra Alberghettum poteſtatem, & contra communitatem Fanenſem. Res ita ſe habuit. Fanenſes, duce Alberghetto, contra finitimos XXXVII.

Turbæ Fanenſes contra ep. Ricardum.

ANN. CHR. 1218. Foro-ſempronienſes exercitum duxerant, nullaque habita ratione, eorum domus & eccleſias depopulaverant, hominesque captivos Fanum deportaverant; verum timentes, ne Foro-ſempronienſes injurias ſibi allatas ulciſcerentur, & cum exercitu damna rependerent, ſe munierant, mœniaque urbis refecerant, & contra omnes ſuos adverſarios collectam gravem & illegitimam impoſuerant ſupra omnia laicorum & eccleſiaſticorum patriæ ſuæ bona; in non ſolventes, vel moroſos ſolutores ſævitias plurimas exercebant, & hominibus præſertim majoris eccleſiæ Fanenſis infeſti admodum erant. Poteſtatem & communitatem benigne rogavit Ricardus epiſcopus, ut ab hujuſmodi indebitis & inſolitis gravaminibus abſtinerent, eaſque exactiones, ut juſtum erat, improbavit. Sed Fanenſes iratiores facti, voce præconis interdixerunt, ne quis cum epiſcopo vel ipſius familia loqueretur, aut eis quidquam vendere attentaret; ſicque coegerunt epiſcopum cum tota familia ſua per viginti-duos dies quaſi obſeſſum in ſolis vivere leguminibus, nullo audente ipſis coquere panem, aut aliquid miniſtrare, timente unoquoque metu mortis palatium epiſcopale ingredi. Vulgata fama hujus impietatis Gerardus ex camerario Camaldulenſi epiſcopus Anconitanus, Tranſmundus epiſcopus Senogallienſis ex monacho ſanctæ Crucis de Fonte-avellana, & Raynaldus prior ejuſdem eremi compaſſionis affectu moti ad civitatem Fanenſem perſonaliter acceſſerunt, in quorum manus & arbitrium poſt longos tractatus concordiæ idem Ricardus ponere voluit totam horum factorum ſeriem. Verum Alberghettus audire prorſus contemnens, quæ epiſcopi & religioſi præfati rationabiliter proponebant, magis magiſque deſæviit, & ad ultimum inſaniæ progreſſus ſacrilege omnino inhibuit, ne quis divinis officiis vel miſſis epiſcopi aut canonicorum intereſſet, & ope ſuorum ſatellitum dejectis januis epiſcopalis palatii, contra epiſcopum & adverſus ſacra corpora Sanctorum furorem exercuit, diripuit ſacras veſtes & ornamenta, privilegia & apoſtolicas bullas aſportavit. Quare ab Andrea Alatrino domini papæ Honorii ſubdiacono & apoſtolicæ ſedis legato excommunicatus fuit cum tota urbe. Ricardus vero epiſcopus civium ſuorum ærumnam miſeratus, & timore etiam intentatæ mortis adductus eos abſolvit; ſed cum pertinaciter cives una cum poteſtate inobedientes perſiſterent ſedi apoſtolicæ, neque abſolutionem a Romano pontifice petere dignarentur, denuo ab Honorio III. diris devoti fuere, ut idem ipſe Romanus pontifex fuſiſſime narrat in ſua excommunicationis bulla lata ex Ferentino hoc eodem anno *pridie kalendas octobris* contra Alberghettum poteſtatem & contra communitatem Fanenſem, cujus executionem demandavit iiſdem Gerardo Anconitano & Tranſmundo Senogallienſi & inſuper Monaldo Foro-ſempronienſi epiſcopis, quæ integra legitur apud Ughellium [a], & noviſſime apud Amianum [b] in Appendice ad memorias hiſtoricas urbis Fanenſis, & in recenti editione bullarum Romanorum pontificum [c].

a T. I. col. 663. b T. II. Pag. XXVII. c T. III. pag. 189.

XXXVIII. Monaſt. S. Andreæ de Candiculis reformatur per Camaldulenſes.

CUM Hugolinus cardinalis & epiſcopus Oſtienſis legatione apoſtolica in Thuſcia fungeretur, invenit monaſterium ſancti Andreæ de Candiculis adeo in ſpiritualibus & temporalibus diſſolutum, ut nullo modo reparari poſſet, niſi inducta in ipſum reformatione alicujus monaſticæ congregationis, quare diſciplinæ ipſum tradiderat Camaldulenſium eo potiſſimum tempore in Thuſcia florentium. Piam legati intentionem commendans Honorius hoc anno *quintodecimo kalendas decembris, pontificatus* ſui *anno* III. ex Laterano Guidoni priori Camaldulenſi ejuſque conventui literas dedit, quibus ipſis animos addidit, ut totis niſibus reparationi diſciplinæ monaſticæ juxta eorum inſtituta in eo cœnobio intenderent. Quod & præſtitere, nam

nam monaſterium de Candiculis ab ipſis excultum legibuſque Camaldulenſibus firmatnm per tria ſecula in congregatione permanſit.

ANN. CHR. 1218.

XXXIX. Locatio facta a monaſt. S. Gregorii clericis SS. Joh. & Pauli de Urbe.

GREGORIUS abbas ſanctorum Andreæ & Gregorii de Urbe, mandante eodem Romano pontifice Honorio, conſenſu quoque habito ſuorum monachorum, conceſſit & locavit hoc anno clericis baſilicæ ſanctorum Johannis & Pauli, quæ erat contigua monaſterio ſuo, ad opus & utilitatem ejuſdem eccleſiæ, quinque coſſas antiquas cum arcubus ſuis ſupra in circuitu, & cum omnibus ſuis uſibus, excepta pinna parietis, quæ ſupereminebat, quam vel eorum expenſis, vel ope dicti domini papæ dirui facerent ex pacto prædicti clerici, ſuper quibus coſſis liceret ipſis domum conſtruere, & ad majorem hujus donationis confirmationem apoſtolicas literas præfati domini Honorii papæ ſe impetraturum promiſit. Vox *coſſa* eſt incognita Du-cangio ejuſque gloſſarii continuatoribus, quæ ſignificare videtur cryptæ ſpeciem. Inter teſtes legitur presbyter Petrus eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Ferrariis.

XL. Rolandi ep. Faventini definitio pro ecc. Senenſi S. Chriſtinæ.

PROPE eccleſiam ſanctæ Chriſtinæ extra urbem Senenſem, quam anno 1181. donaverat eremo de Vivo Gualfredus presbyter, confirmaveratque Vivenſibus tum eo anno Gunteramus epiſcopus Senenſis, tum anno ſequenti Lucius III. Romanus pontifex, ædificatum fuerat ab iiſdem eremitis monaſterium ſub titulo ſanctarum Muſtiolæ & Chriſtinæ, quod in veteribus paginis dicitur ſitum *extra portam Arcus in faciem Caſtellacii appellati ſancta Agatha juxta viam magiſtram*, *que ducit ad portam Tuſi ad manum dexteram*, ubi locati monachi Deo & animarum curæ vacabant. Cauſabatur Bonfilius epiſcopus Senenſis, qui Bono ſucceſſerat, Gunteramum anteceſſorem ſuum facultatem non habuiſſe monachos inducendi in eam eccleſiam. Reluctatus eſt Johannes prior eremi Vivenſis. Sed cum partes ſimul convenire nequirent, facta fuit delegatio apoſtolica controverſiæ Rolando epiſcopo Faventino, qui ſequenti anno quinto kalendas majas ſtatuit, ut prior Vivenſis monachum ſtatueret, qui monaſterio præeſſet, confirmationis vero beneficium peteret ab epiſcopo Senenſi; prior autem hujus eccleſiæ cum monachis ſuis unum ex eorum cœtu eligeret, cui curam traderet animarum, qui tamen epiſcopo ſe præſentaret. Si monaſterium reformatione indigeret in capite vel in membris, & prior Vivenſis admonitus negligeret, valeret id exequi epiſcopus. Approbaretur conceſſio eccleſiæ facta a Gunteramo epiſcopo, & juris parœcialis, quo ea eccleſia ab antiquo fruebatur extra muros, a porta Arcus Caſtri-veteris ad illam ſancti Marci, ſalvo privilegio capituli Senenſis quoad decimas; epiſcopus vero promiſit ſe defenſurum eam parœciam æque ac alias ſuæ urbis; atque ita compoſita fuit lis, quæ jus epiſcopale cum jure regulari confundebat. Hæc ex tabulario monaſterii Roſæ Senarum, & ex Fortunio excerpſimus.

XLI. De Matthæo abb. Berardingorum, inde Albarenſe.

CUM in locum Guilielmi abbatis monaſterii Berardingorum electus fuiſſet hoc anno [a] die ſexta julii Matthæus, Ugolinus de Monte-aperto unus ex patronis ejuſdem cœnobii manum impoſuit, eo tempore, quo Guido prior Camaldulenſis Matthæum in ſede collocabat. Reprehenſus fuit de ea re Ugolinus, qui coram omnibus teſtatus fuit ſe hoc feciſſe præ lætitia, non pro jure acquirendo, vel pro inſerendo præjudicio authoritati præfati prioris Camaldulenſis. Translatus fuit deinde Matthæus mandato Honorii III. *anno pontificatus* ſui *octavo quartodecimo kalendas martii*, hoc eſt anno 1224. ex monaſterio Berardingorum ad Albarenſe, quod erat in diœceſi Suanenſi, cujus Albarenſis monaſterii abbatis mentionem facit ad *annum* M. CC. XXXI. *pontificatus* ſui IV. *undecimo kalendas martii*

a §. *Electio* 6. *A.* 3. 101.

Gre-

ANN. CHR. 1218.

Gregorius IX. Romanus pontifex apud Ughellium [a]. Etiam Muratorius [b] juramentum affert Senebaldi & Lamberti Albarenſis monaſterii abbatum præſtitum eccleſiæ Romanæ; ii ſucceſſores fuere Matthæi, ad tempora Innocentii papæ IV.

[a] T. III. col. 737. [b] T. V. col. 1060. & T. VI. col. 268.

Ex archivo Pompoſiano Rainerio abbati ſancti Adalberti ſubrogatus fuerat Johannes, cui anno ſequenti ex tabulario ſancti Vitalis Ravennæ Guifredus abbas ſanctæ Mariæ de Palatiolo dedit duas ſalinas. Livaldo vero priori ſanctæ Mariæ ad Carceres donationem factam hoc anno a Bonifacio marchione Eſtenſi affert Muratorius [c]. Bonifacius patruus erat Azonis VI. marchionis Eſtenſis, filius autem Obizonis marchionis defuncti anno 1193.

[c] T. IV. Antiq. med. ævi col. 61.

XLII. Sepultura in eccleſia S. Blaſii Fabriani conceſſa monachis S. Victoris de Cluſis.

ACTO Camerinenſis epiſcopus *anno* M. CC. XVIII. *indictione* VI. *tempore Honorii pape, quarto kalendas maji* Ermanno ſive Hermando abbati monaſterii ſancti Victoris de Cluſis ſepulturam conceſſit eccleſiæ ſancti Blaſii de burgo Fabriani liberam, ſicut habebant ceteræ eccleſiæ de Fabriano. Spectabat eccleſia ſancti Blaſii ad jus cœnobii ſancti Victoris. Teſtes adhibiti ab epiſcopo, qui ſe ſignat cum archidiacono & cum canonicis, fuere Telonaſius abbas Cryptæ, Acto prior eccleſiæ ſancti Gregorii, presbyter Bonhomus præpoſitus ſancti Victoris aliique. Alter Armannus abbas erat monaſterii Vallis-caſtri, qui cum conſenſu monachorum ſuorum dedit hoc anno *indictione* VI. *die* IV. *intrante octobris* communitati Fabriani, ceſſitque omnes homines, quos monaſterium ſuum obtinebat in Albacina & in caſtro Cerreti, quam ceſſionem ex libro rubro ſtatuti Fabriani paginis 12. 23. & 43. protulit in adnotationibus ad tertiam epiſtolam ſuam [d] Philippus Montanus ſub anagrammatico Nintomæ nomine.

[d] Pag. 138.

Titius in ſua hiſtoria Senenſi [e] ſcribit circa hæc tempora Senis ædificatam fuiſſe a familia Ugurgeria eccleſiam ſancti Vigilii, ſed ut optime animadvertit Benvoglientius, explicanda ſunt verba Titii, de reſtitutione in meliorem formam ejuſdem eccleſiæ, cum monumenta plura antiquiora exiſtentiæ ipſius eccleſiæ protulerimus ſeculis antecedentibus.

[e] T. XV. ar. Mur. col. 21.

XLIII. Obitus Dominici Vernagallii. Monumenta de ipſius ſanctitate & cultu.

AD Deum evolavit præſenti anno beatus Dominicus Vernagallius monachus & presbyter monaſterii ſancti Michaelis de Burgo Piſarum, qui poſtquam erexit in ea urbe hoſpitale Trovatellorum, clarus multis miraculis & virtutum floribus ornatus, æternam non ſolum gloriam promeruit in cœlo, ſed debita auctoritate in terris dignus fuit, cui erigeretur ara prope ambonem dictæ eccleſiæ, ſub qua in arca marmorea candidi coloris collocatum fuit ſacrum ejus corpus. Sub eo altari ſpatio quadraginta-duorum annorum a confluente populi multitudine ad ejus ſepulcrum divinos retulit honores. Anno M. CC. LXII. prædicta arca locata fuit ſub ambone, & demum repoſita ſub altare prope ſacrarium cum ſequenti epigraphe.

ANNO. MILLENO. CVM. DVCENTIS. ET. NONO. DENO
MIGRAVIT. AD. CHRISTVM. QVI. TVMVLVM. POSSIDET. ISTVM
DOMINICVS. CHRISTI. SACERDOS. QVI. LOCO. ISTI
SE. SVBIVGAVIT. ET. HOSPITALE. FVNDAVIT.
OBIIT. XII. KALENDAS. MAII.

Idem dies adnotatur in veteri necrologio parthenonis ſanctæ Chriſtinæ de Bono-

ANN. CHR. 1218.

Bononia, in quo habetur: *Obiit beatus Dominicus Piſanus ordinis noſtri.* Papebrochius [a], cui epitaphium ſupradictum miſſum fuit ab equite Franciſco-Maria Ceſſino, putat „ hoſpitale hocce fuiſſe prope monaſterium ſan-
„ cti Frigdiani ex teſtimonio Alexandri IV. quod cum ipſo ſuo fundato-
„ re jam ſacerdote, ut videtur, tranſierit in jus ordinis Camaldulenſis,
„ in quo deinde diu ac ſanctiſſime vixerit. “ Sed diverſum eſt hoſpitium ſeu hoſpitale ſancti Frigdiani ab hoſpitale Trovatellorum erecto a beato Dominico. Illud enim antiquius eſt, ejuſque primas memorias digeſſimus in his annalibus ad annum 1061. Hoſpitale autem Trovatellorum, ut etiam animadvertimus ad annum 1201. erat prope monaſterium ſancti Michaelis, ex quo loco translatum fuit in viam Calciſanam, inde intra parœciam primacialis eccleſiæ. In epitaphio uſurpatur annus Piſanus; quare emendandi ſunt, qui Dominici obitum referunt ad annum Romanum 1219. Hæc dumtaxat de Dominico habent Fortunius, Ractius, Minlus, Troncia & Papebrochius. Verum in miſſali antiquo ms. in carta hædina ejuſdem monaſterii ſequentia adnotantur, quæ dicta a nobis confirmant, magiſque illuſtrant Dominici ſanctitatem, quæ ideo ſubjungimus, deficientibus potiſſimum aliis monumentis, ex quibus ipſius memoria celebris reddatur.

In Dei nomine, amen. Fit fides per me notarium infraſcriptum, qualiter inter cetera, quæ continentur, & ſcripta ſunt in quodam Miſſali antiquo manuſcripto in charta hædina, cooperto tabulis ligneis coopertis corio rubro dilaniato, exiſtente in abbatia monaſterii ſancti Michaelis in Burgo Piſarum, prope finem in quibuſdam foliis, poſt plures memorias antiquas ibi deſcriptas, apparent infraſcripta hujuſmodi ſub tenore videlicet:

„ *Anno* M. CC. XIX. *poſt mortem beati Dominici converſi & presbyteri*
„ *dicti monaſterii, abbas Guido, qui tunc præerat, fundavit & ædificavit*
„ *chorum eccleſiæ, frontiſpitium ex latere clauſtri ultra duas partes, &*
„ *alam ſiniſtram eccleſiæ cum columpnis & arcobus ipſius lateris, & murum*
„ *alæ ex latere campanilis, ſine tecto relinquens columpnas & petras ar-*
„ *cuum aptatas pro ipſo latere chori. Corpus vero beati Dominici poſitum*
„ *fuit ex latere campanilis ſupradicto anno, & ſtetit ibi per ſpatium an-*
„ *norum quadraginta duorum, & fuit translatum ex alio latere eccleſiæ*
„ *ſub pulpito anno* M. CC. LXII.

„ *Anno* M. CC. LXII. *abbas Savinus, qui tunc præerat dicto monaſterio,*
„ *hædificavit ex dictis columpnis & lapidibus aptatis & aliis lateribus uſ-*
„ *que ad campanile, & reſiduum frontiſpitii ſupradicti cum feneſtra vitrea*
„ *miræ pulchritudinis, & cum tecto toto facto, ut trabis recta linea uſque*
„ *ad ſanctum Dominicum, duobus arcobus extra chorum exiſtentibus, & et-*
„ *iam chorum monachorum fieri fecit, & altare majus. Emit planetam,*
„ *dalmaticam, tunicellam de ſciamito rubeo, & planetam giallam acquiſi-*
„ *vit, & corpus beati Dominici ſupradicto anno translatavit.*

„ *Anno* M. CC. XC. *abbas Ventura de Aretio, qui tunc præerat dicto mo-*
„ *naſterio, fieri fecit ſepulcrum abbatis & monachorum juxta olearium &*
„ *capitulum, & corpus beati Dominici poſuit ubi tunc erat, & debitum*
„ *reliquit.* “

Item fit fides, qualiter in tabula lapidea, quæ inſervit pro menſa altaris exiſtentis in eccleſia abbatiæ prædictæ, a latere ſiniſtro altaris majoris dictæ eccleſiæ circum circa dictam tabulam, apparent inciſa infraſcripta verba cum characteribus antiquis hujuſmodi tenoris videlicet: Anno milleno cum ducentis & nono deno migravit ad Chriſtum, qui tumulum poſſidet

iſtum,

[a] T. II. April. pag. 791.

Ann. Chr. 1218.

iſtum, Dominicus Chriſti ſacerdos, qui loco iſti ſe ſubjugavit & hoſpitale fundavit. Obiit XII. *kalendas maji.*

Et quia ego Andreas Fellonius olim Petri Johannis quondam Andreæ filius, Piſanus civis, imperiali ducalique auctoritatibus notarius publicus, judexque ordinarius, necnon notarius actualis ſupradictæ abbatiæ & monachorum, ac eorum domini conſervatoris ſupradictas memorias, ut ſupra, manu mea in præſenti folio exaratas collationavi, & reſcontravi cum ſupradictis memoriis. Ideo in fidem me ſubſcripſi, ſignoque meo ſolito ſignavi hac die XXIX. *aprilis* M.DC.XXI. *ſtilo Piſano ad laudem omnipotentis Dei.*

Hoc notariale inſtrumentum reperitur modo in tabulario monaſterii noſtri ſancti Romualdi de Urbe.

Ex ſuperius relatis conſtat de ſanctitate Dominici, qui ut Beatus & Sanctus effertur in monumentis & paginis ejuſdem ſeculi, quo ad Deum tranſiit. Hinc etiam quoties præſenti decimo-tertio ſeculo nominatur hoſpitale Trovatellorum in publicis chartis, ſemper additur *beati* vel *ſancti Dominici* ex nomine ſui fundatoris. *Anno* M.CC.XXXIV. more Piſano *indictione* VI. *pridie kalendas junii Paleſe publicus nuntius Piſani communis mandato domini Dati judicis & aſſeſſoris domini Ugonis Lupi marchionis Soranie Dei gratia Piſani poteſtatis, miſit & induxit Guilielmoctum aurificem operarium opere ſancti Dominici de Burgo operario nomine pro ipſa opera recipientem in poſſeſſionem infraſcriptorum petiorum terre* &c. *Anno Dominice incarnationis* M.CC.LVII. *indictione* XIV.... *kalendas octobris*, Romano ſcilicet 1256. *Mainettus abbas monaſterii ſancti Michaelis de Burgo preſentia conſilio, & conſenſu ſuorum monachorum requiſitus a Rainerio copertoriario fratre penitentie quondam Menabovis procuratore, gubernatoro Trovatellorum ſancti Dominici ſancti Michaelis de Burgo procuratorio & rectorio nomine de ſupradictis Trovatellis dedit & tradidit jure libellario Boneſigue filio quondam Guilielmi de Lajano unum petium terre pro ſupraſcriptis Trovatellis ſancti Dominici, cujus venerabile corpus eſt in ecloſia & monaſterio ſupradicto* &c. Dominici imago exiſtit etiam in majori eccleſia Piſana, & in eccleſia ſancti Franciſci inter quinque Beatos urbis ad altare in eorum honorem erecto. Brachium ſancti Dominici publicæ venerationi exponitur in eccleſia ſanctimonialium ſanctæ Annæ.

Perſeveravit cultus beati Dominici uſque ad tempora noſtra, & perſeverat etiamnum. Anno 1512. ars & univerſitas Aromatariorum urbis Piſanæ pro fundo obtento in emphyteuſim a monaſterio ſancti Michaelis ad annuum canonem promiſerunt tres libras ceræ menſe aprili *pro conficiendo feſto ſancti Dominici*, cum pacto ut abbas & monachi teneantur *celebrare in dicto die ſancti Dominici unum officium cum Miſſa ſollemni* in dicta eccleſia, cum ſtatutis aliiſque conditionibus expoſitis in charta anteriori anni 1485. qua Simon olim Franciſci de Biblena abbas tunc præfati monaſterii fecit homines dictæ artis *patronos præfati altaris ſancti Dominici* ſiti in dicta eccleſia. Quæ omnia late patent ex autographo inſtrumento, quod legitur in [a] codice contractuum diverſorum tabularii ejuſdem monaſterii, quodque ad Appendicem amandamus poſtremo loco.

[a] Pag. 34.

Anno 1621. ſub abbate Auguſtino Cavallio viſum iterum, recognitum & translatum fuit ejus ſacrum corpus prope ſacrarium. Verum cum in icone altaris, præter ſanctum Dominicum, coloribus expreſſa fuiſſet etiam imago beati Michaelis eremitæ Camaldulenſis & auctoris coronæ Dominicæ, multoties appellatum fuit altare coronæ Domini. Demum cum etiam adjuncta fuerit effigies ſancti patris Romualdi, ab imagine potioris dignitatis nominatur hodie altare ſancti Romualdi.

Quod

Ann. Chr. 1218.

Quod mirari ſubit, in Trovatellorum hoſpitali, quod certe auctorem habet beatum Dominicum Vernagallium, nullus cultus, nullaque ipſius memoria habetur, ſed tantummodo celebratur feſtum ſancti Dominici Prædicatorum ordinis inſtitutoris menſe auguſto, eodem, ut putamus, æquivoci nominis errore, quo vidimus in eccleſia ſancti Dominici Loricati apud Suavicinium montem multo tempore pro die ſacra Dominico Loricato in veneratione habitam fuiſſe diem ſacram ſancto Dominico Prædicatorum fundatori; cum aliunde conſtet tum ex lapidea antiquiſſima inſcriptione, quam ſuperius attulimus, tum ex inſtrumentis ejuſdem ſeculi, quo vixit ſanctus Dominicus Vernagallius, ipſum, non Dominicum Guſmanium, hoſpitale erexiſſe, præſertim cum nullo monumento liqueat hunc poſtremum Piſis unquam fuiſſe, vel aliquod tempore vitæ ſuæ monaſterium conſtruxiſſe vel ædificaſſe in urbe Piſana pro ſui ordinis fratribus. Vernagalliorum inſigne erat Leo aureus in campo cæruleo. Ex hac familia modo Piſis extincta fuit Chriſtophorus Vernagalli præſectus operæ eccleſiæ Piſanæ ab anno 1470. ad 1495. quo obiit.

Ann. Chr. 1219.

XLIV. Præceptum Friderici II. pro monaſt. Vangaticienſ.

SUBLATO de medio menſe majo antecedentis anni Ottone IV. imperatore Fridericus II. pacifice Germaniæ, Siciliæ & Italiæ regnis potitus ſuerat, rexque Romanorum agnoſcebatur ab omnibus. Cum eſſet is apud Hagenovum hoc anno petitionibus Johannis abbatis Vangaticienſis Camaldulenſis congregationis, quem *religioſum & ſanctæ opinionis virum* appellat, annuens, & ob felicem memoriam Friderici avi ſui, monaſterium prædictum ſub ſua regali protectione ſuſcepit cum omnibus eccleſiis & bonis ipſius. Indulſit etiam, ut nulli reſpondere monachi tenerentur, niſi regi & ejus miſſo. Subſcripſerunt Gherardus Saltzburgenſis epiſcopus, Albertus Magdeburgenſis, Henricus Baſileenſis epiſcopi, Rodigerius marchio Montis-ferrati, Hermannus marchio de Baden, aliique. Datum *anno Dominice incarnationis* M. CC. XIX. *quinto kalendas aprilis indictione* VII. *regnante domino Friderico Romanorum rege ſemper auguſto & rege Sicilie anno* VII. per manus Conradi Mettenſis epiſcopi imperialis aulæ cancellarii, & vice Sifredi Moguntini archiepiſcopi & totius Alemanniæ archi-cancellarii. Privilegium edidere Muratorius & Silveſtrius; nos ex apographis Romualdi Blanci iterum edimus. Fridericus cum duorum eſſet annorum, rex Romanorum & Germaniæ declaratus ſuerat anno 1196. agente in primis Henrico VI. ejus patre. Verum epocha ejus imperii ſeu regni in noſtro privilegio ſumitur ab anno 1212. quo rurſus a principibus Germaniæ poſtulatus ſuit & electus rex contra Ottonem.

Laudatus Johannes abbas Vangaticienſis litem hoc tempore habebat pro campis Meliadini cum monaſterio ſanctæ Mariæ de Carceribus, pro qua definienda utrumque cœnobium in judices arbitros conſtituit Albertum Bellunenſem & Rolandum Varnerium, ut legitur in ms. Vangaticienſi hiſtoria [a] noſtri Seneſii.

[a] *Pag.* 54.

XLV. Aliud pro congregatione Camaldulenſi.

ANTE biduum eodem ex loco idem Fridericus gratioſo diplomate regiam ſuam tutelam conceſſerat Guidoni priori Camaldulenſi ejuſque congregationi, ſingillatim enumerans monaſteria omnia, quæ tunc diſciplinæ eremi Camaldulenſis parebant. Nominavit in civitate Arretina monaſterium ſancti Petri-minoris, ut ad annum 1209. etiam nominaverat Otto IV. imperator ejus prædeceſſor; ſed ipſum anno 1204. commutatum fuerat, traditumque cœnobio ſanctarum Floræ & Lucillæ. Mentionem quoque fecit poſſeſſionum, quas habebant Camaldulenſes in Broilo. Die XXII. novembris hujus anni Guido prior Camaldulenſis legi fecit privilegium

 Henrici

Ann. Chr. 1219.

Henrici VI. Romanorum imperatoris, qui eremo Camaldulenſi Broilum cum ſuis pertinentiis conceſſerat, & reſcriptum Friderici regis, quo mandabat Guelſo Arretino civi, ut ipſos Camaldulenſes in poſſeſſionem mitteret ejuſdem loci, quam ea ipſa die pacifice introierunt, exequente mandatum regium eodem Guelſo. Confirmavit pariter congregationi Camaldulenſi in Adrianenſe epiſcopatu monaſterium de Vangaticia cum eccleſiis ſuis; in epiſcopatu Tudertino monaſterium ſancti Antonii, & in Peruſino eccleſiam ſanctæ Trinitatis prope civitatem. Præcepto ſuo roboravit etiam idem rex exemptiones & indulta ſuperiorum imperatorum, & inter cetera, ut nullus poſſeſſiones eremi Camaldulenſis ſine prioris licentia, alias vero poſſeſſiones monaſteriorum ſine conſenſu prælati & conventus, vendere aut alienare præſumeret; ut nullius civitatis vel caſtri ſtatuta poſſent obſiſtere eremo & locis ſuis, etiamſi ea forent privilegiis imperialibus communita; præſcriptio niſi octuagenaria poſſet objici; paſcua habere pro animalibus, & ligna in alpibus cædere valerent Camaldulenſes ſine aliorum gravi jactura. Extat hujuſmodi privilegium [a] in tabulario Fontis-boni & in illo ſancti Mathiæ de Muriano.

a §. *Privilegia.* 41. *A.* 3. 110.

XLVI. Iterum confirmantur Camaldulenſes in monaſt. S. Andreæ de Candiculis.

Ex Viterbio, ubi ſe receperat Romanus pontiſex Honorius III. *propter Romanorum moleſtias* hoc anno *quinto kalendas novembris pontificatus* ſui *anno* IV. iterum mandavit Camaldulenſibus reformationem monaſterii ſancti Andreæ de Candiculis, commendans, quod laudabiliter eam inchoaſſent, ipſiſque præcipiens, ut honeſtas ibidem perſonas collocarent, quarum ope diſciplina monaſtica reſarciretur. Eadem die epiſcopo Florentino & archipresbytero ejuſdem eccleſiæ ſcripſit, priorem Camaldulenſem, cui idem monaſterium reformandum traditum fuerat, ſibi expoſuiſſe monachos nigros inde ejectos, & in alia monaſteria diſpergendos, auſu temerario ſe in idem monaſterium recepiſſe, ibique divina celebraſſe officia, & ex ipſo aſportaſſe libros, ornamenta, privilegia reſque alias dicti monaſterii. Mandavit itaque ipſis, quatenus excommunicationis ſententiam, quam propterea in monachos nigros tulerat cardinalis Oſtienſis apoſtolicus legatus, ſollemniter innovantes in ſeditioſos monachos, facerent eam inviolabiliter obſervari, donec reſtituerentur ablata, & monaſterium in pace ſineretur.

XLVII. Clariſſis traditur regula S. Benedicti.

a *T. II. p.* 107.

Circa hunc annum idem Ugolinus Oſtienſis epiſcopus & apoſtolicæ ſedis legatus monialibus Clariſſis regulam præſcripſit obſervandam ſancti Benedicti. Addit Jacobillius [a] eumdem cardinalem præter regulam conſtitutiones etiam tradidiſſe congregationis Camaldulenſis; idipſum aſſerit Tornamira in libro cui titulus: *Congregatio Caſinenſis*; an eas, quas Rodulphus prior IV. Camaldulenſis ſtatuerat? Quod liquet, & extra dubitationis eſt aleam, exploratum eſt moniales Clariſſas pluribus annis regulam Benedictinam profeſſas fuiſſe, cum in regeſto Gregorii IX. ad annos 1227. 1229. 1239. hæc verba legantur: *Abbatiſſis & monialibus incluſis ordinis ſancti Damiani ſub regula ſancti Benedicti*; quod confirmat Wadingus tum in tomo I. & II. ſuorum annalium, tum in Apologetici ſui de monachatu ſancti Franciſci Auguſtiniano defenſione, ubi ſectione VI. §. V. n. IX. hæc habet: „ Evidenter conſtat ſub illum annum 1238. univerſas Clariſſas ſub „ alterutra duarum vixiſſe regularum, vel ſub illa arctiori, quam ſan„ ctus Franciſcus ſanctæ Claræ & Damianiſſis tradidit, Minorum regulæ „ ſimillimam, vel ſub altera mitiori, quam concinnavit cardinalis Ugo„ linus ordinis protector, ab Innocentio IV. poſtea confirmata. In hac „ autem pro principali norma tradita eſt regula ſancti Benedicti, unde in „ omnibus privilegiis, quorum plurima exſcripſi ad finem tomi I. & II.

„ anna-

„ annalium Minorum, dicitur : Hic ordo inſtitutus ſecundum Deum & „ beati Benedicti regulam, atque inſtitutionem monialium incluſarum ſancti Damiani Aſſiſiatis. “ Falluntur autem ii qui autumant ſanctimoniales Damianiſſas profeſſas fuiſſe regulam ſancti Petri Damiani cardinalis, quam tradiderat ſuis Avellanenſibus. Appellantur enim *ordinis ſancti Damiani*, non a nomine Petri Damiani cardinalis & propagatoris Avellanitici inſtituti, ſed a monaſterio extructo Aſſiſii ſub titulo ſancti Damiani martyris. Ceterum Grandius noſter ex appellatione *monialium incluſarum* confirmat opinionem Jacobillii & Tornamiræ, iplas nimirum a cardinale Oſtienſi Ugolino conſtitutiones eremiticas Camaldulenſium recepiſſe, apud quos incluſorum & recluſorum nomina potiſſimum vigebant.

ANN. CHR. 1219.

EPISCOPUS Nucerinus factus Raynaldus, *eamdem morum gravitatem ac modeſtiam, quam ante inter monachos ſervaverat, in ea dignitate retinuit*, ut ſcribit auctor vetus ejus vitæ, quam, antiqua ferente traditione, conſcripſiſſe latino ſermone quidam famulus ejuſdem ſancti viri creditur. *Benignus erga vidues, pupillos atque orphanos, ac ſumma caritate peregrinos pauperesque complexus. Abſtinuit ab ſplendidis ædificiis & pecuniarum coacervatione; verum quidquid honeſtæ educationi ac veſtitui tum ſuo, tum clericorum ac reliquæ familiæ ſupererat, jubebat in pauperes erogari. Pauperculus quidam infans utroque orbus parente erat Nuceriæ omnium ſubſidio deſtitutus, ac magna oppreſſus neceſſitate. Quo intellecto vir Dei Raynaldus juſſit illum ad ſe afferri, atque in ædibus ſuis affectu paterno educari. Eumdem ætate aliquanto majorem voluit peram de collo geſtare, ac continue ad ſuam menſam accedere, docuitque eum tum a ſe, tum ab aliis convivis, clericis ac laicis, ſtipem emendicare his verbis: Date mihi pauperi eleemoſynam ob amorem Dei & virginis Deiparæ. Hoc Sanctus faciebat, ut perpetuo Chriſti memoria innovaretur. Severus in ſeipſum Raynaldus lectum ſibi a famulis ſtratum non admittebat, ſed totis ferme noctibus orationi intentus vigilabat, aut ſi ſomno opprimeretur, humi cubabat vel ſupra menſam; atque ita lectus, qua pridie fuerat arte compoſitus, proxima luce reperiebatur intactus. Imitabatur hac in re beatum Facundinum deceſſorem ſuum magna virum ſanctitate ac perfecta virtute eximium, ſolitum & lecti mollitiem declinare, ut nocturnis orationibus intenderet, & aſperam in ſolitudine vitam ducere, ubi libertate majori precibus vacaret.* Sanctus Facundinus fuerat epiſcopus Tadini antiquæ urbis prope Gualdum & Nuceriam, cujus maceriæ Nucerino tunc ſuberant epiſcopatui. *Efferveſcebat Raynaldus ardore divinæ juſtitiæ adverſus homines in peccatis obduratos. Nam cum benigno animo ac miſericordi ſuſciperet, quos peccatorum tæderet, contritos atque humiles effectos, ita jus cuique ſuum diſtribuens ſevere caſtigabat, quos animadvertebat e vitiorum cœno nolle emergere. Dum diœceſim inviſurus ſubditos obiret, emendationi morum ac correctioni clericorum ſerio incumbebat, & populos ſibi commiſſos ſumma cum fide gubernabat. Nefarii aliquot homines ædem ſancto Petro ſacram in territorio Gualdenſi ſacris libris atque ornamentis ſpoliarant, ac domos vicinas incenderant, cum vir Dei verſus parochiam ſanctæ Felicitatis iter faceret; qui mox convocato clero populoque impios illos ac ſceleratos anathematis vinculo obſtrinxit. A bonis piiſque hominibus, qui eum ut virum ſanctum ſuſcipiebant, unice amabatur, ab impiis vero & ſceleratis, quia morum noverant ſeverum correctorem, plurimum metuebatur.*

XLVIII. Virtutes Raynaldi ep. Nucerini.

Die duodecimo exeuntis menſis ſeptembris tempore domini Honorii pape, vertente controverſia inter Hermannum abbatem Vallis-caſtri & inter Albizonem Marci, qui petebat a monaſterio quartam partem Civitellæ,

Ann. Chr. 1219.

ſicut continetur in inſtrumento facto a domino Matthæo, eadem quarta pars Civitellæ adjudicata fuit Valle-caſtrenſi cœnobio, juxta definitionem factam a Bentivolo electo arbitro ab utraque parte. Nota dignum eſt in inſtrumento, quod damus in Appendice ex tabulario ſancti Blaſii de Fabriano, nominari inter finaitas ſeu confines caſtri Civitellæ *aquam, quæ vadit ſuper heremum;* ex quo intelligimus etiam ſeculo XIII. eremum ſemel fundatam a ſancto Romualdo prope cœnobium Valle-caſtrenſe perſeveraſſe, ſicut in aliis cœnobiis ab ipſo inſtitutis vel reformatis.

XLIX. Fundatio monaſterii Porcilienſis prope Paduam & de Compagno primo priore.

Eodem *anno milleſimo ducenteſimo nono decimo indictione* VII. *die decimaquarta intrante novembri* Paduæ in epiſcopali capella, coram aliquot canonicis Paduanis & coram Jordano priore monaſterii ſancti Benedicti aliiſque, Jordanus epiſcopus Paduanus Petro de Bonicis conceſſit lapidem primarium, pro religionis eccleſia ædificanda ad honorem ſanctæ Mariæ in loco dicto Porcilia in confinio Paduæ prope fluvium Medoacum, ſalvo tamen quod eadem eccleſia ſubeſſet epiſcopo Paduano, ſalvis etiam jure canonicorum in decimis, & jure eccleſiæ ſancti Thomæ de Arena. Hæc de ea eccleſia auctor anonymus in chronico Patavino editus a Muratorio inter ſcriptores rerum Italicarum [a]: *Incœpta fuit eccleſia ſanctæ Mariæ in Porcilia die* XIII. *intrante novembri tempore epiſcopi Jordani, & Petrus de Bonicis dedit primum lapidem.* In mantiſſa adjecta vetuſtiſſimo mſs. chronico monachi Paduani refertur [b] ædificatio eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Porcia ad annum 1214. Chartam hujus anni proferimus ex exemplo authentico monaſterii ſancti Michaelis de Muriano, cui temporis progreſſu cœnobium Porcilienſe fuit adjunctum, quod olim eremi Camaldulenſis diſciplinam ſectabatur, & de quo plura edemus in Annalibus.

a T. XIV. col. 1129.

b Ibid. col. 736.

Primus Porcilienſis monaſterii prior electus fuit Compagnus, qui poſtquam quadraginta & quinque annis regiminis locum tenuit, ſanctitate clarus ad Deum tranſiit anno 1264. beatique titulum & cultum obtinuit prius in eccleſia Porcilienſi, deinde ſolo æquatis eccleſia & monaſterio Porciliæ, in eccleſia ſancti Benedicti ſeu beati Antonii Peregrini, ad quam translatum fuit ejus ſacrum corpus poſt initia ſeculi decimi-ſexti. Ad inſtar beati Jordani conditoris monaſterii ſancti Benedicti de Patavio duplex virorum & mulierum cœnobium erexit in eo campo, quod extra portam Patavinam alluebatur aquis fluminis Medoaci, & inſuper ædificatis domibus & cultis vineis in eodem campo alteram congregationem inſtituit virorum ſimul & feminarum, cui nomen dabant tam conjugio adſtricti quam ſoluti, viduati quoque & adoleſcentuli; quem cœtum tertiariorum, ut vocant, appellare etiam nos poſſumus, quos in Appendice ad primum Annalium noſtrorum volumen ad quamdam converſorum claſſem revocavimus. Pro horum regimine ſtatuta quædam condidit, quæ ex pagina poſſeſſionis traditæ domorum & hortorum anno 1222. ex tabulario monaſterii ſancti Michaelis de Muriano [c] erant hujuſmodi: „ Quod tenerentur „ religioſe & caſte omnimode in vita & habitu vivere, & in eiſdem do„ mibus habitare; quod non deberent facere aliquod juramentum vel que„ rimoniam coram judice de aliquo homine, nec deberent operari ali„ quam artem vel facere forum, vel mutuum, vel pignorationem ter„ ræ, ſeu blavæ, vel vini vel olei per ſe, nec in ſocietate cum aliis „ ſine licentia prioris vel ejus ſucceſſoris; quod deberent claudere ſupra„ dictum campum ante & retro, & quod ipſi tenerentur unuſquiſque co„ ram ſe defendere ripam fluminis ad voluntatem prioris cum conſilio „ majoris partis habitatorum ejuſdem campi ſanctæ Mariæ; item ſi de „ propria voluntate vellent recedere, non petita licentia prioris, & ad-

c Capl. 34. 2.

„ moni-

„ moniti, poſt octo dies reverſi non fuerint, caderent ab omni jure,
„ & uſusfructus ipſorum libere reverteretur ad priorem ſanctæ Mariæ; Ann. Chr.
„ item, ſi quod abſit, aliquis vel aliqua habitantium ſuper campum in 1219.
„ fornicationem vel adulterium vel percuſſionem alterius, ſive in aliquod
„ famoſum vel mortale peccatum ceciderit, & correctus vel correcta a
„ priore & ad voluntatem ipſius non ſteterit, & non ſe emendaverit, poſt
„ primam & ſecundam correctionem ab omni jure ſuo decideret, & tunc
„ ipſe prior poſſet & deberet ipſum vel ipſam expellere de ſupradicto cam-
„ po ſub pœna librarum decem denariorum Venetorum. “ In alia inve-
ſtitura [a] domus in eodem campo facta anno 1264. cuidam feminæ olim [a] *Capſ. 34. n. 29.*
uxoratæ, & tunc viduæ, domus poſſeſſio ipſi traditur, *dummodo vivat*
honorifice in caſtitate. Ita præſcribitur in altera anni 1271. facta cuidam
viro cum uxore ſua & filiis. Appellatur in aliis paginis hujuſmodi con-
gregatio *Conventus Campeſe*, habitumque diſtinctum in his domibus defe-
rebant inhabitantes a viris & a mulieribus ſecularibus; quare profiteban-
tur, quando intra campum recipiebantur, *ſe velle vivere & mori in ha-*
bitu religionis ad eccleſiam ſanctæ Mariæ de Porcilia. Superiora profecto
ſtatuta, diſtinctio habitus, & promiſſiones in receptione habitus indicant
ſubjectionem eorum hominum & mulierum obedientiæ prioris Porcilien-
ſis, qui inſuper per ſe & per monachos ſuos eiſdem conſerebat ſacramen-
ta & ad divina officia vocabat. Sed de ea re, litibus & deciſionibus,
nec non de memorabilioribus ipſius loci rebus nonnulla ſuis annis.

Tam longi etiam regiminis tempore plures Compagno priori factæ fue-
re donationes, plura ipſi vendita bona, itaut brevi intervallo a ſui fun-
datione monaſterium Porcilienſe illuſtre evaſerit, & prima monachorum
alborum domus poſt illam ſancti Benedicti in urbe Patavina. Poſt trien-
nium, hoc eſt [b] *anno* M. CC. XXII. *indictione* XI. *die* X. *intrante octobri* Vvido [b] *Capſ. 30. 1.*
de Landriano Paduæ poteſtas, Bethleem judex, & Albertus de Magnano
procuratores communis Paduæ, præſentibus & conſentientibus Patavino de
Orſato, Baſilio Petro de Calderia, Adam & Vuertio judicibus, Bartho-
lomæo Macharuſſi, Menegacio de Burgo, Paulo de Vicoaggeris, Ruſo Vi-
taclini de Conrado, Adamato de Gumberzono, Quartarola & Vilielmino
Bonifacini officialibus communis Paduæ, Rugerio judice, Nigro milite,
Bartholomæo judice & pluribus notariis & de voluntate etiam Paduani
conſilii donaverunt eidem Compagno rivum aquæ ad molendina conſtruen-
da, ſuper quibus aqua & molendinis cum orta fuiſſet controverſia anno
1224. [c] inter ipſum priorem Compagnum, & inter Johannem priorem [c] *Ibid. n. 2.*
ſancti Gregorii factum fuit compromiſſum in Jordanum epiſcopum Padua-
num. In chronico Patavino apud Muratorium [d] Guido de Landriano ad- [d] *T. IV. An-*
notatur poteſtas Patavinus ſub anno ſequeoti. Præfectura tamen ipſius ſta- *tiq. col. 1129.*
tuenda eſt ad annum 1222. ex pagina noſtra, in qua indictio XI. mutata
fuerat menſe ſeptembri.

In catalogo ms. quem exaravit Petrus Bonamicus hiſtoricus & civis Ar-
retinus circa annum 1580. legitur ad hunc annum obitus beati Gregorii
Arretini Camaldulenſis eremitæ, de quo nil eſt, quod proferamus, præter
ſolum nomen.

Anno M. CC. XIX. *die quintadecima aprilis indictione* VII. *Chriſto au-*
ctore in locum Grimaldi prioris ſancti Benedicti de Vivo electus fuit Jo-
hannes, conſentiente Oderiſio abbate Argiani aliiſque monachis Vivenſi-
bus, qui obedientiam præſtitit Guidoni priori Camaldulenſi. Actum in
capitulo Camalduli Florentini in præſentia Viviani abbatis Morronenſis,
& Donati prioris Camalduli Florentiæ aliorumque monachorum hujus cœ-
nobii.

ANN. CHR. 1219.

nobii. Sub Johanne compoſita fuit controverſia quoad eccleſiam & monaſterium ſanctæ Muſtiolæ Senenſem epiſcopum inter & monachos Vivenſes, ut vidimus anno antecedenti.

Anno M. CC. XIX. ſed more Florentino, die decima ſebruarii indictione VIII. Johannes appellatus *camerlingus monaſterii de Camaldoli majore de l' Alpe* pro ſolvendo debito uſurario librarum M. CC. XCVI. Bernardo Calcagni accepit mutuo a Todino Dante quondam Jannis Malaſpina de Florentia libras CXVI. denariorum Piſanorum, reddendas intra annum ſub pœna dupli, obligatis omnibus bonis, quæ dictum monaſterium habebat in curte & caſtro de Romena. Conſenſerunt huic promiſſioni Guido Camaldulenſis prior, Johannes ſacriſta eremi, Henricus recluſus, Guido, Loterengus, Johannes Albertus, Simon eremitæ, Petrus cellerarius, Rainerius, Hieronymus, Johannes, Petrus, Dominicus, Bartholus, Ugo, Mannus eremitæ, Nicolaus, Placidus, Ericus, Creſcentius monachi, Johannes ſacriſta Fontis-boni, Benedictus, Accariſius monachi, Baſilius cellerarius, Andreas, Dignus & Felicianus monachi.

ANN. CHR. 1220.
L.
Diploma Friderici II. Martino abbati Claſſenſi.

FRIDERICUS Romanorum rex II. in caſtris prope Bononiam conſiſtens hoc *anno milleſimo ducenteſimo vigeſimo menſe octobris indictione* IX. mutata menſe ſeptembri *anno* ejus *Romani regni in Germania* VIII. *& in Sicilia* XXIII. Martinum abbatem ſancti Apollinaris in Claſſe ipſiuſque monaſterium ſub ſua regali protectione recepit, confirmans, ut omnes perſonæ in eodem cœnobio & in ejus pertinentiis reſidentes plena fruerentur libertate, nec ad publica opera ullo modo cogerentur, exemptæ ſorent a publicis collectis, exactionibus & hoſpitarionibus. Decrevit, ut ſi quando præſatus abbas aut ejus fratres, ſeu eorum homines convenirentur coram judicibus, ſive cauſam amitterent, ſive obtinerent, pro libra nonniſi duodecim denarios perſolverent, & inſra quadraginta dies eorum cauſæ deciderentur. Statuit, ut commune Cæſenæ, & homines dicti communis moleſtiam non afferrent poſſeſſionibus dicti monaſterii conſtitutis in curte Salæ & in curte caſtri Caſalicli, & curte caſtri Piſſatelli, immo dictas poſſeſſiones liberas & quietas dimitterent eidem monaſterio. Ita quoque commune Fani non moleſtaret prædia Claſſenſis cœnobii ſitas in Marchia in loco dicto Ravignana, & ſi quos homines dicti monaſterii præfatæ communitates recepiſſent, ipſos libere & quiete reſtituerent eidem cœnobio. Subſcripſere Fridericiano præcepto Bertholdus patriarcha Aquilejenſis, Siſridus Auguſtenſis, Ulricus Patavienſis epiſcopi, Ludovicus dux Bavariæ, comes Palatinus Rheni aliique. Proficiſcebatur rex Fridericus ex Bononia Romam verſus, ut coronam imperii obtineret, quam de manu Romani pontificis Honorii III. recepit una cum Conſtantia uxore die vigeſima-ſecunda novembris.

LI.
Alterum Gratiano abbati Burgenſi.

IDEM imperator ſeptem dies poſt ſuam coronationem monaſterium Burgi-ſancti-ſepulcri ſitum in comitatu Caſtelli, ipſiuſque abbatem Gratianum ſub tuitione Romani imperii admiſit, rata habens omnia privilegia & indulta a ſuis prædeceſſoribus eidem abbatiæ conceſſa, eccleſias quoque & bona omnia collata ipſi loco, & nominatim eccleſiam illam, quæ eſt juxta clauſtrum monaſterii & juxta plateam Burgi, & aquam illam regalem, quam habet in flumine Tiberis & maſſaritias de Caſaprati, res quoque & poſſeſſiones omnes Burgenſium, quas habent, vel acquiſierint voluntate prædicti abbatis. Item prædia ejuſdem monaſterii libera & abſoluta eſſe decrevit, quorum, cum fuerint injuſte occupata, poſt trinam requiſitionem liceret abbati & ejus ſucceſſoribus poſſeſſionem ingredi. Statuit,

tuit,

tuit, ut capitanei habitatores dicti Burgi eorumque maſnaderii de cetero non poſſent reædificare caſtella, quæ ſua voluntate deſtruxerunt, neque per ſe vel per alios contraire conventioni ab ipſis juramento firmatæ. Quæ omnia confirmavit & conceſſit dicto abbati, totamque juriſdictionem Burgi ejuſque pertinentiarum, quam de jure tenere debet; ut juſtitiam faceret per ſe vel per conſules, qui eligerentur conſenſu ejuſdem; nullaque eccleſiaſtica perſona vel ſecularis eccleſiam aut hoſpitale in Burgo vel ejus diſtrictu ſine licentia abbatis conſtrueret. Conſules vero Aretinæ & Caſtellanæ civitatum abbati, abbatiæ, & Burgenſibus adjutorium præſtarent, nullaſque moleſtias inſerrent. Præcepit demum, ne Burgum quis unquam extenderet vel creſcere faceret, niſi in allodium abbatiæ. Quæ omnia ſi quis fregerit, pœna librarum 1000. argenti puri mulctaretur, ſolvenda pro medietate cameræ imperiali, pro altera abbatiæ præfatæ. *Acta ſunt hec anno Dominice incarnationis* M. CC. XX. *decimotertio kalendas decembris indictione* IX. *regnante domino noſtro Frederico Dei gratia inviċtiſſimo Romanorum imperatore ſemper auguſto & rege Sicilie, anno Romani imperij ejus primo, regni autem Sicilie* XXIII. teſtibus iiſdem patriarcha & epiſcopis, & inſuper Alberto Tridentino electo, Bertholdo Brixienſi epiſcopo, Ludovico duce Bavariæ, comite Palatino Rheni, Guilielmo marchione Montis-ferrati, Azzone marchione Eſtenſi aliiſque, Conrado Mettenſi & Spirenſi epiſcopo & cancellario vice Colonienſis archiepiſcopi chartam roborante. Gratiano abbati Burgenſi locum ſecerat Petrus ejuſdem monaſterii abbas.

Ante biduum, *quinto* nimirum *kalendas decembris indictione* VIII. non mutata ſeptembri, literas dederat ex caſtris prope Sutrium in pede montis Roſi, redux ſcilicet ab Urbe, archiepiſcopis, epiſcopis, abbatibus, marchionibus, comitibus &c. quibus narrata ſui aſſumptione ad imperium, legatum ſuum in Italia plena poteſtate ſunctum conſtituit Conradum epiſcopum Mettenſem. Menſe decembri e caſtris apud Urbem aliud diploma dilargitus ſuit monaſterio ſancti Benedicti ſupra Padum & Azoni abbati, confirmans ipſi inter cetera monaſterium Sextenſe. Demum per hæc tempora etiam Amelrico abbati ſancti Severi in Claſſe privilegium indulſit confirmationis bonorum ejus monaſterii. Primum ex Claſſenſi tabulario, ſecundum ex authentico Fontis-boni, ex exemplis vero Claſſenſibus tertium, & quintum, quartum autem ex authentico monaſterii ſancti Pontiani de Luca integra damus in Appendice.

LII. Ugolinus Oſtienſis ep. & card. ſecedit in eremum.

Hoc anno, teſte Fortunio „ Ugolinus epiſcopus Oſtienſis & Velitrenſis „ ac S. R. E. cardinalis beato Franciſco Aſſiſiate comite, ad eremum „ Camaldulenſem ſe contulit, cellamque cum ſacello in capite eremi, „ quæ ad hanc diem celeberrima viſitur, ſibi ſtatuens, eremiticum con- „ victum vitæque auſteritatem incredibili animi ac corporis conſectari vo- „ luit conſtantia. Quam vitæ degendæ rationem (ſubdit idem hiſtoricus „ noſter) & ipſe quoque beatus Franciſcus per ſex menſes omnibus ſan- „ ctis operibus pollens ad ejus ſolatium inire non recuſavit. Quo tem- „ pore cellam ſuam notiſſimam habitavit, quæ ad hanc diem ex ejus „ nomine cella ſancti Franciſci nuncupatur. Et propter ſanctiſſimi viri „ memoriam a priore, ſeu majore patre ſacri loci incolitur. Poſt hæc „ vero gregis ſui ovile repetens ad Alverniæ montem profectus eſt, „ ubi ſtigmata vulnerum corporis Domini noſtri Jeſu-Chriſti cœlitus mi- „ rabiliter meruit accipere. “ Non diſſentit [a] Wadingus in Annalibus Minorum dicens: „ Franciſcus vero in ſuo receſſu ab Bononia vocatus & „ invitatus eſt a cardinale Hugolino, ut per aliquot dies ſecum ſecede-

[a] T. I. pag. 339

“ „ ret

ANN. CHR. 1220.

„ ret in eremum Camaldulenſem, & in religioſa illa ſolitudine ſupernarum rerum meditatione animum per varia diſtractum, & corpus multis attritum laboribus immenſoque diſſolutum itinere aliquantiſper refocillaret. Annuit libenter vir ſanctus, & ferme integro menſe, ut habent Marianus & Miglius, ad tanti viri ſolatium eremiticum convictum vitæque auſteritatem ſibi jam familiarem, incredibili animi & corporis conſectatus eſt voluptate. Auguſtinus Florentinus ejuſdem eremi monachus per ſex menſes ibi ſtetiſſe aſſerit: id porro non adeo probabile, ſaltem hoc anno, quo eum cum Ugolino ibidem fuiſſe ſcribunt communiter noſtri, atque ipſe indicat Auguſtinus. Namque, ex teſtimonio archidiaconi Spalatenſis, in feſto aſſumptionis virgineæ Bononiæ prædicaſſe conſtat, & ad feſtum ſancti Michaelis archangeli comitia iniit generalia ſui ordinis Aſſiſii. Porro cardinalis cellam cum ſacello in capite eremi, quæ ad hanc diem celeberrima viſitur, ſibi ſtatuit, & Franciſcus alteram proxime adjunctam illi, quam ſanctus Romualdus vivens inhabitaverat, quæ ad hanc diem notiſſima, ex ejus nomine cella ſancti Franciſci nuncupatur, & ab alio nullo, religionis ergo, incolitur, præterquam a priore ſeu majori patre illius eremi. “ Sed ſive per menſem, ſive per dimidium anni eremum Camaldulenſem inhabitaverit ſanctus Franciſcus, vel præſenti, vel alio anno, addunt Marianus & Miglius apud eumdem Wadingum „ illius regionis viros non ſolum ſollemne feſtum ibi indixiſſe ſancti patriarchæ, verum & ſtatutum condidiſſe, ut in toto ordine Camaldulenſi in ejus natali caneretur antiphona Minoribus aſſueta: *Salve ſancte pater &c.* “ Cella, in qua commoratus eſt ſanctus Franciſcus, licet ex quinque primis foret a ſancto parente Romualdo fundata, adhuc retinet ſancti Franciſci nomen, & vetuſtate pene collapſa, circiter annum 1508. in gratiam Juliani Laurentii de Medicis, qui eam incolere, atque eremitam agere propoſuerat, fuit in ampliorem formam reſtaurata, atque decreto capitulari anni 1527. in habitationem majoris eremi fuit deputata. Sed anno 1607. denuo reparata aureis ducentis nummis, quos Alexander Perettus cardinalis Montaltus in honorem ſancti Franciſci obtulit, ſtemmate & inſcriptione pii purpurati ornata fuit. Videbimus eumdem cardinalem Oſtienſem etiam anno 1223. in caſtro Socii, quod proximum eſt eremo Camaldulenſi, prædicationis officium exercuiſſe; atque propterea certum omnino non eſſe ipſum anno præſenti eam ſolitudinem incoluiſſe, & ad ſummum ad hos circiter annos revocandam eſſe cardinalis commorationem in eremo Camaldulenſi; niſi illud etiam dicamus longiorem hoc anno moram in ipſa traxiſſe Ugolinum, annis vero ſequentibus dilectam ſolitudinem ad breve tempus frequentius repetiiſſe.

LIII. De iis, quæ in ea eremo egit Ugolinus.

CETERUM „ commorans in Camaldulenſi eremo idem cardinalis ſacrum fecit, teſtimonio ejuſdem Fortunii, altare ſanctorum apoſtolorum Petri & Pauli, quod extra chorum templi fundatum fuerat, kalendis ſeptembris, oratorium pariter cellæ ſuæ Deiparæ Mariæ ſemper virgini ſacraverat XI. kalendas ſeptembris; centum dierum indulgentiam illud pie adeuntibus conceſſerat. Poſtea cum ædes ſacræ eremi, quam ſanctus pater Romualdus erexerat, vetuſtate collapſa inſtaurata & ampliata fuiſſet, & pari modo Fontis-boni baſilica, ipſe celeberrimo ritu pontificali ornatu indutus utramque ſacravit. Templum quidem ſacræ eremi in honorem ſancti Salvatoris & beatæ Mariæ virginis, necnon ſancti patris Romualdi, & poſtera die Fontis-boni delubrum Deo optimo maximo & beatis martyribus Donato & Hilariano, necnon ſanctis Floræ

„ &

„ & Lucillæ. Quibus acceſſit conſecratio aræ beati Thomæ apoſtoli extra „ delubrum poſitæ; quibus peractis incluſionem in ipſa ſua cella maxima „ alacritate arripuit. “ Ad calcem regulæ eremiticæ impreſſæ in monaſterio Fontis-boni, quæ ſignatur litera H. IV. & adſervatur in bibliotheca ejuſdem eremi, hæc leguntur. *Anno Domini* M. CC. XX. *undecimo kalendas ſeptembris dominus Ugolinus epiſcopus Hoſtienſis & Velesrenſis cardinalis, qui poſtea fuit papa Gregorius nonus, conſecravit cellam ſuam, quam fieri fecit in heremo ſupraſcripta, ad honorem præcelſę Dei genitricis Marię. Sequenti die conſecravit eccleſiam heremi denuo conſtructam ad honorem Chriſti veri Salvatoris, & beatiſſimæ virginis Mariæ, & beatiſſimi Romualdi confeſſoris. Alia die conſecravit eccleſiam de Fonte-bono ad honorem omnipotentis Dei, & beatorum martyrum Donati & Hilariani, & ſanctarum virginum Floræ & Lucillæ. Tranſacto itaque tempore, quando fecit moram in cella præfata fere per tres menſes, conſecravit altare ſancti Petri apoſtoli, quod eſt in eccleſia eremi præfatæ extra chorum die kalendis ſeptembris. Item paucis diebus tranſactis deſcendit ad Fontembonum, & conſecravit altare ſancti Thomæ, quod eſt exterius.* In necrologio parthenonis ſanctæ Chriſtinæ de Bononia ad diem XI. kalendas ſeptembris, qua refertur ſancti pontificis obitus, legitur. *Obiit bonæ memoriæ domnus Gregorius papa nonus, qui cellam ſuam in heremo conſecravit.*

Subdit deinde idem Fortunius, quid ei celebranti contigerit, & prædictionem pontificatus maximi ei factam a converſo miniſtrante his verbis: „ Vetuſtiſſima, inquit, ſacræ eremi conſuetudo fuit, ut eremitis, qui damnatis januis procul ab omni mortalium conſortio regi tantum ſeculorum in cella ſua militare ſtatuerint, unus conſtituatur miniſter, qui „ omnibus in neceſſitatibus eiſdem præſto inſerviat, præcipue vero ſi incluſus ſit ſacerdos, ſingulo quoque mane rei ſacræ faciendæ gratia ad „ ejus oratorium aſſiſtat, eique operam ſuam in ſacro miniſterio impendat. Per id tempus, quo cardinalis Ugolinus Camaldulenſem eremitam „ agebat, ſacra eremus Leonardum magna ſanctimonia virum alebat. „ Quem cum prior ac patres cardinali conſueta ſervitia impendere juſſiſſent, vir venerabilis tanta humilitate ac caritate ſe comparavit, ut „ cardinalis mirandum in modum ejus exemplo in ſancta conſuetudine „ proficere viſus ſit. Porro quadam die, dum pientiſſimus antiſtes rem „ divinam faceret, factum eſt divina providentia, ut Leonardus ſuper „ ejus caput in conſecratione corporis ac ſanguinis Chriſti columbam de „ cœlo deſcendere ac requieſcere viderit. Itaque ubi finis Miſſæ impoſitus eſt, Leonardus ad præſulis pedes maxima humilitate ſe provolvit, „ ipſumque non diutius in eremo manſurum, ſed ad gregis Chriſti paſtoralem curam promotum iri liberaliter prænunciavit. Cujus vaticinia „ talem finem mox ſurtita ſunt, ut paucis poſt diebus Ugolinus a pontifice ex eremo a pedibus Domini, licet omnino invitus, ad Marthæ „ miniſterium revocatus ſit, legatus ad Venetiarum ſenatum atque civitatem deſtinatus. Quo cum venerabilis vir ſe contuliſſet, opportunum „ auxilium ſurgenti ſancti Michaelis Muriani cœnobio præſtitit. “ Sed de ea re anno ſequenti.

Commorationem ſuam in eremo Camaldulenſi fatetur & ipſe Ugolinus jam creatus Romanus pontifex ſub nomine Gregorii IX. in epiſtola, qua anno 1227. notitiam dedit iiſdem Camaldulenſibus eremitis de ſua promotione ad Romanam cathedram. *Quia*, inquit, *importuna lippientis Liæ inſtantia nos frequenter a ſuavibus perſpicacis Rachelis amplexibus avellente, ipſi Deo precibus inſiſtere non poſſumus, ut oportet, vos qui ad*

 pedes

ANN. CHR. 1220.

LIV.

De Leonardo ſanctiſſimo eremita recluſo.

pedes ejus ſedetis jugiter cum Maria , & quibus AB OLIM NOS JUNXIMUS *bitumine caritatis, ſollicitandos duximus* &c.

Ex suprarelata narratione patere errorem , ſubdit idem hiſtoricus noſter , „ nonnullorum exiſtimantium Ugolinum Romanum pontificem ſa„ ctum fuiſſe, dum in ſacra eremo agerer, propter myſterium columbæ, „ & pari modo propter vaticinium beati Leonardi ; idem enim veritati „ apertiſſime adverſatur, cum ex ipſa Veneta legatione , tum ex his , „ quæ a ſcriptoribus ejus vitæ concordiſſime prodita ſunt . Porro beati „ Leonardi vaticinium nihil aliud includit, quam quod illum pontificem „ futurum prædixerit. “ Wadingus prædictionem pontificatus Ugolini tribuit ſancto Franciſco Tomo I. annalium , ſed in II. tomo tribuit Leonardo Camaldulenſi eremitæ. Utrumque verum erit. Ciacconius vero Leonardum facit unum ex ſanctis Franciſci ſociis , cum compertiſſimum ſit unum fuiſſe ex eremitis Camaldulenſibus . Abſcedente Ugolino, ſequitur Fortunius , beatus Leonardus inſtantiſſime petiit recludi in cella ejuſdem cardinalis, ubi poſtea feliciſſime ad Deum tranſivit , & ſequens elogium meruit, quod hic adnectimus:

BEATI. LEONARDI. EREMITAE. RECLVSI. OSSA HIC. SITA. SVNT. CVIVS. ANIMA. POST. LONGAM CARNIS. MACERATIONEM. VISA. EST. IN. SPHAERA IGNEA. CAELI. SECRETA. PENETRARE. ATQVE EREMI. CAMPANA. ABSQVE. MORTALIVM. OPE. PVLSARI AVDITA. EST. HIC. QVOQVE. PROPHETICO. SPIRITV REVERENDISSIMVM. HVGOLINVM. CARDINALEM IN. HAC. TVNC. CELLA. RECLVSVM. FVTVRVM. PAPAM PRAEDIXIT. QVOD. ITA. FACTVM. EST. ET. GREGORIVS VIIII. NVNCVPATVS.

In exemplo regulæ exiſtente in bibliotheca Fontis-boni ſignato H. IV. ad calcem hæc de Leonardo leguntur: *In illa theca, quæ eſt ſuper altare in oratorio cellæ domini papæ eremi Camaldulenſis ſunt oſſa corporis ſanctiſſimi Leonardi Camaldulenſis eremi eremitæ incluſi , cujus anima poſt longam in ipſa eremo macerationem carnis viſa eſt , ut fertur a quodam fide digno , qui tunc præſens erat , in ſphæra ignea cœli ſecreta penetrare , & etiam nullo homine pulſante audita eſt ejuſdem eremi campana pulſari , propter quod multum debent eremitæ ad ſerviendum Altiſſimo excitari , qui ſic ſuos remunerat ſervos . Amen.*

„ Apparet item , proſequitur idem hiſtoricus Camaldulenſis , erronea „ opinio Andreæ Mugnotii Hiſpani , qui in ſua deſcriptione ſitus ſacræ „ eremi Camaldulenſis falſa relatione deceptus , tum ſimiliter Silvani Ra„ ctii , qui ſcripſerunt in ſilva eremi adhuc affixam eſſe crucem ad rei „ memoriam in loco , ubi ipſe cardinalis legatis ac miniſtris curialibus „ obviam proceſſit , ne forte in eremo occaſionem conturbandæ quietis „ ac contemplationis patrum excitarent. “ Id enim verum fuit , ſubdit Fortunius , quatenus occurrit eis, non ut pontifex creatus , ſed uti cardinalis, dum ſummi patris mandata capeſſeret , Venetæ legationis munus ſuſcipiendo. Impegit in eumdem errorem etiam Ciacconius, electum Ugolinum exiſtimans Romanum antiſtitem , dum in eremo Camaldulenſi

moras

moras traheret . Ex his etiam patere concludit Fortunius ſufficiens reſ- ANN. CHR
ponſum contra illos, qui ipſum ſacram eremum incoluiſſe credere nolunt, 1220.
quia qui ejus geſta literis mandarunt , ea de re nullam mentionem fece-
re. „ Ridicula , inquit, conſequentia profecto. Siquidem in vitis pontifi-
„ cum, non cardinalatus & privati ſtatus geſta , ſed facinora in apoſto-
„ lica adminiſtratione cujuslibet pontificis ſatis ample & magnifice pro di-
„ gnitate celebrari ac poſteritati prodi conſuevere . Porro nullibi in vita
„ ipſius Gregorii IX. habetur mentio, quatenus is Veneta fuerit perſun-
„ ctus legatione , & tamen de ea magis liquet Venetiis , quam ignoret
„ nemo. Præterquamquod ex conſecrationis templi ſancti Michaelis Mu-
„ riani diplomate omnis tollitur dubietas &c. “

Fortunii narrationem non recipimus omni ex parte. Non enim explo-
ratum eſt Leonardum fuiſſe converſum Camaldulenſem . Legitur ad an-
num 1207. [a] in tabulario Fontis-boni Leonardus inter apertos , quos vo- a §. *Mandatum* 1. *A*. 3.53.
cabant , eremitas procuratorem una cum aliis eligens quemdam pro ere-
mo contra Anglarienſes . Anno 1215. [b] recenſetur inter fratres incluſos b *Inter chart. Buldr. monaſt.*
Camaldulenſes , qui ſimul cum ſociis ſuis elegit Urbanum priorem Ca-
malduli Florentini actorem litis inter eremum Buldronenſem , & inter
plebanum ſancti Stephani in Pane . Die vigeſima-quinta ſeptembris anni
1221. [c] Guido prior Camaldulenſis cum conſenſu fratrum ſuorum domno- c §. *Emptio* 279. *A*. 3. 23.
rum Leonardi, Viviani, Johannis, Alberti, Guidonis , Henrici , Loterin-
gi incluſorum , & Johannis operarii, Dominici cellerarii, Simonis , Rai-
nerii , Gerardi & Bartholi eremitarum, & aliorum fratrum Fontis-boni ,
vendidit Guidoni priori Camaldulenſis eremi Bononienſis terras eremo Ar-
retinæ donatas . Die etiam nona aprilis anni 1223. [d] Leonardus primus d §. *Mandatum* 2. *A*. 3. 46.
legitur inter eremitas recluſos , qui conſenſerunt electioni ſindici contra
homines curiæ Cagioli. Non itaque ex numero converſorum, ſed ex nu-
mero fuit monachorum Leonardus, ſicut etiam non abſcedente dumtaxat
Ugolino cardinale , recluſionem petiit . Ad annum 1227. non amplius
reperitur ipſius nomen , quo proinde anno facile jam ad Deum tranſierat,
In bibliotheca eremi Camaldulenſis invenimus exemplar epiſtolæ regi Hiſ-
paniarum ſcriptæ a quodam Leonardo Arretino ob importunas preces il-
lius familiarium, qui Leonardus alius non videtur , quam beatus hic ere-
mita, qui hoc tempore ſanctitate clarus & fama inculpatæ vitæ degebat
in eremo Camaldulenſi.

Certum quoque non eſt Ugolinum in eadem eremo commorantem commiſſionem legationis Venetæ a Romano pontifice accepiſſe. Venetiis enim, & quidem ut legatus apoſtolicus fuerat anno antecedenti, aliiſque annis , ut clarum fiet ex documentis, quæ afferemus anno ſequenti. Legatum enim apoſtolicum agebat & in Thuſcia, & in Æmilia, & in Veneta ditione, non præſenti tantummodo anno , ſed & annis præteritis, & ſequentibus. Demum, quæ narrat Fortunius, Leonardum ſuper caput cardinalis ſacrum facientis vidiſſe Spiritum-ſanctum in columbæ ſpecie , nullibi ſe legiſſe vel audiviſſe affirmat Petrus Delphinus in epiſtola ad Thomam eremitam ſive ad Paulum Juſtinianum de prædictis Delphinum conſulentem anno 1510.

IN tabulario monaſterii ſanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia LV.
habetur ſub hoc *anno* M. CC. XX. *tempore Honorii pape & Friderici im-* Lites aliquot monaſteriorum compoſitæ, aliaque ad plura cœnobia ſpectantia.
peratoris die quinta exeunte novembri indictione VIII. compromiſſum Al-
berti prioris eccleſiæ & monaſterii ſancti Proſperi de Faventia , & Ugo-
nis abbatis prædicti monaſterii in Rolandum Faventinum epiſcopum, qui
componeret omnes lites, diſcordias & controverſias , quæ inter ipſos eo-

Ann. Chr. 1220.

rumque monaſteria vigebant ſuper quantitate pecuniæ ſolvendæ a dicto abbate eidem priori pro medietate poſſeſſionis, in qua erant ædificata molendina extructa in Buſſetto. Debebat tamen epiſcopus judicare ante quindecim dies, quo termino elapſo licebat eidem abbati regreſſum habere ad abbatem ſancti Ambroſii de Racla, & ad ejus conjudices delegatos a Romano pontifice Honorio. Ex hac pagina convincitur Rolandum epiſcopum Faventinum ſaltem ad finem hujus anni perveniſſe, quem Ughellius [a] ſuccedente ei Alberto obiiſſe putavit anno antecedenti. Monaſterium ſancti Proſperi erat domicilium canonicorum. Abbatia autem ſancti Ambroſii de Racla vel Raucha, Rato, Rancio, appellata a Rubeo de Rancle, conſtituta erat in territorio Sarſinate.

a T. II. col. 500.

Alterius controverſiæ inter Bonum presbyterum & œconomum ſancti Victoris de Cluſis, & inter filios Ormanni mediator fuit in caſtro Cerreto Acto Camerinenſis epiſcopus, alter ab Attone, qui anno 1197. interfuit conſecrationi eccleſiæ Avellanenſis, cum inter utrumque Attonem Johannes Camerinenſis epiſcopus medius fuerit, ut obſervavimus ad annum 1210. Atto II. memoratur etiam in pagina monaſterii ſancti Blaſii de Fabriano ſub anno 1218.

Ex tabulario ejuſdem abbatiæ ſancti Blaſii Adam rector eccleſiæ ſancti Petri de Vipricellis obedientiam promiſit Hermanno abbati ſancti Victoris de Cluſis, cui monaſterio ſubjecta erat eadem eccleſia. Ex illo vero Fontis-boni [b] eamdem obedientiam & reverentiam ſpopondit abbati Vergaretano Ubaldus presbyter eccleſiæ ſancti Petri de Corzano, ſive in Bagno, talibus verbis utens in præſentia Ildebrandi prioris ſancti Hilarii de Balneo: „ Confiteor ego presbyter Ubaldus me vobis domno abbati de „ Vergareto obedientiam promiſiſſe & eam plene non ſervaſſe, & pro „ eo, quod inobediens fui vobis, nempe non parendo mandatis, nunc te„ nebam me excommunicatum. Volens itaque in præſenti, ſicut teneor, „ in omnibus ad omnia mandata veſtra revetti, juro ad ſancta evangelia „ vobis veſtriſque ſucceſſoribus parere, & deinceps tam in ſpiritualibus, „ quam in temporalibus in omnibus, ſicut ſubditus tenetur obedire ſuo „ prælato. “ Abbas autem ipſum Ubaldum ab excommunicatione, qua „ ipſum ligaverat, abſolvit & rurſus inveſtivit de eccleſia de Corzano. „ Actum in eccleſia ſancti Angeli de Vergareto. “ Sed de monaſterio Vergaretano ejuſque manualibus ſive ſubjectis eccleſiis plura ſeculo ſequenti, quo ea abbatia unita fuit eremo Camaldulenſi, licet antiquiſſimas origines habuerit ipſo vivente ſancto parente Romualdo, ut fuſius declaravimus tomo primo horum Annalium.

b §. Promiſſio 73. A. 3. 10.

Demum Guido prior Camaldulenſis die prima februarii [c] appellavit ab Alberto epiſcopo Foro-livienſe propter gravamina illata & inferenda eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Caſale, ſibi, monachis & benefactoribus dictæ eccleſiæ, occaſione ordinationis & diſpoſitionis, cum ipſa in ſpiritualibus & temporalibus ſubeſſet Romano pontifici, appellavitque ab omni interdicto & excommunicatione lata ab epiſcopo, ne prior Camaldulenſis monachum aliquem præficeret ei eccleſiæ. Impetrati fuere ex parte Alberti epiſcopi delegati apoſtolici Ægidius archidiaconus Popilienſis, & Bonus ejuſdem eccleſiæ canonicus; ſed Benedictus prior ſanctæ Mariæ de Caſale agens pro priore Camaldulenſi obluctatus fuit, ne deberent in ea cauſa procedere, donec cognoſceretur, an reſcriptum impetratum ad illos valeret, nec ne.

c §. Appellatio 5. A. 3. 15.

Cum monaſterium ſancti Savini Piſarum multas terras obtineret, quarum tamen notitiam non habebant monachi, quam e contra habebant qui-

quidam Piſani, Lucani & Volaterrani cives, mandavit Honorius priori ſancti Petri ad Vincula urbis Piſarum, ut eos moneret, quatenus manifeſtarent hæc terrarum loca, ne a poſſeſſione ejus monaſterii perirent. Datum Viterbii XIV. *kalendas maji pontificatus* ſui *anno* IV.

ANN. CHR. 1220.

Matthæo abbati Berardingorum [a] Rainerius Martinelli & Tancredus Cioncoli vendidere omnia ea, quæ ipſis debebantur ab eccleſia ſancti Johannis, & a canonica ſancti Petri de Cerreto.

[a] *Ind. contract. Abb. Berarding. n.* 293.

Johannis prioris Eremi-novæ mentio habetur in tabulario Fontis-boni juxta excerpta Baroncinii ſub hoc *anno die ſecunda februarii Friderico imperatore cum eccleſia Romana in diſcordia exiſtente*. Die autem *quintadecima ſeptembris indictione* VIII. *Honorio papa reſidente* Johannis prioris abbatiæ de Ravattola memoria ingeritur, de qua abbatia, præter nomen, nihil addere impræſentiarum poſſumus.

ANNA-

ANNALES CAMALDULENSES

LIBER TRIGESIMUS-OCTAVUS.

Ab anno CHRISTI M. CC. XXI. *ad annum* M. CC. XXX.

ANN. CHR. 1221.
I.
Privilegia imperialia conceſſa monaſteriis Fontis-avellanæ & S. Severi in Claſſe.

FRIDERICUS II. imperator Capuæ exiſtens, ut ſibi Neapolitanum & Siculum regnum firmaret, hoc *anno milleſimo ducenteſimo vigeſimo primo* , *octavo kalendas julii* , *anno regni ſive imperii primo indictione* IX. privilegium largitus fuit Avellanenſibus monachis, quo ad inſtar Henrici VI. imperatoris patris ſui ſpeciali patrocinio eremum Avellanenſem ditavit, vetans, ne a quoquam monachi dicti loci exactionibus moleſtarentur; ipſi per ſe regium ſodrum colligerent; homines pariter eorum a judicibus ſecularibus eſſent omnino exempti; patronis eccleſiarum mandavit, ut eccleſias eremo Avellanenſi ſubjectas defenderent; & potiſſimum inter monaſteria Avellanenſis juris nominavit hoſpitale apud Æſium cum univerſis pertinentiis ſuis, & cum omnibus, quæ dicti monachi obtinebant in tota Marchia; monaſterium ſanctæ Mariæ foris portam de Faventia, & quidquid habebant vel habituri erant in tota Romandiola; eccleſias ſancti Fortunati & ſancti Ægidii de Caſtello cum omnibus, quæ tenebant vel tenuerint in tota Thuſcia; monaſterium ſancti Andreæ de Inſula cum omnibus pertinentiis ſuis, quidquid etiam poſſidebant vel impoſterum poſſederint in toto ducatu Camerinenſi & Spoletano; demum monaſterium ſancti Nicolai de Cornu cum univerſis adjacentiis ſuis, & quidquid obtinebant vel obtenturi eſſent in toto Regno, atque ideo eccleſias & monaſteria omnia Avellanenſium comprehendens. Nobiles teſtes fuere Berardus Panormitanus archiepiſcopus, ducas Raynaldus, Henricus de Murro magiſter juſtitiarius, Richardus camerarius, Rofredus de Benevento & Petrus Urbi præfectus. Quod diploma damus ex archivo collegii Germanico-hungarici de Urbe, cui in dotem aſſignata fuere ante duo ſecula plurima bona ejuſdem monaſterii Avellanenſis, ubi extat exemplum hujus diplomatis confectum in capitulo monaſterii ſancti Nicolai de Cornu in Aprutio ſub *anno Domini* M. CC. LXXI. *die martis* XV. *ſeptembris indictione* XV. *regnante Carolo Dei gratia Siciliæ rege*, *du-*

catus

catus Apuliæ, principatus Capue, alme Urbis Senatore, Andegavenſis provincie & Forqualquerii, anno regni ejus VII. ex mandato prioris Raynaldi & fratrum ejuſdem monaſterii. ANN. CHR. 1221.

Conſtituerat idem imperator Conradum epiſcopum Metenſem & Spirenſem, imperialis quoque aulæ cancellarium, totius Italiæ legatum. Is Bononiæ exiſtens *anno* M. CC. XXI. *ſexto kalendas februarii indictione* IX. Rodulpho priori monaſterii ſancti Severi in Claſſe imperialem protectionem conceſſit, bona monaſterii ipſius & poſſeſſiones enumerans & confirmans. Teſtes adhibiti fuere Jacobus Taurinenſis, Henricus Bononienſis, Opizo Parmenſis, & Mainardus Imolenſis epiſcopi, Everardus de Lutra, Hermannus de Catena aliique; quod integrum exhibemus ex archivo Claſſenſis abbatiæ ſancti Apollinaris.

II. Donationes ſacræ eremo Camaldulenſi.

HOC *anno*, *reſidente Honorio papa* III. *& Friderico Romanorum imperatore die* IV. *kalendas ſeptembris indictione* IX. Ubertinus de Valenzano filius quondam Gualfreducii donavit Guidoni priori Camaldulenſi, quidquid habebat in caſtro Valenzani & in ejus curia, in caſtro Calbenzani, & in civitate Arretina & in toto epiſcopatu, tam in caſtris, quam in villis, & in abbatiis Saxi & Silvæ-mundæ, titulos quoque & jura, quæ obtinebat in eccleſias ſanctæ Mariæ de Valenzano extra caſtrum, & ſancti Nicolai intra caſtrum, ſancti Donati de Vegognano, ſancti Chriſtophori de Baſſano, ſanctæ Luciæ de Aquina, ſancti Andreæ de Bagnolo, ſanctæ Mariæ de Cambericiano, & in hoſpitale de Cerreto; ita ut hæc omnia jura ipſi Camaldulenſes acquirerent & impoſterum poſſiderent. Actum Soci. Idem VIII. *idus decembris* hujus anni in poſſeſſionem miſit Bernardum vicecomitem & Nicolaum vicepriorem Camaldulenſem totius portionis ad ſe ſpectantis ejuſdem caſtri & curtis de Valenzano, committens Griffolo de Raſena, ut clavem turris, quam hactenus pro ſe tenuerat, teneret deinceps pro Camaldulenſibus. Pariter poſſeſſionem ipſis tradidit plurium hominum ejuſdem loci, qui jurarunt ſe fideles futuros priori Camaldulenſi. Idem præſtitere alii homines juxta eccleſiam de Albagnolo. Et Nicolaus viceprior inveſtivit ſacerdotes eccleſiarum, quarum jus patronatus dilargitus fuerat Ubertinus, ita ut ipſi eas de cetero tenerent pro eccleſia Camaldulenſi. Eodem modo jurarunt homines de Vegognano, ut fuſius legitur in chartis tabularii Fontis-boni, quas proferimus in Appendice.

III. Ugolini card. literæ eremitis Camaldulenſibus pro die dedicationis templi.

UGOLINUS Oſtienſis & Velitrenſis epiſcopus & apoſtolicæ ſedis legatus interpellatus a Guidone priore Camaldulenſi, quid ab eremitis agendum foret de officio dedicationis eorum eccleſiæ, quod occurrebat in vigilia ſancti Bartholomæi, ſequenti epiſtola ipſum transferri poſſe docuit in diem octavam aſſumptionis beatæ Mariæ virginis. Scilicet ea die ante feſtum ſancti Bartholomæi eccleſiam Camaldulenſis eremi anno præterito conſecraverat. Scimus autem non conſueviſſe Camaldulenſes diebus jejunio addictis ſollemnitates Sanctorum, vel ſollemniora eccleſiæ officia celebrare: quare hæc eis reſpondit, verſatiſſimus in eorum inſtitutis cardinalis:

Dilecto in Chriſto fratri & amico kariſſimo .. Dei gratia priori & univerſis fratribus & heremitis Camaldulenſibus Hugolinus miſeratione divina Oſtienſis & Velletrenſis epiſcopus apoſtolicæ ſedis legatus ſalutem & ſinceræ caritatis affectum.

Literas veſtras benigne recepimus, & quæ continebant, intelleximus diligenter. Sane quia dicitis, quod anniverſarium Dedicationis eccleſiæ veſtræ heremi, videlicet propter beati Bartholomæi vigiliam, in qua ipſa conſecratio

Ann. Chr. 1221.

tio facta fuit, non poteſt ſolempnitate debita celebrari; vos, qui neceſſitates veſtras, quas noſcitis, ſi expedire videtis, poteſtis illam in octavam aſſumptionis glorioſæ virginis commutare, ita quod anniverſarium ipſum in eadem octava annis ſingulis celebretur. Epiſcopo vero Feſulano tranſmittimus ſcripta veſtra, ut a veſtra veſtrarumque eccleſiarum ceſſet injuria, & contra privilegia pontificum vobis indulta nullatenus venire præſumat. At quia non de noſtra virtute confidimus, veſtris adjuvari precibus inſtanter petimus apud Deum. Datum Bononiæ idus auguſti. Epiſcopus Feſulanus erat Ildebrandus, de cujus vexationibus ſuo loco.

IV. Idem card. conſecrat ecc. S. Michaelis de Muriano Venetiarum.

Antequam Bononiam ſe reciperet, in Venetiarum urbe ſubſtiterat idem cardinalis, ubi eccleſiam noſtram nuper ædificatam ſancti Michaelis de Muriano ſollemniter conſecraverat, ut fidem facit vetus monumentum, quod etiam refert Fortunius [a] ex antiquo membranaceo codice apud nos ſervato, in quo hæc leguntur:

a P. I. pag. 94.

Anno Domini M. CC. XXI. *decimo die exeunte menſe junii dominus Ugolinus Dei gratia Hoſtienſis & Velletrenſis cardinalis & apoſtolicæ ſedis legatus cum epiſcoporum, abbatum, priorum, plebanorum, clericorum multitudine, ſcilicet dominis Angelo patriarcha Gradenſi, archiepiſcopo Duran. epiſcopo Taurinenſi, epiſcopo Regino, epiſcopo Paduano, epiſcopo Triviſino, epiſcopo Caſtellano, epiſcopo Torcellano, epiſcopo Rainaldo Citenſi & cum omnibus aliis ſupradictis, domino Petro Ziano magnifico duce Venetorum, & turba copioſa hominum, & cum multitudine nobilium Venetorum, & turba multa mulierum cum maxima devotione, aſſociatis ſibi ſupradictis epiſcopis, benedixit, & honorifice conſecravit eccleſiam ſancti Michaelis de Murano, priore Laurentio præſidente. Omnes venientes, vel mittentes habent indulgentiam decem annorum & decem quadrageſimarum, & efficiuntur participes omnium bonorum, quæ fiunt per noſtrum ordinem univerſum, & durat a feſto ſancti Viti uſque ad feſtum ſancti Petri.*

Angelus patriarcha Gradenſis erar ex illuſtri familia Barroccia, epiſcopus Taurineoſis Jacobus, epiſcopus Reginus Nicolaus Maltraverſus, Paduanus Jordanos ex eadem Vicetina familia Maltraverſa; Tiſo autem Tarviſinam, & Marcus Nicolai Caſtellanam regebanr eccleſiam, ſicut Stephanus Natalis Torcel'anam. Raynaldus Citenſis Fortunio noſtro eſt Cenetenſis; ſed hoc tempore Cenetenſem eccleſiam regebat Albertus. Anne legendum Sythienſis, qui ſuppreſſo nomine aderat eo tempore Venetiis, & interfuit conſecrationi eccleſiæ ſancti Danielis? De epiſcopis Sithienſibus conſulatur benemeritus de eccleſiis Cretenſibus ampliſſimus Senator Flamminius Cornelius Cretæ Sacræ parte III. pagina 122. Raynaldus præceſſerit Marcum epiſcopum Sythienſem, quem memorat idem Cornelius ad annum 1225.

Pariter ſi fides adhibenda eſt tabellæ ſeu codici noſtro membranaceo, dicendum eſt Ugolinum cardinalem Oſtienſem pluries Venetam urbem conceſſiſſe; nam conſecratio eccleſiæ ſanctæ Juſtinæ de Venetiis peracta ab ipſo fuit anno 1219. ut teſtatur lapis antiquis characteribus notatus, & in eadem eccleſia exiſtens, relatus ab eodem Flamminio Cornelio io decadis tertiædecimæ parte poſteriori [b]. † *Domini curriculus annorum milenus, tunc kalendas junis quarto ducentenus erat, dempto attamen uno, & vicenus, quem ornavit dominus morum boneſtate Ugolinus dominus Hoſtienſis late & Veltrenſis, animi plenus ſoſpitate equidem epiſcopus, legatus beate ſedis apoſtolice, viri illuſtriſſimi ducis Petri Ziani vere rogantibus, uti ferunt ſani* &c. Eodem pariter anno 1219. conſecrationis munus impendit eccleſiæ ſancti Danielis ejuſdem urbis, fidem faciente altero veteri marmore,

b Pag. 200.

more,

ANN. CHR. 1221.

more, in quo legitur : *Anno Domini* M. CC. XIX. *indictione ſeptima die ſeptimo intrante februario, tempore Honorii pape regnante Frederico rege, exiſtente domno Alberto priore inferius dicte eccleſie, ad honorem Dei & ſancti Danielis prophete conſecrata eſt hec eccleſia a domno Ugbolino epiſcopo Hoſtienſi cardinali urbis Rome delegato a domino papa, cum quo &c.* quæ inſcriptio refertur ab eodem Cornelio decade ſexta ſuarum eccleſiarum Venetiarum [a]; niſi illud aſſeramus exſcriptorem monumenti noſtri pro anno M. CC. XIX. annum M. CC. XXI. ſuppoſuiſſe. Habemus etiam in anecdotis Brunatii [b] *anno* M. CC. XXII. *indictione* X. *die undecima exeunte februario* Albertum priorem Montis-ſilicis confeſſum fuiſſe ſe accepiſſe a Jordano epiſcopo Paduano *duo millia & octingentas & octuaginta ſeptem libras & dimidiam denariorum Venetorum, quas ei dare debebat pro ſe & univerſo clero Paduani diſtrictus, ex mandato domini Hugonis Dei gratia Hoſtienſis & Velletrenſis epiſcopi apoſtolice ſedis legati*. Ex his monumentis liquet contra Fortunium Hugolinum non antecedenti dumtaxat anno legatum pontificium deſtinatum fuiſſe ad Venetos ex Camaldulenſi ſolitudine, ſed pluribus annis idem officium exercuiſſe. Laurentio vero priori monaſterii ſancti Michaelis de Muriano locum fecerat Albertus, qui fuerat primus loci rector. Laurentii monumenta ſuperſunt in donatione [c] Andreæ Throni patricii Veneti ſacta anno ſequenti *indictione decima, vigeſima-ſecunda die junii*, vinearum & terrarum in urbe Juſtinopolitana, & in Patavino territorio, & ad annos 1223. & 1224. [d] in emptionibus bonorum prope eamdem urbem, quarum chartæ aſſervantur in tabulario ejuſdem monaſterii.

a *Pag.* 172.

b *Pag.* 1316.

c *Capſ.* 16. *n.* 3.

d *Capſ* 66. *n.* 4. 5.

V. Virtutes & miracula Raynaldi ep. Nucerini.

VIRTUTES Raynaldi epiſcopi Nucerini, illuſtria facta & miracula tempore paſtoralis ejus muneris deſcripſit auctor ipſius vitæ his verbis : *Quam eximia excelluerit humilitate oſtendit illuſtre factum, quando leproſum ſibi obvium, qui maximo omnibus horrori erat, oſculatus eſt, atque impertita benedictione, ſanitatem contulit. Poſt ſuum ex eremo Fontiravellanæ reditum nunquam ſede uſus eſt, ne quidem in templo, ſed exiguo ſcamno quopiam, quod vulgo tripodem appellabant. Elucebat magna in eo majeſtas, qua apoſtolis par habebatur, enata ex ſingulari ſancti Spiritus gratia, quæ ſub ſpecie ignis in ipſum, dum ſacrificium Miſſæ offerret, viſa eſt deſcendiſſe. Et illud legitur, quomodo dum beatus Raynaldus quadam vice ſolus in cubiculo eſſet, duo familiares ejus amici, qui illum foris expectabant, plures cum eo intra cubiculum colloquentes ſubito, neque abſque horrore ingenti audiverunt. Interrogatus ab iis, veritatem indicto ſilentio faſſus eſt, ad ſe veniſſe Deiparam Mariam, cum ſanctis Agnete & Thecla; nec ſolum illo die, ſed frequentius earum ſe viſitantium alloquio fruitum eſſe. Aſſeruit præterea ſanctos apoſtolos Petrum & Paulum a ſe ſæpius fuiſſe viſos.*

Vir fuit æquus & juſtitiæ tenax, qui ad prandium ab Frederico imperatore invitatus, oblatum ſibi primo loco vitrum ad bibendum, quod omnes ab eo porrigendum imperatori expectabant, presbytero ſuo tradidit, ratus non alium, qui poſt ſe deberet bibere, magis dignum menſæ aſſidere, nec debere presbytero regem aut certe alios regi vicinos anteponi. Simile factum legitur de Martino epiſcopo Turonenſi, cum invitatus fuit ad convivium anno 386. a Maximo imperatore, in quo pateram vini, non imperatori, ſed presbytero prope ſe aſſidenti porrexit.

Tanta fuit morum manſuetudine ac facilitate, ut quamvis ipſe ſummus in eccleſia ſua ſacerdos ſæpius a ſuis clericis offenderetur, nullos tamen officio moverit, neque illatam injuriam unquam ultus ſit. Nemo eum vidit

ANN. CHR. 1221.

aut mœſtitia dejectum, aut riſu elatum. Nihil præter pacem, pietatem & gaudium cordi infixum detinebat.

Idem quadam vice, ut preterea legitur, veſte piloſa ac nigro pallio indutus, aſino inſidens, iter agebat, cui aliquot equi occurrentes ac terrore quodam perculſi præcipites excuſſerunt equites. Hi graviter offenſi virum Dei dejecerunt in terram, ac proſtratum plagis, verberibuſque male exceperunt. Conticuit vir Dei, humeroſque illis obvertit. Varum illi ſe illuſos rati, quaſi hic doloris ſe expertem, nec verbera ſentire fingeret, in majorem agebantur rabiem. Cum poſtea cœptum iter vellent perſequi, ſubito eorum equi inſtar ſaxorum reddisi ſunt immoti, neque ullis potuerunt ſtimulis ac flagris ad inceſſum incitari, donac equites ad beatum Raynaldum reverſi, ſupplice ſque peccata confeſſi veniam impetrarunt, quibus benigno vultu ab eo dimiſſis, mox equi valde feliciter progreſſi ſunt.

Adeo orationi erat addictus, ut ne hora unquam, vel momentum elaberetur, quod non cenſeretur orationi aut meditationi impendi. In omnibus namque operibus mentem ſervabat orationi intentam, non aliter atque faber, quamvis ob virium debilitatem nonnunquam a tundendo ferro ceſſet, non illud tamen ab incude removet.

Severum atque aſperum vitæ genus amabat, ſolitus aut humi cubare, aut cilicio indutus lecto incumbere. Cum quodam tempore adverteret a clerico ſuo lectum multo ſtramine eſſe commodius compoſitum, tam inſolita lecti mollitie perterrefactus has delicias non admiſit; ſurgenſque ſtramen omne ſuſtulit, ac ſe in nudam humum projecit. Sub mediam dein noctem ſtramen illud injecto fraude dæmonis igne incenſum eſt; excitatuſque beatus Raynaldus fuga ſe eripere aliquandiu, ſed fruſtra conatus eſt, oppreſſus undique flammis ac veſtibus aduſtis ad ſolitum orationis perfugium advolavit, ſignoque crucis ſeſe muniens inter flammas permanſit illæſus, immo eas non ſenſit orationi intentus; accenderat namque cor ejus major ignis, adeo ut cum regio pſalte poſſet dicere: Et in meditatione mea exardeſcit ignis. Clerici flammarum ſtrepitu excitati accurrunt, ereptumque e medio incendio Beatum inveniunt illæſum, quem exuſtum verebantur.

Ob benignum erga peccatores affectum, quos ſcelerum pœnitebat, in ſinum pietatis excipiebat omnes. Admonitus aliquando, quod eos, qui in peccata ſua ſæpius eſſent relapſi, reciperet foveretque, reſpondit: Si tu, o miſer, deſineres homines perſequi, ac peccatorum propriorum dolore cruciareris, ego de bonitate Domini mei Jeſu-Chriſti confidens, ejus tibi miſericordiam adducerem.

Non minus comis erat & facilis erga pauperes. Hinc cum quadam die templum adiens pauperem nudum ſequentem conſpexiſſet, ut illi veſtis daretur, mandavit archidiacono, quo moram nectente ingreſſus ſanctus epiſcopus ſecrarium veſtem ſuam pauperi donavit, una præcipiens, ut quamprimum inde diſcederet. Admonitus dein ab archidiacono Beatus, ut ad ſtatum ſacrificium peragendum pergeret, reſpondit de ſe loquens: Nequit pauper progredi, donec veſtem acceperit. Cum archidiaconus, ſenſu horum verborum non intellecto, quod pallio ſuo adhuc Beatus tegeretur, neque interior nuditas appareret, occaſionem huic moræ dediſſe pauperem ignoraret, iterum ei dixit epiſcopus: Adferatur mihi veſtis, neque, que operiatur, pauperi deerit. Coactus itaque archidiaconus forum adire, argenteis nummis quinque penulam ſeu veſtem brevem vilemque emit, allatamque indignabundus ad ſancti paſtoris pedes abjecit. Hac ille ſecrete indutus, quamvis ad genua ſolum pertingeret, ejuſque manicæ cubitum vix tegerent, ad rem divinam faciendam perrexit; ſupra cujus celebrantis caput apparuit globus,

bus, & ne brachia in eucharistiæ elevatione conſpicerentur nuda, gracilia ac macilentia, ab angelis aurea argenteaque veſte contegi viſa ſunt, non linei induſii manicis, quibus antea ſolum tegebantur, auditaque de cælo vox eſt dicens: Hic implevit præceptum evangelicum, qui habens duas tunicas, unam dedit illi, qui non habebat. Sic debetis & vos facere. **Ann. Chr. 1221.**

Magna ejus virtus fuit in pellendis dæmoniis e corporibus tam beſtiarum, quam hominum. Vacca quædam a dæmone infeſta, huc illuc diſcurrendo multos feriebat, immo tota in rabiem acta in beatum epiſcopum ejuſque comitatum incurrit. Sublata is manu, ut ipſa in loco ſubſiſteret, vaccæ imperavit; qua mox plane immota conſiſtente dæmonem, qui ejus dorſo inſidebat, objurgavit, clamans: Diſcede hinc ab hac beſtia, & deſine innocens animal vexare. Abacto his verbis dæmone, vacca ad ſancti patris pedes ſe abjecit plane manſuefacta, ejuſque imperio ad ſtabulum reverſa eſt.

Subtile planeque divinum menti ejus acumen inerat, potiſſimum in dignoſcendis dæmonibus ſub quacumque etiam ſpecie latentibus. Aſſumebant namque imaginem, vultumque ſubinde Jovis aut Veneris, crebrius Mercurii, aſſerebantque ſe Jovem eſſe vel Bacchum aut Heben Deam juventutis. Cum quadam vice dæmon purpura ac diademate ornatus, calceis aureis indutus, blando ore vultuque hilari inſtar regis ſeſe oſtentaſſet beato Raynaldo, poſt mutuum utriuſque ſilentium aliquandiu ſervatum, tandem dixit: Raynalde, ego ſum Chriſtus tuus, quem prolapſus in terram adoras; ante omnes me volui tibi revelare. Conſternato biſce Raynaldo, ac vocem premente, denuo dixit dæmon: Quare dubitas credere, Raynalde, cum me videas Chriſtum eſſe? Tunc beatus Raynaldus a Spiritu-ſancto edoctus hæc oppoſuit: Dominus meus Jeſus-Chriſtus non prædixit ſe venturum purpura & diademate coruſcante veſtitum. Niſi Chriſtum videro ea veſte ac ſpecie, qua paſſus eſt, & niſi plagas ac vulnera, quæ in cruce ſuſtinuit, mibi oſtenderit, non credam. Ad quæ verba dæmon diſparuit, totumque templum teterrimo odore implevit.

VI. Lites Ravennates & Faventinæ.

LITEM moverat anno antecedenti monaſterio ſancti Petri ad Vincula ſuper eccleſia ſancti Victoris de Foſſolis ſubjecta eidem cœnobio, quam abbas ad ſolum proſtraverat, Simeon archiepiſcopus Ravennas, qui ex Cervienſi eccleſia tranſlatus poſt brevem duorum annorum Picinini ſedem, Hubaldo in Ravennate cathedra ſucceſſerat anno 1217. Impetrati [a] fuere ab abbate ejus monaſterii ad cauſam cognoſcendam judices ab Honorio delegati Guido & Petrus presbyter canonici Cæſenates, coram quibus lis acta fuit. Pronuntiatum fuit pro abbate, nam legimus apud Rubeum [b] „ Simeonem archiepiſcopum ſub præſenti anno confectis tabulis pollicitum „ fuiſſe Hugoni abbati ſancti Petri ad Vincula nihil ſe ab eo impoſterum, „ neque lapides, neque ligna repetiturum, quod in templo divi Victoris eſſet, ab eo, qui illum proxime anteceſſerat, abbate diruto; mi„ nari enim ruinam & deſertum jam eſſe, & in ſolitudinem redactum „ templum illud affirmabat, antequam ſolo æquaretur; ſeptemdecim propterea libras Ravennates Simeoni archiepiſcopo idem abbas numera„ vit. “

a Arch. Raven. H. 3264.

b Lib. VI. pag. 384.

Cum ſolerent canonici Faventini in aliquibus anni ſollemnioribus diebus procedere ad eccleſiam ſanctæ Mariæ foris portam, monachi vero aliquot comeſtibilia conſueſſent canonicis parare, & decimas inſuper præſtare aliquarum poſſeſſionum, quas monaſterium obtinebat in plebatibus canonicæ Faventinæ, a monachis denegabantur hæc, ut tunc vocabantur, charitativa ſubſidia; quare orta controverſia inter Jacobum ejuſdem monaſterii abbatem, & inter Albertum præpoſitum canonicæ, neque canoni-

Ann. Chr. 1221.

ci ad eccleſiam præſati monaſterii accedere juxta morem volebant. Controverſia compromiſſa fuit in Oddonem Cæſenatem epiſcopum, Bonumhominem canonicum Æſinum & in Martinum Faventinum canonicum, qui lata ſententia exemerunt monaſterium a præſatis ſolutionibus, & intuitu pietatis ac ſavore religionis a præſtatione etiam decimarum; canonicos vero obligarunt ad proceſſionum & viſitationum ſollemnium proſecutionem, mandantes tamen abbati monaſterii dicti, ut quamdam pecuniæ ſummam ſolveret canonicæ, & terras quaſdam eidem traderet perpetuo poſſidendas pro recompenſatione annuorum redditum. Integram ſententiam ab Honorio III. anno ſequenti apoſtolico diplomate firmatam affert Tonduccius [a] in hiſtoria Faventina. Albertus ex præpoſito evaſit hoc eodem anno epiſcopus Faventinus in locum Rolandi. Inter teſtes legitur Ægidius præpoſitus Foro-popilienſis, creatus & ipſe paulopoſt epiſcopus ſuæ urbis. Oddo vero a pluribus annis eccleſiam Cæſenatem adminiſtrabat, & vivebat etiam anno ſequenti.

[a] P. II. pag. 250.

VII. Aliæ inter Martinum ep. Arretinum & presbyteros converſos Camaldulenſes.

Tulit Martinus epiſcopus Arretinus die xxi. aprilis hujus anni ſententiam excommunicarionis in plebanum de Micciano, & in presbyteros de Alina, Soci, Mojonæ & Letarcle, qui erant converſi Camaldulenſes eremoque ſubjecti, eo quod nollent in ſynodo & in parata reſpondere epiſcopo; verum publice teſtatus fuerat, ſe occaſione hujus cenſuræ nullum velle intendere præjudicium juribus ejuſdem Camaldulenſis eremi. Eadem die Chriſtophorus præpoſitus Arretinus & Samſon vicarius Camaldulenſis electi arbitri tam ab eodem Martino epiſcopo, quam a Guidone priore Camaldulenſi ſuper lite plebis Micciani, & eccleſiæ ſancti Johannis de Anglario, eccleſiæ Caſtillionis, quæ olim erar in Monte-aureo, capellæ Viarii plebatus Micciani, & capellæ Letarcle plebatus ſancti Pauli, eccleſiæ Agnæ plebatus Bujani, eccleſiæ ſancti Viralis juxra Laurentianum, & eccleſiæ Mojonæ plebatus Partinæ, pronuntiarunt, quod plebanus Micciani pro ipſa plebe & pro capellis ſuis ad eremum Camaldulenſem omnino pertineret, & rectores eccleſiarum Letarcle, Alinæ, Mojonæ & aliarum reſponderenr epiſcopo Arretino in ſynodo, paratæ & capitulo, ita quod nomine paratæ & ſynodi non renerentur reſpondere in præſtatione ſervitiorum ultra quantitatem antiquam. Irem quod plebanus & capellani præfati contribuerent eidem epiſcopo pro omni collecta, quæ fieri contigerir occaſione conſecrationum epiſcoporum eccleſiæ Arrerinæ, & concilii Romanæ eccleſiæ, & eccleſiaſticarum earum rerum, pro quibus collecta generalis facta fuerit in eodem epiſcopatu; Jacobo notario. Hæc leguntur in excerptis Baroncinii [b].

[b] §. *Amiſſæ* 322. 323. *A.* 1. 123.

Superius nominatus Oddo epiſcopus Cæſenas, & Guido prior Camaldulenſis, & Ugutio prior Eremi-novæ & Juſtus rector eccleſiæ ſancti Petri de Rovereto diœceſis Cæſenatis ſimul convenerunt [c], ut dicta eccleſia ſeu hoſpitale ſancti Petri regeretur per monachos Camaldulenſes, cujus rector eligeretur a priore Eremi-novæ infra duos menſes, & electus infra quindecim dies ſe in conſpectum daret epiſcopi, acceptaque ab eo facultate adminiſtraret, & ſubjacerer correctioni prioris Camaldulenſis vel Eremi-novæ. Si autem intra ſpatium duorum menſium neglecta foret correctio, tunc hæc ſpectaret ad epiſcopum, qui rectorem viſitare fas haberet.

[c] §. *Conventio* *A.* 3. 22.

Vacante abbatia ſanctorum Juſti & Clementis urbis Volaterrarum per obitum Stephani abbatis, electus fuit v. *idus januarii* anni ſequentis ad ejus locum replendum Martinus camerarius cœnobii ſancti Savini diœceſis Piſarum, vices ſuas Lanfranco canonico Piſano & Baſilio abbati ſancti

Petri

ANN. CHR. 1221.

Petri de Cerreto committentibus tum Pagano epiſcopo Volaterrano, tum Guidone priore Camaldulenſe *pridie kalendas januarii* hujus anni indictione IX.

Conſtructum fuit hoc anno in diœceſi Patavina mooaſterium ſancti Johannis in Viridario, quod unum ex iis monaſteriis fuit, quæ diſciplinam & ſtatuta recepere novæ congregationis monachorum alborum ſancti Benedicti de Patavio. Id ſub Tripino priore actum aſſerit auctor chronici Patavini apud Muratorium in Antiquitatibus medii ævi [a]. Incolunt modo locum hunc canonici Lateranenſes.

a *T. IV. col.* 1129.

ANN. CHR. 1222.

VIII. De Gerardo ep. Anconitano.

OBSERVAT Wadingus [b] Petrum Rodulphum Toſſinianum in Seraphica hiſtoria ſub hoc anno aſſignare epiſcopum eccleſiæ Anconitanæ quemdam fratrem Ruffinum Lupatum Patavinum, alioſque affirmare epiſcopos ordinis ſancti Franciſci præſediſſe hoc tempore variis eccleſiis; animadvertit tamen neque etiamnum horum mentionem apud alios ſe invenire, & videri aliquantulum admiratione dignum, quod vivente ipſo humillimo inſtitutore, valde hujuſmodi ſuorum fratrum promotionibus adverſante, fratres ſuos ad epiſcopalem evectos dignitatem. Vera eſt Wadingi animadverſio præſertim quoad Ruffinum, cum his temporibus non Ruffinus Minorita, ſed Gerardus noſter ex vicario Martini prioris Camaldulenſis epiſcopus eſſet Anconitanus ſaltem ab anno 1216. ex chartis noſtris, & ab anno 1204. ut in addendis ad Italiam Ughellii legitur Tomo X. editionis Venetæ [c], cujus nomen legitur etiam ſub anno 1224. in pariete exteriori contiguo eccleſiæ ſancti Peregrini & ſanctæ Tereſiæ Anconæ, ut diſcimus ex relatione recognitionis ſacrorum corporum Ciriaci, Marcellini & Liberii doctiſſime elaborata [d] a Cl. V. Eduardo Corſinio congregationis ſcholarum piarum Generali præfecto, in qua ſequentem inſcriptionem profert.

b T. II. *pag* 54.

c *Col.* 207.

d *Pag.* 36

SVBTVS. LAPIDE. ISTO. CORPORA. SANCTORVM. INVENTA FVERE. ANNO. DOMINI. M. CC. XXIIII. TEMPORIBVS. HONORII PAPE. ET. DOMINI. FRIDERICI. IMPERATORIS. ET. DOMINI. G. ANCONITANI. EPISCOPI. DIE. II. INTRANTE. MENSE. MADIO INDICTIONE. XII. ANNO. DIE. DICTIS. IN. ECCLESIA. ISTA REQVIESCVNT. CORPORA. SANCTORVM. MARTYRVM. PELE GRINI. ERCVLANI. ATQVE. FLAVIANI.

Immo vivebat Gerardus & anno 1225. cum in brevi Gregorii IX. anni 1239. ſervato in archivo capitulari Anconæ nominetur *bone memorie G. Anconitanus epiſcopus*, qui numerum duodecim canonicorum ſtatuit in eccleſia Anconitana anno 1225. ut conſtat ex alio brevi Honorii III. confirmantis eodem anno M. CC. XXV. huoc numerum, *quem venerabilis frater noſter Anconitanus epiſcopus ſtatuit*. Quinimmo anno 1227. idem Gerardus ab eodem Honorio delegatus fuit X. *kalendas januarii pontificatus* ſui *anno* XL. ad componendas controverſias inter abbatem ſancti Paterniani ortas & inter commune Fani, quas reapſe compoſuit *anno Domini* M. CC. XXVII. *die jovis*, *que fuit* XIIII. *kalendas aprilis indictione* XV. ut legitur per extenſum [e] in appendice ad memorias Fanenſes Ammiani. An vero poſt mortem ſancti Franciſci, immo poſt annum 1227. Ruffinus per deceſſum Gerardi aſſumi potuerit ad regendam eccleſiam Anconitanam, non imus inficias, dummodo ad annum 1239. alius admittatur epiſcopus

e *Pag.* XXXIX.

An-

Ann. Chr. 1222.

Anconitanus Ughellio æque ignotus, Perſeval ſeu Referval nomine, cognitus nobis ex chartis Fontis-boni, ut ad eum annum dicemus.

IX. De Bonajuncta abb. Vangaticienſi & de Gratiano Burgenſi.

In locum Johannis abbatis Vangaticienſis [a] electus fuit hoc anno *die undecima aprilis* abbas dicti loci Bonajuncta ex monacho Fontis-boni, confirmatus inde a Guidone priore Camaldulenſi, & a Romano pontifice Honorio III. Extant in tabulario Camaldulenſi ſub *die* XX. *aprilis indictione* X. literæ datæ ex monaſterio ſanctæ Mariæ de Vangaticia in camera abbatis, in præſentia Johannis & Nicolai monachorum & aliorum, quibus Zeno, Nicolaus, Vielmus, Gerardus, Antonius, Amigetus, Januarius monachi, Raverinus, Oto, Gerardus, Ugolinus, Achilla converſi conſtituerunt fratrem Salvamondum converſum Camaldulenſem ſuum ſindicum ad ſignificandam domino papæ electionem ſactam de magiſtro Bonajuncta monacho Camaldulenſi in abbatem monaſterii memorati, ad implorandam confirmationem & conſecrationem illius, & ad contradicendum omnibus agere volentibus contra dictum monaſterium. Ego Bernardus notarius &c.

a §. *Electio* 7. *A.* 3. 33.

Porro „ Honorius, teſte Rubeo in hiſtoria Ravennate [b], dedit in man-
„ datis Simeoni Ravennati archiepiſcopo, ut ipſum electum in æde Ur-
„ ſiana conſecraret, quem etiam ſacramento, jure ac more ſuperiorum ar-
„ chiepiſcoporum, fidelem ſemper ſibi fore obligavit.

b *Lib. VI. pag.* 386.

„ Septimo idus maji, ſubdit Rubeus, idem archiepiſcopus in divi Apol-
„ linaris Claſſenſis baſilica, poſtquam e ſuperiore loco concionem habuit,
„ Ubertello Foro-popilienſi, Oddone Cæſenate & Ruſtico Cervienſe epi-
„ ſcopis inſpectantibus atque aſſentientibus, ſacris interdixit incolis caſtri
„ Montis-boarii, quod erat in diœceſi Foro-popilienſi. Cum enim caſtrum
„ illud a Gerardo archiepiſcopo Ravennate in Ravennatis eccleſiæ ſolo
„ extructum fuiſſet, idemque perpetuo, præterquam duobus jam annis,
„ ipſa eccleſia poſſediſſet, incolæ ejus poſſeſſionem Rogerio comiti ac fra-
„ tribus tradiderant. Eadem die, ſequitur, divi Valerii archiepiſcopi oſ-
„ ſa ex æde Claſſenſi ab ipſo Simeone, ſollemni indicta eorum epiſcopo-
„ rum ſupplicatione, Urſianam in ædem translata. “ Ea forte occaſione idem archiepiſcopus, ut legitur ad calcem paginæ Hubaldi archiepiſcopi Ravennatis, ob honorem & reverentiam beati Valerii archiepiſcopi Ravennæ, cujus ſacrum corpus mox tranſtulerat, unius anni additamento remiſſionem peccatorum capitalium omnibus advenientibus ad præfatam baſilicam Claſſenſem, vel ibidem vota ſua ſolventibus ore proprio ampliavit, ut monachi, qui ſacro depoſito orbabantur, indulgentiis amplioribus ditatam eorum ſaltem baſilicam agnoſcerent.

c §. *Privilegia* 52. *A.* 3. 37.

Die trigeſima-prima auguſti [c] Martinus epiſcopus Arretinus confirmavit Guilielmo abbati Pratalienſi recipienti pro monaſterio ſuo patronatum eccleſiæ ſancti Angeli de Camenza, ſecundum quod in inſtrumentis ejuſdem monaſterii continetur. Actum apud plebem Biblenæ manu Juliani notarii.

d §. *Viſitatio* 1. *A.* 3. 32.

Eodem *anno* [d] M. CC. XXII. *a nativitate*, hoc eſt initiis anni ſequentis communis, Guido prior Camaldulenſis præbabita viſitatione monaſterii Burgi-ſancti-ſepulcri, & ſimoniæ vitio infectum reperiens Gratianum ejuſdem loci abbatem, cupiens reformationem dicti monaſterii, ipſum, qui ſemper renuerat ad ſacerdotium promoveri, de fratrum eremi & Fontis-boni conſilio, ab illius abbatiæ adminiſtratione penitus removit, prohibens ipſi, ſub excommunicationis pœna, ne de cetero ſe intromitteret. Actum in Fonte-bono manu Juliani notarii. Raynaldi Colonienſis archiepiſcopi & legati imperialis decretum anni 1163. utpote ſchiſmatici, nihili fecit Guido prior, quo vetabatur depoſitio abbatum Burgenſium irre-

ANN. CHR. 1222.

quiſita imperatoris licentia, ſed ea auctoritate uſus fuit, qua utebatur in aliis monaſteriis ſibi ſubjectis, vel certe imperatoris facultate obtenta irregularem abbatem gradu dejecit.

. Idem prior conſecrata eccleſia ſancti Petri de Valliala, die duodecima ſeptembris hujus anni [a], ipſa dedicationis die eam dotavir, cedens preſbytero Rolando rectori ipſius quemdam hominem ſuum cum medietate omnium bonorum ipſius mobilium & immobilium. Ceſſio vel donatio bonorum die dedicationis alicujus eccleſiæ fiebat a patronis ad indicandum jus, quod in dedicatam eccleſiam obtinebanr.

a §. *Dotatio* 3. *A.* 3. 39.

X. De B. Juliana ſanctimoniale Gemmulenſe.

DESERUIT hoc anno Juliana patre Tolberto ex comitibus de Colle-alto, & matre Johanna progenita & in lucem edita anno 1186. monaſterium de Salarola ſupra collem agri Patavini erectum ſub titulo ſanctæ Margaritæ non procul ab Atheſtenſi oppido, quod monaſterium unum ex iis erat, quæ componebant congregationem monachorum & ſanctimonialium albi coloris ordinis ſancti Benedicti urbis Patavinæ & ejus territorii, ac ur militares effugeret incurſus, ad aliud monaſterium ſe contulit, quod dereliquerant monachi, in Gemmula altero ex Euganeis montibus, beatam Beatricem Eſtenſem nobiliſſimam virginem una cum aliis novem virginibus ſequuta, quæ omnes in deſerto aſperoque loco latitantes ſub directione Jordani prioris ſancti Benedicti de Patavio, & Alberti prioris Montis-vinearum de Monte-ſilice angelicam vitam in humana converſatione inſtituerant. Sed poſt quatuor annos in Gemmulenſi aſceterio exactos Venetias conceſſit Juliana, ibidemque in extrema ejus inſulæ parte, quæ Spinalonga tunc, nunc Judaica appellatur, novum monaſterium pro ſacris virginibus ſanctis epiſcopo & martyri Blaſio, & epiſcopo Cataldo excitavit, ac virtutibus & dono gratiarum illuſtris ad Deum evolavit kalendis ſeptembris anni 1262. ætatis ſuæ anno ſeptuageſimo-ſexto, ur ad eum annum dicemus. De Beatrice Eſtenſe omnia congeſſimus ad annum ipſius emortualem 1226.

ANN. CHR. 1223.

XI. Honorii III. literæ pro ſervandis juribus Camaldulenſibus.

HONORIUS Johanni epiſcopo Florentino & archidiacono ejuſdem eccleſiæ ac priori ſanctæ Mariæ ſupra portam Florentiæ mandavit hoc anno, ut ad examen revocarent querelas Guidonis prioris Camaldulenſis, qui conqueſtus fuerat apud apoſtolicam ſedem plebanos Biblenæ, Bujani & Partinæ, & alios clericos & laicos eremo Camaldulenſi injurias afferre. Datæ fuere literæ ex Laterano IV. *nonas maji pontificatus* ſui *anno* VII. Quas injurias inſerrent, dignoſcitur ex alia delegatione eiſdem epiſcopo & archidiacono antea facta a præſato Romano pontifice V. *kalendas februarii* hujus anni, qua ipſis mandaverat, ut cauſam audirent ejuſdem prioris aſſerentis bonæ memoriæ Emmonem, Conſtantinum aliosque Arretinos epiſcopos donaſſe eremo Camaldulenſi quamdam partem decimarum plebatuum Partinæ, Biblenæ & Bujani; Martinum pariter epiſcopum Arretinum tunc temporis viventem eamdem donationem ſuo diplomate confirmaſſe, & tamen præſati plebani, aliique clerici & laici diœceſis Arretinæ eas decimas detinebant, & inficiabantur ad eremum Camaldulenſem pertinere.

XII. Friderici II. imp. præceptum pro Camald. Aliæ res Camaldulenſes.

MENSE martio [b] hujus anni ex Faventina urbe Fridericus imperator eumdem Guidonem priorem & fratres eremi Camaldulenſis cum bonis & hominibus ſuis recepit ſub ſua imperiali protectione, confirmando eiſdem omnia ipſorum bona præſentia & futura. Sub pœna fidelitatis & gratiæ ſuæ amittendæ inhibuit univerſis, ne aliquis contra dictam ſuam tutelam præſumeret ipſos vel eorum bona, loca & homines vexationibus, procurationi-

b §. *Privilegia* 53. *A.* 3. 44.

ANN. CHR. 1223.

tionibus aliiſque gravaminibus moleſtare. Inſuper indixit nuntiis ſuis, ut ſine dilatione & difficultate iiſdem in quibuſlibet cauſis juſtitiam exhibere facerent, ſub pœna librarum viginti-quinque auri a contrafacientibus ſolvenda, media cameræ imperiali, & media injuriam paſſis. Ita in excerptis Baroncinii ex tabulario Fontis-boni.

Donationi Ubertini de Valenzano, de qua anno 1221. reluctabantur Albericus & Orlandinus incolæ ejuſdem caſtri, litemque moverant eremo Camaldulenſi. Honorius pontifex brevi ſuo dato *quarta die maji* hujus *anni pontificatus* ſui *anno* VII. [a] delegaverat in controverſiæ judices Chiani præpoſitum Florentinum & R.. priorem ſanctæ Mariæ-majoris, qui præfatos juxta formam juris citatos, neque comparentes excommunicationis pœna percelluere die vigeſima-prima auguſti, rogantes etiam Martinum epiſcopum Arretinum, ut eos ſimili cenſura mulctari faceret in eccleſiis, ubi habitare noſcuntur. Florentiæ, manu Bonizi notarii.

a §. *Mutila* 28. *A.* 3. 2.

Die octava maji [b] Johannes epiſcopus Caſtellanus cum conſenſu Junctæ præpoſiti canonicæ ſancti Floridi & canonicorum ejuſdem eccleſiæ, & Jacobus archipreſbyter plebis Soaræ dederunt pro allodio & jure permutationis Johanni camerario Camaldulenſi aquæductum per campum dictæ plebis, permutationem [c] comprobantibus Guidone archidiacono Caſtellano & Orlando nobili de Carciano electis arbitris inter epiſcopum & archipreſbyterum, & inter Guidonem priorem Camaldulenſem, qui aquæductus inſerviret molendinis eccleſiæ Camaldulenſis ſancti Petri de Valliala, in quam patronatum obtinebat eccleſia Caſtellana. Guido prior e contra quaſdam terras tradidit. De Johanne epiſcopo Caſtellano hæc tantum habet Ughellius [d] „ Johannes ſucceſſit Rollando anno 1210. Corteſanus „ ſucceſſit Johanni anno 1226. “ De Johanne verba fecimus etiam ad annum 1215. immo & initiis anni 1209. De Juncta vero præpoſito in necrologio canonicæ ſancti Floridi edito a Sebaſtiano Donati [e] ad annum 1237. legitur: *Obiit bonæ memoriæ magiſter Bonajuncta hujus eccleſiæ præpoſitus*. Eidem delegatum fuiſſe examen teſtium in cauſa libertatis eremi, alibi vidimus.

b §. *Permutatio* 34. *A.*

c §. *Sententia* 21. *A.* 3. 49.

d T. *Lev.* 1321.

e *Pag.* 243.

XIII. Conſecratio eccleſiæ S. Petri de Luco.

CONSECRATA fuit hoc anno [f] die octava ſeptembris, rogantibus Guidone priore Camaldulenſi & Franca abbatiſſa, eccleſia parthenonis ſancti Petri de Luco a Simeone Ravennate archiepiſcopo & a Johanne epiſcopo Florentino, qui indulgentiam omnibus pœnitentibus illuc advenientibus conceſſerunt ab ea die ad medietatem menſis octobris annorum duorum & octuaginta dierum, & per ſingulos annos ad prædictam eccleſiam accedentibus a feſto nativitatis beatæ Mariæ virginis, qua die conſecratio peracta eſt, ad quindecim dies ſequentes indulgentiam dilargiti fuere octuaginta dierum. In præfata conſecratione idem prior palam aſſeruit ſe & eremum Camaldulenſem dumtaxat jus habere & libertatem patronatus ejuſdem eccleſiæ, non alios; proinde nomine dotis donavit dicto monaſterio planetam æſtimationis triginta librarum. Die vero ſequenti eadem abbatiſſa cum ſororibus ſuis profeſſa fuit jura ſpiritualia & temporalia, ac patronatum memoratæ eccleſiæ & monaſterii pertinere pleno jure ad dictam eremum Camaldulenſem; manu Cambii notarii.

f §. *Dotatio* *A.* 3. 60.

XIV. Monumenta monaſteriorum Camaldulenſium & Avellanenſium.

EODEM anno *indictione undecima* XII. *kalendas ſeptembris tempore Honorii papæ & Frederici imperatoris* Petrus filius Lignarii tradidit quaſdam terras Nicolao monacho Camaldulenſi recipienti vice Camaldulenſis eremi, & danti *pro benedictione* quamdam pecuniæ ſummam. Actum ante eccleſiam de Raginopoli, aſſenſum præbente Agnete uxore Aginolfi comitis palatini. *Sexto* autem *kalendas ejuſdem menſis* eamdem conceſſionem

con-

confirmavit idem Aginolſus comes apud caſtrum de Soci, *domino Ugolino de Oſtia cardinale tunc ibidem predicante*. Non poterat nimirum avelli Ugolinus a ſocietate Camaldulenſium eremitarum, quibuſcum vixerat antecedenti tempore. Hoc eodem anno interſuit idem Ugolinus cardinalis capitulo generali in monaſterio Vallis-umbroſæ parum remoto ab eremo Camaldulenſi, in quo editæ fuere conſtitutiones Benigni abbatis, ut legitur apud Lamium in Deliciis eruditorum anni 1737.[a]

ANN. CHR. 1223.

a *Pag.* 239.

Die quinta ſeptembris Martinus abbas ſancti Apollinaris in Claſſe cum Paulo ſindico nomine ſui monaſterii promiſit Henrichetto vicecomiti Ariminenſi, & poteſtati caſtri Longiani ſe ſubjecturum impoſterum omnes homines & colonos ſui cœnobii habitantes in dicto caſtro, in cauſis tam civilibus, quam criminalibus foro ſeculari ipſius poteſtatis & conſulum Ariminenſium, non obſtante quocumque privilegio clericali, ut ſcribit Cæſar Clementinius in hiſtoria Ariminenſi[b].

b *Pag.* 385.

Canonici eccleſiæ Fanenſis cum comperiſſent Riccardum ipſorum epiſcopum obtuliſſe, & dono dediſſe plebem & eccleſiam ſancti Cæſarei poſitam in curte Cucurani cum ſuis pertinentiis Rainerio Bartoli Bonelli rectori eccleſiæ ſancti Salvatoris ejuſdem urbis recipienti nomine eccleſiæ Fontis-avellanæ, cui etiam hæc ſancti Salvatoris erat ſubjecta, viva voce appellarunt ab hujuſmodi conceſſione hoc *anno* M.CC.XXIII. *die ſeptimo intrantis menſis martii indictione* XI. ut legitur in charta capituli eorumdem Fanenſium canonicorum, quam profert Ammianus[c] in ſuis memoriis Fanenſibus. Qui etiam legens apud Rubeum[d] ad annum 1223. Albertum quemdam Faneſtris eccleſiæ fuiſſe epiſcopum, Riccardum epiſcopum, de quo plura diximus ad annum 1218. diſtinguit ab alio Riccardo itidem epiſcopo, cujus monumenta habentur in eccleſia Fanenſi ad hunc & ſequentes annos[e], mediumque inter ipſos locat Albertum ex ejuſdem Rubei auctoritate.

c *Pag.* 37.

d *Lib. VI. pag.* 387.

e *P. I pag* 186

Obiit hoc anno Tranſmundus II. epiſcopus Senogallienſis, qui eam eccleſiam rexerat ab anno 1203. Ad diem XXVII. novembris legitur in necrologio Avellanenſi: *Obiit Tranſmundus epiſcopus Senogallienſis monachus noſtræ congregationis*. Jacobillius[f] pariter ſcribit Raynaldum monachum itidem Avellanenſem creatum fuiſſe ab Honorio III. epiſcopum Firmanum, defunctum vero anno 1227. ſuccedente Philippo. De Rainaldo Firmano in eodem necrologio ſub die ſecunda junii habetur: *Obiit domnus Rainaldus epiſcopus monachus noſtræ congregationis*.

f *T. III. pag.* 347. 349.

XV. Publicatio indulgentiæ & conſecratio eccleſiæ Portiunculæ.

ALTER inſignior Raynaldus epiſcopus Nucerinus ea tempeſtate epiſcopatum geſſit, ſcribit auctor ejus vitæ, *qua ſanctus Franciſcus verus Chriſti imitator & legis evangelicæ profeſſor, dum pœnitentiam & viam æternæ ſalutis inſtituto vitæ ſuæ annunciaret, multos ad ſuave Chriſti jugum amplectendum adducebat, ſtellæque inſtar relucens, Chriſtianos quoſcumque religioſos æque ac laicos verbo ac exemplo colluſtrabat, cui etiam tum ſeraphinus apparens ſacra ſtigmata impreſſit*. Impreſſio ſacrorum ſtigmatum in corpore beati Franciſci ſtatuitur a Wadingo[g] ad annum 1224. Pariter Raynaldus unus fuit ex ſeptem epiſcopis, qui indulgentiam Portiunculæ promulgarunt. Porro publicationem indulgentiæ Portiunculæ ad annum 1223. retrahit idem[h] Wadingus; quare emendandi ſunt Ughellius, Jacobillius & quotquot ſanctum epiſcopum Nucerinum Raynaldum obiiſſe anno 1222. ſcripſerunt; cujus obitum rectius ad annum 1225. ſtatuemus. Inter ſeptem epiſcopos, quos adhibuit ſanctus Franciſcus pro indulgentia prædicanda, & pro conſecratione eccleſiæ, fuit etiam Vilanus epiſcopus Eugubinus, alter ſancti viri amiciſſimus & ſtudioſiſſimus.

g *T. II. pag.* 88

h *Ibid pag.* 56

ANN. CHR. 1223.

Hoc ſiquidem anno in mandatis accepere ab Honorio III. epiſcopi Nucerinus, Eugubinus, Peruſinus, Tudertinus, Spoletanus, Fulginas & Aſſiſienſis, ut ad kalendas auguſti ad ædem Portiunculæ convenirent, & ſolemniter indulgentiam promulgarent. Quæ contigere in hac publicatione, fuſe leguntur apud eumdem Wadingum, ut etiam conſecratio ejuſdem eccleſiæ Portiunculæ, qui inſuper addit [a] eoſdem epiſcopos die nona auguſti ad preces viri Dei Franciſci & ſanctæ Claræ conſecraſſe. etiam eccleſiam ſancti Damiani.

a Pag. 62.

Johannes ſacriſta eremi Camaldulenſis mandato Guidonis prioris, in capitulo monachorum ſancti Michaelis de burgo Piſarum, coram Urbano abbate ſancti Savini, Philippo abbate ſancti Zenonis, & Orlando priore ſancti Frigdiani, præſentibus etiam patronis ejuſdem monaſterii, qui de familia Balduvinaſcorum appellantur, elegit in abbatem dicti cœnobii ſancti Michaelis Henricum monachum & monaſterii camerarium. Ex pervetuſto codice membranaceo ipſius monaſterii integram damus in Appendice electionis & poſſeſſionis ſuſceptæ formam.

Johannem abbatem de Saxo, & Ugguccionem abbatem Inſulanum profert charta [b] tabularii Fontis-boni ſub præſenti anno.

b §. Mutilæ 27. A. 3. 11.

ANN. CHR. 1224.

XVI. Honorii III. privilegium pro monaſt. Fontis-avellanæ.

ALTERUM *anno* M. CC. XXIV. *pontificatus* ſui *anno octavo* III. *idus maji indictione* XII. privilegium conceſſit Honorius papa ex Laterano, per manum magiſtri Guidonis domini papæ notarii, priori eremi Avellanenſis, quo ad inſtar Gregorii VII. papæ felicis recordationis, donavit apoſtolica protectione monaſterium Fontis-avellanæ cum omnibus aliis eccleſiis & poſſeſſionibus ipſi ſubjectis, ſubſcribentibus duodecim S. R. E. cardinalibus. Jacobum loci priorem hoc anno facit Jacobillius [c], qui vixerit uſque ad annum 1234. Errore tamen arbitratur ipſum ſuffectum fuiſſe in locum Nicolai defuncti eodem anno juxta ipſum, qui viginti-duobus annis præſederit. Nomen enim Nicolai in paginis Avellanenſibus notatur ab anno 1202. ad 1207. quo nomen apparet Johannis. Ad annum 1218. nomina leguntur Raynaldi primum, inde Petri ejus ſucceſſoris uſque ad annum præſentem 1224. Inde nomen Liberii ſeu Tiberii hoc anno, & ad annum 1228. nomen Jacobi prioris, appellati *majoris*. Neque tamen Jacobus monaſterio præfuit uſque ad annum 1234. Guidonis enim nomine ſignatæ viſuntur chartæ ad annum 1231. & Fortis prioris ad annum 1234. Alibi proſequemur ſeriem eorumdem priorum. In veteri ejus loci necrologio ad diem XXX. auguſti habetur: *Obiit domnus Jacobus prior eremi ſanctæ Crucis monachus noſter*: quare ſuperius Honorii privilegium non Jacobo, ut vult Jacobillius, ſed vel Petro, vel Tiberio conceſſum fuit.

c T. III. pag. 51.

XVII. Aliæ ipſius bullæ ad hunc annum ſpectantes.

IDEM Romanus pontifex epiſcopis Arretino, Florentino, Feſulano & Caſtellano, omnibuſque aliis prælatis per eas diœceſes conſtitutis ſcripſit, quatenus excommunicationis pœna ferirent invaſores bonorum Camaldulenſium, vel detentores earum rerum, quæ ipſis ex legatis & teſtamentis relictæ erant, ſi laici forent, ab officio vero & beneficio ſuſpenderent, ſi clerici aut canonici regulares vel monachi eſſent; hujuſmodi autem excommunicati & ſuſpenſi mitterentur cum diœceſani epiſcopi literis ad apoſtolicam ſedem, ſi beneficium abſolutionis vellent obtinere, Datum Laterani VI. *kalendas maji pontificatus* ſui *anno* VIII.

Pariter *ſecundo idus maji* epiſcopo Arretino & archidiacono ejuſdem eccleſiæ demandavit examen querelæ Camaldulenſium contra vicecomitem de Campilio, alioſque clericos & laicos homines Senenſis & Cluſinæ civitatum,

tatum, qui graves eis inferebant injurias, dum intenti per hæc tempora erant reformationi monaſterii de Vivo.

Iterum ex Laterano *idibus maji* hujus anni commiſit epiſcopo & archidiacono eccleſiæ Florentinæ cognitionem cauſæ inter priorem Camaldulenſem, & inter plebanos Partinæ, Biblenæ & Bujani, de qua jam diximus anno antecedenti.

Eadem ſimiliter die priori & conventui Camaldulenſi dedit literas, ut obviarent abuſui, quo aliqui prælati depoſiti, vel coerciti pœnis regularibus appellationem interponebant ad apoſtolicam ſedem; quas nimirum appellationes, utpote frivolas, atque ad ſubterfugiendam inflictam pœnam adinventas, nullum deinceps locum habere decrevit. Hæ literæ leguntur etiam in noviſſima collectione bullarum Romanorum pontificum [a].

Aliis literis ipſa die mandavit abbatibus monaſteriorum ſancti Savini Piſarum, & ſancti Hippolyti de Faventia, nec non priori ſancti Michaelis de Arretio, ut darent operam, quatenus eremus Camaldulenſis, quæ tunc temporis gravi ære alieno laborabat, ſublevaretur, ac inducerent prælatos monaſteriorum congregationis, ut pecuniis & ſubſidiis eremi neceſſitatibus providerent, auxiliumque præſtarent.

Die octava novembris pontificatus ſui *anno* IX. [b] priori & prælatis Camaldulenſibus ſignificavit, ne literis apoſtolicis, in quibus nulla fieret mentio ordinis Camaldulenſis, a fratribus ejuſdem congregationis impetratis, ullo modo reſpondere & obedire tenerentur. Datum Laterani.

Tertio idus martii ejuſdem anni præfatus Romanus pontifex mandaverat ex Laterano prioribus ſanctæ Mariæ foris-portam Lucanæ diœceſis & ſancti Jacobi de Certaldo Florentinæ, ut querelas audirent monachorum cœnobii ſancti Savini extra urbem Piſarum, qui juſtitiam ſibi fieri expoſtulabant contra poteſtatem aliosque cives Lucanæ civitatis, a quibus moleſtias ſuſtinebant in eorum bonis.

a T. III. pag. 235.

b §. Brevis 28. A. 3. 83.

XVIII. Compoſitio litium inter monaſt. S. Urbani & commune Apiri.

AD tollendas rixas, quæ frequentes erant inter homines caſtri ſancti Urbani, & inter commune Apiri, Virgilius abbas monaſterii ſancti Urbani, cui ſubjectum erat, caſtrum ipſum vendidit eidem communitati Apiri hoc anno *indictione* XII. *menſe novembri* IV. *die exeunte*, *tempore domini Honorii papæ & Friderici imperatoris*. Albertus Petruccii ſindicus oppidi Apiri dicto abbati promiſit nomine ejus communis ſe traditurum eccleſiam & vineam pretii centum librarum, donec alia eccleſia & domus æque ſufficiens fuerit eidem abbati ab Apiranis ædificata. Homines pariter dicti caſtri ſancti Urbani traditi fuere ſub poteſtate Apiranorum, repetita ſubinde per aliam paginam ſubjectione dicti caſtri a Noguezante Æſino advocato & defenſore monachorum ſancti Urbani; quas paginas ex autographo archivi Apiri erutas Cl. V. Octavius Turcius Apiranus canonicus perhumaniter nobiſcum communes fecit.

Ex tabulario ſancti Blaſii de Fabriano Albizo filius quondam Matthæi Tranſmundi refutavit hoc anno ſeu potius confirmavit Hermanno abbati Vallis-caſtri ceſſionem quartæ partis Civitellæ, renuntians quidquid ſibi competebat pro muris ejuſdem caſtri reficiendis. Confirmavit nimirum Matthæi patris ſui & Tranſmundi avi donationum inſtrumenta, de quibus egimus ſeculo antecedenti.

XIX. Obitus B. Bartholomæi monachi Piſani.

POSTREMUS hic annus fuit vitæ Bartholomæi Ildebrandi filii ex patritia Piſana familia *Ajutamicbriſto*, monachi cœnobii noſtri ſancti Frigdiani urbis Piſarum, qui poſt celeberrimam ſanctitatis & miraculorum famam ad cœleſtem patriam tranſivit. Sacrum ejus corpus locatum fuit ſub altare ejuſdem eccleſiæ in ejus honorem erecto & conſtructo a piis conci-

 vibus,

ANN. CHR. 1224.

vibus, ubi incorruptum ſervabatur, & poſtea pro majori veneratione tranſlatum fuit ad aram principem. Tanta erat frequentia Piſanorum & fides ad ſacras ejus exuvias, ut quoties pluviam aut ſerenitatem aeris a Deo flagitabant, ejus meritis & precibus ſe commendarent, & ad ipſum confugerent, ac deſiderata perciperent. Scribit Fortunius [a] „ mortuum Bartholomæi corpus ſubter aram conditum uſque ad noſtram ætatem integrum & incorruptum ſe quoque populis ſpectandum devotionis gratia exhiberi vidiſſe quibuſdam anni ſollemnibus diebus. “ Conqueritur etiam ſe incaſſum „ requiſiviſſe libellum, ubi vitæ Sanctorum Piſanorum „ conſcriptæ olim a quodam fratre Dominicano in cœnobio ſanctæ Catharinæ fuerant, illumque videre ſibi non licuiſſe. “ Perſeveravit is cultus poſt Fortunium, quem obtinuit beatus Bartholomæus uſque ad præteritum ſeculum, quo igne conſumpto anno 1675. altare ligneo inaurato præfatæ eccleſiæ, collecti cineres & fruſta ejuſdem ſancti viri incaute locata fuere in ſacrario intra capſulam apertam & ſigillis non munitam. Memoriam ipſius faciunt præter eumdem Fortunium, Ractius, Minius, Farullius & Du-Vergius ex noſtris, aliique omnes catalogorum Sanctorum ſcriptores, & Paulus Troncius in memoriis Piſanis. Ipſius nomen legitur in necrologio veteri parthenonis ſanctæ Chriſtinæ de Bononia ſub die XXVIII. januarii his verbis: V. *kal. februarii obiit beatus Bartholus Piſanus converſus ordinis noſtri*. De ipſo mentionem fecimus etiam in diſſertatione noſtra de veteribus converſis, & ad claſſem redegimus virorum illuſtrium, qui donabant bona ſua, & adulta ætate converſionem monaſticam arripiebant. Fredericus & Guido *Ajutamichriſto*, qui chorum eccleſiæ ſanctæ Catharinæ ordinis fratrum Prædicatorum urbis Piſarum paulo poſt hæc tempora conſtruere fecerunt, memorantur ab eodem Troncia [b] in memoriis Piſanis, qui videntur vel fratres, vel nepotes noſtri Bartholomæi fuiſſe. Floruit & beatus Thomas filius Bernardi ex eadem familia, qui divitias & honores ſpernens, Prædicatorum ordini nomen dedit, obiitque anno 1380. ad ſanctorum Johannis & Pauli Venetiarum ſepultus, ut ex Annalibus Dominicanis addiſcimus.

XX. Conſtructio monaſterii Nitrienſis in honorem S. Benedicti eremitæ.

CUM poſt ducentos annos, ex quo martyr in Hungaria obierat Benedictus Polonus eremita ex diſcipulis ſancti Romualdi ſub Andrea Zoerardo prodigiis inclareſceret, & inſuper fama vulgata eſſet ſanctitatis loci, ubi eremiticam vitam duxerat in loco appellato Skalka, Jacobus Nitrienſis epiſcopus monaſterium eo loci ædificavit ſub ordine ſancti Benedicti, cui præſenti anno ſequens diploma conceſſit, quod ſubjicimus ex Guilielmo Cupero, qui ipſum edidit in commentario prævio ad vitam utriuſque ſancti eremitæ ad diem XVI. julii [c].

Jacobus Dei gratia Nitrienſis epiſcopus omnibus, ad quos hæ præſentes pervenerint, orationes in Domino. Notum facio veſtræ dilectioni, quod ad honorem Dei omnipotentis, & beati Benedicti martyris, in ſpelunca, quæ vulgo Skalka dicitur, ubi etiam ſanguis ejuſdem martyris uſque in hodiernum diem perfuſus in pariete ſpeluncæ eſſe dignoſcitur, eccleſiam ad titulum beati Benedicti & omnium Sanctorum ædificatam, habito conſilio & conſenſu fratrum noſtrorum, abbatiam ſecundum regulam beati Benedicti conſtituimus, & ad ſubſtentationem fratrum in eadem eccleſia Domino ſervientium terram Wygezd olim ad Mogos pertinentem, quam idem dudum donavit eccleſiæ Nitrienſi, cum ſeptem bobus, duobus ſervis nomine Martino & Kambocz, duas vineas cum duobus vinitoribus filiis vinitoris Mikou & Joakim, quadraginta oves cum totidem porcis, centum capetias, videlicet quinquageſimam decimarum noſtrarum, cum manſu, quem in villa Skalka

tenuit

[a] P. II. lib. II. cap. XI.

[b] Pag. 83.

[c] T. III. pag. 319

tenuit Wikozlaus nunc monachus, cum eſſet parochialis ſacerdos, eidem contulimus in perpetuum poſſidendas &c. *Ut autem hæc a nobis facta donatio ita impoſterum permaneret* &c. *eam in chartis fecimus annotari , ac ſigilli noſtri ac capituli Nitrienſis munimine roborari .: Anno ab incarnatione Domini milleſimo ducenteſimo vigeſimo-quarto* . Hæc abbatia poſtmodum ex donatione Ferdinandi III. imperatoris ad Patres ſocietatis Jeſu tranſiit pro ſundatione collegii Trinchinienſis. ANN. CHR. 1224.

In necrologio parvo monaſterii Carcerum ad diem vigeſimam-nonam decembris hujus anni poſt fere quadraginta regiminis annos ponitur obitus Livaldi prioris admodum benemeriti de eo loco , cui ſubrogatus fuit Savariſius.

MORTALITATEM exuit hoc anno ſanctus Raynaldus ex monacho Avellanenſi epiſcopus Nucerinus, *qui*, ut ſcribit auctor ejus geſtorum, *vita mortali in Dei obſequio feliciter peracta , fractus ſenio , vigiliis atque orationibus , ad vitam immortalem in pace migravit , quem omnipotens Deus ſignis mirabilibus Sanctum eſſe declaravit . Sacrum ejus corpus balſamo conditum , loculoque incluſum canonici ac clerici cum magno populi Nucerini accurſu in æde cathedrali ſepeliverunt . Triennium in epiſcopatu exegit. Deceſſor illius Ugo anno* M. CC. XXII. *adhuc ſuperfuit . Pelagius in ejuſdem Beati locum ſubrogatus eſt anno* M. CC. XXV. Fatemur , hærere nobis aquam in his chronicis notis conciliandis . Ughellius ſcribit Ugonem Raynaldi prædeceſſorem obiiſſe anno 1218. quo eodem anno Raynaldi electionem ratam habuit Honorius III. Quomodo ergo ſuperfuit Ugo ad annum 1222? Rurſus ſi Raynaldus electus fuit anno 1218. epiſcopus Nucerinus , qua ratione triennium & non potius ſeptennium in epiſcopatu ſanctus vir perduravit , cum Pelagium ſucceſſorem habuerit anno dumtaxat 1225? Contra apertam auctoritatem ſcriptoris ejus vitæ faciunt , qui deceſſum Raynaldi illigant anno 1222. Ea tamen , præter Ughellium & Jacobillium idem aſſerentes , communis pervulgataque eſt opinio ipſum ad cœlum evolaſſe eo anno. Ut aliquam conciliationis viam ineamus, animadvertimus Anſelmum Fulginatem epiſcopum , ob ſua in eccleſiam Romanam merita tempore ſchiſmatis Octaviani ſeculo præterito, ſublectum fuiſſe etiam epiſcopum Nucerinum, & utramque eccleſiam ad plures annos tenuiſſe, ante annum vero 1198. ſuffeciſſe ſibi in eccleſia Nucerina Ugonem, qui legitur interfuiſſe conſecrationi eccleſiæ Avellanenſis eo anno; nuncium proinde remiſiſſe ei eccleſiæ ante annum ſuum emortualem. Quidni ſimile fecerit Ugo, ut anno 1218. in partem officii ſui vocaverit Raynaldum , deceſſerit autem anno 1222. & utriuſque exemplo etiam Raynaldus ante obitum ſuum poſtulaverit dari ſibi in ſuceeſſorem & in adjutorem Pelagium ſeu Pellavicinum ? Nam in chronico monaſterii Saxi-vivi affert Jacobillius donationem factam *die quinta ſeptembris anni* M. CC. XXIV. monaſterio ſancti Petri de Gallano & Johanni ejus abbati a Pelavicino, quem ipſe vocat, epiſcopo Nucerino . Quæ ſi admittantur, intelligimus , quomodo triennium in epiſcopatu tranſegerit Raynaldus, ſolus nimirum & poſt Ugonis mortem, & cur anno tantummodo 1225. ſuffectus ipſi fuerit in ſede Nucerina Pelagius , anno ſcilicet, quo obiit ipſe Raynaldus; intelligimus etiam , qua ratione attigerit tempora , quibus beatus Franciſcus indulgentiam Portiunculæ publicavit, & ſacra ſtigmata recepit, duobus nimirum antecedentibus annis, quibus ab auctoribus vitæ ſancti Franciſci , & præſertim a Wadingo in Annalibus, ſtatuitur utrumque glorioſum Franciſci factum.

ANN. CHR. 1225. XXI. Obitus S. Raynaldi ep. Nucerini.

Quoad

Ann. Chr. 1225. Quoad diem obitus Raynaldi ea fuit nona februarii, qua cultum etiamnum obtinet in eccleſia Nucerina & apud Camaldulenſes. Errore typographi factum fuerit, ut apud Ughellium exciderit pro nona dies decima-nona ejuſdem menſis. Quod mirari ſubit, quodque commune fuit pluribus etiam aliis Sanctis Avellanenſibus, nulla mentio ſub die nona februarii Raynaldi Nucerini epiſcopi fit in veteri necrologio ejuſdem monaſterii. Ad diem ſecundam junii legitur quidem: *Obiit domnus Raynaldus epiſcopus monachus congregationis noſtræ*, ſed cujuſnam eccleſiæ epiſcopus fuerit, non enuntiatur, & forte fuit epiſcopus Firmanus, qui hoc tempore vivebat. Non enim præteriiſſet ſcriptor necrologii nomen Nucerinæ eccleſiæ, ſi ea die junii Nucerinum epiſcopum Raynaldum ſignificare voluiſſet.

De Raynaldo mentionem fecere, præter laudatos auctores, Ferrarius in catalogo Sanctorum Italiæ, qui ipſum epiſcopum Nucerinum creatum fuiſſe aſſerit anno 1222. Bzovius in Annalibus eccleſiaſticis, ſcriptores quotquot eccleſiæ Nucerinæ, & poſtremus omnium Marcus Battaglinus noſtro ſeculo Raynaldi in epiſcopatu Nucerino ſucceſſor, qui vitam ipſius Italico idiomate compoſuit. Affirmat Jacobillius Pelagium immediatum Raynaldi ſucceſſorem collegiſſe ipſius miracula, quæ forte ea ſunt, quæ annis antecedentibus deſcripſimus, quorum collector diverſus videtur ab auctore vitæ, cum utatur verbis, *ſicut legi*, quæ indicant aliquod, licet breve, poſterius tempus. Subdit etiam idem Jacobillius Virgilium Florentii epiſcopum ejuſdem urbis ſeculo XVI. novum confeciſſe proceſſum ſuper miracula beati Raynaldi, & ſingulari libro ea deſcripſiſſe. Aliqua & nos de Raynaldi miraculis poſt obitum patratis referemus ſuis annis.

Nolumus tamen hic omittere, quæ anno 1720. pro ipſius cultu in ſynodo Nucerina mandavit ejus in cathedra Nucerina ſucceſſor Alexander Borgia. Hæc porro leguntur ſeſſione undecima capite undecimo. *De ſeculari feſto ſancti Raynaldi epiſcopi & patroni Nucerini*. „ Marcus Battaglini felicis recordationis prædeceſſor noſter venerabili cathedralis eccleſiæ capitulo optante, & univerſo Nucerino populo ſummis votis poſtulante, decrevit, ut recurrente centeſimo quolibet anno, quo divus Raynaldus Nucerinus epiſcopus ac patronus ad ſupernæ beatitudinis gaudia tranſivit, cujus ſacratiſſimum corpus integrum & incorruptum in ara maxima noſtræ cathedralis eccleſiæ ſumma cum religione aſſervatur, peculiari cultu ſeculare feſtum inſtitueretur, quod primo quidem anno M. D. CC. XXII. quinto videlicet ab ejus dormitione ſeculo, celebrandum erit. Sed quoniam dies incidit in nonam februarii, quando ſcilicet in his montanis regionibus aſperius frigus ac difficiliora itinera eſſe ſolent; Nos, ut majori populi accurſu ſollemnitas habeatur, illam ad decimam-quintam junii transferimus cum octava celebrandam. Et quoniam ad tantæ feſtivitatis ornatum multæ requiruntur expenſæ, quibus ferendis eccleſiæ noſtræ tenuitas omnino impar eſt, nec ea, quæ civium pietas hactenus contulit, ſufficere poſſunt, omnes & ſinguli diœceſis noſtræ parochi plebes ſibi commiſſas adhortentur, ut adjutrices manus porrigere velint. Eligant deinde unum aut plures viros probos & pios, qui eleemoſynas quærant, & quidquid collectum fuerit, Nuceriam mittant apud illos, qui pio operi præpoſiti ſunt, deponendum. Speramus autem eo fideles alacriores fere ad promovendum divi Raynaldi cultum, quo & ille potiora nobis ac univerſæ diœceſi beneficia a Deo in dies impetrat, ſignis quoque ac miraculis pluribus quotidie coruſcat. “

XXII. Chartæ Camaldulenſes. RAINERIUS Ubertini conceſſit pro anima patris & matris ſuæ ac

Fidei

Ann. Chr. 1225.

Fidei quondam uxoris ſuæ Guidoni priori & eremo Camaldulenſi portionem terræ, quam emerat a filia ſua Agnete, ſitæ in Sparena, ad hoc ut ſuper eam ædificaretur & conſtrueretur cella eremitica, in qua præfatus prior teneretur commorationem ſtatuere alicujus eremitæ, qui deberet jugiter ibidem orare. *Anno Domini* M. CC. XXV. *die* XII. *exeunte menſe augusti indictione* XIII. *tempore Honorii pape & Frederici imperatoris*, *Ramene ſub porticu ſancti Mame de curia dicti domini Rainerii Ubertini*. Ubertinorum cella fundata fuit in eremo. In ipſa habitaturus deſtinatus eſt ex inſtitutione Gerardi prioris Camaldulenſis oſtiarius eremi, ut legitur in rubrica *de Portario* ad annum 1278. Juxta quam portarii cellam, & foris oſtium eremi fuit dudum ab antiquo conſtitutum oratorium ſancto Antonio dicatum, cujus ara opere teſtaceo & figuris fabreſacta ſive reſtaurata fuit Petri Delphini prioris generalis tempore. In hoc ipſo oratorio defunctorum eremitarum corpora deferebantur, & deferuntur e monaſterio Fontis-boni aliiſque ex locis, ibique antiquitus ponebantur in ſchala, deducenda, atque ſepelienda in choro atque capitulo, prout ejuſdem Gerardi prioris conſtitutione cautum eſt rubrica *de Officio Mortuorum*, ut dicemus ad annum 1278. Prope quoque eamdem cellam janitoris conſtructum fuit anno 1500. hoſpitium *refugium* appellatum pro adventantibus tempore pluvio vel procelloſo, ut legitur in libro *Recordationum* Gregorii de Bergomo eremitæ Camaldulenſis.

Johannes plebanus de Partina & capellani eccleſiatum pleberii de Partina cum conſenſu & in præſentia Martini epiſcopi Arretini [a] tranſegerunt & promiſerunt die undecima aprilis, ſub obligatione bonorum ſuarum eccleſiarum ſe ſoluturos eremo Camaldulenſi decimas, de qua ſolutione his poſtremis annis diu diſputatum fuerat, & curaturos, quod annuatim ſolverentur & darentur dictæ decimæ ex ſingulis maſſaritiis prædicti plebatus, juxta veteres conceſſiones Theodaldi & Immonis epiſcoporum Arretinorum.

[a] §. *Transactio* 6. *A.* 3. 80.

Statutum quoque fuit ſub *die decima-octava auguſti*, ut domus leproſorum de Puppio de Capite-pontis teneretur recipere fratres Camaldulenſes, qui eo morbo laborarent, propter largitiones nonnullorum bonorum, quæ donaverant eidem domui Camaldulenſes. Eccleſiam leproſorum conſecratam ab Amadeo epiſcopo Arretino alibi vidimus.

XXIII. Aliæ pro monaſteriis S. Adalberti & S. Michaelis de Lemmo.

„ Cum monachi ſancti Adalberti in Pereo parere Simeoni archiepiſco-
„ po Ravennati, ſubjicique detrectarent, cauſam commiſit Honorius III.
„ Romanus pontifex Martino, Rodulpho & magiſtro Pelagotto canonicis
„ Faventinis, qui litem inter archiepiſcopum & abbatem compoſuerunt,
„ ut archiepiſcopo abbas morem gereret, venientem antiſtitem vigeſies
„ reciperet, in divinarum precum ratione ab archiepiſcopo reſtitueretur,
„ ad eum denique confugeret. Sententia lata fuit *quarto idus martii* hu-
„ jus anni. “ Hæc apud Rubeum. Abbas ejus monaſterii erat Falco. Hæc autem controverſia etiam anno ſequenti, & paulo poſt ſub Gregorio IX. iterum plurieſque recruduit.

Adalperus Parentinus epiſcopus dictus etiam Adelpeger, Adalpertus & Adalperghus, qui Fulcherio ſucceſſerat, hoc *anno* M. CC. XXV. *indictione* XIII. *die* III. *exeunte novembris*, *imperante Frederico II. Romanorum imperatore*, confeſſus fuit ſe integram recepiſſe decimam territorii ſancti Michaelis de Lemmo a Conſtantio abbate dicti loci. De hac ſolutione, & de teſtimonio epiſcopi idem dicendum, quod diximus de aliis chartis, quibus innitebantur his temporibus epiſcoporum Parentinorum prætenſa jura.

In

ANN. CHR. 1225.

In quodam chartaceo mſ. codice bibliothecæ noſtræ ſancti Michaelis de Muriano, cui titulus eſt: *Monumenta Valle caſtrenſia*, legimus ſub præſenti anno ſimul inter ſe conveniſſe abbatem monaſterii ſancti Savini de Æſio, & abbatem ſancti Victoris de Pleroſaria, hoc eſt de Cluſis, circa eccleſiam ſancti Michaelis de Lappurano; utrumque monaſterium jus facile ſibi in ipſam vindicabat, vel promiſcuum jus obtinebat.

XXIV. Donatur ecc. S. Michaelis de Padua monaſterio Carcerum.

CUM *inter cetera loca religioſa Paduani epiſcopatus domus devota ſanctæ Mariæ ad Carceres maxime in eleemoſynarum largitione, & benigna ac placita fraternæ caritatis hoſpitalitate videatur obtinere primatum, & ut idem locus ex devoto devotior, & ex ſubjecto ſubjectior Paduano epiſcopo propter multa beneficia ſibi præſtita ſemper debeat permanere, & caritas, quæ hactenus in eodem loco viguit, magis ac magis ferventi amore tam in eleemoſynarum abundantia, quam in fructuoſa & indifferenti hoſpitalitate præſtanda ibidem ferventius debeat abundare, & ſuæ matrici eccleſiæ, quæ præ cunctis Paduani epiſcopatus eſt honoranda cum maxima dilectione, ſtudeat revereri; idcirco Jordanus Paduanus epiſcopus*, cujus ea ſunt verba, Savariſio priori dicti loci, de conſilio & conſenſu ſuorum canonicorum dedit hoc *anno indictione* XIII. *die ſexto intrante junio* „ eccleſiam ſancti Michaelis de Padua cum omnibus poſſeſſionibus, & juribus ſuis, poſitam juxta muros civitatis, mediante flumine, ut ſacerdos ſemper in dicta eccleſia commoraretur, qui adminiſtraret ſpiritualia populo ipſius eccleſiæ, celebrando Divina die ac nocte, & dando pœnitentiam infirmantibus & ſanis, chriſtianando & baptizando pueros; deberet tamen venire ad eccleſiam majorem in magnis ſolemnitatibus, item ad proceſſionem, quando vocatus fuerit, in adventu domini patriarchæ, vel dominorum cardinalium, vel alterius ſublimis perſonæ, quæ reciperetur ad proceſſionem in eccleſia Paduana; item ad Letanias, ad ſignacula puerorum, & ad baptiſmum generale; item reſponderet epiſcopo in collectis & exactionibus &c. Actum Paduæ. Hanc donationem confirmavit Honorius papa III. ſua bulla data Reate *ſexto kalendas decembris pontificatus ſui anno decimo*, hoc eſt ipſo anno præſenti, eodem tempore ſuſcipiens ſub ſancti Petri protectione omnes alias eccleſias & bona dicti monaſterii Carcerum.

XXV. De B. Nicolao monacho Vangaticienſi, & de monaſt. Vincareti.

INTER eumdem Savariſium priorem monaſterii Carcerum & inter Bonajunctam abbatem Vangaticienſem lis erat in arbitros tamen compromiſſa, qui ſententiam tulere, quam hoc anno ſub *die* XXVIII. *januarii* laudavit probavitque Nicolaus prior Vangaticiæ. Celebre eſt nomen in ea abbatia cujuſdam Nicolai monachi, qui Beati titulo effertur, qui tamen quonam tempore vixerit, inexploratum eſt. Præter Nicolaum mox dictum priorem Vangaticienſem, Nicolaus monachus ejuſdem loci legitur in pagina anni 1217. quam attulimus. Nicolaus monachus legitur & in pagina Fonti-boni ad annum 1222. Ad diem vigeſimum-primum januarii in necrologio Vangaticienſi adnotatur obitus Nicolai monachi Vangaticienſis. Alter Nicolaus de Venetiis monachus Vangaticienſis electus fuit ſeculo XIV. hoc eſt anno 1321. prior eccleſiæ ſancti Matthæi de Accatiſiis Bononienſis urbis, quæ eccleſia ſubjiciebatur cœnobio Vangaticienſi. Quandoquidem vero latet verum tempus, quo floruit beatus Nicolaus, ſub hoc anno, occaſione data Nicolai prioris, hæc ex Seneſio in libro, cui titulum fecit *la Vangadizza*, de ipſo Beato ſubjungimus: „ Antiquiſſima pictura, inquit, viſitur ſuper tabulam ligneam, quæ in octo quadratas facies eſt diſtincta, & appoſita olim fuerat ſubtus tabulam Vangaticienſis altaris erecti in honorem ſanctorum martyrum

„ Pri-

„ Primi & Feliciani abbatiæ patronorum ad aram principem, quæ ta- Ann. Chr. 1225.
„ bula a centum & quinquaginta annis ab eo loco dimota fuit. Ad ba-
„ ſem dictæ tabulæ expreſſi ſunt duo protectores Primus & Felicianus,
„ aliquot Sancti albis veſtibus circumamicti, & medius inter eos Jeſus
„ Chriſtus patiens, ubi etiam reponebatur corpus Dominicum; ad late-
„ ra Chriſti patientis ſtant ſancti patres Benedictus & Romualdus albo
„ cucullo induti cum pluvialibus alterius coloris. Sub his imaginibus le-
„ guntur eorum nomina aureis literis ſcripta. In primo ex dictis qua-
„ dratis duo peregrini coloribus ſunt expreſſi cum literis P. & M. deno-
„ tantibus patrem & matrem Nicolai; in ſecundo iidem viſuntur comi-
„ tati ab angelo, & introducti in templum a ſacerdote diademate redi-
„ mito. In tertio picta eſt nativitas Nicolai, qui a nutricibus curatur,
„ ſuper cujus caput legitur: *B. Nicola*; in poſtremo quadrato a cornu
„ evangelii genuflexus Nicolaus inter multos monachos candidam cucul-
„ lam geſtantes recipit eamdem albam cucullam ab abbate albis ſimiliter
„ induto interius, ſed pluviali ſuper humeros amicto, & diademate in ca-
„ pite coronato. Ex cornu epiſtolæ in primo ſimiliter quadrato Nicolaus
„ a dæmonibus verberatur; in altero liberat animas defunctorum a pia-
„ cularibus pœnis, ſanctis Angelis circumſtantibus, per incruenti ſacrifi-
„ cii celebrationem; in tertio ad vitam reducit jacentem in lecto; in po-
„ ſtremo a monachis Camaldulenſibus feretrum bajulantibus deſertur Ni-
„ colaus ad ſepulcrum. “ Pictura hæc, ſubdit Seneſius, redolet Græcum artificium & indolem. Similia de beato Nicolao monacho Vangaticienſi habet in alio libro, cui titulus [a]: *Frondi ſparte*. Quæ tempore Seneſii extabat tabula, licet extra locum ſuum, Nicolai geſta exprimens, incaſſum modo quæritur, & vel carie, vel igne periit.

[a] Pag. 47.

In diœceſi Foro-popilienſi inſtituta fuit ad hæc circiter tempora congregatio canonicorum ad eccleſiam ſanctæ Mariæ de Juncareto ſive de Vincareto, quam Honorius III. Romanus pontifex ex urbe Reatina *idibus auguſti pontificatus* ſui *anno decimo*, interpoſitione Foro-popilienſis epiſcopi, approbavit, confirmans, ut ſuſcipere valeret regulam fratrum canonicorum ſancti Marci de Maotua, quæ apoſtolicæ ſedis judicio probata fuerat, ita tamen, ut prædicti fratres ſancti Marci nullum per hoc jus in eccleſiam Vincaretanam poſſent ſibi vindicare. Perſeveravit eccleſia ſanctæ Mariæ de Vincareto ſub regula canonicorum ſancti Marci uſque ad dimidium ſeculi ſequentis, quo canonici illi unionem poſtularunt cum Camaldulenſibus. Reperimus tamen etiam ad annum 1407. capitulum generale canonicorum ſancti Marci celebratum fuiſſe in eremo ſanctæ Mariæ de Vincareto Brittonorienſis diœceſis, quod demonſtraret eo anno nondum ad effectum productam unionem cum Camaldulenſibus, vel poſt unionem reſiliiſſe, & primam canonicorum ſancti Marci unionem iterum expetiiſſe. De hoc Vincareti monaſterio ſuis temporibus aliqua in medium proferemus, quod modo unitum eſt cum monaſterio noſtro ſancti Johannis-baptiſtæ de Faventia.

Ann. Chr. 1226. XXVI. Honorii III. epiſtolæ pro monaſt. S. Petri de Puteolis & pro plebe Balnei.

HONORIUS III. abbati monaſterii ſancti Pontiani Lucenſis urbis, & prioribus ſancti Michaelis & ſanctæ Reparatæ ejuſdem civitatis mandavit ex Laterano XIII. *kalendas auguſti* hujus anni, *pontificatus* ſui *anno* X. ſi ex die conſecrationis ſuæ annos numeravit, alioquin anno antecedenti, ut cognoſcerent querelam abbatis & conventus ſancti Petri de Puteolis dictæ urbis, qui ad apoſtolicam ſedem detulerant, quod commune & domini de Vivinaria aliique Lucenſis diœceſis pro diviſione cujuſdam nemo-

ANN. CHR. 1226. nemoris moleſti erant hominibus, redditibus & rebus ejus monaſterii. Providit tamen, ne in præſatum commune ſententias interdicti vel excommunicationis exererent judices, niſi acciperent a ſe ſpeciale mandatum.

Conqueſtus fuerat apud eumdem Romanum pontificem Gerardus archipresbyter plebis ſanctæ Mariæ de Balneo Bobienſis diœceſis, Guidonem abbatem Vergaretanum, priores quoque locorum de Trappola & de Fajola, & quoſdam alios Bobienſes injutias ſibi afferre ſuper jure patronatus ejuſdem plebis, ſuper decimis aliiſque ſuis juribus. Impetraverat judices delegatos ad cognitionem cauſæ Albertum Faventinum epiſcopum, Oddonem præpoſitum, & Rodulphum canonicum ejuſdem eccleſiæ, qui lite cognita a ſententia excommunicationis temperaverant; quare cum conſules & commune Vergareti inſtetiſſent apud apoſtolicam ſedem, ut cauſa terminaretur, mandavit idem Honorius dictis judicibus per apoſtolica ſcripta, ut ſententiam abſque difficultate relaxatent; alioquin ſcripſit ſe eamdem cauſam remiſiſſe epiſcopo Foro-livienſi, & abbati ſancti Mercurialis, ac archidiacono ejuſdem urbis. Datum Laterani v. *idus aprilis pontificatus* ſui *anno* x. Excommunicationis ſententia innodati fuere Bobienſes homines, & abbas Vergatetanus Guido; nam legimus in tabulario Balneenſi VII. *kalendas novembris* hujuſce anni Guidonem abbatem infirmitate corporis gravatum apud eccleſiam ſancti Angeli, ubi jacebat, ſupplicationem feciſſe presbytero Stephano ſuo pœnitentiali, ut ab excommunicatione ſe abſolveret, qua fuerat ligatus ab Alberto epiſcopo Faventino aliiſque conjudicibus, ac abſolutionem recepiſſe. Præter annum electionis, in quo etiam errat, & prætet locum attributum fratribus Prædicatoribus in urbe Faventina ab Alberto epiſcopo, nil aliud in medium profert de ipſo Ughellius, quem proinde novimus ad hunc annum perveniſſe, immo ex paginis afferendis vivebat etiam ad annum 1234.

XXVII. Controverſia inter Simeonem archiep. Ravennæ & monaſt. S. Adalberti.

LIS altera erat, vel novo fomite incaluerat inter Simeonem archiepiſcopum Ravennatem & inter monaſterium ſancti Adalberti quoad ſubjectionem & obedientiam præſtandam a noviter electo loci abbate Falcone. Delegaverat Honorius cauſam Mattino canonico Faventino aliiſque judicibus, a quibus Ubaldus ſindicus & camerarius archiepiſcopi petiit, ut Benvenutus ſindicus monaſterii obedientiam requiſitam eidem archiepiſcopo exhiberet; reſpondit Benvenutus *ſe velle ſcire quam obedientiam?* ſubdidit archiepiſcopi actor: *tamquam Metropolitano*. Verum poſt multas concertationes is, qui archiepiſcopi vices gerebat, ratam habuit confirmationem ejuſdem abbatis electi factam a Gratia epiſcopo Parmenſe ex delegatione pontificia, quin tamen inde oriretur præjudicium archiepiſcopo. Neque tamen contentio finita fuit, nam iterum controverſia ab eodem pontifice commiſſa fuit decidenda præpoſito Imolenſi; rurſuſque ſub Thederico Simeonis archiepiſcopi ſucceſſore demandata fuit Pelagotto canonico Faventino. Falco electus fuerat abbas ante biennium in locum Johannis, ſucceſſoremque habuit alium Johannem. Gratia vero ad eccleſiam Parmenſem aſſumptus fuerat etiam ipſe eodem anno 1224. Hæc ex chartis tabularii archiepiſcopalis Ravennæ [a].

a *Capſ. E.* 1657. 1654. 1672. *A.* 3562.

XXVIII. Friderici II. imp. diploma pro Camaldulenſibus.

FRIDERICUS II. imperator ampliſſimo diplomate omnia ea monaſteria & indulta Camaldulenſi eremo ejuſque priori Guidoni hoc anno confirmavit, quæ antea a Friderico I. ejuſdem avo anno 1158. atque ab ejus parente Henrico VI. anno 1186. eidem eremo conceſſa fuerant. Hæc tamen adjiciuntur, quæ in Friderici I. & Henrici VI. diplomatibus non leguntur: *Confirmamus inſuper eidem eremo monaſterium ſancti Michaelis de Lemmo, quod ei contulit Wolfcherus quondam Aquilegienſis patriarcha & prin-*

& princeps imperii, *ſecundum quod in ſcripto continetur ipſius*. Hæc traditio facta eſt ante annum 1218. qui fuit emortualis Wolckerii patriarchæ, qui proinde antiquiſſimum ſancti Michaelis de Lemmo cœnobium a parente noſtro Romualdo fundatum ſubjecit poſt duo ſecula diſciplinæ eremi Camaldulenſis, cui adjungebantur ea monaſteria, quæ ſejunctim juxta diſciplinam Romualdi vivebant, nec congregationi alicui parebant. *Confirmantes*, ſubdit, *nihilominus ſibi eccleſiam ſancti Michaelis poſitam in palude juxta canalem de Muriano*, *ſicut eam cum pertinentiis ſuis temporalibus & ſpiritualibus Marcus Caſtellanus epiſcopus eremo predicte conceſſit*. In Fridericiano diplomate non nominatur epiſcopus Torcellanus, neque plebanus & canonici Murianenſes. De ipſa conceſſione egimus ad annum 1212. *Statuentes* &c. Hujus rei teſtes fuere Albertus Magdeburgenſis archiepiſcopus, Lando Rheginus archiepiſcopus .... Curienſis & abbas ſancti Galli .... Cicenſis, Jacobus Taurinenſis, Maynardinus Imolenſis epiſcopi ... dux Saxoniæ ..., Lantgravius Thuringiæ, Rainaldus dux Spoleti, comes R.. de Queurenberck, comes Sifridus de Vienna & alii quamplures. *Acta ſunt anno Dominice incarnationis* M. CC. XXVI. *menſe madii*, XIV. *indictione*, *imperante domino Friderico II. Dei gratia invictiſſimo Romanorum imperatore ſemper auguſto*, *Jeruſalem & Sicilie rege*, *anno Romani imperii ejus* VI. *regni Jeruſalem* I., *regni Sicilie* XXVIII. *Datum apud Ravennam anno*, *menſe & indictione preſcriptis*. De eodem privilegio verba fecit etiam Rubeus [a]. Regni Jeruſalem titulum ſibi adjunxerat Fridericus ob Jolantam filiam Johannis Jeroſolymitani regis ſibi adſcitam in uxorem anno antecedenti.

IISDEM chronicis omnino notis, die autem ſexta maji ſignatur charta, quam ex autographo [b] tabularii archinoſocomii Senarum exſcripſimus, qua ſub cuſtodia & protectione civitatis Senenſis traditur monaſterium ſancti Petri in Campo. Adnotatur ſcilicet annus *imperii* VI. *Friderici*, *Jeruſalem* I. *Sicilie* autem XXVIII. quare neſcimus, qua ratione in eadem pagina hæc traditio conſignetur ad *annum incarnationis* M. CC. XXXI. quo XI. imperii, VI. Jeruſalem, XXXIII. autem erat regni Siciliæ Friderici II. annus. Porro cum comites, magnates & dynaſtæ juriſdictionem exercentes in maritima parte Senenſis territorii dictam abbatiam, ejuſque abbatem, monachos, converſos & oblatos opprimerent, & bona ipſius monaſterii violenter uſurparent, placuit Rainerio ejus loci abbati, conſentientibus Gualfredo Cluſino epiſcopo, Guidone Camaldulenſi priore, & Ildebrandino priore de Vivo & Johannis ſucceſſore, cui ſubjectum erat monaſterium de Campo, ſeſe & abbatiam tradere communi Senenſi, ut deinceps cœnobium ejuſque bona defenderet, & offenſores repelleret. Bona ipſius deſignantur a flumine Urciæ, quod incipit ab abbatia Spinetana, uſque ad Caſtillioncellum-latronum & curtem Montechielli; ea appoſita conditione, ut homines dicti monaſterii non tenerentur ad ſolutionem collectarum, vel ad gravamen onerum, ut valerent ſubſtantias ſuas vendere extra loca juriſdictionis civitatis Senarum, ut poſſent ſibi creare conſules & rectores, condere ſtatuta & ordinationes, conſilium congregare, reformationes facere &c. ut demum nulli rebellium reipublicæ Senenſium fas eſſet morari in territorio ejuſdem monaſterii. Actum in caſtro ſancti Quirici in Oſenna. Quæ omnia imperiali auctoritate Friderici II. confirmata & roborata fuere a Rodulpho de Sancto-miniate vicario in Thuſcia pro eodem imperatore. In nova Italiæ editione Gualfredus epiſcopus Cluſinus, qui primum defunctus dicebatur anno 1225. ex inſtrumento mox allato, quo abbatia ſancti Petri in Campo ſe commendavit Senenſi reipublicæ, a

ANN. CHR. 1226.

[a] *Lib. VI. pag.* 394.

XXIX. Monaſterium S. Petri in Campo traditur protectioni civitatis Senenſis.

[b] *Num.* 780.

Ann. Chr. 1226.

Benvoglientio dicitur ulterius vitam produxiſſe ſaltem uſque ad annum 1231. Verum ſi ſtatuatur inſtrumentum commendationis ad annum 1226. ad eum tantummodo annum ex ipſo probabitur Gnalfredum perveniſſe. Annus enim primus regni Jeruſalem Friderici II. non anno 1231. ſed 1226. illigatur. Diſtinguendus etiam eſt Gualfredus II. epiſcopus Cluſinus a Gualfredo I. qui vivebat anno 1210. ex eodem tabulario [a] archihoſpitalis Scalæ Senarum, cum inter utrumque medius reperiatur ad annum 1215. Hermannus. Anſiſredum vocat, quem nos Gualfredum, Orlandus Malavolti in hiſtoria Senenſi [b], qui inſuper errat circa annum hujus commendationis, quem putat fuiſſe annum 1202. quo certe anno Fridericus II. non erat imperator.

a Num. 366.

b Lib. IV. pag. 270.

Inter Galgarinum quoque epiſcopum Suanenſem & inter priorem Vivenſem compoſitio ſecuta eſt hoc anno quoad eccleſiam ſancti Galgani *del Cottone* ordinis Camaldulenſis, ut nimirum dictus prior ſolveret quartam partem teſtamentorum ipſi epiſcopo; charta extat in archivo monaſterii Roſæ Senarum rogata a Raynerio notario [c].

c Num. 273.

XXX. Electio abbatis Prataliensis.

Cum obiiſſet Guilielmus quadraginta & amplius annis abbas Pratalienſis [d], monachi & converſi ejus monaſterii concorditer ſelegerant aliquot ex confratribus ſuis, quibus plenam poteſtatem tribuerant eligendi abbatem dicti loci die decima-ſexta auguſti. Die autem xxx. ſeptembris Guido prior Camaldulenſis coram Martino epiſcopo Arretino, archidiacono & pluribus monachis Fontis-boni propoſuit ſe jure debere intereſſe electioni, & ad examen revocare ſuffragia monachorum Pratalienſium. Contra ipſum tamen appellarunt ad apoſtolicam ſedem ii, quibus facta fuerat eligendi poteſtas, quare die undecima octobris poſtularunt & elegerunt in Pratalienſem abbatem Marcum monachum. Convenit demum [e] die vigeſima-tertia octobris inter Guidorem priorem, & inter Pratalienſes, ut ſi hi probare poſſent evidenter hoc ſibi jus eligendi competere, perpetua foret ipſis hæc facultas, ſicut etiam perpetua foret priori Camaldulenſi hæc poteſtas, ſi idipſum pro ſe probare valeret. Rationalibus documentis jus Pratalienſium obtinuit, nam Guido poſt rem diſcuſſam ratam habuit Marci electionem, & „ accipiens electum præ manibus cantando hy-
„ mnum *Te Deum*, duxit ipſum in eccleſiam, & poſuit in ſede abbatis;
„ finito hymno abbas ſurrexit, & proſtravit ſe coram altari, eumque pro-
„ ſtratum poſt orationem *Actiones noſtras* & benedictionem incenſavit, &
„ aqua benedicta aſperſit, quo facto duxit eum in capitulum, & ibi ab-
„ bas flexis genibus humiliter & devote ſtetit coram priore, qui tenens
„ regulam beati Benedicti in manibus, commiſit eidem abbati cum re-
„ gula adminiſtrationem ſpiritualium & temporalium, & poſtmodum petiit
„ ab eo: Promittis mihi & meis ſucceſſoribus catholicis obedientiam ſe-
„ cundum regulam beati Benedicti & conſuetudines Camaldulenſis ordi-
„ nis intuitu adminiſtrationis tibi commiſſæ? qui abbas reſpondit: Promit-
„ to; & poſtmodum prior præcepit monachis dicti monaſterii, ut obedi-
„ rent eidem abbati. “

d §. Electio 8. A. 3. 100.

e §. Conventio A. 3. 101.

Epiſcopus quoque Martinus [f] mandavit hoc anno omnibus habitantibus in Corezo, ut decimationes ſolverent Pratalienſi monaſterio, quas hactenus a quadraginta & plus annis exegerat abſque contradictione ab ipſis dictum monaſterium. Ex alia Fontis-boni pagina Amator quondam Tebaldi de Preſecto erat hoc anno ad diem xxvi. ſeptembris poteſtas Aretinæ civitatis.

f §. Recordationes 31. A. 3. 5.

XXXI. Conventiones inter monast. Insulanum & ep. Furo-populiensem.

Die decimo-ſeptimo auguſti [g] idem prior Camaldulenſis electus arbiter ab abbate ſanctæ Mariæ in Inſula, & a priore monaſterii ſancti Pater-

g §. Sententia 25. A. 3. 99.

ſerniani de Ferracciano pronuntiavit, quod tempore vacationis liceret capitulo Ferracciani pertractare de viro idoneo eligendo ſibi in præſidem, ipſumque poſtulare ab abbate Inſulano vel ex Ferracciani cœnobio, vel ex Inſulano, vel ex conventu Camaldulenſi. In caſu diſcordiæ præfigeret abbas Inſulæ Ferraccianis terminum trium menſium, quo elapſo ipſe eligeret; electus ſubeſſet abbati Inſulano, non tamen removeretur, niſi juſtis de cauſis; ab Inſulano pariter abbate appellare poſſet prior Ferracciani ad priorem Camaldulenſem. Ratione vero epiſcopi Foro-popilienſis, in cujus diœceſi exſurgebat monaſterium Ferracciani, ſententiam tulerant die decima-octava martii hujus anni [a] Rodulphus abbas ſancti Hilari de Galeata, & Bernardus archipresbyter plebis Galeatæ arbitri ſtatuti ab Homodeo epiſcopo ejus urbis, & ab Uguccione abbate Inſulano, & ab Alberto rectore eccleſiæ Ferracciani, ut electus ejus monaſterii præſentare ſe deberet epiſcopo, a quo benedictionem & curam animarum reciperet, ipſi procurationes ſolveret, & quotannis cathedraticum offerret, conſecrationes ab ipſo aſſumeret, interdictum ipſius ſervaret. Epiſcopus vero Foro-popilienſis teneretur tum abbati Inſulano, tum rectori ſancti Paterniani præſtare auxilium pro perſona & pro rebus temporalibus. Quæ conditiones ſtatutæ fuerunt obſervandæ utrimque ſub pœna centum librarum. Homodeum epiſcopum Foro-popilienſem omnino ignoravit [b] Ughellius; qui propterea ſtatuendus erit inter Ubertellum, cujus mentionem ingeſſimus ad annum 1222. & inter Ægidium, cujus monumenta afferimus ad annum 1228. Anno 1223. fato jam functus fuerat Ubertellus, non anno 1224. ut ſcribit idem Ughellius; nam *anno pontificatus* ſui *ſeptimo, tertio idus aprilis*, hoc eſt anno 1223. Honorius III. Romanus pontifex in inſigni diplomate conceſſo monaſterio ſancti Rophilli ejuſdem Populienſis urbis appellat Ubertellum *epiſcopum bone memorie*.

ANN. CHR. 1226.

a *Ibid.* 24. *A* 3. 89.

b *T. II. col.* 605.

XXXII. Inſcriptiones Vangaticienſes & Tudertinæ.

INVENTA fuere hoc anno in eccleſia Vangaticienſi ſub abbate Orlando, qui Bonajunctæ ſucceſſor datus fuerat ſub finem anni antecedentis, quo menſe decembri appellatur *electus*, corpora ſanctorum Primi & Feliciani martyrum, & ſancti Theobaldi confeſſoris, ut fidem facit ſequens inſcriptio, quæ proſtat modo penes januam ſacrarii ejuſdem eccleſiæ [c]. *Anno Domini* M. CC. XXVI. *hoc in templo, ne opus pulcrius iſto, quando fuit factum, corpora ſanctorum Primi & Feliciani & ſancti Theobaldi inventa fuere. Tu quicumque legis, ſcias, quod abbas Orlandus hoc opus fieri fecit*. Ne quid antiquitatis depereat, reperimus in eadem eccleſia lapidem ſubſtratum pavimento turris campanariæ, in quo cœlata eſt hujuſmodi Romana inſcriptio

c *Vide T. II. pag.* 391.

G. BAEBIVS. P. F.

ROM. T. FI

SIBI. ET

. BAEBIO

ELI. CI. LIB.

Bebiæ familiæ monumentum legimus apud Kirchmannum in libro de funeribus Romanorum cap. XXV. pagina 292. & paulo remota a loco vocato Caputaggeris in diœceſi Adrienſi erat etiam poſterioribus temporibus turris appellata *delle Bebe*, quod nomen obtinet etiam ad hodiernam diem.

Pariter extat in eremo patrum Monte-coronenſium ſub titulo ſancti Michaelis de Canonica quatuor milliaribus a Tuderto diſtante lapis marmoreus translatus ex veteri eccleſia ſancti Angeli de colle Canonica, quæ rege-

Ann. Chr. 1226. regebatur olim per priorem & decem canonicos, nunc vero cum titulo fuit tranſlata ad eccleſiam eremi a duobus jam ſeculis. Inſcriptio proſtat in eo lapide ſuper januam interiorem templi.

✠ IN. NOMINE. DOMINI. AMEN. ANNO. DOMINI. MILLESIMO. CC. XXVI. INDICTIONE XIIII. TEMPORE. DOMINI. HONORII III. PP. DE. MENSE. SEPTEMBRIS. TEMPORE. DOMINI FVSCONIS. PRIORIS. QVI. FECIT. FI ERI. HOC. OPVS.

XXXIII. Obitus Beatricis comitiſſæ Eſtenſis. Ad ſponſum evolavit hoc anno Beatrix Eſtenſis virgo, Azzonis VI. marchionis & Eleonoræ Sabaudiæ comitiſſæ filia, quæ ſeculi pompis ſpretis prius ſe circa annum 1219. tenella adhuc ætate in ſanctæ Margaritæ Salarolæ monaſterium, inde poſt ſeſquiannum in oratorium ſancti Johannis-baptiſtæ Gemmulæ, cœnobium tunc derelictum, quod tamen anno 1215. monachi incolebant, includens, angelicam in terris vitam duxit cum aliis ſacris virginibus, ſui inſtituti & pietatis æmulatricibus. In ſpiritualibus conſiliis ab ore beati Jordani prioris monaſterii ſancti Benedicti Paduæ, & Alberti prioris Montis-ricci, ſeu Montis-vinearum in Monte-ſilice, magnæ auctoritatis virorum, & affinitatis vinculo ſibi conjunctorum pendens, vitamque ſuam exigens ad regulam ſancti patris Benedicti, & ad ſtatuta exorientis novæ congregationis monachorum & monialium albi coloris Paduæ, exemplo aliis præluxit, aliaſque puellas ad Dei amorem excitavit, inter quas beatam Julianam ex comitibus Collaltis, quæ in Gemmulenſi cœnobio inſtituta, Venetias inde tranſiens celebre reſtituit, ut vidimus, monaſterium ſanctorum Blaſii & Cataldi; Julianam virginem Mantuanam alii faciunt ex nobili familia Ripæ comitum. Anno 1216. *die quinta-decima octobris* Beatrix ab Azzone VII. ſeu Azzolino Novello Eſtenſe marchione ipſius fratre quinque mille libras denariorum acceperat, quas expendit in conſtructione ſui cœnobii Gemmulenſis. Demum vicennis cum eſſet, immatura quidem ætate, ſed matura cœlo, virtutibuſque onuſta mortalitatem exuit ſexto idus maji hujus anni, cujus ſacrum corpus incorruptum tranſlatum fuit poſt tria cum dimidio ſecula ex Gemmulenſe ad aſceterium ſanctæ Sophiæ Paduanæ urbis, ad quod etiam ſanctimoniales tranſlatæ fuere anno 1578. ab epiſcopo Paduæ Friderico Cornelio S. R. E. cardinale, ſicut ſacræ virgines Salarolenſes ad monaſterium ſancti Mathiæ ejuſdem urbis domicilium fixere. Scimus ex chartis noſtris Salarolæ cœnobium unum fuiſſe ex iis, quod novam inſtitutionem congregationis Patavinæ efformabant. Credibile eſt tam Jordanum, quam Albertum eaſdem leges induxiſſe etiam in monaſterium Gemmulenſe, licet hoc non recenſeatur inter cetera ejuſdem congregationis. Albertus prior Montis-vinearum, cujus conſilio utebatur Beatrix, quique ipſius ſanctæ virginis vitam primus poſteritati tradidit, nominatur frequenter per hæc tempora in paginis noſtris, ſed potiſſimum ad annum 1222. quo collector fuit conſtitutus a Jordano epiſcopo Paduano pecuniæ clero ejuſdem urbis impoſitæ ab Ugolino cardinale Oſtienſi epiſcopo & apoſtolico ſanctæ ſedis legato. Ejuſdem mentio fit ad annum 1229. & 1231. quo poſtremo anno judicium tulit inter Marcum Michaelem epiſcopum Caſtellanum & inter patriarcham Gradenſem, quod refertur in Tomo V. Italiæ ſacræ [a].

a Col. 1358.

DE-

ANN. CHR. 1227.
XXXIV.
Ugolinus electus Rom. pontifex ſub nomine Gregorii IX. literas ſuæ electionis dat Camaldulenſibus.

DECIMA-OCTAVA die martii hujus anni ſuffectus ſuit in locum Honorii III. Romani pontificis Ugolinus ex comitibus Signinis & Anagninis, conſanguinitate junctus cum glorioſæ memotiæ pontifice Innocentio III. a quo S. R. E. cardinalis primum ſancti Euſtachii, inde epiſcopus Oſtienſis & Velitrenſis creatus fuerat ; quique tum doctrina , tum pietate , tum variis legationibus , quas ſtrenue obierat , erat clariſſimus. Octiduo poſt conſecrationem ſuam , qua inſignitus fuerat die vigeſimaptima martii, benevolentiæ plenas literas ad Camaldulenſes pattes dedit, quibus ipſorum ſuffragium ſumma pietate implorans, eos rogavit, ut preces pto ſe ad Deum ſundetent , quatenus in magiſtratu ſupremo gerendo veniret ſibi auxilium de Sancto. Eæ porro literæ ſunt hujuſmodi.

† *Gregorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. priori & fratribus eremi Camaldulenſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Aſſumpti nuper, immo verius rapti, ad ſummi pontificatus officium, quod fratres noſtri nos quantumlibet reluctantes ſuſcipere coegerunt , eo plenius inſufficientiam noſtram agnoſcimus, quo diligentius incumbentia nobis onera cogitamus. Si enim quilibet ſanæ mentis anxiatur & metuit , ne pro ſe ipſo dignam poſſit reddere rationem in extremo examine , quis ad eam reddendam pro omnibus , pro prælatis & ſubditis, pro ſapientibus & inſipientibus (quibus ipſum officium eos, qui ad illud aſſumuntur, conſtituit debitores) ſe ſufficientem audeat reputare? Plane recognoſcimus & fatemur , quod in hac altitudine maris , in hac tumultuoſa mundanorum fluctuum tempeſtate Petri navem univerſalem eccleſiam gubernare nequaquam noſtra virtute ſufficimus, ſed a ſolo Deo, qui dat omnibus affluenter, & non improperat, ſufficientiæ gratiam expectamus, atque inter hujus maris magni & ſpatioſi , inter videlicet hujus ſeculi turbulentiſſimos fluctus noſtra mens ad ejus auxilium oculos levat & erigit , qui beatum Petrum ambulantem in fluctibus, ne mergeretur , erexit. In quo nimirum non parvam dignata eſt nobis dare providentia divina fiduciam, oſtendens eccleſiam ſuam, quæ præfigurabatur in Petro, fore ipſo manum ſui auxilii porrigente ſeculum calcaturam. Quia vero importuna lippientis Liæ inſtantia nos frequenter a ſuavibus perſpicacis Rachelis amplexibus avellente, ipſi Deo precibus inſiſtere non poſſumus , ut oportet , vos, qui ad pedes ejus ſederis jugiter cum Maria , & quibus ab olim nos junximus , bitumine caritatis ſollicitandos duximus, & prece affectuoſa rogandos , pro grandi munere poſtulantes , quatenus in ara cordis veſtri pro nobis orationum veſtrarum ſacrificium crebrius offeratis ſuppliciter poſtulando , ut ad ſe ipſum dirigat noſtras cogitationes & actus , & ad exſuperandam negociorum turbulentiam mundanorum dignetur nobis porrigere manum ſuam . Quatenus ejus nos præveniente gratia & ſequente , ſic impleamus officium apoſtolicæ ſervitutis, ut cum venerit poſiturus cum ſervis ſuis calculum rationis, illam deſiderabilem vocem : Euge ſerve bone, intra in gaudium Domini tui , audire ipſo miſerante poſſimus. Datum Laterani v. kalendas aprilis pontificatus noſtri anno primo.*

XXXV.
Alteras ſanctimonialibus Vallis-gloriæ.

ALTERAM ejuſdem Romani pontificis epiſtolam repetiit olim Ludovicus Jacobillius in archivo monaſterii Vallis-gloriæ prope Hiſpellum , quam tranſmiſit ad Germanum Bottam præſulem noſtrum amiciſſimum ſuum , quæque etiam teſtimonio clarorum Hiſpellatum exiſtebat in eodem parthenone initiis hujus ſeculi, modo vero incaſſum requiſita a nobis ſuit. Data ipſa eſt Benedictæ abbatiſſæ ejuſdem aſceterii kalendis auguſti hujus anni. Monaſterium ſanctæ Mariæ Vallis-glotiæ ſubjectum erat ab antiquo tempore cœnobio noſtro ſancti Silveſtri de Monte-ſubaſio, a quo per milliare diſtabat aſceterium hocce ſactarum virginum , quæ ab abba-

ANN. CHR. 1227. abbate & a monachis Subaſianis regebantur. Verum cum diſciplina monaſtica nonnihil defeciſſet in eodem parthenone, ſicut defecerat etiam in cœnobio monachorum, reformatum ipſum fuerat anno M. CC. XII. ut tradunt ſcriptores ordinis Minofitici, per ſanctam Claram Aſſiſiatem, quæ ibidem conſtituerat in primam abbatiſſam beatam Pacificam. Anno 1231. abbatiſſa ejuſdem parthenonis erat beata Balvina vel Balbina, ut fidem facit Nicolaus Spoletanæ ſedis epiſcopus, qui præfatum monaſterium ipſi confirmavit. Inter beatam Pacificam & beatam Balbinam locum rexit Benedicta; quam abbatiſſarum Clariſſarum ſeriem non omni tamen ex parte admittimus, quia ex Thoma Hiſpellate ſcriptore vitæ beati Andreæ Hiſpellatis Pacifica non prima fuit ejus parthenonis abbatiſſa, ſed ad monaſterium illud regendum miſſa fuit a beata Clara poſt Balbinam anno dumtaxat 1247. Benedictæ itaque, quæ Balbinam præceſſit, gratulanti de ipſius ad pontificatum aſſumptione literas dedit idem Gregorius in hæc verba.

Gregorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis in Chriſto filiabus Benedictæ abbatiſſæ, virginibus atque mulieribus ſororum incluſarum monaſterii ſanctæ Mariæ Vallis-gloriæ de Spello ordinis ſancti Damiani Spoletanæ diœceſis, totique conventui ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Magna, ſicuti dicitur, vobis nata eſt in mea promotione jucunditas, quæ ſi non reciperet a contrariis accidentibus motum perpetuum, nobis dare poſſet de audita exultatione tripudium. Sed inter tot varios motus & animos diverſans, quorum ſervituti adquiritur, quod præfertur inter tot fluctus turbineſque cauſarum, quibus mens occupata colliditur, non poteſtis, quæ nos pietatis intuitu diligitis, non guſtare formidinem, quantumcumque hauſeritis de injuncto nobis a Domino apoſtolatus officio voluptatem. Placere vobis debuerat proventus honoris, ſi obnoxia non eſſet altitudo periculi, & valde jucundum eſſet ſupra undantes vortices cum Petro adventui Redemptoris occurrere, ſi ventus a latere validus non terreret. Verumtamen, quia prope eſt Dominus omnibus invocantibus nomen ejus, & maxime vobis in Chriſto filiabus, quæ ad pedes ejus jugiter lacrymarum, & orationis inſtantia divina viſcera pietatis & continuis gemitibus exquiritis, rogamus & obſecramus in Domino Jeſu, ut ſit ad Dominum clamor jugiter veſtræ mentis, ut ſervum ſervorum Chriſti non abſorbeat pelagus tempeſtatis, adjiciatque gratia, quod negligentia ſubripit, & divina miſericordia dulcedinem tranquillitatis amiſſam redimat, quam ſubito rapuit repentini caſus anguſtia. Cum itaque ad amœna ſolitudinis beatæ vitæ præludia heremitarum conſortia ad donativa currentium cœleſtiumve theſaurorum, & dum ad beati Benedicti veſtigia præruptis ſilicibus & rupibus inacceſſis impreſſa, fratrumque noſtrorum collegia Agnum Dei beata æmulatione ſequentium, inter quos anima mea ſpirituali ſæpius videbatur languore deficere, oculos mentis erigo, dum ſingultus & gemitus, & copiam lacrymarum ancillarum Virginis glorioſæ, quibus cor meum medullitus revirebat quodam cœleſti rore conſidero, quaſi de gravi ſomno conſurgens, gaudia conſolationis internæ me perdidiſſe gemo, & lucris præſentibus damna præterita non evito. Poſitus igitur in patibulo Crucis, frementibus Judæorum turmis, & crucifixoribus undique circumfuſis, ad vos venire nequeo, ſed fellis & myrrhæ poculo inebriatus anxior, & vos juxta matrem Domini lacrymantem a longe videre compellor, quas filio meo fratri pacifico commendatas in Cruce relinquo, & inclinato capite ſpiritum Patri, qui dedit illum, reddere concupiſco. Rogate, ut ſervum inutilem Dominus non contemnat, rogate pro ſervo, pro patre, pro filio, pro ſervis Chriſti & ancillis obnoxio, qui pro vobis &

aliis

aliis omnibus quotidie totus immolor, & extenſis in cruce manibus, quod reliquum eſt, in manus Patris noſtri & Domini animam commendo. ANN. CHR. 1227.

Datum Anagnie kalendis auguſti pontificatus noſtri anno primo.

Refertur hæc tota epiſtola ab Odorico Raynaldo in Annalibus Eccleſiaſticis [a] ex ejuſdem pontificis regeſto epiſtolarum, ſed tamquam data ad Benedictam abbatiſſam ſanctæ Mariæ Senenſis, fratreſque, quorum in epiſtola pontifex meminit, interpretatur ipſe fratres Minoritanos; datam autem ſcribit ſecundo idus auguſti. Sed præterquamquod non intelligitur, quænam fuerit hæc abbatiſſa Senenſis, dicta facile in codice Aſſiſienſis, nequeunt intelligi certe pro Minoritanis fratribus ii, qui *ad beati Benedicti veſtigia agnum Dei ſequuntur*. Licet enim incluſæ ſancti Damiani moniales regulam ſancti Benedicti profiterentur, eam tamen non profitebantur viri ſub ſancti Franciſci regula militantes, & Romanus pontifex de collegiis fratrum ſequentium beati Benedicti veſtigia conceptis verbis ſermonem inſtituit in hac epiſtola; ſcilicet de monachis Camaldulenſibus Subaſianis, quibus hactenus ſubjectæ fuerant ſanctimoniales Vallis-gloriæ, *inter quos* Ugolinus *ſæpius videbatur languore deficere*.

a Pag. 343.

XXXVI. An Ugolinus fuerit abbas S. Silveſtri de Subaſio? De ſanctimonialibus Vallis-gloriæ.

Ferunt itaque plerique, inter quos Jacobillius & Ferdinandus Paſſerinus Hiſpellas, Gregorium IX. antea Ugolinum, priuſquam ad S. R. E. dignitates raperetur, abbatem fuiſſe ejuſdem monaſterii ſancti Silveſtri de Monte-ſubaſio; hinc in cognitionem veniremus, qua ratione ſpiritualem neceſſitudinem inierit cum ſanctimonialibus Vallis-gloriæ, immo cur tanto dilectionis affectu proſecutus fuerit ſanctum Franciſcum & ſanctam Claram, eorum pariter diſcipulos & diſcipulas, ac pios viros Aſſiſinates, a quorum urbe parum diſtabant tum oppidum Hiſpellum, tum monaſterium ſancti Silveſtri. Et ex his verbis allatæ epiſtolæ, *dum ad beati Benedicti veſtigia impreſſa, fratrumque noſtrorum collegia Agnum Dei ſequentium, inter quos anima mea ſpirituali ſæpius videbatur languore deficere, oculos mentis erigo*, ſententiam ſuam de Subaſiano regimine Ugolini confirmant. Hinc Ugolinus fuerit abbas ille, quem per Fulginatem epiſcopum Anſelmum anno 1195. Cœleſtinus III. hortatus fuerit, ut diſciplinam eremi Camaldulenſis una cum monachis ſuis non poſtponeret. Falluntur etiam ii, qui præfatum aſceterium Vallis-gloriæ ædificatum fuiſſe tantummodo temporibus divæ Claræ affirmant, freti verbis Nicolai Spoletani epiſcopi, qui dum Balbinæ abbatiſſæ exemptionis privilegium *anno* M.CC.XXXI. *die* VII. *intrante martio* concedit, monaſterium ipſum ab ea ejuſque ſororibus conſtructum [b] aſſerit, immo auctoritate ipſios Gregorii, qui in pontificiis diplomatibus iiſdem verbis utitur. Nimirum monaſterium exiſtebat ante reformationem ibidem introductam a beata Clara; nam in hiſtoria Hiſpellenſi Fauſti-gentilis Donnolæ JC. Hiſpellatis, quam laudat Godefridus Henſchenius in tomo I. Junii [c], legitur de beato Andrea Hiſpellate, quod „ is ante ingreſſum in ordinem Minoriticum, qui contigit „ anno 1223. magna reverentia proſequebatur monachas cœnobii Vallis- „ gloriæ ipſo in monte Subaſſo ſiti, inter Hiſpellenſe oppidum & mona- „ ſterium prædictum, unius utrimque milliarii intervallo, quas cum in- „ genti ſtudio perfectionis religioſæ teneri animadvertiſſet, ipſaſque eodem „ multum extimularet, poſtea ad ſanctæ Claræ regulam reformavit. “ Idipſum confirmatur clarius ex ſummario liberculi fratris Thomæ de Hiſpello extracto anno 1322. in quo brevi calamo referuntur Andreæ geſta: *Miſſus eſt*, ibidem dicitur, *anno* M.CC.XXXXVII. *Andreas a ſancta matre Clara de Aſſiſio cum ſorore Pacifica ad Vallem-glorioſam jam a matre ſorore Balbina de Hiſpello reformatam; ad confirmandum eo magis illud mona-*

b *Apud Wading. T. II. p. 639.*

c *Pag. 366.*

ANN. CHR. 1227.

ſterium mirabilibus ſignis impetrando aquam pro dicto monaſterio. Ea verba apud eumdem Henſchenium [a] leguntur. Demum Thaddæus Donnola in apologia pro antiquitate Hiſpelli diſerte aſſerit [b], monaſterium monialium Vallis-gloriæ olim ſub ordine Camaldulenſi degiſſe, & Gregorium IX. initio ſui pontificatus ſingulari diplomate Anagniæ dato earum orationibus ſe commendaſſe. Quare verba, quæ uſurpantur in bullis pontificiis & epiſcopalibus pro eodem monaſterio, conditum nimirum ipſum fuiſſe a Clariſſis, explicanda ſunt de reformatione ibidem introducta, quæ fuit quaſi nova parthenonis ejuſdem conſtructio, cum certis argumentis liqueat ipſum olim extitiſſe ſub diſciplina Camaldulenſium.

a *Ibid. p.* 365.
b *Pag.* 298.

XXXVII. Ejuſdem Rom. pont. bullæ ad hunc annum ſpectantes.

PRÆTER allatas epiſtolas idem Romanus pontifex *primo ſui pontificatus anno*, *ſecundo idus junii* Guidoni priori Camaldulenſi facultatem fecit abſolvendi eos, qui ante converſionem monaſticam manus violentas in clericos injeciſſent. Id vetaverat Alexander III. fugientes de ſeculo & religionis habitum aſſumentes, ſine licentia Romani pontificis, prohibens poſſe abſolvi a monaſteriorum præfectis. Nonnihil Alexandri III. mandara temperaverat Innocentius III. ad cujus exemplum, & ut tolleretur vagationis occaſio, Gregorius IX. præfatam poteſtatem fecit priori Camaldulenſi hoc anno, dummodo clerici percuſſi non fuiſſent epiſcopi & abbates, pro quorum læſione voluit Romanam curiam eſſe adeundam.

Idibus junii prælatis & ſubditis eccleſiarum eremo Camaldulenſi ſubjectarum ſcripſit, ut eidem eremo ære alieno admodum gravatæ pecuniarum contributione ſubſidium præſtarent, ſimilia repetens Honorii III. prædeceſſoris ſui mandata.

Decimo-octavo kalendas julii inhærens veſtigiis Innocentii III. & Honorii III. confirmavit priori & conventui Camaldulenſi correctionem & ordinationem monaſterii Vangaticienſis, integram Innocentii bullam ſuæ inſerens.

Die ſequenti, ad inſtar ejuſdem Innocentii III. ratas habuit donationes monaſteriorum factas hoc ſeculo eremo Camaldulenſi, inter quas nominavit donationes loci, qui *Camaldula* vulgariter nuncupatur apud Veronam, eccleſiæ ſancti Viti juxta Vicentiam, eccleſiæ ſanctæ Mariæ prope Forolivium ſitæ in loco, qui Caſale vocatur, eccleſiæ ſancti Euſtachii prope civitatem Imolenſem in braita de Borſiola, & eremi de Salimbene in loco, qui appellatur Montale, Ariminenſis diœceſis.

Eadem die confirmavit eidem priori & eremitis Camaldulenſibus altero privilegio quædam alia monaſteria, quæ de novo acceſſerant congregationi; recenſentur propterea in epiſcopatu Arretino monaſterium ſanctorum Laurentini & Pergentini ſitum prope civitatem; in Hiſtria monaſterium ſancti Michaelis de Lemmo; aliud ſancti Michaelis juxta canalem de Muriano apud Venetias; in epiſcopatu Peruſinn monaſterium ſanctæ Trinitatis; cœnobium Salimbene in monte Teuccio; in Florentino ſancti Andreæ de Candiculis; in Lucano ſancti Andreæ in Silva; in Bononienſi ſanctæ Mariæ de Bethleem; in Cæſenate hoſpitale Rovereti; in Tudertino monaſterium ſancti Antonii, & in civitate Piſana hoſpitale juxta monaſterium ſancti Frigdiani. Cœnobium ſancti Andreæ de Silva in Lucenſi diœceſi appellabatur etiam de Buſcione vel de Boſone prope Rivoltam.

Ipſa die exemplum ſecutus Cœleſtini III. & Innocentii III. etiam ſuum apoſtolicum robur adjecit pro aſſerendo Camaldulenſibus jure parochiali, quod ii inconcuſſe tenuerant per quadraginta annos in eccleſiam ſanctæ Margaritæ de Toſina, pontificia autem auctoritate communiens largitiones, quas patroni vel alii fideles juſte fecerant eidem eccleſiæ, decimas quoque, aliaque ejuſdem loci jura confirmans.

Decima

Decimo autem *tertio kalendas julii* ex ipſa Anagniæ urbe commiſit archiepiſcopo Ravennati, & epiſcopis Arretino & Feſulano, ut diſtricte interdicerent, & interdicere curarent per ſuos plebanos & prælatos mulieribus quibuſcumque, ne qualibet nobili conditione præditæ transgredi auderent terminos ligneos conſtitutos in quadam diſtantia ab eremo Camaldulenſi, ultra quos fas non erat ipſis tranſilire. Erectæ ſiquidem erant prægrandes cruces ligneæ, ad quas ſubſiſterent mulieres. De hac Gregorii papæ commiſſione facta Simeoni Ravennati archiepiſcopo mentionem etiam ingerit Rubeus in hiſtoria Ravennate [a]. ANN. CHR. 1227.

Vetavit autem *duodecimo kalendas julii*, ne laici occaſione juris-patronatus in eccleſias & in monaſteria electioni abbatum & rectorum Camaldulenſium ſe immiſcerent, volens, ut prior congregationis ſecundum regulam ſancti Benedicti & conſuetudines Camaldulenſes libere & canonice procederet, apoſtolicis propterea literis ſuis robur adjiciens veteribus ſanctorum canonum ſtatutis, & Alexandri præſertim III. ſummi pontificis peculiari pro Camaldulenſibus ea ſuper re decreto.

Propenſius inſuper inductus *fervore & integritate religionis, quæ per beneplacitum Conditoris in eremo Camaldulenſi vigere dignoſcebatur*, priori Camaldulenſi ex Anagnia *nono kalendas julii* indulſit, ut eos, qui de aliis congregationibus ad eremum venirent, dummodo elegerint & promiſerint ſub ordine & eremo in perpetuum deſervire, libere ſine alicujus contradictione retinere poſſet, ita tamen, ut non permitteret ipſos in ſacris ordinibus miniſtrare, niſi de eorum ordinatione foret certus. Legitur indultum in bullariis Romanorum pontificum & etiam in noviſſima Romana collectione [b].

XXXVIII. De monaſterio Fellonicæ.

DEMUM *quinto idus decembris* ex Laterano binas dedit literas tum epiſcopo Arretino tum canonicis ejuſdem eccleſiæ, ut ultro conferrent monaſterium dictum de Fellonica in agro Arretino Camaldulenſibus reformandum, quandoquidem tum patroni ejuſdem monaſterii, tum ipſi epiſcopus & canonici animo concurrebant, ut ſibi ſubjectum cœnobium illorum congregationi pia liberalitate traderetur, eo quod eſſet in ſpiritualibus & temporalibus eo tempore valde diſſolutum. An traditum fuerit Camaldulenſi eremo reparandum non liquet. Johannes abbas Fellonicæ legitur tamquam teſtis adfuiſſe anno ſequenti *quintodecimo kalendas martii* concordiæ, quam Montis-politianenſibus proponebant Senenſes. Actum inter caſtra Montis-politiani & Montis-fellonici apud Salaricum, ut ex Senenſis archinoſocomii paginis [c] intelligimus. Inutiliter amicitia exhibita fuit a Senenſibus populo Montis-politiani, qui ope Florentinorum bellum gerens contra populum Senarum plura damna tum caſtro, tum monaſterio Fellonicæ inferebat. Tradit itaque Hubertus Benvoglientius [d] ex monumentis familiæ Ugurgeriæ monaſterium hocce, quod titulum ferebat Annuntiationis beatæ Mariæ virginis, ſitum in comitatu Senenſi (plura eadem loca modo in Arretino, modo in Senenſi territorio ſtatuuntur) aggregatum fuiſſe anno 1232. eremo ſancti Petri ad Vivum, ut ab ipſis eremitis, qui æque Camaldulenſes erant, in priſtinum diſciplinæ regularis ſtatum reſtitueretur. Reapſe ad annum 1262. reperimus Gregorium abbatem ſanctiſſimæ Annuntiatæ de Monte-fellonico conſenſiſſe tranſlationi monaſterii Vivenſis ad cœnobium ſanctæ Muſtiolæ Senarum, & ſubſcripſiſſe cum aliis abbatibus & prioribus territorii Senenſis ſubjectis eremo Vivenſi. Antiquior mentio monaſterii de Fellonica fit in archivo Fontis-boni ad annum 1170. quo quidam Martinus jure teſtamenti dicitur inter alia monaſteria, quibus reliquiſſe ſervos, reliquiſſe dicto monaſterio *ſervum* appellatum *Peponem Reſcelde*

[a] Lib. VI. p. 396.

[b] T. III p. 247.

[c] Num. 1198.

[d] Pag. 98.

ANN. CHR. 1227.

ſcelde cum ſuo tenimento. Ex Iſidoro Ugurgerio O. P. in compendio vitarum Sanctorum & Beatorum Senenſium habemus in eccleſia ſancti Leonardi, quæ ſubjiciebatur monaſterio Fellonicæ, poſita in caſtro homonymo, ſuper calumnam ſtructilem hanc proſtraſſe inſcriptionem. A. D. M. CC. LXXV. TEMPORE. DNI. STEPHANI. ABBATIS. HOC OPUS FACTUM. Altera, ſed corroſa conſpicitur ſuper januam eccleſiæ. In ea eccleſia anno *1266.* rogata fuit concordia, & ſtatuta amicitia inter populum Senenſem & inter incolas caſtri Montis-fellonici [a], ut legitur in noſtris excerptis Senenſium inſtrumentorum. Prædicti Stephani abbatis de Monte-fellonico mentio fit in pagina tabularii parthenonis ſancti Johannis-evangeliſtæ de Prato-veteri ad annum *1269.* quo fuit teſtis cujuſdam licentiæ conceſſæ a Guilhelmino epiſcopo Arretino Theobaldo presbytero rectori ſancti Hilari de Arretio [b] concedendi ad locationem quædam bona ſuæ eccleſiæ. In archivo conventus ſancti Martini Senarum aſſervatur bulla Pauli II. Rom. pont. qui anno *1465.* Fellonicæ abbatiam conceſſit dicto cœnobio ſancti Martini, quod poſſidetur ab Auguſtinienſibus congregationis Ilcetanæ. Errore itaque Hieronymus Gilius [c] in Diario Senenſi antiquiorem ejus abbatiæ memoriam ſtatuit ad annum *1261*. Eccleſia Fellonicæ adhuc ſervat aliqua antiquitatis veſtigia, monaſterium vero pene deſtructum eſt, ſoloque æquatum.

a *Num*, 118.

b *Num.* 41.

c *Par. II. p.* 701.

XXXIX. Gregorii IX. brevia pro Camaldulenſibus monaſteriis.

QUOAD alia monaſteria *idibus maji* ipſe Romanus pontifex abbati monaſterii ſancti Zenonis Piſarum mandavit, ut bona eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Fine, quæ erat ſpeciale membrum Ciſtercienſis monaſterii ſanctæ Mariæ de Morteto, alienata revocare legitime curaret ad proprietatem dictæ eccleſiæ, ex charta apud Joſephum Ruſchium canonicum olim & patritium Piſanum, ac in univerſitate patria profeſſorem.

Idem *vigeſima-ſecunda-junii* ſub apoſtolica protectione recepit monaſterium ſancti Quirici de Roſis in agro Arretino, annuens precibus Leonardi prioris & fratrum ejuſdem cœnobii, ut ordo monaſticus ibidem ſecundum regulam ſancti Benedicti & conſtitutiones Camaldulenſis ordinis obſervaretur, & prædicti monaſterii bona voluit firma & illibata permanere, ex quibus hæc duxit exprimenda; videlicet eccleſiam ſancti Georgii de caſtro de Fracta-guinildi, & ipſum caſtrum cum curte ſua, & quidquid habebat in curte Fojani, & in curia de Marciano, & de Licignano, & de Pureo, & de Fracta-rinuccii, & de Ceſa, & de Dorna, & de Fracta-paterni, & in villa Albula, in Brolio, in curte de Ficareto, & in villa ſanctæ Luciæ, ſubſcribentibus poſt Romanum pontificem decem cardinalibus, manu magiſtri Sinibaldi S. R. E. vicecancellarii. Datum Anagniæ *pontificatus* ſui *anno primo*; quod privilegium refert in excerptis Fontisboni [d] Baroncinius.

d §. *Privilegia. A.* 3. 119.

Quinto idus auguſti indictione XV. *anno* I. ſimiliter ex Anagnia ſub beati Petri & ſua tutela ſuſcepit eccleſiam ſanctæ Mariæ de Carceribus, priorem quoque Savariſium ejuſque cœnobium, & recenſuit eccleſias & bona eidem ſubjecta.

Quinto idus decembris ex Laterano abbati de Monte-armato Bononienſis diœceſis præcepit cognitionem cauſæ, quæ vertebat inter abbatem monaſterii de caſtro Brittorum, & inter archiepiſcopum Ravennatem, & quoſdam alios clericos & laicos, tam cives quam extra Bononienſem diœceſim poſitos, quoad eccleſiam ſancti Apollinaris, & quoad quaſdam alias poſſeſſiones præfati monaſterii, de qua lite fuſius etiam annis ſequentibus. Abbas cœnobii Montis-armati congregationis Vallis-umbroſæ erat Jacobus; ſancti Michaelis autem de caſtro Brittorum erat adhuc Gerardus, qui poſt

quadra-

quadraginta & ſeptem ſaltem annos adhuc monaſterium illud regebat, ut fidem facit charta locationis cujuſdam domus factæ ab ipſo anno antecedenti, quæ extat in tabulario conventus ſancti Franciſci de Bononia. Supervixit uſque ad annum 1229. quo in ipſius locum ſuffectus fuit Hugitio.

Poſtremo IV. *nonas decembris* ex Laterano vetavit, ne abbates poſſeſſiones ſuorum monaſteriorum vendere quomodolibet poſſent ſine prævio aſſenſu prioris & fratrum eremi Camaldulenſis. Atque hæ ſunt Gregorii IX. bullæ ad Camaldulenſium favorem relaxatæ primo pontificatus ſui anno.

XL. Electio abbatis Claſſenſis. De monaſteriis Agnani & S. Urbani.

Quarta-decima die januarii hujus anni Benedictus abbas Claſſenſis coram capitulo ſui monaſterii ceſſit in manibus Guidonis prioris Camaldulenſis regimini dicti cœnobii; qua renuntiatione accepta, abſolutiſque monachis ab excommunicatione, ſi quam incurriſſent, & perpenſis votis fratrum, idem prior, præſentibus Alberto presbytero & Johanne cardinalibus, ac Nicolao cantore eccleſiæ Ravennatis, nominavit & elegit in abbatem Claſſenſem Johannem monachum dicti monaſterii, ipſiſque cardinalibus & cantore ſociantibus & adjuvantibus eumdem in ſede poſuit, adminiſtrationem ſpiritualium & temporalium impendens.

Cum lis penderet coram epiſcopo Arretino & archidiacono Florentino inter eremum Camaldulenſem, & inter plebanum ac rectores eccleſiarum plebis de Bujano circa decimam frumenti ſolvendam ex veteri Arretinorum præſulum conceſſione ab hominibus dictæ plebis, Matthæus abbas Silvæ-mundanus arbiter electus ab utraque parte definivit [a] rectores ejuſdem plebis teneri quotannis ſolvere nuntio Camaldulenſium XXIV. frumenti ſtaria.

[a] §. Sententia 27. A. 3. 144.

Similiter cum inter monaſterium de Agnano pro eccleſia & monaſterio ſanctæ Mariæ in Gradibus ac Dainenſem clericum & ſindicum dictorum monaſteriorum ex parte una, atque inter abbatem Campi-leonis & Ubertum ſindicum ex parte altera quæſtio inſtituta fuiſſet hoc anno „ ſuper jure parochiali infra muros novos civitatis Arretii, Deodatus Arretinæ eccleſiæ archipresbyter, & Ildebrandinus prior Civitellæ arbitri „ a partibus electi & aſſumpti cum conſenſu Accolti abbatis Agnani, & „ Rainaldi abbatis Campi-leonis decreverunt ad abbatem Campi-leonis pertinere jus parochiale in territorio infra muros novos civitatis Arretii, atque viam, quæ exit per portam, qua itur ad ſanctum Laurentinum, uſque ad portam muri veteris civitatis Arretii, ubi lapides „ fuerunt effoſſi prope eccleſiam de Murello ab una parte, atque viam, „ quæ exit per portam, qua itur ad molendinum filiorum Lodomerii uſque ad aliam portam muri veteris civitatis Arretii, quæ eſt ab alio „ latere juxta eccleſiam de Murello; quod quidem jus parochiale in prædicto territorio mandarunt reſutari ab abbate Agnani monaſterio Campi-leonis, non obſtante quovis privilegio epiſcopi Arretini, hoc agentes „ etiam auctoritate domini Martini Arretini epiſcopi. Item decreverunt „ renuntiari ab abbate Campi-leonis monaſterio Agnani pro eccleſia ſanctæ Mariæ in Gradibus jus parochiale, non obſtantibus privilegiis Arretini epiſcopi, quæ allegari poſſent ab abbate Campi-leonis in contrarium. Latum fuit hoc laudum apud eccleſiam ſanctæ Mariæ in Gradibus extra eccleſiam, poſt tribunam eccleſiæ anno M. CC. XXVII. manu „ Aldionis notarii [b]. “

[b] Arch. Ss Mariæ in Gradibus n. 142.

Promiſſionem fecit hoc anno Bernabeus de Precicle ſe non reaptaturum caſtrum ſancti Urbani, & adverſaturum cuicumque ſe opponenti, excipiens imperatorem & marchionem. Rainaldus vero Camerinenſis epiſcopus commu-

ANN. CHR. 1227.

communitatem Pyri & omnes homines ipſius caſtri excommunicatos declaravit & damnavit, quia interfecerant plures homines ejuſdem caſtri ſancti Urbani, & contra monaſterinm ejuſdem nominis exiſtens in ipſo caſtro equitaverant, eccleſiam ferro, igne & deprædationibus vaſtaverant, ac ex mandato papæ Gregorii IX. fecit plenam poteſtatem Simoni Berardo poteſtati caſtri Sancti-Severini & omnibus hominibus dicti loci invadendi communitatem Pyri, & capiendi ac aſportandi de rebus ipſorum. Hæc nobis conſtant ex chartis tabularii Sancti-Severini, qnas vidit & nobis exſcripſit Turcius, qui obſervavit Ughellium prætermiſiſſe in epiſcopis Camerinenſibus Rainaldum notum ex chartis Camerini & Sancti-Severini, qui Actoni defuncto anno 1223. ſucceſſit in ea ſede anno 1224.

Guido Rainaldi & Albericus ejus filius ex archivo ſancti Blaſii de Fabriano ſub hoc anno reſtituerunt Hermanno abbati Vallis-caſtri omnia, quæ tenebant ſpectantia ad Valle-caſtrenſe monaſterium in curia Cerreti, & in curia roccæ Actonis-Guernerii, & ad eccleſiam ſancti Johannis de Cerquetis, & ad eccleſiam ſancti Stephani de Avenza, item plures terras ablatas eidem cœnobio.

XLI. De Jacobo monacho Avellanenſi facto abbate S. Petri Peruſii.

JACOBUM Avellanenſem monachum datum fuiſſe hoc anno abbatem monaſterio ſancti Petri de Peruſio, ut ipſius reformationi inſiſteret, tradunt Jacobillius & Tornamira in libro [a] cui titulus: *Congregatio Caſinenſis*; ibidemque magno pietatis & religionis exemplo e vivis ereptum fuiſſe anno 1230. die XXV. maji. In chartis Peruſini tabularii nomen Jacobi abbatis legitur ab hoc anno uſque ad annum 1250. E contra præfati auctores ad annum 1245. Franciſcum quemdam abbatem admittunt ex ordine Ciſtercienſi; forte duplex Jacobus abbas dictum monaſterium rexit hoc ſeculo. Extat tamen [b] apud Margarinium bulla Gregorii IX. confirmantis Jacobo abbati monaſterii ſancti Petri Peruſini bona ejuſdem cœnobii *anno* M. CC. XXXI. *decimo kalendas octobris indictione* V. *pontificatus anno* V. Quare obitus Jacobi I. abbatis ſaltem poſt annum 1230. eſt ſtatuendus.

a *Pag.* 210.

b *T. I. Conſtit.* 251.

Rolandus capellanus eccleſiæ ſancti Petri de Muſcano, conſentiente Morico abbate ſancti Victoris de Cluſis, cui erat ſubjecta dicta eccleſia, reſutationem quamdam fecit ex tabnlario monaſterii Vallis-caſtri.

ANN. CHR. 1228.

XLII. Hoſpitale de Cave de collis datum Camaldulenſibus.

ÆGIDIUS epiſcopus Foro-popilienſis electus ejus urbis epiſcopus ex præpoſito ſuæ eccleſiæ poſt Homodeum epiſcopum, conſentientibus Johanne præpoſito & ceteris canonicis ſuis, tradidit præſenti anno Guidoni priori Camaldulenſi hoſpitale, vulgo appellatum Cava-de-colle, cum eccleſia conjuncta & erecta in honorem ſanctorum Jacobi & Sigiſmundi, & cum poſſeſſionibus dicti hoſpitalis, reſervans tamen ſibi nomine cathedratici vel aliorum reddituum quotannis & titulo penſionis, ut rector ejuſdem hoſpitalis perſolveret duodecim denarios Ravennatis monetæ. Idem epiſcopus *die* VIII. *exeunte majo* hujus anni, non attenta ſententia pro ſe lata ab Oddone epiſcopo Cæſenate contra Guidonem priorem Camaldulenſem, renuntiatis juribus, quæ ſibi quoquomodo competere poſſent in monaſterium Uranenſe, donavit, ſeu melius confirmavit Hugoni abbati ſanctæ Mariæ de Urano capellas ſancti Benedicti, ſancti Petri de Campo-gallano, & ſanctæ Mariæ de Lacu, Johanne Bono notario, ex tabulario Fontis-boni, cujus donationis paginam ratam habuit pontificatus ſui anno tertio Alexander papa IV.

XLIII. Indulgentiæ conceſſæ a Gregorio IX. eccleſiæ S. Mariæ de Petra-ficta.

CUM plurima & frequentia miracula dignaretur Deus oſtendere in eccleſia ſanctæ Mariæ de Petra-ficta in alpibus de Caſentino, brevi dato Peru-

ſii

ANN. CHR. 1228.

ſii, ad quam urbem tranſierat ex Romana, Reatina ac Spoletana, & ubi ad tumultus Romani populi fugiendos ſuum domicilium ſtatuerat poſt paſcha hujus anni Gregorius IX. Romanus pontifex, VII. *kalendas ſeptembris anno pontificatus* ſui *ſecundo*, omnes Chriſti-fideles hortatus fuit, in feſtivitatibus beatæ Mariæ cum pietatis affectu ad eam eccleſiam accederent, viginti annorum pœnitentiam adeuntibus relaxans, ſimulque concedens, ut prior ejuſdem eccleſiæ ad devotionis augmentum clericos poſſet invitare ad divina officia ibidem peragenda. Hoc eodem anno ex autographo archivi ſanctæ Mariæ angelorum de Florentia dictæ eccleſiæ de Petraſicta, & Chriſtophoro presbytero miniſtro comes Tigrinus filius quondam comitis Guidonis in preſentia comitis Guidonis, fratris ſcilicet ſui, & Venetici plebani ſanctæ Felicitatis, aliorumque latiſundia donavit in curte de Ruffina. Actum in caſtro de Puppio,

XLIV. Bullæ ſecundi anni ſui pontificatus.

IDEM Romanus pontifex ex Peruſio *die* XIII. *julii* indulſit priori & eremitis Camaldulenſibus, ut in cauſis ſecularibus aliorum non poſſent compelli ad juramentum preſtandum. Eadem die refutationem fecit de libris ſexcentis, quas reſtitutas voluit priori Camaldulenſi; eas facile tempore legationis mutuo acceperat, literas dans teſtes ſuæ reſtitutionis: *die* vero XI. *ſeptembris* eidem priori aliiſque prælatis Camaldulenſibus conceſſit, ut ſuper his, quæ impetrarentur a ſede apoſtolica, non tenerentur reſpondere, niſi expreſſa in illis mentio fieret de ordine Camaldulenſi. Commiſit pariter [a] ex tabulario archiepiſcopali Ravennate Pelagotto canonico Faventino, ut decideret cauſam inter Thedericum archiepiſcopum Ravennatem, qui Simoni ſuffectus fuerat, & inter abbatem & conventum ſancti Adalberti ſupra Padum, contra filios etiam quondam Guidonis de Polenta, & quoſdam alios clericos & laicos Ravennates & Ferrarienſes. Electus fuerat hoc anno ipſe Thedericus in archiepiſcopum non ſine tumultu, cum Paulus Traverſaria una cum comitibus Malviſinis de Bagnacavallo & multitudine armatorum pro electione archiepiſcopi Ravennam adveniſſet, qnem reverti coegit Raimundus Zuccolus poteſtas Ravennæ.

a *Capſ. H. n.* 3561.

Quinto demum *idus ſeptembris* ex eadem urbe, ut profert tabularium noſtrum ſancti Michaelis de Muriano, mandavit idem Romanus pontifex Jordano priori ſancti Benedicti de Padua & abbati de Carraria, ut cognoſcerent cauſam Compagni prioris ſanctæ Mariæ de Porcilia ejuſque monaſterii, qui circa obligationem decimarum de molendinis appellaverat ad apoſtolicam ſedem a ſententia Acerbi capellani Jordani epiſcopi Patavini contra ſe lata,

Hoc eodem anno emit idem pontifex pro virginibus monaſterii ſanctæ Mariæ de Caritate urbis Fulginatenſis hoſpitale & adnexam eccleſiam ſancti Claudii, ad quam prius habitabant monachi congregationis Fontis-avellanæ, cujus pacificam poſſeſſionem tradidit ſanctimonialibus Ægidius epiſcopus Fulginas; donationem vero ſuis literis confirmavit anno M.CC.LV. Alexander IV. ut refert [b] Wadingus. De ea eccleſia ex veteri inſtrumento agemus etiam ad annum 1232. Ex Peruſio menſe julio Gregorius Aſſiſium profectus eſt pro addicendo Sanctorum canoni beato Franciſco, qui ante biennium in cœlum evolaverat, & Hiſpellum tranſiens una cum cardinalibus Sinibaldo, Raynaldo, Petro Capoccio, & cardinale diacono ſancti Euſtachii, epiſcopis quoque Spoletano, Fulginate & Aſſiſiate comitatus, viſitavit moniales ſuas Vallis-gloriæ; poſt quæ denuo Peruſium rediit.

a *T. II. p.* 213.

XLV. Eccleſia S. Mariæ de Vertighe data Agnanienſibus. Res aliorum monaſteriorum.

MARTINUS epiſcopus Arretinus tradidit hoc anno Accolto abbati Agna-

ANN. CHR. 1228.

Agnani, qui ſucceſſerat anno 1225. Johanni, ejuſque conventui eccleſias ſanctæ Mariæ de Vertighe & ſanctæ Agathæ, quæ in temporalibus & ſpiritualibus inordinate vivebant: poſſeſſionem tribuens per Rainerinm Arretinæ plebis canonicum, ſalva ſemper ſua & ſuorum vicariorum reverentia, necnon plebani Montis-ſancti-Sabini, & impoſito annuo cenſu quatuor ſolidorum, mandans tamen, ut clerici, qui eas poſſidebant, in iiſdem commorarentur, ſi vellent, quoad viverent, & ex earum facultatibus providerentur. *Actum Aretii in palatio epiſcopali anno* M. CC. XXVIII. *Gregorio papa*, *Friderico imperante*, *indictione prima* VII. *idus decembris*. Poſt Martinum ſubſcribunt Paganus præpoſitus, Bonaguida archidiaconus, Rainerius primicerius canonicæ Arretinæ, Guido presbyter canonicus ſacriſta, magiſter Guido decretorum doctor, aliique canonici Arretini. Autographum extar in tabulario ſanctæ Mariæ in Gradibus ſub num. 141.

Die trigeſimo januarii hujus anni Guido abbas ſancti Andreæ de Candiculis vendidit Rogerio Donati Ubertini aliquot homines cum reſediis & terris ſuis poſitis in caſtris de Mormana & de Capiano & de Ulmito. Item ſervitium filiorum *del fabro*, & hoſpitalis *de la falce*, & eccleſiam ſancti Quirici *de la valle*, reſervata ipſi eccleſiæ quarta parte juris patronatus eccleſiæ ſancti Stephani de Alfiana, & ſancti Michaelis de Mormano. Hæc habentut [a] in excerptis tabularii Fontis-boni. Subjectæ erant monaſterio de Candiculis etiam eccleſia ſancti Jacobi de Urticariá in partibus Mucelli, ut colligitur ex libris viſitationum a prioribus Camaldulenſibus factarum, & eccleſia ſancti Andreæ de Camprognano ex libris collectarum. Guidonis abbatis ſancti Andreæ de Candiculis juramentum obedientiæ præſtitum Guidoni priori Camaldulenſi die XXIX. julii anni præteriti legitur in tabulario Fontis-boni.

a §. *Amiſſa*. 364. *A.* 1. 182.

Plures controverſias ſubſtinebat eremus Camaldulenſis per hæc tempora cum epiſcopo Æſino pro monaſteriis ſanctæ Mariæ de Serra, ſancti Jacobi de Mandriolis & ſancti Georgii de Murro, occaſione decimarum ad eccleſias dictorum cœnobiorum ſpectantium, judiceſque apoſtolicos impetraverat Richardum epiſcopum Fanenſem, abbatem ſancti Paterniani, & priorem ſancti Stephani in Padule. Guido itaque prior Camaldulenſis elegit hoc anno conſenſu Urbani abbatis monaſterii ſancti Savini Piſarum, & voluntate Philippi majoris monaſterii Fontis-boni in procuratorem eremi presbyterum Martinum converſum eremi, qui coram judicibus præſatis cauſas ageret Camaldulenſium monachorum.

Cum Deoteajutes hoſpitalarius ſancti Frigdiani de Piſis paſſus fuiſſet ſe inthronizari ab illis de domo Aſſorum, qui erant patroni hoſpitalis, & ab eis claves hoſpitalis accepiſſet, contra ſententiam latam anno M. C. LXXXIII. ab Ubaldo olim archiepiſcopo Piſano, Guido prior Camaldulenſis ejus electionem irritam declatavit, [b] ipſumque gradu dejecit.

b §. *Electio*. n. 10. *A.* 3. 140.

Ex charta monaſterii ſancti Michaelis de Burgo-Piſarum ad hunc annum ſpectante novimus abbatem cœnobii ſancti Mamiliani Montis-chriſti fuiſſe Comitem, qui terrarum donationem fecit. Actum *a lo Scalo de ſancto Peregrino*, nimirum ad litus maris juxta ſancti Peregrini arcem, ubi monaſterium Montis-chriſti bona & aliud cœnobium poſſidebat. Inter reſtes nominatur Richardus abbas ſancti Pauli de Conca, quod monaſterium ſimiliter juris erat ejuſdem abbatiæ ſancti Mamiliani Montis-chriſti.

XLVI. Petri Ziani ducis Veneti obitus & teſtamentariæ tabulæ.

VENIENS ad mortem Petrus Zianus Dei gratia Venetiarum, Dalmatiæ atque Croatiæ dux hæreditatem ſuam commiſit Conſtantiæ duciſſæ uxori ſuæ, filiæ quondam Tancredi felicis memoriæ illuſtriſſimi regis Siciliæ,

ANN. CHR. 1228.

liæ, & filio ſuo Marco Ziano, Marcheſinæ quoque & Mariæ filiabus ſuis, necnon nobili viro Paulo abbati monaſterii ſancti Georgii Caſtellanæ diœceſis cjuſque ſucceſſoribus. Inter plurima pia legata facta eccleſiis & monaſteriis reliquit hoc *anno* M. CC. XXVIII. *menſe ſeptembris indictione ſecunda*, murata eo menſe, in teſtamentariis tabulis ſuis Rivoalti confectis „ monaſterio ſancti Michaelis de Camaldulis Caſtellanæ diœceſis ex par- „ te canalis verſus Rivum-altum poſito libras XX. ad opus eccleſiæ, & vi- „ neam ſuam, quam habebat in Capite-hiſtriæ, ſive in urbe Juſtinopolita- „ na, & quam ipſum monaſterium tenebat a præfato duce, rogans demum „ cœnobitas ipſius loci, ut anniverſarium pro anima ſua peragerent quotan- „ nis.“ In necrologio monaſterii ſancti Servuli Venetiarum ponitur ſub anno ſequenti & menſe martio obitus Petri Ziani ducis. Filius dicitur Sebaſtiani Ziani ducis, cujus memoria habetur ſub menſe aprilis, ſicut etiam eodem menſe Froibæ ejus matris, menſe auguſto Mabiliottæ ipſius ſororis, & menſe decembri Jacobi ejus fratris; ex quibus monumentis illuſtratur genealogia Petri ducis benefactoris meritiſſimi plurium locorum piorum. Alibi animadvertimus gratis omnino aſſeruiſſe Hieronymum Fabrium in memoriis ſacris Ravennatibus Petrum Zianum ducem Venetorum, depoſita dignitate una cum Thoma Mauroceno patriarcha CP. & cum Ubaldo archiepiſcopo Ravennate ante hæc tempora ſeceſſiſſe ad quietiorem vitam in canonicam domum ſanctæ Mariæ de Portu Ravennæ. Prior ſancti Michaelis erat Ugo noviter electus; nam hoc ipſo anno *die quinta maji indictione prima* Guido præſes generalis Camaldulenſis in capitulo ſanctæ Mariæ de Vangaticia, in præſentia Orlandi abbatis ejuſdem monaſterii, Samſonis prioris Camalduli de Verona, Johannis prioris ſancti Viti de Vicetia & aliorum amoverat Dominicum priorem ab adminiſtrationis officio. Dominici monumenta ſuperſunt ab anno 1226. ad menſem aprilis hujus anni in tabulario ſancti Michaelis. Samſon autem olim abbas Vangaticienſis, deinde eremita apud Camaldulum, ex contemplationis quiete iterum poſtulatus fuerat ad regimen monaſterii Veronenſis.

Ugolinus filius quondam Ildebrandini de Monte-aperto [a] vendidit Nicolao abbati Berardingorum bona cum ſervis ſuis, & cum octava parte caſtri Pancule, & cum jure patronatus eccleſiæ dicti caſtri, quem abbatem nomine patris eorum in poſſeſſionem induxerunt Tebaldus, Griffolinus & Philippus.

a *Index contract. Berarding. n. 319.*

Deciſum fuit ab Ugurgerio & a Bono canonicis Senenſibus hoc anno [b] ſub *die* XIX. *februarii* contra parœciam ſanctæ Agathæ jus parœciale, quod ſibi jure aſſerebant in aliquot domos monachi Arcus Senarum, cum eccleſia ſanctæ Chriſtinæ ab eo tempore, quo Vivenſibus fuit aſſignata, nempe anno 1181. eo parœciali jure gauderet.

b *Arch. Roſa Senar. C. 197.*

In parvo necrologio abbatiæ Carcerum ſub die XVII. junii hujus anni ponitur obitus Boniſacii marchionis Eſtenſis filii Opizonis marchionis, & patrui Azzolini Novelli tunc dominantis. In veteri autem necrologio Senenſi adnotatur ad diem XXI. februarii mors Belloſæ abbatiſſæ parthenonis de Toma. Sed ejus obitus ad alium annum ſpectat, cum anno 1216. ex tabulario Fontis-boni Emma eſſet ejuſdem loci abbatiſſa, in cujus monaſterii regimine perſeveravit uſque ad annum 1237. quo officium dimiſit. Andreæ Jacobi poteſtatis Florentiæ ſub hoc anno fit mentio in tabulario Fontis-boni.

Hoc anno fundata fuere eccleſia & monaſterium ſanctæ Margaritæ de Agna territorii Patavini ſub congregatione monachorum alborum ſancti

ANN. CHR. 1228. Benedicti. *Die ſeptima exeunte februario*, præſentibus Jacobo Patavinæ eccleſiæ archipresbytero, Lanfranco canonico, Arimundo archidiacono Saccenſi, Acerbo presbytero de Conſilve, & Jacobo de Vidoro canonico Tarviſino aliiſque, Jordanus epiſcopus Patavinus conceſſit Betheleem judici filio olim Manzii judicis primarium lapidem ad conſtruendam eccleſiam ſanctæ Margaritæ, quæ ſpecialiter deberet eſſe dominarum & ſororum domicilium, retento pro epiſcopo jure-patronatus. Sed eodem hoc anno *indictione prima die octavo exeunte julio* idem epiſcopus coram Jordano priore ſancti Benedicti, & Manfredo priore ſanctæ Mariæ de Vantio, magiſtro Salcone canonico Patavino, & Spinabello judice aliiſque inveſtivit Matthæum olim monachum Vantii de prioratu & adminiſtratione ejuſdem eccleſiæ ſanctæ Margaritæ de Agna, volens ut ibidem monachi & non moniales permanerent, ac Manfredum priorem de Vantio miſit in poſſeſſionem ipſius monaſterii. Hæc ex Brunatii anecdotis [a], quæ Patavinam monaſticam hiſtoriam illuſtrant.

a Pag. 1569.

b Ad an. 1228. Ex chronico [b] Richardi de ſancto Germano *frater Berardus de Celano, vocatus ad papam vadit, qui per procurationem recipit ſancti Gregorii de Urbe abbatiam*. Deſtituimur per hæc tempora chartis ſpectantibus ad hiſtoriam Gregoriani monaſterii.

In eodem necrologio ſanctæ Mariæ ad Carceres habetur ad diem quintam novembris: *Obiit domnus Jordanus epiſcopus Paduanus, qui dedit monaſterio Carcerum eccleſiam ſancti Michaelis de Padua*. Omiſimus ad annum 1215. diem emortualem ejus prædeceſſoris Gerardi, quæ fuit quarta auguſti ejuſdem anni, ſub qua ponitur ipſius obitus: *Obiit reverendiſſimus domnus Gerardus epiſcopus Paduanus, qui contulit huic eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Carceribus eccleſiam ſancti Salvatoris de Vighizolo, & decimam de Cavallille & decimam de Baonis*. Ughellius Gerardum ſe abdicaſſe ſcribit ab epiſcopatu anno 1214. pauloque poſt deceſſiſſe. Rurſus ad annum 1162. [c] de eodem Gerardo diximus ipſum ad pontificalis clavi Patavini regimen aſſumptum anno 1169. eumdem rexiſſe ad annum 1214. Jordanum vero eamdem cathedram tenuiſſe ab eo anno 1214. ad annum 1239. Hæc porro ita ſunt emendanda, ut Gerardus ab anno 1165. ad 1214. quinquaginta annorum longo curriculo epiſcopus fuerit Patavinus. Quod nobis nunc conſtat ex Gymnaſii Patavini primo ſyntagmate Cl. V. Jacobi Facciolati [d], ſed ante Facciolatum ex Brunatio noſtro [e], qui contra veterem de Gerardi ſedis tempore opinionem, ex archivis variis primus epocham ejus electionis ad eum annum ſtatuit. Jordanus vero Gerardo ſubrogatus fuerit anno 1214. ad annum 1228. Jacobus demum Jordano ab hoc anno ad annum 1239.

c T. IV. Ann. pag. 9.
d Pag. 9.
e Pag. 18. de Re num.

ANN. CHR. 1229. XLVII. Brevia Gregorii IX. pro Camaldulenſibus.

CUM prior & conventus Camaldulenſis duxiſſent ſponte perſolvendam pro ſe & pro membris ſuis pecuniam a Romano pontifice eccleſiaſticis ordinibus impoſitam ad ſubſidium eccleſiæ Romanæ contra Fridericum imperatorem, præcepit hoc anno III. *idus februarii pontificatus ſui anno ſecundo* ex urbe Peruſii Gregorius IX. archiepiſcopis & epiſcopis omnibus, in quorum diœceſibus conſiſtebant prioratus & eccleſiæ Camaldulenſes, ne ipſorum loca ulterius pro dicto ſubſidio moleſtarent, ſed ſponte oblata ab ipſis apoſtolicæ ſedi pecunia ſufficeret. Siquidem cum etiam epiſcopis ſubſidium a Romano pontifice eſſet impoſitum, ii pro eo erogando taxabant monaſteria ſuarum diœceſum, & ita ad duplex ſubſidium Camaldulenſes adigebant.

Idem Romanus pontifex epiſcopo Feſulano V. *kalendas novembris* ex Ana-

Anagnia mandavit, ne pœnam excommunicationis vel comminaretur, vel ferret in benefactores eremi Camaldulenſis. Ann. Chr. 1229.

Amplissimum etiam *idibus junii* hujus anni *indictione ſecunda pontificatus* ſui *anno* III. ex Peruſio per manum magiſtri Martini S. R. E. vicecancellarii diploma conceſſit abbati ſancti Apollinaris in Claſſe, quo veſtigiis inhærens Alexandri, Urbani & Innocentii prædeceſſorum ſuorum Romanorum pontificum ſub beati Petri & ſua protectione ſuſcepit ejus monaſterium cum omnibus locis ſubjectis, quæ per extenſum nominavit. Præter loca jamdudum confirmata anno 1186. monaſterio Claſſenſi ab Urbano III. recenſentur in Gregoriano privilegio bona, quæ dictum cœnobium in comitatu Firmano obtinebat in Civitate-nova & curte ipſius. In Fanenſi nominatur Mons-granarius juxta rupulam Comitum. In Piſaurienſi additur caſtrum Serræ de Pozzo cum integra curte ſua. In Ariminenſi adduntur medietas caſtri & curtis Verignani cum omnibus, quæ monaſterium poſſidebat in curte Montis-novi, & ſundi Banioli, Arpariæ, Vetenani, & Gazajoli cum aliis poſſeſſionibus in curte Converſeti. In Livienſi fundi Foravicii, Caſtrucii, cum aliis in plebe ſancti Petri in Trentula. In civitate Ravennæ adjiciuntur eccleſia ſancti Vincentii cum curte ſua, eccleſia ſanctæ Mariæ in Virtute, & eccleſia ſancti Cypriani cum hortis circum ſe poſitis, quæ non leguntur in Urbaniano diplomate. XLVIII. Privilegia pro Claſſenſibus & Burgenſibus. Alia de Paravinis cœnobiis.

Prohibuit inſuper, ut nulli fratrum ejus monaſterii liceret de cœnobio ipſo diſcedere poſt factam in eodem loco profeſſionem. Sepulturam loci liberam eſſe voluit, a qua tantum arcere ſtatuit excommunicatos, interdictos & publicos uſurarios. Confirmavit ſententiam Ildebrandi cardinalis contra monachos ſancti Apollinaris-novi ſuper corpore ipſius ſancti martyris Apollinaris, & libertatem conceſſam a Gualterio Ravennate archiepiſcopo. Subſcripſere novem S. R. E. cardinales. Abbas ejuſdem monaſterii ſancti Apollinaris erat Philippus poſt Johannem electus, qui hoc anno VI. *exeunte ſeptembris* cum litem haberet adverſus capitulum cantorum eccleſiæ Ravennatis, & contra Manzium præpoſitum, ac Johannem & Johannem archipresbyteros plebium ſanctorum Caſſiani & Zachariæ ſuper decimis, quas dictum monaſterium obtinebat in dictis plebibus, compromiſit in presbyterum Amatorem cantorem eccleſiæ Ravennatis electum ab utraque parte litigante, qui rem compoſuit, præſente Oberto abbate ſancti Petri in Vinculis, & conſentiente Bono priore Claſſis, ſubſcribente quoque Guidone priore Camaldulenſi. Latum fuit Amatoris arbitrium apud eccleſiam ſanctæ Barbaræ; quam ſententiam una cum ſuprarelato Gregorii privilegio proſerimus ex tabulario ejuſdem Claſſenſis monaſterii.

Cum abbas monaſterii Burgi-ſancti-Sepulcri ex imperatorum Romanorum largitione, & ex confirmatione ſedis apoſtolicæ jus haberet, ut nulli in prædicto Burgo pertinente ad ipſum monaſterium eligerentur poteſtates & conſules, quibus ipſe aſſenſum non præberet, indulſerat Romanus pontifex Gregorius IX. abbati prædicto, ut excommunicationis ſententiam proferret in eos, qui ipſo abbate non aſſentiente auderent eligere poteſtates aut conſules. Irati Burgenſes, in abbatem & in monachos violentas manus injecere, ornamenta, aliaque bona monaſterii inventa aſportarunt, & coegerunt abbatem polliceri, quod deinceps non ad forum eccleſiaſticum, ſed ad eorum examen cauſæ omnes deferrentur. Coactus abbas ſubſcripſit eorum poſtremæ petitioni; verum poſtea excommunicationis jaculum contra illos intorſit. Quare Burgenſes rabie magis ſuccenſi, muro eccleſiæ diruto, quamdam domum ad opus communis in cœmeterio monaſterii conſtruere præſumpſerunt. Scripſit itaque idem Romanus pontifex epiſcopo

Ann. Chr. 1229. Arretino, ut renuntiationem privilegii violenter extortam ab abbate, & permiſſionem de litigando in foro ſeculari nullius eſſe valoris denuntiaret, & Burgenſes omnes ad ſervanda illibata imperatoria & pontificia privilegia conceſſa eidem monaſterio adigeret; alias contra ipſos excommunicationis ſententiam proferret. Abbas Burgenſis monaſterii poſt Gratianum depoſitum anno 1226. erat Homodeus notus etiam ex monumento anni ſequentis.

Quo etiam ſequenti anno ſpeciali privilegio mandavit Romanus pontifex Miloni Bellovacenſi epiſcopo, apoſtolicæ ſedis in ducatu Spoletano & in marchia Guarnerii legato, ut permitteret iiſdem Burgenſibus exhibere debitum fidelitatis ſacramentum Erneſto Friderici imperatoris in Italia nuntio. Milo in Italiam venerat ſuppetias laturus Gregorio IX. contra Fridericum imperatorem. Ære alieno proinde gravatus a Romano pontifice obtinuit dictam legationem ad redimenda debita.

In diplomate hoc ipſo anno ab eodem Gregorio conceſſo Bono abbati ſancti Bartholomæi Campi-regii, poſt recenſita loca, & vetera confirmata indulta legitur: *ſalva ſedis apoſtolicæ auctoritate & heremi Fontis-avellani debita reverentia;* calculoque ſuo probavit totidem verbis Romanus pontifex veterem bullam emanatam ab Alexandro II. anno 1062. recipiens etiam ipſos monachos Campo-regianos ſub apoſtolicæ ſedis clientela, *dummodo a caritate heremi Fontis-avellani aliquatenus non recedant.*

Jamdudum in villa de Cagiolo, quæ in valle Clanarum caſtra Marciani inter & Floriani ſita eſt, quamplura antiquitus bona acquiſierat eremus Camaldulenſis. Ejuſdem villæ eccleſiam ſub titulo ſanctæ Mariæ donaverat Azzoni priori Camaldulenſi anno 1137. Tramonte Ubertini de Saſſolis manu Rubei notarii, ſed antea in eadem bona jura ſui epiſcopii Arretini Gregorius epiſcopus anno 1114. transtulerat, largitione facta Guidoni priori & eremo, confirmata ſubinde a Guidone & Mauro epiſcopis ſucceſſoribus annis 1116. & 1136. & imperialibus præceptis a Friderico I. anno 1154. & ab Henrico VI. anno 1186. Ipſa bona jure cenſus & *tenimenti*, ut ajebant, poſſidebant ab eremo Gerardus Dominici, Benincaſa Mariani, Johannes Romolini, Baroncellus Almerici, Guido Pamphilii, Vivolus Albertinelli atque Gerardus Speratus, qui hoc anno 1229. camerario Camaldulenſi faſſi ſunt ſe ea bona nomine eremi tenere, cenſuſque ſolutionem gaſtaldioni de Cagiolo promiſerunt. Vendita fuere ipſa bona anno 1280., eccleſia vero ſæpius etiam poſt id temporis collata a prioribus Camaldulenſibus, quæ modo tamen ſolo eſt omnino æquata. Hæc addiſcimus ex collectionibus Baroncinii.

Eodem *anno die* XIV. *octobris*, *Gregorio papa IX. & Frederico imperatore in diſcordia cum eccleſia Romana*, *indictione ſecunda* Brunus monachus ſancti Petri de Argiano, & Raynerius prior clauſtralis monaſterii de Vivo nuntii capituli Vivenſis Guidoni priori Camaldulenſi exhibuerunt electionem factam Petri in priorem ejuſdem monaſterii de Vivo, & ſacramentum fidelitatis & obedientiæ præſtitum ab electo. Succeſſit is Ildebrandino.

Bonajunctæ abbatis Sacrarienſis in Sardinia mentio fit in charta tabularii Fontis-boni exarata *in Sardinia apud Ardum in Scalis curie domini archiepiſcopi Turritani coram dicto archiepiſcopo.*

Quoad Patavina monaſteria congregationis monachorum alborum hæc monumenta leguntur ſub præſenti anno: *Anno* M. CC. XXIX. *indictione ſecunda die* XII. *exeunte aprili* Jordanus prior conventus ſancti Auguſtini de Padua ordinis fratrum Prædicatorum, & Petrus prior ſancti Pauli, auctoritate commiſſionis ſibi factæ a Guifredo Caſtillionæo presbytero cardinale

le tituli ſancti Marci, & apoſtolicæ ſedis legato per literas datas ex urbe Brixienſi *ſecundo idus aprilis*, determinarunt, ut in domo Omnium-Sanctorum de Padua fratres profiterentur eamdem regulam, quam profitebantur fratres ſancti Benedicti ejuſdem urbis.

ANN. CHR. 1229.

Ex archivo noſtro ſancti Michaelis [a] Compagnus prior ſanctæ Mariæ de Porcilia, & Johannes rector eccleſiæ ſancti Thomæ de Arena urbis Patavinæ arbitrum elegerunt litium, quas ſimul habebant, magiſtrum Albertum de Monte-ſilicis *anno* M. CC. XXIX. *indictione* II. *die* VIII. *exeunte julio*, conſenſum præbente Jacobo electo Paduano epiſcopo, cui locum fecerat Jordanus antecedenti anno defunctus.

a Capſ. 32. 2.

Gregorius prior monaſterii Montis-crucum territorii Patavini, & Albertus prior ſancti Johannis de Monte-vinearum Montis-ſilicis laudantur ſub hoc anno a Romano pontifice Gregorio IX. quod multa ſollicitudine operam dederint reformationi monaſterii ſanctiſſimæ Trinitatis de Brundulo in epiſcopatu Caſtellano ſeu Venetiarum, introductis ibidem monachis Ciſtercienſibus, ut literis ſuis ſcripſit idem pontifex maximus abbati de Columba Placentinæ diœceſis apud Ughellium [b]; iiſdem etiam delegatis, & abbati inſuper ſanctæ Juſtinæ de Patavio mandavit executionem hujuſce translationis monaſterii a monachis nigris ad Ciſtercienſes, *quartodecimo kalendas junii pontificatus* ſui *anno* III. Electus fuerat ipſe Gregorius prior Montis-crucum anno antecedenti ab eodem Romano pontifice viſitator eccleſiarum exemptarum Cenetenſis, Feltrenſis, Bellunenſis & Concordienſis diœceſum, ipſique ſocii viſitationum dati fuerant M.. prior ſancti Martini de Venetiis ordinis Prædicatorum, & B.. ſubprior conventus ſancti Auguſtini de Patavio ejuſdem ordinis ex bulla, quam affert Cl. V. Flaminius Cornelius [c] in eccleſiis Torcellanenſibus; multaque alia Gregorii prioris Montis-crucum induſtriæ & zelo demandata fuiſſe a Romanis pontificibus ſcimus ab anno 1216. ad annum 1238. quibus ſupereſt ipſius memoria tum in Patavinis, tum in noſtris ſancti Michaelis paginis, quæ proinde virum fuiſſe inſignem Gregorium produnt. Hæc ad illuſtrationem monaſteriorum Patavinorum, & potiſſimum illius Montis-crucum.

b T. V. col. 1350.

c P. II. pag. 352.

XLIX. Hoſpitale S. Mariæ de Plavi ſubjicitur monaſterio S. Mariæ de Fullina.

SUBJECIT quoque præſenti anno idem Gregorius IX. hoſpitale ſanctæ Mariæ de Plavi abbati ſanctæ Mariæ Sanæ-vallis de Fullina. Monaſterium illud, ſive hoſpitale ex temporum horum conſuatudine nominatum, poſitum erat in pago Lovadinæ ad præterfluentis Plavis curſum. Ejus exordia referuntur ad tempora Sergii IV. Romani pontificis, & ad annum 1009. quo ævo in Cenetenſi territorio & in loco dicto *Talpone* Tarviſini ad peregrinos ſuſcipiendos hoſpitalem hanc domum erexerunt, ædificatis ſubinde per vicina rura eccleſiis diverſis, quarum princeps fuit præfata eccleſia ſanctæ Mariæ de Plavi. Rainerius præpoſitus loci, aſſentientibus fratribus, hoſpitium cum eccleſia per chartam oblationis ſanctæ Romanæ eccleſiæ contulerat ſeculo XII. ipſumque propterea in jus & proprietatem ſancti Petri ſuſceperant tum Calixtus II. tum *anno* M. C. XXIV. *die* XXVIII. *novembris* ex Laterano Honorius papa II. ſtatueratque hic poſtremus in diplomate ad eumdem Rainerium, ut ad indicium apoſtolicæ protectionis duas libras, unam incenſi, & alteram ceræ Lateranenſi palatio quotannis perſolveret. Confirmaverat privilegium Leonardo priori Alexander III. ex Rivoalto *die* X. *auguſti anno* M. C. LXXVII. recenſitis loco & eccleſia prædicti hoſpitalis, & eccleſiis ſubjectis, nempe ſancti Silveſtri de Reſo, ſancti Vitalis de Caſtanido, ſancti Matthæi de Camaloo, ſancti Leonardi de Pontiano, ſanctæ Luciæ, ſancti Laurentii de Colle-albrico,

Ann. Chr. 1229. brico, ſancti Dalmatii de Cittadella, ſancti Michaelis de Ramaria, ſancti Martini de Vicinato, ſancti Salvatoris de Valonto, ſanctæ Chriſtinæ de Camino, ſancti Felicis de Saccono, ſancti Stephani de Miſco, ſancti Gotardi de Coldegnago, ſancti Martini de Soligo, & eccleſiis ſancti Andreæ & ſancti Blaſii, ac caſtaldia de Cittadella, caſtaldia de Saccone, Monte de Brozo, ac libertatibus & immunitatibus de decimis conceſſis a Ropreto quondam Cenetenſi epiſcopo. (Ropretus, quem ignoravit Ughellius, locandus viderur inter Almaguinum & Sigiſmundum Cenetenſes epiſcopos poſt medietatem ſeculi XI.) Poſt hæc cum fratres hoſpitalis Hieroſolymitani locum in ſua jura deducere conarentur, idem Leonardus prior auctoritatem apoſtolicam implorare coactus eſt, & de Romani pontificis mandato Gerardus Paduanus epiſcopus & Piſtor prior ſanctæ Mariæ de Carceribus cauſam ſine debito terminandam ſuſcepere, habitoque inter ſe conſilio præſatam domum ab impetratione prædictorum fratrum ordinis Hieroſolymitani per ſententiam abſolventes, domum ipſam ad Romanam eccleſiam pertinere decreverunt, confirmante ſententiam Lucio III. diplomate dato Veronæ *die* IV. *auguſti anni* M. C. LXXXIV. Renovavit protectionem apoſtolicam Urbanus papa III. *die* XII. *junii anni* M. C. LXXXVI. Geratdo priori. Verum reſrigeſcente caritatis ardore, & imminuta in ſpiritualibus & in temporalibus eccleſia ſanctæ Mariæ de Plavi, mandavit ex Perufio anno antecedenti XIV. *kalendas octobris pontificatus* ſui *anno ſecundo* Gregorius papa IX. prioribus ſancti Benedicti Jordano, & ſanctæ Mariæ de Vanzio urbis Patavinæ, & Alberto priori ſancti Johannis de Monte-ſilicis, ut quandoquidem Gregorius prior ſanctæ Mariæ de Monte-crucum, M.. ſancti Martini de Venetiis ordinis Prædicatorum prior, & B.. ſubprior ſancti Auguſtini de Padua viſitatores eccleſiarum exemptarum Cenetenſis, Feltrenſis, Bellunenſis & Concordienſis diœceſum, ut mox vidimus, ſua inſinuatione ſignificaverant eam eccleſiam non poſſe reſurgere, niſi Ciſtercienſis ordo ibidem noviter propagaretur; propterea ipſi ſubmitterent eam eccleſiam de Plavi monaſterio Sanæ-vallis de Fullina, ejuſque abbati, qui de abbate ac monachis juxta inſtituta Ciſtercienſis ordinis ipſam ordinaret, ut ad eoſdem fratres ſanctæ Mariæ de Plavi ſcripſit ex eadem urbe hoc anno *pontificatus* ſui *tertio* VIII. *kalendas maji* idem Romanus pontifex; commendans etiam Plavenſes monachos & Fullinates reformatores poteſtati & populo Tarviſino aliis literis datis *die ſecunda maji* hujus anni; & ipſa die mandans epiſcopo Tarviſino, ut utroſque ab inquietis perturbatoribus per eccleſiaſticas cenſuras defenderet. Pariter *die* VII. *maji* priori ſanctæ Mariæ de Vantio commiſit, ut O.. Plavenſem priorem, qui regimini ceſſerat, ac fratres & converſos ejuſdem loci in Plavenſe cœnobium revocaret, ibidemque deſervire faceret, emiſſa profeſſione juxta beati Benedicti regulam & ſtatuta Ciſtercienſis ordinis. Anno M. CC. XXXVIII. *die* XXV. *januarii pontificatus* ſui *anno* XI. præcepit idem Gregorius Tiſoni epiſcopo Tarviſino, ut commune Coneglani cogeret ad reſtitutionem bonorum, quæ abſtulerat monaſterio ſanctæ Mariæ de Plavi; & anno M. CC. XL. XXVI. *maji pontificatus* ſui *anno* XIV. prælatis per patriarchatum Aquilejenſem conſtitutis dedit in mandatis, ut præfatum monaſterium a moleſtis invaſoribus tuerentur. Quæ omnia chartis in medium productis ex tabulario ſanctæ Mariæ Angelorum de Muriano ſuſiſſime proſequitur Cl. V. & Senator Flaminius Cornelius in ſuis eccleſiis Torcellanis P. II. pagg. 253. 297. & ſeqq. a quo excerpſimus. Abiit poſtea Plavenſe monaſterium in commendam uſque ad annum 1490. quo Innocentius VIII. cui regularis obſervantia ſanctimonialium ſanctæ Mariæ Angelo-

gelorum de Muriano ordinis ſancti Auguſtini, & redditunm anguſtiæ innotuerant, commoditatibus ipſarum providere volens, prædictum monaſterium beatæ Mariæ hoſpitalis Plavis de Lovadina Ciſtercienſis ordinis, regimine deſtitutum abbatis, de cardinalium conſilio perpetuo unire & incorporare decrevit earum parthenoni. Ann. Chr. 1229.

APOSTOLICAM commiſſionem dedit hoc anno, *quinto nonas julii pontificatus* ſui *anno quarto* Romanus pontifex Gregorius IX. magiſtro Pelagotto canonico Faventino ex Laterano, ubi redierat ſub finem menſis februarii, ut cognoſceret cauſam, quæ mordicus agitabatur inter Thedericum Ravennatem archiepiſcopum, & inter Huguccionem abbatem monaſterii ſancti Michaelis de caſtro Brittorum diœceſis Bononienſis circa poſſeſſionem paludis appellatæ Marmortæ, & quarumdam aliarum aquarum. Vetus ea erat controverſia jam ab anno 1136. excitata, ipſoque anno definitum fuerat ab Henrico epiſcopo Bononienſi, a Petro Traverſaria, & ab Azzone de podio Calvuli debere abbatem ſancti Michaelis, poſt quamdam pecuniæ ſummam ab eccleſia Ravennate acceptam, inveſtire de ipſa valle archiepiſcopum ejus eccleſiæ, libellumque emphyteuſis conficere, renovandum poſt ſexaginta annos; decretumque fuerat, *ſalvo tamen jure dominii ejuſdem monaſterii*, archiepiſcopo licere de ea valle facere, quod ſibi collibuiſſet. Poſtremis his temporibus, anno nimirum 1204. ſcimus ex chartis tabularii archiepiſcopalis Ravennæ [a] Albertum antiſtitem Ravennatem medietatem ipſius Marmortæ vallis, quam ſub pignore habebat Hugizo de Selegardo pro viginti libris imperialibus, recuperaſſe eccleſiæ ſuæ, eamque dediſſe per libellum ad tres annos [b] Zanino de Dulio pro trecentis libris Bononienſibus; Ubaldum alterum archiepiſcopum anno 1212. [c] dediſſe in pignus ad annum Artimiſio pro ducentis libris Ferrarienſibus; Thedericum demum viventem Ravennatem archiepiſcopum ſub hoc tempore ipſam locaſſe [d] Jambono aliiſque conſortibus una cum piſcationibus & venationibus, exceptis *caſſationibus porcorum & beverorum*, ad annos tres pro ſexcentis libris Bononienſibus. Sed ante Thederici tempora [e] Jacobus abbas ſanctæ Mariæ Montis-Armati Bononienſis diœceſis a papa Honorio III. delegatus anno 1226. in cauſa ejuſdem vallis vertente inter Simeonem archiepiſcopum, & inter Gerardum abbatem, in poſſeſſionem ipſius vallis ſententia lata Benedictum priorem ejuſdem monaſterii ſancti Michaelis poſt biennium induxerat; acciverat enim Jacobus judex ad dicendam cauſam Simeonem archiepiſcopum, & quia hic vel literas non recepit, vel ſaltem reſponſalem aliquem ad litem non deſtinavit, locum fecit delegato judici, ut judicium proferret pro cœnobio ſancti Michaelis pacifice miſſo in controverſarum rerum poſſeſſionem anno 1228. Reclamavit Thedericus Simeonis archiepiſcopi ſucceſſor initiis ſtatim ſui officii eodem anno & lis magis-magiſque recruduit anno præſenti ipſum inter & Hugiccionem, qui in locum Gerardi a Guidone priore Camaldulenſi electus fuerat monaſterii præfati abbas die quarta novembris anni antecedentis. Factum fuit ſtatim compromiſſum ab Oddone ſindico archiepiſcopi, & a Nicolao ſindico monaſterii in Oddonem præpoſitum Faventinum, & in Guercium canonicum Senenſem, cui tamen compromiſſo [f] poſt breve tempus utraque pars nuntium remiſit. Cauſa itaque terminanda impoſita fuit ex apoſtolica delegatione ſupradicto Pelagotto canonico Faventino hoc anno. Sed ipſam rem ex Rubeo audiamus [g]: „ Thedericus archiepiſcopus æs alienum diſſoluturus, & pe„ cuniam reſtituturus fœnori, ut ad pontificem, qui illum acciverat,

„ adi-

Ann. Chr. 1230. L.

Lis de valle Marmorta inter Thedericum archiep. Ravennæ & abbatem S. Michaelis de caſtro Brittorum.

[a] Capſ. L.3924.

[b] Capſ. S.3827.

[c] Capſ. L.4677.

[d] Capſ. L.5146.

[e] Capſ. D.1060.

[f] Capſ. E.1287.

[g] Lib. VI pag. 399.

ANN. CHR. 1230.

„ adiret, acceptam, paludem Mare-mortuum vocatam, in triennium locavit, tametſi nequaquam levis de ea apud pontificem cauſa ageretur, „ quod Guido prior præfectus Camaldulenſium monachorum ad abbatem „ & cœnobium divi Michaelis e caſtro Brittonum Camaldulenſis ordinis „ diœceſis Bononienſis ſpectare aſſereret, literaſque diceret a pontifice ad „ Montis-armati abbatem olim impetratas, quibus cum nihil Simeon archiepiſcopus, cujus archiepiſcopatu acta ea fuerant, reſpondiſſet, cœnobium illud ab judice in poſſeſſionem primo miſſum, mox anno abſoluto verum poſſeſſorem conſtitutum fuiſſe. Sed contra Thedericus illas literas ad Simeonem nequaquam miſſas, aut certe ab eo non acceptas; itaque pro archiepiſcopo apud eum judicem neminem dixiſſe. „ Gregorius pontifex Romam reverſus per literas v. nonas julii anno iv. „ pontificatus Laterani ſcriptas magiſtro Pelagotto canonico Faventino „ mandavit, ut de reſtitutione in integrum, quam petebat archiepiſcopus, cognoſceret, & ſi ita ſibi videretur, reſtitueret. Has literas cum „ alteris Pelagotti Thedericus archiepiſcopus abbati ſancti Michaelis e caſtro Britonum, inſpectante Guidone Lambertino Bononienſi in divi Michaelis de Cavalli duodecimo kalendas ſeptembris reddidit." De ſententia, quam tulit Pelagottus, anno ſequenti.

LI. Chartæ, compoſitiones & largitiones ſpectantes ad plura Camaldulenſia monaſteria.

EXCOMMUNICATIONIS ſententiam cum ferre non poſſet Ildeprandus epiſcopus Feſulanus in monaſteria & in domus Camaldulenſium, qui ipſi non exhibebant collectas & exactiones indebite impoſitas, eam ferebat in benefactores ipſorum, quos impediebat, quo minus eremo opem præſtarent. Ea re cognita idem Romanus pontifex, qui etiam anno antecedenti, & alia inſuper vice epiſcopum monuerat, ex Anagnia v. *kalendas novembris* per literas apoſtolicas eumdem deterruit ab hujuſmodi injuria, injungens de cetero præpoſito & archidiacono Feſulanis & C. archipresbytero de Treguanda canonico Arretino, ut cauſam epiſcopi & Camaldulenſium audientes eam debito fine deciderent. Contra ejuſdem epiſcopi molimina ſe oppoſuerat pro Camaldulenſibus, dum legationis apoſtolicæ officio fungeretur in Thuſcia, & antequam Romanus pontifex evaderet ipſe Gregorius, ut in epiſtola ad Camaldulenſes data teſtatur ad annum 1221.

Ex Anagnia pariter *ſecundo kalendas decembris*, *pontificatus* ſui *anno quarto* idem Gregorius rectoribus poteſtatibus & conſulibus in Patrimonio ſancti Petri, in Thuſcia, ducatu Spoleti & in Marchia conſtitutis literas ſcripſit, dans ipſis in mandatis, ut jura eremi Fontis-avellanæ illibata ſervarent, & privilegia, libertates & immunitates ſuperioribus temporibus ab apoſtolica ſede & ab imperatoribus conceſſa dicto loco tuerentur. Anagniam ſe receperat Gregorius ante menſem ſeptembris ex Urbe, ad quam tamen deſinente anno iterato reverſus eſt.

Henrico abbati monaſterii ſancti Michaelis in Burgo Piſarum oblatæ fuere hoc *anno milleſimo* CC. XXXI. more Piſano, *indictione* III. *quinto kalendas januarii*, literæ Alberti Maſſani epiſcopi, qui mandatum Gregorii papæ receperat, ut audiret quamdam querelam prioris & fratrum eremi ſancti Jacobi de Coſtaque. Acceſſivit itaque abbatem Albertus, ut coram ſe compareret. Eremus ſancti Jacobi dicta etiam in Calci ſubjiciebatur eidem monaſterio ſancti Michaelis, cujus abbas erat Henricus, ſed, ut alibi obſervavimus, contra hujuſmodi unionem & ſubjectionem muſſitabant monachi ſancti Michaelis.

Die nona decembris [a] Richardus epiſcopus Fanenſis & Ditnaſtaſius abbas monaſterii ſancti Paterniani de Fano delegati apoſtolici ab eodem Gre-

[a] *Arch. Fontis-bonæ §. Sententia 28. A. 3.12.*

Gregorio in cauſa, quæ agebatur inter Severinum epiſcopum Æſinum, & inter eremum Camaldulenſem ſuper jure epiſcopali & ſubjectione ecclesiarum ſanctæ Mariæ de Serra, & ſancti Jacobi de Eremita ſive de Mandriolis, & ſancti Georgii ordinis Camaldulenſis ſitarum in diœceſi Æſina, arbitri inſuper electi ab utraque parte pronuntiarunt debere dictas ecclesias præſtare quotannis epiſcopo procurationem cum duodecim perſonis & novem equitaturis; item numerare ſolidos XL. pro conſecratione epiſcoporum; teneri pariter ad quartam decimarum ex poſſeſſionibus, quas eæ eccleſiæ acquiſierunt in diœceſi Æſina, vigore ſtatutorum concilii generalis Lateranenſis ſub Innocentio III, item quartam eorum mortuorum, qui ex præfato epiſcopatu in ipſorum eccleſiis ſepeliri voluerint; demum vocatos priores eorum monaſteriorum debere, niſi legitime præpediti fuerint, accedere ad ſynodum diœceſanam. Severinum Æſinum epiſcopum ad annum dumtaxat 1237. ex marmoreo lapide agnovit Ughellius, cujus proinde ſedis tempus præveniendum. Richardum autem Fanenſem epiſcopum poſt Albertum, quem ex Rubeo ſtatuit ad annum 1222. omnino ignoravit. Ammianus [a] quoque in memoriis Fanenſibus aſſerit Anaſtaſium abbatem monaſterii ſancti Paterniani deceſſiſſe anno 1227. ipſiq.ie ſubrogatum fuiſſe in regimine cœnobii Richardum. Ad annum [b] tamen 1250. ſcribit Bonum fuiſſe Anaſtaſii ſucceſſorem. Vivebat nihilominus hoc anno Anaſtaſius ſive Ditnaſtaſius abbas, una eum Richardo Fanenſi epiſcopo in ſupradicta cauſa judex, eui etiam abbati non Richardus, neque Bonus, ſed Rainaldus ſucceſſit, quem nominat Teodinus apoſtolicæ ſedis notarius in actis domini Alatrini legati inter commune Fani & inter abbatem ſancti Paterniani ad annum 1227. apud eumdem Ammianum [c] his verbis: *Licet ego Teodinus crediderim me reſtituiſſe ſupradictum inſtrumentum Anaſtaſio olim abbati ſancti Paterniani Fanen. tamen domnus Rainaldus abbas dicti monaſterii ſucceſſor ejus acceſſit Peruſium cum præſentiâ domini Sinibaldi judicis communis Peruſiæ, tempore domini Ruſini Robacontis poteſtatis ejuſdem aſſerentis ſe coram eo, diceus præfator ordinet, quos babebat, quod reſtitutum fuit in diſceſſu ſuo inſtrumentum prædictum, tamen ſine autbentico, & quod erat ita deſtructum, quod non poterat legi, ideo ego Teodinus inſtrumentum præfatum mandato dicti judicis iterum ſcripſi.* Quæ etiam verba indicant non annum 1227. ſed annum multo poſteriorem, quo refectum fuit a Teodino inſtrumentum, quo etiam obierat Anaſtaſius abbas, vivens tamen anno 1230. ex pagina noſtra.

Ventura abbas ſancti Johannis-evangeliſtæ de Ravenna *die penultimo octobris* hujus anni ſententiam dixit inter Oddonem præpoſitum Faventinum alioſque canonicos majoris eccleſiæ, & inter Maſſarium abbatem monaſterii ſanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia ſuper decimis, quas a dicto cœnobio canonici ſibi deberi aſſerebant. Eam ſententiam laudat Tonduccius in ſua Faventina hiſtoria [d].

Die undecima ineunte menſe ſeptembri Petrus presbyter & miniſter eccleſiæ de Agna agnoſcens priorem eremi Camaldulenſis eſſe dominum & patronum dictæ eccleſiæ & cujuſdam cellæ contiguæ eccleſiæ a latere Camaldulenſis curiæ, cum de novo reædificanda eſſet ea cella, dedit priori plateam ſeu ſolum, ſuper quod ipſa erat conſtruenda, tribuente e contra priore Camaldulenſi quamdam decimam eccleſiæ Agnenſi.

Petrus vicecomes de Baſſu rex & judex Arborenſis eum voluntate Dianæ vicecomitiſſæ uxoris ſuæ, dominæ & reginæ Arborenſis donavit hoc anno M. CC. XXX. ſilvam de Querqueda monaſterio ſanctæ Mariæ de Bonarcanto, quod erat ſubjectum monaſterio ſancti Zenonis Piſarum, teſti-

ANN. CHR. 1230.

a P. I. pag. 189.

b Pag. 204.

c P. II. Append. p. XLII.

d Pag. 265.

Ann. Chr. 1230. bus Frodorio archiepiſcopo Arborenſe, Petro de Martis epiſcopo ſanctæ Juſtæ, & Gontino de Scura epiſcopo Terralbæ. Donationem lingua Latino-ſarda ſcriptam damus in Appendice ex archivo ſancti Michaelis de Burgo Piſarum.

Carum abbatem monaſterii ſancti Petri de Puteolis exhibet nobis pagina hujus anni extans in tabulario ſancti Pontiani de Luca, cujus cœnobii abbati Alberto idem Carus cum conſenſu Orlandi prioris clauſtralis, & aliorum monachorum ac commiſſorum in permutationem dedit aliquot bona ſui cœnobii ſita in Colline. Mariam vero abbatiſſam ſancti Johannis de Prato-veteri pagina Fontis-boni * prodit.

* §. Emptio 315. A. 3. 11.

LII. Monumentum Burgenſe. Ex archivo Caſtellano epiſcopali ſequens monumentum eduximus ſpectans ad abbatiam monaſterii Burgi-ſancti-ſepulcri.

In Dei nomine amen. Anno Dominice incarnationis M. CCC. XXX. *nono kalendas aprilis indictione* III. *Cum inter dominum Mattheum Caſtellanum epiſcopum ex parte una, & dominum Homodeum abbatem monaſterii ſancti Sepulcri pro ipſo monaſterio ex altera, coram domino Pagano prepoſito Aretino ex delegatione domini pape, queſtio verteretur ſuper eo, quod dicebat dictus dominus epiſcopus ſe debere recipi proceſſionaliter in ipſo monaſterio, & cantare ibidem Miſſam ſecundam, celebrata prima in epiſcopatu Civitatis Caſtelli, & dicebat ſe debere procurari cum tota familia & ſocietate ſua eodem die ab abbate & monachis monaſterii ſupradicti ſecundum veterem & novam conſuetudinem epiſcoporum Civitatis Caſtelli, volentes iidem ad pacem & concordiam redire, dominus epiſcopus ſupradictus acceſſit ad dictum monaſterium proceſſionaliter, & receptus fuit ibi ab Homodeo abbate ſupradicto, & monachis & capellanis ejuſdem monaſterii proceſſionaliter cum cereis accenſis, cum hoc reſponſorio: Ecce ſacerdos magnus* &c. *Item idem dominus epiſcopus celebravit eodem die Miſſam in ipſo monaſterio, ſermocinando verbum Dei ad populum univerſum Burgi ſupradicti. Item ibidem chriſmavit pueros, & fecit ſalia, ac exercuit ibidem tamquam epiſcopus dioceſanus. Item dicti abbas & monachi procuraverunt ipſum dominum epiſcopum, & totam familiam ſuam cum omnibus, qui ſecum venerant in dicta abbatia tam in conceſſione, quam in omnibus aliis.*

Acta apud monaſterium Burgi ſancti Sepulcri, coram domino abbate de Subcaſtello, videlicet domno Rainerio, domino Jacobo archipresbytero de Soara, presbytero Rainere de ſancto Johanne in Campo de Civitate Caſtelli, domino Savino canonico Caſtellano & pluribus aliis teſtibus.

Ego Urſus notarius omnibus ſupradictis interfui, & ea ſcripſi ac in publicam formam redegi.

Ughellius Johanni epiſcopo Caſtellano Corteſanum anno 1225. ſucceſſiſſe ſcripſerat, Guillelmum epiſcopum ad annum 1232. ſtatuerat, & ad annum 1234. Matthæum. Lazarus, qui Ughellio notas adjecit, memoriam Matthæi extare ad annum 1229. ſcribit, ac Guillelmum expungendum ex ſerie Caſtellanorum epiſcoporum docet; quod ex ſuperiori monumento confirmatur.

LIII. Jacobi de Certaldo monachi S. Juſti Volaterrarum laudabilis vita. Claruit hoc tempore in monaſterio ſanctorum Juſti & Clementis urbis Volaterrarum beatus Jacobus a Certaldo, cujus vitam ſcripſit auctor fere ſynchronus, rudi quidem ſermone, ſed quam repertam in bibliotheca dicti monaſterii brevi oratione compilavit Raphael Volaterranus, vir omnigena eruditione conſpicuus, mittens eam ad Marium prius Aquinatem, inde Cavallicenſem epiſcopum, qui etiam commendatam ſibi ſanctorum Juſti & Clementis Volaterranam abbatiam ex beneplacito pontificio ſumma cum magnificentia & moderationis laude reſtituit Camaldulenſibus

maldulenſibus ut habet Johannes Nicolai commentario ms. de familia Maphæa apud Ughellium [a]. Ipſam proinde Jacobi vitam Mario dicavit Raphael intra annum 1517. quo Marius factus fuit epiſcopus, & intra annum 1522. quo obiit ipſe Raphael. Synopſim hanc habes apud Fortunium, ex quo exſcripſimus. ANN. CHR. 1230.

„ Raphael Maphæus reverendiſſimo patri domino Mario Maphæo præ„ ſuli Aquinari & abbati Volaterrano ſalutem in Domino.

„ Cum nuper apud cœnobitas tuos diverterem, ac per ocium libros „ quoſdam ſemilaceros evolverem, in vitam beati Jacobi unius e colle„ gio quondam veſtro forte incidi. Quæ præterquamquod rudi quidem „ ſermone conſcripta fuerat, adeo vetuſtate literis intercidentibus obſcu„ ra, difficiliſque lectu erat, ut vix longo poſt tempore ſenſum deprehen„ dere potuerim. Ego vero, ne viri optimi, ac de noſtra regione bene„ meriti memoria poſteritatis ingratæ negligentia periret (quod tu ex „ nobis, quibus abſens rerum tuarum curam delegaſti, ægre admodum „ tuliſſes) ſum conatus & geſta, & vitæ curſum brevi quidem oratione, „ non tam illius cauſa, qui in libro vitæ ſemel conſcriptus his non in„ diget, quam noſtra ſeculis renovare. Ut ex ejus imitatione pariter ac „ laude magis proficere valeamus, & de domeſtici hujus apud Deum ad„ vocati precibus, veſtra imprimis congregatio, deinde urbs tota Vola„ terrana tuta perſeveret. Nam & hunc inter Sanctos ſuos eremus Ca„ maldulenſis colit, & apud nos in quadam ſancti Juſti ara ejus antiqua „ imago more Sanctorum diademata conſpicitur. In officiis item divinis „ ejus ſolitam coli memoriam ex lectionum ordine digeſtarum argumento „ deprehendimus. Mox tuæ pietatis erit omnia reintegrare, ac ut inju„ riam paſſus honori priſtino reſtituatur, operam dare.

„ Beatus Jacobus Certaldi oppido ex antiqua Guitiorum familia oriun„ dus extitit. Patrem habuit Albertinum equitem, qui tres ſuſcepit fi„ lios, Guidotum, Ingeramium, & ipſum, de quo agimus, Jacobum. „ Qui quidem Jacobus omnia a teneris annis ſigna indolem magni futuri „ viri oſtendentia præſeferens, quod eremo magis quam ſeculo natus eſ„ ſet, haud dubia indicia dare cœpit. Erat enim puer ore venuſto, ſpe„ cie liberali, ſenſu ætatem præveniente, ſermone parcus, natura quietus, „ & a vitiis, quæ illa ſolet ætas perſuadere, omnino procul, ſoluſque „ agens, nil magis quam lectitare ſeu meditari delectabatur, quo ſe me„ liorem, Deoque acceptiorem efficere poſſet. Ut talem vero ſeſe com„ pararet, Chriſtum in corde geſtans, ut brevem ac momentaneam „ mundi gloriam deſpiceret, corporis ſui virginitatem Domino Jeſu vo„ vit, jamjamque inebriatus dulcedine decoris domus Dei jugiter prophe„ tæ eloquium animo ſecum repetebat: Beati, qui habitant in domo „ tua, Dominę, in ſecula ſeculorum laudabunt te. Erat parentibus do„ micilium in urbe Volaterrarum in vico ſanctæ Mariæ; unde cum pa„ rentes ipſi puerum ad templum ſanctorum Juſti & Clementis ſecum „ orationis gratia pluries duxiſſent, & exinde ad cœnobium aſcenderent, „ factum eſt, ut Jacobus puer monachorum vitam contemplatus, quod „ monachum agere poſſet, conſenſum patris obtinuerit, habitumque ſan„ ctæ converſationis a Martino abbate ſuſceperit anno Domini M. CC. „ XXX. Ex quo tempore nudus & armatus in Chriſto motum gravitate „ præfulgens, exemplum mox virtutis, obedientiæ, & humilitatis ac pa„ tientiæ ceteris cœpit exiſtere fratribus. Nec ſolum, quæ ipſius erant „ ordinis, ſedulus obivit, ſed longe majus aggreſſus propoſitum arctiore „ ſe vitæ genere, corporiſque exercitatione admodum majore afflixit. In

[a] T. I. pag. 400.

ANN. CHR. 1230.

„ vigiliis, jejuniis, algore, ſilentio, oratione perpetua, pertinaci labore, „ obedientia prompta placere Deo continuo ſtudebat. Per quadrageſimas „ ter in pane & aqua contentus jejunabat, ante mediam noctem exur- „ gens, alioſque præveniens præſtolabatur fratres, hymnos, pſalmos, præ- „ ſertim beati Michaelis archangeli ſecunda feria, ſabbatis vero beatæ „ Mariæ virginis obiter lectitabat. Eaque modeſtia præditus erat, ut „ cum fratres ceteros virtute, ſanctitateque antecelleret, omnibus tamen „ inferiorem, obſequentioremque ſe ſemper præberet. Quem infenſiſſimus „ hoſtis acri pugna noctes & dies infeſtans, pubeſcenti corpori ſolita ma- „ ximopere voluptatum incendia ſuggerebat. Cujus tela & aculeos Chri- „ ſti famulus Spiritus-ſancti gratia ſuffultus, cilicioque indutus, ſuper hu- „ midam terram cubitans, vigiliis, orationibus ac jejuniis duplicatis, li- „ cet membrorum viribus attenuatus, jugiter explodebat. Satagebat quo- „ que inter preces diutinas divinam ſtudioſe deprecari miſericordiam, ut „ parens ac fratres uterini ipſi quoque aliquando, quam ſuavis eſt Do- „ minus, guſtare & videre mererentur; nec in vanum pro illis oravit. “ Cetera de Jacobo alibi.

Obſervat tamen Brocchius [a] eruditus ſacerdos Florentinus in vitis Sanctorum & Beatorum patriæ ſuæ exploratum non eſſe Jacobum de Certaldo fuiſſe ex nobiliſſima Guidiorum familia, & additum *Guidi* non cognomen eſſe, ſed pertinere potius ad Albertinum patrem Jacobi, ita ut ſicut Jacobus filius erat Albertini, ita Albertinus filius eſſet Guidi.

Conſueverant commiſſi hujus cœnobii Volaterrani atris veſtibus uti, cum monachi albas geſtarent. Tradit proinde Fortunius loquens de præfato Martino abbate ejuſdem monaſterii, quod [b] „ animadvertens is commiſſos ſui cœnobii adhuc retinere habitum nigrum, convenientiam ha- „ bitus albi Camaldulenſis in omnibus inductam eſſe voluit. “ Scribit pariter „ ipſum acquiſiviſſe monaſterio ſuo eccleſiam ſancti Angeli in ur- „ be Volaterrana. „ Superfuit Martinus uſque ad annum 1248. quo „ ſucceſſorem accepit Nicolaum abbatem, „ ſub quo, ſubdit idem For- „ tunius, aggregatum fuit cœnobio hoſpitale Paludis, quique etiam pa- „ trocinio Pagani epiſcopi Volaterrani defendit ſtudioſiſſime jura ſui cœ- „ nobii, & præſertim bona Lajatici contra Johannem Avitum medicum an- „ no 1233. “ ſed legendum 1253. cum anno 1233. abbas eſſet Martinus; Nicolao autem abbati ſucceſſit noſter Jacobus, ut ſuo anno videbimus.

Albertus de Monte-acuto & Matthæus, Joachim & Rigo Alberti filii exigentes ab hominibus caſtri Fatalbeci datia competentia eremo Camaldulenſi repreſſi fuere a communi Arretino, quod [c] pronuntiavit hoc anno juxta ſtatutum ejuſdem urbis eremum Camaldulenſem pro damnis illatis mittendam eſſe in poſſeſſionem dupli ex bonis mobilibus, quadrupli autem ex bonis immobilibus dictorum dynaſtarum.

In necrologio Galeatenſi legitur ad hunc annum. *Sexto kalendas aprilis obiit Johannes de Galiada, pro cujus anima habemus calicem argenteum & quaſdam poſſeſſiones.* A. D. M. CC. XXX.

a *Par. II. p.* 319.

b *Hiſtor. Camal. P. II. p.* 59.

c *§. Sententia* 39. *A.* 3. 14.

ANNALES CAMALDULENSES

LIBER TRIGESIMUS-NONUS.

Ab anno CHRISTI M. CC. XXXI. *ad annum* M. CC. XXXIX.

ANN. CHR. 1231.

I. Definitio de valle Marmorta contra monaſt. S. Michaelis Bononiæ.

MAGISTER Pelagottus canonicus Faventinus judex delegatus anno elapſo a Gregorio Romano pontifice in cauſa vallis Marmortæ aliarumque aquarum, *die undecima exeunte januario anni Domini* M. CC. XXXI. *indictione* IV. *tempore Gregorii pape & Frederici imperatoris*, cum Teuzolinum, qui ſindicus electus fuerat monaſterii ſancti Michaelis de caſtro Brittorum, ad rationem reddendam vocatum contumaciter receſſiſſe comperiſſet, nolleque ipſum obtemperare mandatis, eum, & Uguccionem abbatem ac conventum dicti monaſterii auctoritate, qua fungebatur, diris devovit, & a gremio matris eccleſiæ ſeparavit; Clarium e contra ſindicum Thederici archiepiſcopi & eccleſiæ Ravennatis in poſſeſſionem miſit ejuſdem vallis. Scripſit ſubinde abbati Montis-armati ſub excommunicationis pœna, ut dictos abbatem & conventum ſancti Michaelis cenſura innodatos declararet. Idipſum notum fecit Henrico Bononienſi epiſcopo, & abbati ſanctæ Cæciliæ de Corvaria, ac Rolando epiſcopo Ferrarienſi, & Rolando archipresbytero plebis ſancti Venantii de Duliolo. Abbati vero ſancti Michaelis excommunicationem a ſe latam denuntiavit, præcepitque, ut primo die poſt feſtum ſancti Blaſii conſpectui ſuo ſe exhiberet. Hanc Pelagotti ſententiam & denuntiationes reperimus in tabulario archiepiſcopali Ravennæ, ex quo edimus in Appendice. Rotlandum epiſcopum Ferrarienſem electum anno 1212. ejuſque monumentum ad annum 1218. refert Ughellius, & diutiſſime vixiſſe dumtaxat ſcribit.

II. Compoſitio litis acerrimæ inter archiep. Ravennatem, & monaſt. Claſſenſe.

ALTERAM, & quidem graviſſimam litem intentaverat idem archiepiſcopus Thedericus monaſterio ſancti Apollinaris in Claſſe. Eam [a] ex Rubeo intelligimus. „ Quoniam vero divi Apollinaris in Claſſe cœno-
„ bium ingreſſus Thedericus Philippum inde abbatem ejecerat, multaque
„ abſtulerat, quod diceret, dilapidare eum bona cœnobii, minuere vecti-
„ galia, conventum illum corruptis valde moribus laborare, ea diſciplinæ
„ regu-

a Lib. VI. pag. 400.

Ann. Chr. 1231.

„ regula deſtitutum, propter quam conceſſa illi ea bona fuerant , atque
„ in illum homicidas , damnatos atque exules convenire ; graviter his
„ commotus (Gregorius Romanus pontifex) cauſam Matthæo epiſcopo
„ Tipheroati delegavit. Extant hac de re literæ Laterani nonis maji da-
„ tæ, quibus id ſibi moleſte admodum accidiſſe ſignificat, ob ſiogularem
„ ſuam in Camaldulenſem ordinem benevolentiam (hanc autem inde or-
„ tam puto, quod dum cardinalem pontiſex gereret, in ſolitudinem Ca-
„ maldulenſem abditus aliquamdiu ibidem vitam egiſſet) Guido prior
„ præfectus Camaldulenſium, fratrum ſuorum conſenſu tam Fontis-boni,
„ quam eremitarum, in quibus Paulus, Johannes, Henricus , Gerardus ,
„ Simon, Lotharingus, Rainaldus & Jacobus , incluſi ſua quique cellula
„ tunc erant, procuratorem ſuum fecit Johannem monachum , Thederi-
„ cus archiepiſcopus Severum , ſacratorum virorum Ravennatium chorus
„ Brandum cantorem. Severus autem menſe ſeptembri cum Tiphernum
„ veniſſet , omnes Thuſciæ ac Peruſii judices ſuſpectos ſibi eſſe dixit ,
„ ipſumque præcipue Matthæum epiſcopum , qui & Camaldulenſium eſ-
„ ſet amantiſſimus, & eos frequenter hoſpitio acciperet , mutuaque pe-
„ cunia juvaret, ac ſponſor pro illis fieret. Itaque cum in integrum re-
„ ſtitui abbas & monachi poſtularent, Bonaguidæ archidiaconi Arretini ,
„ & Oddi præpoſiti Faventini arbitrio mandatum eſt negotium. “

Hæc Rubeus . Sed ex chartis archiepiſcopalibus Ravennatibus , & ex noſtris Camaldulenſibus ea fuſius & ad veritatem exactius proſequamur. Poſt Martinum abbatem Claſſenſem, cui extat Friderici II. Romanorum impetatoris gratioſum diploma cooceſſum anno 1220. de quo etiam mentionem fecimus ad annum 1223. electus fuit abbas ejus monaſterii Benedictus , qui die XIV. januarii anni 1227. in manibus Guidonis prioris Camaldulenſis coram capitulo dicti cœnobii ſe regimine abdicavit . Qua abdicatione accepta, & examinatis votis monachorum ipſe Guido die ſequenti [a] in abbatem nominavit & elegit Johannem monachum ejuſdem monaſterii. Breve fuit regiminis Johannis rempus, nam ſuffectum in ejus locum legimus Philippum, cujus meotio ſub annis 1229. 1230. & præſenti non ioſrequens fit in chartis dicti tabularii archiepiſcopalis Ravennatis. Varia ſtatim fuere ipſum inter & Thedericum archiepiſcopum concertationum acerrimarum fomenta, nam, cum Gregorius IX. anno antecedenti impoſuiſſet collectam omnibus epiſcopatibus Italiæ pro tueoda Romana eccleſia contra Friderici imperatoris inſultus & defectiones ; Philippus autem abbas ſe a ſolutione impoſita monaſterio ſuo ab archiepiſcopo Ravennate ſubtraheret vigore bullæ ejuſdem Romani pontificis , qui Camaldulenſia monaſteria , utpote ſponte pro congregatione ſua perſolventia, ab epiſcopalibus taxationibus exemerat, reluctans ſolvere, excommunicationis vinculo fuit ligatus ab archiepiſcopo . Similiter alio. ceoſuræ vinculo innodatus fuerat abbas, quia oeglexerat [b] debita ſervitia præſtare cardinalibus & cantoribus Ravenoatibus in vino & aliis apud eccleſiam ſancti Vincentii Ravennæ in vigilia & feſto ejuſdem eccleſiæ ; quæ ſervitia tamen poſtea, abſolutionem petens & obtinens, ſollemni ſacramento recepit ſe de cetero non denegaturum. Acceſſere querelæ ejuſdem archiepiſcopi de ſtatu monaſterii Claſſenſis , & de jactura diſciplinæ monaſticæ in eo cœnobio. De qua nil mirabitur, qui ſtatum infelicem horum temporum in urbe Ravenna noverit, „ quando tum bellis externis, tum in-
„ ternis tota utbs arderet, & circumjacentes invaſores dilaniarent, & oc-
„ cuparent quotidie poſſeſſiones & jura eccleſiæ Raveonæ , nec eſſet, qui
„ eos arceret, “ ut conqueruntur ad annum 1228. Ravennates in literis ſcri-

a §. Electio 9. A. 2. 132.

b §. Arch. archiep. Capſ. F. 2194.

ſcriptis ad Romanum antiſtitem Gregorium apud Rubeum [a]; ipſeque Petrus Traverſaria bona monaſteriorum, ipſiuſque cathedralis eccleſiæ ſubriperet, omniaque armatis & cædibus repleret. Hinc etiam legimus in tabulario Claſſenſi tempore ejuſdem Philippi abbatis deſtructum fuiſſe penitus & diſſipatum hoſpitale de Media-pineta, eamdem fortunam experta fuiſſe hoſpitale Candiani, & hoſpitale ipſius monaſterii Claſſis; utique ab invaſoribus & a civibus perduellibus vel ſchiſmaticis, qui adhærebant partibus ſacrilegi imperatoris Friderici. Accuſatus pariter fuit Philippus, quod bona monaſterii Claſſenſis diſſipaſſet, alio aſportaſſet, vel aſportari feciſſet. Quibus omnibus aliiſque ejus generis commotior in ipſum factus & aſperior archiepiſcopus Thedericus ad monaſterium ſancti Apollinaris in Claſſe ſe contulit [b], congregatiſque in capitulo monachis examen inſtituit tam ſuper diſciplina ejus cœnobii, quam ſuper bonorum dilapidatione, recepitque ab abbate & a monachis ſacramentum de manifeſtanda veritate quoad adminiſtrationem dicti monaſterii, eo quia in ea re eſſent diffamati. Inconſulto Guidone priore Camaldulenſi [c], Philippum abbatem gradu dejecit, aliaque egit, quæ ad prioris officium ſpectabant, cui tamen promiſit ſe conſervaturum monachos, neque loco pulſurum, dummodo eos redigeret ad normam Camaldulenſium inſtitutorum. Deſes in ipſa re non fuerat Camaldulenſis præfectus, qui cum ea ſibi jura competere arbitraretur, ex officio ſuo anno antecedenti die octava octobris [d] egerat contra eumdem Philippum abbatem, potiſſimum ratione bonorum, quæ monaſterium Claſſenſe obtinebat in Ravinniana. Quare ne jura miſcerentur, interpellavit Guido Romanum pontificem Gregorium, a quo delegatus fuit cauſæ judex Matthæus epiſcopus Caſtellanus, apud quem uterque tam archiepiſcopus, quam prior Camaldulenſis procuratores ſuos elegere, qui coram pontificio delegato cauſam dicerent. Verum cum Thuſciæ antiſtites omnes, ipſeque in primis Matthæus Caſtellanus epiſcopus, ſuſpecti haberentur ab archiepiſcopo, ac propenſiores in Camaldulenſes, poſt multos alios judices poſtulatos, & vel hinc, vel inde rejectos, Guido prior die decima-ſeptima martii hujus anni convocatis eremitis & monachis, de ipſorum conſenſu Guidonem monachum procuratorem ſuum deſtinavit ad eligendos arbitros, qui concertationes terminarent, ſicut etiam Thedericus archiepiſcopus una cum choro Ravennatis eccleſiæ elegit Severum cantorem. Ii ergo duo communi concordia die kalendarum aprilis in cathedrali eccleſia Caſtellana coram Matthæo epiſcopo ſtatuerunt Rolandum vicarium Camaldulenſem & Benedictum monachum Claſſenſem compoſitores & definitores totius controverſiæ, cujus judicio ſtare deberent, nulla oppoſitione interpoſita, tam archiepiſcopus quam prior Camaldulenſis. Subſcripſerunt triginta-tres ex monachis & eremitis Camaldulenſibus, firmataque fuit iterum ſubſcriptio die tertia aprilis. Demum a prædictis electis arbitris poſt varias diſcuſſiones & conventiones, die vigeſima-quarta ejuſdem menſis ſequens prolatum fuit judicium, quod tum ex autographo Claſſenſi, tum ex altera pagina Rangoniana in medium profetimus.

In nomine patris & filii & ſpiritus ſancti, amen. Nos domnus Rolandus vicarius Camaldulenſis & domnus Benedictus monachus Claſſenſis arbitri ſeu arbitratores & amicabiles compoſitores electi & aſſumpti a domino Thederico archiepiſcopo & choro eccleſie Ravennatis, & Severio ſyndico ipſius domini archiepiſcopi & chori ejuſdem eccleſie Ravennatis ex parte una, & domno G.. priore & fratribus Camaldulenſibus ac domno Guidone monacho & ſyndico prodictorum Camaldulenſium ex altera, ſuper lite & differentia & di-

ANN. CHR. 1231.

a Pag. 397. Lib. VI.

b Capſ. L. 5240.

c Capſ. L. 5160.

d Arch. Fontis-boni Ş. Mandatum 5. A. 3. 7.

Ann. Chr. 1221.

& diſcordia, que vertebat inter predictas pertes, ſeu verti poterat ſuper monaſterio ſancti Apollineris in Claſſe & ejus pertinentiis, ſicut patet per publicum inſtrumentum manu Urſi notarii factum, & conſenſu utriuſque pertis approbatum. Qui quidem predicti Rolandus & Benedictus erbitratores & compoſitores, ut dictum eſt, ut concordium & perpetua materia caritatis inter prefatas pertes exiſtant de cetero, Domino largiente, Chriſti nomino invocato, erbitramur, laudamus atque amicabili compoſitione diffinimus, ut abbates, qui per tempora fuerint in monaſterio Claſſenſi ad regimen ipſius monaſterii aſſumpti, circa principium ſui regiminis jurent domino archiepiſcopo Ravennati vel choro ejuſdem ecclaſie, quando archiepiſcopatus vacaret paſtore, & priori Camaldulenſi vel ejus vicario, non vendere, nec diſtrabere, aut donare terras\ poſſeſſiones vel bona immobilia ipſius monaſterii, vel aliquo modo dominium ipſarum rerum in aliquem vel aliquos alienare, ſine licentia dictorum domini archiepiſcopi, vel chori, quando ſedes archiepiſcopalis vaceret, & prioris Camaldulenſis, vel ejns vicarii, ut dictum eſt.

Item, ut predicti abbates cum fratribus ejuſdem monaſterii, qui per tempora fuerint in dicto monaſterio Claſſenſi, annuatim in feſto omnium Sanctorum dent & ſolvant perpetuo pro dicto monaſterio dicto domino archiepiſcopo Ravennati & ejus ſucceſſoribus vel eorum nuntiis C. libras vel ſolidos monete Ravenne nunc currentis pro una refectione, propter quod dictus dominus archiepiſcopus & ſui ſucceſſores, perpetuo teneantur dicto priori Camaldulenſi & ejus ſucceſſoribus, qui per tempora fuerint in dicto monaſterio Claſſenſi, & ipſi monaſterio Claſſenſi dere auxilium & conſilium in negotiis ipſius monaſterii, ſed non contra priorem Camaldulenſem vel ejus ſucceſſores.

Item, quod dictus domnus prior Camaldulenſis ordinet monaſterium Claſſenſe de abbate hac vice de perſona tantum, quam voluerit dictus archiepiſcopus, ita tamen, quod ex hac ordinatione cum voluntate domini archiepiſcopi facienda hac vico tantum, in poſterum prejudicium non generetur ſuper ordinatione dicti monaſterii priori Camaldulenſi vel ejus ſucceſſoribus. Salvo privilegio facto inter eccleſiam Ravennatem & eccleſiam Camaldulenſem ſuper monaſterio Claſſenſi & ejus pertinentiis, conventionibus & pactionibus, atque concordio olim habito ſeu facto inter dictum monaſterium Claſſenſe ex una parte, & dominos cardinales, & canonicos cantores ex altera ſuper obſequio prandii in feſto ſancti Vincentii, & revereutie & honoris in ſuo robore & firmitate nihilominus duraturis. Item quod dominus archiepiſcopus Ravennas priori Camaldulenſi & fratribus ſuis dictum monaſterium Claſſenſe cum omnibus juribus ſuis & rationibus libere reſtituat & dimittat. Item quod domnus prior Camaldulenſis procuret bona fide & det operam, ut ea, que Philippus quondam abbas dicti monaſterii & ejus ſocii de dicto monaſterio aſportaverint vel aſportari fecerunt, eidem monaſterio Claſſenſi reſtituantur.

Hec omnia & ſingula arbitramur, laudamus & amicabili compoſitiono diffinimus a fratribus predictis in perpetuum obſerveri, ſub pena in compromiſſo adjecta, & ſicut in ipſo compromiſſo manu ſupraſcripti Urſi noterii ſcripto continetur. Latum eſt & pronuntiatum hoc arbitrium in palatio domini archiepiſcopi Ravennatis, preſente ipſo domino Thederico archiepiſcopo Ravennate, & preſentibus dominis Johanue archidiacono & Mauro prepoſito, & presbytero Alberto cardinalibus ſancte eccleſie Ravennatis, Johanne de Bononia & Bonſilio de Guizzolis judicibus, Lanbardano & Luizo de la Rovere, Rigone Urſiulo, Johanne Guizzoli, Blaſio Johannis Galando-

landonis, Robario & multis aliis teſtibus. Anno Domini M. CC. XXXI. *die* VII. *exeunte aprili indictione quarta.* ANN. CHR. 1231.

Et ego Artuſinus Dei gratia ſacri imperii & Ravennas tabellio his omnibus preſens fui, & ſicut ſuperius legitur, mandato ſupradictorum arbitrorum ſcripſi & publicavi.

Die itaque trigeſima ipſius menſis [a] Guido prior Camaldulenſis auditis votis monachorum Claſſenſium elegit in abbatem ejus monaſterii ipſum Benedictum monachum & arbitrum, ac ab archiepiſcopo poſtulatum, tradens ei adminiſtrationem cœnobii, ſacramentumque recipiens ab electo, quod bona monaſterii non alienabit, vel diſtrahet, inconſultis archiepiſcopo & priore; hocque factum fuit præſentibus Manzio præpoſito, & Alberto cardinali eccleſiæ Ravennatis, qui vice archiepiſcopi reſtituerunt ante dictam electionem monaſterium cum omnibus ſuis juribus & pertinentiis priori. Sicque finita fuit acerrima lis, quæ a duobus ſere annis maximo diſpendio circa monaſterium Claſſenſe exardebat inter Thedericum archiepiſcopum Ravennatem, & inter Guidonem Camaldulenſem priorem. *Die* pariter *vigeſima junii* ejuſdem anni *indictione* IV. præcepit idem Guido Philippo olim abbati, ut manifeſtaret libros, inſtrumenta & ſingula, quæ in receſſu ſuo a monaſterio vel aſportaverat, vel aliis conceſſerat; in iis Decrerales ſcriptæ in quaternis duodecim, Hiſtoriale, Decreta, & *unum Coretum* fuere recuperata. Actum apud Fontem-bonum coram Orlando vicario, Maſſario abbate ſanctorum Coſmæ & Damiani, ſcilicet de Urbe, & Guidone cellerario. Ceterum Fortunius [b] Philippum abbarem Claſſenſem laudat de optima adminiſtratione. Sed paucis verbis in multos impingit errores. Ait enim: „ Præeminebat cœnobio abbas Gerardus in„ ventionis ſacri corporis ſancti Apollinaris tempore, cui ſucceſſit Bene„ dictus, & illi Philippus. Is decimas ſancti Zachariæ multo ſtudio per„ ſecutus annum Domini circiter 1228. magnam ſibi invidiam apud non„ nullos nobiles conflavit, quod male adminiſtraſſet rem Claſſenſem inſi„ mulatus. Sed ille reddita ratione villicationis ſuæ, ſumma cum laude „ omnem invidiam ſuperavit. Succeſſit ei Aimerius &c. “ Corpus ſancti Apollinaris inventum eſt ſub Wilielmo abbate. Wilielmo non Gerardus, ſed Berardus ſuffectus fuit, Berardo Andreas, Andreæ Johannes, Johanni Bernardus, Bernardo Grimaldus, Grimaldo Martinus, Martino Benedictus, Benedicto Johannes, Johanni Philippus. Porro hos omnes omittit præter Benedictum Fortunius. Alios autem abbates Claſſenſi monaſterio præfediſſe ante Aymerium ſeu Aymericum videbimus. Ex iis etiam, quæ congeſſimus, neutiquam ſumma cum laude invidiam nobilium ſuperaſſe Philippum colligitur, quem immo gradu dejectum, conſentiente ipſo priore Camaldulenſi, novimus.

[a] S. Electio 12 A. 3. 17.

[b] P. II. l. II. cap. 10.

III. Camaldulenſi, bus reformationem monaſterii Montis-Chriſti mandat Gregorius IX.

SCRIPSIT hoc anno Romanus pontifex Gregorius IX. electo Maſſanenſi epiſcopo ſe ex certa ſcientia accepiſſe monaſterium ſancti Mamiliani inſulæ Montis-chriſti ad Romanam eccleſiam pertinens, & in Maſſanenſi diœceſi conſtitutum adeo propter malitiam habitantium in eo eſſe collapſum, ut removeri mererentur monachi ejus cœnobii incolæ. Qui inſuper fame, inedia, aliiſque corporeis cruciatibus compulerant cedere regimini Comitem abbatem ejuſdem loci, qui ipſos ad regularem obſervantiam inducere ſatagebat. Viſitationem & reformationem ipſius monaſterii ſe quidem ante hac commendaſſe abbati ſancti Pauli de ripa Arni Piſarum, & priori ſancti Donati Lucenſis diœceſis, ſed nullum ipſos confeciſſe de monaſterii ſtatu, & de monachorum nequitia examen. Quare mandavit eidem epiſcopo, ut in priſtinum gradum reſtituto abbate, mo-

ANN. CHR. 1231.

nachis vero in aliis monaſteriis collocatis, induceret Camaldulenſes monachos, qui inſtituta ſua ibidem efflorere facerent, volenteſque monachos & converſos ſubdere ſe Camaldulenſium diſciplinæ intra ſepta ejuſdem monaſterii immorari permitteret. Datum Reate VI. *idus maji pontificatus ſui anno* V. Eadem ſcripſit *idibus maji* ejuſdem anni Guidoni priori Camaldulenſi, præcipiens inſuper, ut cum fuiſſet requiſitus ipſe ab eodem electo epiſcopo, præfatum cœnobium cum ſuis obedientiis & pertinentiis reciperet, ordinique ſuo aggregaret, reformando ipſum tam in capite, quam in membris juxta inſtituta Camaldulenſia. Simile mandatum receperat anno 1217. ab Honorio III. idem Guido, quod effectu, quantum ſcimus, tunc caruit. Albertum Maſſanenſem epiſcopum vixiſſe anno præterito vidimus. Ipſo cedente vel decedente alter fuit electus hoc anno epiſcopus ejus eccleſiæ. Ughellius [a] nomen ipſius ex G.. Guillielmum forte interpretatur, & ſic adnotatum ſcribit legi in regeſto Vaticano Gregorii IX. epiſtola 109. libri quinti, dum ex canonico electus eſt epiſcopus a clericali ſenatu, & ab eodem Gregorio papa confirmatus anno quinto pontificatus, ſecundo nonas auguſti, Chriſti vero anno 1231. de quo affirmat nil aliud ſe reperiſſe apud quempiam. Ex laudatis literis liquet ipſum electum fuiſſe ante diem decimam maji. Parum tamen ſupervixit, juxta eumdem Ughellium, hic Guilliemus epiſcopus in ſede Maſſana, cum affirmet anno ſequenti aſſumptum fuiſſe ad eum pontificatum Hildeprandum vel Aldobrandinum ex canonico Senenſi, & ex priore Monterii. Verum cum Benvoglientius obſervet legi in libello metropolitanæ eccleſiæ Senenſis *anno Domini* M. CC. XXXI. *indictione* IV. Aldobrandinum canonicum Senenſem & priorem de Monterio electum epiſcopum Maſſarum iviſſe ad ſuſcipiendam poſſeſſionem ejus eccleſiæ, & menſe martio ordinatum fuiſſe diaconum, menſe autem aprili presbyterum ab epiſcopo Senenſi, electus nominatus a Gregorio ſub hoc anno menſe majo erit ipſe Hildebrandus, qui immediate ſucceſſerit Alberto, de quo mentionem fecimus anno præcedenti ad diem 28. decembris, excluſo G.. ſeu Guilielmo gratis adſcito ab Ughellio, cuique nullum ſupereſt inter Albertum & Hildebrandum ſedis Maſſanæ tempus.

a *T. III. col.* 715.

Die duodecima ſeptembris [b] Sinibaldus olim Ughetti de ſancta Agatha, poſtea vocatus Anaſtaſius, pro anima donavit inter vivos Guidoni priori Camaldulenſi omnes ſuas poſſeſſiones in ſancta Agatha, in Partificiole, & in Penna, & in Billis, & in Podiale comitatus Feretrani & Bobienſis, & ſe obtulit eidem priori in monachum, promittendo obedientiam juxta regulam ſancti Benedicti & conſuetudinem Camaldulenſem, Juliano notario; ex chartis Fontis-boni [c].

b *Amiſſe* 82. *A.* 191.

c *Num.* 26.

ANN. CHR. 1232. IV.

Prohibiti Camaldulenſes eo accedere.

ITERUM hoc *anno* V. *kalendas maji pontificatus* ſui *anno* VI. ex urbe Reate Gregorius Romanus pontifex præcepit Guidoni priori Camaldulenſi, ut perſonaliter accedens ad monaſterium ſancti Mamiliani Montis-chriſti, ipſum cum ſuis ſubjectis cœnobiis & obedientiis ſtuderet congregationi Camaldulenſi aggregare, monachos vero vel converſos ejuſdem monaſterii, qui inſtituta Camaldulenſia aſſumere denegarent, transferret ad alia monaſteria; præſertim quia monachi Montis-chriſti procuratorem ſuum ad Urbem deſtinaverant, qui Romanum pontificem certiorem redderet ſe promptos paratoſque futuros ad quemcumque ordinem recipiendum, quem ipſe mallet, & oblatum Camaldulenſem ordinem libenter jam admiſerant. Acceſſit itaque rurſus Guido, ſpem firmam & tutam habens ſe honorifice receptum iri; ſed ipſum, ejuſque monachos armata manu recipientes mo-

nachi

nachi præfati monaſterii ſpoliaverunt, auſerrique ab ipſo ſecerunt literas recentes Romani pontificis ab hominibus inſulæ Igilii; quampropter [a] die duodecima julii anni ſequentis in monachos Montis-chriſti excommunicationis jacula intorſit Guido Camaldulenſis præſectus, diriſque devovit præfatos homines Igilienſes cum candelis accenſis uſque ad condignam ſatiſfactionem, dum ſacra faceret in eccleſia ſancti Frigdiani de Piſis.

ANN. CHR. 1232.

a §. *Monitoriales* 1. *A.* 3. 47.

V. Termini conſtituti parœciæ S. Blaſii de Fabriano,

RAYNALDUS abbas ſancti Victoris de Cluſis hoc anno efflagitavit a Philippo epiſcopo Camerinenſi, ut terminos conſtitueret parœciales eccleſiæ ſancti Blaſii de burgo Fabriani, quam aſſerebat monaſterio ſuo ſancti Victoris eſſe ſubjectam; ipſos itaque ſtatuit hoc anno epiſcopus, diplomate dato VI. *kalendas aprilis* apud monaſterium Cryptæ Saxi-latronis. Ut vero definitio parœciæ facta ab epiſcopo Camerinenſe robur majus obtineret, ab apoſtolica ſede petiit abbas hujus rei confirmationem. Quare ex urbe Spoletana VII. *kalendas junii pontificatus* ſui *anno* VI. Gregorius priorem & clericos ejuſdem eccleſiæ ſancti Blaſii literis datis ſuo patrocinio communivit, ipſiſque auctoritate apoſtolica confirmavit, quæcumque ab epiſcopo Camerinenſi determinata fuerant. Poſt terminos conſtitutos parœciæ ſancti Blaſii Compagnus abbas monaſterii ſanctæ Crucis de Tripudio Saxo-ſerratenſis territorii coram eodem Philippo Camerinenſi epiſcopo inſtitit, affirmando præſatam eccleſiam ſancti Blaſii ſpectare ad ſuum monaſterium ſanctæ Crucis, ædificatamque fuiſſe, irrequiſito abbate ſanctæ Crucis, quare expoſtulavit caſſari omnia, quæ facta fuerant ab abbate ſancti Victoris; parochianos quoque tributos ab epiſcopo eccleſiæ ſancti Blaſii, & ſubtractos ab altera eccleſia ſancti Nicolai, quæ & ipſa ſubjecta erar monaſterio ſanctæ Crucis, petiir reſtitui debere eccleſiæ ſancti Nicolai. Videtur tamen abbas ſanctæ Crucis decidiſſe omnino ex cauſa, cum deinceps ſemper pertinuerit eccleſia ſancti Blaſii ad monaſterium ſancti Victoris, ipſique confirmata fuerit etiam a Martino V. Romano pontifice. Seculo XV. erecta fuit eccleſia ſancti Blaſii in abbatialem; adjunctis ei monaſteriis ſancti Romualdi Vallis-caſtri & ſancti Urbani de Æſinante, ac pluribus eccleſiis & bonis monaſterii ſancti Victoris de Cluſis; eccleſia vero ſancti Nicolai eſt nunc altera ex duabus collegiatis Fabriani. Idem Philippus Camerinenſis epiſcopus electus fuit per hæc tempora arbiter & compromiſſarius inter Virgilium abbatem monaſterii ſancti Urbani ad Æſinantem, & inter commune Piri pro tradendo eidem communi caſtro ſancti Urbani, quod erat ſubjectum præſato monaſterio. Sed ipſius compromiſſum effectum non habuit, & anno tantum 1253. ſecuta fuit concordia inter Benvenutum abbatem Virgilii ſucceſſorem & inter dictum commune, de qua eo anno agemus. Succeſſit Philippus in epiſcopatu Camerinenſi Raynaldo, de quo ad annum 1227. Erat e comitibus Sabaudiæ, ipſiuſque memoriam ex Lilio ad annum 1228. producit Lucentius in ſupplemento ad Italiam ſacram Ughellii, qui eum prætermiſerar in epiſcopis Camerinenſibus.

Jacobus abbas ſanctæ Mariæ de Monte-armato, qui commiſſionem acceperat a Gregorio Romano pontifice anno præterito X. *kalendas auguſti* ex Reate, ut querelam factam ab abbate & a monaſterio ſancti Hippolyti de Faventia ordinis Camaldulenſis audiret, qui conquerebantur damna ſibi inferri ab abbate ſancti Benedicti in Alpe ſive de Biſurco, ab hæredibus quondam Alberici comitis, & a quibuſdam aliis clericis & laicis Faventinæ, Imolenſis & Bononienſis civitatum, ſententiam tulit pro monaſterio ſancti Hippolyti, aliaque judicavit in favorem ejuſdem cœ-

Ann. Chr. 1232.

nobii ex Bononia, in clauſtro ſanctæ Mariæ de Turlionibus hoc *anno die veneris VI. exeunte maji indictione* V.

VI. Ecc. S. Martini de Prata donata Camaldulenſibus.

Fridericus Concordienſis eccleſiæ epiſcopus voluntate capituli ſuorum canonicorum conceſſit hoc anno *indictione* V. *die prima novembris* locum & eccleſiam ſancti Martini conſtitutam inter caſtra Pratæ & Medunæ ſupra flumina Liquentiæ & Medunæ, juxta ſitum, ubi junguntur flumina ab orientali parte, Jacobo priori ejuſdem eccleſiæ recipienti pro eremo Camaldulenſi & pro Guidone generali priore, liberans eam ab omni diœceſano jure, cum ſolo cenſu unius libræ *Maniſii* annuatim in feſto inventionis ſancti corporis protomartyris Stephani patrooi Concordienſis eccleſiæ. Actum in Concordia in choro eccleſiæ ſancti Stephani. *Maniſii* vox prætermiſſa a Gangio & ab ejus continuatoribus, & ſignificare videtur incenſi ſpeciem. Pariter decrevit, ut prior loci quotannis vocatus veniret ad capitulum Concordienſe, ſed non obligaretur ad recipienda ſynodalia præcepta, nec gravaretur aut corrigeretur, cnm correctio omnimode pertineret ad priorem Camaldulenſem. Integram donationis chartam exhibemus in appendice ex tabulario Fontis-booi. Fridericus epiſcopus erat ex comitibus Pratæ & Purliliarum, ac diutiſſime eccleſiam Concordienſem adminiſtravit.

VII. Monaſterium S. Adalberti in Pereo datum canonicis Portuenſibus.

Monasterium ſancti Adalberti in inſula Pereo, quod ab Ottone III. imperatore, moveote ſancto parente noſtro Romualdo, anno 1000. fundatum fuerat, poſt ducentos & triginta duos aonos, quibus aluit monachos diſciplina ejuſdem ſancti patris edoctos, unitum fuit præſenti anno domui canonicorum Portuenſium ſancti Jacobi de Cella-Volana prope Comaclum. Antiqua mentio eccleſiæ ſancti Jacobi habetur in pagina tabularii archiepiſcopalis Ravennæ ſub Gualterio archiepiſcopo ad annum 1122. „ Quinto nonas octobris anni 1228. Alogna Fidei filia, aſſentien„ te viro ſuo marchione Henrico, ut tradit Rubeus [a], canonicis ſanctæ „ Mariæ in portu Raveonæ integram partem ſuam inſulæ ſilvæque Vola„ næ, & multa præterea in Cymaclienſi alibique ſita dono dederat. “ Acriter & diutius de ea inſula controverſum fuit [b] inter Thedericum archiepiſcopum Ravennatem, & inter canonicos Portuenſes; tandem anno antecedenti octavo idus novembris diviſio facta fuerat inter archiepiſcopum & Henricum marchionem, ac Cellæ-Volanæ Portuenſiſque cœnobii præfectos, ſexta ejus inſulæ parte tradita arcbiepiſcopo, quam Pompoſiano cœnobio emphyteutico jure locaverat. Monaſterio Adalbertino poſt Johannem abbatem, qui in paginis tabularii archiepiſcopalis Ravennæ [c], & in altera monaſterii ſancti Vitalis electus nominatur ad annum 1199. legitur ad annum 1202. præſuiſſe Andreas abbas. Poſt Andream ad annum 1212. occurrit nomen Petri; ſed tamen Johannis præſati vel alterius nomen in aliis paginis perſeverat ad annos [d] 1202. 1206. 1207. 1219. Ad annum 1224. [e] Falcus electus appellatur, quocum controverſias habuere tum Simeon, tum Thedericus archiepiſcopi Ravennates. Ad annum 1230. [f] abbas nominatur Johannes, quo etiam anno monachi Adalbertini Gregorio IX. Romano pontifici expoſuere damna illata ſuo monaſterio a Johanne abbate; an a poſtremo hujus nominis, an a primo? Ea facile opportunitate, & etiam quia in pluribus de abbate & de monaſterio ſancti Adalberti conquerebatur ſæpius Thedericus archiepiſcopus, cogitatum fuerit de monachis pellendis, & de tradendo cœnobio ad reformandum canonicis Portuenſibus, quornm Cellæ-Volanæ ſancti Jacobi reapſe unitum fuit. Reperimus ſub hoc eodem anno in ipſo tabulario archiepiſcopali [g] dictum

The-

a Lib. VI. pag. 398.

b Ibid. pag. 401.

c Caſſ. I. 4196.

d Caſſ. I. 3916. D. 956. D. 943. H. 3271.

e Caſſ. E. 1477.

f Caſſ. P. 8584.

g Caſſ. E. 1232.

Thederieum conſtituiſſe Bernardum monachum ſancti Vitalis procuratorem ſuum in cauſa, quæ vertebat inter eccleſiam Ravennatem, & inter canonicam Cellæ-Volanæ ſuper juribus, quæ idem archiepiſcopus ſibi afferebat pro eodem monaſterio ſancti Adalberti. De ipſo cœnobio iterum ad annos 1234. & 1237.

ANN. CHR 1232.

VIII. Monumenta aliquot Camaldulenſia & Avellanenſia.

ABBATIBUS monaſteriorum ſancti Salvatoris de Ficiclo, & ſanctæ Mariæ de Adelmo mandavit hoc anno Gregorius papa IX. ut inducerent Ildebrandum epiſcopum Feſulanum in poſſeſſionem eccleſiæ ſanctæ Mariæ in Campo, ut ſcribit Ughellius [a].

Idem *anno pontificatus* ſui *ſexto* ex Anagnia determinavit numerum ſanctimonialium Roſanenſium, duodecim nimirum velatarum & ſex ſervientium. Numerum hunc confirmavit *anno primo pontificatus* Clementis V. Neapoleo cardinalis ſancti Adriani apoſtolicus legatus *tertio nonas octobris* in urbe Foro-livienſi. Anno 1228. ſub ſua protectione monaſterium ipſum idem Gregorius receperat. Hæc intelligit de Roſanenſibus noſtris in Florentino vel Feſulano territorio ſitis [b] Ferdinandus del Migliore; Wadingus [c] vero explicat de Roſſanenſibus ſanctimonialibus in Calabria.

Guido prior Avellanenſis vendidit præſenti anno eccleſiam ſancti Claudii prope Fulginium cum omnibus ſuis bonis Jacobo Rabuini procuratori Romani pontificis Gregorii pro monialibus Damianiſtis introductis ab eodem pontifice in vicinum monaſterium de Caritate, ſive ſanctæ Mariæ Vallis-Gaudii Fulginii. Jacobillius [d] inſtrumentum vidit. Hoc facile anno ceſſerunt omni juri ſuo Avellanenſes, locumque vacuum ſanctimonialibus reliquerunt. Guidonis prioris obitus in necrologio Avellanenſi ponitur ſub die tertia januarii: *Obiit domnus Guido ſacerdos & monachus, & prior eremi.*

In archivo ſanctæ Catharinæ de Fabriano extat libellus emphyteuſis factus hoc anno a Raynaldo abbate ſancti Victoris de Cluſis, & a Bono presbytero ac capellano eccleſiæ ſancti Paterniani de Claris monacho ejuſdem monaſterii. Raynaldus, qui & anno 1226. & anno 1231. legitur abbas hujus cœnobii, ſucceſſor datus fuerat Morico, ipſi vero alter Morieus ſuffectus fuit anno ſequenti.

Die XXVI. novembris octo teſtes ex parte Benigni prioris monaſterii Anglarienſis producti fuere, qui aſſeruerunt, quod tempore Henrici VI. imperatoris patris Friderici II. tunc imperantis, eum Henricus Faſſus tamquam comes comitatum Caſtellanum regebat, ſemper tradita fuit tertia pars reddituum juriſdictionalium, atque judiciorum dicti caſtri & ejus curiæ prioribus dicti monaſterii, exceptis judiciis ſanguinis, quæ atteſtationes publicatæ fuere mandato Uberti judicis in comitatibus Arretino & Caſtellano pro Gaboardo totius Italiæ pro Friderico imprratore legato. Nominantur etiam comes Albertus de Stoffolis, & poteſtates Anglarienſes, qui locum rexerant per ſexaginta annos. Legatus imperialis in alia charta Senenſi hujus anni appellatur Gaybardus de Arneſten [e] apud Muratorium.

Rigo olim Vicedomini *de porta foris Aretium* donavit eremo Camaldulenſi jus-patronatum eccleſiæ & hoſpitalis de Petia cum aliquot bonis poſitis in villa Letarcle, ubi eccleſiam ſancti Martini obtinebant Camaldulenſes.

Orlandinus vero de Valenzano hoc anno emit pro monaſterio ſancti Clementis de Arretio domum & plateam prope eccleſiam ſancti Juliani, quæ una cum eodem ſancti Clementis cœnobio juris manualis erat abbatiæ Pratalliæ, ut conſtat ex electionibus rectorum ejuſdem eccleſiæ factis,

a T. III. col. 251.

b *Zibad. mſs. p.* 97.

c *Ann. T. II. p.* 310.

d T. III. *pag.* 349.

e *Antiq. med. ævi T. IV. col.* 484.

ſactis annis 1276. & 1296. quæ ſuperſunt in tabulario Fontis-boni.

ANN. CHR. 1232. IX.

Antonius de Padua adſcribitur Sanctorum canoni.

INTER ceteros qui ab epiſcopo, poteſtate & a populo Paduano cum literis ſupplicibus miſſi fuere hoc anno ad Romanum pontificem Gregorium IX. pro flagitanda canonizatione ſanctæ memoriæ Antonii Patavini, qui in ea urbe ad cœlum evolaverat die XIII. junii anni antecedentis, recenſentur Gregorius prior ſanctæ Mariæ de Monte-crucis, qui eo officio fungebatur jam ab anno 1216. & Spinabellus monachus, qui ex chartario noſtro ſancti Michaelis de Muriano erat monachus ſanctæ Mariæ Porciliæ de Padua. *Anno* M. CC. XXXIII. *domnus Compagnus prior eccleſie ſancte Marie de Porcilia de voluntate Proſdocimi, Caſtellani, Baſilii, Johannis, Franciſci presbyterorum, Acerbi, Benedicti clericorum, & Spinabelli* &c. *diaconorum* &c. *locat* &c. Eadem monachorum nomina leguntur & ad annum M. CC. XXXIV. Ipſos memorat idem Romanus pontifex in literis ad eoſdem epiſcopum, poteſtatem & populum ex Spoleto ſcriptis *kalendis junii pontificatus* ſui *anno ſexto*, quibus declarat ſe maxime ſollicitum de adſcribendo Antonio Sanctorum canoni. Eas literas haud editas a Wadingo, quas humaniter ad nos tranſmiſit Brunatius noſter, hic libenter publici juris facimus.

Gregorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabili fratri .. epiſcopo & dilectis filiis .. poteſtati & populo Paduano ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Literas, quas per dilectos filios G.. priorem ſanctæ Mariæ de monte Crucis .. archidiaconum J.. canonicum, fratrem Gerardum, & fratrem Spinabellum, ac nobiles viros Squinellam & Ubertum comites, Paſchalem & Carolum Paduanos nuntios veſtros veſtra nobis devotio deſtinavit, paterna benignitate recepimus, & tam ipſarum ſeriem, quam ea, quæ nobis duxeritis humiliter ſupplicandum, ut cum Dominus tantam ſanctæ memoriæ beato Antonio contulerit gloriam, ut ad dandam ſcientiam primæ ſtolæ felicis immortalitatis illius, & certum judicium de ſecunda, ſepulcrum ejus tot & tantis det coruſcare miraculis, quod ejus inter alios Sanctos non invocari ſuffragia eſt indignum, ipſum Sanctorum catalogo aſcribere curaremus. Nos, etſi Romana eccleſia in tam ſancto negotio non ſic ſubito, ſed cum gravitate & maturitate plurima conſueverit procedere hactenus, tamen ſinceræ fidei veſtræ zelum & devotionem, quam ad nos & eamdem eccleſiam habere noſcimini, attendentes, ad confundendam hæreticam pravitatem, & fidem catholicam roborandam, ipſum catalogo Sanctorum de fratrum noſtrorum conſilio, & omnium prælatorum apud ſedem apoſtolicam exiſtentium duximus adſcribendum. Volentes igitur, ut civitas Paduana, quaſi lucerna ſuper candelabrum poſita lumen præbeat aliis per exemplum, univerſitatem veſtram rogamus, monemus attentius & hortamur, ac in remiſſione vobis injungimus peccatorum, quatenus in timore divini nominis, & amore ac devotione apoſtolicæ ſedis immobiliter perſiſtatis. Nos enim cum vos geramus in viſceribus Jheſu Chriſti, ad honorem & profectum veſtrum libenter, quantum cum Deo poterimus, intendemus.

Datum Spoleti kalendis junii pontificatus noſtri anno ſexto.

In necrologio monaſterii ſanctæ Mariæ Carcerum adnotatur ſub hoc anno ad diem XXIV. februarii *conſecratio altaris ſancti Blaſii.*

ANN. CHR. 1233. X.

Lites eremi Camald. cum priore S. Margaritæ de Toſina.

FINIS impoſitus fuit hoc anno acerrimæ & diuturnæ concertationi, quam pro ſervandis juribus Camaldulenſis eremi ſubſtinuerat Guido prior contra Henricum plebanum Pomini, & priorem ſimul eccleſiæ ſeu canonicæ ſanctæ Margaritæ de Toſina, qui detrectabat ſubjectionem debitam eidem priori. Die XXIX. *julii anni* M. CC. XXXI. examen pro-

proceſſumque inſtituerat Guido contra eumdem Henricum, ipſumque ſtrinxerat, ut in conſpectum ſuum daret ſcripturas omnes ſpectantes ad dictum prioratum, rationemque redderet ſuæ adminiſtrationis. Renuentem parere Henricum amoverat ipſe prior ab adminiſtratione ſpirituali & temporali canonicæ; canonici vero & converſi ipſius eccleſiæ ultro obedientiam & ſubjectionem præſtiterant juxta inſtituta Camaldulenſia coram pluribus teſtibus. Depoſitus Henricus impetraverat a Gregorio IX. ex urbe Reate *anno* V. ſui *pontificatus*, ſcilicet ante biennium *die* XXVI. *ſeptembris* breve directum abbatibus ſanctæ Mariæ de Florentia, & Cunei Volaterranæ diœceſis, qui poſtremus erat congregationis Vallis-umbroſanæ, ut decernerent in hujuſmodi cauſa. Dicti abbates ſubdelegarunt Pillium plebanum Legrenſem, qui *die* XI. *octobris* ejuſdem anni notam fecit Guidoni priori Camaldulenſi ſuam ſubdelegatam commiſſionem, quam receperat. Definivit Pillius, ſtetitque pro Henrico priore Toſinæ; quare *die* XXIX. ipſius *menſis indictione* V. mutata ſeptembri per Benedictum ſindicum appellavit Guido ad ſedem apoſtolicam. *Die* XI. *martii anni* M.CC. XXXI. ſed more Florentino, hoc eſt communi M.CC.XXXII. ſententiam ſuam retractavit Pillius plebanus, & nullam declaravit, parteſque audire ſe paratum profeſſus fuit. Verum per appellationem Guidonis res delata fuit ad Simonem presbyterum cardinalem tituli ſancti Laurentii in Lucina, cui Romanus pontifex examen cauſæ injunxit. Hic priorem Toſinæ ad diem dicendam evocavit, qui præſentiam ſuam ſubtraxit. Quare literas dedit Simon cardinalis ad Ardingum epiſcopum Florentinum, quatenus Henrico terminos ſtatueret quindecim dierum, quibus ad ſuam præſentiam accederet; alias ad judicium & ad litis deciſionem ſe venturum pronuntiavit. *Quarto nonas decembris* ipſius *anni* M.CC.XXXII. *indictione* VI. ſimiliter menſe ſeptembri mutata, literas epiſcopi Florentini ſigillo munitas Henricus recepit, quo tamen renuente comparere, demum cauſa ex integro definita fuit pro Guidone priore Camaldulenſi a Simone cardinali & legato. Ann. Chr. 1233.

Porro Guido volens eidem canonicæ providere de viro idoneo capitulum indixit, ut ad novam monachi & canonici electionem devenirent: Electus fuit in ejus eccleſiæ priorem Julianus canonicus Piſtorienſis & plebanus Carmignani. Verum Guido prior Camaldulenſis, ad quem electionis confirmatio de jure ſpectabat, eam minus canonicam; neque juxta formam concilii generalis eſſe deprehendit; idcirco *die tertia ſeptembris* hujus anni ſcripſit eidem Juliano, quatenus intra decem dies Florentiam ad monaſterium ſancti Salvatoris Camalduli ejuſdem urbis ſe conferret, ubi ageretur de ejus ſecuta electione. Expenſa ad canones reperta fuit deficiens, quare irrita declarata eſt, coram Fede priore ſancti Stephani de Florentia, Pullieſco priore ſancti Jacobi, & Donato priore monaſterii Camalduli de Florentia aliiſque; iterumque communicato prius conſilio cum Ardingo epiſcopo Florentino aliiſque probis viris *die* XXIII. *ſeptembris* elegit Guido Albertum Corſini a Gangalandi canonicum ſancti Martini ejuſdem loci, ipſi ſollemnem poſſeſſionem tribuens eccleſiæ ſanctæ Margaritæ, & imperans canonicis & converſis loci ipſius, nt Alberto obedientiam præſtarent, ſicut ipſi Guidoni ſacramentum obedientiæ & ſubjectionis præſtitit idem Albertus. Faſciculus chartarum hujus litis adſervatur in tabulario monaſterii ſanctæ Mariæ Angelorum de Florentia, cui unita fuit canonica ſanctæ Margaritæ, dicta modo de Borſellis, a numero *99.* ad 113.

HENRICUS epiſcopus Bononienſis gravabat monaſteria Camaldulenſia, XI, Aliæ acriores cum ep. Bononienſi.
& una

ANN. CHR. 1233.

& una cum magiſtro Tancredo archidiacono capituli ſancti Petri ejuſdem Bononienſis urbis jus ſibi vindicabat eligendorum rectorum in eccleſiis ſubjectis monaſterio ſancti Michaelis de caſtro Brittorum. Decimas etiam poſſeſſionum & terrarum repetebat, quas idem cœnobium obtinebat in plebatu ſancti Petri Bononienſis urbis, & in altero ſancti Petri de Medicina. Idipſum requirebat a monaſterio ſancti Damiani ſito ad pontem ferri in civitate Bononienſi, ab aſceterio ſanctæ Chriſtinæ de Septem-fontibus, a monaſterio ſimiliter monialium ſanctæ Mariæ de Bethleem, ab eremo Bononienſi de Burellis, & ab hoſpitali ſanctæ Mariæ de Ravone; quæ tamen monaſteria privilegiis pontificiis & imperialibus nullo mediante, niſi ſolis eremo & priore Camaldulenſi, pleno jure pertinebant ad apoſtolicam ſedem. Aſſerebat e contra epiſcopus id ſibi juris competere partim de jure communi, partim ex aliis privilegiis plebi ſancti Petri conceſſis a Romanis pontificibus. Reapſe [a] Alexander papa III. anno 1159. & Urbanus III. anno 1187. confirmaverant capitulo Bononienſi, & ſubjectas declaraverant plebatui de Medicina eccleſias ſanctæ Mariæ in Garda & ſancti Johannis in Fontana, quæ ad monaſterium ſancti Michaelis ſpectabant, & ab abbate ejus loci de rectoribus providebantur. Quare etiam ſuper poſtremas has eccleſias jura ſpiritualia ſibi arrogabat epiſcopus, & una cum capitulo canonicorum plurimum negotii diutius & acrius faceſſiverat præfatis monaſteriis. Die prima martii [b] hujus anni induxit Bonifacium abbatem ſancti Michaelis, qui Ugiccioni ſucceſſerat, & quoſdam ipſius monachos ad ſponſionem octo corbium frumenti ſolvendarum capitulo pro decimis, & ad cedenda jura ſpiritualia in prædictas eccleſias archidiacono & capitulo Bononienſis eccleſiæ. Expoſtulavit ſtatim Guido prior Camaldulenſis, ſuaque jura lædi conqueſtus eſt; ac die quarta [c] ejuſdem menſis per Bencivennem ſindicum ſuum coram epiſcopo appellavit ad ſedem apoſtolicam, graduque movit, qui facile ceſſerat epiſcopi ſuaſionibus, Bonifacium abbatem. Verum eum hic die ſexta ipſius menſis [d] apud eremum Bononienſem palam confeſſus fuiſſet ſe ſubjectum eſſe correctioni prioris Camaldulenſis, & monaſterium ſuum tam quoad ſpiritualia, quam quoad temporalia teneri parere ejus inſtitutis & legibus, die nona ab excommunicatione fuit abſolutus, & iterato adminiſtratione monaſterii donatus. Sollemnius ſubjectionem ſuam teſtatus fuit abbas die decima-tertia julii, promittens eidem Guidoni ſe non daturum inſtrumenta & jura ſui monaſterii, nec conſilium aut favorem præſtiturum epiſcopo Bononienſi contra monaſterium, nec contra eremum Camaldulenſem, iterumque ſpopondit priori obedientiam, & prior regimen dictæ abbatiæ ei confirmavit, remiſitque omnes offenſas & injurias. Nihilo tamen ſecius vel turbæ novæ exortæ fuerint in monaſterio ſancti Michaelis, vel epiſcopus abbatem & monachos acrius arctaverit, menſis decembris die decima-tertia [e] iterum depoſitus fuit Bonifacius, & de voluntate monachorum eadem die electus loco ipſius in abbatem dicti monaſterii Henricus abbas ſancti Michaelis Piſarum. Quid plura? Cum etiam Henricus [f] noviter electus tractatus haberet cum epiſcopo in damnum monaſterii, & in præjudicium juriſdictionis eremi Camaldulenſis, diris devotus fuit & ipſe una cum ſuis monachis a Benedicto vicario Camaldulenſi ſollemniter cum candelis accenſis die quarta-decima januarii anni ſequentis. Loco motus etiam prior eremi Bononienſis [g], qui epiſcopo ſavebat, & in ipſius locum ſuffectus Bonus major clauſtri Fontis-boni. Quæ demum compoſitio ſecuta fuerit Henricum epiſcopum inter & Guidonem priorem Camaldulenſem ignoramus chartarum defectu; illud unum ſcimus inſigne olim

a Ex cod. dell' Aſſr capit. Bon. pagg. 15. 18.

b Ibid. pag. 152.

c §. Appellatio 6. A. 3. 61.

d §. Promiſſio 71. A. 3. 48.

e §. Electio 13. A. 3. 54.

f §. Monitoriales 1. A. 3. 66.

g §. Electio 14. A. 3. 52.

olim monaſterium ſancti Michaelis antiquum ſunm ſplendorem præſertim amiſiſſe intra paucos annos, & demum etiam congregationi Camaldulenſi fuiſſe hoc ſeculo ſubtractum, ut ſuſius dieemus ſuo loco. Ugiccio etiam olim abbas dicti monaſterii ad regendam eccleſiam ſanctæ Mariæ in Garda de Medicina fuerat deſtinatus. Tancredus demum archidiaconus Bononienſis celeberrimus erat ea tempeſtate juris canonici interpres, & auctor quintæ collectionis Decretalium, quæ continet conſtitutiones Honorii papæ III. & ſuit edita anno 1645. ad Innocentio Cironio Toloſæ.

XII. Monaſt. S. Coſmæ de Urbe datum & ablatum Camaldulenſibus.

PRÆSENTI anno *milleſimo ducenteſimo trigeſimo tertio* Gregorius IX. Romanus pontiſex tradidit Clariſſis monaſterium ſancti Coſmæ in Mica-aurea, quod erat ſitum in regione Tranſtiberina. Ipſum antea tradiderat incolendum Camaldulenſibus, verum eum innocenter Guido prior Camaldulenſis coloniam ibidem traduxiſſet monachorum, qui minime attenta amplitudine Urbis, in qua vivebant, parumque cordi habentes regularem obſervantiam, opprobrium potius quam decus pariebant Camaldulenſi nomini, optimum factu putavit ſapientiſſimus pontiſex ipſos monachos loco nuper adepto privare, & ſubſtituere Clariſſas, quæ extrema rerum paupertate gravatæ, honeſtate vitæ tamen toti orbi prælucebant. Conqueſtus fuit ea de re apud ſummum pontificem Guido prior Camaldulenſis; verum literis ratione plenis, ſimulque dilectionem & æſtimationem, quam de eeteris Camaldulenſibus monachis & eremitis alebat, indicantibus, idem ſupremus eccleſiæ hierarcha animum Guidonis ſedavit. Eas literas ex ipſius regeſto anni VII. integras ſubjicimus [a].

[a] *Pag.* 239.

Gregorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis.. priori & fratribus eremi Camaldulenſis & monachis Fontis-boni ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Quia illos vere diligimus, quorum patienter ineptias non portamus, & ſanitas in toto non læditur, cum ſubortis in parte languoribus obviatur, non eſt, in quo veſtra caritas offenſam reputare ſe debeat, ſi noſtræ dilectionis affectus vobis adverſantia non acceptat, ſi Camaldulenſis ordinis decus obfuſcari non patimur, ſi virtutes veſtras perfectius æmulantes vitiis indignamur. Nam & Deus omnipotens a principio lucem communicare tenebris non perpeſſus, durum vibravit in Angelorum pravitate judicium, ſed unde pars reproba corruit, inde confirmata, quæ non peccaverat, exultavit. Hominum quoque delinquentem protinus correxit originem, & eorum, cum quibus eſſe delicias reputat, culpas ſine pœnitentia non relaxat. E contra vero Jeruſalem, quam repulerat, jam non iraſcitur, nec ejus adulteriis ac fornicationibus adverſatur. Et cum Pharao poſt deſideria ſui cordis ire dimittitur, occulto ſed metuendo judicio per eum, e quo relinquitur, induratur. Non eſt igitur adverſum nos juxta vobis occaſio murmuris ſuper hiis, quæ de monaſterii ſancti Coſmæ negotio retuliſtis, quod ea nunc intentione ſubduximus, qua vobit antea dederamus. Volentes enim decori veſtro procurare virtutem, in optimo Urbis ſolo curavimus veſtræ vitis plantare propaginem, quæ correcta regularis falcibus diſciplinæ, ac alligata nexibus præceptorum, uberes perſeverantiæ luxuriaret in palmites, frondes produceret honeſtatis, botros dulcedinis ederet, & vinum jocunditatis communi expectationi & deſiderio propinaret. Sed perſonæ, quas ibidem innocentiæ veſtræ pace ſervata, minus provide direxiſtis coram apoſtolica ſede, Urbis multitudine vel Orbis ad Romanam curiam confluentis monaſticæ religionis odorem fœtere ſecerunt, plus ſcandali, plus horroris & triſtitiæ ſuſcitantes, quam illaturi nobis ædificationis, ſuavitatis & gaudii putabantur. Nullis igitur niſi veſtris id, quod ſecutum eſt, imputetis, quia nos ex diſpenſatione divina facti judices omnium, in ſcandalum multitudinis errata tueri

ANN. CHR. 1233. *non poſſumus aliquorum, In ceteris vero congregationis veſtræ negotiis ſedem apoſtolicam conſueta fiducia requiratis, ex eo potius nos credentes in priori circa profectus & affectus veſtros propoſito & caritate perſiſtere, quo memoratas injuriarum cauſas feſtinavimus amputare; quia impunita temeritas prædictorum nimis in dolorem noſtrum, ſcandalum plurimorum & veſtrum creviſſet opprobrium, ſi non eſſet ei taliter obviatum. Datum Laterani* III. *nonas julii anno ſeptimo.*

Monaſterium ſancti Coſmæ de Urbe aliquo tempore incoluiſſe Camaldulenſes notum habemus etiam ex charta tabularii Fontis-boni, *quo anno* M. CC. XXXI. *die undecima aprilis indictione* IV. Guido prior Camaldulenſis *pro utilitate ipſius divine domus*, hoc eſt Camaldulenſis, *& nominatim pro ſolvendis debitis monaſterii ſui ſancti Coſme de Urbe*, confeſſus fuit ſe mutuo recepiſſe a Matthæo Cavalchæ libras centum quinquaginta denariorum Piſanorum. Maſſarium pariter olim abbatem ſanctorum Coſmæ & Damiani de Urbe teſtem in quadam charta tabularii Fontis-boni contra Philippum abbatem Claſſenſem protulimus ad annum 1231.

Eodem anno ipſe Romanus pontifex *duodecimo kalendas novembris pontificatus* ſui *anno ſeptimo* ex Anagnia indulſit monaſterio ſancti Zenonis urbis Piſanæ, ne de cetero per literas apoſtolicas compelleretur proviſiones præſtare, niſi ſpecialiter mentio de ipſo in iiſdem fieret, ut legitur in regeſto anni ſeptimi epiſtola 323.

XIII. Chartæ ſpectantes ad plura monaſteria Camald. THEDERICUS archiepiſcopus Ravennas hoc anno *kalendis maji indictione* VI. inveſtivit Guidonem abbatem ſanctæ Mariæ in Vangaticia & tres ejus ſucceſſores de bonis eccleſiæ Ravennatis conſtitutis in territorio Gavellenſe. Succeſſerat Guido in abbatia Vangaticienſi Orlando poſt annum 1228.

Jacobus epiſcopus Paduanus elegit *decima die exeunte ſeptembri* hujus anni Petrum Bonum monachum monaſterii ſancti Benedicti de Padua in priorem & rectorem monaſterii & loci ſanctæ Mariæ de Orbiſio, quæ eccleſia ad ipſum epiſcopum ſpectabat, pro eo quod in dicto loco non erat collegium ſive conventus, mandans Philippo archidiacono in montanis, ut ipſum Petrum Bonum in poſſeſſionem immitteret. Ipſa tamen eccleſia de Orbiſio una fuit ex illis, quæ hoc ſeculo peculiarem congregationem monachorum alborum conſtituerunt, quæque tandem ſeculo ſequenti eremi Camaldulenſis diſciplinam amplexa eſt. Inſtrumentum hocce exſcriptum fuit *anno* M. CC. LXXIV. *indictione ſecunda die lune, ſexto exeunte martio*, conſentiente Rolandino de Canoſſa Paduano poteſtate.

Benvenutus abbas ſancti Urbani de Æſinante libellum emphyteuſis conceſſit hoc anno Matthæo priori eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Serra poſitæ in Æſina diœceſi, prope quam ædificatum erat Camaldulenſe monaſterium.

Cum conqueſti fuiſſent monachi ſancti Savini territorii Piſani plebanum de Tojano & quoſdam alios clericos & laicos Piſanæ, Florentinæ & Lucanæ civitatum moleſtias inferre eorum poſſeſſionibus, decimis, mortuariis & redditibus, Gregorius Romanus pontifex hoc *anno* ex Anagnia XIII. *kalendas novembris pontificatus* ſui *anno* VII. mandavit præpoſito ſancti Georgii Lucanæ urbis cognitionem hujuſmodi cauſæ.

Eodem anno *temporibus Gregorii pape IX. & domini Frederici imperatoris die* XIV. *exeunte novembri indictione* VI. Martinus Æſinus canonicus vicem agens Severini Æſini epiſcopi, & Montenarius vice Raynaldi abbatis ſanctæ Mariæ de Plano, quibus epiſcopo & abbati cauſam commiſerat Gregorius Romanus pontifex V. *idus julii pontificatus* ſui *anno* VII. judicarunt de querela abbatis & monaſterii ſancti Victoris de Cluſis, quibus

qui-

quidam presbyteri & milites, & quidam alii Æſinatis & Camerinenſis diœceſis injurias inferebant. Judicarunt pariter cauſam inter præfatum monaſterium & inter Moricum clericum eccleſiæ ſancti Petri de Vimbricellis, qui detinebat res mobiles & immobiles ejuſdem eccleſiæ. Verum quia Moricus ſuſpectum habebat Severinum Æſinum epiſcopum & Raynaldum abbatem ſanctæ Mariæ de Plano, quia hic prius fuerat abbas monaſterii ſancti Victoris, eidem Morico præceperunt iidem judices, ut compareret coram abbate ſancti Savini & Jacobo priore ſanctæ Crucis, & coram priore ſancti Benedicti de Serradilioſis, qui recuſationem ipſius, an recta eſſet, cognoſcerent. Quod quidem cum facere detrectaſſet Moricus, & renuiſſet novorum judicum ſiſtere ſe præſentiæ, decreverunt hi Bonum ſindicum monaſterii ſancti Victoris de Cluſis mittendum eſſe in legitimum dominium præfatæ eccleſiæ ſancti Petri, præcipientes Gerardo presbytero eccleſiæ ſanctæ Mariæ in Campo, ut ipſum in poſſeſſionem induceret.

Bertholdus Aquilejenſis patriarcha permiſit hoc anno *die duodecimo exeunte junio* Oddoni epiſcopo Feltrenſi & Bellunenſi ac comiti, ut concederet de bonis ſui epiſcopatus Bellunenſis latifundia monaſterio ſancti Gervaſii de Belluno. Quare *die decima-ſexta octobris* idem Oddo conſenſu canonicorum ſuorum donavit Salomoni priori ejus domus & eccleſiæ ac fratribus & ſororibus, qui eo in loco Domino deſerviebant, plura prædia & decimas ad ipſorum liberam voluntatem; ſin vero defierit is locus eſſe regularis, tunc voluit, ut dicta bona reverterentur ad epiſcopatum. Utramque paginam proferimus ex tabulario ejuſdem parthenonis.

Ex commiſſione Gregorii papæ facta fuit hoc anno taxatio procurationum ſolvendarum legatis apoſtolicis a Johanne priore monaſterii ſancti Galgani, & ab abbate ſancti Salvatoris de Spongia, præſentibus Ardingo epiſcopo Florentino, Guidone priore Camaldulenſi, Bartholomæo abbate ſanctæ Mariæ de Florentia aliiſque. Inter cetera monaſteria impoſita fuit collecta abbatiæ de Camaldulis, abbatiæ de Candiculis, monaſterio Montis-muri, parthenoni ſancti Petri de Luco, alteri de Roſano, & monaſterio ſancti Johannis de Prato-veteri, & monaſterio de Poplena & canonicæ ſanctæ Margaritæ de Toſina, quæ erant in epiſcopatibus Florentino & Feſulano Camaldulenſibus ſubjecta. Sic pariter taxata fuere monaſteria Vallumbroſanorum, Nigrorum aliaque, ut fuſe legitur in chronico abbatiæ Florentinæ apud Puccinellium [a].

a *Pag.* 262.

XIV. Belæ regis Hungariæ privilegium pro monaſt. Ravennate S. Petri in Vincula.

BELA Hungariæ rex & filius Andreæ regis novo privilegio auxit hoc anno monaſterium ſancti Petri ad Vincula Ravennatis territorii, quod extructum fuerat a ſancto Stephano primo Hungarorum rege. Ipſum ex Rubeo [b] hic ſubjicimus: *Bela Dei gratia Rex primogenitus regis Ungariæ omnibus præſentem paginam inſpecturis ſalutem in ſalutis omnium auctore. Ad univerſorum tam præſentium, quam poſterorum notitiam tenore præſentium volumus pervenire, quod eum dominus pater noſter Andreas illuſtris rex Ungariæ donationem & pium ſtatutum ſancti Stephani regis Ungariæ, quod fecerat eccleſiæ ſancti Petri ad Vincula in territorio Ravennæ, per adjutorium ejuſdem Sancti, ad conſilium ſancti martyris Gerardi tunc Moriſienſis epiſcopi, quod modo nos Canadinum vocamus, conſtructæ & per manus dicti martyris Gerardi auctoritate ſedis apoſtolicæ conſecratæ, ſecundum quod per ſingulos annos tam a camera ipſius regis ſancti, quam omnium ſucceſſorum ſuorum regum Ungariæ pro tempore regnantium* XXV. *marchas puri argenti pro fracturis dictæ eccleſiæ reparandis ædificiorum, & indumentis fratrum ſuis, competentes expenſas in eundo & redeundo factas, præfatæ eccleſiæ abbas, vel certus ejus nuncius percipiat, ratum & firmum ha-*

b *Lib. VI. pag.* 405.

ANN. CHR. 1233.

habuerit, ac privilegium ſuum, aurea ſcilicet bulla confirmaverit; nos ad petitionem ac mandatum prænominati patris noſtri huic tam laudabili ſtatuto gratum præbentes aſſenſum, hoc idem per præſens noſtrum privilegium confirmamus: Statuentes inſuper quemadmodum ipſe pater noſter ſtatuit, quod ſi prædicti loci abbas vel ejus nuncius annuatim pro recuperanda pecunia non venerit, quocumque poſtmodum anno venerit, tam illius anni, quam aliorum, in quibus ſoluta non fuerit, inſimul & ſine diminutione percipiat. Ut igitur noſtræ confirmationis ſeries ſalva ſemper & inconcuſſa permaneat, nec proceſſu temporis in irritum revocari poſſit, in ampliorem fidem & cautelam præſentem conceſſimus paginam ſigilli noſtri in perpetuum munimine roboratam, anno Domini milleſimo ducenteſimo trigeſimo tertio. Datum per manus Mathiæ Zagabrienſis præpoſiti aulæ noſtræ cancellarii, Ponſa magiſtro Tavarneorum, Andrea filio Seraphim dapiferarum, Ponſa filio Sſoulum agaſonum, Belud filio Osliæ pincernarum magiſtris exiſtentibus, Dionyſio filio Dionyſii Vernanica Tranſilvano exiſtentibus, & aliis quampluribus magiſtratus & comitatus tenentibus. Abbas dicti monaſterii poſt biennium erat Petrus ex monumento ad eum annum referendo.

XV. De Martino monacho Avellanenſi & epiſcopo.

OBIISSE præſenti anno die ultima februarii Martinum doctum monachum Avellanenſem, factum epiſcopum Arretinum anno 1225. affirmat Jacobillius. Quot verba, tot errores. Martinus electus fuit epiſcopus Arretinus ex præpoſito ejus eccleſiæ anno 1213. obiit vero anno 1236. Quare ad alium Martinum alteriuſque eccleſiæ epiſcopum pertinet obitus relatus in necrologio Avellanenſi ad eam diem, qui fuerit antea monachus ejus monaſterii: *Obiit domnus Martinus epiſcopus & monachus noſtræ congregationis*.

In parvo necrologio monaſterii ſanctæ Mariæ ad Carceres ponitur ſub eodem anno deceſſus Johannæ comitiſſæ & uxoris marchionis Azzonis ad diem decimam-nonam novembris.

ANN. CHR. 1234.

XVI. Bullæ Gregorii IX. ad hunc annum ſpectantes.

FACULTATEM fecit hoc anno *die vigeſima-prima januarii pontificatus* ſui *anno ſeptimo* ex Laterano Gregorius IX. Guidoni priori Camaldulenſi impendendi beneficium abſolutionis juxta formam eccleſiæ monachis ſuis ac converſis, qui violentas manus injeciſſent, dummodo prius violentiam paſſis ſatisfeciſſent; mitterentur tamen abſolvendi ad ſedem apoſtolicam ii, qui graviter & enormiter in ea flagitia incurriſſent. Copiam pariter fecit expiandi detentores proprii, vel tranſgreſſores obedientiæ, & conſpirationis reos, ſimoniacos quoque, & eos, qui hujuſmodi vel aliorum criminum labe infecti ſacros recipere ordines, vel divina officia celebrare præſumpſiſſent; ſcientes tamen & audentes celebrare per biennium ab ordinum exercitio ſuſpenderentur, injuncta ipſis interim ſalutari pœnitentia. Mandavit quoque, ut monachorum peculia in manibus ipſius prioris reſignarentur in utilitatem eccleſiæ Camaldulenſis convertenda. Sæpius repetitæ fuere a ſubſequentibus Romanis pontificibus hujus generis facultates prioribus Camaldulenſibus, quæ communes tunc temporis erant aliis rectoribus congregationum monaſticarum, & etiam mendicantium.

Quinto kalendas februarii ejuſdem anni ex eodem loco ſcripſit abbatibus & prioribus ſubjectis diſciplinæ eremi & congregationis Camaldulenſis, ut ſubſidiis relevarent eccleſias Fontis-boni & eremi, quæ erant onere æris alieni prægravatæ, auxiliumque & opem eorum matri præſtarent.

Ea ipſe die eidem priori Guidoni poteſtatem contulit viſitandi omnia

mona-

monaſteria ſui ordinis, quæ ſubjiciebantur pleno jure congregationi, ibidemque providendi, inſtituendi, & deſtituendi prælatos, monachos corrigendi, ceteraque faciendi, quæ ſibi bona viſa fuerint, diſtricte inhibens epiſcopis aliiſque eccleſiaſticis viris, ne omnino auderent impedire ipſius regulares proviſiones.

Ex Spoleto *decimoquinto kalendas ſeptembris* ſcripſit abbati ſancti Mercurialis Foro-livienſis urbis, archipresbytero ſancti Petri de Galeata, & præpoſito eccleſiæ Foro-popilienſis, ut arbitrium latum olim, nempe anno 1231. a Rollando vicario Camaldulenſi, & a Benedicto monacho Claſſenſi in cauſa, quæ viguerat inter Thedericum archiepiſcopum Ravennatem & inter Guidonem priorem Camaldulenſem coram Matthæo epiſcopo Caſtellano ſuper monaſterii ſancti Apollinaris in Claſſe ejuſque pertinentiarum diſpoſitionem, facerent inviolabiliter ab utraque parte obſervari, ne diſcordiæ ſemina iterum pullularent. Varias ſedes mutabat ſanctiſſimus pontifex coactus urbem deſerere ob multiplices vexationes, quas a ſenatu & a populo Romano patiebatur per hæc tempora.

Octavo autem *kalendas novembris pontificatus* ſui *anno octavo* ex Peruſio Philippo Volaterranæ urbis ſancti Petri in Silice priori dedit in mandatis, ut querelam cognoſceret abbatis & monaſterii ſancti Michaelis in burgo Piſarum, qui expoſtulaverant cœnobium ſuum pati moleſtias ab abbate ſancti Viti, a Bonaccurſo, a Cane milite, & a quibuſdam aliis clericis & laicis Piſanæ, Lucenſis & Volaterranæ diœceſum. Inter cetera quoque tulit ſententiam idem prior, ut presbyter Abbas, qui erat capellanus eccleſiæ ſancti Jacobi de Mercato-Piſano, annuatim in feſtivitate ſancti Michaelis tempore, quo cantabatur Miſſa major, propriis manibus in ſignum ſubjectionis & agnitionis juris-patronatus dicti monaſterii poneret ſuper altare ſancti Michaelis tres libras ceræ novæ, & abbatem dicti cœnobii teneret in omnibus & perpetuo admitteret in patronum ſuæ eccleſiæ. Lata ſententia *kalendis decembris indictione nona*, hoc eſt anno ſequenti, & mutata indictione menſe ſeptembri.

XVII. Ex eadem urbe *nonis octobris* Gratiadeo Berlingherii Piſtorienſi epiſcopo ſequentes dedit literas pro monaſterio ſancti Savini ejuſdem Piſani territorii, quas ex codice membranaceo cœnobii ſancti Michaelis ipſius urbis proferimus.

Ideni monaſteria apoſtolicæ ſedi ſubjecta eximit a ſubſidiis erogandis.

Gregorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei ven. fratri .. epiſcopo Piſtorienſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Querelam dilectorum filiorum .. abbatis & conventus ſancti Savini Camaldulenſis ordinis Piſanæ diœceſis recepimus continentem; quod cum olim ven. fratri noſtro .. archiepiſcopo Piſano duxerimus indulgendum, ut prælatos ſuæ civitatis & diœceſis ad præſtandum ſibi ſubſidium ad debita perſolvenda, quibus propter expenſas, quas ad ſedem apoſtolicam feciſſe dinoſcitur, dicitur obligatus, auctoritate apoſtolica cobarctares, idem occaſione hujuſmodi ad ipſos, qui nobis dicuntur immediate ſubeſſe, manus extendens, eos ad præſtandum ſibi hujuſmodi ſubſidium nititur cogere, & quaſi jure cenſeantur eodem, ſuis conatur ſubditis adæquare. Verum cum noſtræ intentionis non fuerit, ut ab illis, quos ad Romanam eccleſiam nullo medio pertinere dinoſceret, ipſe præfatum ſubſidium poſtularet, eidem noſtris literis damus in mandatis, ut, ſi eſt ita, a prædictis abbate & conventu nominatum ſubſidium occaſione hujuſmodi non requirat; ideoque fraternitati tuæ per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ſi rem inveneris ita eſſe, dictum archiepiſcopum ad id auctoritate noſtra appellatione remota prævia ratione compellas.

Datum Peruſii nonis octobris pontificatus noſtri anno VIII.

LEGI-

ANN. CHR. 1234. XVIII.

Res ad varia Camaldulenſia monaſteria ſacientes.

LEGIMUS apud Angelum Manriquez [a] eumdem Romanum pontificem *anno pontificatus* ſui *octavo die* XXVI. *junii* ex Reatina urbe conceſſiſſe ordini monachorum Ciſtercienſium & magiſtro Petro veterem abbatiam noſtram ſancti Salvatoris Montis-acuti diœceſis Peruſinæ ad reformandum, ac dilargitum fuiſſe indulgentias monaſterium & eccleſiam reficientibus. In ampliſſimo bullario patrum Prædicatorum anno 1237. [a] quidam divinitus inſpirati elegerunt regularem ſuſcipere habitum in dicto monaſterio, & ſpoponderunt ſe daturos poſſeſſiones & latifundia pro conſtruendo alio monaſterio in urbe Peruſina, in quod ſe reciperent uxores filii & conſanguinei eorum.

a T. IV. cap. 10. §. 8. & 10.

Hoc etiam anno *indictione* VII. idem Gregorius Almericum abbatem monaſterii ſanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia delegavit judicem in cauſa, quæ vertebat inter cœnobium ſanctæ Mariæ foris portam ejuſdem urbis, & inter aliquos clericos.

Menſe martio hujus anni *indictione* VII. Ugolinus abbas monaſterii ſancti Benedicti in Alpibus, præſente & conſentiente Alberto Faventino epiſcopo, conceſſit Blanco archipresbytero plebis ſancti Stephani de Tugurio eccleſiam ſancti Jacobi de Mercatello, & hoſpitale eum ſuo cœmeterio & poſſeſſionibus ſuis in annos centum. Inter ceteros teſtes interfuit *Guido quondam bullator domini papæ*. Tonduccius in hiſtoria Faventina [b] conjicit hunc fuiſſe Guidonem Neguſanti Faventinum, dictum in alia pagina anni 1237. *olim bullatorem domini papæ Innocentii III.* promotum poſtea ab Innocentio IV. ad epiſcopatum Nucerinum anno 1252. Hujus emphyteuſis Biſurcenſis pagioam, ex qua in cognitionem venimus aliquot eccleſiarum, locorum & poſſidentium in territorio Faventino damus in Appendice ex autographo extante penes canonicos Florentinos ſancti Laurentii.

b Pag. 438.

Eodem *anno* M.CC.XXXIIII. *die* VIII. *intrante julio indictione* VII. Thedericus archiepiſcopus Ravennas, præſentibus & conſentientibus presbyteris, diaconibus & ſubdiaconibus, cardinalibus ac cantoribus ſuæ eccleſiæ, & Jacobus prior Cellæ-volanæ eum conſenſu ſuorum monachorum, nomine & vice dictæ Cellæ, & etiam nomine monaſterii ſancti Adalberti in Pereo, compromiſerunt in Johannem archidiaconum & in Julianum præpoſitum dictæ eccleſiæ Ravennatis tamquam in arbitros de omni lite & quæſtione, quæ inter eos vertebat, occaſione præfati monaſterii ſancti Adalberti tam in reverentiis, obedientiis & ſubjectionibus præſtandis eccleſiæ Ravennati, quam in renovationibus conſcribendis ab eadem eccleſia prædicto monaſterio. *Die* X. *intrante julio* ejuſdem anni idem Thedericus archiepiſcopus dilargitus fuit præfato Jacobo priori Cellæ-volanæ recipienti pro eccleſia ſancti Adalberti monaſterium ſancti Michaelis archangeli ſitum in territorio Comaclenſi, quod vocabatur *Alione*, prope terram ſanctæ Mariæ in Pado-veteri, ſub penſione unius libræ ceræ. Die ſequenti idem Jacobus petiit a præfato archiepiſcopo confirmationem electionis ſui in priorem eccleſiæ ſancti Adalberti, quem per librum & ſtolam de ſpiritualibus & temporalibus inveſtivit archiepiſcopus poſt obedientiam & reverentiam ſibi præſtitam.

Ad monaſterium ſanctæ Mariæ de Adelmo in territorio Volaterano ſpectabat eccleſia ſanctorum Andreæ, Salvatoris & Agathæ *de la Pietra*. „ Cum ergo patroni ejuſdem eccleſiæ IX. *kalendas decembris* hujus anni „ *indictione* VIII. elegiſſent ad honorem Dei & *Sanctorum meritorum* ec- „ cleſiæ prædictæ, & domini Pagani Volaterrani epiſcopi & ſuorum con- „ ſortum, & ad honorem hominum dicti loci, in rectorem & dominum „ præ-

ANN. CHR. 1234.

„ præfatæ eccleſiæ Albertum ſubdiaconum filium quondam Uguccionis ,
„ Bonbonus monachus monaſterii de Adelmo & prior canonicæ ſive ec-
„ cleſiæ ſancti Mariani & ſancti Bartholomæi ordinis Camaldulenſis in
„ clauſtro ejuſdem abbatiæ , præſente Jacobo abbate dicti monaſterii,
„ ipſum Albertum confirmavit in rectorem ejus eccleſiæ . Die IV. februa-
„ rii anni ſequentis electus fuit [a] abbas Adelmenſis Ildebrandus monachus.

Benignus prior monaſterii ſancti Bartholomæi de Anglario [b] *die trigeſima octobris* elegit in poteſtatem & rectorem communis dicti caſtri Ildebrandum de Petramala civem Arretinum a proximo feſto ſancti Martini ad integrum annum , ex tabulario Fontis-boni . Ante Ildebrandum legitur Anglarienſis poteſtas Ternus de Buſto.

a §. *Electio.* 17.
b §. *Amiſſa* 403. *A.* 1. 119.

Ex eodem archivo Camaldulenſi *die decima octava martii* [c] Gregorius monachus Fontis-boni factus fuit abbas Silvæ-mundanus, & *die decima-quarta ſeptembris* Benedictus ex Vicario Camaldulenſi electus fuit abbas ſanctæ Mariæ de Urano . Vivebat adhuc Ugo ad diem vigeſimam-ſeptimam auguſti appellatus *quondam abbas monaſterii Urani* , cui ad vitam conceſſa fuit ex monaſterii redditibus proviſio . Mirum quod poſt quinquaginta annos adhuc viveret Ugo electus abbas Uranenſis circa annum 1181. & depoſitus anno 1188. ſed forte alius eſt , & diſtinguendus a primo. Hugoni abbati Uranenſi anno 1228. Ægidius Popilienſis epiſcopus donavit, ut eo anno diximus , capellas ſancti Benedicti , ſancti Petri, & ſanctæ Mariæ in Lacu.

c §. *Electio* 35. 36.

Petrus abbas Valle-caſtrenſis contulit Salvo clerico eccleſiam ſancti Martini de Fracta Peruſinæ diœceſis , quæ erat membrum monaſterii ſui, Trivienſe tabularium nomen exhibet ſub hoc anno Aldebrandi abbatis Montis-cornarii & ſanctæ Mariæ in Trivio. Johannes epiſcopus Cervienſis ſal conceſſit ex ſalinis eccleſiæ ſuæ in perpetuum exſolvendum eremo Camaldulenſi & Guidoni priori hoc *anno* M. CC. XXXIV. *die quarta novembris indictione* VII., *quia tu idem prior*, inquit , *me recepiſti in orationibus & officiis tuæ eccleſiæ, omniumque tuarum obedientiarum , & me de eis participem facis*.

In veteri necrologio parthenonis ſanctæ Chriſtinæ de Bononia ad diem VI. kalendas junii legitur : *Obiit domna Jacobina abbatiſſa ſanctæ Chriſtinæ*. Succeſſit Jacobinæ Scholaſtica.

ANN. CHR. 1235. XIX.

Extenſio exemptionis a ſubſidiis præſtandis factæ monaſteriis ſubjectis apoſtolicæ ſedi.

OBTINUERAT Vitalis archiepiſcopus Piſanus ab apoſtolica ſede indultum , quo poſſet adigere prælatos ſubjectos ad erogandam ſibi pecuniam pro ſolvendo ære alieno conflato ratione itinerum & expenſarum ſuarum . Siquidem ut jura ſuæ Piſanæ eccleſiæ ſervaret , in Sardiniam trajecerat, deinde Romanam urbem petierat. Vi itaque ejus indulti pecuniam repetebat etiam ab abbatibus monaſteriorum noſtrorum ſancti Savini , ſancti Zenonis , ſancti Michaelis in Burgo , ſancti Frigdiani & ſancti Stephani de Cintoria, quæ erant immediate ſubjecta apoſtolicæ ſedi, ideoque exempta. Eo uſque proceſſerant nomine ejuſdem archiepiſcopi canonici Piſani, Guido in primis de Curtibus, & Malpilius ac Rainerius de Caſina , ut acrioribus verbis exceperint Henricum electum ſindicum in ea cauſa a dictis monaſteriis, & Rainerius inſuper comminationibus, & percuſſionum inſligendarum jactationibus eumdem jura ſua dicentem a ſe expulerit. Quare Henricus ſindicus , Guido quoque prior Camaldulenſis appellavere ad apoſtolicam ſedem . Gregorius IX. itaque poſt alias literas ſcriptas pro cœnobio ſancti Savini epiſcopo Piſtorienſi , quas attulimus anno antecedenti , ex Peruſio hoc anno *idibus januarii pontificatus*

catus

Ann. Chr. 1235. *catus* ſui *anno octavo* mandavit præpoſito Pratenſi ejuſdem diœceſis Piſtorienſis, ut ſi quas Vitalis archiepiſcopus excommunicationis ſententias tuliſſet in dicta monaſteria ſubſidium denogantia, eas ipſe irritaret; ſe eadem ſuper re ſcripſiſſe inſuper præfato archiepiſcopo, ut ab inferendis moleſtiis dictis monaſteriis temperaret, ac cenſuras, quas promulgaverat, revocaret. Præpoſitus Pratenſis his temporibus erat Zonghellus, de quo videatur Ughellius [a] in præpoſitis ejus eccleſiæ.

a T. III. col. 335.

Azzo marchio Eſtenſis donavit præſenti anno monaſterio ſanctæ Mariæ ad Carceres decimas Gazii & Vighizoli, ut legitur ſub die XII. julii in parvo necrologio ejuſdem cœnobii; ſimiliter conſentiente Adelice matre ſua aliquot latiſundia dilargitus fuit eidem ſacro loco; poſtremam donationis paginam jam protulit Muratorius [b] in Antiquitatibus medii ævi. Vivebat adhuc Adelis ſeu Ailis mater Azzonis, quæ cum filia eſſet Raynaldi Antiochiæ principis nupſerat anno 1205. Azzoni patri Azzolini novelli ſeu Azzonis marchionis his temporibus dominantis.

b T. I. col. 441.

XX. Formula juramenti, quod præſtabatur hoc ſeculo eec. Romanæ ab abbatibus.

Idem Muratorius [c] afferens formulam juramenti, quod archiepiſcopi, epiſcopi & abbates præſtabant Romano pontifici anno 1235. & ſubſequentibus annis, nominat inter ceteros Petrum abbatem regii monaſterii ſancti Petri in Vinculis Ravennatenſis diœceſis. Formula autem erat ſequens.

c T. VI. col. 268.

Ego frater Petrus abbas &c. ab hac hora in antea fidelis & obediens ero beato Petro, ſanctæque apoſtolicæ Romanæ eccleſiæ, & domino meo papæ Gregorio ſuiſque ſucceſſoribus canonice intrantibus. Non ero in conſilio, aut in conſenſu vel facto, ut vitam perdant aut membrum, aut capiantur mala captione. Conſilium vero, quod mihi credituri ſunt per ſe aut per nuntios ſuos, ſive per literas, ad eorum damnum me ſciente nemini pandam. Papatum Romanum & regalia beati Petri adjutor eis ero ad retinendum & defendendum, ſalvo meo ordine contra omnem hominem. Legatum apoſtolicæ ſedis in eundo & redeundo honorifice tractabo, & in ſuis neceſſitatibus adjuvabo. Vocatus ad ſynodum veniam, niſi præpeditus fuero canonica præpeditione. Apoſtolorum limina annis ſingulis viſitabo aut per me aut per meum nuntium, niſi apoſtolica abſolvat licentia. Poſſeſſiones vero ad menſam mei monaſterii pertinentes non vendam, neque donabo, neque impignorabo, neque de novo infeudabo, vel aliquo modo alienabo, inconſulto Romano pontifice. Sic me Deus adjuvet, & hæc ſancta evangelia.

XXI. De Forte priore Avellanenſi.

Fortis ab Eugubio ſucceſſor Guidonis in prioratu Avellanenſis monaſterii hoc anno cum Compagnone priore clauſtrali, Oliverio ſacriſta, Salvo miniſteriali, Rainaldo hoſpitalario, Mariano, Rainerio, Benvenuto, Petro, altero Rainerio, & Munaldo monachis ſuis in emphyteuſim tradidit quamdam poſſeſſionem ſui monaſterii Bartolo Guiduccii, ut ex inſtrumento archivi Font-avellanenſis ſcribit Jacobillius, qui male tamen ipſum obiiſſe tradit anno 1244. cum anno 1242. prior Avellanenſis eſſet Berardus, immo etiam anno 1239. ut ad dictum annum 1242. videbimus. Fortis nomen recenſetur in necrologio ejuſdem loci ad diem nonam octobris: *Obiit domnus Fortis prior eremi.*

d §. Amiſſæ 412. A. 126.

In excerptis tabularii Fontis-boni hæc leguntur ſub præſenti anno [d]: „ *Anno* M. CC. XXXV. *menſe ſeptembri* Blancus de Colalto & Orlandinus „ ejus filius & Amanatus olim Manentis confeſſi ſunt ſe tenere ab ere„ mo Camaldulenſi, & a monaſterio ſancti Bartholomæi de Subcaſtello, „ & tenuiſſe ſpatio XXX. & plus annorum a quolibet monaſterio pro di„ midia parte plures terras, pro *quibus tenentur annuatim facere ſervi*„ *tia, que*] *faciunt homines dominis ſuis*, *Raincrio abbati de Subcaſtello*,

& *Ri-*

„ *& Rigoni vicecomiti Camaldulenſi.* “ *Die pariter* XXIII. *octobris* [a] Ri- ANN. CHR. 1235.
„ golus converſus & gaſtaldio pro eremo curiæ de Motina, vice Guido-
„ nis prioris Camaldulenſis, presbyterum Mercatum poſuit in ſede ple- [a] *Ibid.* 413. *A.* 146.
banatus de Micciano, qui die XIX. novembris obedientiam manualem præſtitit eidem priori pro aſſequenda adminiſtratione dictæ plebis. Legitur etiam in eodem tabulario Simonem monachum ſancti Frigdiani in priorem hujus monaſterii conſtitutum fuiſſe voluntate monachorum, & Siſmundorum patronorum ipſius cœnobii *die* [b] *tertia junii.* [b] *Ibid.* 18. *A.* 3. 90.

Die vero *tertia junii exeuntis, tempore Gregorii pape* IX. *& Friderici imperatoris* Berardus prior eccleſiæ ſancti Salvatoris de Aqua-pagana cum conſenſu fratrum ſuorum libellum emphyteuſis ſcripſit. Erat Berardus prior ejuſdem monaſterii diœceſis Camerinenſis vel Spoletanæ etiam anno 1240. quo recepit aliquot monachos ad converſionem juxta regulam ſancti Benedicti, & congregationem Valle-caſtrenſem, cui parebat monaſterium de Aqua-pagana.

ANN. CHR. 1236.

XXII. Amoti monachi Montiſ-ſubaſii. De ecc. S. Mariæ-novæ Fani.

IN eccleſia monaſterii ſancti Silveſtri de Monte-ſubaſio, amotis ab ea monachis Camaldulenſibus, inſtitui juſſerat Gregorius Romanus pontifex præpoſitum & clericos ſeculares, qui loco monachorum ipſi inſervirent, executionemque ſuæ voluntatis mandaverat epiſcopo Spoletano, qui hoc anno, ut pontificiis decretis pareret, eiſdem præpoſito & clericis bona dictæ eccleſiæ tradidit, aliquot tamen ex ipſis bonis reſervatis & tributis monaſterio Clariſſarum Vallis-gloriæ juxta præcepta ejuſdem Romani antiſtitis, qui nonnulla prædia ipſis monialibus aſſignaverat ad earum inopiam & paupertatem relevandam. Aliquo tempore exulare a loco ſuo coacti fuere monachi Subaſiani, ſed in priſtinum locum reſtitutos videbimus ſub Innocentio IV.

Idem Romanus pontifex *decimo-ſexto kalendas julii pontificatus* ſui *anno* X. ex urbe Interamnæ confirmavit abbati & monaſterio ſancti Apollinaris in Claſſe eccleſiam ſanctæ Mariæ-novæ Fanenſis diœceſis cum pertinentiis ſuis, *quam*, inquit, *canonice obtinetis, & juſte ac pacifice poſſidetis.*

XXIII. Guidonis prioris Camald. res geſtæ.

GUIDO prior Camaldulenſis arbiter electus inter priorem abbatiæ Poplenæ, & inter rectorem eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Petra-ficta Feſulanæ diœceſis pronuntiavit priorem Poplenæ habere jus electionis, correctionis & viſitationis eccleſiæ Petræ-fictæ, & annuatim in diebus aſſumptionis & nativitatis beatæ Mariæ virginis poſſe ibi ſacra myſteria peragere; rectorem Petræ-fictæ eligendum eſſe ex abbatia Poplenæ, vel ex conventu Camaldulenſi, qui teneretur vitam ſuam componere ad inſtituta Camaldulenſia; liceret tamen ipſi appellationem interponere ad priorem Camaldulenſem, ſi gravatum ſe ſentiret a priore Poplenæ.

Prædictus prior Camaldulenſis hoc *anno* M. CC. XXXVI. *indictione* IX. *pridie nonas maji* cum conſilio Bartholomæi archipresbyteri Piſani, magiſtri Gaitani canonici Piſani, & Paganelli prioris ſanctæ Mariæ foris pottam de Luca, fratris quoque Bonajunctæ & fratris Henrici ordinis Prædicatorum, & fratris Lucæ cuſtodis ordinis Minorum de eccleſia ſancti Franciſci ratam habuit electionem Philippi monachi in abbatem monaſterii ſancti Zenonis Piſarum; cui inter cetera ſollemniter commendavit hoſpitalitatem, & erga infirmos caritatem. Interfuerunt huic confirmationi Urbanus ſancti Savini, Martinus ſancti Michaelis, Benedictus ſanctæ Mariæ de Morrona abbates, Bene ſancti Stephani in Cintoria, Simon ſancti Frigdiani, & Petrus ſancti Andreæ in Silva monaſteriorum priores; ex codice membranaceo monaſterii ſancti Michaelis in burgo Piſarum.

Ann. Chr. 1236.

Benedictum abbatem cœnobii ſancti Salvatoris de Cantiniano in diœceſi Lucenſi exhibet nobis pagina [a] tabularii ſancti Pontiani ejuſdem urbis, qui permutavit hoc anno bona cum monachis monaſterii Guami. Electus is fuerat abbas dicti monaſterii die XIV. aprilis hujus anni ex camerario ejuſdem monaſterii a Guidone priore Camaldulenſi, conſentientibus patronis.

a V. n. 63.

In juramentis præſtitis hoc & ſequenti anno a judicibus Sardis eccleſiæ Romanæ teſtis interfuit abbas monaſterii Sacrarienſis apud Muratorium in Antiquitatibus medii ævi [b].

b T. VI. col. 9. & ſeqq.

XXIV. Obitus Vilani ep. Eugubini.

Ad hunc circiter annum, ſaltem aliquanto ante annum 1240. ſtatuendus eſt obitus Vilani ſanctiſſimi epiſcopi Eugubini ex Avellanenſi monacho. Veſtigia ſequentes Sartii noſtri animadvertimus Godefridum Henſchenium poſt Jacobillium aſſerere Vilanum mortalitate ſolutum anno 1230. Anno tamen 1233. erat adhuc in vivis, quo prolata ſententia definivit cauſam quamdam matrimonialem. Angelinus ſcriptor Eugubinus ipſum ſanctum epiſcopum puellare ſancti Angeli de Cotis ad annum 1237. condidiſſe tradit. Titulus quidem ad aram ſancti Vilani in eccleſia cathedrali Eugubina poſitus prodit annum 1230. pro ipſius anno emortuali; legitur enim: *Divo Vilano eccleſiæ Eugubinæ præſuli, egregia bonitate, mira temperantia, ſingularique integritate prædito anno ab orbe redempto* M. CC. XXX. Verum non admodum antiqua eſt hujuſmodi inſcriptio, & in Lazarelli alterius ſcriptoris Eugubini catalogo ad calcem ſynodi Eugubinæ Alexandri Sperelli pro anno M. CC. XXX. habetur annus M. CC. XL. addito inſuper anno ætatis ſancti Vilani ſeptuageſimo. Quæ omnia obſcura eſſe & incerta obſervat idem Sartius, ſicut etiam diem ipſius poſtremam. Nonis maji obiiſſe ſcribunt Jacobillius, Henſchenius & Ferrarius; pridie nonas maji ipſius feſtum adnotatur in kalendario veteris breviarii eccleſiæ Eugubinæ; forte tranſlatum fuit ad diem ſequentem propter feſtum ſancti Johannis ante portam Latinam, quod occurrit die ſexta ejus menſis. Cultum antiquitus in eccleſia Eugubina obtinuiſſe Vilanum, nunc beatum, nunc ſanctum dictum, exploratiſſima res eſt, ipſius nunc corpus integrum & incorruptum ſuper aram ejus nomini dicatam pariter jacere, ſed nullum modo de ſancto Vilano eccleſiaſticum officium agitur. Verum conſulatur ipſe Sartius [c], ex cujus libro de epiſcopis Eugubinis iſta deprompſimus.

c Pag. 154.

Gabriele de Camino poſtulante utpote patrono Anſelmus abbas ſanctæ Mariæ de Follina hoc anno poſſeſſionem eccleſiæ ſancti Titiani de villa Faravi tradidit. Ab anno 1205. uſque ad præſentem monumenta ſuperſunt Anſelmi abbatis, poſt quem annum nomen legitur Ayulfi abbatis ejus monaſterii.

In viſitatione monaſterii de Vivo depoſitus fuit hoc anno [d] Petrus, qui electus fuerat anno 1229. prior ejuſdem loci. Ad annum 1239. Guilielmus monachus abbatiæ Senenſis poſtulatus legitur [e] ad locum regiminis ſuſcipiendum monaſterii & eremi Vivenſis.

d §. Viſitatio 5. A. 3. 113.

e §. Electio 21. A. 3. 148.

In paginis tabularii parthenonis ſancti Petri de Luco feſtiva dies præſcribitur ad hunc annum ſancti Thomæ archiepiſcopi Cantuarienſis & martyris. Alidoſius autem nominatur dominus oppidi Luci.

Ann. Chr. 1237.

XXV. Monaſterium Montis-Chriſti committitur reformandum abbati de Candiculis.

Cum oleum operamque perderet Guido prior Camaldulenſis in reformando monaſterio ſancti Mamiliani inſulæ Montis-chriſti, quod ipſi traditum fuerat a Gregorio IX. derelinquens cœnobium liberum veteribus monachis, qui ipſum olim incolebant, monachos ſuos & converſos,

quos

quos tranſmiſerat, ad propria redire juſſit; de qua re commotior factus idem Romanus pontifex ex Laterano hoc *anno* ſui *pontificatus undecimo* VI. *idus decembris* abbati ſancti Andreæ de Candiculis ejuſdem Camaldulenſis ordinis & Florentinæ diœceſis præcepit, ut accedens ipſe ad idem monaſterium corrigeret, & reformaret tam in capite, quam in membris omnia, quæ correctione & reformatione indigerent, & nimis collapſum cœnobium repararet. Abbas ſancti Andreæ de Candiculis ad annum 1228. erat Guido. ANN. CHR. 1237.

XXVI. Compoſitio litium inter Thedericum archiep. Ravennatem & canonicos Portuenſes.

VIGEBAT jam ab anno 1224. ſub Simeone archiepiſcopo Ravennate, & acrius ab anno 1228. initiis archiepiſcopatus Thederici Ravennatis inter ipsum archiepiſcopum, & inter monaſterium ſancti Adalberti in inſula Perei gravis controverſia circa ſubjectionem, quam archiepiſcopus exigebat ab abbate & a monachis ejus cœnobii; atque ab eo anno literas impetraverat Ravennas antiſtes a Gregorio Rom. pont. ſcriptas *quinto kalendas ſeptembris* ex Peruſio Martino & Pelagotto canonicis Faventinis, qui cauſam cognoſcerent. Variæ ſubinde ortæ concertationes & delegationes. Sublati ſuere interea monachi, monaſteriumque ſancti Adalberti ceſſit, ut vidimus, circa annum 1232. canonicis ſanctæ Mariæ in Portu, qui Cellam-volanam incolebant. Præſenti anno die XII. *intrante ſeptembri* archiepiſcopus Thedericus auctoritatem ſnam dedit Johanni de Roſa judici, ut poſſet arbitrari cum Johanne arcbidiacono & Juliano præpoſito eccleſiæ Ravennatis ex una, & cum Liberio præpoſito & ſindico canonicæ ſancti Jacobi Cellæ-volanæ ex altera, ſuper permutatione eccleſiæ ſancti Pauli de Ferraria; qui pronuntiarunt, quod electus prior ſancti Adalberti reciperet inveſtituram deinceps per librum tantum & non per ſtolam; quod idem prior archiepiſcopo Ravennati cederet ipſam eccleſiam ſancti Pauli; archiepiſcopus vero remitteret in perpetuum prioribus Cellæ-volanæ & ſancti Adalberti annuam procurationem, quam archiepiſcopus conſueverat ab iiſdem recipere cum numero ſexdecim equorum & vigintiquinque perſonarum, & relaxaret ſex ſextaria grani, denarios & libras ceræ pro iiſdem monaſteriis, retentis dumtaxat duabus libris ceræ annuatim ſolvendis pro eccleſiis ſanctorum Coſmæ & Damiani, & ſancti Michaelis de Pado-veteri. Poſt quorum judicum deciſionem ipſa die Liberius præpoſitus Cellæ-volanæ præſentavit Thederico archiepiſcopo Johannem de Roma, qui per librum tantum inveſtitus fuit prior monaſterii ſancti Adalberti. Ipſius loci hiſtoriam de cetero relinquimus canonicis Portuenſibus, in quorum jus monaſterium ſancti Adalberti tranſiit.

XXVII. Donationes Sardæ; & de monaſterio de Marola.

PETRUS de Laccono judex Arborenſis & vicecomes de Baſſo cum voluntate Dianæ uxoris ſuæ reginæ Arborenſis renovavit monaſterio ſanctæ Mariæ de Bonarcanto donationem, quam fecerat Ugo de Baſſo pater ſuus, & Pretioſa de Laccon, cum jure piſcationis in mare, teſtibus Frodorio de Muru archiepiſcopo Arborenſi, & Gontino de Scnru epiſcopo Terræ-albæ, & Petro de Martio epiſcopo ſanctæ Juſtæ, aliiſque; qnam renovationis chartam edimus ex apographo, quod olim extabat apud canonicum Piſanum Octavium-angelum Abrahamium. Frodorius archiepiſcopus Arborenſis Trogodorius appellatur in chartis hujns & antecedentis anni apud Muratorium [a], Gontinus epiſcopus Terralbenſis vocatur Conſtantinus, Petrus vero epiſcopus ſanctæ Juſtæ legitur etiam in juramento, quod in atrio eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Bonarcanto præſtitit idem judex Petrus Arborenſis eccleſiæ Romanæ præſenti *anno* M. CC. XXXVII. *indictione* XI. *tertia die exeunte menſe aprili anno undecimo Gregorii pape* IX. Prior autem monaſterii ſanctæ Mariæ de Bonarcanto, qui eidem juramen-

a *T. VI. col.* 16.

Ann. Chr. 1237.

to aliiſque pluribus ſacramentis & actibus judicom Sardorum hoc & antecedentibus annis interſuit tamquam teſtis, appellatur Nicolaus. In aliis eidem Romanæ eccleſiæ præſtitis ſacramentis ab Hubaldo judice Turritano & Gallurenſi, ac ab Adeliſia regina Turritana, & habitis in palatio ejuſdem regni Turritani de Ardera teſtes adfuere etiam abbas Sacrarienſis, & Orlandus monachus ejuſdem monaſterii.

Cum ex parte G.. abbatis monaſterii ſanctæ Mariæ de Marola Rhegienſis diœceſis & Camaldulenſis ordinis, quod immediate pertinebat ad apoſtolicam ſedem, ſupplex libellus exhibitus fuiſſer Gregorio IX. Romano pontifici, ut quandoquidem ipſe ad ſenilem deductus ætatem adeo debilis & impotens eſſet effectus, quod impar ad proſecutionem officii ſui foret, de ſucceſtore providere dignaretur, mandavit idem Romanus antiſtes *duodecimo kalendas junii pontificatus anno undecimo* ex urbe Viterbii Stephano ordinis Prædicatorum provinciali Lombardiæ, ut ipſius abbatis reſignatiooem exciperet, & injungeret conventui ejuſdem monaſterii, quarenus virum idoneum ſibi ſufficerent in abbatem. At ſi electio per monachos non fieret, ipſe provincialis provideret. Mandaverat inſuper eidem Stephano viſitationem dicti monaſterii, & reformationem in ordine ſuo, & rurſus *decimo-ſeptimo kalendas octobris* commiſit electionem perſooæ idoneæ in abbatem. Primum & unicum hocce penes nos ſupereſt monumentum de Camaldulenſi abbatia Marolæ ſive Maraulæ, vel Magolæ in montibus Rhegienſibus fundata a comitiſſa Mathilda, ut apud Ughellium [a] auctor eſt Bonus ſenior Rhegienſis epiſcopus in charta donationis & conſecrationis eccleſiæ dicti monaſterii, qui hæc habet. *Dum itaque hujus intentionis fervore ducti*, viſitationis nimirum eccleſiarum ſuæ diœceſis, *tam ſanctæ operationis ſtudio operam daremus, ad conſecrandam eremi eccleſiam, quam venerabilis memoriæ comitiſſa Mathildis in prædio apud ſilvam Maraulam pro remedio animæ ſuæ ſuorumque parentum conſtruxerat, multiſque beneficiis ditaverat, invitati acceſſimus a fratribus tunc inibi religioſe ſub fratre Stephano venerabili eremita atque presbytero converſantibus* &c. Abbatiam hanc inter cetera monaſteria & eccleſias Alberio epiſcopo Rhegienſi confirmavit anno 1144. Lucius papa II. Spectabat ad monaſterium de Marola alterum de Columbario Mutinenſis diœceſis. Inter utrumque longi eouſque fuerant litigiorum circuitus, & præterea in monaſterio Columbarienſi diſciplina valde collapſa fuerat, ut ſpes non eſſet de cetero, quod per ſemetipſum aſſurgere valeret. Præceperat itaque idem pontifex Gregorius XV. *kalendas junii* hujus anni eidem Stephano provinciali, ut accedens ad ipſum monaſterium, una cum juribus & pertinentiis ſuis coocederet illud fratribus de Campaniola, & eorum ordini adnecteret reformandum per ipſorum ſtatuta, conſtitutis monachis Columbarienſibns in cœnobio de Marola, vel in ejus obedientiis, & tradita tertia parto poſſeſſionum monaſterii Columbarii monaſterio Marolæ, vel loco poſſeſſionum numeratis mille libris imperialibus, prout Marolenſes magis eligerent, traditis quoque cruce, & textu evangeliorum deaurato, antiphonariis & breviariis. Aſſignatus pariter fuit alius habitationis locus, & ſtatuta ſubſtentatio congrua Rolando priori Columbarienſi, contra quem etiam divexantem fratres ſanctiſſimæ Trinitatis de Campaniola voluit idem ſupremus antiſtes excitari poteſtatem & conſiliarios urbis Mutinenſis, ut ipſum a moleſtiis inferendis compeſcerent. Unita poſtea fuiſſe invicem monaſteria de Marola, de Columbario, & de Campaniola ſub Alexandro IV. legimus ad annum 1258. viſitanda quolibet triennio per fratres ordinis Prædicatorum, ac in ipſis viguiſſe regulam ſancti Auguſtini. Hæc ex

Lubi-

a T. II. col. 286.

Lubino [a] in notitia abbatiarum, ſed præſertim ex Bullario [b] patrum Prædicatorum addiſcimus, cum ceteroquin nos lateat, an a loci fundatione evocati ad eremum vel ad abbatiam Marolenſem fuerint monachi vel eremitæ Camaldulenſes, an poſteriori tempore dumtaxat; ex una enim parte in frequentibus Romanorum pontificum & imperatorum diplomatibus ſeculi duodecimi nulla fit mentio monaſterii Marolenſis in enumeratione monaſteriorum Camaldulenſium, ex alia autem parte abbatia Marolæ fuit prius eremus & eremitarum ſedes; ſed ad hæc tempora locum incoluiſſe Camaldulenſes ex dictis fit exploratum. Tempore Alexandri III. anno 1169. monaſterium Marolæ pluribus indigebat, & *abbas & fratres dicti monaſterii majoris religionis* habebantur, ut ipſe ſcripſit Ildebrando baſilicæ duodecim Apoſtolorum presbytero cardinali, qui propterea terram Sortis de Fano, quam Guelfo filius Guelfonis ducis monaſterio dicto olim conceſſerat, eidem cœnobio confirmavit contra Canuſinum abbatem, apud Muratorium in Antiquitatibus medii ævi [c]. Apud eumdem [d] tempore Gualterii archiepiſcopi Ravennatis anno 1132. Johannes prior monaſterii Marolenſis *pactus eſt cum conſenſu ſuorum fratrum cum Dodone epiſcopo Mutinenſis eccleſie hanc obedientiam, & reverentiam & ſynodum, ordinem clericorum & monachorum ibidem commorantium, & conſecrationem abbatis ejuſdem loci ipſe & ſui ſucceſſores prefato Dodoni Mutinenſi epiſcopo ſuiſque catholicis ſucceſſoribus exhibere de eccleſia, que debet conſecrari in honorem ſancti Jacobi in loco, qui dicitur Columbario*. En origines monaſterii Columbarienſis. De Benedicto priore præfecto & de fratribus Columbarienſibus diœceſis Mutinenſis ordinis cœnobii de Marola mentionem ingerit etiam Rubeus [e] ad annum 1277. quo recuſantes Bonifacium archiepiſcopum Ravennatem recipere & tributa ſolvere, ipſe Bonifacius apud plebem ſanctæ Mariæ de Rocca diœceſis Mutinenſis in præſentia Franciſci e Lavania canonici Furnenſis & aliorum ſacris interdixit.

Ann. Chr. 1237.

a Pag. 199.
b T. I. pagg. 94. 98. 362. & T. VII. p. 14.
c T. IV. col. 204.
d T. V. col. 981.
e Lib. VI. p. 454.

XXVIII. Chartæ Inſulanæ & Vallecaſtrenſes.

Jacobus & Philippus de Rondenaria donarunt hoc anno Uguiccioni abbati ſanctæ Mariæ Inſulani monaſterii totam juriſdictionem, quam ipſi habebant in villa Spongiæ *cum guaitis* caſtri, & cum collecta denariorum, cum venationibus, piſcationibus, aliiſque juribus & ſervitiis.

Petrus abbas Valle-caſtrenſis cœnobii, adſentiente Adpradino capellano eccleſiæ ſanctæ Luciæ de Foreſto in pertinentiis Cingulani territorii, conceſſit Morico quondam Ugolini, Ugoni & Raynaldo terras aliquot dictæ eccleſiæ. Actum in villis Cinguli ante eccleſiam ſancti Superantii *die* VII. *exeunte aprili indictione* X. Eccleſia ſancti Exſuperantii juris erat monachorum Avellanenſium.

XXIX. De Zenone monacho Burgenſe.

Zeno monachus Camaldulenſis promulgavit hoc anno de mandato abbatis Burgi-ſancti-ſepulcri decretum contra presbyteros uſurarios ejuſdem loci; ex qua pagina dignoſcitur juriſdictio abbatis Burgenſis etiam in clericos Burgi; ipſa aſſervabatur apud Raphaelem Dottum civem Burgenſem. Patritius vero vir Florentinus Johannes Baldovinettus ejuſdem fratris Zenonis ſequens obtinet in ſuo muſeo ſigillum, quod ipſi dono dedit canonicus Cortonenſis Sellarius.



In

ANN. CHR. 1237.

In ſerie abbatum Burgenſium reperitur ad annum 1281. Zeno abbas ſancti Johannis-evangeliſtæ Burgi-ſancti-ſepulcri ; ſed inveriſimile videtur Zenonem monachum Camaldulenſem & vicarium anno 1237. abbatis Burgenſis fuiſſe poſt quadraginta & quatuor annos abbatem ejus loci . Zeno monachus alius erit proinde ab abbate Zenone.

a S. *Viſitatio 7. A. 3. 126.*

In tabulario Fontis-boni [a] fit mentio ad hunc annum Jacobi prioris ſancti Benedicti de Coſtataſara , qui monaſterium ſancti Viti de Vicetia nomine Guidonis prioris Camaldulenſis viſitavit . Prioratus Coſtataſaræ Camaldulenſi ſubjectus in diœceſi Cenetenſi, erat haud procul a Coneglano , appellatus modo de Fileto , & unitus nunc cum monaſterio ſancti Mathiæ de Muriano. Seculis poſterioribus altera prope eum locum accrevit Monte-coronenſium noſtrorum eremus , appellata & ipſa de Fileto . Mentio fit ejuſdem Jacobi prioris & ipſius prioratus etiam ad annum 1233. quo Acellus quondam Sicarami a Fileto terras aliquot donavit eidem loco ex tabulario præfati monaſterii ſancti Mathiæ [b].

b *Capſ. S. Vincentii n. 1.*

XXX. Monumentum abbatiæ S. Petri in Campo.

TESTIS quidam interrogatus hoc anno in cauſa acerrimæ litis , quæ vigebat inter monaſterium ſancti Salvatoris de Monte-amiato , & inter abbatiam ſancti Petri in Campo occaſione cujuſdam eccleſiæ ſitæ prope terram Radicoſani, hæc depoſuit de Johanne abbate monaſterii ſancti Petri in Campo, qui ſuſcipere volebat veſtes & inſtituta Ciſtercienſium monachorum , quando introductus fuit ordo Ciſtercienſis in monaſterium Amiatinum : *Interrogatus dixit , quod cum domnus Johannes , qui nunc eſt abbas ſancti Petri in Campo, ſtetiſſet præpoſitus in præpoſitura Montis-pinzuti pro abbatia ſancti Salvatoris , antequam ipſa abbatia data fuiſſet ordini Ciſtercienſi, & prius & poſtquam ipſi ordini data fuit , ipſa domnus Johannes tunc præpoſitus quadam die in eccleſia ſancti Angeli ipſius caſtri licentiaret ſe publice a populo ipſius caſtri, & diceret, quod volebat dimittere illum locum , & ire ad ordinem Ciſtercienſem , & ſumere habitum ipſius ordinis, & ſtare in abbatia ſancti Salvatoris, ſet prius ire Senas ad emendas veſtes illi ordini convenientes. Rogavit propterea eumdem teſtem, cum eſſet ejus compater , ut iret cum eo uſque Montalcinum ad aſſociandum eum , quia volebat ire Senas pro veſtibus ipſis emendis* . Et poſtea : *Neſcio quid fecerit ... quia non rediit illa ad caſtrum Montis-pinzuti , nec ſumpſit habitum & ordinem Ciſtercienſem, ſicut dixerat , ſed reverſus eſt ad monaſterium de Vivo, unde fuerat* . Nimirum circa hæc tempora , hoc eſt anno 1229. Gregorius IX. amotis nigris monachis, Ciſtercienſibus monaſterium Amiatinum reformandum tradiderat, ante quam reformationem ex teſtimonio ſuprarelato Amiatini & Vivenſes monachi , illi quoque ſancti Petri in Campo fœderatione ſimul juncti ex uno ad alterum monaſterium, vel ex eccleſiis unius ad eccleſias alterius cœnobii regendas paſſim tranſibant. Montis-pinzuti ſeu pizzutuli mentio fit hoc ipſo anno in compoſitione Piſani epiſcopi Cluſini cum Manfredo Amiatino abbate; ſcilicet rationum ſuarum ſuper eccleſias Arcldoſſi, Montis-pizzutuli, Montiſque-nigri arbitrarios judices conſtituit abbas Maphæum ſanctæ Floræ plebanum, & Rotlandum Atcidoſſi capellanum, qui anno M.CC.XXXVII. indictione decima idibus februarii in oppido Radicoſani apud xenodochium ſancti Petri in Campo Malburgo Malmibacci pro abbate ſententiam tulere, ut legitur apud Ughellium [c]. Johanni abbati ſancti Petri in Campo ſucceſſor datus fuit Burgognonus, de quo ad annum 1243. Succeſſerat autem Rainerio, ſub quo abbatia in protectionem communis Senenſis anno 1226. data fuerat. Superiora Cl. V. Peccii humanitate competta habuimus.

a *T. III. col. 636.*

Eccleſiam ſanctorum martyrum Viti & Modeſti de Arretio conſecratam

ANN. CHR. 1237.

tam fuiſſe hoc anno a Marcellino epiſcopo Arretino tradit Ughellius [a]. Ea eccleſia in monaſterium poſtea evecta copulata fuit una cum aliis monaſteriis & eccleſiis Arretinæ urbis & diœceſis cœnobio ſanctæ Mariæ Angelorum de Florentia. Marcellinus vero translatus ex Aſculana cathedram Arretinam implebat per obitum Martini epiſcopi defuncti anno antecedenti.

a T. I. col. 422.

ANN. CHR. 1238.

XXXI. Repreſſa damna allata eremo Camald.

DOMINI de Petramala proceres Arretini male merebantur de Camaldulenſibus, damna & injurias ipſis rependendo, licet hi de illis optime eſſent meriti, utpote qui eos in poteſtates caſtrorum & locorum ſuorum eligebant, & præcipue caſtri Anglarienſis, quare, ut his malis occurrerent, coacti fuere Camaldulenſes contra proceres impetrare literas a Romano pontifice Gregorio IX. qui cauſæ judices dedit Similiantem priorem ſancti Laureotii, & Deoteſecem priorem ſanctæ Mariæ-majoris de Florentia, quibus commiſſum fuit, ut darent operam, quatenus dicti proceres damna illata repararent. Iidem proinde proceres, nempe „ Ildebrandinus de Petramala, Tarlatus & Bertholdus fratres, ipſius Il- „ debrandini nepotes & filii quondam domini Tarlati Arretini cives con- „ ſtituerunt Seſtaurum filium olim Deoteſalvi in ipſorum procuratorem „ in omnibus ſuis cauſis, quas habebant cum Guidone priore Camaldu- „ lenſi, & cum Baſilio eremi ſindico coram S.. & D.. prioribus ec- „ cleſiarum ſancti Laurentii & ſanctæ Mariæ-majoris de Florentia domi- „ ni papæ judicibus delegatis ad recuperandam poſſeſſionem datam eidem „ ſindico cujuſdam domus poſitæ in Planetolo juxta murum caſtri, & „ viam, & ad ſatisfaciendas expenſas ipſis impoſitas ob eorum contu- „ maciam, & ad recipieodam abſolutionem ab excommunicatione; nam „ die vigeſima-quinta novembris de mandato ipſorum judicum Benignus „ prior Anglarienſis in poſſeſſionem ejus domus miſit ſindicum Camal- „ dulenſem [b].

b §. Amiſſæ 428. A. 114.

Gerardinus canonicus Arretinus judex delegatus a Marcellino epiſcopo Arretino die XXV. februarii [c] denuntiavit monachis ſancti Januarii Campi-leonis, ne moleſti eſſent eremo Camaldulenſi ſuper decimas villæ Largniani.

c §. Amiſſæ 423. A. 93.

Io quadam charta emptionis tabularii Fontis-boni [d] legitur ſub hoc anno ad diem tertiam-decimam maji Chriſtophorum priorem abbatiæ de Cocciano vendidiſſe eremo Camaldulenſi terras ſitas in curte Fojani. Monaſterium hocce io Cortonenſi territorio exſurgebat.

d §. Emptio 351. A. 3. 14.

In annalibus Servorum beatæ Mariæ virginis [e] legimus præſenti anno Gaufridum Caſtillionæum S. R. E. cardinalem & Gregorii IX. legatum, deinde ejus ſucceſſorem in pontificatu ſub nomine Cœleſtini IV. eremum Camaldulenſem viſitaſſe.

e T. I. pag. 29.

Lis ſuper decimis Placentiæ incœpta ſub abbate Vangaticienſi Bonajuncta, & pluries agitata ſub Orlando ejus ſucceſſore contra priores monaſterii Carcerum finem accepit hoc anno [f] *die quinta maji*, promittente Guidone abbate Vangaticiæ ſe ſuper dictis decimis moleſtiam non ulterius illaturum. Guidoois Orlandi ſucceſſoris nomen in tabulario ejus loci adnotatur ab anno 1228. ad annum 1241. Anno 1242. primum legitur ejus ſucceſſor Ugo.

f Seneſi pag. 55.

XXXII. Belæ regis Hungariæ diploma pro monaſt. erecto in honorem S. Benedicti eremitæ.

CUM Benedicti Poloni martyris & eremitæ, de quo una cum Andrea Zoerardo ejus magiſtro, & utroque diſcipulo diſcipulorum Romualdi plura io medium protulimus ad annum 1010. ſanctitas per totam Hungariam pervagaretur, eo loci, quem vivens incoluerat, monaſterium ordinis

ANN. CHR. 1238.

nis ſancti Benedicti erectum fuerat, ut diximus anno 1232. Ipſi recens extructo cœnobio præſenti anno Bela Hungariæ rex ſequens diploma conceſſit ex Cupero in Actis Sanctorum ad diem XVI. julii.

Bela Dei gratia Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Ramæ, Serviæ, Cumaniæque rex omnibus Chriſti-fidelibus præſentem paginam inſpecturis ſalutem in omnium Salvatore. Ad univerſorum tam modernorum, quam poſterorum notitiam horum ſerie volumus pervenire, quod cum nos ad locum, qui Sckalka dicitur, in comitatu de Trinchin, ubi ſanctus Benedictus martyr eremiticam vitam Deo geſſit, divertiſſemus, cernentes fratres loci illius in Dei ſervitio permanentes nimiam pati penuriam & indigentiam, pro animi affectu miſericordia moti, volentes eorum paupertati ſubvenire, ut divinæ contemplationi deſudantes temporalibus beneficiis ſuſtententur, mediam partem cujuſdam. terræ nomine Geztec ad caſtrum de Trinchin pertinentis, quæ certis metis fuerat diviſa, & in parte caſtrenſibus de Trinchin de villa Bork, & in parte hoſpitibus ejuſdem caſtri de villa Geztec aſſignata, illam partem, quæ dictis hoſpitibus fuit aſſignata, contulimus ſæpedictis fratribus de Sckalka libere & perpetuo poſſidendam ſub iiſdem metis, cum quibus erat diviſa, & hoſpitibus antedictis aſſignata. Ut igitur hujus noſtræ collationis beneficium temporum progreſſu perpetuum firmitatis robur obtineat, præſentem paginam duplicis ſigilli noſtri munimine juſſimus roborari. Datum anno gratiæ milleſimo ducenteſimo triceſimo-octavo, nono kalendas julii, regni autem noſtri anno tertio.

Agnes prioriſſa parthenonis ſancti Benedicti urbis Arretinæ, quod erat ſubjectum alteri monaſterio ſancti Johannis-evangeliſtæ de Prato-veteri conſtiruit cum ſuis monialibus arbitrum litium, quas habebat cum capellano dicti loci, Paganellum converſum Prati-veteris; ex charta hujus poſtremi monaſterii [a].

Nominatur [b] ad hunc annum eccleſia ſanctæ Julianæ & ſanctæ Mariæ de Urbana, pro qua, tum etiam pro eccleſia ſanctæ Mariæ de Porcilia Compagnus prior Porcilienſis emit a Valfredo portiones terrarum. Etiam eccleſia ſanctæ Julianæ pertinebat ad congregationem monachorum alborum ſancti Benedicti de Patavio. Sed plura de ea congregatione mox dicimus ſub anno ſequenti.

[a] Num. 28.

[b] Dipl. 24. 15. [illegible] S. Ma. [illegible]

ANN. CHR. 1239. XXXIII. Capitulum monachorum alborum Patavii.

CELEBRATUM fuit præſenti anno generale capitulum in urbe Patavina & in monaſterio ſanctæ Mariæ de Porcilia a prioribus ordinis ſancti Benedicti habitus albi, & conſtituentibus peculiarem congregationem ejuſdem ordinis. *Die itaque X. intrante januario indictione* XII. in præſentia Dolacoræ archipresbyteri Patavini, magiſtri Uguccionis canonici ejuſdem eccleſiæ, fratris Alberti ordinis Prædicatorum eccleſiæ ſancti Auguſtini de Patavio, Widonis & Matthæi de Ricio ejuſdem ordinis, Agordini miniſtri fratrum Minorum eccleſiæ ſanctæ Mariæ matris Domini præfatæ urbis, aliorumque, convenerunt in dictum Porciliæ monaſterium Compagnus prior ejuſdem eccleſiæ de Porcilia cum Caſtellano monacho pro ſuo conventu, Johannes prior eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Vantio cum Ægidio ſocio ſuo, Amizolus prior eccleſiæ ſancti Jacobi de Ponte-corbo cum Alberto, Albericus prior eccleſiæ omnium Sanctorum cum Carlaxare, Jacobus prior eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Monte-crucis cum Bonifacio, Andreas prior eccleſiæ ſancti Johannis de Monte-vinearum Montis-ſilicis cum Leuzo, Fulco prior eccleſiæ ſanctæ Julianæ de Urbana cum Fazabene, Albertus prior eccleſiæ ſanctæ Margaritæ de Pulveraria cum Paduano, & Ugo prior eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Trexone de Pulveraria cum Williri.

… Vantio, & Paulinum monachum ſanctæ Margaritæ de Pulveraria in definitores, qui ſtatim in viſitatores dictæ congregationis elegerunt Johannem priorem ſanctæ Mariæ de Vantio, Albertum priorem de Pulveraria, Caſtellanum monachum Porciliæ, & Galleſum monachum Mootis-crucis, quibus plenam poteſtatem dederunt corrigendi, viſitandi & removendi priores, fratres & ſorores omnium monaſteriorum ſuæ congregationis, de auctoritate capituli ſimul & Jacobi Patavioi epiſcopi.

XXXIV. Conſtitutiones in eo editæ.

EODEM anno in dicto monaſterio ſanctæ Matiæ de Porcilia hujuſmodi conſtitutiones edidere; ut capitulum celebraretur ſemper quotannis dominica die poſt aſcenſionem Domini, & præmiſſis exhortationibus, ſapientibus etiam viris pro conſiliis habendis adhibitis, referrent viſitatores, quæ correctione indigere crediderint, ipſi vero capituli præſidentes proclamariones & pœoitentias merentibus injungerent; tribus autem diebus capitulum abſolveretur. Uniformitas in omni domo ſervaretur, ſcilicet in modo profeſſionis faciendæ, in officio divino, in victu & veſtitu, in jejunio & labore. Mortuo priore domus, prior clauſtralis obitum denuntiaret viſitatotibus, qui curatent, ut conventus cito eligeret novum priorem. Statuerunt petere caput ſeu præſidem generalem ſuæ congregationis cum conſenſu epiſcopi Paravini, ne congregatio acephala eſſet, quod capot appellaretur pater ordinis. Decreverunt, ut priores, qui in monaſteriis ſuis fratres & ſorores habuerint, poſſent tribus diebus in hebdomada eas viſitare, & etiam plus, ſi fuerit neceſſe, ſimiliter pro unctione facienda & pro communione miniſtranda, & cum magiſtris *in aliquo opere facientibus*, non tamen cum extraneis ſive clericis, ſive religioſis, ſive ſecularibus. Hujus congregationis monachorum alborum conſtitutiones integras ex codice membranaceo monaſterii noſtri ſancti Michaelis de Muriano edemus in Appendice tomi ſexti.

Eodem menſe januario Iſaac prior eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Riveria Pulverariæ, & frater Auguſtinus pro ſe & pro eodem conventu petierunt ab iiſdem viſitatoribus ſe recipi in eorum ordinem; ſtatimque ſubpoſuerunt ſe & monaſterium ſuum viſitationi & correctioni ipſorum. Ipſo menſe Naukerius prior eccleſiæ ſancti Johannis de Ponte-longo & frater Ægidius idipſum poſtularunt, & monaſterium ſubdiderunt eidem ordini. Convocatis deinde monachis presbyteris & clericis ſanctæ Mariæ de Porcilia, ſanctæ Mariæ de Vantio, Omnium-Sanctorum, & ſancti Jacobi de Pontecorbo, lecta fuerunt coram ipſis ſtatuta facta in eorum generali capitulo, quæ a circumſtantibus laudata & recepta fuere.

XXXV. Abbati S. Michaelis P.ſarum demandata reformatio monaſterii Montis Chriſti.

CUM Guido prior Camaldulenſis ſignificaſſet Gregorio IX. ſe quidem juxta ipſius mandata acceſſiſſe ad monaſterium Montis-Chriſti, & monachos & converſos ejus loci Camalduleoſem ordinem quidem ſuſcepiſſe, ſibi & abbati, quem illis præpoſuerat, obedientiam & reverentiam præterea juramento præſtitiſſe, ſed poſtmodum ſuperbiæ ſpiritu concitatos eoſdem monachos ſubtraxiſſe ſe ab obedientia, ipſumque priorem aliquandiu arcta cuſtodia detinuiſſe, & adhærentes ſibi fame, inedia diverſiſque contumeliis affeciſſe, abbatem ipſum cum fratribus, ablato ſigillo, propuliſſe a monaſterio & ab Obedientia etiam ſancti Mamiliani de Somaſſo, & ab aliis membris cœnobii; cum itaque hæc Guido prior Camaldulenſis nota feciſſet Romano pontifici, dedit is in mandatis Martino abbati

ANN. CHR. 1239. ſancti Michaelis Piſarum Henrici ſucceſſori, ut accederet ipſe ad præfatum monaſterium, ac abbatem & fratres in illud ejuſque Obedientias reduceret. Scripſit præterea ex Laterano *nonis martii pontificatus* ſui *anno* XII. poteſtati & communi de Plumbino, ut cum forent requiſiti ab abbate ſancti Michaelis pro domanda malitia monachorum & converſorum Montis-Chriſti præſto adeſſent. Legimus in chartis ejuſdem monaſterii ſancti Michaelis, quod rejecto legitimo abbate Comite elegerant ſibi monachi Montis-chriſti in præfectum Sinibaldum, qui una cum Johanne monacho & Brunicardo converſo defectionis erant præcipui incentores; attamen ipſos quinta-decima auguſti, obſtinatione relicta, comitante eodem Martino abbate ſancti Michaelis in Burgo Piſarum, cui vices ſuas tribuerat Guido generalis, ad eremum Camaldulenſem ſe contuliſſe, ubi in manibus ejuſdem Guidonis abbatis titulum repudiavit Sinibaldus, ſubjiciendo ſe obedientiæ ipſius ſecundum regulam ſancti Benedicti, & conſtitutiones ordinis Camaldulenſis.

XXXVI. Chartæ Foro-livienſes, Anconitanæ, Vivenſes. LITE vertente inter Gregorium abbatem monaſterii ſancti Mercurialis de Foro-livio, & inter Rodulphum priorem eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Camaldulo ejuſdem urbis, delegavit Gregorius IX. Johannem abbatem monaſterii ſancti Rophilli Popilienſis diœceſis, qui componeret controverſias ortas occaſione ſepulturæ, & pœnitentiarum parochianorum dicti monaſterii ſancti Mercurialis. Statuit itaque Johannes abbas terminos domuum & perſonarum, quibus Camaldulenſes poſſent miniſtrare ſacramenta. Si vero aliæ perſonæ vel pœnitentias, vel ſepulturam apud ipſos eligerent, medietas proventuum traderetur monaſterio ſancti Mercurialis. Item teneretur prior Camaldulenſis per ſuum nuntium denuntiare abbati ſancti Mercurialis nomina defunctorum, ipſumque invitare ad funus. Interfuere huic concordiæ factæ præſenti anno *die* IV. *intrante menſe novembris indictione* XII. Ægidius Foro-popilienſis epiſcopus, & Maſſarius abbas ſanctæ Mariæ de Urano, promiſitque Rodulphus prior ſanctæ Mariæ ſe curaturum, ut *prior magnus de Camaldulo* ejuſque conventus conſentirent inſtrumento concordiæ, pro quo conſenſu habendo nuntium ſuum miſit etiam Gregorius abbas ſancti Mercurialis ad Guidonem priorem Camalduli.

Qui Guido *die* VI. *intrante menſe maji anni* ſequentis *indictione* XIII. confirmavit & approbavit concordiam præfatam, rogatis teſtibus eodem Maſſario abbate de Urano, Auguſtino abbate ſancti Apollinaris in Claſſe, & Joſepho priore eremi Camalduli-majoris. Quæ omnia eduximus ex codicibus præfati monaſterii ſancti Mercurialis. Ægidium Foro-popilienſem epiſcopum ſaltem ad hunc annum perveniſſe ex monumento allato fit compertum. Maſſario locum fecerat Benedictus abbas Uranenſis, de quo ad annum 1234. Auguſtinus autem Claſſenſis abbas ſuffectus fuerat Benedicto electo abbati anno 1231.

a § *Promiſſio* 76. *A.* 3. 157. Perſeval ſeu Rerſeval epiſcopus Anconitanus promiſit hoc anno [a] *die decima nona ſeptembris* Guidoni priori Camaldulenſi, quod tempore vitæ ſuæ non erit moleſtus, neque moleſtias permittet fieri eccleſiæ ſanctæ Luciæ Anconitanæ diœceſis, quæ evaſerat monaſterium Camaldulenſium, neque gravabit, aut gravare faciet ſpiritualiter aut temporaliter eam eccleſiam. Etiam hujus epiſcopi nomen omittitur in ſerie epiſcoporum Anconitanorum ab Ughellio, qui proinde reponendus erit inter Ruffinum & Johannem Bonum.

b § *Electio* 21. *A.* 3. 148. *Die undecima maji* [b] a monachis & ab oblatis eremi tam ſuperioris, quam inferioris de Vivo electus fuit Guillielmus monachus abbatiæ Senenſis in priorem Vivenſem confirmatus ſubinde a Guidone priore Camaldulenſi. Is tamen anno ſequenti ſexta auguſti officium dimiſit, Baſiliumque excepit,

ANN. CHR. 1239.

excepit, de quo monumenta afferemus annis ſequentibus. Item Petrus [a] prior ſancti Paterniani de Ferracciano electus fuit abbas Inſulanus.

a Ibid. 22. A. 3. 155.

XXXVII. De Albertino patre B. Jacobi de Certaldo.

b Ap. Fortun. P. II. lib. II. pag. 61.

„ ALBERTINUS [b] beati Jacobi de Certaldo pater ſama ſanctitatis fi-
„ lii adductus, qui in monaſterio ſanctorum Juſti & Clementis urbis Vo-
„ laterrarum virtutum inſignibus florebat, ut ſcribit in ſynopſi ipſius vi-
„ tæ Raphael Maphæus, ſimulque vi cœleſti adactus ex improviſo
„ quaſi a profundo ſeculi ſomno expergiſcitur, tactuſque quadam corpo-
„ ris & animi dulcedine ſeſe beatiſſimum fore ſecum cogitare incipit, ſi
„ reliquum vitæ apud ſilium tranſigat. Quapropter ad ipſum feſtinabun-
„ dus concedens, ut oblatus & converſus a Martino abbate in monaſte-
„ rio recipitur ad tertium nonas julias anni M. CC. XXXIX. Qua die ſuum
„ noviſſimum nuncupativum teſtamentum condidit, quod in cœnobio aſ-
„ ſervatur, per quod Guidotto, Ingheramio filiis hæredibus inſtitutis, eiſ-
„ dem, quandocumque ſine filiis diſcederent, monaſterium pleno jure ſub-
„ ſtituit; manu Ubaldini Tedeſtii notarii: " Ad breve tempus ſupervixit
„ in monaſterio Albertinus. Quo poſthæc feliciter defuncto, eoque inter
„ filii lacrymas ſepulturæ tradito, Jacobus monachus animarum parœciæ
„ juſſu abbatis curam ſuſcipere coactus fuit. " Cetera proſequemur ſuis
annis.

Almericus ex abbate ſanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia electus fuit abbas ſancti Michaelis de caſtro Brittorum. Ipſi inter cetera præceptum fuit, ut librum Conſuetudinum Camaldulenſium ſibi conſcribi faceret, quo monaſterium illud carebat.

„ Quidam Manvolbis quondam Amati Arretinus per vim detinebat
„ monaſterium ſancti Quirici de Roſis; quare de violentia ſua pœnitens
„ anno 1234. promiſerat vicecomiti eremi Camaldulenſis, ad quam per-
„ tinebat dictum monaſterium, reſtitutionem ipſius infra ſtatutum termi-
„ num cum omnibus ſuis pertinentiis, ſalvo ſemper periculo ignis, &
„ hoſtium imperatoris & comitis. Actum in palcho clauſtri ſancti Mi-
„ chaelis. Hoc anno reſutavit Michaeli majori eremi pro Guidone prio-
„ re recipienti & pro Orlando priore ſancti Quirici ipſum monaſterium,
„ & omnia jura ſibi competentia; " ex tabulario ſanctæ Mariæ in Gradibus [c].

c Numm. 151., 161.

In necrologio ſanctæ Mariæ ad Carceres legitur ad diem tertiam aprilis: *Obiit reverendiſſimus domnus Jacobus Paduanus epiſcopus.*

ANN. CHR. 1240.

XXXVIII. De Simone venerabili eremita Camald.

VIVEBAT per hæc tempora in Camaldulenſi eremo venerabilis eremita, nomine Simon, ſæpe in chartis tabularii Fontis-boni memoratus, nunc inter aperros, ut vocabant, nunc inter incluſos eremitas, de quo, ejuſque ſanctitate hoc egregium teſtimonium legitur in vita beatæ Æmilianæ ſive Humilianæ de Cerchiis Florentinæ viduæ, quæ hoc ipſo tempore magna ſanctimoniæ opinione florebat, & obiit anno 1246. cujus res geſtas collegit coævus frater Minorum Vitus Cortonenſis apud Papebrochium in Actis Sanctorum [d]. *Amabilis*, de ipſa Humiliana dicitur, *dilectrix ſponſi omnes veros amatores ipſius fideliter diligebat, & illum magis, quem ſciebat majori caritate fervere. Quapropter quemdam ſanctum virum ordinis Camaldulenſis nomine Simonem, quem nunquam viderat, ſed quia intellexerat eum amore divino ardere, non modicum diligebat, cujus reverentia volens ſcire aliquod ejus ſanctitatis veſtigium, orationi cœpit affectuoſe inſiſtere, ut Deus benignus ſuæ benignitatis gratia aliquid illius ſibi oſtenderet ſanctitatis. Cujus Deus vota exaudiens, oſtendit ei prædictum virum rutilanti facie decoratum valde, duobus candentibus & decoris an-*

d T. IV. Maji pag. 395.

Ann. Chr. 1240.

gelis ad lævam & dexteram ſociatum, de cujus propera viſione gaudio magno repleta eſt, & exinde divina gratia repleta rapta eſt, & dilecti Jeſu dulcedinem deguſtavit abundanter in tantum, quod tribus diebus continuis in ipſa vacans dulcedine, corporalem cibum minime deguſtavit. Presbyter Franciſcus Cionnaccius Florentinus, qui etiam ipſe hiſtoriam ſanctæ Humilianæ adornavit, & poſt eum Grandius noſter, exiſtimarunt Simonem eremitam Camaldulenſem eumdem eſſe cum illo, de quo ſermonem inſtituunt Fortunius, Minius & Ractius, quique excipiebat confeſſiones beati Peregrini alterius eremitæ Camaldulenſis, defunctus autem anno 1292. ad diem XVII. ſeptembris, & ſepultus in eremo Camaldulenſi. Utrumque confundit etiam Brocchius [a] in ſuo opere de vitis Sanctorum & Beatorum Florentinorum, & noviſſime unum eumdemque faciunt ad diem XIX. ſeptembris inter prætermiſſos celeberrimi collectores Actuum Sanctorum. Verum nos duos Simones eremitas Camaldulenſes, & quidem incluſos, diſtinguimus, neque Simonem eremitam, de quo viſionem habuit beata Humiliana, ad annum 1292. vitam produxiſſe arbitramur; ut enim mox innuebamus, in chartis Camaldulenſis archivi, præſertim ad §. *Mandatum* reperitur inter ceteros eremitas Simon incluſus ſub Guidone priore Camaldulenſi ad annos 1223. 1227. 1230. 1239. & 1240. & ad §. *Ratificatio* ad annum 1240. diem vero XVI. ſeptembris; poſtremo [b] ad annum 1246. ſub *die* II. *aprilis indictione* IV. quo cum ceteris incluſis conſenſit electioni ſindicorum pro accipiendis ad mutuum pecuniis; poſt quos annos ulterius nomen ejus non apparet uſque ad annos 1274. 1275. 1279. 1280. & 1285. quibus alter Simon eremita incluſus memoratur, qui a confeſſionibus fuit beati Peregrini, ex quibus paginis argumentum deſumere licet primum Simonem proxime poſt annum 1246. ad ſuperos abiiſſe, parumque diſtaſſe ejus obitum ab illo beatæ Humilianæ defunctæ, ut creditur, eodem anno 1246. Tertius Simon eremi Camaldulenſis vicarius legitur ad annum 1206. qui facilius idem erit cum Simone viro ſancto paulo poſt hæc tempora defuncto, & beatæ Humilianæ de vitæ ſanctitate cognito.

a P. I. pag. 123.

b Num. 237.

XXXIX. De ms. Miſſali pretioſo Camald.

QUANDOQUIDEM de eremo Camaldulenſi eſt ſermo, non injucundum erit ſubnectere vetus monumentum ſpectans ad hunc annum, exaratum ad calcem Miſſalis in pergamena deſcripti & ſignati litera Q. V. 4. bibliothecæ Fontis-boni; ex quo tum eremitarum & monachorum Camaldulenſium hujus temporis diligentia, tum quanto in pretio haberentur mſs. codices, innoteſcit: „ In nomine Domini; amen. Anno ab in-
„ carnatione M. CC. XL. Breve recordationis pro futuris temporibus ad
„ memoriam retinendam, qualiter ego domnus Conſilius monachus Fon-
„ tis-boni a domno Jacobo eremita ordinis ejuſdem pœnitentiario accepi
„ literas deputativas ad quoſdam abbates deſtinatos, quorum memoria
„ dicetur inferius, quatinus intuitu miſericordiæ, & vinculo ſuæ ducti
„ dilectionis de bonis ſibi a Deo collatis ad hunc librum faciendum ali-
„ quid ex caritate dignarentur largiri. Quapropter ego jamdictus Conſi-
„ lius cupiens obedire, præſertim cum obedientia melior quam victima
„ reputetur, ad hoc opus inſtitutum faciendum, conſcientia teſte apud
„ Dominum, pure operam dedi, nimio deſudando labore, ut ad perfe-
„ ctionem perduceretur, atque perſonas eleemoſynas largientium eorum-
„ que dona præſenti libello ſcribere curavi, ut tam præſentes, quam fu-
„ turi congregationis Camaldulenſis jamdictos donatores ſuis reddant pre-
„ cibus commendatos, ita quod quando de hac luce illos migrare conti-
„ gerit, Deum queant recipere placatum. Iſti vero ſunt, quorum auxilio
„ & hor-

Ann. Chr. 1240.

„ & hortatu liber iſte factus eſt. In primis abbas de Vulterris XL. flo-
„ renos, domnus Jacobus, qui tunc erat abbas de Cerreto, V. florenos,
„ abbas Urbanus ſancti Savini XV. florenos, prior ſancti Frigdiani flore-
„ nos XX. abbas ſancti Michaelis florenos XII. abbas ſancti Zenonis flore-
„ nos XX. domnus Dignus hoſpitalarius ſancti Frigdiani florenos X. do-
„ mnus hoſpitalarius Henricus ejuſdem loci IX. florenos & dimidium;
„ domnus Bene, qui tunc abbas erat de Cantignano, florenos XX. do-
„ mnus Paulus abbas ejuſdem loci florenos XX. abbas de Puteolis florenos
„ XX. abbas de Cintorio florenos XX. & totum ſericum & corrigias, æ-
„ reas fibulas & manotergium ſimiliter, cum quo eſt coopertus. Item
„ domnus Conſilius libras XIV. ſine proficuo dictorum, & ſine expenſis
„ ſuis eundo & redeundo, & ſine ligatura prædicti libri. Item pro cam-
„ bio dictorum florenos VI. Item de exitu ad memoriam retinendam ſcri-
„ ptom facio. In primis dedi in chartulis libras XIV. item pro ſcriptu-
„ ra libras XVII. item Marco pictori libras XVI. Pax bona ſit juſtis, in-
„ juſtis recta voluntas. Ego frater Conſilius, qui mere operam dedi hoc
„ opus incipiendo & perficiendo, Dominum conteſtor, ut aliquis male
„ attentando aſſerens, quod plura receperim, quam in præſenti reciten-
„ tor ſcriptura, mecum contendat in judicio ante tribunal Chriſti."
Conſilius monachus olim ſancti Savini Piſarum, inde Fontis-boni, major fuit etiam eremi, & a prioribus Camaldulenſibus deſtinatus ſæpius monaſteriorum viſitator. De aliis monachis & eremitis ſcriptoribus, qui utili occupatione tempus tranſigebant, non infrequens erit dicendi occaſio ſeculis ſequentibus.

XL. [Chartæ Camaldulenſes, Valle-caſtrenſes & Bononienſes.

In eodem Fontis-boni tabulario antiquior memoria, quæ extet Mediceæ nobiliſſimæ familiæ, occurrit in mandato facto hoc anno *die vigeſima-prima julii* a Guidone priore Camaldulenſi, qui conſtituit procuratorem ſuum Benedictum camerarium Fontis-boni ad mutuo recipiendas tot pecunias, quibus ſolveretur æs alienum conflatum apud Clariſſimum de Medicis & ejus fratrem cives Florentinos, manu Mathæi notarii.

Albertus presbyter ſancti Jacobi de Modiona, mandato Nicolai canonici Arretini & pro-vicarii Guillielmini archidiaconi Arretini dedit poſſeſſionem eccleſiæ ſancti Blaſii de Pratali Tedeſco clerico, ad honorem Dei & ſancti Blaſii, prioris Camaldulenſis, cui ſubjecta erat dicta eccleſia, plebani de Partina, & abbatiſſæ ſancti Johannis-evangeliſtæ de Prato-veteri die undecima auguſti. Hi omnes videntur jus-patronatus obtinuiſſe in dictam eccleſiam.

Benvenutus Hugonis, qui erat capellanus eccleſiæ ſancti Michaelis de Lappurano & converſus monaſterii ſancti Victoris de Cluſis, omnia ſua bona mobilia & immobilia tradidit[1] hoc anno dicto monaſterio, cujus abbas Gratia ſuffectus fuerat in locum Morici. Eodem anno abbas monaſterit Vallis-caſtri erat adhuc Petrus, ut liquet ex præcepto, quod ipſe fecit hominibus ſui cœnobii. Eremnm autem ſanctæ Mariæ Camaldulenſem de Bononia regebat Boous, qui circa hunc annum enumerationem confecit omnium poſſeſſionum ſuæ eccleſiæ, quam ſcripſit *ad bonorem ſummi pontificis, & Guidonis prioris eremi Camaldulenſis, & communis Bononiæ, & ſcholarium in civitate Bononia commorantium, ſcilicet Gallicorum, Flandrenſium, Pictavienſium, Hiſpanorum, Anglicorum & Normandiorum, tempore papæ Gregorii & Frederici imperatoris.* Ex quo monumento dignoſcitur, quantum tunc temporis artium & literarum ſtudium in urbe Bononienſi floreret, ad quod ex omni Europæ regione confluebant ſcholares, licet aliquo tempore Fridericus imperator infenſior in Bononien-

nonienſem urbem nullam operam non præſtitiſſet, ut ſtudium ab ipſa removeretur. Seriem autem priorum ejuſdem Bononienſis eremi dat Bonus; ad annum 1200. Martinum, ipſo & ſequenti anno Samſonem, anno 1205. Richardum, 1211. Uguccionem, 1218. & 1227. Guidonem, 1231. Joſephum, 1232. Mainiſtum. Nominantur etiam in ea pagina *miniſtrales ſocietatis Ultramontaneorum*, *cinapriatores*, *miniatores*; cujus prolixi monumenti aliqua excerpſimus, quæ exhibemus in Appendice ex autographo parthenonis ſanctæ Chriſtinæ de Bononia.

a § *Electio* 23. Depoſito Ventura [a], quem ſibi elegerant in priorem monachi & converſi monaſterii ſanctæ Mariæ de Aveſa prope Veronam, ſuffectus fuit in ejus locum Nicolaus monachus, cui prius data fuerat cuſtodia dicti cœnobii a Guidone priore Camaldulenſi.

b *Ind. Ravenn.* II 3219. Abbati Galeatenſi præcepit hoc anno [b] Thomas prior canonicæ ſanctæ Mariæ de Rheno Bononiæ ex commiſſione cardinalis legati, ne una cum archiepiſcopo Ravennate Thederico, & epiſcopo Sarſinate ullum ſubſidium ferret provinciæ Romandiolæ ſub pœnis &c. De Thoma celebratiſſimo c *P.* 3. 283. priore videatur Trombellius [c] in hiſtoria ejuſdem canonicæ domus.

Hoſpitalis ſancti Jacobi de Spata urbis Patavinæ primam mentionem reperimus ſub hoc anno in charta Porcilienſis monaſterii. Nominatur etiam in aliis chartis Patavinis ad annum 1295. Erat hocce hoſpitale in burgo ſanctæ Crucis ejuſdem Patavinæ urbis, ſubjectum poſtea monaſterio noſtro ſancti Michaelis de Muriano eo loci, ubi modo erecta eſt eccleſia ſanctæ Mariæ de Salute, quæ æque ſubjicitur eidem cœnobio.

XLI. Donationes Fullinates. De hoſpitali Altipaſcii.

Extant in tabulario ſanctæ Mariæ Sanæ-vallis de Fullina Cenetenſis diœceſis donationes factæ hoc anno in provincia Cadubrii dicto monaſterio, alteri quoque ſanctæ Juſtinæ de Serravalle, & demum hoſpitali ac manſioni ſancti Jacobi de Altopaſſu. Abbas cœnobii de Fullina erat Ayul- d *Num.* 1448. ſus Anſelmi ſucceſſor, qui die VI. exeunte aprili hujus anni [d], in præſentia Sulimani abbatis hoſpitalis de Plavi, Schinellæ filii quondam Enſediſii comitis & aliorum a Biacquino de Çamino filio quondam Guecelli, & a Guecello filio Biacquini traditionem cujuſdam vaſſallatici accepit; & anno e *Num.* 1421. ſequenti [e] cum litem haberet coram Manfredino epiſcopo Vicetino contra priorem ſancti Bartholomæi de Vicetia ordinis ſancti Marci, ſindicum, qui pro ſuo monaſterio ageret, creavit. Celeberrimi antem hoſpitalis de Altopaſſu vel Altopaſcio in diœceſi Lucana hiſtoriam illuſtravit Cl. V. Johannes Lamius in ſuis Deliciis Eruditorum productis veteribus do- f *p. A. G.* n.XI. cumentis, cujus collectioni, ex authentico [f] ejuſdem Fullinatis monaſterii, addi poterit inſtitutio procuratoris facta a magiſtro generali anno antecedenti pro recipiendis legatis piis in Venetiarum finibus; ſcilicet per hoc tempus fratres dicti hoſpitalis longe lateque ſe extendebant. Ejus ſindici electio eſt hujuſmodi.

In nomine altiſſimi Jeſu Chriſti viventis in ſecula amen. Ex hac publica ſerie literarum fide indubitali teneant univerſi, quoniam qui in die ambulat, non offendit, & qui male agit, odit lucem. Ideo dominus Galligus miſeratione divina magiſter & cuſtos hoſpitalis ſancti Jacobi Altipaſſus volens omnem dubitationis ſcrupulum a mentibus hominum removere & omnia in luce facere, cum conſilio, conſenſu & voluntate fratrum & conventus ejuſdem manſionis ad ſonum majoris campane dicti hoſpitalis more ſolito congregati, & ipſi iidem fratres & conventus fecerunt & conſtituerunt Bontempum fratrem dicti hoſpitalis eorum & dicte manſionis procuratorem & verum nuncium ad querendas & recipiendas helemoſinas in Padua, in Vincentia, & in Feltri & Belluno, & in Treviſi, & in Ce-

neda,

ANN. CHR. 1240.

neda , & in Concordia , & in epiſcophtu predictarum civitatum , & per totum patriarchatum Aquilee , & per Iſtriam & Sclavoniam , & ad faciendas confratrias , inveſtitiones & promiſſiones , & ad petenda & recipienda judicia & legata , & alias liberalitates , que in predictum pium locum ab aliquo fideli fuerint deputata vel collata , & ad conſtituendum alios nuncios pro predictis querendis , recipiendis , faciendis & promittendis , & ad petendum , cauſandum & exigendum totum & quidquid ipſi manſioni debetur quocumque jure vel modo , & ad capiendum , ſi quos invenerit , falſatores helymoſinam pro dicto hoſpitali injuſte petentes. Promittentes dicti magiſter , fratres & conventus firmum & ratum habere & tenere ea omnia & ſingula , que dictus frater Bontempus de omnibus ſupraſcriptis & quolibet ſupraſcriptorum fecerit & conſtituerit . Valitura hec procuratio de hinc ad kalendas maii proximas. Acta ſunt hec in dicto hoſpitali coram Petro quondam Tarpini , & Ricardino quondam Servilli , Benetto filio Reguli & Prateſe quondam Calendini rogatis teſtibus. Anno nativitatis Domini milleſimo ducenteſimo trigeſimo nono indictione tertiadecima quintodecimo kalendas novembris.

Diomeldiede imperialis aule judex & notarius omnibus ſupraſcriptis interfui , & rogatus ſcripſi & publicavi.

Ego Wacelus ſacri palatii notarius hoc inſtrumentum &c. exemplavi & corroboravi.

XLII. Origo parthenonis S. Margaritæ de Torcello & hiſtoria.

EIDEM Fullinati monaſterio ſubjiciebatur monaſterium ſanctæ Margaritæ de Torcello ex apoſtolica commiſſione , cujus ædificatio ad hæc tempora pertinet. Ipſum in vinea, quam ære proprio comparavit , conſtrui præcepit Agnes Longo Veneta matrona , quæ aſſumptis in propoſiti ſocietatem nonnullis religioſis mulieribus , ibidem monaſterium ſub beati Benedicti regula fundare conſtituit . Surgenti vix cœnobio acriter vigore privilegiorum ſuorum obſtitere Ciſtercienſes monachi , qui proximum divi Thomæ cœnobium incolebant . Lis dirimenda Petro Pino Caſtellano epiſcopo commiſſa fuit a Gregorio papa IX. is pro ſanctimonialibus ſententiam tulit. Verum monachis ſancti Thomæ interpoſita appellatione ad ſanctam ſedem a judicio reluctantibus , idem ſummus pontifex appellationem remiſit abbati ſanctæ Trinitatis de Brundulo in Clodienſi diœceſi *die prima decembris hujus anni* M. CC. XL. *pontificatus ſui anno* XIV. qui cum Ciſtercienſe inſtitutum profiteretur recens in ſuo monaſterio introductum , loci novi poſſeſſionem monachis adjudicavit . Itaque coactæ ſanctimoniales etiam ipſæ apoſtolicam ſedem adire , ad Gregorii ſucceſſorem Innocentium IV. provocavere, qui W.. epiſcopo Clodienſi , archidiacono Torcellano, & P.. plebano Litoris-majoris *die* XXII. *decembris pontificatus ſui anno primo* , hoc eſt anno 1243. dedit in mandatis , ut revocata in ſtatum debitum omni actione poſt appellationem temere præſumpta , cauſam eamdem prævia ratione deciderent . Clodienſis epiſcopus & P.. plebanus Litoris-majoris Thomam Arimundum canonicum ducalis baſilicæ ſancti Marci Venetiarum ſudelegarunt , qui teſtibus examinatis , cum comperiſſet Agnetem monaſterium ſacrarum virginum cum eccleſia & officinis ſuis ſumptibus conſtruxiſſe , cauſam ſanctimonialibus victam dedit , perpetuumque ſilentium Ciſtercienſibus monachis ſancti Thomæ indixit anno 1244. cui ſententiæ acceſſit robur confirmationis apoſtolicæ poſt duodecennium per Alexandrum IV. *anno* M. CC. LVI. *die* XI. *julis* mandantem priori monaſterii ſanctæ Mariæ de Virginibus Venetiarum ordinis ſancti Marci , ut firmiter obſervaretur judicium ab Arimundo latum . Dum hæc agebantur, ſanctimoniales ſanctæ Margaritæ, quæ jam ordinem Ciſter-

Ann. Chr. 1240.

Ciſtercienſem amplexatæ fuerant, ſub apoſtolicæ ſedis protectione recepit idem Innocentius IV. *die* XXVIII. *ſeptembris anni* M. CC. XLIV. *pontificatus ſui anno ſecundo. Anno* ſequenti M.CC.XLV. *octava die auguſti* Lugduni exiſtens indulgentiam conceſſit viſitantibus earum eccleſiam; *Anno* autem IX. ſui regiminis, *Chriſti* M. CC. LII. *die* XI. *februarii* roboravit apoſtolico diplomate exemptiones ab epiſcopo Torcellano eidem monaſterio conceſſas. Commiſerat idem Romanus pontifex Alberto Ayulfi ſucceſſori, abbati ſanctæ Mariæ Sanæ-vallis de Fullina, ut viſitationis officium impenderet præfatis ſanctimonialibus ſemel in anno; verum abbas licet pluries requiſitus hactenus efficere neglexerat; quare iterum præfatum viſitationis munus ipſi demandavit X. *kalendas martii pontificatus ſui anno* X. *Chriſti* M. CC. LIII. ex urbe Peruſio, & adhuc renuentem & ſurda aure pertranſeuntem abbatem tertio præcepto in virtute obedientiæ adegit, ut inobedientiam præcedentem per obedientiam redimens mandata apoſtolica adimpleret. Datum *Laterani* VI. *idus aprilis anno pontificatus ſui undecimo*, nempe anno M. CC. LIV. Denuntiavit abbati Sanæ-vallenſi pontificium præceptum Cæcilia prima abbatiſſa ſanctæ Margaritæ poſt Agnetem fundatricem. Certam deinde de injunctis pœnitentiis remiſſionem indulſit omnibus adjutrices ædificationi monaſterii & eccleſiæ manus porrigentibus Thomas Francus Caſtellanus poſt Petrum Pinum epiſcopus, & poſt annum 1260. & etiam indulſere Guilliemus Arcadienſis & Angelus Civitatis-novæ epiſcopi.

Ceterum perduravit correctio, reformatio & viſitatio hujus monaſterii facta ab abbatibus Fullinatibus duobus fere ſeculis. Verum ſeculo XV. Petrus abbas ejuſdem cœnobii in alterum abbatem ſancti Thomæ de Torcello viſitationem hujuſmodi tranſtulit, obtento beneplacito apoſtolico ab Eugenio IV. dummodo in alterius præjudicium id non redundaret. Hanc tamen translationem cum in jurium ſuorum præjudicium & enormem læſionem redundaſſe conqueſtus eſſet apud Nicolaum V. Eugenii ſucceſſorem S. R. E. tituli ſancti Marci presbyter cardinalis Petrus Barbo, monaſterii ſanctæ Mariæ de Fullina abbas commendatarius, Nicolaus irritavit, revocatis tum Petri abbatis ceſſione, tum Eugenii IV. literis, & præfatum monaſterium de Fullina quoad viſitationem, reformationem & correctionem parthenonis ſanctæ Margaritæ in priſtinum ſtatum redintegratum & redactum voluit anno M. CCCC. LIII. die octava julii. Petrus cardinalis die XXVI. auguſti ejuſdem anni Laurentium Juſtinianum patriarcham Venetiarum vicarium ſuum, præſidentem & locum-tenentem elegit, cum ampla poteſtate gubernandi, viſitandi, & ſecundum ſtatuta Ciſtercienſis ordinis corrigendi, impartiendi etiam conſecrationis munus quinque ſanctimonialibus ejuſdem aſceterii die XV. ſeptembris anni M. CCCC. LIV. Factus ſummus pontifex idem Petrus ſub nomine Pauli II. monaſterium ſanctæ Margaritæ exemptum declaravit ab omni Ciſtercienſis ordinis obedientia, ſubjecitque Johanni Baroccio patriarchæ Venetiarum. Demum monaſterium vetuſtate dirutum, & aeris inſalubritare noxium Leo papa decimus anno M. D. XXI. die XVII. januarii univit & adnexuit alteri parthenoni ſancti Matthæi de Majurbio, deductis ad iſtud octo ſanctimonialibus reliquis ſanctæ Margaritæ. Has omnes notitias acceptas referimus Cl. viro & præſtantiſſimo Senatori Flaminio Cornelio, qui tum hiſtoriam relati monaſterii, tum chartas hiſtoriam confirmantes protulit parte prima eccleſiarum Torcellanarum paginis 309. & 350. & ſequentibus.

XLIII. Renovatio privilegii Gregorii M. facta a Gregorio IX. monaſterio S. Gregorii de Urbe.

RENOVAVIT hoc anno Gregorius papa IX. privilegium nimia vetuſtate prope conſumptum anteceſſoris ſui homonymi, magni ſcilicet Gregorii,

gorii, datum Maximo abbati ſancti Andreæ apoſtoli ad clivum Scauri, quod integrum etiam inſeruit ſuæ confirmationis bullæ, & ex regeſto epiſtolarum ejuſdem Gregorii IX. anni ſui pontificatus XIV. epiſtola C. LXXIV. ex bibliotheca Vaticana hic edimus. ANN. CHR. 1240.

Gregorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei.. abbati & congregationi ſancti Gregorii de Urbe ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Nuper in noſtra præſentia privilegium a beatiſſimo Gregorio papa veſtro conceſſum monaſterio exhibentes nobis humiliter ſupplicaſtis, ut cum illud, quod eſt in papyro conſcriptum, eſſet jam præ nimia vetuſtate pene deletum, ipſum ſub bulla noſtra apoſtolicis annotari literis mandaremus. Nos igitur veſtris precibus benigno condeſcendentes aſſenſu, & eidem monaſterio, quantum cum Domino poſſumus, providere volentes, tenorem præfati privilegii præſentibus fecimus de verbo ad verbum literis exarari; dictus autem tenor talis eſt: Gregorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectiſſimo filio Maximo abbati monaſterii ſancti Andreæ apoſtoli, qui appellatur Clivi Scauri, cunctæque ejus congregationi Deo ibidem ſervienti in perpetuum. Converſionis meæ primordia reducens ad animum multum me monaſterio ſancti Andreæ apoſtoli, cujus eſſe abbas dignoſceris, invenio debitorem, propterea quod in eo monaſticum habitum & converſandi ſumpſi divinæ potentiæ gratia protegente principium, cui licet multa, ſicut præfatus ſum, debeam, hoc tamen munuſculum privilegii humili interim offerre devotione proſpexi. Statuo enim, & a meis ſucceſſoribus obſervandum ſine aliqua refragatione conſtituo, ut tam tibi, quam cunctis, qui in eodem monaſterio geſſerint abbatis officium, nullique de congregatione liceat loca vel prædia, quæ ante hos tres annos ſupraſcripto monaſterio meo donare viſum ſum, ſeu ea antea a quibuſdam ibidem ſunt donata, ex hoc diſtrahere liceat cuicumque, vel qui antiſtes fuerit ejus, cui Deo auctore eccleſiæ deſervimus, aut quicumque homo potens, vel inferior alienare viſus fuerit, vel auferre conatus, niſi in proprium reduxerit, ante Domini noſtri Jeſu Chriſti in examine diei magni adventus ejus tribunal mecum ibidem rationem erunt facturi. Ipſum enim judicem peto, qui eſt retributor omnium ſecundum proprios actus ſuos, ut qui inventus fuerit monaſterium meum defendere juſtitiæ tramitem ſectans, a dextris inveniatur in loco lucis conſtitutus, quæ ad hoc me concedendum devotione affulſit. Quia vero perpetuo tempore hæc ſervari deſidero, adjiciens decerno, ut hæc ſemper in ſua firmitate permaneant; & hoc conſtitutum nullus qualibet exquiſita utatur arte diſſolvere. Quod ſi quis hac in re contrariam temtaverit mentem oſtendere, cum beato Andrea apoſtolo & mecum ſe ante omnipotentem Deum rationem habere cognoſcat, de cujus molitur liminaribus hæc, quæ a nobis ſunt ordinata, doſtruere. Deus te cuſtodiat incolumem dilectiſſime fili †. Nulli ergo &c. noſtræ annotationis &c. Si quis autem &c.

Datum Laterani decimo-ſeptimo kalendas decembris anno XIV. *pontificatus noſtri.*

Ex hujus Gregorii M. privilegio liquet Maximum monaſterio ſancti Andreæ præfuiſſe tempore pontificatus ipſius Gregorii. Evidentiſſimum etiam argumentum deſumitur monachatus ſummi ejuſdem pontificis in eodem monaſterio, quam provinciam jam executi ſunt clariſſimi viri, dum in minoribus eſſet, & ipſius donationum factarum eidem cœnobio. Abbas hujus monaſterii ad annum 1230. erat Petrus, iterum ad annum 1260. & ſequentes abbas erat idem, vel alter Petrus, cujus nomine ſignantur paginæ codicis Gregoriani ad ea tempora, ſiletur tamen abbatis nomen in ſuperiori Gregorii IX. privilegii confirmatione.

Ann. Chr. 1240. XLIV.

Monumenta vetera ejus monaſterii.

Data occaſione differendi de monaſterio Sant-andreano, ſive Gregoriano ad clivum Scauri, nolumus præterire hic loci veterem inſcriptionem, cujus characteres redolent indolem hujus XIII. ſeculi, quæ proſtat in atrio ſacræ ædis beatæ Mariæ dicatæ ad dexteram partem eccleſiæ Gregorianæ, quæque proinde inſcriptio vel ex veteri fuerit reſtituta, vel primum appoſita occaſione facile reaptationis ejuſdem ſacelli, ad antiquioris hiſtoriæ cognitionem.

LOCVS. HIC. EST

QVEM. JOHANNES. DIACONVS

FONTEM. GREGORIANVM. ADMIRABILEM

ET. SALVBERRIMVM. VOCAT

E. CVIVS. TECTO

DOMINICVS. MONASTERII. PRAEPOSITVS

AD. MALVM. VSVM. TEGVLAS. AVFERENS

SANCTVM. GREGORIVM. SENSIT. VLTOREM.

a *Vit. S. Gregor. cap.* XCVII.

Hiſtoriam ceteroquin putidam enarrat Johannes diaconus [a] de hoc Dominico Gregoriani monaſterii præpoſito, tempore Zachariæ epiſcopi Agnanini rectoris ejuſdem cœnobii ſub Johanne VIII. Romano pontifice; Dominicus ſcilicet carnis fragilitate corruptus poſt conſtupratam quamdam Eupraxiam ſanctimonialem, ut furnum ipſi & latrinam conſtrueret, non dubitavit ligna & tegulas ſubripere ſaluberrimi fontis Gregoriani dicti, quam temeritatem inultam non reliquit ſanctus loci ſui protector Gregorius, nam verberibus dilaniatum ſexto die miſerabiliter interire fecit Dominicum, ut fuſe proſequitur idem Johannes diaconus.

Copioſe quoque primo horum Annalium tomo differuimus de codice Gregoriano nuperrime redempto, magnaque fortuna poſtliminii jure donato, & redeunte ad idem monaſterium, ad quod primitus ſpectabat, ex quo multa vetera monumenta in Appendice produximus, & etiam in conſequentibus producemus. Cum paginis aliquot careat, ipſum ſupplemus in partem ex codicibus Vaticanis, & ex mſs. Onuphrii Panvinii extantibus penes nobiliſſimum & clariſſimum marchionem Pompejum Frangepanium Romanum, qui ſingulari, qua eſt præditus, comitate exſcribere permiſit, & utinam ocius perveniſſent ad nos ea vetera monumenta, quæ proinde cum locis & annis ſuis inſerere non licuerit, collecta ultimo loco in Appendice damus, conſtituuntque cum aliorum aliquot monaſteriorum monumentis alteram quodammodo Appendicem. Prima pagina ex Panvinii mſ. opere de gente Anicia continet donationem Gregorii factam monaſterio Sant-andreano anno 588. Secunda, tertia, quarta & quinta ex codice Vaticano num. 6883. donationes exhibent factas annis 984. 992. 998. & 1019. Illuſtratur ex iis chorographia agri Romani. Sed in tertia, quæ Ottonis III. privilegium exhibet, notæ chronicæ ſunt omnino vitiatæ. Sexta pagina pertinet ad annum 1051. & tum ex codice Vaticano num. 6168. tum ex Panvinio lib. II. mſ. de gente Maxima profert locationem caſtrorum Pauli, & Sancti-Johannis factam a Benedicto abbate Johanni nobiliſſimo comiti. Septima ex Panvinio de gente Matthæja, pretioſum eſt monumentum pluribus hiſtoricis notitiis reſperſum ſpectans ad annum 1139. quod querelam continet Petri abbatis San-gregoriani contra Odonem de Polo, & judicata Innocentii II. Romani pontificis in ea cauſa pro eodem monaſterio.

Eadem

Eadem opportunitate adjecimus ex codice Vaticano-Alexandrino num. 378. paginam donationis Petri ducis & comitis filii Saveri comitis, & Actiæ comitiſſæ ejus uxoris factæ anno 973. monaſterio ſancti Apollinaris-novi de Ravenna; tempus ex ipſa addiſcitur introductionis monachorum in eam baſilicam; placitum quoque Gualterii archiepiſcopi Ravennatis pro Martino abbate ſancti Apollinaris-novi contra Johannem abbatem ſancti Apollinaris in Claſſe ad annum 1127. Poſtremo loco proferimus chartas omnes ad canonicam olim, nunc Camaldulenſium monaſterium, ſancti Marci de Mantua ſpectantes.

Ann. Chr. 1340.

In necrologio monaſterii ſanctæ Mariæ ad Carceres ſub hoc anno, & die VII. ſeptembris legitur: *Decollatus fuit dominus Alidutus, qui advocatus dicebatur, a domino Thebaldo Franciſco vicario imperatoris in civitate Paduæ,*

ANNALES CAMALDULENSES

LIBER QUADRAGESIMUS.

Ab anno CHRISTI M. CC. XLI. *ad annum* M. CC. L.

ANN. CHR, 1241. I. Pariſii monachi Camald. ſanctæ actiones.

FLOREBAT his temporibus in Tarviſina urbe beatus Pa-
riſius, qui prope centenarius curam gerebat ſanctimonia-
lium Camaldulenſium ſanctæ Chriſtinæ. Dolendum vete-
ra non exiſtere monumenta, ex quibus haurire poſſemus
certa ſanctitatis ipſius documenta. Anno 1748. vitam
ſancti Pariſii una cum veteribus memoriis monaſterii ſan-
ctæ Chriſtinæ typis edidimus, & in ipſis obſervavimus antiquiorem ipſius
vitam eam fuiſſe, quam ſe legiſſe aſſerit Ambroſius Traverſarius præſes
noſter generalis in ſuo Hodœporico, cum viſitaret anno 1433. dictum
ſanctæ Chriſtinæ monaſterium. Forte ipſam vidit & Nicolaus Malerbius
monachus ſancti Mathiæ de Muriano, & abbas ſancti Michaelis de Lemmo
in Hiſtria, qui cum ceteris Sanctorum vitis anno 1475. vitam edidit ſan-
cti Pariſii collectam ex proceſſu facto anno poſt obitum ſancti viri ab
Alberto Ricco epiſcopo Tarviſino. Ipſam itaque Malerbii vitam ex vul-
gari & italico idiomate hic vertimus in Latinum. „ Miſſus fuit Pariſius
„ ad locum monialium ſanctæ Chriſtinæ de Tarviſio tamquam earum cu-
„ ſtos & rector, in quo loco magna cum honeſtate & laudabili vita de-
„ git annis circiter octuaginta. Ipſius vita admirabilis fuit ratione jeju-
„ niorum, vigiliarum, orationis, & laboris manuum ſuarum, & afflictio-
„ num corporis. Panem otioſe non comedebat. “ Refert deinde examen
habitum ab eodem Tarviſino epiſcopo, ex quo dignoſcitur ejus vitæ ra-
tio. Ex ipſo itaque colligitur, „ quod integre, & ordinate regulam ſuam
„ obſervavit, obedientiam præſtitit majoribus ſuis, immo abbatiſſis ipſis
„ monaſterii & monialibus, honeſte & caſte abſque ulla ſuſpitionis nota
„ converſatus eſt, ſanus & infirmus nil proprii habuit, jejunia regulæ &
„ conſtitutionum Camaldulenſium perfecte adimplevit etiam temporibus
„ malæ valetudinis, ſubtrahens ſibi cibum, & pauperibus impertiens, ve-
„ ſtitus dormivit, laboravit manibus ſuis, ſemper aſſiduus orationi & ec-
„ cleſiaſticis officiis; charitatis amore dilexit ſorores monaſterii, confor-

„ tans

Digitized by Google

„ tans & inſtruens omnes tam in ſacramentis ſuſcipiendis , quam in iis
„ excitandis ad Dei ſervitium. Cum prope monaſterium ſanctæ Chriſti- ANN. CHR. 1241.
„ næ extructum eſſet hoſpitale pro excipiendis pauperibus & peregrinis ,
„ ipſorom ſollicitam & amore plenam curam gerebat , & moniales pro-
„ vocabat ad eamdem ſollicitudinem . Temporibus vetitis ſilentium con-
„ tinuum ſervabat. Cum centum & pluribus annis eſſet gravatus, neque
„ ſtare aut ſedere poſſet, jejunia complebat, licet epiſcopus urbis ipſum
„ ab eorum obligatione exemiſſet , ac hortaretur, ut ratione infirmitatis
„ cibis ſalubribus veſceretur . Claram memoriam , luculentam intelligen-
„ tiam & laudabilem diſcretionem ad mortem uſque retinuit &c. “ Hæc ex Malerbio eſt depoſitio facta coram epiſcopo ab abbatiſſa; idipſum confirmarunt ceteræ moniales. Reliqua de Pariſio ignorantur. Affirmatur quoque, quod frequentes conciones ad populum Tarviſinum habuerit, ſtimulatus ab ardenti caritate , qua flagrabat , & cum non valeret occultare cœleſte prophetiæ donum, prædixerit cædes omnes & ærumnas, quæ urbi Tarviſinæ imminebant, & inter cetera prævideret ruinam ſui monaſterii , quod poſtea ex ſuburbio ſeculo XIV. intra urbem translatum fuit . Pariſii miracula, dum viveret, ad alios annos amandamus . Interim animadvertimus etiam monaſterium ſanctæ Chriſtinæ de Tarviſio fuiſſe unum ex duplicibus, in quo ſeparatis habitationibus degebant monachi & moniales . Specimen hujus rei babemus ad annum 1267. [a] quo die vigeſima-quarta octobris Hieremias prior monaſterii ſanctæ Chriſtinæ ſe abdicavit ab officio prioratus in manibus Angeli prioris generalis ; ſubinde alii hujus monaſterii priores leguntur, licet menſe aprili ejuſdem anni deſcribantur nomina ſanctimonialium, quæ in eodem parthenone vivebant. An Pariſius officium geſſerit prioris ante Hieremiam non liquet , ſicut conſtat ipſum ſacrarum virginum confeſſiones ſacramentales excepiſſe , & pabulo verbi Dei foviſſe prælongo octuaginta annorum curriculo.

[a] Regeſt. I. pag. 124.

II. De cardinalibus & epiſcopis captis a Friderico II. imp.

PRÆSENTI *anno milleſimo ducenteſimo quadrageſimo-primo*, *quinto idus februarii pontificatus* ſui *anno decimo-quarto* Romanus pontifex Gregorius ex Laterano renovavit Guidoni priori Camaldulenſi privilegium abſolvendi ab excommunicatione eos, qui aliquibus criminibus gravati ad religionem Camaldulenſem confugiebant, & aliquo cenſuræ genere eſſent innodati. Poſt hæc ſollicitus in primis pro congregando œcumenico Lateranenſi concilio contra Fridericum II. imperatorem Romanæ eccleſiæ ſemper perduellem, licet ætate prope centenaria gravatus , nulli non parcebat operæ, ut quietem toti eccleſiæ reſtitueret . Res infelicem tamen exitum ſortita eſt; ex charta enim Piſana novimus Martinum abbatem monaſterii ſancti Michaelis ejuſdem orbis hoc *anno* M. CC. XLII. more Piſano , *indictione* XIV. *quarto idus junii* numeraſſe Ricovero camerario Vitalis Piſani archiepiſcopi libras decem denariorum Piſanorum pro impoſitione ſibi facta ex mandato Jacobi Præneſtini epicopi, & Oddonis diaconi ſancti Nicolai in carcere Tulliano cardinalium apoſtolicæ ſedis legatorum , occaſione procurationum & expenſarum factarum a præfato archiepiſcopo pro dictis legatis , aliiſque prælatis *nuper infortunio miſerabili captis* . Fridericus ſiquidem metuens, ne in concilio de ipſius depoſitione ageretur, Entium nothum filium ſuum cum claſſe maritima contra prælatos ad concilium venientes deſtinavit, quos captivos fecit, legatos imprimis Gregorii pontificis cardinalem Jacobum de Pecoraria Placentinum & epiſcopum Præneſtinum, ac Oddonem Blancum filium Guillelmi III. marchionis Montis-ferrati diaconum cardinalem , quamplurimos præterea epiſcopos , alioſque Galliarum, Hiſpaniarum ceterorumque regnorum præſules, qui ſupra

tri-

Ann. Chr. 1241. triginta Januenſium triremes Urbem adibant concilium celebraturi, quæ miſerabilis captura contigit juxta inſulas vocatas Igilium & Plannſam, non longe a Liburni litoris ora. Hos ſub arctis cuſtodiis per Neapolitani regni arces diſperdidit, atque maceravit crudelis imperator, uſque dum Balduini Conſtantinopolitani imperatoris petitionibus poſt biennium utrique cardinali, & ſancti Ludovici IX. Galliarum regis poſtulationibus commotus paucis iis epiſcopis, qui gravibus ærumnis ſupervixerant, juſtam libertatem reſtituit. Iis aliiſque adverſis ſumme mœrens & afflictus, pergrandi etiam ætate preſſus Romanus pontifex Gregorius die vigeſima-prima auguſti hujus anni dies ſuos clauſit, mundo memorabile exemplum, relinquens perfracti viriliſque animi in corpore doloribus anniſque effœto. Ipſius obitus in necrologio parthenonis ſanctæ Chriſtinæ de Bononia refertur ad diem ſequentem, quæ fuit depoſitionis dies. *Undecimo kalendas ſeptembris obiit bonæ memoriæ domnus Gregorius papa nonus, qui cellam ſuam in heremo conſecravit*. Ipſius memoria viguit ſemper, vigetque ad hodiernam diem apud nos, ſed potiſſimum in eremo Camaldulenſi, ubi cella ab ipſo conſecrata nomen retinet cellæ domini papæ. Præter ſcriptores omnes noſtros, Gregorium IX. Camaldulenſem, accommodatitio profecto adjuncto, faciunt Arnoldus Wion, & Gregorius Kolb in ſerie Romanorum pontificum, aliique. Revolvantur etiam, quæ de ejus Subaſiani monaſterii regimine ante Romanæ eccleſiæ dignitates alibi collegimus; quo regimine admiſſo, potiori ratione & fundamento ad Camaldulenſes pertinebit ſanctiſſimus pontifex.

III. Sanctimoniales introductæ in monaſterium Buldronenſe. Circa hunc annum in monaſterio Buldronis tertio ab urbe Florentia lapide, de quo monaſterio ſeu eremo multa loquuti ſumus ad annum 1191. inſtituta fuit ſacrarum virginum congregatio, ubi hactenus monachorum ſeu eremitarum fuerat domicilium. „ Reſtoruit ſacrum virginum „ collegium, ſcribit Fortunius, a ſuis exordiis tantum eremiticæ vitæ no„ vitate, ut vix ſemel in anno parentes, cognatos & affines alloquendi „ cuiquam permitteretur facultas, ſicuti ex monimentis Guidonis genera„ lis vidimus. “ Aliqua deinde profert de beata Eliſabeth Salviata abbatiſſa hujus monaſterii; ſed hæc vixit ſeculo XV. De Philippa itidem Biblenenſe narrationem inſtituit, de qua, quandoquidem ignoratur tempus, quo floruit, hæc pauca ex eodem Fortunio exſcribimus. „ Ea, Philippa „ nimirum, ad Deum migrante, Ormanotti Detii filia capillos in villa „ non longe e cœnobio ſita ad ſolem abſtergebat. Hæc autem ejus ani„ mam in medio duorum angelorum cum candelis accenſis ad cœlum de„ ferri videns, ad domeſticos, ut ad myſterium reſpicerent, inclamabat, „ quando mater, dum pro *Avemaria*, quod ajunt, pulſarent ſanctimonia„ les, ad cœnobium veniens, ſponſam Chriſti ad cœlum evolaſſe compe„ rit. “ Si hæc ex Guidonis generalis monimentis decerpſit Fortunius, obitus Philippæ ſtatuendus eſt inter præſentem annum, & inter annum 1248. emortualem Guidonis. Proſequitur hiſtoricus noſter: „ Extendit „ deinceps palmites ſuos olim Buldronis congregatio ad monaſterium ſan„ ctæ Mariæ Querceti vici ſancti Galli, (de quo nos ſeculo ſequenti) „ & ad monaſterium ſanctæ Trinitatis Florentiæ ad portam Faventiæ, „ quorum alterum xenodochio Bonifacii copulatum eſt, alterum ædifica„ tioni arcis ceſſit urbis, ſicut publicis inſtrumentis ibi vidimus. His „ enim monaſteriis abbatiſſæ ex Buldrone mitti conſueverunt, quemad„ modum & cœnobio Geniſtæ apud Montem-varchi, ubi Helena Biſchari „ præfecta eſt abbatiſſa circa annum 1445. “

Exemplum manumiſſionis ſervi factæ hoc anno a Scholaſtica abbatiſſa ſanctæ

ſanctæ Chriſtinæ de Septem-fontibus proferimus in Appendice ex autographo conventus ſancti Franciſci Bononienſis urbis.

ANN. CHR. 1241. IV.

Obitus Alberici & Stephani Vendanorum eremitarum.

OBIERUNT hoc anno poſt triginta-duos ſolitudinis illuſtres Vendani eremitæ Albericus de Burgo-ricco & Stephanus de Trimignone; de quibus multa diximus ad annum 1162. ex relatione Petri Marcelli Patavini antiſtitis. Edidere Marcelli narrationem tam Ughellius tomo V. Italiæ ſacræ [a] in epiſcopis Patavinis, quam Secundus Lancellottus [b] in hiſtoria Mont-olivetana, ſed, ut Marcelli relatio ſibi conſtet, in Ughellio corrigenda eſt dies obitus ſancti eremitæ Alberici. De ipſis enim hæc habet Marcellus. „ *Iſti beati patres ſanctiſſimam vitam eremiticam duxerunt uſque ad finem, & feliciter conſummatis in ſancta converſatione ſimul triginta-duobus annis, in eodem anno ſecundus poſt primum quadraginta ſex diebus interpoſitis, ſicut fuerant a Domino ad eremiticam vitam vocati, ſic pariter ad æternam vitam beato fine feliciter tranſierunt*. Et inferius: *Beatus Albericus migravit ad Dominum anno* M. CC. XLII. *id.bus auguſti, poſt cujus felicem obitum beatus Stephanus ejus ſocius ſecutus eſt illum die* XVI. *ſeptembris, & ſic diebus paucis poſt alium mortuus eſt*. Porro a die quinta-decima auguſti ad diem ſextam-decimam ſeptembris non quadraginta-ſex, ſed triginta-tres dumtaxat decurrunt dies. Quare poſt Lancellottum & Buccellinum in Menologio, Grandius noſter in Agiologio ms. legit pro idibus auguſti *die ſecunda auguſti*, qua die ſtatuit Albericum deceſſiſſe, Stephanum autem die decima-ſexta ſeptembris. Apud eumdem Ughellium deeſt memoria digiti ſancti Johannis-baptiſtæ, qui venerationi expoſitus erat in eccleſia Vendana, ſive typographi oſcitantia, ſive auctoris conſilio, ne Florentinis concivibus ſuis eumdem digitum (nam indicem dexteræ manus etiam Vendani ſe habere gloriantur) poſſidere prætendentibus aliquod præjudicium inde fieret; lectio itaque Lancellotti eſt præferenda, qua etiam nos ad annum 1162. uſi ſumus, & in qua exprimitur memoria exiſtentiæ digiti ſancti Johannis-baptiſtæ in monaſterio Vendano.

a Col. 442.
b Pag. 167.

Hæc pauca ad varia monaſteria ſpectantia excerpſimus ad hunc annum. Juncta vicecomes & ſindicus Camaldulenſis [c] *die decima-nona ſeptembris* publice pro eremo iniit poſſeſſionem caſtri de Planetulo & omnium domorum & platearum ipſius caſtri. *Die decima-quinta octobris* [d] Benedictus camerarius Camaldulenſis electus fuit abbas Morronenſis. Vergelinus [e] prior monaſterii ſancti Romani de Ferraria delegatus domini G.. de Monte-longo ſedis apoſtolicæ legati litem quamdam definivit pro monaſterio ſanctæ Mariæ Camalduli de Bononia, committens abbati ſancti Stephani ejuſdem urbis, ut in poſſeſſionem rerum controverſarum mitteret idem monaſterium. Uguccio Paduanus canonicus cum conſenſu & voluntate Guillielmi Adrienſis epiſcopi *die decima junii* cauſam terminavit inter abbatiam Vangaticienſem & Guidonem ejus abbatem, & inter tutores duorum pupillorum circa decimam villæ Venezæ, quam aſſeruit pertinere ad monaſterium Vangaticienſe; extat ipſa apud Silveſtrium in Paludibus Adrianis [f].

c §. *Amiſſa* 433. *A.* 157.
d §. *Electio* 25.
e §. *Tenuta* 7. *A.* 3. 16.
f *Pag.* 164.

ANN. CHR. 1242. V.

Chartæ monaſt. S. Mamiliani Montis-Chriſti.

JUXTA poſtrema præcepta Romani pontificis Gregorii, dum viveret, ſedata fuerat antecedentibus annis defectio, & repreſſa protervia monachorum Montis-chriſti pet Martinum abbatem monaſterii ſancti Michaelis de Burgo Piſarum, ope etiam poſtulata poteſtatis & communis Plumbini, atque cœnobio reſtitutus fuerat abbas inde fæde a monachis ejectus. Is videtur fuiſſe Comes, poſt quem factus abbas Paulus, qui, ut damna abbatiæ illata reficeret poſtremis præſertim temporibus, omnem navavit

operam,

ANN. CHR. 1242.

operam, ut tum ſpiritualem profectum, tum temporalia bona ejuſdem cœnobii redimeret, potiſſimum intentus hoc eodem anno, ut recuperaret decimas, quas canonici eccleſiæ Marianenſis in inſula Corſicæ debebant ſingulis annis ſolvere dicto monaſterio, & ut etiam emendaret fraudem, quam iidem canonici fecerant in centum libris Januenſis monetæ. Lis acta fuit coram Pandulpho epiſcopo Marianenſe, qui pronuntiavit canonicos teneri pro fraude deferre ſtatim ad monaſterium triginta ſtaria grani, omni autem anno debere ſolvere decimas de omnibus rebus & animalibus, & laboribus eorum ſine ulla contradictione procuratoribus & nuntiis, quos abbas Montis-chriſti miſerit pro decimis colligendis. *Actum apud ſanctam Luciam de la Bacaraccia menſe martii*. Etiam Albertus prior monaſterii ſanctæ Mariæ de Canovaria, quod erat ſubjectum prædicto cœnobio Montis-chriſti, adiens anno ſequenti Opizonem, qui appellatur *poteſtas rationis in Corſica*, ſententiam obtinuit pro monaſterio ſuo, ut ei reſtituerentur aliquot bona violenter ablata. Utramque paginam proferimus ex veteribus exemplis tabularii ſancti Michaelis Piſarum, & poſtrema prodit etiam judiciorum formam, qua utebantur Corſi. Nominantur in hac quidam Johannes de Campillione, qui erat *confalonerius loci dicti de Tavagna*, & Marcus rector eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Petra-corbaria de Tavagna *Anno* M. CC. XLIII. *indictione* XVI. Imperitorum notariorum, qui poſt quintam-decimam indictionem non regrediebantur ad unitatem, ſed proſequebantur numerare indictiones, exemplum alterum affert Grandius [a] in appendice Monumentorum ad ſuam epiſtolam de Pandectis; anno enim ſequenti decurrebat indictio prima.

a Pag. 270.

Ad eadem præterpropter tempora reduci debet donatio facta præfato Paulo abbati ſancti Mamiliani Montis-chriſti ab Alberto de Cinerchia, licet pagina, juxta morem ceterarum, omnino ſit vitiata in chronicis notis. Legitur enim facta *anno Dominice incarnationis* M. XXXIV. *indictione* VIII. *ſexto kalendas julii*, quo anno uſurpabatur indictio II. Indictio VIII. poſtulat vel annum 1234. vel 1250. niſi etiam in indictione lateat error. Albertus itaque donavit eccleſiæ ſanctæ Juliæ de Tavaria ſubjectæ eidem monaſterio in manibus Pauli abbatis Montis-chriſti totum locum ejuſdem Tavariæ nomine appellatum. Ceterum Pandulphus epiſcopus Marianenſis, qui concordiæ fuit auctor inter canonicos ſuos, & inter abbatiam Montis-chriſti, ceteris epiſcopis Marianenſibus Ughellio ignotis eſt adjungendus. Legitur in nova Italiæ ſacræ editione Opizonem Cortinchum nobilem Corſum ab Honorio III. Marianenſem epiſcopum renuntiatum fuiſſe anno 1219. Poſt quem ex veteri editione ſexto loco ponitur Rodulphus anno 1242. ſed ejus verum nomen innoteſcit ex ſuperius nominata pagina, quæ nonnihil illuſtrat ipſius memoriam, vel ante Rodulphum Pandulphus eſt ſtatuendus.

VI. Præceptum Friderici II. imp. pro monaſt. Fontis-avellanæ.

FRIDERICUS imperator hoc *anno Dominice incarnationis* M. CC. XLII. *menſe julio quinta-decima indictione ex caſtris prope Aneganum in Telino* (loca facile provinciæ Apuliæ, in qua degebat hoc tempore imperator) privilegium conceſſit ad inſtantiam R.. hoc eſt Raynaldi Oſtienſis & Velitrenſis epiſcopi S. R. E. cardinalis priori & conventoi ſanctæ Crucis de eremo Fontis-avellanæ, quo ipſum monaſterium recepit ſub ſua imperiali protectione una cum omnibus cœnobiis & eccleſiis Avellanenſis juris. Nomen prioris Fontis-avellanæ erat Berardus notatus in chartis tabularii ejuſdem monaſterii ab anno 1239. ad annum 1244. qui ſucceſſerat Forti priori, cujus nomen ſupereſt uſque ad annum 1235. Ejuſdem Berardi nomen ſub hoc anno legitur etiam in chartulario monaſterii ſanctæ Mariæ foris-

por-

ANN. CHR. 1242.

portam de Faventia in charta, qua Bartolum monachum eremi Avellanenſis procuratorem ſuum conſtituit quoad negotia dicti cœnobii ſanctæ Mariæ; & etiam ad annum 1244. in alio libello emphyteutico monaſterii Avellanenſis. Berardum obiiſſe magno ſanctitatis nomine ad annum 1254. aſſerit Jacobillius [a]. Plures Berardi adnotantur in necrologio veteri ejuſdem loci, ſed nullus legitur prior ejus nominis. Ad diem nonam aprilis: *Obiit domnus Berardus ſacriſta venerabilis eremita;* ad diem vero undecimam februarii: *Obiit domnus Berardus & Baruntius ſacerdos & monachus noſtræ congregationis & prior heremi*. Facile, quia eadem die uterque Berardus & Baruntius obiit, & uterque fuit prior, alteri tribuitur, quod fuit utrique commune. Raynaldus autem S. R. E. cardinalis aſſumptus fuit anno 1254. ad regimen univerſalis eccleſiæ ſub nomine Alexandri IV.

a T. III. pag. 350.

VII. Obitus Verdianæ incluſæ virginis.

OBIIT kalendis februarii hujus anni juxta receptiorem ſententiam Veridiana ſeu Verdiana virgo in Caſtro-Florentino nata, & in ſolitario receſſu incluſa anno 1208. Eam Franciſcus Lahierius in Menologio Gallico Virginum, ductu & præceptionibus Camaldulenſium monachorum vitam exegiſſe ſcribit. Arturus receptam ipſam tradit ad ſtatum Tertii ordinis a ſancto Franciſco. Ceteri, Ractius nimirum, Wion, Menardus, Ferrarius, Bzovius, Curtius & Locatellus habitum recepiſſe Vallis-umbroſæ congregationis affirmant a plebano Caſtri-Florentini. Floruit ipſa temporibus Ardingi epiſcopi Florentini; ipſiuſque vita extat apud Bollandum in Actis Sanctorum ad diem primam februarii.

VIII. Chartæ ad varia monaſteria ſpectantes.

IN parvo necrologio veteri abbatiæ Carcerum legitur, quod *die ſecunda aprilis* hujus anni *monaſterium combuſtum eſt*; ad *diem* autem *vigeſimam-quintam martii* habetur: *Montagnana tota combuſta eſt per Dei flagellum*.

Septima die exeunte menſis decembris Rodulphus abbas monaſterii ſanctorum Martini & Ægidii de Campriano diris devovit omnes homines incidentes ligna ſilvæ, quæ erat conſita prope ſuum monaſterium.

Rogerius dominus de Accola filius Thomæ, & patronus monaſterii ſanctæ Mariæ de Serra, quod erat in comitatu Auximano ſeu Æſino, vindicabat ſibi jus electionis prioris ejuſdem loci; Guido e contra prior Camaldulenſis, ad quem de jure ſpectabat hujuſmodi electio, irritum declaravit [b] quidquid ab ipſo tentatum fuiſſet, atque ratam habuit, quam tempore viſitationis electionem fecit prioris dictæ eccleſiæ Conſilius major clauſtri Fontis-boni, & nomine ſuo viſitator generalis provinciarum Romandiolæ & Marchiæ. Verum cum Acto, qui ex priore alterius loci, nempe ſancti Matthæi de Aquæ-perellis, electus ſanctæ Mariæ de Serra prior a prædicto Conſilio nulla ratione poſſet adduci ad hujuſmodi onus ſuſcipiendum, & Rogerius alia ex parte perfracte vellet ſuo marte, ſuaque voluntate priorem dictæ eccleſiæ conſtituere, has ad ipſum Rogerium literas dedit conſtanti animo Guido prior Camaldulenſis.

b §. Electio 28. A. 3. 39.

Ego G.. peccator monachus Camaldulenſium fratrum ſervus nobili & prudenti viro R.. de Accola. Quia veſtris literis nos rogaſtis, ut eccleſiæ noſtræ ſanctæ Mariæ de Serra domnum Actonem priorem Aquæ-perellis deberemus concedere pro priore, ut fecimus per publica inſtrumenta, & per domnum Conſilium viſitatorem noſtrum, a quo licet conſtrictus per juramentum & excommunicationem, tamen nullo modo acceptare voluit, ad quod & nos precibus & præceptis non potuimus inclinare. Volentes igitur præfatæ ſanctæ Mariæ de Serra de perſona idonea providere, veſtram nobilitatem deprecamur, ut ſinatis patienter, ſalvo in omnibus jure veſtro, nos eccleſiæ memoratæ de perſona idonea providere. Quod autem nobis ſignificaſtis, vos

Ann. Chr. 1242.

velle ſine noſtro conſilio & licentia priorem eligere & confirmare in dicta eccleſia, nobis diſplicuit in ſummum; dixiſtis etiam, quod ſi non concederemus vobis dominum Actonem priorem, facietis alium ſecundum veſtræ arbitrium voluntatis, quod eſſet in noſtrum præjudicium & gravamen, & contra ſacrorum canonum inſtituta. Unde ſi id feceritis, eamdem excommunicamus, & dictam ſanctæ Mariæ eccleſiam ponimus ſub interdicto, & ad apoſtolicam ſedem vel alium competentem judicem appellamus. Vos tamen rogantes attente, ut ſitis nobis, quod anteceſſores veſtri cum anteceſſoribus noſtris fuerunt. Cum vero in ſua ſententia perſiſteret Rogerius, Conſilius viſitator ad ſedem apoſtolicam appellavit, elegitque in priorem Raynaldum ex priore ſancti Jacobi de Mandriolis. Ceſſit Rogerius, & reperimus in eodem tabulario Fontis-boni ipſum anno ſequenti die xv. decembris [a] liberaſſe Johannem Raynaldi ſucceſſorem in prioratu dictæ eccleſiæ ab omnibus ſervitiis & uſibus, angariis & perangariis ſibi debitis, retento tantum jure-patronatus ſub pœna centum librarum Ravennatum.

De Rogerio Accolæ domino, & de caſtro Accolæ egit etiam Sartius noſter in ſua epiſtola de Cupra-montana [b], ubi hæc habet; „ Eſt locus
„ in Maſſatienſium finibus, ad divæ Luciæ appellant, ubi pervetus ca-
„ ſtrum fuiſſe & conſentiens hominum ſama & conſpicua caſtrenſium mu-
„ rorum veſtigia declarant. Accola dictum eſt id caſtrum, nomenque ad-
„ huc loco hæret. Olim ſuos dominos habuit de Accola vel Accolæ co-
„ mites dictos, qui una & Fellonicam obtinebant, vicum nunc plane di-
„ rutum, & Accolæ vicinum Æſium verſus. Ad annum 1251. Corradu-
„ tius filius domini Rogerii Thomæ Arlocti Accolæ & Fellonicæ domi-
„ nus ſocietatem cum Æſinis iniit &c. Fuit is ultimus Accolæ dominus;
„ inde Accolani ſe Staphylanis dedidere ad annum 1286. demum arx
„ Accolæ diruta ad annum 1447. ſolumque & ager adjacens emptum ab
„ Æſinis, & poſtremo a Maſſatienſibus &c. “

Marcus abbas Pratalienſis [c] patronus eccleſiæ ſancti Clementis de Pezza, vacante ipſa eccleſia, una cum parœcianis elegit arbitrum Bencevenem rectorem eccleſiæ ſancti Martini de Gello ad eligendum rectorem in ea eccleſia, qui arbiter ad honorem Dei & beatæ Virginis, & divi Clementis, & ad honorem domini electi Arretini, domini archidiaconi, domini plebani de Biblena, & domni Marci abbatis de Pratalia & patroni dictæ eccleſiæ, & ad honorem omnium patronorum, parochianorum & benefactorum ipſius elegit in rectorem ejuſdem Bonfiliolum clericum quondam Martini Boncii de villa ſancti Zenonis. Epiſcopus Arretinus appellatur electus, quia poſt exilium ab urbe Arretina inuſtum Marcellino, & etiam poſt dirum ipſius fatum (juſſu enim imperatoris Friderici ſacrilege ſtrangulatus fuit anno 1249.) nullus Guillelmo vel Guillelmino de Ubertinis in ejus locum ex archidiacono electo Arretino antiſtiti epiſcopatus honos a Romana ſede adjudicatus fuit uſque ad annum 1256. quo juſtis de cauſis Alexander IV. Romanus pontifex ipſius electionem adprobavit. Hinc ſemper ad eum annum ſolo electi nomine in publicis paginis donatus fuit, ut ex aliis monumentis noſtris compertum fiet. De Marcellini infanda cæde legatur Matthæus Pariſius in hiſtoria Anglicana [d], qui epiſtolam cujuſdam cardinalis ea ſuper re narrationi ſuæ inſerit.

[a] §. Refutatio. 94. A. 3. 65.

[b] Pag. 68.

[c] Arch. S. Mar. in Grad. n. 171.

[d] Pag. 1249.

Ann. Chr. 1243.

IX. Erectio eremi S. Mathiæ de Muriano.

PRIMORDIA eremi ſive monaſterii ſancti Mathiæ de Muriano in diœceſi Torcellana, in quo ad hodiernam diem viget, viguitque ſemper perfectio vitæ primum eremiticæ, poſtea vero monaſticæ, ſunt ad hunc annum referenda. Anno 1220. conſtructa fuit ea eccleſia ad hono-

rem

rem ſancti Apoſtoli a Conrado de Verona ſubdiacono, cui eo anno *indictione* IX. mutata menſe ſeptembri, Angelus Marinus presbyter aliique pii viri in viciniis ejuſdem loci commorantes obtulerunt quamdam portionem terræ vacuæ poſitæ in Muriano, loco dicto *Foco-morto*, pro hoſpitali ibidem erigendo ad refugium & ſalutem infirmorum & pauperum . Anno 1224. non ſolum eccleſia ſancto apoſtolo Mathiæ dicata conſtructa fuerat, ſed exiſtebat etiam ei adhærens monaſterium , in quo ſanctimoniales degebant, quarum una Andruzana ſeu Andruſiana vocata eo anno „ aliam „ portionem terræ vacuæ ſitæ in confinio domini Salvatoris de Muriano „ a Seraphino Lombardo conſanguineo ſuo ſibi donatam accepit juxta „ paludem ſancti Nicolai , donationis tabulas roborante Paſchale Ardizo„ no presbytero & notario *anno* M. CC. XXIV. *menſe februario* . " Nullam deinceps harum ſanctimonialium memoriam reperimus; quare vel extinctis primis ſanctimonialibus, vel ad alium locum commigrantibus, hoc *anno* M. CC. XLIII. Stephanus Natalis Torcellanus epiſcopus ſub *die* XIV. *intrante menſe octobri indictione* II. mutata ſimiliter ſeptembri , & Petrus etiam plebanus ſanctæ Mariæ de Muriano, eamdem eccleſiam incolendam tradidere Johanni & Gerardo fratribus eremitis ordinis Camaldulenſis , ex eremo Camalduli-majoris Murianum miſſis a Guidone priore generali *propter ſalutem animarum maxime commorantium in memorata vicinia* . Statuit epiſcopus Stephanus, ut numerus eorum, qui ſe ipſis aſſociare voluerint , non excederet numerum quaternarium . Impoſuit autem ipſis & eorum ſucceſſoribus nomine obſequii penſionem quotannis duarum ampullarum meri vini ante feſtum ſancti Mathiæ; in feſto vero ſancti Hermacoræ, cum Gradum ipſe adierit, unum florium, demum in menſe martii quindecim blancos, ſalvis aliis obſequiis, quæ præſtare tenebantur ex conventione plebi ſanctæ Mariæ de Muriano . Liquet ex hac pagina epiſcopos Torcellanenſes quotannis conſueviſſe adire Gradum ad patriarchium pro celebranda feſtivitate ſanctorum martyrum Hermacoræ & Fortunati patronorum ejuſdem patriarchatus , ut etiam epiſcopi provinciæ Æmiliæ adibant Ravennam pro ſancti Apollinaris & ſancti Vitalis ſollemnitatibus peragendis . Iverunt in deſuetudinem hæc obſequia poſt bullam Leonis X. qui congregationem Camaldulenſem exemit ab omnibus gravaminibus & penſionibus ſolvendis epiſcopis. Ex dictis conſtat etiam error eorum , qui a Ludovico Coronario ædificatam fuiſſe eccleſiam ſancti Mathiæ pro eremitis Camaldulenſibus ſcripſere , cujus erroris æquivocationem detexit doctiſſimus ſenator Flaminius Cornelius in ſuis eccleſiis Torcellanenſibus.

Ann. Chr. 1243.

Quæ mox dicimus, ad annum 1247. refert Fortunius noſter, cum tamen Stephani epiſcopi charta annum habeat 1243. Proſequitur vero idem hiſtoricus, & vitam præfatorum primorum eremitarum loci ſancti Mathiæ de Muriano ob oculos ponit [a]. „ Igitur, inquit, venerabiles patres Johan„ nes & Gerardus in ſacro loco conſiſtentes , duas principio anguſtas cel„ las in morem ſacræ eremi ſibi ſtatuere, rigorem eremiticæ obſervantiæ, „ quam ſecum ex ſacra eremo tulerant, nihil remittentes. Quocirca odo„ ra religioſiſſimi propoſiti unguenta talia & ipſi in tota Venetia efflare „ viſi ſunt brevi tempore , ut eremitis ſancti Michaelis æquatis, multis „ religioſæ vitæ facti ſint magiſtri , ſalutiſque animarum inter undas ſe„ culi propugnatores clari. Quo factum eſt , ut locus non minus eremi„ tici inſtituti fama atque familiæ numero , quam ædificio fortunæ„ que bonis , piis civibus opem ferentibus , paulatim caput extule„ rit . " Sed de San-mathianis eremitis & monachis frequenter agemus impoſterum.

[a] P. II. lib. III. c. V.

ANN. CHR. 1243.

X. Abbatia S. Petri in Campo ſuppoſita Monti-politianenſibus cum aliis.

BASILIUS prior monaſterii & eremi de Vivo hoc *anno milleſimo* CC. *quadrageſimo tertio indictione prima* VIII. *idus aprilis*, *imperante domino Frederico* II. *Romanorum imperatore & ſemper auguſto*, ad honorem ipſius imperatoris & communis civitatis Florentiæ, & ad bonum ſtatum monaſterii ſancti Benedicti de Vivo, ac prioris ejuſdem monaſterii, nec non totius communis Montis-politiani, conſentientibus omnibus monachis & converſis loci, quorum nomina & varia officia recenſentur, ſuppoſuit aliquot terras, caſtra & curtes ſui monaſterii eidem communi Montis-politiani, abbatiam quoque ſancti Petri in Campo cum ſuis villis, caſtris & hominibus, abbatiam ſancti Benedicti de Mojano, plebem ſancti Martini, & eccleſiam ſancti Proculi ad Clanas, Guaſco ſindico dicti communis recipiente, qui promiſit nomine ejuſdem communis ſe defenſurum monaſterium Vivenſe, omniaque ipſi adjuncta, & ejus bona, ac habiturum priorem ejuſque ſucceſſores, monachos, converſos & familiares ejuſdem monaſterii pro caſtellanis Montis-politiani. Conventionis chartam edimus in Appendice ex libro, cui titulus *le Coppe*, prædictæ urbis Montis-politiani. Vidimus ad annum 1226. abbatiam ſancti Petri in Campo traditam fuiſſe protectioni civitatis Senenſis, quam ex Senenſi ad Montis-politianenſem tutelam tranſtulit Baſilius hoc anno, nimirum partibus & urbibus victricibus ſe tradebant loca minora, & dominiom vel protectionem mutabant pro varia ipſarum partium fortuna. Reperimus ulterius in tabulario Fontis-boni [a] die nona julii hujus anni eumdem Baſilium cedentem locum feciſſe Nicolao abbati Montis-muri, qui electus fuit prior de Vivo, collatis vocibus a monachis & a converſis Vivenſibus in Rolandum majorem eremi ſuperioris de Vivo, in Burgognonum abbatem ſancti Petri in Campo alioſque electores; ipſius autem Nicolai electionem ratam habitam fuiſſe in monaſterio Camalduli-Florentini a Guidone priore Camaldulenſi.

a §. *Electio* 30. *A.* 3 53.

XI. Chartæ Camaldulenſes Silvæ-mundanæ & Prataienſes &c.

DIE nona maji indictione prima Friderico II. imperante, in plebe Micciani, præſentibus Mercato plebano dictæ plebis, & presbyteris Ugone eccleſiæ de Vulterena, & Bene eccleſiæ de ſancto Creſcentino aliiſque, Albertus & Ubertinus fratres filii quondam domini Alberti de Monte-acuto pro eorom tertia parte, & Guilia uxor quondam domini Tebaldi de Monte-acuto pro ſe, filiis ſuis, ſcilicet Ubertino, Alberto, Berardo & Balduccio pro altera tertia eorum parte promiſerunt Guidoni priori Camaldulenſi ſe parituros mandatis ipſius prioris, & obſervaturos quidquid eis præcipiet occaſione medietatis caſtri Caſtillionis & ejus curiæ, medietatem cujus caſtri idem prior conceſſerat in feudum progenitoribus eorum, ſcilicet Alberto, Matthæo, alterique Alberto de Monte-acuto; manu Munaldi notarii.

b §. *Sententia* 34 *A.* 49.

„ Bezza [b] plebanus Partinæ, & Bonedeus de Biblena filius Ugonis electi arbitri a Marco abbate Pratalienſi, & a Munaldo filio olim Spinelli de Banzena, & a filiis ipſius Ildebrandino & Munaldino ex altera ſoper bonis & hæreditate prædicti Spinelli dividenda, cujus medietas pertinebat ad dictum monaſteriom ex perſona Orlandi monachi filii ejuſdem Spinelli, adjudicaverunt die quarta maji hujus anni dicto monaſterio medietatem palatii in Banzena, medietatem turris ejus caſtri, & medietatem quarti podii de Banzena & totius diſtrictus, medietatem quoque quartæ partis, quam ejus filii habebant in eccleſias ſancti Donati, ſancti Angeli, ſancti Zeni, ſancti Johannis de Tremogiano, de Veſpro, & in illas de Gello, de Offiniano, de Serra & in eccleſiam de Monte-ſilveſtro. Item medietatem domorum & hominum, vinea-

„ rum

„ rum, & molendinorum, & terrarum, & bonorum omnium, quæ habe- „ bat die obitus ſui Spinellus; manu Viviani Ubertini notarii. “ Hæc excerpſit Baroncinius. ANN. CHR. 1243.

Hoc anno [a], *Innocentio, ut dicebatur, electo papa*, ad reformandum monaſterium Silvæ-mundanum conſtitutus fuit abbas ejus cœnobii Nicolaus vicecomes Camaldulenſis Plani-Arretii. Scilicet univerſali paſtore vacaverat eccleſia Romana a menſe novembri anni 1241. quo obiit Cœleſtinus IV. uſque ad diem vigeſimam-quartam junii hujus anni, qua electus fuit in Romanum pontificem Sinibaldus Fliſcus ex comitibus Lavaniæ cardinalis tituli ſancti Laurentii in Lucina. Die tertia januarii [b] hujus anni factus fuit abbas Inſulanus Braimanus monachus ejuſdem cœnobii. Johanni priori monaſterii ſancti Viti de Viceria decimæ conceſſæ fuere a Johanne archipresbytero & a ceteris canonicis eccleſiæ majoris Vicetinæ.

a §. *Electio* 31. *A.* 3. 55.

b *Ibid.* 29. *A.* 3. 43.

Cum monaſterium ſanctæ Mariæ de Fullina exemptum eſſet a defenſione caſtri Coſtæ, Ricardus ſindicus dicti monaſterii poſtulavit a Biacquino de Camino comite Cenetenſi, ut idem cœnobium declararet immune; quod fecit comes Biacquinus *die martis indictione prima quarto exeunte julio* hujus anni.

Die XI. *exeunte novembri* quidam Munaldus refutavit Mainardo monacho ſancti Victoris de Cluſis jus in quamdam terrarum portionem, præſentibus fratre Silveſtro monacho ſive rectore eremi Montis-ſani, Ventura Ugolini de Fabriano monacho ejuſdem loci, Gerardo dominæ Mariæ, & Rolando monacho ſancti Victoris. Charta extat in tabulario ſancti Blaſii de Fabriano. Frater Silveſter monachus ſive rector eremi Montis-ſani ipſe eſt ſanctus inſtitutor monachorum ordinis ſancti Benedicti, congregationis a ſuo nomine appellatæ Silveſtrinorum, qui tunc vivebat & ſanctitate florebat. Is abjecto canonicatu Auximano, vanitatem mundi agnoſcens, poſt mutatas varias ſedes ad Montem-ſanum locum prope Fabrianum conſedit, ubi cœtum virorum collegit anno 1231. Simius in catalogo venerabilem patrum Silveſtrinorum congregationem ramum appellat arboris Vallumbroſanæ; Ciacconius agens de Benedicto VIII. Romano pontifice, nullo fundamento, quod ſciamus, ex congregatione Camaldulenſi monachorum Silveſtrinorum cœtum emanaſſe ſcribit. Conſtitutiones, quas novis eremitis Silveſter præſcripſit, approbatæ fuere ab apoſtolica ſede anno 1248. Natus ſeculo præterito obiit nonagenarius miraculis in vita & poſt obitum clariſſimus. Andreas vitæ ſancti Silveſtri ſcriptor refert [c] cuidam ejus miraculoſo prodigio cæci illuminati præſentes fuiſſe Ægidium monachum Camaldulenſem, & Johannem a Baculo Silveſtri diſcipulum, quos *homines ſanctiſſimos & fide digniſſimos* appellat. De Ægidio monacho Camaldulenſi nihil præterea ſcimus; celeberrimus autem eſt apud Silveſtrinos monachos ſanctus vir Johannes a Baculo.

c *Pag.* 36.

Epiſcopo Civitatis-novæ & abbati ſanctæ Mariæ de Plavi commiſit hoc *anno pontificatus* ſui *primo*, *octavo kalendas octobris* Innocentius IV. Romanus pontifex, ut confirmarent, ſi fructuoſum translationi judicarent, Raynaldum epiſcopum Ithienſem, quem capitulum canonicorum Caprularum poſtulaverat in ſuum epiſcopum apud Ughellium [d].

d *T. V. Ital. col.* 1338.

Johannem ſancti Johannis de Verdaria, Albertum ſanctæ Margaritæ de Pulveraria, Galzignanum Omnium-Sanctorum, Ægidium ſanctæ Mariæ de Trixonibus priores; Compagnum autem priorem ſanctæ Mariæ de Porcilia & Johannem priorem Vantii, Galiſium fratrem Montis-crucum, & Blaſium ſanctæ Margaritæ de Pulveraria definitores ordinis ſancti Benedicti de Padua in pleno capitulo generali exhibet alia carta Patavina apud Bru-

ANN. CHR. 1243.

Brunatium, qua deciditur quædam controverſia inter abbatiſſam ſancti Jacobi de Monte-ſilicis, & inter abbatiſſam ſanctæ Agnetis de Pulveraria.

In necrologio ſanctæ Mariæ de Carceribus ad diem nonam julii hujus anni legitur: *Comes Bonifacius de Panigo decollatus eſt a Galvano vice imperatoris Frederici in civitate Paduæ.*

ANN. CHR. 1244.

XII. Monaſt. S. Mariæ de Toma ſuppoſitum Camaldulenſibus.

CUM parthenon ſanctæ Mariæ de Toma Senenſis vel etiam Arretinæ diœceſis eſſet graviter collapſum tum in ſpiritualibus, tum in temporalibus, ſupplicem libellum porrexerunt ſanctimoniales ejuſdem loci Innocentio IV. Romano pontifici, ut in ipſum inducere dignaretur Camaldulenſem ordinem. Earum precibus annuens Romanus antiſtes, Guidoni priori Camaldulenſi literas dedit III. *idus januarii anno pontificatus ſui primo* ex Laterano, ut prædictum aſceterium congregationi Camaldulenſi aggregaret, ipſumque juxta ſua inſtituta reformaret, deputando viſitatorem, qui ipſarum confeſſiones audiret, eaſque inſtitueret regularibus diſciplinis. Accedens propterea Guido ad dictum monaſterium [a] *die duodecima aprilis* accepit poſſeſſionem ejus loci de manibus Luciæ abbatiſſæ & ſuarum monialium & converſarum, quæ promiſerunt ipſi obedientiam, & inhærendo mandato pontificis petierunt aggregari eidem Camaldulenſi congregationi. Prædictus Romanus pontifex eidem Camaldulenſi priori *anno pontificatus* ſui *ſecundo* mandavit, ut procederet contra abbatem Montiſchriſti; id quod demonſtrat nondum ſub anteceſſore Romano pontifice Gregorio pacem in eo monaſterio firmatam fuiſſe, quæ tandem ſub Innocentio IV. ſolidius introducta quietos per plura ſecula in poſſeſſione ejuſdem cœnobii reddidit Camaldulenſes.

a *S. Tenuta* 11. *A.* 3. 73.

XIII. De ecc. S. Mariæ de Tega ſubjecta monaſt. Silvæmundano.

IDEM Guido prior arbiter conſtitutus ab abbate Silvæ-mundano Arretinæ diœceſis Gregorio ex una parte, & ex altera a nobilibus proceribus de caſtello Focognano Teuzone & Rainaldo circa controverſias, quæ inter ipſos vigebant quoad eccleſiam ſancti Stephani de Tega, reſque ad ipſam ſpectantes, dum dicti domini confitebantur quidem eam eccleſiam ſpectare ad abbatiam Silvæ-mundanam, ſed ſe eſſe patronos, ac tempore vacationis ipſius eccleſiæ fas ſibi eſſe rectorem eligere & exhibere, electionemque factam pronuntiare; definivit propterea eccleſiam dictam juris eſſe abbatiæ Silvæ-mundanæ, ſed nobiles de Focognano jus habere patronatus, ſimulque debere tam abbatem, quam ipſos nobiles convenire ad electionem rectoris, qui aſſumeretur ex abbatia, vel ſi ibi non adeſſet vir idoneus, ex ordine Camaldulenſi, & rector electus, poſt præſtitam obedientiam abbati Silvæ-mundano, ſequeretur tam in officiis, quam in aliis ritibus Camaldulenſem ordinem, ac abbas jus obtineret correctionis, inſtitutionis & deſtitutionis rectoris & monachorum ipſius eccleſiæ ſancti Stephani. Latum fuit arbitrium a Guidone priore apud plebem de Socana, teſtibus Uberto abbate ſanctæ Mariæ de Adelmo aliiſque *anno* M. CC. XLIV. *indictione* II. *quinto nonas maji Innocentio papa reſidente, Frederico imperatore*; quod damus integrum in Appendice ex autographo archivi Gaddiorum humanitate præſtantiſſimi viri Roſcii-antonii Martini patricii Florentini.

Martino abbati monaſterii ſancti Michaelis in burgo Piſarum Guilielmus marchio Maſſæ Lunenſis filius quondam Andreæ marchionis pro ſe & pro Alberto ejus germano, & pro Conrado marchione ipſius conſorte dedit ad penſionem terras poſitas in confinibus Salviani. Actum Piſis *anno* M. CC. XLIV. *indictione* II. *quinto idus januarii*. Lanfrancus Friderici Romanorum imperatoris notarius authenticum exemplum confecit ex commiſſione domini Amithi de Strada Piſarum poteſtatis conſilio Senatus,

CON-

Ann. Chr. 1244.

XIV. Viſitatio monaſterii S. Helenæ ad flumen Æſinum.

Constituerat Guido prior Camaldulenſis ſupradictum Ubertum abbatem Adelmenſem in viſitatorem & reformatorem omnium monaſteriorum ordinis Camaldulenſis in Anconitana marchia, qui inter cetera præſenti anno *indictione* II. viſitationem inſtituit monaſterii ſanctæ Helenæ ad flumen Æſinum, ubi poſt interrogationes ſtatus & morum Benedicti abbatis & monachorum ipſius, perquiſivit ab abbate, „ ſi quando ipſe electus fuit conſul & rector, juravit regimentum dicti caſtri, & ſi fecit „ regimentum ipſius, ſicut conſueverunt facere alii rectores ſeculares caſtri, tam in datiis & collectis pro imperatore Friderico, quam in aliis „ negotiis; ad quæ reſpondit abbas, quod juravit bona fide regimentum „ & poteſtariam ejus caſtri, & omnia adimplevit per totum annum, ut „ alii rectores ſeculares facere conſuevere. Item interrogatus, ſi homines „ caſtri præſtiterunt ei ſacramentum, & obedierunt præceptis & mandatis „ ſuis pro imperatore, quam pro aliis negotiis faciendis, reſpondit, quod „ ſic, & dixit, quod fecit cauſa juris monaſterii ſui. Item inquiſitus, ſi „ poſt dictum ſacramentum Miſſam & alia Divina celebravit, reſpondit, „ quod ſic. Interrogati fuere de iis etiam ceteri monachi. Pariter interrogatus, ſi fecit vel fecit fieri ſacramentum fidelitatis imperatori vel „ ſuis nuntiis; repoſuit, quod Benvenutus in valle ſancti Clementis pro „ imperatore vicarius conſtitutus venit perſonaliter ad monaſterium ſanctæ „ Helenæ, & omnibus fratribus congregatis ex parte imperatoris & regis „ Henrici præcepit tam abbati, quam aliis fratribus, ut ſibi pro imperatore recipienti fidelitatem jurarent, & obedire ac obſervare deberent „ mandata domini imperatoris. Et ſtatim dictus Benvenutus computavit „ tam abbati, quam aliis fratribus ſacramentum, affirmantibus ipſis ſacramentum per veram obedientiam & Spiritus-ſancti virtutem, ſicut „ vicarius eis denuntiabat. Verumtamen in fine ſacramenti non eos per„ miſit manus ſuper librum ponere. Demum interrogatus eodem modo, „ ſi fuit rector & conſul caſtri Maſſaccii anno præterito, quando homi„ nes dicti caſtri erant excommunicati, & in omnibus obſervabant man„ data & præcepta imperatoris contra libertatem eccleſiæ, reſpondit, „ quod ſic. “ Hæc, ſed brevius affert [a] Sartius in ſua Cupra-montana, quæ nos ex archivo ſancti Blaſii integra damus in Appendice ex autographo, quod conſuluimus, in quo nomen Uberti, non Petri, ut habet Sartius, abbatis Athalmenſis proſtat. Ubertus Athalmenſis abbas non aliun de quærendus; ipſe eſt abbas ſanctæ Mariæ de Adelmo ſeu Adelmenſis in territorio Volaterrano, quem teſtem in ſupralaudata concordia Silvæ-mundanæ abbatiæ vidimus. Sacramentum præſtitum ab abbate ſanctæ Helenæ Benvenuto vicario imperatoris contigit ante annum 1242. quo juxta Riccardum a ſancto Germano obiit Henricus rex filius Friderici II. imperatoris, immo ante annum 1236. quo carceri addictus fuit idem Henricus a patre ob defectionem, & arma contra ipſum aſſumpta. Creatus autem fuerat rex Germaniæ a Friderico patre anno 1220.

[a] *Pag.* 95.

XV. Electiones Claſſenſium abbatum. Alia monumenta Camaldulenſia.

Cum a Claſſenſibus monachis ſancti Apollinaris de Ravenna, obeunte vel cedente facile Auguſtino [b], quem abbatem vidimus ad annum 1239. non expectato mandato & nuntio Guidonis prioris Camaldulenſis, electus fuiſſet in monaſterii abbatem Finus, depoſitus fuit die octava auguſti hujus anni; verum cum poſt injunctam ei pœnitentiam, iterum canonice ac unanimiter nominatus fuiſſet a monachis in abbatem ejus monaſterii, rata fuit habita ejus electio die decima octobris. Poſt quadriennium [c] rurſus monachi Claſſenſes alterum Fino ſubrogarunt abbatem Petrum, cujus æque electio vitioſa & in præjudicium Camaldulenſis domus fuit declarata;

[b] §. *Electio* 33. 35. *A.* 3. 77. 81.

[c] *Ibidem* 38. *A.* 3. 105.

ANN. CHR. 1244.

ta; quare die ſexta ejus anni legitime electus eſt in abbatem Claſſenſem Aimericus ex abbate monaſterii ſancti Michaelis de caſtro Brittorum, quod cœnobium ſaltem ab anno 1240. regebat idem præſul. Depoſitus quoque fuit hoc anno 1244. die decima-quarta auguſti [a] Johannes prior monaſterii ſancti Michaelis de Muriano, denuo tamen aſſumptus ad recipiendum onus ipſius monaſterii die undecima januarii [b] anni 1249.

Tedeſcus [c] rector eccleſiæ ſancti Blaſii de Pratali executor Deodati archipresbyteri plebis Arretinæ & Bonaguidæ Arretini præpoſiti vicarii delegati a M.. hoc & a Marcellino epiſcopo Arretino poſſeſſionem dedit cujuſdam molendini eremo Camaldulenſi. Licet in locum Marcellini exauctorati electus fuiſſet epiſcopus Arretii Guilielminus, adhuc tamen perſeverabat auctoritas apud vicarium exulantis epiſcopi, quia ab omnibus recepta non ſuerat Guilielmini electio, ut & ipſe Guilielminus per plures annos in chartis non effertur niſi nomine epiſcopi electi.

Bernardus presbyter & capellanus eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Pedemonte, conſenſu Benvenuti abbatis ſanctæ Mariæ de Plano Æſinæ diœceſis patroni dictæ eccleſiæ libellum emphyteuſis ſcripſit,

Eccleſia ſancti Petri de Riſano & Rolandus ipſius rector nominantur in charta locationis hujus anni confecta *die ſecunda exeunte aprili*, conſentiente Gratia abbate ſancti Victoris de Cluſis, ex tabulario monaſterii Vallis-caſtri,

In vitis Romanorum pontificum & S. R. E. cardinalium a Ciacconio primum collectis, & poſtea plurium doctorum virorum adnotationibus auctis, hæc ad annum 1244. de Albo Italo cardinale proſeruntur [d]. „ Albus natione Italus, patria Viterbienſis, olim in montibus Apenninis „ eremiticam duxit vitam, deinde monaſterium in honore ſancti Martini, ſtudio & impenſis Rainerii Capoccii cardinalis erexit, & ordini „ Ciſtercienſi conceſſit, habitumque ipſe Ciſtercienſem induit. Poſt multos pro ſuo ordine & pro Romana eccleſia exantlatos labores ab Innocentio IV. anno Dominicæ incarnationis 1244. ſanctæ Romanæ eccleſiæ cardinalis renuntiatus, ad cœlum paulo poſt evolavit, & ſepultus „ Viterbii in eccleſia ſanctæ Mariæ ad Gradus prope amicum ſuum Rainerium Capoccium cardinalem, ut ejuſdem eccleſiæ chronicon, & monumenta monaſterii ſancti Martini teſtatum reliquerunt. De hoc nulla „ extat mentio apud Panvinium, Ciacconium & Aubery. Primus omnium, qui e tenebris cardinalem hunc in lucem protulit, fuit Gaſpar „ Jongelinus in Purpura divi Bernardi, cujus notitiam ſe habuiſſe ſatetur a Ferdinando Ughellio, “ Nomen Albi, genus vitæ eremiticæ ab ipſo exercitæ in montibus Apenninis in eam nos conjecturam deducunt ipſum in Camaldulenſis eremi palæſtra profeciſſe, cujus nomen cum ignoraretur, ab albedine veſtium nomen ipſi factum fuerit, & antonomaſtice Albus appellatus fuerit. De Albo mentionem ingerit in ſua Viterbienſi hiſtoria [e] Felicianus Buſſius, qui ipſum ad annum 1215. floruiſſe ſcribit, quo anno incœpta fuit ædificatio eccleſiæ ſanctæ Mariæ ad Gradus propter viſionem Rainerii epiſcopi & cardinalis, quam interpretatus fuerat Albus ſolitarius proximæ terræ ſancti Martini. Agit etiam de monaſterio ſancti Martini [f]; ſed de Albi cardinalitia dignitate omnino ſilet. Poſt ſeculum etiam Benedictus XII. Romanus pontifex ex Ciſtercienſi familia, dum cardinalis eſſet, antonomaſtice *cardinalis albus* vocabatur, ut fidem facit inſcriptio ipſius ſepulcralis in urbe Avenionenſi in eccleſia principe.

a *Ibid.* 34. *A.* 3. 78.

b *Ibid.* 44. *A.* 3. 113.

c §. *Tenitta* 10. *A.* 3. 72.

d *T. II. col.* 133.

e *Pag.* 138.

f *Pag.* 112.

ANN CHR. 1245.

XVI. Innocentii IV. bulla pro Camaldulenſibus. Alia pro Stephano Hungariæ rege [a] §. *Amiſſa* 441. *A.* 1. 239.

INNOCENTIUS IV. Romanus pontifex [a] ex Laterano hoc anno *pontificatus* ſui *ſecundo die decima martii* inhibuit, ne quis auderet pro decimis moleſtus eſſe priori Camaldulenſi, vel eccleſiis ejus congregationis ſuper rebus per quadraginta annos bona fide poſſeſſis.

Idem *die* VII. *maji pontificatus* ſui *anno pariter ſecundo* ex Urbe mandavit Gregorio de Monte-longo notario ſuo & apoſtolicæ ſedis legato, ut taxam imponeret aliquot monaſteriis, eccleſiis & locis pro ſubſtentatione Stephani filii Andreæ II. regis Hungariæ & Beatricis Eſtenſis, & licet viam univerſæ carnis ingreſſa fuiſſet tunc Beatrix, voluit, ut ad Stephani ejus filii proviſiones taxarentur etiam ea monaſteria, quæ olim taxata pro Beatrice obtinuerant indultum apoſtolicum, ne ulterius taxarentur. Quare Gregorius legatus *quinto kalendas julii* hujus anni inter cetera monaſterio ſanctæ Mariæ de Vangadicia taxam impoſuit annuam quadraginta ſolidorum, monaſterio ſanctæ Mariæ de Carceribus triginta, Cellæ Volanæ pro tranſactis temporibus libras tres, & deinceps annuatim viginti ſolidos. Ceterorum monaſteriorum taxationes leguntur in ejuſdem Gregorii Monte-longi mandato apud Muratorium [b] in antiquitatibus medii Ævi. Licet utraque ex his Innocentii bullis data dicatur ex Urbe anno ſecundo pootificatus Innocentii IV. utraque tamen pertinet ad annum antecedentem. Innocentius IV. electus fuit Romanus pontifex die XXIV. vel XXVI. junii anni 1243. Die itaque decima martii, & ſeptima maji hujus anni adhuc perſeverabat ſecundus annus ejus pontificatus. Verum iis menſibus ipſe Romanus pontifex Lugduni commorabatur, ubi pervenerat poſt multa itinera & pericula die ſecunda decembris anni 1244. Vel itaque in relatis bullis emendandus eſt annus ejus pontificatus, & pro II. ſubſtituendus eſt I. & tunc eæ bullæ ſpectabunt ad annum antecedentem, vel corrigendus eſt locus, ex quo datæ ſunt, cum ceteræ omnes bullæ hujus anni datæ legantur ex Lugduno anno II. ejus pontificatus uſque ad diem XXIV. junii, vel anno III. poſt eam diem. Beatrix filia Aldrevandini marchionis Eſtenſis nupſerat anno 1234. Andreæ Hungariæ regi, qui brevi decedens gravidam reginam reliquit. Poſt Andreæ obitum Bela ejus filius ex alia uxore Beatricem novercam contumeliis afficiens coegit in Italiam redire, quæ peperit Stephanum, qui poſtea prius neptem Pauli Traverſarii, ſubinde Thomaſinam Maurocenam matrimonio ſibi junxit, ex qua filium ſuſcepit Andream III. qui fuit rex Hungariæ. Præſenti anno occubuerat Beatrix, pro cujus filii alimoniis Innocentius IV. ſubſidii præfati impoſitionem renovavit.

[b] T. V. col. 1057.

XVII. Charta Biſurcenſis.

ROGERIUS de Preſenzano judex dilargitus eſt Ugolino abbati monaſterii ſancti Benedicti in Alpibus ſeu de Biſurco omnes actiones, redditus, ſervitia & jura, quæ filius ſuus obtinebat in plebe ſancti Caſſiani in Apennino occaſione electionis factæ per curiam dicti filii ſui in archipreſbyterum ejuſdem plebis, reſervata tamen ſibi pro filio medietate fructuum poſſeſſionum dictæ eccleſiæ hujus anni, & etiam anni ſequentis, ſi perſonaliter in Romandiola ipſe fuerit, non vero ſi diſceſſerit; immo neque eas habere deberet, ſi pax fieret ante fructuum perceptionem. Alludit ad bella tunc vigentia in Romandiola, de quibus vide Rubeum ad hunc annum, quo Thedericus archiepiſcopus Ravennas in carcerem olim miſſus a Friderico imperatore, indeque liberatus, urbes Romandiolæ & loca archiepiſcopatui Ravennati ſubjecta recuperare contendebat.

XVIII. Aliæ Porcilienſes & Bononienſes.

COMPAGNUS prior monaſterii ſanctæ Mariæ de Porcilia Paduanæ urbis, cum conſenſu fratrum ſuorum de liribus, quas habebat monaſterium ſuum contra alterum ſancti Marci de Porcilia ſanctimonialium, ejuſque abba-

ANN. CHR. 1245.

a *Pag.* 1919.

abbatiſſam, compromiſit in Jacobum priorem ſanctæ Mariæ de Monte ſanctæ Crucis, & in Galzignanum priorem omnium Sanctorum, & in Martinum priorem ſancti Johannis de Verdaria. Charta extat apud Brunatium [a].

Jacobus Boncambio Bononienſis epiſcopus conceſſit hoc anno, *novo intrante martio indictione tertia* ,, lapidem primarium ponendum in loco ,, & in eccleſia ſanctæ Chriſtinæ, quæ erat conſtruenda in urbe Bononiæ ,, prope circlam inter ſtratam majorem, & ſtratam ſancti Stephani in loco, ubi dicitur Fondaccia, Jacomello de Varignano ſindico Scholaſticæ ,, abbatiſſæ & ſanctimonialium ſanctæ Chriſtinæ de Septem-fontibus, " quæ ex montanis ſe in urbem hoc eodem anno receperant; ſtatuitque ipſis cenſum unius libræ ceræ quotannis perſolvendæ. Cum autem anno ſequenti [b] die nona junii Jacobus & Petrus eremitæ viſitatores a Guidone priore Camaldulenſi conſtituti ſanctimoniales ea ſuper re objurgaſſent, ipſæ declaraverunt ſe id non feciſſe, ut ſe ſubjicerent epiſcopo Bononienſi, & ſi quid feciſſent, quod in præjudicium ipſarum & ſui monaſterii verteretur, totum revocabant; præceperuntque ipſis viſitatores, ne quemlibet contractum deinceps facerent, niſi nomine veteris ſui monaſterii de Septem-fontibus. Hinc anno 1247. iterum idem epiſcopus Jacobus permiſit ſanctimonialibus Septem-fontium, ut habitationem transferre poſſent ad urbem Bononiæ prope eumdem locum vocatum Fundaccia, ubi ſub invocatione ſanctæ Chriſtinæ novum monaſterium fuit fundatum, cenſuſque impoſitus ratione obtenti primarii lapidis.

b § *Viſitatan.* 13. *A.* 3. 87.

,, Rogerius comes filius olim comitis Marcovaldi Thuſciæ Palatinus ,, donavit Sophiæ abbatiſſæ ſancti Johannis evangeliſtæ de Prato-veteri medietatem pro indiviſo omnium hominum, manentium, colonorum, adſcriptitiorum & alterius cujuslibet generis, qui fuerunt dicti monaſterii, & ſibi evenerant pro parte in diviſione celebrata inter comitem ,, Marcovaldum patrem ſuum, & inter comites Guidonem, Tegrimum, ,, Rogerium & Aghinolphum fratres, profitens ſe recepiſſe a dicta abbatiſſa meritum juſtum ſecundum legem, ſcilicet orationem & participationem bonorum operum atque remiſſionem peccatorum ſuorum & patris ſui. Actum apud Empoli per Bonenſegnam. " Hæc leguntur in excerptis tabularii ejuſdem parthenonis [c].

c *Num.* 29.

Aliottum Arretinorum poteſtatem indicat nobis ſub hoc anno tabularium Fontis-boni [d].

d *Num.* 228.

ANN. CHR. 1246.

XIX. De B. Antonio Peregrino Patavino.

PERTINET ad hæc circiter tempora exceſſus e patria Antonii communiter dicti Peregrini, qui in urbe Paduana ex nobili gente Manzonia natus, decennis parentes & natale ſolum relinquens, & per quinquennium ſacris peregrinationibus operam dans, reverſus demum in patriam, incognitus apud ſuos manens, oblatorumque vitam agens in monaſterio ſanctæ Mariæ de Porcilia, poſt aliquod tempus in ſanctis operationibus, pœnitentiis carniſque macerationibus exactum ad Deum tranſiit anno 1267. miraculorum gloria ab obitu ſtatim celeberrimus. Pater ipſius Marſilius, mater Dulcina, ſoror Daniota exprimuntur in veteri vita exiſtente in tabulario ſanctimonialium Patavinarum, quæ modo ob poſſeſſionem ipſius ſacri corporis dicuntur moniales beati Antonii Peregrini, tranſlatæ ex Porcilienſi ſuburbano parthenone. In altera vero vita ſeculo XIII. conſcripta ibidemque aſſervata effertur tantum *Antonius*, *cui progenies de Padua ſatis clara quondam de Manzio uſque nunc publice nominatur*. Porro quoad tempus, quo patriam dereliquit, operæ pretium facturos arbi-

tra-

tramur, ſi auctorem ſecundum vitæ ipſius deſcribamus, quem tamen dolemus, ſicut uberrime miracula ejus interceſſione patrata digeſſit, ita parciſſimum fuiſſe in in enarrandis ipſius geſtis, vitæque actionibus. Ipſum e tenebris ejuſdem aſceterii eruit amantiſſimus noſtri Brunatius, in perquirendis monumentis, quæ ad eccleſiaſticam Patavinam hiſtoriam faciunt, apprime ſollicitus, & nobiſcum ſumma humanitate communem fecit. Auctor igitur ita proloquitur : *Juſtiſſimo Deo univerſorum judice permittente, cum immundis flagitiis exigentibus, & uſque ad cœlum clamoribus elevatis vindicem manum quaſi diſſimulantis Domini marchia Tarviſina requireret, temporibus Friderici condam imperatoris, qui alter Jebu tyrampnorum omnium pervicacia tyrampnus nomine vicarii dicti principis velut gladius limatus & exacutus Ecelinus de Romano in dicta patria ſurrexit ad faciendam utique vindictam in nationibus illis vice principis memorati, & increpationes in populis illis ad alligandos principes in compedibus, & nobiles ejus in manicis ferreis, ac etiam judicium durum Domini ex ipſa gente ſumendum. Eja igitur temperate, dum tyrampni præfati rabies in prædictis partibus inardeſceret, & ultra credulitatem audientium immaniter in illorum cervicibus graſſaretur, itaut non ſolum ad circumjacentes provincias, verum ad barbaras nationes hujuſmodi fama ſonaret, in viſceribus acrius Marchianis tam enormiter debacchavit, ut ſupra modum beatos lætoſque putaret, cui plures plura delationis nephandæ graviſſima crimina ſuorum & aliorum ſæpius reperiſſent. Et quod gravius eſt & abſurdius, qui proprii ſanguinis poterant contra naturæ ſedem excipere propriis manibus ultionem.* Exploratum eſt infeliciſſimis his annis Eccellinum ſuam ſævitiem potiſſimum exacuiſſe, excommunicationis propterea jaculis perfoſſum poſt biennium ab Innocentio IV. Romano pontifice. Sed auctoris narrationem proſequamur: Ann. Cur. 1240.

Interim gratiſſimus Deo ſimplicitatis & innocentiæ novus floſculus ceu e ſilveſtribus fructetis oriri viſus eſt, alienus prorſus a ſeculo, gente ac prole ſua, Antoniue videlicet, cui progenies de Padua ſatis clara quondam de Manzio publice uſque nunc nominatur. Qui quamvis libere ſatis licitis & propriis perfrui potuiſſet, nihil de mundo voluit poſſidere. Hic quidem Divina ſe gratia gubernante commiſſam ſibi animam ſortitus eſt bonam, ipſamque ad ſalutaria ſic eduxit, ut ſpretis omnibus mundi ejus pompis atque deliciis, ſoli Deo placere deſiderans, nil optaret proprium vel jocundum, adeo ut & ipſo proprio corpore ſpreto, in amplexum ſpiritus exardeſcens ruentem ac fugientem mundum conſpiciens & contemnens, ac in patriis laribus jam deficientem conſiderans, decennis de terra ſua & de domo patris ſui peregre proficiſcitur. Seque peregrinum & hoſpitem reputans ſuper terram ad peregrina loca Domino dirigente deducitur. Æternam enim Domini domum inhabitare deſiderans, & non manufactam, cœlos mente conſpiciens cum ſua pompa propria jam deſpexit, non habens hic manentem civitatem, ſed futuram votis omnibus concupiſcens. Igitur devotus adoleſcentulus recto itinere Bauzanum uſque pervenit, cum timore Domini mendicans ipſe ſibi alimoniam vitæ. Ubi etiam cuidam devoto ſacerdoti cohærens fideliter per triennium miniſtrabat eidem : Et qui ad victus quotidiani ſtipendia ſumere neceſſaria videbatur, hæc libratis obſequiis verſa vice ſollicite compenſabat, ſpiritualibus & temporalibus muniis obſequendo, & in ſudore vultus ſui panem ſuum manducans. Is etiam, dum juxta gentis illius laudabilem conſuetudinem cerneret plures utriuſque ſexus itinera propria verſus Apoſtolorum limina certatim dirigere temporibus opportunis, cœpit & ipſe conſimili deſiderio ſpiritu Domini diſponente, dirigere greſſus ſuos, &

ANN. CHR. 1246.

ea devotione deduci, qua æternorum contemplatione mentaliter levabatur. Tandem optatis deſideriis prædotatus, ſumma cum affectione loca circuivit veneranda, jejuniis & orationibus ſemper vacans, & imbecillia membra debita cum ſervitute domans pariter & æque ſubſtentans. Si quas ultra neceſſitatem eleemoſynas a fidelibus accepit, in uſus diſtribuit ſodalium egenorum. Poſt beatam ſanctarum reliquiarum viſitationem, ulteriores partes terræ adoleſcens confortatus aggreditur per multiplicium viarum diverſa diſcrimina, & per terras ignotas penitus & extraneas, caſtigans acrius corpus proprium, & fortius ſubjiciens ſervituti, ad beati apoſtoli Jacobi patriam, quæ Gallæcia nominatur, attingit. Quo votis optatis piiſſime perſolutis ad tempus, invictumque ſpiritum cum ipſo corpore non relaxans, Coloniam properat, ut ſanctarum undecim millium virginum glorioſis pignoribus congauderet. Sed & ſanctorum Magorum corpora beatis conſpicit oculis, & cetera loca ſancta, quæ ex ſumma devotione nocte & die ſub frigoribus nimiis, ac etiam æſtivis caloribus non ceſſans, iuque laboribus & ærumnis corpus domat proprium contra laſciviam mundi hujus. Humilis & patiens in cunctis actionibus ſuis, verecundus in omnibus, timens ſemper & verens omnia opera ſua, in ſocios pauperiores receptas eleemoſynas libenter diſtribuens. Karitatis vinculis ſolidatus æque omnes ut ſeipſum ſibi copulaverat votis & operibus manifeſtis. Orationi vacans aſſidue ſoli Deo placere geſtiens, lubrica quoque conſpiciens, cor ſtabile fide confixum catholica inconcuſſa mente ſolido fundamento firmavit. Reverentiam in ſacerdotibus & Dei famulis habens Miſſis & horis canonicis ac etiam prædicationibus ſolerter intererat. Cor & corpus per confeſſiones emundans frequenter, diabolo & pompis ejus perfecte renuntiavit; nunquam otio torpens, non marcens ignavia, ſcurrilia quoque devitans exemplar ſe ſanctæ converſationis exhibuit. Gravitatem induens verbis & operibus parcus in omnibus & modeſtus. Hæc de Antonio tradit ſcriptor ejus vitæ tempore ſuæ peregrinationis. De regreſſu in patriam alibi.

XX. Donationes Camaldulenſes.

CUM [a] Henricus abbas ſancti Savini Piſarum recepiſſet ab Othinello de Romena terras pro hoſpitali ſancti Savini de Chio territorii Arretini, eas obtulit eremo Camaldulenſi *die* XXV. *martii*. In abbatia ſancti Zenonis ejuſdem urbis electus fuit a Guidone priore Camaldulenſi hoc anno *die undecima decembris* [b] abbas Johannes, antea eremita Camaldulenſis, recepto conſenſu nobilium de Vicecomitibus, qui erant patroni ejus monaſterii, & caſſata anteriori electione, quam fecerant monachi ſancti Zenonis ipſo inconſulto.

a §. *Amiſſa* 445. *A.* 40.
b §. *Electio* 36. *A.* 3. 95.

Johannes electus eccleſiæ ſanctæ Columbæ, ſive Johannes prior eremi ſancti Johannis-baptiſtæ Cellarum inter Ambas-paras legitur in tabulario Fontis-boni ſub hoc anno *die ſecundo julii* [c].

c §. *Emptio.* 361.

ANN. CHR. 1247.

XXI. Pariſii miracula, dum viveret.

PARISII miracula patrata tempore, quo adhuc in terris degebat, collegerunt Malerbius & Fortunius. Hæc ex ipſorum verbis in medium adducimus vulgari Malerbii narratione Latina facta. „ Famulus
„ monaſterii vitem amputans ex arbore pendentem infeliciter ad terram
„ decidit, & crus ſibi fregit. Pariſius accurrit, & ſignum crucis faciens
„ ſuper crus illius, integram ſanitatem impartivit, ad opus ſuum illum
„ remittens, ac imperans, ne cui diceret mirabilem curationem. Benve-
„ nuta una ex monialibus ejuſdem monaſterii affligebatur gravi ariditate
„ in pede dextero, itaut curvum genu & attractos haberet digitos pedis.
„ Orationibus ſe commendavit magiſtri ſui, & mirabilem ſanitatem rece-
„ pit, ita ut par evaderet ferendis omnibus officiis monaſterii ſui. An-
„ dreas

„ dreas a Piro acutiſſimis doloribus in humero & in brachio ſiniſtro vexatus ſuppliciter expetiit Pariſium, ut Deum pro ipſo exoraret, ac tangeret membra ſua. Quo facto laudes Deo reddidit ob recuperatam ſanitatem. Juvenis lignarius parœciæ ſancti Andreæ podagra afflictabatur, nec ſe movere poterat, licet remedia plura illi præſtitiſſet quidam Abrianus illuſtris eorum temporum medicus. Signo crucis a ſancto viro munitus momento ſalutem priſtinam recepit. Poteſtatem inſuper receperat Pariſius ſuper corpora a dœmonibus obſeſſorum, quos invocatione nominis ſancti Dei fugabat, ſanos & liberos patientes relinquens. “ Hæc miracula ex multis io ſcripta redacta fuere, & producta eo tempore, quo Pariſii geſta examini ſubjecta ſunt ſtatim poſt ejus obitum ab epiſcopo Tarviſino Alberto, Præſenti anno nonaginta & ſex annos vitæ numerabat ſanctus vir, aliis viginti ſupervixit, uſque ad annum 1267. qui fuit ipſius emortualis.

XXII. Conradus ep. Juſtinopolitanus concedit decimas monaſterio S. Michaelis de Muriano.

CONRADUS Juſtinopolitanus epiſcopus electus, conſiderata devotione, quam prior monaſterii ſancti Michaelis de Muriano urbis Venetiarum ejuſque fratres monachi eo tempore & præteritis annis declaraverant erga eccleſiam Juſtinopolitanam, obſequia pariter ab ipſis ſibi & canonicis ſuis præſtita, de conſenſu capituli ſui conceſſit eidem monaſterio omnes decimas & jus decimationis domus eorum novæ ſitæ in Grema, eaſque omnes, quas in urbe Juſtinopolitana vel in ejus confinio habebant, vel poterant futuris temporibus adipiſci, retenta ſibi penſione dimidiæ libræ piperis tempore vindemiarum. *Anno Domini* M. CC. XLVII. *indictione* V. *die ſecundo intrante octubri*; manu magiſtri Riccardi Juſtinopolitani, & inclyti B.. marchionis notarii. Conradus aſſeritur ab Ughellio ex canonico Juſtinopolitanæ eccleſiæ electus epiſcopus ejus ſedis anno 1245. Non præſenti dumtaxat anno 1247. ſed etiam ad annum 1249. apud Muratorium [a] appellatur electus. B.. marchio eſt Bertholdus patriarcha Aquilejenſis, qui in Hiſtriæ & Carinthiæ marchia jus dicebat, Priores monaſterii ſancti Michaelis poſt Laurentium, ſub quo anno 1221. conſecrata fuit eccleſia, cujuſque nomen ſupereſt in chartis noſtris ad annum 1224. fuere Dominicus ad annos 1226. & 1228. Ugo ad annum 1230. Vido ad annum 1235. Ugo iterum ad annum 1236. Anno 1244. prior erat Johannes eo anno depoſitus, ſed reſtitutus anno 1249. Quis regimini dicti cœnobii hoc anno præſideret, defectu chartarum non liquet.

a *T. IV. Antiq. col.* 458.

Davinus electus in priorem monaſterii ſancti Andreæ in Silva Lucanæ diœceſis a Guidone priore Camaldulenſi, confirmatus fuit a Benigno ejus vicario in eccleſia ſancti Salvatoris de Oriſtallio ejuſdem diœceſis,

Bona Camaldulenſia ſita in capite burgi ſancti Geneſii legimus in tabulario Fontis-boni [b] locata fuiſſe Meliori Guaſtavillano & Ricordato Chiandolfini. Ea erant in plano ſancti Miniatis in loco dicto Strata, & in via de burgo ſancti Geneſii.

b §. *Amiſſa* 447. *A.* 181.

Ex eodem tabulario novimus compoſitas fuiſſe lites, [c] quæ vertebant inter eremum Camaldulenſem de Bononia, & inter ſocietatem ſanctæ Mariæ de Camaldulo, appellatam *Spalvadorum*, mediatione magiſtrorum Johannis de Deo & Berengarii de Senis, qui arbitrati fuere, ut dicta ſocietas in futurum diſponeret ad libitum de terris, quas acquiſierat in curia de Villanova nomine eremi Camaldulenſis, cum penſione annui cenſus eremo ſolvendi, & de cetero poſſet eadem ſocietas convocationes ſuas facere & comeſtiones, ubicumque voluerit.

c §. *Tranſactio* 8. *A.* 3. 100.

Poſt Winizonem monachum prælatum monaſterii ſancti Salvatoris de Popani, ſive ſancti Johannis-decollati de Saxo ad annum 1089. & Placi-

dum

Ann. Chr. 1247.

dum abbatem ad annum 1101. Ugonem ad annos 1132. & 1154. Ubertum ad annum 1199. ſeculo præſenti leguntur abbates ejuſdem monaſterii ad annum 1211. Albertus, qui eo anno jus recepit in capellam Gloriæ & in alteram Agnani; Aldebrandus ad annos 1213. & 1224. & 1227. Johannes autem ab anno 1231. ad præſentem annum, quo ex tabulario ſanctæ Mariæ Angelorum ſindicum creavit in cauſa contra quoſdam homines coram G.. hoc eſt Guillielmo, abbate de Tiphio. In paginis a Cl. V. Petro-Joſeph Galletto exſcriptis Johannis nomen perdurat etiam ad annum 1256.

Biacquinus dominus de Camino vendidit Alberto abbati ſanctæ Mariæ Sanæ-vallis de Fullina decem manſos ſitos in villa Mareni, quæ erat prope caſtrum Coſtæ dicti domini comitis Biacquini, pretio librarum mille denariorum Venetorum, *indictione* v. *intrante auguſto die lune*.

Ann. Chr. 1248.

XXIII. Obitus Guidonis II. prioris generalis, electio Martini III.

POST quadraginta & duos annos regiminis dierum & meritorum plenus obdormivit in Domino hoc anno, ineunte martio, Guido II. hujus nominis, prior Camaldulenſis, in eremo ſepultus, vir ſanctus & laudabilis, ſub quo tum plures ſactæ fuerant acceſſiones eremo & congregationi Camaldulenſi, tum varia fuit ejuſdem congregationis monaſteriorum fortuna. In necrologio parthenonis ſanctæ Chriſtinæ de Bononia ipſius obitus ponitur pridie kalendas martii: *Obiit dompnus Guido venerabilis prior Camaldulenſis ſepultus in eccleſia heremi Camaldulenſis*. Inter cetera Guidonis prioris ſtatuta tempore ſui officii hæc leguntur ad calcem alterius necrologii Vangaticienſis: *Cum ſancta & ſalubris ſit cogitatio pro defunctis exorare, generali capitulo approbante ſtatuimus, & firmiter præcipimus, ut jugiter ſexta feria novem pſalmi cum tribus lectionibus & reſponſoriis debeant ſollemniſſime decantari*.

In Guidonis locum die octava paſchæ electus fuit Martinus ejus nominis III. ex abbate monaſterii ſancti Michaelis de Burgo Piſarum, cujus prima monumenta in tabulario Fontis-boni habentur ad diem ſextam maji, qua deputavit quoſdam prælatos, qui vice ſua præeſſent electionibus habendis. Martini autem locum in eo monaſterio Piſano replevit Mainittus, cui hoc *anno* M.CC.XLIX. more Piſano *indictione ſeptima* mutata ſeptembri, *quarto idus novembris* operarii eccleſiæ ſancti Laurentii de Rivolta licentiam petierunt conſtruendi carnarium ſeu cœmeterium ad reponenda pauperum cadavera.

XXIV. Aliqua ad varia monaſteria pertinentia.

IN ſuprarelato necrologio ſanctæ Chriſtinæ III. *idus aprilis* adnotatur obitus Scholaſticæ abbatiſſæ ejuſdem parthenonis, quæ prima deceſſit in novo monaſterio conſtructo intra urbem. Electa ipſa fuerat anno 1234. in locum Jacobinæ abbatiſſæ defunctæ VI. kalendas junii. Die ſexta maji [a] caſſata quadam electione illegitima viſitatores deputati a Martino priore Camaldulenſi ad reformandum novum Bononienſe aſceterium, ſcrutatis monialium votis, ſollemniter elegerunt in abbatiſſam Imiliam.

[a] §. *Electio* 37. *A.* 3. 104.

Lucia poſtrema abbatiſſa monaſterii ſanctæ Mariæ de Toma [b] tranſlata fuit ad regimen novi parthenonis ſancti Johannis-evangeliſtæ de Buldrone, in quo eouſque monachi vel eremitæ degerant. Monaſterium autem ſanctæ Mariæ de Toma converſum fuit in domicilium monachorum, primo abbate electo Jacobo vel Joſepho priore clauſtrali de Vivo, *anno* M.CC.XLVIII. ſed more Florentino, *indictione* VII. *die decima martii*, hoc eſt primis menſibus anni M.CC.XLIX.

[b] *Ibidem* 42. *A.* 3. 111.

Die decima octava julii [c], depoſito Nicolao abbate Berardingorum ſuffectus fuit Bartholomæus prior ſancti Salvatoris de Camaldulo Florentiæ a Martino priore Camaldulenſi, qui poſt electionem requiſivit aſſenſum patro-

[c] *Ibid.* 39. *A.* 3. 106.

tro-

tronorum ejus monaſterii, ſcilicet domini Guiniſcii de Monaſterio, & Bernardini Ugonis de Valcorteſe. Decima-ſexta auguſti electus eſt abbas ſanctæ Jucundæ Guido, aſſentientibus patronis ejuſdem monaſterii [a].

Ann. Chr 1248.

a *Ibid.* 41. *A.* 3. 108.

XXV. Octaviani card. legati privilegium monachis S. Mathiæ.

Cum Johannes & Girardus eremitæ Camaldulenſes caritate & ceterarum virtutum inſignibus efflorerent in recens extructa eremo ſancti Mathiæ de Muriano, & plures ad eos confugerent, qui eorum exemplo moti peterent vitam cum ipſis in eadem eremo inſtituere, quod facere prohibebantur decreto Stephani Natalis epiſcopi Torcellani, qui quaternarium numerum eiſdem eremitis præſcripſerat, Octavianus de Ubaldinis apoſtolicus Innocentii IV. in Italia legatus amplam ipſis facultatem fecit augendi taxatum eremitarum numerum ſequenti decreto, quod ex autographo tabularii ejuſdem monaſterii damus.

Octavianus miſeratione divina ſanctæ Mariæ in Vialata diaconus cardinalis apoſtolicæ ſedis legatus viris religioſis .. priori & fratribus eccleſiæ ſancti Mathiæ de Muriano Camaldulenſis ordinis diœceſis Torcellanæ ſalutem in Domino. Solet annuere ſedes apoſtolica piis votis, & honeſtis petentium precibus favorem benivolum impertiri. Cum igitur, ſicut referentibus vobis accepimus, venerabilis pater Torcellanus epiſcopus ob veſtri ordinis reverentiam eccleſiam ſancti Mathiæ de Muriano diœceſis Torcellanæ cum pertinentiis ſuis vobis ſub annuo cenſu duxerit concedendam, nos veſtris juſtis ſupplicationibus annuentes, quod ab eodem epiſcopo provide factum eſt in hac parte, & in confecto exinde inſtrumento dicitur contineri, auctoritate, qua fungimur, confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus ſine juris præjudicio alieni. Concedentes vobis nihilominus & ſucceſſoribus veſtris ibidem ſub obedientia prioris Camaldulenſis Domino famulantibus, ut non obſtante numero quatuor fratrum, quem in eccleſia ipſa idem epiſcopus ſtatuit, & prohibuit augmentari, cum quanto reſederitis plures ibidem, tanto uberiores poſſint in ea Domino laudes exſolvi, numerum ipſum augere impoſterum, prout ejuſdem eccleſiæ facultates excreverint, valeatis. Nulli ergo omnino hominum &c. *Si quis* &c. *Datum Bononiæ quarto kalendas ſeptembris, pontificatus domini Innocentii papæ IV. anno ſexto.* Octavianus cardinalis tunc temporis urbes Romandiolæ retrahebat a dominio Friderici imperatoris, & Bononienſium ac ceterorum populorum exercitibus eas ad Romanam eccleſiam revocabat.

XXVI. Obitus B. Jordani prioris S. Benedicti de Patavio, & de eccleſiis Patavinis.

Ad Deum evolavit hoc anno, juxta receptiorem ſententiam, beatus Jordanus Forzateus, qui ex priore monaſterii Patavini ſancti Benedicti, quod fundaverat, exul & extorris a patria factus anno 1237. a ſacrilego tyranno Eccellino, variis in locis latuerat, donec Venetias ſe recipiens ad monaſterium ſanctæ Mariæ, vulgo appellatum *de la Celeſtia*, vitam duxit per aliquot annos cœleſtibus meditationibus ſuavem, & ab hominum conſortio remotam. Poſt Scardeonium Ughellius, Wion, Menardus, Buccellinus & Ferrarius ipſius obitum referunt ad annum 1228. ſed res ipſius geſtæ, exilium, & vetera monumenta ad hunc annum ſanctum virum perveniſſe declarant. Jacuit aliquot annis in præfata eccleſia tumulatus, donec anno 1256. translatum fuit ipſius ſacrum corpus Patavium. Libenter memoriam de ipſo facimus, quia ſi non fuit fundator congregationis novæ monachorum alborum ſancti Benedicti de Patavio, ſaltem fuit unus ex illuſtrioribus ejus cœtus viris, qui inſuper ſacros promeruit honores, & habitus ſemper fuit inter cœlites patronos Patavinæ urbis.

Non abs re ex autographo tabularii noſtri ſancti Michaelis de Muriano ſubjungimus teſtamentarias tabulas hoc anno ad favorem monaſterii ſanctæ Mariæ de Porcilia ſcriptas a Jacobo filio quondam Rolandini, in

qui-

ANN. CHR. 1248. quibus teſtator beneficus fuit erga multas eccleſias vel urbis, vel territorii Patavini; in iis vero præcipuæ illæ ſunt ſive monachorum, ſive ſanctimonialium, quæ eamdem congregationem monachorum alborum conſtituebant, quarum his temporibus, potiſſimum poſt exilium præfati Jordani prioris ſancti Benedicti & obitum, tamquam oculus & dextera manus erat beatus Compagnus ejuſdem Porcilienſis cœnobii prior. Tabulæ propterea ſunt hujuſmodi. a

a Capſ. 15. n. 13.

In nomine Domini Dei eterni. Anno ejuſdem nativitatis milleſimo ducenteſimo quadrageſimo octavo indictione ſexta die tertio intrante julio, preſentibus dompno Caſtellano, fratre Philippo, fratre Armengerio, fratre Paulo, magiſtro Henrico Todeſco medico, magiſtro Raimundo, fratre Sanſone, fratre Patavino & fratre Bonaventura presbyteris & fratribus eccleſie ſancte Marie do Porcilia & aliis teſtibus rogatis & ſpecialiter convocatis a teſtatore. Jacobus filius quondam Rolandini merzarii, licet infirmus corpore, ſane tamen mentis, timens, ne ab inteſtato decederet, ſuum per nuncupationem condidit tale teſtamentum ſic dicens. In primis elegit ſibi ſepulturam apud eccleſiam ſancte Marie de Porcilia, & de ſuis bonis pro anima ſua reliquid libras ducentas denariorum Venetorum, & hoc in diſpoſitione prioris ſancte Marie de Porcilia, & prioris ſancti Auguſtini, qui nunc ſunt vel per tempora fuerint, & ſororis ſue domine Palme, de quibus reliquid libras vigintiquinque den. Venet. ſuper ſepulturam. Item reliquid eccleſie ſancte Marie de Porcilia libras LX. *den. Venet. Item reliquid lib.* X. *eccleſie ſancti Spiritus. Item reliquid eccleſie ſancti Auguſtini lib.* XX. *den. Venet pro quibus teneantur facere ejus anniverſarium. Item reliquid ſolidos centum den. Venet. fratribus minoribus de ſancto Antonio. Item ſolidos* C. *ſororibus Celle. Item reliquid ſol.* XXXX. *den. Ven. fratribus de Buſco Item ſol.* XL. *fratribus ſancti Willielmi. Item reliquid lib.* X. *den. Ven. eccleſie ſancti Johannis de Verdaria pro ſorore ſua Ricarda. Item ſol.* LX. *eccleſie ſancte Marie de Vancio reliquid. Item ſolidos* XL. *eccleſie ſancti Jacobi de Pontecorbo. Item eccleſie ſancti Mathie ſol.* XL. *Item eceleſie Omnium Sanctorum ſolidos* XL. *Item eccleſie ſancti Marci ſolidos* XL. *Item eccleſie ſancti Bernardi ſolidos* XL. *Item eccleſie ſancte Cecilie ſol.* XL. *Item eccleſie ſancte Agathe ſolidos* XL. *Item eccleſie ſancte Marie Magdalene ſolidos* XL. *Item eccleſie ſancti Franciſchi ſolidos* XL. *Item eccleſie ſancti Proſdocimi ſolidos* XL. *Item eccleſie ſancte Marie de Porcilia libras* X. *denar. Ven. pro animabus patris & matris ſue. Item eccleſie ſancte Malgarite de Pulveraria ſolidos* XL. *Item eccleſie ſancte Marie de Trixone ſolidos* XL. *Item eccleſie ſancte Agnetis ſolidos* XL. *Item eccleſie ſancte Marie de Riveria ſolidos* XL. *Item eccleſie ſancti Viti ſolidos* XL. *reliquit* &c. *In Padua in dormitorio eccleſie ſancte Marie de Porcilia.*

† *Ego Albertus quondam Paſchalini de Robertis imperialis aule notarius bis interfui, juſſu dicti teſtatoris rogatus hec ſcripſi.*

Plures aliæ eccleſiæ Patavinæ nominantur etiam in altero teſtamento Ymiciæ uxoris domini Azochi de ſancto Zenone confecto anno 1251. & ſervato in eodem ſancti Michaelis chartario b. Hæc reliquit præfato Compagno. Porcilienſi priori eccleſiæ ſanctæ Mariæ, apud quam humari voluit, centum libras, alias vero centum ab ipſo diſtribuendas eccleſiæ de Cella, eccleſiæ ſancti Bernardi, eccleſiis ſancti Proſdocimi, ſancti Auguſtini, ſancti Franciſci, ſanctæ Mariæ-magdalenæ de ora ſanctæ Crucis, ſanctæ Mariæ de Miſericordia, ſanctæ Agathæ, ſancti Antonii, ſancti Mathiæ, ſancti Marci de Porcilia, dominis de Venda, ſororibus de Salarolo, ſororibus Humiliatorum de Eſte; item hoſpitalibus ſancti Spiritus,

b Capſ. 15. n. 31.

ritus, ſancti Pauli, ſancti Jacobi de Spata, ſancti Lazari, ſancti Salvatoris, ſanctæ Mariæ de Crucieriis, & ſanctæ Crucis. Nonnihil his monumentis illuſtrabitur memoria monaſteriorum & eccleſiarum Patavinarum hujus temporis. Ann. Chr. 1248.

Ex charta reſtitutionis quarumdam terrarum factæ hoc anno monaſterio Valle-caſtrenſi liquet eccleſiam ſancti Angeli de Muris ad jus pertinuiſſe ejuſdem cœnobii.

Monaſterium vero ſancti Apollinaris in Claſſe Ravennæ cauſam habuiſſe cum Guidone comite Thuſciæ colligitur ex examine & reſponſionibus teſtium interrogatorum hoc anno, quæ exiſtunt in tabulario [a] archiepiſcopali Ravennæ.

[a] Capſ. H. 3037.

PRÆSENTI anno *indictione* VII. *die ſecunda maji* in urbe Venetiarum erat Martinus III. præſes generalis congregationis Camaldulenſis, juxta monumenta tabularii Fontis-boni [b]. Inter cetera loca ejus urbis viſitavit novam exſurgentem ſancti Mathiæ eremum, fratreſque loci inſtitutores Johannem & Girardum inviſit, qui in ipſius manibus obedientiam ſecundum regulam beati Benedicti, & conſuetudinem Camaldulenſem polliciti ſunt. Johanni adminiſtrationem eremi commiſit, ſeu potius confirmavit, chartam roborante Donato presbytero & notario. Singularem inſuper ipſi tradidit in ſcriptis eremiticam vivendi formam, quæ nonnihil remiſſior eſſet illa, quæ in Camalduli eremo ex traditione ſancti patris Romualdi, & ex conſtitutionibus Rodulphi prioris quarti ſervabatur, eamque inſcripſit Conſtitutiones eremi ſancti Mathiæ de Muriano. Eas utpote non adeo prolixas ſubjicimus ex veteri codice noſtro membranaceo ſeculi XIV. & ex Fortunio [c], qui eas refert ad annum antecedentem; ex ipſa quoque narratione fundatorum ejus monaſterii laudes & merita innoteſcunt.

Ann. Chr. 1249. XXVII. Conſtitutiones eremi S. Mathiæ de Muriano.

[b] §. Obedientia 2. A. 3. 118.

[c] P. II. lib. III. pag. 106.

In nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, amen. Anno ejuſdem M. CC. XLVIIII. IIII. *kalendas junii conſuetudo heremitarum ſancti Mathie de Murano.*

Excellentiorem viam caritatis perfectæ cum perfectis eligere cupiens felicis memoriæ dompnus Guido eremi Camaldulenſis prior, ut per ipſam viam ad regna cæleſtia conſcendere mereretur, non quærens, quæ ſua ſunt, ſed quæ aliorum, venerabiles fratres noſtros dompnum Johannem & dompnum Girardum Camaldulenſis eremi eremitas vita & religione ferventiſſima renitentes, proximorum utilitate inſpecta, Venetiarum partes eorum exemplo ſalutifero decrevit laudabiliter illuſtrare. Nam cum prædicti fratres inſigni religione per longa tempora in Camaldulenſi eremo tamquam duæ olivæ fructiferæ, & duo candelabra coram Deo & hominibus radiantia refulgerent, proximorum precibus inclinatus dictus prior, ut olim præcellentiſſimus Benedictus totus viſceribus affluens caritatis beatum Maurum ad Gallias deſtinavit, memoratos Johannem & Girardum cum ſuis literis ad locum ſancti Mathie de Murano repletus benigna caritate tranſmiſit, hanc ipſam peregrinationem in remiſſionem ſuorum omnium peccatorum miſericorditer indulgendo. Qui ad locum pervenientes præfatum, eccleſiam tantum cum quadam domuncula palea coopertam, collapſam in ſpiritualibus & temporalibus reppererunt, quam a venerabili patre Stephano Torcellano epiſcopo, & Petro plebano de Murano acquirere procurarunt, & ſic prælibatam eccleſiam gratia Dei fulti, & bonorum virorum Venetorum civium potentia adjuti ad ſtatum laudabilem ſpiritualiter & temporaliter perduxerunt, juxta quam duas cellulas conſtruentes ſe ipſos in illis, affectantes ſolitudinem, devotiſſime recluſe-

Ann. Chr. 1249.

cluſerunt, in quibus vitam eremiticam cum magno religionis fervore ducentes ſua converſatione laudabili Venetorum populum devotione multiplici attraxerunt, locum ipſum tam in ornamentis eccleſiæ, quam in ædificiis honorabiliter augmentantes. Quorum famam laudabilem nos frater Martinus Camaldulenſis prior ſuaviter odorantes ad ipſos in odorem unguentorum ſuorum curavimus paterna ſollicitudine feſtinare. A quibus eum quibuſdam noſtris fratribus devote ſuſcepti, & ab eis humiliter exorati, vitam ipſorum, & aliorum, qui Deo in prædicto loco decreverunt famulari, de fratrum noſtrorum conſilio, videlicet abbatis ſancti Hippolyti de Faventia, & ſancti Michaelis de Murano & Camalduli de Foro-livio priorum, atque domni Michaelis Camaldulenſis eremi eremitæ, aliorumque noſtrorum fratrum, taliter duximus ordinandam.

In primis videlicet, quod prædictus locus ſancti Mathiæ de Murano de cetero eremus nuncupetur, & fratres eremitæ exiſtentes in eremo prædicta vitam eremiticam faciant, & recluſi morentur, & per omnes horas ſimul in eccleſiam conveniant, divinum officium integraliter & devote celebrando, ſecundum quod in ordine Camaldulenſi regulariter eſt ſtatutum.

De duabus quadrageſimis, ſancti Martini videlicet & majoris.

In duabus igitur quadrageſimis videlicet ſancti Martini & majoris quilibet frater medium pſalterium dicat omni die, præter qui fuerint ad dandas pœnitentias, vel alia exercitia utilia conſtituti; aliis vero diebus quinquaginta pſalmos ad minus quilibet dicere non omittat, & qui fuerint ſacerdotes, Miſſas ſtudeant dicere omni die, niſi fuerint juſta occaſione aliqua præpediti; & dicant diebus ferialibus duas Miſſas, ſcilicet unam pro vivis, & aliam pro defunctis.

Quod eremitæ non ſint ocioſi.

Et quia ocioſitas inimica eſt animæ, caveant dicti fratres, ne in cellulis ocioſi exiſtant, ſed ſemper aut legant, aut orent, ſeu aliquid utile faciant, ut diabolus ſemper eos inveniat occupatos, nam laborantem monachum unus dæmon infeſtat, ocioſum autem mille. Venire quippe ad eremum ſumma perfectio eſt, ſed non recte vivere ſumma damnatio eſt.

De ſilentio.

Et quia ſilentium eſt cultus juſtitiæ, & ubi ſilentium non eſt, ibi nulla juſtitia eſt, in duabus quadrageſimis, tribus diebus in hebdomada continuum ſilentium fratres teneant uſque ad veſperam, ideſt mortuorum officium ſecunda videlicet, quarta, & ſexta feria, præter illos, qui fuerint ad aliquod officium cum prioris licentia conſtituti, vel alia juſta cauſa occupati. Aliis vero diebus uſque ad Tertiam ſilentium teneant, & nullus loquatur alteri, etiamſi fuerit de conventu Camaldulenſi, ſine prioris licentia ſpeciali. Et nullus eremitarum ſolus cum ſola loquatur muliere, niſi illi ſacerdotes tantum, qui fuerint conſtituti ad pœnitentias imponendas, vel de licentia prioris; & nullus ingrediatur cellam alterius ſine prioris licentia.

Quod nullus det aut accipiat.

Ut autem peculiare vitium ab hoc loco penitus auferatur, ordinamus mandantes, quod nullus eremitarum iſtius loci aliquid dare vel accipere præſumat vel etiam tenere, ſine prioris licentia ſpeciali; & ſi aliquid alicui fratri directum fuerit, priori præſentetur, & ipſe diſpenſet, ſicut viderit expedire, & ſingulis menſibus per ſe ipſum vel alium viſitare ſtudeat cellas fratrum, & nullus petat aliquid alicui ſine prioris licentia ſpeciali.

De veſtibus.

Item fratres prædicti eremitæ veſtes habeant de panno, quod vilius comparari

parari poſſit, prout in beati Benedicti regula continetur, & deſuper habeant cucullas villoſas, vel de panno ſocano, niſi forte ab aliquo fuerit datus pannus melior intuitu pietatis, tantummodo de licentia prioris; & qui voluerint clamides de ſacco, ſubtalares ordinatos habaant. Pro lecto habeant ſagum & capitale, & qui voluerint, utantur pellibus, dummodo ſint villoſæ. ANN. CHR. 1249.

De jejunio ab idibus ſeptembris uſque ad quadrageſimam ſancti Martini.

Jejunia obſervent dicti fratres ab idibus ſeptembris uſque ad quadrageſimam ſancti Martini, omnibus diebus utantur vino cum pulmentis, præterquam in VI. *feria, & vigiliis Sanctorum, in quibus vino cum adjectione acruminum & pomorum utantur tantum, niſi quis fuerit aliqua infirmitate vel debilitate prægravatus, & ſi feſtum* XII. *lectionum in prædicta* VI. *feria venerit, vinum cum pulmentis fratribus miniſtretur. Idem fiat ab octava epiphaniæ uſque ad principium quadrageſimæ majoris,* II. *&* IV. *feria & ſabbatis more quadrageſimali fercula præparentur; feria* VI. *ut ſupra, die Dominico,* III. *feria &* V. *caſeus & ova prædictis fratribus miſericorditer tribuantur. Ad edendum cum ſagimine non fiat ullo tempore aliqua comeſtio, ſed cum oleo, niſi cauſa infirmitatis vel debilitatis.*

De infirmis.

Et quia infirmorum cura ante omnia & ſuper omnia adhibenda eſt, prout in beati Benedicti regula continetur, ordinamus, ut infirmis fratribus tam in eſu carnium, quam in aliis cibariis uſque ad reparationem provideatur honeſte ſecundum poſſibilitatem loci præfati, & unus ſervitor timens Deum infirmis fratribus a priore largiatur.

De minutione ſanguinis.

Minutionem ſanguinis ter in anno faciant, videlicet in octava epiphaniæ, circa feſtum ſancti Michaelis, & poſt octavam reſurrectionis, & tribus diebus, quando minutionem faciunt, habeant miſericordiam, comedendo bis in die, quæ ſibi fuerint præparata, præter aliquod pulmentum coctum cum ſanguine, quod prohibitum eſt ſanis penitus comedere in loco iſto.

De raſura fratrum.

De raſura fratrum dicimus, quod a kalendis novembris uſque in paſcha reſurrectionis ſemper XX. *dies interponantur. A paſcha vero reſurrectionis uſque ad prædictas kalendas novembris* XV. *interponantur.*

De abſtinentia in quadrageſima ſancti Martini.

In quadrageſima ſancti Martini feria II. *&* IV. *vino cum adjectione acruminum & pomorum fratres reficiantur. Si feſtum* XII. *lectionum in dictis feriis venerit, tunc quidquid eis Dominus dederit vel occurrerit, vinum, & pulmentum coctum tribuatur. Si vero ſollemnitas fuerit vel occurrerit, tunc quidquid eis Dominus dederit, cum gratiarum ſuſcipiant actione. Feria* VI. *in pane & aqua jejunent & ſale; ſi feſtum* XII. *lectionum in dicta feria venerit, vinum cum adjectione acruminum & pomorum apponatur, Diebus Dominicis,* III. *&* V. *feria, ſabbatiſque pulmentis utantur & vino. Feria* VI. *facta generali confeſſione recipiant in capitulo diſciplinam; & ſimiliter fiat in quadrageſima majori, ſicut fieri diximus in quadrageſima ſancti Martini.*

De nativitate Domini uſque ad octavam epiphaniæ.

A nativitate Domini uſque ad octavam epiphaniæ jejunium obſervetur, ſed abſtinentia relaxetur. Ab octava epiphaniæ uſque ad initium quadrageſimæ majoris, jejunium & abſtinentia obſervetur, ſicut fieri diximus ab idibus ſeptembris uſque ad quadrageſimam ſancti Martini.

Ann. Chr. 1249.

De vigilia nativitatis Domini.

In vigilia nativitatis Domini, ſabbato ſancto, vigilia aſcenſionis, & in ſabbato pentecoſten prædicti fratres vino & pulmentis utantur propter reverentiam paſchatis, & laborem.

De quadrageſima majori.

In quadrageſima majori jejunium, ſilentium, pſalmodia, & abſtinentia integraliter obſerventur, ſicut fieri diximus in quadrageſima ſancti Martini.

Qualiter agatur per octavam reſurrectionis.

Per octavam reſurrectionis bis in die comedant fratres, præter quam in VI. *feria & ſabbato, in quibus ad Nonam reficiant, vino cum pulmentis utentes.*

Modus ſervandus ab octava reſurrectionis uſque ad idus ſeptembris.

Ab octava reſurrectionis uſque ad idus ſeptembris continuum teneant fratres jejunium. Feria quoque VI. *per idem tempus a piſcibus fratres abſtineant, niſi forenſes ſupervenirent, per quos pictantia fieret, vel niſi prior vellet ex miſericordia diſpenſare, vel niſi occurreret feſtum* XII. *lectionum, & fratres ſive fuerit dies abſtinentiæ, ſive miſericordiæ, ſimul ſemper comedant cum ſilentio & lectione divina, niſi quis fuerit infirmitate corporis prægravatus.*

De abſtinentia quarumdam vigiliarum.

Ordinamus etiam, ut has vigilias in pane, & aqua & ſale fratres jejunent, videlicet omnes vigilias ſanctæ Mariæ, Omnium Sanctorum, ſancti Andreæ & ſancti Thomæ. Item ſi duo dies immediate occurrerent, major obſervetur & minor dimittatur. Item de feſto ſancti Mathiæ dicimus, quod ſive extra quadrageſimam, ſive intra quadrageſimam venerit, vinum cum fructibus in vigilia fratribus miniſtretur.

Qualiter debet fieri prior hujus eremi.

Eremo itaque ſupraſcripta, priore vacante, fratres ejuſdem loci priori Camaldulenſi quamcitius per ſuum nuntium ſtudeant intimare, qui ad locum præfatum per ſe vel per alium fratrem idoneum procuret accedere, & vota fratrum diligenter inquirat, & illum eligat, & confirmet, atque inſtituat, in quem major & ſanior pars concordaverit fratrum; & ſi in eodem loco reperitur idoneus, de ipſis fratribus aſſumatur, qui vitam eremiticam ducere poſſit & velit ſecundum ſtatuta ſuperius ordinata.

De obedientia & modo ſatisfactionis.

Ut autem prædicta integraliter obſerventur, & rigor religionis de bono in melius auctore Domino in dicto loco tam a præſentibus, quam futuris augmentetur, ordinamus obſecrantes in Domino Jeſu-chriſto, quod fratres exiſtentes in hac eremo communem vitam faciant, priori ſuo humilem obedientiam & reverentiam exhibendo, & omni die ad capitulum conveniant, & quilibet pro ſuis exceſſibus ſe accuſet, ſi neceſſe fuerit, & tractent de ſuo ordine in caritate, & prior ſecundum modum culpæ unumquemque corrigat, prout viderit expedire; & omni VI. *feria per totum annum facta generali confeſſione recipiant in capitulo diſciplinam, ſi vero feſtum* XII. *lectionum, aut præcipuum* VI. *feria venerit, tunc diſciplina in vigilia dicti feſti ſuſcipiatur, ſabbato vero quilibet frater de ſuis exceſſibus, negligentiis & offenſionibus humiliter ſe ſub tribus veniis accuſet cum confeſſione, cui prior pœnitentiam injungat, prout viderit expedire.*

De pœnitentiis imponendis.

Et quia devotioni fidelium prompta debemus benignitate occurrere, prioribus & fratribus, quos ad hoc idoneos reputaverint, licentiam condonamus,

donamus confeſſiones clericorum & laicorum audiendi, & ſecundum diſcretionem ſibi a Deo conceſſam pœnitentiam imponendi, venerabilium tamen patrum epiſcoporum aliorumque prælatorum licentiam duximus tribuendam, ut ſuos benefactores recipiant in beneficiis ſpiritualibus ordinis Camaldulenſis, & eos vice noſtra de memoratis beneficiis faciant participes & conſortes.

Ann. Chr. 1249.

Quod prior hujus eremi poteſt in omnibus diſpenſare.

Hæc omnia ordinamus & obſervari mandamus tam a præſensibus, quam a futuris, indulta dumtaxat licentia priori, ut in omnibus valeat diſpenſare, ſecundum quod ſuæ diſcretioni viſum fuerit, & ſi quis in aliquo prædictorum tranſgreſſor fuerit deprebenſus, non ad culpam, ſed ad pœnam ſibi potius imputetur.

Animadvertenda inter cetera hæc duo in his conſuetudinibus, quod eremitæ Murianenſes, licet ſolitudini addicti, vitam etiam activam adjungebant, confeſſiones peccatorum laicorum excipiendo & pœnitentias dando; alterum, quod perſeverabat uſus duas Miſſas celebrandi diebus ſerialibus.

XXVIII. Stephani ep. Torcellani & Gregorii de Monte-longo legati indulgentiæ conceſſæ eccleſiæ ejuſdem eremi.

Quod autem non ſoli contemplativæ vitæ generi vacarent eremitæ Murianenſes, ſed de proximorum etiam ſalute ſolliciti partim prædicationibus, partim caritatis operibus optime mererentur de populo ejus diœceſis, teſtimonium omni exceptione major eſt Stephanus Natalis Torcellanenſis epiſcopus, qui ſequentes literas dedit fidelibus ſuæ diœceſis.

Stephanus miſeratione divina epiſcopus Torcellanus univerſis Chriſti-fidelibus tam clericis, quam laicis per Torcellanam diœceſim conſtitutis ſalutem in ſalutis auctore. Cum igitur monaſtorium ad honorem Dei & beati Mathiæ apoſtoli in capite Muriani ſit ſitum, in quo quidam eremitæ agentes pœnitentiam tranſeuntibus inde caritatis obſequia impendendo credant Deo acceptam ducere vitam. Univerſitatem igitur veſtram monemus & exhortamur in Domino, atque in remiſſionem peccatorum veſtrorum vobis injungimus, quatenus quibuſcumque ad eorum prædicationem venerint, de omnipoteutis Dei miſericordia & glorioſæ virginis matris ejus adjuti patrocinio & ea, quam nobis conceſſit, auctoritate confiſi omnibus vere pœnitentibus & confeſſis, qui ob hoc ad locum acceſſerint ſupradictum, necnon etiam & qui manum ſuam eidem porrexerint caritativam; XXXX. dies de injuncta ſibi pœnitentia pro criminalibus, & quarta parte venialium miſericorditer relaxamus.

Gregorius quoque de Monte-longo apoſtolicæ ſedis legatus indulgentiam quinque annorum impartitus eſt iis, qui in die feſto ſancti apoſtoli Mathiæ eamdem eccleſiam viſitarent, datis hujuſmodi literis:

G.. Monte-longo apoſtolicæ ſedis legatus univerſis Chriſti-fidelibus per Torcellanam civitatem & diœceſim conſtitutis ſalutem in Domino. Quoniam, ut ait Apoſtolus, omnes ſtabimus ante tribunal Chriſti recepturi, prout in corpore geſſimus, ſive bonum fuerit, ſive malum, oportee nos diem meſſionis extremæ miſericordiæ operibus prævenire, ac æternorum intuitu ſeminare in terris, quod reddente Domino, cum multiplicato fructu recolligere debeamus in cœlis, firmam ſpem fiduciamque tenentes, quoniam qui parce ſeminat, parce & metet, & qui ſeminat in benedictionibus, de benedictionibus & metet vitam æternam. Hinc eſt, quod univerſitatem veſtram rogamus, monemus & hortamur attente, quatenus cum eccleſiæ debeant in terris ab hominibus honorari, ut hi, in quorum nomine ſunt conſtructæ, interceſſores pro eis exiſtant apud ſumamum Patrem, qui non obliviſcitur bene ſperantibus dignæ retributionis meritum impertiri, ad monaſterium ſancti Mathiæ de Murano Torcellan. ſingulis annis in ipſius feſtivitate petituri miſericordiæ divinæ ſuffragium accedatis, ut per hæc & alia bona, quæ Domino inſpirante feceritis, poſſitis ad æternæ felicitatis gaudia pervenire. Nos

ANN. CHR. 1249.

enim de omnipotentis Dei miſericordia & beatorum Petri & Pauli apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, omnibus vere pœnitentibus & confeſſis, qui in feſto ejuſdem & ad octavas ipſius cum devotione ad monaſterium acceſſerint memoratum, quinque annos auctoritate, qua fungimur, de injuncta ſibi pœnitentia miſericorditer relaxamus, præſentibus poſt quinquennium minime valituris. Datum Venetiis VII. *idus julii.*

Abbas ſanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia erat Bonifacius; prior autem ſancti Michaelis de Muriano Johannes reſtitutus ad regimen monaſterii ejuſdem hoc anno die undecima januarii a Maſſario abbate Uranenſi; prior demum Camalduli Foro-livienſis Rodulphus, quorum præcipue conſilio confecit ſuperiores conſtitutiones pro eremitis ſancti Mathiæ Martinus præſes generalis.

XXIX. Devaſtatio eccleſiæ & urbis Nucerinæ.

INTER ceteras Italiæ urbes a Friderico imperatore depopulatas non poſtrema fuit urbs Nucerina, ubi corpus jacebat beatiſſimi epiſcopi Raynaldi. Stragem ejus urbis enarrat auctor ſynchronus, vel ſaltem vetus vitæ ejuſdem ſancti viri. *Temporibus ſubſecutis*, inquit, *cum Fredericus imperator loca munitiora circa Nuceriam occupaſſet, ac cives Nucerini mallent ad pontificis Romani obedientiam redire, Germani ac Fulginates illis infenſi e caſtellis munitioribus urbem Nuceriam invaſere, eamque civibus depulſis anno* M. CC. XLIX. *deſtruxere, ſervata ſibi arce altiſſima, quam turribus mœnibuſque fortiſſimis cinxerunt. Fuerunt tunc quotquot eccleſiæ fidi erant canonici, monachi, ſacerdotes, clerici multis undique injuriis agitati, dum tandem deſertis eccleſiis fuga ſibi ſalutem quærerent. Tunc cathedralis Nucerina expilata, & Germanorum militum prædonumque ſpelunca & beſtiarum ſtabulum facta eſt, in qua abſque ulla corporis beati Raynaldi aliorumque epiſcoporum, quorum illic ſepulcra viſebantur, reverentia excubiæ militares exercebantur, impudici homines pro ſuis uxoribus & concubinis cubicula lectoſque collocarant. Demum quæcumque fuerunt eccleſiæ ſacra vaſa atque ornamenta cum libris direpta ſunt atque ablata, quorum omnium erit coram Dei tribunali cognitio. Mortuis Frederico anno* M. CC. L. *ejuſque poſtea filio Conrado rege* (hic deceſſit anno 1254.) *& occiſis in bello Manfredo* (anno 1266.) *& Conradino* (huic juſſu Caroli regis Neapolis amputatum fuit caput anno 1268.) *pax a Deo ſanctæ eccleſiæ reddita eſt, quando Nucerini reverſi mœnia turreſque arcis deſtruxerunt, ac civitatem inſtauraverunt, cui incluſa eſt cathedralis eccleſia, in qua corpus ſancti Raynaldi eadem, qua olim fuerat, in veneratione deinceps habitum*. Videantur etiam, quæ dicemus ad annum 1254. tempore Philippi Nucerini epiſcopi.

XXX. De hoſpitali S. Angeli de Treſſa.

THEODORA uxor quondam Ugolini Quintavallis ſubjecerat per teſtamentarias tabulas monaſterio ſancti Salvatoris Berardingorum hoſpitale ſancti Angeli de Treſſa Vallis-Arbiæ, quod ædificatum fuerat ab eodem Ugolino viro ſuo *anno* M. CC. XXVI. *ſexto kalendas martii indictione* XV. in honorem ſanctæ Mariæ & ſancti Michaelis prope caſtellum ſancti Angeli a Treſſa. Cum diutius occaſione hujus ſubjectionis diſceptatum fuiſſet inter dictum monaſterium, & inter archinoſocomium ſanctæ Mariæ ante gradus Senenſis majoris eccleſiæ, tandem præſenti *anno* M. CC. XLIX. *die* V. *kalendas auguſti indictione* VII. Maurus abbas ſancti Salvatoris ſuffectus in locum Bartholomæi, conſenſu habito ſuorum monachorum, oblatorum & converſorum monaſterii, licentia etiam obtenta a Martino priore Camaldulenſi, tradidit & conceſſit Ranerio Caccianevi rectori ejuſdem hoſpitalis Schalæ poſſeſſiones omnes, & res prædicti hoſpitalis ſancti Angeli de Treſſa, cum omnibus hominibus, villanis & ſervitiis, quæ fuere olim Ugolini Quintavallis, excepta quadam domo, quam obtinebant filii comitis Baroncelli, & ex mera liberalitate tranſtulit totum jus ſuum

in

in noſocomium Senenſe, tradens eodem tempore teſtamentum Ugolini, & charram ſubjectionis, quam conſecerat Theodora. Traditionis paginam integram edimus ex tabulario ejuſdem Senenſis hoſpitalis.

ANN. CHR. 1249.

XXXI. Bulla Innocentii IV. pro monaſt. S. Gregorii de Urbe.

MONASTERIA Italiæ his temporibus adeo gravata erant ære alieno ob frequentes & eas graviſſimas impoſitiones ſtatutas tam contra Fridericum rebellem imperatorem, quam pro ſubſtentandis legatis apoſtolicis, qui contra ipſum agerent, nec non in providendis iis, qui bonorum jacturam fecerant ſub impio principe, ut cogerentur ad apoſtolicam ſedem confugere pro relevarione gravaminum. Exemplo ſit monaſterium ſancti Gregorii de Urbe olim tam dives, boniſque & poſſeſſionibus pluribus abundans, cujus abbati confugium habenti ſequens ex Lugduno reſcriptum dedit ſummus pontiſex Innocentius IV.

Innocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. abbati & conventui monaſterii ſancti Gregorii de Urbe ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Monaſterio veſtro, quod, ſicut narrantibus vobis accepimus, adeo gravatum eſt onere debitorum, & in temporalibus diminutum, quod ejus ſubſtantia vix exiſtat, paterno compatientes affectu, & ex hoc alicujus relevationis ſolatio vos gaudere volentes, auctoritate præſentium indulgemus, ut ad receptionem ſeu proviſionem alicujus in penſionibus aut eccleſiaſticis beneficiis per literas ſedis apoſtolicæ vel legatorum ejus compelli de cetero non poſſitis, abſque mandato ſedis ejuſdem faciente plenam de tenore iſtius indulgentiæ mentionem. Nulli ergo hominum &c. Si quis autem hoc attemptare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum Lugduni duodecimo kalendas junii pontificatus noſtri anno ſexto.

Poſt menſem ampliſſimo diplomate monaſterium ipſum, omneſque eccleſias ei ſubjectas, bonaque ipſius ſub apoſtolicæ ſedis protectione ſuſcepit; quarum eccleſiarum libenter ſeriem ſubjungimus; locum ipſum, in quo præſatum monaſterium ſitum eſt cum omnibus pertinentiis ſuis; eccleſiam ſanctæ Mariæ de Manu, ſanctæ Mariæ in Petroccia, ſancti Jacobi in Orrea, ſanctæ Trinitatis de Scottis, ſanctæ Mariæ de Metriis cum omnibus pertinentiis earum; munitionem, quæ Septem-ſolia nominatur, dominium turris de Arcu, & Trali prope turrem eamdem, caſtrum dictum Molarupta, & ſanctæ Mariæ ac ſancti Apollinaris ejuſdem caſtri eccleſias; dominium caſtri de Arena, & eccleſiam ſanctæ Mariæ caſtri ejuſdem; caſtrum Guidonis & eccleſiam ſanctæ Mariæ ejus caſtri; caſtrum Mezzani, & ſancti Nicolai & ſancti Benedicti ipſius caſtri eccleſias; dominium caſtri Vetuli, & eccleſiam caſtri; dominium Orciani & eccleſiam ſanctæ Mariæ dicti caſtri; ſanctæ Fortunatæ in civitate Sutrina, ſancti Georgii in ſuburbio; caſtri Flajani, ſancti Andreæ in Tibure, & ſancti Severini de Utriculo, turrem de Arcione, & Palumbarium prope Urbem, terras & prata ibidem ſita; caſtrum Fuſtinani, & eccleſiam ſanctæ Mariæ caſtri ejuſdem; ſancti Gregorii & Caſacorbulæ caſtra cum eccleſiis ipſorum, villam dictam Caſtelluciam cum eccleſia ſanctæ Mariæ ejus villæ; molendina, terras & prata in loco dicto Barbiliano, hortos in loco vallis de Butojo &c. Sed integrum diploma dabimus ad annum 1299. quo Boniſacius VIII. inſertum Innocentianum ratum habuit, novoque robore munivit.

XXXII. Nonnulla ad hiſtoriam aliquot monaſteriorum.

BONIFACIUS abbas monaſterii ſanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia ad honorem domini Zuliani electi Faventini epiſcopi elegit rectorem eccleſiæ ſancti Michaelis de Trebana, quæ pleno jure ad monaſterium ſuum pertinebat, unaque erat ex iis, quas anno 1181. recenſuerat in privilegio conceſſo eidem monaſterio Alexander III. Zuliani nomen deſideratur in Ughellio ad epiſcopos Faventinos. Sedit is inter Al-

bertum

Ann. Chr. 1249.

bertum, cujus poſtremam memoriam attulimus ad annum 1234. & inter Gualterium, cujus monumenta extant ad annum 1251.

a *Ex tabul. Vallis-caſtri.*

Nominatur eccleſia S. Laurentii de Collina tamquam ſubjecta monaſterio ſancti Victoris de Cluſis in charta [a], qua hoc anno die prima martii Gratia abbas ejuſdem monaſterii fecit quamdam liberationem.

b §. *Electio* 43. *A.* 3. 112.

Nicolaus electus prior eremi de Vivo anno 1243. translatus fuit [b] ad abbatiam ſanctorum Juſti & Clementis urbis Volaterrarum a Martino priore Camaldulenſi *anno* M. CC. XLVIII. *ab incarnatione*, *die decima martii indictione* VII. hoc eſt anno Florentino, qui erat M.CC.XLIX. more Romano.

c *Ibid. A.* 3. 116. 117.

Electio rectorum eccleſiarum ſanctæ Mariæ & ſancti Nicolai de Serravalle, & ſancti Georgii de Contra facta fuit hoc anno [c] a Marco abbate Pratalienſi, cujus monaſterio eæ eccleſiæ erant ſubjectæ, ad honorem etiam electi Arretini epiſcopi Guillielmini.

Ann. Chr. 1250.

XXXIII. Bulla Innocentii IV. pro monachis S. Mathiæ.

Post diœceſani epiſcopi, & legati apoſtolici indulgentias anno antecedenti obtentas, accesserunt monachi ſancti Mathiæ etiam ad Romanum pontificem, a quo receperunt protectionis apoſtolicæ gratiam, quam ex tabulario ejuſdem monaſterii proferimus.

Innocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. priori & fratribus ſancti Mathiæ de Murano Camaldulenſis ordinis Torcellanenſis diœceſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Juſtis petentium deſideriis dignum eſt nos facilem præbere aſſenſum, & vota, quæ a rationis tramite non diſcordant, effectu proſequente complere. Eapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu, perſonas veſtras & locum, in quo divino eſtis obſequio mancipati, cum omnibus bonis, quæ impræſentiarum rationabiliter poſſidetis, aut in futurum juſtis modis præſtante Domino. poteritis adipiſci, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, ſpecialiter autem terras, domos, & alia bona veſtra, ſicut ea omnia juſte & pacifice poſſidetis, vobis & per vos monaſterio veſtro auctoritate apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo &c. *Datum Lugduni* III. *idus junii pontificatus noſtri anno* VII.

Ceterum Johannis primi prioris ſancti Mathiæ a Martino III. inſtituti memoria habetur in tabulario ejuſdem monaſterii etiam ad annum ſequentem, immo ſupervixit ſaltem ad annum 1259. quo poſt obitum ejuſdem Martini III. die XXIX. octobris poſtulatus fuit prior generalis totius congregationis, ſed cum majora numero ſuffragia ſtetiſſent pro Jacobo pœnitentiario, huic locum ceſſit, rediens ad ſuam Murianenſem ſolitudinem. Poſt ejus ſanctam mortem facile eremi regimen commiſſum fuit Gerardo alteri loci illius fundatori; ſed monumenta non ſuperſunt. Utrumque Beatorum faſtis accenſent poſt vetera kalendaria auctores omnes noſtri, ſed nullum ſepulturæ ipſorum remanet veſtigium, moreque ceterorum eremitarum Camaldulenſium in communi cœmeterio tumulati beatam expectant reſurrectionem. Ad annum 1268. primum ex regeſtis Camaldulenſibus memoria habetur Andreæ prioris ejuſdem monaſterii.

XXXIV. De monaſteriis S. Mariæ de Toma & Buldronenſi.

d §. *Obedientia* 3. *A.* 3. 2.

Lucia [d] olim abbatiſſa ſanctæ Mariæ de Toma, deſtinata vero ad reformationem novi parthenonis ſancti Johannis-evangeliſtæ de Buldrone, hoc anno non petita licentia Martini prioris Camaldulenſis, iterum cum ſanctimonialibus ſuis ſe recepit ad vetus aſceterium de Toma; quare viſitata ab abbatibus Uranenſi & Monaſterienſi excommunicationis pœna fuit perculſa; verum promittens obedientiam & reverſionem ad monaſterium Buldronenſe, cenſuræ vinculo fuit ſoluta die decima-ſexta decembris. E

e §. *Tenuta* 12. *A.* 3. 21.

contra [e] ſtatim de mandato ejuſdem Martini generalis Benignus, qui electus fuerat prior de Vivo in Nicolai locum, inductus fuit in poſſeſſionem

ejuſ-

ANN. CHR. 1250.

ejuſdem monaſterii de Toma a Compagno priore eccleſiæ ſancti Vigilii, mandatumque fuit monachis Tomenſibus, ut priori de Vivo obedientiam præſtarent, reſervata priori Camalduleoſi facultate viſitandi & corrigendi prædictum monaſterium.

Cum comites Brittonorienſes [a] plura damna intuliſſent bonis monaſterii ſancti Apollinaris in Claſſe, archiepiſcopus Ravennas Philippus Fontana, qui ſucceſſerat Thederico defuncto anno antecedenti, de illis conqueſtus fuit, coegitque eot damna reparare dicto cœnobio illata.

a *Arch archiep. Ravenn. Capſ. P.* 8550.

XXXV. Lites monachorum S. Gregorii de Urbe pro ecc. S. Fortunatæ de Sutrio.

THOMASIUS monachus cœnobii ſancti Gregorii de Urbe, & abbas ſanctæ Fortunatæ de Sutrio, quod monaſterium ſubjectum erat San-gregoriano, teſtes in medium protulit, qui jurarent dictam eccleſiam ſanctæ Fortunatæ eſſe obedientialem divi Gregorii, neque unquam rectam fuiſſe a canonicis ſecularibus, quia quidam Aogelus puer ſexennis filius Oddonis Baccalerii petebat recipi in dicta eccleſia tamquam canonicus, & provideri de beneficio eccleſiaſtico a Petro Capoccio cardinali apoſtolicæ ſedis legato, qui delegaverat Petrum canonicum Sutrinum. Ita etiam poſt multos alios teſtes proteſtatus fuit Petrus monachus & ſindicus monaſterii ſancti Gregorii; alias appellationem interpoſuit apud Romanum pontificem. Actum in clauſtro ſanctæ Mariæ de Sutrio, præſentibus Conſtantino abbate ſancti Benedicti, Nicolao priore ſancti Angeli de Monte Filizani, & Thomao clerico ſancti Iohannis

XXXVI. Aliæ pro quadam hæreditate.

CIRCA eadem tempora aliam litem ſuſtinuere monachi Gregoriani, & Petrus eorum abbas coram Thodino epiſcopo Tiburtino occaſione cujuſdam hæreditatis, quam adierant ex teſtamento Tolomæi de Polo filii Oddonis de Polo, qui monaſterio reliquerat caſtra ſua, nempe Caſtellum-novum, podium de Jennaſii, & medietatem Morellæ in diœceſi Tiburtina, quæ fioes habebant cum Capraoicæ caſtro, cum civitate Præneſtioa, & cum caſtro ſancti Viti, cum caſtro Guadagnoli, & cum caſtro Poli, dum infirmus exiſteret in caſtro Vallis-montonis prope eccleſiam ſancti Stephani. Fragmentum haud ſpernendum proceſſus, quo interrogati fuere varii teſtes, afferimus ex codice ejuſdem monaſterii, ex qua pagina detegitur Theodinus epiſcopus olim Tiburtinus, quem per totum præſens ſeculum non agnovit Ughellius, neque agnovere ſcriptores rerum Tiburtinarum. In eo proceſſu nominatur frater Felix de ordine Minorum. Idem Ughellius [b] ſcribit ſub Berardo electo epiſcopo Tiburtino anno 1253. exceptos fuiſſe in urbe Tiburtina fratres Minores.

b *T. I. col.* 1309.

In necrologio Galeatenſi ponitur pridie idus octobris: *Obiit domnus Rodulphus abbas monachus frater noſter anno Domini* M. CC. L. Jacobillius [c] ad hunc annum refert etiam obitum Philippi epiſcopi Firmani, de quo hæc leguntur in necrologio Avellanenſi ad diem vigeſimam-quartam maji: *Obiit domnus Philippus epiſcopus Firmanus monachus noſtræ congregationis.*

c *T. III. pag.* 350.

Eccleſia ſancti Antonii in capite curſus Brittonorii, quam dimiſit Guillelmus [d], collata fuit Jacobo de Ruſeno presbytero converſo Camaldulenſi a Maſſario abbate monaſterii Uraoenſis, cui ea eccleſia parebat.

d *S. Oblatio* 11. *A.* 3. 4.

XXXVII. Viſitatio monaſt. SS. Floræ & Lucillæ de Arretio.

SUBJICIMUS viſitationem & ſtatuta facta circa hunc annum pro monaſterio ſanctarum Floræ & Lucillæ de Arretio ex tabulario ejuſdem cœnobii; quæ cujus mandato, & a quibus condita fuerint, ceteroquin ignoramus.

Præcipimus, quod monachi ſanctæ Floræ abbati ſuo cum omni reverentia obediant tamquam patri, & e converſo abbas eiſdem tamquam filiis dilectionem impendat. Caveant autem omnino, ne verbis injurioſis vel inhoneſtis & inreligioſis invicem procaciter & proterve contendant, ſed ſi aliquis abbati ſuo inobediens fuerit, vel alio quocumque modo peccaverit, ſecundum

regu-

ANN. CHR. 1250.

regulam puniatur. Illud autem probibemus omnino, ne abbas monachos ſibi obliget juramentis vel fidejuſſoria, vel pignoraticia cautione. Item præcipimus, ut monachi deferant babitum monachalem, ſcilicet cucullam vel ſcapulare, cappas autem clauſas probibemus omnino, niſi quando equitant; lineis non utantur ad carnes, jejunent ſecundum quod in regula continetur. A carnibus autem abſtineant, niſi ſint omnino debiles vel infirmi, non diſcurrant per civitatem ſine abbatis licentia, & non ſedeant in publico otioſi, ſed vel intus intra ambitum monaſterii vel in eccleſia ſpiritualibus exercitiis occupentur. Simul autem comedant & eadem cibaria, lectionem cum ſilentio babeant in menſa, & unus monachus ceteris comedentibus ſerviat. Item præcipimus, ut omnes boræ in eccleſia cantando dicantur. Completorium autem ſtatim poſt pulſationem dicatur, & exinde ſervetur ſilentium uſque poſt Miſſam ſequentis diei. Item præcipimus, ut aliquis diſcretus ponatur ad cuſtodiam portæ, qui dicto completorio utramque portam cum clavi obfirmet. Item probibemus aliquorum alienationem fieri vel aliquid novum debitum contrabi ante reditum noſtrum; pro veſtibus autem vel aliis expenſis permittimus res mobiles de conſenſu monachorum alienari, qui ſi forſan non conſenſerint, ſine conſenſu eorum poſſit accipere uſque ad X. libras. Item præcipimus, ut domus, quæ ſunt juxta eccleſiam, ſcilicet ſtabulum equorum & porcorum deſtruantur, uſque ad feſtum ſancti Michaelis proxime venturi, & conſtruatur murus ab angulo oratorii uſque ad murum novum eccleſiæ, ita quod factum ſit decima-quinta die menſis octobris.

Hoc quoque ſtatuimus in monaſterio ſanctæ Floræ; in primis præcipimus ut nullum ſecum teneat, præterquam duos, qui ſint bonæ famæ & boneſtæ converſationis, & qui nullo tempore arma portent intra ſepta monaſterii; babeant autem ſerviteres eccleſiaſticos vel converſos, qui ſibi & monachis tam in die, quam in nocte ſerviant. Item præcipimus, ut abbas jaceat in dormitorio cum monachis, vel aliquem monachum babeat ſecum in camera cubicularium... qui ſit teſtis boneſtatis ipſius. Similiter quando equitat, ſemper babeat unum monachum ſenem. Item præcipimus, ut abbas ſemper comedat in refectorio cum fratribus, niſi forſan cum boſpitibus, ſicut in regula continetur. Item præcipimus, ut abbas babitum ordinis Camaldulenſium babeat, quem profeſſus eſt. Probibemus autem ipſum ſtaminia uti ad carnes, ſcapulare autem ſtamineum babere concedimus, tantummodo quando celebrat. Similiter probibemus omnino, ne guarnatia utatur &c.

Vel itaque hoc tempore monaſterium ſanctarum Floræ & Lucillæ reformandum datum fuerat Camaldulenſibus, vel quod animadverſione eſt dignum, abbas veſtibus albis utebatur, monachi autem atris; id quod confirmat ſententiam noſtram propoſitam in præfatione, maximam ſcilicet primis ſeculis neceſſitudinem inter monaſteria ordinis ſancti Benedicti interceſſiſſe, licet variæ congregationis forent, aſſumptoſque fuiſſe ex monaſteriis albi coloris monachos & abbates ad regendos monachos nigri coloris, &
a Nuin. 169. ſic viciſſim. Abbas hujus monaſterii anno 1242. erat Hugo [a] ex tabulario ſanctæ Mariæ in Gradibus.

BK1 22 1115 Vol 4

AP-

vol 4 ns 2.1 115 BK2 387

APPENDIX
TOMI QUARTI
ANNALIUM
CAMALDULENSIUM

Vetera Monumenta & Diplomata complectens.

I.

Alexander III. Rom. pontifex prohibet, ne laici ſe ingerat in electionibus præſulum Camaldulenſium.

Circa aooum 1161. xiii. kal. junii.

Ex tabulario Vangaticienſi exemplum anni 1318.

Ad lib. XXXI. n. 4. ALexander epiſcopus ſervus ſervorum Dei. Dilectis filiis Gregorio & univerſis fratribus Camaldulenſibus ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Que canonicis ſanctionibus obviare noſcuntur, & que a ſtatutis conciliorum ſunt penitus aliena tamquam pernicioſa corruptela ſunt propenſius evitanda, & de medio eccleſie magna ſollicitudine extirpanda, ut auctoritas canonum obſervari, & cetus ſervorum Dei boois operibus liberius poſſit vacare, & in conditoris ſervicio firmius permanere. Cum enim laicorum preſumptio electioni & promotioni ſe impudenter ingereret clericorum, & juxta ſue voluntatis arbitrium de rebus ſacris diſponere niteretur, ſummorum pontificum & ſanctorum patrum eſt promulgatum decretum, & diverſorum conciliorum emanarunt ſtatuta, ne laicis perſonis quaotumcumque ſint potentes vel magni, electioni vel promotioni clericorum temere intereſſe, ſeu de rebus eccleſiaſticia preſumptionis auſu diſponere ulla ratione liceret. Ait enim beatus Adrianos papa ſecundus: Nullus laicorum principum vel potentum ſemet inſerat electioni vel promotioni &c. Auditu vero audivimus, quod quidam laici occaſione patronatus ſemet electioni abbatum ordinis veſtri contra ſanctorum patrum edicta inſerere non formidant, & oon permittunt vos in veſtris monaſteriis electiones canonicas celebrare. Veſtigiis ergo predeceſſorum noſtrorum Romanorum pontificum inherentes, & ſanctorum patrum inſtituta ſequentes, auctoritate beati Petri, & noſtra ſtatuimus, & penitus inbibemus, ne aliqua laicalis perſona patronatus ſeu alia occaſione electionibus abbatum vel priorum veſtrorum ſemet ulla ingerat ratione, omnibuſque laicis in veſtrorum electionibus prelatorum voces duximus obſtruendas, & canonicaa ac liberas electiones c lebraodi ſecundum regulam beati Benedicti, & conſuetudinem congregationis veſtre liberam vobis auctoritate apoſtolica concedimus facultatem. Ut autem hec noſtre conſtitutionis & cooceſſionis pagina futuris tem-

poribus debeat inviolabiliter obſervari, nos eam apoſtolice ſedia auctoritate confirmamus, & preſentis ſcripti patrocinio communimus. Statuentes, ut nulli omnino hominum liceat hanc paginam noſtre confirmationis infringere, vel ei aliquatenus contraire. Si quis autem hoc attemptare preſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Datum Anagnie XIII. kal. junij.

II.

Encyclica ejuſdem, ne divexetur eremus ad Vivum.

Anno 1161. xv. kal. julii.

Ex autographo penes comites de Cervinis.

Ibid. n. 5. ALexander epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabilibus fratribus epiſcopis & dilectis filiis abbatibus, prioribus, decanis, arcbidiaconia, plebanis, arcbipresb. & aliis eccleſiarum prelatis per Tuſciam conſtitutis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Non abſque dolore cordis & plurima turbatione didicimus, quod ita in pleriſque partibus eccleſiaſtica cenſura diſolvitur, & canonice ſententie ſeveritas enervatur, ut viri religioſi, & hii maxime, qui per apoſtolice ſedis privilegia majori donati ſunt libertate, paſſim a maleſactoribus ſuis injurias ſuſtineant & rapinas, dum vix invenitur, qui congrua illis protectinne ſubveniat, & pro ſovenda pauperum innocentia ſe murum defenſionis opponat. Specialiter autem dilecti filii .. prior & fratres beremi de Vivo Camaldulenſis ordinis Cluſine diecesia tam de frequentibus injuriis, quam de ipſo cotidiano deſectu juſtitie conquerentea, univerſitatem veſtram litteria petierunt apoſtolicis excitari, ut ita videlicet eis in tribulationibus ſuis contra malefactores eorum prompta debeatis magnanimitate conſurgere, quod ab anguſtiis, quas ſuſtinent, & preſſuris veſtro poſſint preſidio reſpirare. Ideoque univerſitati veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus atque precipimus, quatinus illos, qui poſſeſſiones vel res ſeu domos predictorum irreverenter invaſerint, aut ea injuſte detinuerint, que predictis fratribus ex teſtamento decedentium relinquuntur, ſeu in ipſos fratres vel ipſorum aliquem contra apoſtolice ſedis indulta ſententiam excommunicationis aut interdicti preſumpſerit promulgare, vel decimas de nutrimentis animalium ſuorum, ſpretis apoſtolice ſedis privilegiis, extorquere, monitione premiſſa, ſi laici fuerint, publice candelis accenſis ſinguli veſtrum in dioceſibus & eccleſiis veſtris excommunicationis ſententia percellatis. Si vero clerici aut canonici regulares ſeu monachi fuerint, eos appellatione remota ab officio & beneficio ſuſpendatis, neutram relaxaturi ſententiam, donec predictis fratribus plenarie ſatiſfaciant, & tam laici quam clerici ſeculares, qui pro violenta manuum injectione in ſe ipſos vel ipſorum aliquem anathematis vinculo fuerint innodati, cum dioceſani epiſcopi litteris ad ſedem apoſtolicam venientes ab eodem vinculo mereantur abſolvi.

Dat. Anagnie xv. kl. julii pontificatus noſtri anno ſecundo.

Pendebat plumbeum ſigillum.

III.

Refutatio jurium in eccleſiam de Zagonaria facta Bernardo abbati Faventino.

Anno 1161. die x. auguſti.

Ex autographo monaſt. SS. Hippolyti & Laurentii de Faventia.

IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti. Anno ab incarnatione ejus M. C. LXI. die x. menſis auguſti indictione IX. in broilo monaſterii ſanctorum Laurentii & Ypoliti tempore Friderici imperatoris. Ego quidem Mattheus pro me meiſque ſucceſſoribus & pro omni perſona ſummiſſa vel ſummittenda a nobis definio, & poſtpono & remitto tibi donno Bernardo abbati ſupradicti monaſterii accipienti vice & nomine monaſterii ſanctorum Laurentii & Ypoliti pro toto collegio ipſius eccleſie, qui nunc ſunt vel erunt perenniter ad ſerviendum Deo & ſuis hominibus ſanctis omne omnino jus prorſus & actiones & pertinentias ac defenſiones ſeu exceptiones quantaſcumque babemus vel habere ſperabamus quocumque jure vel titulo, & omnem litem & querimoniam, quam habebam vel requirebam in toto illo tenimento vel propter tenimentum, quod ego cum matre mea Gema olim dedi & donavi ſupradicto monaſterio pro redemptione *Ibid.*

ani-

animę fratris mei Ugonis, qui fuit ibi ſepultus, quod tenimentum poſitum eſt in fundo ſeu loco vocato Zagonarhi, & viiii. tornatorias territorio Faventino plebatus Barbiani, a primo latere detinent filii Ugoni de Dominico, a ſecundo Rodulfus Tiſe, a tertio Guido Seniorelli de Uberto, a quarto quondam ...... Hoc itaque ſupradictum tenimentum remitto & poſpono & definio cum omnibus actionibus &c. Scripta manu Gerardi Faventini notarii rogatu noſtrorum ſupradictorum contrahentium.

Teſtes fuere huic contractui Petrus Ugolini de Bolognano manu inveſtitor, & Mannitus judex ſacri palatii Frederici imperatoris, presbyter Guido eccleſię ſanctę Crucis, presbyter Ubertus, Unganellus, Baldus, Guichettus de Trebana.

† Signa manuum preſati Matthei rogantis, & omnia iſta firmantis.

IV.

Donatio terrę pro acqua-ductu conſtruendo ſancta Maximillę abbatiſſę S. Petri de Luco.

Anno 1162. tertio kal. januarii.

Ex autographo ejuſdem parthenonis Sacc. D. 71.

Ibid. n. 9. IN nomine Domini Dei eterni. Anno Dominice incarnationis milleſimo centeſimo ſexageſimo ſecundo tertio calendas januarii indictione undecima. Conſtat nos Ildebrandinus filius Guinildi tam pro me, quam pro Carulo abſente fratre meo ejuſque filio Aliotto, quos mihi heredes eſſe diſpoſui, atque pro uxoribus eorum, ſcilicet Paſſerina, & Sanduccia & Caronciana uxore ejus Ildebrandini jamdicti; ſed ego Caronciana maritali videlicet conſenſu atque legitima Johannis judicis ordinarii interrogatione cum congruenti reſponſione precedente, atque Uguccionis filii ejuſdem Guinildi & fratris ipſius Ildebrandini inſimul, hoc donationis & offerſionis inſtrumento in preſentiarum perfecti dominii & proprietatis ac poſſeſſionis pro Dei timore & remedio animarum noſtrarum, omniumque parentum noſtrorum atque peccatorum noſtrorum remiſſione inter vivos donaſſe & obtuliſſe atque tradidiſſe tibi Alberto ven. presbitero accipienti procuratorio nomine in honorem Dei & eccleſie atque monaſterii ſancti Petri de Luco, atque in honorem prioris Camaldulenſis totiuſque conventus vice atque nomine Maſſimille comitiſſe atque venerabilis abbatiſſe ipſius monaſterii omniumque abbatiſſarum in futurum ſibi ſuccedentium in perpetuum, videlicet integra ſex bracbia terre juſte menſurata per latitudinem ſive per amplitudinem in duobus petiis terrarum, que ſunt juxta flumen, quod nominatur Buſſus, & per longitudinem, ſicuti ipſa petia ſunt, cum ſuis finibus pro aqueducto faciendo ad ducendam aquam de ipſo flumine Buſſo ad ipſum monaſterium, & ad ejus officinas, ubicumque in predictis petiis terrarum & rerum hominibus atque ſanctimonialibus ipſius monaſterii nunc & in futurum utilius ſive commodius ad ipſam aquam ducendam viſum fuerit. Confines &c. Preterea nos prenominati Ildebrandinus & Caronciana uxor ejus & Ugo tam pro nobis, quam pro Ciurlo, filioque ejus Aliotto & uxoribus eorum Paſſerina & Sanduccia ſervitutis jure tibi presbitero Alberto preſato vice ipſius monaſterii atque abbatiſſe jamdicte per ſtipulationem conſtituimus atque concedimus jus eundi & redeundi per ipſas petias terrarum uſque ad viam publicam, & jus purgandi, firmandi atque reficiendi ipſum aqueductum, & imponendi atque firmandi cluſum in ipſo flumine, & in jamdicta petia terre, que ſunt juxta flumen ipſum, quandocumque hominibus ſeu ſanctimonialibus ipſius monaſterii utile viſum fuerit.

Actum a la Rena.

Signa manuum predictorum Ildebrandini & Caronciane atque Uguccionis, qui hanc cartulam donationis & offerſionis fieri rogaverunt.

Signa manuum Johannis filii Guidonis & Tinioſi filii quondam Brunetti, & Parentis filii olim Baldoli ſeu Baldacciani & Martini, qui Mozzo vocatur, filii Johannis, & Ugonis filii Cavature rogatorum teſtium.

Ego Johannes ordinarius judex hec omnia, ut ſupra ſunt, rogavi & predictam mulierem interrogavi, ideo me ſubſcripſi.

Ego Guido judex & notarius hoc inſtrumentum ex mandato domini Johannis jamdicti ſubſcripſi.

V.

Raynaldi Colonienſis archiep. & legati imper. privilegium conceſſum Franciano abbati Burgenſi.

Anno 1163. VII. idus ſeptembris.

Ex codice mſ. urbis Burgenſis.

Ibid. a. 11.

IN nomine patris & filii & ſpiritus ſancti, amen. Raynaldus Dei gratia ſancte Colonianſis eccleſia electus, Italie cancellarius & imperatorie majeſtatis legatus. Sacratiſſimi jura imperii quanto ſtudio inveſtiganda, quantaque reverentia & devotione ſint ab omnibus honoranda, licet nec lingua, nec ſcripto ſufficienter valeat exprimi, ea tamen, que ad ejus exaltationem vigilanti cura gerimus, ad poſterorum notitiam ſcripture perennitate tranſire dignum ducimus. Noverint igitur univerſi preſentes atque futuri, quod eum in legatione domini noſtri Frederici glorioſiſſimi Romanorum imperatoris ad Burgum ſancti Sepulcri ſitum prope comitatum Caſtellanum perveniſſemus, aſſidente coram nobis principum ac procerum Thuſcie non parva multitudine, queſitum eſt per nos, cujus ditioni abbatia ſancti Sepulcri & Burgus ejus attineret. Revolutis igitur in conſpectu antiquis imperialium atque regalium preceptorum privilegiis eidem abbatie collatis invenimus, & preſentiali confeſſione venerabilis abbatis eccleſie ſancti Sepulcri, videlicet Franciani, quem imperii fideliſſimum eſſe experti ſumus, manifeſte cognovimus eamdem abbatiam & Burgum cum omnibus ſuis perſonis & pertinentiis ſoli domino imperatori temporaliter attinere, & preter eum neminem mortalium dominium ibi obtinere. Hec ſiquidem audientibus & aſſiſtentibus Widone & Rigone marchionibus in preſentia autem publice relatum ac firmatum eſt, eos patreſque ipſorum, videlicet Widonem & Uguccionem marchiones nihil unquam juris in Burgo illo habuiſſe, preter quod abbas ejus Burgi Tebaldus quondam tempora, dum ipſe & Burgenſes tribulationes maximas a capitaneis paterentur, & murus Burgi deſtructus eſſet, & foſſatum, dedit preſcriptis marchionibus ſenioribus, videlicet Widoni & Uguccioni, domum & campum ac vineam in Burgo illo, & de pecunia ſua quadraginta libras ad hoc, ut juvarent eum ad Burgi reedificationem & abbatiam Burgi quoque defenderent; marchioneſque, ut certiores eſſent de Burgenſibus illos vaſſallicium preſtare fecerunt, ac verſa vice abbati & Burgenſibus juraverunt, quicquid jurare requiſiti ſunt, ſuoſque jurandos ſimiliter juraturos promiſerunt. Cognita igitur a nobis evidentiſſime abbatis illius & Burgi ejus libertate, nos domino imperatori & imperio ſuam perpetuo proprietatem conſervare cupientes abbatem Francianum & abbatiam prenominatam ſancti Sepulcri & Burgum ejus auctoritate imperiali, ut pro debito noſtre legationis, ſub tuitione & in dominio imperii & domini noſtri inviċtiſſimi imperatoris ſpecialiter recepimus & conſtituimus, precipientes firmiſſime, ac perenni edicto inrefragabiliter ſtatuentes, ut nullus unquam archiepiſcopus, epiſcopus, dux, marchio, & nulla unquam major minorque perſona in abbatia illa vel Burgo ejus aut in aliquibus ejus perſonis aut pertinentiis aliquid ſibi juris ſudeat adſcribere, vel fodrum aliquod vel dationem ſeu aliquam publicam functionem ab eis exigere vel recipere, ſed abbatia illa & Burgus & Burgenſes nulli mortalium teneantur infra Burgum reſpondere vel ſervire, niſi ſoli domino imperatori aut abbati illius Burgi vel domini imperatoris nuntio, & per univerſum imperium eundo & redeundo ſalvi ſint atque ſecuri, neque in perſonis, neque in rebus ſuis eos injuſte aliquis audeat inquiatare vel molaſtare. Statuentes atiam inviolabilirer, ut capitanei, qui ſunt habitatores ejuſdem Burgi & eorum maſnadi ea, que juraverunt huic abbatie & ejus Burgo, & ejus confines ac pactiones, quas fecerunt, firma perpetuo teneant & illibata ipſi & eorum heredes. Caſtella quoque, que ſua voluntate deſtruxerunt, de cetero non reedificent, & nec eccleſiam, nec aliquod edificium deinceps faciant, nec fieri permittant infra terminos in hac conventione denotatos. Quicumque autem liber homo in Burgo illo habitare voluerit, vel nunc in eo habitet, omnis ſua ratio & juſtitia in omni loco ſit ſalva & ſecura, & nulli teneatur vel in placito vel de aliquo ſervitio infra Burgum reſpondere, niſi tantum domino imperatori, aut abbati ipſius Burgi, vel nuncio imperiali. Preterea ſi qui capitanei vel liberi homines ſponte voluerunt ſua caſtra relinquere, aut ſpontanea voluntate deſtruere, atque in Burgo ſancti Sepulcri habitare, abbas & Burgenſes auctoritatem & licentiam ex magnificentia imperiali habeant illos in Burgo recipiendi & colligendi. Preterea univerſis & ſin-

gulis

gulis tam preſentibus, quam futuris Chriſti atque imperii fidelibus notum eſſe volumus, quod prenominatum venerabilem abbatem Francianum publice in conſpectu omnium, qui aderant, fidelitatem domino imperatori jurare fecimus, & vice domini imperatoris eum inveſtimus abbatia & Burgo ſancti Sepulcri, & omni honore & jure, quod ab imperio tenere debet tam infra, quam extra Burgum ſancti Sepulcri. Conceſſimus etiam ei auctoritate imperiali omne plateaticum & theloneum, placitum atque diſtrictum & bampnum, totamque juriſdictionem Burgi ſancti Sepulcri, & omnium pertinentiarum ejus, quam de jure tenere debet, & ut juſtitiam faciat in Burgo, & in omnibus pertinentiis ipſius abbatie & Burgi ejus vel per ſe, vel per alium, & ut in Burgo illo conſules nulli eligantur vel ſtatuantur aliquo tempore, niſi conſenſu & voluntate abbatis ſancti Sepulcri. Nulla etiam eccleſiaſtica ſecularisve perſona de cetero eccleſiam aliquam vel hoſpitale in Burgo ſupradicto vel ejus diſtrictu ſine voluntate hedificet ſepedicti abbatis. Preterea univerſas eccleſias, poſſeſſiones, tenimenta & juſtitias & maſſaritias alioſve homines, & generaliter omnia jura vel bona, que eccleſie illi ſancti Sepulcri ab imperatoribus vel regibus, aut ab apoſtolicis aliiſque perſonis collata ſeu confirmata ſunt, & adhuc Deo annuente conſerentur, ei auctoritate imperiali ac noſtra perpetuo confirmamus, firmiterque precipimus, ut nulla magna vel parva mediocriſve perſona ex his aliquid audeat violenter auferre, vel imminuere, vel ablata retinere. Si quis autem aliquid tenet, & infra XL. dies poſtquam tertio fuerit requiſitus ab abbate ſupradicto vel Burgenſibus, ei ſatisfactionem non adimpleverit, ſit in bampno domini imperatoris, & eccleſie ſit juſtitia reſtituta. Precipimus etiam, ut Burgus ille non creſcat unquam, nec extendatur, niſi in allodium abbatie ſancti Sepulcri. Et Burgus idem quantumcumque poteſt & voluerit, augmentetur & protendatur infra allodium abbatie ex omni parte. Ad hec clareat univerſis quoſdam ex fratribus Camaldulenſis eccleſie ad monaſterium Burgi ſancti Sepulcri veniſſe ad reformandam in eo monaſterio religionis integritatem, que ante ipſorum adventum nimis ibidem deperierat, qui illic in tali propoſito remanentes ſatis annuimus. Nolumus tamen & omnino prohibemus, ut aliquam habeant Camaldulenſes in hoc ſancti Sepulcri monaſterio poteſtatem deponendi vel conſtituendi abbatem ſine domini imperatoris licentia & permiſſione. Hec omnia de abbate & abbatia ſancti Sepulcri & Burgi ejus omniumque pertinentiarum ipſius rata ſemper permanere firmiter, perenniterque precipimus. Si quis autem, quod abſit, magnus vel parvus contra hujus ſtatuti decretum venire preſumpſerit, vel ipſum Burgum a domino imperatore vel ab hac ſancti Sepulcri abbatia alienare temptaverit, pene mille librarum argenti puri & examinati ſubjaceat, earumque medietatem camere imperiali, alteram medietatem prenominate abbatie & abbati perſolvat. Utque verius credatur, & a cunctis omni tempore hoc preceptum diligentius obſervetur, preſentem paginam manu propria roborantes ſigillo noſtro juſſimus inſigniri. Inſuper conſulibus Aretine civitatis & Caſtellane preſentibus & futuris, & toti populo univerſo, quam communi Anglarienſium ſub debito fidelitatis & ſacramenti, quo domino imperatori tenentur adſtricti, firmiſſime precipimus, ut abbati & abbatie ſancti Sepulcri ejuſque Burgenſibus bona fide fortiam, adjutorium, & conſilium tribuant ad defendendum ſe, ſi quis marchio vel aliquis magnus aut parvus ipſis ſupradictum libertatis aut ſecuritatis beneficium infringere, vel a domino imperatore hanc ſuam proprietatem alienare auſus fuerit. Nec pretermittendum duximus, quod voluntas atque preceptum noſtrum eſt, ut ſi quis Burgenſem aliquem ſancti Sepulcri in Burgo illo, vel in ejus diſtrictu ſuper aliqua re impetierit, & ſecuritatem in manu abbatis ſancti Sepulcri preſtare noluerit, Burgenſis ille non teneatur ſub alio aliquo reſpondere. Teſtes hujus rei, qui preſentes & conſcii fuerunt Johannes Albanenſis epiſcopus & cardinalis, Hieronymus epiſcopus Aretinus, & Aicardus epiſcopus Parmenſis, Guido & Rigo marchiones, Opizo Buccaſollis conſul Papienſis & judex, comes Cazaconta, Senobaldus vicecomes de Campilio, & Ugolinus de Scol., frater ejus, Bonbarun.. conſul civitatis Caſtelli, Blundoniſius judex, & Machabeus judex, & Thedelgardus conſul Aretinus, & inſuper comitum & capitaneorum & populi copioſa multitudo.

Loco † ſigilli.

Datum Aretii VII. idus ſeptembris anno Dominice incarnationis M. C. LXIII. indictione XI. imperante domino Frederico Romanorum imperatore invictiſſimo anno regni ejus XII. imperii VIIII. in nomine Domini feliciter, amen.

VI.

VI.

Confirmatio ejuſdem edicti facta a Friderico I. imp.

Anno 1163. VIII. idus novembria.

Ex codice Mediceo laurentiano claſs. lxvi. , n. 33. pag. *6.*

Ibid. n. 12.

IN nomine ſanctiſſime & individue Trinitatis Fredericus divina favente clementia Romanorum imperator & ſemper auguſtus Neglecta diu predeceſſorum noſtrorum imperatorum ſeu regum tempore ſacratiſſimi jura imperii noſtri ubicumque in Thuſcie partibus per glorioſum principem ooſtrum Raynaldum illuſtrem Colonienſem electum in noſtre ſerenitatia legationem juſte & legaliter ad priſtinam integritatem revocata ſunt, excellentie ooſtre auctoritatis perenni muoimine corroborare dignum ducimus, quantum in noſtrorum temporum gloriam feliciſſime adjicic, quod ſub noſtre tranquillitatis imperio in antiquum eminentis ſue prerogative ſtatum imperialis reſpublica reformatur. Noſcat igitur univerſorum ſub imperio ooſtro degentium, preſentium videlicet ac futurorum, ſinceritas, quod omnia, que prenominatus fidelis noſter Colonienſis electus, Italieque archicancellarius de abbatie Burgi ſancti Sepulcri ſite prope comitatum Caſtellanum & Burgum ejus libertate & juſtitia ordinavit, preſenti noſtre auctoritatis preceptali pagina propria confirmamus. Abbatem quoque Francianum, omneſque ipſius ſucceſſores & abbatiam prenominatam ſancti Sepulcri & Burgum ejus ſub tuitionem dominiumque imperii ac noſtrum ſpecialiter recipimus. Precipientes firmiſſime ac perenni edicto irrefragabiliter ſaocientes, ut nullus unquam archiepiſcopus, epiſcopus, dux vel marchio, & nulla unquam major minorve perſona in abbatia illa vel Burgo ejus, auc in aliquibus ejus perſonis ſeu pertinentiis aliquid ſibi juris audeat adſcribere, vel ſeudum aliquod aut dationem aut aliquam publicam functionem ab eis exigere vel recipere, alicui hominum non ſit licitum ab imperii dominicatu ea tollere & ſub alterius poteſtate collocare, & ſi aliquando ſub alio conſtituta fuerit, & in aliquo publico inſtrumento recepta, in irritum totum revocamus. Quia non decet, ut ſpecialis domus noſtra in debitum aliene ſervitutis ſubſtineat; ſed abbatia illa & Burgus ejus, & Burgenſes nulli mortalium teneantur infra Burgum reſpondere vel ſervire infra Burgum vel infra finem Burgi, niſi noſtre majeſtati tantum vel abbati illius Burgi aut noſtro imperio, & per univerſum imperiom noſtrum eundo & redeundo cum omnibus ſuis rebus ſalvi ſint & ſecuri, & neque in perſoois, oeque in rebus ſuis eos injuſte aliquia audeat inquietare & moleſtare, Idem dicimus de liberis hominibua infra fines Burgi domos habentibus, quamvis in Burgo non habitent. Statuimus etiam inviolabiliter, ut capitanei, qui ſunt habitatores ejuſdem Burgi, & eorum maſnadi, ea que juraverunt huic abbatie & ejus Burgo, & fines ac pactiones, quas ſecerunt, firma perpetuo teneant ipſi eorumque heredes. Caſtella quoque, que ſua voluntate deſtruxerunt, de cetero non reedificent, & oec eccleſiam aut aliquod edificium deincepa faciant, nec fieri permittant infra terminos in hac conventione denotatos. Quicumque autem liber homo in Burgo illo habitare voluerit, vel ounc in eo habitat, omnis ſua ratio & juſtitia in omni loco ſibi ſalva ſit ei ſecura, & nulli teneatur vel in placito, vel de aliquo ſervitio infra Burgum & fines ejus Burgi reſpondere, niſi tantum nobis, vel noſtro nuncio vel ejuſdem Burgi abbati & domino. Preterea noſter archicancellarius abbatem ſancti Sepulcri Francianum ſolempniter vice noſtra inveſtivit, ita nos eum inveſtimus, ejuſque ſucceſſores de abbatia & Burgo ſancti Sepulcri omni honore, quem a oobis & ab imperio tenere debent tam infra, quam extra Burgum ſancti Sepulcri. Concedimus etiam atque largimur ei omne plateaticum & theloneum, placitum atque diſtrictum, & bampnum totamque juriſdictionem Burgi ſancti Sepulcri & omnium pertinentiarum ejus, que de jure tenere debet, & ut juſtitiam ſaciat in Burgo illo & in omnibus pertinentiis ipſius abbatie, vel ſepedicti Burgi ejus vel per ſe, vel per alium, & ut in Burgo illo nulli conſules eligantur vel ſtatuantur aliquo in tempore niſi conſenſu & voluntate abbatis ſancti Sepulcri. Nulla etiam unquam eccleſiaſtica ſeculariſve perſona de cetero eccleſiam aliquam vel hoſpitale in Burgo ſupradicto vel ejus diſtrictu ſine voluntate ſepedicti abbatis edificet. Preterea univerſas eccleſias, poſſeſſionea & tenimenta, juſtitias atque maſſaritias quoque alioſve homines, & generaliter omnia jura vel bona, que eccleſie illi ſancti Sepulcri ab imperatoribus vel regibus, apoſtoliciſve aliis perſonis collata

ſeu

ſeu confirmata ſunt, aut adhuc Deo annuente conferentur ei auctoritate noſtre celſitudinis perpetuo confirmamus firmiter, & precipiendo ſancimus, ut nulla magna parvave perſona ex hia aliquid valeat violenter auferre vel imminuere, vel ablata detinere. Res quoque & poſſeſſiones omnea Burgenſium, quas nunc habent, vel in antea cum voluntate abbatia monaſterii ſancti Sepulcri legaliter acquiſierint, & ſimiliter omnes ejuſdem monaſterii res ac poſſeſſionea juſte ac rationabiliter acceptas ſeu accipiendas ab omni mala infeſtatione liberas & abſolutas eſſe intendimus & decernimus. Si quis vero de rebus ſeu pertinentiis hujus eccleſie nunc aliquod injuſte tenet, & infra XL. dies, poſtquam tertio fuerit requiſitus a ſupradicto abbate ejuſque ſucceſſoribua, niſi ſatisfecerit ſecundum juſtitiam, bampno noſtro ſubjaceat, & abbati liceat intrare noſtra auctoritate in tenimentum, quouſque plena exequatur juſtitia. Nibilominus precipimus, ut Burgus ille non creſcat unquam, nec extendatur niſi in allodium abbatie ſancti Sepulcri, & Burgus ille quantumcumque poterit & voluerit, augmentetur & protendatur infra allodium prenominata abbatie ex omni parte. Nolumus autem & omnino probibemua, ut aliquam habeant Camaldulenſes in boc ſancti Sepulcri monaſterio deinceps poteſtatem. Volumus inſuper ac preceptum noſtrum eſt, ut ſi quia Burgenſem aliquem ſancti Sepulcri in Bnrgo illo vel in ejus diſtrictu ſuper aliqua re impetierit, & ſecuritatem in manu abbatia ſancti Sepulcri preſtare noluerit, Burgenſis ille non teneatur ſnb alio aliquo reſpondere. Hec omnia ſupradicta de abbate & abbatia ſancti Sepulcri ac Burgo ejua & omnium pertinentiarum ipſiua rata ſemper ac firma permanere firmiter perhenniterque precipimus, ſalva in omnibua noſtra imperiali juſtitia. Si quis autem, quod abſit, magnus vel parvus contra hujus auguſtalis noſtri edicti ſtatutum venire preſumpſerit, vel ipſum Burgum a noſtra ſpeciali proprietate, vel ab hac ſancti Sepulcri abbatia alienare attemptaverit, pene mille librarum argenti puri & examinati ſubjaceat, earumque medietatem camere imperiali, & alteram medietatem abbatie prenominate perſolvat atque abbati, & hoc preceptum in ſua ſtabilitate permaneat. Ad hec conſulibus civitatum Aretine & Caſtellane preſentibus & futuris, & toti populo earumdem civitatum & toti communi Anglarienſium ſub debito fidelitatis & ſacramenti, quo nobia tenentur adnixi, firmiſſime precipimus, quatenus abbati & abbatie ſancti Sepulcri ejuſque Burgenſibus bona fide fortiam & adjutorium atque conſilium ad defendendum ſe tribuant. Si quis marchio vel alia magna, parva mediocriſve perſona ipſis ſupradictum libertatia ac ſecuritatis beneficium infringere, aut a nobia hanc noſtram proprietatem alienare auſus fuerit &c. Utque verius a cunctia credatur, & ab univerſis omni tempore ſerenitatis noſtre preceptum obſervetur, preſentem hujus ſacre ac perpetue noſtre juſſionis paginam manu propria roborantes majeſtatis noſtre ſigillo precipimus inſigniri.

Signum domni Frederici; Romanorum imperatoris invictiſſimi.

Loco † ſigilli.

Ego Raynaldus ſancte Colonienſis eccleſie electus, Italie archicancellarius recognovi.

Datum Laude VIII. idus novembris anno Dominice incarnationis M. C. LXIII. indictione XII. imperante domno Frederico Romanorum imperatore invictiſſimo regni ejus XII. imperii VIIII. in nomine Domini feliciter, amen.

VII.

Privilegium ejuſdem Friderici pro Caſtellanis epiſcopis contra Camaldulenſes.

Anno 1163. VIII. idus novembris.

Ex autographo tabularii canonicorum Caſtellanorum.

IN nomine ſancte & individue Trinitatis, amen. Fredericus divina *Ibidem.* favente clementia Romanorum imperator & ſemper auguſtus. Deſiderium nobis eſt, ut ſub piiſſimo noſtro imperio cunctorum proficiat fortuna, ſcilicet eorum precipue, qui non ſolum noſtre majeſtati devotiſſimi fuerunt, & ſumme colende divinitatia obſeqnio ſpecialiter ſunt dicati. Ideoque &c. interventu glorioſi principis noſtri Raynaldi illuſtria Colonienſis electi, Italie archicancellarii &c. atque ipſius electi perſonam Caſtellani & prioris Rainerii, & fratrum ejus perſonas &c. ſub imperiali noſtra protectione ſpecialiter recipimus. Plebes quoque omnes univerſas Caſtellani epiſcopatus, capellas, & capellam ſancti Stephani de Anglari in epiſcopatu Aretino ſitam &c. eccleſiam quoque caſtri Planetuli & alias duas capellas a predeceſſore prenominati ele-

electi Camaldulenſibus injuſte venditas, ipſi electo imperiali auctoritate reſtituimus, id nihilominus irrefragabiliter ſancimus, ut Camaldulenſes predicti eccleſias illas nunquam habeant, nec aliquas aquirant, neque novas conſtruant in tota plebe Soaria. Preterea volumus, ac perenni edicto ſtatuimus, ut neque Camaldulenſes, neque aliud aliquod monaſterium in toto epiſcopatu Caſtellano eccleſiam aliquam edificare vel edificatas aquirere aliquo modo audeant aut valeant ſine conſenſu ac licentia predicti electi Caſtellani, ejus vel ſucceſſorum *&c.*

Signum manus Friderici Romanorum imperatoris invictiſſimi.

Loco † ſigilli.

Ego Raynaldus ſancte Colonienſis eccleſie electus Italie archicancellarius recognovi.

Loco † ſigilli magni cerei.

Data Laude VIII. idus novembris anno Dominice incarnationis M. C. LXIII. indictione XII. regnante domino Friderico Romanorum imperatore invictiſſimo anno regni ejus XII. imperii VIIII. in nomine Domini feliciter. Amen.

VIII.

Ejuſdem diploma pro monachis S. Apollinaris de Claſſe.

Anno 1164. v. idus februarii.

Ex autographo Claſſenſi.

Ibid. n. 17. IN nomine ſancte & individue Trinitatis. Fridericus divina favente clementia Romanorum imperator ſemper auguſtus. Ratio ſuadet & juſtitia exigit, quod clementia imperialis fidelium ſuorum juſtis precibus aures benignas accommodet, nec permittat illos precipue a ſuo deſiderio fraudari, quorum pia devotio circa honorem imperii, & frequens orationum famulatus pro noſtra noſtrorumque anteceſſorum perpetua ſalute cum omni ſinceritate apud Deum perſeverat. Eapropter cognoſcant univerſi fideles imperii per Ytaliam conſtituti preſentes & futuri, quod nos pro noſtra & omnium parentum noſtrorum ſalute, ac pro ſedula peticione dilecti & fidelis noſtri Gualfredi venerabilis abbatis monaſterii ſancti Apollinaris in Claſſe ipſam eccleſiam ſancti Apollinaris, que noſtra ſpecialis & libera eſt, & ad noſtram ſolam juriſdictionem cum omni jure & honore pertinet, ipſumque predictum abbatem & omnes ſui monaſterii fratres & univerſas res ac poſſeſſiones quaſcumque idem monaſterium intus & extra in preſenti juſte poſſidet, vel imposterum Deo juvante rationabiliter & legitime aquirere poterit, ſub noſtram imperialem protectionem ac defenſionem ſuſcipimus, ipſumque abbatem jamdicti monaſterii & omnes ſuos legitimos ſucceſſores ab omni publica functione, ſola excepta noſtra imperiali majeſtate, liberos permanere decernimus. Preterea omnes pertinentias & poſſeſſiones, que ab anteceſſoribus noſtris regibus & imperatoribus Romanis juſte & rationabiliter eidem monaſterio conceſſe ſunt & confirmate, ſicut in eorum privilegiis per ordinem continetur, nos quoque noſtra imperiali auctoritate predicto abbati & ejus monaſterio concedimus & confirmamus, ſalva per omnia imperiali juſtitia, quecumque habet in tota Marchia vel per totius imperii noſtri provincias & loca, videlicet in Peruſino comitatu eccleſias quinque, & quidquid habet in comitatu Eugubino; in Firmano vero curtem integram, que dicitur Campolongo cum omnibus ſuis pertinentiis, & monaſterium ſancti Petri, quod dicitur in Butrio cum omnibus bonis, que fuerunt Johannis filii quondam Axonis, & fundum ..... *&c.* cum ſuis edificiis & eccleſiis, & omnibus ſibi pertinentibus, & etiam cum ſuis muris; in comitatu Auximano ſextam partem caſtri, quod vocatur Monſaureus, cum eadem parte curtis tam in civitate, quam extra; in comitatu Senogallie locum integrum, qui dicitur Merlaria, & alium, qui dicitur Mauri, & tres fundos ſcilicet Englati, Arile, & Donatianum cum omnibus ſibi pertinentibus; in civitate Fanenſe eccleſiam ſancti Apollinaris cum caſis, hortis circa ſe poſitis, & in comitatu caſtrum unum, quod dicitur Albignanum cum fundo ejus & omnibus ſuis pertinentiis; locum etiam integrum, qui dicitur Ravignana cum caſtris & villis & eccleſiis & cum omnibus pertinentiis, & inſulam, que dicitur Caleſe, cum ſuis terminis; ſeptem quoque manſos in Biturita; in comitatu Foroſinfronii eccleſiam ſancte Sophie cum ſuis pertinentiis; in Penſaurenſi comitatu quidquid eidem monaſterio pertinet, & quidquid habet in curte Florentiole, & fundum, qui dicitur Runcus Ravennatum. Quidquid etiam ei pertinet in

civi-

civitate Arimini & in comitatu. Locum etiam. qui dicitur Fontana Sabbatina in integrum, & Bulgaria nova, & fundum Faturium, & caſtrum Gahii cum ſua integra curta, & maſſam Uzani cum villis & cum omnibus pertinentiis. Quidquid etiam habet & detinet, & ei pertinet in caſtro Lonzhani, & in curte .... quod ei provenit a ...,.. Petri Azonis, & caſtrum montia Albani, & locum qui dicitur Fontana Calderaria. Quidquid etiam regale eſt in Caſtagneto & in Bulgaria. Curtem etiam Sale veteris & nove cum terris, ſilvis, pratia & ceteris pertinentiia & cum ſuia terminis. In comitatu vero Ceſenate curtem integram, que dicitur Piſſatellus, & maſſam integram, que dicitur Cazano cum loco, qui dicitur Credacio, & curtem integram, que dicitur Succugnano cum omnibus rebus, que inde proveniunt predicto monaſterio a Johaane archidiacono Ravennatis eccleſie. In comitatu Saxenate eccleſiam ſancti Arcangeli cum curte, que dicitur Plano, & caſtrum Civorii cum tota ſua curte. In comitatu Populienſe curtem integram, que dicitur Bagnolo. In comitatu Livienſe locum integrum, qui dicitur Caſtrutius, & maſſam Bariſani & Pertuſiacum cum terris, vineis, ſilvis, pratis & cum ceteris pertinentiis. In comitatu Faventino Lacum & Preſeatianum, & caſtrum quod vocatur Pergula cum tota ſua curte. In territorio Cornelienſe maſſam de Quinto & limitem Altum, & maſſam, que dicitur Soluſtra cum fundis & caſalibus & ſuis certia in terra finibus & pertinentiia. In comitatu Ficoclenſa qualcumque terras vel ſalinas vel edificia preſatum monaſterium juſte tenere videtur. In territorio Ravennate eccleſiam ſancti Martini cum tota curte, que dicitur Aqualonga, ſanctam Mariam in Bazano, & ſanctam Mariam in Peracello, & curtem totam, que dicitur Gamellaria, & eccleſiam ſancte Felicule ſundatam in muro predicti monaſterii ſancti Apollinaris cum omnibus pertinentiia ..... Damus etiam & confirmamus eidem monaſterio terras, ſilvas, paſcua .... piſcationes circumpoſitas cum certis finibus & terminis, ſcilicet a primo latere Padarenus, a ſecundo Ripa urſaria, a tertio litus maris, a quarto puteus Treſti, & Vangaticia uſque ad confinium ſancti Severi. Hec itaque omnia cum fundis, caſalibus, appendiciis, edificiis, pertinentiis cum areis, caſtris, capellis, ſilvis, pratis, paſcuis, ſalictia, olivetis, vinetia, montibus, planiciebus, aquis aquarumque decurſibus, piſcationibus, venationibus, paludibus, ſalinia, & cum omni utilitate, qua nominari vel ſcribi poteſt, preſato monaſterio concedimua, & ſicut preſcriptum eſt, ſalva per omnia imperiali juſtitia, confirmamus. Adjicientes quoqua firmiter jubemus, ut de preſato monaſterio ſancti Apollinaris vel de bonis aut poſſeſſionibus ejus archiepiſcopus Ravennas nullo modo ſe intromittat, ſive per donationem, ſive per conceſſionem, ſive aliquo alienandi titulo; & ſi aliquid de his preſumpſit vel fecit, totum in irritum revocamus; de poſſeſſionibus etiam monaſterii firmiter precipimus, ut quicumque hominea illas habent vel tenent, eas a monaſterio alienandi, vendendi, vel aliquo modo transferendi nullam habeant poteſtatem, & ſi quid inde factum eſt, totum ſimiliter in irritum reducimus; de cetero precipientes ſtatuimus, ut nec archiepiſcopus, nec epiſcopus, nec dux, nec marchio, nec comes, nec vicecomea, non aliquis publicus exactor, nulla etiam perſona magna vel parva in prediis vel poſſeſſionibus vel hominibus ejuſdem monaſterii teloneum aliquod aut ſunctionem publicam vel invaſionem, vel minorationem, vel depredationem exigere vel facere preſumat. Si quis vero contra hoc noſtre auctoritatis & confirmationis preceptum auſu temerario venire preſumpſerit, ſciat ſe pro pena compoſiturum auri optimi centum libras, mediam partem fiſco noſtro, & dimidiam prelibato abbati monaſterii & ejus monaſterio. Hec igitur omnia ſupradicta intuitu pietatis & ex debito gratie predicto fideli noſtro abbati & ejus monaſterio ſancti Apollinaris ideo conceſſimus, tum quia noſter regalis & dilectus & ſpecialia abbas eſt, tum quia ipſum & ejus monaſterium & omnia ſibi pertinentia pre ceteris majori ſavore & dilectione ſtudioſius manutenere debemus & conſervare. Hujus rei teſtes ſunt Conradus Maguntinus electus, Albertus Tridentinus epiſcopus, Albericus Laudenſis epiſcopus, Hermanus Hersfeldenſis abbas, Heinricus comes de ..... ſſe, Cunradus comes de Revveſtein, comes Werhnerua de Hobert, & alii plures.

Signum domni Friderici Romanorum imperatoris invictiſſimi.

Loco ✠ *ſigilli*.

Ego Chriſtianua cancellarius vice Rainaldi Colnnienſis archiepiſcopi & Ytalie archicancellarii recognovi.

Acta ſunt hec anno ab incarnatione Domini M. c. lxiii. indictione xii. regnante domino Friderico Romanorum imperatore glorioſiſſimo anno regni ejus xi. imperii vero viiii.

Datum in caſtro ſancti Archangeli quinto idus februarii.

IX.

Alterum pro monachis S. Severi in Claſſe.

Anno 1163. iv. idus februarii.

Ex autographo Claſſenſis tabularii.

Ibidem.

IN nomine ſancte & individue Trinitatis. Fredericus divina favente clementia Romanorum imperator & ſemper auguſtus. Quamvis omnibus, qui imperatorie libertatis filii fore dinoſcuntur, tutela imperialis patrocinium de jure impendere debeamus; illi tamen quadam ſpecialis dilectionis prerogativa a nobis ſunt amplectendi, & brachiis conſolationis ſovendi, quorum fides & ſincera devotio circa nos & imperium evidentibus experimentis laudabiliter claruerunt. Nam ſi ea, que ab anteceſſoribus noſtris regibus & imperatoribus religioſis perſonis conceſſa ſunt, nos pro eorum & noſtra perpetua ſalute confirmamus, proculdubio in eterna nobis vita majorem gloriam provenire minime dubitamus. Qua propter cognoſcant univerſi imperii noſtri fideles per Italiam conſtituti preſentes & futuri, quod nos ex conſueta benivolentie noſtre gratia, & pro ſedula petitione dilecti & fidelis noſtri Petri venerabilis abbatis eccleſie ſancti Severi de Claſſe, ipſam eccleſiam ſancti Severi & predictum abbatem & omnes ſui monaſterii fratres, & univerſas res & poſſeſſiones, quas idem monaſterium intus & extra in preſenti juſte poſſidet, vel impoſterum Domino largiente rationabiliter adipiſci poterit, ſub noſtram imperialem protectionem atque tutelam ſuſcepimus. Concedimus quoque & confirmamus jam dicto monaſterio ejuſque rectoribus, que per precepta & privilegia anteceſſores noſtri conceſſerunt, videlicet, ut in inſula noſtra donicata utantur piſcationibus & paſcuis, & dimidiam portam ſancti Laurentii cum ripis fluminum, & omnia mobilia & immobiles poſſeſſiones & jura, que idem prefatum monaſterium ſancti Severi habet modo, vel de cetero juſte poterit adipiſci in civitate Ravenna vel in ſuburbiis, & in epiſcopatu vel in comitatu Anconienſi, & quicquid habet in comitatu Eſi, vel in Senogalie, vel in Peſaurienſi, vel Ariminenſi, vel in Ficoclenſi, vel in Ceſinenſi, vel Populienſi, vel Livienſi, vel Faventino, vel Ymolenſi, vel Bononienſi, vel Ferrarienſi, vel Comaclenſi, vel Gobienſi, aut in comitatu Callenſi, vel in Caſtellanenſi Felicitatis, vel Bobbienſi, vel in quocumque loco noſtri imperii juſte optinet vel optinebit. Volumus etiam & precipimus predictum monaſterium ab omni datione, functione, albergaria, pedagaria, & ripatico liberum eſſe & abſolutum. Inſuper vero eidem ſancto loco concedimus, ut ab hinc aldionis ſive aldiones, ſive quilibet reſidentes ad nullum placitum vadant, nullamque diſtrictionem, niſi in dominium & diſtrictionem abbatis ejuſdem monaſterii, ſed liceat abbatem & monachos pro Dei amore animeque noſtre remedio ſub noſtre tuitionis protectione quiete vivere, & Deo famulari, & pro nobis Dominum deprecari, omnium hominum contradictione remota. Sancimus quoque ex noſtra imperiali auctoritate, ut quicumque de poſſeſſionibus predicte eccleſie ſancti Severi aliquid habet vel per feudum, vel per enphyteoſio, vel aliquo modo, non liceat ei dare vel derelinquere, vel alienare in alium venerabilem locum, & quod factum eſt, in irritum revocamus. Volumus preterea, ut ab illa gravi & importabili collecta, quam marchiones, comites, proceres, valvaſores eis ſuiſque hominibus imponunt, eos liberos eſſe. Statuentes & firmiter precipientes, ut de cetero nullus archiepiſcopus, nec epiſcopus, neque dux, neque marchio, nullus comes vel vicecomes, nulla civitas vel poteſtas, nullaque perſona magna ſive parva ſepedictum monaſterium ſancti Severi ejuſque rectores in bonis vel poſſeſsionibus ſuis moleſtare vel inquietare ſeu diſveſtire preſumat. Si quis vero auſu temererio hujus noſtre auctoritatis edictum violare preſumpſerit, c. libras auri ſe pro pena compoſiturum cognoverit, medietatem fiſco noſtro, & medietatem prefato monaſterio. Ut autem hoc verius credatur, & ab omnibus inviolabiliter obſervetur, hanc paginam ſcribi, & noſtri ſigilli impreſsione injunximus premuniri.

Signum domni Frederici Romanorum imperatoris invictiſsimi.

Ego Chriſtianus cancellarius vice domini Reinaldi Colonienſis archiepiſcopi

ſcopi & Ytalie archicancellarii recogno-vi.

Loco ✠ ſigni.

Actum quoque eſt anno Dominice incarnationis M. c. LXIIII. indictione XII. regnante domino Frederico Romanorum imperatore glorioſiſsimo anno regni ejus XI. imperii vero VIIII.

Datum in caſtro ſancti Arcangeli IIII. idus februarii.

Signum ✠ ſigilli cerei deperditi.

X.

Homines caſtri Guillarini refutant jus in eccleſiam S. Andree de Zagonaria.

Anno 1164. XXIX. novembris.

Ex autographo S. Hippolyti de Faventia.

Ibid. n. 19. IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti. Anno ab incarnatione ejuſdem M. c. LXIV. die XXIX. menſis novembris indictione XII. in eccleſia Guarcinorum, tempore Frederici imperatoris. Nos quidem Ugo de Bolognano, & Mattheus, Guido Guithoti, & Almericus & Spinabellus, Dominicus & Farulſus, Guilielmus, Albertinus Guidolini, nos omnes majores de caſtro Guillarini in dicta curte damus & donamus & concedimus & irrevocabiliter confirmamus pro nobis noſtriſque heredibus & ſucceſſoribus in perpetuum tibi domno Clementi abbati accipienti vice & nomine eccleſie ſanctorum Laurentii & Ypoliti, & pro toto collegio ipſius eccleſie, quod nunc eſt vel erit ad ſerviendum Domino & pauperibus Chriſti, ideſt omnes res mobiles & immobiles quantacumque nos vel parentes noſtri dederunt & donaverunt prelibate eccleſie, & inſuper eccleſiam Zagonarhi, & omnes actiones & pertinentias, quantacumque nos habemus vel habere ſperabamus, concedimus & confirmamus & cum omnibus pertinentiis & actionibus, quibus parentes noſtri dederunt & conceſſerunt prelibatis eccleſiis, ſcilicet eccleſie ſanctorum Laurentil & Ypoliti, & ſancti Andree de Zagonarhi meliori & libero modo vel titulo, & ita habeatis poteſtatem de predicta eccleſia de Zagonarhi & de omnibus ſuis poſſeſſionibus & pertinentiis ordinandi & diſponendi, ſicuti ſoliti eſtis facere. Preterea promittimus & obligamus nos noſtroſque filios vel nepotes & abnepotes & trinepotes, qui erunt procreati ex nobis & eorum progenie a quindecim annis ſupra dare & ſepelire corpora noſtrorum & eorum, ubicumque fuerint in epiſcopatu Imolenſi vel Faventino, ad eccleſiam ſanctorum Laurentii & Ypoliti in perpetuum, niſi pro communi voluntate noſtra & veſtra, noſtrorum veſtrorumque ſucceſſorum remanſiſſet. Et tu prenominatus abbas cum fratribus tuis veſtriſque ſucceſſoribus, qui erunt adminiſtratores prelibate eccleſie, debeatis portare predicta corpora, & ſepelire veſtro diſpendio, & mittere brevia per congregationem Camaldulenſem per unumquemque noſtrorum mortuorum. Hec omnia ſupradicta promittimus pro nobis noſtriſque filiis & heredibus & ſucceſſoribus firmum tenere & ratum habere, & non contravenire, & nullam moleſtiam vel controverſiam facere de ſupradictis omnibus rebus, ſicut ſuperius legitur, & ſi qua pars noſtrorum ſupradictorum omnia ſupradicta non obſervaverit, promittimus ad invicem; & ſi qua perſona omnia ſupradicta non obſervaverit, det alteri parti obſervanti nomine pene XX. libras Lucenſes, ſtipulatione ſubnixa pro interrogatione & reſponſione promiſſa, & ſoluta pena maneat firmus contractus.

Scriptum a Gerardo Faventino notario rogatu noſtrorum ſupradictorum contrahentium, & actum in preſentia Albertini Bulgarelli & Lazarelli, & Petri Adalaſie, Gratiani Marie presbyteri, Benedicti Calegarii, Guidonis Balducci, Pauci Rodulfi, Petri Adalaſie, iſti autem fuerunt rogati pro futuro teſtimonio ab utraque parte ſupradictorum obligatorum.

Signa manuum prefatorum Ugonis de Bolognano, & Matthei & Guidonis Guithoti, & Almerici, & Spinabelli, domini Farulfi, Guilielmi, Albertini, Guidolini rogantium & omnis ſupradicta firmantium.

XI.

Friderici gratioſum diploma pro Camaldulenſibus.

Anno 1164.

Ex autographo tabularii Fontis-boni
§. Privilegia n. 38.

FRedericus divina favente clementia Romanorum imperator & ſemper auguſtus. Quamvis omnibus, qui impera- Ibid. n. 16.

ratorie libertatis filii fore dinoſcuntur, majeſtati noſtre de jure debeamus exhibere ſubſidium, quadam tamen ſpirituali prerogativa dilectionis, & brachiis conſolationis illi a nobis ſunt amplectendi, qui univerſis ſecularibus ſpretis mundano ſe preſidio armorumque ſuffragio non defendunt, ſed preclaris operum virtutibus premuniti pro noſtra omniumque perpetua ſalute ſedulas noſtro creatori preces effundunt. Quia vero noſtre ſerenitatis auribus intimatum eſt Camaldulenſes heremite univerſos mundi actus poſtponentes in cellulis ſuis contemplativam vitam ducunt, omnibus imperii noſtri fidelibus per Ytaliam conſtitutis preſentibus & futuris dignum duximus intimandum, quod nos ex benignitatis noſtre gratia predictos fideles Chriſti Camaldulenſes heremitas & proprios eorum homines eis ſervientes, omniaque bona & poſſeſſiones, que ſpecialiter ad eorum uſus deputate ſunt, ſub noſtre pietatis protectionem atque tutelam benigne ſuſcepimus, fideli noſtro Aretino epiſcopo, univerſis legatis noſtris, & aliis imperii fidelibus per Ytalie partes conſtitutis firmiter ſub optentu gratie noſtre precipientes, quatenus jamdictos heremitas, & omnia bona, & poſſeſſiones eorum tueantur & cuſtodiant, eos injuſte non fatigent vel conturbent, & quicquid eis contra juſtitiam abſtulerunt, ſibi cum integritate reſtituant *&c.*

Actum anno Dominice incarnationis M. C. LXIIII. indictione XII. regnante domino Frederico Romanorum imperatore ſereniſſimo anno regni ejus XI. imperii vero VIIII.

XII.

Atho epiſc. Caſtrenſis donat eccleſias in Sardinia Gregorio priori Camald.

Anno 1164.

Ex apographo miſſo ab epiſcopo Caſtrenſi anno 1626.

Ibid. n. 18. ATho Dei gratia ſancte Caſtrenſis eccleſie humilis epiſcopus dilecto patri GG. priori Camaldulenſi, ſuiſque ſucceſſoribus in perpetuum. Oportet omnes Chriſtiane fidei amatores religionem diligere, & loca venerabilia cum ipſis perſonis divino ſervitio mancipatis attentius confovere. Quapropter ego Atho Dei gratia ſupradicte eccleſie epiſcopus ad honorem Dei omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus-ſancti, & beate Marie ſemper virginis, & omnium Sanctorum, cum rogatu, conſilio, & voluntate domini Baruſonis Turritani regis & judicis, nec non & viri religioſi domini Alberti archiepiſcopi, ſuorumque coepiſcoporum pro remedio anime mee, meorumque ſucceſſorum, & ut Camaldulenſes fratres nobis, in his que ad Deum ſunt, debitores ſemper exiſtant, do, concedo, atque ex authoritate beate Marie & noſtra charitative trado, videlicet eccleſiam ſancti Saturnini de Uſolviſi, & eccleſiam ſancte Marie de Anela, & eccleſiam ſancti Georgii de Analeto cum omni jure & pertinentiis ſuis, eccleſie ſancti Salvatoris de Camaldulenſi heremo ad ſuſtentationem pauperum omnipotenti Deo ibi ſervientium. Quatenus Camaldulenſis prior, qui eidem ſacre eremo pro tempore preerit, eccleſias ipſas ex noſtra datione atque ceſſione habeat, teneat, poſſideat, ſuoque jure diſponat, ſuumque rectorem ibidem ſecundum congregationis ſue ordinem ſtatuat. Ordinatus autem rector hanc reverentiam nobis, noſtriſque ſucceſſoribus exhibebit, ut videlicet Caſtrenſi ſe epiſcopo repreſentare debeat ad capitulum, & ſanctum chriſma conficiendum, & eccleſiarum conſecrationes, nec non ad feſtum matricis eccleſie veniat, & viſitantem parochie ſue eccleſias epiſcopum cum honore ſuſcipiat. Libram quoque argenti, que pro legato Romane eccleſie hactenus dari conſueverat, cum legatus venerit, & epiſcopo placuerit, cum integritate perſolvat. Ceteras autem dationes & gravamina ejuſdem ſancte eremi ex charitate remitto. Decernimus itaque, ut nulli judici epiſcoporum, aut curatorum, nulli prorſus aliqua dignitate predito fas ſit hanc noſtre donationis paginam infringere, vel in aliquo perturbare, ſed quecumque huic dicte heremo donata & conceſſa ſunt, & inſcriptionis noſtre pagina roborata, firma ſemper, illibataque permaneant, eorum, pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus profutura. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica, ſecularifve perſona contra hanc noſtre donationis paginam venire tentaverit, ſecundo, tertiove commonita, ſi de preſumptione ſua congrua ſatisfactione non correxerit, omnipotentis Dei maledictionem incurrat, & a ſacratiſſimo corpore Dei, & Domini noſtri redemptoris Jeſu Chriſti aliena fiat. Cunctis autem ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum

bone

bone actionis percipiant, & apud diſtrictum judicem premia eterne pacis inveniant. Amen.

Hoc autem actum eſt conſilio & auctoritate domini Alberti Turritani archiepiſcopi Sardinie primatis, ac ſedis apoſtolice legati, necnon Petri diaconi cardinalis ſancti Euſtachii anno Domini milleſimo centeſimo ſexageſimo quarto, indictione XII.

Ego Atho Caſtrenſis epiſcopus hoc ſcriptum a me factum confirmo, corroboro & confirmo.

XIII.

Chriſtiani imperialis cancellarii edictum pro Camaldulenſibus.

Anno 1165. VI. kalendas martii.

Ex autographo archivi Camaldulenſis § Privilegia n. 39.

Ibid. n. 21. CHriſtianus Dei gratia imperialis aule cancellarius & legatus. Ex quo glorioſiſſimus dominus noſter Fredericus Romanorum ceſar auguſtus divina miſerante clementia terreni imperii gubernacula adeptus eſt, hoc fuit plenum votum & intimum deſiderium ſuum, ut honeſta loca & religioſas perſonas in gremio benignitatis ſue protegat & defendat, & omnes ad pietatem ſue majeſtatis devote redire volentes, in plenitudinem gratie ſue benigniſſime ſemper recipiat. Nos autem in quantum poſſumus ejus preſtantiſſimis veſtigiis inherentes, notum facimus, & univerſis imperii fidelibus & preſentibus & futuris, quod nos intuitu retributionis eterne omnes fratres de Camaldula, qui in ſervitio ecclefie Dei & imperii perſeverare voluerint, & omnia bona & poſſeſſiones eorum, quas modo rationabiliter habent, vel imposterum adipiſci poterunt, ſub imperialem protectionem & noſtram omni tempore defendenda ſuſcepimus, eiſque omnia tam a nobis, quam ab aliis imperatorie majeſtatis legatis intromiſſa, vel ſibi ablata ſunt, que juſte & rationabiliter habere vel poſſidere ſolebant, & quecumque alia ad predictos fratres pertinent, vel legitime pertinere debent, integre reſtituimus, & auctoritate imperiali & noſtra confirmamus atque roboramus, videlicet Montione, Bagolum, Soci, Condoliſe, Monte, & quicquid habent in curte de Partina; & quecumque alicubi eorum juris & rationis eſſe noſcuntur. Statuentes igitur firmiſſime jubemus, ut nulla de cetero perſona magna vel parva, ſecularis vel eccleſiaſtica predictos fratres in bonis & poſſeſſionibus ſuis moleſtare vel perturbare, aut inquietare preſumat. Si quis vero de cetero contra hoc preceptum noſtrum fecerit, & eos auſu temerario moleſtare preſumpſerit, ſub banno domini imperatoris poſitus, & centum marcas puri argenti pro pena ſe compoſiturum cognoverit, dimidium camere imperiali, & dimidium jamdictis fratribus.

Datum Soci in domo Blanci medici VI. kalend. martii anno M. C. LXV. indictione XIII. regnante domino Frederico Romanorum imperatore ſereniſſimo anno regni ejus XII. imperii vero X.

XIV.

Donatio facta monaſterio S. Georgii de Apibus.

Anno 1165. III. nonas martii.

Ex tabulario Roſæ Senarum. n. 42.

ANno Dominice incarnationis mill. Ibid. n. 22. cen. ſexageſimoquinto die III. non. maji indict. XIII. Placuit nobis Thedore filie quondam Malpilli & Gianni viro ejoſdem communiter & conſentientibus, & bona & ſpontanea voluntate pacto interveniente facere tibi presbytero Dominico priori eccleſie ſancti Georgii recipienti ad honorem & utilitatem predicte eccleſie nominatim de omnibus terris, quas vos habetis & retinetis ad Gambaraja ſubter poſticis, que fuerunt Malpilli patris mei & Piceole matris mee, & de molendino ibi hedificato & jus & actiones, quas in eis terris habemus, de quibus controverſia inter nos vertebatur, in integrum remittimus, & renuntiamus & concedimus tibi jamdicto priori tuiſque ſucceſſoribus in perpetuum, ut nullam vim, litem, nullamque controverſiam vel moleſtiam a nobis vel a noſtris heredibus exinde aliquo in tempore ſuſtineatis. Et ſi predictam finem & refutationem, ut ſupra determinatum eſt, firmiter obſervare noluimus, & ſemper de eis taciti & quieti non permanſerimus, tunc pene nomine in duplum reſtituere eas promittimus, & inſuper poſt penam ſolutam hoc inſtrumentum finis & refutationis & pactionis, ut ſupra legitur, firmum & ratum tenere ſpondemus, & in ſua remaneat firmitate & robore.

bore. Quoniam taliter novem ſolidos recipientes pro hac fine & refutatione nos ac noſtros heredes obligare placuit. Prenominati Thedora & Giani hoc inſtrumentum finis & reſutationis, ut ſupra legitur, ſcribere rogaverunt. Senis juxta puteum de Lambardo.

Canovello vinajolo, & Vincemorte, & Aſſalito filius Guiducci Miniatoli, & Ruſtichellus filius Bellinzolis & Minucio filius Rolanducci rogati ſunt teſtes.

Ego Guitto tabellio domini imperatoris Frederigi hoc inſtrumentum finis & reſutationis, ut ſupra legitur, rogavi & ſcripſi & dedi.

X V.

Abbatiæ ſancti Victoris de Cluſis donata eccleſia S. Apollinaris in Serra Senzano.

Anno 1169. menſe februario.

Ex archivo S. Blaſii de Fabriano n. 92,

Ibid. n. 31. IN nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti anni ſunt mill. c. ſexaginta VIIII. & factum eſt in die. menſe februarius & rengnante Frederico inperatore indictione II. Ideoque ego Albrico filius de Acto, & Morico & Acto filii ejus ſcimul communiter cum noſtra plana bona voluntate, ſecundum noſtra lege Longubardorum dedimus & donamus pro anima de Uvo filius Albrico aliquit de res noſtra in commitato Cammerino, & il loco, qui dicitur at Serra Senzano tertia portione de eccleſia de ſancto Apolenaris cum omnibus ſuis pertinentiis, quas modo abet & in antea arquirere potuerit Deo volente, a I. latere rigo de Arcinnano, II. latere via quot venit da Serara, & veni per la Serra Senzano, & veni in flumen, III. latere flumen Matelcano, IIII. latere via, quot de ſonte Beccatia pervenien in primo lateribus, & in iſti lateribus dedimus a Deum & a ſancto Victore, & in manus de donnus Perfectus abbas, & a ſuiſque ſubceſſoribus in integrum tenendi, abendi at poſſidendum, & omnibus bono faciendum uſque in perpetuum, & qualicumque omo iſta carta corrumpere aut ſalzare volueri, ſia in pena de bono ariento ſolidi c. in curte de inperatore, & ſit anathema, ſicut fuit Nathan & Abilon & Juda traditore, & non abeas parte de rengno Dei, & pos pena data & maledictione iſta carta firma e ſtabile permaneat uſque in ſecula ſeculorum, amen.

Ego Acto de Rollando.
Ego Rigo de Subpo,
Ego Creſeo.
Ego Guzo Martutio.
Ego Clotio rogati ſunt teſtis.
Ego Petrus notarius ſcripſi & complevit.

X V I.

Alexandri III. epiſtola canonicis Piſanis de presbyteris ſchiſmaticis.

Anno 1169. II. idos junii.

Ex tom. III. Ital. Ughell. col. 403.

ALexander epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis canonicis Piſanis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Ex litteris dilectorum filiorum noſtrorum .. abbatis ſancti Michaelis, & Hen....... monachi Camaldulenſis accepimus, quod cum V.. & M... presbiteri minis & perſuaſionibus iniquis compulſi Malincaſe intruſo reverentiam & obedientiam impendiſſent, poſtea penitentia ducti & reatum ſuum humiliter recognoſcentes in preſentia ejuſdem abbatis ſpontanea & libera voluntate jurarunt, quod noſtris obedirent mandatis. Ibid. n. 37. Unde nos eos ad noſtram preſentiam laborantes a ſententia fecimus, qua tenebantur, abſolvi, & ſibi penitentiam condignam imponi. Ipſos itaque ad vos abſolutos remittimus diſcretioni veſtre per apoſtolica ſcripta mandantes, quatenus, ſi abſque interpoſitione fidei & juramenti Malincaſe reverentiam & obedientiam, prout aſſerunt, impenderunt, ipſos uſque ad proximum feſtum natalis Domini a Miſſarum celebratione abſtinere faciatis, alioquin per annum abſtineant. Verum ſi facultates eccleſiarum ſuarum non ſuſtinent, ut per alios ſacerdotes eis valeant deſervire, vos penitentie illis impoſite, prout vobis viſum fuerit, ſuperaddentes ipſis officium ſuum reſtituatis, & quia eis hoc ipſum fuit ad penam uſque ad nos laborare, predictum abbatem ex parte noſtra & veſtra diligenter commoneatis, ut ipſos in plenitudinem beneficii ſui recipiat, & benigne & manſuete pertractet. De cetero ad diſcretionis veſtre notitiam volumus pervenire, quod Villanus presbiter ſancti Jacobi cum ad nos veniſſet, jurare noluit noſtro ſtare mandato, unde in ea

veſte,

veſte, in qua venit, ad propria remeavit. Idcirco prudentie veſtre per apoſtolica ſeripta mandamus, quatenus eumdem V.. tamquam contumacem, ſuperbum & rebellem publice excommunicatum denuntietis, donec cum litteris veſtris ad noſtram preſentiam ſatisfacturus accedat. Datum Beneventi II. idus junii.

XVII.

Libellus emphyteuſis ſcriptus a Conrado abbate Vangaticienſe.

Anno 1169. XIV. auguſti.

Ex authentico ejuſdem monaſterii.

Ibid. n. 31. IN nomine Jeſu Chriſti Nazareni ſummi eternique regis, anno ejuſdem nativitatis milleſimo C. LXVIIII. tempore Alexandri pape & Frederici imperatoris die XIIII. introeunte menſe auguſto indictione II. in curia ſancte Marie Vangathicie. Petiſti a nobis quidem in Dei nomine dompno Conrado gratia Dei abbate ſupraſcripti monaſterii ſancte Marie conſenſu & voluntate dompni Michaelis & dompni Gosberti & aliorum fratrum ejuſdem monaſterii conceditores concedimus ſeu largimur rem ſupraſcripti monaſterii tibi Guizardo, qui manere viſus es in Manezio Taurelli unum manſum in loco, ubi dicitur Tartarellus, a perticas decipedas menſura per latitudinem perticas XL. & per longitudinem C. ab uno latere ſupraſcriptus Tartarellus, & ab alio latere .... ab uno & ab alio capite vallis, que vocatur de Candilla, taliter quod tu debes habere vegram II. annos per decimas tantum, & exinde decimum & ſextum, & in feſtivitate aſſumptionis ſancte Marie, videlicet de medio auguſto, dare debes ſignum omni anno per iſto manſo libram unam cere, & quando ſupraſcripta dominatio vel noſtros miſſos per terram veſtram venerint, honorifice recipere & ſincere hoſpitare debes, & deductum omne terraticum pro te petitore in domo noſtra in loco, qui vocatur Salvaterra, & nos non debemus ſupraſcriptam rem in pheudum dare, neque pignorare, quod conſervare promittimus per nos noſtriſque ſucceſſoribus tibi tuiſque filiis & heredibus, qui ſint nati ex ingenua matre. Si quis vero noſtrorum contra hoc, quod ſuperius legitur, ire voluerit, & omnia, que ſuperius leguntur, non obſervaverit, componat nomine pene C. ſolidos denariorum Veronenſium, & ſoluta pena permaneat hec pagina in ſua firmitate, quam ſcribere rogavimus Albertum ſacri palatii notarium ſub die, menſe & indictione ſupraſcripta.

Ad hec teſtes fuerunt Azo de Warno judex, Berizo, Opizo de Venetiis, Obedius & alii plures.

Ego Albertus ſacri palatii divina favente clementia notarius rogatus ſcripſi & complevi.

XVIII.

Alexandri III. alia epiſtola de monaſterio Sextenſi.

Anno 1169. XVIII. kal. octobris.

Ex Ughell. tom. III. col. 405.

ALexander epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis canonicis Piſanis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Ibid. n. 32. Qualiter inturgeſcente ſchiſmaticorum perfidia monaſterium de Sexto, quod religione plurimum ſolebat pollere, attritum ſit, & ſpiritualiter & temporaliter diminutum, veſtram non oportet prudentiam edocere, qui ejus quotidie miſeriam & deſolationem videtis. Unde, quia decet vos ſummopere ad ejus relevationem eniti, univerſitati veſtre per apoſtolica ſcripta precipiendo mandamus, quatenus ex parte noſtra in eccleſiis veſtris generaliter ſub interminatione anathematis prohibeatis, ut nullus ex diœceſi veſtra ab intruſo preſcripti monaſterii aliquid de rebus ipſius in feudum vel alio modo recipere audeat, nec eidem intruſo in malitia ſua patrocinium vel favorem miniſtret. Quicumque autem hoc attentaverit, ipſum auctoritate noſtra publice excommunicatum denuntietis, & uſque ad plenam ſatisfactionem tamquam excommunicatum propenſius faciatis vitari. Eis vero, qui dilecto filio A.. abbati prefati monaſterii conſilium & auxilium tribuerint, gratiam Dei & benedictionem noſtram promittatis, & hoc in remiſſionem peccatorum ſuorum firmiter injungatur. Datum Beneventi XVIII. kalendas octobris.

XIX.

Ejuſdem tertia pro eodem cœnobio.

Anno 1170. XVII. kal. aprilis.

Ex eodem Ughellio.

Ibid. n. 36. ALexander epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis cannnicis Piſanis ſalutem & apoſtnlicam benedictionem. Qualiter monaſterium Sextenſe, quod ad jus beati Petri & diſpoſitionem noſtram ſpetialiter ſpectat, per intruſum illum, qui poſſeſſiones & bona ejuſdem mnnaſterii, ſicut ille, ad quem nihil de ovibus pertinebat, diſtrahendo & dilapidando conſumptum ſit, & a ſuo ſtatu vade dilapſum, non eſt, ſicut credimus, prudentie veſtre diſcretionis incognitum, ſed ex vicinitate loci vobis eſſe debet liquide manifeſtum. Verum cum de univerſis Dei eccleſiis pro noſtri officii debito teneamur ſollicitudinem gerere, illis propenſiori ſtudio debemus adeſſe, que ad curam noſtrem nullo mediante reſpiciunt, & tutelam, & ne jura ſua imminui poſſint, vel ab aliquibus illicite detineri, apoſtolico ſedis nos convenit ſuffragium adhibere. Unde venditiones vel infeudationes ſive alienationes aut obligationes, quas idem intruſus de theſauro vel poſſeſſionibus, ſeu de aliis rebus preſcripti monaſterii fecit, apoſtolica auctoritare caſſamus, & viribus prorſus carere decernimus, ſicut de rigore juria carere noſcuntur. Diſcretioni veſtre per apoſtolica ſcripta mandantes, atque precipientes, quatenua detentores earumdem poſſeſſionum & rerum parochianos veſtros monere curetis ſtudioſius & inducare, ut eas omni contradictione & appellatione remnta infra quadraginta diea poſt harum ſuſceptionem predicto monaſterio liberaa & abſolutas dimittant, nec ipſas ulterius in ſue ſalutis periculum detinere preſumant. Quod ſi ad commonitionem veſtram adimplere contempſerint, in eos auctoritate apoſtolica freti ſublato appellationis remedio excommunicationis ſententiam publice proferatis, qua ipſus teneatis uſque ad ſatisfactionem congruum innodatos. Datum Verulis XVII. kalendas aprilis.

XX.

Ejuſdem Rom. pont. de cadavere comitis Tancredi humato in monaſt. S. Savini de Piſis.

Circa an. 1170.

Ap. eumdem col. 404.

ALexander epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis V.. archipresbitero & canonicis Piſanis ſalutem *Ibid. n. 36.* & apoſtolicam benedictionem. Devotionia veſtre litteris conſueta benignitate & animi alacritate receptis, quod dilectum filium G.. notarium noſtrum, ſicut ex relatione dilectorum filinrum noſtrorum Gualandi ſubdiaconi noſtri & P.. canonicorum veſtrorum jampridem acceperamus, & poſtmodum ex eiſdem litteris veſtris cognovimus, in fratrem & canonicum eccleſie veſtre ad preces & interventum noſtrum placido animn elegiſtis, gratiſſimum gerimus, & valde acceptum, & exinde affectioni veſtre uberrimas gratiarum reſerimus actiones, in propoſito & voluntate habentes petitionea veſtras libentius & efficacius propter hoc exaudire, & circa commodum & profectum veſtrum pro hac re ſpecialiter de cetero exiſtere promptiores. Quapropter rogamus univerſitatem veſtram, atque monemus, quatenus quod de ipſo ad inſtantiam precum noſtrarum feciſtia, firmum & inconcuſſum tenentes eum, cum ad vos venerit, tamquam fratrem & canonicum veſtrum leto vultu recipiatis, & fraterne ac honeſte tractetis. De cetero cauſam, que inter vos & abbatem & monachos ſancti Savini ſuper cadavere comitis Tancredi vertitur, quia iidem monachi factum ipſum longe aliter quam vns proponebant, venerabili fratri noſtro archiepiſcopo veſtro ſub certa forma commiſimus terminandam, ei mandantes, ut niſi apud idem monaſterium predictus comes elegerit ſepulturam, ſi alias ad ſepulturam eccleſie veſtre pertinebat, interdictum noſtrum, maxime ſi poſt appellationem hoc fuit attentatum, faciat inviolabiliter obſervari, quouſque vobis cadaver predicti comitis reſtituatur, & de injuria illata congrue fuerit ſatisfactum. Datum Verulis v. kalendas maji.

XXI.

XXI.

Sophiæ comitiſſæ donatio plurium eccleſiarum monaſterio Fullinæ.

Anno. 1170. XIV. kal. julii.

Ex authentico exemplo ejuſdem abbatiæ. n. 981.

Ibid. n. 38. ANno incarnationis Domini noſtri Jeſu Chriſti milleſimo centeſimo ſeptuageſimo indictione tertia regnante domino Federico Dei gratia imperatore auguſto Deo propitio hic in Italia anno primo quartodecimo kalendas julii in eccleſia ſancte Marie de Folina in valle Mareni. Ego quidem comitiſſa Sophia in Dei omnipotentis nomine offertrix & donatrix dicte eccleſie, in qua preſenti tempore venerabilis pater dominus dompnus Petrus abbas dicte eccleſie ſeu monaſterii & fratrum ſub monaſtica profeſſione ibidem Deo famulantium preeſſe videtur, dixi: Quiſquis in ſanctis & venerabilibus locis de ejus aliquid contulerit rebus juxta actoris vocem in hoc ſeculo centuplum accipiet in futuro. Ego que ſupra comitiſſa Sophia dono, offero predicte eccleſie, abbati & fratribus a preſenti die in antea eccleſias meas, videlicet eccleſiam ſancte Margarite de Serravallo, eccleſiam ſancte Juſtine de Zumellis, eccleſiam ſancte Marie de Lacu, eccleſiam ſancti Petri de Mareno, eccleſiam ſancti Titiani de Faravo .... eccleſiam ſancti Salvatoris de Colfuſco, eccleſiam ſancte Margarite .... ſanctorum Nicolai, Viti, & Martini de Fonto cum poſſeſſionibus .. .. videntur, habendas de abbate in abbates jamdicte .. .. & cum eorum ... . ae veſcentibus, ut ipſi abbates ſucceſſores .... dictas eccleſias uſque in perpetuum .... alicujus hominis aut heredes mee progenie.................. ....idem per me meoſque heredes ſpondeo .... omni tempore, neque in contrarium aliquo .. .. violabiliter obſervare teneat .... concedo, preſtante Domino .... meo .... Oderico venerabili patriarcha Aquilejenſi .... Actum in iſta eccleſia ſancte Marie coram prenomin. ......Oderico Aquilejenſi patriarcha, qui hanc offerſionem, ut ſupra, confirmavit. Teſtes fuerunt dominus Sigiſredus Cenetenſis epiſcopus, dominus Corradus Petenenſis epiſcopus, preſbyter Rodulphus, & presbyter Johannes canonici Aquilejenſes, presbyter Sanctus archipresbyter Cenetenſis, Carſindonus plebanus de Ciſono, Churadus de Colalbrico, Guecello de Colfuſco, & alii quamplures.

Ego Sigiſredus Cenetenſis epiſcopus teſtis ſubſcripſi.

Ego Corradus Petenenſis epiſcopus teſtis ſubſcripſi.

Ego Sanctus archipresbyter Cenetenſis teſtis ſubſcripſi.

Ego Walterius domini Federici imperatoris notarius ſcriptor hujus charte donationis & offerſionis poſt tradita complevi & dedi.

Ego Salatreſius Jacobi de Baverio ſacri palatii notarius, prout in inſtrumento ſcripto manu Waltarii domini Federici imperatoris notarii nil addens vel minuens preter punctum vel literam, quod ſententiam mutet, bona fide & ſine frande fideliter exemplavi: & hoc de mandato .... in Chriſto patris & domini dompni Franciſci epiſcopi & comitis Cenetenſis mihi facto, milleſimo trecenteſimo vigeſimo primo indictione quarta die vigeſimoquinto octobris .... poſita in contrata ſancti Viti, preſentibus Gratiadeo de Coſta, Franciſco de.....

Ego .... prefatum inſtrumentum ſcriptum mann dicti Walterii coram .... Franciſco epiſcopo & comite Cenetenſi legi & preſentibus dictis Gratiadeo ....me exemplo concordare inveni, ideo ipſum exemplum per .... mandato dicti domini epiſcopi meo ſigno ſolito corroboravi *&c.*

.... anno ejuſdem nativitatis Domini milleſimo quadrigenteſimo trigeſimo quarto indictione duodecima die trigeſimo menſis januarii hoc exemplum per me Pantaleonem notarium ſumpſi .... Walterii domini Federici imperatoris notarii coram magnifico viro domino .... honorando poteſtate Vallis Mareni inſinuatum fuit, & in ejus preſentia per me .... & alios ſubſcriptos notarios diligenter cum authentico auſcultatum & cum ipſo .... cognoverit illud cum authentico ipſo per ordinem concordare, ut adhibeatur ipſi exemplo plena fides, ſuam & communis vallis Mareni auctoritatem interpoſuit pariter & decretum.

Ego Antonius filius ſer Pauli de Ciſono *&c.* notarius hoc exemplum aſſumptum ex authentico ſupradicti Walterii *&c.*

Ego Bartholomeus de Miania filiua quondam magiſtri Johannis Fabri *&c.* notarius & nune cancellarius prefati domini poteſtatis hoc exemplum *&c.*

Ego Panialeo quondam ſer Antonii notarii de Mianis publicus impetiali auctoritate notarius hoc exemplum ſumptum ex authentico ſcripto manu dicti Walterii domini Federici imperatoris notarii fideliter .... poſtmodum in preſentia dicti domini poteſtatis cum ſupradictis Antonio & Bartholomeo .... auſeultavi, & quia utrumque concordare inveni, de ipſius domini poteſtatis .... exempli plenam fidem & teſtimonium ipſius me ſubſcripſi.

XXII.

Refutatia facta monaſt. San-victoriana a comitibus Munaldo & Rogerio.

Anno 1170. menſa ſeptembri.

Ex axemplo tabularii S. Blaſii de Fabriana.

Ibid. n. 37. IN nomine Domini. Anni ſunt mille c. LXX. regnante Frederico imperatore menſe ſeptember indictione IIII. Quoniam facta hominum ſemper in memoria retineri non poſſunt. Ideo ego comes Munaldu & Rugerio filii de Ugitione comes hanc cartulam fieri rogamus, per quam concedimus & quietamua & finimus & refuramus monaſterio ſancti Victoria, quod eſt ordinata in fundo Victoriano, & tibi donno Perfecto abbate tuiſque ſucceſſoribus perpetualiter omnibus noſtris rebus infra ſenaitas, quas prenominamus. Prima ſenaita ſoſſatu de Buſie perveniente allu cerru groſſu arana le doſſo ceruru veniente a ſancto Bartolo de Floce; ſecundo latere ſummitate della Serra de Cerreto pervenienre ad cerrum de Rigaidoni; tertio latere ſoſſato de Ugnizoni, quarto latere fluvio Sentini perveniente in prima ſenaita, infra iſtas ſenaitas abeatis omnibus noſtris pertinentiis excepto pertinentiia de Romitas locis. Hec omnia, que ſuperius leguntur, promittimus attendere & confirmare & autorizare bone fidei ſine fraude nos ſupra sss comitibus. Unde recepimus venimentum, quod nobis bene placuit, ideſt LX. libras Lucenſium in curia filii comitis Actonis, & in curia Zaupoli judicia Eogubinenſis, & ſi hoc totum non obſervaverimus, pene nomine compoſituri LX. libre Lucenſium & poſt pena data iſta cartula ſemper firma e ſtabilis permaneat. Donnus Tranſmundo, & donnus prepoſitus Albertus, Johannea monachua, & Morico Albrici, & Treſeriua, & Bernardutius, & Melioratus & alii plures rogati ſunt teſtes.

Baroncellus judex ſcripſit.

XXIII.

Alexander III. in protectionem ſuſcipit eccleſiam S. Salvatoris de Fracta.

Anno 1171. idibus martii.

Ex cadice monaſt. S. Michaelis de Muriana.

ALexander epiſcopus ſervus ſervorum *Ibid. a. 41.* Dei dilecto filio Ippolito priori eccleſie ſancti Salvatoris de Fracta ejuſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis in perpetuum. Quotiens id a nobia petitur, quod religioni & honeſtati convenire dignoſcitur, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum ſuffragium impartiri. Eapropter dilecte in Domino fili tuis juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & prefatam eccleſiam ſancti Salvatoria, cui auctore Deo preeſſe dinoſceris, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimua & preſentis ſcripti privilegio communimus, ſtatuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quecumque bona eadem eccleſia in preſentiarum juſte & canonice poſſidet, aut in futurum conceſſione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modia preſtante Domino poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant, in quibus hec propriia duximua exprimenda vocabulis. Quartam partem decime illorum novalium, que homines de villa, in qua eccleſia tua ſita eſt, infra parochiam ejus excolunt, quemadmodum circumpoſite capelle ad baptiſmalem eccleſiam pertinentes a parochianis ſuis percipere noſcuntur, & tu ipſe juſte percipis, tibi & eidem eccleſie auctoritate apoſtolica confirmamus. Preterea decimas alodii, ſicut ad eccleſiam tuam rationabiliter pertinere noſcuntur, & eas in preſentiarum legitime poſſides, nihilominus tibi & prefate eccleſie per preſenſis privilegii paginam duximus confirmandaa. Decernimus ergo, ut nulli *&c.*

Vias

Vias tuas † *Domine*
SCS | SCS
PETRUS | PAULUS
ALE | XANDER
PP. | III.
demonſtra mibi.

Ego Alexander catholice eccleſie epiſcopus ss.

† Ego Hubaldus Oſtienſis epiſcopus ss.

† Ego Bernardus Portuenſis & ſancte Rufine epiſcopus ss.

† Ego Johannes presbyter cardinalis ſanctorum Johannis & Pauli tit. Pamachii ss.

† Ego Johannes presbyter cardinalis tit. Anaſtaſie ss.

† Ego Guilielmus presb. card. tit. ſancti Petri ad vincula ss.

† Ego Boſo presb. card. ſancte Pudentiane tit. Paſtoris ss.

† Ego Petrus presb. card. tit. ſancti Laurentii in Damaſo ss.

† Ego Ardicio diaconus card. ſancti Theodori ss.

† Ego Cinthius diaconus card. ſancti Adriani ss.

† Ego Ugo diaconus card. ſancti Euſtachii juxta templum Agrippe ss.

† Ego Petrus diaconus card. ſancte Marie in Aquiro ss.

Loco † *ſigni.*

Datum Tuſculani per manum Gratiani ſancte Romane eccleſie ſubdiaconi & notarii idus martii indictione IIII. incarnationis Dominica anno M. C. LXXI. pontificatus vero domni Alexandri pape III. anno XIII.

XXIV.

Hoſpitalis de Petia donatio facta monaſt. Prataliensi.

Anno 1171. XI. kalendas aprilis.

Ex autographo archivi Fontis-boni. § Donatio n. 327.

Ibid. n. 39. IN Dei nomine. Anno M. C. LXXI. Frederico imperante anno imperii ejus XVI. XI. aprilis indictione IV. feliciter Chriſto auctore. Nos quidem in Dei nomine Ildibrandinus filius quondam Traſtaffe, & Spinellus filius quondam Munaldi, & Ugo, & Raynerius & Guelfolinus germani filii quondam Gualfi, & Guideramo filius olim Bernardini, nos inſimul bono animo pro Dei timore & remedio anime noſtre, noſtrorumque parentum donamus & tradimus, offerimus Deo & monaſterio ſancte Marie de Pratalia, in quo Deo protegente domni Ugonis in vice prioris Camaldulenſis ibi Deo regere & ſervire videtur, & committimus hoſpitalem noſtrum poſitum in publicam ſtradam in avocabulo Petia, quem edificavit Vernatio, & nunc eſt inde cuſtos & rector hujus hoſpitalis, ad honorem hujus monaſterii ſancte Marie donamus, & concedimus, & offerimus atque firmamus cum omnibus poſſeſſionibus ſuis, & cum omnibus edificiis ſuis, & cum omnibus rebus mobilibus & immobilibus, quas nunc habet, vel juſte habiturus erit, cum integra hutilitate & proprietate.... donamus & offerimus predicto monaſterio in perpetuum, & inſuper firmamus nos jampredicti tibi Vernatio hoſpitalario jamdicti hoſpitalis non tollere, neque intromittere, neque contendere, vel ullo modo inquietare, aut uſurpare, ſet ymmo omni tempore ſecuri & quieti & indemnes maneatis ſine noſtra noſtrorumque heredum contradictione, & illi homines, qui venerint ad fiduciam hoſpitalis, ex noſtra parte ſint ſecuri, & ſicut debiti ſumus monaſterio ſua bona defendere, avivare & auxiliare, ita deinceps guarontamus eſſe hoſpitale per bonam fidem ſine fraude, & quicumque *fuerit miniſtrator & rector hoſpitalis ſecundum Dei voluntatem habeat poteſtatem in omnibus bonis hoſpitalis mobilibus & immobilibus, aquiſitis vel aquirendis dandi, hedificandi, meliorandi, cauſandi, defendendi per ſe vel per alium ſub noſtra tutela, ſicut diximus; & ſicut debiti ſumus predicto monaſterio, & ſi opportunum fuerit, agendi & requirendi ad hutilitatem & commoditatem .... & ſi nos ſupraſcripti Ildibrandinus & Spinellus, Ugo, Raynerius, Guelfolinus & Guideramo, vel noſtris filiis & herede per quodlibet factum, quod non factum habeamus, aut faciamus erga te jamdictum Vernatium vel contra tuos ſucceſſores contra hec ſupraſcripta ire temptaverimus, & ab hominibus non defenſaverimus pro poſſe, tunc componamus pro unuſquiſque noſtrum, qui in culpa ceciderint, bonorum denariorum XX. libras Lucenſes, vel Piſanas, & obſoluta pena hec carta remaneat.

Hactum Banzena juxta eccleſiam ſancti Donati. Feliciter.

Signa manuum jam dictorum Banzinenſium, qui hanc cartam, ſicut ſupra legitur, ſcribere rogaverunt.

Signa manuum Guidonis, Belli, & Gerti, Solonis, Sinibaldi, Drudoli de Petrorio, Ugonis Bentivolog. & Albertini de Arcina, Drudoli de Petia, & Miſtici rogatorum teſtium.

Ego Albertus notarius ſcripſi & complevi.

XXV.

Caſtrum de Plaroſara datum in feudum a Perfecto abbate S. Victoris.

Anno 1171. III. exeunte auguſto.

Ex veteri apographo S. Blaſii de Pabriano.

Ibid. n. 40. IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti anni ſunt M. C. ſeptuageſimo primo regnante Frederico imperatore, tertio die exeunte menſe auguſto indictione IIII. Qnooiam ſacta hominum ſemper in memoria retineri non poſſunt, placuit atque convenit inter noa ego Perfectus abbas de monaſterio ſancti Victnre, quod eſt edificato in ſundo Victoriano, per conſenſum & voluntatem meorum fratribus hane cartulam renovatioois & refeudationia omnia, que fuit de Ugolino comea, ideſt ſextam partem Serriogavi a vobis Tranſmundo comes & Monaldo comes, & Rainaldo comes, & Ruzeri comea germanis fratribua filiia de Uguzone comea & a veſtris heredibus de ipſo eaſtro, quod Plaroſara vocatur, & de ipſa ſorte, ideſt in ſundo plaza de tilla, ideſt inſra comitato Camerino, a primo latere rigo de Fernivo, qui currit pro temporibus ſuis perveniente ad ſummo monte ad cerrum groſſum mergente in rigo della foce, qui currit pro temporibus ſuia, & a ſecundo latere ſoſſato della foce Varano, a tertio latere rigo de Gaidoni percurrente in Sentino, IIII. latere fluvium Eſino percurrente in primo latere, inſra ipſis lateribus habeatis ſextam partem cum omnia, que inſra ſe habentea vel ſui attinentes in iotegrum cum caſtellis & eccleſiis & cum pojora, & eum aquiminia vel decurſibns aqnarum, & cum introito & exoito ſuo a vobis & veſtris omnibus, quantum in ipſa ſexta parte pertinet, & de proprio & in perpetuum poſſidendum, qui eſt da ipſa eccleſia ad ſalva penſione reddendum omnem annum in menſe martii denarii III. de Lucenſi, unde debeatis & tencatis, ſaciatis, quod vultis, ſicut ſuperina legitur, & obligo me Perfectus abbas ac meis ſucceſſoribus, qaod ſi iſta cartula corrumpere vel falſare volnerit, componat C. Bizantios, & poſt pena data & abſoluta cartula iſta firma & ſtabile permaneat.

Ego Perſcctus abbas cartula iſta fieri rogavi.

Fgo Afioto de Malſaſalo.

Ego Ginello Samero.

Ego Ugo notario ſeriſſit & complevit.

XXVI.

Libellus emphyteuticus Gerardi archiep. Ravenn. ſcriptus Conrado abb. Vangaticiæ.

Anno 1172. XIV. febrnarii.

Ex antographo tabalarii ejuſdem monaſterii.

IN nomine Domini. Anno ab incarnaciooe ejus milleſimo centeſimo ſeptuageſimo ſecundo die quartodecimo menſis februarii indictione quinta. Ferraria apud eccleſiam ſancte Marie in Vado. Gerardus divina gratia ſancte Ravennatis eccleſie archiepiſcopus Corrado abbati monaſterii ſaocte Marle in Vangadicia, & tribus ſucceſſoribus tuis poſt te. Petitioni veſtre, que habetur in ſubditia, libenter accommodamus aſſenſum, ob hoc quia nec munificentia deperit, nec percipientibus in perpetuum, quod datur, adquiritur. Et quoniam ſperaſti, uti ſex uncias principales integras de fundo Honeſti, & de hoc quod remanet de ipſo ſundo terciam partem integram, & concedimus tibi predicto abbati tuiſque ſucceſſoribus, nt dictum eſt, totum qund habuerunt & detinuerunt Carlinus & Belizo in ſupraſcripto ſundo Honeſti, quod eſt de jure ſancte Ravennatis eccleſie, cum terris vineis campis pratis paſcnis arbuſtis arboribus atque cum omnibus ſibi pertinentibus, a tribus lateribus ſupraſcripti ſundi ſundus Burſita. A quarto latera ſandus Turricla & Nugaritus. Et concedimus vobia totum, quod habuerunt & detinuerunt Guido & Azzo de Poliſino terram & aquam in fundo Semperniano. Et concedimus vobis, ut ſuperius legitur, fundum integram, qui vocatar Turricla, cum terris campis atque cum omoibus ſibi pertinentibua, a primo latere arzine Criſinus, ab alio latere Foſſamala perveniente in conca de ſancto Stephano deſcendeote io fluvio Adici. A tertio latere fluvius, qui vocatur Adici. Atque a quarto ſundus Honeſti & Nugaritus omnia, que ſaot infra deſignata latera vobis concedimus, ut ſuperius legitur, conſtituta territorio Gavellenſi, omnia de jure ſancte Ravennatia eccleſie emphiteotecario modo poſtulaſti largiri, ſi tamen jaſte & rationabiliter Ibid. n. 41.

liter

liter a nobis petiſti, & ab aliis minime detineri videntur. Sub ſtatuta penſione denariorum Veroneſium decem & octo, & predictam rem laborare & in omnibus meliorare Deo debeatis adjutore, nullamque tarditatem aut neglectum habere debeatis tam ad inferendam ſupraſcriptam penſionem, quamque ad meliorationem prefatam rerum facere debeatis. Sed & ante nominatam penſionem omni marcio menſe, vel infra indictionem actoribus ſancte Ravennatis eccleſie dare debeatis. Et nec quiquam preſens preceptum aut ſupraſcriptas res alicui homini dare vel vendere aut transferre vel opponere nec in ullo alio venerabili loco dare vel derelinquere ſudestis. Nec aliquando adverſus ſanctam noſtram benefactricem veſtram Ravennatem eccleſiam contra juſtitiam tractare aut agere audeatis, niſi propria cauſa per juſtitiam, ſi contigerit, tantumodo ventilare ſudeatis. Quod ſi in aliqua tarditate aut neglectu vel controverſiis inventi fueritis extra agere de bis, que ſuperius adfixis conditionibus, non ſolum de hoc precepto cadatis, verum etiam daturi eritis parti ſancte Ravennatis eccleſie nomine pene auri libram unam. Et ſi non perſolveritis ſupraſcriptam penſionem infra biennium, ut leges cenſeunt, tunc pena ſoluta liceat actoribus ſancte Ravennatis eccleſie vos exinde expellere & quodlibet placuerit ordinare. Et poſt tranſitum tuum tuorumque ſucceſſorum, qualiter ſuperius legitur, tunc ſupraſcripta res laborata & in omnibus meliorata, & quidquid ibi additum meliorstumque fuerit, ad noſtram Ravennatem eccleſiam revertatur, cujus eſt jus & proprietas. Quam vero paginam precepti ego Ubaldus Ravenne tabellio & notari us ſancte Ravennatie eccleſie ſcripſi atque complevi.

† LEGIMUS.

XXVII.

Inveſtitura Vangaticienſis.

Anno 1170. *ſed melius* 1173. III. aprilis.

Ex apographo ejuſdem monaſterii.

Ibidem. IN nomine Jeſu Chriſti Nazareni, ſummique eterni regis. Anno ejuſdem nativitatis milleſimo centeſimo ſeptuageſimo tempore Alexandri pape & Frederici imperatoris die tertis intrante menſe aprilis in eccleſia ſancte Marie de Vangadicia. Breve recordationis ad memoriam retinendam de inveſtitura feudi, quam ego Iſaac abbas predicti monaſterii facio in Albertum & Obizonem marchiones Eſtenſes vobis preſentibus quidem in Chriſti nomine, videlicet de totis poſſeſſionibus & juribus, quas uſque nunc parentes veſtri tenuerunt a monaſterio ſupradicto in feudum in comitatibus Gavellenſi, Ferrarienſi, Montiſilicani, & in diverſis locis, ac etiam in Pollicinii noſtri menſura, juſta confines Lendenatie & Chamignole, Ramo de palo, que nunc Potarale vocatur, & Saguedum inveſtituram facimus ad feudum in veſtris filiis maſculis, excluſis decimis & reſponſionibus Baruldi, quas in uſu monachorum retinemus. Et predicti marchiones in preſentia Gerardo, Orlando, Angelo, Federico, Petrubono monachis monaſterii fidelitatem juraverunt, & inveſtituram receperunt a prefato abbate, & ad hoc teſtibus rogatis Manfredino quondam Cozi, Renaldi, Vilielmo de Spina, & aliis multis.

Ego Gaudentius divina favente clementia domini Federici notarius ſcripſi atque corroboravi, me preſente hec omnia acta fuerunt.

XXVIII.

Commutatio curtis Modiona cum caſtro Toppole inter canonicam Arretinam & eremum Camaldulenſem.

Anno 1173. *ſed Piſano*, menſe auguſto.

Ex autographo Camaldulenſi §. Permutatio. n. 24.

IN Dei nomine. Anno Dominice incarnationis M. C. LXXIII. feliciter regnante ..... menſe auguſti indictione v. *Ad lib. XXXII. n. 5.* Commutatio bone fidei dignoſcitur eſſe contractus, ut vice emptionis publicam obtineat firmitatem, eodemque nexu obligat contrahentes. Placuit itaque, atque bona voluntate convenit inter dominum Adanulſum prepoſitum eccleſie ſancti Donati, & dominum Ruſticum archidiaconum, & magiſtrum Aliottum, & dominum Gregorium camerarium, & Chriſtophorum & Presbytellum canonici ejuſdem eccleſie, necnon & domnum Ildebrandum priorem Camaldulenſem, & domnum Rodulphum, & domnum Gregorium, & presbyterum Johannem monachos ejuſdem eccleſie, ut in Dei nomine debeant dare, ſicut & in preſenti dederunt

derunt viciſſim ſibi uous alteri, & alter alteri commutationis oomine. In primis dederunt & tradideruot jamdictus prepoſitus prenominato priori recipieoti vice eccleſie ſancti Salvatoris, ſcilicet caſtrum de Mogiona cum curte ejus, & totum ac iotegrum illud, quod eo loci habent & detinent, & quod ad invicem jamdictus prior & predicti fratres dederuot jamdicto prepoſito & fratribus ſuis recipientibus vice eccleſie ſancti Donati iosegram medietatem caſtri de Toppole & curtis ejus & pertinentiis ſuis, & ex boc toto, quod in cartula, aut in cartulis continetur aquiſiti ab abbate ſancte Flore io villa de Verrazzano aut alibi, & predictum caſtrum noo debemus vobis tollere neque cooteodere, & ſi aliquis eum vobis tulerit, debeat vos inde adjuvare ad recuperandum, & recuperatum ad retinendum uſque ad fioem guerre, & altera pars alteri parti ſimiliter obſervare debet, & aquiſitum alter ſine altero in predicto caſtro & curte facere non debet, niſi prius inde alteram non inquiſierit partem per tres vices infra xxx. dies, & ſi ad hec ſtare ooluerit, ſit ei poſtea licitum aquirere. Has deoique res ſupranominatas & commutatas cum omoibus ſuper ſe ac infra ſe, & omni jure prediorum urbanorum & rnſticorum, ſicut ſuperius legitur, in integrum dederunt & commutaverunt, & tradiderunt ad proprium, ut ſacerent a preſenti die tam ipſi, quam eorum ſucceſſores quicquid voluerint, aut providerint ſioe omoi uoius alterius contradictione. Et ſponderunt ſe ipſi commutatores ſuos ſucceſſores predictas res, quas ad invicem commutationis oomine tradideruot io integrum omni tempore ab omni perſona defenſare, & quod, ut ordo legis depoſcit, & ad banc providendam commutationem acceſſerunt ſuper ipſas res ad providendum dominus Jeronymus epiſcopus & Arengerius, quibus omnibus exiſtimantibus comparuit eccleſiam melioratam eſſe in bac commutatione. De quibus etiam penam inter ſe poſuerunt, ſi in aliquo tempore vel ingenio removere ſupraſcripta preſumpſeriot, aut omni tempore ab omni perſona non defeoſaverint, tunc compooere debeat pars parti fidem ſervanti ipſas res in duplum, pront in tempore valuerint, aut appretiate ſueriot ſub extimatiooe pretii, & inſuper pene nomine optimi argenti libras centum. Unde duas cartas pari tenore inter ſe ſcribere rogaverunt.

Actum in ſuborbio Arretine civitatis. Feliciter.

Signa maooum ſupraſcriptorum dominorum, qui haoc cartam, & aliam ſimilem ioter ſe fieri rogaveruot.

† Signa maouum Raynaldi do Subiano, & Joſeppi, & Magolioi, & Rolaodi Neronis, & Bonifilioli rogatorum.

† Ego Adaoolfus Aretinus prepoſitus ss.

† Ego Ruſticus archidiaconus ss.

† Ego presbyter Rolandos ss.

† Ego Bruoua diacoous & canonicus ss.

† Ego presbyter Ildibrandus canonicus ss.

† Ego Albertus presbyter & canonicus ss.

† Ego Presbyter diaconus & canonicus ss.

† Ego Chriſtophorus diaconus & canonicus ss.

† Ego Moyſes presbyter & canonicus ss.

† Ego Gregorius canonicus ss.

† Ego domous Berardus ſubdiaconus & caoonicus ss.

† Ego prior ſancti Anſani ſubſcripſi.

† Ego Leonardus canonicus ss.

Ego Marſilius ſubdiaconus & canonicus ss.

Ego Niger judex ac notarius ſcripſi & complevi.

XXIX.

Libellus emphyteuſis Rolandi abbatis S. Urbani ad Æſinantem.

Anno 1173. menſe octobri.

Ex autographo monaſt. S. Catharinæ de Fabriano.

IN nomine Domini noſtri Jehſu Chriſti. Anni ſunt mille c. ſectuajeſimo III. regnante Frederico imperatore menſe octuber indicione nona. Quooiam facta hominum in memoria retineri oon poſſumus, ideoque ego Ruberto comes filio de Geotile comes pro ſe & ſuis nepotibus, & Rolandus abbas de beato ſaocto Urbano per conſeoſu & voluntate monachorum meorum anc cartula in locum de pignum fieri rogavi a tibi Simone comes & Guicta cometipſa, & ad veſtris eredibus de ooſtro tenimento, quem modo nos abemus & tenemus infra comitato Camerino, & infra comitato Sinogallienſis, & in lo ſundo le Taſenare, & io fuodo ſancto Martino de Fugſaoo, & in ſuodo lo moote de la Romita, & in monte Morano, & in ſundo Ibid. n. 6.

do de lo Merago, a primo latere lo foſſato de Rigaiduni, & veni ad ſancto Vincentio de Plaroſara, ſecundo latere flumen Iſioo, tertio latere ſancto Chriſtophano de Roſera, e lo colle de Montano, & venit a Lanze, quarto latere ſancta Maria de lo colle a Lappurano proveniente uſque in primo latere, infra iſtis ſupraſcriptis lateribus, & infraſcripta fundora, ſient prenominatum eſtis omnia pertinencia pertinet a Ruberto comes cum ſuis nepotibus, & omnia pertineotia ad ſancto Urbano, & cum introito & exito ſuo, & cum omnia, que abentes infra ſe vel ſupra ſe, vel rejacente in integrum per libras c. de Luca de boni denarii *&c.*

Ego Roberto comes & Rolandus abas cartula iſta fieri rogavit.

Ego presbyter Bonfilius & prepoſitus, & Traſmundo presbyter, & Johanni preſbyter & monachi ſunt rogati teſtes, & Guido de Uguicione, Patri de Gozo, & Rainaldo da Collupuni, & Grimaldo dalla Roſſa, & Gerardus ſunt rogati teſtes.

Ego Ugo notario ſcripſit & complevit.

XXX.

Charta monaſterii S. Mariæ de Fullina de Petro abbate.

Anno 1174. XII. intrante aprili.

Ex authentico ejuſdem monaſterii. n. 29.

Ibid. n. 16. HOc exemplum ex autentico aſt Otonis notarii ſumtum. In nomine Chriſti die veneris XII. intrante menſe aprilis in preſentia fratris Madii, comitis Seonelle, Viviani judicis, Wecello de Camino dedit parabolam Manducavillano, ut daret terram ſuam de Stabluzo abbati Petro de Folina qualitercumque vellet. Actum in camino domus Clarimbaldi. Et eodem die in alia camera domus Clarimbaldi in preſentia Sophie comitiſſe, Principiſſe Conradine, Ottonis, Litaldini, Viviani de Valle de Mareno, Albertini & aliorum, Manducavillanus tradidit & vendidit ad proprium parabola comitiſſe Sophie domno Petro Dei gratia monaſterii de Folina abbati in integrum totam proprietatem ſuam de Stabluzo, & in integrum hoc quod habere & detinere viſus eſt in Stabluzo, & cum decimis, & cum omni jure ſuo, videlicet molendinare cum terra & cum omnibus rationibus ſuis, quas habet in Stabluzo, preter terram, quam emit a Furzano, quam retinuit in ſe pro XXX. libris Veronenſibus, de quibus denariis clamavit ſe pacatum, tamen debet predictum monaſterium dare predicto Manducavillano omni anno III. Veronenſes pro ſervitio decimarum, eo quod Manducavillanus debet facere ſervitium dominis ſuis pro predictis decimis. Ad hoc promiſit jamdictus Manducavillanus per ſe ſuoſque heredes jamdicto abbati Petro nomine monaſterii & ajus ſucceſſoribus pena dupli ſupraſcripti pretii & reſtaurationis talis proprietatis, ſicut pro tempore meliorata fuerit aut valuerit ſub extimatione in conſimilibus locis cum ſtipulatione ſubnixa, ab omni homine cum ratione defendere & vvarentare. Quod ſi facere non poterit, quod predictam penam perſolv.... & reſtaurationem, ut ſuperius legitur, preſtabit. Actum milleſimo C. LXXIIII. indictione VII.

Ego Otto notarius interfui, & ut ſuperius legitur, ſcripſi.

Ego Licanor ſacri palatii notarius hoc exemplum ex autentico Otonis notarii ſcripſi nihil addens vel minuens, niſi forte in compoſitione literarum vel ſilabarum ſeu in pontorum currente anno Domini M. CC. XVIIII. indictione VII. die VIII. intrante madio exemplavi & corroboravi.

XXXI.

Alia ejuſdem monaſterii de Girardo abbate.

Anno 1174. VI. intrante aprili.

Ex eodem tabulario. n. 29.

HOc eſt exemplum ex authentico Johannis Boni ſumptum. In nomine Domini. Anno a nativitate Domini *Ibidem.*
M. C. LXXIIII. indictione VII. die ſabati VI. intraote aprili preſentia Wecelli de Camino, Johannis Belli, Otonis de Matheo & aliorum. Martinus & Balduinus inſimul inveſtivere domnum Girardum abbatem monaſterii de Fulina, accipienti nomine ſui monaſterii de medio uno manſo terre ad proprium, qui jacet in plebe Stabluci cum capulis & paſculis & omnibus ſuis pertinentiis pro X. libris & dimidia denariorum, quas confeſſus fuerat ipſum abbatem nomine monaſterii dediſſe, de quibus clamaverunt ſe bene pacatos *&c.* Actum eſt hoc in Tar-

viſio

viſin in domn, ubi dnminus Wecellus habitat.

Egn Jnhannes Bonus tabellio & ſacri palatii notarius rogatus inrerſui & ſcripſi.

Ego Licanor ſacri palatii nntarius hoc exemplum ex autbentico Jnhaonis Boni ſcripſi nihil addens &c. eurrente annn Dnmini M. cc. xviiii. indiſtinne vii. die viii. intrante madin exemplavi & corroboravi.

XXXII.

Chriſtiani imperialis legati diploma in favorem Camaldulenſium.

Anno 1174. 11. maji.

Ex tabulario Fontis-boni §. Privilegia. n. 40.

Ibid. n. 10. C.. Maguntine ſedis archiepiſcnpus Germanie archicancellarius, & ſaeri imperii in Italia legatus in perpetuum. Decet imperialis aule magnitudioem, & ad onſtram cognnſcimus pertinere ſalutem, ſi pia & religinſa loca celeſti ennſideratinne dilexerimus, & eorum paci & tranquillitati curaverimus attentius providere. Unde nos divine miſerationis intuitu dilectos Dei ſamulns Camaldulenſes heremitas, & nmnem eorum cnngregatinnem, omniaque eorum bona, atqua jara & univerſas eorum poſſeſſiones ſub imperatorie majeſtatis & noſtra protectione ſuſcipimus. Ad eorum quoque uſum & utilitatem nmoes res mnbiles & immnbiles, quas Quintavallis cum uxore ſua Cecilia & nepote ſuo Aſtulfo Camaldulenſi heremn pro remedin anime ſue nptulit, ſecundum quod in cartulis nblatinnis eorum plene contioetur, ſupraſcriptis Deo devotis famulis in eadem heremn commnrantibus imperiali, qua ſungimur, auctnritate concedimus, & preſentis ſcripti privilegio ennfirmamus. Nibilnminus autem nmne patrimnnium, quod Beroardinus de Sedonia eiſdem Dei ſervis optulit, illis itidem corroboramus. Vnlumus preterea, & ſub optentu gratie imperialis & noſtre precipimus, ne Rainerius marchin deinceps homines de Anglari vel de Monte aureo in ſuum uſum vinlenter audeat revocare, vel aliquam exactinnem aut tributum attemptet ab eiſdem extnrquere. Nulls etiam civitas vel ſecularis perſona predictns Dei ſamulns de dnnicatis & prediis, que ad manus ſuas explere volunt ad publicum tributum perſolvendum cogere preſumat. Mnnteinnem quoque, quem imperialis majeſtatis nuntii uſque modn vinlenter nccupaverunt, predictis heremitis integre reſtituimus, nt en deinceps, ſieut conſueverunt, libere utantur. Ad hec nmnes obedientias & poſſeſſiones, quas impreſentiarum juſte & canonice poſſident, aut in futurum, dante Dominn, poterunt adipiſci, imperiali auctoritate & nnſtra eis confirmamus, & que ſibi cnntra jus ablate ſunt nbedientie, eis in integrum reſtitui jubemus. Prninde mandamus Arretinis, Caſtellanis & de Burgn modernis & futuris conſulibus, ut predictum patrimnnium Quintevallis, & patrimonium Bernardini de Sedonia, Mnntejonem quoque & omnes jamdicte heremi poſſeſſinnes, que in eorum comitatibus ſunt, ſine fraude manutenere, & ab nmni hnmine deſendere ſtudeant. Decernimus etiam, ut quicumque nb feodi beneficium predictis heremitis fideles eſſe tenentur, ſi fnrte eoſdem fratres in rebus vel perſonis contra jus impugnare preſumpſerint, a beneficin ſeodi omnino decidant. Si quis vero de cetaro contra hanc noſtre conſtitutinnis paginam ſecerit, & predictos fratres moleſtare auſu temerarin preſumpſerit, ſub bannn domni imperatoris poſitus cc. mareas puri argenti pro pena componat, medietatem eamere imperiali, reliquam partem jamdictis fratribus.

Datum Caſtelioni de filiis Bochi annn Dominice incarnationis M. c. lxxiiii. indictinne vii. 11. menſis maji.

Actinnis hujus rei teſtes ſunt eomes Macharius, cnmes Everardns, conſules Arretini, conſules Caſtellani, Renerius Ubertini, & Arengarius & alii quamplures diſcreti & honnrati viri.

XXXIIII.

Permutatio terrarum facta a parthenone S. Petri de Luco.

Annn 1175. *more Piſano*, v. kalendas auguſti.

Ex archivo ejuſdem aſceterii Sacc. k. n. 66.

IN nnmine Domini Dei eterni. Anno dnminice incarnatinnis milleſimo centeſimn ſeptuageſimo quinto kalendis auguſti indictinne ſeptima. Commutatin bone fidei dignnſcitur eſſe cnntractus, unde placuit atque cnnvenit inter Alinttum filium olim Ciurli una eum San- Ibid. n. 14.

duccia

duccia uxore ejus per ejua conſenſum a Guidone judice legiptime interrogata cum congruenti reſponſione precedente, & dominam Dilectam Dei gratia venerabilem abbatiſſam de monaſterio ſancti Petri de Luco cum conſenſu domni Ildebrandi prioris Camaldulenſis totiuſque conventus de aliquantis terris, ſilvis & rebus cambium & permutationem facere. Itaque factum eſt, ut ipſa domina abbatiſſa in primis dediſſet ſupradictis jugalibus omnes caſas, caſcinas, terras, vineas & res, que evenerunt predicto monaſterio a Caronciana uxore olim Ildebrandi per cartulam donationis & offerſionis ubicumque per loca & vocabula pertinentes eſſe inveniuntur in integrum, ſicut in ipſa legitur & in ea continetur. Que ſupradicte res habeanr & teneant, ac ſuo nomine poſſideant, & faciant quidquid voluerint ſine earum dicte domine abbatiſſe ſuarumque ſucceſſarum contradictione vel moleſtia. Et quod ab eis exinde factum fuerit, firmum & ſtabile permaneat ſemper. Et ipſa domina abbatiſſa ad invicem ab ipſis recepir integram medietatem de eorum ſilvis & bonis ſcilicet de Fraſſinata & de Colle mazzoli & Rizzuali, & de Terra & de Grizzano, & ipſi camparii de Rena & de Grezano mercedem accipiant ab abbatiſſa ſicut ab ipſis jugalibus. Inſuper inſimul recepit unam petiam terre poſitam in loco qui dicitur Caſalino, cujus ſunr confines, a tribus lateribus via, a quarto eſt terra Rinavole, & ſi qui alii ſunt confines, cum ingreſſu & egreſſu earum, & cum omnibus habentibus ſuper ſe & infra ſe in integrum cum omni jure & actione & requiſitione, quibus eis jugalibus aliquo modo competit. Pro ſupradictis terris & rebus commutatis & nomine receptis in preſenti dederunt, tradiderunt & mutationis nomine conſenſerunt ſupradictas terras & ſilvas & res ſupradicto monaſterio & ſuis rectricibus in perpetuum ad tenendum, poſſidendum, & quidquid eis placuerit ſuo nomine deinecps faciendum, ut nullam litem &c.

Actum in parlatorio ſupradicti monaſterii.

Signa manuum Pilacherii de Plano majori, & Raccoli de Grezzano, & Alberti filii Senioris, & Perini filii Perri teſtium rogatorum.

Ego Guido judex idemque notarius huic inſtrumento completionem impoſui.

XXXIV.

Conventiones inter monaſter. S. Hippolyti de Faventia, & inter clericos de Zagonaria.

Anno 1174. XVIII. auguſti.

Ex autographo ejuſdem monaſterii.

IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti. Anno ab incarnatione ejus M. C. LXXIIII. tempore Frederici imperatoris die XVIIII. menſis auguſti indictione VII. in Zagonari. Tunc ſiquidem temporis donnus Rolandus monaſterii ſanctorum Laurentii & Ypoliti venerabilis abbas pro ſe & ſuis ſucceſſoribus ex una parte, atque ex altera Guido Baſadonna & Mattheus Albertinellus de Gualdino, Rambertinus de Gualdino, Ugolinus de Franco, & Guido ejus frater, Guido de Girardino, Petrus de Franco, Guido Bononienſis, Simaldolus Albertus Turricella, Martinus Gualterius & Centolus Ugonis clerici. Hi omnes pro ſeſe atque pro cuncto populo eccleſie ſancti Andree de Zagonari, & pro eorum heredibus hujuſmodi inter ſe, & jamdictum abbatem concordaverunt, videlicet quod monachus prelibati abbatis & preſbyter predicte eccleſie ſancti Andree communiter inſimul debeant degere & habere de rebus jamdicte eccleſie ſancti Andree cum eorum communibus clericis & ſervientibus in perpetuum, exceptis quindecim tornaturiis terre, quas presbyter eccleſie pro ſuis calciamentis & veſtimentis habere debeat in his locis, quatuor tornaturas in campo de Zagonari, & ſex tornaturas in fuudo de Onorata, & quinque tornaturas in Mauriſio. Item beneficium penitentiarum, atque tertiam partem de decimis & primitiis. Has predictas res ſacerdos precipuas habere debear, populus vero habere debeat octo tornaturas de terra ſupradicte eccleſie ſancti Andree in uſufructu pro laborerio ejuſdem eccleſie, quod laborerium debeat fieri ad ſenſum presbyteri ejuſdem eccleſie, & monachi & populi ipſius eccleſie, donec laborabitur predicta eccleſia, & propter quam amplius non laboraverint, uſusfructus debeat remitti ad eccleſiam atque cum poſſeſſione conſolidari & permaneat ad utilitatem presbyteri & monachi. Aliud vero totum tenimentum eccleſie ſancti Andree & beneficium ipſius eccleſie presbyter & monachus cum eorum communibus cle- Ibid. n. 231

ricis & ſervientibus communiter participare debeant, & ſi aliquid ſupererit, in laborerio eccleſie debeant dare, ſalvo tamen omni jure omnique debita & conſueta reverentia epiſcopi ſancti Caſſiani, & plebis de Barbiano; & hoc inſuper ſtatuere, ſi populus ipſius eccleſie ſancti Andree, ut prenominatus abbas eidem eccleſie teneatur reſtituere. Preterea ſi diſcordia inter presbyterum & monachum fuerit, abbas & populus eos inſimul reconciliare debeant. Hec omnia ſupradicta prenominatus abbas pro ſe & ſuis ſucceſſoribus, & prenominati viri pro ſeſe & toto populo eccleſie de Zagonari & eorum heredibus ad invicem firma rataque perpetuo tenere promiſerunt, & contra nullo modo vel ingenio agere vel venire ſub promiſſione pene jure ſtipulationis inſerte quadraginta ſolidorum denariorum Lucenſium, & ſoluta pena omnia, ut ſupra legitur, maneant firma. Que omnia ſunt ſcripta a me Ugone Faventino notario rogatu utriuſque partis.

Interfuerut teſtes presbyter Mons, domnus Letus & alii, necnon & ego Ugo jamdictus Faventinus notarius omnia ſupradicta deſcribens.

XXXV.

Friderici ep. Petenenſis ſententia contra monaſter. S. Michaelis de Lemmo in territorio Parentino.

Anno 1174.

Ex Ughellii T. X. col. 317.

Ibid. n. 11. ANno Dominice incarnationis milleſimo C. LXXIIII. indictione ſeptima. Petrus Parentinus epiſcopus querimonia propoſuit coram Odelrico Aquilejenſis eccleſie venerabili patriarcha & apoſtolice ſedis lagato, de abbate ſancti Petri de Silva & abbate ſancti Michaelis de Lemo. Propoſuit quippe epiſcopus, quod conſecrationes eccleſiarum & altarium atque abbatum predictorum locorum, ordinationes etiam clericorum ſive monachorum ſuorum ad jus Parentine eccleſie pertinerent, & quod eadem monaſteria debent annuatim perſolvere ſibi porcum unius anni in nativitate Domini, & in paſcha majori duos agnos, & in feſto ſancti Mauri arietem unius anni, & in carnis levamine unam ſpaulam porci. Et cum ſepe ac ſepius conquerendo inſtaret, tandem patriarcha juſtitie acquieſcens cauſam iſtam Federico Petinenſi epiſcopo deffiniendam commiſit, & eum ſuum vicarium in negotio illo conſtituit, precipiens, ut allegationibus utriuſque partis examinatis juſtam dictaret cauſe ſententiam. Itaque Petinenſis epiſcopus utriuſque partibus convocatis in eccleſia Parentina, cum Parentinus epiſcopus preſcripta capitula querimonia propoſuiſſet, & abbates contra inficiarentur dicentes, monaſteria ſua ea, que petebantur, nunquam exolviſſe, produxit epiſcopus Parentinus ad confirmationem cauſe ſue tres legitimos teſtes & idoneos, ſcilicet Albinum archipresbiterum, Adalramum archidiaconum & Ratulphum presbiterum ac cuſtodem prefate Parentine eccleſie, qui tactis ſacroſanctis evangeliis juraverunt ea, que petebantur ab epiſcopo ipſis videntibus predicta monaſteria perſolviſſe, & quicquid epiſcopus in cauſa illa requirebat, juris eſſe Parentine eccleſie, & illud jus a XL. retro annis tenuiſſe. Diligenter igitur cognitis utriuſque partis allegationibus, quia Parentini epiſcopi firmis rationibus & convenientibus teſtibus fuerat approbata, Petinenſis epiſcopus vicarius patriarche multorum conſilio ſtatuit, & firma ſententia dictante juſtitia promulgavit, ut unuſquiſque dictorum abbatum ſingulis annis ſupradicta omnia, que ab epiſcopo petebantur, perſolverent Parentine eccleſie, & quicquid epiſcopus in cauſa illa poſtulabat, in integrum obtineret. Data vero ſententia jubente eodem vicario predicti abbates vadiaverunt epiſcopo adjudicatam ſibi rationem in preſentia totius cleri Parentini epiſcopatus & Ugonis ſancte Barbare abbatis & Lamberti presbiteri & Bernardi presbiteri de Rubino & plebani de duobus Caſtellis, & plebani de Montona, & presbiteri Manardi de Aquilegia & aliorum multorum.

XXXVI.

VVezello de Camino inveſtit Petrum abbatem Fallinatem.

Anno 1175. V. exeunte januario.

Ex autographo ejuſdem monaſterii. n. 29.

IN nomine Chriſti. Anno ab incarnationis ejuſdem M. C. LXXV. indictio- *Ibid. n. 16.*
ne VIII. die lune V. exeunte januarii in preſentia bonorum hominum. Hi ſunt presbyter Lanfrancus, magiſter Bernardus,

dus, Wiſemanus, Penzo de Monteſella, Samuel, Ugerius de Ciſooo, frater Mazo & aliorum plurium. Wezilo de Camino inveſtivit abbatem Petrum de Folina de tota proprietate, & de toto feudo, quod ipſe babet & tenet in Stauluzo pro anima ſus & mortuorum ſuorum, & dedit proprium per proprium, & feudum pro proprio. Item & jamdictus abbas vel ejus ſucceſſores debet dare anoualiter pro unaqusque dominica ovarum III. dies ante, vel III. dies poſt unam libram olei, & debet ardere jamdictum oleum ante altare ſaocte Marie de Folina pro anima prefati Wezelonis & mortuorum ſuorum.

Actum eſt hoc ad Seravallem in domo Wezelonis & comitiſſe Sophie coram predictis teſtibus.

Sigoum eorum sss. qui hoc breve fieri rogaverunt.

Signum eorum sss. qui rogati fuerunt teſtes.

Ego Walterius notarius interfui & hoc breve rogatus ſcribere ſcripſi.

XXXVII.

Alexander III. confirmat Camaldulenſibus inter cetera monaſterium S. Mariæ de Urano.

Anno 1175. xv. kalendas aprilis.

Ex codice membran. monaſt. S. Michaelis Piſarum.

Ibid. n. 14. ALexander epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. Camaldulenſi priori ejuſque fratribus tam preſentibus quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum. Officii noſtri oos admonet & invitat auctoritas &c. *Quæ ſequuntur, conſulto prætermittimus, nam Alexander III. hac bulla ſolummodo confirmavit Camaldulenſibus ea omnia, quæ in bullis Paſchalis, Eugenii, Anaſtaſii & Adriani pontificum conceſſa fuere eiſdem Camaldulenſibus. Legitur & in ipſa:* In epiſcopatu Bononienſi monaſterium ſaocti Archangeli juxta caſtrum Britti, ſancti Felicis. *Et inſuper circa finem ejuſdem bulle additur:* Ad hec monaſterium de Urano vobis & conventui veſtro, ſalvo jure Ravennatis eccleſie, auctoritate apoſtolica confirmamus. Decernimus ergo &c.

Vias tuas †	*Domine*
SCS	SCS
PETRUS	PAULUS
ALE	XANDER
PP	III.

demonſtra mihi.

Ego Alexaoder catholice eccleſie epiſcopus ss.

† Ego Jobannes presb. card. ſanctorum Johaonis & Pauli tit. Pamachii ss.

† Ego Ubaldus Hoſtienſis epiſcopus ss.

† Ego Bernardus Portueoſis & ſancte Ruffioe epiſcopus ss.

† Ego Albertus presb. card. tit. ſancti Laurentii in Lucina ss.

† Ego Boſo presb. card. ſancte Pudentiane tit. Paſtoris ss.

† Ego Johannes presb. card. tit. ſancti Marci ss.

† Ego Petrus presb. card. tit. ſancte Suſanne ss.

† Ego Manſredus presb. card. tit. ſancte Cecilie ss.

† Ego Jacobus diaconus card. ſancte Marie in Coſmydin ss.

† Ego Ciothyus diaconus card. ſancti Adriaoi ss.

† Ego Hugo diaconus card. ſancti Euſtachii juxta templum Agrippe ss.

Loco ✠ *ſigni.*

Datum Anagnie per manum Gratiani S. R. E. ſubdiaconi & notarii XVI. kal. aprilis iodictione VIII. incarnationis Dominice anno M. C. LXXV. pontificatos vero domini Alexaodri pape III. anno XVII.

XXXVIII.

Caſtra de Planetulo & de Valliala refutata eremo Camaldulenſi a canonica Arretina.

Anno 1176. menſe jaouarii.

Ex tabularia Fontis-boni. §. Refutatio. n. 56.

IN Dei nomine .. Anno Dominice in- Ibid. n. 19.
carnationis M. C. LXXVI. Feliciter. Regnante .... menſe januario indictione VIII. Cooſtat nos dominus Adanulfus prepoſitus, & domous Ruſticus arcbidiacoous & domnus Bruno & Gregorius canonicus, & presbyter Ildebraodus, & presbyter Albertus, & magiſter Guittone, & Moyſe, & Majano, & Leonardus & Marſilius & Berardus canonici ſancti Donati eccleſie, qualiter per hoc ſcriptum traoſactionis, finitioois atque refutationis, ſtantie & convenientie & perpetue obligationis finimus, refutamus & modis omoibus remittimus tibi domno

d ij Pla-

Placito abbati de Urano recipienti vice domni Ildebrandi prioris Camaldulenſis, & fratrum ſuorum, ſive ſuoram ſucceſſorum inperpetuum, ſcilicet omnes poſſeſſiones & pertinentias prediorum urbanorum & ruſticorum, que olim ſuerunt Quintavallis & Aſtuldi, & quocumque modo nobis per locationem a predicto priore ſactam nobis pertinere viſum eſt, ideſt caſtrum de Planetule cum curte ſua, & caſtrum da Vanlianla cum curte ſua, vel ubicumque de predictis bonis eſſe dignoſcuntur. excepto omni jure & actione, quam predictus prior & Camaldulenſis eccleſia habet in caſtro & curte de Topole, & nobis per ſupraſcriptam refutationem & tranſactionem & definitionem conceſſit, ſalvo eo quod ſi homines de Topole vel eccleſia habent poſſeſſiones in curte de Planetole, & ita ut uſque modo tenuerunt, impoſterum teneant, & ſi homines de Planetole & eccleſie habent poſſeſſiones in curte de Topole, itaut uſque modo tenuerunt, in poſterum ſimiliter teneant, conſuetudine tamen ſervata omnis ſervitii unicuique caſtro, prout hactenus ſervatum eſt. Item finimus vobis & refutamus caſtrum de Mojona cum curte ejus, & totum ac integrum illud, quod eo loci habemus, tibi domno Placito ſimiliter recipienti vice ſupraſcripti prioris & ſucceſſorum ejus in perpetuum. Promittimus & obligamus etiam nos ſupraſcripti prepoſitus & canonici noſtroſque ſucceſſores tibi Placito recipienti vice ſupraſcripti prioris ejuſque ſucceſſorum in perpetuum omnia predicta per bonam fidem ſine omni fraude obſervare, & firma & inconcuſſa tenere, & non contra predicta aliquo modo agere neque cauſare, vel per placitum aut extra fatigare per nos vel per ſummiſſam aut ſummittendam a nobis perſonam, non per imperialem, vel per eccleſiaſticam perſonam, unde aliquod damnum predicto priori vel ejus ſucceſſoribus unquam contingere poſſit. Et ſi omnia predicta non obſervaverimus nos noſtrique ſucceſſores in perpetuum tibi Placito pro predicto priore ejuſque ſucceſſoribus penam dupli, que in definitione deducta eſt, componere promittimus. Inſuper promittimus tibi pro predicto priore & ejus ſucceſſoribus tam pro nobis, quam pro noſtris ſucceſſoribus caſtrum de Topole, & omnia, que nobis conceſſiſtis, non alienaturos alicui perſone, niſi vobis predictis, ſi tamen vos tantum dare volueritis, quantum ſine aſtu ab aliis habere potuerimus, alioquin liceat eas alienare, cui voluerimus, unde hoc ſcriptum fieri rogavimus.

Actum in elauſtro eccleſie ſancti Donati. Feliciter.

Signa manuum ſupraſcripti prepoſiti & canonicorum, qui hoc ſcriptum fieri rogaverunt.

Signa manuum Rainerii judicis & Tanredi Richelde, & Johannis, & Crui, & Ugonis da Peſcia, & Pellegrini rogatorum teſtium.

† Ego Adanulſus Aretinus prepoſitus ss.

† Ego Ruſtiens archidiaconus ss.

† Ego prior ſancti Anſani ss.

† Ego presbyter Majanus canonicus ss.

† Ego Moyſes presbyter & canonicus ss.

† Ego Ildibrandus presbyter & canonicus ss.

† Ego Albertus presbyter & canonicus ss.

† Ego Brunus diaconus & canonicus

† Ego Presbyter diaconus & canonicus ss.

† Ego Chriſtophorus diaconus & canonicus ss.

† Ego Gregorius canonicus ss.

† Ego Berardus ſubdiaconus & canonicus ss.

† Ego Marſilius canonicus ſubdiaconus ss.

† Ego Leonardus canonicus ss.

Ego Niger judex ac notarius ſcripſi & complevi.

XXXIX.

Permutatio eccleſiæ S. Andreæ de Baſiliano cum eccleſia S. Johannis de Fontana, inter monaſteria S. Michaelis de Caſtro Brittorum, & S. Chriſtinæ de Septem-fontibus.

Anno 1176. III. kal. junii.

Ex autographo archivi S. Chriſtinæ de Bononia. C. 12.

† IN nomine ſancte & individue Trinitatis. Anno Domini milleſimo centeſimo ſeptuageſimo VI. imperante Frederico Romanorum imperatore tertio kalendas junii indictione nona. Et ideo in Dei nomine ego quidem donno Petro abbas ſancti Michaelis arcangeli do & tranſacto in perſona donna Scolaſtica abbatiſſa eccleſie ſancte Criſtine virginis cauſa permutationis eccleſia ſancti Andree de Baſiliano cum totis pertinen- *Ibid. n. 20.*

tinentiis predicte eccleſie, & pecia una de terra, que detinet bona credencia: videlicet pro eccleſia ſancti Johannis de Fontana de curia Medicine cum totis pertinentiis predicte eccleſie, & due tornaturie de terra, que detinet predicta abbatiſſa, ad habendum tenendum ac poſſidendum quicquid tibi tueque ſucceſſores inde placuerit faciendum in perpetuum, ut nulla lite, nullaque controverſia ſuſtineant ab omni eoque homine preſcriptas res, ſicut ſuperius legitur, defendere & auctorizare pro me meiſque ſucceſſoribus tibi predicta donna Scolaſtica abbatiſſa promitto ſi defenſare & auctorizare non potuero, & predicta carta omnia firmiter obſervare noluero ſtipulationem ſummam nomine pene ſexaginta libras Lucenſes pro me meiſque ſucceſſoribus tibi predicta donna Scolaſtica abbatiſſa dare promitto, & poſt penam ſolutam hec carta ſemper firma permaneat.

Actum in clauſtro ſancti Michaelis indictione predicta.

Prenominatus domnus abbas hoc permutacionis inſtrumentum, ut ſuperius legitur, ſcribere rogavit.

Teſtis & inveſtitor Dominicus caſtaldus, presbyter Ildebrandus, & presbyter Arardus, & Vacaria & Guido Salvaricus, & Gerardus Cabalerius rogati ſunt teſtes.

Ego Guido Dei gratia notarius ss. & complevi.

Ego Petrus abbas ſancti Michaelis archangeli ss.

Ego Gerardus monachus ss.

Ego Maurus monachus ss.

Ego Placitus monachus ss.

Ego Ugo monachus ss.

XL.

Sententia Olderici patriarchæ Aquilejenſis contra monaſt. S. Michaelis de Lemmo.

Anno 1176.

Ex tabulario S. Mathiæ de Muriano. cod. H. pag. *6.*

Ibid. n. 18. IN nomine Domini & Salvatoris noſtri Jeſu Chriſti, amen. Nos quidem Odelricus Dei gratia ſancte Aquilejenſis eccleſie patriarcha Apoſtolice ſedis legatus notum eſſe volumus omnibus Chriſti fidelibus tam preſentibus, quam futuris, quod cum vener. frater noſter epiſcopus Parentinus Petrus querimoniam nobis deponeret, quod venerabiles fratres noſtri de ſancto Petro de Silva & de Lemo abbates hexenia, que ei annuatim perſolvere deberent, videlicet quiſque in nativitate Domini porcum unius anni, & in paſcha majori duos agnos, & in feſto ſancti Mauri arietem unius anni, & in carnis levamine unam ſpatulam porci ei detinerent, nos tandem cauſam venerabili fratri noſtro Federico Petinenſi epiſcopo cognoſcendam & terminandam commiſimus, qui cum mandatum noſtrum executioni mandaſſet, in virtute obedientie a nobis quomodo in eadem cauſa proceſſerit interrogatus preſentibus tribus noſtris aſſeruit, quod partes certo loco & die ante ſuam preſentiam collocavit, & cauſam hinc inde diligenter examinavit, aſſeruit etiam, quod Parentinus epiſcopus jamdictam querimoniam depoſuit, & tres legitimos teſtes Albinum archipresbiterum & Adalramum archidiaconum & Rantolſum presbiterum & cuſtodem Parentine eccleſie induxit, qui ſupra ſacroſancta evangelia juraverunt, quod predicta monaſteria ſupraſcripta hexenia Parentine eccleſie a XL. annis retro perſolverant. Petinenſis itaque epiſcopus, qui in hac cauſa vicem noſtram agebat, auditis hinc inde, que partes allegaverunt, talem dictavit ſententiam, ut unuſquiſque dictorum abbatum memorata hexenia Parentino epiſcopo, & eccleſie ipſius perſolvant. Hec igitur cognoſcentes ſententiam, quam rationabiliter tulit, auctoritate ſancte Aquilejenſis eccleſie, ac noſtra confirmamus, & confirmatam in perpetuum eſſe volumus his preſentibus Venerando Tergeſtino, & predicto Federico Petinenſi epiſcopis, Johanne Emonenſi electo, Romulo Aquilejenſi magiſtro ſchol. Turpino Tergeſtino diacono capellanis, Ringardo, Popone, & aliis quampluribus.

Actum eſt feliciter apud flumen Arſam in Yſtria anno Domini M.C.LXXVI. indictione nona.

Ego Conradus domini patriarche capellanus ex mandato ipſius hanc chartam ſcripſi & dedi.

Ego Beltramus Papa filius quondam Petri Pape civis Mediolanenſis publicus imperiali auctoritate notarius predictis omnibus interfui; ſcripſi & publicavi, meoque ſigno conſueto ſignavi.

Ego Antonius filius magiſtri Michaelis de Ferraria imperiali auctoritate notarius prout & ſicut in dicto publico inſtrumento ſic ſcripto per ſupraſcriptum Beltramum notarium, ita hic fideliter

ſcripſi

ſcripſi nil addens vel minuens, quod ſenſum mutet vel variet intellectum, immo recopiavi ad inſtantiam & petitionem presbiteri Johannis plebani ſancti Laurentii procuratoris domini fratris Joannis Lambardo epiſcopi Parentini de mandato & auctoritate nobilis & ſapientis viri domini Andree Donato capitanei ſancti Laurentii, qui ſuam & ſui oſficii auctoritatem interpoſuit, & decretum, eo quia dicta inſtrumenta eſſent in ſancto Laurentio, una cum prudentibus & literaris viris ſer Gabriele cancellario dicti domini capitanei ſancti Laurentii, & Zanino de Montona, cum quibus dictum inſtrumentum de verbo ad verbum auſcultavi ſub anno Domini M. CCC. LXXXVIII. die tertia menſis martii indictione duodecima, ego predictus Gabriel de Anſelmis de Mediolano predictis interfui, & me ſubſcripſi in teſtimonium.

XLI.

Placitum Aldapreti comitis Hiſtrie circa bona territorii Parentini.

Anoo 1176. XXIV. novembris.

Ex veteri exemplo monaſterii S. Mathiæ de Muriano.

Ibid. n. 17. IN Dei nomine, amen. Anno ab incarnatione Domini milleſimo centeſimo ſeptuageſimo ſexto die menſis novembria vigeſimoquarto indictione quarta actum in caſtro ſancti Laurentii in eccleſia majori. Cum quedam queſtio ventilaretur coram ioclito Aldapreto comite Iſtrie inter commune ſancti Laurentii ex una parte, & filios olim domini Aldaburni ejuſdem caſtri, videlicet Aldaburnum & Cadulum fratres ex altera ſup...... poſſeſſionibus, peſcariia & aliis juriſdictionibus caſtri de Calixeto, quia preſati Aldaburnus & Cadulus proponebant & dicebant, quod commnne caſtri ſancti Laurentii gaudebat in paſculis eorum, aquis & aliis neceſſariis ipſum territorium eum aliia ſuis bonis, fructibus & rebus ipſius caſtri de Calixeto contra juſtitiam & ſuam voluntatem & conſuetum antiquum reditum eis per vim detinebat. Quod territorium hoc eſt & hic incipitur a corona finita mantis Gatinarii predictorum fratrum veniendo ſuper valle Sſonderata uſque ad ſemitas Latigloni, & deinde vadit deſuper valle, que habet modulum intus ſicut eſt deſignatnm uſque ad campum de ſubtua Latiglono, & etiam tranſit per aliam Lamam, que vocatur filia Latigloni, & pergit admodo per ſemitarias animalium, deinde intrat in fractam, & vadit deſuper Lama Canapuli, que remanet a dextria tranſiendo aliam valizam juxta ipſam Lamam, ubi ſunt lapides choadunati, & juxta arbores poſiti eundo ibidem ad unam aliam coronam lapidum, que tranſit viam Orſarii, deinde ad angulum inferiorem agri domini Amici, & tranſit per vias paludis de Calixeto, & ſancti Michaelia de Lemo per ipſam finitam uſque ad campum Plebani, deinde vadit ſuper Lacuzum presbyteri Martini uſque ad terram mei infraſcripti tabellionis, & volvitur deinde apud preſatam terram deſuper Grumacus ipſius terre, & vadit ad viam de Lemo, ſicut deſignatum eſt lapidibus in uno cornulario, & firmat ibi tremonum finite domini Amici & pertranſit non longe ad quercore comitiſſe, aſcenditque ad tremonum verſus orientem, & tranſit aliam viam de Lemo verſua canale, & poſtea declinat inſeriua per cleam Lemi juxta eccleſiam ſancti Laurentii uſque in mare ſalſum, ubi ſigno proprio poſita eſt una columna, veniendo ab ipſa corona inferiua uſquo ad territorium & poſſeſſionem ſancti Michaelis, & bia duobus ſignis mare ſalſum pertinet ac permanet ipſi caſtro de Caliſeto, aſcenditque deinde per ipſam cleam non longe ab eccleſia ſancti Michaelis, ſed multum prope & tranſit viam Duorum-caſtrorum, que vadit Parentium, ubi eſt una magna corona lapidum, que vadit ſupra montem Carmarſum, & ſacit voltam per Tremontem, ibi poſitum eſt ſignum Crucis prope viam caſtri ſancti Laurentii uſque ad campum Baſilium, & volvitur in meridiem ad magnum tremonum, quod eſt ſuper palutum verſum ſanctum Michaelem, & declinat ad ſignum territorii predicti ſancti Michaelis uſque ad montem Foſſum, & volvitur & vadit verſus occidentem uſque ad capud terrarum ſancti Michaelis, & a quarto latere inferioris ipſius territorii de Calixeto firmat territorium epiſcoparus Parentii. Ad hec omnia dicto communi prepoſita & oſtenſa per ipſos fratres, & dictum commune coram eodem domino comite omnia inſtrumenta vera non taliter eſſe denegavit. Qui fratres duellum omoia dicentes probari parati, commune preſatum de ſancto Laurentio gratulaoter pugnam & voluntarie ſuſcepit: unde idem dominua comes viſa ambarum partium voluntate

luntate

luntate terminum pugnandi ſtatuit inter eos ſex ſeptimanas & diem unum ſub pena centum marcharum argenti, quo termino ambe partes cum ſuis pugnatoribus comparuerunt in valle una conſignata per ambas partes, que eſt intra montem Crimiſum, & montem Cavalarium; & qui juſtitiam diligit mediante pugnator ipſorum fratrum pugnam predictam viriliter obtinuit & convincit, & predicti communis de ſancto Laurentio pugnator ſe coram omnibus circumſtantibus, & me Papone ſubſcripto tabellione afflictum & convictum vocavit. Quapropter non conſiderantes neque etiam ipſius communis de ſancto Laurentio predicti Aldaburnus & Cadolus, & ad petitionem ipſius communis mediantibus amicis ipſorum, & conſilio propinquorum ipſorum tale pactum eidem communi fecerunt, quo antiquum pactum communiter deſtruxerunt. Conceſſerunt & locaverunt ipſi fratres dicto communi prefatum territorium ad voluntatem ipſorum locatorum & ſuorum heredum cum omnibus ſuis pertinentiis habendo dictum commune ipſum territorio in gaudimento in omnibus ſuis neceſſitatibus & utilitatibus communiter cum ipſis locatoribus, retinendo in ſe dicti locatores finitam unam in nominato territorio, ab uno latere jacet canale Foculi & canale Foriſii, ab alio latere mons Calixetus, & firmant eidem finite mons Rubeus & mons Lecoſus, & ab aliis lateribus circumdat memoratum territorium de Calixeto, habendo & retinendo ipſas finitas ſecundum conſuetudinem aliarum finitarum da ſancto Laurentio; retinentes in ſe locationes predicte caſtrum de Calixeto prefatum in ipſo territorio, ita quod aliquis de cetero non preſumet in eo laborare, nec opus aliquod edificare ſine ipſorum locatorum vel heredum verbo ac voluntate, & etiam piſchariis de Lemo cum omnibus ſuis juriſdictionibus in ſe retinuerunt. Pro qua locatione recepta ſeu territorio, ut ſuperius legitur, Wernerius gaſtaldio & Martinus de Maximo maricus de caſtro ſancti Laurentii voluntate & conſenſu totius communis ipſius caſtri de ſancto Laurentio laudaverunt deinceps annuatim, quod unuſquiſque vicinus & habitator caſtri & burghi de ſancto Laurentio dabit & ſolvet ipſis Aldaburno & Cadulo fratribus vel eorum heredibus dimidium modium boni frumenti ad modium ipſius caſtri ſtando ipſum modium eodem ſtatu uſque ad ſeſtum ſancti Michaelis de Septembri; & quod ipſum frumentum non ſolvitur uſque ad dictum terminum teneatur in duplo; ita quod quilibet ipſorum vicinorum vel habitator, qui habuerit ſcrophas ad viginti ſuperius uſque ad quadraginta inter parvas & magnas, a predicto feſto ſancti Michaelis uſque ad nativitatem Domini porcum unum de uno anno. Et qui habuerit viginti inter parvas & magnas, porcum unum de medio anno, & ab inde inferius ſolvat ſecundum rationem ipſis locatoribus vel ſuis heredibus ſub predicta pena. Ita quod omnia caſſaria pecudum in feſto ſancti Georgii teneatur conducere ad domum ipſorum locatorum unum bonum nuclum cum tota lana ſub pena dupli, & hoc omni anno ſolvant dictis locatoribus, dum ipſi territorium communi dimiſerint ſupradicto. Et quod quilibet de predicto caſtro ſancti Laurentii poſſit laborare ſuper prenominato territorio ſolvendo locatoribus unum modium frumenti de pare uno bobum in feſto ſancti Michaelis de ſeptembri illius anni, quo laborabitur conducendo ipſum frumentum ad domum ipſorum locatorum ſub pena dupli, & qui laboraverit ſupra finitam predictorum ſolvat eis ſecundum quod pactum fuerit, ſeu fecerint predicto feſto ſancti Michaelis ſub predicta pena. Et inſuper promiſerunt dicti Wernerius gaſtaldio, & Martinus de Maximo maricus per ſe & per ſuos ſucceſſores voluntate & conſenſu totius communis de ſancto Laurentio ulterius ipſos fratres vel ſuos heredes non ledere, nec vetare vel moleſtare, nec aliquam vim de predicto territorio facere de toto, nec de parte, nec de aliquo ejuſdem jure ſub pena componendi ipſis locatoribus mille marchas argenti. Qui Aldaburnus & Cadolus per ſe & ſuos heredes voluntate & conſenſu domini Giroldi de Pola, a quo fratres predicti ad feodum retinent territorium ſupraſcriptum, promiſerunt legitime ipſum territorium, ut ſuperius legitur, ab omnibus guarentare & defendere dum ipſi communi territorium dimiſerint gaudere ſub eadem pena mille marcharum, ſalvo eo quod monaſterium ſancti Michaelis de Lemo poſſit rigare vel poctare in paludo ejuſdem caſtri de Calixeto animalia ſua, & in aliis aquis, & paſculare, ac uti dictum territorium ad voluntatem ſuam & utilitatem. Quapropter Johannes abbas ejus monaſterii cum conſenſu & voluntate domini Amici de ſancto Laurentio ejuſdem monaſterii advocati & ſuorum fratrum, videlicet Dominici de Bucedo, Andree vicarii & fratrum amborum ſuorum

rum

rum promiſit per ſe & per ſuos ſucceſſores ipſis dare & ſolvere annuatim in predictis terminis unum porcum & unum nuclum, ſecundum quod homines de ſancto Laurentio tenentur, dum ipſi locatores dimiſerint ipſum territorium gaudere. Teſtes Aſcaneus ſocius predicti domini Giroldi, Henricus de Diana, Johannes Malavolitus, Andreas Locopoſitus de Pola, dominus Wezelus, dominus Blaſius, Ugbo, Amicus de Vale, dominus Scandola, dominus Papo de Urbino, dominus Arcuycus de Parentio filius domini Ottonis, Wentura domini Vitalis gaſtaldio, dominus Pentius, Ugho de Rolando, Mattheus Aldaburni de Parentio, dominus Nicolaus, magiſter Cadolus Padavinus, & Boncius de Orſaria.

Et ego Papo tabellio interfui, & rogatus ſcripſi & complevi.

Ego Albertinus quondam domini Johannis de Placentia auctoritate Imperiali notarius precepto nobilis & potentis viri domini Johannis Mauroceni capitanii generalis totius payſanatici Iſtrie, & ſancti Laurentii poteſtatis, ac nomine & pe....... communis ſancti Laurentii predictum inſtrumentum ex originali authentico ſcripto manu ſupraſcripti Paponis extraxi, & manu propria de ponto ad pontum fideliter exemplavi.

XLII.

Matthæi filii Tranſmundi traditiones monaſterio Valle-caſtrenſi.

Anno 1176.

Ex authentico tabularii S. Blaſii de Fabriano.

Ibid. n. 20. IN Dei oomine. Anni Domini ſunt mill. c. LXXVI. per indic. VIIII...... Ideoque ego Mattheus filius de Tranſmundo pro redemptione anime & de genitori meo & de genitrice mea, & de parentibus meis, & de anime mee, ut in illa die veniendi tremendi judicii, quando venturus erit Dominus, ut a Domino mercedem recipere mereamur ante tribunal Criſti, propria & ſpontanea mea bona voluntate ſecundum meam lege trado & concedo & do pro me & meis parentibus, qui mecum volunt & habent la medietatem de la meam portionem ad eccleſiam ſancti Salvatoris & ſancti Romualdi, qui eſt hedificata in ſundo Valle de caſtro, & in manu don. abbas Guiglelmo, & ad tuis ſucceſſoribus in ſervus ſervorum Dei, quod eſt ipſa res io comitatu Camerino, & in ſundo la Montanea de Savicino. Ideſt quartam partem de caſtro Civitella, cum quarta parte de la torre exceptavit ſuis propriis caſis & dabimus vobis ſex modiora pro ſex hominibus ibi habitantibus, etſi plures homines ducetis, cuique dabimus unum modiora. Et inſuper concedo tibi & dicta eccleſia & tibi dompno Guiglelmo abbati & tuiſque ſueceſſoribus ideſt totam decimam, quam habebimus in curia Monte martioi, a primo latere de ipſa curte aqua eurrente, que pergit de ipſo monaſterio, a ſecundo latere rigo ficto & vadit io la via da le mora, a tertio latere ſenaita de domo, a quarto latere via de forca Lopara perveniente in primo latere; totam decimam, quam habebimus inſra iſtis lateribus damus & eoncedimus ad ſupradicta hecclesia, & tibi Guiglelmo abbati, & ad tuiſque ſucceſſoribus, & concedo tibi ſupradicta hecclesia quartam partem mortuorum, & mortuus ego & uxor mea aut heredes mei in caſtro eivitella. Ita a die preſentem habeatis poſſideatis & ſructum lucretis & boc repromitto .... & defendere da omnibus hominibus perſona legali jure. Et ego Mattbeus ſacio vobis pactum, quod non vendam partem meam, nec donabo, niſi tibi & ſupradicte eccleſie uſque ad tertium c..pellum inſra unius anni ſpatium. Et ego Guiglelmo abbas una eum monacbis meis atque converſis promitto pro me & pro meiſque ſucceſſoribus tibi Mattheo & tuis heredibus hoc quod vos dediſtis & dabitis ſupradicta hecclesia, nec hecclesia, nec ego Gviglelmo abbas, nec ſucceſſores mei retinebimus hoc, quod vos dediſtis eccleſia ſancti Salvatoris & ſancti Romualdi, quod non requiverimus jus patrocinatum aliorum hominum oec patronum, niſi ſub patrocinatu domini Matthei, & de ſuis heredes, nec antea aquiſtum ſaciemus ſioe veſtra parabola, & promitto vobis murare lu zirone de la civitella, ubi neceſſa ſuerit. Ego Guiglelmo abbas promitto pro me & pro meiſque ſucceſſoribus tibi Mattheo tuiſque heredibus atque tuis parentibus, qui tecum volunt eſſe, quod non vindimus oos, neque donamus, nec obligamus niſi vobis ſupraſcripto pactum, quod oon vindam partem meam, nec donabo, oiſi tibi ſupraſcripto Mattheus, vel tuis heredibus uſque ad tertium c..pellum ioſra unius anni ſpatium. Et promittimus inter nos, ſi caſtrum iſtud erit perditum, quicumque noſtrorum poterit recupera-

re

re reſtituat partem ſuam alteri parti. Si eſt dono, per donum reddat, ſi pretio, per pretium. Si aliquis nobis faciat guerram pro caſtro iſto communiter faciemus nos. Et ſupraſeripto Guilielmo abbas dedit beoedictionem XII. libras denariorum Mattheo pro ſuo benefitio ..... Perſona erii abbas jus monaſterii debet recipere Mattheum, & ſuos heredes pro fidele, & dare equum unum valens x. libras denariorum ..... & quicumque iſtorum noluit obſervare hoc totum, quod ſuperius legitur, erit compoſiturus alteri parti C. Biſantios ..... hec eartula firma permaneat. Calza teſtis, Apilole teſtis, Bonum ſaote teſtis, dominus Albertus teſtis, dominus Dominicus teſtis, dominus Ugo teſtis .... Ego Booezo judex ſcripſi & complevi.

XLIII.

Alexandri III. bulla pro Pulſanenſibus.

Anno 1177. v. idus februarii.

Ex autbentico monaſterii SS. Bartbolomai & Pontiani de Luca.

Ibid. n. 17. ALexander epiſcopus ſervus ſervorum Dei Antonio priori ſanctn Marie in Pulſano ejuſque fratribus tam preſeotibus, quam ſuturis monaſticam vitam profeſſis io perpetuum. Quotiens illud a vobis petitur &c. eapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus elementer annuimus, & adioſtar felicis memorie predeceſſorum noſtrorum Innocentii, & ſancte recordationis predeceſſoris noſtri Eugeoii Romanorum pontificum monaſterium beato Marie, cui divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus & preſentis ſcripti privilegio communimus. In primis ſiquidem ſtatuentea, ut ordo monaſticus, qui ſecundum Deum & beati Benedicti regulam in eodem loco noſcitur inſtitutus, perpetuis ibi temporibus inviolabiliter conſervetur. Preterea quaſcumque poſſeſſiones, quecumque bona idem monaſterium impreſentiarum juſte & canonice poſſidet, aut in futurum conceſſione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis preſtante Domino poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant, in quibus hec propriis duximus exprimenda vocsbulis: Monaſterium videlicet ſancti Jacobi apud Fogiam eum pertioentiis ſuis; monaſterium ſancti Nicolai in territorio ejuſdem caſtri cum pertinentiis ſuis; monaſterium ſancti Stephani, quod in Matinanta conſiſtit, cum pertinentiis ſuis; monaſterium ſancti Salvatoris io territorio Placentie cum pertinentiis ſuis; monaſterium ſancti Petri Vallis-bone cum pertinentiis ſuis; monaſterium ſancti Petri de Cellaria, quod ſitum eſt in territorio caſtri Calvelli eum pertinentiis ſuis; monaſterium ſancti Bartholomei de Carbonaria eum pertinentiis ſuis; ecclcſiam ſancti Andree in monte ſancti Angeli eum pertinentiis ſuis; eccleſiam ſancti Pancratii extra portam Tranſtiberim; eccleſiam ſancte Marie intemerate de Fabroro extra Florentiam; eccleſiam ſancte Marie extra civitatem Lucanam in loco, qui dicitur Guamo; eccleſiam ſancti Michaelis extra Piſanam civiiatem in loco, qui dicitur Orticaria; eccleſiam ſancti Michaelis in Meleta; eccleſiam ſancte Marie in pede montis ſancti Angeli; eccleſiam ſancti Johannis; eccleſiam ſancti Pauli Civitaten. eccleſiam ſanctt Johannis Pleuti extra caſtrum Fogie; eccleſiam ſancte Cecilie monialium; eccleſiam ſancte Marie Fuſtifĭcti, & eccleſiam ſancti Johannis Barani, & eccleſiam ſancti Petri Cripte oove in Scitella; terras, quas habetis in territorio caſtri Devie; terras quas habetis in territorio Civitatis; terras quas habetis in territorio Pleuti; terras quas habetis in territorio Tranenſis civitatis; terras cum olivetis, quas habetis in territorio Juvenatii, ſalinas quas habetis Siponti. Criſma vero, oleum ſanctum, conſecrationes altarium ſeu baſilicarum, ordinationes monachorum, qui ad ſacros ordines ſuerint promovendi ſeu clericorum a dioceſano ſuſcipiant apiſcopo, ſiquidem catholicus fuerit, & gratiam atque communiooem apoſtolice ſedis habuerit, & ea gratis & abſqnn ulla pravitate vobis voluerit exhibere; alioquin liceat vobis catholicum, quem malueritis, adire antiſtitem, qui noſtra ſultus auctoritate, quod poſtulatur, indulgess. Abbates etiam obedientiam veſtram ſeu miniſtrorum veſtrorum ſemper ad vos, ſicut ad caput ſuum, reſpiciant, & eorum correctionem pro ſuis exceſſibus, cum opus fuerit, per Pulſanenſem abbatem, & per ſucceſſores ſuos volumus exerceri. Sancimus etiam, ut ordo monaſticus ſeu vita eremitica, que in eodem loco eſt per Dei gratiam inſtituta, perpetuis remporibus ibidem irreſragabiliter obſervetur, atque in obedieotiis ſeu habitationibus

veſtris nonniſi religioſe perſone degere permittantur. Adjicientes etiam, ut juxta votum atque permiſſionem veſtram laboribus manuum ſeu veſtrorum animalium, eorumque nutrimentis atque eleemoſynis fidelium contenti ſitis, & ſuper terram alia quelibet non queratis. Sane laborum veſtrorum, quos propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis veſtrorum animalium nullus a vobis decimas preſumat exigere, Decernimus ergo &c. ſalva ſedis apoſtolice auctoritate. Ad indicium autem hujus a ſede apoſtolica percepte libertatis duos Bizantios ſingulis annis nobis noſtriſque ſucceſſoribus perſolvetis, Si qua igitur &c.

Ego Alexander catholice eccleſie epiſcopus ss.

† Ego Mainſredus Preneſtinus epiſcopus ss.

† Ego Boſo presbyter cardinalis ſancte Pudentiane tit. Paſtoris ss.

† Ego Cinthius diaconus card. ſancti Adriani ss.

† Ego Ugo diaconus ſancti Euſtachii juxta templum Agrippe ss.

Datum Veſte per manum Gratiani S. R. E. ſubdiaconi & notarii v. idus februarii indictione x. incarnationis Dominice anno M. C. LXXVII. pontificatus domni Alexandri pape III. anno XVIII.

Ego Turchius Bene Gualardi Romani imperii judex & notarius autbenticum illud bullatum plumbea bulla domini pape, unde boc ſumptum eſt exemplum, vidi & legi, & hic ipſum fideliter exemplavi, & meum ſignum & nomen appoſui de mandato ven. patris domini Paganelli Dei gratia epiſcopi Lucenſis mihi ab eodem ſactn, preſentibus domino Petro Lucenſi canonico, & Guelſo de Corſcna ipſius domini epiſcopi capellano, & aliis teſtibus ad hoc rogatis. Luce in camera ipſius domini epiſcopi ad perpetuam rei memoriam habendam ſub anno nativitatis Domini M. CC. LXXVI. decimo-ſeptimo menſis junii indictione IV.

Ego Nicolaus quondam Jacobi de Luca &c. notarius &c.

Ego Aldebrandinus Duraſſi &c. notarius &c.

XLIV.

Friderici I. imp. diploma pro Avellanenſibus.

Anno 1177. XI. kal. aprilis.

Ex ſchedis D. Romualdi Blanci.

IN nomine ſancte & individue Trinitatis. Fridericus divina favente clementia Romanorum imperator auguſtus. Ad temporalis regni gloriam & eterne retributionis meritum apud regem regum nobis proficere credimus, ſi piis & religioſis locis ſollicite provideamus, & Deo in his famulantes ab infeſtatione malorum bominum ſecuros & quietos noſtre defenſionis munimine reddamus. Quia ergo fratres de eremo Fontis-avellane ſacris operibus jugiter inſudare, & bona fama in domo Dei flagrare intelleximus, dignum duximus ampliori noſtre ſerenitatis clementia locum & poſſeſſiones eorum intueri, & propenſioris gratie beneficio perſonas & res eorum manutenere. Notum igitur ſacimus omnibus Chriſti & imperii noſtri fidelibus tam ſuturis, quam preſentibus, qund nos prefatam eccleſiam ſcilicet eremum Fontis-avellani cum univerſis ejus pertinentiis in noſtre fruitionis ſpeciale patrocinium tanta benevolentia ſuſcepimus, ut omnia eidem eccleſie & fratribus inibi Deo ſervientibus ſpectantia ea pace, que rebus fiſci noſtri debetur, ſemper perfrui velimus. Ea propter omnibus imperii noſtri fidelibus marcbionibus, comitibus, civitatum conſulibus, capitaneis, valvaſſoribus & univerſis publicam adminiſtrationem gerentibus, & ceteris quibuslibet hominibus ſub debito fidelitatis, quo imperio aſtricti ſunt, firmiter precipiendo mandamus, quatenus nihil unquam de omnibus poſſeſſionibus, que prefatis attinent fratribus, violenter aut contra voluntatem eorumdem fratrum contingant aut tollant, ac eos tam in hominibus, quam in animalibus, tam in edibus, quam in agris, in omnibus omnino rebus & locis ad eorum jus pertinentibus, nulla prorſus tributorum vel angariarum aliorumve ſervitiorum exactione moleſtent, quoniam nos eoſdem fratres & eorum homines ac poſſeſſiones ipſorum ab his exactionibus liberos de cetero & immunes fore ſtatuimus. De fodro autem regali banc eiſdem fratribus indulgemus & concedimus commoditatem, quatenus de eorum manualibus & quibuslibet ipſorum Ibid. n. 31.

ſorum

ſorum eccleſiis ac terris & hominibus ubicunque proprias & eis ſpecialiter pertinentes babent poſſeſſiones, nec marchio, nec comes, nec capitaneus, nec ullus conſulatus aut poteſtas, nec aliqua penitus exigat perſona, ſed tempore, quo illud dandum eſt, fratres predicti id per omnes ſuos homines fideliter colligant, ac inde nulli hominum, niſi nobis aut certo miſſo noſtro ad hoc nominatim a nobis deſtinato reſpondeant. In ejuſdem quoque fodri collectionem talem cis modum ex gratia noſtra imponimus & definimus, ut a ſingulis hominum ſuorum focis, qui ipſis ſcilicet fratribus ſpetialiter attinent, denarios tantum duodecim recipiant, & eos miſſo noſtro preſentent, & ultra hanc menſuram nulla datione graveatur. Inſuper jubemus, ut liceat eiſdem fratribus & bomines ipſorum ſuper ſua ideſt eccleſie illius bona de loco ad locum pro libitu ſuo transſerre & ad utilitatem eccleſie tranſmutare, nullo vetsnte vel impediente. Preterea ſtatuimns, ut nullus judicum tam de civitatibus, qusm de ſorinſecis locis babeat poteſtatem judicandi vel ad juditium vocandi homines predicte eccleſie, niſi cauſa priua fuerit ad priorem & fratres perlata, & ab eis emendatio vel ſecundum juſtitiam, vel amicabilem compoſitionem reveventer & benigne requiſita. Precipimus etiam firmiſſime omnibus judicibus tam in eivitatibus, quam extra per caſtella & villas conſtitutis, ſi quando contigerit predictos fratres proclamationem ſuper illatis ſibi injuriis ſacere, ut ſtatim judices celeri eis juſtitia ſubveniant, & preſens promptumque juris auxilium contra adverſantium violentias eis efficaciter impendant. Inſuper ſtatuimus, ut ipſi fratres in cauſis civilibus ſacramentum calumnie preſtare non cogantur, & quod eis nulla temporis preſcriptio objiciatur, niſi centum annorum. Precipimus etiam ejuſdem eccleſie patronis firmiter injungentes, quatenus predictam eccleſiam nec in hominibus, nec in ullis rebus ipſius aliqua moleſtia vexare preſumant; eiſdemque patronis & noſtris ſimul nuntiis & ceteris imperii fidelibus diligenter injungimus, ut eamdem ſancte Crucis eccleſiam de eremo Fontia Avellani per omnes perſonas & pertinentias ejus manutenere, ſovere, & ab omni incurſu violentie ſemper deſenſare ſtudeant. Confirmamus etiam eidem eccleſie omnes ejus poſſeſſiones, quas hactenus tenuit & poſſedit, & quaſcumque deinceps juſte & rationabiliter adquiret, & ipſi pacem in eis & quietem noſtre auctoritatis edicto ſtabilimus. Si quis vero pretaxatis clementie noſtre ſtatutis auſu temerario contraire preſumpſerit, pena quinquaginta librarum auri ſit condemnatus, quarum medietas fiſco noſtro, reſidua predicte eccleſie exhibeatur. Ut autem hec noſtra inſtitutio rata in perpetuum habeatur, preſentis privilegii pagina ſecimus inde conſcribi & aurea bulla de noſtre majeſtatis ſigillo roborari. Bonis illis, que ipſi jure proprii ad manus ſuas tenent, non autem in his, que ex oblationibus fidelium pro certo canone pereeperunt *&c.*

Hujus rei teſtes ſunt Cbriſtianus Maguntine ſedis arcbiepiſcopus, Eberardus Merſeburgenſis epiſcopus, Adelo Hildeſeheimenſis epiſcopus, Florentinus comes Hollandie, Counradus de Belalx.. Rondolſus, Henricus, Wiricus & Burcardus qui ſcripſit privilegium, Valterus comes Fanenſis, Rodigerus comes Eugubinus, Paganellus de Montelboto, Germanus judex de Fano & alii quamplures *&c.*

Signum domini Friderici Romanorum imperatoris invictiſſimi.

Loco † ſigni.

Ego Godefridus cancellarius vice Philippi Colonienſis archiepiſcopi & Italici regni archicancellarii recognovi.

Acta ſunt hec anno Domini M. C. LXXVII. indictione X. regnante domino Friderico Romanorum imperatore glorioſiſſimo anno regni ejus XXVI. imperii XXIII.

Datum Cucurani XI. kalendas aprilis.

Loco ſigilli † pendentis.

XLV.

Alexandri III. *privilegium conceſſum monaſterio Vangaticienſi.*

Anno 1177. nonis maji.

Ex apographo ejuſdem cœnobii, & ex Silveſtrio Paludi Adriane pag. 63.

ALexander epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis Iſaac monaſterii ſancte Marie Vangadicienſis ejuſque fratribus tam preſentibus, quam ſuturis regularem vitam profeſſis in perpetuum. *Ibid. n. 28.* Apoſtolice ſedis, cui Deo auctore preſidemus, nos hortatur auctoritas pro eccleſiarum ſtatu ſatagere, & que ad earum ſunt quietem diſpoſita, propenſiori diligentia ſtabilire. Eapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus cle-

clementer annuimus, & predictum Vangadicienſe beate Marie virginis monaſterium, in quo divino eſtis obſequio mancipati, quod utique a recolende memorie Hugone quoodam marchiooe cooſtat eſſe cooſtructum, atque a predeceſſoribus noſtris ſancte recordationis Silveſtro , Calixto & Inoocentio Romanis pootificibus libertate donatum eſt , tamquam ad jus beati Petri & ſancte Romane eccleſie ſpeciali prerogativa pertinens apoſtolice ſedis privilegio communimus. Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiooes, quecumque booa idem monaſterium impreſeotiarum juſte & legitime poſſidet, aut in futurum auxiliaote Domioo poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata io perpetuum maneant. In quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis. Villam Abbatie , in qua monaſterium ſitum eſt, cum plebe ſancti Johanois ; Vangaticiam cum eccleſia ſancti Micbaelis; villam, que dicitur Salvaterra, cum eccleſia ſancti Anronini , Cavazanam cum eccleſia ſancti Laurentii ; eccleſiam ſancti Andree de Ramo de Palo, cum pertinentiis ſuis. Infra civitate Verona eccleſiam ſancti Salvatoris cum ſuis omnibus pertinentiis; quaſcumque etiam poſſeſſiones habetis in Ilaſt , & in Bardulioo & in quibuſcumque locis Veronenſis epiſcopatus. Io epiſcopatu Viceotino terram de Albareto . In epiſcopatu Patavienſi eccleſiam ſancti Petri ſitam in Monteſilicano cum ſuis omnibus pertinentiis ; curtem vallis Almerici cum eccleſia ſancti Aodree. In Eſte eccleſiam ſancti Firmi & eecleſiam ſaocti Petri cum pertinentiis ſuis. In Palſo eccleſiam ſancti Michaelis ; poſſeſſiones in cutia Ville, & in aliis locis ejuſdem epiſcopatus. In epiſcopatu Adrienſi Veneze cum eccleſia ſancti Martini; Broxetum cum eccleſia ſancti Zenonis ; in Contina eccleſia ſaocti Sixti ; io Gorgnaoo eccleſiam ſancti Bartholomei ; in villa Comeda eccleſiam ſancti Petri, & quaſcumque poſſeſſiones in eodem epiſcopatu habetis vel comitatu ; poſſeſſiones io epiſcopatu Ferrarienſi, & in epiſcopatu Bononienſi eccleſiam ſanctorum Simonis & Jude de Urbizanis eum pertinentiis ſuis. Nulli ergo omnino hominum fas ſit prefatum cenobium temere perturbare aut ejus poſſeſſiones auferre vel ablatas retinere, minuere aut aliquibus vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſerventur eorum , pro quorum gubernatione & ſoſtentatione conceſſa ſunt uſibus omnimodis profutura. Predictorum denique noſtrorum ſtatuta predeceſſorum ſine ulla ſervare volentes refragatione monaſterium ipſum ſub Romanorum dumtaxat pontificum tuitione poſitum a reliquorum dominio epiſcoporum cum univerſis, quas nunc poſſidere dinoſcitur eccleſiis, ſeu quas impoſterum juſte aquiſierit, omnino liberum & a ſynodalibus quibuslibet exationibus abſolutum permanere decernimus. Tibi itaque fili abbas tuiſque omnibus ſucceſſoribus liceat veſtras quaſcumque eccleſias cum cimiteriis, baptiſteriis, capitulis & ſynodis quiete poſſidere, eaſque per proprios ordinare ſacerdotes, nullius epiſcopi obſtaote contradictione. Clericorum quoque veſtrorum promotiones, & cooſecrationes baſilicarum, ſed & infantium in villis veſtris poſitorum conſignationes, ut a catholicis, quos invitare volueritis, epiſcopis pro reverentia ſedis apoſtolice nullius interveniente morbo venalitatis peragantur, perpetua ſtabilitate ſancimus . Presbyteris inſuper in parochiaois monaſterii eccleſiis quocumque tempore conſtitutis vulgatorum pariter & ſecretorum criminum ſibi commiſſis populis injungendi penitentias preſentis auctoritate privilegii ſit indulta licentia : ad eorumdem etiam ſpectabit ſollicitudinem queſtiones, que de conjugiis emerſeriot , ac difficiliora queque negotia , ut juxta ſanctorum Patrum terminentur inſtituta, ad te, fili abbas, tuoſque ſucceſſores. Studii preterea veſtri ſit ſacroſanctum criſoia ſingolis annis per veſtros a catholico quocumque volueritis epiſcopo legatos accipere, acceptum vero baptiſmalibus ex more eccleſiis diſtribuere, ſicur omnia hec hactenus feciſſe noſcimini. Sane curtis abbatie decimas , ſimulque Vangadicie , Salvaterre , atque Cavazane, ſeu etiam Rami de Pali , ac de territorio Broxeti, atque Saguedi & Veneze pietatis intoitu ex integro vobis habendas coocedimus. In aliis autem locis prediorumque propriis a vobis exculta ſumptibus fuerint, ac reddituum veſtrorum decimationes noſtra vobis auctoritate vendicabitis, ſicut eas inconcuſſe a quadraginta retro annis habuiſtis, & hoc facere conſueviſtis. Obeunte vero te ejuſdem loci abbate vel tuorum quolibet ſucceſſorum nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia preponatur, niſi quem fratres communi conſenſu vel fratrum pars conſilii ſanioris de ſuo vel de alieno religioſorum collegio, ſi, quod abſit, idoneus ibi repertus non fuerit, ſecundum Dei timorem & beati Benedicti regulam elegerint. Electus autem ad Romanum ponti-

pontificem conſecrandus accedat. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſeculariſve perſona &c.

Datum Ferrarie per manum Gratiani ſancte Romane eccleſie ſubdiaconi & notarii nonia maji indictione decima incarnationis Dominice M. C. LXXVII. pontificatus vero domini Alexandri pape III. anno XVIII.

Ego Pax notariua filius quondam ſer Redolfini &c.

Ego Johannes dictua Turta notarius de Bagnollo &c.

Ego Petrus de Capella de Cremona quondam Juliani notariua ſacri palatii hoc exemplum ad authenticum privilegium bulla papali plumbea pendenti munitum fideliter exemplavi &c. omiſſis tamen nominibus cardinalium & epiſcoporum &c. anno Domini a nativitate M. CCC. XLV. indictiona XIII. die jovis VII. aprilia coram domino Jacobo de Graſſonibua de Mutins poteſtate predicte terre abbatie.

XLVI.

Ejuſdem alterum pro ſanctimonialibus Luci.

Anno 1164. *Sed legendum* 1177. IV. kal. junii.

Ex vitiato exemplo ejuſdem parthenonis. Sacc. Privilegia n. *366*.

Ibid. n. 29. ALexander epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabili fratri noſtro .. epiſcopo, & dilecto filio... prepoſito Florentino ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Attendentes quomodo ad officium noſtrum pertineat perſonaa religioſas, & cultui divino jugiter dedicas diligere benignius & favere, quapropter abbatiſſam & moniales monaſterii de Luco privilegio apoſtolice ſedia munimus, & ea, que legiptime poſſident, eis apoſtolica auctoritate confirmamus. Ne igitur ulla ex eis valeat indebitam ſubſtinere moleſtiam, diſcretioni veſtre per apoſtolica ſeripta mandamus atque precipimus, quatenus prelibati monaſterii divino intuitu, & pro reverentia beati Petri in his, que ſibi conceſſa ſunt a fel. memorie predeceſſore noſtro Eugenio, & a nobia tam in decimis, quam in ſepulturia vel aliis confirmatis favere propenſius & manutenere curetis. Nec exinde ſibi permittatia aliquam moleſtiam vel gravamen irrationabiliter irrogari. Si quis sutem parochianorum veſtrorum hoc aptamptare preſumpſerit, & a vobis monitua non reſipuerit, contra eum cenſura eccleſiaſtica procedatis. Datum Venetiis in Rivoalto anno Domini milleſimo centeſimo ſexageſimo quarto ſexto kalendas junii per manua Alberici cardinalis & ſancto Romane eccleſie cancellarii.

XLVII.

Inveſtitura facta a Camaldulenſibus nobilibus de Valliala.

Anno 1178. *more Piſano*, pridie kal. junii.

Ex autographo tabularii Fontis-boni. §. Inveſtitura n. 15.

IN Chriſti nomine. Anno Domini M. C. LXXVIII. pridie kalendas junii Ibid. n. 21. indictione x. imperante Frederico. Manifeſtus ſum ego Ildebrandus prior Camaldulenſis, qualiter per hoc inſtrumentum locationia, beneficii & convenientie conſenſu & voluntate meorum fratrum, hii ſunt, domnua Placidua abbas de Urano & idem prior heremi Camaldulenſia, & domnua Tedsldus prior de Anglari, & domnus Plscidus abbas ſancti Viriani, & domnus Placidus prior de Planetto. In quorum preſentia ego jamdictus prior Camaldulenſia do & concedo vobis Ugo, & Marino, & Jacobo germani filii Guaſtonis quondam de Vallislla vicecomitatum Vallialle, videlicet caſtri & ejus curtia, ſicut noſtrum jus eſt, ibi in feudum, ſicut remanſit nobis a dationem vicecomitatus Ugolini de Carzana, & concedo vineam & ortos, qui fuerunt Quintavallis ibi inter Caſtrum & Tiberinam, ſalvo eo quod Fagetua hsbuit a vobis in cauſam permutationis in Viniale, ut nomine noſtro poſſideat, ſicut Quinravallia habuit ex diviſione, aut pro indiviſo habitatione tantum in jamdicto palatio vobis concedimua ſecundum voluntstem prioris Camaldulenſis, qui pro tempore fuerit. Jamdictam itaque conceſſionem & beneficium ego jamdictus prior concedo vobis jsmdictis fratribus & veſtris filiis maſculis & legiptimis. Preterea dimitto vobis partem veſtram de Planetto, & ejus curie, & ſi minua invenitur, vobiſcum ero ad reinveſtiendum. Quamobrem filii Guaſtonis in integrum dimiſerunt nobis partem noſtram Vallialle & ejus curtis, & promiſerunt,

quod

quod ſi omnes deceſſerint ſine filiis legitimis, tunc caſtrum Vallialle in integrum ſit prioris Camaldulenſis, & ioſuper medietatem partis curie ejuſdem, ſicut modo pertinet ad proprietatem filiis Guaſtonis. Adhuc ego prior vobis filii Guaſtonis do & concedo vineam jamdictam ea conditione, nt ſi aliquis veſtrum ante alium ſine liberis deceſſerit, pars predicte vinee revertatur ad priorem Camaldulenſem, & non ad fratres. Cetera bona, que vobis conceſſi in ſuperſtitem fratrum vel fratris deveniat ſecundum arbitrium premorientis. Preterea firmiter ſtatuimus & communi voluntate, ut nulli veſtrum .... liceat caſtrum Vallialle, aut ejus partem aliquam alienare vel alteri relinquere, niſi inter nos. Hoc totum ego prinr promitto vobis fratribus omni tempore firmum tenere, & nullo modo moleſtare, quia io hac eadem conveotione remiſi & finivi vobis ..... quoque nomine pene vobis dicere poteram de invaſione caſtri & aliarum rerum, & promitto & obligo me & meos poſteros ſucceſſores, & vobis & veſtris filiis, ut ſupra dictum eſt, ſic firmiter tenere. Quod ſi non ſecerimus, componamus centum libras bonorum denariorum Lucenſium, qua ſoluta hec carta ſuum robur optineat.

Actnm in caſtro de Vallialla indictione jamdicta.

Signa manuum Ildebrandi prioris Camaldulenſis, qui banc cartam fieri juſſit, & manum ſuam ſcribere rogavit.

Signa manuum Placidi abbatis de Urano, qui eſt prior heremi, & mannum Tedaldi prioris de Anglari, & Placidi abbatis ſancti Viriani, & Placidi prioris de Planeto, qui omnes interfuerunt & conſenſerunt, & manus ſuas ſcribere rogaverunt.

Signa manuum Bennoli, Andree, Gilii, Boni Johannis, Rainaldini, Ugolini, Ruſtikelli, & Ugolini de Carzana, qui omnes regati ſunt teſtes.

Ego Willelmus judex idemque notarius ſcripſi & complevi.

XLVIII.

Friderici imp. diploma datum Vangaticienſibus.

Anno 1177. XIV. kalend. ſepiembris.

Ex apographo Vangaticienſi, ex Murat. T. II. col. 81. *ex Silveſtrio* pag. 65.

IN nomine ſancte & individue Trinitatis. Fridericus divina ſavente clementia Romanorum imperator auguſtus. *Ibid. n. 31.* Imperatoriam majeſtatem ad augmentum ſanctarum eccleſiarum Dei veraciter credimus coostitutam; idcirco & eccleſiis Dei ac in ipſis Deo ſamulantibus ſubvenire ſummo jure debemus, & benigno ſemper propoſito intendimus. Omnibus igitur Chriſtiane religionis imperiique Romani fidelibus, preſentibus ſcilicet & futuris apertiſſime pateat, qualiter dilectus noſter Iſaac venerabilis abbas monaſterii ſancte Marie de Vangaditia per fideliſſimum noſtrum Gothofredum cancellarium, & per Marcum Maurocenum honorabilem & ingenuum Venetie civem noſtram adiit clementiam, petens per ipſos & cum ipſis, ur nos pro Dei amore, eterneque beatitudinis remuneratione predictum monaſterium ſuum, ſcilicet eccleſiam ſancte Dei genitricis Marie conſtructam ſuper Atheſis fluminis ripam ad locum, qui quondam Petra dicebatur, nunc autem Vangaditia vocatur, ſub noſtri mundiburdii protectione cum omnibus ſuis poſſeſſionibus & rebus mobilibus & immobilibus reciperemus, eidemque eccleſie ea, que hactenus poſſedit, & in futuro Deo faveote juſte aquiſitionis titulo poſſidebit, noſtre imperialis auctoritatis precepto confirmaremus. Quorum petitionibus nos placida ſecuritate annuentes, ſtatumque ſacri ejuſdem loci incolumem ſervare cupientes, preſatam ſancte Marie eccleſiam cum omnibus ſuis pertineotiis in noſtri mundiburdii, noſtreque imperialis potentie defenſione gratanter ſuſcipimus, omneſque res & poſſeſſiones ejus mobiles & immobiles, ſeſeque moventes, quas abbas & fratres ipſius monaſterii vel per ſa, vel per alios poſſident, vel de cetero aquiſierint, eidem eccleſie perpetua ſtabilitate per noſtre auctoritatis robnr & munimen confirmamos, e quibus quedam ſuis duximus exprimenda vocabnlis. Videlicet poſſeſſiones, quas habent in predicto loco, qui Vangaditia dicitur, & in Abbatia & in aliis quibuſcumque locis. In epi-

ſcopatu

ſcopatu Verone inſra civitatem ſanɘi Salvatoris eccleſiam cum omnibus ſuis pertinentiis; in Bardulino, in Ilaſio, in Albareto, in Palſo, in curia Leniaci, terras ſcilicet arabiles, prata &c. que ad curiam Leniaci pertinent, cujus terminum cernit ſuperius caput ſilve ipſius monaſterii uſque in Tartarum, que ſilva vocatur Gazolo; & ex alia parte Atheſis Salvaterra, Ramo de Palo, Bruſeda, Turicla, in Contra, in Arquada, in Rhodigio, in Ponciano, in Cento, in Squignano, in Donico, Boniſago, in Manegio, in Sarzano, in Mardimago, Veneze cum omnibus ſuis pertinentiis, in Gongula, Cluſurella, Cavazzana, Saguedo, in Merlaria, in Sculdaſia, in Palſo, in Vighizolo, in Corrigia, in Villa, in Padua, in curte de Provio, in villa Comeda, in Donnarolo. Hec igitur ſupraſcripta omnia, que in aliquo imperii noſtri loco preſata poſſidet eccleſia in caſtris, capellis, decimis, placitis, mercatis, teloneis, ripis, rupinis, molendinis, collectis, viis & inviis, vineis &c. tanſis, bannis ac olivetis, univerſiſque exhibitionibus, atque cujuslibet functionibus cum omni honore & diſtrictu, ſalva tamen imperiali juſtitia confirmamus. Tamen id abbati preſate eccleſie & ſuis ſucceſſoribus & eorum hominibus indulgemus, ut nulli inde reſpondere teneantur, niſi nobis aut certo miſſo noſtro ad hoc ſpecialiter deputato. Precipimus igitur imperiali noſtre auctoritatis edicto, quatenus nullus archiepiſcopus, epiſcopus, dux, marchio, comes, vicecomes, conſul vel poteſtas, vel ullum commune civitatis alicujus loci, nec ulla omnino perſona &c. Pro quorum omnium certa & inviolabili conſervatione & memoria preſentem paginam majeſtatis noſtre ſigillo communivimus, teſtibus ſubſcriptis, qui ſunt Chriſtianus Maguntinus archiepiſcopus, Philippus Colonienſis archiepiſcopus, Arnoldus Trevenenſis archiepiſcopus, Odericus patriarcha Aquilejenſis, Henricus patriarcha Gradenſis, Sebaſtianus Ziani dux Venetiarum, comes Hollandie, marchiones de Eſte Albertus & Obizzo, Schinella comes Tarviſii, Wezelo de Camino, Guilielmus Tempeſta, Johannes filius Marci Maurocani & alii quamplures.

Signum domini Friderici Romanorum imperatoris invictiſſimi & florentiſſimi,

Loco ✠ *ſigni.*

Ego Godoſredus cancellarius vice Philippi Colonienſis archiepiſcopi, & predicti regni archicancellarii recognovi.

Acta ſunt hec anno Domini milleſimo centeſimo ſeptuageſimo ſeptimo indictione x. regnante domino Friderico Romanorum imperatore glorioſiſſimo, anno regni ejus XXVI. imperii autem anno XXIIII.

Datum apud Venetias in palatio ducis XIIII. kalendas ſeptembris feliciter, amen.

XLIX.

Ejuſdem aliud monaſterio S. Marie ad Carceres,

Anno 1177. VI. kal. ſeptembris.

Ex authentico S. Michaelis de Muriano, & ex Murat. T. I. col. 733.

IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti amen. Nos Paganus Dei & apoſtolica gratia epiſcopus Paduanus preſentato nobis per fratrem Agnellum priorem loci ſeu monaſterii ſancte Marie ad Carceres noſtre Paduane dioceſis privilegio tam ſigillo impreſſo, quam manu publica roborato hujus tenoris & forme. *Ibidem.*

In nomine ſancte & individue Trinitatis. Fridericus divina ſavente clementia Romanorum imperator auguſtus. Si Chriſti eccleſiis imperatorie deſenſionis ſubſidium clementer impendimus ad eterne vite meritum & temporalis glorie augmentum nobis proficere credimus. Noverint igitur omnes imperii noſtri fideles preſentes & poſteri, quod nos pro interventu fidelium noſtrorum marchionum de Eſth Alberti, Obizonis, Bonifacii, & venerabilis fratris noſtri Piſtoris prioris ſancte Marie ad Carceres, ipſam ſcilicet eccleſiam ſancte Marie ad Carcerea in noſtre tuitionis ſpetiale patrocinium ſuſcipimus, & omnia bona & poſſeſſiones, quas eadem eccleſia vel nunc habet, vel de cetero legitime acquiret, noſtra imperiali auctoritate ei confirmamus, nominatim vero & expreſſe bona illa, que habet in Cavallile, in Credacolo, in Porto, in Minervi, in Urbana, Melladino, in Palſo, in Vigizolo, & in ejus curti, in Eſt, & Baone, Carpi, Monteſilice, in Tribano, Cona, Paltena, vel ubicumque ſupradicta eccleſia ſancte Marie nunc habet vel acquirere poterit, ei corroboramus, itaut jamdicta eccleſia ea deinceps habeat, ac tenent in omni quiete ſine aliqua vexatione in bannis, ſodris, placitis, diſtrictis, arimaniis, & cum omni honore. Statuimus quoque, ut bona ejuſdem eccleſie, & eorumdem bonorum habitato-

res,

L.

Alexandri bulla, qua in protectionem ſumit idem monaſterium.

Anno 1177. v. kal. ſeptembris.

Ex veteri exemplo monaſt. S. Michaelis de Muriano.

Ibid. n. 29. ALexander epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. priori eccleſie beate Marie de Carcere, ejuſque fratribus tam preſentibus, quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum. Religioſam vitam eligentibus apoſtolicum convenit adeſſe preſidium, ne forte cujuslibet temeritatis incurſus aut eos a propoſito revocet, aut robur, quod abſit, ſacre religionis infringat. Ea propter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & prefatam eccleſiam, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & preſentis ſcripti privilegio communimus. In primis ſiquidem ſtatuentes, ut ordo canonicus, qui ſecundum Deum & beati Auguſtini regulam, & inſtitutionem Portuenſium fratrum in eodem loco inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Preterea quaſcumque poſſeſſiones, quecumque bona eadem eccleſia impreſentiarum juſte & canonice poſſidet, aut in futurum conceſſione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis preſtante Domino poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant, in quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis: eccleſiam ſancti Andree de Curteroduli cum pertinentiis ſuis; & decimas omnium novalium, que jam facte ſunt & in perpetuum fient in loco, qui Caracetulum vocatur, & in Aguciano, in tota Schudaechia, in Frata, in Montaniana, & in Vigeſolis; quidquid habetis in Cavaligo, quidquid habetis in Creterolo, in Carpo, in Portu, Minervin, Bonadico, Urbana, Caſali, Miliadino, Palſo, Vigeſolo, Eſte, plebe de Villa, in monte Silicis, Baono, & quidquid ibidem G.. Paduanus epiſcopus rationabiliter vobis conceſſit; quidquid habetis in Spaxano, in Cona, in Tribano, in valle Paltene, in Montagnana, in Albertona; quecumque etiam a bone memorie Bellino & Senebaldo quondam epiſcopis vobis canonice data ſunt, nihilominus confirmamus. Sententiam vero illam, quam prefatus B.. ſuper contentione, que inter vos & clericos ſancte Tecle de Adeſte de perſona Hugonis Baliſtarii, & filii ejus & bonis ipſius agebatur, legitime pronunciavit, confirmamus & ratam manere cenſemus. Preterea venditionem, quam vobis archipresbyter de Ronco cum fratribus ſuis de quadam terra in Minervo rationabiliter fecit vobis, & eccleſie veſtre, nihilominus confirmamus; ſtatuentes, ut de poſſeſſionibus, quas eccleſia veſtra nunc habet, vel impoſterum eſt habitura, nullus laicus a vobis decimas preſumat exigere. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum *&c.*

Vias tuas	† *Domine*
SCS	SCS
PETRUS	PAULUS
ALE	XANDER
PP.	III.

demonſtra mihi.

Ego Alexander catholice eccleſie epiſcopus ss.

† Ego Ubaldus Oſtienſis epiſcopus ss.

† Ego Guilielmus Portuenſis & ſancte Rufine epiſcopus ss.

† Ego Johannes presbyter card. tit. ſancte Anaſtaſie ss.

† Ego Boſo presb. card. ſancte Pudentiane tit. Paſtoris ss.

† Ego Theodinus presb. card. ſancti Vitalis tit. Veſtine ss.

† Ego Petrus presb. card. tit. ſancte Suſanne ss.

† Ego Jacobus diaconus card. ſancte Marie in Coſmedin ss.

† Ego Ardicio diac. cardinalis ſancti Theodori ss.

† Ego Cinthius diac. card. ſancti Adriani ss.

† Ego Ugo diac. card. ſancti Euſtachii juxta templum Agrippe ss.

† Ego Laurentius diac. card. ſancte Marie in Porticu ss.

† Ego Raynerius diac. card. ſancti Georgii ad velum aureum ss.

Loco ✠ *ſigni.*

Datum Venetiis Rivoalto per manum Gratiani S. R. E. ſubdiaconi & notarii v. kal. ſeptembris indictione x. incarnationis Dominice anno M. C. LXXVII. pontificatus vero Alexandri pape III. anno octavodecimo.

LI.

Friderici diploma pro hoſpitali S. Leonardi ad flumen Æſinum.

Anno 1177. IV. idus ſeptembris.

Ex tabulario S. Blaſii de Fabriano.

Ibid. n. 31. FRidericus divioa elementia Romsnorum imperator & ſemper auguſtus. Imperatorie majeſtatis excellentiam decet, honeſta loca Deo dedicata, & religioſas perſonas intuitu pieratis clementer reſpicere, & ſinu benignitatis confovere, ac a violentorum temeritatibus defenſionis ſue munimioe protegere. Quocirca ootum facimus omoibus imperii ooſtri fidelibus preſeotibus & fuzuris, quod nos ecelefiam ſancti Leonardi apud Efinum fluvium ſitam in littore maris, & ejus venarabilem rectorem Benedictum, & pootem ejuſdem loci, & ipſum boſpitale ac omoia bona & poſſeſſiooes ſuss cum domibus, hominibus, terris, vineis, aquis, ſylvis, molendinis & ceteris, que modo habet eadem ecelefia, aut impoſterum babitura eſt juſto titulo, ſub noſtram imperialem tuicionem, & ſpeciale patrocininm ſuſcipimus, locumqne ipſum & ejus perſooas, & quaslibet ejus pertinenzias ab imperiali clamentia omni deinceps tempore protectas manere volumus, & noſtram eis pacem firmamus. Conſiderantes quoque plurima miſericordie & pietatis beneficia, que ibidem pauperibus impenduntur, & ad omnes tranſeuotes exercentur, confirmamus eidem boſpitali nominatim agros, terras & quelibet bona, que illuc a Cbriſtifidelibus ſunt contradita ſecundum diſtinctionem laterum, que in cartulis & inſtrumentis ipſius hoſpitalis reperiunrur, & ipſis cartulis vigorem noſtre auctoritatis munere preſtamus. Omnibus igitur imperii noſtri oullaque prorſus perſona predictam eccleſiam in hominibus, bonis, poſſeſſionibus ſuis moleſtare vel inquietare audeat, ant ab eis nomine ſodri, albergaria, angarie, parangarie aut alicujus functionis, aut indebite exbibitionis quidquam accipere vel exigere praſumat, ſed omoes in eadem domo Deo ſervientes libere & quiete ad obedieotiam & ordinationem prefati Benedicti, & ejus per tempora ſucceſſorum vivant & permaneant. Remota omnium bominum contradictione & vexatione.

Datum apud Venetias in palatio Ducis, anno Dominice iocarnatioois M. C. LXXVII. iodict. X. IIII. idus ſeptembris.

LII.

Alexandri bulla pro monaſterio S. Chriſtine Septem-fontium.

Anno 1177. IV. nonas octobris.

Ex tabulario S. Chriſtine de Bononia. B. 1.

ALexander epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis in Cbriſto filiabus Scolaſtice abbatiſſe monaſterii ſancte Cbriſtine, quod in loco, qui dicitur Paſtina, ſitum eſt in apiſcopatu Bononienſe, ejuſque poſteris regulariter inſtituendis in perpetuum. Auſtri terram inhabitantibus per propbetam Dominus precipit, cum panibus occurrite fugienti. Idcirco vos filie kariſſime de ſeculo fugientes ad exemplar predeceſſoris noſtri felicis memorie PASCHALIS II. pape gratanter excipimus & per ſancti Spiritus gratiam ſedis apoſtolice munimine confovemus. Univerſas ſiquidem poſſeſſiooes, que monaſterio veſtro a bone memorie viris Airerdi filiis & Aidulini de proprio jure oblata ſunt, atque a Martioo Camaldulenſi priore conceſſs vobis, & eis, que poſt vos ſucceſſure ſunt, per preſentis privilegii paginam confirmamus. Fundum videlicet, io quo idem monaſterium beate Chriſtine ſitum eſt, cum pratis, vineis, arboretis & ceteris, que in eodem continentur in fluvio Ilicis, molendinum unum inter ſtratellom & caſtellum Odiſce tornaturas viginti ſeptem. Preter hec Hubaldi comitis oblatiooem, ideſt tornaturas quadraginta juxta eccleſiam ſancti Jobannis de Fontana, & feodum integrum Hugonis de Adelberto, & decem tornaturas ſilve de Maleto. Oblationem quoque comitiſſe Beatricis, ideſt tornaturas decem in eadem ſilva. Item oblationem filiorum Guidonis de Manfredo, ideſt tornatoras viginti inter Saxum nigrum, & vallem Muſcanam. Filiorum quoque Ildibrandi de Curte oblatiooem, ideſt tornatures quinquaginta quioque, Purgidiam & Orbicianum. Oblationem quoque Vivilende, ideſt duas tornatures vinearum & biſulcam terre. Eccleſiam ſancti Andree apoſtoli in maſſa Baſſiliana cum omnibus pertineotiis ſuis ab Gregorio abbate monaſterii ſancti Michaelis da caſtro Britenſi, concadente Radulfo priore Camaldulenſi Ibid. n. 32.

dulenſi, & capitulo ipſius conſentiente, liberam & quietam ſine omni exactione, excepto dumtaxat uno manutergio quinque brachiorum, quod ſingulis annis eidem monaſterio ſancti Michaelis ſolvetis, ſicut ea rationabiliter poſſidetis, vobis auctoritate apoſtolica confirmamus, terras, vineas, prata, arboreta, que circa eamdem eccleſiam adquiſiviſtis, vobis ſimiliter confirmamus. Ad hec quecumque in futurum conceſſione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium juſte & canonice poteritis adipiſci, quieta vobis & veſtris poſteris & illibata permaneant. Novalium quoque veſtrorum decimas preter epiſcopi ſeu epiſcopalium miniſtrorum contradictionem perpetuo vobis habendas concedimus. Preterea ſepulturam ipſius loci liberam eſſe concedimus, ut eorum devotioni & extreme voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi forte excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat, ſalva tamen juſtitia illarum eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Porro locus ipſe ſemper ſub Camaldulenſis prioris protectione permaneat, nec epiſcopo, nec epiſcopi miniſtris liceat ejuſdem loci congregationem, aut ejus presbyteros excommunicare vel interdicere, niſi prius Camaldulenſem priorem caritatis ſtudio requiſierit. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum &c. Si qua igitur &c. Cunctis &c.

Loco † ſigni.

Ego Alexander catholice eccleſie epiſcopus ss.

Vias tuas †	*Domine*
SCS	SCS
PETRUS	PAULUS
ALE	XANDER
PP	IIJ.

demonſtra mihi.

† Ego Hubaldus Hoſtienſis epiſcopus ss.

† Ego Willelmus Portuenſis & ſancte Rufina epiſcopus ss.

† Ego Manſredus Preneſtinus epiſcopus ss.

† Ego Johannes presbyter cardinalis tt. ſancte Anaſtaſie ss.

† Ego Jacinctus ſancte Marie in Coſmydyn diacon. card. ss.

Datum Veneriis in Rivoalto per manum Gratiani ſancte Romane eccleſie ſubdiaconi & notarii IIII. nonas Octobris indictione XI. incarnationis Dominice anno M. C. LXXVII. pontificatus vero domini ALEXANDRI pape III. anno XVIIII.

Sigillum plumbeum deſideratur.

LIII.

Johannes abbas S. Gregorii de Urbe locat caſtellum de Guido.

Anno 1177. XII. decembris.

Ex codice Gregoriano pag. 62.

IN nomine Domini. Anno Dominice incarnationis milleſimo centeſimo ſeptuageſimo ſeptimo anno decimonono pontificatus domini Alexandri tertii pape indictione undecima menſis decembris die duodecimo. Ego quidem Johannes humilis abbas venerabilis monaſterii ſanctorum Andree apoſtoli, & Gregorii apoſtolici, quod ſitum eſt Rome in clivo Scauri una cum fratribus meis ejuſdem monaſterii monacis, Gregorio videlicet yconomo, Nicolao de Molarupta, Petro priore ſancti Andree de Tibure, Jacobo Raynerii presbytero, Romano presbytero, Andrea, Johanne, Benedicto, Marcello, Placido, ceteriſque aliis locamus atque concedimus tibi Stefano .. .. Pantaleonis pro tertia parte, & tibi domine Gayte matri predicti Stephani pro tertia alia parte, & pro reſidua alia tertia parte pro Johanne nepote ſuo filio quondam Benedicti filii ſui, vobis, ſicut dictum eſt, & filiis veſtris legitimis maſculis tantummodo: id eſt totum & integrum caſtrum, quod dicitur caſtellum de Guido intus & de foris cum caſis, terris, vineis, ortis, canapinis, pratis, paſcuis, ſilvis atque pantanis, rivis & molendinis, montibus & collibus, plagis & planitiis ſuis, & generaliter cum omni uſu & utilitate ac pertinentiis ſeu tenimentis ſuis intus & extra, ſicut etiam bone memorie Johannes de Stefano frater quondam de te, domina Gayta, jure locationis habuit & tenuit a noſtro monaſterio, pro eo quod in preſentia hujus ſcriniarii & teſtium ſubſcriptorum dediſtis nobis ſexaginta & ſex libras bonorum parvorum, quas pro magna neceſſitate predicti noſtri monaſterii dedimus, videlicet .... &c. ex bis duodecim libre ſunt proprie predicti Stephani, cetere alie libre communes ſunt in tertia inter vos omnes. Ideoque a preſenti die habeatis dictum caſtrum cum tenimentis ſuis intus & extra, ut ſuperius legitur, teneatis & quicquid vos, aut filii legitimi veſtri volueritis, faciatis, ſalvis tamen ſubſcriptis tenoribus, videlicet quod omni anno in feſtivitate ſancti Andree apo- *Ibid. n. 34.*

f ij ſtoli

ſtoli detis nomine penſionis tres ſolidos domini pape, & quindecim ſaumas lignorum cum aſinis uſque monaſterium noſtrum predictum deferentes, & non liceat vobis hanc predictam locationem alicui eccleſie vel pio loco dare aliquo modo, neque concedere, niſi noſtro jamdicto monaſterio, nec etiam alicui prius vendetis quam nobis & noſtris ſucceſſoribus, promittimus vobis & veſtris filiis legitimis maſculis predictum caſtrum, ut ſuperius legitur, contra omnes homines defendere, & omnia, que ſuperſcripta ſunt, omnibus modis obſervare, quia & vos pro vobis veſtriſque heredibus ſeu filiis legitimis maſculis ſimiliter & omnia ſupraſcripta obſervare ſub pena invicem compromiſſa, que eſt pecunie duple: & ſoluta pena hec cartula firma permaneat, quam ſcribendam rogavi Centium ſcriniarium menſe & indictione ſupraſcripta undecima.

Oddo de Inſula, Maximus Obicionius de Octan. Petrus Centii Guidonis, Johannes Petri Pantaleonis, Johannes de Rufino, Martinus medicus.

Ego Centius ſancte Romane eccleſie ſcriniarius habens juriſdictionam dandi curatores, & emancipandi, decretum interponendi, & alimenta decernendi, complevi & abſolvi.

LIV.

Gerardus epiſcopus Paduanus dat plebem S. Johannis de Vigizolo monaſteria S. Mariæ de Carceribus.

Anno 1178. x. kal. januarii.

Ex autographa S. Michaelis de Mariana.

Adlib XXXIII. n. 3. GErardus Dei gratia Paduanus epiſcopus dilecto fratri Piſtori priori eccleſie & canonice ſancte Marie ad Carcere & ejus fratribus eorumque ſucceſſoribus in perpetuum. Sicut idoneum eſt epiſcopatus nobis commiſſi curam gerere, & ejus jura ſervare, ita congruum eſt nobis commiſſis eccleſiis providere, nec in aliquo earum jura minuere, ſet potius convenit in quantum poſſumus augere. Quapropter nos Gerardus Dei gratia Paduanus epiſcopus intuitu miſericordie & pietatis pro remedio & mercede anime noſtre noſtrorumque predeceſſorum titulo donationis & oblationis donamus atque offerimus in eccleſia & canonica ſancte Marie ad Carceres eccleſiam ſeu plebem noſtram ſancti Johannis de Vigezolo cum omni jure ad eam pertinente, retento tamen nobis jure plebatus tam in ſpiritualibus & in temporalibus. In temporalibus vero prout convenit moderate, ut amodo predicta canonica ſancte Marie de Carcere preſcriptam eccleſiam & plebem ſancti Johannis de Vigezolo ex predicta noſtra donatione & oblatione pleno jure, ut ſuperius legitur, ſub noſtra & noſtrorum ſucceſſorum legitima defenſione habeat & poſſideat. Ut autem hec noſtra donatio & oblatio in perpetuum valitura conſiſtat, de predicta plebe in manu dilecti fratris noſtri Piſtoris prioris ſepedicte canonice inveſtituram fecimus & preſentis ſcripti paginam per manum Martini publici tabellionis ſcribi precepimus, & eamdem noſtro ſigillo inſigniri juſſimus.

Actum in Padua in epiſcopali camera anno a nativitate Domini noſtri Jeſu Chriſti milleſimo centeſimo ſeptuageſimo octavo indictione undecima x. kalendas januarias.

Teſtes interfuerunt Guiſredus Paduanus archipresbiter, presbiter Conus, Johannes Bonus Sacenſis archidiaconus, Johannes Boninus capellanus epiſcopi, omnes iſti canonici Paduani, Jordanus archipresbiter de Maſerata, Balduinus archipresbiter de Merlaria.

Ego Martinus ſacri palatii notarius interſui, & hoc juſſu epiſcopi ſcripſi.

Pendet ſigillum cereum.

LV.

Alexandri III. bulla confirmatoria eccleſiarum & bonorum monaſterii S. Mariæ in Inſula Galeatæ.

Anno 1179. XIII. kal. maji.

Ex autographo Claſſenſi.

ALexander epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis Biviano abbati monaſterii ſancte Marie in Inſula ſecus Bidentem fluvium ejuſque fratribus tam preſentibus quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum. Quotiens a nobis petitur, quod religioni & honeſtati convenire dinoſcitur, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum impertiri ſuffragium. Ea propter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus clementer annui- *Ibid. n. 6.*

nuimus & preſatum monaſterium, in quo divino mancipati eſtis obſequio ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus & preſentis ſcripti privilegio commnoimus. Statuentes ut quaſcumque poſſeſſiones, qnecumque bona idem monaſterium impreſentiarum juſte & canonice poſſidet, aut in futurum conceſſione pontificnm, largitione regum vel principum, oblatione fidelium ſeu aliis juſtis modis preſtante Domino poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. In quibus bec propriis duximus exprimenda vocabulia. Quicquid Hugo de Bleda bone memorie de jure vobis conceſſit; quicquid habetis in Spiura, in Biſerno, in Ricanetulo, in Stabatarenxulo, in curte de...... lo.... in tota curte Plede, infra curtem Spiſſe, in curte ſancte Flore, in curte ſancti Benedicti, in eurte Faſorata, & in alpibus Galliatenſibus in flumine Bidente ſex... ..... domnicata juxta flumen Teſta; eccleſiam ſancte Flore, que eſt in caſtello; eccleſiam ſancti Chriſtoſori in Biturali, in curte ſancti Gaudentit, terram que vocatur Offinga; eccleſiam ſancti Johannis in curte Spiſſe; eccleſiam ſancti Laurentii in Creſcoleſe; eccleſiam ſancti Martini; eccleſiam ſancti Bartbolomei; eccleſiam ſancti Petri in Pleda; eccleſiam ſancti Pauli in Puxolo; eccleſiam ſancte Marie in rivo Grauſi; eccleſiam ſancti Salvatoris in Spungia; eccleſias duas in Biſerno; eccleſiam ſancti Pauli in Alpicella; eccleſiam ſancte Marie in Solarolo; eccleſiam ſancti Petri in Faſorata; & duas eccleſias ſancti Benedicti cum earum pertinentiis; eccleſiam ſancti Paterniani in Feraciano; ſancti Matthei in Orbiciano; ſancte Marie in Meldula; & in eadem curte ſancti Laurentii de Venadri; ſancti Salvatoris in Eſpulo; ſancti Matbei, que dicitur Canonica; & ſancti Chriſtoſori in medietate in Loſi; illam preterea decimarum partem, quam de villanis quondam Hugonis de Pleda, ſeu de domnicatis ejuſdem ratinnabiliter noſciminì poſſidere. Sane novalium veſtrorum, que propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis animalium veſtrorum nullus a vobis decimas exigere preſumat. Liceat quoque vobis perſonas e leculo fugientea liberas & abſolutas ad converſionem recipere, & eaa ſine contradictione aliqua retinere. Prohibemus inſuper ut nulli fratrum veſtrorum poſt factam in eodem loco profeſſionem abſque abbatis ſui licentia faa ſit de eodem loco, niſi cnnventu artioris religionis, diſcedere, diſcedentem vero abſque comunium litterarum cautionem nullus audeat retinere. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe decernimus, ut eorum devotioni & extreme voluntati, qni ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi forte excommunicati vel interdicti ſint, nullua obſiſtat. Salva tamen joſtitia illarum eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora deſnmuntur. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum *&c.* Si qua igitur in futurum *&c.* Amen.

Vias tuas † *Domine*
SCS | SCS
PETRUS | PAULUS
ALEXA | NDER
PP. | III.
demonſtra mihi.

Ego Alexander catholice eccleſie epiſcopus ss.

† Ego Hubaldus Hoſtienſis epiſcopus ss.

† Ego Johannes presb. card. ſanctor. Johannia & Pauli tit. Pamachii ss.

† Ego Petrus presb. card. tit. ſancte Suſanne ss.

† Ego Marchus presb. card. tit. ſancti ....., ss.

† Ego Jacobus diaconus card. ſancte Marie in Coſmydin ss.

† Ego Laborans diaconus card. ſancte Marie in porticu ss.

† Ego Rainerius diaconua card. ſancti Georgii ad velum aureum ss.

† Ego Johannes diaconus card. ſancti Angeli ss.

† Ego Rainerius diaconus card. ſancti Adriani ss.

Locus † ſigni.

Datum Laterani per manum Alberti ſancte Romane eccleſie presb. cardinalis & cancellarii XIII. kl. maji indictione XII. incarnationis dominice M. C. LXXVIIII. pontificatus vero domini Alexandri pape III. anno XX.

Pendebat ſigillum plumbeum.

LVI.

Exemplum teſtificationum donationis Sophiæ comitiſſa monaſterio S. Mariæ de Fullina.

Anno 1179.

Ex autbentico ejuſdem monaſt. n. 981.

HOc eſt exemplum quarumdam teſtificationum, cujua tenor talis eſt. *Ad lib. XXXI n. 38.* Presbyter Johannes juramento dixit, quod fuit ibi, ubi comitiſſa Sophia reſutavit in manu abbatis Petri capellam de Serraval-

raval-

ravalle, & capellam de Lago, & capellam de Zumelle, & capellam de Mareno, & capellam de Longano, & capellam de Colſuſco, atque capellam de Fonto pro anima ſua, & pro remedio omnium ſuorum parentum, ſicut jamdicta comitiſſa habebat & tenebat predictas capellas, ita dedit dicto monaſterio de Folina, & quod abbas dicti poneret & auferret presbyteros in predictis capellis, & hoc fuit ad Marenum parum antequam obiit de hoc ſeculo.

Presbyter Richardus atque monachus dixit, idem quod presbyter Johannes; & quidem alius presbyter Johannes dixit idem quod presbyter Johannes, & prefatus presbyter Johannes juravit pro jamdicto presbytero Richardo, & pro jamdicto presbytero Johanne, milleſimo centeſimo ſeptuageſimo nono indictione duodecima.

Ego Walterius domini Federiei imperatoris notarius interfui, & hec acta rogatu abbatis predicti monaſterii bona fide ſcripſi.

Ego Bartholomeus de Vendramo ſacri palatii notarius hoc ſupradictum exemplum aſſumptum ex authentico ſcripto per Walterium notarium ſupradictum, ex auctoritate & licentia mihi data a venerabile patre domino domino Petro Dei gratia Cenetenſi epiſcopo & comite, bona fide ſcripſi & exemplavi nil addens vel minuens, niſi forte punctum vel ſillabam, quod ſententiam mutet ſub milleſimo ducenteſimo nonageſimo primo indictione quarta decimoquarto intrante ſeptembri in preſentia domini Tanini judicis de Arpo, Petri filii Panigalli de Serravallo, Odorici filii quondam Johannis Peliparii de eo loco & aliorum.

In Chriſti nomine, amen. Anno ejuſdem nativitatis Domini M. CCCC. IV. indictione XII. die XVI. menſis ſebruarii. Hoc exemplum per me Pantaleonem notarium infraſcriptum aſſumptum ex exemplo Bartholomei de Vendramo notarii aſſumpto ex authentico Walterii domini Frederiei imperatoris, coram magnifico viro domino Philippo Sandei honorando poteſtate Vallis-Mareni & gaſtaldie Soligetti, inſinuatum fuit, & in ejus preſentia per me Pantaleonem notarium jamdictum & alios ſubſcriptos notarios diligenter cum exemplo illo aulcultatum, & cum ipſe dominus poteſtas cognoveric illud cum dicto exemplo per ordinem .... adhibeatur ipſi exemplo de cetero plena fides, ſuam & communis Vallis-Mareni .... interpoſuit pariter & decretum.

Ego Antonius filius ſer Pauli de Ciſono *&c.* notarius *&c.*

Ego Bartholomeus de Mianis filius quondam magiſtri Johannis Fabri *&c.* notarius *&c.*

Ego Pantaleo quondam ſer Antonii de Mianis *&c.* notarius *&c.*

LVII.

Charta donationis factæ Scholaſticæ abbatiſſæ S. Chriſtinæ de Septem-fontibus.

Anno 1180. menſe januario.

Ex autographo archivi S. Chriſtinæ de Bononia.

† IN nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti. Anno ab incarnatione ejuſ- *Ad lib. XXIII. n. 11.*
dem milleſimo centeſimo octuageſimo regnante Federico imperatore menſe januario indictione XIII. Carta pure donationis & refutationis, quam fecit Gandulſus de ſancta Chriſtina & Guidoctus filius ejus in manu presbyteri Aldebrandi receptori pro ſe & pro Scolaſtica abbatiſſa, & pro ſuis ſororibus & fratribus bonori Deo & ſancte Chriſtine de omni jure & actione, quam abebant in pecia una in capite terre, quam predicta abbatiſſa emit a Rubeis de Ve..tana juxta fluvium Ythycis, ibi ubi dicitur quercus groſſo ſupra molendinum de Clagnagno, & juxta heredes Petri de Cento, vel ſi qui alii confines ſunt. Infra hos namque predictos fines damus nos jamdicti donatores & refutatores hoc quod nobis pertinet in integrum ad habendum, tenendum & poſſidendum, & in poſſeſſionem intrandum, & quicquid vobis & veſtris ſucceſſoribus in perpetuum placuerit faciendum ab omni quoque homine prelibatam rem ſemper rationabiliter defendere & auctorizare promittimus ſub pena dupli, & pena ſoluta hoc inſtrumentum, ut ſuperius legitur, ſemper firmum & inviolatum permaneat.

Actum in caſtro Ulziani indictione ſupradicta XIII.

Prenominati donatores & refutatores, ſicut ſuperius legitur, ſcribere preceperunt.

Girardus Alberti clerici, & Petrus Folinb..... & Albertus magiſter filius Epuli interſuerunt teſtes.

Ego Petrus Ulzianenſium tabellio, ſicut ſuperius legitur, manu mea ss.

LVIII.

LVIII.

Alexandri III. *privilegium pro monaſt. S. Michaelis in Burgo Piſarum.*

Anno 1180. vi. idus aprilis.

Ex autographo tabularii ejuſdem monaſterii.

Ibidem. ALexander epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis Zacharie abbati monaſterii ſancti Michaelis, quod in civitate Piſana ſitum eſt, ejuſque fratribus tam preſentibus quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum. Officii noſtri nos admonet & invitat auctoritas pro eccleſiarum ſtatu ſatagere, & earum quieti & tranquillitati ſalubriter auxiliante Domino providere. Dignum namque & honeſtati conveniens eſſe dignoſcitur, ut qui ad earum regimen Domino diſponente aſſumpti ſumus, eas & a pravorum hominum nequitia tueamur, & beati Petri atque apoſtolice ſedis patrocinio muniamus. Eapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulatinnibus clementer annuimus, & prefatum monaſterium, in quo divino mancipati eſtis obſequio, ad exemplar predeceſſoris noſtri Adriani pape ſub beati Petri & noſtra protectiona ſuſcipimus, & preſentis ſcripti privilegio communimus. In primis ſiquidem ſtatuentes, ut ordo monaſticus, qui ſecundum Deum & beati Benedicti regulam atque Camaldulenſem conſuetudinem in eodem monaſterio dignoſcitur inſtitutus, futuris ibidem temporibus inviolabiliter conſervetur. Preterea quaſcumque poſſeſſiones, quecumque bona idem monaſterium impreſentiarum juſte & canonice poſſidet, aut in futurum conceſſione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium ſeu aliis juſtis modis preſtante Domino poterit adipiſei, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant, in quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipſum, in quo prefatum monaſterium ſitum eſt cum omnibus pertinentiis ſuis; eccleſiam ſancti Laurentii de Rivolta eum hoſpitali & pertinentiis ſuis; eccleſiam ſancte Cecilie; jus veſtrum in eccleſia ſancti Chriſtophori de Colignola eum parochiis & dieceſibus ſuis. Quidquid habetis in villa de Geſſano, de Colignola, de Mezzana, de Leona, de Bottano & ioſra Maneto.... Quidquid babetis in eccleſia ſancte Marie juxta eccleſiam ſancti Petri in Gradu, ſalvo ſolitn cenſu Piſani archiepiſcopi; & quidquid habetis juxta muros civitatis tam in terris, quam in vineis vobis nihilominus cnnfirmamus. Ordinationes monachorum ſeu elericorum veſtrorum, qui ad ſacros ordines fuerint promovendi, a dioceſano ſuſcipiatis epiſcopo, ſiquidem catbolicus fuerit, & gratiam atque communinnem apoſtolice ſedis habuerit, & ea gratis & abſque pravitate vobis voluerit exhibere. Alioquin liceat vobis quemcumque malueritis adire antiſtitem, qui nimirum noſtra fultus auctoritate, quod poſtulatur, indulgeat. Clericos vero ſive laicos liberos & abſolutos, qui ad vos converſionis gratia tranſire voluerint, ſuſcipiendi habeatis liberam facultatem. Ad hec preſentis decreti aſſertione ſancimus, ut nullus infra terminos parochie veſtre vel eccleſiarum veſtrarum ſine conſenſu dioceſani epiſcopi & veſtro aliquam eccleſiam edificare preſumat. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe decernimus, ut eorum devotioni & extreme voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi forte excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat, ſalva tamen juſtitia illarum eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Decernimus ergo *&c.* Si qua igitur *&c.*

Vias tuas † *Domine*
SCS | SCS
PETRUS | PAULUS
ALEXA | NDER
PP. | III.
demonſtra mihi.

Ego Alexander catholice eccleſie epiſcopus ss.

† Ego Hubaldus Hoſtienſis epiſcopus ss.

† Ego Bernardus Preneſtinus epiſcopus ss.

† Ego Vivianus presb. card. tit. ſancti Stefani in Celio monte ss.

† Ego Cintbius presb. card. tit. ſancte Cecilie ss.

† Ego Mattheus presb. card. tit. ſancti Marcelli ss.

† Ego Laborans presb. card. ſancte Marie Tranſtiberim tit. Caliſti ss.

† Ego Jacintus diaconus card. ſancte Marie in.....

† Ego Rainerius diaconus card. ſancti Georgii ss.

† Ego Gratianus diaconus card. ſanctorum Coſme & Damiani ss.

† Ego Rainerius diac. card. ſancti Adriani ss.

† Ego Mattheus ſancte Marie nove diac. card. ss.

Loco ✠ ſigni.

Datum Velletris per manum Alberti ſancte Romane eccleſie presbyteri cardinalis

nalis & cancellarii VI. idus aprilis indictione XIII. incarnationis Dominice anno M. C. LXXX. pontificatus vero domini Alexandri pape III. anno XXI.

LIX.

Donatio monaſterii S. Helenæ ad flumen Æſinum facta Rodulpho priori Camaldulenſi.

Anno 1180. menſe julio.

Ex archetypo monaſterii S. Blaſii de Fabriano.

Ibid. n. 10. IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti. Anni ſunt M. C. octuageſimo regnante Frederico imperstore menſe julius, & dies jovis & indictione XIII. Quoniam facta hominum ſemper in memoria retinere non poſſumus, ego quidem in Dei nomine domnus Guiglielmus prior, & domnus Guarnerius prepoſitus, & domnus Marto monachus una cum conſenſu ac voluntate omnium noſtrorum frstrum tam monachorum, quam canonicorum & converſornm in monaſterio morantibus, & extra monaſterio in obedientiis hujus monaſterii exiſtentibus, nutu omnium noſtrorum, conſenſu ac voluntste, donatione adque tradiiinne omnium patronorum, ut puta ego quidem Orator filius Tebaldi pro ſe ſuiſque fratribus, & Bernardus filius Supponis, & Savinus filius Actonis, & Oderiſius filius Oderiſii, & Mattheus filius Armagni, & Rainaldus filius Raimundi, & Mattheus filius Tranſmundi nos omnes quidem, qui vocati ſumus patroni ujus monaſterii, videlicet ſancte Elene cum ſuprsſcriptis clericis donamus adque coocedimus & tradimns tibi beato ſancto Salvatori de Camaldoli, & vobis domno Rodulſo, & veſtriſque ſucceſſoribus monsſterium ſancte Elene in perpetuum cum omnibus ſuis poſſeſſionibus, ſuiſque actionibus, & cum mobilibus & immobilibus, videlicet cum libris & paramentis & campanis, & cum muris & cellis, & cum caſis & maſſaritiis, & cum eccleſiis, & cum omnibns theſanris eccleſie, & cnm caſtellis & villis, & cum ominibus & poſſeſſtonibus, & cum terris & vineis & ſilvis, pratis ac paſcuis, & cum aquis, & molendinis, & aquimolis, & cum omnibus arboris fructiferis & infructiferis, & in omni loco nbicumque monaſterium ſancte Elene habet jura vel actiones, ut puta in comitsto Camerini, & in comitato Sinogallie, & in comitatu Eſi, & in comitatu Auſimani, & a primo latere hujus poſſeſſionis litus maris, a II. latere flume Saſani, a III. latere alpis montium, a IIII. latere flumen Moſſoni perveniente in primo latere. Infra iſta latera omnia jura & actiones, quas monaſterium ſancte Elene habet, nos vero ſupraſcripti patroni cum ſupraſcriptis clericis ujus monaſterii damus monaſterium ſancte Elene cum ſupraſcriptis poſſeſſionibus & actionibus ujus monaſterii beato ſancto Salvatori de Camaldule, & vobis domno Rodulſo priori & veſtriſque ſucceſſoribus in perpetuum, uns pro redencione & obſolucione anime noſtre & de parentum noſtrorum, ut ille pius & miſericors Dominus aliquid de peccatis minuare dignetur, & nos mereamur abere conſortium ante tribunal Chriſti, quando omnes peccatores deſiderant abere indulgentiam de ſuis peccatis. Et ego quidem in Dei nomine domnus Rodulſo prior beati ſancti Salvatoris de Camaldule una cum conſenſu & voluntate fratrum noſtrorum promittimus per me meoſque ſucceſſores monaſterium ſancte Elene, quod beato ſancto Salvatori & vos dediſtis, quod non ſupponemus eum juriſdictioni alterius eccleſie, niſi beato ſancto Salvstori, cui dediſtis & promittimus per me meoſque ſucceſſores, quod non dabimus caſtella hujus monaſterii, neque villss, neque poſſeſſiones, neque duci, neque marchioni, neque comiti, neque procero, neque alicui extranee perſone, neque alteri eccleſie ſine veſtro conſenſu ac voluntate omnium, vel majoris partis, niſi aliqua res dabitur pro utilitate eccleſie parrogianis vel veſtris ominibus, & ſt acciderit quod aliquis de veſtrorum hominum moriatur, nos non recipiemus poſſeſſiones eorum, que ſunt onerate tributis ſine veſtro conſenſu, preter ea que abentur sb eccleſia, & nos vero ſupraſcripti patroni ujus monaſterii cum ſupraſcriptis clericis promittimua per nos & pro noſtris eredibus omni tempore bona fide & puro animo vobis monaſterium cum ſupraſcriptis poſſeſſionibus & actionibus ajuvsre, & tenere, & deſendere & guarentare da omni perſonas omnium legali jure, quod ſi defendere non potuerimus, aut noluerimus vel minime obſervaverimus, vel quicumque noſtrum voluerit corrumpere vel minuare vel moleſtiare aut ſalſare mslo ingenio vel timore malo, componat & det nomine pene bearo ſancto Salvatori de Camalduli & vobis priori Rodul-

Rodulſo veſtriſque ſucceſſoribus quinquaginta libras boni auri, ſalvo tamen jure patronatus ad beneſacieodum, & inſuper qualicumque noluerit noſtrarum perſonarum aut noſtrorum eredum, ſit expulſus a regno Dei, & abeat partem eum Juda traditore & cum Dathan & Abiron, quos terra vivos declutivit, & poſt pena data & obſoluta ec cartula ſuo robore ſuaque firmitate omni tempore eficas permaneat.

Ego donnus Guiglielmo prior, & donnus Guarneri prepoſitus, & donnus Marto, & donnus Mingo & aliorum fratrum & patrnonm, ut puta Orator pro ſe ſuiſque fratribus, & Bernardus, & Savinus, & Oderiſius, & Mattheus filius Armangi, & Rainaldi filius Raimundi, & Mattheus filius Tranſmundi nos vero omnes ſupraſcripte perſone anc cartulam fieri rogavimus.

Ego donnus Uſredus abas ſancti Appolenaris ujus rei teſtis eſt.

Ego donnus Martinus abas de ſancto Johanne teſtis eſt.

Ego donnus Giſo prior ſancte Marie teſtis eſt.

Ego donous Albertus prior eremi teſtis eſt.

Ego donnus Egidius prior ſancti Georgii teſtis eſt.

Ego donnus Bonus ujus rei teſtis eſt.

Ego donnus Johannes ſancti Anſuvini taſtis eſt.

Ego donnus Ugo teſtis eſt.

Ego presbyter Stephanus teſtis eſt.

Ego presbyter Alberico teſtis eſt.

Ego Tebaldus Lidani teſtis eſt.

Ego Paganello de Roſora teſtis eſt.

Ego Acto de Margalocto teſtis eſt.

Ego Petri de Iſo, & Iſo filio ſuo, & Gozo de Grimaldus, & Bonuſinfans teſtis eſt, & Calzia teſtis eſt, & alii quamplures omnes ujus rei teſtes ſunt.

Mons vero cauſidicus fideliter oc negotium tractavit, & ad bonum effectum perduxit.

Ego Ugo notarius ſcripſi & complevi.

LX.

Alexander III. *confirmat bona monaſterii S. Mariæ de Cicille.*

Anoo 1180. III. idus novembris.

Ex autographo archivi S. Benedicti prope Senas lit. C. n. 1.

ALexander epiſcopus ſervus ſervorum *Ibid. n. 17.*
Dei dilectis filiis Peponi procuratori monaſterii ſancte Marie de Cicille ejuſque fratribus tam preſentibus quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum. Pie poſtulatio voluntatis effectu proſequente debet compleri, quatinus & devotionis ſinceritas laudabiliter eniteſcat, & utilitas poſtulata vires indubitanter aſſumat. Eapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus clementer anouimus, & preſatum monaſterium, in quo divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & preſentis ſcripti privilegio communimus. Statuentes, uc quaſcumque poſſeſſiones, quecumque bona idem mooaſterium inpreſentiarum juſte & canonice poſſidet, aut in ſuturum conceſſione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium ſeu aliis juſtis modis preſtante Domino poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. In quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum videlicet, in quo prefatum monaſterium ſitum eſt cum omnibus pertinentiis ſuis; eccleſiam ſancti Patri in Petrorio cum pertinentiis ſuis; eccleſiam ſancti Andree cum pertinentiis ſuis; eccleſiam ſancte Agathe cum pertinentiis ſuis; eccleſiam ſancti Petri in Cicelano cum pertinentiis ſuis; & quicquid habetis in villa de Cicille, in villa de Ciclano, in Eſcleto & Agello, & quicquid juris habetis in Petrorio, in Camprena, in Vajano, & in Taliano. Decimas preterea, quas a quadraginta annis retro pacifice habuiſtis, auctoritate vobis apoſtolica confirmamus. Liceat quoque vobis clericos vel laicos e ſeculo ſugientes, liberos & abſolutos ad converſionem recipere, & eos ſine contradictione aliqua retinere. Prohibemus inſuper, ut nulli ſratrum veſtrorum, poſt ſactam in eodem loco profeſſionem, liceat de clauſtro diſcedere, niſi obtentu arctioris religionis. Diſcedentem vero abſque communium literarum cautione nullus audeat retioere. Libertates autem

g & an-

& antiquas & rationabiles conſuetudines hactenus obſervatas, quas predictum monaſterium obtinet in capite vel in membris, inconcuſſas vobis permanere ſancimus. Cum autem generale interdictum terre fuerit, liceat vobis clauſis januis, excluſis excommunicatis & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce divina officia celebrare. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe decernimus, ut eorum devotioni & extreme voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi forte excommunicati ſint vel interdicti, nullus obſiſtat, ſalva tamen juſtitia parochialium eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Obeunte vero nunc ejuſdem loci procuratore vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia preponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris ſecundum Dei timorem & beati Benedicti regulam previderint eligendum. Decernimus ergo &c. Si qua igitur &c.

Vias tuas † *Domine demonſtra mihi.*
SCS PETRUS | SCS PAULUS
ALEXAN PP. | DER III.

Ego Alexander catholice eccleſie epiſcopus ss.

† Ego Hubaldus Hoſtien. & Veletren. epiſcopus ss.

Ego Johannes ſanctorum Johannis & Pauli card. tit. Pamachii ss.

† Ego Vivianus tit. ſancti Stephani in Celio monte presb. card. ss.

† Ego Arduinus presb. cardinal. tit. ſancte Crucis in Jeruſalem ss.

† Ego Mattheus card. tit. ſancti Marcelli ss.

† Ego Laborans presb. card. ſancte Marie Tranſtiberim tit. Calixti ss.

† Ego Jacintus diacon. card. ſancte Marie in Coſmidin. ss.

† Ego Gratianus diacon. card. ſanctorum Coſme & Damiani ss.

† Ego Johannes diacon. card. ſancti Angeli ss.

† Ego Mattheus ſancte Marie nove diaconus card. ss.



Datum Tuſculani per manum Alberti ſancte Rom. eccl. presbyteri card. & cancellarii III. idus novemb. indictione XIIII. incarnationis Dominice M. C. LXXX. pontificatus vero domini Alexandri pape III. anno XXII.

LXI.

Charta Valle-caſtrenſis.

Anno 1180.

Ex tabulario S. Blaſii de Fabriano.

ANno incarnatione Domini noſtri Jeſu Chriſti milleſimo C. LXXX. ſub tempore Frederici imperatoris menſe .... Ideoque ego Franco filius a ...... mea bona voluntate & ſecundum mea lege Langobardorum trado monaſterio ſancti Salvatoris, qui eſt edificato in fundo Val de caſtro, & Guilielmo abbati tuiſque ſucceſſoribus in perpetuum ad poſſidendum de ..... culta & inculta, quam ego viſus ſum abere in fundo ..... territorio Camerino, primo latere terra & ſilva de ipſo ..... II. latere terra & ſilva comitis Ruberti III. latere via que pergit de la fonte Nequili, IIII. latere pervenientc in ſummitate da la Serra de la ſporta, infra iſtis lateribus quicquid ego abeo & teneo, do vobis veſtriſque ſucceſſoribus pro cambio di lu campu da la pluv.. ego Franco ſupraſcripto do vobis ſupraſcriptis & abere & tenere, vindere & donare & facere quicquid vobis placuerit, & ego ſupraſcriptus Franco promitto pro me meiſque ſucceſſoribus in ipſo monaſterio, ſicut ſuperius legitur, defendere & autorizare ab omni omine, & ſi oc facere noluerimus, aut non potuerimus, & tibi Guilielmo abbati tuiſque ſucceſſoribus io ipſo monaſterio ipſa res revertatur at ipſo monaſterio ſine omni calunnia. *Ibid. n. 11.*

Sinum manu ſupraſcripti Franco comes iſta cartula fieri rogavit pro gambio.

Ego Gozo filius Acto de Petri rogatus eſt teſtes.

Ego Berardo filius Carbone rogatus eſt teſtes.

Ego Uliveti filius Ofridi rogatus eſt teſtes.

Ego Giſo filius quondam Johannes rogatus eſt teſtes.

Ego Acto de Petri in ac cartula rogatus fuit teſtes, & alii quamplures interfuerunt.

Ego Mainardus notarius ſcripſit & complevit.

LXII.

LXII.

Charta eccleſiæ S. Mariæ de Colle.

Anno 1181. menſe majo.

Ex eodem tabulario.

Ad lib. XXXI. n. 40.

IN nomine patris & filii & ſpiritua ſancti. Anni ab incarnatione Domini noſtri Jeſu Chriſti mill. c.lxxxi. menſe madius indictione xiiii. tempore Frederici imperatoris. Ego quidem in Dei nomine Leutheri plebano ſancta Maria de Lucolle cum mea bona voluntate ſecundum mea lege Romana dedimus tibi Vivulo de Durello, & filiis & nepotibus tuis maſculinis legitimia de res noſtra, que eccleſia in comitatu Sinogalienſium fundo Caſſaleta, primo latere ipſo petitore, ii. latere ipſa eccleſia, iii. latere Viviano, iiii. Acto de Clareza, infra eorum lateribus dedimus tibi ſtario uno & dimidium rerre vineis', pomia, arboribua ſuia cum omnis, que infra ſe abentes vel rejacentes in integrum, & ideo concedimus ipſa rem, ut vobis petitore alia pars, quod ipſa eccleſia recepit, incraſavit, paſtinavit, cultavit, ſicut uſum eſt, & nobis bene complacuit dare banc porcione in filiis & nepotibns veſtris maſculinis a penſione omni anno in feſtivitate ejuſdem eccleſie a ſurcione denario uno; Forciatorum, poſt obitum tuorum hac filiorum vel nepotibus res redeat ad ipſa eccleſia per tale corporaliter vobis inveſtio per Zaffino de Viando, ut firmiter valeatis, licentia abeatis petitore tuiſque eredibus &c.

Signum manum donnus plebano ſfieri rogavit.

Zafino de Viando inveſtitor fuit.

Quido de Acto de Clareza, Alberto de la Colle, Martino de .... teſte iſti ſunt.

Bernardus notariua ſcripſit & complevit.

LXIII.

Gerardus epiſc. Paduanus concedit monaſterio S. Mariæ ad Carceres eccleſiam S. Salvatoris de Fracta.

Anno 1181. die xiiii. junio.

Ex Murator. Antiq. med. ævi T. V. col. 263.

Ad lib. XXXIII. n. 26.

GErardus Dei gratia Paduanus epiſcopus dilectis in Chriſto fratribus Piſtori priori eccleſie ſancte Marie ad Carceres, & omnibus ejuſdem eccleſie canonicis in perpetuum. Quoniam que ad pias cauſas dantur, Deo impertiuntur, iccirco nos ad memoriam reducentes, quod predeceſſor noſter beate recordationis Sinibaldus epiſcopua preoominatam veſtram eccleſiam ad obſervationem regularia diſcipline inſtituit, & fratres ibidem commorantes ſecundum beati Auguſtini inſtitutionem, & fratrum Portuenſium regulam vivere voluit: conſiderantea etiam opera caritatis, que in domo veſtra novimos exerceri, divini amoris intuitu & conſideratione pietatis, & pro remiſſione peccatorum noſtrorum, necnon domini pape Alexandri ammonitionibus & precibus inclinati, marchionumque ſepiſſime petitionibus pulſati, habito conſilio fratrum noſtrorum canonicorum & aliorum ſapientum, eccleſiam ſancti Salvatoris, que eſt ſitam extra fractam de tribus Comitatibus, cum omnibus ſuia poſſeſſionibus & adjacentiis & pertinentiis & terris; ad eamdem eccleſiam pertinentibus, vobis & veſtre eccleſie titulo donationis conferimus, donamus, tradimus, concedimus, ut faciatis exinde a preſenti die vos & veſtri ſucceſſores quidquid juſte volueritia ſine omni noſtra & ſucceſſorum noſtrorum contradictione. Hoc de ipſa eccleſia vobia & ſucceſſoribua veſtris retento, quod fratres, qoi pro tempore erunt in eccleſia ſancti Salvatoris, honeſte debeant recipere ipſum & procurare & nuntios epiſcopi; & frater, qui ibi eric inſtitutus a priore ſuper alioa curam animarum & regimen populi de manu epiſcopi recipiet, donec prior ibi eum ſtare permiſerit. Et plebi de Caſale perſolvet, quod conſueverunt pro capitulo ſolvere, & in aliia conſuetam reverentiam exbibebunt. Et quod eccleſia ſancte Marie ad Carceres debeat ſolvere annuum cenſum, ſcilicet ſolidos centum pro eccleſia ſancti Salvatoris, nobis & ſucceſſoribus noſtris omni anno in temporalibus nativitatia Domini in perpetuum. Et ſi prior & fratrea, qui pro tempore in eadem eccleſia erunt, omnis, que ſuperius leguntur, in integrum non fecerint, & admoniti ſemel & bis, rerve digne non ſatisfecerint & non adimpleverint, ſupraſcripta conceſſio irrita ſit & inanis, & de jure non valeat, & de facto non reneat. Ut autem hec noſtra donatio & conceſſio in perpetoum valitura perſiſtat, & ſemper ſtabilis, firma & inconvulſa permaneat, ipſam Ugerino publico tabellioni ſcribendam eſſe juſſimus,

mus, & eamdem noſtro ſigillo inſigniri precepimus anno milleſimo centeſimo octuageſimo primo indictione XIIII. die XIIII. exeunte junio. Teſtes Guilfredus Dei gratia Paduanus archipresbyter, Cono presbyter, magiſter Bonifacius in montanis archidiaconus, Adam ſubdiaconus, Vitalianus ſubdiaconus, magiſter Egidius diaconus, Zambonus diaconus, Ubertinus ſubdiaconus de Maroſtica, magiſter Gerardus ſubdiaconus, Gumbertinus Cibus ſubdiaconus, Codiginus cappellanus epiſcopi, magiſter Veſcovellus cappellanus ſancti Martini, marchio Albertus, Bonifacinus, Albertus Bonifacii ejus nepos.

Actum Padua in camera epiſcopi.

Ego Ugerinus imperialis aule tabellio interſui, & ne oblivioni tradantur duo inſtrumenta juſſu epiſcopi ſcripſi.

LXIV.

Eremo Vivenſi traditur eccleſia S. Chriſtinæ urbis Senenſis.

Anno 1181. menſe julio.

Ex autographo tabularii monaſt. Roſæ Senarum, n. 78.

Ibid. n. 25. ANno Domini M. C. LXXXI. menſe julii indictione XIIII. Quiſquis in ſanctis & venerabilibus locis de ſuis bonis contulerit juxta vocem redemptoris centuplum accipiet, & vitam poſſidebit eternam. Ideoque ego presbyter Gualfredus rector eccleſie ſancte Chriſtine pro remedio anime mee meorumque parentum dono trado & offero Deo & heremo del Vivu ad honorem Dei & ſancti Benedicti edificate per manum .... venerabili Dei gratia prioris predicti monaſterii perſonam meam cum omnibus rebus meis & rationibus ubicumque ſunt poſite; & inſuper do & trado eccleſiam ſancte Criſtine cum omnibus ſuis poſſeſſionibus & rationibus, quas predicta eccleſia habet ubicumque, ut habeas, preſideas, diſponas & regas tu prefatus prior ſucceſſoreſque tui pro veſtro velle & fratrum veſtrorum ad honorem Dei & beati Benedicti ſine omni mea, meorumque ſucceſſorum lite & contradictione, & juravi preſcripta omnia ſemper firma tenere, & per me nec per alium non removere & dare ſtudium & operam ſine ſubtracta opera aliqua, quod adinpleatur, quod de monaſterio ibi faciendo tractatum eſt, ita tamen quod non tenear de toto, quod ſuperius ſcriptum eſt, niſi monaſterium in eccleſia predicta vel ibi juxta ordinatum & hedificatum fuerit.

Actum Senis prope predictam eccleſiam ſancte Chriſtine coram Cacciamonaco de l'Accata pane, Bernardino Johannis, & Gianni Silimanni teſtibus ductis.

Ego Ranerius judex, ut legitur, ſcripſi rogatus.

LXV.

Alexandri III. *confirmatio eccleſiarum & bonorum monaſterii SS. Hippolyti & Laurentii de Faventia.*

Anno 1181. XVI. kal. auguſti.

Ex apographo monaſt. S. Romualdi de Urbe.

ALexander epiſcopus ſervus ſervorum Ibid. n. 10.
Dei dilectis filiis Simoni abbati monaſterii ſanctorum Martini, Laurentii & Ipoliti, ejuſque fratribus tam preſentibus, quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum. Quotiens a nobis petitur, quod religioni & honeſtati convenire dinoſcitur, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum ſuffragium impertiri. Eapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & prefatum monaſterium, in quo divino mancipati eſtis obſequio, ad exemplar felicis recordationis predeceſſoris noſtri Eugenii pape ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & preſentis ſcripti privilegio communimus. Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones & quecumque bona idem monaſterium in preſentiarum juſte & canonice poſſidet, aut in futurum conceſſione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium, ſeu juſtis modis preſtante Domino poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. In quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipſum, in quo preſcriptum monaſterium ſitum eſt cum omnibus pertinentiis ſuis; eccleſiam ſancti Antonini in ſuburbio porte pontis cum pertinentiis ſuis; eccleſiam ſancti Andree in Zagonari cum pertinentiis ſuis; eccleſiam ſancti Laurentii in Quarcinoro cum pertinentiis ſuis; eccleſiam ſancti Luce cum pertinentiis ſuis; eccleſiam ſancti Johannis evangeliſte de Granarolo cum pertinentiis ſuis; in Fermellino eccle-

cleſiam ſancte Mario cum pertinentiis ſuis; eccleſiam ſancti Martini in Villanova cum pertinenriis ſuia; eccleſiam ſancte Marie de Fitiola cum pertinentiis ſuis; eccleſiam ſancte Marie in Sala cum pertinentiis ſuis; apud ſanctam Luciam duas eccleſias; eccleſiam ſancte Marie in Antignana cum pertinentiis ſnis, & eccleſiam ſancti Laurencii in Scarzana cum pertinentiis ſuis; eccleſiam ſancti Michaelis io Tcebana cum omnibus pertinentiia ſuis. Sane novalium veſtrorum, que propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis animalium veſtrorum nullus a vobis decimas exigere preſumat. Liceat quoque vobis clericos & laicos e ſeculo fugientes liberos & abſolutos abſque alicujus contradictione ad converſionem recipere, & in veſtro monaſterio retinere. Cum autem generale interdictum terre fuerit, liceat vobis januia clauſis, non pulſatis campanis, excluſis excommunicatis & interdictis, ſummiſſa voce divina officia celebrare. Sepulturam preterea ipſius loci liberam eſſe decernimus, ut eorum devotioni & extreme voluntati, qui ſe illie ſepeliri deliberaverint, niſi forte excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat, ſalva tamen juſtitia illarum eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Decernimus ergo *&c.*

Vias tuas †	*Domine*
SCS PETRUS	SCS PAULUS
ALEXA PP.	NDER III.

demonſtra mihi.

Ego Alexander catholice eccleſie epiſcopus ss.

† Ego Paulus Preneſtinus epiſcopus ss.

† Ego Petrus presb. card. tit. ſancte Suſanne ss.

† Ego Vivianus presb. card. tit. ſancti Stephani in monte ss.

† Ego Arduinus presb. card. tit. ſancte Crucis in Hieruſalem ss.

† Ego Laborans presb. card. ſancte Marie in Tranſtiberim ss.

Ego Jacintus diac. card. ſancte Marie in Coſmydyn ss.

† Ego Rainerius diac. card. ſancti Georgii ad Velumaureum ss.

† Ego Johannes diaconus card. ſancti Angeli ss.

† Ego Mattheus ſancte Marie nove diac. card. ss.

Locus † ſigni.

Datum Viterbii per manum Alberti S. R. E. presb. cardinalis & cancellarii XVI. kl. auguſti indict. XIIII. incarnationis Dominice anno M. C. LXXXI. pontificatus vero domini Alexandri pape III. anno XXII.

LXVI.

Idem permittit liberam ſepulturam monachis S. Petri de Puteolis urbis Lucenſis.

Circa ann. 1181. XVII. kal. auguſti.

Ex tabulario canonicæ Lucenſis, AA. n. 51.

ALexander epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis plebanis, cappellanis & aliis clericis monaſterii de Putheolo circumpoſitis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Sicut mercedis fructum conſequitur, qui bonorum operum ſe conſtituit adjutorem, tum quoque ſe damnationis participem facit, quia pia vota & deſideria impedire preſumit. Quoniam igitur indultum eſt religioſis viris, ut eos liberam habeant facultatem ſuſcipiendi, qui ſe illis in vita vel in morte reddiderint; univerſitati veſtre arctius inhibemus, ne aliquibus parochianorum veſtrorum aliquatenus prohibeatis, quin libere valeant apud prelibatum monaſterium habitum monacalem induere vel inibi ſepeliri, ſi ſui compotes in eodem loco elegerint ſepulturam, ſalva tamen canonica juſtitia illarum eccleſiarum in parte teſtamenti, a quibus corpora mortuorum aſſumuntur. Sane illud movet & gravat nos plurimum, quod quidam veſtrum, ſicut accepimus, parochianos ſuos ad predictum monaſterium non permittunt deferri, niſi illuc vivi portentur, qui vel monaſticas veſtes accipiunt, vel ibi elegerint ſepeliri. Quod quidem iniquum eſt & deteſtabile & eccleſiaſtice honeſtati penitus inimicum, & ideo ſi ulterius fuerit ab aliquo veſtrum preſumptum, graviſſima noveritis animadverſione plectendum. *Ibid. n. 22.*

Datum Anagnie XIII. kal. februarii.

LXVII.

Lucius III. Rom. pont. confirmat bona monaſt. S. Petri de Cerreto Volaterranæ diœceſis.

Anno 1181. VI. kal. decembris.

Ex autographo olim apud Grandium.

LUcius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis Mauro abbati monaſterii ſancti Petri de Cerreto, ejuſque fra- *Ibid. n. 24.*

fratribus tam preſentibus, quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum. Quotiens a nobis petitur, quod religioni, & honeſtati convenire dinoſcitur, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum ſuffragium impartiri. Ea propter dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & prefatum monaſterium, in quo divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri, & noſtra protectione ſuſcipimua, & preſentia ſcripti privilegio communimus. In primis ſiquidem ſtatuentes, ut ordo monaſticus, qui ſecundum Deum, & beati Benedicti regulam in eodem loco inſtitutus eſſe dinoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Preterea quaſcumque poſſeſſiones, quecumque bona idem monaſterium impreſentiarum juſte, & canonice poſſidet, aut in futurum conceſſione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis preſtante Domino poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribua, & illibata permaneant. In quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipſum, in quo preſcriptum monaſterium ſitum eſt cum omnibus pertinentiis ſuis; eccleſiam ſancti Salvatoris de Fungeto cum omnibua pertinentiis ſuis, decimam preterea agriculture veſtre, ſicut a quadraginta retro annis inconcuſſe tenuiſtis, & hactenus poſſidetis, nihilominus vobis auctoritate apoſtolica confirmamus. Ita videlicet, ut nulli niſi hoſpitali veſtro dare cogamini. Liceat quoque vobis clericos, & laicos e ſeculo fugientes libere, & abſolute abſque alicujus contradictione ad converſionem recipere, & in veſtro monaſterio retinere. Cum autem generale interdictum terre fuerit, liceat vobis januis clauſis non pulſatis campania, excluſis excommunicatis, & interdictis, ſubmiſſa voce divina officia celebrare. Sepulturam preterea ipſius loci liberam eſſe decernimus, ut eorum devotioni, & extreme voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi forte excommunicati vel interdicti fuerint, nullus obſiſtat. Salva tamen juſtitia illarum eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum &c. Si quis igitur &c. Cunctis autem &c.

Adjuva †	*nos Deus*
SCS	SCS
PETRUS	PAULUS
LUC	IUS
PP	III.
ſalutaris	*noſter.*

Ego Lucius catholice eccleſie epiſcopus ss.

† Ego Theod. Portuenſis & ſancte Ruſfine ſedis epiſc. ss.

† Ego Petrus presb. card. tit. ſancte Suſanne ss.

† Ego Vivianus presb. card. tit. ſancti Stephani in Celio monte ss.

† Ego Hugo presb. card. tit. ſancti Clementis ss.

† Ego Arduinus tit. ſancte Crucis in Hieruſalem presb. card. ss.

† Ego Mattheus presb. card. tit. ſancti Marcelli ss.

† Ego Laborans presb. card. ſancte Mariæ Tranſtyberim tt. Calixti ss.

Ego Jacintus diac. card. ſancte Marie in Coſmydin ss.

† Ego Rainerius diac. card. ſancti Georgii ad velum aureum ss.

† Ego Rainerius diac. card. ſancti Adriani ss.

† Ego Matheus diac. card. ſancte Marie nove ss.

Loca † *ſigni.*

Datum Rome apud ſanctum Petrum per manum Alberti S. R. E. presb. card. & cancell. VI. kal. decemb. indict. XV. incarnationis Dominice anno M.C.LXXXI. pontificatus vero domni Lucii pape III. anno I.

Pendet ex funiculo ſerico flavi coloris plumbeum ſigillum cum literis : Lucius Papa III.

LXVIII.

Gunteramus epiſc. Senenſis confirmat Vivenſibus eccl. S. Chriſtinæ.

Anno 1181. *more Florentino* III. *idus januarii.*

Ex autographo tabularii Roſæ Senarum. n. 77.

ANno ab annuntiatione Domini noſtri Jeſu Chriſti milleſimo centeſimo octuageſimo primo die tertio idus januarii indictione XV. Cum ſatis juſtum ſit & ratione plenum epiſcopos cujuſque loci providere his, qui ad curam & ſollicitudinem ejus pertinent, & ab eo petita ſunt, utrum ſint juſta an injuſta, & ſi ſunt juſta, ant ſint utilia epiſcopatui ſibi commiſſo aut non. Et cum omnia dicta ad ejus curam & proviſionem ſpe- *Ibid. n. 26.*

ſpectant, & maxime ea, que intuitu Dei fuerint & eſſe ſperant & religione plena, ſcilicet monaſteria & alias eccleſias, ſive religioſa loca. Idcirco ego Gonteramna ſancte Marie Seneoſis eccleſie epiſcopus capiens ſatisfacere veſtre petitioni .... prior de Vivo & tuorum fratrum, & Janois Silimanni ex eo, quo videtur mibi juſta eſt monaſterium edificari prope eccleſiam ſancte Criſtine in vinea, & terra dicti Jannis Silimanni, & deſignari & cooſtrui & fundari ad honorem Dei & epiſcopatùs Senco. & monaſterii de Vivo, deſigno & conſentio & concedo vobis dicto priori & veſtris fratribus, & Janni Silimanni monaſterium ibi in prenominato loco conſtrui & edificari, & cappellam ſancte Criſtine habere, boc reteoto in .... & ſervato de cappellano, qui ibidem fueric pro ipſa moraturo, & ſit ibi ſemper capellanus & obediat epiſcopo Senenſi, qui per tempora fuerit in omnibus, in quibus buc uſque obedivit presbyter Gualfredus, & in ſinodo, & io baptiſmo, & in ſimbolo, & in proceſſione, & fidelitatem faciat epiſcopo qui pro tempore fuerit in civitate Senenſi cum fuerit ordinatus ab eo epiſcopo, & ſi non fuerit ordinatus ab eo faciat fidelitatem epiſcopo, preter quam ſi fuerit ibi poſitus in probatione, & hoc per VI. menſes & non plus debet eſſe, & noo per fraudem, & in illis ſex menſibus ſtabit ſemper ad mandatum epiſcopi, qui per tempora fueric ibi, ſicut alii cappellani civitatis Senen. & ſic uno recedente alter io contioenti apponatur eodem modo, ut ſupra. Et cum aliquis deceſſerit vel aliqus & ibi ſepelliverit corpus illius, & epiſcopus fuerit ibi vocatus, & dixerit miſſam, habebit oblationes, & cum epiſcopus non fuerit, & canonici venient, & unus canonicorum cantaverit miſſam aut dixerit, habebunt oblationes... utio cappellani dicti fiet ſemper cum conſilio epiſcopi Senenſis, qui per tempora fuerit in eccleſia Senenſi, & inſuper promittit prenominatus prior cum fratribus, & Jaone Silimanni, & presbytero Galfredo per ſe & ſucceſſores, quod non acquiret aliquod privilegium ab aliqua perſona, ut noceat dicto facto, & ſi acquiſierint ooo utentur eo, & ſi habeant, renuntiant ei, & omni juri, quod poſſit prodeſſe & epiſcopatui nocere, aut eſſe contra id, quod ſcriptum eſt. Et hec omnia, que ſcripta ſunt ſupra, promittit dictus prior pro ſe & fratres ſui & Jannis, & presbyter Gualfredus per ſe & ſucceſſores ſuos in perpetuum obſervare, ut ſcriptum eſt, promittunt dare ſibi epiſcopo & ſuis ſucceſſoribus nomine pene centum libras denariorum Senen. & pena data totum ſit firmum, quod actum eſt. Actum Senis in prenominato loco.

Prior ſancti Vigilii, prior ſancti Martini, presbyter Orlaodus de ſancto Petro in Scal. presb. Guido de ſancto Proſpero, presb. Pierius, & presb. Guido ſancti Deſiderii, presb. Jacobus ſancti Quirici, presb. Rainaldus ſancti Petri de Caſtello veteri, presb. Ugo ſancte Agate, plebano de Carli, Ramoractius Arnolfi, Bilcetus, Forteguerra, & Jacobus vicedomini, Orlandus vicecomes, Guiniſius Donosdei, Federigus, Raioerius & Stadigoctus judices, Bellaminus Scriccioli Cartavecchia, & prete Mariſcotti ducti & rogati teſtes,

Rainaldus judex adque ootarius, ut legitur, & ſcripſi rogatus, & in puplicam formam redegi.

LXIX.

Lucius III. confirmat eccleſias & bona monaſt. S. Caſſiani de Cariſio.

Aono 1181. more Florent. VIII. idus martii.

Ex autographo SS. Bartholomai & Pontiani de Luca.

LUcius epiſcopus ſervus ſervorum Dei *Ibid. n. 30.*
dilecto filio Angelo abbati ſancti Caſſiani de Cariſio, ejuſque fratribus tam preſeotibus, quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum.

Quotieos a nobis petitur, quod rationi & honeſtati convenire dinoſcitur, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum ſuffragium impertiri. Ea propter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & prefatum monaſterium, in quo divino eſtis mancipati obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & preſentis ſcripti privilegio communimus. Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quecumque bona eadem eccleſia in preſenſentiarum juſte & canonice poſſidet, aut in futurum conceſſione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis preſtante Domino poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. In primis ſiquidem ſtatuentes, ut ordo monaſticus, qui ſecundum Deum & bea-

beati Benedicti regulam in eadem eccleſia noſcitur inſtitutum, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervatur. Poſſeſſionum autem nomina duximus exprimenda. Villam de Cariſio cum curte & diſtricto & omnibus pertinentiis ejus, cum flumine Rogulo; ecclaſiam ſancti Michaelis de Monterutiulo cum omnibus, que habet & poſſidet, & cum omnibus, qua babetis in curte & caſtello de Peczole; eccleſiam ſancti Cerbonii cum omnibus, que babetis in villa & curte de Applano, & que habetis in Rocca & curte de Valli; & partem quam habetis in eccleſia ſancti Juſti, & omnia que habetia in curte de Aliga, & in curte & diſtricto de Foliano, & in podio de monte Fuſeulo, & in curte de Alatreta cum eccleſia ſancti Andree, & omnibus, que habetis in eadem villa; eccleſiam ſancti Pontiani cum podio, villa & curta ejuſdem, & que habetis in curte de Legul.... & in curte de Tognano, & in curte de caſtello Falſi; eccleſiam ſancti Petri de Libiano cum his que habetis in villa de Libiano; eccleſiam ſancte Marie de Griciano eum omnibus, que habetis in Griciano, & curte ejus, & omnia, que habetis io Montecucari, & in curte de Monticlo, & io curte de Pava, & in curte de Caſanova, & in villa de Padule, & in curte de Camuliano, & in curte de Palaja, & in curte de Montezano, & eccleſiam ſancti Fridiani de Pomponiano cum omnibus pertinentiis ſuis, & cum omnibus, que habetis in caſtello, & curte & diſtricto de Bibone, & que babetis in curte de Gavorrano; eccleſiam ſancti Andree de Ravi cum omnibus, que habet & poſſidet, & omnia, que ad vos pertinent in eadem curte de Ravi; eccleſiam ſancti Germani cum omoibus, que poſſidet, que ſita in curte de Collemajori, & quecumque habetis in curte & diſtricto de Buriano, & omnia que habetis in curte de Cumulo, & in curte de Ceole. Sane novalium veſtro rum, que propriis manibus aut ſumptibus colitis ſive de nutrimentis animalium veſtrorum nullus a vobis decimas exigere vel extorquere preſumat. Liceat quoque vobis clericos & laicos e ſeculo fugientes liberos & abſolutos ad converſionem veſtram recipere & eos abſque contradictione aliqua retinere. Prohibemus inſuper, ut nulli fratrum veſtrorum poſt factam in eodem loco profeſſionem fas ſit abſque abbatis ſui liceotia de eodem loco, oiſi arctioris religionis optentu diſcedere. Diſcedentem vero ſine communium literarum caotione audeat retinere. Porro cum generale interdictum terre fuerit, liceat vobis clauſis januis, oon pulſatis campania, excluſis excommunicatis, & interdictis ſuppreſſa voce divina officia celebrare. In parochialibus autem eccleſiis, quas tenetis, liceat vobis ſacerdotes eligere, & dioceſano epiſcopo preſentare, quibus ſi idonei fuerint, epiſcopus curam animarum committat, ut ei de ſpiritualibus, vobis vero de temporalibus debeant reſpondere. Prohibemus autem, ne quis in vos excommuoicationis aut ſuſpenſionis ſeu in monaſterium vel eccleſias veſtras interdicti ſententiam abſque manifeſta & rationabili cauſa promulget. Ceterum Criſma, oleum ſanctum, conſecratiooes altarium ſeu baſilicarum, ordinationes clericorum, qui ad ſacros ordines fuerint promovendi, per dioceſanum epiſcopum gratis & ſine diſficultate vobis precipimus exhiberi. Statuimus inſuper, ut infra fines parochiarum veſtrarum abſque conſenſu epiſcopi dioceſani, & veſtro nullus eccleſiam vel oratorium de novo edificare preſumat. Salvia tamen privilegiis Romane eccleſie. Preterea ſepulturam monaſterii veſtri liberam eſſe decernimus, ut eorum devotiooi & extreme voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi forte excommuoicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat. Salva tamen juſtitia illarum eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Obeunte vero te nunc ejuſdem loci abbate vel tuorum quolibet ſucceſſorum nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia ſeu violentia preponatur, niſi quem fratres commuoi conſenſu vel pars major conſilii ſanioris ſecundum Dei timorem, & beati Benedicti regulam providerint eligendum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum fas ſit prefatum monaſterium temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auſerre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexatiooibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum gubernatione ac ſuſtentatione conceſſa ſunt uſibus omnimodis profutura. Salva ſedis apoſtolice auctoritate, & dioceſani epiſcopi caoonica juſtitia. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſecularisſve perſooa hanc noſtre conſtitutionis paginam ſciens contra eam temere venire teotaverit, ſecundo tertiove commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui careat dignitate, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat; & a ſacratiſſimo corpore & ſanguine Dei & Domini re-

dem-

demptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtricte ultioni ſubjaceat. Cunctis vern eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bone actionis percipiant, & apud diſtrictum judicem premia eterne pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Adjuva † *nos Deus*	
SCS	SCS
PETRUS	PAULUS
LUC	IUS
PP.	IIJ.
ſalutaris	*noſter.*



Ego Lucius catholice eccleſie epiſcopus ss.

† Theodinus Portuenſis & ſancte Ruſine ſedis epiſcopus ss.

† Ego Petrus Tuſculanus epiſcopus ss.

† Ego Paulus Preneſtinus epiſcopus ss.

† Ego Petrus tit. ſancte Suſanne presb. card. ss.

† Ego Vivianus presb. card. tit. ſancti Stephani in Celiomonte ss.

† Ego Cynthius presb. card. tit. ſancte Cecilie ss.

† Ego Hugo presb. eard. tit. ſancti Clementis ss.

† Ego Arduinus tit. ſancte Crucis in Jeruſalem presb. card. ss.

† Ego Mattheus tit. ſancti Marcelli presb. card. ss.

† Ego Jacintus diac. card. ſancte Marie in Coſmydin ss.

† Ego Rainerius diae. card. ſancti Georgii ad velum aureum ss.

† Ego Gratianus ſanctorum Coſme & Damiani diac. eard. ss.

† Ego Rainerius ſancti Adriani diac. card. ss.

.... per manum Alberti ſancte Romane eccleſie presbyteri cardinalis cancellarii VIII. idus martii indictione XV. incarnationis Dnminice anno M. C. LXXXI. pontificatus vero domni Lucii pape III. anno I.

Pendet conſuetum plumbeum ſigillum.

LXX.

Idem monachis Claſſenſibus præcipit obedientiam archiepiſcopo Ravennati.

Circa annum 1182. XIII. kal. aprilis.

Ex tabulario marchionis Bonifacii Rangonii.

LUcius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. abbati & monachis Claſſenſibus ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum a veſtra nnn debeat memoria excidiſſe, quot & quanta beneficia recipitis ab eccleſia Ravennatenſi, & quanta monaſterium veſtrum de gratia & ſavore venerabilis fratris noſtri archiepiſcopi ſpiritualiter & temporalirer valeat recipere incrementa, ſatis per vos ipſos in devntionem ipſius deberetis eſſe ſerventes, & exemplo veſtro ad ejus obedientiam & obſcquium alins invirare. Quocirca univerſitati veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus, atque precipimus, quatenus ſnlo excepto, quod bone memorie Gualterius qunndam archiepiſcopus Ravennas de preſtanda fidelitate remiſit, in aliis, preſertim in promiſſione obedientie & inthrnnizatione ſedis, quando tibi fili abbas ſuerint ſueceſſores electi, preſato archiepiſcopo, & ejus eccleſie omni contradictione & excuſatione ceſſante, obedientiam debiram & ennſuetam reverentiam impendatis. Ita quod de innbedientie non poſſitis culpa redargui, nec de apoſtolici diſſimulatinne precepti reprehenſionem aliquam ſuſtinere. Alioquin cum preſato archiepiſcopo nee velimus, nec ſalva conſcientia poſſimus in jure deeſſe, ſententiam, quam propter hoc eanonice rulerit, auctore Domino ratam habebimus & precipiemus inviolabiliter obſervari. Datum Anagnie XIII. kalendas aprilis. *Ibid. n. 31.*

Pendet ſigillum plumbeum cum literis LUCIUS PP. III.

LXXI.

Eamdem obedientiam mandat Uranenſibus.

Anno 1182. XV. kal. junii.

Ex tabulario archiep. Ravennatis Capſ. O. 1384.

L. Epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis abbati & monachis de Urano *Ibid. n. 31.*

Urano ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Significavit nobis venerabilis frater noſter archiepiſcopus Ravennas, quod cum vos monachi ab officio, quia non eligebatis abbatem, auctoritate apoſtolica ſuſpendiſſet, nec ſuſpenſionem ſervaſtis, nec de contemptu ſententie, ſicut injunximus, ſatisfacere jam dicto archiepiſcopo curaviſtis, abbatem vos elegiſtis ad mandatum apoſtolicum iteratum. Quoniam igitur a tempore, quod hominum excedit memoriam, omnes abbates monaſterii veſtri uſque ad dilectum filium noſtrum P.. nunc Camaldulenſem priorem, predeceſſoribus ſuis hobedientie juramento afferit promiſiſſe, tibi fili abbas per apoſtolica ſcripta mandamus, & diſtricte precipimus, quatenus omnem hobedientiam & & reverentiam infra XL. dies poſt harum ſuſceptionem eidem archiepiſcopo promittas & ſerves, quam predeceſſores tui ejus anteceſsoribus …… archiepiſcopo promittas ….. non obſtante quod jam dicto priori ſancte recordationis A.. papa predeceſſor noſter pro tempore perſonaliter dinoſcitur indulſiſſe. Ad hec preſentium auctoritate injungimus ….. conceſſiones Ravennatis eccleſie, quas tenetis archiepiſcopo ſine difficultate ….. vel ſi cum eo nequiveritis amicabiliter convenire ……. venerabilibus fratribus Feretrano & Faventino epiſcopis, & dilecto filio prepoſito Feretrano ….. ratis juſtitie plenitudine exhibere.

Datum Velletris XV. kal. junii.

Ego Petrus Turrienſis Ceſenas tabellio ſicut vidi, & perlegi in literis catholicis ſigillo apoſtolico ſignatis, ita ſcripſi & exemplavi.

LXXII.

Idem confirmat Vivenſibus eccleſiam S. Chriſtinæ.

Anno 1182. II. idus julii.

Ex autographo Roſæ Senarum. n. 38.

Ibid. n. 25. LUcius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. priori & conventui de Vivo ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Juſtis petentium deſideriis dignum eſt nos facilem prebere conſenſum, & vota, que a rationis tramite non diſcordant, effectu proſequente complere. Ea propter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu, eccleſiam beati Jacobi & ſancte Chriſtine a venerabili fratre noſtro G.. Senen. epiſcopo ad interventum apoſtolicum domui veſtre collatam, ſicut canonice & ſine controverſia poſſidetis, vobis & ſucceſsoribus veſtris auctoritate apoſtolica confirmamus, & preſentis ſcripti patrocinio communimus. Statuentes, ut nulli omnino hominum liceat hanc paginam noſtre confirmationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis &c.

Datum Velletri II. idus julii.

Pendebat ſigillum plumbeum.

LXIII.

Privilegium ejuſdem & recenſio bonorum monaſterii S. Severi in Claſſe.

Anno 1184. v. kal. maji.

Ex autographo Claſſenſi.

LUcius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filii Henrico abbati ſancti Severi Ravennat. ejuſque fratribus tam preſentibus quam futuris regulariter ſubſtituendis in perpetuum. Quotiens a nobis petitur, quod religioni & honeſtati convenire dinoſcitur, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis effectum congruum impertiri. Eapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & prefatum monaſterium, in quo divino eſtis obſequio mancipati, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & preſentis ſcripti privilegio communimus. Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quecumque bona idem monaſterium in preſentiarum juſte & canonice poſſidet, aut in futurum conceſſione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis preſtante Domino poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant, in quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipſum, in quo prefatum monaſterium ſitum eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis; monaſterium ſancti Pulionis; eccleſiam ſancte Marie in Xenodochio; eccleſiam ſancti Thome; medietatem porte ſancti Laurentii cum ripa fluminis uſque ad turrem ſancti Cypriani cum ipſa turri, & ab ipſa porta uſque ad palatium quondam Theodorici regis cum caſamentis & tenimentis. Quidquid habetis infra urbem Ravennatem vel infra totum terri- Ibid. n. 39.

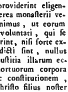
torium

trium ipſius civitatis. Inſulam a Badareno uſque ad portum Candiani , & a monaſterio veſtro uſque ad mare cum uſu piſcandi & paſcendi. Quidquid habetis in comitatu Imolenſi ; eccleſiam de Butrio cum ſuis pertinentiis ; eccleſiam ſancti Caſſiani infra civitatem Faventinam cum omnibus pertinentiis ſuis ; & quidquid habetis in ipſa civitate vel epiſcopatu ſuo . Quidquid habetis in comitatu Bononienſi , & quidquid habetis in epiſcopatu Livienſi. Eccleſiam ſancte Suffie in epiſcopatu Ferrarienſi , & quidquid habetis in ipſo epiſcopatu . Eccleſiam ſancti Egidii in Carpenella ; & tertiam partem eccleſie ſancte Marie ipſius ville cum ipſa villa ; capellam ſancti Severi ; capellam ſancti Martini ; capellam ſancti Chriſtophori ; capellam ſancti Andree in Catignano ; capellam ſancti Paterniani cum omnibus pertinentiis earum ; totam maſſam de Sclao ; & quicquid habetis in epiſcopatu Popilienſi ; eccleſiam ſancti Pauli de Caſameruli cum pertinentiis ſuis ; & quidquid habetis in civitate Ceſenate vel in epiſcopatu . Quidquid habetis in epiſcopatu Bobienſi vel in Monte feretrano . Quicquid habetis in civitate Ficoclenſi vel in epiſcopatu ; eccleſiam ſancti Angeli in civitate Ariminenſi ; eccleſiam ſancte Marie de Marignano , eccleſiam ſancti Stephani in Pereto ; eccleſiam ſancti Martini in Luciano cum omnibus pertinentiis earum ; & quidquid habetis in epiſcopatu Ariminenſi . Eccleſiam ſancti Jacobi in civitate Penſaurienſi cum pertinentiis ſuis ; & quidquid habetis in ipſa civitate vel epiſcopatu . Quidquid habetis in epiſcopatu Fanenſi, vel Callenſi , ſeu etiam Eugubienſi . Quidquid habetis in comitatu Caſtelli ; caſtrum Corie cum eccleſiis & pertinentiis ſuis ; tertiam partem caſtri de Afra cum tertia parte eccleſie ipſius caſtri . Monaſterium ſancti Benedicti de Caſtagnola cum omnibus ſuis pertinentiis. Eccleſiam ſancti Johannis de Caſſiano ; eccleſiam ſancti Andree ; eccleſiam ſancti Petri in Caniano cum omnibus pertinentiis ſuis ; & quidquid habetis in comitatu Senogallienſi ; monaſterium de Caſtagnola ; eccleſiam ſancte Marie de Remorta cum pertinentiis ſuis ; eccleſiam ſancti Stephani in Luniciano ; eccleſiam ſancti Sergii ; eccleſiam ſancti Caſſiani ; & quidquid habetis in epiſcopatu Eſino cum eccleſiis & pertinentiis ſuis ; eccleſiam ſancti Angeli in Caſalece cum toto fundo ; eccleſiam ſancti Ciriaci in Gaona cum toto fundo ; eccleſiam ſancti Johannis in Palumbice cum toto fundo ; eccleſiam ſancti Johannis de Agello cum pertinentiis ſuis ; eccleſiam ſancte Marie de Camorata ; & quidquid habetis in comitatu Anconitano & Auximano . Sane novalium veſtrorum, que propriis manibus vel ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis animalium veſtrorum nullus a vobis decimas extorquere preſumat . Liceat quoque vobis clericos & laicos e ſeculo fugientes liberos & abſolutos ad converſionem recipere & eos abſque contradictione aliqua retinere . Prohibemus inſuper, ut nulli fratrum veſtrorum poſt factam in eodem loco profeſſionem fas ſit abſque licentia ſui abbatis de eodem loco diſcedere . Diſcedentem vero ſine communium literarum cautione nullus audeat retinere . Cum autem generale interdictum terre fuerit liceat vobis clauſis januis, non pulſatis campanis, excluſis excommunicatis & interdictis ſuppreſſa voce divina officia celebrare. Obeunte vero te nunc ejuſdem loci abbate vel tuorum quolibet ſucceſſorum nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia preponatur, niſi quem fratres communi conſenſu vel fratrum pars conſilii ſanioris ſecundum Dei timorem & beati Benedicti regulam providerint eligendum. Sepulturam preterea monaſterii veſtri liberam eſſe decernimus , ut eorum devotioni & extreme voluntati , qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi forte excommunicati vel interdicti ſint , nullus obſiſtat, ſalva tamen juſtitia illarum eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur* . Ad hec conſtitutionem , quam kariſſimus in Chriſto filius noſter Fredericus illuſtris Romanorum imperator ſemper auguſtus de non alienandis poſſeſſionibus vel redditibus monaſterii fecit ab his, qui nomine veſtro tenent , & ſcripto authentico roboravit , auctoritate apoſtolica ratam habentes futuris decernimus temporibus valituram , eamque preſenti privilegio confirmamus . Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum *&c.*

Adjuva † *nos Deus*

SCS PETRUS	SCS PAULUS
LUC PP.	IUS III.

ſalutaris mihi.



Ego Lucius catholice eccleſie epiſcopus ss.

† Ego Theodinus Portuenſis, & ſancte Ruffine ſedis epiſcopus ss.

† Ego Henrieus Albaneoſis epiſcopus ss.

† Ego Paulus Preneſtious epiſcopus ss.

. † Ego Petrus presb. card. tit. ſancte Suſanne ss.

† Ego Vivianus tit. ſancti Stephani in Celio monte presb. card. ss.

† Ego Laborans presb. card. ſancte Marie trans Tyberim tit. Calixti ss.

† Ego Pandulſus presb. card. tit. baſilice XII. Apoſtolorum ss.

† Ego Jacobus diac. card. ſancte Marie in Coſmydin ss.

† Ego Gratianus ſanctorum Coſme & Damiani diac. card. ss.

† Ego Bobo diac. card. ſancti Angeli ss.

† Ego Octavianus ſanctorum Sergii & Bacchi diac. card. ss.

† Ego Soffredus ſancte Marie io via lata diac. card. ss.

† Ego Albinus diac. card. ſancte Marie nove ss.

Datum Verulis per manum Alberti S. R. E. presbyteri cardinalis & cancellarii v. kal. maji iodictione II. incarnationis Domioice anno M. C. LXXXIIII. pontificatus vero domini Lucii pape III. anno III.

LXXIV.

Recenſet monaſteria Camaldulenſia & confirmat Placido priori.

Anno 1184. nonis julii.

Ex autographo S. Blaſii de Fabriano.

Ibid. n. 36. LUcius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis Placido Camaldulenſi priori ejuſque fratribus tam preſentibus quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum. Officii noſtri nos ammonet & invitat auctoritas pro eccleſiarum ſtatu ſatagere, & earum quieti & tranquillitati ſalubriter auxiliante Domino providere. Dignum namque & honeſtati conveniens eſſe dinoſcitur, ut qui ad earum regimen Domino diſponente aſſumpti ſumus, eas & a pravorum hominum nequitia tueamur, & beati Petri atque ſedis apoſtolice patrocinio muniamus. Eapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & predeceſſorum noſtrorum fel. mem. Paſchalis, Eugenii, Anaſtaſii, Adriani & Alexandri Romanorum pontificum veſtigiis inherentes precipimus, & preſentis decreti auctoritate ſaocimus, ne cuiquam omoino perſone, clerieo, monacho, laico cujuſcumque ordiois aut dignitatis preſentibus aut ſuturis temporibus liceat congregationes illas & loca illa, que Camaldulenſis eremi ſive cenobii diſciplinam & ordinem ſuſceperint, queque hodie ſub illius regimine continentur, ab ejus ullo modo ſubjectione & unitate dividere, que videlicet loca & congregationea cooſervande unitatis gratia ſingularibus viſa ſunt vocabulis adnotanda. In epiſcopatu Arretino monaſterium ſancti Salvatoris Berardingorum; ſancti Petri in Rota; ſancte Marie in Agnano; ſaocti Quirici in Roſa; heremum de Fleri; monaſterium ſancti Viriani; ſancti Bartholomei io Anglari; ſancte Marie de Pratalia; monaſterium Silvemunde; ſancti Petri minoris; ſancti Michaelis de Burgo; eccleſiam de curte Luponis; ſaocti Andree de Caſtellione, ſancti Savini in Arretino; mooaſterium ſancte Marie in Trivio. In Galiata monaſterium de Ioſula; heremum novum; monaſterium de Ferrazzano. In epiſcopatu Montis-ſeretraneuſis monaſterium Mootis-herculis. In epiſcopatu Peſaurienſi monaſterium ſancti Dicentii; heremum Sajoli. In epiſcopatu Bononienſi monaſterium ſancti Arehangeli; ſancti Felieis; ſancte Chriſtine; ſanctorum Coſme & Damiaoi; hoſpitale ſancte Marie in Ragone. In epiſcopatu Faventino monaſterium ſancti Ypoliti. In epiſcopatu Eſino monaſterium ſancti Georgii; heremum Rainaldi; monaſterium de Aecoli. Io epiſcopatu Camerinenſi monaſterium ſancte Helene; monaſterium de Pirella. In epiſcopatu Spoletinenſi monaſterium ſancti Silveſtri. In epiſcopatu Fulgineoſi monaſterium de Landun. . In epiſcopatu Caſtellano monaſterium ſancti Sepulcri; monaſterium ſancte Marie de Deciaoo; ſancti Petri de Planeto. In epiſcopatu Floreotino monaſterium ſancti Petri in Luco; ſancti Salvatoris juxta civitatem. In epiſcopatu Feſulano monaſterium Montis-muri; eccleſiam ſancte Margarite; monaſterium de Prato-veteri. In epiſcopatu Vulterrano monaſterium ſancte Marie in Polieiano; ſancti Petri io Fontiano; ſancti Petri io Cerreto; monarium ſaocti Juſti. In epiſcopatu Piſano monaſterium ſancte Marie de Morrooa; ſancti Stephaoi in Cinctoria; monaſterium ſancti Savini; monaſterium ſancti Michaelis de Burgo; ſancti Fridiani; ſancti Zenonis. In epiſcopatu Lueano monaſterium ſancti Salvatoris in Cantignano; ſancti Petri in Puteolis. Io Sardinia io epiſcopatu Turritano mooaſterium

rium

rium ſancte Trinitatis de Sacraria ; eccleſiam ſancte Eugenie in Samanar; eccleſiam ſancti Michaelia & ſancti Laurentii in Vanari ; eccleſiam ſancte Marie & ſancti Johannis in Altaſar ; eccleſiam ſancte Marie in Contra ; eccleſiam ſancti Jobannis & ſancti Simeonis in Salvenero; eccleſiam ſancti Nicolai de Trulla ; eccleſiam ſancti Petri in Scano ; eccleſiam ſancti Pauli in Cotrognano ; eccleſiam ſancti Petri in Olim. In Thuſcia in epiſcopatu Cluſino heremum Vivi in Monte-amiato, cum omnibus ſupradictorum locorum pertinentiis. Villam preterea de Mnjona, quam emiſtis ab Henrico prepoſitn & reliquis canonicis cum omnibus pertinentiis ſuis ; villam de Montione, quam ab abbate ſancte Flore emiſtis, quemadmodum in veſtris cartulis continetur, & vobis a predeceſſore noſtro bone memorie papa Anaſtaſio mediante juſtitia adjudicata eſt, & ſcripti ſui ſententia confirmata. Omnia igitur monaſteria cum omnibus ad ipſa pertinentibus ſtatuimus & apoſtolice ſedis auctoritate ſancimus, tamquam corpus unum ſub uno capite, ideſt ſub priore Camaldulenſis heremi temporibus perpetuis permanere, & in illius obſervatione perſiſtere, ſub eo, inquam, priore, qui ab ipſius congregationis abbatibus ſive prioribus & ab beremitis regulariter electus preſtante Domino fuerit. Porro congregationem ipſam ita ſub apoſtolice ſedis tutela perpetuo conſovenda decernimus, ut nulli epiſcoporum facultas ſit aliquod ex his monaſteriis abſque prioris coniventia, & apoſtolice ſedis licentia excommunicare, vel a divinis officiis interdicere. Fratribus autem ipſis licentia ſit, a quo malucrint catholico epiſcopo conſecrationum & ordinationum ſacramenta ſuſcipere. Ad bec monaſterium de Urano vobis & conventui veſtro, ſalvo jure Ravennatia eccleſie, auctoritate apoſtolica confirmamus. Decernimus &c.

Adjuva †	*nos Deus*
SCS	SCS
PETRUS	PAULUS
LUC	IUS
PP.	IIJ.
ſalutaris	*noſter.*



Ego Lucius catholice eccleſie epiſcopus ss.

† Ego Theodinus Portuenſis & ſancte Ruffine ſedis epiſcopus ss.

† Ego Henricus Albanenſia epiſcopus ss.

† Ego Teobaldus Hoſtienſia & Velletrenſis epiſcopus ss.

† Ego Johannes presb. card. tit. ſancti Marci ss.

† Ego Laborans presb. card.' ſancte Marie Tranſtyberim tit. Calixti ss.

† Ego Pandolphus presb. card. tit. baſilice XII. apoſtolorum ss.

† Ego Ardicio ſancti Theodori diac. card. ss.

† Ego Gratianus ſanctorum Coſme & Damiani diac. card. ss.

† Ego Soffredus ſancte Marie in Villa Lata diac. card. ss.

† Ego Albinus ſancte Marie nove diac. card. ss.

Datum Bononie per manum Hugonis S. R. E. notarii nonis julii indictione ſecunda incarnatinnis Dominice anno M. C. LXXXIII. pontificatus vero domni Lucii pape III. annn III.

Loco ✠ bullæ plumbeæ.

LXXV.

Commendat monaſterium Fullinæ epiſcopis marchiæ Tarviſinæ.

Circa annum 1184. x. kal. ſeptembris.

Ex autograpbo ejuſdem monaſterii. n. 677.

LUcius epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabilibus fratribus .. Tarviſinn .. Cenctenſi .. Feltrenſi & .. Bellunenſi .. epiſcnpia ſalutem & apoſtolicam benedictinnem. Quanto in par...... magis habundat malitia ſecularis, & rarior in cis religionis puritas, tanto nnbis attente agendum & ſummopere laborandum, ut ſi qua ibi plantatio pie converſationis erigitur, per vos, qui eſſe debetia plantatinnis hujuſmodi rigatores, opportune cnnſolatinnis imbribus irrigetur. Audivimus autem, quod domus de Fulino in ipſis partibus veſtris ſub profeſſione Ciſtercienſis ordinis inſtituta, cum ſit religione venerabilis, & multa nihilominus miſerabilis paupertate, quidam de magnatibus terre veſtre domum ipſam multipliciter inquietant extorquendo ab ea pauca illa, que poſſidet, & ſub angariis plurimis, a quibus ſacras eccleſias etiam ſeculares principes immunes exiſtere conſueverunt, exactiones ei & ejus hominibua imponendo. Ideoque vobis per apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus contra hujus violentie pravitatem, *Ibid. n. 41.*

ſicut

ſicut ex offiiio veſtro tenemini viriliter exſurgentes, magnates ipſos, de quibus ad vos bujuſmodi querela pervenerit ab iniquitate iſta deſiſtere moneatis, & niſi monitis acquieverint, eos & maxime Jeremiam, qui duos manſos ipſius domus violenter dicitur & illicite detinere, ſi res ita ſe habet, cenſura eccleſiaſtica percellatis, ita de cetero de predicti monaſterii protectione ſolliciti, quod fratres, qui in eo divine militie bajulant ſervitutem, plene de vobis poſſint in Domino gloriari.

Datum Verone x. kl. ſeptembris.

LXXVI.

Confirmat bona monaſterii S. Marie de Carceribus.

Anno 1184. x. kal. januarii.

Ex exemplis S. Michaelis de Muriano, & ex Murator. T. V. *col.* 265.

Ibid. c. 40. LUcius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis Livaldo priori eccleſie ſancte Marie de Carceribus ejuſque fratribus, tam preſentibus, quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum. Quotiens illud a nobis petitur *&c.* Eapropter dilecti in Dominn filii veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & eccleſiam ſancte Matie de Carceribus, in qua divino eſtis obſequio mancipati, ad exemplar felicis recnrdationis Alexandri pape predeceſſoris noſtri ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & preſentis ſcripti privilegio communimus. Imprimis ſiquidem ſtatuentes, ut ordo canonicus, qui ſecundum Deum & beati Auguſtini regulam & inſtitutionem Portuenſium fratrum in eodem loco inſtitutus eſſe cognoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Preterea qualcumque poſſeſſiones, quecumque bona eadem eccleſia impreſentiarum juſte & canonice pnſſidet, vel in futurum conceſſione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium ſeu aliis juſtis modis preſtante Domino poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. In quibus bec propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipſum, in quo memorata eccleſia ſita eſt eum omnibus adjacentiis & pertinentiis ſuis; eccleſiam ſancti Andree de Curtetoduli eum pertinentiis ſuis & decimas novalium omnium totius loci, qui Caracetulum vocatur, ſicut privilegium Alexandri predeceſſoris noſtri plenius continet; & in Aguſiano, & in tota Scudachia, in Frata, in Montaniana & in Vigezolis. Quidquid babetis in Cavaligo, quidquid habetis in Craterolo, in Carpo, in Portu, Minervio, Bonadico, Urbano, Caſali, Miliatino, Pauſo, Vigeſoln, Eſte, in plebe de Villa, in Monteſilicis, Baono; & quidquid ibidem G.. Paduanus epiſcopus rationabiliter vobis conceſſit. Quicquid habetis in Spaxano, Cona, in Tribano, in valle Pantena, in Mnntagnana, in Albertona. Quecumque a bone memorie Bellino & Senebaldo Paduanis quondam epiſcopis vobis canonice conceſſa ſunt, nibilominus confirmamus. Eccleſiam ſancti Salvatoris cum omnibus poſſeſſionibus, pertinentiis & aliis, que ad eamdem eccleſiam ſpectare noſcuntur, terris cultis & incultis, ſilvis & ſine ſilvis, ſicut juſte & pacifice eadem eccleſia poſſidet. Terram quam babetis in Vicotinioſo & in Gazolo; eccleſiam ſancti Johannis in Vigizolo cum omnibus poſſeſſinnibus, adjacentiis & aliis, que ad eamdem eccleſiam pertinere noſcuntur, terris videlicet, paludibus, piſcationibus ac decimis. Decimationes etiam totius paludis de Baone, ſicut vobis a Paduano epiſcopo rationabiliter cnnceſſe ſunt, & ejus inſtrumentum plenius continet. Decimam quoque de territorio ville, que dicitur Cavallille. Sententiam vero illam, quam preſatus B.. ſuper contentione, que inter vos & clericos ſancte Thecle de Adeſte de perſona Hugonis Balliſtarii & filii ejus & boois ipſius agebatur, legitime promulgavit, ratam habemus & auctoritate apoſtolica confirmamus. Preterea venditionem, quam vobis archipreſbyter de Runco cum ſuis fratribus de quadam terra in Minervi rationabiliter fecit, vobis & eccleſia veſtre nibilominus confirmamus. Statuentes, ut de poſſeſſinnibus, quas nunc habet eccleſia veſtra vel impoſterum eſt habitura, nullus laicus decimas preſumat exigere. Sane novalium veſtrorum, que propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſeu de nutrimentis veſtrorum animalium nullus a vobis decimas exigere vel extorquere preſumat. Liceat quoque vobis clericos & laicos e ſeculo ſugientes liberos & abſolutos ad cnnverſionem recipere, & eos abſque contradictione aliqua retinere. In parochialibus autem eccleſii, quas habetis, liceat vobis ſacerdotes eligere & dioceſano epiſcopo preſentare, quibus ſi inventi ſuerint idonei, epiſcopus curam a-

nima.

nimarum committat, ut ei de ſpiritualibus, vobis autem de temporalibus debeat reſpondere. Antiquas & rationabiles conſuetudines eccleſie uſque ad preſentia tempora obſervatas, & decimas, quas a quadraginta annis uſque nunc pacifice poſſidetis, vobis auctoritate apoſtolica roboramus. Cum autem generale interdictum terre fuerit, liceat vobis non pulſatis campanis, clauſis januis, excluſis excommunicatis & interdictis, ſupreſſa voce divina officia celebrare. Sepulturam preterea ipſius loci liberam eſſe concedimus, ut eorum devotioni, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, & extreme voluntati, niſi forte excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat, ſalva tamen juſtitia illarum eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Decernimus ergo *&c.*

† Ego Lucius catholice eccleſie epiſcopus ss.

† Ego Conradus Sabinenſis epiſcopus, Moguntine ſedis archiepiſcopus ss.

Ego Theodinus Portuenſis & ſancte Ruffine ſedis epiſcopus ss.

† Ego Henricus Albanenſis epiſcopus ss.

† Ego Johannes tit. ſancti Marci presb. card. ss.

† Ego Laborans presb. card. ſancte Marie Tranſtyberim tit. Callixti ss.

† Ego Hubertus tit. ſancti Laurentii in Damaſo presb. card. ss.

† Ego Pandulfus presb. card. tit. baſilice XII. apoſtolorum ss.

† Ego Ardicio ſancti Theodori diac. card. ss.

† Ego Gracianus ſanctorum Coſme & Damiani diac. card. ss.

† Ego Soffredus ſancte Marie in via lata diac. card. ss.

† Ego Albinus ſancte Marie nove diac. card. ss.

Datum Verone per manum Alberti ſancte Romane eccleſie presb. cardinalis & cancellarii X. kal. januarii indictione III. incarnationis Dominice anno M. C. LXXXIIII. pontificatus vero domni Lucii pape III. anno IIII.

LXXVII.

Conventio ſanctimonialium de Luco cum hominibus dicti caſtri.

Anno 1184. *more Florentino* kalend. ſebruarii.

Ex archivo ejuſdem parthenonis. Saec. A. 21.

IN nomine Domini Dei eterni. Anno Dominice incarnationis milleſimo centeſimo octuageſimo quarto kalendis ſebruarii indictione tertia feliciter. Conſtat me Dilectam abbatiſſam monaſterii ſancti Petri de Luco vice & utilitate predicti monaſterii cum conſilio monacharum mearum & aliorum meorum fratrum per hoc inſtrumentum recordationis & firmationis ac reſutationis pro futura oſtenſione, quod factum eſt in preſentia Ambroſii plebani; & Rainerii presbiteri, & Martini clerici, & Orlandi Albertinuzzi, & Pierini filii bone memorie Petri, & Geremie & Bellonis in eorum predictorum preſentia hoc facere ſcilicet, quod ego jamdicta abbatiſſa pro me meiſque ſucceſſoribus, ſicut domna Cunizza archimandritiſſa que olim fuit, reſutavit hominibus de Riofrido & Caſanova, qui fuerunt olim de filiis & ſervis Gotidii, ita ab illis hominibus, qui modo ſunt de predictis & heorum heredibus in perpetuum reſuto omnes albergarias & datia, itaut in nullo tempore petere nec tollere poſſim, niſi pro rege, marchione, civitate, incendio, & pro magno conquiſito. Et ita jam dicti Geremia & Bellone promiſerunt pro ſe & pro illorum ſociis, & pro eorum heredibus, ut unuſquiſque homo de unaquaque manſia, quod dat ſpallam, faciat duo traina bovum. Et item promiſerunt, quod datinm, ſicut ſnperius legitur, & adjutorium perſonale dare in perpetuum rectrici vel rectori predicti monaſterii & ejus ſucceſſoribus vice & utilitate predicti monaſterii. Et inſuper jamdicta Dilecta abbatiſſa, & jamdictus Geremia & Bellone ſpoponderunt inter ſe pro ſe & ſuis heredibus, & ipſa pro ſe & ſuis ſucceſſitricibus, qui hoc inſtrumentum fregerit, dare libras viginti bonorum denariorum Lucenſium pars parti fidem ſervanti. Preterea predicta domna Cunizza archimandritiſſa ideo fecit predictam reſutationem illis hominibus, qnia illi fuerunt de filiis Gotidii, & quia de unaquaque manſia dederunt predicto monaſterio *Ibid. n. 45.*

ſterio ſex ſtariora terre ad juſtam menſuram.

Actum in parlatorio predicti monaſterii.

Signa †† manuum prediſte abbatiſſe, & dicti Geremie & Belloni, qui hoc inſtrumentum, ut ſuperius legitur, fieri rogaverunt.

Signa †† maouum prefatorum hominum, qui omnia, ut ſuperius legitur, fieri rogaverunt. ...

Qui Martions, qui hene canit,
Ibi fuit & laudavit;
Tu Martine flos cantorum
Hic fuiſti Luco, quornm
Mundus fulgebat, prioe cetus gaudet ſupernorum.

Ego Drudulus judex & notarius hoc inſtrumentum ſeripſi & completione complevi.

LXXVIII.

Friderici I. imp. præceptum in favorem epiſcoporum & abbatum provinciæ & archiepiſcopatus Ravennatis.

Anno 1185. II. idus martii.

Ex autographo tabularii S. Chriſtinæ de Bononia. C. 17.

Id. n. 42. FREDERICUS Dei gratia Romanorum imperator & ſemper Auguſtus, dilectiſſimo & ſuo fideli principi G.. Ravennatis eccleſie archiepiſcopo, Alexandro Livienſi, Leooardo Cetenati epiſcopis, & omnibus Ravennatis eccleſie ſoſfraganeis, Willelmo abbati ſancti Apollinaris in Claſſe ceterisque abbatibus atque prelatis & omnibus clericis tam in Ravenna quam in arcbiepiſcopatu conſtitutis gratiam ſuam & bonam voluntatem. Sollicitati plurimum atque inducti precibus & ſupplicationibus veſtris, id, quod conceſſum eſt a ſacris canonibus & venerandis Romanorum principum legibus, nos quoque imperiali clemeotia vobis predictis perſonis, omnibus eccleſiis veoerabilibus, atque piis locis & univerſis eccleſiaſticis perſonis tam io Ravenoa quam in arcbiepiſcopatu, Romania atque Marcbia ad vos pertinentibus conſtitutis, amore Dei & ſalute imperii pro remedio etiam anime oostre indulgemus: videlicet ut ipſe eccleſie & earum comunitates per circuitum gaudeaot privilegiis per ſacros canones & venerandas Romanorum principum leges ſibi indultis, & qui io eas commiſerit, penas ſubeat a canonibus & legibus prefixas; perſone quoque eccleſiaſtice plena gaudeant atque fruantur libertate & pace. Videlicet ut nec ad angarias vel perangarias vel alias operas per aliqoem etiam noſtrum miſſum; aliamve majorem ſeu minorem perſonam, preter ea, que ad pia opera per canones & leges ſunt deputata, ullo modo cogantur. De ſuis quoque domicultibus, ideſt que ſuis propriis laboribus & per ſuas familias excolunt, nicbil omnino preſtare compellant ... per aliquam a nobis miſſam vel mittendam alicui juriſdictioni perſonam prepoſitam vel preponendam majorem minoremve, nec per marchionem vel ducem, nec per comitem, capitaneum vel valvaſorem, nec per civitates aut conſules civitatum, nec per ruſticos vel aliquam communitatem vel ſingularitatem, ſed nec aliquam collectam vel exactionem quocumque nomine cenſeatur, vel oſpitationes per aliquem vel aliquos predictorum ioviti preparare cogantur. Sui autem homines tam in Romania, quam in Marchia ſive in caſtris, ſive in villis habitent juriſdictioui ſuorum dominorum ſive inter ſe agant, ſive conveniantur ab aliis omnino ſubjiciantur. Si vero ipſi alios conveniunt, ſub eorum dominio agant, itaut .... ſemper ſorum rei ſequatur. Fodrum quoque alternis annis, qui unum jugum boum habuerit, duodecim Lucenſes tantum, qui autem duo juga XVIII. qui vero tria cum quibus araverit duos ſoldos & ſic deinceps pro ſe & familiis ſuis perſolvat. Qui vero unum ſolum bovem cum quo aret, habuerit, VI. denarios pro ſe & familia ſua tribuat. Qui autem manibus tantum operatur vel alia opera exercet, IIII. denarios ſimiliter pro ſe & familia ſua perſolvat; omni alia exactione quocumque nomine cenſetur, penitus ceſſante. Si quis vero tam pia noſtra ſtatuta violare temptaverit ſi marchio eſt vel civitas vel magnum caſtrum in X. libras auri feriatur, medietate camere noſtre, & medietate predicto archiepiſcopo & aliis prenominatis inferenda. Si vero comes fuerit, io tribus libris auri feriatur. Capitaneus autem & minimum caſtrum vel communitas in duas, valvaſores vero in unam puoiantur. Civis autem caſtellanus vel ruſticus quarta parte ſuorum mobilium ſimiliter feriatur. Addicimus autem, ut ſi quando preoomioatus arcbiepiſcopus vel alii predicti ſeu eorum homines coram noſtris judicibus vel eis, quos alicui juriſdictioni preſecimus, agaot vel conveniantur, ſive cauſam amittaot ſive io ea obtineant, pro libra noſtris judicibus & poteſtatibus nonniſi XII. denarios

narios perſolvant, & inſra xl. dies eorum cauſe decidantur, niſi majores inducias propter al..... teſtium vel inſtrumentorum cauſa poſtulaverit, & ſtatim executioni mandetur, & quod judicatum ſuerit, niſi appellatione ſuſpendatur, firmiſſime teneatur. Statuen.... indiſſolubiliter, ut ſi aliquis homo ſepedicti archiepiſcopi & aliorum predictorum ſine herede & ab ioteſtato deceſſerit, extantibus agnatis vel cognatis, non fiſcus, ſed agnati vel cognati ſecundum voluntatem ſui domioi ſuccedant. Si autem agnati vel cognati vel eorum domini non extirerint, fiſcus ſuccedat. Adnectimus etiam oimia & inſtanti ſupplicatione antedicti venerabilis & kariſſimi principis noſtri archiepiſcopi & ejus fratrum devicti, ut ſi quis clericus vel laicus, qui etiam ad ipſos noo pertiocat, ſimilia predictis ſecundum conſilium ipſius archiepiſcopi & fratrum ejus nobis facere voluerit, ſimili libertate fruatur. Hoc autem ſtatutum non ad gravamen ſponte ſuſcipientium, ſed ad commodum eorum indulgemus. Quicumque vero hoc noſtrum ſtatutum violare preſumpſerit pro pena x. libras auri componat, medietatem nobis, & medietatem iojutiam paſſis.

Datum apud Caſtellaranum M. c. lxxxv. iodictione tercia ii. idus marcii.

Ex funiculo ſerico rubeo ſigillum pendebat.

LXXIX.

Lucii III. *privilegium pro monaſterio S. Miniatis juxta Florentiam.*

Aono 1184. *more Florentino* menſe martio.

Ex veteri volumine chartarum ejuſdem monaſt. in tabulario S. Pontiani Lucæ.

Ibid. n. 45. LUcius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis Alberto ſancti Miniatis ejuſque fratribus tam preſentibus, quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum. Religioſam vitam eligentibus &c. eapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & abbatiam ſancti Miniatis, in quo divino maocipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & preſentis ſcripti privilegio communimus. Io primis ſiquidem ſtatuentes, ut ordo monaſticus, qui ſecundum Deum & beati Benedicti regulam in eodem loco iostitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis in eo temporibus inviolabiliter obſervetur. Preterea quaſcumque poſſeſſiones .... &c. in quibua hec propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum ipſum, in quo memorata eccleſia ſita eſt cum omnibus adjacentiis & pertinentiis ſuis; eccleſiam ſancti Nicolai cum adjacente parochia, ſicut eam juſte & ſine cootroverſia poſſidetis, a rivo ſcilicer Corbuli uſque .... ſuper Arnum; eccleſiam ſancti Petri juxta Imam cum curte & pertinentiis ſuis ..... de Muſciano cum pertinentiis ſuis ..... decimationem .... quam habetis in ...... de Intinnula ....& nunc pacifice poſſidetis; eam etiam quam babetis in plebe ſancti Petri ...... to in territorio plebis ſancte Marie da Pineta; eccleſiam ſaocte Marie de Quinto cum curte & pertinentiis ſuis; decimationem, quam habetis in plebe ſancti Martini de Sexto; eccleſiam ſancte Marie de Novule cum curte & pertineotiis ſuis; decimationem, quam habetis in toto plebatu ſancti Johannis in Fugano; eccleſiam ſancti Martini de Corella cum curte & omnibus decimarionibus & pertinentiis ſuis; eccleſiam ſancte Marie de Albuino eum pertinentiis ſuis; eccleſiam ſancti Donati in Plano majore; caſtrum Montis-acuti cum eccleſia & pertinentiis ſuis; caſtrum Montis-alti cum eccleſia, curte & pertinentiis ſuis; patronatum, quem habetis in eccleſia ſancti Andree juxta Archum; patronatum, quem habetis in eccleſia ſancti Andree de Doccia; poſſeſſionem de Campi; decimam, quam habetis in plebatu ſancti Stephani de Campi; decimatiooem quam habetis in plebe de Empuli; decimas de monte Crucis & de monte Feſuli; eccleſiam ſancti Petri de Camilia cum pertinentiis ſuis; omnem decimationem, quam habetis in podio ſancti Miniatis & in plebe ſancte Reparate, ſicut hactenus eam canonice tenuiſtis, & nunc ſine controverſia poſſidetis. Sane novalium veſtrorum, que propriis manibus aut ſumptibus colitis, nullus a vobis decimas exigere vel extorquere preſumat. Liceat vobis quoque clericos & laicos ...... liberos & abſolutos ad converſiooem recipere, & eos ſine contradictione retinere. Cum autem generale interdictum terre .... &c. Antiquas & rationabiles cooſuetudines eccleſie veſtre uſque ad ..... conſervatas & auctoritate apoſtoliea confirmamus. Sepulturam vero ..... &c. Decernimus ergo, &c. Si qua &c.

Adjuva † *nos Deus*

SCS	SCS
PETRUS	PAULUS
LUC	IUS
PP.	III.

ſalutaris noſter.



Ego Lucius catholice eccleſie epiſcopus ss.

† Ego Theodorus epiſcopus Portuenſis & ſancte Ruffine ſedis epiſcopus ss.

† Ego Henricus Albanenſis epiſcopus ss.

† Ego Johannes presb. card. tit. ſancti Marci ss.

† Ego Laborans presb. card. ſancte Marie Tranſtiberim tit. Calixti ss.

† Ego Pandolſus presb. card. tit. XII. Apoſtolorum ss.

† Ego Arditio diaconus card. ſancti Theodori ss.

† Ego Gratianus ſanctorum Coſme & Damiani diaconus card. ss.

† Ego Soſredus ſancte Marie in via lata diac. card. ss.

† Ego Albinus ſancte Marie nove diac. card. ss.

Datum Verone per manum Alberti S. R. E. presbyteri card. & cancellarii ..... martii indictione tertia incarnationis Dominice anno M. C. LXXXIIII. pontificatus vero domini Lucii pape III. anno IIII.

LXXX.

Breve recordationis & promiſſionis facte de caſtro Gallule monaſterio S. Victoris de Cluſis.

Anno 1185. menſe junio.

Ex autographo S. Blaſii de Fabriano.

Ibidem. IN nomine Chriſti anno ejus milleſimo C. LXXXV. indictione III. menſe junius, & temporibus Federico imperatore. Breve recordationis & promiſſionis perpetue ſecurationis, que facimus inter nos ego Ugizione filio comite Simone, & Gicta comitipſa mater ſua per nos & per noſtris beredibus concedo tertiam parte de zirone & de burgi de caſtru Gallule, quantu in antea erit preſente tempus diſinatu eſt, & innantea creſcere debet burgu a tibi beato ſancto Victore, qui eſt edificatu in fundo Victuriano, & a tibi Preſectu abbati, & a veſtriſque ſucceſſoribus nos vero omnes ſpontes promittimus bona fide caſtrum Gualule, videlicet zirone & burgu facere, & bene actare & non deſtruere, & turru & muru & cauſura, & codire & cavare & alia actamenta, que ſint zantu & ſervitia caſtri & burgi, prata ſacere, videlicet hoc eſt, quod Gizio cum matre ſua debet facere tertiam partem, & monaſterio ſancto Vitore tertia parte de eſpenſis, videlicet que ſacte erunt pro ſervitio de predicti caſtri & burgi, nos vero omnes ſupraſcrite perſone promittimus pro nobis & pro noſtris heredibus, & pro noſtris ſucceſſoribus, quod nos non ſaciemus predam neque aſaltu, ne conſentiemus alicui facere unus ad aliunque, & alius hominibus, & ſi aciderit, quod unus ſaciat ad aliu, aut ad omines ſnis de conſortibus inſra caſtrum vel inſra ſenaitas nos mendabimus poſt requiſiti ſuerimus a conſortibus vel a conſulis illa ude conſolis predicti caſtri inſra unu menſe ſpatio, & nos conſortes de predicto caſtru edificamus eccleſia in predictu caſtru ſub jura ſancti Vitoris, & Ugizio cum matre ſua cum uxore ſua promittimua pro nobis, & pro noſtris heredibus de qualis mortus ſuerit de nobis in predictu caſtru tertiam partem de mortuorum concedimus in monaſterio ſancti Vitoris, & ſi in alia parte migratis ſuerimus, damus quarta parte de mortuorum, & inſra promittimus Ugizone de omnibus, quod pro nobis abitaturi erit in predictu caſtru, uſerzone feſtive & feriale, & de decima medietate de ſuis proprietatibus & de laboratione eorum, exceto foris eccleſiaſticis, cui juris habuerit, & de tertia parte de mortuorum illorum redatis ad ipſam eccleſiam predicti caſtri. Ego Ugizone cum matre mea concedo quartam partem de ſilva Monte Galle de cultu adque diſcultu ubicumque ſuerit a monaſterio ſancti Victoris, exceto v. modiorum, quod dedit a filii comitis Martini, ſi minus dedit, fiat in iſto promiſſo, & ſi anplus dedit, ſemper ſalvet a predicto monaſterio pro quarta parte, excepto qualis hominis habuit in ſua tenuta ſuis tenimentis, primo lat. flnvio Sentino, II. ſoſato Meleto, & a III. Tribio Nocero, & IV. valle Canalecla perveniente in primo latere, inſra iſtis lateribus, & inſra promittimus nos omnes ſupra ſcriti, quod nos non vindimus caſtrum Galle nec burgi, & de predicto monte, ſicut legitur predicti lateribus, neque donabimus, ne canbiavimus, neque in pignore

gnote non obligavimus a nullis hominibus, neque a maſculo, neque a ſemina, neque a nullaa perſonas, niſi inter nos conſartes inſra ſpacium uoius anni uſque a tertiam compellatione pro bona fide ſine malitia, & ſi acciderit Ugizone & matrem ſuam decidant ſine heredes medietate de ſua portione perveniat a predictu monaſterio. Inſuper promitto tibi a predictu monaſterio per vos ſicut per nos quarta parte a predictu monaſterio, ſi ex precio ſalvando preſcripto monaſterio quarta parte, ſi ex dono dono, & Vigizone promitto tibi abbas Prefectus, ſi tu venerit in ſcandalu cum monachis aut cum converſi vel cum patrone nos fuſtinemus in caſtrum Galle damus ajutorio adque conſilio a bonam fidem fine afine de ipſa diſcordia; & nos ſupra ſcriti promitimus de predictu caſtru Gallule & de predicta curte non tolimus, non ſpodeſtavimus unu ad aliu, & ei non conſentimus de ſpodeſtare a nulla perſona & ſi aliquis faciat nobis guerra de caſtru Galle & de curte ejua faciemus guerra pro tertia parte, & eſpenſa guerra per tertiam partem prode & danu exceto equm perſpacta & perianza & nulla fine nullaque treuga non ſaciemus uno fine previa parabola de alio, & ſi alia perſona faciat per nos non obſervaverimus; & de ipſa eccleſia ſupradictum caſtrum obſervetur tertia parte bono patrocinato a tibi Ugizone & a fuis heredibus, & Ugizone datio; quam facio de monte Gualle damus pro predicto caſtru fare & bene tractare, & fidesranta fuerit ipſum caſtrum predictu dannu revertar atibi Ugizone, & a fuis heredibus exceto ratione de predictu monaſterio omnique tempore fiat ſalva ubicumque ſuerit. Et ſi acciderit, quod nos amittamus caſtrum qualiumque de nobis potuerit recuperare, reciperet per aliu ſicuti per ſe, ſi es dono pro dono, ſi es precio pro precio. Nos vero ſupradicte perſone per corporale ſaeramentum promittimua oc totum, quod ſuperius legitur, omni tempore firmiter tenere, & qualemcumque voluerit obſervare promittimus ſe daturum & compoſiturum, ut nomine pene ſex comendationes homini obſervanti.

Manu Vigizo comea ....

Johaones archipresbiter, Boczo & Fracone & Bernardo ...... iſti ſunt teſtes rogatis.

Ego Gualſredo ootario ſcripſi & complevi.

LXXXI.

Friderici I. imp. privilegium pro parthenone S. Petri de Luco.

Anno 1185. IV. nonas auguſti.

Ex tabulario ejuſdem monaſt. Capſ. Privilegia o. 14.

FRedericus Dei gratia Romanorum imperator & ſemper auguſtus .... *Ibid. n. 43.*

....

Officium imperatorie majeſtatis a Deo nobis creditum, & inoate nobis magnitudinis humanitas, noſtreque pietatis animus ſuis effectibus inclinatur pro theſaurizandis in celo theſauris loca pauperum Chriſti clementie noſtre ſavore proſpicere, & perſonas Deo mancipatas ſervitiis ſub imperiali tuitione cum collatis beneficiis ad honorem Dei deſendere & manutenere. Quapropter attendentes religiooem & converſationem ſanctarum ancillarum Chriſti in monaſterio de Luco ad interventum & rogatum dilecti principis & conſanguinei noſtri Conradi Maguntini arehiepiſcopi, ipſas perſonas & locum cum omnibus pertinentiis ſuia pro remedio anime noſtre & parentum noſtrorum ſub noſtra protectione ſuſcipimus univerſa cum bona, que nunc habent, & juſte & legaliter poſſident, vel que in poſterum auxiliante Domino juſto aquiſitionis titulo poterit adipiſci, imperiali hoc privilegio & ſanctione ipſia confirmamus; caſtrum de Luco cum curte & omnibus fuis pertinentiis tam in alpis quam in planis, ſcilicet paſcua, ſilvas, culta vel inculta bona, aqueductum quoque fluminis Buſſi per eandem curtem decurrentis, ut liceat eis inſra ipſam curtem in predicto flumine ex ea parte fluvii firmare, educere aquam & edificare molendina & alia edificia, que ſuis uſibus utilia cognoveriot. Item curtem de Lareiano cum omuibus ſuis pertinentiis & quidquid poſſident in curte de Tiliano, & in curte ſancti Johannis majoris, & inſra eurtem de Miralduolo, & que habent in curte de Pulitiano, & inſra curtem de Grezano, & partem Fraſſinete ſilve & Collemezzani, ſimiliter quicquid habet in Pratella & ſilvam Collis muzzoli, partem rivi Gelati, & caſtrum de Rioſrido cum curte & pertinentiis ſuis, cum ſilvis & ejus paſculis ſuis cultis & incultis, & quicquid habent inſra curtem de Frena, & in curte de Riocornoclario, item poſſeſſionem,

quam ipſis Uguccio de Rena vivens obtulit & morieos judicavit, & Caronciane ab eodem data & judicata & tradita fuit. Ad hec ipſis permittimua, ut liceat eis juſte aquirere & recipere ab omni libera perſona adjaceotes juxta dicte noſtre maoſuetudinis clementiam, & ſi io aliquo ſe ſenſerint judicio pergravari, ad imperiale judicium ſolum liceat eis libere appellare, non obſtante aliqua civili inſtirutione. Statuimus ergo & imperiali auctoritate ſancimus, ut nulla omnino perſona humilis vel alta, ſecularis vel eccleſiaſtica, nulla civitas vel commune ſupradictum monaſterium & ejus bona moleſtare, uſurpare ſine legali judicio aut devaſtare audeat, & preſentis pagioe firmitudini cootraire, aut quovis remeritatis auſu illam attenter corrumpere, ſalva in omnibus imperiali juſtitia. Quod qui conrafeceric centum libras puri auri pro pena componat, dimidiam imperiali camere, & dimidiam injuriam paſſis. Hujus rei teſtes ſunt.

Conradus Maguntine ſedis archiepiſcopus.

Willelmus Aſtenſis epiſcopus.

Boniſacius Novarienſis epiſcopus.

Federicus prepoſitus ſancti Thome in Argentina.

Theobaldus comes de Lacheſmud.

Simeoo comes de Spannere &

Enricus Mariſcalcus.

Ego Gotiſredus imperialis aule cancellarius vice Philippi Colonienſis archiepiſcopi & Iralie archicaocellarii ſcripſi & recognovi.

Acta ſunt hec anno Dominice incarnatioois milleſimo centeſimo octuageſimo quinto indictione tertia imperante domioo Frederico Romanorum imperatore glorioſiſſimo anno regni ejus XXXIII, imperii vero ejus XXXI.

Datum apud Podium Bonitii quarto nonas auguſti.

Ego Benciveni notarius quondam Johannis Malabocche authenticum hujus exempli ſigillatum ſigillo cere rubee cum filo pendenti, in quo ſigillo erat imago imperialis majeſtatis cum corona in capite ſedentis ſuper ſedem, tenentis in manu dextera virgam, & in ſiniſtra pallam rotuodam cum cruce ſuper eam. Supraſcriptio hujus ſigilli dicit: FEDERICVS. DEI. GRATIA. ROMANORVM. IMPERATOR. AVGVSTVS. vidi, legi, & quicquid in eo erat, hic per ordinem tranſcripſi ac publicavi.

Ego Rainerius de Monte ficali notarius hujus exempli vidi & legi, & cum legeretur, de verbo ad verbum diligenter auſcultavi, ideoque ſubſcripſi.

Ego Federicus filius Berardi de Capraja judex ordioarius & notarius *&c. ut ſupra.*

LXXXII.

Placitum pro Vivenſibus contra comites de Sartbinao.

Anoo 1185. die IX octobris.

Ex libro delle Goppe *Moatis-politiani* pag. 129.

IN nomine Domini, amen. Hoc eſt *Ibid. n. 44.* exemplum ſeu copia cujuſdam publici inſtrumenti publicati manu ſer Martini Philippi notarii, cujus tenor talis eſt, prout inferius contioetur. In nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti, anno ab incarnatione milleſimo C. octuageſimo quioto indictione tertia die mercurii nona menſis octobris de lite, que vertebatur inter domnum Marcum priorem monaſterii de Vivo oomine predicti monaſterii ex una parte, necnon ex alia parte comitem Maoentem de Sartiano, petebat dictus prior a predicto Manente decem & ſeptem equas & pullos, & tot boves & vacchas, unde habuit libras ſeptem, & ſex paria bovum & ceotum pecudes, & vigintitres libras, & omnia de denariis Piſe & Luce, & tres boves, & libras tres denariorum, quas abſtulit eccleſie de Moiano, & XV. libras, quas abſtulit eccleſie ſancti Petri de Campo, & centum pecudes ejuſdem abbatie .... *&c.* cuidam noſtro abbati & libras ſexaginta, quas habuit de rebus, quas extraxit de eccleſia de Mojano, & XXII. ſarcinas ordei, quos abſtulit eccleſie ſancti Petri de Campo, & centum pecudes ejuſdem abbatie, de quibus predictorum confeſſus eſt predictus comes Manens, de quibus deinde negavit, ſuper quibus predictus prior hos produxit reſtes. Petebat quoque predictus prior a predicto Maoente poſſeſſionem de Fraſcagia & de caſtello Ceculo, & de Piſcis, & de Caſtagno, & poſſeſſionem datam a Bernardino Bacchai & ejus fratribus, & poſſeſſionem Buovini & vineam Offredelli & poſſeſſionem Ancini, & predium ſancti Fabiani, quod filii magiſtri Mercenarii Nigri tenebant, & Marziolum & ejus curtem, & Caſarne, & Caſtellionem, ſuper quibus poſſeſſionibus fere omnibus predictus prior inſtrumenta aquiſitionum exhibuit, quibus viſis, & au-

& auditis teſtibus, infraſcriptis diligenter inſpectis domino Boniſacio Dei gratia Novarienſi epiſcopo & domini invictiſſimi imperatoris Friderici Vicario ad juſtitias faciendas ſedente pro tribubunali. Ego Otto Zondadarius Mediolanenſis aule imperialis judex conſilio ſociorum meorum, videlicet Alberti de Adegherio Ferrarienſis, & Groſſi de Briſſia judicum curie, Manentem a petitione inter decem & ſeptem inter equas & pullos, & tot inter boves & vaccas; unde babuit libras ſeptem, ſex paria bovum & centum pecudes abſolvo .... Item predictum Manentem a petitione predii ſancti Fabiani, quod tenebant filii Mercenarii Nigri abſolvo, preſtito ſacramento a predicto Manente, quod predictum predium erat ſuum. Item de novem libris Senenſibus pro tribus bobus & de tribus libris Senenſibus pro porcis & aliis rebus ablatis, & de quindecim libris, quas abſtulit cuidam abbati predicti monaſterii predictum Manentem abſolvo. In trigiata tribus libria & omnia denariorum Luce & Piſe, cui triginta libris, quam habuit de centum pecudibus ablatis, & decem & ſeptem ſomas ordei, & in triginta libris de rebus, quas abſtulit de eccleſia predictum Manentem eidem priori nomine ſupraſcripti monaſterii condempno. Item in poſſeſſiones de Fraſcagia, & de caſtello de Ceculo, & de Piſcis, & de Caſtagno, & de poſſeſſione data a Bernardino Bacchaii & ejus fratribus & de poſſeſſione Bovini & de vinea Offredelli & de poſſeſſione Ancini & de Marzolo & ejus curte & de Cararno & de Caſtiglione, ut dimittat predicto monaſterio & non impediat, predictum comitem Manentem condempno.

Actum ante eccleſiam ſancte Chriſtine in epiſcopatu Senenſi.

Interfuerunt Griphus Novolonis, Rainerius Bernardini, Uguccio de Guaſcho, Petrus Guiducii Marci, Stephanus Rhanneri de monte Politiano, Warnerius judex de Affyſio, Clariſſimus judex ejus frater, Martinus de Caſtello, Johannes judex de Sartiano, Vaholinus de Scolario, atque Scholarius ejus filius teſtes.

Ego Martinus Philippi imperialis aule & domini pape notarius interſui, & precepto jamdicti vicarii & judicum hanc ſententiam ſcripſi.

LXXXIV.

Urbani III. *Rom. pont. privilegium pro parthenone S. Petri de Luco.*

Anno 1185. *more Florentino* III. idus martii.

Ex autographo ejuſdem monaſt. Capſ. Privilegia n. 117.

URbanus epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecte filie .. abbatiſſe ſan- *Ad lib. XXXIV. n. 1.*
cti Petri de Luco ejuſque ſororibus tam preſentibus quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum. Prudentibus virginibus, que ſub habitu religionis accenſis lampadibus per opera ſanctitatis ſe preparant ire obviam Sponſo, apoſtolicum debet eſſe preſidium, ne forte cujuslibet temeritatis incurſus eas a propoſito revocet, aut robur, quod abſit, ſacre religionis infringat. Quapropter dilecte in Chriſto filie veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & preſatum monaſterium ſancti Petri, in quo divino eſtis obſequio mancipate, ad exemplar felicis recordationis Eugenii pape predeceſſoris noſtri ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & preſentis ſcripti privilegio communimus. Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quecumque bona idem monaſterim impreſentiarum juſte & canonice poſſidet, aut in futurum conceſſione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis auxiliante Domino poterit adipiſci, firma vobis, & iis, que vobis ſucceſſerint, & illibata permaneant. In quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis: quicquid eſt in oppido Luci, quicquid habetis in Larciana villa, poſſeſſiones in Filiano & in Fortunio, & in Praia, partem de Cantamerulo, partem de Rioſrigido, cum pertinentiis ſuia, partem de Rivocornoclario cum pertinentiis ſuis, partem de villa Caſtri, & de villa Silve & Frene cum pertinentiis ſuis. Preterea eccleſiaa ſancte Marie de Rioſrigido, ſancti Bartholomei, & ſancti Nicolai, & ſancti Georgii de Luco, & ſancte Chriſtine prope caſtrum Septemſontium cum pertinentiis ſuis. Gubernationem earum a vobis per quadraginta annos & amplius libere & abſque contradictione habetis, ſicut eas juſte & pacifice poſſidetis, vobis & eccleſie veſtre auctoritate apoſtolica confirmamus. Sane ea, que propriis manibus aut ſumptibus colitis,

ſeu

ſeu de nutrimentis veſtrorum animalium nullus a vobis decimas exigere vel extorquere preſumat. Criſma quoque, oleum ſanctum, conſecrationes altarium ſeu baſilicarum, ordinationes clericorum, qui ad ſacros ordines fuerint promovendi, a dioceſano ſuſcipietis epiſcopo, ſi catholicus fuerit, & gratiam & communionem apoſtolice ſedis habuerit, & ea gratis & abſque pravitate aliqua vobis voluerit exhibere, alioquin liceat vobis quemcumque malueritis catholicum adire antiſtitem, qui noſtra fultus auctoritate, quod poſtulatur, indulgeat. Sepulturam preterea ipſius loci liberam eſſe ſtatuimus, ut eorum devotioni & extreme voluntati, qui ſe illic ſepelire deliberaverint, ſatisfiat, niſi forte &c. (*Cetera ut in bulla Eugenii III. ann.* 1146. VII. *id. febr.*)

† Ego Urbanus catholice eccleſie epiſcopus ss.

† Ego Curradus archiepiſcopus Maguntinus ss.

† Ego Theobaldus epiſcopus Oſtienſis ss.

† Ego Johannes presb. card. tit. ſancti Marci .... ss.

† Ego Laborans presb. card. ſancte Marie transſtiberim. ss.

† Ego Pandulfus presb. card. tit. XII. apoſtolorum ss.

† Ego Albinus presb. card. tit. ſancte Crucis in Jeruſalem ss.

† Ego Melior presb. card. tit. ſanctorum Johannis & Pauli ss.

† Ego Adelcardus presb. card. tit. ſancti Marcelli ss.

† Ego Gratianus ſanctorum Coſme & Damiani diaconus card. ss.

† Ego Soffredus ſancte Marie in via lata diac. card. ss.

† Ego Rolandus ſancte Marie in porticu diac. card. ss.

† Ego Petrus ſancti Nicolai in carcere Tulliano diac. card. ss.

† Ego Rodulfus ſancti Georgii ad velum aureum diac. card. ss.

Actum Verone per manum Transmundi ſancte Rom. eccleſie notarius III. idus martii indictione quinta anno incarnationis Dominice milleſimo centeſimo octuageſimo quinto, pontificatus vero domini Urbani pape III. anno primo.

LXXXIV.

Ejuſdem alterum Berardo abbati monaſt. S. Apollinaris in Claſſe.

Anno 1185. *more Florentino* idibus martii.

Ex autographo Claſſenſi.

URbanus epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis Berardo abbati ſancti Apollinaris in Claſſe ejuſque fratribus tam preſentibus, quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum. Religioſam vitam eligentibus convenit adeſſe preſidium, ne forte cujuslibet temeritatis incurſus eos a propoſito revocet, aut robur, quod abſit, ſacre religionis infringat. Quapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & eccleſiam veſtram, in qua divino mancipati eſtis obſequio, felicis recordationis Alexandri pape veſtigiis inherentes ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & preſentis ſcripti privilegio communimus. In primis ſiquidem ſtatuentes, ut ordo monaſticus, qui ſecundum Deum & beati Benedicti regulam atque inſtitutionem Camaldulenſium fratrum in eccleſia veſtra inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter ſervetur. Preterea quaſcumque poſſeſſiones, quecumque bona eadem eccleſia in preſentiarum juſte & canonice poſſidet, vel in futurum conceſſione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, preſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. In quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis. In comitatu Tudertino monaſterium, quod vocatur ſancta Illuminata cum omnibus pertinentiis ſuis. In comitatu Peruſino cellas quinque, ſancti Severi videlicet, capellam ſancte Margarite in maſſa Saliatica, monaſterium ſancti Petri in Colle, ſancti Petri in valle de Ponte juxta Tiberim, monaſterium ſancti Fortunati ſitum ex ripa adverſa Tiberis. In comitatu Eugubino maſſam, que dicitur Bignoli, curtem que dicitur Pretorium, & aliam que dicitur Baroncelli, tertiam que vocatur Nartianula cum omnibus ad eaſdem pertinentibus. In comitatu Firmano curtem integram, que vocatur Campumlongum, & caſtrum, quod vocatur Pauſuli, & aliud, quod vocatur Pretorium, *Ibid. n.* 4.

rium, medium caſtrum Caſalis, & medium caſtri cum medietate eccleſiarum earumdem, curtem ſanćte Marie in Cerbaria, & ſancti Apollenaris de Potentia, monaſterium ſancti Petri de Butrio cum ſundo turris & cum palude, que dicitur Rota, cujus Rote fines ſunt ab uno latere fluvius Tene, ſecundo litus maris, tertio terra ſancti Blaſii, quarto terra ſanćte Marie, & quidquid habetis in curte ſancti Elpidii & ſancti Juliani, & montis Luponis & Murrivallium cum decimis & primitiis terre veſtri domnicati veſtrorumque hominum conceſſis a beate memorie Azone Firmano epiſcopo, termini a primo latere Potentia, ſecundo Tenna, tertio litus maris, quarto Camerinus. In comitatu Senogallie maſſam Merolariam & caſale Mauri, & tres ſundos Ingallati, Arille & Donatianum. Inſra civitatem eccleſiam ſanćte Marie Scotorum. In comitatu Fanenſi locum integrum, qui dicitur Raviniana, cum eccleſiis & omnibus ad eam pertinentibus, primo latere Suaſanus fluvius, & terra ſancti Laurentii, ſecundo Saſſobrata & rivus qui dicitur Maturins, tertio terra Foroſinſronati, quarto aqua, que dicitur Albella; in eodem comitatu caſtrum Albinianum, & roccam Sambaticam; in civitate eccleſiam ſancti Apollenaris juxta murum, eccleſiam ſancti Viti, eccleſiam ſancti Chriſtnphori. In civitate Penſaurienſi monaſterium ſancti Decentii cum omnibus, que habet intra civitatem & extra, & villam, que dicitur Treluli, & locum qui dicitur Vallicella, caſtrum Florentii & ſundum Ravignanum. In comitatu Ariminenſi caſtrum Gaii cum curte ſua & maſſam Uzani, & quidquid habetis in caſtro Lunziani, & in curte locum, qui dicitur Fontana Sabbatina & Faturia; curtem Sale cum terminis ſuis, a primo latere litus maris, ſecondo Piſatellus, tertio Vetretum & Paverianus, quarto limes, qui dicitur Arzer, percurrens a prato uſque in la Stratellam, & rivus Fabrice decurrens in mare, & quod habetis in Caſtagneto, Branchiſe, Bulgaria & Bulgarnovo, & curtem Caſalicli & caſtrum Piſatelli cum corte ſua. In comitatu Feretrano ſundum Ruſcianum. In Saxenate curtem ſancti Angeli de Plano & caſtrum Civorii. In comitatu Ceſenate maſſam Cazani cum eccleſia ſancti Michaelis, & quod obvenit a Rainulſo caſtri Galliſidit cum uxore ſua inſra idem caſtrum, & totam curtem ſuam conſtitutam in comitatibus Ariminenſi & Ceſenata; medietatem curtis Verignani conſtitutam in comitatu Ariminenſi; quidquid etiam habetis in civitate Saxenate, & comitatu & curtem Succuniani cum eccleſia ſancti Apollinaris. In comitatu Popnlienſi curtem, que dicitur Bagnolum cum caſtro ſuo & eccleſia. In comitatu Forolivienſi maſſam Bariſani & curtem Pertuſiaci cum eccleſia ibidem ſundata. In comitatu Faventino curtem, que dicitur Quadrata cum ſundis & caſalibus, ſundum videlicet Trentula, Suſiana, Pituli, Saltum majorem & minorem, Graneriolum, Ceredum lacum, & Preſentianum & caſtrum Pergule. In Cornelienſi monaſterium, quod dicitur ſancti Petri, maſſam, que dicitur Quinta, & maſſam que dicitur Soluſtra. In territorio Ravennate eccleſiam ſancti Martini cum curte integra, que dicitur Aqualonga, & ſanćte Marie in Beatiano, & ſanćte Marie in Pratella cum omnibus ſuis pertinentiis, & curtem Gamellarie, terras & ſilvas & paludes eidem monaſterio circumpoſitas cum omnibus ſuis pertinentiis, ab uno latere ripa Urſaria & eccleſiam ſancti Gervaſii cum poſſeſſionibus juxta ſe poſitis uſque ad litus maris, a ſecundo litus maris tribus milliariis infra ipſum mare uſque in portum Claſſicanum, a tertio Claſſatellus & confinium inter vos & ſanćtum Severum perveniens ad duos maſine in Stratella, que pergit ad puteum Treſſi, & curſus antiquus aque Raphedene uſque ad ſurcas, a quarto latere villa, que dicitur Bagnolum & Saxanum, & ſic pergit per Stadilianum uſque Sapim. Infra civitatem Ravennatem eccleſiam ſanćte Marie in Pace & ſanćte Marie in Hortale cum caſis & hortis, & ſanćte Barbare & ſanćte Maria in Bononia cum ſuis pertinentiis. In comitatu Ficoclenſi & civitate quecumque habetis, ſcilicet ſalinas & tumbas, domos & terras, vineas & ſilvas. In comitatu Foroſinſronati eccleſiam ſanćte Sophie cum omnibos ſuis pertinentiis. In comitatu Bononienſi jus, quod habetis in eccleſiam ſanćte Marie in Cavalli cum terris, ſilvis, paludibus & piſcationibus ad eamdem pertinentibus, & quidquid etiam obvenit a domina Arachele, videlicet Tumbam maſſam cum omnibus pertinentiis ſuis, & ab hominibus Petri Azonis, & a Bennone Liucie, & a Liuzo Hugunis Lucii; fundum in loco, qui dicitur Palatiolo, quem reliquit filia Manſredi Wiciardi; decimas quoque, quas canunice poſſidetis, vobis & eccleſie veſtre aućtoritate Apoſtolica confirmamus. Sane novalium veſtrorum, que propriis manibus aut ſumptibus co-

litis

litis, ſeu de nutrimentis veſtrorum animalium nullus a vobis decimas preſumat exigere. Liceat quoque clericos & laicos liberos & abſolutos e ſeculo fugientes ad converſionem recipere, & eos ſine contradictione qualibet retinere. Prohibemus inſuper, ut nulli fratrum veſtrorum poſt factam in eodem loco profeſſionem liceat de clauſtro veſtro aliqua levitate diſcedere, diſcedentem vero ſine communium literarum cautione nullus audeat retinere. Sepulturam ipſius loci liberam eſſe decernimus, ut eorum devotioni & extreme voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi forte excommunicati vel interdicti, nullus obſiſtat, ſalva juſtitia illarum eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Libertates quoque & dignitates eccleſie veſtre indultas, antiquas & rationabiles conſuetudines ejuſdem ratas habemus & firmas, eaſque perpetuis temporibus illibatas manere ſancimus. Ad hec ſicut pie recordationis I. . baſilice xii. apoſtolorum presbyter cardinalis apoſtolice ſedis legatus, cui queſtionem, que inter vos & monachos ſancti Apollinaris novi de corpore ipſius martyris ſuborta fuerat, felicis recordationis Alexander papa predeceſſor noſter audiendam commiſit, provida deliberatione ſtatuiſſe dignoſcitur, ut corpus ejuſdem martyris, quod apud monaſterium veſtrum invenerat, nullus in alio loco tamquam ibi ſit preſens, quam in monaſterio veſtro in Claſſe venerari preſumat. Ita etiam conſtitutionem ipſius cardinalis ratam habemus & firmam, eamque auctoritate apoſtolica confirmamus. Inſuper libertatem etiam a bone memorie Gualterio quondam Ravennate archiepiſcopo indultam monaſterio veſtro, ſicut in ejus ſcripto authentico continetur, & predeceſſores veſtri & vos ipſi eatenus uſi eſtis, auctoritate vobis apoſtolica duximus confirmanda. Decernimus ergo, ut nulli *&c.* Si qua igitur *&c.*

Ad te	† *Domine*
SCS	SCS
PETRUS	PAULUS
URBA	NUS
PP.	III.

levavi animam meam.



Ego Urbanus catholice eccleſie epiſcopus ss.

† Ego Henricus Albanenſis epiſcopus ss.

† Ego Theobaldus Oſtienſis & Veletrenſis epiſcopus ss.

† Ego Johannes presbyter card. tit. ſancti Marci ss.

† Ego Laborans presb. card. ſancte Marie Tranſtiberim tit. Calixti ss.

† Ego Pandulfus presb. card. tit. xii. Apoſtolorum ss.

† Ego Albinus presb. card. tit. ſancte Crucis in Jeruſalem ss.

† Ego Melior presb. card. ſanctorum Johannis & Pauli tit. Pamachii ss.

† Ego Adelardus tit. ſancti Marcelli presb. card. ss.

† Ego Gratianus ſanctorum Coſme & Damiani diac. card. ss.

† Ego Soffredus ſancte Marie in via lata diac. card. ss.

† Ego Rollandus ſancte Marie in Porticu diac. card. ss.

† Ego Petrus ſancti Nicolai in carcere Tulliano diac. card. ss.

† Ego Rodulphus ſancti Georgii ad velum aureum diac. card. ss.

Datum Verone per manum Alberti S. R. E. presbyteri cardinalis & cancellarii idus martii indictione iii. incarnationis Dominice anno M. C. LXXXV. pontificatus vero domini Urbani pape III. anno primo.

Loco † ſigilli plumbei.

LXXXV.

Aliud ejuſdem Guilielmo abbati Berardingorum.

Anno 1185. *eodem more* idibus martii.

Ex autographo penes nos.

URbanus epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis Guilielmo abbati ſancti Salvatoris Berardingorum ejuſque fratribus tam preſentibus quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum. Religioſam vitam eligentibus apoſtolicum convenit adeſſe preſidium, ne forte cujuslibet temeritatis incurſus eos a propoſito revocet, aut robur, quod abſit, ſacre religionis infringat. Eapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & monaſterium ſancti Salvatoris Berardingorum, in quo divino eſtis obſequio mancipati, felicis recordationis Alexandri pape predeceſſoris noſtri veſtigiis inherentes ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & preſentis ſcripti pri- *Ad lib. XXXV. n. 3.*

privilegio communimus. In primis ſiquidem ſtatuentes, ut ordo monaſticus qui ſecundum Deum & beati Benedicti regulam & ordinem Camaldulenſium fratrum in eodem loco inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Preterea quaſcumque poſſeſſiones, quecumque bona eadem eccleſia inpreſentiarum juſte & canonice poſſidet, vel in futurum conceſſione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis preſtante Domino poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. In quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipſum, in quo prefatum monaſterium ſitum eſt, cum toto ambitu ſuo & omnibus pertioentiis ſuis; eccleſiam ſancti Martini, que eſt juxta monaſterium; eccleſiam ſancte Marie de Ripalta; eccleſiam ſancti Bartholomei de Sextano; eccleſiam ſancti Laurentii de Quereitulo; eccleſiam ſancti Pauli ſuper fluvium Bumba; eccleſiam ſancti Chriſtophori de Giuſtrigono; eccleſiam ſancti Blaſii de Cortina; eccleſiam ſancti Michaelis in Caſprino; eccleſiam ſancte Lucie de Caſprenello; monaſterium ſancti Vigilii de civitate Senenſi; eccleſiam ſancte Chriſtine in Luciniano Berardingo; eccleſiam ſancti Martini de Picis; eccleſiam ſancti Blaſii de Palliario; eccleſiam ſanctorum Coſme & Damiani in Campis; eccleſiam ſancti Johannis oe Arena; eccleſiam ſancte memorie Alberti in monte Ilceto; eccleſiam io caſtro de Montirulo. Liceat quoque vobis clericos & laicos e ſeculo fugientes liberos & abſolutos ad converſinoem recipere, & eos ſine contradictione qualibet retinere. Prohibemus, ut nulli fratrum veſtrorum poſt factam in eodem loco profeſſionem aliqua levitate ſine abbatis ſui liceotia fas ſit de clauſtro veſtro diſcedere; diſcedentem vero abſque communium literarum cautione nullus audeat retioere. In parocbialibus autem eccleſiis, quas habetis, liceat vobis ſacerdotes eligere, & dioceſano epiſcopo preſentare, quibus ſi idonei inventi fuerint, ipſe euram animarum committat, ut ei de ſpiritualibus, vobis autem de temporalibus debeant reſpondere. Cum autem generale interdictum terre fuerit, liceat vobis clauſia januis, non pulſatis campanis, excluſis excommunicatis & interdictis, ſuppreſſa voce officia celebrare. Sepulturam preterea ipſius loci liberam eſſe concedimus .... eorum devotioni & extreme voluntati .... ſepeliri deliberaverint

....
.... obſiſtat. Salva tamen juſtitia illarum eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora afferuntur. Sane novalium veſtrorum, que propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſeu de nutrimentis... veſtrorum animalium nullus a vobis decimas preſumat exigere. Decernimus ergo *&c.*

Ad te † *Domine*

SCS	SCS
PETRUS	PAULUS
URB	ANUS
PP.	III.

levavi animam meam.



Ego Urbanus catholice eccleſie epiſcopus ss.

† Ego Henricus Albanenſis epiſcopus ss.

† Ego Theobaldus Hoſtienſis & Velletrenſis epiſcopus ss.

† Ego Johannes presb. card. tit. ſancti Marci ss.

† Ego Laborans presb. card. ſancte Marie Tranſtyberim tit. Calixti ss.

† Ego Pandulfus presb. card. tit. duodecim apoſtolorum ss.

† Ego Albinus presb. eard. tit. ſancte Crucis in Jeruſalem ss.

† Ego Melior presb. card. ſaoctorum Johannis & Pauli tit. Pamachii ss.

† Ego Adelardus tit. ſancti Marcelli presb. card. ss.

† Ego Gratianus ſanctorum Coſme & Damiani diac. card. ss.

† Ego Soffredus ſancte Marie in via lata diac. card. ss.

† Ego Rollandus ſancte Marie in porticu diac. card. ss.

† Ego Petrus ſancti Nicholai in carcere Tulliano diac. card. ss.

† Ego Radulfus ſancti Georgii ad velum aureum diac. card. ss.

Datum Verone per manum Alberti ſancte Romane eccleſie presb. card. & cancellarii idus martii indictione tertia incarnationis Dominice anno M. C. LXXXV. pontificatus vero Urbani pape III. anno primo.

LXXXVI.

Literæ ejuſdem ad Gerardum archiepiſc. Ravennatem ſuper procurationes monaſteriorum Bouonienſium.

Anno 1185. *ipſo more* x. kal. aprilis.

Ex autograpbo marchionis Bonifacii Rangonii.

Ibid. n. 5. URbanus epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabili fratri Gerardo Ravennati archiepiſcopo ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Vidimus ſcriptum authenticum felicis recordationis patris & predeceſſoris noſtri Lucii pape, & ex tenore illius plenius intelleximus, quod cum inter te & monaſteria Bononienſia, tam monachorum, quam monialium, exceptis ſancti Bartholomei & ſancti Damiani, que contra te querelam minime referebant, ſuper procurationibus, quas petebas ab eis, controverſia fuiſſet diutius agitata, predicta monaſteria de communi fratrum conſilio condempnavit ad procurationes ſecundum facultates eorum ribi tuiſque ſucceſſoribus exhibendas. Ur igitur ipſa ſententia majorem habeat impoſterum firmitatem, eam ſicut in ſcripto authentico continetur, auctoritate apoſtolica confirmamus. Ad majorem autem evidentiam ipſum authenticum de verbo ad verbum duximus exprimendum. Lucius epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabili fratri Gerardo Ravennati archiepiſcopo ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Sopite judicio ſedis apoſtolice queſtiones ſcripto ad perpetuam memoriam commendantur, ne per oblivionem proceſſu temporis valeant ſuſcitari. Ur autem majorem habeat ſententia firmitatem, apoſtolici ſcripti munimine roboratur. Sane cum inter te & monaſteria Bononienſia tam monachorum, quam monialium ſuper procurationibus, quas ab eis exigebas, controverſia verteretur, eam venerabili fratri noſtro Henrico Albanenſi epiſcopo commiſimus audiendam. Poſtmodum vero dilectus filius noſter ſancti Proculi abbas aliorum omnium procurator, ſicut ex literis, quas portavit, apparuir, & ipſe in manu jamdicti epiſcopi data fide firmavit, coram nobis & fratribus noſtris pro ſuo & aliis, ſancti Bartholomei & ſancti Damiani exceptis, que ſuper hoc queſtionem minime referebant, diutius litigavit. Verum pro parte ſua nulla privilegia Romane eccleſie vel Ravennatis exhibuir, neque oſtendit longa conſuerudine ſe munitum, ſed tu procurationes ipſas in aliis monaſteriis tue provincie aſſerens ſine contradictione preſtari, eas predeceſſoribus tuis in monaſteriia civitatis Bononienſis exhibitas per teſtes idoneos probaviſti. Inde utique fuir, quod deliberatione cum fratribus habita, vidimus intentionem tuam jure communi & predeceſſorum tuorum conſuetudine adjuvari. Ea propter tuis juſtis poſtulationibus annuentes monaſteria ſupradicta de communi conſilio fratrum condempnavimus ad procurationes ſecundum facultates eornm tibi, tuiſque ſucceſſoribus exhibendas, & adjudicantes eas vobis in jamdictis monaſteriis univerſis ſententiam, quam protulimus, noſtra duximus & fratrum ſubſcriptionibus roborandam. Decernimus ergo, ut nulli *&c.*

Ad te † *Domine*
SCS | SCS
PETRUS | PAULUS
URBA | NUS
PP. | IIJ.
levavi animam meam.



Ego Urbanus catholice eccleſie epiſcopus ss.

† Ego Henricus Albanenſis epiſcopus ss.

† Ego Theobaldua Hoſtienſis & Veletrenſis epiſcopus ss.

† Ego Johannes presb. card. tit. ſancti Marci ss.

† Ego Laborans presb. card. ſancte Marie Tranſtiberim tit. Calixti ss.

† Ego Pandulfus presb. card. tit. XII. apoſtolorum ss.

† Ego Melior presb. card. ſanctorum Johannis & Pauli tit. Pamachii ss.

† Ego Adelardus tit. ſancti Marcelli presb. card. ss.

† Ego Gratianus ſanctorum Coſme & Damiani diac. card. ss.

† Ego Soffredus ſancte Marie in via lata diac. card. ss.

† Ego Rollandus ſancte Marie in Porticu diac. card. ss.

† Ego Petrus ſancti Nicolai in carcere Tulliano diac. card. ss.

† Ego Radulfus ſancti Georgii ad velum aureum diac. card. ss.

Datum Verone per manum Alberti S. R. E. presbyteri cardinalis & cancellarii x. kal. aprilis indictione IIII. incarnationis Dominice anno M. C. LXXXV. pon-

pontifiatus vero domini Urbaoi pape III. anno primo.

Viſuntur foramina ſigilli deperditi.

LXXXVII.

Proceſſus & examinatio teſtium pro eccleſiis ſubjectis parthenoni Lucenſi.

Anno 1186. menſe martio.

Ex archivo ejus monaſter. Saceul. E. n. 35.

Ibid. n. 9. DOmina abbatiſſa de Luco, que dicitur Dilecta, cum duabus ſororibus Cecilia atque Theodora in ſpe & tactis Evangeliis, eum parate eſſent jurare, dixerunt, quod per quadraginta annos & ultra invenerunt eccleſiam ſancti Nicolai & ſancti Georgii pacifice & ſine legali interruptione plebani, & per monaſterium ibi ordinati ſunt eappellani, & eonſtituti & reſtituti, & oon creduot, quod plebanus poſſit eis interdicere officium, & non potuit umquam, ſicuti nec ceteri Camaldulenſes presbyteri.

Presbyter Ambroſius juramento dixit, quod vidit presbyterum Orlandum tenere eccleſiam ſancti Nicolai pro monaſterio, & dixit, quod vidit presbyterum Orlandum, & presbyterum Albertum cappellanos ſupradicti monaſterii inveſtiſſe presbyterum Johannem de ſupradicta eccleſia pro monaſterio ſine aliqua contradictione plebani vel ſui nuntii, & dixit ſupradictam eccleſiam retentam eſſe pro monaſterio per quadraginta annos & ultra. Et dixit, quod presb. Johannes, qui modo eſt in eccleſia predicta, ſe preſente inveſtitus ſuit ab abbatiſſa de omni jure, quod monaſterium habet in predicta eccleſia, & audivit, quod plebanus poſtea inveſtivit eum de jure ſuo, propter quod abbatiſſa eum expulit de eccleſia, donec recepit inveſtitionem ab abbatiſſa coram populo in parlatorio. Et vidit ſupradictos capellanos ad plebem ire in litaniis, & in ſeſtis & dare collectam pro epiſcopo. Nec vidit, nec ſcit, quod plebanus inveſtiſſet presb. Johannem & Orlandum de ſupradicta eccleſia, de reverentia ſua, & populi & monaſterii & ſancti Bartholomei. Item dixit, quod vidit presb. Albertum, quando ivit ad plebem in Litaoiis, quandoque non; & ire ad ſeſtum ſancti Johannis, & plebanum venire ad ſeſtum ſancti Petri, & ipſemet fecit idem de ſupradictis quatuor eccleſiis, & habentes veſtimenta & alia, ſicuti cooſuetum eſt. Obedientiam autem dixit ſe nunquam ei promiſiſſe. Item dixit & audivit pro eccleſia ſancti Georgii, que eſt gubernata & recta pro monaſterio per quadraginta annos, & dicit ſe vidiſſe, quod presbyter Martinus ordinatus ſuit per monaſterium, & per monaſterium ibi ſtetit, & eccleſia vacabat, presb. Albertus ibi ſaciebat officium pro monaſterio, & nullus pro plebe, ſe ſciente.

Jambonus dixit, quod vidit presb. Orlandum tenere eccleſiam ſancti Nicolai & ſancti Georgii pro monaſterio, & dixit, quod presb. Orlandus poſuit presb. Petrum in eccleſia ſancti Georgii, non exiſtente plebano, ſe ſciente & audieote. Et ioterrogatus quomodo ſciebat, quod pro monaſterio hoc ſeciſſet, dixit, quia monaſterium erat patronus & dominus ipſarum eccleſiarum, & mittebae presbyterum Orlandum quotieſcumque volebat, tamquam ſuum converſum, & bene credit eum ſuiſſet converſus de reverentia.

Item dixit presb. Ambroſius, quod presb. Orlandus poſuit presb. Johannem in eadem eccleſia, ſicuti presb. Petrum. Et quaodo eccleſia vacabat, presb. Orlandus faciebat ibi officium, & non plebanus, nec aliquis pro eo ſe ſciente. Ee presb. Martinus fecit ordinare presb. Johannem, qui mortuus eſt Feſulis, ſine contradictione plebani vel ſui nuntii, hoc vidi & ſcio a XL. annis & amplius.

Rigettus juramento dixit, *ut ſupra*, quod vidit plebanum officium interdicere ſacerdoti Orlando in eccleſia ſancti Nicolai pro errore, quem fecit Rugierus de Coldaria, & oon certo ſcit, utrum plebanus vel epiſcopus boc feciſſet.

Mazzetus juramento dixit, quod vidit presb. Orlandum tenere eccleſiam ſancti Nicolai & ſancti Georgii pro monaſterio, & non pro plebe, & audivit dominam abbatiſſam dicentem, quod ipſe converſus erat, & omnes ſacerdotes, qui io ipſis eccleſiis manebant, tenuerunt ipſas pro monaſterio *&c.* Et dixit, quod plebanus interdixit officium in ſupradictis eccleſiis, ſed non io eccleſia ſancti Bartholomei, nec in eccleſia ſancti Petri, quia ibi non poterat interdieere, & hans interdixit pro predicto errore.

Aldibrandinus juramento dixit, *&c.* & vidit, quod presb. Orlandus eccleſiam ſancti Nicolai dedit Petro & Jobanni ad honorem Dei, & dominarum & populi, nec erat ibi plebanus. De reverentia dixit idem, ut alii.

Gallus juramento dixit *&c. ut ſupra.*

Presbyter Jobaones juramento dixit,

 quod

qund vidit presb. Orlandum tenere eccleſiam ſancti Georgii prn plebe, & vidit presb. Jnbannem eſſe inveſtitum de eccleſia ſancti Genrgii a plebano Aczone, & vidit eundem plebanum inveſtire ſacerdntem Martinum de ſupradicta eccleſia, preſente presbytero Albertn & populn petente ad hnnorem Dei & nmnium Dominorum, De reverentia dicit idem, ut teſtes dnmine abbatiſſe, Et vidit plebanum venire ad eccleſiam, & facere officia, antequam presb. Martinus fuerit ſacerdns. Et vidit presb. Albertum venire ſimiliter ad nfficium faciendum rogatione populi.

Presbyter Martinus juramento dixic, quod presb. Albertus cnmmiſit ei eccleſiam ſancti Genrgii, & nrdinare eum fecit uſque ad ſacerdntium, & in ſacerdotio recipiendn de voluntate presb. Alberti nuntii plebani, Cum vero eſſet io eccleſia presb. Albertus in manu plebani miſit, & pro mnnaſterio manſit io predicta eccleſia amplius xxx. annns & adbuc dixit, quod presb. Orlandus & omnes ſacerdotes in eccleſia ſancti Georgii inſtituti, abſente plebann, ut ipſe credit & certum videtur, ſciat, quandn eccleſia vacabat. Presb. Albertus ad eccleſiam veniebat, & nfficium pro mnnaſterio faciebat, & penitentiarit dabant ei qunſdam oummos, qui pro penitentiis acceperat, reſtituit; nec vidit plebanum venientem ad nfficium dicendum, niſi quandn diſcordia erat inter ſe, & presb. Martinum & populum, & dixit, qund obedientiam promiſit vicecappellano cum aliis cappellanis, quandn fuit inſtitutus ire ad plebem *&c.* Item dixit, quod presbyter Orlandus erat in eccleſia ſancti Nicolai prn mnnaſterio, & oon pro plebe, ut ſibi videtur.

Item Teuzus juramento dixit, quod vidit presb. Jobannem tenere eccleſiam ſancti Genrgii pro plebe, & presb. Martinus ſimiliter, quando eccleſia vacabat. Presb. Albertus faciebat ibi nfficia, & plebanus ſimiliter, & dixit idem ut alii, & presb. Orlandus dixit ei, quod erat clericus Camaldulenſis.

Drudulus juramentn dixit, quod presb. Martinus debitam reverentiam plebann, & debitam reverentiam monaſterio exhibebat, & vidit, qund altare tenebat prn plebe, & vidit plebanum inveſtire presbyterum Martinum de eccleſia ſancti Genrgii preſente presb. Albertn; de reverentia dixit idem, ut alii.

Pindus juramento dixit *&c. ut ſupra.*

Ugolinus juramentn dixit *&c. ut ſupra.*

Ughetus juramento dixit *&c.* & dicit, quod vidit plebanum officium interdicere ſacerdoti Orlandn in eccleſia ſancti Nicolai per errorem, qui fuit inter Rngerium de Cnldaia & plebem, ſed certe neſcit, utrum plebanum vel epiſcopum hnc feciſſet.

Maroccus juramento dixit *&c. ut ſupra in Ambroſio.*

Egn Rodulfus, qui presbyter vocor, judex & notarius has atteſtationes vidi & diligenter ennſideravi, & ſcripſi anno Domini milleſimn centeſimo ocptuageſimn ſextn menſe martii.

LXXXVIII.

Definitio Placidi prioris Camald. ſuper eaſdem eccleſias.

Anno 1186. xiv. maji.

Ex eodem archivio. Sac. E. n. 38.

IN nnmine Domtoi Dci eterni amen. *Ibidem.*
Annn Dominice incarnationis milleſimn centeſimn nctuageſimo ſexto quartadecima die maji indictione quarta.

Judiciarius rigor ſive quodcumque promiſſum bonnrum virorum arbitratu tractandum in medin poſita ſunt, ne quis ſibi ultionem permittat, ne populari furore vel iracundia provocati ad bella vel rixas temere vel injuſte prorumpat. Quapropter dum controverſia verſaretur inter dnminum Blaſium ven. plebaoum ſancti Jnbannis majoris vice ejuſdem plebis, & inter domnam Dilectam de Ubaldinis abbatiſſam venerabilia monaſterii ſancti Petri de Lnco ejuſdem monaſterii vice agentem, videlicet de cappella ſancti Nicnlai de Luco, & de eccleſia ſaocti Georgii de Macerata & de eappellania monaſterii, ambe partea, videlicet domna abbatiſſa cum conſeoſu ſuarum ſororum, videlicet domne Adaline, & dnmne Theodnre & aliarum, & eum parabola & licentia domni Placidi Camalduli majnris & prioris generalis. Et ipſe domnus prinr banc ei licentiam tribuit cum cnnſenſu ſunrum fratrum dnmini Stephani legisperiti, & domini magiſtri Faventii, qui ei aſſiſtebant; & domious plebanus cum conſenſu ſunrum canonicorum, videlicet presbyteri Alberti, presbyteri Bonarote & Cremonis diacnoi & alinrum fratrum, eommuni cnncnrdia domnn Placidn majori Camalduli & prinri generali pignnribus datis ad juſtitiam faciendam & recipiendam ſe ſuppoſuerunt.

Qui

Qui auditis allegationibus & teſtibus diligenter examinatis, & conſideratis, cui ambe partes in eumdem poſtmodum compromiſerunt. Ita definivit & ſtatuit, & per ſcripturam tradidit definitum in perpetuum duraturum, ſicut inſerius eſt adnotatum & ſcriptum.

Ego Placidus Camaldulenſis prior generalis volens pacificare litem, que vertebat inter abbatiſſam de Luco & plebanum ſancti Johannis majoris, ex communi conſenſu utriuſque partis, commiſerunt illam in meo arbitrio. Ideo ita definio & dirimo hanc litem in perpetuum, ut abbatiſſa de Luco habeat liberam facultatem inveniendi & eligendi & inſtituendi, quos voluerit, in predictis cappellis ſanctorum Nicolai & Georgii, poſt inſtitutionem vero factam accedat plebanus ad cappellas, & pro inveſtitura committat eis populum ad regendum, & ipſi cappellani promittant ei obedientiam pro debita & conſueta plebis & cura populi; quam obedientiam ſit promittere & exhibere de cura populi, & de ſpiritualibus ad populum pertinentibus ſe nulla ratione intromittere, donec obedientiam promittant. Cappellanus autem monaſterii ſive cappellani prebeant conſuetam & debitam reverentiam plebano de omnibus, que juſte facere debent. Et plebanus ſimiliter prebeant ad rationem conſuetam & debitam reverentiam plebano de omnibus, que juſte & conſuete debet exhibere, faciat. De omnibus ſupradictis ambe partes duo brevia uno tenore fieri rogaverunt hoc modo.

Breve recordationis, definitionis, ſecuritatis, promiſſionis & firmitatis pro futura oſtenſione, quod factum eſt in parlatorio ejuſdem monaſterii in preſentia domini Ughi Aldobrandini, & Bernardini de Burgo, & domini Albizonis Octaviani de Ubaldinis, & domini Octaviani Guicciardini, & Renuccioli de Burgo, & Minecbetti de ſancto Johanne, & Johannes Tedaldini, in iſtorum predictorum preſentia & aliorum domna Dilecta de Ubaldinis ven. abbatiſſa filia Roggerii cum conſenſu predictorum ſuorum & aliarum cum parabola & licentia domni Placidi majoris prioris Camalduli ac generalis, cui licentie conſenſerunt dominus Petrus Legisperitus & magiſter Faventius, qui domno priori erant aſſeſſores, & dominus Blaſius plebanus ſancti Johannis majoris communi concordia omnium ſuorum canonicorum, & ſuocum fratrum inter ſe ſtatuerunt & finierunt, & firmum in perpetuum tenere ſibi invicem promiſerunt ſtipulatione ſubnixa, videlicet dominus plebanus promiſit ſupradicte abbatiſſe cum ſupradicto conſenſu, & domna abbatiſſa promiſit cum ſupradicta parabola domino plebano & conſenſu per ſe & ſuos in perpetuum ſucceſſores de eccleſia ſancti Nicolai de Luco, & de eccleſia ſancti Georgii, de cappellanis monaſterii in perpetuum hec firma tenere, & non renovare omnia, que dictus Placidus Camalduli prior inter plebem & monaſterium ſtatuit, definivit & definiri fecit, illa videlicet, que ſuperius ſcripta ſunt, nullumque factum aliquod partium facere, vel facturum eſſe, quo iſta omnia, que ſuperius ſcripta ſunt, ſubtrahentur, tollentur, irritentur vel minuantur, que omnia quecumque pars non obſervaverit parti fidem ſervanti quinquaginta libras nomine pene per ſe & per ſuos ſucceſſores dare bonorum denariorum, & poſt penam datam hunc finem, & promiſſionem & conceſſionem firmam tenere promiſerunt.

Signa manuum domini plebani, & domine abbatiſſe, qui cum ſupradictis ſuceeſſitricibus hunc finem, & conceſſionem & promiſſionem fieri rogaverunt.

Signa manuum ſupradictorum teſtium.

Ego Rodulfus, qui presbiter vocor, judex & notarius interfui ad hec, & hunc finem & conceſſionem & promiſſionem rogavi & ſcripſi.

LXXXIX.

Altera definitio Gerardi epiſc. Bellunenſis pro monaſt. Folline.

Anno 1186. XI. exeunte junio.

Ex authentico ejuſdem monaſt. n. 49.

IN Chriſti nomine. Amen. Anno Domini milleſimo C. LXXXVI. indictione IIII. die veneris XI. exeunte junio. Preſencia magiſtri Alberti, Mainecti Fulei judicum, Odolrici de Feltre, Gerardi de Dal., Bernardini Rabat., de Cono & aliorum plurium. Ego Gerardus Bellunenſis epiſcopus ex delegatione Urbani domini pape cognoſcens de lite decimarum cujuſdam ville, que vocatur Stablucio, que vertebatur inter domnum Bernardum abbatem agentem nomine monaſterii de Folina ex una parte, & ex alia presbyterum Pizolum, quas decimas predictus presbyter Pizolus aſſerebat ad ſe pertinere propter ſententiam, quam donnus Johannes prior XL. Sanctorum tulerat & propter quaſdam alias ſuas rationes, *Adlib. XXXIII. p. 41.*

tiones. Quam ſententiam predictus abbas nullius momenti fore dicebat; his videlicet rationibus, quia poſt appellationem lata fuit, & quod monachi albi decimas de propriis laboribus dare non compelluntur, & aliis quibuſdam rationibus, viſis inſtrumentis utriuſque partis, & atteſtationibus & rationibus diligenter inſpectis, habito conſcilio quorumdam ſapientum, auctoritate domini Urbani pape & noſtra, infirmo ſententiam, quam prior predictus Sanctorum XL. pro predicto presbytero Pizolo contra abbatem de Folina protulerat, & dico eam non valere de jure. Actum juxta Plavim ante tegetes hoſpitalis de Plavi.

Ego Hermannus ſacri imperatoris F. notarius interſui & ss.

Ego Leonardus Manſredini quondam filius ſacri palatii notarius hoc inſtrumentum ex commiſſione domini Lat.. Adelaſii Tarviſii poteſtatis nil addens vel minuens &c. exemplavi & ſigno meo corroboravi.

Anno Domini M. C. LXXXIIII. indictione II. die lune XII. intrante marcio. Nns Conradinus cap.. Lupi, Florius, Ingelerius, Odolricus, Rondinus Tarviſii conſules cognoſcentes de lite quaſi poſſeſſionis decimarum nnvalium & amplorum, que jacent in territorio Siabluci, que vertebatur inter presbyterum Parvum &c. contra domnum Bernardum abbatem de Fulina &c. viſis &c. abſolvimus jamdictum abbatem a petitione jamdicti presbyteri Parvi &c. a quaſi poſſeſſione predictarum decimarum ſalvo jure feudi, preſentibus Johannis Boni divitis, Magiſtri Johannis, Viviani judicum, Inrigeti nutt.. March.. Lazarini de Sizo, Oſpinelli de Johanne Dodone, Tarviſii de Op..r..do, Tizoni, Artuichi Songi, Campanilli & aliorum. Actum Tarviſii in domo communis.

Ego Manſredinus ſacri imperatoris notarius interfui & de mandato jamdictorum conſulum in ſcriptis dixi & ſcripſi.

Ego Leonardus Manſredini quondam filius ſacri palatii notarius hoc inſtrumentum domini Lat.. Adelaſii Tarviſii poteſtatis &c. exemplavi ſignnque meo corroboravi.

XC.

Henrici VI. *regis præceptum pro Camaldulenſibus.*

Anno 1186. pridie nonas octobris.

Ex cod. membranaceo monaſt. S. Michaelis Piſarum.

P*Ræceptum ſimillimum alteri Friderici* Ad lib. XXXIV.
I. regis anni 1154. *dilargitus eſt* n. 14.
Camaldulenſibus Henricus VI. Romanorum pariter rex, quod hic exſcribere ſupervacaneum duximus. Nomina vero nobilium teſtium, quæ in Henriciano leguntur, hæc ſunt.

Gerardus Ravennas archiepiſcopus, Johannes Bononienſis epiſcopus, Willelmus Aſtienſis epiſcopus, Heinricus epiſcopus de ſancto Caſſiano, Fridericus comes de Hohenberch, Conradus comes de Dorrenberch, Johannes Bononienſis poteſtas, Fridericus de Huſen, Engelbardus de Winiſperc & alii quamplures.

Signum domini Henrici VI. Romanorum regis invictiſſimi.



Ego Philippus Colonienſis archiepiſcopus & Ytalici regni archicancellarius recognovi.

Datum Bononie pridie nonas octobris anno Dominice incarnationis M. C. LXXXVI. indictione V. per manum Rodulphi protonotarii, regnante domino Henrico Romanorum rege glorioſo anno vero regni ejus XVIII.

XCI.

Urbani III. *privilegium Livaldo priori monaſt. S. Mariæ ad Carceres.*

Anno 1186. VII. kal. decembris.

Ex veteribus exemplis monaſt. S. Michaelis de Muriano.

URbanus epiſcopus ſervus ſervorum Ibid. n. 7.
Dei dilectis filiis Livaldo priori
eccle-

eccleſie ſancte Marie de Carcere, ejuſque fratribus tam preſentibus, quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum. Effectum juſta poſtulantibus indulgere, & vigor equitatis, & ordo exigit rationis, preſertim cum petentium voluntatem & pietas adjuvat, & veritas non relinquitur. Eapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & predeceſſorum noſtrorum felicis memorie Alexandri & Lucii Romanorum pontificum veſtigiis inherentes prefatam eccleſiam ſancte Marie de Carcere, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & preſentis ſcripti privilegio communimus, In primis ſiquidem ſtatuentes, ut ordo canonicus, qui ſecundum Deum & beati Anguſtini regulam in eodem loco inſtitutus eſſe dinoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Preterea quaſcumque poſſeſſiones, quecumque bona eadem eccleſia in preſentiarum juſte & canonice poſſidet, aut in futurum conceſſione pontificum, largitione regum vel principum & oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis preſtante Domino poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant, in quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipſum, in quo prefata eccleſia ſita eſt cum omnibus pertinentiis ſuis; eccleſiam ſancti Andree de Curtarodulo cum pertinentiis ſuis; & decimas novalium omnium totius loci, qui Caracetulum vocatur, ſicut privilegium Alexandri predeceſſoris noſtri plenius continet, & in Agucisno; & novalium in tota Scudacbia, in Frata, in Montaniana & in Vigezolis. Quidquid habetis in Cavallili, in Craterolo, in Carpo, in Portu, in Minervio, in Bonadico, Urbana, Caſali, Altadura, Merlaria, villa Placentie, Montanians, Miliarino, Palſo, Vigezolo, Eſte, in plebe de Villa, in Monteſilicis, Bavono, & quidquid Gerardus Paduanus epiſcopus rationabiliter vobis conceſſit, Quidquid habetis in Spaxano, Cona, in Tribano, in valle Pantena, in Montagnans, in Albertone, Quecumque a bone memorie Bellino & Senebaldo Paduanis quondam epiſcopis vobis canonice data ſunt, nihilominus confirmamus. Eccleſiam ſancti Salvatoris cum omnibus poſſeſſionibus, pertinentiis & aliis, que ad eccleſiam ſpectare noſcuntur, terris cultis & incultis cum ſilvis & ſine ſilvis, ſicut juſte & pacifice poſſidetis. Terram, quam habetis in vico Tinioſo & in Gazolo; eccleſiam ſancti Johannis in Vighizolo cum omnibus poſſeſſionibus, adjacentiis & aliis, que ad eamdem ecclaſiam pertinere noſcuntur, terris videlicet, paludibus, piſcationibus & decimis. Decimationes etiam totius paludis de Baone; ſicut vobis a Paduano epiſcopo rationabiliter conceſſe ſunt, & ejus inſtrumento plenius continetur. Decimam quoque de territorio ville, que dicitur Cavallile. Sententiam vero illam, quam prefatus Bellinus ſuper contentione, que inter vos & clericos ſancte Thecle de Eſte de perſona Hugonis Balliſtarii & filii ejus, & bonis ipſius agebatur, legitime promulgavit, ratam habemus & auctoritate apoſtolica confirmamus. Preterea venditionem, quam vobis archipresbyter de Runcbo cum fratribus ſuis de quadam terra in Minervio rationabiliter fecit vobis, que ad vos proprietatis titulo pertinet, illibatam decernimus permanere. Statuentes, ut de poſſeſſionibus, quas habet eccleſia veſtra nunc, vel in poſterum eſt habitura, nullus laicus decimas preſumat exigere, & novalium veſtrórum, que propriis manibus vel ſumptibus colitis, ſeu ad nutrimentum victualium veſtrorum, nullus a vobis decimas extorquere preſumat. Liceat quoque vobis clericos vel laicos e ſeculo fugientes liberos & abſolutos ad converſionem recipere, & eos ſine contradictione aliqua retinere. Prohibemus inſuper, ut nulli fratrum veſtrorum, poſt factam in eo loco profeſſionem, fas ſit abſque prioris ſui licentia, niſi arctioris religionis obtentu de eodem diſcedere; diſcedentem autem abſque litterarum cautione nullus audeat retinere. In parocbialibus autem eccleſiis, quas habetis, liceat vobis ſacerdotes eligere, & dioceſano epiſcopo preſentare, quibus ſi idonei fuerint, epiſcopus curam animarum committat, ut ei de ſpiritualibus, vobis vero de temporalibus debeant reſpondere. Antiquas quoque & rationabiles conſuetudines eccleſie veſtre conceſſas, & uſque ad hec tempora obſervatas, & decimas, quas a quadraginta retro annis uſque nunc pacifice poſſidetis, authoritate apoſtolica vobis roboramus. Cum autem generale interdictum terre fuerit, liceat vobis clauſis januis, excluſis excommunicatis & interdictis, non pulſatis campanis, ſupreſſa voce divina officia celebrare. Sepulturam preterea ipſius loci liberam eſſe decernimus, ut eorum devotioni & extreme voluntati, qui ſe ſepelire deliberaverint, niſi forte excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat, ſalva tamen

men juſtitia illarum eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum &c.

Ego Urbanus catholice eccleſie epiſcopus ss.

Datum Verone per manum Alberti S. R. E. presbyteri cardinalis & cancellarii VII. kal. decembris indictione quinta incarnationis Dominice anno M. C. LXXXVI. pontificatus vero domini Urbani pape III. anno primo.

XCII.

Henricus VI. ſuſcipit ſub ſua protectione monaſt. S. Michaelis de Quadrigaria.

Anno 1186. tertio nonas decembris.

Ex autographo penes Grandium.

Ibid. n. 2. HEnricus ſextus Dei gratia Romanorum rex auguſtus. Regie celſitudinis nostre, & chriſtiane devotionis depoſcit clementia, locis venerabilibus, & Deo dicatis benefacere, & providere, ut temporalis regni proſperiorem decurſum, & ...., meritum habeamus. Eapropter ad anime noſtre, & parentum noſtrorum remedium operam adhibentes, eccleſie ſancti Michaelis, que eſt ſita in loco, qui dicitur Quadrigaria, in comitatu Camerino cum ſuis habitatoribus inibi Deo ſervientibus concedimus, ut in flumine, quod dicitur Exinum, molendina conſtruant, quandocumque voluerint, cum cluſis, & his omnibus, que ex utraque ripa fluminis ad molendina facienda ſunt neceſſaria. Prefatam itidem eccleſiam, & ſuos habitatores cum tota poſteritate ſua, vel eorum, quas habent, & quas in antea juſte aquirere poterunt, ſub noſtre protectionis munimine, defenſione, & ſecuritate ponimus. Statuentes, & regalis vigore mandati precipientes, ut nullus comes, nullus marchio, nullus conſul, nullum commune, nulla denique ſecularis, vel eccleſiaſtica perſona, hanc noſtram conceſſionem, & protectionem audeat ullo modo infringere vel violare. Qui contrafecerit, triginta librarum auri puri pena condepnetur, quarum medietas camere noſtre preſentetur, reliqua medietas cenobiis prefate eccleſie.

Datum Eſine anno Dominice incarnationis M. C. LXXXVI. indictione V. tertio nonas decembris.

Pendet ex funiculo ſerico violacei coloris regium ſigillum ceræ ſubnigræ interius, albæ exterius.

XCIII.

Solutio cenſus annui facta a monaſt. Uranenſi archiepiſcopatui Ravennati.

Anno 1187. die ſecunda intrante auguſto.

Ex tabulario archiep. Ravennat. Capſ. G. n. 2561.

IN nomine Domini. Anno ab incarnatione ejus milleſimo centeſimo octuageſimo ſeptimo die ſecundo intrantis menſis auguſti indictione quinta. In clauſtro venerabilis monaſterii ſancte Marie in Urano. Ego Johannes Bonus Ravennas tabellio accepi penſionem a monacis ipſius monaſterii ſancte Marie in Urano octo ſol. & quattuor den. Luc. pro dicendis rebus quas ipſum monaſterium detinet jure ſancte Ravennatis eccleſie. *Ibid. n. 13.* Scilicet pro tribus fundis principalibus integris, quorum vocabula hec ſunt, Urano, & Flaibano & Ordenano coerentibus ſe. Intra fines predictorum fundorum ab uno latere eſt ſundum Sintioiano, ab alio latere caſa lapidea, & Adriolo, a tercio latere cella Nobula & Filice, quarto latere fundus Turris. Et pro ſundo integro, qui vocatur monte Roſſolo, intra fines ejus ab uno latere Sintiniano, ab alio latere eſt via, que deſcendit de caſtro Ceſubeo a caſa Lapidea inter Salavello, & predictum fundum montis Roſſoli, a reliquis duobus lateribus eſt caſa Lapidea & Adriolo. Et pro medietate integra ſundi Campi gurri, qui vocatur Auximo, & cella Montana cum vinea ſua ſuper ſe habente, & pro fundo Turicla, qui vocatur mons Major, & pro fundo integro, qui vocatur Teſſeledo & pro fundo prati aquoſi. Intra fines predictorum fundorum a primo latere Caſelle juris ſancte Ravennatis eccleſie, alio latere Liciano, qui vocatur Prunieta, a tercio latere cella Ima, e quarto latere cella Novula, & Adriolo, & caſa Lapidea, & pro loco integro, qui vocatur caſa Ciſiaca. Et pro fundo Liciano, qui vocatur Prunieta, excepto prato domnicato ſancte Ravennatis eccleſie, qui vocatur Major, quod ſibi reſervatum eſt, ab uno fundus Teſſeledo, alio poſſidet Venerius judex & Petrus de caſa Lapidea; a tercio latere eſt fundus Graciniano & Belleni, a quarto latere eſt juris ſancte Ravennatis eccleſie, & pro medietate integra fundi integri, qui vocatur

catur

catur caſa Lapidea cum appendicibus ſuis, ab uno latere Teſſelendo, ab alio latere Cella Nobula, tercio latere terra Albaj, a quarto latere eſt juris ſancte Ravennatis eccleſie. Que prenominate res, ut ſuperius legitur, cum terris, vineis, campis, pratis, paſcuis, ſilvis, ſalectis, ſacionalibus, arbuſtis, arboribus, pumiferis & infructiferis, aquis, rivis, fontis, peremnis, limis, limitibuſque ſuarum, & cum omnibus predictis rebus quoquo modo generaliter & ſpecialiter pertinentibus, ſeu ſubjacentibus ſibique ſubjectis conſtitute territorio Populienſe plebe ſancte Marie, que vocatur in caſtro Ceſubeo. Et inſuper pro fundo uno integro, qni vocatur Campo Dominico polito in curte, que vocatur Campo Gallano cum eccleſia, cui vocabulum eſt ſanctus Petrus, poſita ſimiliter in curte, que vocatur Campo Gallani cum triginta tornatoriis terre ipſi eccleſie ſancti Petri pertinentibus ſitis territorio Populienſe plebe civitatis rupta, que predicte res ſunt juris proprietatis ſancte Ravennatis eccleſie, pro quibus, ut ſuperius dictum eſt, penſionem debeat predictum monaſterium ſancte Marie in Urano ſancte Ravennati eccleſie annuatim pro unaquaque indictione octo ſolidos, & unum tremiſſe pro indictione prima.

XCIV.

Gregorius VIII. *Rom. pont. confirmat monaſt. Agnanienſi eccleſiam S. Chriſtina ad Clanas.*

Anno 1187. XVII. kal. januarii.

Ex autographo S. Romualdi de Urbe Faſc. I. n. 1.

Ibid. n. 12. GRegorius ſervus ſervorum Dei Saxoni abbati & conventui ſancte Marie de Agnano ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Juſtis petentium deſideriis dignum eſt nos facilem prebere conſenſum, & vota, que a rationis tramite non diſcordant, effectu proſequente complere. Eapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu, eccleſiam ſancte Chriſtine de Clano cum omnibua pertinentiis ſuis a bone memorie Hel. qunndam Aretino epiſcopo vobis & monaſterio veſtro conceſſam, ſicut eam rationabiliter & pacifice poſſideris, & eadem conceſſio legitime facta eſt, auctoritate apoſtolica confirmamus, & preſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtre confirmationis &c.

Datum Piſis XVII. kal. januarii indictione ſexta.

Pendebat olim ex funiculo plumbeum ſigillum.

XCV.

Clementis III. *Rom. pont. privilegium, quo confirmat omnia monaſteria congregationi Camald.*

Anno 1187. X. kal. januarii.

Ex autographo S. Blaſii de Fabriano.

CLemens epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. priori Camaldulenſi ejuſque fratribus tam preſentibus quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum. Offitii noſtri nos ammonet, & invitat auctoritas pro eccleſiarum ſtatu ſatagere, & earum quieti & tranquillitati ſalubriter auxiliante Domino providere. Dignum namque & honeſtati conveniens eſſe dinoſcitur, ut qui ad earum regimen, Domino diſponente, aſſumpti ſumus, eas & a pravorum hominum nequitia tueamur, & beati Petri atque apoſtolice ſedis patrocinio muniamus. Eapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & predeceſſorum noſtrorum felicis memorie PASCHALIS, EUGENII, ANASTASII, ADRIANI, & ALEXANDRI Romanorum pontificum veſtigiis inherentes ſtatuimus, & preſentis decreti auctoritate ſancimus, ne cuiquam omnino perſone clerico, monacho, laico cujuſcumque ordinis aut dignitatis preſentibus aut futuris temporibns liceat congregationes illas, & loca illa, que Camaldulenſis eremi ſive cenobii diſciplinam & ordinem ſuſceperunt, queque hodie ſub illius regimine continentur, ab ejus ullo modo ſubjectione, & unitate dividere; que videlicet loca & congregationes conſervande unitatis gratia ſingularibus viſa ſunt vocabulis annotanda. In epiſcopatu Arretino monaſterium ſancti Salvatoris Berardingorum, ſancti Petri in Rota, ſancte Marie in Agnano, ſancti Quirici in Roſa, heremum Fleri, monaſterium ſancti Viriani, ſancti Bartholomei in Anglare; juxta Balneum monaſterium ſancte Marie in Trivio; in Galliata monaſterium in Inſula; in epi-

Ibid. n. 13.

ſcopatu Montis-Feretrani monaſterium Montis-Herculis; in epiſcopatu Forumpompilienſi hoſpitale Aimerici; in epiſcopatu Peſaurienſi monaſterium ſancti Dicentii, heremus Sajoli; in epiſcopatu Bononienſi monaſterium ſancti Archangeli juxta caſtrum Britti, ſancti Felicis; in epiſcopatu Florentino monaſterium ſancti Petri de Luco, ſancti Salvatoris juxta civitatem; in epiſcopatu Feſulano monaſterium ſancte Marie in Poplena, & eccleſiam ſancte Margarite; in epiſcopatu Vulterrano monaſterium ſancti Petri in Fontiano, ſancte Marie in Policiano, ſancti Petri in Cerreto, ſancti Juſti prope civitatem; in epiſcopatu Piſano monaſterium ſancte Marie de Morrona, monaſterium ſancti Stephani in Cintoria, ſancti Savini in Montione, in ipſa civitate monaſterium ſancti Michaelis, ſancti Fridiani, ſancti Zenonis. In epiſcopatu Lucano monaſterium ſancti Salvatoris in Cantiniano, ſancti Petri in Puteolis; item in Sardinia in epiſcopatu Turritano monaſterium ſancte Trinitatis de Saccaria, eccleſiam ſancte Eugenie in Samanar, eccleſiam ſancti Michaelis & ſancti Laurentii in Vanari, eccleſiam ſancte Marie & ſancti Johannis in Altaſar, eccleſiam ſancte Marie in Contra, eccleſiam ſancti Johannis & ſancti Symeonis in Salvener, eccleſiam ſancti Nicolai de Trulla, eccleſiam ſancti Petri in Scano, eccleſiam ſancti Pauli in Cotrognano, eccleſiam ſancti Petri in Olim. Item in Tuſcia in epiſcopatu Cluſino heremum Vivi in Monte-amiato cum omnibus ſupradictorum locorum pertinentiis. Villam preterea de Mojona, quam emiſtis ab Henrico prepoſito & reliquis canonicis cum omnibus pertinentiis ſuis; villam de Moncione, quam emiſtis ab abbate ſancte Flore, quemadmodum in veſtris cartulis continetur, & vobis a predeceſſore noſtro bone memorie papa ANASTASIO mediante juſtitia adjudicata eſt, & ſcripti ſui ſententia confirmata. Omnia igitur ſupradicta monaſteria cum omnibus ad ipſa pertinentibus adinſtar predicti anteceſſoris noſtri ALEXANDRI, ſtatuimus & apoſtolice ſedis auctoritate ſancimus tamquam corpus unum ſub uno capite, ideſt ſub priore Camaldulenſis eremi temporibus perpetuis permanere, & in illius diſcipline obſervatione perſiſtere, ſub eo, inquam, priore, qui ab ipſius congregationis abbatibus ſive prioribus, & ab eremitis regulariter electus preſtante Domino fuerit. Porro congregationem ipſam, ita ſub apoſtolice ſedis tutela perpetuo confovendam decernimus, ut nulli epiſcoporum facultas ſit aliquod ex his monaſterium abſque prioris conniventia vel apoſtolice ſedis licentia excommunicare, vel a divinis officiis interdicere. Statuimus inſuper, ut decimas terrarum veſtrarum nullus a vobis extorquere preſumat, ſed diſtribuendi eas hoſpitalibus veſtris in uſum pauperum ſecundum antiquam conſuetudinem veſtram, liberam habeatis, auctoritate apoſtolica, facultatem. Indulgemus etiam, ut in conventus veſtri prelatis inſtituendis & amovendis, ſicut hactenus dicitur ab anteceſſoribus noſtris optentum, liceat, & vobis ſine contradictione qualibet obſervare.. Fratribus autem ipſis licentia ſit, a quo maluerint catholico epiſcopo conſecrationum & ordinationum ſacramenta ſuſcipere. Ad hec monaſterium de Urano vobis & conventui veſtro, ſalvo jure Ravennatis eccleſie, auctoritate apoſtolica ad exemplar jam dicti predeceſſoris noſtri ALEXANDRI confirmamus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum *&c.* Si qua igitur *&c.* Cunctis *&c.* Amen. Amen. Amen.

Dñe doce† me facere

SCS PETRUS	SCS PAULUS
CLE	MENS
PP.	III.

voluntatem tuam.



Ego Clemens catholice eccleſie epiſcopus ss.

† Ego Theobaldus Hoſtienſis & Velletrenſis epiſcopus ss.

† Ego Laborans presb. card. ſancte Marie trans Tiberim tit. Calixti ss.

† Ego Melior presb. card. ſanctorum Johannis & Pauli tit. Pamachii ss.

† Ego Jacintus ſancte Marie in Coſmedin diac. card. ss.

† Ego Gratianus ſanctorum Coſme & Damiani diac. card. ss.

† Ego Octavianus ſanctorum Sergii & Bacchi diac. card. ss.

† Ego Petrus ſancti Nicolai in carcere Tulliano diac. card. ss.

† Ego Radulphus ſancti Georgii ad velum aureum diac. card. ss.

Datum Piſis per manum Moyſis Lateranenſis canonici x. kl. januarii indictione ſexta incarnationis Dominice anno M.C.LXXXVII. pontificatus vero domini Clementis pape III. anno primo.

XCVI.

XCVI.

Idem ſuſcipit ſub apoſtolica protectione eccleſiam S. Michaelis de Arretio.

Anno 1188. idibus januarii.

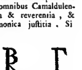
Ex archivo S. Marie in Gradibus ejuſdem urbis n. 87.

Ibid. n. 17. CLemens epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis priori eccleſie ſancti Michaelis, que in ſuburbin Aretine civitatia ſita eſt, ejuſque fratribus tam preſentibus, quam futuria regularem vitam profeſſis in perpetuum. Religioſis deſideriis dignum eſt nos facilem prebere conſenſum, ut fidelis devotio effectum celerem ſortiatur, & ut tanto liberius ſacre religionis obſervantie & aliis operibus bonis inſiſtat, quanto ab apoſtolica ſede ſe ſenſerit in pio propoſito benignus confoveri. Ea propter in dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus clemenier annuimus, & prefatam eccleſiam ſancti Michaelis, in qua divino eſtis obſequio mancipati, ad exemplar felicis memorie Anaſtaſii pape predeceſſoris noſtri ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimua, & preſentis ſeripti privilegio communimua. In primis ſiquidem ſtatuentes, ut ordo monaſticus, qui ſecundum Deum & beati Benedicti regulam atque inſtitutionem Camaldulenſium fratrum in eadem eccleſia noſcitur inſtitutus, perpetuia ibidem temporibua inviolabiliter obſervetur. Preterea quaſcumque poſſeſſiones, quecumque bona eadem eccleſia inpreſentiarum juſte & canonice poſſidet, aut in futurum conceſſione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium ſeu aliis juſtis modis preſtante Domino poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant, in quibus hec propriis duximus exprimeoda vocabulis. Locum ipſum, in quo prefata eccleſia ſita eſt eum omoibus pertinentiia ſuis. Proprie parochie fines, quemadmodum io autbentico ſeripto Jeronymi quondam Aretini epiſcopi eontinetur, duximus diſtinguendos; totum videlicet populum, qui nunc eſt habitator, aut erit in ſuburbio ex utraque parte ſtrate a domo ſive claſſaria olim filii Tiribaldi dicta, qua itur ad ſanctum Petrum minorem uſque ad domum ſive claſſariam olim dicta Moronti, qua itur ad ſancti Michaelis molendinum, & a domo ſive claſſaria olim Ardimanni Villani dicta, qua itur ad ſanctum Bartholomeum uſque ad domum ſive claſſariam olim Aricii Captapaois dicta, qua itur ad molendinum ſupradicte eccleſie patronorum, videlicet filiorum ſeu nepotum Rainerii Gerzi. Preterea medietatem molendini, quod eſt juxta ſuburbium cum omnibus pertinentiis & utilitatibus ſuis. Domos, quas habetia in eodem ſuburbio cum omnibus utilitatibus ſuis. Plateam, que ante ipſam eccleſiam ſita eſt, ſicut in donationis cartula continetur. Quicquid habetis in Albagnoro & in Montagnoro. Terras, quas Johannes quondam prior cum matre ſua eidem eccleſie pietatis intuitu tradidit. Terras, quas ... iveotone eum uxore & filio vobis donavit. Quicquid a Mazagallo emiſtis, ſeu ipſe vobis donavit, & quicquid Petrolus ejus nepos vobiſcum cambiavit ſeu donavir. Terram, quam a Filiaſtro emiſtis; terram, quam Gerardinus vobis pro anime ſue remedio tradidit, ſicuti in cartula ab eo & filiis rogata eontinetur. Terras, quas habetis juxta ſilvam, & in Gartuline, & terram juxta filios Rigoli; terram quoque de Cacignano, & quidquid in plano Domi babetis. Domos, quas habetis in civitate Arretina. Oleum quoque ſanctum infirmorum, & cuncta, que eccleſiaſtiei officii ſunt, preter baptiſmum tam in ſollemnitatibus, quam in feſtivis & quotidianis diebus vobia veſtriſque ſucceſſoribus & eccleſie veſtre, ſicut a predicto epiſcopo vobis eonceſſa ſunt, vobis nihilominus confirmamus. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe decernimus, ut eorum devotiooi & extreme voluntati, qui ſe illie ſepeliri deliberaverint, niſi forte excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat, ſalva tamen juſtitia matricia eccleſie. Decernimus ergo &c. ſalva ſedis apoſtolice auctoritate, & in omnibus Camaldulenſis prioris obedientia & reverentia, & Aretini epiſcopi canonica juſtitia. Si qua igitur &c.

Doce me † *Domine*

SCS PETRUS	SCS PAULU
CLE PP.	MENS IIJ.

facere voluntatem tuam.



Ego Clemens catholiee eccleſie epiſcopus ss.

† Ego Theobaldus Hoſtienſis & Velletrenſis epiſcopus ss.

† Ego Melior presb. card. ſanctorum Johannis & Pauli tit. Pamachii ss.

† Ego Laborans presb. card. ſancte Marie Tranſtiberim tit. Calixti ss.

† Ego Jacinthus diaconus card. ſancte Marie in Coſmedin ss.

† Ego Gratianus ſanctorum Coſme & Damiani diac. card. ss.

† Ego Octavianus ſanctorum Sergii & Bacchi diac. card. ss.

† Ego Petrus ſancti Nicholai in carcere Tulliano diac. card. ss.

† Ego Radulfus ſancti Georgii ad velum aureum diac. card. ss.

Datum Piſis per manum Moyſis Lateranenſis canonici vicem agentis cancellarii idibus januarii indictione VI. incarnationis Dominice anno M. C. LXXXVIII. pontificatus vero domini Clementis pape III. anno primo.

XCVII.

Idem confirmat bona monaſterii S. Caſſiani de Cariſio.

Anno 1188. XVII. kal. februarii.

Ex autographo SS. Bartholomæi & Pontiani de Luca.

Ibidem.

CLemens epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. abbati ſancti Caſſiani de Cariſio, ejuſque fratribus tam preſentibus, quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum. Effectum juſta poſtulantibus indulgere & vigor equitatis & ordo exigit rationis, preſertim quando petentium voluntatem & pietas adjuvat & veritas non relinquit. Eapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & monaſterium ſancti Caſſiani, in quo divino mancipati eſtis obſequio, felicis recordationis Lucii pape predeceſſoris noſtri veſtigiis inherentes ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & preſentis ſcripti patrocinio communimus. Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quecumque bona idem monaſterium juſte & canonice poſſidet, aut in futurum conceſſione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium, ſeu juſtis aliis modis preſtante Domino poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. In primis ſiquidem ſtatuentes, ut ordo monaſticus, qui ſecundum Deum & beati Benedicti regulam in eodem loco inſtitutus eſſe dinoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Poſſeſſionum autem nomina propriis duximus exprimenda vocabulis. Villam de Cariſio cum curte & diſtricto, & omnibus pertinentiis ejus cum flumine Rogulo; eccleſiam ſancti Michaelis de Monte-ruttulo cum omnibus, que habet & poſſidet; omnia, que habetis in curte & caſtello de Pezole; eccleſiam ſancti Cerbonii cum omnibus, que habetis in villa & curte de Appiano; jus, quod habetis in eccleſia ſancti Donati cum omnibus, que ad ipſam pertinere noſcuntur; omnia, que habetis in Rocca, & in curte de Valli; jus, quod habetis in eccleſia ſancti Juſti; quecumque habetis in curte de Alliga, & in curte & diſtricto de Folliano, & in podio de Monte Fuſculi, & in curte de Aletreta cum eccleſia ſancti Andree, & omnibus, que habetis in eadem villa; eccleſiam ſancti Ponsiani cum podio, villa & curte ejuſdem; que habetis in curte de Legul., & in curte de Tognano, & in curte de caſtello Falſi; eccleſiam ſancti Petri de Libiano; eccleſiam ſancte Marie de Griciano cum omnibus, que habetis in Griciano & curte ejus; omnia, que habetis in curte de monte Cuccari, & curte de Monriclo, & in curte de Pava, in curte de Caſanova, & in villa de Padule, & in curte de Camuliano, & in curte de Palaja, & in curte de Montezano; omnia, que habetis in curte de Gavorano; eccleſiam ſancti Andree de Ravi cum omnibus, que habet & poſſidet; quecumque ad vos pertinent in eadem curte de Ravi; eccleſiam ſancti Germani cum omnibus, que poſſidet, que eſt ſita in curte de Colle majori. Quecumque habetis in curte & diſtricto de Buriano; omnia, que habetis in curte de Cumolo & in curte de Ceole. Decimas preterea omnium terrarum, quas in Lucan. Piſan. & Vulterran. epiſcopatibus habere noſcimini, ſicut a bone memorie Johanne Lucano, Azo Piſano, Gunfredo Vulaterrano epiſcopis vobis conceſſe ſunt, & eas pacifice poſſidetis. Liceat quoque vobis clericos & laicos, liberos & abſolutos e ſeculo fugientes ad converſionem recipere, & eos ſine contradictione qualibet in veſtro collegio retinere. Prohibemus autem, ne ulli fratrum veſtrorum poſt factam in eodem loco profeſſionem fas ſit abſque abbatis ſui licentia de clauſtro veſtro, niſi arctioris religionis obtentu diſcedere, diſcedentem vero abſque communi literarum cautione nullus audeat ...... Porro cum generale interdictum terre fuerit, liceat vobis januis clauſis,

non

non pulſatis campanis, excluſis excommunicatis & interdictis, ſuppreſſa voce divina officia celebrare ..... *&c.* Statuimus inſuper, ut infra fines parochiarum veſtrarum abſque aſſenſu epiſcopi dioceſani nullus eccleſiam vel oratorium de novo edificare preſumat .... *&c.* monaſterii veſtri liberam eſſe concedimus ...., eorum, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, devotioni & extreme voluntati, niſi forte excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat. Salva tamen juſtitia illarum eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Obeunte vero te nunc ejuſdem loci abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia preponatur, niſi quem fratres communi conſenſu vel fratrum major pars conſilii ſanioris ſecundum Dei timorem & beati Benedicti regulam providerint eligendum. Decernimus ergo, ut *&c.*

Ego Clemens catholice eccleſie epiſcopus ss.

† Ego Theobaldus Hoſtienſis & Velletrenſis epiſcopus ss.

† Ego Laborans presb. card. ſancte Marie Tranſtiberim tit. Calixti ss.

† Ego Melior presb. card. ſanctorum Johannis & Pauli tit. Pamachii ss.

† Ego Jacinthus diac. card. ſancte Marie in Coſmidyn ss.

† Ego Gratianus ſanctorum Coſme & Damiani diac. card. ss.

† Ego Octavianus ſanctorum Sergii & Bacchi diac. card. ss.

† Ego Petrus ſancti Nicolai in carcere Tulliano diac. card. ss.

Ego Radalſus ſancti Georgii ad velum aureum diac. card. ss.

Datum Piſis per manum Moyſis Lateranenſis caonici vicem agentis cancellarii xvii. kal. februarii indictione vi. incarnationis Domioice anno M. c. lxxxvii. pontificatus vero domini Clementis III. anno primo.

Loco † ſigilli plumbei.

XCVIII.

Terre conceſſe a monaſt. S. Gregorii de Urbe ad conſtruendum hoſpitale pro leproſis.

Anno 1188. die iii. aprilis.

Ex codice Gregoriano pag. 184.

Ibid. n. 19. IN oomine Domini. Anno Dominice incarnationis milleſimo centeſimo octuageſimo octavo, pontificatus domni Clementis tertii pape anno ejus primo, indictione ſexta menſis aprilis die tertio. Nos quidem presbyter Nicolaus monacus & yeonomus venerabilis monaſterii ſanctorum Andree & Gregorii in clivo Scauri, domnus Petrus presbyter, & Anaſtaſius presbyter & eccleſie ſancte Fortunate prepoſitus, & Laurentius presbyter & monachus locamus vobis Raymundo presbytero, Zaccheo & Aloeſi veſtriſque ſucceſſoribus lepre morbo laborantibus in perpetuum, ideſt duas canapinas juris eccleſie ſancte Fortunate poſitas ante eccleſiam ſancti Laurentii extra portam Sutrine civitatis, cum introitu & exitu earum, & omnibus earum pertinentiis & utilitatibus, affines earum a primo latere ſtrata ſancti Petri apoſtoli, a ſecundo Paganus Johannis Balbi, a tertio heredes Poli de Arduino, a quarto rivus, pro trigintanovem ſolidis denariorum Senatus, quos nobis pro locatione dediſtis, quos denarios nos reddidimus Johanni Tineoſo pro eiſdem canapinis recolligendis, & hanc locationem vobis tali tenore concedimus, quod illic hoſpitale vel eccleſiam conſtruetis Domino concedente, & omni anno in feſto ſancte Fortunate toto tempore dicti presbyteri Raynaldi dabitis eccleſie ſancte Fortunate pro penſione tres denarios Senatus, vel quales melius loco Senatus currerint, ſi Senatus exciderint. Poſt mortem vero presbyteri Raynaldi perſolvent per ſingulos annos duodecim denarios pro penſione ſupradicte eccleſie, qualiter ſuperius dictum eſt, & quicquid pro anima dabitis in morte veſtra, & illic habitantium perpetuo eccleſie ſancte Fortunate relinquetis, ſuperfluum vero, ſi defunctus habuerit, hoſpitali vel eccleſie veſtre relinquet, & nihilominus operabimini, per quod jus noſtre eccleſie minoretur, vel ipſe locus alienetur, & ab eccleſia ſancte Fortunate & ejus paſtoribus penitentiam, corpus & ſanguinem Domini in morte & vita ſuſcipietis, & ſi aliquo tempore in dicto loco leproſos non habitare contigerit, ipſe locus cum omni melioratione, & cum omnibus acquiſitis, tunc ad eccleſiam ſancte Fortunate revertetur nullo jure obſtante. Qua quidem locatione tam pro nobis, quam pro noſtris ſucceſſoribus, ut ſuperius dictum eſt, ratam habere, & contra non venire, immo, ſi opus fuerit, ab omni bomine jure defendere promittimus, quod ſi non fecerimus, componemus vobis pro pena decem libras denariorum Senatus, & ſoluta pena hec

cartula

cartula firma permaneat, & nos Raynaldus presbyter, Zaccheus & Aloeſe invicem vobis dominis monacis repromittimus ſupradictas conventiones ſervare perpetuo pro nobis, & noſtris ſucceſſoribus, & contra non venire, quod ſi non ſecerimus, componamus dicte eccleſie ſancte Fortunate pro pena centum ſolidos denariorum Senarus, & ſoluta pena hec cartula firma permaneat, quam ſcribere rogavi Thebaldum ſancte Romane eccleſie ſcriniarium io menſe & indictione ſupraſcripta ſexta.

Signum † manus ſupradictorum, videlicet Nicolai presbyteri & Yconomi, Petri presbyteri, Anaſtaſii presbyteri, Laurentii presbyteri, & Raynaldi presbyteri, & Zacchei hujus cartule rogatorum.

Chriſtophorus apothecarius teſtis, Johannes Cazzamolle, Deus te adjuva, Carne inventre teſtes.

Ego Thebaldus ſancte Romane eccleſie ſcriniarius complevi & abſolvi.

XCIX.

Clemens III. *confirmat eccleſias & bona monaſt. S. Benedicti de Gualdo.*

Anno 1188. II. oonas maji.

Ex archivo Armonno Eugubii.

Ibid. n. 18. CLemens epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis Senebaldo abbati monaſterii ſancti Benedicti de Waldo, ejuſque fratribus tam preſentibus, quam futuris regularem vitam profitentibus in perpetuum. Religioſam vitam eligentibus apoſtolicum convenit adeſſe preſidium, ne forte cujuslibet temeritatis iocurſus aut eos a propoſito revocet, aut robur, quod abſit, ſacre religionis infringat. Eapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & prefatam monaſterium ſancti Benedicti de Waldo, quod ſpecialiter Romane eccleſie juris exiſtit, io quo divioo mancipaſti eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ad exemplar felicis memorie Nicolai, Celeſtini, Eugenii, Adriani & Alexandri predeceſſorum noſtrorum Romanorum pontificum ſuſcipimus, & preſentis ſcripti privilegio communimus. In primis ſiquidem ſtatuimus, ut ordo monaſticus, qui ſecundum Deum & beati Benedicti regulam, & inſtitutionem Camaldulenſium fratrum in mooaſterio veſtro inſtitutus eſſe dignoſcitor, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Preterea quaſcumque poſſeſſiones, quecumque bona idem monaſterium io preſentiarum juſte & canooice poſſidet, aut in futorum conceſſione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium, aut aliis juſtis modis preſtaote Domino poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant, in quibus hec propriis duximus exprimeoda vocabulis. Locum ipſum, io quo prefatum monaſterium ſitum eſt cum plebe & omnibus pertinentiis ſuis; eccleſiam ſancti Martini de Collis; eccleſiam ſancti Nicolai de Capriaoo; eccleſiam ſaocti Chriſtophori de Bantiara; jus quod habetis in eccleſia de caſtello de Valle; eccleſiam ſancti Laurentii de Saxo ſp.., eccleſiam ſancte Marie de Fricco; eccleſiam ſancti Johannis de Caſtellano; eccleſiam ſancte Marie de Umbracia cum medietate curtis; eccleſiam ſancti Nicolai de Vultule; eccleſiam ſancti Savini de Serra; eccleſiam ſancti Angeli de Fabrica; eccleſiam ſancti Angeli de Flea; quidquid habetis in eccleſia ſancte Marie de Noſcano; eccleſiam ſancti Angeli de Terraſicca; jus quod habetis in eccleſia ſancti Caſſiani de Palatiolo, eccleſiam ſancti Martini de Valle Vajeria. Jus, quod habetis in eccleſia ſancti Georgii de Cornero; eccleſiam ſancti Laureotii de Collebaſſani; eccleſiam ſancti Petri de Collebaſſani; eccleſiam ſancti Petri de Crucicle; eccleſiam ſancti Paterniani de Corrutone; eccleſiam ſancti Gregorii de Serraradica; eccleſiam ſaocti Johannis de Serrapila; eccleſiam ſancti Victorini juxta Nebulam; eccleſiam ſancti Pauli de Cavalalx. eccleſiam ſancti Petri de Roccacontrada; eccleſiam ſancti Petri de monte Boddo; eccleſiam ſancti Stephani de la Calcinaria cum omnibus pertinentiis ſupradictarum eccleſiarum. Sane novalium veſtrorum, que propriis manibus vel ſumptibus colitis, & ſive de ..... animalium veſtrorum nullus a vobis decimas extorquere preſumat. Liceat quoque vobis clericos vel laicos liberos & abſolutos a ſeculo fugientes ad converſionem recipere, & eos abſque contradictione aliqua retinere. Prohibentes inſuper, ut nulli fratrum veſtrorum poſt factam in eodem loco profeſſionem fas ſit, niſi arctioris religionis obtentu, abſque abbatis ſui licentia de eodem diſcedere, diſcedentes autem ſine communium literarum cautione nullus audeat retinere. Cum autem generale interdictum terre fuerit, liceat vobis clauſis januis, exclu-

fis

ſis excommunicatis & interdictis, non pulſatia campanis, ſuppreſſa voce divina officia celebrare. Chriſma vero, oleum ſacrum, conſecrationes altarium ſeu baſilicarum, ordinationes clericorum veſtrorum, qui ad ſacros ordines fuerint promovendi, a dioceſano ſuſcipietis epiſcopo, ſi quidem catholicus fuerit, & gratiam atque communionem apoſtolice ſedis habuerit, & eam gratis & abſque pravitate aliqua voluerit exhibere; alioquin liceat vobia quemcumque malueritis catholicum adire antiſtitem, qui noſtra fultus auctoritate, quod poſtulatur, indulgeat. Sepulturam preterea ipſius loci liberam eſſe decernimus, ut eorum devotioni & extreme voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi forte excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat, ſalva tamen juſtitia illarum eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Obeunte vero te nunc ejuſdem loci abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionia aſtutia ſeu violentia preponatur, niſi quem fratres communi conſenſu vel fratrum para conſilii ſanioris, ſecundum Dei timorem, & beati Benedicti regulam providerint eligendum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum &c.

Domine † *doce me*
SCS PETRUS | SCS PAULUS
CLE | MENS
PP. | III.
facere voluntatem tuam.



Ego Clemens catholice eccleſie epiſcopus ss.

† Ego Johannes presbyter card. tit. ſancti Marci ss.

† Ego Laborans presb. card. ſancte Marie Tranſtiberim tit. Calixti ss.

† Ego Pandulfus presb. card. baſilice XII. Apoſtolorum ss.

† Ego Melior presb. card. ſanctorum Johannis & Pauli tit. Pamachii ss.

† Ego Petrus tit. ſancti Clementis presb. card. ss.

† Ego Bobo tit. ſancte Anaſtaſie presb. card. ss.

† Ego Alexander tit. ſancte Suſanne presb. card. ss.

† Ego Petrua presb. card. tit. ſancti Petri ad Vincula ss.

† Ego Radulfua tit. ſancte Praxedis presb. card. ss.

† Ego Jacynthus ſancte Marie in Coſmedin presb. card. ss.

† Ego GG. ſancte Marie in Porticu diac. card. ss.

† Ego Soffredus ſancte Marie in via lata diac. card. ss.

† Ego Johannes Felix ſancti Euſtachii, diac. card. juxta templum Agrippe ss.

† Ego Johannes ſancti Theodori diac. card. ss.

† Ego Bernardus ſancte Marie nove diac. card. ss.

† Ego Gregorius ſancte Marie in Aquiro diac. card. ss.

Datum Laterani per manum fratria Moyſis S. R. E. ſubdiaconi vicem agentis cancellarii II. nonas maji indictione VI. incarnationis Dominice M.C.LXXXVIII. pontificatus domini Clementis pape III. anno primo.

C.

Idem corroborat ſententiam latam a priore Camald. pro parthenone S. Hilarii in Alphiano.

Anno 1188. II. nonas maji.

Ex hiſt. Paſſinian. Soldan. pag. 130.

CLemens epiſcopua ſervua ſervorum Dei dilectis in Chriſti filiabus abbatiſſe & ſororibus ſancti Illari ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Intelleximus ex quodam authentico inſtrumento exhibito nobis, quod cum inter vos & dilectum filium noſtrum prepoſitum Florentinum ſuper quibuſdam decimia queſtio verteretur, & fuiſſet cauſa dilectis filiis Camaldulenſi & ſanctorum Apoſtolorum prioribus a felicia recordationis Urbano predeceſſore noſtro commiſſa, ipſi partibus in ſua preſentia conſtitutis, & rationibus hinc inde auditia & cognitis, pro vobis & eccleſia veſtra ſuper illis decimia ſententiam promulgarunt. Cum itaque controverſias, que de mandato apoſtolico calculum definitionis accipiunt, dignum ſit firmitatem perpetuam obtinere, ſententiam ipſam, ſicut rationabiliter lata eſt, nec legitima appellatione ſuſpenſa, & in ſcripto authentico continetur, authoritate apoſtolica confirmamus, & preſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum &c. Si quis &c. *Ibid. n. 19.*

Datum Laterani ſecundo nonas maji pontificatus noſtri anno primo.

CI.

CI.

Conventio inter monaſt. S. Michaelis, & S. Pauli de Ripa Arni Piſarum.

Anno 1188. *more communi*, III. nonas julii.

Ex autographo tabul. S. Michaelis Piſarum.

Ibid. n. 23. IN eterni Dei nomine. Amen. Ex hac publica literarum ſerie omnibus evidenter appareat, quod Burgus ſindicus converſus monaſterii ſancti Michaelis de Burgo pro ſe, & pro ſupradicto monaſterio, & donno Guidone abbate dicti monaſterii inquiſivit donnum Gratianum abbatem monaſterii ſancti Pauli de Ripa Arni, an veniat defendere terram, quam donnus Phylippus abbas ſupradicti monaſterii ſancti Pauli dedit in permutationem, & cambium donno Ildebrando abbati dicti monaſterii ſancti Michaelis recipienti pro eodem monaſterio, que eſt poſita Barbaricino in loco dicto Petia longa, que tenet unum caput in Arno, aliud caput in foſſa Cuccii, latus in terra prefati monaſterii ſancti Pauli, alterum latus in terra nepotum Bonacurſi de ſancto Caſciano. Ipſe vero abbas Gratianus reſpondens ei, & dixit, ego faciam in totum id, quod pertinet ad rationem; & hoc fuit in parlatorio domus ſupradicti monaſterii ſancti Pauli, preſentibus Stephano Mocculello, & Corſo quondam Henrigi Corſi, & Ugolino quondam Glandulfi de Ciba rogatis teſtibus. Anno Dominice incarnationis milleſimo centeſimo octuageſimo nono tertio nonas julii indictione ſexta.

Ego Guinibaldus ſcriba judex & notarius domini imperatoris his omnibus interſui, & ideo ad memoriam habendam, & in poſteris conſervandam, hanc cartam ſcripſi, complevi & dedi.

CII.

Libellus emphyteuſis ſcriptus a Gerardo archiep. Ravennæ Johanni abb. S. Petri ad Vincula.

Anno 1188. undecima auguſti.

Ex tabulario Rangoniano.

Ibid. n. 24. IN nomine Domini. Anno ab incarnatione ejus milleſimo centeſimo octuageſimo octavo & undecimo menſis auguſti indictione ſexta Ravenne in palacio domini archiepiſcopi. GERARDUS DIVINA GRATIA SANCTE RAVENNATIS ECCLESIE ARCHIEPISCOPUS JOHANNI DEI GRATIA abbati venerabilia monaſterii ſancti Petri in vincula pro te tuiſque fratribus & ſucceſſoribus jam dicti monaſterii, qui nunc ſunt & in antea erunt uſque ad annos ducentos ad renovandum. Congruum atque utilimum eſſe decernimus petencium deſideriis non aborreri, ſet Domini miſericordiam conſiderantes cicius ſubveniri, ut nobis proficiat augmentum, & petentes gratiarum referant actiones. Et ideo ego jam dictus GERARDUS Dei gratia ARCHIEPISCOPUS SANCTE RAVENNATIS ECCLESIE concedimus tibi jam dicto abbati tuiſque confratribus & ſucceſſoribus inferius dicendam rem uſque ad annos ducentos ad renovandum, uti locum integrum, qui vocatur lacus Zugnolus, a primo latere portus Priacus & Calleſe uſque ad canale inde Pidimano, ab alio latere canale de Pidimano uſque in canale inde Venecia percurrens uſque ad canale Mortiſi, a tercio latere canale Mortiſi, & pervenit per medium Logarem, a quarto latere Logarem & fundus Anbroſius perveniens uſque ad portum Priaeum, cum terris, campis, ſilvis, paludibus, piſcationibus, venacionibus, aucupacionibus atque cum omnibus ſibi pertinentibus, conſtituta ultra Padum in plebem noſtram ſancti Venancii, concedimus vobis quantum habuit & detinuit Orlandus de Rovareto per feudum de jure ſupraſcripte eccleſie, a rubta de Olla uſque in Sabloncello & uſque ad Tammara & uſque in Foſſalta. Et eodem modo concedimus vobis caſalem Johannis Riuperti, quem modo aquiſivit a conſortibus ſuis .... illud quod pertinet ad ipſum caſalem, cum terris, aquis, & cum omnibus ſibi pertinentibus, poſitum in capite Canneti. Et habeatis caſalem de Petro Talliaforte cum omnibus ſibi pertinentibus conſtitutum in Copario uſque duin ....erabo vobis ego vel miniſteriales ſancte Ravennatis eccleſie, quantum de feudo Orlandini ſuperius diximus. Et deliberato ſupraſcripto feudo caſalem cum omnibus ſibi pertinentibus ſupraſcripte eccleſie reſtituatur. Et ſimiliter concedimus vobis quantum habuiſtis & detenuiſtis, vel habetis & detinetis, vel alii habuerunt & detinuerunt per vos a quadraginta annis uſque nunc a jure ſancte noſtre Ravennatis eccleſie. Si tamen juſte & ratio-

ſte & rationabiliter a nobis petiſti & ab aliis minime detinere videtur. Sub ſtatnta penſione omni anno libram unam cere. Et ſupraſcriptas res cultare & in omnibus meliorare Deo debeatis adjutore. Ec ſi eccleſiam ibi feceritis, habere debeatis cum decimis & offercionibus & cum omnibus, que Dominus ibi dederit vivorum & mortuorum. Et concedimus vobis, ut ſuperius legitur, quam cum ſuperius dictum habnimus cum decimis & primiciis ſuis, & cum omnibus, que Dominus ibi dederit. Nullamque tarditatem aut neglectum habere debeatis tam ad inferendam ſupraſcriptam penſionem, quam ad meliorationem ſupraſcriptarum rerum facere debeatis. Sed ante nominatam penſionem omni marcio menſe vel inſra indictionem actoribus ſancte RAVENNATIS ECCLESIE ſolvere debeatis. Et ne cuiquam preſens preceptum, aut ſupraſcriptas res ..... vel vendere aut transferre aut permutare, nec ullo venerabili loco dare aut concedere per ullam occaſionem vel ingenium. Nec aliquando adverſus ſanctam noſtram benefatricem veſtram Ravennatem eccleſiam ...... juſtitiam tractare auc agere, niſi propria cauſa ſi contigerit per juſticiam tantummodo ventilare audeatis. Quod ſi in aliqua tarditate aut neglectu vel controverſia inventi fueritis extra agere de iis, que ſuperius leguntur adfixis conditionibus.... .. de boc precepto cadatis; verum etiam daturi eritis parti ſancte noſtre Ravennatis eccleſie pene nomine auri libram unam. Et ſi ooo perſolveritis ſupraſcriptam penſionem, ut leges cenſenc inſra biennium, tunc peoa ſoluta liceat ...... eccleſie vos exinde expellere, & qualiter placuerit ordinare. Quam vero paginam precepti ego Raydonus Dei gratia Ravennas tabellio ſcripſi & complevi, ut ſuperius legitur.

CIII.

Clemens III. *ſuſcipit ſub S. Petri protectione monaſterium Pulſanenſium S. Michaelis de Orticaria.*

Anno 1189. III. idus januarii.

Ex tabul. S. Michaelis Diſcalceatorum de Piſis.

Ibid. n. 17. CLemens epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis Hugoni abbati ſancti Michaelis de Orticaria ejuſque fratribus tam preſeotibus, quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum. Religioſis deſideriis dignum eſt nos facilem prebere conſenſum, ut fidelis devotio effectum celerem ſortiatur, & us tanto liberius ſacre religionis obſervantie, & aliis operibus bonis inſiſtat, quanto apoſtolica ſede ſe ſenſerit in pio propoſito benignius confoveri. Eapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtia poſtulationibus clementer annuimus, & prefatum monaſterium ſancti Michaelis de Orticaria, in quo divino eſtis obſequio mancipati, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & preſentis ſcripti privilegio communimus. Imprimis ſiquidem ſtatuentes, ut ordo monaſticus, qui ſecundnm Deum & beati Benedicti regulam atque inſtitutionem fratrum Pulſanenſium in eodem monaſterio noſcitur inſtitutus; perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Preterea quaſcumque poſſeſſiones, quecumque bona idem monaſterium impreſentiarum juſte & canonice poſſidet *&c.* Io quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipſum, in quo preſata eccleſia ſita eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis; eccleſiam ſancti Jacobi de Podio in Piſano epiſcopatu; eccleſiam ſancte Crucis de Corvo in Lunenſi epiſcopatu cum omnibus ad ipſam pertinentibus. Liceat quoque vobis clericos vel laicos e ſeculo fugientes liberos & abſolutos ad converſionem recipere, & eos abſque contradictione aliqua retinere. Sepulturam preterea ipſius monaſterii liberam eſſe ſtatuimus *&c.* Decernimus ergo *&c.*

† Ego Clemens catbolice eccleſie epiſcopus ss.

† Ego Tbeobaldus Hoſtienſis & Velletrenſis epiſcopus ss.

† Ego Laborans presbyter card. ſancte Marie Tranſtiberim tit. Calixti ss.

† Ego Melior presb. card. ſanctorum Johannis & Pauli tit. Pamachii ss.

† Ego Jacintus ſancte Marie in Coſmidin diac. card. ss.

† Ego Gratianus ſanctorum Coſme & Damiani diac. card. ss.

† Ego Octavianus ſanctorum Sergii & Bacchi diac. card. ss.

† Ego Petrus ſancti Nicolai in carcere Tulliano diac. card. ss.

† Ego Rodulpbus ſancti Georgii ad velum aureum diac. card. ss.

Datum Piſis per manum Moyſis Lateranenſis canonici vicem agentis cancellarii III. idus januarii indictione VI. incaroationis Dominice anno M.C.LXXXVIIII. pontificatus vero domioi Clementis pape III. anno primo.

CIV.

Appellatio canonicorum Tarviſinorum ob ædificationem monaſterii novi S. Chriſtinæ intra urbem. Inhibitoria Clementir III. *aliaque acta.*

Anno 1189. a menſe februario ad ſeptembrem.

Ex tabulario Capitulari Tarviſino.

ibid. n. 29. IN nomine ſancte & individue Trinitatis. Anno Domini M. C. LXXXIX. indictione VII. die ſabbathi II. exeunte februario. Varnerius Tarviſine eccleſie canonicus pro ſe & pro omnibus aliis Tarviſinis canonicis interdixit ex parte Domni apoſtolici, & domini G.. Aquilegienſis patriarche, & domini Conradi Tarviſini apiſcopi monialibus de ſancta Chriſtina, ut de cetero nullo modo divina celebrare deberent in territorio Tarviſini epiſcopatus, nec ibi, ubi venerant, divina celebrare, videlicet in terra, quam acceperunt a Moſcardino medico, que jacet non longe a Sili flumine, quod vocatur Cagnanum, nec aliquo modo eccleſiam de cetero hedificare debere, & earum abbatiſſam beate memorie, quam ibidem ſepelierunt, eam, ubi primitus tumulata fuerat, deportarent. Et ibi incontinenti prenominatus Varnerios dedit literas ex parte prefati epiſcopi eiſdem monialibus, in quibus continebatur id quod ſuperius &c. & ipſe eas ſuſceperunt, ſed tamen jamdictus Varnerius exemplum dictarum literarum ibi legit. Taſtes interſuerunt Melius canonicus, presbyter Henricus canonicus, presbyter Fortunatus, Chriſtianus, Todeſcinus, Malabotinus & alii plures. Actum Tarviſii in jam dicto loco.

Ego Vitalis ſacri palatii, & F.. imperatoris notarius interſui, ſcripſi & complevi.

CLEMENS epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabili fratri .. Vicentino epiſcopo ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Dilectis filiis noſtris decano & canonicis Tarviſinis ſignificantibus intelleximus, quod ven. frater noſter Conradus eorum epiſcopus ad preces felicis recordationis Urbani pape predeceſſoris noſtri quibuſdam monialibus ordinem Camaldulenſem profeſſis locum quemdam extra murum civitatis conceſſit, in quo ad honorem Dei & memoriam beate Chriſtine fabricarunt, in qua idem epiſcopus divina officia ſepius celebravit, & per eum eidem loco beneficia plurima ſunt collata. Ceterum earum abbatiſſa de preſenti vita ſubtracta, & a ſororibus ibidem ſepulta eedem moniales preſcriptam eccleſiam deſtruxerunt, & preſcripta abbatiſſa exhumata eam intra muros civitatis in eornm parochia ſine ipſorum & epiſcopi dioceſani conſenſu, in loco minus idoneo tumularunt, eccleſiam ibidem, ſicut dicitur, erigentes, & non attendentes, quod nullus ſine illorum & epiſcopi dioceſani aſſenſu, ſalvis eccleſie Romane privilegiis, in eorum parochia valeat eccleſiam fabricare. Quia igitur, ſi verum eſt, quod aſſeritur, tante preſumptionis audacia non eſt ſine correctione debita relinquenda, fraternitati tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus inquiras ſuper his ſollicitus veritatem, & quod a predictis monialibus noveris eſſe preſumptum, auctoritate noſtra ceſſante appellatione corrigas & emendes.

Datum Laterani XVII. kalendas maji pontificatus noſtri anno ſecundo.

IN nomine ſancte & individue Trinitatis. Anno nativitatis Domini milleſimo centeſimo octuageſimo nono indictione VII. die mercurii VII. julii. In preſentia Chriſtiani plebani ſancti Johannis, Regurardi, Martinelli, & aliorum. Vasnerius eccleſie ſancti Petri dedit literas dominabus de Camaldola ex parte epiſcopi Vicentini ſigillatas dicendo, quod ipſe deberent eſſe ante eumdem epiſcopum in quintadecima ſancti Petri propter cauſam, que inter ipſas & canonicos Tarviſinos vertebat peremptorie.

Actum Tarviſii in ..... ubi ipſe dominus habitat.

ANNO nativitatis Dominice M.C.LXXXIX. die martis undecima intrantis julii preſentia Corradini judicis & Bonifacini de Piro, Manſredi & aliorum. Domina Sophia & Juditha de ſancta Chriſtina conſtituerunt Martinum ſuum procuratorem de cauſa, que vertit inter canonicos Tarviſinos ex una parte, & ea altera predictas dominas coram domino P.. Dei gratia Vicentie epiſcopo, & quidquid predictus Martinus de predicta cauſa fecerit, firmum & ratum babere promiſerunt. Actum Tarviſii in horto predictarum dominarum.

Ego Vitalis ſacri palatii & F.. imperatoris notarius interſui & ſcripſi.

ANNO Domini M.C.LXXXIX. iodictione VII. die jovis ultimo exeunte augoſto, preſentia presbyteri Henrici de ſancto Stephano, presbyteri Johannis de ſancto Blaſio, presbyteri Bonifacii Vicen-

centini canonici & aliis. Dominus Conradus Tarviſinus epiſcopus requiſitus ab Huberto Vicentino archidiacono & nuntio domini epiſcopi Vicentini, ut aſſerebat, ſi domine ille de Camaldulis de conſenſu & voluntate ſua edificarunt eccleſiam ſuam in civitate Tarviſii juxta pontem lapideum in parochia Tarviſine canonice, dixit, quod nunquam fuit, nec eſt de voluntate ſua vel conſenſu, quod prefate monache de Camaldulis dictam eccleſiam in prefato loco edificarunt. Et canonica Tarviſina, ſcilicet presbyteri Alberti, presbyteri Bartholomei, presbyteri Liſonis, Melit, Viviani, Jacobi, Ambroſii, Arponis, Valſredini, Valpertini, Tolbertini ſuper eodem facto & eodem modo requiſiti a jamdicto arcbidiacono, ſicut dominus epiſcopus, ita & ipſi reſponderunt. Actum Tarviſii in palatio domini epiſcopi.

Item eodem die preſentia presbyteri Bonifacii canonici Vicentini, Gilberti, Bodolli & aliis, dominus decanus Tarviſinus requiſitus in camera ſua ab eodem archidiacono ſuper memorato facto, ſicut alii reſpondit.

Item eiſdem teſtibus preſentibus in camera domini Henrici Varnerius & dictus Henricus requiſiti de voluntate ſua ab eodem archidiacono ſuper memorato facto eadem die ſicuc & alii reſponderunt. Actum in canonica Tarviſina.

Ego Leonardus imperialis notarius interſui & ſcripſi.

ANNO nativitatis Domini M.C.LXXXIX. die mercurii XIII. intrantis ſeptembris, preſentia Chriſtiani plebani ſancti Johannis Baptiſte, Jobannis Cagnati, Gerardini & aliorum. Presbyter Armengarius Tarviſine eccleſie decanus pro ſe & nomine capituli ipſius canonice Tarviſine, & preſentibus his canonicis, ſcilicet presb. Liſone, presb. Bartholomeo, & presb. Alberto, presb. Dominico, Viviano, presb. Varnerio & aliis conſtituit dominum Hieremiam canonicum Tarviſinum procuratorem ſuum in agendo & defendendo de cauſa, que vertit inter canonicos Tarviſinos & dominas de ſancta Cbriſtina coram Vincentino epiſcopo, que cauſa commiſſa eſt ei per dominum papam, ſe ratum & firmum habere. Actum Tarviſii in ſolario canonice.

Ego Leonardus imperialis notarius interſui & ſcripſi.

CV.

Clemens III. *tradit Avellanenſibus reformandum monaſterium S. Victoris.*

Anno 1189. XVII. kal. aprilis.

Ex tabul. Avellan. Capſ. Privilegia.

CLemens epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. priori & fratribus Fontis-avellane ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum a ſede apoſtolica ſuerunt poſtulata, que ad religionis pertinent, honeſtatem & pacem eccleſiarum reſpiciunt & profectum, animo nos decet libenti concedere, & effectu proſequente complere. Ea propter veſtris poſtulationibus annuentes, ut monaſterium ſancti Victoris cum pertinentiis ſuis ad vos pertinens, quod in temporalibus & in ſpiritualibus eſt plurimum deformatum, & expedit ut reducatur in ſtatum veſtra ſollicitudine meliorem, licitum ſit vobis, ſicut ad vos pertinet, ſpecialiter diſponere, & ſalva ſedis apoſtolice auctoritate & canonica juſtitia dioceſani epiſcopi regulariter ordinare auctoritate apoſtolica indulgemus. Nulli ergo *&c.* Si quis *&c.* *Ibid. n. 30.*

Datum Laterani XVII. kl. aprilis pontificatus noſtri anno ſecundo.

CVI.

Gerardus epiſc. Bononienſis confirmat bona parthenonis S. Chriſtinæ de Septemfontibus.

Anno 1189.

Ex archivo S. Chriſtinæ de Bononia C. 26.

GERARDUS ſancte Bononienſis eccleſie Dei gratia epiſcopus venerabili in Chriſto ſorori Euſroſine abbatiſſe monaſterii ſancte Xriſtine ejuſque ſororibus tam preſentibus quam futuris ſubſtituendis in perpetuum. Equitatis & juſtitie ratio perſuadet nos eccleſiis perpetuam ſuarum rerum firmitatem & vigoris inconcuſſi munimenta ubique ſervare, & ut religioſas perſonas atque religionem Deo placitam ſtudeamus modis omnibus augendo diligere & diligendo propagare. Numquam enim obſequium Deo gratum impenditur, niſi ex radice karitatis procedat, & a religionis puri- *Ibid. n. 32.*

 tate

tate undique cuſtodiatur. Ea propter dilecta in Domino ſoror eccleſiam ſancte Criſtine, in qua divino mancipata es obſequio, propenſioris caritatis ſtudio diligentes, tuis rationabilibus poſtulationibus elementer annuimus, & tibi Eufroſine & tue eccleſie tibique ſuccedentibus concedimus, & preſenti pagina roboramus quicquid comes UBALDUS & ejus uxor Julitta dedit, aut pro anima ſua eccleſie ſancte Criſtine reliquit, ſcilicet de ſeudo Ugonis de Adelberio, & molendinum in alveo Yſicis, ubi dicitur terra Pozoleſe, ſive etiam terras quaſcumque aut decimas, omneſque alias poſſeſſiones quantaſcumque & ubicumque eidem eccleſie predictus comes vel ejus uxor per legatum vel donationem, vel alio modo conceſſit.. Preterea concedimus quicquid babes de jure ſancte Bononienſia eccleſie, aut in futuro juſte acquiſieris, & omne quod habetia in tota curia Ulziani, in euria de Monterligo, in Septem-ſonte, in Clagnano, in curia Medicine, in curia caſtri de Britia. Inſuper omne, quod commitiſſa BEATRIX veſtre eccleſie largita fuit. Sepulturas loci veſtri liberas eſſe volumus, ſcilicet ut quicumque ibi ſepeliri deliberaverit, a nemine aliquo modo impediatur, ſalvo in omnibus privilegio & reverentia Bononienſis eccleſie. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eccleſiam veſtram ſuper eiſdem decimis vel ſepulturia temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auſerre vel ablatas retinere, minuere, vel aliquibus vexationibus fatigare, ſet omnia integre conſerventur veſtris perſonis & uſibus omnimodo profutura. Si quis igitur hujua decreti tenore cognito temere quod abſit contra ire templaverit, honoris & officii ſui periculum patiatur, & excommunicationis ultinne teneatur, niſi ſuam preſumptionem digna ſatisſactione correxerit. Cunctis autem eidem loco iſta ſervantibus ſit pax domini noſtri Jheſu Chriſti, qua & hic bone operationis fructum percipiant & apud juſtum judicem premia eterne pacis inveniant. A M E N.

† Ego Gerardus Bononienſis epiſcopus manu mea ſubſcripſi.

CVII.

Commutatio inter Tertium generalem Vallis-umbroſa, & inter Ildebrandum priorem S. Salvatoris de Florentia.

Anno 1190. III. nonas maji.

Ex autographo S. Mariæ Angelorum de Florentia.

IN nomine Domini Dei eterni. Anno incarnationis ejus milleſimo centeſimo nonageſimo, tertio nonas madii, indictione VIII. *Ibid. n. 37.*

Conſtat me Tertium Dei gratiam abbatem eccleſie & monaſterii ſancte Marie Vallis Umbroſe, fratrum, & monachorum meorum conſenſu adhibito, quia per hoc permutationis inſtrumentum, & cambii nomine trado & concedo tibi donno Ildebrando venerabili priori eccleſie, & monaſterii ſancti Salvatoris ſite prope fluvium Arni accipienti vice ejuſdem monaſterii, videlicet integram unam petiam terre poſitam in plebejum de Campi, & infra cappellam ſancti Quirici, & ſic decernitur, a primo latere fil. Bonci Sorici, a ſecundo Petri Bunci, a tertio fil. Brancacci, a quarto fil. Vitali, cum omnibus, que ſuper ſe & infra ſe habet in integrum. Et eum omni jure & actione & perſecutione, & uſu michi & predicto monaſterio competentibus quolibet modo vel ingenio. Quatenus liceat tibi venerando priori nomine predicti tui monaſterii predictam terram habere & tenere, & modis omnibus alienare. Quapropter promitto tibi ſtipulanti duplum ſimiliter bonitatis, quantitatis & extimationis, ſi aliquando in totum vel in partem predicta terra fuerit evicta, aut ſi ego vel aliquia ſucceſſorum meorum evincere, aut litigare voluerimus. Et ſub obtentu Domni Apoſtolici, & domini imperatoris & regis Enrigi, & poteſtatis Florentia hec omnia obſervare promitto. Et pro hac permutatione, & cambio accepi a te, & fratribus tuis omnes terras, quas Arrigo Candelini legavit vel judicavic pro predicto meo monaſterio, & quas ejus occaſione predictum meum monaſterium habuit, unde predictum tuum monaſterium annualiter ſex ſtaria grani percipere debeat.

† Ego Tertius Valliſumbroſe abbas a me facta ſubſcripſi.

† Ego Jeronimus abbas ſancte Trinitatis interfui & ss.

† Ego

† Ego Johannes monachus & ſacerdos ss.

† Ego GG. presbyter & monachus conſenſi & ideo ss.

† Ego Martinus abbas Pergamenſis interfui & ss.

Signa manuum Giſelli, & Incontri filii Buonſegnoris, & Giannoli filii Martinuczi, & Bertalotti filii Ullivieri rogati teſtes.

Ego Borbenſis judex imperialis aule notarius hoc inſtrumentum ſcripſi.

CVIII.

Silvani canonici Bellunenſis definitio pro monaſterio Folline.

Anno 1190.

Ex autographo ejuſdem cœnobii n. 775.

Ibidem. IN nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti. Anno Domini milleſimo c. nonageſimo indictione VIII. Ego Silvanus Bellunenſis eccleſie canonicus ex delegato domini Gerardi epiſcopi Bellunenſia cognoſcens de lite, que vertebatur inter dominum Arponem de Folina agentem pro domino abato, & pro domo de Folina ex una parte, & inter Vivianum de Lavacio, ſcilicet de manſo uno, qui jacet in Lavacio, quem predictus dominus abbas predictum Vivianum per vim, & injuſte ſibi tenere, & predictus Vivianus dicebat a filiis Gabrielis de Camino in feudum tenere, viſis & auditis rationibus utriuſque partis & diligenter inſpectis, reſtituo preſatum dominum Arponem agentem pro predicta domo & domino abbato in tenutam predicti manſi, & pronuncio, ut preſata domus habeat & teneat, ſecundo die exeunte menſe octubri. Teſtes interfuerunt Saracinus de civitate a..ſina, Macilus, Vilanus canonici, Colomannus, Widolinus & alii plures.

Actum in civitate Belluni in porticali canonice.

Ego Ercius ſacri palatii notarius interſui & rogatus ſcripſi.

CIX.

Cœleſtinus III. *Rom. pont. confirmat Camaldulenſibus jus parochiale eccleſiæ S. Margaritæ de Toſina.*

Anno 1191. kal. julii.

Ex archivo S. Mariæ Angelorum de Florentia.

CEleſtinus epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis .. priori & fratribus Camaldulenſibus ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum a nobis petitur, quod juſtum eſt & honeſtum, & vigor equitatis, & ordo exigit rationis, ut id per ſollicitudinem officii noſtri ad debitum perducatur effectum. Ea propter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu, jus parochiale, quod eccleſia veſtra ſancte Margarite per quadraginta annos tenuit inconcuſſe, donationes quoque ſeu conceſſiones, quas patroni vel alii fideles juſte ſecerunt, decimas etiam, & alia jura eccleſie veſtre vobis competentia; ſicut ea univerſa a quadraginta annis canonice, & ſine controverſia poſſideris, veſtre devotioni auctoritate apoſtolica confirmamus, & preſentis ſcripti patrocinio communimus, Nulli ergo *&c.* Si quis autem *&c.* *Ibid. n. 38.*

Datum Rome apud ſanctum Petrum kal. julii pontificatus noſtri anno primo.

Pendet ex funiculo ſerico rubei & flavi coloris ſigillum plumbeum cum literis: CELESTINUS. PAPA. III.

CX.

Idem commendat abbati majoris monaſt. Florentini recuperationem bonorum cœnobii S. Petri de Puteolis Lucæ.

Anno 1191. III. nonas decembris.

Ex tabulario capitul. Lucenſi AA. 50.

CEleſtinus epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio .. abbati majoris monaſterii Florentini ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Dilectorum filiorum abbatis & conventus monaſterii de Puteolis Camaldulenſis ordinis Lucane dioceſis precibus inclinati preſentium tibi auctoritate mandamus, quatenus ea, que de bonis ipſius monaſterii alienata invenies illicite vel diſtracta, ad jus & pro- *Ibid. n. 39.*

prie-

prietatem ejuſdem monaſterii legitime tevocare procures. Contradictores per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo. Teſtes autem, qui fuerint nominati, ſi ſe gratia, odio, vel timore ſubtraxerint, cenſura ſimili appellatione ceſſante compellas veritati teſtimonium perbibere.

Datum Neapoli III. nonas decembris pontificatus noſtri anno primo;

CXI.

Data Camaldulenſibus eccleſia S. Jocundæ, nullum præjudicium inde vult oriri idem Rom. pontifex eccleſiæ Lucanæ.

Anno 1193. III. kal. aprilis.

Ex eodem tabul. B. B. n. 29.

Ad lib. XXXV. n. 1. CEleſtinus epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabili fratri .. epiſcopo & dilectis filiis capitulo Lucano, & priori Camaldulenſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Debitum injuncte ſolicitudinis nos hortatur, ut ſic aliquibus ſua jura ſaciamus cum integritate ſervari, quod per eos non poſſit aliis condictio iniqua per ſurreptionem inſerri. Significamus autem vobis, quod intentio noſtra non ſuit, ut permutatione ordinis ſacta in eccleſia ſancte Jucunde Lucana eccleſia quamlibet ſui juris vel bonoris diminutionem ſive injuriam pateretur. Prohibemus itaque & debita diſtrictione vetamus, ne tu fili prior aut fratres tue profeſſionis ſeu veſtri ſucceſſores honorem & jus, quod epiſcopo & canonicis Lucaois in preſata eccleſia competit, quomodolibet auſerre, imminuere vel perturbare aliquatenus preſumatis, ſed hec eis integritate plena pacifice ſemper, & ſraterna caritate conſervare velitis. Et oe ſub tali occaſione inter vos ulla poſſit inpoſtetum ſuboriri diſcordia, aut, quod abſit, a vobis fratres Camaldulenſis ordinis vel a veſtris ſucceſſoribus eccleſia Lucana aliquam ſui juris aliquando ſentiat diminutionem, volumus, & ſtatuimus, atque preſenti pagina ſtabilimus, & firmiter in perpetuum decernimus obſervandum, ut vos epiſcopus ſcilicet, & canonici Lucani, ſeu veſtri ſucceſſores debitum jus, honorem, & conſuetudinem, quam in monaſterio illo, & parochia ejus hactenus habuiſtis, cum integritate debita abſque ulla predictorum fratrum vel quorumlibet moleſtia quiete conſequamini, & ſemper inconcuſſe amodo teneatis. Decernimus autem, ut nulli &c. noſtre conſtitutionis &c.

Datum Laterani III. kal. aprilis pontificatus noſtri anno ſecundo.

CXII.

Locatio facta a monaſterio S. Gregorii de Urbe.

Anno 1193. die prima julii.

Ex codice Gregoriano pag. 62.

IN nomine Domini. Anno Dominice incarnationis milleſimo centeſimo nonageſimo tertio, & anno tertio domini Celeſtioi tertii pape indictione undecima menſis julii die prima. Nos quidem Johannes Dei gratia abbas venerabilis monaſterii ſancti Gregorii in clivo Scauri, & Andreas presbyter & yconomus ipſius monaſterii ambo inſimul, & pariter in preſentia Petri Pauli Rubei dativi judicis & ſubſcriptorum teſtium, una cum conſenſu & de communi voluntate fratrum & cooſortiorum noſtrorum jamdicti monaſterii mooachorum, videlicet Benedicti prioris, presbyteri Raynaldi, Philippi & Mauri atque aliorum propria noſtra voluntate pro ipſo monaſterio concedimus & locamus vobis Normanno pro te & Johanne nepote tuo, cujus curator es, & in hac cauſa a dicto judice datus, oec non & vobis Stephano & Alberto germanis fratribus filiis quondam domini Stephani Normanni & filiis & nepotibus veſtris, & filiis & nepotibus dicti Johannis nepotis veſtri maſculini ſexus tantummodo & legitimis, & ſi quis veſtrum, quod abſit, ſine filiis maſculis legitimis obiret, liceat ei uni ex filiabus ſuis legitimis tantum relinquere prime vel ſecunde, quam ipſi placuerit eligere. Ideſt totum caſtrum, quod dicitur de Guido, cum turre, domibus, caſalenis, terris & vineis, ſilvis, pantanis, ortis, canapinis, pratis & paſcuis, aquis & aquimolis, cum montibus & collibus, plagis & planitiis, & deoique cum omnibus ſupraſcriptis uſibus, utilitatibus & pertinentiis intus & foris, reſervata nobis pro dicto monaſterio integra & libera eccleſia ſancte Marie ipſius dicti caſtri cum omnibus ſupraſcriptis rebus mobilibus & immobilibus & poſſeſſionibus univerſis intus & foris, in qua nobis & ſucceſſoribus noſtris, qui erunt per tempora clericum, quem voluerimus, *Ibid. n. 5.*

ſine

ſine contradictione veſtrum vel alterius cujuslibet perſone pro gubernatione eccleſie mittere liceat. Sed ſi monachum & non clericum in hac eccleſia mittere voluerimus, quatuor de monachis noſtri monaſterii eligemus, & unum, qui vobis placuerit ex eis, in ipſa eccleſia mittemus, de quo inſra quindecim dies deliberabitis, alioquin exinde libera ſit nobis & ſucceſſoribus noſtris poteſtas mittendi, quem voluerimus, ſine contradictione alicujus perſone: ſed tamen tam monacbus, quam clericus jurabit, quod non erit in conſilio vel loco ſive fraude, quo vitam perdatis, aut dictum caſtrum. Pro qua vero locatione nobis pro dicto monaſterio nomine mercedis datis & ſolvitis ſexagintaſex libras bonorum parvorum, quas in utilitatem ipſius mnnaſterii erogamus, propterea ex eis nos bene quietns vòcamus, & non ſolute pecunie exceptioni reſutamus ſub penſione amodo annualiter in feſtivitate ſancti Andree ipſi noſtro monaſterio reddenda trium ſolidorum denariorum Papienſium & quindecim ſaumarum lignorum cum aſinis, quas ipſi monaſterio deſerri facietis, & non liceat vobis, nec filiis ac nepotibus veſtris hanc locationem ulli alii eccleſie vel pio loco relinquere, vel aliter quoquomodo dare, nec etiam ulli perſone prius vendere, quam noſtro monaſterio, & ad minus juſti pretii decem lib. parv. quod ſi emere noluerit, vendetis illud tali perſone, que ipſi monaſterio ſine malitia placeat, datis tunc ei prius pro cominu ſex libras parvorum tt. Finita autem vita veſtra & filiorum ac nepotum veſtrorum legitimorum, ut ſuperius dictum eſt, bec locatio finiatur, & ſicut erit, ipſi monaſterio revertatur. Noviſſime autem tam pro nobis, quam pro noſtris ſucceſſoribus vobis & filiis & nepotibus veſtris, & dicti Jobannis nepotis veſtri tt. hanc locationem obſervare & defendere promittimus ſub pena decem librarum boni auri, pro eo quod vos pro vobis & dicto nepote veſtro & filiis & nepotibus veſtris, & ejus, que dicta ſunt omnia nobis pro dicto monaſterio ſub eadem pena obſervare & adimplere promittitis, & ſoluta pena hec cartula firma permaneat. Teſtes Petrus Centii Guidonis, Johannes Guidonis de Papa, Seniorectus Petri Corcodilli, Johannes Nicolai, Petrus frater ejus, Sebaſtianus Sebaſtiani de Gualtrada, Johannes Spolenda.

† Ego Johannes Leonis ſancte Romane eccleſie ſcriniarius habens poteſtatem dandi tutores, curatores, emancipandi, & decretum interponendi, & alimenta decernendi, complevi & abſolvi.

† Ego Johannes Seniorilis judex, & nunc cauſam judicum Urbis habens fidem buic inſtrumento fideliter exemplato, me ſubſcribo.

† Ego Petrus judex filius domini Conſolini primicerii cognoſcens predicta fideliter exemplata, & quia eis fidem habeo, ideo me ſubſcribo.

† Ego Jacobus Marcelli ſcriniarii, & nunc prior communitatis ſcriniarius Urbia buic teſtamento fideliter exemplato, cui fidem babeo, ideo me ſubſcribo ſub anno Domini milleſimo ducenteſimo ſeptuageſimo primo indictione quartadecima menſis martii die quartodecimo.

† Ego Angelus Petri Jannini ſcriniarius, & nunc ſyndicus notarius Urbis, habens fidem huic inſtrumeno fideliter exemplato, ideo me ſubſcribo in anno Domini milleſimn ducenteſimo ſeptuageſimo primo indictione quartadecima menſis martii die quartodecimo.

Ego Johannes Jacobi Dei gratia ſancte Romane eccleſie judex & ſcriniarius, ſicut inveni in dictis quondam domini Johannis Leonis ſcriniarii, ita ſcripſi & fideliter exemplavi.

CXII.

Cœleſtinus III. *confirmat eccleſiæ Balneenſi privilegia anteriorum pontificum.*

Anno 1193. VIII. kal. auguſti.

Ex autographo ejuſdem monaſterii.

CEleſtinus epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis Auguſtino archipresbytero eccleſie Balnenſis ejuſque fratribus tam preſentibus quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum. Officii noſtri nos ammonet & invitat auctoritas *&c. Confirmat Cœleſtinus Balneenſi eccleſiæ ea, quæ prædeceſſores ſui Innocentius anno* 1136. *Adrianus* IV. 1156. *&* *Alexander* III. *circa ann.* 1181. *eidem eccleſiæ conceſſerant, ut in bullis jam relatis.* *Ibidem.*

Loco † *ſigni.*

† Ego Celeſtinus catholice eccleſie epiſcopus ss.

† Ego Albinus Albanenſis epiſcopus ss.

† Ego Octavianus Hoſtienſis & Velletrenſis epiſcopus ss.

† Ego Johannes Preneſtinus epiſcopus ss.

† Ego

† Ego Petrus Portuenſis & ſancte Rufine epiſcopus ss.

† Ego Pandulſus baſilice XII. apoſt. presb. card. ss.

† Ego Petrus tit. ſancte Cecilie presb. card. ss.

† Ego Johannes tit. ſancti Clementis Tuſcan. epiſcopus ss.

† Ego Romanus tit. ſancte Anaſtaſie presb. card. ss.

† Ego Guido presb. card. ſancte Marie Tranſtiber. tit. Calixti ss.

† Ego Hugo presb. card. ſancti Martini tit. Equitii ss.

† Ego Johannes tit. ſancti Stephani in monte Celio presb. card. ss.

† Ego Cinthius tit. ſancti Laurentii in Lucina presb. card. ss.

† Ego Bernardus ſancti Petri ad Vincula presb. card. tit. Eudoxie ss.

† Ego Johannes presb. card. tit. ſancte Priſce ss.

† Ego Gregorius ſancte Marie in Porticu diac. card. ss.

† Ego Gregorius ſancte Marie in Aquiro diac. card. ss.

† Ego Lotharius ſanctorum Sergii & Bacchi diac. card. ss.

† Ego Bobo ſancti Theodori diac. card. ss.

† Ego Petrus ſancte Marie in via lata diac. card. ss.

† Ego Cencius ſancte Lucie in Horthea diac. card. ss.

Datum Laterani per manum Egidii ſancti Nicolai in carcere Tulliano diac. cardinalis VIII. kal. auguſti indictione XI. incarnationis Dominice anno M. C. XCIII. pontificatus vero domini Celeſtini pape tertii anno tertio.

CXIV.

Donatio facta monaſterio S. Benedicti in Alpe.

Anno 1194. die VIII. martii.

Ex autographo canonicorum S. Laurentii de Florentia n. 67.

Ibid. n. 10. IN Chriſti nomine. Anno incarnationis ejus milleſimo centeſimo nonageſimo quarto indictione duodecima tempore Celeſtini pape & Henrici imperatoris die octavo menſis martii in clauſtro ſancti Illari. Quod venerabilibus locis cauſa perpetue ſalutis tribuitur, id celeſti majeſtati donari videtur, & ideo ego Suavizus abbas monaſterii ſancti Illari in vice & perſona Alburge, que olim fuit filia Liuzi, & ibi erant Ranucius ſuus patruus, Ugo, Magrus, Suavizus, quando michi dedit licenciam, ut facerem hoc, quod ſubtus ſcriptum eſt, pro ſe ſuiſque heredibus, preſente domina Bellaflore matre ſua, pro redemcione anime ſui patris & ſuorum propinquorum tibi donno Andree monacho ſancti Benedicti juſſione Ugonis abbatis monaſterii ſancti Benedicti in alpe accipienti pro ſe & nomine tui monaſterii ſupraſcripti tuorum fratrum ejuſdem monaſterii Dei ſerviencium tuiſque ſucceſſoribus concedo & confirmo in perpetuum inde decimas de campo de Vatho, qui eſt ſuper ſtrata, a duobus lateribus rivoli, a quarto latere alii homines detinent, habendum, tenendum & quicquid tibi tuiſque ſucceſſoribus placuerit exinde faciendum ad lucrum & utilitatem ſilicet menſarum ſupraſcripti monaſterii, & nullus rectori ecclesie ſancte Marine habeat poteſtatem ſuper has decimas ſive clericus, ſive laicus, niſi ille, quem ſupraſcripti monachi ſupraſcripti monaſterii miſerint ad recipiendas decimas tempore trituracionis pro eo, quia dediſti & conceſſiſti pro te tuiſque jamdictis fratribus atque ſucceſſoribus michi ſupraſcripta Alburga ſuiſque heredibus in perpetuum inde duas tornaturas terre, quas habuit Ugolinus Girardi vice ſancti Benedicti in ſupraſcripto campo, & ideo ego jamdictus locator pro ſupraſcripta Alburga ſuiſque heredibus tibi ſupraſcripto Andree tuiſque fratribus atque ſucceſſoribus & ſupraſcripto monaſterio rem ſupraſcriptam firmam tenere, defendere, & auctoriare contra omnes homines in placito & extra promitto ſub nomine pene quadraginta libras Lucen. in manu nuncii imperatoris, & pena data hec pagina maneat firma, que eſt ſcripta a Uberto de territorio Galeate ſcriba.

Donnus Bonus, donus Paulus, Federicus, Rione, donus Martinus, Bonamente, & Marcua magiſter rogati fuerunt teſtes.

CXV.

CXV.

Eccleſia data a VVilielmo archiep. Ravenna monaſterio S. Petri ad Vincula.

Anno 1194. XIV. martii.

Ex tabulario archiep. Ravenn. Capſ. H. n. 3784.

Ibid. n. 8. WIlielmus Dei gratia ſancte Ravennatis eccleſie archiepiſcopus domno Aſaloni monaſterii ſancti Petri in Vincula abbati tuiſque confratribus ac ſucceſſoribus & ipſi monaſterio uſque ad quinquaginta annos ad renovandum concedentes concedimus, largientes largimur tibi ſupraſcripto abbati, ut ſuperius legitur, videlicet totum quod habes & tenes in fundo, qui dicitur Gaulus, & in fundo, qui dicitur Campillianus, vel dicitur Barzanus plebe ſancti Caſſiani, & eccleſiam ſancti Petri in Sari plebe ſancte Marie in Aqueducto, & eccleſiam ſancti Victoris poſitam in Foſſola in hac civitate Ravenne cum toto illo, quod quod habes & tenes in dicta Foſſola a jure ſancte Ravennatis eccleſie. Et inſuper concedimus tibi ſupraſcripto abbati, ut ſuperius legitur, quod habes & tenes, quod fuit ex dono quondam Johannis Ducis, & Johannis Gamenelli, que ipſi abuerunt & detinuerunt de jure ſancte Ravennatis eccleſie cum terris, vineis, campis, arboribus, arbuſtis & eum introitu & exitu earum, & cum omnibus ſibi pertinentibus poſita in prefatis plebibus & fundis vel ubicumque ſita, ſicut dictum eſt. Has res juris ſancte Ravennatis eccleſie poſtulaſti largiri a nobis ſponte, juſte, rationabiliter *&c.* infra indictionem unius libre cere *&c.*

Quam vero paginam peticionis ego Ravennus Dei gratia Ravennas tabellio & ſancte Ravennatis eccleſie notarius ſcripſi & complevi, ut ſuperius legitur, anno milleſimo centeſimo nonageſimo quarto & quatuordecimo menſis martii indictione duodecima Ravenne, in domo domini Wilielmi ſancte Ravennatis eccleſie archiepiſcopi pena trium unciarum auri.

CXVI.

Cæleſtini III. *bulla pro Puteolenſibus monachis.*

Anno 1194. nonis aprilis.

Ex tabulario capitul. Lucenſi AA. n. 17.

CEleſtinus epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis.. abbati & monachis ſancti Petri de Puteolis in Lucenſi dioceſi conſtitutis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Incumbit nobis ex debito pontificalis officii, ut juſta petentibus audientiam cum efficacia prebeamus, maxime ubi eorum vota & pietas adjuvat, & explorata juris veritas non relinquit. Eapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtia precibus annuentes ſepulturam monaſterii veſtri liberam eſſe concedimus, ut eorum devotioni & extreme voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi forte excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat, ſalva tamen juſtitia illarum eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Liceat quoque vobis clericos & laicos liberos & abſolutos e ſeculo fugientes ad converſionem recipere, & eos ſine contradictione aliqua retinere. Decernimus argo *&c.* *Ibid. n. 7.*

Datum Laterani nonis aprilia pontificatus noſtri anno quarto.

CXVII.

Libellus emphyteuſis ſcriptus a Gualfredo abbate S. Victoris de Cluſis.

Anno 1194. menſe majo.

Ex authentico S. Blaſii de Fabriano.

HOc exemplar eſt cujuſdam inſtrumenti ſic incipientis. *Ibid. n. 15.* In nomine Domini anni ſunt mill. C. nonageſimo IIII. imperante Rigo romanorum imperatore menſe madius indictione XII. nos quidem donnus Gualfredo abbate de eccleſia ſanto Vettore de la Cluſa & donno Maino priore & donno Tebaldo & donno Alberto monachi de ipſo monaſterio cum conſenſu & voluntate de alii clericis noſtris anc cartula vinditione & tranſactione fieri rogavi vobis Caczatu filio de benedictolo & gozo filio de albertinu & bernardo & acto de gozo & fili & nepotibus veſtris in tertia veſtra gene-

n

generatione legitima maſculina de proprietate de noſtra terra, que eſt in comitato Camerino & in loco qui dicitur in valle de patrano, a primo latere terra de la romita, & II. lat. filii de acto de baronzo & johannes de orfacta & III. lat. filii de Bonumiano, & filii Johannis de bonezo & IIII. lat. via publica & in alio loco in lu plano de roti *&c.*

CXVIII.

VVilielmus archiep. Ravennas dat monachis S. Apollinaris in Claſſe eccleſiam S. Mariæ in Virtute.

Anno 1194. x. junii.

Ex tabulario abbatiæ Claſſenſis.

Ibid. n. 8. WIlielmus Dei gratia ſancte Ravennatis eccleſie archiepiſcopus. Damus & donamus preſentibus & conſentientibus presbytero Bonofilio, Guidone de la Bonelda predicte eccleſie cardinalibus, & presbytero Johanne Segnore, & Ubertello prelibate eccleſie cantoribus, donoo Andree venerabilis monaſterii ſancti Apollinaris in Claſſe abbati pro vobis veſtriſque confratribus ac ſucceſſoribus, qui nunc ſunt vel in antea erunt in prefato monaſterio, & pro ipſo monaſterio in perpetuum, id eſt eccleſiam ſancte Marie in Virtute poſitam in hac civitate Ravenne in plathea majore in regione ſancti Salvatoris cum omnibus ſpiritualibus & temporalibus, & cum caſis ſeu vacuamentis & ortis, terris vero & vineis, tam in hac civitate Ravenne, quam extra vel ubicumque ſint, cum arboribus, arbuſtis, & cum introitibus & exitibus ſuis, & cum omnibus ſibi pertinentibus, & inſuper damus, cedimus, mandamus vobis omne jus & actionem, & rationem & exceptionem, quam & quas prefate eccleſie pertinent, vel in antea pertinuerint aliquo modo vel jure in perpetuum. Anc donationem vobis facimus intuitu divini amoris, nec noo & pietatis, & quia debetis facere predictam eccleſiam officiari. Veruntamen ſacerdos, qui propterea in ſupradicta eccleſia fuerit, nobis debeat repreſentari tempore, quo fuerit electus, & per nos in predicta eccleſia inſtitui, & in nos habere debitam reverentiam, ut alii ſacerdotes. Et ab hodierno die non liceat nobis neque noſtris ſucceſſoribus de predictis rebus facere queſtionem, repetitionem vel interpellationem, cauſationem, ullamque moleſtiam generare adverſus te predictum abbatem, neque tuos confratres ac ſucceſſores, neque predictum monaſterium non per nos, neque per noſtros ſucceſſores, neque per ſummiſſam perſonam vel ſumittendam a nobis in placito vel extra; ſet inmo omni tempore ſecuri & quieti exinc maneatis in omnibus & per omnia in perpetuum, ut dictum eſt. Quam vero paginam donationis ego Ravennus Dei gratia Ravennas tabellio & ſancte Raven. eccleſie notarius ſcripſi & complevi juſſu domni Wilielmi ſancte Ravennatis eccleſie archiepiſcopi anno Domini milleſimo centeſimo nonageſimo quarto die decimo menſis junii indictione duodecima Ravenne in palatio domni Wilielmi ſancti Ravennatis eccleſie archiepiſcopi.

CXIX.

Cæleſtinus III. *mandat monachis Subaſianis obedientiam priori Camald.*

Anno 1195. XIII. kal. aprilis.

Ex autographo tabularii Fontis-boni.

CEleſtinus epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabili fratri Fulginatenſi *Ibid. n. 14.*
epiſcopo ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Dilectus filius prior Camaldulenſis ſua nobis conqueſtione monſtravit, quod abbas ſancti Silveſtri de Oſpello obedientiam & reverentiam, quam anteceſſores ſui jamdicto priori & ſuis anteceſſoribus exhibuiſſe noſcuntur, pro ſue voluntatis arbitrio denegat exhibere. Volentes itaque ejuſdem prioris & eccleſie ſue indemnitati paterna ſollicitudine providere, fraternitati tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus inquiras ſuper premiſſis diligentius veritatem, & ſi ita tibi conſtiterit, jamdictum abbatem ad obedientiam & reverentiam debitam jamdicto priori exhibendam per eccleſiaſticam cenſuram compellas. Datum Laterani XIII. kalendas aprilis pontificatus noſtri anno quarto.

CXX.

CXX.

Idem concedit liberam ſepulturam monaſterio S. Petri de Puteolis.

Anno 1195. VI. kal. aprilis.

Ex tabulario capit. Lucenſis AA. n. 18.

Ibid. n. 7. CEleſtinus epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. archipresbytero & .. primicerio Lucenſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Attendentes devotionem, quam erga nos & Romanam eccleſiam dilecti filii abbas, & monachi ſancti Petri de Puteolia Lucenſis dioceſis habere noſcuntur, ipſorum eccleſie liberam eſſe conceſſimus, juxta quod eſt moris eccleſiaſtici, ſepulturam. Quapropter per apoſtolica vobis ſcripta precipiendo mandamus, quatenus, nec voa contra conceſſionis noſtre paginam eamdem eccleſiam infeſtetis, nec permittatis ab aliis moleſtari; contradictores, ſi qui apparuerint, a preſumptione ſua per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcentes. Datum Laterani VI. kal. aprilis pontificatus noſtri anno quarto.

CXXI.

Henrici VI. imperat. præceptum pra monaſt. SS. Hippolyti & Laurentii de Fuventia.

Anno 1195. XIII. kal. junii.

Ex apographo olim apud abbatem Petrum Cannetum.

Ibid. n. 11. IN nomine ſancte, & individue Trinitatis. Henricus divina favente clementia Romanorum imperator ſemper auguſtus & rex Sicilie. Imperialis majeſtatis noſtre decet eminentiam, ut perſonis eccleſiaſticia & viria religioſis pium benignitatis noſtre ſavorem clementer impendentes ab iniquis infeſtantium importunitatibus ipſos protectionis noſtre clipeo defenſare ſtudeamus. Eapropter univerſis imperii fidelibus tam preſentibus, quam futuria notum fieri volumus, quod nos pro ſalute anime noſtre & parentum noſtrorum monaſterium ſancti Ypoliti de Faventia ex congregatione Camaldulenſi abbatem & fratres, omneſque eorum ſucceſſores cum univerſis hominibus, bonis ac poſſeſſionibus, quas in preſenti habent, aut in poſterum juſto acquiſitionis titulo poterunt adipiſci, omneſque ejuſdem monaſterii eccleſias cum earum bonis tam mobilibus, quam immobilibus in noſtre majeſtatis tuitionem ac defenſionem recepimus, ſtatuentes, ut prefatum monaſterium cum omnibus ſuis eccleſiis & domibua monachorum, clericorum, & converſorum, quas inhabitant, ab omni fodro, albergariis, angariis, & perangariis liberum in perpetuum permaneat, & penitus exemptum. Prohibentes etiam ſub pena gratie noſtre, & ſub pena, que infra determinata eſt, ut nemo audeat bona prenominati monaſterii, vel ſuarum eccleſiarum, aut hominum ſuorum eme-e, aut in permutationem, empbitheoſim, commendationem, aut guardiam recipere, vel pignore, ſeu quocumque alio genere contractus ſibi vendicare, ſine conſenſu & voluntate abbatis. Adjicientes, ne uſus vel ſtatuta Faventine civitatis legibus contraria aliquatenus in ſuis bonis retinendis vel recuperandis obſiſtant, ſed nullius quoad hec momenti omnino eſſe decernimus, & liceat monaſterio predicto juſte ac legitime, nullatenus obſtantibus predictis uſibus, vel ſtatutis, quevis bona poterit libere & abſque omni contradictione namciſci. Decernentes itaque, ut ſi qua, quod abſit, humilis vel alta perſona, ſepedicti monaſterii abbatem, aut fratres ſeu familiam ipſorum in perſonis ledere ſive in bonis ſuis moleſtare, aut contra preſentem paginam venire preſumpſerit XXX. libras puri auri componat; dimidium camere noſtre, reliquum paſſis injuriam. Ut igitur hec majeſtatis noſtre conceſſio & confirmatio rata in perpetuum & inconcuſſa permaneat preſentem paginam conſcribi juſſimus, & noſtre ſublimitatia ſigillo communiri. Hujus rei teſtes ſunt Wilielmus Ravennatenſis archiepiſcopus, Angelus Tarentinus archiepiſcopus, Bernardus Faventinus epiſcopus, Marquardus imperialis aule ſeneſcalcus, marchio Ancone, Dux Ravenn. Rubertus de Durne, Cu.. uno de Mi..ce ..mberc, & alii quamplures.



Signum domini Henrici ſexti Romanorum imperatoris invictiſſimi ſemper auguſti & regis Sicilie.

Ego Cumradus imperialis aule cancellarius vice domini Adolfi Colonienſis archiepiſcopi totius Italie archicancellarii recognovi.

Acta ſunt hec anno Dominice incarnationis M.C.XCV. indictione XIII. regnante domino Henrico Romanorum imperatore victorioſiſſimo ſemper auguſto & rege Italie, anno regni ejus in Theotonia XXV. in Sicilia primo, imperii vero ejus anno V.

Data apud Faventiam XIII. kalend. junii per manum Alberti imperialis aule protonotarii.

CXXII.

Philippus dux Thuſciæ in protectionem recipit eremum Avellanenſem.

Anno 1195. kal. julii.

Ex ſchedis D. Romualdi Blanci.

Ibid. n. 12. PHilippus Dei gratia dux Thuſcie. Ad temporalis regni gloriam & eterne retributionis meritum apud regem regum nobis proficere credimus, ſi piis & religioſis locis ſollicite provideamus, & Deo in his famulantes ab infeſtatione malorum hominum ſecuros & quietos noſtre defenſionis munimine reddamus. His autem precipue noſtre benignitatis clementiam libentius debemus impartiri, quibus ſue religionis & honeſte converſationis intuitu ſereniſſimum patrem noſtrum Fredericum & fratrem noſtrum Henricum imperatores Romanorum auguſtos propenſiores imperialis excellentie ſue gratiam & defenſionis ſue protectionem contuliſſe cognoſcimua. Quia ergo fratres de heremo Fontis Avellani ſacris operibus jugiter inſudare, & bona fama in domo Dei flagrare intelleximus, dignum duximus ampliori noſtre ſerenitatis clementia locum & poſſeſſiones eorum tueri, & propenſioris gratie beneficio perſonas & res ipſorum una cum excellentiſſimo patre noſtro & fratre noſtro Romanorum imperatoribus auguſtis manutenere. Notum igitur facimus omnibus Chriſti & imperii fidelibus tam futuris, quam preſentibus, quod nos prefatam eccleſiam, ſcilicet heremum Fontis Avellani cum univerſis ejus pertinentiis in noſtre tuitionis ſpetiale patrocinium una cum predictis patre noſtro & fratre tanta benevolentia ſuſcipimus, ut omnia eidem eccleſie & fratribus inibi Deo ſervientibus ſpectantia, ea pace, que rebus fiſci noſtri debetur, ſemper perfrui velimus. Eapropter omnibus imperii fidelibus marchionibus, comitibus, civitatum conſulibus, capitaneis, valvaſoribus, & univerſia publicam adminiſtrationem gerentibus & ceteris quibuſlibet hominibus ſub debito fidelitatis, quo aſtricti ſunt, firmiter precipiendo mandamus, quatenus nihil unquam de omnibus poſſeſſionibus, que prefatis attinent fratribus, violenter aut contra voluntates eorumdem fratrum contingant aut tollant, ac eos tam in hominibus, quam in animalibua, tam in edibus, quam io agris, in omnibus omnino rebus & locis ad jua eorum pertinentibus nulla prorſus tributorum vel angariarum aliorumve ſervitiorum exactione moleſtent, quoniam nos eoſdem fratres & poſſeſſiones ipſorum liberaa de cetero & immunes fore ſtatuimus. Ad augmentum quoque noſtre gratie de fodro regali hanc eiſdem fratribns indulgemus & concedimus commoditatem, quatenus id de eorum manualibus & quibuslibet ipſorum eccleſiis & terris & hominibus, ubicumque proprias & eis ſpetialiter pertineotes habent poſſeſſiones, nec marchio, nec comes, nec capitaneus, nec ullus conſulatus aut poteſtas, nec aliqua penitus exigat perſona, ſed tempore, quo illud dandum eſt, fratres id per omnes homines ſuos fideliter colligant, & de ipſo ad ſalutem anime noſtre, ad utilitatem eccleſie ſue diſponant. In ejuſdem quoque fodri collectione talem eis modum imponimus & definimus, ut a ſingulia hominum ſuorum focis, qui ipſis ſcilicet fratribus ſpetialiter attinent, denarios duodecim recipiant, & de his ad utilitatem eccleſie ſue diſponant, ut ſupra dictum eſt, ac provideant, & ipſi fratres vel eorum homines ultra hanc menſuram a noſtris nuntiis vel a quibuſcumque aliis nulla datione graventur. Inſuper jubemus, ut liceat eiſdem fratribus homines ipſorum ſuper ſua, ideſt eccleſie illius bona de loco ad locum pro libito ſuo transferre, & ad utilitatem ſuam tranſmittere nullo vetante vel impediente. Preterea ſtatuimus, ut nullus judicum tam de civitatibus, quam de forinſecia locis habeat poteſtatem judicandi vel ad judicium vocandi homines predicte eccleſie, niſi cauſa prius fuerit ad priorem & fratres perlata, & ab eis emendatio vel ſecundum juſtitiam, vel ſecundum amicabilem compoſitionem reverenter & benigne requiſita. Precipimus etiam firmiſſime omnibus judicibus tam in civitatibus quam extra per caſtella

ſtella & villas conſtitutis, ſi quando contigerit predictos fratres proclamationem ſuper illatis ſibi injuriis facere, ut ſtatim judices celeri eis juſtitia ſubveniant, & preſens promptumque juris auxilium contra adverſantium violentias eis efficaciter impendant. Inſuper ſtatuimus, ut ipſi fratres in cauſis civilibus ſacramensum calumpnie preſtare non cogantur, & quod eis nulla preſcriptio temporis objiciatur, niſi centum annorum. Precipimus etiam eiſdem eccleſie patronis firmiter injungentes quatenus predictam eccleſiam vel in hominibus, vel in ullis eorum rebus ipſius aliqua moleſtia vexare non preſumant, eiſdem patronis & noſtris ſimul nuntiis & ceteris fidelibus diligenter injungimus, ut eamdem ſancte Crucis eccleſiam de heremo Fontis Avellani per omnes perſonas ac pertinentias ejus, & ab omni incurſu violentie ſemper defenſare ſtudeant. Confirmamus etiam eidem eccleſie omnes ejus poſſeſſiones, quas hactenus tenuit & poſſedit, & quas deinceps juſte & rationabiliter aquiret, ac ipſi pacem & quietem in eis noſtre auctoritatis edicto ſtabilimus. Preterea concedimus & confirmamus ipſius eccleſie omnes homines & poſſeſſiones, quas nunc habet vel impoſterum juſte eſt habitura, & quicquid in eis juris habemus, ipſi conferimus. Si quis vero pretaxatis clementie noſtre ſtatutis auſu temerario contra ire preſumpſerit, pena quinquaginta librarum auri puri ſit condemnatus, quarum medietas fiſco noſtro, reſidua prefate eccleſie exhibeatur. Ut autem hec noſtra inſtitutio rata in perpetuum habeatur, preſentis privilegii paginam fecimus inde conſcribi, & noſtre majeſtatis ſigillo roborari. Volumus autem predictos fratres hujus privilegii donationibus uti in bonis illis, que ipſi jure proprii ad manus ſuas tenent, non autem in his, que ex oblationibus fidelium pro certo canone receperunt *&c.* Hujus rei teſtes ſunt Petrus Urbis prefectus, & comes Ildibrandinus, & comes Manente, & Armanus de Catena ſeneſcalchus, Rainaldus de Caſtelione, & Ugolinus Satini, & Wido de Ciſterna & alii quamplures.

Acta ſunt hec anno Dominice incarnationis M. C. LXXXXV. indictione XIII. anno vero ducatus ejus primo. Datum in obſidione Peruſii kalendis julii feliciter, amen.

Ego Blancus notarius hunc, ut in autentico privilegio ſigillo ducis roborato vidi, ſcripſi, & ad finem perduxi, nec addidi nec minui, in anno Domini M. C. LXXXXVI. tertio die intrante aprilis indictione XIIII.

CXXIII.

Charta venditionis facta eremo novæ de Fajolo.

Anno 1195. VI. intrante ſeptembri.

Ex autographo Fontis-boni. §. Emptio n. 122.

IN Chriſti nomine. Anno incarnationis ejus milleſimo nonageſimo quinto tempore Celeſtini pape & Henrici imperatoris VI. die intrante menſe ſeptembri indictione tertia decima ante domum Guidonis de Doneſſa in Valle bona. Venditionis negotium *&c.* ideo ego quidem in Dei nomine Guido de Doneſſa pro me meiſque filiis & heredibus do & vindo tibi preſenti in Chriſti nomine donno Drudo priori heremi nove de Fazolo conpatroni pro te tuiſque fratribus & ſucceſſoribus imperpetuum, id eſt illud, quod habetis in clauſura veſtra de Valle bona de ſubtus, videlicet illud, quod habebatis a Viviano de la Porta, e a filio Sforzoli, & illud, quod habebatis Creſſolus in duobus locis, a II. latere poſſidet jamdicta heremus, a III. detinet eccleſia, de ſubtus eſt via currente cum introitu & exitu ſuo omnibuſque ſuper ſe & infra ſe pertinentibus ad habendum, tenendum *&c.* & quitquit tibi tuiſqua fratribus & ſucceſſoribua placuerit in perpetuum faciendum, pro eo quia dicti ſupraſcripti nomine pretii denar. Lucenſium lib. IIII. & unum aſinum, & quidquid jamdicta terra plus valet pro anima mea. Et ego jamdictus vinditor *&c.* Ad hec fuerunt teſtes rogati Ruffus de Faentia, Picolus de Capagnolo, Rudillo & Zulianus, & Orlandus converſus ejus eremi. *Ibid. n. 17.*

Et ego Martinus Dei gratia ſacri palatii notarius, ut audivi & intellexi atque rogatus fui, ſcripſi & complevi.

CXXIV.

CXXIV.

Donatio facta monaſterio San-victoriano.

Anno 1195. menſe ſeptembri.

Ex autographo S. Blaſii de Fabriano.

Ibidem. IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti anni ſunt mille c. nonaginta v. Henrico imperatore regnante menſe ſeptembri indictione XIII. Ideoque ego Maria filia de Guazo propria & ſpontanea mea voluntate & ſecundum mea lege do & concedo quidquid abeo & teneo, & ſuit jure mei patris & matris mee, poſita eſt ipſa res in comitato Camerino in Roſenga, & in vale de Mainno, & in Larciano, vel ubicumque abeo uſu & deritto, do & concedo eccleſie ſancti Victoris & a vobis donno Gualſredo abbas veſtriſque ſucceſſoribus in ſervum ſervorum Dei, deinde abeatis, teneatis *&c.* Grimaldo, & Giſo, & de Vezo ſuerunt teſtes.

Ego Lotherius cum filio meo Saxo quietamus & reſutamus partem noſtram eccleſie ſancte Marie inter Saxa a vobis donno Gualſredo abbas veſtriſque ſucceſſoribus in ſervum ſervorum Dei pro anima & filiis meis & de aliis meis conſanguineis, deinde abeatis, teneatis & faciatis quodcumque vobis veſtriſque ſucceſſoribus placuerit, & ſi hoc totum non ſervaverimus, promitto me ſoluturus penam in curia veſtra ſolidi c. & pena ſoluta omnino ſupradicta firma permaneat in perpetuum. Alberto de Tebaldo, & Petri de Varano, & Zupo ſuerunt teſtes.

Lotherius notarius ſcripſit & complevit.

CXXV.

Definitio Berardi canonici Arretini ordinationem eccleſiæ S. Hilari & hoſpitalis pertinere ad monaſter. S. Benedicti de Arretio.

Anno 1195. VIII. idus decembris.

Ex autographo parthenonis Prati-veteris.

Ibid. n. 13. IN nomine Domini Dei eterni amen. Propter hominum deſidiam & negligentiam bellica clade, & temporis prolixitate ſepe cooperante multa veniunt in diſſuetudinem, & damni errorem, que ad juſtitie tramitem difficile eſt revocare, & illis, ad quos de jure ſpectant, perrarum eſt ſine moleſtia poſſe judices reſtituere, & expoliati, ne in coſtitutionem illam, ſi quis in tantam auſo temerario incidant injuriis laceſſiti querimoniis eorum hoſtia pulſant, qui jura promulgant, & eorum ſrequenter conqueſtiones aſcendunt uſque ad eos, qui principatum ſacerdotii, & regni gubernant. Propter hujuſmodi rei geſte cauſam Celeſtinus III. Romane eccleſie ſummus pontifex mihi magiſtro Berardo Aretino eccleſie canonico querimoniam, qua ſuit concitatus a domna Sophia monaſterii Prati Veteri abbatiſſa de ordinatione & diſpoſitione eccleſie ſancti Yllari, & hoſpitalis, que ſibi videtur ſublata, & eccleſie ſancti Benedicti ſubtracta mediante juſtitia terminandam delegavit. Ex qua commiſſione Jeronimi Aretini epiſcopi beate memorie veſtigiis inherens, & ex teſtimonio clericorum & laicorum, tam virorum, quam mulierum inſuper veritate diligenter inquiſita. Pronuntio ipſam ordinationem, & diſpoſitionem tam ſpiritualium, quam temporalium eccleſie ſancti Yllari, & hoſpitalis pertinere ad eccleſiam ſancti Benedicti, que monaſterii Prati-veteris eſt obedientialis. Auctoritate ergo ſancte Romane eccleſie munitus, non ſolum verbo, & ſere hominum communi aſſertione, ſed etiam ſacramento in judicandi poteſtate inſtructus decerno eam donationem diſpoſitionis & ordinationis, quam fecit prenominatus Aretine eccleſie epiſcopus eccleſie ſancti Benedicti de eccleſia & hoſpitali ſancti Yllari, inconcuſſe obſervandam auctoritate ejuſdem commiſſionis ſtatuo, ut nulla perſona eccleſiaſtica, vel ſecularis, niſi ſub moderamine & diſpoſitione eccleſie ſancti Benedicti in hoſpitali ſancti Yllari, vel eccleſia ad mandatum ſuum vivere promiſerit, ab aliquo ibidem ſe intrudi permittat. Quod ſi ſecerit, ſi laicus eſt, excommunicationis, ſi vero clericus, ſententia canonibus inſerta feriatur. Salvo tamen jure plebis, ad cujus dioceſim ſpectare videtur. Data apud eccleſiam ſancti Philippi in preſentia & teſtimonio presbyteri Guilielmi ejuſdem eccleſie, & per manum dicti magiſtri Berardi dictarum rerum reſtitutoris, Manentis Conventi, Ugolini ſabri, Joannis Didaci presbyteri, Mattei eccleſie ſancti Juliani, & Fidei clerici .... Johannis Querſi, Uguiccionis filii Spazzanidi & aliorum multorum ad hec convocatorum.

Anno

Anno Domini M.CLXXXXV. VIII. idus decembris domino Karolo imperante anno imperii ejus IV. indictione XIII.

Ego Omnebonum domoi imperatoris ootarius huie confirmatiooi ioterſui, & ex mandato dicti magiſtri Bernardi in publicam fotmam redegi.

CXXVI.

Conceſſio Transmundi abbatis Valle- caſtrenſis.

Anno 1196. menſe ſebruario.

Ex tabulatio S. Blaſii de Fabriano.

Ibid. n. 38. IN Dei nomine. Anni ſunt M. C. LXXXXVI. qui eſt imperatoris Enrici ſexti & menſe ſebruarius, in quo rogatus eſt indictione XIIII. Placoit adque coovenimus tibi nos & donnus Transmundus vir venerabilis abbas de monaſterio beatu ſancto Romualdo, quod edificatu eſt in loco, qui dicitur Val de Caſtro, do & trado adque concedo tibi Aguſto ſeu fili & nepotibus tuis maſculini legitimis uſque tertia toa generatione ad poſſidendum de re juris ſancte noſtre eccleſie ipſa res, que eſt in comitato Camerino in curte de Monte miloni a vocabulo la Valle de Actoni &c.

Tebaldus regis notarius ſcripſit. Acto de Rollando, doonus Actu de Petri de Gregorio, Morico de Bonomo ipſi ſunt teſtes.

CXXVII.

Cæleſtinus III. *confirmat eccleſias, bona & indulta monaſterii Vangaticienſis.*

Anoo 1196. VI. kal. julii.

Ex apographo Vangaticienſi, ex Bronzerio pag. 183. *& ex Silveſtrio* pag. 67.

Ibid. n. 20. CEleſtinus epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio Alicho abbati monaſterii ſaocte Marie Vangaditienſis &c. Apoſtolice ſedis, cui auctore Domino preſidemus, nos hortatur auctoritas pro eccleſiarum ſtatu ſatagere, & que ad earum ſunt quietem diſpoſita propenſiore diligentia ſtabilire. Eapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibua clementer annuimus, & predictum Vangadieienſe mooaſteriom, in quo divino eſtis obſequio mancipati, quod uti recolende memorie ab Hugooe quondam marchiooe conſtat eſſe eonſtructum, atque a predeceſſoribus ooſtris ſancte tecordationis Silveſtro, Calliſto, Innocentio & Alexandro Romaois pontificibus libertati donatum eſt, atque ad jus beati Petri ſancteqoe Romane eccleſie ſpetiali prerogativa pertineos, apoſtolice ſedis privilegio commuoimus, ſtatuentes, ut quaſcumque poſſeſſionea, quecumque bona idem monaſterium in preſentiarum juſte &c. firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneaot, in quibus hec propriis duximua exprimenda vocabulis. Villam Abbatie, in qua monaſterium eſt, eum plebe ſancti Johannis, Vaogaditiam cum eccleſia ſancti Michaelis, Villam, que dicitor Salvaterra, cum eecleſia ſancti Aotonini; Cavazanam cum eceleſia ſaocti Laurentii; eccleſiam ſancti Andree de Ramo de Palo cum pertineotiis ſuis. Inſra civitatem Veronenſem eccleſiam ſancti Salvatotis cum omnibus ſuis pertioentiis. Quaſcumque etiam poſſeſſiones babetis in Ilaſi, & in Bardulino, & in quibuſcumque locis Veronenſis epiſcopatua. Inſra epiſcopatum Vicentinum tertam de Albareto. Io epiſcopatu Patavino eccleſiam ſancti Petri ſitam in Mooteſilice cum ſuis omnibus pertinentiis, partem vallis Almerici cum eccleſia ſancti Andree; in Eſte eceleſiam ſancti Firmi, & eceleſiam ſancti Petri eum ſuia pertinentiis; in Palſo eccleſiam ſancti Michaelis, poſſeſſiones in euria Ville, & in aliis ejuſdem epiſcopatus. Io epiſcopatu Adrienſi Veoezza cum eccleſia ſancti Martini; Proſettam cum eccleſia ſancti Leoois; in Contina eccleſiam ſancti Sixti; in Goviano eccleſiam ſancti Bartholomei; in villa Comeda eccleſiam ſaocti Petri, & quaſcumque poſſeſſiones alias in eodem epiſcopatu habetis vel in eomitatu. Poſſeſſiones io epiſcopatu Ferrarienſi; & in epiſcopatu Bonooienſi eceleſiam ſanctorum Simonis & Jude de Urbiſano eum pertineotiis ſuis. Predictorum denique noſtrorum ſtatuta predeceſſorum ſine ulla volentes ſetvare reſragatiooe mooaſterium ipſum ſub Romanorum dumtaxat pootificum tuitione poſitum a reliquorum dominio epiſcoporum eum univerſis, quas nunc poſſidere digooſcitur eccleſiis, ſeu quas impoſterum juſte adqoiſiverit, omnino liberum ſit, & a ſynodalibus quibuslibet exactionibus abſolutum permanere decernimus. Tibi itaque fili abbas tuiſque omoibus ſucceſſoribus liceat ve-

ſtras

ſtras quaslibet eccleſias cum cemeteriis, baptiſteriis, capitulis & ſynodis quiete poſſidere, eaſque per proprios ordinare ſacerdotes, nullius epiſcopi obſtante cnntradictione. Reliquorum vero veſtrorum promotiones, & conſecrationes baſilicarum, ſed & infantum in villis veſtris poſitorum conſignationes, ut a catholicis, quos invitare volueritis, epiſcopis pro reverentia ſedis apoſtolice, nullius interveniente morbo venalitatis peragantur, perpetua ſtabilitate ſancimus. Preſbyteris inſuper in parochialibus, monaſteriique eccleſiis quocumque tempore conſtitutis vulgatorum pariter & ſecretorum criminum ſibi commiſſis pnpulis injungendi penitentias preſentis auctoritate privilegii ſit indulta licentia. Ad eoſdem etiam ſpectabit ſolutiones queſtionum, que de conjugiis emerſerint ac difficiliora quoque negotia, ut juxta ſanctorum patrum terminentur inſtituta ad te fili abbas tuoſque referre ſucceſſores; ſtudii preterea veſtri ſit ſacroſanctum chriſma ſingulis annis per veſtros a catholico quocumque malueritis epiſcopo legatos accipere, acceptum vero baptiſmalibus ea more eccleſiis diſtribuere, ſicut omnimode hactenus feciſſe noſcimini. Sane cunctis Abbatie decimis, ſimulque Vangaditie, Salvaterre & Cavazzane, ſeu etiam Ramipali, ac de territorio Proſette, Saguedi & Venezze pietatis intuitu ex integro vobis habendas concedimus. In aliis autem locis prediorum, que propriis a vobis exculta ſumptibus fuerint, ac reddituum veſtrorum decimationes noſtra vobis auctoritate vendicabitis, ſicut eas inconcuſſe a quadraginta retro annis habuiſtis, & hec facere conſueviſtis. Obeunte vero te nunc ejuſdem loci abbate vel tuorum quolibet ſucceſſorum nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia preponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris de ſuo vel aliorum religioſnrum collegio, ſi, quod abſit, idoneus ibi repertus non fuerit, ſecundum Dei timorem, & beati Benedicti regulam elegerint, electus autem ad Romanum pontificem confirmandus accedat. Decernimus ergo, quod nulli omnino hominum liceat &c. ſalva ſedis apoſtolice auctoritate. Si qua igitue in futurum eccleſiaſtica ſecularisſve perſona &c.

Datum Laterani per manum Centii ſancte Lncie in Orthea diaconi cardinalis dnmini Pape camerarii VI. kalendas julii indictione decima quarta, incarnationis Dominice anno M. C. XCVI. pontificatus vero domini Celeſtini anno VI.

CXXVIII.

Charta San-victoriana.

Anno 1196. menſe octobri.

Ex archivo S. Catharinæ de Fabriano.

IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti. Anni ſunt milleſimo C. nonageſimo VI. Henrico imperatore regnante rex Cisilie menſe octobri indictione XIIII. Ego quidem in Dei nomine Albricus filius de Rainaldo propria ſpontanea mea voluntate & ſecundum mea lege hanc carta fieri rogavi a beato ſancto Victore, quod eſt edificato in fundo Victuriano, & a vobis donno Gualfredo abbas & donnus Gualterius procurator ipſius eccleſie & aliis veſtris ſotiis in ſervum ſervorum Dei pro redentione & obſolucione anime mee, & anima patris & matris mee, & de aliis meis conſanguineis, do & trado vobis & veſtris ſucceſſoribus de meis poſſeſſinnibus, quas abro in comitato Camerino in curia Forſe & in euria Rocce filii Giſoni, & in curia Zinge & in Varano, primo latere la ſtrada, que pergit a Cavallo Baraldi, & venit in val de Merago mergente in ponte Campiano nemo pee flumen Sentino, & aſcendit per ſulcum ad ſanctum Angelo Roſenge, veniens in Varano, perveniente in peudela ſoſſe, & per foſſatum Pevecollis Angeli perveniente in prima fine Cavallo Baraldo, do & cedo vobis &c. *Ibid. n. 10.*

Lotherius notarius ſeripſit & complevit.

CXXIX.

Ceſſio eccleſiæ S. Georgii de Ravenna facta ab abbate Aceretano.

Anno 1196.

Ex tabul. archiep. Ravenn. Capſ. C. n. 2812.

IN Dei nomine amen. Anno ab incarnatione ejusounteſ. nonageſimo ſexto die ſeptimo menſis .... indictione .... decima Ravenne. Concordia talis eſt inter dominum Wilielmum archiepiſcopum Ravenn. & domnum Ugonem abbatem ſancti Johannis in Acereta pro monaſterio ſancti Mercurialis, & dominum Petrum Traverſaria poteſtatem pro com- *Ibid. n. 11.*

pro communi Ravenne voluntate communis conſilii, quod predictus abbas cum conſenſu fratrum ſuorum & pro ſuis ſucceſſoribus in perpetuum & cum conſenſu domini Thomaſii de Gezzis advocati ſupradicti monaſterii penitus dat, liberat eccleſiam ſancti Georgii ab monaſterio ſancti Mercurialis, & diffinit & refutat in manus ſupradicti archiepiſcopi Wilielmi omne jus, quod habet in illa eccleſia vel habere ſperat, & pattem, quam habet ibi domnicata] juxta eccleſiam ſancti Georgii, ſilicet a ſoſſato civitatis ſoris verſus eccleſiam ſancti Georgii uſque ad Badarenum, accipienti vice & nomine ſancte Ravennatis eccleſie, tetentis ſibi & predicto monaſterio ſancti Mercurialis omnibus aliis poſſeſſionibus, que quondam fuerunt beati Georgii, & hoc promittit ſupradicto archiepiſcopo ſub pena x. librarom auri, pro eo quia dominus Wilielmus archiepiſcopus cum conſenſu chori ſancte Ravennatis eccleſie liberat eccleſiam ſancti Mercurialis ab eccleſia ſancti Georgit, & diffinit & refutat atque liberat omnes poſſeſſiones, que qoondam ſuerunt ſancti Georgii, quas nunc habet eccleſia ſancti Mercurialis, vel alii pro ea, vel quondam eccleſia ſancti Georgit habuit. Et promittit pro ſe ſuiſque ſucceſſoribus deſeoſare & autorizare predictas poſſeſſiones predicto monaſterio ſancti Mercnrialis. Et nominatim promittit, quod ſaciet firmare hanc diffinitionem & ſacere rectorem beati Georgii, qui primus ſuerit pro ſe ſuiſque ſucceſſoribus. Et dominus Petrus Traverſaria promittit pro communi Ravenne domino Wilielmo archiepiſcopo reedificare eccleſiam ſancti Georgii, & promittit domino Wilielmo archiepiſcopo & predicto abbati, & ſupradicto Thomaſio de Gezzis dare ſalvum cambium vel juſtam extimationem arbitrio Petri de Torbo de jamdictis poſſeſſionibus poſitis juxta eccleſiam ſancti Georgii ſub pena unius libre auri, & dominus Wilielmus archiepiſcopus pro ſe ſuiſqne ſucceſſoribus promittit, quod non dabit nec concedet, nec ſupponet ullo modo eccleſiam ſancti Georgii alicui venerabili loco vel alicui laico, ſed ſemper ſibi & eccleſie Ravennati reſervabit. Hoc autem promittit domino Petro Traverſaria pro communi Ravenn. Hec omnia propterea acta ſunt intuitu divine pietatis, & ut predicta eccleſia reedificetur, & perſone omnipotenti Deo & illi beato martyri Georgio in ea deſervientes inſtituantur, per quas divina officia celebrentur. Et hec omnia promiſerunt, ut ſuperius legitur, obſervare ſub predictis penis, & penis ſolutis omnia ſupradicta maneant in perpetuum firma. Quam vero paginam concordie, definitionis, refutationis, nec non liberationis ego Ravennns Dei gratia Ravennas tabellio & ſancte Ravennatis eccleſie notarius ſcripſi predictorum precepto, ut ſupra legitur.

Teſtes interſuerunt Notevolvi judex communis Ravenne, Leutius de la Rovere, Ugo de Gezis, Albettus, Petrus de Torbo, Ugo Bernardengus, Peppus de Azo, Lotorengus Catma, Molinus, & alii quamplutes.

CXXX.

Ceſſio bonorum facta monaſterio Sanvictoriano.

Anno 1197. menſe junio.

Ex tabul. S. Blaſii de Fabriano.

IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti. Aoni ſunt mille c. nonageſimo vii. Henrico imperatore & rex Cicilie regnaote menſe junius indictione xv. Nos quidem in Dei nomine Ben. & Rainaldo & Martino & Portata & Papabola ſorore noſtra toti inſimul comuniter propria & ſpontanea noſtra voluntate & ſecundum noſtram legem damus & concedimus totam terram noſtram & vineam in montis & planis in loco pignoris a vobis doonus Perſectus abbas ſancti Victoris, poſita eſt ipſa res in comitato Camerino in curte de Roſenga & in Larciano, primo latere Aquaviva, & aſcendit a ſancto Vincentio mergente per foſſatum canonice ad ſtrictum Zigie, & aſcendit per Serram Gallule, per medietatem caſtri mergente a ſancto Martino veniente in Caſtilloni, veniente per ſtradam Clavi ad terminum Bovant, mergente per ſoſſatum Bovani in fluvio Sentino, mergente per fluvio Sentino uſque in Aquaviva, qui eſt primo latere, damus, & tradimus tibi quicquit nos abemus, & alii pro nobis inſra predictis lateribus in pigno pro titulo, quia tu accomodaſti nobis de tuis rebus v. livere, & dui ſoldi bonorum Lucenſium, & nos debemus laborare & cultare & reddete vobis tertia parte de pane & de vino bona fide ſioe omni ſraude. Unde promittimus &c. *Ibid. n. 26.*

Alberto de Raineri, & Ruſtico, & Vicino, & Mangono, & domnus Te-

baldus, & domnus Albertus & domoos Petrus ſuerunt teſtes.

Loterius ootarius ſcripſit & complevit.

CXXXI.

Cæleſtini III. *privilegium Berardo priori S. Mariæ de Arzilla Fani.*

Aono 1197. IV. idus ſeptembris.

Ex apographo S. Apollinaris in Claſſe.

Ibid, n. 27. CEleſtinus epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis Berardo priori eccleſie ſancte Marie de Arzilla ejuſque fratribus tam preſentibus, quam futuris regularem vitam profeſſis io perpetuum. Religioſam vitam eligentibus apoſtolicum convenit adeſſe preſidium, oe forte cujuslibet temeritatis iocurſus, aut eos a propoſito revocet, aut robur, quod abſit, ſacre religioois infringat. Ea propter dilecti in Domioo filii veſtris juſtis poſtulatiooibus clementer anouimus, & prefatam eccleſiam ſancte Marie, que ſpecialis juris & proprietatis beati Petri exiſtit, in qua divino mancipsti eſtis obſequio, ſub beati Petri & ooſtra protectione ſuſcipimus, & preſentis ſcripti privilegio communimus. In primis ſiquidem ſtatuentes, ut ordo canonicus, qui ſecundum Deum & beati Auguſtini regulam in eadem eccleſia inſtitutus eſſe dinoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Preterea quaſcumque poſſeſſiones, quecumque bona eadem eccleſia in preſentiarum juſte & canonice poſſidet, aut in futurum conceſſione pontificum, largitione regum vel principum, oblatiooe fidelium, ſeu aliis juſtis modis preſtante Domino poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. In quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipſum, in quo prefata eccleſia ſita eſt, quam nobilis vir Valterus comes Fanenſis provida deliberatione conſtruxit, & ei ſubſcriptas poſſeſſiones conceſſit cum omnibus pertinentiis ſuis. Hoſpitale, quod eſt prope eccleſiam ſupradictam, & capellam ſancti Jacobi cum hoſpitali, que comes predictus propriis expenſis conſtruxit, & omnibus pertinentiis ſuis; domum unam io civitate Fanenſi; novem orios, qui ſuot prope eccleſiam memoratam; vineam unam in plano burgi cum ſuis pertinentiis; omnes vineas, que fuerunt de dote Adjute. In Malliano vineas, qoas idem comes aquiſivit ab Hugone duce. Campum uoum in loco, qui dicitur palodis; campum uoum juxta litus maris; campum unum io rivo de Arco; campum uoum juxta gurg. Volte; campum unum, qui fuit quondam Honeſti Alberti; & campum uoum juxta saoctum Maurum, & totum Olivetom, quod fuit Buccebatalle. Sane novalium veſtrorum, que propriis manibus aot ſumptibus colitis, ſive de ortis & piſcationibus veſtris, vel de nutrimentis animalium veſtrorum nullus a vobis decimas exigere vel extorquere preſumat. Liceat quoque vobis clericos vel laicos, liberos & abſolutos, e ſeculo fugientes ad converſionem recipere, & eos abſque cootradictione aliqua retinere. Prohibemus inſuper, ut nulli fratrum veſtrorum poſt factam in eccleſia veſtra profeſſionem fas ſit abſque prioris ſui licentia, niſi arctioris religionis obtentu, de eodem loco diſcedere, diſcedentem vero abſque communium litterarum veſtrarum cautione oullus audeat retioere. Cum autem generale interdictum terre fuerit, liceat vobis clauſis januis, excluſis excommunicatis & ioterdictis, non pulſatis campaois, ſuppreſſa voce, divina officia celebrare. Chriſma vero, oleum ſanctum, conſecrationes altarium & baſilicarum, ordinationes clericorum, qui ad ſacros ordioes fuerint promoveodi, a dioceſano ſuſcipietis epiſcopo, ſiquidem catholicus fuerit, & communionem ſacroſancte Romaoe ſedis habuerit, & ea vobis voluerit ſioe pravitate qualibet exhibere. Alioquio liceat vobis quemcumque vnlueritis catholicum adire antiſtitem, gratiam & commuoionem apoſtolice ſedis habentem, qui noſtra fretus auctoritate vobis, quod poſtulatis, impendat. Ad hec novas & indebitas exactiones ab archiepiſcopis, epiſcopis, archidiaconibus ſeu decaois, aliiſque eccleſiaſticis ſecularibuſve perſonis omnino fieri prohibemus. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe decernimus, ut eorum devotionis extreme voluatati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, oiſi forte excommuoicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat. Salva tamen juſtitia illarum eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Decernimus ergo, ut oulli omoino hominum liceat prefatam eccleſiam temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre vel ablatas retinere, minuere ſeu quibuslibet vexationibus fatigare. Sed omnia integra cooſerventur eorum, pro quorum gubernatiooe ac ſubſtentatiooe coocesſa ſunt uſi-

bus

hus omnimodis profutura. Salva ſedis apoſtolice auctoritate. Ad inditium autem hujuſmodi perceptе a ſede apoſtolica libertatis nobis noſtriſque ſucceſſorihus unum Biſanzium annis ſingulis perſolveris. Si qua igitur &c.

† Ego Celeſtinus catholice eccleſie epiſcopus ss.

† Ego Octavianus Hoſtienſis & Velletrenſis epiſcopus ss.

† Ego Petrus Portuenſis & ſancte Ruffine epiſcopus ss.

† Ego Guido ſancte Marie Tranſtiberim tit. Calixti presb. ss.

† Ego Ugo presb. card. ſancti Martini tit. Equitii ss.

† Ego Bernardus ſancti Petri ad vincula presb. card. tit. Eudoxie ss.

† Ego Johannes tit. ſancte Priſce presb. card. ss.

† Ego Bernardus ſancti Adriani diac. card. ss.

† Ego Gregorius ſancte Marie in Porticu diac. card. ss.

† Ego Gregorius ſancte Marie in Aquiro diac. card. ss.

† Ego Gregorius ſancti Georgii ad Velum aureum diac. card. ss.

† Ego Gregorius ſancti Angeli diac. card. ss.

Datum Laterani per manum Cencii ſancte Lucie in Orthea diaconi card. domini pape camerarii IIII. id. ſeptembris indictione XV. incarnationis Dominice anno M. C. XCVII.

CXXXII.

Promiſſio Gerardi abbatis S. Michaelis de Caſtro Brittorum Eufroſinæ abbatiſſæ Septem-fontium.

Anno 1197. III. nonas decembris.

Ex tabulario S. Chriſtinæ de Bononia.

Ibid. n. 26. IN nomine ſancte & individue Trinitatis. Anno Domini milleſimo centeſimo nonageſimo ſeptimo III. nonas decembris mortuo Enrico imperatore indictione XV. Ego quidem in Dei nomine domnus Gerardus abbas ſancti Michaelis de caſtro Britorum cum conſenſu & voluntate omnium fratrum meorum, & ex voluntate domni prioris Martini, & Jacobi vicarii, & Ruſtici venerabiles monachi promitto & obligo ſup pena XXX. librarum tam me, quam omnes meos ſucceſſores tibi domne Eufroſine abbatiſſe ſancte Chriſtine pro te & pro omnibus tuis ſucceſſitricibus vice predicti monaſterii videlicet ſancte Chriſtine, quod ſi quo tempore ego vel mei ſucceſſores amiſerimus in placito vel extra placitum, ſive quolibet modo, quo adjudicatum eſt nobis per ſententiam a domino Lupicino ſacri palatii judice & poteſtate Medicine de eccleſia ſancti Johannis de Fontana, quam monaſterium ſancti Michaelis habuit nomine permutationis a predicto monaſterio ſancte Chriſtine, pro qua dedit predictum monaſterium ſancti Michaelis monaſterio ſancte Chriſtine eccleſiam ſancti Andree in Baſiliano cum omnibus pertinentiis ſuis nullo modo propter hoc contra vos vel veſtros ſucceſſores agemus, vel litigabimus, vel aliquod moleſtie per nos vel per alios in juditium vel extra inferemus, & nullo modo ad aliquod damnum ſi nobis, quod abſit, ſuper predicta re acciderit, vos ad reſarciendum nobis teneri volumus. Hoc autem ideo facimus ſeu promittimus, & nos noſtroſque ſucceſſores ſupradicta pena obligamus pro eo, quia accipimus a te predicta domna Eufroſina abbatiſſa tuiſque ſororibus VI. libras & XIII. ſolidos Bononienſes, quod ſi nos vel noſtri ſucceſſores contra hoc ſcriptum vel hanc ſtipulationem, ſive promiſſionem ire temptaverimus quolibet modo vel ingenio, & hoc totum, quod ſcriptum eſt, firmiter non obſervaverimus, ante omne litis initium perſolvemus & perſolvamus nomine pene XXX. libras Bononienſes, ut preſcriptum eſt. Actum in camara ſancti Michaelis & indictione predicta XV.

Prenominatus dompnus Gerardus aliam, ſicut ſuperius legitur, ſcribere precepit.

Gerardus Dei gratia abbas ſancti Archangeli manu mea ss.

Aldebrandus monachus manu mea ss.

Guido monachus manu mea ss.

Ugo monachus manu mea ss.

Joannes monachus manu mea ss.

Presbyter Aldebrandus converſus ss.

Presbyter Iſnardus converſus ss.

Zilius monachus ss.

Johannes Bonus filius Tolandini de Septem funti, Rodulfinus filius Ildebrandini Stirpa ...... & Ribaldinus filius Odduli rogati ſunt teſtes.

Ego Petrus Ramfredi tabellio de Ulziano ſcripſi rogatus.

CXXXIII.

Innocentius III. *Rom. pont. confirmat monaſteria congregationis Camald. Martino priori.*

Anno 1198. III. nonas maji.

Ex autographo archivi capit. Lucenſis.

Ibid. n. 28. INnocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis Martino priori Camaldulenſi ejuſque fratribus, tam preſentibus quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum. Officii noſtri nos admonet, & invitat auctoritas pro ecclesiarum ſtatu ſatagere, & earum quieti ac tranquillitati ſalubriter auxiliante Domino providere. Dignum namque & honeſtati conveniens eſſe dignoſcitur, ut qui ad earum regimen Domino diſponente aſſumpti ſumus, eas & a pravorum hominum incurſibus tueamur, & beati Petri atque apoſtolice ſedis patrocinio muniamus. Quapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & predeceſſorum noſtrorum felicis memorie Paſchalis, Eugenii, Anaſtaſii, Adriani, Alexandri & Clementis Romanorum pontificum veſtigiis inhcrentes precipimus, & preſentis decreti auctoritate ſancimus, ne cuiquam omnino perſone clerico, monacho, laico cujuſcumque ordinis aut dignitatis preſentibus aut futuris temporibus liceat congregationes illas & loca illa; que Camaldulenſis heremi ſive cenobii diſciplinam & ordinem ſuſceperunt, queque hodie ſub illius regimine continentur, ab ejus ullo modo ſubjectione & unitate dividere. Que videlicet loca & congregationes conſervande unitatis gratia ſingularibus viſa ſunt vocabulis annotanda. In epiſcopatu Aretino ecclesiam videlicet ſancti Donati, que Fonsbonus dicitur, cum hoſpitali & omnibus ſuis bonis. In ipſa civitate monaſterium ſancti Petri in Picculo, & eccleſiam ſancti Michaelis cum pertinentiis ſuis, & omnibus, que ab epiſcopis Aretinis eidem eccleſie conceſſa eſſe noſcuntur, & ipſorum ſcripti aſſertione firmata; eccleſiam ſancti Martini, que eſt juxta Letarcle cum omnibus pertinentiis ſuis; monaſterium Silvemunde; monaſterium ſancte Marie de Agnano; monaſterium ſancti Petri de Rota; monaſterium ſancti Salvatoris Berardingorum cum omnibus eorum pertinentiis; monaſterium ſancti Savini in Chio; monaſterium ſancti Andree de Caſtellione; monaſterium ſancti Quirici de Roſa; eccleſiam ſancti Nicolai de curia Luponis; heremum de Fleri cum monaſterio ſuo; monaſterium ſancti Viriani; monaſterium ſancti Bartholomei in Anglari cum caſtellis & omnibus ſuis pertinentiis; plebem ſancte Marie de Miciano cum omnibus eccleſiis ſuis; eccleſiam ſancti Johannis, que eſt in Anglari; eccleſiam de Monte aureo; eccleſiam de Viario; eccleſiam ſancte Marie de villa, que dicitur Moncione; eccleſiam de Mojnna; eccleſiam de caſtello Lorenzano; eccleſiam ſancti Vitalis prope ipſum locum; eccleſiam de Agna; eccleſiam de Soci & de Condoleſe cum omnibus earum pertinentiis; letanias plebis de Miciano; viſitationes plebium de Bujano & Partina, quemadmodum ab Aretinis epiſcopis eſt ordinatum; integras decimationes de Agna, Larniano, Pergentina, Corſignano & Avana, & quidquid habetis in curte de Tejano. Item quicumque eidem heremo decimam ſuam dare voluerit, que ab aliquo Aretino epiſcopo recte ordinata vel donata non fuerit, inde habeat facultatem, ſicut ab ipſis Aretinis epiſcopis eſt conſtitutum, & a felicis memorie Paſchali & Anaſtaſio Romanis pontificibus confirmatum. Mojnnam, quam emiſtis ab Henrico prepoſito & reliquis canonicis Aretinis cum omnibus pertinentiis ſuis; villam de Moncione, quam emiſtis ab abbate ſancte Flore, ſicut in veſtris chartulis continetur; quidquid juris eccleſia ſancti Donati habebat in villa de Mojona, & in villa de Moncione. In epiſcopatu Caſtellano monaſterium ſancte Marie de Deciano; monaſterium ſancti Sepulcri cum toto Burgo; eccleſiam de Planetulo cum caſtello & ſuis pertinentiis; plebem ſancte Marie de Soara; eccleſiam de Valliala cum ipſo caſtello. In epiſcopatu Feſulano monaſterium ſancte Marie in Poplena; & eccleſiam ſancti Michaelis juxta ipſum, & eccleſiam ſancti Bartholomei de Aſtrapetronii; eccleſiam ſancti Egidii de Gaviſerre; eccleſiam ſancti Nicolai de Montemezzano; eccleſiam ſancti Miniatis de Lonano; monaſterium ſancti Johannis de Pratoveteri; monaſterium Montis-muri. In epiſcopatu Florentino monaſterium ſancti Petri de Luco; monaſterium ſancti Salvatoris juxta civitatem; heremum Buldronis. In epiſcopatu Lucano monaſterium ſancte Jucunde; monaſterium ſancti Petri in Puteolis cum capella burgi Porcarie; monaſterium ſancti Salvatoris de Cantiniano; hoſpitale

juxta

juxta burgum ſancti Geneſii. In epiſcopatu Wlterrano monaſterium ſancti Juſti prope civitatem ; monaſterium ſancti Petri de Cerreto ; monaſterium ſancte Marie in Pulliciano ; monaſterium ſancti Petri in Fontiano. In epiſcopatu Piſano monaſterium ſancte Marie de Morrona ; monaſterium ſancti Stephani in Cintoria ; monaſterium ſancti Savini in Montione ; in ipſa civitate monaſterium ſancti Michaelis ; monaſterium ſancti Frigdiani ; monaſterium ſancti Zenoois cum omnibus pertinentiis ſuis. In epiſcopatu Cluſino monaſterium ſancti Petri in Vivo Montis-amiati. In Marchia in epiſcopatu Eſino monaſterium Heremite ; eccleſiam ſancti Georgii. In epiſcopatu Auximano monaſterium ſancte Marie in Serra. In epiſcopatu Anconitano eccleſiam ſancte Lucie. In epiſcopatu Penſaurienſi monaſterium ſancti Vincentii, heremum Sajoli. In epiſcopatu Ravennate monaſterium ſancti Apollinaris in Claſſe cum omnibus ſuis pertinentiis. In epiſcopatu Montis-feretrani monaſterium ſancte Trinitatis de Monte-herculia. In epiſcopatu Foropopulienſi hoſpitale Aimerici ; eccleſiam ſancti Paterniani de Ferracciano. In Galliata monaſterium ſancte Marie de Inſula ; heremum de Fajola ; monaſterium ſancte Marie in Trivio. In epiſcopatu Faventino monaſterium ſancti Hippolyti juxta civitatem. In epiſcopatu Bononienſi monaſterium ſancti Archangeli juxta caſtellum Britti ; monaſterium ſancte Chriſtine ; in ipſa civitate monaſterium ſancti Damiani ; heremum Bononienſem ; hoſpitale de Ravone. In Tarviſino epiſcopatu monaſterium ſancte Chriſtine. In epiſcopatu Senenſi eccleſiam ſancti Georgii de Api ; in ipſo burgo civitatis eccleſiam ſancti Vigilii. In inſula Sardinie monaſterium ſancte Trinitatis de Sacraria ; eccleſiam ſancte Eugenie in Samanar ; eccleſiam ſancti Michaelis & ſancti Laurentii in Vanari ; eccleſiam ſancte Marie & ſancti Johannis in Altaſar ; eccleſiam ſancte Marie in Contra ; eccleſiam ſancti Johannis & ſancti Simeonis in Salvenaro ; eccleſiam ſancti Nicolai in Trulla ; eccleſiam ſancti Petri in Scano ; eccleſiam ſancti Pauli in Cotrognano ; eccleſiam ſancti Petri in Olim. In epiſcopatu Spoletano monaſterium ſancti Silveſtri de Monteſuavi cum omnibus pertinentiis ſuis ; & monaſterium ſancte Helene cum ſuis pertinentiis. Ad hec felicis recordationis Alexandri & Clementis predeceſſorum noſtrorum veſtigiis inherentes monaſterium de Urano vobis & conventui veſtro, ſalvo jure Ravennatis eccleſie, auctoritate apoſtolica confirmamus. Hec igitur omnia cum omnibus ad ipſa monaſteria vel eccleſias pertinentibus ſtatuimus, & apoſtolice ſedis auctoritate ſancimus, tamquam corpus unum ſub uno capite, ideſt ſub priore Camaldulenſis heremi temporibus perpetuis permanere, & illius diſcipline obſervatione perſiſtere. Sub illo, inquam, priore, qui ab ipſius congregationis abbatibus ſive prioribua & heremitis regulariter fuerit electus. Porro congregationem ipſam ita ſub apoſtolice ſedis tutela perpetuo confovendam decernimus, ut nulli epiſcoporum fas ſit eccleſiis, que a veſtre congregationis fratribus gubernantur, divinum officium interdicere, vel aliquam ex iia eccleſiis ſeu monaſteriis abſque prioris conniventia vel apoſtolice ſedis licentia excommunicare. Fratribus autem ipſis liceotia ſit, a quo maluerint catholico apiſcopo conſecrationum vel ordinationum ſacramenta ſuſcipere. Preterea in communi civitatis ſeu parochie officio interdicto clauſis januis, & non admiſſis dioceſanis, eccleſiarum veſtrarum monachi nequaquam prohibeantur divina officia celebrare. Hoc etiam adjicientes, ut nemini fratrum vaſtre congregationis poſt factam profeſſionem abſque prioris & rationabili fratrum licentia ſit egrediendi facultas. Si vero exire preſumpſerit, & ſecundo tertiove commonitua redire contempſerit, quouſque congrue ſatisfecerit, ipſum excommunicationis ſententie ſubjugamus. Quicumque vero pro obſequio ſervorum Dei in eremo Camaldulenſi degentium ad aliquas partes perrexerint, tam in eundo quam in redeundo, ſeu etiam ſtando a nullo penitus moleſtentur. Statuimus inſuper, ut decimaa laborum veſtrorum nullus a vobis exigere vel extorquere preſumat, ſed diſtribuendi eas hoſpitalibus veſtris in uſum pauperum ſecundum antiquam conſuetudinem veſtram liberas babeatis. Auctoritate apoſtolica indulgemus etiam vobis, ut in conventus veſtri prelatis inſtituendis & amovendis, ſicut hactenus dicitur ab anteceſſoribus veſtris obtentum, liceat, & vobis ſine contradictione qualibet obſervare. Libertatem preterea & immunitates, necnon & antiquas & rationabiles conſuetudines monaſteriis veſtris conceſſas & hactenus obſervatas ratas habemus, & eas futuris temporibus illibatas manere ſancimus Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum *&c.*

Fac

Fat mecum † Domine	
SCS	SCS
PETRUS	PAULUS
INNO	CENTIUS
PP.	III.

ſignum in bonum.



Ego Innocentius catholice eccleſie epiſcopus ss.

† Ego Octavianus Hoſtienſis & Velletrenſis epiſcopus ss.

† Ego Petrus tit. ſancte Cecilie presb. card. ss.

† Ego Johannes tit. ſancti Clemenris card. Viterbienſis & Tuſcanenſis epiſcopus ss.

† Ego Guido ſancte Marie Tranſtiberim tit. Calixti presb. card. ss.

† Ego Hugo presb. card. ſancti Martini tit. Equitii ss.

† Ego Johannes tit. ſancti Stephani in Cclio monte presb. card. ss.

† Ego Gratianus ſanctorum Coſme & Damiani diac. card. ss.

† Ego Gerardus ſancti Adriani diac. card. ss.

† Ego Gregorius ſancti Georgii ad velum aureum diac. card. ss.

† Ego Nicolaus ſancte Marie in Coſmedin diac. card. ss.

† Ego Gregorius ſancti Angeli diac. card. ss.

† Ego Petrua ſancte Marie in via lata diac. card. ss.

† Ego ..... ſancte Lucie in Orthea diac. card. ss.

Datum Rome apud ſanctum Petrum per manum Raynaldi domini pape notarii cancellarii vicem agentis III. nonas maji indictione prima incarnationis Dominice anno M. C. XCVIII. pontificatus vero domini Innocentii pape III. anno primo.

Loco † ſigilli plumbei.

CXXXIV.

Idem Hugoni epiſc. Nucerino commendat monaſterium de Gualdo.

Anno 1198. IV. nonas maji.

Ex epiſt. decretal. pag. 397. *vet. edit.*

Ibid. n. 29. INnocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabili fratri noſtro Hugoni Nucerino epiſcopo ſaluiem & apoſtolicam benedictionem. Sic nos de ſingularum ecclcſiarum ſtatu decet eſſe ſolicitos, ut & utilitatibus conſulamus ipſarum, & gravaminibus obviemus, ne creditam nobia ſolicitudinem poſtponere preſumamus. Attendentes igitur qualiter monaſterium de Uvaldo, quod ad Romanam eccleſiam nullo pertinet mediante, in ſpiritualibus diſſolutum ſir, & in temporalibua diminutum, qualiter etiam a vicinis undique moleſtetur, ipſum tibi perſonaliter de fratrum noſtrorum conſilio committimus, quantum Dominus tibi permiſerit, reſtaurandum in temporalibus, & ſpiritualibus reformandum, facultatem tibi corrigendi, que in ea corrigenda fuerint, & ſtatuendi, que ſtatuenda cognoveris, auctoritate preſentium liberam indulgentes, ita tamen quod ex hoc libertas ipſius monaſterii non ledatur. Nulli ergo &c. noſtre conceſſionis &c.

Datum Laterani IIII. nonas maji.

CXXXV.

Idem committit etiam priori Camald. collectiones pro ſubſidio Terræ-ſanctæ.

Anno 1198. XIII. kal. decembris.

Ex iiſdem pag. 265.

INnocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dci venerabilibus fratribus noſtris .. Ibid. n. 31.
archiepiſcopo Piſano .. epiſcopo Urbinati, & dilectis filiis .. Camaldulenſi & ſancti Fridiani prioribus ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum ad exhortandos fidelium populos ad obſequium Jeſu-Chriſti & ſubveniendum Orientali provincie, illius terre neceſſitas & utilitas totius populi Chriſtiani, immo etiam cauſa Chriſti ſolummodo nos inducant, non ex boc propria lucra capiantes, in quo potius de noſtris propoſuimus liberaliter elargiri, nec que noſtra ſunt, ſed que Jeſu-Chriſti querentes, non eſt ab aliquo preſumendum, quod ea, que a fratribus & coepiſcopis noſtris & tam prelatis, quam ſubditis eccleſiarum in opus tam pium erogari mandavimus, propriis velimus uſibus applicare, aut aliorum eleemoſinas cupiditate qualibet Terre-ſancte ſubtrahere, cui potius de noſtris & fratrum noſtrorum diſpoſuimus ſubvenire. Unde ſi quid forſan in literis noſtris, quas vobis direximus, continetur, per quod congregatam pecuniam ad nos mandaverimus deſtinari, id non ex

ex intentione noſtra , ſed nimia occupatione proceſſit , qui quanto intendimus pluribus , tanto minus ſolicite poſſumus de ſingulis cogitare , licet id non recolamus ſic expreſſe mandaſſe , ſed noſtre potius intentionis fuiſſe , ut ſumma collecte pecunie nobis deberet per literas intimari . Ideoque diſcretioni veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus , quatenus cum ſecundum formam literarum , quas ultimo vobis direximus , pecunia fuerit in predicte Terre ſubſidium congregata , ex ea per dioceſanos epiſcopos ſecundum diſcretionem eorum , & duorum fratrum , unius militie Templi , & alterius Hieroſolymitani hoſpitalis , quos ad hoc cum epiſcopis per vos precipimus deputari , militibus & aliis Cruce-ſignatis , ſi tamen eguerint , non ad ſuperfluitatem , ſed ad neceſſitatem potius faciatis ſtipendia miniſtrari . Si quid vero reſiduum fuerit , id ſecundum diſpoſitionem noſtram & conſilium aliquorum de fratribus memoratis vel in ſtipendia militum , vel alias neceſſitates terre Hieroſolymitane , dante Domino , convertetur . Datum Laterani XII. calendas decembris.

CXXXVI.

Idem abbati de Gualdo permittit alibi transferre ſuum monaſterium.

Anno 1198.

Ex iiſdem pag. 40.

Ib. l. n. 29. INnocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. abbati & monachis de Gualdo ſalutem & apoſtolicam benedictionem . Que pro religioſorum locorum neceſſitate petuntur a nobis , animo gratuito concedimus , & honeſta petentium deſideriis favorem apoſtolicum gratius impertimur . Quia igitur in medio prave ac perverſe nationis poſiti , graves a vicinis veſtris moleſtias & gravamina non modica ſuſtinetis , ac volentes eorum nequitiam ſugiendo vitare , licentiam poſtulaſtis a nobis ad loca tutiora monaſterium & habitationem circumpoſitam transferendi , veſtris precibus inclinati liberam vobis ſuper hoc concedimus auctoritate apoſtolica ſcultatem , ut in majori quiete monaſtice profeſſionis officium exequi valeatis . Nulli ergo *&c.* Datum Laterani *&c.*

CXXXVII.

Decimas & poſſeſſiones per XL. annos obtentas Camaldulenſibus confirmat.

Anno 1199. VI. idus martii.

Ex iiſdem .pag. 370.

INnocentius epiſcopus ſervus ſervorum *Ibid. n. 34.* Dei dilectis filiis Martino priori & fratribus Camaldulenſibus ſalutem & apoſtolicam benedictionem . Poſtulaſtis nuper a nobis , ut eremo Camaldulenſi & eccleſiis aliis ad ipſam ſpectantibus ſuper decimis & poſſeſſionibus , quas per annos XL. pacifice poſſederunt , paterna vellemus impoſterum ſolicitudine providere , quatenus nullius temeritas poſſet poſſeſſionem eorum , que premiſimus , impedire . Nos igitur volentes juſtis petitionibus veſtris favorem apoſtolicum impertiri , diſtrictius auctoritate preſentium inhibemus , ne vos vel eccleſias veſtras ſuper illis , que bona fide per annos XL. continue poſſediſtis , aliquis preſumat de cetero moleſtare . Nulli ergo *&c.* noſtre probibitionis *&c.*

Datum Laterani VI. idus martii pontificatus noſtri anno ſecundo.

CXXXVIII.

Protectione apoſtolica donat monaſterium S. Helenæ ad fluvium Æſinum , cujus eccleſias recenſet.

Anno 1199. XIII. kal. aprilis.

Ex authentico archivi S. Romualdi de Urbe.

IN Dei nomine amen . Hoc eſt exem- *Ibid. n. 35.* plum cujuſdam privilegii papalis cum bulla plumbea pendenti in filis ſericis rubei & crocei coloris , in qua quidem bulla erant duo capita ſculta , & in medio capitum crux , & ſupra dicta capita erant litere , videlicet scs Pa , & scs Pe , & ex alia parte erant litere : Innocentius pp. III. , cujus quidem privilegii tenor talis eſt.

INNOCENTIUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis Nicolao abbati monaſterii ſancte Helene de Eſino , ejuſque fratribus tam preſentibus quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum . Religioſam vitam eligentibus apoſtolicum convenit eſſe preſidium , ne

forte

bertates preterea & immunitatea, necnon antiquas rationabiles conſuetudines monaſterio vaſtro conceſſas, & hactenus obſervatas, rata habemus, & eas futuris temporibus illibatas manere ſancimus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum fas ſit, prefatum monaſterium temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare, ſcilicet omnia illibata & integra conſerventur eorum, pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omoimodis profutura. Salva ſedis apoſtolice auctoritate, diocceſani epiſcopi canonica juſtitia, & Camaldulenſis monaſterii debita reverentia. Si qua igitur &c.

Suſcipe †	*Domine*
SCS	SCS
PETRUS	PAULUS
INNO	CENTIUS
PP.	.III.

ſervum tuum in bonum.



Ego Innocentius catholice ecclesie epiſcopus ss.

† Ego . . . . . Velletrenſis epiſcopus ss.

† Ego . . . trua Portuenſis & ſancte Ruffine epiſcopus ss.

† Egn Pand.... baſilice XII. apoſtolorum presb. eard. ss.

† Ego Petrus tit. ſancte Cecilie presb. card. ss.

† Egn Jordanua ſancte Pudentiane tit. Paſtoris presb. card. ss.

† Ego Johannes tit. ſancti Clementis card. Viterbienſis & Tuſcanelleoſis ss.

† Ego Hugo presb. card. ſancti Martini tit. Equitii ss.

† Ego Johannea tit. ſancti Stephani in Celiomonte presb. card. ss.

† Ego Guido tit. ſancti Laurentii in Lucina presb. rard. ss.

† Ego Soffredus tit. ſancte Praxedis presb. card. ss.

† Ego Bernardus ſancti Petri ad vincula presb. card. tit. Eudoxie ss.

† Ego Johannes tit. ſancte Priſce presb. card. ss.

† Ego ... ianus ſanctorum Coſme & Damiani diac. card. ss.

† Ego Berardus ſancti Adriani diac. card. ss.

† Ego Gregorius ſancte Marie in Acquiro diac. card. ss.

† Ego Gregorius ſancti Georgii ad velum aureum diac. card. ss.

† Egn Nicolaus ſancte Marie in Coſmcdyn diac. card. ss.

† Egn Gregnrius ſancti Angeli diac. card. ss.

† Ego Bobo ſancti Theodori diac. card. ss.

† Ego G.. ſancti Nicolai in carcere Tulliano diac. card. ss.

Datum Laterani per manum Rainaldi dnmini pape notarii ..... vicem agentis XIII. kl. aprilis indictione ſecunda incarnationis Dominice anno M. C. XCVIII. pontificatus vero domini Innocenſii pape III. anno ſecundo.

Et ego Franciſcus Bellavite de Serra ſancti Quirici imperiali auctoritate notarius originale predictarum literarum apoſtolicarum dicta bulla plumbea bullatum, non abraſum, non abolitum, non ſuſpectum, nec cancellatum in aliqua ſui parte vidi & legi ... cum exemplo preſenti una cum infraſeriptis magiſtro Ciccbo de Fabriano, ſer Galiardo de Montegranaro, & Simone Guitii de dicta terra de Monte-granarii notariis in domo publice audientie generalis domini marchionia marchie Anconitane rectoris, & de mandato & auctoritate venerabilis viri domini Bertrandi Senherii ſacriſte Lomberen. in Anconitana marchia theſaurarii generalis, ac viri magnifici & egregii militis domini fratris Johannis de Riparia prioris Urbis & Piſarum marchie Anconitane rectoris locumtenentis vicarii ſuper ſpiritualibus in eadem provincia generalis pro tribunali ſedentis ad ſolitum bancum ſpiritualium in domo publice curie generalis predicte, qui ſuam & dicte curie generalis auctoritatem & decretum interpoſuit, & cum prefatis magiſtro Ciccho, ſer Galiardo & Simone notariis attenter & fideliter de verbo ad verbum ab originali predicto auſcultavi, & quia invicem concordare inveni, hic me cum ſolito ſigno in teſtem ſubſcripſi die quinto menſis novembris ſub annis M. CCC...... indictione VIIII. tempore domini Benedicti XII. Actum in civitate Macerate in domo publica . . . . Piſis judicis ſuper civitatem in eadem provincia domino Franciſco e Fulgineo judice ſuper pp. in prefata provincia generalis, & predictis magiſtro Ciccho &c.

Et ego Cicchus Petri Venture de Fabriano &c. notarius &c.

Et ego Galiardus Symonis de Montegranaro &c. notarius &c.

Et ego Simon Guictii de Monte-granaro &c. notarius &c.

CXXXIX.

Charta Valle-caſtrenſis.

Anno 1199. menſe majo.

Ex tabulario S. Blaſii de Fabriano.

Ibid. n. 38. IN nomine Chriſti. Anno ejus milleſimo c. nonageſimo nono indicione II. menſe madio & temporibus Innocentio papa. Ego quidem Rainaldo filio Berti mea bona voluntate ſecundum meam legem facio in carta refludationis a vobis donnus Petri prepoſitus de eccleſia ſancto Stefano & a tuis ſucceſſoribus, ideſt ipſa vinea, que eſt poſita in comitato Camerino, & in loco qui dicitur Albelli, primo loco via plubica, II. latere detinet ipſa eccleſia, a tertio detinet Feltrone, a IIII. detinet Rainaldo, infra iſtis lateribus refludamus omnia, que ſupra ſe in terris & vineis, pomis & arboribus, & cum omnia, que infra ſe abentes in integrum ..... introire, inveſtire, habere, tenere, ingredere, poſſidere & lucrare & facere, quod placuit, unde promitto & obligo me refludatore & meis eredibus, quod donnus prepoſitus, & a veſtriſque ſucceſſoribus guarentare, autoriare contra omnes perſonas hominum, ut lex eſt, & ſi hec omnia non obſervaverimus omnia, que ſuperius leguntur, veniamus in pena ipſa res induplare, & poſt ſoluta pena carta iſta firma & ſtabilis permaneat in perpetuum.

Ego Rainaldus, qui iſta carta fieri rogavit.

† Mano Acto de Bogo, & presbyter Dominico, Martino, Actoni iſti ſunt teſtis rogatis.

Ego Gualfredo notario ſcripſi & complevi.

CXL.

Lazari abbatis S. Apollinaris-novi deciſio inter canonicos Portuenſes & monachos ſancti Severi de Claſſe Ravennæ.

Anno 1199. die XII. junii.

Ex autographo Claſſenſi.

Ibid. n. 39. † IN nomine Chriſti amen. Ego domnus Lazarus abbas monaſterii ſancti Apollinaris novi arbiter electus a donno Munaldo priore canonice ſancte Marie in Portu, & toto collegio ejuſdem canonice, necnon a domno Uberto abbate ſancti Severi, & toto conventu ejuſdem monaſterii. In me ſcilicet compromittentibus pignoribus centum librarum hinc inde datis pena quoque centum librarum per ſtipulationem invicem promiſ. .... ſtarent arbitrio. Videlicet de litibus, que inter vos vertebantur. Prima ſiquidem lis talis erat, dicebat jam dictus abbas, quod inſula, que eſt in hac parte rivi Bidentis verſus Ravennam ad monaſterium ſuum pertinebat, videlicet a cavana ſancti Severi, & ſicut trahit veſtigia muri, qui quondam vocabatur Longus, & portus Gai Ceſaris, qui modo vulgariter dicitur portus Ganearum, uſque ſtradam Sablonariam, & a ſtrada Sablonaria ſicut trahit ipſa ſtrada uſque ad caput Ponticellorum Claſſis verſus Ravennam, & ſicut Claſſatellus trahit uſque ad foſſam ſancte Marie Vetule, & ſicut trahit Bidentis rivus, & illos de Portu injuſte inquietare. E contrario illi de Portu aſſerebant ad ſe pertinere, & illos de ſancto Severo injuſte inquietare. Inſuper illi de ſancto Severo dicebant, ſe debere habere jus paſcendi in inſula, que eſt ultra Bidentem ex illa parte ſancte Marie in Portu, & jus piſcandi in mari a Badareno uſque Candiani, quod illi de ſancta Maria inficiabantur, & ab utroque jura non poſſe peribere aſſerebant. Petebat quoque jam dictus abbas Corezolum integrum ab illis de Portu aderentem ad ſe ex teſtamento Petri Alberti, & ex aliis teſtamentis pertinere, quod illi de Portu inficiabantur, & ad ſe pertinere allegabant ex donatione & teſtamento Albertonis. Petebat etiam in Figlini arboretum quondam Albertonis, quod eſſe videtur duarum tornaturarum parum plus minus, quod domina Salvaza dederat illis de Portu, & in Bagnolo de Padule ſeptem tornaturas terre, quas ſimiliter Portuenſibus dederat domina Salvaza, & viginti terre tornaturas in Ulliano plebe ſancti Caſſiani, quas domina Immillia dederat ſancte Marie in Portu, & in caſali Martini petebat ſex tornaturas, quas domina Salvaza dederat predicte canonice. Viſis eorum inſtrumentis, & alligationibus utriuſque partis auditis & diligenter inſpectis, abitoque conſilio domini Rodulfini judicis & aliorum ſapientum una cum meis conſiliariis, domino Joanne Palmerio fratre Portuenſi, & domino Almerico fratre ſancti Severi, ſic ſtatuo meo arbitrio. Videlicet quod jamdicta inſula ex hac parte Bidentis verſus Ravennam intra hos fines, ſci-

ſcilicet a Cavana ſancti Severi, ſicut trahit predictus murus ſeu portus uſque ſtratam Sablonariam, que venit a pineta Claſſis, & pergit uſque ad caput Ponticellorum verſus Ravennam, & a capite Ponticellorum ſicut trahit foſſatus illorum de Portu nuper edificatum currens ante Corezolum uſque fnſſam quamdam Petri Mnntanarii, que pergit uſque Bidentem ibi prope juſta pontem, & ſicut trahit ipſe Bidens uſque ad predictam Cavanam, ſit ntriuſque domus tam Portuenſium, quam illorum ſancti Severi communis in omnibus & ad utilitatem paſcendi & piſcandi, & alterius cujuſcumque fructus provenientis; ita tamen quod neutra partium culturam ibi faciat, ſed ſemper paſcua maneant, & neutra partium alteram in ſuo jure impediat, condempno; pronuncio quoque ut illi de ſancto Severo concedant & permittant jua piſcandi & paſceodi nicbil aliud illi de ſancta Maria a Cavanna uſque ad prefatam ſtratam Sablonariam verſus pinetam monaſterii Claſſia, ſicut trait cavanna Claſſis per viam, que pergit ad monaſterium Claſſis, & ſicut trait Bidena rivus a cavanna ſancti Severi verſus pinetam uſque cavannam illorum de Claſſis, ita quod ipſi de ſancto Severo in aliis non impediantur. Et ſi res ad culturam pervenerit, illi de ſancta Maria in cultura vel quatious coltora fuerit, jus paſcendi & piſcandi ſibi oon debeant vendicare. A petitione vero juris paſcendi in inſula, que eſt ultra Bidentem ex illa parte ſancte Marie in Portu, & a juris piſcandi in littore maris a Badareno uſque Candiani, quam faciebant illi de ſancto Severo, jam dictum priorem ſuoſque fratres abſolvo. Item a petitione, quam faciebat dictus abbas de integrn Corizolo, viſis teſtamentis & aliis utriuſque partis inſtrumentis dominum Munaldum prinrem abſolvo, de arboreto vero poſito in Figlini quoodam Albertonia, & de viginti tribus tooaturis terre in Ulliano poſitis, & de duabus tornaturis in Campenella, & ſex tornaturis in Caſamartini poſitia & ſeptem tornaturis in Bagnolo de padule poſitis, viſis inſtrumentia ntriuſque partia ita dico, quia video dictas poſſeſſinnes eſſe de proprietate ſancti Severi vel ejus juris, ideo condempno predictum domnum priorem nomine predicte canonice, quatinns dictas poſſeſſiones io Figlini & in Ulliano, & in Caſali martini & in Bagnolo de padule, & in Campenella pnlitas recognoſcat a monaſterio ſancti Severi, & ejus nomine teneat jure benfiteotico in ſexaginta annis ad renovandum, & ioſtrumentum henfiteoſis a monaſterio ſancti Severi dicta canonica accipiat & nomine mercedia ſeu ..... pro predictis poſſeſſionibus, & pro predicta henfiteoſi xv. libras denariorum Rav. tribuat. Et pro penſione duas libras cere ſingulia annis in feſtivitate ſancti Severi. Alia vero, que illi de ſaocto Severo petebant ab illis de Portu in Figlini & in Domaſene & in ſancto Martino de Sclavo, ſcilicet clauſuriam unam, domnum priorem abſolvo, & ſi qua illarum partium contra boc venerit, componat ſeu ſolvat pars nolenti hec omnia ſupraſcripta obſervare parti obſervanti ſupraſcripta nomine pene quatuor libras auri, & ſoluta pena hec omnia ſupra ſcripta in ſua firmitate permaneant firma in omnibua & per omnia, ut ſuperius legitur.

Hoc autem arbitrium factum eſt ſub annis Domini milleſimo centeſimo oonageſimo nono die xII. junii indictione ſecunda in monaſterio ſancti Severi dudum Claſſis in preſentia Romaldi, Nicholai, Paduſani, Bonaventure, Petri, Fonzoli, Simonis, Oddolini, meique Gerardi Ravennatis tabellionis, qui ſui preſens ad omnia ſupraſcripta, & juſſione predicti arbitri & dicti prioris & abbatis ſcripſi, & in publicam formam reduxi, ut ſuperius legitur.

Ego Munaldus prior ss.

Ego Bonus presbiter & prepoſitus ss.

Ego presbiter Rolandus ejuſdem eccleſie canonicus as.

Ego Eleſans presbiter & caoonicus ss.

Ego presb. Benedictus eccleſie ejuſd. canonicus ss.

Ego presb. Ugo & canonicus ejuſd. eccleſie ss.

Ego W. diaconua canonicus ejuſd. eccl. ss.

Ego Aldebrandus ſubdiaconus eccleſie canonicus ss.

CXLI.

Innocentii III. *commiſſio Feſulano epiſc. contra filios de Galbina pro eremo Camaldulenſi.*

Anno 1199. IX. kal. junii.

Ex epiſt. decretal. pag. 497.

INnocentiua epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabili fratri noſtro .. Feſulano epiſcopo ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum ex conqueſtione dile- *Ibid. n. 36.*

ctorum filiorum fratrum Camaldulenſium dudum ad noſtram noiitiam perveniſſet, quod pretexiu cujuſdam charte, quam prior eorum, ipſis neſcientibus, feciſſe proponitur, filii R.. da Galbioa caſtrum Caſtilionis ſibi contenderent cum ejus curia vendicare, atque Camaldulenſem heremum ex hnc multipliciter pregravarent, oos venerabili fratri noſtro.. Arretino epiſcopo dedimus in mandatis, ut niſi prefati nobiles poſſeſſiones eaſdem fratribus ipſis reſtituerent, quemadmodum tenebantur, ipſe ad hoc eos per cenſuram eccleſiaſticam rogeret, appellatione remota, juſtiiia mediante. Verum, ſicut idem nobis epiſcopus ſuis liteeris intimavit, poſtquam predicti nobiles ab ipſo vocati noſtras literas tranſcripſerunt, utraque partium prefixo termino in ejus preſentia conſtituta, & priore Camaldulenſi plene factum narrante, unus eorum videlicet ad objecta reſpondit; & poſt multa provocantes & recuſantes epiſcopum, ſcripturam ſibi ſub trium nominibus porrexerunt, qua eum tamquam patronum Camaldulenſis heremi dicebant eſſe ſuſpectum, & ne tempore precipue meſſium eos ſub ſuo cogeret examine litigare, ſedem apoſtolicam appellarunt. Sed eis die ſequenti reverſis & renunciantibus non recuſationi quam ſecerant, ſed appellationi dumtaxat, epiſcopus partibus alium terminum aſſignavit, in quo dum recuſatione contenderent coram ipſo, poteſtas Arretinus ſuperveniens, & judicium illud ad ſe pertinere proponens, ne in cauſſa procederet, interdixit, & ad noſtram audientiam appellavit. Nos igitur deliberatione ſuper hoc habita diligenti, fraternitati tue per apoſtolica ſcripta precipiendo mandamus, quatenus cauſam ioter predictum nobilem & fratres Camaldulenſes, non obſtante contradictinne vel appellatione cujuſquam audias & decidas, cogens partes per cenſuram eccleſiaſticam *&c.* Taliter autem Deum habens pre oculis, omni gratia & timore poſtpoſitis, io ipſa cauſa procedas, quod zelum juſtitie videaris habere, noſque tue ſollicitudinis ſtudium debeamus merito commendare. Nullis literis veritati & juſtitie *&c.*

Datum Lateraoi IX. calendas octobris pontificatus noſtri anno ſecundo.

CXLII.

Compoſitio Valle-caſtrenſium cum Sanguinio electo Humanatenſe.

Anno 1199. die nono octobris.

Ex apographo S. Blaſii de Fabriano.

HOc eſt exemplum cujuſdam inſtrumenti, cujus tenor talis eſt. *Ibid. n. 38.*

† In Dei eterni nomine, anno ejuſdem nativitatis M. C. LXXXXVIIII. nullo imperatore regnante, die nono intrante menſe octubris indictiooe ſecunda Humane in camera domini electi. Cum querimonia poneretur ante dominum Johannem ſancti Pauli apoſtolice ſedis cardinalem & Marchie legatum per appellationem, quam fecerat presbyter Adam clericus abbatis Vallis-caſtrenſis de eccleſia ſancti Johanois Camerani, que poſita eſt in monte de Bucco, quam inquietabat Sanguinus ſancte Humanate eccleſie electus petendo albergum pluries io anno, & decimas & ſynodum, & mortuorum teſtamenta, & reverentiam & obedientiam epiſcopalem, ſed dum cauſa iſta erat delegata Anconitane eccleſie archidiacono & archipresbytero, ſed nondum apud eos incepta, placuit & de mera & pura voluntate amborum procedens, io noſtris manibus ſe dederunt, ſub pena litis & XL. librarum Lucenſium alter in altero promittentes, ſi ſtare nollent, ibique inter eos arbitrando dicere vellem ex ac lite. Ego vero presbyter Gotius Camerani & predicti domini electi clericus voluntate utriuſque partis arbiter poſitus ſub jam dicta pena, ſcilicet litis & XL. librarum, ordino, laudo, & inter eos perpetualiter jubeo, & perpetuo in ſcriptis redigo, & arbitrali ſententia eccleſiam ſancti Johanois Camerani ſancte Humanate eccleſie Sanguino electo ſuiſque ſucceſſoribus revareodo, ſemper obediendo, deinceps ſubpono, reverendo, dico, inclinando, manus oſculando, ad ſynodum vocatus vel concilium, ſive conſilium ſine eulogiis, hoc eſt ſine denariis eundo, quiete ſtando, & parendo concilio & non recedendo ſine licentia, io obedientiam vero ſic predictam eccleſiam domino Sanguino electo ſuiſque ſucceſſoribus ſubpono, in uno albergo tantum in anno, & non amplius, tempore in occaſione electi vel epiſcopi, ita tamen arbitrando dico, quod paſtores epiſcopi vel electi ſcilicet ibi vadant cum cari-

taie

tate & ſanctitate ſine rumore, ſine vi, & ſine ſurore aliquo tamquam paſtor, non tamquam lupus cum quinque vel ſex tantum equitaturis & non plus, & cum totidem perſonis hominum, videlicet octo vel decem & non amplius, ita videlicet ut ſi ſero venerit, honorifice recipiatur, honorifice ſervlatur unico celebrato prandio, mane ſummo recedat; ſi vero venerit mane, comedat ſemel & recedat, ſancte veniat, honeſte moretur ſine leſione domus, cum caritate recedat, in nullis aliis impetatur iſta eccleſia ſine ratione jure decretorum preter ſacram, cum Romam vadit ſacratum, & preter Romane ſedis nuntiorum procurationem, & ſic ſub jam dicta pena laudo, precipio, quatinus nunc & ſemper firmiter teneatur, & hec omnia Sanguinus electus conſenſu & voluntate ſuorum canonicorum, & per paraholam Mattbei archidiaconi, Actonis presbyteri, domni Rainaldi, domni Martonis, Nicolai, Rosfredi, Gnalſredi Humanę canonicorum ſollemni ſtipulatione per ſe ſuoſque ſucceſſores domno Traſmundo eccleſie Vallis de Caſtro ſuiſque ſucceſſorihus attendere & obſervare promiſit, ſine lite, ſine moleſtia, ſine ullo dolo malo, quod ſi ſacere nollet, vel non poſſet, aut ſi litem vel moleſtiam ſacere vel cartam corrumpere vel ſalſare voluerit, per ſe vel per aliam ſummiſſam perſonam, teneatur de pena XL. librarum Lucenſium domino abbati vel ſuo ſucceſſori & pena dicta & re iſta firma permaneat, ſicut ſuperiua legitur, & ſileat predicta eccleſia cum fuerit interdicta Deum. Ad hec fuerunt teſtes rogati Acto Bernardo, Marſilius Alberti Mazatonis, Benedictus Gaidi, Strovele, Jobannes Steſanelli de la Cicola, Stephanus Alberici.

Et ego Florianus ſacri palatii & Humane notarius a domino Sanguino electo rogatus, ut audivi & intellexi, ſic in publicis ſcriptis redegi.

Et ſi tranſierit annus, quod non reciperet prandium, non fieret inde de cetero compenſatio, & hec confirmabo, cum ſacratus fuero. Ego Sanguino ſancte Humanate eccleſie ſactus epiſcopus laudo & confirmo, ſicut ſuperius dicitur. Ego Donatus canonicus, ego Ybergozus, ego Benedictus Gardo omnes iſti rogati ſunt teſtes.

Ego Mattheus notarius de caſtro Camerani a ſupradicto epiſcopo rogatus ſcripſi & complevi.

Ego Laurentius Fontoni imperiali auctoritate notarius predictum inſtrumentum, prout in originali inveni, ita hic fideliter tranſcripſi & publicavi, nihil addens vel minuens *&c.* & ipſam copiam una cum Munaldo notario & judice ordinario ad anthenticum aſcultavi, & meam auctoritatem interpoſui & decretum in publicam formam redegi ſub anno Domini M. CCC. XXXI. tempore domni Johannis pape XXII. indictione XIIII. preſentibus domino Franciſco Michaelis, Frantiono Petri, Vannutio Alevuctii, & dompno Compagno Venutoni teſtibus.

CXLIII.

Donatio facta abbatiæ Anglarienſi.

Anno 1200. menſe ſebruario.

Ex autographo Fontis-boni. §. Donatio. n. 355.

IN Chriſti nomine. Anno Domini milleſimo ducenteſimo menſe ſebruarii indictione tertia *&c.* Nos quidem Bertha filia quondam Ugucii de Valle Capreſe relicta quondam Parlini, & Adalaſcia filia dicte Berte, & filia quondam ſupraſcripti Parlini per banc chartam donationis inter vivos donamus, tradimus & concedimus tibi donno Philippo priori monaſterii de Anglare & ſancti Bartbolomei recipienti nomine & vice dicti monaſterii ſancti Bartbolomei, hoc eſt omnia bona noſtra immohilia ubicumque ſita, que habemus & tenemus nos vel alius tenet pro nohis, & de omnibus his, que noſtro miniſterio poſſidemus, te ſupraſcriptum priorem Philippum nomine & vice ſupraſcripti monaſterii poſſeſſorem ſacimus, & nomine ſupradicti monaſterii nos ſupraſcripta Beria poſſidere conſtituimus. Unde meritum nos recepiſſe confitemur, ut hec donatio valeat. Et ego ſupraſcriptus Philippus prior ſupraſcripti monaſterii ſancti Bartholomei do & concedo vobis ſupradictis Berthe & Adalaſcie libellario nomine omnia bona immobilia, que nunc paulo ante mihi nomine ſupradicti monaſterii donaſtis, ut habeatis ea libellario nomine vos & omnes veſtri deſcendentes ex vobis legitimi in perpetuum, & ſingulis annis in menſe auguſti detis cenſum ſupradicto monaſterio unum ſtatuale candele, vel tantum quod valeat unum ſtatuale candele. Ac ſi vos vel veſtri legitimi deſcendentes deceſſerint ſine filiis legitimis, dicta bona & res ipſo jure ſtatim revertantur ad dictum monaſterium. Preterea nos ſupraſcripte Berta & Adalaſcia con- *Ibid. n. 45.*

fite-

fitemur, quod totum ſtabile quod habemus in Gorſi, fuit de ſcudo, quod habuit ooſter major in ſeudum a Bernardino Sedonie, & promittimus nos ſupraſcripte Berta & Adalaſcia, & obligamus nos & noſtros filios & heredes ſolempni ſtipulatione interpoſita omnia ſupraſcripta firma tenere & obſervare, & ſupraſcriptum cenſum nobis impoſitum ſingulis annis in menſe auguſti ſupraſcripto monaſterio ſolvere, & ſub pena dupli extimationis ſupraſcriptarum rerum, qua pena ſoluta omnia ſupraſcripta firma permaneant.

Actum in Anglare in clauſtro ſupraſcripti monaſterii coram Boncio, Raignolſo, Leonardo, Magnano, Jacobo & Benno & multis aliis ad hoc teſtibus rogatis.

Ego Johannea imperialis aule judex & notarius his rogatus interſui, ſcripſi & complevi.

CXLIV.

Atteſtatio parœcianorum eccleſiæ S. Laurentii de Rivolta eam eccleſiam eſſe juris monaſterii S. Michaelis Piſarum.

Anno 1200. III. nonas martii.

Ex tabulario ejuſdem monaſterii.

Ibid. n. 43.

IN nomine Domini amen. Ex hujus publici inſtrumenti ſerie omnibus evidenter ſit manifeſtum; quod cum eccleſia ſancti Laurentii de Rivolta, que eſt ſub jure, & poteſtate donni Guidonis abbatis monaſterii ſancti Michaelis de Burgo pro ipſo monaſterio, & ipſius monaſterii expenſis parochianorum ſupraſcripte eccleſie ſancti Laurentii, & aliorum benefacentium in honorem Domini, & ſancti Laurentii, & aliorum Sanctorum tribuentium edificaretur, & aptaretur majoribus circuitibus murorum propter frequentiam, & multitudinem populi ejuſdem eccleſie, neceſſario amplianda quibuſdam etiam ſupraſcripte parochie operariis ad ipſum opus faciendum conſenſu ſupraſcripti domni abbatis electis, & in antea ipſius conſenſu eligendis, ne de cetero aliqua dubietas, ſeu controverſia de jure patronatus ſupraſcripte eccleſie ſancti Laurentii propter murorum ejuſdem eccleſie edificationem, ſeu ampliationem ab ipſis parochianis factam, ſeu faciendam oriatur, ſeu eſſe poſſit in antea, Gallitianus quondam Nichole, & Bonaccurtius quondam Caracoſe, & Gregorius quondam Ponthii, & Bondie quondam Bernardi operarii, & parochiani ſupraſcripte eccleſie, & Bernardus quondam Piſani, & Henricus quondam Gerardi, & Guido quondam Rolandi, & Bonaccurtius quondam Columbini, & Bonamicus quondam Bucentorii, & Johannes quondam Jacobi atque Ugolinus quondam Cevoli parochiani ſupraſcripte eccleſie pro ſe & toto populo ſupraſcripte eccleſie ſancti Laurentii proteſtati ſunt coram ſupraſcripto domno abbate pro ſupraſcripto monaſterio recipiente, quod opus, quod nuper factum eſt, & quod in antea fiet in ſupraſcripta eccleſia ſancti Laurentii, & ejus muris, pro amore Dei faciunt, & ab illis fit, & non pro adipiſcendo aliquod juſpatronatus, vel aliud jus ſimile in ſupraſcripta eccleſia ſancti Laurentii, & ſi quod jus in ſupraſcripta eccleſia acquirerent pro ipſa edificatione vel aptatione, vel ampliatione, illi juri penitus renunciaverunt. Et promiſerunt ſe, ſuoſque heredes obligando per ſolempnem ſtipulationem pro ſe, & toto populo ipſius parochie ſupraſcripto donno Guidoni abbati pro ſupraſcripto monaſterio recipienti, quod nec ipſi, nec aliquis de ſupraſcripto populo, nec eorum heredes, nec heres alicujus eorum aliquam brigam, vel moleſtiam facient, ſive faciet de jure patronatus ipſius eccleſie ſancti Laurentii, vel de aliquo alio ſimili jure nunc, vel in antea, quod ad jus patronatus pertineat, vel ad aliquod aliud jus ſimile, neque de electione presbyteri, vel cappellani, ſeu de inſtitutione ipſius eccleſie. Et taliter hanc chartam prefati parochiani, & jam dictus domnus abbas me Rubertum judicem, & notarium domni Henrici Romanorum imperatoris filium quondam Ugonis ſcribere rogaverunt. Actum Piſis in choro eccleſie ſupradicti ſancti Michaelis de Burgo preſentibus Albithone Caldere juriſperito, & Leonardo quon. Ildebrandi juriſperiti de Mercato teſtibus ad hec rogatis Dominice incarnationis anno milleſimo ducenteſimo indictione tertia, tertio nonas martii.

Ego Rubertus quondam Ugonis filius domini Henrici Romanorum imperatoris judex, & notarius predictis interſui, & a ſupraſcriptis parochianis omnibus, & jam dicto domno Guidone abbate rogatus hanc chartam ſcripſi atque firmavi.

CXLV.

CXLV.

Deciſio jurium monaſterii S. Michaelis de Caſtro Brittorum.

Anno 1200. III. idus martii.

Ex autographo S. Chriſtine de Bononia. C. 28.

Ibidem. IN nomiae patris & filii & ſpiritus ſancti amen. Ego prior judex communis Bononienſia ex delegatione domini Rolandi Rubei poteſtatis Bononie cognitor cauſe, que vertebatur inter Rodulphinum ſindicum univerſitatis ſancti Michaelia caſtri Britonum ex una parte, & Juſtinianum & ejua filios ex alia, quos dicebat injuſte edificaſſe & edificare in poſſeſſione predicte eccleſie, que eſt poſita juxta flumen Ydici, in loco, qui dicitur Campus planus a latere mane ipſius fluminis uſque ad medium alveum, unde petebat cluſam inde tolli & auferri, quam etiam dicebat circa denuntiationem, edificatam fuiſſe & petebat, ut poſſeſſionem predicte terre ſibi reſtitueret & dimitteret, & petebat damnum datum predicte eccleſie in molendino ſuperius edificato, propter molendinum & cluſam, quam ipſi edificaverant inferius, & dicebat quod nullam injuriam facerent jamdicte eccleſie de predicto molendino, nec eum predicta cluſa inquietarent vel imbrigarent predictum molendinum & petebat penam ſibi promiſſam, & dicebat ne de cetero ſine voluntate abbatis ſancti Michaelis edificarent a pozolo runchi barbati uſque ad pozolum ſancte Marie in Rophillo, de quibus omnibus petebat rationem predicte univerſitatis nomine: preſtito ſacramento calumpnie ab utraque parte, & Juſtiniano & filiis conſentientibus terram, unde queritur, in qua eſt edificata cluſa, eſſe de dominio eccleſie ſancti Michaelis, & confitentibus ſe dediſſe & conceſſiſſe, quatuor anni ſunt parum plus vel minus, domino abbati ſancti Michaelis quicquid habebant & tenebant a pozolo runchi barbati uſque ad pozolum ſancte Marie in Rophillo, & poſſeſſionem pro predicto abbate nomine jam dicte eccleſie retinuiſſe, & confitentibus molendinum, in quo eccleſia habet partem, deſtructum eſſe & non poſſe ibi manere propter cluſam & molendinum, quod eſt factum a ſe & a ſociis de ſubtus, & etiam confitentibus circa interdictionem fuiſſe edificatum molendinum & cluſam factam ab abbate, & confitentibus, quod a terra de Pergirardia in ſurſum uſque ad terram, que fuit Petri Anſelmi, eſſe de jure & dominio predicte eccleſie. Domino Ugolino legum doctore veniente & allegante ſe & patrem ſuum eſſe ſocium & fidejuſſorem atque creditorem, & ideo velle defendere predictam terram non pertinere ad jam dictam dictam eccleſiam, & cluſam jam non debere deſtrui, me dante ei dilationem, ut probaret verum eſſe quod allegabat & aſſerebat, a die lune uſque ad diem jovis proxime preteritum, & expectante interim uſque ad diem lune poſt nonam nec veniente, nec probante aliquod ſupradictorum, nec allegante, quia non probaret, quod ſuperius dixerat, viſis & auditis confeſſionibus, & ea que hinc inde propoſita ſunt per dictum Juſtinianum, & Petrum & Gutiſredum ejus filios in reſtitutionem predicte terre & ejus poſſeſſionem jam dicto Rodulphino ſyndico nomine univerſitatis ſancti Michaelis, condempno, quod terra eſt poſita in loco, qui dicitur Campo plano a latere mane ipſius fluminis uſque ad medium alveum, quam totam cenſeo eſſe reſtituendam predicto ſyndico. Item condempno eos, ut auferant & tollant inde cluſam. Item condemno eos, ut non faciant injuriam cum predicto molendino vel cum cluſa predicta molendino, in quo abbas habet partem, ſuperius edificato, & cenſeo ne predictus Juſtinianus & ejus filii edificent a pozolo runchi barbati uſque ad pozolum ſancte Marie in Rophillo ſine voluntate jamdicti abbatis. De omnibus predictis condempno predictum Juſtinianum & ejus filios jam dicto Rodulphino ſyndico, & ut de cetero non inquietent jam dictam eccleſiam de predictis, ſalva queſtione pene & dampni, ſi aliquando predictus ſyndicus probare & petere voluerit, preſente Henrigitto procuratore conſtituto a predicto Juſtiniano & ejus filiis ad ſententiam audiendam, & preſente Dominico caſtaldo conſtituto procuratore a jamdicto ſyndico ad ſententiam audiendam.

Actum in Saragoza ſub porticu jamdicti domini prioris.

Anno Domini M. CC. tertio idus martii indictione tertia.

Teſtes Petrus Taurellus de Machagnania, Guido de Vizano, Petrus de Mallano, Tuſcus frater domini prioris, Allegratutti, Bonus Johannes de Fabro & magiſter Aldratus & alii plures.

Ego Zacarias Faventinus quondam Henrici imperatoris notarius huic ſententie interfui & ſcripſi & ss.

CXLVI.

CXLVI.

Donatio facta eccleſiæ Camalduli Bononienſis die ipſius conſecrationis.

Anno 1200. XIV. kal. julii.

Ex tabul. Fontis-boni. §. Donation. 377.

Ibid. n. 49. IN nomine ſancte & individue Trinitatis. Anno Domini noſtri Jeſu Chriſti milleſimo ducenteſimo, quartodecimo kalendas julii indictione tertia. Conſtat me quidem Blancum de Baxaconmatre hoc donationis pure ac ſimpliciter inter vivos dono eccleſie ſancte Marie de Camalduli, & domno Martino majori priori & heremitis predicte eccleſie recipienti ad honorem Dei & predicte eccleſie eorumque ſucceſſoribus in perpetuum petiam unam terre decem turnaturarum poſitam in Maxeratula cum ingreſſu & egreſſu ſuo uſque in via publica cum omnibus ſupra ſe & infra ſe habentes in integrum, confines autem tales ſunt, ab oriente poſſidet Zambonus Zanzarelli, a ſero adeſt via publica, a meridie poſſidet quidam de Marano, ab Aquilone poſſidet Scogoza presbyter, vel ſi qui alii confines ſunt, omnia ut predixi, que intra hos confines continentur in integrum in preſenti dono predicte eccleſie & predicto priori & heremitis recipienti ad honorem Dei & ejuſdem eccleſie, eorumque ſucceſſoribus in perpetuum ad habendum, tenendum ac poſſidendum, & eorum auctoritate nomine predicte eccleſie in poſſeſſionem intrandum & permanendum, & quidquid eis eorumque ſucceſſoribus deinceps nomine predicte eccleſie placuerit faciendum, ut nullam litem nullamque controverſiam predicte rei nomine a me prefato donatore nec a meis heredibus aliquo modo quolibet in tempore predicte eccleſie vel predicto priori & heremitis vel eorum ſucceſſores de cetero ſuſtineant, ab omnique perſona preſcriptam rem legitime defendere & auctorizare predicte eccleſie & predicto priori & heremitis eorumque ſucceſſoribus promitto. Et ſi ego vel mei heredes predictam donationem ſimplicem firmiter ſemper obſervare noluerimus, aut agere vel litigare preſumpſerimus, pene nomine per ſtipulationem duplum predicte rei ejuſdem bonitaris & eſtimationis dare, damna litis & omne damnum & diſpendium predicte eccleſie & priori & fratribus, & eorum ſucceſſoribus reſarcire promitto, & inſuper hoc ſimplicis donarioois inſtrumentum, ut ſupra legitur, ſemper iocorruptum conſervare ſpondeo. Hoc ordine facio iſtam donationem, quod neque per me neque per meos heredes vel ſucceſſores occaſione iſtius donationis facte tempore & loco & die conſecrationis predicte eccleſie aliquod jus patronatum vel in totum, vel in parte, vel aliquod alterios juris aliquo modo quolibet to tempore aliqua occaſione poſſim vindicare vel petere.

Actum in curia prope predictam eccleſiam ſancte Marie indictione predicta. Prenominarus donator hoc ſimplicis donationis inſtrumentom, ut ſupra legitur, ſcribere rogavit.

Dominus Gerardus Bononieoſis epiſcopus, qui conſecravit predictam eccleſiam, & canonici eccleſie ſancti Perri, ſcilicet magiſter Odo de Mantua, preſbiter Algiſios, presbiter Rainerius & dominus Julianus archipresbiter plebis ſancti Auxiani & presbiter Andreas eccleſie ſancti Jacobi de porta ſancti Proculi & aliorum multorum clericorum, & domnus Lopiſinus, Guido Doſii, Jacobus Negotiantis, Albertus Scarpa, Guido de Munzani, Guido de terra Jogut, dominus Azo legis doctor, Bologectus Guidolini, Ugicio Gabionis, Rodaldinus Johannis Rodaldi & frater ejus, Manfredinus Alluine, Mellegacius, Johannes Boniſanrini notarii, Loobardus filius Bengaria majoris & aliorum multorum rogati fuerunt teſtes.

Ego Bonusſantinus qnondam F.. imperatoris notarius hoc donationis ſimplieis ioſtrumentum, ut ſupra legitur, ſcripſi & ſubſcripſi.

CXLVII.

Terræ donatæ in urbe Foro-livienſi Martino priori Camald. pro monaſterio conſtruendo.

Anno 1200. XVII. auguſti.

Ex archivo Fontis-boni. §. Dooatio n. 354.

IN nomioe Domini noſtri Jeſu Chriſti. Anno ab incarnatione ejus M. Ibid. n. 45.
CC. tempore Innocentii pape, imperatore non exiſtente, indictione tertia die XVII. auguſti in Forlivio in domo Auliverii. Ego quidem in Chriſti nomine Auliverius quondam Melotti filius conſentiente, & voluntate Petri filii mei, nomine pure & inrevocabilis donationis

inter

inter vivos do & dono tibi ſiquidem preſenti in Dei nomine domno Martino venerabili priori Camaldulenſi accipienti vice & nomine heremi Camalduli & ſancti Salvatoris, ac pro te tuiſque confratribus ac ſucceſſoribus veſtris in perpetuum', videlicet duas tornaturias terre *&c.* in fundo ſeu in loco quodam, qui dicitur Caſale, vel ſi aliter ibidem territorio Forlivii vel plebe ſancti Martini infraſcripta. Ita tamen dono vobis ſupraſcripias res pro ſalute anime mee, quod debeatis ibi edificare eccleſiam ad honorem & laudem veſtri conventus. A primo latere ... ſtrata publica vadit, ſecundo latere alia via, tertio mihi remanet, quarto . . . . , . . . cum omnibus ſupra ſe vel infra ſe conſtitutis, omnibuſve ſibi pertinentibus, cultu vel incultu, & cum introitu ſuo & exitu, necnon cum omni jure & actione & exceptione ſeu defenſione, quod vel que in ſupraſcriptas res vel propter res preſatas, ſive earum occaſione aliquo modo mihi competunt, vel in antea erunt competiture, & veſtra auctoritate ſupraſcriptarum rerum capiatis poſſeſſionem de binc in antea noſtro mandato. Quam quidem donationem firmam ſemper tenere & nullo modo corrumpere neque venire contra & auctorizare & defenſare ab omni perſona hominum in judicio & extra per me & heredes meos ac ſucceſſores & liberos tibi tuiſque confratribus ac ſucceſſoribus veſtris in perpetuum firmiter ſub pena ſexaginta librarum Ravennatum in perpetuum firmiter promitto, & pena jure ſtipulationis ſoluta nichilominus maneant bec omnia ſupraſcripta omnibus & per omnia, ut ſuperius legitur, in perpetuum firma & inconcuſſa.

Per manum Bocacii imperialis ac Livii notarii ſcripta precepto ſupradicti Auliverii, ut ſuperius legitur.

Brocardus, Severus, Petrus de Cari, Bonattus, Rullus, Johannes Bulioneus, Zanzolinus, Manzonus, Johannes Leti, Petrus Socii, Oſtol., Temol., ad bec omnia irrevocabilia fuerunt rogati teſtes.

CXLVIII.

Bernardus archiep. Arborenſis confirmat monaſterio S. Zenonis de Piſis monaſteria & eccleſias Sardiniæ.

Anno 1200. XIII. Kal. novembris, *ut præfert charta, ſed errore, ut credimus.*

Ex archivo canonicorum Piſanorum.

IN nomine Trini & Unius Dei, amen. Nos Bernardus' Dei gratia eccleſie Arborenſis archiepiſcopus dilectis in Christo filiis Philippo abbati monaſterii ſancti Zenonis in Piſis conſtituti, & Petro priori monaſterii ſancti Zenonis a Bonarcanto, ejuſque fratribus tam preſentibus, quam futuris in perpetuum. Juſtis petentium deſideriis prompro nos condecet animo aſſenſum prebere, & ea, que pietas exigit, & veritas non relinquit, ſic piis & venerabilibus locis concedere debemus, ut nulla impoſterum fidelium mentibus queat ambiguitas remanere: eapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus inclinati, licet infraſcripta tanto tempore vos & eccleſia veſtra quiete & pacifice poſſideatis, cujus non extat memoria, ne de cetero a nobis & omnibus ſucceſſoribus noſtris vel aliquo ipſorum noſtriſve ſubditis ullo modo moleſtemini, eccleſiam ſancte Marie de Bonarcanto, monaſterium ſancti Zenonis ibidem poſitum, eccleſiam ſancti Georgii de Calcaria, & eccleſiam ſancti Simeonis de Vegela, & eccleſiam ſancti Petri de Millipicinno, & eccleſiam ſancti Auguſtini de Hauſtis, & eccleſiam ſancte Victorie de Monte ſancto, & eccleſiam ſancte Barbare de Turre, & eccleſiam ſancte Corone de Nuvole, in qua juspatronatus habetis, vobis & eccleſie veſtre jamdicte concedimus, & preſentis privilegii pagina confirmamus, adjicientes, quod in predictis eccleſiis & parochiis ipſarum decimas, primitias, oblationes, penitentias ſanorum & infirmorum, & ſepulturas tam maſculorum quam feminarum, parvulorum & adultorum, tam ibi degentium, quam advenarum, & omnium rerum & bonorum hujuſmodi parochianorum eccleſiarum predictarum omniumque divinorum poteſtatem in eis libere & abſolute habeatis., excepto quod in nulla ſupradictarum eccleſiarum ſollemne baptiſma habeatis, preterquam in eccleſia ſancti Auguſtini de Auſti. Statuentes omnino, uc nulli

Ibid. n. 43

nulli perſone liceat in parochiis predictarum eccleſiarum oratorium aliquod erigere ſeu eccleſiam fabricare, niſi de licentia veſtra, vel ſucceſſorum veſtrorum, nec alicui perſone vel loco fas ſit ſuprascripta omnia vel aliquid unum iſtorum infringere, diminuere vel in aliquo violare. Si quis autem clericus vel laicus hanc noſtre conceſſionis paginam infringere, vel rumpere ſive diminuere temtaverit, indignationem Dei omnipotentia & beate Marie ſemper virginis ſe noverit incurſurum, excommunicationis vinculo innodatum; & ad perpetuam hujus noſtri privilegii firmitatem volumus illud noſtri ſigilli impreſſione ſignari atque firmari, & ita tali ordine hec omnia Bnnalbergium judicem & notarium domini imperatoris ſcribere rogavi.

Datum Piſis in ballatorio domus clauſtri eccleſie ſancte Viviane, preſentibus domno Bernardo monacho ſancti Zenonis, Roſſelminn aurifice quondam Bernardi, & Guilielmo aurifice filio Guilielmi aurificis teſtibus ad hec rogatis, Dominice vero incarnationis anno milleſimo ducenteſimo indictione quartadecima tertiodecimo kalendas novembris.

Ego Bernardus Arborenſis archiepiſcopus propria manu ſubſcripſi & aliis ſubſcribendum conſenſi.

Ego Bonalbergius Ventrilis quondam filius, domini imperatoris Romanorum judex & notarius hanc cartam mandato ſcilicet domini archiepiſcopi Arborenſis ſcripſi, firmavi, complevi & feci .... complevi, notumque ſit omnibus dictos fratres habere poteſtatem eligendi prepoſitum, cum hac tamen reſervatione, ut prior electus a fratribus Piſis cognoſcat dominum judicem Conſtantinum, & ſucceſſores ſuos legitimos pro patronis ſancte Marie de Bonarcanto, ſic ut prepoſitus ſit de conſenſu & voluntate ejus & ſucceſſorum ſuorum, in quorum fidem ego Bonalbergius Ventrilis quondam filius hanc cartam ſubſcripſi.

CXLIX.

Fundatio monaſterii S. Mariæ de Bonarcanto in Sardinia cum donationibus.

Anno 1200. ipſa dia.

Ex apographo olim apud canonicum Abrahamium.

ib.4.n.42. CONDACE ſancte Marie de Monarcanto judex Conſtantinus.

In nomine Dei Patris & Filii & Spiritus ſancti. Amen. Ego Judice Conſtantine de Arborea territorium, ſimul cum uxore domina Anna, ex conſilium archiepiſcopi mei Homodei pro remedium anime mee, & pro remiſſione omnium peccatorum meorum, & pro ſalute filiorum meorum compono, diſpono, aſſigno & facio iſtud condacium & iſtud cenobium ad honorem individue Trinitatis, & intemerate virginis Dei genitricis Marie, que omni ambiguitate remota conſtituo ad regendos inibi ſervos Dei ſub regulari tramite ſanctiſſimi & reverendiſſimi patris Benedicti, qui ſerviant Deo omnipotenti die ac nocte quandiu hec duraverit vita, nunc autem cognitum ſit omnibus tam fratribus meis, quam cunctis affinibus, conſentiente & collaudante prelibato archiepiſcopo meo Homodei, quod ego omnino trado hoc monaſterium ſub ditione & jure, & poteſtate & regimine & diſciplina abbatis ſancti Zenonis epiſcopi ſub tali conditione, ut abbas ſancti Zenonis omni tempore mittat in hoc monaſterio de ſuis monachis, qui regant illud & ordinent & lavorent, & edificent, & plantent ad honorem Dei, & ſancte Marie, & ſancti Benedicti & ſancti Zenonis, & per manus illorum ordinetur prepoſitus, quem ipſi elegerint, cum voluntate & a placito & ſucceſſorum meorum delivero atque condono domo ſancte Victorie de Monteſancto cum omnia cantu haet, & terras, & bingias, & ſaltus Dorrodolaſſu, & colat a Nuraque Doriſezo, & moliat a petra de ſua de Corbu, & benit a ſu erriu de petra de Cavallu, & benit a ſu Montiglu de Uturdarzay, & benit a ſu caſtru de ſu Candzone, & benit a ſu caſtru de Monticlu de piſcobus cum homines & maſones de omnia ſignu de gruſſu & minudu, & dolli aſſoltura pro cuſtu ſaltu, qui ſi lu arregant & caſtiguent omnia temporale, & pro glande & pro paſtu in perpetuum in quo ſuoli uſu, & eſt hoc die de caſtigaren. . ſaltu de regnu. Domo de ſancto Auguſtino de Auſtis cum omnia cantu haet, & terras & bingias, & ſaltos e Gaſtalbernor, in quo ſi ſerit a pare cum ſa ſemida de dignie, cum ſa ſemida de Onna, & ſegatſi de pare, cun zinzau, in quo girat termin & ſinnas ſuas de totu ſu ſaltu & homines & maſones donnia ſignu, & de gruſſu & minudu doli aſſoltura, & ſilu arregant, & caſtiguent onnia temporale, & pro glande & pro paſtu in perpetuum, in quo ſuoli uſu & eſt hoc a die de caſtigareſi ſaltu & re-

gnu,

gnu. Domo de ſantu Pedru de Vidoni cum onnia caotu haet & terras & bingias & ſaltu dollimor, io quo lu girat ſina dia paca de Colletorio deretu a Giliſpuri, deretu a caſtru de Viola Moiu, deretu a caſtru de Velio, & moliat a mon figlu de piſcoba, & moliat deretu a marguine de ſancta Victoria, & moliat a caſtru de Stria, & moliat a petra de ſu Eſpiri deretu a caſtru Ulguni, deretu a Erria de Olladaria, deretu a Marguine de Vicedu, deretu a iſcalas de Guanni, deretu a haidu de prada de Huguedu eum ſervos, cum ancillas, & cum mazones donnia ſignu de gruſſu & de minudu & doli aſſoltura, qui ſi lu arregant, & caſtiguent, onnia temporale, & pro glande & pro paſtu in perpetuum in co ſuoli uſu, & eſt hoc a die de caſtigareſi ſaltu de regnu. Et Domo ſancte Marie de Boele cum onnia cantu haet partio do pares cun ſu regnu, & terras & bingias & domeſticas cantas ivi haviat & ſu ſaltu dolo, partin dolu ladus a pare eum cleſia, cum ſerbos & eum ancillas, & eum mazones, donnia ſignu & de gruſſu & de minuda & doli a ſoltura, qui ſi lu arregant & caſtiguent omnia temporale, & pro glande, & pro paſtu, & pro laore in perpetuum in eo ſuoli aſu, & eſt hoc a die caſtigareſi ſaltu de regnu. Et domo ſancti Seregi de Suri cum onnia cantu haet, cum terras, eum bingias, eum ſervos, cum ancillas, cum mazones, & cum ſa perſone eantu haviat Terrieo de Scopedu, de ſervos, de ancillas & de paules & de puzu Sriliges apat ſinde prode uſque in fine ſeculi. Et Domo de ſaocta Vitoria de Serla cum onnia eantu aet cum terras, cum bingias, cum ſervos, & ancillas, & cum tota ſa perſona, qui ſuit de donou Picielu de Petro, in quo oarrant cartas ſuas. Et Domo ſancti Jorgi de Calcaria cum onnia cantu haet, & terras, & bingias, & ſerbos, & ancillas, & mazooes de onnia ſignu, & dolli ſu ſaltu meu pegugiare de Serra de Caſtula, in quo ſi ſegat da a ſaltu de Mambari, & colat totue plus flumeo Ilbau, & ſignet ſi ſcala de ſu ſruſcu, & ſi partet de pare cum ſaltu ſuru, & benit a petra de Scudu, e ſalat a ſu bau dnrciacida, & ſalat totue pos flumeo de Cannavaria & ſalat a bau de Sinnias, huc eſt ſa figu alba, & hue ſa fliſcat eum Mambari & dolli ſa perſone, qui ſuit de dolli Piciellu de Sezo, qui poſerat eſſe a ſantu Jorgi de Calcaria cadu de ſegerat a novu cun iſſa ſegadura de ſu ſaltu dardagocippa, in eo lu ingirat a Jaga de drogueda de bau

& ſbenit a arriola & uturu & beoit a ſumaria de guereu & ſegatſi de pare cun ſu ſaltu de Mariane Dorru, & girat ſi a Iſcla de querbu, & ſalat poſt flumen a nurque dolirandra & fliſcatſi Maidugoſipu & iſſa domeſtiea de Cobula & ſa parſooe caviat in Sezo cun ſuos daſinari eum omnia cauſa iſſoro. E ſa parſone de ſobro & de gergeni cuo iſſa Vingia de rezengario cum ſervos, cum ancillas ſnas deravale, & cum omnia libertatos ſuos panſollos & affirmolos in maou de ſu Priore qui capat beoedicta. Sa parioone de donnu Piciellu cantu haviat per totu logo, in co narrant cartas ſuas. Et Domo ſancti Simeonis de Veſala cun ſegadura de ſu ſaltu de Veſala, qui le eſt in giru, dare ſu Nuraque de Veſala, & benit a Nuraque Piccinnu, & benit a Maſoniu de Cauſare, e benit a Mazoniu de Serra de Framaza & calat a ſa Mura de Masbari & aſliſcatſi io iſſu Nuraque de Veſala. Et domo de ſantu Pedru de Milipicinnu cum onnia cantu haviat Donna Focode, qui ſuit Donna Delogu Mugiere de Judice Comida de Salanis, & ſegit iſſa ſa cleſia illa anon ponendove tota ſa Villa de Millipieinnu, qui ſuit ſua pegugiare, ſene havere parte, noo liberu, non ſerbu alienu, cum terras & bingias & terras, & ancillas & libertados, & ſaltu, qui ſi ſegat dave ſa cinniga ſegoi de Milianu, & benit a ſu griſajone de ſa Cotina ſuta ſu maniamentu de ſas riſoes, e benit a ſa petra de ſa grugue dena de qnerquis, & benit a ſas petras darriola de donna & colat ſu termen de domeſtia de Comida, & colat a ſuntana de Maganie & benit a arriolas de campu totue via de rune, & compler a Nuraque piccinnu, & levat ſa via vetere a ſu caſtru de Caſtrn de Muru de Comida & ſalat a ſa Cinniga Ulpina de mutu de gauſari & ferit a ſa Jaca de ſu pratu de purpurrui & ſalat totu deretu flumen a bingias de Muru & ſalat a ſa ſuntana puado ruinas & ſalat flumen & aſliſcatſi in iſſa Cinniga de figos de Miliana, & de ſu ſaltu dogiaſtru parſone cantu haviat, gaſi illila confirmo. Et confirmoli Ego Judice Petrus Barbore a vuſtu monaſterium tota ſa parſone de Donna Focode & de ſas terras da fiju qui derat pro anima riſadeſſia, & iſſu monumentu ſuo, ſi lie barrigat goimbe annos de ſaguer cuſtu ſerbiſſu, fratres ſuos a qui las derat, torrent ſas terras a Cleſia, & confirmoli ſa domo de ſanta Corona de Vivora cum onnia cantu haet, cum terras, cum bingias, cum ſervos, & ancil-

las, & cum onnia Maſone & confirmoliſa domo de ſanta Barbara eum turte cum onnia cantu baet, eum terras, cum bingias, eum ſervos & ancillas &c. & ad perpetuam firmitatem privilegii volumus illud noſtri ſigilli impreſſione ſignari, & ſignatum fuit Piſis in ballatorio domus clauſtri eccleſie ſancte Viviane, anno milleſimo dueenteſimo XIII. kalendas novembris. Guillelmus auriſex & Doſelinus auriſex teſtes fuerunt in preſantia domini Bernardi monachi. Ego Bernardus archiepiſcopus Arborenſis propria manu ſubſcripſi & aliis ſubſctibendum tradidi.

Ego Bernardus Ventrelli domini imperatotis Romanorum judex mea manu fitmavi.

CL.

Delegatio matrimonialis Innocentii III. *prioribus S. Mariæ ad Carceres, & de Mandria.*

Cirea annum 1200.

Ex epiſt. decretal. pag. 650.

Ibid.in. 44. INnocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. prioti ſancte Marie ad Catceres, & L.. caoonico ſancte Marie de Mandria ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Ex literis abbatis de Calven. didicimus, quod cum Ramiſane & Grimol. arcbipresbyteri intet J.. virum & L.. mulierem ex delegatione noſtra ſententiam divortii protuliſſent, & appellatione interpoſita cognitionem ſententie ipſi abbati & atcbiptesbytero Paduano doxerimus committendam, quia pars mulieris ad peremptorium terminum non acceſſerat, abbas ipſe, eui alter con. judex commiſerat vices ſuas, allegationibus diligenter inſpectis, latam a judicibus predictis confirmavit ſententiam, ſed poſt octo dies pater puelle accedens ad ipſum, intellecto quod ſententiam protuliſſet, firmavit proprio juramento, quod quidam ad eum & filiam e us accedens, fraudulenter ſub ipſius abbatis nomine ſalſas eis literas preſentavit, quibus mandabatur eidem, ut qnia judex ad diem, quam aſſignaverat, venire non poterat, poſt octo dies a termino conſtituto, ipſius ſe conſpectui preſentaret, & poſtmodum appellavit ad ſedem apoſtolicam & etiam ſupplicavit. Licet autem de fraude taliter perpetrata per bujuſmodi juramentum non conſtet ad pleoum, in favorem tamen matrimonii, de benignitate canonica contra ſraudem propoſitam ſupplieationem mulieris admiſimus, & ad audientiam reſtituimus eam pro matrimonio poſtulantem. Ideoque mandamus, quatenus de eauſa prioris appellationis ordine judiciario cognoſcentes, confirmetis vel infirmetis, ſicut juſtum fuerit, ſententiam a primis judicibus promulgatam.

CLI.

Idem recipit ſub apoſtolica protectione monaſterium S. Severi in Claſſe.

Anno 1201. *more Florentino* VII. idus martii.

Ex autographo Claſſenſi.

INnocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis Lazaro abbati ſancti Severi Ravennat. ejuſque ſratribus tam preſentibus, quam ſuturis regulariter ſubſtituendis in perpetuum. Quotiens a nobis petitur, quod religioni & boneſtati convenire dignoſcitur, animo nos decet libe[r]ti concedere & petentium deſideriis effectum coogruum impertiri. Ea propter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & prefatum monaſterium, in quo divino eſtis obſequio mancipati, ad exemplar ſelicis recordationis Lucii pape predeceſſoris noſtri ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & preſentis ſcripti privilegio communimus *&c. ut in bulla conſimili Lucii pape* III. *Ad lib. XXXI n. 2.*

Fac mecum †	*Domine*
SCS	SCS
PETRUS	PAULUS
INNO	CENTIUS
PP.	III.

ſignum in bonum.



Ego Innocentius catholice eccleſie epiſcopus ss.

† Ego Octavianus Oſtienſis & Velletrenſis epiſcopus ss.

† Ego Jobannes Albanenſis epiſcopus ss.

† Ego Petrus tit. ſancte Cecilie presb. card. ss.

† Ego Guido ſancte Marie Tranſtiberim tit. Caliſti presb. card. ss.

† Ego Hugo presb. card. ſancti Martini tit. Equitii ss.

† Ego

† Ego Soffredus tit. ſancte Praxedis presb. card. ss.

† Ego Bernardus ſancti Petri ad Vincula presb. card. tit. Eudoxie ss.

† Ego Johannes tit. ſancte Priſce presb. card. ss.

† Ego Gregorius tit. ſancti Vitalis presb. card. ss.

† Ego Petrus tit. ſancti Marcelli presb. card. ss.

† Ego Gratianus ſanctorum Coſme & Damiani ss.

† Ego Gregorius ſancti Georgii ad velum aureum diac. card. ss.

† Ego Gregorius ſancti Angeli diac. card. ss.

† Ego Leo ſancte Lucie ad Septaſolis diac. card. ss.

Datum Laterani per manum Blaſii S. R. E. ſubdiaconi & notarii VII. idus martii indictione V. incarnationis Dominice anno M. CC. I. pontificatus vero domini Innocentii pape III. anno V.

CLII.

Similiter & monaſterium S. Vigilii Senarum.

Anno 1202. III. nonas octobris.

Ex autographo penes nos.

Ibid. n. 7. INnocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis Johanni priori monaſterii ſancti Vigilii ejuſque fratribus tam preſentibus, quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum. Quotiens illud a nobis petitur, quod religioni & honeſtati convenire dinoſcitur, animo decet nos libenti concedere, & petentium deſideriis congruum impertiri conſenſum. Ea propter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & prefatum monaſterium ſancti Vigilii, in quo divino eſtis obſequio mancipati, ad exemplar felicis recordationis Adriani pape predeceſſoris noſtri ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & preſentis ſcripti privilegio communimus. Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quecumque bona idem monaſterium impreſentiarum juſte & canonice poſſidet, aut in futurum conceſſione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis Deo propitio poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. In quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis. Quod habetis in villa de Priſciano; quod habetis in loco, qui dicitur Maſialle; & quod habetis in Nuvile; curſum etiam aque ad molendinum de Rilogo, ſicut per quadraginta annos veſtro nomine pacifice poſſidetis, vobis nihilominus confirmamus, & ut de cetero a nulla qualibet perſona contra juſtitiam impediatur, auctoritate apoſtolica inhibemus. Sepulturam quoque loci ipſius liberam eſſe decernimus, ut eorum devotioni & extreme decedentium voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi forte excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat, ſalva tamen juſtitia illarum eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Decernimus ergo &c.

Fac mecum †	*Domine*
SCS PETRUS	SCS PAULUS
INNO PP.	CENTIUS III.

ſignum in bonum.



Ego Innocentius catholice eccleſie epiſcopus ss.

† Ego Johannes Albanenſis epiſcopus ss.

† Ego Hugo presb. card. ſancti Martini tit. Equitii ss.

† Ego Cencius ſanctorum Johannis & Pauli presb. card. tit. Pamachii ss.

† Ego Gregorius ſancti Georgii ad velum aureum diacon. card. ss.

† Ego Matthеus ſancti Theodori diac. card. ss.

† Ego Johannes ſancta Marie in Coſmidin diac. card. ss.

Datum Velletri per manum Blaſii ſancte Romane eccleſie ſubdiaconi & notarii III. nonas octobris indictione ſexta incarnationis Dominice anno M. CC. II. pontificatus autem domini Innocentii pape III. anno quinto.

CLIII.

Traditio loci in territorio Veronenſi pro monaſterio edificando.

Anno 1202. die ſecunda exeunte octobris.

Ex tabulario Fontis-boni. §. Donatio. n. 359.

IN nomine Domini. Anno Domini millesimo ducenteſimo ſecundo indictio- Ibid. n. 5.

dictione quinta die ſecunda exeunte octobri in eccleſia ſancte Felicitatis in preſentia domni abbatis Gregorii Inſule, domni Drudonis, domni Martini, Azonis converſi, Erigoli, Martini de dnmina Data, Jacobini filii Iſnardi macellatoris, Omodei de Broilo, Zeche piſtoris, presbyteri Ivonis, domini presbyteri Bonitemporis, Osbergini ſartoris & aliorum teſtium rogatorum.

In nomine patris & filii & ſpiritus ſancti, amen. Nos Jacobinus de Biſo & Iſnardus judex & Adaminus de Bella, & Tempradinus & Capa pro ſalute & redemptione animarum noſtrarum noſtrorumque parentum damus & concedimus & offerimus, & donationem inter vivos inrevocabiliter facimus tibi domno priori Martino Camaldulenſi recipienti vice ipſius heremi Camalduli pro te tuiſque ſucceſſoribus & fratribus tuis in perpetuum locum pro eccleſia edificanda, ſecundum quod domus lignea ibi edificata eſt, qui locus jacet in Aveſa cum introitu & exitu ſuo, ſubjectis tamen conditionibus ſervatis: mortuo ſcilicet priore ipſius loci domnus, prior Camalduli habeat conſilium ipſius loci per ſe vel per nuncium. Et ſi fratres ſunt concordes omnes vel major pars de alico monachorum ipſius loci, prior vel ejus nuncius eligat eum & confirmet, alioquin domnus prior mittat de conventu & proponat bonum & honeſtum. Propoſito autem priore non removeatur a priore Camaldulenſi, niſi malus fuerit. Liceat autem priori illius loci monachare & converſare convenientes & utiles illi domui cum conſilio tamen fratrum ibi deſervientium, & facta profeſſione & obedientia domno priori & conventui Camaldulenſi, quicumqua ibi monachabuntur vel converſabuntur, faciant profeſſionem & obedientiam conventui & priori Camaldulenſi ſecundum conſuetudinem conventus, nec removeatur a priore niſi pro prelatione vel malitia, nec debeat prior Camaldulenſis convendere vel alienare theſauros, & poſſeſſiones vel anferre ipſius loci.

Actum eſt hoc in civitate Verone in ſupraſcripto loco.

Ego Bonetus ſacri palatii notarius rogatus interfui & ſcripſi.

CLIV.

Johannes ep. Foro-livienſis alterum locum tradit pro conſtruendo cœnobio in ſua urbe.

Anno 1202. die prima novembris.

Ex eodem tabulario. §. Donatio n. 360.

IN nomine Domini. Anno ab incarnatione ejus M. CC. II. tempore Innocentii pape imperatore non exiſtente *Ibid. n. 6*
indictione v. die primo menſis novembris in Forolivio in domo epiſcopi. Ego Johannes ſancte Livienſis eccleſie epiſcopus, preſente & conſentiente Drudone Livienſi archidiacono, in honorem Dei, & beate Marie virginis, & beati Thome martyris, beati Benedicti & omnium Sanctorum per pactum in annis centum ad renovandum concedo, largior, & confirmo vobis domno Martino venerabili priori Camaldulenſis cnnventus pro vobis veſtriſque confratribus & ſucceſſoribus, ideſt duas tornaturas terre poſitas in Caſale territorio Livienſi & plebe ſancti Martini cum omnibus ſibi pertinentibus, & introitu ſuo & exitu, ad habendum, tenendum & ad eccleſiam ibi libere edificandam ſub penſione omni anno in menſe martii, vel infra indictionem illius anni, mihi meiſque ſucceſſoribus reddenda, duodecim denarios Ravennates tantum, & ſi qno in tempore pe..... vel ei liberi plus darent vel relinquerent nobis de ſua profeſſione ibi juxta ſub hac penſione & conceſſione vobis libere remaneat jure patronatus vobis de gratia remiſſo, ut libere poſſitis vos & veſtri ſucceſſores ordinare & diſordinare, tractare & diſponere, ſicuti facitis in veſtris aliis liberis & mannalibus eccleſiis. Tempore innovationis ego vel mei ſucceſſores renovabimus vos vel veſtros ſucceſſores, recepta ea mercede, quod priori Camaldulenſi, qui tunc fuerit, placuerit tantum & non plus, & quandocumque mei canonici invitati fuerint ad aliqnam ſepulturam ipſius eccleſie, debeatis ipſos recipere cum honore & reverentia, & paramenta, que ibi habueritis, eis preſtare pro officio celebrando, & totum officium cum ultima miſſa, & ejus miſſe oblationibus ſit canonicorum, ſicuti veſtris liceat fratribus miſſas, quot voluerint ante ultimam miſſam canere, & earum oblationes habere, ſicut quando ita convenerint pro defuncto debeant canonici majora loca in choro

ro

ro eccleſie obtinere, nec vos, nec veſtri conſratres debeatis crucem illius loci portare per civitatem, nec per burgos, & ſi que poſſeſſiones de plebe ſancte Crucis ad vos pervenerint, quas prorüs manibus vel ſumptibus laboraveritis, de his decimas preſtsre non debeatis. In aliis vero decimis ejuſdem plebis intromittere non debeatis, & poſſeſſiones canonicorum ſcienter non recipietis, & ſi eas reeceperitis, de eorum jure eſſe poſtea cognoveritis, eas ipſis reſtituetis, & ſi slique poſſeſſiones vobis evenerint de plebibus ſancti Mercnrialis, ſancti Msrtini & ſancti Laurentii, niſi de illis, que veſtris msnibus vel veſtrorum amicorum pro domo veſtra laborsveritis, nobis & noſtris ſucceſſoribus medietstem decimarum ſolvere debeatis. Si que veſtre domui evenerint, & ſi excommunicationem vel interdictum ſpecisle vel genersle fecerimus, ills ſicut alii noſtri clerici obſervare teneamini, & ſi quis noſtrorum parochianorum in vita vel in morte ſe tradere voluerit, debeat per vos admoneri, ut nobis & noſtris ſucceſſoribus de ſuo teſtamento honorifice, ut decet pontificem, relinquere. Que quidem omnia firma tenere, modiſque omnibus obſervsre, & in nullo contra sgere vel venire & auctorizare & defendere contra omnes perſonas in judicio & extrs per me meoſque confratres ac ſucceſſores tibi ſupraſcripto priori tuiſque conſratribus firmiter ſub pena unius libre auri hinc inde promiſſa ad invicem ſpondemus. Et tu dictus prior hoc idem prenominato Drudoni archidiacono pro ſe & ſuis fratribus promittis, & ſoluta hinc inde pena maneant hec omnia firms & inconcuſſa.

Et Bonomartino imperiali ac Livii notsrio ſcripta juſſu utriuſque partis & ſupraſcripti arcbidisconi, in preſentia abbstis Inſulani & prioris Fsrazani, domini Argolioſi Forlivienſis poteſtatis, domini Nicolai judicis, Upicini, Petri Anliverii, Boccsci notarii, Ugonis notarii hec omnia ſunt facta.

CLV.

Idem facit Jacobus abbas S. Mercurialis.

Circs annum 1202.

Ex libro ejuſdem monaſterii dicto Gambaro pag. 49.

HOc eſt exemplum eujuſdam ſcripture reperte inter mults inſtrumenta & privilegis & ſcripturss monsſterii ſancti Mercurislis de Forolivio a me Andres ſer Bene de Nomsiis notario de Forolivio viſe & lecte, & per me hic exemplste, cujus quidem tenor talis eſt. *Ibidem.* Pium eſt piis operibus intendentes pietatis officio adjuvare, quapropter ego frater Ja.. licet indignus abbas monaſterii ſancti Mercurialis de Forolivio per me, meoſque in perpetuum ſucceſſores vobis ven. pstri domno M.. generali priori ordinis Camaldulenſis pro vobis veſtriſque ſucceſſoribus & ordine predicto, & vobis fratri .... ejuſdem ordinis profeſſo & domine Forolivese, & Bone ſue ſorori edificatoribus infraſcripti loci pro ordine ſupradicto do & concedo licentiam & suctoritatem plenam & liberam ſundandi & conſtruendi locum religioſum & ſacrum, ſeu eccleſiam cum omnibus domi.. & offici.. nece.. dicto loco in ſundo & loco, qui dicitur Albaretum prope Forlivium in poſſeſſione quadam in hec lstera conſtituts a primo &c. for... & p.. ſsncti Merc... qui locus & fundus, atque poſſeſſio ad prelibatum & psrochiam & jus & proprietatem dicti monaſterii & plebis ſancti Mercurialis plenarie noſcitur pertinere, ad habendum & ſub hujus conditionis & pacti sdjecto tenore, quod vobis veſtriſque fratribus & ſucceſſoribus & priori ſeu fratribus, vel quocumque nomino cenſeantur, qui habitant, vel de cetero habitaverint in loco vel eccleſia predicta, vel etiam ipſi eccleſie ſeu loco, non liceat, imo nullo modo debeant, vel poſſint sliquos de plebatu e parochis dicti monsſterii ſive plebis ad eamdem plebem & monaſterium de jure vel conſuetudine pertinentes ad divinum officium recibere, vsl ſepulturam, ſeu ad sliqua eccleſiaſtica ſacraments renumptistis a nobis ſuper predictis, & quolibet predictorum genersle & ſpecialiter & expreſſe omnibus, & ſingulis privilegiis & indulgentiis, & renuntistis vobis vel veſtro ordini, nunc vel in futurum competen-

tibus

tibus a ſede ap... vel ejus leg... impetratis, ſeu de cetero impetrandis & omni alii juris auxilio, quod vobis eirea premiſſa poſſent in aliquo ſuffragari, dando & apportando a vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & priore atque ſratribus, qui pro tempore fuerint io eodem loco, vel eccleſia annia ſingulis dicto monaſterio ſeu plebi nomioe cenſus & oneris unam libram eere nove pro loco & eccleſia ſupradicta.

CLVI.

Deciſio cauſæ inter canonicos Patavinos, & hoſpitale de Mandria.

Anno 1202. die XIV. februarii, *more Veneto.*

Ex anecdotis mſs. V. Cl. Johannis Brunacii pag. 153.

Ibid. n. 13.

IN nomioe Dei eterni, amen. Nos Marcus Dei gratia epiſcopus Caſtellanus & G.. eadem gratia abbas ſancti Ylarii cognoſcentes ex delegatione pape Inooceotii, appellatiooe remota, de eauſa decimarum, qne vertitur inter canonicam ſancte Marie de Padua & ejuſdem eccleſie caoonicos ex una parte, & hoſpitale eccleſie ſancte Marie de Mandria & Luſcum miniſtrum & eonverſum ejuſdem hoſpitalis ex altera, cujus commiſſionis talis eſt tenor. Innocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei &c. Conqueritur namque Thomas Maurocenus Paduanus canonicus, & Paduane canonice ſancte Marie & univerſitatis ejuſdem eccleſie canonicorum ſindicus, & procurator ſive actor nomine predicte eanonice de Luſco & ſratribus hoſpitalis ſancte Marie de Mandria pro ſe & ſua eccleſia in hoc modo. Vobis domino Marco Caſtellano epiſcopo & donno G.. monaſterii ſancti Ylarii abbati conqueror ego Thomas Paduanus canonicus & ejuſdem eccleſie ſindicus de domino Luſco miniſtro & ſratribus eccleſie ſancte Marie de Mandria pro ſe & ſua eccleſia, a quibus nomine dicte canonice peto poſſeſſionem vel quaſi juris decimationis, & ipſam decimam, & ipſum jus decimationis & ipſas decimas terrarum, quas babeot & poſſident vel ipſa predicta ſua eccleſia in contrada, que dicitur Mandria, & generaliter in toto territorio Paduano ubicumque terras predictas habent, & per extimationem decimarum, quas eccleſie Paduane huc uſque non preſtiterint & ſolvere debebant, peto ducentas libras denariorum. Viſis itaque ſuper his rationibus, inſtrumentis, privilegiis, cooceſſionibus, confirmationibus atque ſententiis, allegationibus, eonſeſſionibus, ac teſtibus utriuſque partia, & diligenter inſpectis, habito quoque plurium ſapientum cooſcilio, & habita deliberatione congrua, & terminis pluribus partibus datis, & hodie termino perentorio ad judicandum ſtatuto. Cum Luſcus ad audiendam ſententiam non venerit, nec reſponſalem miſerit, licet ejus abſentia, donee repleatur preſentia, Luſcum predictum oomine ſue eccleſie in reſtitutionem poſſeſſionis decimarum, & in earumdem decimarum reſtitutionem terrarum omnium, quas ipſe habet & poſſidet pro ſua eccleſia in ora, que dicitur Mandria, & generaliter in toto territorio Paduano, Thome memorato Paduane canonice ſindico coodemnamus, & pro extimatione fructuum retemptorum ex ipſis decimis provenientium in ſeptem modios blave ad ſextarium civitatis Paduane videlicet in duobus modiis ſrumeoti, & in novem ſextariis ſegale & oovem de ſaba, & io vigioti uno ſextariis de milio, & in viginti uno de ſurgo ipſum Luſcum memorato Thome ſindico Paduane canonice auctoritate domini pape condemnamus, & a ſuperfluo ejus, quod ipſe Thomas petit pro fructuum extimatione, ipſum Luſcum abſolvimus. Actum eſt hoc in camera predicti domini mei M.. epiſcopi Caſtellani in preſentia magiſtri Zamboneti judicis, preſbiteri Marci de ſancto Fantioo, Jacobi diaconi Caſtellane eccleſie, Bernardi diaconi, Martini, Petri, Simeonis & aliorum anno Domini milleſimo ducenteſimo ſecundo, quartodecimo die intrante menſe ſebruario indictione ſexta. Ego Valerianus presbiter Caſtellane eccleſie canonicus & notarius hanc ſeotentiam in ſcriptis latam, & per dominum Marcum epiſcopum verbo & conſenſu domni G.. abbatis ſancti Ylarii ibi preſentis & juxta dominum epiſcopum ſedentis recitatam, illorum ſcilicet epiſcopi & abbatis juſſu & mandato ſcripſi & roboravi.

CLVII.

CLVII.

Innocentius III. *præcipit omnibus abbatibus Ord. S. Benedicti, ut Peruſium conveniant ad capitulum generale.*

Anno 1203. III. kal. martii.

Ex autographo Fontis-boni. §. Brevia n. 10.

Ibid. n. 8. INnocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis abbatibus & conventibus per Tbuſciam, Marchiam & ducatum Spoletanum conſtitutis ad Romanam eccleſiam pertinentibus ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Tacti ſumus dolore cordis intrinſecus & gravi, merore turbati, quod ſicut multorum relatione didicimus & ipſa rerum evidentia manifeſtat, monaſteria veſtra, que ſicut eſſe noſcuntur ſpecialius apoſtolica protectione munita, ſic eſſe deberent in obſervantia regularis ordinis potiora, uſque adeo ſunt peccatis exigentibus deformata, & in ſpiritualibus & in temporalibus diminuta, quod jam eis multo deterius eſſe videtur, que gaudere poterant ſpeciali privilegio libertatis, quam illis monaſteriis, que archiepiſcopis vel epiſcopis lege noſcuntur dioceſana ſubjecta, in quo ſiquidem apoſtolice ſedi a multis detrahitur, quod ad reformationem & correctionem veſtram extitit hactenus ultra quam debuerit negligens & remiſſa. Volentes autem, prout ex ſuſcepto tenemur adminiſtrationis officio, reformationi monaſteriorum veſtrorum ſollicitius imminere, quorum curam debemus gerere ſpecialem, cum fratribus noſtris deliberantes diutius, ut viam ad boc poſſemus eligere meliorem, cum per legatos a noſtro latere deſtinatos vos nequeamus annis ſingulis viſitare, taliter duximus ſtatuendum, quod boc anno apud Peruſium vos filii abbates ſinguli veſtrum cum uno vel duobus tantum monachis & quinque dumtaxat equitaturis, ne monaſteria in multarum perſonarum & equitaturarum numero immoderatis graventur expenſis, convenientes in unum coram venerabili fratre noſtro .. epiſcopo Caſtellano & dilectis filiis .. Camaldulenſi & .. ſancti Fridiani prioribus, quos in capitulo vice noſtra volumus preſidere, quique vos ad capitulum ſtatuto termino convocabunt, de reformatione religionis & ordinis ſtudioſius pertractetis & per eoſdem vice noſtra fungentes viſitatores eligantur idonei, qui ad ſingula monaſteria perſonaliter accedentes, que in ipſis circa temporalia & ſpiritualia corrigenda & reformanda cognoverint tam in capite quam in membris, regulariter appellatione remota corrigant & reforment. Ipſi autem viſitatores eum ad monaſteria veſtra cauſa viſitationis acceſſerint, quaternarium equitaturarum numerum non exeedant, ne de ipſorum preſentia propter expenſarum gravamen monaſteria leſionem incurrant, per quos ipſa ſperamus & cupimus in ſpiritualibus & temporalibus reformari. Si vero datum deſuper fuerit, ut per hoc ſollemne capitulum, quod cum multa deliberatione dignoſcimur ſtatuiſſe, monaſteria veſtra proficiant, ſingulis annis in diverſis locis & ſub diverſis perſonis, que debeant in capitulo preſidere, precipiemus capitulum celebrari, taliter auctore Domino providere volentes, quod per ſtatutum noſtrum monaſteriis vel abbatibus nullum prorſus in libertate ſua prejudicium generetur. Quocirca univerſitati veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus & diſtricte precipimus, quatinus vos filii abbates ſtatuto loco & die juxta quod precepimus, convenire euretis, & ſic auctore Domino in noſtri executione mandati efficaciter procedatis, quod vobis ad animarum ſalutem proficiat, & per ſollicitudinem noſtram monaſteria vobis commiſſa valeant in melius reformari, ne nos negligentiam veſtram cogamur de cetero apoſtolica auctoritate punire.

Datum Laterani III. kalendas martii pontificatus noſtri anno ſexto.

CLVIII.

Ejuſdem litera ad epiſc. Arretinum & Caſtellanum pro Camaldulenſibus.

Anno 1203. XIV. kal. junii.

Ex eodem archivo. §. Brevia n. 9.

INnocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabilibus fratribus .. Aretin. & Caſtellan. epiſcopis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Dilecti filii heremite Camaldulenſes ſua nobis querela monſtrarunt, quod cum venerabilis frater noſter .. Feſulanus epiſcopus de mandato noſtro in .. filios Galbine Aretine dioceſis excommunicationis, & in terram eorum interdicti ſententias promulgarit, eo quod ipſi quoddam caſtrum eum tota curte in eorum prejudicium occuparant, illi ſententias negligentes, *Ibid. n. 9.*

adhuc caſtrum & curtem deſinent & reddere contradicunt: quocirca fraternitati veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus ſententias, ſicut rationabiliter ſunt prolate, uſque ad ſatisfactionem condignam faciatis appellatione remota inviolabiliter obſervari. Quod ſi non ambo hiis exequendis potueritis intereſſe, alter veſtrum ea nihilominus exequatur.

Datum Ferentini XIV. kal. junii pontificatus noſtri anno ſexto.

CLIX.

VVolcherii patriarchæ Aquilejenſis definitio contra monaſterium S. Michaelis de Lemo.

Anno 1203. die IV. novembris.

Ex authentico tabularii S. Mathiæ de Muriano in lib. A. pag. *6.*

Ibid. n. 13. HOc eſt exemplum cujuſdam inſtrumenti ex authentieo ſumptum non cancellatum, nec in aliquo corruptum, cujus tenor talis eſt, Anno M. CC. III. indictione VI. die vero quarto intrante novembrio. Actum Parentii in majori ecclesia, preſentibus domino Pompeo Petenenſe epiſcopo, Henrico archydiacono Aquilegienſi & aliis multis. Cum dominus Volcherius patriarcha Aquilegienſis & marchio Iſtrie ſederet pro tribunali in majore eccleſia ſancti Mauri comparuit eoram ipſo dominus Folcherius Parentinus epiſcopus conquerendo, quod multi conantur deſtruere & minuere territorium proprietatum ſancti Mauri, ſilicet territorium illuſtriſſime domine Haſiche Iſtrienſium comitiſſe. Unde prefatus epiſcopus fecit vocare coram predicto domino patriarcha viros ydoneos & honeſtos, qui compelli deberent per dictum dominum patriarcham oſtendere & conſignare confines predicti territorii ſancti Mauri, qui vocati ſunt de Parentio, Artuicus filius quondam Otonis, Cadolus quondam Recii, Johannes de Paulina, Johannes Malaoſſa, Cadolus Henrici de duobus caſtris, Odoricus Dominicus de Parentio, & Andreas de Muripel dyaconus, Hopo de ſancto Laurenrio, Bernardus Gaſtaldio, Johannes de Panci, Martinus de presbytero Urſone, & Marcus. Qui omnes ſupradicti coram prefato domino patriarcha, & per ipſum compulſi dixerunt & conſignarunt confines ſancti Mauri, juraverunt & dixerunt omnes judices hos eſſe confines termini proprietatum & territorii ſancti Mauri. Incipiendo a Muglione veniendo a Manuchera recto tramite, & de Manuchera vaniendo ad Diglanum, quod eſt ſancte Marie de Campo, & de Diglano veniendo ad Roſſam presbiteri Albini, & deinde veniendo ad montem Meſſium, quod eſt de ſupra monaſterium ſancti Michaelis de Subterra verſus Orientem, & deinde veniendo juxra lacum Viſſignan.. & de dicto lacu veniendo juxta Ponzanum, & de Ponzano veniendo recto tramite juxta eccleſiam ſancte Margarite caſtri ſancti Laurenrii, & deinde veniendo uſque ad locum, qui dicitur Sablonorum, & de dicto veniendo ad montem Lezoſſum, & de dicto veniendo uſque ad horam montis caſtri Calixeti verſus Occidentem, & deinde veniendo uſque ad campum Baſilium, quod eſt ſancti Michaelis de Lemo. Unde predictus dominus patriarcha & marchio hiis viſis, auditis & diligenter examinatis ſententialiter dixit & precepit, quod non liceat alicui perſone a modo in antea frangere ſeu devaſtare aliquo modo predictum territorium ſancti Mauri, nec non aliquo gravare eccleſiam Parentii de illo, quod teſtificatum eſt coram ipſo. Et qui contrafecerit, ſubjaceat banno XC. Biſſantiorum patriarche & marchioni, qui pro tempore fuerit, & epiſcopo Parentino penam mille librarum denariorum Aquilegienſium, pena ſoluta hoc inſtrumentum ſemper firmum & ratum permanear.

Ego Henricus imperiali auctoritate notarius interſui rogatus a predicto domino patriarcha & epiſcopo ſcripſi & roboravi.

Ego Glielmus filius Ugnlini olim Bulgarelli de Naſeimpace de Ymola imperiali auctoritate notarius hoc inſtrumentum autenticum ſcriptum Henrici notarii manu imperiali auctoritate fideliter exemplavi, nil addens vel minuens quod ſenſum mutet, vel variet intellectum, de mandato venerabilis patris domini fratris Gratiadei Dei & apoſtolice ſedis gratia epiſcopi Parentini, preſentibus diſcretis viris fratre Lappo ſancti Michaelis de Subterra abbate, & fratre Jacobo ordinis Carmelitarum dyoceſis Parentine in epiſcopali palatio ſub anno Domini M. CCC. XVIII. indictione prima die VI. maji.

Ego Girardus do Parentio imperiali auctoritate notarius authenticum hujus exempli vidi & auſcultavi & utrumque conſonans reperii, & ideo me in teſtem ſubſcripſi, & ſignum meum appoſui.

Ego

Ego Laygentius filius Girardi de Caroado imperiali auctoritate notarius autbenticum hujus exempli vidi, legi & abſcultavi & utrumque conſonans reperii, ſignum meum appoſui, & nomen ſubſcripſi.

Ego Guidotus quondam domini Silveſtri imperiali auctoritate notarius authenticum hujus exempli *&c. ut ſupra*.

Ego Nucius filius ſer Martini de Ciſterne imper. auctor. notarius *&c. ut ſupra*.

CLX.

Alberti archiep. Ravennatis libellus emphyteuticus Enverardo abbati Vangaticienſi.

Anno 1204. die v. aprilis.

Ex apographis Vangaticienſibus & ex Silveſtrio pag. 69.

Ibid. n. 18. IN Chriſti nomine. Anno Dominice nativitatis milleſimo ducenteſimo quarto tempore Innocentii pape nemine in Italia imperante die v. intrante menſis aprilis indictione VII. Ferrarie in palatio eccleſie ſancti Stephani. Albertus divina miſeratione ſancte Ravennenſis eccleſie archiepiſcopus Enverardo abbati monaſterii ſancte Marie in Vangadicia & tribus ſucceſſoribus tuis poſt te. Petitioni tue, que babetur in ſubditis, libenter accommodamus aſſenſum, ob boc quia nec munificentia deperit, nec percipientibus in perpetuum, quod datur, aquiritur; & quoniam ſperaſti, uti ſex uncias principales integras de fundo Honeſti, & de hoc, quod remanet de ipſo fundo tertiam partem integram, & concedimus tibi predicto abbati tuiſque ſucceſſoribus, ut dictum eſt ſuperius, totum quod habuerunt & detinuerunt Carlinus & Belizo in ſupradicto fundo Honeſti, quod eſt de jure ſancte Ravennenſis eccleſie cum terris, vineis, campis, pratis, paſcuis, arboribus atque cum omnibus ſibi pertinentibus a tribus lateribus ſupradicti fundi fundus Burſeta, a quarto latere fundus Turricula & Nugaritus, & concedimus vobis, ut ſupra legitur, fundum integrum, qui vocatur Turricula cum terris, campis atque cum omnibus ſibi pertinentibus, a primo latere arcira Criſcinus, ab alio latere Foſſa mala perveniente in Conca de ſancto Stephano deſcendente in fluvio Adici, a tercio latere fluvius, qui dicitur Adici, a quarto latere fundus Honeſti & Nugaritus, omnia que infra deſignata legitur, conſtituta territorio Gavellenſe, omnia de jure ſancte Ravennenſis eccleſie empbyteotecario modo poſtulaſti largiri a nobis, ſi tamen juſte & rationabiliter a nobis petiſti, & ab aliis minime detineri videntur ſub ſtatuta penſione omni martii menſis vel infra indictionem decem & octo denariorum Veronenſium, & predictas res eultare, laborare & in omnibus meliorare Deo debeatis adjutore; nullamque tarditatem aut neglectum habere debeatis tam ad inferendam preſcriptam penſionem, quam ad meliorationem prefatarum rerum. Et ne cuiquam preſens preceptum aut preſcriptam rem alicui dare, vendere aut oppignorare vel transferre, nec in ullo alio venerabili loco dare vel derelinquere audeatis, nec aliquando adverſus ſanctam benefatricem noſtram Ravennenſem eccleſiam aliquid contra juſtitiam tractare aut agere, niſi propria cauſa, ſi contigerit per juſtitiam tantummodo ventilare audeatis. Quod ſi in aliqua tarditate aut neglectu inventi fueritis contra agere de bis ſuperius affixis conditionibus, non ſolum de boc precepto cadetis, verum etiam daturi eritis parti noſtre ſancte Ravennenſis eccleſie nomine pene auri libram unam. Et ſi non perſolveritis dictam penſionem infra biennium, ut leges cenſent, tune pena ſoluta liceat actoribus ſancte Ravennenſis eccleſie vos exinde expellere, & qualiter placuerit ordinare; & poſt tranſitum tuum tuorumque ſucceſſorum, qualiter ſuperius legitur, tum preſcripta res laborata & in omnibus meliorata, & quidquid inibi additum, melioratumque fuerit ad noſtram Ravennenſem eccleſiam, cujus eſt jus & proprietas, revertatur. Quam vero paginam precepti ego Manfredinus Dei gratia imperialis aule, Ferrarie ..... & ſancte Ravennenſis eccleſie tabellio ſcripſi atque complevi.

† LEGIMUS.

CLXI.

Traditio eccleſiæ S. Viti ſcholaribus univerſitatis Vicetiæ.

Anno 1205. tertio nonas octobris.

Ex authentico tabularii S. Luciæ de Vicetia.

Ibid. n. 10. HOc eſt exemplum ex authentico relevatum. In Chriſti nomine. Floriſius & Nicolaus Dei gratia majoris Vicentine eccleſie archidiaconus & prepoſitus, necnon & uoiverſum ejus eccleſie capitulum dilectis in Chriſto fratribus magiſtro Roberto de Anglia, & Guilielmo Cancelino de Provincia, & Guarnerio de Alemannia, & Manſredo de Cremona rectoribus pro univerſitate ſcolarium in Vicentina civitate commorantium, & eidem univerſitati ſalutem & fraterne dilectionis affectum. Juſtis petentium deſideriis facilem tenemur prebere aſsenſum, & vota, que a rationis tramite non diſcordant, affectu digno proſequente complere. Eapropter dilecti in Chriſto fratres magiſter & vos tres ad hoc rectores prenominati, & ipſa univerſitas attendentes devotionem, quam erga Vicentinam eccleſiam habere dignoſcimini, veſtriſque juſtis poſtulationibus annuentes ad honorem Dei & Vicentine eccleſie, ac predicte univerſitatis eccleſiam ſancti Viti juxta ſitum Vicentine civitatis poſitam, ſicut ad donum & conceſſionem noſtram noſtrorumque predeceſſorum ſemper ſpectaſſe dignoſcitur, cum omnibus poſſeſſionibus ſuis & pleno jure vobis pro dicta univerſitate recipientibus canonice duximus concedendam, & per preſentem inveſtituram per librum, quem in manibus tenemus, vobis factam. Nos quidem archidiaconus in ſpiritualibus, nos autem prepoſitus in temporalibus omne jus & dominium, quod in ea cum fratribus noſtris habemus, pro nobis & ipſis vobis tribus rectoribus predictis ſupraſcripta univerſitate concedimus, damus & conferimus, his quidem nobis retentis & reſervatis, que inferius dicentur, videlicet confirmationem prelati ſupraſcripte eccleſie ſancti Viti, ſi fuerit regularis vel conventualis; ſi vero non fuerit conventualis, prelati ejus & clerici, qui in ipſa recipiatur ut frater, & hoc ad preſentationem ſupraſcripte univerſitatis. Item retinemus inſtitutionem ſive inveſtituram & excedentium correctionem. Preterea volumus & retinemus, quod ſi dicta eccleſia fuerit ſecularis, ſacerdos ejus cum clericis ſuis bis in anno, videlicet in reſurrectione Domini & pentecoſte veniant ad ſolemne baptiſma, & teneantur oneri baptizandi, ſicut & alii capellani noſtri. Inſuper in ſolemnitatibus reſurrectionis & nativitate Domini, in celebrationibus quoque ſancte Marie & aliis ſolemnitatibus, quando alii capellani noſtri nobiſcum conveniunt propter majores miſſas & letanias celebrandas, ſicut dictum eſt, dicta eccleſia fuerit ſecularis, ſacerdos cum clericis veniant & ipſi. Ad hoc volumus & retinemus, quod ſi canonici Vicentie ad exequias alicujus defuncti in predicta ſancti Viti eccleſia celebrandas fuerint invitati, ſive regularis ſive ſecularis ſit eccleſia, archipresbiter majoris Vicentine eccleſie vel ejus volunt.. alius pro canonicis presbyter miſſam celebret ſpecialem, & percipiat pro canonicis dimidium omnium oblationum illius miſse. Adhuc retinemus, quia volumus habere & percipere decimas omnium poſſeſſionum tam preſentium, quam futurarum predicte eccleſie in Vicentina civitate vel plebem majoris eccleſie conſtitutarum, excepto de quatuor campis cum ſedimine & ortis ſuis, ſi tamen fuerit religioſa eccleſia. Item in procurationibus domini pape, cardinalium & legatorum ejus volumus & retinemus, quod prelatus dicta eccleſie cum fratribus ſuis teneantur ſolvere partem procurationum, que illos contigerit, ſecundum ipſius eccleſie facultatea, ad procurationem domini patriarche & nuntiorum ejus volumus eos teneri. Si vero dicta univerſitas removebitur, quod abſit, a Vicentina civitate, dicta eccleſia cum omnibus poſſeſſionibus ſuis, quas tunc habuerit, ſi fuerit ſecularis, libere ad canonicam Vicentinam revertatur, ſicut nunc eſt. Si autem fuerit regularis, teneatur ad predicta, ſicut dictum eſt ſuperius de regulari. Ab omnibus aliis exactionibus & oneribus dictam eccleſiam liberam vobis concedimus, & ſi aliis noſtris eccleſiis imponeremus. Preterea ſi dicta eccleſia fuerit ſecularis, ſive conventualis fuerit, ſive non, repreſentatio prelati & inferiorum ejus ad ordines promotio fiat per capitulum Vicentinum, ſi vero fuerit religioſa, repreſentatio prelati tantum ad ordines fiat per capitulum Vicentinum, ſimiliter inferiorum autem prelati per eundem prelatum fiat. Actum eſt hoc anno Domini milleſimo ducenteſimo quinto indictione nona tertio nonas octubri. In preſentia presbyteri Artuxii de Fabrica, presbyteri

teri Thomaxii de ſancto Stephano, presb. Alberti de ſancto Salvaro, Martini clerici de Longa, Martini & Alberti, & Bo.. presbyteri, Clarii diaconi, Etilberti ſubdiaconi, Pieri & Johannis canonicorum Vicentine majoris eccleſie laudantium & confirmantium iſtam conceſſionem.

Et ego Bellellus notarius filius Alexandri Bellelli, prout in breviaturis quondam dicti Bellelli avi mei reperi, ita bona fide ſcripſi, & in publicam formam redegi.

Ego Jacobus Michael de Pajarinis imperiali auctoritate notarius publicus Vicentinus ac officialis curie epiſcopalis ſupraſcriptum exemplum fideliter exemplavi bona fide.

CLXII.

Altera traditio ejuſdem eccleſiæ monachis Camaldalenſibus.

Anno 1206. die XII. februarii.

Ex authentico ejuſdem loci.

Ibid n. 23. HOc eſt exemplum ex authentico relevatum. In nomine Domini milleſimo ducenteſimo ſexto indictione nona die duodecimo intrante februario. In Vicentia in eccleſia ſancte Marie de domo, preſentibus Alberto & Boniſatio presbyteris canonicis, & Clario dyacono & magiſtro Bonocompagno & aliis. Ibique magiſter Robertus de Anglia & dominus War.. de Alamannia rectores univerſitatis ſcolarium in Vicentina civitate commorantium pro ſe & tota univerſitate, ut dicebant, repreſentaverunt fratrem Sanſonum de religione & ordine Camaldulenſium Vicentino capitulo dicentes. Rogamus dominum archidiaconum & prepoſitum & capitulum Vicentinum pro nobis & tota univerſitate ſcholarium in Vicentina civitate commorantium, ut fratrem iſtum dompnum Sanſonum inveſtiatis & inſtituatis de prioratu & miniſtratione eccleſie ſancti Viti ſuper Aſticello & poſſeſſiones ejus. Unde domnus Florianus & Nicholaus archidiaconus & prepoſitus pro ſe & fratribus ſuis & capitulo Vicentino inveſtivere & inſtituere ſupraſcriptum fratrem Sanſonum de prioratu & amminiſtratione ſupraſcripte eccleſie & poſſeſſionis ejus, archidiaconus videlicet in ſpiritualibus & prepoſitus in temporalibus, ut de cetero ſupraſcriptus frater Sanſon regat & gubernet ſupraſcriptam eccleſiam & poſſeſſiones ejus ad honorem Dei & Vicentine eccleſie, ac ſupraſcripte univerſitatis, ſalvo tenore conventionis, que inter predictos canonicos & ſupraſcriptam univerſitatem conſcripta eſt per me ipſum notarium.

Ego Bellellus not. filius olim Alexandri de Bellelli, prout in breviaturia olim Alexandri avi mei reperi, ita bona fide ſcripſi & in publicam formam redegi.

CLXIII.

Innocentius III. *confirmat eam eccleſiam Samſoni priori ipſius.*

Anno 1206. v. kal. decembris.

Ex tabulario Fontis-boni. §. Brevia n. 11.

INnocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio .. priori Camaldul. Ibidem. Veronen. ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Sacroſancta Romana eccleſia devotos & humiles filios ex aſſuete pietatis officio propenſius diligere conſuevit, & ne pravorum hominum moleſtiis agitentur, eos tamquam pia mater ſue protectionis munimine confovere. Eapropter dilecte in Domino fili tuis juſtis poſtulationibus inclinati eccleſiam ſancti Viti Vicentie, quam ſcolares civitatis ejuſdem divini amoris intuitu conſtruxerunt, tuoque monaſterio ſubdidere, ubi & per te monaſterio ipſi, ſicut eam juſte poſſidet & quiete, auctoritate apoſtolica confirmamus & preſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtre confirmationis &c. Si quis &c.

Datum Rome apud ſanctum Petrum v. kalendas decembris pontificatus noſtri anno nono.

CLXIV.

Patroni monaſt. S. Helenæ ad flumen Æſinum promittunt emendationem omnium damnorum, quæ attulerant dicto cœnobio.

Anno 1207. IV. die exeunte majo.

Ex autographo S. Blaſii de Fabriano.

IN nomine patris & filii & ſpiritus ſancti amen. Anno Dominice incar- Ibid. n. 28.

natio-

nationis M. cc. vii. indictione x. tempore domni Innocentii pape vacante imperio iiii. die exeunte menſe madii. Nos quidem in Dei nomine patroni monaſterii ſancte Helene, videlicet domnus Agervinus, & domnus Johannes & domnus Paulus & domnus Ugo & domnus Guarinus, & domnus Albizus, omnes vero promittimus corporali ſacramento de offenſis ſcilicet de bonis allatis monaſterii ſancte Helene & de ejus hominibus, ac de ejus eccleſiis, ſcilicet de animalibus, hoc eſt de equis, de bubus, de aſinis, ac de ceteris animalibus, quicquid nos accepimus a tribus annis retro contra voluntatem abbatis dicti monaſterii, & contra voluntatem hominum dicti monaſterii, emendabimus abbati predicti monaſterii ſine omni tenore, & promittimus, quod de cetero de hinc ad proximum kalendas junii ad v. annos expletos non faciemus predam, nec aliquod maleficium dicto monaſterio, nec ejus eccleſiis, vel ejus hominibus, neque equos, neque boves, nec aſinos, nec porcos, nec capras, neque oves, neque pannos, neque aurum, neque argentum, neque bes, neque ferrum. Si contigerit, quod Deus avertat, quod aliquid predictorum fecerit, emendabit ad mandatum abbatis, & illius, qui ſecum erit in capite infra xv. dies, poſtquam requiſitus fuerit ab abbate vel ab eo, qui ſecum erit in capite. Quod dictum eſt de monaſterio ſancte Helene, idem dicimus de heremita Mandriolis. Actum eſt hoc tempore abbatis Bernardi in clauſtro ſancte Helene. In preſentia domni Montis & Ugutionis, Guidonis & Seifredi, & Guidonis Berardi, & Rodulfi, & Angeli Boni infantis & Tebaldi & Saſſi, Oliveri & Bonnipetri, & domni Guidonis, & Baldovini Januculi, & aliorum quamplurium.

Ego Jacobus notarius reipublice rogatu dictorum patronorum ſcripſi.

CLXV.

Mainardus ep. Imolenſis confirmat eccleſiam S. Andreæ de Zagonaria monaſterio SS. Hippolyti & Laurentii de Faventia.

Anno 1207. xvi. auguſti.

Ex tabulario ejuſdem monaſterii.

Ibid. n. 29. IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti. Anno ab incarnatione ejus M. cc. vii. tempore Innocentii pape, imperatorem non habemus, die xvi. menſis auguſti indictione x. apud monaſterium ſancti Ipoliti. Nos quidem in Dei nomine Mainardus Imolenſis epiſcopus pro nobis noſtriſque ſucceſſoribus in epiſcopatu & remedio anime noſtre & noſtrorum anteceſſorum & ſucceſſorum concedimus, & damus plenam licentiam & poteſtatem tibi preſenti in Chriſti nomine domno Petro abbati monaſterii ſanctorum martyrum Laurentii, & Ipoliti accipienti vice & nomine dicti cenobii, & pro toto collegio, quod nunc inibi eſt, vel in futuro erit, & pro veſtris ſucceſſoribus ibidem commorantibus in perpetuum, videlicet habendi, tenendi, & ordinandi eccleſiam ſancti Andree de Zagonari & diſponendi pleno jure, & regendi populum ipſius eccleſie per quemcumque volueritis in perpetuum monachum, vel converſum veſtrum in ſpiritualibus, & temporalibus ſine aliquorum contradictione, impedimento vel obſtaculo. Inſuper dictam eccleſiam liberamus ab omni exactione epiſcopali, ſalvo jure plebis de Barbiano, ſcilicet in baptiſmo, & in litaniis, & in viſitatione feſti ſancti Stephani, ab omnibus aliis ſit exempta & libera. Salvo, quod debeat excommunicatum ab epiſcopo pro cauſa matrimoniali, vel alio ſpirituali negotio pro excommunicato tenere. Hoc autem ideo vobis facimus pro remedio anime noſtre, & noſtrorum anteceſſorum & ſucceſſorum, & ut debeatis pro nobis orare. Hanc autem donationem, conceſſionem & abſolutionem, & liberationem nos Mainardinus Ymolenſis epiſcopus pro nobis noſtriſque ſucceſſoribus in epiſcopatu promittimus tibi dicto domno Petro abbati tuiſque ſucceſſoribus firmam ratamque habere, tenere, & nullo modo vel ingenio contra agere vel venire, neque per nos, neque per aliquam perſonam, neque per ſucceſſores noſtros, neque per aliquam perſonam a nobis ſummiſſam, ſummittendamve, neque in judicio, neque extra ſub promiſſione pene unius libre auri, & pena ſoluta hec datio, conceſſio, abſolutio, liberatio, & omnia predicta in omnibus & per omnia, & in quolibet capitulo maneat firma in perpetuum; que omnia ſunt ſcripta, & completa a me Zonatello Faventino notario rogatu dicti domni epiſcopi. Interfuere teſtes his omnibus dopnus Benedictus camerarius, dopnus Guilielmus, dopnus Johannes, dopnus Wido, presbiter Ugo, dopnus Dominicus, dopnus Johannes cellerarius, Wido Dux,

Ram-

Rambertus ſancte Lucie , Bonittus , & ego Zonatellus jamdictus Faventinus notarius omnia iſta deſcribens.

† Ego Mainardinus Ymolenſis epiſcopus ss.

† Ego Gerardus Imoleoſis prepoſitus manu mea ss.

† Ego Albertus presb. & canonicus mm. ss.

† Ego presb. Clarins mm. ss.

† Ego Rodulphus diaconus ss.

† Ego Bencaſa diaconus eanonicus mm. ss.

Io Chriſti nomine anno a nativitate Domini M. CC. XV. tempore Innocentii pape & Ottonis imp. die penultimo menſis decembris indictione III. Faventie . Hoc antem exemplum ego Aliottus Dei gratia Faventinus notarius, prout in ejus authentico per manum Zonatelli notarii &c. ſcripſi & complevi.

CLXVI.

nnocentii III. *literæ, ne graventur eccleſiæ Camaldulenſes.*

Anno 1207. IX. kal. novembris.

Ex autographo Fontis-boni. §. Brevia n. 12.

Ibid. n. 30. INnocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei ven. fratri noſtro .. epiſcopo Feſulano & dilecto filio .. priori Caſtellano ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum venerabilis frater noſter .. Arretinus epiſcopus & dilectus filius .. prior Camaldulenſis in noſtra eſſent preſentia conſtituti, oos auditis, & intellectis, que hinc inde proponere voluerunt ſuper controverſia, que inter eos de Mojona , de Agna & de Lorenzano eccleſiis vertebatur, juſtitia exigente mandavimus, ut commiſſio, que ſuper illis impetrata fuerat, inter eos ſuum proceſſum haberet , ita quod idem epiſcopus interdicendo vel excommunicando ſeu aliquid exigendo lite durante nihil preſumeret innovare . Vos ergo mandatum hujuſmodi, ſi neceſſe fuerit, faciatis per cenſuram eccleſiaſticam appellatione remota ioviolabiliter obſervari.

Datum Corneti IX. kalendas oovembris pontificatus ooſtri aono decimo.

CLXVII.

Rainerius qu. Guidalotti donat quoſdam homines Johanni priori S. Margaritæ de Toſina.

Anno 1207. *more Florentino* VII. kal. februarii .

Ex tabulario S. Mariæ Angelorum de Florentia.

IN Dei nomine anno Dominice incarnationis M. CC. VII. ſeptimo kalendas februarii, indictione undecima . Conſtat oos quidem in Dei nomine Rainerium filium quondam Guidalotti , & donoam Romeam uxorem predicti Rainerii, maritali vero conſenſu, atque legitima iorerrogatione Caroli judicis cum congruenti reſponſione ſequenti . Nos inſimul hoc donationis inter vivos inſtrumentum in preſentiarum perfecti dominii, proprietatis, ac poſſeſſionis jure proprio & inrevocabiliter pro Dei timore , ac remedio animarum noſtrarum, noſtrorumque parentum donaſſe , & dediſſe & judicaſſe , & tradidiſſe , atque conceſſiſſe tibi Johanni priori eccleſie & canonice ſancte Margarite de Toſina pro dicta eccleſia & canonica , tuiſque ſucceſſoribus in perpetuum , & procuratorio nomine recipienti, vice & nomine domni prioris Guidi eccleſie & monaſterii ſancti Romualdi , & totius eremi Camalduli , & pro ipſa eccleſia & monaſterio , ejuſque rectoribus , & ſucceſſoribus in perpetuum , integre videlicet quoſdam noſtros homines & colonos , & reſidentes cujuſcumque ſexus & conditionis, & eorum peculia & res, & omnes terras & poſſeſſiones, quas pro nobis habent , ac tenent, vel alii pro eis, & omnes redditus, & ſervitia , & eorum reſidia &c. Item omnes terras, & vineas, & caſas, & capannas , & dunicata , & poſſeſſiones, & res omnes, quas nos habemus , & tenemus, atque poſſidemus, & nominatim dicemus, & .... in curte , & diſtrictu de Pelago, dunicatum de Pavaoa &c. Datum Bardellioni in curte de Pelago. *Ibid. n. 28.*

Signa manuum dictorum jugalium, qui hec omnia fieri rogaverunt.

Ego Carolus Henrici imperatoris judex atque notarius hec omnia rogavi & ſcripſi & complevi, & raſi & emendavi ſuperius.

CLXVIII.

CLXVIII.

Idem donat Camaldulenſibus jus ſuum in plures eccleſias.

Aooo eodem idibus ſebruarii.

Ex apographo authentico Claſſenſi.

Ibidem. IN nomine Domini amen *&c.* Raine-rius olim Guidalocti de Pelago per ſe ſuoſque heredes in perpetuum pro remedio anime ſue, ſuorumque filiorum & parentum donavit pure & iorevocabiliter inter vivos domino magiſtro Lamberto vicario Camaldulenſi recipienti vice domni Guidonis prioris Camalduleoſis iotegrum ſuum jus patronatus eccleſiarum infraſcriptarum, videlicet ſancti Clementis de Pelago, ſancti Salvatoris de Liciolo, ſancti Petri de Caſi, ſaocti Bartoli de Caſtro-novo, Plebis de Pomino, ſancte Margarite de Toſina, & ſuum jus omnium bonorum & poſſeſſionum ad predictas eccleſias pertinentium ſub annis Domini M. cc. VII. idibus ſebruarii. Et Ego Karolus *&c.* notarius *&c.*

CLXIX.

Concordia inter abbatiam S. Mercurialis, & monaſter. Camalduli Foro-livienſis.

Anno 1208. XXVIII. martii.

Ex MS. codice dicto Biſcia *pag. 90. ejuſdem abbatiæ.*

Ibid. n. 35. CUm lis & diſcordia verteretur inter abbatem & monaſterium ſancti Mercurialis ex una parte, & priorem, & conventum eccleſie ſive loci ſancte Marie de Camaldulis de Forlivio ex altera, occaſione decimarum, quas dictum monaſterium petebat a dicto priore & loco ſancte Marie de Camaldnlis de poſſeſſionibus, quas habent, vel poſſident, vel alii pro eis in plebatu ſancti Martini in Strata, & ſaocti Mercurialis, & occaſione poſſeſſionum, quas babent dicti prior & conventus de jure emphiteotecario dicti monaſterii, quas alii prius tenuiſſent a dicto monaſterio quocumque jure vel pacto, & occaſione teſtamentorum, & oblationum, quas perceperant a parocbianis dicti monaſterii, & ſuper pluribus aliis, talis concordia & amicabilis compoſitio, & voluntaria ſacta eſt inter eos. Quod dictus prior & conventus ſancte Marie de Camaldulis de Forlivio, & eorum ſucceſſores in perpetuum debeant, & teneantur dare, & preſentare ſemper dicto abbati, & dicto monaſterio, & eorum ſucceſſoribus integras decimas de omnibus poſſeſſionibus & terris, quas habent dicti prior & conventus, vel habebunt de cetero in plebatibus ſancti Mercurialis, & ſancti Martini in Strata, ſcilicet de grano & vino tantum quocumque modo granum, vel vinum venerit ad eos de dictis poſſeſſionibus terris vel vineis. Item dare & preſentare debeant dicto monaſterio, & ejus abbatibus in perpetuum medietatem omnium teſtamentorum, vel oblationum ſive io denariis, ſive in poſſeſſionibus vel quibuſcumque aliis rebus date ſint, vel de cetero dabuntur ipſi eccleſie, vel priori a parocbianis dicti monaſterii, & quocumque modo eas pereeperint. Item ſi receperint, emerint vel quocumque modo ad eos pervenerit in vita, vel in morte teſtamento, donatione, vel quocumque alio modo vel titulo, vel jam pervenit, vel perveniet de cetero de poſſeſſioonibus, terris, vel vineis, vel de domibus, que ſint, vel ſuerint, vel de cetero eſſe appareant de jure, vel proprietate monaſterii ſancti Mereurialis, vel quas aliquis habuiſſet, vel tenuiſſet, vel teneat, vel tenebit a dicto monaſterio ſancti Mercurialis aliquo jure vel pacto, vel conditione per aliquod inſtrumentum, vel diaceptum, teneantur & debeant dictus prior, & ſui ſratres, & ſucceſſores ſe renovare, & eas conducere ab abbate & fratribus, qui in dicto monaſterio ſuerint in pactum LX. annorum ad renovandum, dando pro renovatione & mercede locationis, & conductionis dicto abbati & monaſterio XX. ſoldos Raveonates pro qualibet tornatura terre & vinee, & pro quolibet caſamento, & omni anno pro qualibet tornatoria vel caſamento pro penſione denarium unum Ravennatem, & tempore renovationis dabunt V. ſoldos Ravennates dicto monaſterio pro qualibet tornatoria vel caſamento. Et ſi requiſiti per abbatem, vel ejus nuntium non ſe renovaverint infra menſem p.. requiſitionem eo modo, ut dictum eſt, dicta poſſeſſio, vel vinea, vel domus ad dictum monaſterium recidat, & libere ipſam occupet & accipiat, & ſemper retineat tanquam ſuum. Hanc compoſitionem ſecerunt pro bono pacis & concordie. Atque dictus abbas remiſit, & pro Deo donavit omnes decimas retemptas ſibi debitas, & de minutis, blavis, & fructibus. Et hanc compoſitionem amicabilem,

& omnia

& omnia ſupradicta promiſerunt attendere & ſervare, & non contravenire in aliquo aliqua occaſione, vel ingenio, vel modo ſub pena ccc. librarum Ravennatum, & obligarunt ſunrum bona preſentium & ſuturorum. Et pena ſoluta vel non, firma maneant omnia & ſingula ſupradicta. Acta ſunt bec Forlivii in monaſterio ſancti Mercurialis preſentibus, ſacientibus & conſentientibus, & auctoritatem preſtaotibus domino epiſcopo Livienſi, dompno abbate, & toto capitulo ſancti Mercurialis, dompno priore majoris heremi Camaldulenſis, & priore & tnto capitulo eccleſie ſive loci ſancte Marie de Camaldulis de Forlivio, ratificantibns omnibus dictam compoſitionem', anno Domini milleſimo cc. VIII. tempore Innocentii pape, imperatore ooo exiſtente, indictione XI. die XXVIII. menſis martii, preſentia domini Nicolai judicis dnmioi Palliani Diolis, Martini Bone, Severi & Signorelli Specie teſtiom ad hec rogatorum. Et ego Rodulphus imperialis & Livienſis notarius, ut ſuperius legitur, precepto & rogatu dictorum dominorum, qnorum intererat, preſens hiia omnibus ſcripſi omnia hee, & cauſa memorie in publicam formam deduxi.

CLXX.

Promiſſio hominum de Zagonaria abbati SS. Hippolyti & Laurentii de Faventia.

Anno 1208. XII. aprilis.

Ex tabulario ejuſdem monaſterii.

Ibid. n. 29. IN nomine Domioi. Anno M. ec. VIII. tempore Innocentii pape, imperatorem non habemus, die XII. menſis aprilis indictione XI. Faventie in preſentia Matei Capirois, & Fulconis, & Teuderici, Petri Burgi, & Palmerii, Albertini, & Papioaze & Jogii Sapientis, & Dinaogi notarii & alii quam plures. Nos quidem in Dei nomine Petrus Camitus, Benedictolus, Rubolus, & Zamus, Guilielmus, & Guirandus, & Bemarus, & Guido & Zaaes ...... Carnevale, & Beneveniens, & Dominicus & Ugolinus, & Andreulus, & Sanguineus, & Rantolus & Aldrovandolus, & Bevecellus, & Guido Balapagna, & Guilielmus, & Rigus Auliverii, & Calbulus, & Deus te adjuvet, Camito pro nnbis, ooſtriſque ſucceſſoribus & heredibus promittimus tibi donno Petro abbati ſanctorum Ipoliti & Laurentii accipienti pro te, & tuis ſucceſſoribus in dicto monaſterio deſervientibus, videlicet audire, & hobedire, & attendere, & obſervare, & adimplere, & ſacere, & firma & rata habere, & tenere homne preceptum, & homnia precepta; quod vel que, ſeu qualia nobis feceritis per vos vel per alios de facto, & diſcordia & injuria a vnbis vel ab aliquo veſtrum ſacta vel iolata in eccleſia Zagonari, vel in veſtrum monachum vel converſum, ſeu in aliquem de veſtris, & ſpetialiter promittimus, quod quidquid nobis preceperitis & dixeritis, quod abine in antea intromittamus vel faciamus de eccleſia Zagonari in omnibus & per omnia, ſic faciemus & intromittemus, & non aliter, & inſuper predicta omnia attendere, & ſacere, & obſervare, & adimplere, & firma & rata tenere, & habere, & contra non ſacere vel veoire ullo modo, ſacramento a nobis corporaliter preſtito jnramos & firmamus.

Decimo tertio vero die ſupradicti menſis in preſentia presbyteri Bernardi & Danchivelli, & Riei, & Petravani, & Rodulfi nos Mateus Sanguineus, Guido Carnevale & Ugolinus Filipus, & Andreolus Trabani, Petrus Reculſus, & Bartolus Pignamonte, & Znlianus Sanguineus, & Albertinus Ugolini Rignli pro nobis noſtriſque heredibus & ſucceſſoribus promittimus tibi donnn Petro abbati ſanctorum Ipoliti & Laurentii, & jam dicto monaſterio deſervientibus omnia ſupradicta io omnibus & per omoia, ubi ſuperius dictum eſt, firma tenere, nee contraſacere vel venire, que etiam omnia ſupradicta a nnbis ſacramenio corporaliter preſtito juramus & firmamus. Decimo quarto vero die dicti menſis in preſentia Rodulfi, Runzoli, & Aldovrandoli. Nos Guido Girardinus & Ugolinus Zentoli, & Albertus de Stufa, Guido de Fratis, & Bretaviolus, Guido Grilla, & Albertus Zagazari, & Guido de Vendiana, & Deusteadjuvet, pro nobis nnſtriſque heredibus & ſucceſſoribus promittimus tibi donnn Petro abbati ſanctorum Ipoliti & Laurentii accipienti pro te, & tuis ſucceſſoribus jam dicto monaſterio deſervientibus omoia ſupradicta in omnibus, & per omnia, ut ſuperius dictum eſt, firma tenere, & non contraſacere vel venire. Que etiam omnia ſupradicta a nobis ſacramento eorporaliter preſtito juramus, & firmamus. His omnibus ſupradictis interfui ego Albertinus Faveotinus notarius, ut audivi & intel-

iotellexi, ita cauſa memorie retinende precepto ſupradicti abbatis ſcripſi & complevi.

CLXXI.

Libellus emphiteuticus Gerardi abbatis S. Michaelis de caſtro Brittorum.

Anno 1208. die VIII. exeunte julio.

Ex autographo parthenonis S. Chriſtinæ de Bononia M. 18.

Ibid. n. 34. IN nomioe ſancte & individue Trinitatis. Anno Domini milleſimo CC. VIII. die octavo exeunte julio indictione XI. Petitionis emphyteoticis annuendo. Ego quidem donnus Gerardus Dei gratia abbas monaſterii ſancti Michaelis de caſtro Brittonum hoc emphyteoſio inſtrumento preſenti die renovationis cauſa do & concedo tibi Guidoni de Lambertino tuiſque heredibus ideſt nominatim omne, quod Figerardi antiquitus & noviter a dicto monaſterio in emphyteoſim, & quod de eorum proprio ad me pervenit *&c.* habuerunt *&c.* in caſtro Brittonum & ejus curia & guardia & pertinentiis *&c.* Inſuper do & cedo tibi *&c.* omne quod comites de Bagnacavallo & Guido Fillarardi antiquitus & noviter habuerunt *&c.* a dicto monaſterio *&c.* Item concedo tibi locum, qui dicitur Paganorum, deſtructum cum ſuis pertinentiis & certis finibus ab Aquilone juxta ſtratam majorem ſunt pertice c..... *&c.* Item aliam petiam ibi prope juxta ſtratam ... *&c.* ab aquilone poſſident heredes Ugonis marchionis *&c.*

Actum in clauſtro ſancti Damiani indictione predicta.

† Ego Jacobus felicis memorie domini Henrici imperatoris tabellio his omnibus interſui *&c.* ss.

CLXXII.

Innocentii III. *literæ, ne divexetur monaſterium S. Petri de Puteolis urbis Lucenſis.*

Anno 1208. v. kal. decembris.

Ex tabulario capituli Lucenſis AA. n. 44.

ibidem. INnocentius epiſcopus ſervua ſervorum Dei dilectn filio Gualtero canonico Lucano ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Dilecti filii .. abbas & conventus monaſterii ſancti Petri de Potheolis ordinis Camaldulenſis nobis conquerendo monſtrarunt, quod Guido canonicus Lucanus, nobiles viri Rainerius & Paganellus fratres domini de Vivinaria, Inghieramus de Vivinaria miles, Bonaventura & Conteſſa filii quondam Anrigi de villa Baſilica ..... Arnolfis de Piſcia & quidam alii Lucane civitatis & dioceſis ſuper quadam ..... ſumma, poſſeſſionibus & rebus aliis injuriantur iiſdem. Ideoque diſcretioni tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus partibus convocatis audias cauſam, & appellatione remota debito fine decidas, faciens, quod decreveris, per cenſuram eccleſiaſticam firmiter obſervari; proviſo, ne in terras ipſorum nobilium excommunicationis vel interdicti ſententiam proferas, niſi ſuper hoc a nobis mandatum receperis ſpeciale. Teſtes *&c.* Datum Laterani v. kal. decembris pontificatus noſtri anno undecimo.

CLXXIII.

Ejuſdem aliæ, ut ſerventur jura & exemptiones eremi Avellanenſis.

Anno 1202. xv. kal. januarii.

Ex apographo olim apud Grandium.

INnocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis rectoribus, poteſtatibus & conſulibus in Patrimonio beati Petri in Thuſcia, ducatu Spoleti, & Marchia conſtitutis tam preſentibus, quam futuris ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum velimus jura heremi Fontisavellane ad inſtar felicis recordationis Gregorii pape predeceſſoris noſtri illibata ſervari, preſentium vobis auctoritate precipiendo mandamus, quatenus privilegia, liberiatea & immunitates ab apoſtolica ſede ac imperatoribus heremo ipſi conceſſas, & vos illibata ſervetis, & faciatis ab aliis, quantum in vobis fuerit, conſervari, ita quod divinam & apoſtolice ſedis gratiam exinde mereri poſſitis. Datum Laterani xv. kal. januarii pontificatus ooſtri anno undecimo. Ibid. n. p.

Loco † plumbi.

CLXXIV.

CLXXIV,

Inventarium bonorum eccleſiarum Buite & Prate.

Circa annum 1208.

Ex archivo archiepiſc. Ravenne Capſ. F. n. 2097.

Ibid. n. 32. REverendis io Chriſto patribus & dominis Hu.. Faventino epiſcopo, & Al.. Livienſi epiſcopo, & R.. abbati ſancti Johannis evangcliſte de Ravenna. Errns de Medicina eis in omnibus fidelis & ſubditus ſalutem & debite ſubjectionis obſequium.

Viſis namque veſtre dominationis literis animo ſulçepi diligenti, & que mihi per eas precepiſtis, quamcicius potui, in omnibus ſtudui adimplere, & ad locum Buite & Prate ſtatim perrexi, & bona de predictis domibus bona fide diligenter inveni, & ſub firma cuſtodia ea poſui, & ea bona fide ſcribere ſeci, qualiter inferius declarabuntur. In primis apud eccleſiam Buite inveni unum antiphonarium de nocte, I. meſalem, I. ynnalem, I. humiliarium, I. ſalterium, & I. ordenum, & II. camiſes, & II. planetas, & IV. ſtolas, & II. amictos, & III. corporales, & unum calicem de ſtanno, & unum turibulum de couro, & IV. vaſa de vino & de iſtis tria ſunt plena vino & quartum vacuum, & III. tinacios de vino & I. vezolitum de V. corbis vacuum, & II. archas de pane, & I. caſtelatam, & VI. ſcrineos, & I. archamatram, & I. maſtellum, & IV. parvolos, & unum lebetem, & II. alios lebetes parvulos, & I. catenam, & I. linteamen, & I. copertorium de Agnellis, & I. zenzalarium, & XXI. brachia de panno lane, & I. aſcam, & II. trivelinos, & I. ſecurem, & I. dalatoriam, & II. gavardos de igne, & IV. colcitras, & IV. plumacios, & I. toalla, & II. menſuras, & VIII. paraſides, & I. catinum & II. zapas, & I. ſcitulam & I. piſtrinum cum ſerro & maſinis, & X. arnas, & II. alias arnas, quas babet Guidotus in ſocida, & XXI. pecoras & V. arietes & II. porcos & II. troias & VII. porcelletos, & I. verrem, & V. banchas, & unum diſcum, & II. aſides, & I. cultrum, & I. gumeram, & I. trezam, & I. pertegarium, & II. ſetacios & I. cazam de ramo, & V. libras filati lini, & tertiam partem alterius libre, & II. libras lini menati, & IV. libras lini fini ſine eaviclis & I. ſonglam parum minus & XII. corbas tritici, & I. corbam de faba, & IX. brachia panni lini & I. pellem copertam, & I. martellum & I. manaretam, & I. ronchonem, & I. batillum de ferro & III. vaſuras, & I. falce de feno, & XII. libras lane.

Apud vero obedientiam Prate inveni unum ſcrineum, & I. tinellam & I. parolum, & I. caſtelatam & I. vezolum, & medietatem alius vezoli, & IV. paraſides, & I. gumaram & I. colcitram, & I. capitalem, & I. zapam, & XXIII. covillos de arne & unum orceum de oleo & I. lebetem.

De eccleſia ſancti Blaſii veſtram dominationem flexis genibus humili prece depoſco, quatinus nequaquam miramini, ſi bona ejuſdem eccleſie ſcripta vobis non tranſmiſi, quia mea & de meis conſanguineis eccleſia eſt, & non de monaſterio ſancti Adelberti, ſicut ſunt eccleſie predicte, & ideo quia mee rationi aliquo modo non obeſset, vobis ad preſens nequaquam direxi.

CLXXV.

Rainerius qu. Bernardi terras donat pro ædificatione monaſt. Camaldulenſis extra Peruſium.

Anno 1209. XV. kal. ſebruarii.

Ex tabulario Fontis-boni. §. Donatio n. 369.

IN Dei omnipotentis nomine. Anno Ibid. n. 30.
Chriſti incarnationis milleſimo ducenteſimo nono, imperio imperatore vacante, Innocentio papa reſidente XV. kalendas ſebruarii indictione XII. Maniſeſtus ſum ego Raynerius quondam filius Bertrami Bernardi de Peruſio, qualiter per hanc cartam donationis ſimplicis & inter vivos, pleno jure proprietatis & dominii & poſſeſſionis ſponte & libera voluntate pro remedio anime mee, domine Erminie uxoris mee, noſtrorumque parentum, atque in remiſſionem peccatorum noſtrorum dono, trado, cedo & concedo tibi domno Guidoni priori Camaldulenſi recipienti nomine eccleſie ſancti Salvatoris heremi Camaldolenſis tantum de mea vinea, que eſt poſita non longe a civitate Peruſina in vocabulo Palliola juxta terrenum Bernardi mei ſratris, & filiorum Cardinalis & Carlevaris & juxta viam

publicam, quantum sibi placuerit recipere, & receperis ſeu recipies ex ipſa vinea a quacumque parte volueris pro monaſterio, clauſtris & officinis ipſius construendis, & pro orto monaſterii. Item dono, cedo & concedo tibi Leonardum Clare, & Berardum ejus filium cum eorum tenimentis, & reſediis, & ſervitiis ...... & directo ...... que ſunt poſita prope Peruſium in villa de Campo & ejus pertinentiis ubicumque de ipſis tenimentis invenitur. Item dono, cedo & concedo tibi unum donicatum meum ſimiliter prope Peruſium in loco, qui dicitur Campo, juxta terrenum dicti Bernardi & Alſani, viam publicam a duobus lateribus; & te exinde per manum domini Boni ejuſdem rei teſtis ad proprium & jure donationis inveſtio cum omnibus finibus, pertinentiis & acceſſionibus ſuis, & cum his, que ſupra & infra ſe continentur, & cum omni jure ſuo nulla inde mihi, nec meis heredibus deinceps poteſtate reſervata, ad habendum, tenendum & poſſidendum & quidquid tibi & tuis ſucceſſoribus deinceps placuerit veſtro nomine faciendum ſine mea meorumque filiorum & heredum moleſtia vel litis cauſatione. Et pro omnibus predictis rebus confiteor me a te recepiſſe meritum ſecundum legem & centuplum in vitam eternam & inveſtituram ipſius beneficii & orationum tuarum & fratrum Camaldulenſium: renunciando in hoc facto omni exceptioni & meriti non accepti, & omni juri patronatus mihi competenti vel competituro, omnique legum auxilio pro me facienti. Quod ſi in aliquo exinde contra te vel tuos ſucceſſores ego vel mei heredes preſumpſerimus agere, cauſari, per placitum aut extra fatigare, & ſi dictas res omni tempore ab omni perſona & nominatim a dicta uxore mea tibi & tuis ſucceſſoribus legitime non poterimus defenſare, quod quidem noſtris expenſis facere firmiter tibi promitto. Quod ſi non defenſaverimus & omnia ſupraſcripta non ſervaverimus, aut ſi aliqua occaſione predicta revocare temptaverimus, aut ſi apparuerit datum factumve predictis nociturum per nos vel per aliquam perſonam, promitto pro me & meis heredibus tunc perſolvere tibi & tuis ſucceſſoribus ſupraſcriptas res in duplum nomine pene, prout tunc valuerint, ſub extimatione pretii, omnibus ſupraſcriptis manentibus firmis poſt ſolutionem, & ipſas res omnes me pro te poſſidere guarento.

Actum in comitatu Peruſino non longe ab hoſpitale Planiſcarpini in plano Quatrubiani juxta ſtratam feliciter, & hanc cartam fieri rogavi.

Domnus Rainerius prior ſancti Michaelis, domnus Mattheus prior de Fieri, prior ſancti Savini, domnus Bonus, Laurentius Pieri .... Beroardinus Ferradii, Gerardus de Tacomandis .... Areng.. domnus Ugo Coll.. & alii huic rogationi interſuerunt.

Ego Ubertus notarius ſupraſcriptis interſui, & omnia ut ſupra leguntur, rogatus ſcripſi, complevi, meoque ſigno firmavi.

CLXXVI.

Arnaldi comitis Corſicani donationes monaſterio Montis-chriſti.

Anno 1209. XI. kal. martii.

Ex veteri exemplo monaſterii S. Michaelis in Burgo Piſarum, codice A. pag. 10.

IN nomine Domini, amen. Hoc eſt exemplum quadam cartula, qualis tenor talis eſt. Anno Domini ab incarnatione M. CC. IX. undecimo kalendas martii. Ex hac publica ſcriptura manifeſto ſit omnibus audientibus & legentibus. Arnaldus comes de confinibus Corſice coram me notario infraſcripto, & coram infraſcriptis teſtibus ſana mente & corpore inrevocabiliter inter vivos dedit, atque tradidit, & donavit omnipotenti Deo & abbatie Montis-Chriſti pro remedio & ſalute anime ſue & parentum ſuorum in manu domni Pacifici abbatis monaſterii ſancti Mamiliani inſule Montis-Chriſti omnes poſſeſſiones ſuas, quas habet & tenet in ſuo allodio in Ampogniani, in Orezza inſule Corſice, ſcilicet in loco dicto a le poggie di Giugno cum domos & caſamenta, ortis, vineis, olivis, terras cultas & non cultas, & caſtagnetis. Item lu pio ſopra la via publica cum omnibus ſuis pertinentiis confina in fiume Alto, ab alio latere lo Monachia, & ab alio latere lo Ceragio. Item dedit ſibi Moriciano cum omnibus ſuis pertinentiis. Item dedit ſibi Campile cum omnibus ſuis pertinentiis. Item dedit ſibi la Porta d' Ampugnano cum omnibus ſuis pertinentiis. Item dedit ſibi lo Collo de lo Poggio da la Corte & Carpineto cum eorum ſuis pertinentiis. Iſtas poſſeſſiones damus vobis cum domo & caſamentis & vineis, ortis, nocetis, olivetis, caſtagnetis, buſchis, ſilvis, & iſta offertionem ſpopon- *Ibidem.*

dit

[illegible] abbatis , cum eis & confirmavit dicto abbati monaſterii ſancti Mamiliani, & iſta fecit de ſua ſpontanea voluntate in manus mee Marcus Rogerii imperiali auctoritate notarius inſcribere rogavit.

Actum apud eccleſiam ſancti Pelegrini prope fimibus, Angelo de Ampugniano, & Martino & Sanello de Doſſoalto , Vincenſo Giovannicali de Giugnio & alii plures homines. .

Ego Marcus Rogerii imperiali auctoritate notarius rogavi, ſcripſi, publicavi & affirmavi.

CLXXVII.

Concordia inter monaſter. Lucenſ. & conſules Luci.

Anno 1209. v. idus martii *more Florentino*.

Ex tabulario ejuſdem parthenonis. Sat c. K. n. 100.

Ibid n. 38. IN Dei nomine amen , regnante sereniſſimo Ottone Romanorum imperatore & ſemper auguſto. Lis, differentia & controverſia vertebatur inter dominam Francam Uberti de Florentia abbatiſſam monaſterii de Luco ex una parte , & Ughuccium & Tomeum conſules de Luco pro ipſo communi de Luco ex altera . Que abbatiſſa petebat ab eis , ut ceſſarent ab injuria & moleſtia , quas dicebat ipſos & communem de Luco inferre ſibi de perſonis Petri , Panſole , Tornarii, Martonia, Allegreti, Martini, Brunone & Lucie , quos & quas conſulca predicti gravabant de datio pro ſupradicto communi ultra quam deberent. Que differentia , lis & cauſa cum eſſet ſatis agitata, fuit data cum ipſa ad laudandam & finiendam arbitrio Belli ejuſdem eccleſie & monaſterii converſi, & Giannini Martini & Orlandi, qui viſis & auditis allegationibus utriuſque partis laudaverunt & finierunt ſic.

Nos Bellus , Giannious & Orlandus laudamus & arbitramus, quod ſemper in infinitum conſules de Luco imponant hominibus predictum datium & accatum ſicut aliis hominibus ejuſdem terre ſine malitia. Impoſitione autem facta dicti conſules Luci accipiant nunptium abbatiſſe ad faciendam collectam tempore opportuno . Facta autem collecta dentur domine abbatiſſe duas partes , tertiamque det conſulibus de Luco. Datium viginti ſex de conigi . Laudamus etiam & firmiter dicimus , quod hominea predicti , ſcilicet Petrus, Tornarius, Allegrettus & Martinus vaſſalli monaſterii & eorum heredes jurent communi de Luco & ſint in eorum ſocietate , hec omnia laudamus ſemper firmiter obſervanda ſub pena decem librarum denariorum Piſanorum, & obligatio illius perſone , qus magis poſſent diſtringi , quam penam pars infidelia preſtet & det parti fidem ſervanti . Penaque dicta & ſoluta , omnia predicta in ſuo robore conſiſtant . Factum eſt hoc laudum in parlatorio abbatiſſe de Luco anno milleſimo ducenteſimo nono, quinto idus martii indictione tertiadecima, preſentibus Johanne Calzolario & Spinello de Puliciano , Martino & Dietaiuti magiſtro de Luco.

Ego Cambius ſereniſſimi Octonis imperatoris judex & notarius predictis omnibus interfui , & hoc laudum in publicam ſcripturam redegi , ideoque ſubſcripſi.

CLXXVIII.

Donationes factæ eremo SS. Jacobi & Verani de Calci.

Anno 1210. vi. idus maji *more Piſano* & xii. kal. martii *more Romano*.

Ex chartario S. Michaelis in Burgo Piſarum.

ANno Domini M. cc. x. ſexto kal. maji indictione xii. Gerardus quondam Lambertucci, & Bonaccurſo & Bartholomeus & Bonajuncta atque Vernaccius quondam Spinelli pro remedio anime noſtre & omnium noſtrorum defunctorum damus & offerimus ad eremitorium de Coſte-aque, & donno Bernardo eremite ſupradicti loci unum petium terre poſitum in confinibus Calci , in loco dicto Coſte-feminicola , tenet unum caput in via publica , quam nobis reſervamus , latus in terra Gerardini quondam Malerbe , aliud in terra ſupradicti eremitorii , & eſt terra agreſta prope eccleſiam ſancti Andree de Lama . Actum Calci in domo ſupradictorum filiorum quondam Spinelli , que eſt prope eccleſiam ſancti Andree, preſentibus Bonajuncta quondam Ranuccini , Bandino quondam Lambertucci . Rogavit Beneventus filius Manni de Calci imperialis aule judex & notarius. Ib. d. n. 45.

Anno Domini M. cc. x. duodecimo kal.

kal. martii indictione XIII. Bonajuncta quondam Ranuccini, & Maria uxor ejus filia Orlandi communi conſenſu obtulerunt & tradiderunt, & irrevocabiliter inter vivos pro ſalute animarum eorum & corporum ſe & eorum bona omnia omnipotenti Deo & eccleſie ſanctorum Jacobi & Verani de Calci de loco Coſte de acqua, ubi eſt heremus fratris Bernardi & ſociorum ejus, & presbytero Dominico recipientibus pro ipſa eccleſia & loco cum omni jure &c. Rogavit A. ſcianenſis domini imperatoris Frederici judex ordinarius & notarius, qui predictis interſuit, ſcripſit & complevit, teſtibus presbytero Stephano priore ſancti Silveſtri de Piſis, & presbytero Ugone capellano ipſius eccleſie ſancti Silveſtri, & Gerardo de Moneta juriſperito, in cujus porticu prope eccleſiam ſancta Margarite Piſarum hec acta ſunt.

CLXXIX.

Ottonis IV. *imp. privilegium pro eremo Avellanenſi.*

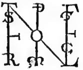
Anno 1209. IV. kal. novembris.

Ex apographo Romualdi Blanci.

Ibid. n. 36. IN nomine ſancte & individue Trinitatis. Otto IV. divina ſavente clementia Romanorum imperator & ſemper auguſtus. Ad temporalis regni gloriam & eterne retributionis meritum apud regem regum nobis proficere eredimus, ſi piis & religioſis locis ſollicite provideamus, & Deo in his ſamulantes ab infeſtatione malorum hominum ſecuros & quietos noſtre deſenſionis munimine reddamus. Hiis autem precipue imperialis benignitatis clementiam libentius debemus impartiri, quibus ſue religionis & honeſte converſationis intuitu predeceſſores noſtros Fridericum & Henricum imperatores auguſtos propenſiorem imperialis eminentie gratiam & deſenſionis ſue protectionem contuliſſe cognoſcimus. Quia ergo fratres de heremo Fontis-avellane ſacris operibus jugiter inſudare & bona ſama in domo Dei flagrare intelleximus, dignum duximus ampliori noſtre ſerenitatis clementia locum & poſſeſſiones eorum intueri, & propenſioris gratie beneficio perſonas & res ipſorum commendatas habere, & ſpetialius ſemper manutenere. Notum igitur facimus omnibus Chriſti & imperii noſtri fidelibus tam preſentibus quam futuris, quod nos prefatam eccleſiam ſcilicet heremum Fontis-avellane cum univerſis ejus pertinentiis in noſtre tuitionis ſpetiale patrocinium tanta benevolentia ſuſcepimus, ut omnia eidem eccleſie & fratribus inibi Deo ſervientibus tam in capite, quam in membris ſpectantia ea pace, que rebus fiſci noſtri debetur, ſemper perſrui velimus. Ea propter omnibus imperii noſtri fidelibus, marchionibus, comitibus, civitatum conſulibus, capitaneis, valvaſoribus, & univerſis publicam adminiſtrationem gerentibus, & ceteris quibuslibet hominibus ſub debito fidelitatis, qua imperio aſtricti ſunt, firmiter precipiendo mandamus, quatenus nihil unquam de omnibus poſſeſſionibus, que prefatis attinent fratribus, violenter aut contra voluntatem ipſorum contingant, aut tollant, ac eos tam in hominibus, quam in animalibus, tam in edibus quam in agris, in omnibus omnino rebus & locis ad jus eorum pertinentibus nulla prorſus tributorum vel angariarum aliorumve ſervitiorum exactione moleſtent, quoniam nos eoſdem fratres ac poſſeſſiones eorum ab hiis exactionibus liberos de cetero & immunes fore ſtatuimus. Ad augmentum quoque imperialis gratie de fodro imperiali hanc eiſdem fratribus indulgemus & concedimus commoditatem, quatenus id de eorum manualibus & quibuslibet eorum eccleſiis & terris & hominibus ubicumque poſitas & eis ſpetialiter attinentes habent poſſeſſiones, nec marchio, nec comes, nec capitaneus, nec ullus conſulatus, aut poteſtas, nec aliqua penitus exigat perſona, ſed tempus, quo illud daudum eſt, fratres predicti id per omnes homines ſuos fideliter colligant, & de ipſo ob ſalutem anime noſtre ad utilitatem eccleſie ſue diſponant, & ipſi fratres & eorum homines a noſtris nuntiis vel a quibuſcumque aliis nulla datione graventur. Inſuper jubemus, ut liceat eiſdem fratribus, homines ipſorum ſuper ſua, ideſt eccleſie illius bona de loco ad locum pro libito ſuo transferre, & ad utilitatem ſuam tranſmittere nullo vetante vel impediente. Preterea ſtatuimus, ut nullus judicum tam de civitatibus, quam de forinſecis locis habeat poteſtatem judicandi vel ad judicium vocandi homines predicte eccleſie, niſi cauſa prius fuerit ad priorem & fratres perlata, & ab eis emendatio vel ſecundum juſtitiam, aut ſecundum amicabilem compoſitionem reverenter & benigne requiſita. Precipimus etiam firmiſſime omnibus judicibus tam in civitatibus, quam extra per caſtella & villas con-

conſtitutis, ſi quando contigerit predictos fratres proclamationem ſuper illatis injuriis facere, ut ſtatim judices celeri eis juſtitia ſubveniant, & preſens promptumque juris auxilium contra adverſantium violentias eis efficaciter impendant. Inſuper ſtatuimus, nt ipſi fratres in cauſis civilibus ſacramentum calumpnie preſtare non cogantur, & quod eis nulla preſcriptio temporis objiciatur, niſi centum annorum, que jam preterita tempora, quam futura complectatur, & nulla civitas vel caſtrum ſuo ſtatuto vel conſuetudine poſſit contra iſta in aliquo venire, & hec omnia ex certa noſtra ſcientia concedimus & proprio motu ſtatuimus. Precipimus etiam ejuſdem eccleſie patronis firmiter injungentes, quatenus predictam eccleſiam vel in bominibus, vel in ullis rebus ipſius aliqua moleſtia vexare non preſumant, eiſdemque patronis & noſtris ſimul nuntiis & ceteris imperii fidelibus diligenter injungimus, ut eamdem ſancte Crucis eccleſiam de heremo Fontis-avellane per omnes perſonas ac pertinentias ejus, & ab omni incurſu violentie ſemper deſenſare ſtudeant. Confirmamus eiiam eidem eccleſie omnes ejus poſſeſſiones, quas hactenus tenuit & poſſedit, & quas deinceps juſte & rationabiliter acquiret, ac ipſi pacem in eis & quietem noſtre auctoritatis edicto ſtabilimus. Preterea concedimus & confirmamus ipli eccleſie omnes hnmines & poſſeſſiones, quas nune habet vel impoſterum juſte eſt habitura, & quicquid juris habemus in eis, ipſi confirmamus, & nominatim hoſpitale apud Eſinum cum univerſis ſuis pertinentiis. Precipimus quoque, ut nulla omnino perſona ſuper homines, monaſteria, cappellas, & poſſeſſiones ac res ipſorum uſarias vel commendatitias, vel alia indebita ſervitia preſumat imponere, vel injuſte impoſita exercere. Inſuper priori & fratribus ejuſdem monaſterii de noſtra benignitate concedimus, quateous poſſeſſiones monaſterii cum ad ipſum juſte & legitime devolvuntur, auctoritate ſua earum intrent poſſeſſionem, & atteſtationes, quas produxerunt in cauſis ſuis, poſtquam fuerint autenticate, ſuper eiſdem cauſis poſtmodum ſine iteratione juramenti licite producant. Si quis vero pretaxatis elementie noſtre ſtatutis auſu temerario contra ire preſumpſerit, pena quinquaginta librarum auri puri ſit condemnatus, quarum medietas fiſco noſtro, reſidua preſate eccleſie exhibeatur. Ut autem hec noſtra confirmatio rata in perpetuum habeatur, preſentis privilegii paginam fecimus inde conſcribi, & noſtre majeſtatis ſigillo corroborari. Volumus autem predictos ſratres hujus privilegii donationibus uti in bonis illis, que ipſi jure proprii ad manus ſuas habent, non autem in hiis, que ex oblationibus fidelium pro certo canone receperunt &c. Hujus rei teſtes ſunt Wolſrigus patriarcba Aquilegienſis, Albertus Maideburgenſis epiſcopus, Otto Wirzeburgenſis epiſcopus, Manegoldus Patavenſis epiſcopus, Ludevvigus dux Bavarie, Bernardus dux Karinthie, Azzo marchio Eſtenſis, comes Haritmanus de Wirtemberc, comes Albertus de Dilingene, Ezzelinus de Tarviſio, Henricus mareſcalchus imperii, Henricus camerarius imperii, Paſſavvera & Monachus de Villa judices curie noſtre, & alii quamplures.

Signum domini Ottonis Quarti imperatoris invictiſſimi.



Ego Corradus Spirenſis epiſcopus imperialis aule cancellarius vice dnmini Theodorici Colonienſis archiepiſcopi, & totius Italie archicancellarius recognovi.

Acta ſunt hec anno Dnmini M. cc. ix. regnante domino Ottone glorioſo Romanorum imperatore, anno imperii ejus primo.

Datnm in caſtro ſancti Miniatis iv. kal. novembris indictione xiii.

CLXXX.

Alterum ejuſdem pro Camaldulenſibus.

Anno 1209. viii. idus novembris.

Ex codice membranaceo S. Michaelis Piſarum.

IN nomine ſancte & individue Trinitatis. Otto quartus divina ſavente *Ibid. n. 18.* clementia Romanorum imperator & ſemper auguſtus. Cum omnibus eccleſiaſticis perſonis & viris religioſis imperialem ſavorem elementer impendere teneamur, eorum precipue utilitatibus intendere omnino debemus, quorum nos orationibus cnmmendamus humiliter & devote, & quos fervens religio & honeſta converſatio

ſatio ſerenitati noſtre ſpeciali devotione commendatos reddunt plurimum & acceptos. Attendentes igitur religionem & devotionem Camaldulenſis ordinis omnium tam ſuturorum, quam preſentium Chriſti imperiique noſtri fidelium ſcire volumus induſtriam, qualiter nos pro remedio anime noſtre & omnium parentum noſtrorum, & quia nos eorum orationibus devote & humiliter commendamus, ſanctam Camaldulenſem eremum cum toto ſuo conventu & cum univerſia ſuis locis & poſſeſſionibus & rebus atque pertinentiis, quas nunc habent, vel impoſterum concedente Domino juſte poterunt adipiſci, in ſpecialem noſtre majeſtatis protectionem recepimus, dignum & congruum decernentes predicti conventus monaſteriorum, & quorumdam locorum eremi prefate nomina ſingulariter inſerius annotare. In epiſcopatu Aretino monaſterium Fontisboni cum hoſpitali & omnibus bonis ſuis; in ipſa civitate monaſterium ſancti Petri in Picculo, eccleſiam ſancti Michaelis cum pertinentiis ſuis, eccleſiam ſancti Laurentini prope civitatem Aretii, & omnia que ab epiſcopis Aretine civitatis eremo predicte conceſſa eſſe noſcuntur, & ipſorum ſcripti aſſertione firmata, eccleſiam ſancti Martini, que eſt juxta Letarcle, monaſterium Silve-munde, monaſterium de Pratalia, monaſterium ſancte Marie de Agnano, monaſterium ſancti Petri de Rota, monaſterium ſancti Salvatoris Berardingarum cum omnibus eorum pertinentiis, monaſterium ſancti Savini in Chio, monaſterium ſancti Andree de Caſtellione, monaſterium ſancti Quirici de Roſis, eccleſiam ſancti Nicolai de Curte-luponis, heremum de Fleri cum monaſterio ſuo, monaſterium ſancti Viriani cum omnibus pertinentiis eorum, monaſterium ſancti Bartholomei in Anglari cum toto caſtro Anglari & eum eccleſiis & villis, caſtellis & omnibus pertinentiis ſuis, plebem ſancte Marie de Micciano cum eccleſiis & pertinentiis ſuis, eccleſiam ſancti Johannis, que eſt in Anglari, eccleſiam de Monteaureo, que modo ſita eſt in Caſtellione, & caſtrum de Caſtellione, quod olim ſuit in Monte-aureo, cum omnibus ſuis pertinentiis, & ipſum Montem-aureum, eccleſiam de Viario, caſtrum de Trecciano cum eccleſia & ſuis pertinentiis, & jus quod habet in caſtro de Capreſa, & in toto ejuſdem caſtri diſtrictu, & omnia, que jam fuerunt Bernardini olim filii Sidonie, & omnia, que Quintavallis & Aſtuldus dederunt ſive conceſſerunt per inſtrumenta vel alio modo prefate eremo, eccleſiam ſancte Marie, que eſt ſita in Montione, eccleſiam de Mojona, & totum caſtrum cum ſuis omnibus pertinentiis, eccleſiam de caſtello Laurentiano, & loca ſive jura, que ſupradicta eremus habet in caſtro predicto, eccleſiam ſancti Vitalis prope ipſum caſtrum cum omnibus pertinentiis ſuis, eccleſiam de Agna cum curia & hominibus, quos habet in predicto loco, & cum omnibus pertinentiis tam eccleſie, quam ejuſdem curie, eccleſiam de Soci cum toto caſtro, & ejuſdem caſtri curia & cum omnibus ſuis pertinentiis, eccleſiam de Condoleſe cum omnibus ſuis pertinentiis, & homines, quos habet predicta eremus in villa de Lonnano, & in villam de Togiano, & in toto Caſentino atque Mucello, & partem ſive jus, quod habet predicta eremus in Partina, & in toto ejuſdem diſtrictu, & homines, quos habet in caſtro Serravalle, & quidquid juris habet in caſtro & ejus curia, & venditionem factam ab Henrico prepoſito Aretine canonice ſancti Donati, & ejus canonicis, ſicut in privilegio domini pape Innocentii III. & domini Henrici VI. continetur, & omnes curtes, quas habet predicta eremus in epiſcopatu Aretino, & Caſtellano, vel Feſulano atque Florentino, & quibuſcumque aliis locis. In epiſcopatu Caſtellano monaſterium ſancte Marie de Diciano, monaſterium ſancti Sepulcri cum omnibus ad ipſum pertinentibus, eccleſiam de Planetulo cum caſtello & omnibus ſuis pertinentiis, plebem ſancte Marie de Suara, eccleſiam de Vallialla cum parte & toto jure, quod habet in ipſo caſtro & ejus curia. In epiſcopatu Feſulano monaſterium ſancte Marie de Poplena, & eccleſiam ſancti Michaelis juxta ipſum cum omnibus eorum pertinentiis, monaſterium ſancti Johannis de Prato-veteri, eccleſiam ſancti Bartholomei de Aſtra-petronii, eccleſiam ſancti Egidii de Gaviſerre, eccleſiam ſancti Nicolai de Monte-mezzano, eccleſiam ſancti Miniatis de Lonnano cum curte & ejus pertinentiis, monaſterium Montis-muri, eccleſiam ſive canonicam ſancte Margarite de Toſina, & juſpatronatus ejuſdem eccleſie, quod fuit conceſſum eremo predicte a Raynerio quondam Guidalotti, & in plebe de Pomino, & plebe de Glaceto, & in aliis eccleſiis, ſicut in publicis inſtrumentis continetur, & quidquid predictus Raynerius eremo preſate conceſſit. In epiſcopatu Florentino monaſterium ſancti Salvatoris de Camaldulo juxta civitatem

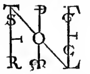
Flo-

Florentinam, monaſterium ſaocti Petri
de Luco, eremum Buldronis cum omni-
bus eorum pertinentiis. In epiſcopatu
Lucaoo monaſterium ſancte Jucunde cum
omoibus ſuis pertinentiis, monaſterium
ſancti Petri io Puteolis cum capella bur-
gi Porcarie, mooaſterium ſancti Salvato-
ris de Cantiniano cum illo ſtatuto, &
omni libertate, quam dominus Henricus
VI. imperator dicto monaſterio coocef-
ſit, & in ejus privilegio continetur, hoſ-
pitale juxta burgum ſancti Geneſii cum
omnibus ſuis pertinentiis. In epiſcopatu
Volaterrano monaſterium ſancti Juſti pro-
pe civitatem Volaterraoam, monaſterium
ſancti Petri de Cerreto, monaſterium
ſancte Marie in Pulliciano, monaſterium
ſancti Petri in Fontiano. In epiſcopatu
Piſano monaſterium ſancti Stephani in Cin-
toria, monaſterium ſancte Marie de Morro-
na, monaſterium ſaocti Savini in Montione
cum omnibus eorum pertinentiis & poſſeſ-
ſionibus; io ipſa civitate Piſana monaſte-
rium ſancti Michaelis, monaſterium ſancti
Frigdiani, monaſterium ſancti Zeoonis,
hoſpitale ſancti Frigdiani cum omnibus eo-
rum pertineotiis. In epiſcopatu Cluſino
monaſterium ſancti Petri io Vivo Montis-
amiati. In Marchia in Eſinenſi epiſcopa-
tu monaſterium Eremite, eccleſiam ſancti
Georgii. Io epiſcopatu Auximano mo-
naſterium ſancte Marie in Serra. In epi-
ſcopatu Anconitano eccleſiam ſancte Lu-
cie. In epiſcopatu Camerinenſi monaſte-
rium ſancte Helene Eſini cum omoibus
ſuis pertioentiis; & ſimiliter in Marchia
eremum Aque-perellis & eccleſiam de
Quadrigaria cum eorum pertinentiis. In
epiſcopatu Peoſaurienſe mooaſterium ſan-
cti Deceotii, & eremum Sajoli. In epi-
ſcopatu Arimioeoſi eremum de Mootali.
In epiſcopatu Ceſeoate hoſpitale de Ro-
vereto. In epiſcopatu Ravennate mona-
ſterium ſancti Apollinaris io Claſſe cum
omnibus ſuis pertinentiis. In epiſcopatu
Monte-feretraoo monaſterium ſaocte Tri-
nitatis Montis-herculis. In epiſcopatu
Foro-populienſi hoſpitale Aymerici, in
Cava-de-colle monaſterium ſancti Pater-
niaoi de Ferraciano, monaſterium ſancte
Marie de Urano juxta Bretooorium. In
Galiata monaſterium ſaocte Marie de Io-
ſula, eremum de Fajolo, monaſterium
ſancte Marie in Trivio. In epiſcopatu
Foro-livienſi eccleſiam ſancte Marie juxta
ipſam civitatem. In epiſcopatu Faveoti-
no monaſterium ſancti Hippolyti juxta
civitatem. In epiſcopatu Imolenſi mona-
ſterium ſancti Euſtachii. In epiſcopatu
Bonooienſi monaſterium ſancti Archaoge-
li juxta caſtellum Britti, mooaſterium
ſancte Chriſtine; in ipſa eivitate mona-
ſterium ſancti Damiani, eremum Camal-
duli juxta ipſam civitatem, hoſpitale ſan-
cte Marie de Ravone. In epiſcopatu
Tarviſino monaſterium ſancte Chriſtioe.
Io epiſcopatu Verooenſi monaſterium
ſancte Marie de Camaldulo. In epiſco-
patu Vicentino mooaſterium ſancti Viti.
Io epiſcopatu Senenſi monaſterium ſancti
Georgii de Api, mooaſterium ſancti Vi-
gilii infra civitatem Senenſem. In ioſu-
la Sardioie monaſterium ſaocte Trinita-
tis de Sacraria, eccleſiam ſancte Euge-
nie de Samanar, eccleſiam ſancti Michae-
lis, & ſancti Laureotii in Vaoari, ec-
cleſiam ſaocte Marie, & ſancti Johanois
io Altaſar, eccleſiam ſancte Marie in
Contra, eccleſiam ſancti Johannis & ſan-
cti Simeonis in Salvenero, eccleſiam ſao-
cti Nicolai de Trulla, eccleſiam ſancti
ſancti Petri in Scano, eccleſiam ſancti
Pauli in Cotrognaoo, eccleſiam ſancti
Petri in Olim, & monaſterium in Or-
rea. Io epiſcopatu Spoletino mooaſterium
ſaocti Silveſtri de Moote-Subaſio cum
omnibus pertinentiis ſuis. In epiſcopatu
Peruſino poſſeſſionem, quam dedit Ray-
nerius quondam Bertrami civis Peruſi-
nus eremo preſate; necoon igitur omnia
cum omnibus ad ipſa mooaſteria, loca
vel eccleſias pertineotibus, & ea que in
antea juſte Camaldulenſis eremus poterit
adipiſci, ſibi auctoritate imperiali perpe-
tuis temporibus coofirmamus. Coofirman-
tes etiam ſingulis monaſteriis, eccleſiis
& locis Camaldulenſis cooventus quidquid
juſte ae rationabiliter poſſideot, vel in
antea daote Domino ſibi poterunt obti-
nere. Eximimus quoque predictam ere-
mum, & ejus monaſteria & loca ſui
cooventus ab omni gravamine iojuſto,
precipientes diſtricte civitatum, caſtro-
rum, villarum, burgorum & aliorum lo-
corum ducibus, marchiooibus, comiti-
bus, poteſtatibus, conſulibus, rectoribus,
officialibus, & aliis eccleſiaſticis ſeculari-
buſque perſonis, quod predictam eremum
& ejus cooveotum ad datiooem aliquam,
vel collectam ſeu libram, vel ad aliquam
aliam exactiooem illicitam quocumque
nomine nominetur ad foſſata facienda,
ad muros edificandos, vel ad alia illicita
munera aliquatenus cogere non preſu-
mant; ſed predicta eremus & omnia lo-
ca ſui cooventus a predictis gravamini-
bus imperiali auctoritate liberata in Dei
ſervitio liberius valeant immorari. Iohi-
bemus etiam patronis predictorum mo-
naſteriorum, eccleſiarum & locorum, quod
ſub pretextu juriſpatronatus & perverſa-
rum conſuetudinum, quas ſibi contra ſa-

cros canones & ſacras leges uſurpare conſueverunt dicta monaſteria, eccleſias & loca ſingula moleſtare, vel eia violentiam in perſonis vel in rebus mobilibus ſeu immobilibus, vel alio jure nequaquam auſerre preſumant. Prohibemus etiam, quod ſratres & nuncii predictorum locorum euntes & redeuntes pro perſonis & animalibus, & omnibus rebus eorum ab aliquo, vel ab aliquibus pedagia vel paſſagia ſolvere non cogantur; ſed ſtando, eundo & redeundo auctoritate Dei & noſtra perpetua & firma ſecuritate ſruantur. Pro remedio autem anime noſtre, & parentum noſtrorum ad imitationem conceſſionis noſtri .... Henrici Romanorum imperatoris divi auguſti, ſicut in ipſius privilegiis continetur, donamus eccleſie predicte ſancti Salvatoris Camaldulenſis eremi ſodrum de curte Soci, & de Mojona, & de hominibus in eiſdem locis manentibus, ſive curiis eorumdem locorum cum angariis, perangariis, albergariis, quas nuncii noſtri ibidem accipere conſueverunt. Volentes, ut predicti bomines, quia ipſi eremo vicini dicuntur, in lignis aliiſque commodis familiaribus eo expeditius valeant ei providere. De aliis vero locis ipſius eremi & monaſteriorum ſui ordinis & hominibus juxta conceſſionem ipſius domini Henrici imperatoris inde factam, ſicut in alio ipſius privilegio continetur, fratres Camaldulenſis ordinis ſodrum noſtrum imperiale competenter colligant, & cui tunc dandum fuerit, perſolvant, niſi ſorte nobis placuerit illud eiſdem Dei ſervis donare. Concedimus preterea & ſtatuimus, ut nulla eccleſiaſtica ſeu ſecularis perſona aliquam poſſeſſionem Camaldulenſi eremo ſeu alicui domui ſui conventus competentem vel aliquo jure pertinentem ſine Camaldulenſis prioris licentia & uniuſcujuſque domus, conventus, prelati & ſratrum conſenſu vendere vel alienare, donare vel permutare preſumant, nec aliquia eam accipere audeat; & quod alia ſtatuta vel conſuetudines civitatum vel ullius communitatis aut perſone predicte eremo, & ſui conventus monaſteriis, & domibus & perſonis aliquatenus contra debitum non obſiſtant. Concedimus etiam eremo nominate eccleſie, ſuique conventus monaſteriis & domibus, quod nulla alia preſcriptio, quam octogenaria eis ab aliquo poſſit opponi vel aliquod prejudicium facere, non obſtante lege: *Quod quiſque juris* vel alia lege. Indulgemua quoque, quod homines Camaldulenſis eremi & monaſterinrum & locorum ſui conventus injuſte ab aliquo non inquietentur. Paſcua vero eremi jamdicte & Fontis-boni monaſterii animalibus, & ligna dicte eremo ſeu monaſterio neceſſaria in Alpibus abſque aliorum gravi jactura vel dampno concedimus, & ex noſtra benignitate largimur. Concedentes predicte eremo Camaldulenſi adinſtar domini Henrici VI. imperatoris, ut caſtris & villis ſuis, ſic ut hactenus priores Camaldulenſes & eorum officialea conſueverunt, caſtaldiones ſeu vice-comitea quoſcumque voluerint, preficiant, eoſque quoties ipſis placuerit, noſtra auctoritate removeant, & alios qui ipſis idonei videantur pro voluntate ſua ſubſtituant. Molendina quoque ipſius eremi ab omnibus exactionibus libera reddimus & penitus exempta; & licitum ſit eis atque poſſibile fratribus predicte eremi ſacere novum aque-ductum per competentia loca ubicumque illis melius atque opportunius viſum ſuerit in fluvio Arno, & in fluvio de Larclano, & in fluvio de Soara, ſpetialiter in villa Viajo, & ſancte Crucis, & in villa de Montione, & que habent in curte de Laurentisno & ſtatura in fluvio Arno, & quod babent in caſtello de Biblena ſimiliter in fluvio Arno, & que habent in fluvio de Larclano, nulla prorſus contradicente ſeu reſiſtente perſona. Imperiali vero auctoritate prohibemus, ut nullus infra unum milliare a ſuperiori eccleſia ipſorum, que in eremo ſita eſt, aut in inferiori monaſterio Fontis-boni, ejus ſpecialiter obſequio pertinenti juxta conceſſionem domini Henrici imperatoris in..... ipſis munitionem, aut villam, vel babitationem cujuſcumque quantitatis audeat edificare de novo. Ad hec autem nuntiis noſtris per Italiam conſtitutis, qui modo ſunt, & pro tempore erunt, firmiter precipiendo mandamus, quatenus prenominatam eremum & conventum ſibi commiſſum, & omnia ſibi pertinentia non audeant moleſtare, ſed intuitu divine pietatis a maleſactoribus tueantur. Et cum fuerit eis aliqua ex parte predictorum querimonia prepoſita, ſine gravamine ſaciant ſibi juſtitiam exhiberi. Ut autem cuncta predicta irreſragabiliter ab omni perſona penitus obſerventur, noſtre majeſtatis ſigillo preſens privilegium juſſimus communiri. Unde ſi quis contra hec fuerit auſus venire jamdicta, centum libras auri puri pro pena componat, medietatem earum camere noſtre, reliquam vero injuriam paſſis. Hujus rei teſtes ſunt Wolſherus patriarcha Aquilejenſis, Ubaldus Ravennas archiepiſcopus, Lotharius Piſanus archiepiſcopus,

pus, Ildebrandus Vulterranus epiſcopus, Engelhardus Ceſenenſis epiſcopus, Petrus Urbis preſectus, & Theobaldus frater ejus, Azo marchio Eſtenſis, Ildebrandus Palatinus comes, Hartmarius comes de Hirchb..e, Ezzelinus de Tarviſio, Henrieus marſchalcus de Callendin., Henricus de Ravenesberc, Gunzelinus dapifer, & alii quamplures.

Signum domini Ottonis quarti Romanorum imperatoris invictiſſimi.



Ego Conradus Spirenſis epiſcopus imperialis aule cancellarius vice domini Theodorici Colonienſis archiepiſcopi, & totius Italie archicancellarii recognovi.

Acta ſunt hec anno Dominice incarnationis M. CC. IX. indictione XIII. regnante domino Ottone IV. Romanorum imperatore glorioſiſſimo anno imperii ejus primo.

Data apud Ficiclum VIII. idus novembris per manum Gualterii protonarii.

CLXXXI.

Confirmatio ſententiæ contra comites de Sarthiano ad favorem monaſterii de Vivo.

Anno 1210. IV. kal. februarii.

Ex libro le Coppe *cancellariæ Montis-politiani* fol. 131. *& ex Murat.* T. V. col. 731.

Ed n. 46. IN nomine Domini, amen. Hoc eſt exemplum cujuſdam publici inſtrumenti publicati manu Alberigi de Rovereto imperialis aule notarii, cujus tenor inferius denotatur. Anno Dominice incarnationis milleſimo ducenteſimo decimo indictione tertiadecima die veneris quarto ante kalendas februarii in Sena. Dompus Petrus prior monaſterii de Vivo veniens ante preſentiam domini Henrici Dei gratia Mantuani epiſcopi domini Ottonis Romanorum imperatoris invictiſſimi vicarii, & Alberti Struzii Cremonenſis, & Paſſaguerre de Mediolano, & Monaci de Villa de Mediolano, & Ruffini de Placentia imperialis curie judicum petit infraſcriptam ſententiam contra heredes quondam comitis Manentis executioni mandari, cujus tenor talis eſt. *Edita eſt ſententia ad annum* 1185. *ſub num.* LXXXII. Et cum veniſſet reſponſurus Rambottus filius quondam predicti comitis Manentis, propoſuit predictam ſententiam non deberi executioni mandari, quod dicebat eam injuſtam, tum quod, ut dicebat, fuit data contra predictum patrem ſuum eo abſente, tum quod data fuit contra non poſſidentem, & multa alia allegabat. Tandem predictus Monachus preſentibus & volentibus dictis domino vicario & judicibus, & eorum conſilio, & preſente ſupraſcripto Rambotto, dictam ſententiam contra heredes dicti comitis Manentis tamquam juſtam executioni mandandam pronunptiavit, & executioni mandavit, & mandari juſſit in omnibus & per omnia ſecundum quod in memorata ſententia continetur. Predictus Monachus hanc cartulam inde fieri precepit. Interfuerunt Azo Caſa notarius de Briſcia, & Bondinerio de Mantua, Petrus Aretinus judex, Rogheretus Senenſis judex, & alii quamplures inde teſtes.

Ego Albericus de Rovereto imperialis curie notarius interſui, & hanc cartulam ſcripſi.

CLXXXII.

Ottonis IV. *imp. privilegium pro abbatia S. Salvatoris Montis-acuti.*

Anno 1210. ſexto idus februarii.

Ex apographis veteribus ejuſdem abbatiæ.

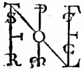
IN nomine ſancte & individue Trinitatis. Otho quartus divina favente Ibid. n. 45.
clementia Romanorum imperator & ſemper auguſtus. Si petitionibus religioſorum virorum juſtis & rationabilibus in his, que pertinent ad loca divinis cultibus mancipata, aſſenſum prebemus, id nobis non ſolum ad preſentis vite curriculum proſpere dirigendum, verum etiam ad eterna premia promerenda feliciter credimus proſuturum. Quapropter noverint omnium ſancte Dei eccleſie, noſtrique imperii induſtria fidelium, quoniam dum jam partibus Italie eſſemus, adiit clementiam noſtram abbas Carſedonius vir religioſus ex monaſterio ſancti Salvatoris, quod ſitum eſt in territorio Peruſino ſub monte Caſtellione ſecus flumen Tiberis, petens a nobis, ut more an-

anteceſſorum noſtrorum ſublimitatia noſtre tuitionem daremus. Cujus poſtulationi ſatisfacere dignum ducentes, ad imitationem ſereniſſimi predeceſſoria noſtri Henrici VI. Romsni imperatoris divi auguſti & regis Sicilie primum decernimus, ut cellas, que ad ipſum monaſterium pertinent, ideſt cellam ſancte Marie de Caſtellione cum omnibua ſuis pertinentiis, & cellsm ſancte Marie de Monte-scuto, cellam ſancti Benedicti de Caſtro-ſelicitatis, ſancte Msrie de Nicone, ſancti Florentii de monte Naxi in comitatu Aretino. Item omnea cellas in inſula Pulveſi cum duabus piſcariis in loco, qui dicitur Aque, cum colonis ibi reſidentibns. In comitatu Tudertino cellam ſancte Petronille, cellam ſancti Anaſtsſii juxta viam Flaminiam; cellam ſancti Florentii juxta muros civitatis Peruſie, cellsm ſancti Juliani in loco, qui dicitur Mezzans, cellam ſsncte Juliane in Prineto. Has omnes cellss firmiter teneant eum omnibua ſuis rebus, ſicut hactenus tenuerunt ſine omni contradictione. Preterea confirmamus eidem monaſterio caſtrum Petre-melline cum curte ſua, & caſtrum Carpine inſerins cum ecclesia & omnibua ſuis pertinentiis & totum, quod habet predicta eccleſia in Montone & in curia. Cellsm etism ſancti Donati in Theſaula, & quidquid habet in comitatu Tudertino & Montem-acutum eum caſtris, villis, habitatoribus & omnibua ſuis appenditiia. Predicto etiam abbsti ejuſque ſucceſſoribus eorumque eccleſie concedimus jurisdictionem ſuper eorum hominibus & poſſeſſionibus ubicumque conſiſtunt. Volumus igitur stque per preſentis noſtri edicti auctoritatem expreſſam jubemus, ut nullus fidelium noſtrorum vel miſſi diſcurrant, aut quilibet ex judicisria poteſtate hominibus his predictis locis, ſeu quecumquc, que ad preſatum monaſterium longe vel prope pertinent poſſeſſiones, neque in mancipiis, neque in quibuſcumque rebus ſuis aliquam invaſionem ſacere preſumant. Sed neque dux, neque marchio, neqne epiſcopus, comes, viceeomea aut caſtaldus, decanus, nee eujuslibet dignitatis perſona magna vel parva poteſtstem babest ex predicto monaſtario angarism aut dationem aut ſodrum exigendi, neque ad placitum aliquam eauſam ipſius mooaſterii provocsndi; ſed liceat abbati, ſi ſibi utile videbitur, pro canſa monaſterii diſcutienda io placitum ſuum advocsre. Nulla denique mala eura, neque aurum ab advocsto ipſius monaſterii requirstur, nec etiam bannum noſtrum pro qualibet causa apparente monaſterii exigatur aliquo modo; ſed liceat memorato abbati & ſucceſſoribus ſuis res vel poſſeſſiones jamdicti monaſterii ſub msjeſtatis noſtre deſenſione quiete poſſidere. Confirmamus etiam privilegis pontificum cum omnibus rebus ſibi collatis & diverſis hominibus commutationes, donstiones, conceſſiones, ſeu omnia, que in inſtrumentia chsrtarum ad ſe pervenerunt, monaſterium eum omnibua ad ſe pertinenribus preſtarias vero & commutationes injuſte ſactss irritas eſſe volumus. Oblatos vero ejuſdem eccleſie nolumus vsgari in ſeculo, ſed ubicumque fuerint inventi, licentiam habeant abbss sur monachi, qui pro tempore ſuerint, ad monaſterium revocare. Quidquid enim de predicti monaſterii poſſeſſione fiſcus noſter poteſt aquirere, totum nos memorato monsſterio concedimus, ut eleemoſinis psuperum sccedat, & monachorum ibidem pro nobis ſamulantium. Et cum abbas deceſſerit, slium inter ſe in clauſtro eligsnt, quemcumque utiliorem invenerint. De imperiali qunque .... ipſi abbati & monsſterio predicto ſuiſque eccleſiis, ut nulla preſcriptio tam in predictia, quam in ſuturis ipſius poſſit objici vel obeſſe niſi LXXX. annorum, volentes, precipientes, ut in poſſeſſionibus ſuis de novo ſciant incaſtellationes, juxta quod ipſs videbitur expedire, & veteres, ubi poterunt, reedificent ſine sliorum leſione. Homines quoque, qui de poſſeſſionibus ſuis ad civttatea & caſtra contra voluntstem abbstis & ſratrum ſe trsnſtulerint vel tranſtulerunt, ſi ab ipſia legitime commoniti ſuerunt, & nolverunt sd poſſeſſionem redire, liceat ipſi abbati & monaſterio in poſſeſſionibus illis ſecundum ordinem juria & juſtitie habere obtinentiam. Addimus etiam, ut idem abbss & ſratres ſui in csuſis sgendis pro ſe ſtatuant econonium vel procuratorem, quem volunt, qui ſacramentum preſtet calumpnie, & cauſas ſuas uſque ad finem proſequatur. Statuentes, ut ſi qui emphiteuthe cenſum ſuum per biennium non ſolvant, emphyteuſim, ſecundum, quod jus expoſtulat, amittant; & abbaa debet ac monaſterium liberam habere ſcultstem bona illa ſecundum juſtitism & ordinem juris accipiendi, & tenendi vel locsndi. Item confirmamua ipſi monaſterio & abbati campum de Ranco, quem comitiſſa Ocdelina pro anime ſue & parentum ſuorum remedio pie dedit ipſo monaſterio. Sic comea Rancherius de Blandineto ipſius Henrici VI. imperatoris publicum inſtrumentum

irra.

irrationabiliter fecit, & idem imperator per nuntium ſuum Henricum de Lutrea idem monaſterium juſte miſit in ejuſdem campi poſſeſſionem & ſuorum pertinentinm. Volumua etiam & precipimus, quod conſtitutio vel ſtatutum alicujus civitatis', caſtri vel loci ipſi abbati vel monaſterio ejus ſuiſque eccleſiis non poſſit aut debeat eitra juſtitiam obeſſe, vel aliquam eia afferre injuriam vel gravamen. Si quia autem auſu temerario circa hanc noſtre juſſionia paginam ire preſumpſerit, & eorum quoque copiam, qusm fieri prohibemus, facere attemptaverit, centum libras auri puriſſimi pro pena componat, quarum medietatem camere noſtre, reliquam partem ipſi abbati & eccleſie perſolvi volumus. Ut autem hec ſemper rata poſſint habere, preſentem paginam conſcribi juſſimus, & noſtre majeſtatis ſigillo juſſimus communiri. Hujus rei teſtes ſunt Volſgerus patriarcha Aquilejenſia, Johannea epiſcopus Camer... Henricus Mantnanus epiſcopus vicarius curie imperialia, comes de Gurg.. Azzo marchio Eſtenſis, comes de Pid.. Ezelinus de Tarviſio, Salinverra de Ferraria, Guilielmus dapiſer, Henricus mareſcalcua de Cald...m, Paſſaverra monachus, Ruffinus judices curie, & alii quamplures.

Signum domni Ottonis IV. Romanorum imperatoris invictiſſimi.



Ego Conradus Spirenſis epiſcopua imperiali auctoritate cancellarius vice domini Theoderici Colonienſia arcbiepiſcopi Italie archicancellarii recognovi.

Acta ſunt hec anno Dominice incarnationis M. cc. x. domino Othone imperatore anno regni ejus xii. imperii vero i.

Datum apud civitatem Fulginii per manum Walterii protonotarii imperialis aule indictione xiii. ſexto idua februarii.

CLXXXIII.

Ampla donatio Ferrarii de Fontaniva facta monaſterio S. Viti de Vicetia.

Anno 1210. undecimo exeunte ſebruario.

Ex tabulario Fontis-boni. §. Donatio n. 372.

IN nomine Domini. Anno Domini millesimo dncenteſimo decimo indictione tertiadecima die jovis undecimo exèunte ſebruario in domo domini Ferrarii de Fontaniva, que eſt juxta cimeterium beati Viti juxta ſitum civitatis Vicentie extra portam ſancti Petri, in preſentia domini Uguccionis nepotis quondam domini Pilii judicis, & Girardi quondam Simeonis, Henrici Lollii & Marci filii domini Berni de P.n..do & Arnaldini Ganzerre, & Palmerii converſi Camaldulenſis & Deotevvarde de Faventia & aliorum. Jure pure & mere & irrevocabilis donationia inter vivos & ad .... dominus Ferrarius de Fontaniva verbo & conſenſu domine Palmerie uxoria ſue ibi preſentis, & in preſentia domini Wilielmi abbatis de Pratalia Camaldulenſis & domni Henrici & domni Jnbannis, & domni Boni & domni Martini & domni Actonis fratrum Camaldulenſium, & domni Jordani & domni Gregorii inveſtivimus domnum Guidonem priorem Camaldulenſem recipientem vice & nnmine eccleſie ſancti Salvatoria heremi Camaldulenſis, & ita quod dum ordo Camaldulenſis fuerit in predicta eccleſia ſancti Viti, quod ipſa ſit uſufructuaria de preſenti datione & poſſideat, & ſi ordo ille a dicta eccleſia ſancti Viti ceſſaret, quod eccleſia heremi Camaldulenſis hujua donationis cum dominio habeat uſufructum, & uſufructus & redditus & poſſeſſio ad dnminium & proprietatem revertantur, & eum ea conſolidentur nominatim de cuncta & immobili proprietate & toto eo territorio, quam & quod idem dominua Ferrarius habet & tenet vel videtur habere ipſe, aut alii pro eo in villa Liſerie, aut in ejuſdem loci finibus, & in tota curia & arca & vvarda & pertinentia ipſiua loci, exceptis vaſſallaticia & comitatu, & marigance & conſortia & parte ſua, quam habet in caſtro Liſerie, que omnia donator jam dictua in ſe retinuit. Quam predictam donationem una cum acceſſu & ingreſſu ſeu cum ſuperioribus & infe- Ibid. n. 47.

rio-

rioribus ſuis cum ſedimioibus, areis, clauſuris, diviſionibus, buſchis, ſilvis, pratia, campis, cultis & incultis, capulo & paſculo, venatiooe & piſcatione & cum omnibus ſuis rationibua & actionibus, realibus & perſonalibus, competentibus & competituris, uſibus aquarum & aqueductibus ad proprium idem donator predicto domno Widoni priori pro dicta eccleſia ſancti Salvatoris, ut dictum eſt, dedit, ceſſit, tradidit & donavit, promittens quod nulla ratione vel occaſione, neque eo quod donatio oon ſit actibus inſinuata, vel quod ſit immenſa, ſeu aliqua ingratitudine eam retractabit. Et quod nulli alii hanc donationem dederat, vendiderat, donaverat, vel ullo modo alienaverat, niſi dicto domno Widoni pro dicta eccleſia ſancti Salvatoris, ut dictum eſt, pro hac donatione. Et predicto eodemque modo idem donator nomine dooationis predicte irrevocabilia inter vivos ad proprium eodem jure & eodem modo inveſtivit ſepedictum domnum Guidonem priorem recipientem, ut dictum eſt, pro dicta eccleſia ſancti Salvatoris de quadam locatione, quam habet in Braiteſena, quam ab eo tenent filii Batoncii de Braiteſena ad reddendum omni anno, ut diximus, unum modium inter milium & ſurgium ad modium Vincentie, & x. ſolidos denatiorum Veronenſium. Et ita de cetero predicta eccleſia ſancti Salvatoris, vel cui hanc donationem dedit jure proprietatio, inde quicquid voluerit faciat ſine omni ſua ſuorumque heredum contradictione vel repetitione. Retinuit tamen ipſe dooator uſufructum hujus donationis in vita ſua. Equidem vero ſpopondit atque promiſit predictus donator pro ſe & ſuis heredibus ſepedicto priori ſtipulanti pro eccleſia hanc donationem legitime guarentare, defendere, & auctorizare ab omni parte & homine in pena dupli, aut boni cambii ſecundum quod pro tempore res fuerit meliorata, aut valuerit ſub extimatione & ſuis expeoſis. Et ſi eccleſia predicta beati Salvatoris fecerit aliquod diſpendium in defendendo vel agendo predictam dooationem, totum dominus Ferratius reficere promiſit. Et obligavit ad pignus predicto domno Guidoni priori recipienti pro eccleſia omnia ſua bona mobilia & immobilia preſentia & futura pro ſic vvarentare & defendere & attendere, ut dictum eſt. Et renunciavit donator omoi remedio appellationia in qualicumque queſtione, que inter eos oritetur pro hac donatione, & hia pactis, & quod renunciatio teneat tamquam ſuiſſet in ſcriptis peracta. Et conſtituit idem donator ſe poſſeſſorem de donatione pro eccleſia nomine occleſie corporaliter intrabit poſſeſſionem, & juſſit; ut eccleſia ſua auctoritate intromittat. Pactum etiam fecit & promiſſionem donatoris pro ſe & ſuis heredibus domno Widoni priori ſtipulanti pro eccleſia, quod noo probabit finem vel remiſſionem, vel reſutationem, vel aliquod aliud quod proſit ſibi & noceat eccleſie, niſi cum ..... manu notarii ex alio latere....... huic conſooantis in concordio partium ſcripta, quia de his duo inſtrumenta conſonantia rogata fuere.

Preterea eodem die apud eccleſiam predictam ſancti Viti preſentibus predictis Uguccione, Girardo, Marcio, idem donator conceſſit & dedit & remiſit predicto priori nomine eccleſie predicte ſancti Salvatoris, ut dictum eſt, redditum & uſufructum ſepedicte dooationis.

Ego Spinellus ſacri palatii notarius interſui, & hoc & aliud inſtrumentum huic conſonans rogatus ſcripſi.

Hec eſt terra quam dominus Ferrarius de Fontaniva donavit eccleſie Camaldulenſi in t. manſum qui tentus fuit per Martinum Grimaldi, quem nunc tenet Albertinus Claudii, ſedimen cujus jacet in villa Liſerie, coheret ei ab uno latere Henricus ſorbit.. & ab alio idem dominus Ferratius, ab uno capite Ranfredinus de Ingar.. & ab alio Zanboninus ſab.. & 1. pecia terre ipſius manſi jacet in Olnedo, coheret ei ab uno capite dominus Philippus & ab alio filii Peregrini de Maria, ab uno latere filii Zannonia, & ab alio .... Widote, & alia pecia jacet deſuper a Foſſeſella, ab uno latere Hericus ſorb.. & ab alio eccleſia ſancte Lucie, ab uno capite eadem eccleſia, & ab alio Henricus Forb.. & Gabriel Tardivelli. Item II. pecie terre a Foſſeſella inſimul ſe tenentes ab 1. capite Wido Henrici, & ab alio via publica, ab uno latere eccleſia ſancte Lucie & ab alio Gabeiel Tardivelli. Item t. pecia terre, que dicta fuit clauſura Brixete, cui coheret ab uno capite palus communis Liſerie, & ab alio via publica, que vadit in Runcoſtricto ab uno capito latere Henricus Forb.. & ab alio idem & filii Catlexaris. Item uno capite, qui dicitur caput Brixete inter foſſam & tribolum, cui coheret ab ono capite Gabriel Tardivelli & ab alio Henricus Forb.. & hoſpitale Liſerie & ab uno latere Henricus ſ. & ab alio idem Henricus. Item una pecia in Vanzoſalone, cui coheret ab uoo latere Odolricus

Galle-

Galleti & ab alio Henricus & ab uno capite Henricus & ab alio ſtrada. Item alia pezia in Vanzoſalone & ab omnibus partibus habet Henricus ſorbit.. pt. ab una parte, qua habet Bartholomeus.

Item alius manſus, qui fuit tentus per Johannem Henrici, & nunc tenetur a filiis Johannis Henrici, ſedimen cujus jacet Liſeria, cui coheret ab una parte ſtrada, & ab alia abbas ſancti Felicis & tertia ſancte Lucie, & a quarta dominus Ferrarius, & una pecia terre in Runcoſtreto, que eſt circa duos campos & dimidium, cui coheret ab uno capite Henricus ſorb., & ab alio Odolricus Galli, & ab uno latere via, & ab alio terra Odolrici Galli, que fuit illorum de Bertelaſio. Item una pecia terre Afrata q..nti, cui coheret ab uno capite Henricus ſ. & Gabriel Tardivelli, & ab alio capite Zamboninus fab.. ab uno latere Zamboninus fab.. & ab alio via publica. Item una pecia terre in Vanzoſalone, ab uno capite & ab alio filii Carlexaris, ab uno latere Henricus forbit.. & ab alio Bartholomeus Martivelli. Item unum caput a foſſa, cui coherer ab uno latere & a capite via & ab alio latere Henricus forbit.. & ab alio capite filii Petri de Alberico. Item una pecia in campo Sigardulo, a capitibus & a latere via & ab alio latere Bartholomeus. Item in eadem hora alia pecia, cui coheret ab uno capite & a latere via & ab alio capite Henricus forbit... Item due petie adarrota, que inſimul ſe ſenent, quibus coheret a capite & a latere tribol.. & ab alio latere & capite.

Item adſunt due pecie prati, que inſimul ſe tenent a pratis paludia, quibua coheret ab uno capite Henricus forbit.. & ab alio Odolricus Galli. Item una peciola prati in eiſdem pratis, cui coheret ab uno latere filii Zanonis & ab alio Wido Henrici Forbiti, & a capite idem Wido & ab alio capite hoſpitale Liſerie. Et hec prata non ſunt diviſa inter manſos. Item adeſt una pecia prati que eſt in boſchita, & in mallatura in frata Liſerie, & ab omnibus partibua eſt illud...... Preterea adeſt unum ſedimen poſitum in villa Liſerie cui coheret ab una parte & ab alia Henricus Forbiti & a capite ſtrada, que vadit ad caſtrum, & ab alio ſtrada que vadit Bolzanum. Item adeſt illa locatio de Braiteſena, que nominata eſt in inſtrumento.

CLXXXIV.

Ottonis IV. imp. privilegium pro monaſt. S. Apollinaris in Claſſe.

Anno 1210. die ſecunda martii.

Ex autographo Claſſenſi.

IN nomine ſancte & individue Trinitatis. Otto quartus divina ſavente clementia Romanorum imperator & ſemper auguſtus. Si eccleſias Dei & loca religioſa pro benignitatis noſtre favore reſpiciamus, ad meritum eterne beatitudinis apud regem regum id nobis indubitanter ſperamus profuturum. Eapropter noverit tam preſens etas fidelium imperii noſtri, quam ſucceſſiva poſteritas, quod nos adtendentes boneſtam & religioſam converſationem fidelium noſtrorum abbatis ſancti Apollinaris in Claſſe & fratrum inibi ſervientium Deo, concedimus ipſis & in preſenti ſcripto confirmamus, ut omnes perſone in eodem monaſterio & ejus attenentiis divinis mancipate & mancipande obſequiis plena gaudeant atque fruantur libertate & pace, videlicet ut nec ad angarias, vel perangarias, vel alias operas per aliquem etiam noſtrum miſſum aliamve majorem ſeu minorem perſonam, preter ea, que ad pia opera per canones & leges ſunt deputata, ullo modo cogantur, de ſuis quoque domicultibus, ideſt que ſuis propriis laboribus & per ſuas familias excolunt, nihil omnino ire compellantur per altam aliquam, humilemve perſonam, per noſtrum miſſum, ſeu per quemcumque alium per ullas civitates, communitates ſive ſingularitates, ſed nec aliquas collectas vel exationes quocumque nomine cenſeantur, vel hoſpitationes per aliquem vel per aliquos predictorum inviti ire cogantur. Statuimus etiam, ut homines prefati monaſterii tam in Romania, quam in Marchia, ſive in caſtris, ſive in villis habitent, juriſdictioni ſuorum dominorum, ſive inter ſe agant, ſive ab aliis conveniantur, omnino ſubjiciantur. Si vero ipſi alios conveniant, ſub eorum domini agant, itaut actor ſemper forum rei ſequatur. Fodrum quoque alternis annis, qui unum jugum boum habuerit, duodecim den. Raven. tantum, qui autem duo juga xviii. qui vero tria, cum quibus araverit, duos ſoldos, & ſic deinceps pro ſe & pro familiis ſuis perſolvat; qui vero unum ſolum bovem, cum quo aret, habuerit, ſex denarios pro ſe & familia Ibid. n. 44.

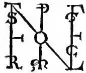
familia ſua tribuat ; qui vero manibus operatur, vel alia opera exercet, quatuoe denarios ſimiliter pro ſe & familia ſua perſolvat , omni alia exactione quocumque nomine vocetur penitus ceſſante . Remittimus albergariam caſtri Gazii , quam occaſione Cavalcacomitis exigere ſolebamus, ſtatuentes & imperiali auctoritate noſtra ſancientes , ut de cetero nullus homo ſive noſter nuncius , ſive quicumque alius eamdem albergariam requirat . Addicimus etiam & perpetuo ſancimus , ut ſi quando predictus abbas & ſui fratres, eorumque ſucceſſores agant vel conveniant, non cogantur ſacramentum calumnie preſtare, niſi per ſyndicum vel actorem , & quod nulla eis preſcriptio in rebus eccleſie opponatur , niſi centum annorum, non obſtante illa lege, quod quiſquis juris in alterum ſtatuerit & cetera , vel alia lege , qua cavetur principales perſonas ſacramentum calumnie debere ſubire . Item addidimus & ex noſtre majeſtatis gratia concedimus , quod liceat ſepe nominatis fratribus finito henphyteotico jure & locationum omnium & aliorum jurium vel defectu perſonarum temporis , vel alio modo poſſeſſionem ingredi imperiali auctoritate abſque alicujus contradictione, non obſtante aliqua conſuetudine vel ſtatuto civitatis alicujus vel caſtri , vel alterius loci, & qund liceat eis in eorum poſſeſſionibus molendina conſtruere, & aquam de flumine publico per poſſeſſiones eorum ſine omni contradictione derivare . Ordinamus etiam , ut ſi quando predictus abbas vel ejus fratres , ſeu eorum homines coram noſtris judicibus, vel eis, quos alicui juriſdictioni preſecimus, agantur vel conveniantur ſive cauſam amittant, ſive in ea ſobtineant, pro libris nonniſi XII. denarios noſtris judicibus & poteſtatibus perſolvant , & infra XL. dies eorum cauſe decidantur, niſi majores inducias propter abſentiam teſtium vel inſtrumentorum cauſa poſtulaverint, & ſtatim executioni mandetur , & quod judicatum fuerit, niſi per appellationem ſuſpendatur , firmiſſime teneatur . Preterea quaſcumque poſſeſſiones quecumque bona idem monaſterium juſte & canonice poſſidet , aut in futurum conceſſione pontificum, largitione regum vel principum , oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis preſtante Domino poterit adipiſci, firma preſato abbati & ejus ſucceſſoribus & illibata permaneant, in quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis . In comitatu Tudertino monaſterium , quod vocatur ſancta Illuminata; cum omnibus pertinentiis ſuis. In Peruſino cellas quinque , videlicet ſancti Severi , capellam ſancte Margarite in maſſa Salliatica, monaſterium ſancti Petri in Colle , ſancti Petri in Valle de Ponte juxta fluvium Tiberis , monaſterium ſancti Fortunati ex alia parte Tiberis. In comitatu Eugubino maſſam , que dicitur Bignoli , curtem que dicitur Pretorium, & aliam que dicitur Baruncelum, tertiam que dicitur Narcianula cum omnibus ad eaſdem pertinentibus . In comitatu Firmano eurtem integram, que vocatur Campolongo , & caſtrum quod vocatur Pauſuli, & alind quod vocatur Pretorium , medium caſtrum Caſalis , & medietatem caſtelli, quod vocatur Caſt... cum medietate eccleſiarum earumdem , curtem ſancte Marie de Cervaria , & ſancti Apollenaris de Potentia, monaſterium ſancti Petri de Butrio cum fundo Turris & cum palude, que dieitur Rota, cujus Rote fines ſunt ab uno latere fluvius Tenne uſque ad medium, ſecundo latere litus maris , tertio latere terra ſancti Blaſii , & a quarto latere terra ſancte Marie. Quidquid habet prefatum monaſterium in curte ſancti Elpidii, & ſancti Juliani, & Montis-lupnnis , & Murivallis cum decimis & pertinentiis terre veſtre donnicate & veſtrorum hominum conceſſis a beate memorie Azone Firmano epiſcopo. In eodem comitatu Podiole cum curte ſua cum omnibus ſibi pertinentibus , & curtem Pozolani cum omnibus ſibi pertinentibus. Quidquid Talanas reliquit jamdicto monaſterio in Monte-luponi. In comitatu Auximi quartam partem caſtri, quod vncatur Monsaureus , cum piſcationibus & venationibus ſuis & cum omnibus ſibi pertinentinentibus. In comitatu Senogallie maſſam Merolariam & Caſamauri , & tres fundos Ingallatti, Arille & Donazani ; infra civitatem eccleſiam ſancte Marie Scotorum. In comitatu Fanenſi locum integrum , qui vocatur Raviniana cum omnibus ſibi pertinentibus , & caſtrum unum, quod dicitur Turris, cum omnibus ſibi pertinentibus. In eodem comitatu caſtrum Albignani cum omnibus ſibi pertinentibus, & roncum, quod vocatur Sabatinum cum omnibus ſibi pertinentibus , & XXV. modiolos terre in Monte-granario ; in civitate eccleſiam ſancti Apollinaris , & ſancti Viti , & ſancti Chriſtophori cum omnibus ad eaſdem pertinentibus. Quidquid dictum monaſterium habet in civitate Peſaurenſi , & in ejus comitatu ; quidquid habet in civitate Ariminenſi , & in ejus comita-

tu

tu, caſtrum Gszii cum curte ſua integra, & maſſam Uzani integram; quidquid habet in caſtro Lnnzani & in ejus curte, locum qui dicitur Fontana-Sabadina, & Faiurium, & omnes ſplazas Uzsni, & curtem Sale veteris & nove cum rerminis enrum, a primo latere lirus maris, ſecundo Piſſatellus, tertin Vetretum & Paviranus, a quarto limes, qui dicitur Arcinus, percurrens a Prsto uſque in la ſtrstella, & rivus Fabrice decurrens in mare; & quod habet in Caſtagneto, Branchiſe, Bulgaria & Burgar-novum, & curtem Caſalicli cum caſtro ſun, & caſtrum Piſſatelli cum curre ſua. In cnmitatu Feretrann ſundum Tuxisnum. In Saxenate curtem ſancti Angeli de Plsno, & caſtrum Civorii. In cnmitatu Ceſenate maſſam Cstiani cum eccleſia ſancti Michaelis, & quod nbvenit a Rsinulſo de Galeſeſe & uxnre ſua infra idem caſtrum, & totam currem conſtitutam in cnmitatibus Ariminenſi & Ccſenate, medietstem curtis Verignani conſtitutam in cnmitatu Ariminenſi, & quidquid etiam haber in civitate Ceſene & cnmitatu, & curtem Sucuniani cum eccleſia ſancti Apollinaris, & cum fundis, ſcilicet Sucunianum integrum, Ulmetam, Glauzanum, Flichi, Vincianum, Vezanellum, Tauranum, Tauranellum, Brugnanum, Silvam-veclam, Bagnnlum, Faſulare, Campumlnngum, Pcrlezzum, Sapingam omnea integros cum eorum pertinentiis. In comitatu Pnpulienſi curtem Bagnnln cum pertinentiis ſuis, & cum eccleſia. In Livienſi maſſam Caſtrucii integram, maſſam Bariſanam, & currem Pertuſacii cum eccleſia ibidem & enrum pertinentiia. In cnmitatu Faventino curtem, que dicitur Quadrare, cum fundis & caſalibus ſuis, fundum Trentule, Suſuanum, Pituli, & Saltum majnrem & minorem, Granarolum, Ceredrum, Lacum, & maſſam integram, que dicitur Preſenzanus, & Pnpulanum, & caſtrum Pergule cum curte ſua & cum appendicibus ſuis, & cum omnibus sd esmdem curtem pertinentibus. In Cornelienſi mnnaſterinm, quod dicitur ſancti Perri, maſſam, que dicitur Quinta, & maſſam, que dicitur Snluſtra, & medietatem caſtri, quod vocatur Limedalti cum curte ſua, & cum fundis, caſalibus & appendiciis ſuis, & cum omnibus ſibi pertinentibua. In territorin Ravenne eccleſiam ſancti Martini cum curte integra, que dicitur Aqua-longa, & ſancte Marie in Bazann, & ſancte Marie in Peratella cum omnibus eorum pertinentiis, & currem Gambellarie; terras, & ſilvas, & paludes eidem monaſterin circumpoſitas cum ſuis perrinentiia, a primo latere ripa Urſaris, & eccleſiam ſancti Gervsſii cum poſſeſſinnibus juxta ſe poſitis uſque ad litus maris, a ſecundo litus maris tribus milliariis infra ipſum mare extenſum in portum Claſſicanum, a rerrio Claſſatellus, & confinium inter vos & ſanctum Severum perveniens ad duo maſine in ſtratells, que pergit ad putheum Treſtri, & curſus antiquus aque Refredene uſque ad ſurcas, a quartn latere villa, que dicitur Bagnolus, & Sazanus, & ſic pergir per Stadilianum uſque sd fluvium Sapis. Infra civitatem Ravenne eccleſism ſancte Marie in Virtute, ſancte Msrie in Psce, ſancte Barbare, & ſancte Marie in Hnrtale cum cſsis & hnrtis, ſancte Marie in Bononia, ſancti Vincentii cum omnibus earum pertinentiis. In cnmitatu autem Ficoclenſi & civitate quecumque haber, ſcilicer ſalinas & tumbas, domos, terrss & vineas, paludes & omnes poſſeſſinnes, quss donavit & rradidit Jnhannes de Milone .... predicto monaſterin tam in predicts civitare, quam extra. Fnroſinſronsti eccleſiam ſancte Sopbie cum omnibus ſuis pertinentiis. In comitatu Bnnonienſi medietatem ecclesie ſancte Marie in Cavslli cum terris & ſilvis, paludibus, piſcariis, venationibus ad eandem pertinentibus, & quidquid etiam nbvenit a dnmina Maria, videlicet tumbas cum omnibus pertinentiis ſuis, & a Benone Peiri Azonis. Ur igitur hec majeſtatis nnſtre cnnceſſio & cnnfirmatio rara in perpetuum & inconcuſſa permaneat, preſentem paginam cnnſcribi juſſimus, & noſtre ſublimitatis ſigillo communiri. Statuentes & imperisli auctorirate nnſtrs ſancientes, ur de cetero nullus epiſcopus, nullus dux, nullus marcbio, nullus comes, nulla civitas, nullum cnmmune, nulla poteſtas, nulla denique perſnna humilis vel alta, ſecularis vel eccleſiaſtics ſepedictum mnnaſterium vel ejus homines contrs hanc nnſtram cnnceſſionem gravare, moleſtare vel quibuſcumque injurisrum calumniis attemptare preſumar. Quod qui ſecerit in ultionem ſue temeritatis quadraginta libras puri auri componar, dimidium camere noſtre, reliquum injuriam paſſis. Er quod uberius credatur & perpetun obſervetur, preſentes psginas ſcribi juſſimus, & noſtri ſigilli munimine roborari. Hujus rei teſtes ſunt Wnlſcberius Aquilejenſia eccleſie patriarchs, Henricus Mantuanus epiſcnpus imperii vicarius, Ubaldus srchiepiſcopus Raven-

Ravennas, comes Machinardus de Goritia, Cilinus de Trivguiſio, Paſſaguerra, Monachus, Rufinus presbyter, Albertus Strucius judices curie & alii quamplures.

Signum domini Ottonis quarti Romanorum imperatoris inviƈtiſſimi.



Ego Curradus Spirenſis epiſcopus imperialis aule cancellarius vice domini Theodorici Colonienſis archiepiſcopi, totius Italie archicancellarii recognovi.

Aƈta ſunt hec anno Domini M. cc. x, indiƈtione XIII. die ſecundo intrante menſe marcio.

Datum Raveone per manum Walterii imperii protonotarii, regnante domino Ottone quarto Romanorum imperatore glorioſiſſimo regni ejus XII. imperii vero primo.

CLXXXV.

Innocentii III. litere Ubaldo archiep. Ravennati circa ipſius jus in monaſt. Claſſis.

Anno 1210. v. nonas aprilis.

Ex tabulario S. Romualdi de Urbe.

Ibid. n. 42. INnocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei .. Ravennati archiepiſcopo ſalutem & apoſtolicam benediƈtionem. Ad aures noſtras te referente pervenit, quod bone memorie G.. predeceſſor tuus congregationi Camaldulenſi monaſterium Claſſenſe committens fidelitatis juramentum remiſit abbatibus, qui pro tempore eſſent monaſterii ſupradiƈti, nullatenus dubitans, quin io omnibus, juramento excepto, reverentiam cooſuetam & obſequia ſine contradiƈtione qualibet exhiberent. Nos itaque providere volentes, ne tui juris diſpendium patiaris, ad exemplar felicis memorie Lucii & Urbani Romanorum pontificum predeceſſorum noſtrorum preſenti ſcripto decernimus, ut reverentia & obſequia, que de prediƈto monaſterio preſertim in promiſſione obedientie & intronizationis abbatis predeceſſoribus tuis conſueverunt impendi, ſalvo eo quod de juramento prediximus, tibi ſemper tuiſque ſucceſſoribus impendantur. Nulli ergo &c., noſtre conſtitutionis &c. Datum Laterani v. non. aprilis pontificatus ooſtri anno duodecimo.

Pendet bulla plumbea cum literis INNOCENTIUS PP. III.

CLXXXVI.

Confirmatio donationis eccleſiarum in Sardinia facta a Maria de Thori Camaldulenſibus.

Anoo 1210. prima die julii.

Ex autographo Fontis-boni. §. Dooatio n. 371.

IN nomine ſanƈte & individue Trinitatis, & in nomine ſanƈte Marie ſemper virginis. Anni Domini milleſimo ducenteſimo decimo. Ego Maria de Thori kila ſatho cuſta carta cum voluntate de ds.. & deſſu donnu meu judike Comita de Laccon, & deſſa mujere donna Agneſa Regina, & deſſu ſuu donnu Marine rege & cum voluntate de fios meos, las do anbas ſas cleſias meas ſanƈta Maria & ſanƈta Juſta de Orria Pithinoa ad ſanƈtu Salvatore deſſu heremum de Camaldula, & oferiolas in manu deſſu priore majore de Camaldula domno Martinn cuſtas cleſias meas cum omnia pertinentia iſſoru cum ſervos & cum ankillas & cum domos & cum ſaltos & cum vinias & cum terra de ſune & cum omnia battor pedia carta eſt apus ecuſtas cleſias. Et doli ſa domo mea pecujare de Trugulbi, kiappo de pareotes meos, cum omnia pertinentia ſua. Domos & ſaltos & ſervos & ankillas & vinias & terras de ſune & cum omnia battor pedia carta eſt appus ecuſta domo, per as pa.. tide per de ſupriore de Camaldula, & iſtos heremitas de omnia cantu narat cuſta carta uſque in ſempiternum, amen, amen, amen. Ibid. n. 11.

Et ecuſtu bene kili fatho ad ſanƈtum Salvatore de Camaldula pro anima mea, & de maritu meu, & de fiios meos & de tota ſa domo mea. Non appat.. poteſtate fios meos. Ne neunu homine mortale diſtrumare lu. Ne dis mines kellu ſeſsiat firmu & iſtabile, a voluntate deſſu priore, deſſos heremitos, promitu.. & provocapende priores, & monachos aſſa voluntate iſſopo, uſque in fioem ſeculi. Amen, amen, amen.

Et

Et ego Judike Comita de Laccon ki fstho cuſts carta pro p..cu Kimi ſekit domna Maria de Thori thia mea & iſſos fiios & iſſu priore domnu Rub..tu, K..mi fuit ando pro Camslduls in ſancta Maria. Et vojoſos ſervos decuſtas cleſias Kiappan therga, & ginithu davote in natiti, cale avean, & tratavan, ſutta donnu Petru de Maroniu, & ſutta ſa mujere domna Maris de Thori uſque in ſempiterna ſecula. Amen.

Et ſi quis iſtam csrtam injuſte deſtruere voluerit, habeat maledictionem de Deo patre omnipotente, & de ſancta Maria matre Domini, & de omnibus angelis & ſanctis Dei. Amen. Et ſi quis eam audierit & dixerit, quod bene eſt, habeat benedictionem de Deo patre omnipotente, & de ſancta Maria matre Domini & de omnibus angelis & ſanctis Dei. Amen, amen, amen, fiat, fiat, fiat.

Et ſunt teſtes, primus Deus omnipotens, deinde Ithocor de Navithan, Comita de Serra, Mariane de Laccon, Comita pinna, teſtes Gunnsci de Maroniu, Goſantine Dathen, Petru de Thori, T.s..s de Kita de majores de Jsnna Johanne Derthas ekita ſua, teſtes. Et ego Petrus ſcriptor domini mei judicis Comite ſcripſi & complevi iſtam cartam; intrante menſe julii prima die.

CLXXXVII.

Alia ſententia pro monaſterio de Vivo contra comites Sartbianenſes.

Anno 1210. VI. kal. ſeptembris.

Ex libro cancellariæ Montis-politiani le Coppe fol. 130.

Ibid. n. 46. IN nomine Domini, amen. Hoc eſt exemplum cujuſdam publici inſtrumenti conditi manu Alberigi de Rogsreto Papienſis notarii, cujus tenor inferius deſcribitur. Anno Dominice incarnationis milleſimo CC. X. indictione tertiadecima die veneris VI. kalendas ſeptembris in clauſtro monaſterii ſancti Salvatoris de Monte-amiato. Cum dompnus Petrus prior de Vivo poſtularet ſententiam latam ab Ottone Zondedario tunc judice imperatoris Frederici ſcriptam per manum Msrtini Philippi imperialis aule notarii contra Msnentem de Sartiano executioni mandari contra heredes ejus, & per Monschum de Villa imperialis aule judicem & ſocios ejus pronnnciata eſſet predicta ſententia, tsmquam juſtsm executioni mandandam, & esm executioni mandaverit, apparet per inſtrumentum publicum ſactum ab Alberigo de Rovereto imperialis eurie notario; & nunc idem prior nomine monaſterii de Vivo poſtularet ab imperatore, ut illam ſententiam ſaceret attendi, & effectui mancipsri, & Tancredus & Rambottus ſratres filii predicti quondsm Manentis veniſſent contradicturi dicentes predictas ſententias non debere executioni mandari, immo eſſe tamqusm nullas annichilsndas & caſſsndas, tsmquam dicebant litem non ſore conteſtatam ſuper poſſeſſionibus & ſacramentum calumpnie non ſuerat preſtitum, & ſuper alis judicatum, quam petitum, & quia dicebant monaſterium de Vivo nullum jus in poſſeſſionibus predictis habere, etſi quid habuerat, poſt dictam pronuntiationem alienaverat & propter expenſas, quas fecerat in predictis rebus, dicebst ſe debere habere retentionem predictarum rerum, & ſpetialiter Caſtilioni, quem dicebant ſe titulo poſſidere, que dicehant, ſe paratos eſſe oſtendere, & multa alia ſuper iis sllegaſſent, tandem ego Albertus Struzius Cremonenſis imperialis curie judex de ſpetiali msndato domini Ottonis Dei gratia Romanorum imperatoris, & mandsto domini Cunradi Spirenſis epiſcopi imperialis sule cancellsrii, & domini Henrici Mantuani epiſcopi imperialis sule vicarii, & preſbyteri Caccie preſentia, Jobannis de Pado, & Ruffini de Porta Placentinorum imperialis aule judicum, dico & precipio Tancredo & Rambotto preſentibus, & uſque ad ſeſtum omnium Ssnctorum proxime ſolvant predicto priori quantitatem, que eſt deducta in condempnationem, & jubeo priotem induci in poſſeſſionem rerum, ſuper quibus, ſivo de quibus ſacta erat condempnatio, ſalvo de msndato domini imperatoris in omnibus & per omnia jure dictorum ſratrum. Predictus Albertus hanc cartulsm fieri precepit, unde duo inſtrumenta juſſa ſunt fieri in uno tenore. Interſuerunt dompnus Orlandus abbas monaſterii ſancti Salvatoris de Monte-amiato, comes Cunrado de ſancto Martino, Piſanus judex de Piſce, Bondimrius & A.... de Msntua & alii quamplures teſtes.

Ego Alberigus de Rogareto Papienſis imperialis cutie notatius interſui, & hanc cartulam juſſu predicti Alberti ſctipſt.

CLXXXVIII.

Guido plebanus de Rivo-cornoclario donat eccleſie S. Marie de Rivo-frigido eccleſiam S. Michaelis.

Anno 1211. xi. kal. decembris.

Ex tabulario S. Petri de Luco. Sacc. B. 17.

Ad lib. XXXVI. n. 1.

IN nomine Chriſti amen. Anno Domini milleſimo ducenteſimo undecimo idus decembris indictione decimaquarta. Conſtat me Guidum plebanum plebis & eccleſie de Rivocornoclario conſenſu meorum fratrum & canonicorum ſcilicet presbiteri Ubaldi, & presbiteri Ricoveri, & Thedaldi Ricoveri, Guidonis, Ronchi & Benintendi converſorum dicte plebis hoc donationis, traditionis ac conceſſionia inſtrumento in preſentiarum donaſſe, tradidiſſe & conceſſiſſe tibi presb. Milaneſi recipienti procuratorio nomine pro presbytero Rainerio rectore & cappellano eccleſie ſancte Marie de Rioſrido & ejus ſucceſſoribus in perpetuum vice nomine & utilitate dicte eccleſie de Rioſrido integre videlicet unam cappellam poſitam ad Caſa-novam cum ejus reſidio, qui dicitur alla mura, edificatam in hnnorem ſancti Michaelis, cujus finea hi ſunt, a primo latere terra Ubertini & Rainerii, a ſecundo Ugolini Gianni, a tertio rivus, a quarto terra eccleſie de Caſanova inſra hos vel ſi alii ſunt fines, totam cum omnibus pertinentiis & rebua ſuis, & cum omnibus ſuper ſe & inſra ſe habentibus in integrum cum omnibus redditibus, obventionibus, offerſionibua, uſuariis, maſſaritiia & omnibus ejuſdem eccleſie quoqun modo vel ingenio competentibus. Item cum omni jure, actione, uſu ſeu requiſitione, & acceſſione & reverentia mihi & dicte plebi ſeu pro dicta plebe aliquo modo vel ingenio competenti in integrum, ut dictum eſt, dono, do, trado, & concedo tibi presbytero Milaneſi recipienti pro ſupradicto presbytero Rainerii & ejus ſucceſſoribua in perpetuum ad victum & utilitatem dicte eccleſie de Riofrido ad habendum, tenendum & poſſidendum, & quidquid ſibi ſuiſque ſucceſſoribus ad utilitatem predicte eccleſie de Rioſrido deinceps placuerit, ſalvo tamen jure & ratione, quod & quam habet dicta plebs in populo dicte cappelle & in ipſa cappella, ſcilicet in ſpiritualibus, & quod annuatim de cetero in perpetuum prenominati presbyter Rainerius & ſui ſucceſſores ibi in perpetuum dent & ſolvant mibi meiſque ſueceſſoribus pro ſupradicta cappella & rebus unam libram cere bone ſine malitia in medietate quadrageſime majoris omni anno & non amplius, & faciant celebrare officia divina quotidie in dicta eccleſia, niſi ſuiſſet impedimentum evidens. Si vero adverſua ea, que dicta ſunt, pro me meiſque ſucceſſoribus, aus per aliquam ſubmiſſam vel ſubmittentem a me perſonam factum eſt vel ſuerit, vel a dicta plebe, aut ſi nomine dicte cappelle & rerum ſuperius adnexarum in dictum presb. Rainerium ſuorumque ſucceſſorum in placito vel extra placitum litigare vel ſatigare ſeu moleſtare, ac vel aliquam injuriam ſeu brigam movere, aut amplius, quam ea, que ſuperius leguntur, ſuperimponere preſumpſero, ſeu ſi contra quemlibet agentem ſemper legitimam deſenſionem tibi & ſucceſſoribus non exhibuero, aut ſi apparuerit datum aut ſactum, quod contra predicta vel aliquid contra dictornm ſit vel in antea ſaciam, tunc pene nomine unde ageretur predictarum rerum duplum eiuſdem bonitatis & eſtimationis dare, & inſuper libras quinquaginta bonorum denariorum omneque damnum & expenſam exinde competituras in duplum reſarcire de jure ſub diſtrictu illius perſone, per quam magis diſtringi poſſim, tibi predicto presbytero Milaneſi procuratorio nomine recipienti pro ſupradicto presbytero Rainerio, obligando pro me, meiſque ſucceſſoribus in perpetuum ſolemni ſtipulatione ſuam ſemper firmitatem obtinentem, & in his omnibus omni legis & juris auxilio & omni exceptioni penitus renuncio.

Actum in clauſtro plebia dicte.

Signa manus predicti plebani, qui hec omnia, ut ſuperius legitur, fieri rogavit.

Signa manuum Aldobrandini filii olim Ugolini, & Benedicti filii Petri Feſulani, & Cambii filii Landulfi, & Renaldini filii Fulcardini teſtium ad hec omnia rogatorum.

Poſtea ſequenti die preſentibns & rogatis ad hec teſtibus Guidone & Pedrone filii Gianni Bianchi, & Renaldino, dictus presbyter Rainerius per ſtipulationem promiſit Paganello converſo dicta plebis, recipienti procuratorio nomine pro ſupradicto plebano & ejus ſucceſſoribus in perpetuum dare & ſolvere ei, & dicte plebi pro jamdicta cappella & rebus omni anno unam libram cere bone ſine malitia in media quadrageſima majo-

majori, & omnia predicta in totum, ut dictum eſt, ſervare. Si contra ſecerit, promiſit ipſi Paganello, ut dictum eſt, ſuſcipienti libras viginti quinque bonorum denariorum nomine pene dare, & omne damnum & expenſas emendare predictis in ſua firmitate eurantibus.

Actum apud Riofridum in domo dicti presbyteri Rainerij.

Ego Cambius ſereniſſimi Octonis judex & notarius predictis omnibus interfui, & hec omnia rogatus ſcripſi & complevi.

CLXXXIX.

Sententia inter eremum Calcenſem & plebem ejuſdem loci.

Anno 1211. xv. kal. januarii.

Ex tabulario S. Michaelis in Burgo Piſarum.

p.d.n.2. IN nomine ſancte & individue Trinitatis, amen. Cum ſummus pontifex Innocentius III. literas miſiſſet domino Lothario Piſane eccleſie archiepiſcopo, & abbatibus ſancti Pauli de ripa Arni & ſancti Michaelis Diſcalciatorum eis commiſiſſet cauſam, que erat vel eſſe ſperabatur inter fratrem Bernardum eremitam Celle poſite io Calci, que dicitur ſancti Jacobi & ſancti Verani ex parte una, & plebem Calcenſem ex altera, predictus fratec Bernardus eremita predicte Celle preſentia & auctoritate & conſenſu Juliani fratris ſui eremite dicte Celle pro ſe & dicta Cella, & eorum oratorio ex una parte, & presbyter Bene camerarius ſupraſcripte plebis Calcenſis, qui in ipſa plebe vices plebani nunc gerit pro ſupraſcripta plebe, & presbyter Argumentus cappellanus eccleſie ſancti Andree de Calci de loco dicto Lame pro ſupraſcripta eccleſia ex alia, poſuerunt io dominum Lotharium Piſane eccleſie archiepiſcopum & domnum Lucam abbatem ſancti Pauli de ripa Arni, & domnum Jacobum abbatem ſancti Michaelis Diſcalciatorum arbitros iater ſe concorditer electos omnes lites & diſcordias, que inter predictum eremitam ex parte una, & dictam plebem Calcenſem & ſupraſcriptum capellanum ſancti Andree pro ſupraſcripta eccleſia ex alia, de dicta Cella & oratorio, vel eorum occaſione erant, vel eſſe poterant, eorum libero arbitrio inter eos definiendis. Et promiſerunt & convenerunt inter ſe ad invicem, videlicet dictus frater Bernardus eremita conſenſu ſupraſcripti Juliani fratris ſui eremite dicens, ſe habere poſſe & debere dictam Cellam & eccleſiam in ſupraſcripto loco ſupraſcriptis presbytero Bene & presbytero Argumento recipientibus pro ſupraſcriptis plebe & capella ſancti Andree, obligando ſe ſuoſque ſucceſſores dicte Celle & ipſam Cellam tenere & habere firmum & ratum totum quicquid de predictis litibus & diſcordiis ſupraſcripti arbitri dixerint. Quod ſi non ſecerit, aut ſi contra factum fuerit, & poſt tertiam ammonitionem ſactam a Piſano archiepiſcopo, quod contra que dixerint predicti arbitri eſſet factum, non emendaverit, quod ab inde in antea nullnm officium poſſit aut debeat io dicta Cella vel oratorio aut eccleſia celebrari, niſi celebraretur de conſenſu plebani dicte plebis vel ejus, qui loco ſuo eſſet, ſuorumque fratrum. Et dictus presbyter Bene pro ſupraſcripta plebe, & ſupraſcriptus preſbyter Argumentus pro ſupraſcripta capella ſancti Andree reſpondentes ipſum eremitam dictam Cellam & eccleſiam non debere vel poſſe habere, per ſtipulationem convenerunt & promiſerunt ſupradicto fratri Bernardo eremite recipienti pro ſe & ſuis ſucceſſoribus eremitis dicte Celle pro ſupraſcripta Cella, obligando ſe pro ſupraſcripta plebe, & ejus plebanos, & plebem & capellanos ſupraſcripte capelle, & ipſam capellam tenere firmum & ratum totum, & quidquid de predictis litibus & diſcordiis ſupraſcripti arbitri dixerint. Quod ſi non ſecerint, aut contra ſactum fuerit ab inde in antea dicta Cella & eccleſia & oratorium ſit liberum & libera, & poſſint in ea libere divina celebrari. Qui arbitri eoncorditer arbitrati ſunt & pronunciaverunt, ut liceat prenominatis eremitis habere & edificare eccleſiam de conſenſu & auctoritate Piſani archiepiſcopi, & ea edificata habere in ea ſub tecto & noo ſupra tectum tintinnabulum, & ante edificationem ipſius eccleſie, & poſt edificationem poſſint babere capellanum, qui eis celebret divina, ita quod ſi fuerit ſecularis, & non eremita, promittat plebano Calcenſi, vel ei, qui loco plebani fuerit, obedientiam ſicut ceteri capellani Calcenſis plebatus. Si vero eremita fuerit, promittat plebano, vel ei, qui loco plebani fuerit, coram clericis plebis per librum & ſtolam, quod non recipiet aliquem maſculum vel feminam dicti plebatus ad confeſſionem, vel ad alia eccleſiaſtica ſacramenta ſine

licen-

licentia & parabola Piſani archiepiſcopi, vel plebani dicte plebis, vel ejus, qui loco plebani fuerit. Si vero de parochia alterius capelle & oon plebis fuerit, ſine licentia & parabola illius capellani, de cujus capella fuerir, & quod non liceat eis, nec debeanr aliquod officium celebrare populo, niſi edificata eccleſia eorum predicta ea die, qua feſtum erit ipſius eccleſie, & non debeant habere ſepulturam, niſi eremitarum & domeſticorum ſuorum tantum, & ut ab aliquo vel aliquibus dicti plebatus decimas vel primitias, vel pro eleemoſina de decimis & primitiis aliquid non recipiant. Item ut non liceat eis habere aliquem converſum vel converſam, qui vel que moretur alibi, niſi cum eis in eorum domo. Hoc autem arbitrium & predictum compromiſſum datum & factum eſt Piſis in ballatorio curie Piſani archiepiſcopatus, preſentibus domino presbytero Martino monacho ſancti Michaelis Diſcalciatorum, & presbytero Alberto de Modana, & magiſtro Bandino capellano ſancti Philippi de Burgo, & presbytero Amato capellano ſancti Georgii, & domno Archangelo camerario. Anno Dominice incarnarionis milleſimo ducenteſimo undecimo indictione quartadecima quintodecimo kalendas januarii. Quod predictum arbitrium ab utraque parte incontinenit receptum eſt & approbatum.

Ego Silveſter filius Boni domini Henrigi Romanorum imperatoris judex & notarius hoc compromiſſum a me rogatum, & predictum arbitrium a ſupraſcriptis arbitris me preſenre datum eorum parabola & mandato ſcripſi & firmavi.

jurisdictione noſtra, ſi quam in ea babemus, eximentes, ipſam cum circuitu & perrinentiis ſuis tam in temporalibus, quam in ſpiritualibus tibi Alberto fratri Camaldulenſi, nomine prioris & eccleſie heremi Camaldulenſis concedimus & oſſerimus pleno jure. Hanc autem refutationem, conceſſionem & oblationem tibi Bartholomeo ſancti Pauli presbytero & notario conſcribendam & roborandam mandavimus in preſentia presbyteri Alberti ſancti Johannis de capite Rivoalti & Henrici correzarit & aliorum.

† Ego Marcus Dei gratia Caſtellanus epiſcopus manu mea ſubſcripſi.

† Ego Petrus Caſtellanus archidiaconus manu mea ss.

† Ego Mattheus Jorgani presbyter manu mea ss.

† Ego Marcus presbyter Caſtellane eccleſie manu mea ss.

† Ego Petrus diaconus Caſtellane eccleſie manu mea ss.

† Ego Angelus Velario diaconus Caſtellane eccleſie ac canonicus manu mea ss.

† Ego Albertus Martynus presbyter teſtis ss.

† Ego Bartholomeus ſancti Pauli preſbyter & notarius de mandato prefati domini Marci Caſtellani epiſcopi hanc refutationem, conceſſionem & oblationem ſcripſi, complevi & roboravi.

Ego Angelus Barbaro diaconus & notarius hoc exemplum exemplavi hoc eodem anno & menſe ac indictione, ſecundum quod reperi in authentico domini Marci Caſtellani epiſcopi ſuo ſigillo impreſſo, nec minui, nec ampliavi, ſcripſi, complevi & roboravi.

CXC.

Traditio eccleſiæ S. Michaelis de Muriano facta Camaldulenſibus a Marco ep. Caſtellano.

Anno 1212. decimo exeunte martii.

Ex tabulario Fontis-boni. §. Donatio n. 375.

Ibid. n. 40. IN nomine Domini Dei & Salvatoris noſtri Jeſu Chriſti. Anno Domini milleſimo duodecimo menſe martio die decima exeunte indictione decima quinta Rivoalti. Nos Marcus Dei gratia Caſtellanus epiſcopus de conſenſu & voluntate canonicorum noſtrorum eccleſiam ſancti Michaelis poſitam in palude juxta canalem de Muriano refutantes, & a

CXCI.

Alia a clericis Murianenſibus.

Anno 1212. menſe aprili.

Ex archivo ſancti Michaelis de Muriano.

IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti. Anno incarnationis ejuſdem M. cc. xii. menſis aprilis indictione xv. Ibidem Rivoalri. Nos presbyteri & clerici eccleſie ſancte Marie plebis Muriani, & plebanus & clerici ſancti Stephani de eadem Murianenſi, & parochiani earumdem eccleſiarum de auctoritate & conſenſu domini noſtri B.. Torcellani epiſcopi eximimus a juriſdictione noſtra eccleſiam ſancti Michaelis poſitam in palude juxta canalem de Muriano cum

omni.

omnibus ſuis pertinentiis eam reſutamus, & quantum in nobis eſt, concedimus tibi Albetto fratri Camaldulenſi nomine eccleſie eremi Camaldulenſis pleno jure in perpetuum, ſalvo eo, quod prior vel prelatus, qui ibidem in eccleſia ſancti Michaelis per tempora fuerit, dicte eccleſie ſancte Matie octavo die ante feſtum ſancti Michaelis menſis ſeptembris vel uſque ad vigiliam ipſius feſti, duas ampullas boni vini, que teneant tres libras, & in vigilia aſſumptionis ſancte Matie mediam libram boni incenſi annuatim pro cenſu perpetuis temporibus ſolvere debeant. Quod ſi quocumque tempore contra hanc reſutationem & conceſſionem carte ire temptaverimus, tunc emendare debeamus eum noſtris ſucceſſoribus tibi & tuis ſucceſſoribus libras denariotum Venetorum centum, & hec reſutationis & conceſſionis charta maneat in ſua firmitate.

Signum infraſcripti domini B.. Torcellani epiſcopi, qui me notarium pro ſe ſcribere, & hec conſenſit & fieri rogavit.

Ego Philippus Balbi presbyter eccleſie ſancte Marie pleb. manu mea ss.

Ego Petrus Triviſano presbyter eccleſie ſancte Marie plebis Murianenſis manu mea ss.

Ego Dominicus presbyter Dalmatinus manu mea ss.

Ego Jacobus Rambaldus clericus eccleſie ſancte Marie mm. ss.

Signum Johannis Balduini plebani eccleſie ſancti Stephani, qui pro ſe ſcribere rogavit.

Ego Jacobus Greci presbyter eccleſie ſancti Stephani de Murianis mm. ss.

Ego Blaſius Acilino clericus eccleſie ſancti Stephani de Muriano mm. ss.

Ego Bardolodo Aruti procurator eccleſie ſancte Marie de Muriana mm. ss.

Ego Marſilio Balbi procurator eccleſie ſancte Matie de Muriano mm. ss.

Ego Leonardus Maſſatio mm. ss.

Ego Stephano Marino mm. ss.

Ego Johannes Benedicto ſubdiaconus eccleſie ſancti Stephani mm. ss.

Ego Vitalis Greci mm. ss.

Signum Venerandi Marino procuratore eccleſie ſancti Stephani de Muriano, qui ſcribere neſcit, pro ſe ſcribere rogavit.

Signum Martini Bollani, qui ſcribere neſcit, pro ſe ſcribere rogavit.

Signum Jonarbe Greci, qui hec fieri rogavit, & ſcribere pro ſe.

Ego Marco Acilino mm. ss.

Signum Marci Mauro, qui pro ſe ſcribere rogavit.

Signum Marci Campulo procurator ſancti Stephani, qui ſcribere neſcit, pro ſe ſcribere rogavit.

Ego Albertus Maruxus presbyter & notarius rogatus interſui, ſcripſi, complevi & roboravi.

CXCII.

Guido prior Camaldulenſis ratam habet hanc traditionem.

Anno 1212. III. kal. maji.

Ex eodem chartulario.

IN Chriſti nomine, amen. Cum dominus Guido prior heremi Camaldulenſium intellexiſſet ab Alberto confratre ſuo, quod presbyteri & clerici eccleſie ſancte Marie plebis Muriani, & plebanus & clerici ſancti Stephani de eadem terra Muriani, & parochiani earumdem eccleſiarum omnem juriſdictionem, quam in eccleſia ſancti Michaelis poſita in palude juxta canalem de Muriano habebant, & ipſam eccleſiam dicto Alberto pro prefato monaſterio heremi Camaldulenſis recipienti reſutaſſent pleno jure cum omnibus ſuis pertinentiis, ipſam a ſuo dominio penitus eximentes, hoc excepto, quod is, qui jam dicte eccleſie ſancti Michaelis per tempora prior fuerit, dicte eccleſie ſancte Marie octavo die ante feſtum ſancti Michaelis de ſeptembri, vel uſque ad vigiliam ipſius feſti duas ampullas boni vini, que teneant tres libras, & in vigilia aſſumptionis beate Marie mediam libram boni incenſi annuatim pro cenſu perpetuis temporibus ſolvere teneatur, predictus prior de conſenſu ſuorum fratrum, videlicet domni Rubetti abbatis, & domni Nicolai, Savini, Matthei, Guidonis, Jacobi, Berardi, Gerardi, Alberti, quicquid promiſſum eſt tam ſupra eccleſie reſutationem, quam cenſus exhibitionem ratum habuit, atque firmum cunctis, qui preſate eccleſie ſancti Michaelis futuris temporibus prelati fuerint, per ſe & ſucceſſores ſuos ſupraſcriptus prior dans integram poteſtatem, ut nominate eccleſie ſancte Marie cenſum, prout pretaxatum eſt, ſub pena centum librarum Venetarum, perſolvere debeant annuatim, & pena ſoluta nihilominus ipſum cenſum perſolvere teneantur; dictus quoque prior Camaldulenſis de conſenſu ſupraſcriptorum fratrum poteſtatus eſt ſe velle, quod prior, qui predicte eccleſie ſancti Michaelis *Ibidem.*

chaelis

chaelis primo fuerit preſerendus, de predicto cenſu exhibendo ſecundum morem terre faciat inſtrumentum, & ſe ratum & firmum, quod inde fecerit cum ſuis ſucceſſoribus habiturum. Quod factum eſt in capitulo Cantiniani preſentia Burlegenſi quondam Johannis, Gregorii quondam Villani, Guidonis quondam Martini, Galgani filii Bertrami anno Dominice nativitatis M. cc. xii. tertio kal. madii indictione xv. Petrus judex & notarius domini imperatoris, cujus preſentia hec acta ſunt, ibi fui, & hec ad memoriam ſcripſi.

Ego Angelus Barbaro diaconus & notarius hoc exemplum exemplavi anno Domini mill. ducenteſimo duodecimo menſe octubri indictione prima Rivoalti, ſecundum quod reperi in inſtrumento facto per manum Petri judicis & notarii domini imperatoris nihil addens vel minuens, quod ſententiam mutet, complevi & roboravi.

CXCIII.

Eccleſia S. Gervaſii de Belluno conceditur Acegæ.

Anno 1212. xiii. exeunte majo.

Ex autographo parthenonis SS. Gervaſii & Protaſii de Belluno.

Ibid. n. 9. ANno Domini milleſimo cc. xii. indictione xv. die xiii. exeunte menſe madii in preſentia presbyteri Martini capellani, presbyteri Baldinelli, presbyteri Ermanni, domini Vidolini de Buſajo, Flordeveglii de Caſtellione, Johannis Mugardi & aliorum. Ante dominum Phylippum Dei gratia Bellunenſem & Feltrenſem epiſcopum, dominus Balduinus Bellunenſis eccleſie decanus in pleno capitulo Bellunenſis eccleſie de conſenſu & pari voluntate ejuſdem capituli, ſcilicet domini Balduini de Servano, presbyteri Widonis, domini Jacobini, domini Henrigeti, domini Jonathaſii, domini Odolrici, presbyteri Pecculli Bellunenſium canonicorum ipſis preſentibus nomine Bellunenſis eccleſie dedit, tradidit, conceſſit atque locavit domine Acege de civitate Belluni cum pura & plena & mera libertate eccleſiam ſanctorum martirum Gervaſii & Protaſii cum tota terra & circuitu ejuſdem eccleſie, & cum omni jure & omnibus racionibus & actionibus & acceſſionibus & omnibus juriſdicionibus, quas viſi ſunt habere & tenere uſque ad hanc diem, & que eſt ſcita inter civitatem Belluni & villam Milliarii, remittens & refutans per ſe & dictos canonicos & ſuos ſucceſſores ipſi domine Acege & ſuis ſucceſſoribus omne jus ſuum, omneſque raciones & acciones & juriſdiciones ſuas & omne ſervicium, propter quod ipſa domina Acega & ſui ſucceſſores annuatim in feſto ſancti Martini debent dare Bellunenſi eccleſie unam libram incenſi, & quod ultra hoc nullo modo in alico vel in aliquibus eam moleſtare, nec aggravare, vel ejus ſucceſſores debeant, nec alia ſuperimpoſita facere, & ut ipſa domina Acega & ſui ſucceſſores a modo habeant & teneant cum pura & plena & mera libertate cum omni jure & omnibus rationibus & accionibus & juriſdicionibus per illa eccleſiam ſibi pertinentibus, ſine memorati domini decani & dictorum canonicorum & ſuorum ſucceſſorum contradictione atque impedimento, ulla inquiſitione.

Actum in civitate Belluni in canonica Bellunenſi in domo Bellunenſium canonicorum.

Ego Albericus ſacri palacii notarius interfui, & juſſu domini decani ſcripſi.

CXCIV.

Traditio decimarum facta Livaldo priori S. Mariæ ad Carceres.

Anno 1212. ii. intrante ſeptembri.

Ex anecdotis V. Cl. Johannis Brunatii

IN Dei eterni nomine amen. Anno M. cc. xii. indictione xv. die ſecundo intrante ſeptembri in preſentia domini Zamboni & Albertini de ſancto Martino, Piligrini, Henrici de Benedicto, Petrace, Baldi, & aliorum apud puteum Caurani. Ibique Johannes Grajatadus ſindicus & actor monaſterii ſancti Stevani de Padua, ut continetur in carta facta per Artuſium notarium pro ipſo monaſterio & pro eccleſia ſancte Tecle de Eſte deſignavit domino Livaldo priori eccleſie ſancte Marie ad Carceres pro ipſa eccleſia recipienti totam paludem, & terram, & vineas ac prata ad ipſam paludem pertinentem, ſive pertinere debere a coſta montis Baonis, & Ceole & montis Buſii, ſicut recte vadit & trait a fonte Walteroli uſque ad foſſam Migliarine, eſſe de pertinentia & fundo Eſtenſis, & decimam & jus decimandi ad predictum monaſterium & eccleſiam ſan- Ibid. n. 8.

ſancte Tecle pertinere, qui dominus prior dixit, quod deſignationem ab ipſo Johanne factam pro eccleſia ſancte Tecle non recipiebat, ſet pro predicto monaſterio ſic *&c.* Ego Albertinus imperialis aule notarius interfui, & hanc cartam juſſu dicti Johannis ſcripſi.

CXCV.

Promiſſio Alberti prioris S. Michaelis de Muriano presbyteris Murianenſibus.

Anno 1212. menſe octobri.

Ex archivo S. Marie de Muriano.

Ibid. n. 4. IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti. Anno incarnationis ejuſdem M. cc. xii. menſis octubris indictione prima Rivoalti. Poſt refutationis & conceſſionis cartulam hic in Rivoalto factam hoc preſenti anno menſe aprili indictione xv. quam presbyteri & clerici ſancte Marie plebis Murianenſis, & plebanus & clerici ſancti Stephani de eodem Muriano, & parochiani earumdem eccleſiarum de auctoritate & conſenſu domini B.. Torcellani epiſcopi mihi Alberto fratri Camaldulenſi fecerunt de eccleſia ſancti Michaelis poſita in palude juxta canalem de Muriano cum omnibus ſuis pertinentiis, ut in ea legitur, *&c.* Promittens promitto ego quidem ſupraſcriptus Albertus prior inſtitutus in eamdem eccleſiam ſancti Michaelis, conſenciente mibi domno Guido priore heremi Camaldulenſis, ſecundum quod continetur in inſtrumento publico facto per manum Petri judicis & notarii domini imperatoris anno Dominice nativitatis M. cc. xii. tertio kal. madii indictione xv. cum meis ſucceſſoribus, quod ego & ceteri priores vel prelati, qui ibidem in eccleſia ſancti Michaelis per tempora fuerint, dicte eccleſie ſancte Marie octavo die anta feſtum ſancti Michaelis menſis ſeptembris, vel uſque ad vigiliam ipſius feſti duas ampullas boni vini, que teneant tres libras, & in vigilia aſſumptionis ſancte Marie mediam libram boni incenſi annuatim pro cenſu perpetuis temporibus ſolvere debeamus. Quod ſi quocumque tempore contra hanc promiſſionis cartam ire temptavero, tunc emendare debeam cum meis ſucceſſoribus ſupraſcripte eccleſie ſancte Marie vel plebanis, aut prelatis, qui per tempora ibi fuerint, & eorum ſucceſſoribus libras denariorum Venetorum centum, & hec promiſſionis carta maneat in ſua firmitate.

† Ego donnus Albertus prior ſancti Michaelis mm. ss.

† Ego donnus Johannes mm. ss.

† Signum Petri ejuſdem ſancti Michaelis converſi, qui hec fieri rogavit.

† Signum Guidoois converſi ejuſdem loci, qui hec fieri rogavit.

Ego Albertus Maruynus presbyter & notarius complevi & roboravi.

Ego Dominicus Petenello de Clugia publicus imperiali auctoritate notarius.

CXCVI.

Caſtrum Plaroſariæ traditur communi Fabriani a Morico abbate S. Victoris.

Anno 1212. xii. kal. novembris.

Ex chartulario S. Catharinæ de Fabriano.

IN nomine Domini, amen. Hoc eſt *Ibid. n. 6.*
exemplum exempli cujuſdam inſtrumenti reperti in quodam libro ſive regiſtro communis Fabriani ſub hac forma. In nomine Chriſti, amen. Forma locamenti facti inter dompnum Moricum abbatem ecclaſie ſancti Victoris & ſuos coofratres nomine dicte eccleſie ex una parte, & domnum Thodioum conſulem Fabriani nomine communantie Fabriani ex altera. In primis dictus abbas cum ſuis confratribus preſentibus, volentibus, ſcilicet Florentino prepoſito preſate eccleſie, domno Placito, domno Bono, domno Albrico & Johanne de Pergula caſtaldo & converſo dicte eccleſie dederunt & conceſſerunt Thodino conſuli Fabriani recipienti nomine communantie de Fabriano totum caſtrum Plaroſarie cum univerſis ejuſdem caſtri hominibus & caſtellanis, ſcilicet cum hominibus dicte eccleſie & cum tota ejus curte, & omnes homines dicte eccleſie, ubicumque dicta eccleſia habet ſive io villis, ſive in caſtris extra communaotiam Fabriani, ad faciendum omnia communia negotia caſtri Fabriani, & communantia ipſius caſtri ad preceptum & voluntatem conſulis val oratoris communis Fabriani, ſicut faciunt alii caſtellani de Fabriano in collectis, bandis, & folliis, & cauſis & omnibus aliis communibus negotiis, reſervata dicte eccleſie caſtellania de hominibus caſtri Plaroſarie, & curte ejus, ſcilicet quod caſtellani caſtri Plaroſarie habitent & incaſtellent, guaitent,

coquent, cavent & claudant de lignamine in caſtro Plaroſarie, & non in Fabriano, nec a conſule cogantur iſta in Fabriano facere. Item dictua abbas cum ſuis conſratribus nomine dicte eccleſie promiſerunt tenere per ſe ſuoſque ſucceſſores omnes dictos homines ad eam bonam conſuetudinem, quam alii boni hnmines de Fabriano tenent ſuos homines de communantia Fabriani, qui bene tenent, ſervata & omni quarto anno collecta v. ſolidorum Lucenſium pro qnolibet predictorum ſoculariorum, quam collectam predicta eccleſia habet liberam hanc poteſtatem petendi & colligendi pro ſuo velle ſine communis omni contradictione a dictis ſuis bominibus & caſtellania. Iiem conceſſerunt dicto Thndino conſuli Fabriani recipienti vice communantie dicti caſtri liberam poteſtatem ſaciendi caſtrum vel aliud munimen ubicumque vellet in territorio eccleſie ſancti Victoris pro ſacto communis Fabriani & Plaroſarie, ſalvo caſtro Plaroſarie. Item dictus abbas cum predictis ſuis conſratribus nomine dicte eccleſie dederunt, conceſſerunt Thodino conſuli Fabriani recipienti nnmine commnnantie Fabriani poteſtatem ſaciendi guerram & pacem de caſtro Plaroſarie, turri, girone & burgo cuicumque vellet ex voluniate conſulis & communia Fabriani, pretar quam caſtrum & turrim nullo tempore deiinent, nec dictam eccleſiam ex eo offendent. Iiem conceſſerunt poteſtatem dicto Thodino nomine communantie Fabriani ſaciendi calcinara a vanco de medio ſuperius verſus Fabrianum ubicumque voluerit, & incidendi de lignis communiter vel diviſim. Item dictua abbaa cum predictis ſuis conſratribns promiſerunt dare turrim, gironem & bnrgnm Plaroſarie in tenutam dicti Thndini conſulis Fabriani nomine communantie dicti caſtri. Item dominus Thodinus conſul Fabriani habito commnni conſilio nomine communantie dicti caſtri promiſit tenere abbatem ſancti Victoris & dictam eccleſiam cum dictis ſuis hominibua ad eam bonam conſuetudinem, quam tenent alios bonos homines de Fabriano, & non accipere collectam guaſtaldo eccleſie ſancti Victoris, quem pro tempore babebit, & conſervare & manutenere caſtrum Plaroſarie cum ſuis caſtellania, ſicut caſtrum Collis-amati, & juvare dictam eccleſiam de omnibus ſuis rationibus & juſtitiis, quas in communantia Fabriani habet, ſicut alios bnnos homines de Fabriano, & nullo tempore deſtruet caſtrum Plaroſarie, nec permittet, quod deſtruatur; & ſi deſtrueretur, juvabit acceleſiam ipſam reconciliare bona fide ſine ſraude, & dare dicte eccleſie medietatem de ſolita & banniadictorum bominum & ſalariis, quos dicta eccleſia in communantia conceſſit, & medietaiem pedagii, ſi que in curte Plaroſarie colligeret, exacta prius ratione curie camerarii & arbitri, que dictus conſul per ſe ſuoſque ſucceſſores promiſit, & utraque pars hec omnia, ut ſupertus leguntur, ſemper firma tenere & obſervare ſub pena centum marcharum puri argenti ad vicem compromiſſam ſacroſanctis evangeliis corporaliter tactis ſollempni ſtipulatione ſpopondit, & pena ſoluta hunc contractum cum omnibus in eo inſertis ſemper firmum & illibatum tenere & obſervare promittunt.

Actum juxta Conjunctulos in pede plagie de Meſpelis ſub anno Dominice incarnationis milleſimo ducenteſimo duodecimo imperante domino Ottone Dei graiia ſereniſſimo Romanorum imperatore & ſemper auguſto XII. kalendas novembris indictione XV. Magiſter Moricus, magiſter Fabrianus, Adam Florentini, Bernardua Beſce, Gentilis Tricatelli & Aymerigus de Niblano hujus contractus rogati ſunt teſtes.

Ego Acto Dei gratia invictiſſimi Ottonis Romanorum imperatoris & ſemper auguſti notarius bec omnia rogatus in publicam ſormam redegi.

CXCVII.

Compoſitio inter Francam abbatiſſam S. Petri de Luco & Gnidonem plebanum Rivi-cornoclarii.

Anno 1212. III. nonas decembris.

Ex tabulario ejuſdem partbenonis.
Sac. E. n. 32.

IN nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti, Amen. Lia & differenıia vertebatur inter domnam Francam de Ubertia humilem abbatiſſam eccleſie & monaſterii ſancti Petri de Luco viee & nomine ipſius monaſterii & pro eccleſia ſancte Marie de Rioſrido ex una parte, & dominum Guidonem plebanum eccleſie & plebis de Rivo-cornoclario pro ſe & ipſa plebe ex altera; que talis erat: Petebat namque dicta domina abbatiſſa a ſupradicto plebano pecuniam & res ad ſe & ad ipſam eccleſiam pertinentem, & ut abſolveret cappellanum & curatum *Ibidem.*

dicte

dicte eccleſie de Rioſrido ab omni vinculo juramenti, & ot res ablatas vel injuſte detentas vel ſuſceptas per ſe vel per alium de ipſa eccleſia reddere vel reſtituere, & alia ſicut in libello inferius continetur. Que differentia prius fuit commiſſa priori ſancti Laurentii a ſummo pontifice, poſtea vero de voluntate partium presbytero Jnhanni cappellano monaſterii preſati, & presb. Azzoni de Caſanova, & presb. Melanenſi rectori & cappellano de Rioſrido, & Rainerio de Via eorum arbitrio finiendam & laudandam, quemadmodum continetur in compromiſſione inde facta per manum Jacobi judicis & notarii, qui ſcilicet Johannes presbyter, & presb. Azzo, & presb. Melanenſis & Rainerius eorum concordia laudaverunt, finierunt & arbitrati ſunt, quod dictus plebanus reſtituat, reddat ſolidos centum Bononienſium de illis, quos abſtulit cappellano de Rioſrido. Item laudaverunt & arbitrati ſunt, quod dictus plebanus reſtituat dicte abbatiſſe unam cappam & unum pellicionem & unum coopertorium, que res fuerunt presbyteri Rainerii cappellani eccleſie de Rioſrido & converſi monaſterii preſati. Pro quibuſdam aliis indumentis ipſius presbyteri & converſi ſolidos duodecim Piſanorum veterum det dictus plebanus ipſi abbatiſſe. Item laudaverunt & arbitrati ſunr, quod dictus plebanus abſolvat presbyterum Mclanenſem ab omni vinculo juramenti, & quod dictus plebanus debeat dare predictos denarios in manibus dicti presb. Johannis vice abbatiſſe hinc ad quindecim dies proximos, & omnes alias res ſuperius notatas hinc ad proximos ſexdecim dies. Item laudaverunt & arbitrati ſunt, quod parochiani de Rioſrido debeant eligere paſtorem in dicta eccleſia de Rioſrido cum conſenſu & voluntate domine abbatiſse & omnium aliorum patronorum ad honorem & reverentiam domini epiſcopi Florentini & plebani dicte plebis. Hec omnia laudaverunt & arbitrati ſunt ſemper firmiter obſervanda. Et ſi aliquis eorum contra predicta vel aliquid predictorum per ſe vel per alinm ſaceret, debeat dare & ſolvere parti predicta ſervanti libras quinquaginta bonorum denariorum nomine pene *&c.*

Latum eſt hoc laudum in parlatorio monaſterii predicti anno milleſimo ducenteſimo duodecimo, tertio nonas decembris indictione prima, preſentibus & rogatis teſtibus, ſcilicet Boncetto filio Ughetti, & Meliore filio Petronis, & Uberto & Guidone Theudorici de Valle Arni, & Suſinello filio Aldobrandini.

Ego Cambius ſereniſſimi Octonis imperatoris judex & notarius predictis interſui, & rogatus ab arbitris & partibus ss.

Ego Jacobus judex & notarius, predictis omnibus, dum agerentur, interfui, & ex mandato predictorum arbitrorum hec omnia ſcripſi, & rogatus a partibus in publicam formam redegi, ideoque ss.

Ego Franca humilis monaſterii ſancti Petri de Luco abbatiſſa vice & nomine ipſius monaſterii, & pro eccleſia ſancte Marie de Rioſrido ss.

CXCVIII.

Innocentii pape III. *epiſtola contra Guidonem comitem infeſtum Camaldulenſibus.*

Anno 1213. VIII. kl. octobris.

Ex archivo Fontis-boni. §. Brevia n. 13.

INnocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabilibus fratribus .. archiepiſcopo Piſano & .., epiſcopo Florentino, & dilecto filio .. electo Arretino ſalutem & apoſtolicam benedictionem. *Ibid. n. 11.* Cum nobilis vir comes Guido ſuum in multis offenderit Redemptorem, & traditam ſibi poteſtatem ab ipſo multotiens contra eum preſumpſerit exercere, deberet ſaltem in vite veſpere conſtitutus, ſue delicta corrigere juventutis & Domini faciem in confeſſione oris & ſatiſfactione operis taliter prevenire, ut in tremendi neceſſitate judicii ab ipſo, qui reddet ſingulis ſecundum opera ſua, poſſet indulgentie gratiam expectare. Ipſe vero, quod dolentes referimus, necdum a via mala cohibet pedes ſuos, ſet quaſi proprie ſalutis curam ac divini nominis timorem abjecerit & amorem, contempta Dei patientia, que quantum in ipſa eſt ad penitentiam ipſum adducit, confuſionem ſibi theſaurizat & iram, religioſos viros, quorum patrocinium ſibi deberat beneficiis & obſequiia comparare, ut apud Dominum allegarent precibus cauſam ſuam .... ſame ac ſalutis diſpendium affligendo. Ecce enim ſicut multorum relatione didicimus, fratrea Camaldulenſes, qui ſeculi voluptatibus abdicatis mortificarunt cum vitiis & concupiſcentiis membra ſua crucifigentes ſibi mundum cum apoſtolo, & ſe mundo, multipliciter opprimens & affligens, nu-

per fecit juxta ipſorum beremum quamdam viam, per quam non ſolum armatos, ſed etiam iſtriones cum mulierculis ire facit, cum acceſſus terminorum ſuorum mulieribus ab antiquo fuerit interdictus. Nuper quoque quoſdam boves ipſorum eiſdem fecit violenter auferri, & eos donec a quibuſdam converſis eorum quamdam quantitatem bladi recepit pro illis, reddere non curavit, hiis & aliis modis eorum quietem per ſe ac ſuos adeo inquieta.. ut niſi aliter provideatur, eiſdem ſui ordinis inſtituta nequeant obſervare. Volentes igitur & eorum tranquillitati, & ejuſdem comitis ſaluti pariter providere, ipſum per noſtras monemus, rogamus & exhortamur in Domino in remiſſionem ſibi peccaminum injungentes, quatinus brevitatem conſiderans vite ſue, que cum jam ſenilem pervenerit ad etatem, omne autem quod antiquatur & ſeneſcit prope interitum eſſe conſtet, proculdubio longa eſſe non poteſt, recogitet in amaritudine annos ſuos, & attendens, quod ex univerſis, que habere videtur, ſola ſua opera ſequentur eumdem, que ſi bona fuerint ad eterna gaudia ipſum ducent, ſi vero mala, perpetuam ipſum pertrahent ad gehennam, ſui tandem incipiat miſereri & ſatisfacere ſtudens Domino de commiſſis ab eccleſiaſticorum virorum & ſpecialiter dictorum Camaldulenſium moleſtatione de cetero conquieſcat, ne forte preoccupatus ſubito die mortis, penitentie ſpatium querat, nec valear invenire. Quo circa diſcretioni veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus ſi preſatus comes, mandatum noſtrum ſuper boc neglexerit adimplere, vos tam ſuper predicta via, quam aliis, ipſum ab eorumdem Camaldulenſium vexatione ceſſare per cenſuram eccleſiaſticam appellatione remota previa ratione cogatis. Quod ſi non omnes his exequendis potueritis intereſſe, duo veſtrum eam nihilominus exequantur, vos denique fratres archiepiſcope & epiſcope, ac fili electe ſuper vobis ipſis & credito vobis grege taliter vigilare curetis extirpando vitia & plantando virtutes, ut in noviſſimo diſtricti examinis die coram tremendo judice, qui reddet unicuique ſecundum opera ſua, dignam poſſitis reddere rationem.

Datum Signie VIII. kal. octobris pontificatus noſtri anno ſexto-decimo,

CXCIX.

Ejuſdem literæ pro reformatione monaſterii Vangaticienſis.

Anno 1213. VII. kl. octobris,

Ex tabulario eodem. §. Brevia. n. 15.

INnocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. priori & conventui Camaldulenſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum dudum ad correctionem & reformationem monaſterii de Vangaditia laborantes proficere non poſſemus, nec bujuſmodi Babilon, quam ſtudio multo curavimus, ad ſanitatem nullatenus perveniret, quinimmo ejus computruiſſent adeo cicatrices, ut earum ſetor etiam laicos ad nauſeam provocaret. Demum attendentes ferro debere vulnera reſecari, que ſomentorum non ſentiunt medicinam, venerabili fratri N., epiſcopo tunc electo & dilectis filiis .. priori ſancti Georgii & .. canonico Veronenſi dedimus in mandatis, ut E.. quondam ejuſdem loci abbatem, qui a regimine ipſius noſtra fuerat auctoritate amotus, quam etiam monachos univerſos per alia monaſteria collocantes, virum aliquem religioſum bone opinionis & vite ſollicitum, in ſpiritualibus & temporalibus circumſpectum monaſterio preficerent antedicto, qui ſecum viris prudentibus & religioſis aſſumptis, monaſterium ipſum ſpiritualiter & temporaliter reformaret. Qui mandatum apoſtolicum fideliter exequentes dilectum filium S.. domus veſtre de Verona priorem, virum utique providum & honeſtum ipſi monaſterio preſecerunt, injungentes eidem, ut ad minus duodecim viris idoneis de ordine veſtro aſſumptis ad ejuſdem reformationem intenderet ſollicite ac prudenter, nobis nihilominus per ſuas literas, quod ſecerant, intimantes, ut eorum proceſſus per approbationem noſtram ſtabilitatem debitam ſortiretur. Volentes igitur ſic ejuſdem monaſterii reformationi & ſtatui providere, quod ex hoc juri apoſtolice ſedis, ad quam nullo medio pertinet, minime derogetur, de fratrum noſtrorum conſilio ipſum priorem concedentes dicto monaſterio in abbatem, liberam ejuſdem monaſterii correctionem & plenam tibi, fili prior, & ſucceſſoribus tuis duximus committendam, ita tamen quod, qui pro tempore fuerit electus ibidem, Romano pontifici preſentetur, ab eo confirmationis & benedictionis gratiam re- Ibid. n. 16,

ceptu-

cepturus, ad cujus amotionem, ſi quando propter exceſſus ſuos fuerit amoveodus, incooſolto Romano pontifice nullateous procedatur.

Datum Signie VII. kal. octobris pontificatus ooſtri anno XVI.

CC.

Idem Romanus pontifex confirmat eccleſiam S. Michaelis de Muriano Guidoni priori Camaldulenſi.

Anno 1213. VII. kl. octobris.

Ex eodem archivo. §. Brevia. n. 14.

Ibidem. INnocentius epiſcopos ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. priori & conventui Camaldulen. ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum a nobis petitur, quod juſtum eſt & hooeſtum, tam vigor equitatis, quam ordo exigit rationis, ut id per ſollicitudinem officii noſtrii ad debitum perducatur effectum. Quapropter dilecti in Domioo filii veſtris juſtis poſtulatiooibus grato concurrentes aſſeoſu eccleſiam ſancti Michaelis ſitam io palude juxta carnalem de Moriano, ſicut eam juſte & pacifice poſſideris, vobis, & per vos mooaſterio veſtro auctoritate apoſtolica confirmamus & preſeotis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo &c. noſtre confirmationis &c.

Datum Signie VII. kalendas octobris pontificatus ooſtri anno ſexto-decimo.

CCI.

Ejuſdem privilegium Grimaldo abbati S. Apollinaris in Claſſe.

Anno 1213. VII. kl. novembris.

Ex autographo tabularii Claſſenſis.

Ibid. n. 12. INnocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis Grimaldo abbati ſancti Apollinaris in Claſſe, ejuſque fratribus &c. *iiſdemmet verbis ſcriptum eſt privilegium ac illud Alexandri* III. *&* *Urbani* III.

† Ego Innocentius catholice eccleſie epiſcopos ss.

† Ego Johaones Sabioenſis epiſcopus ss.

† Ego Ugo Hoſtienſis & Velletrenſis epiſcopus ss.

† Ego Benedictus Portuenſis & ſancte Ruffine epiſcopus ss.

† Ego Cinthius tit. ſancti Laureorii in Lucioa presb. card. ss.

† Ego Cencius ſanctorum Johannis & Pauli tit. Pamachii presb. card. ss.

† Ego Petrus ſancte Pudentiane tit. Paſtoris presb. card. ss.

† Ego Guala ſancti Martini presb. card. tit. Equitii ss.

† Ego Johannes tit. ſancte Praxedis presb. card. ss.

† Ego Guido ſancti Nicolai io carcere Tulliano diac. card. ss.

† Ego Octavianus ſanctorum Sergii & Bacchi diac. card. ss.

† Ego Angelus ſaocti Adriaoi diac. card. ss.

† Ego Petrus ſancte Marie in Aquiro diac. card. ss.

† Ego Benno ſancti Georgii ad velum aureum diac. card. ss.

Datum Laterani per manus Rainaldi acoliti & capellani domioi Innocentii pape III. VII. kal. oovembris indictione II. incarnatioois Dominice anno M. CC. XIII. pontificatus vero ejuſdem domini Innocentii anoo ſexto-decimo.

Pendet plumbeum ſigillum.

CCII.

Bobonis Peruſinorum poteſtatis donationes Camaldulenſibus.

Aono 1214. VIII. exeunte julio.

Ex chartario Fontis-boni. §. Dooatio. n. 378.

IN oomine Domioi amen. Sancti Spiritus adſit oobis gratia. Anno domini milleſimo ducenteſimo quartodecimo indictiooe ſecunda octava die exeunte julio. Nos Bobo Dei gratia Romanorum conſul & Peruſinorum poteſtas nomine communis Peruſii cum conſilio & voluntate infraſcriptorum cooſiliariorum, qui ſunt conceſſi & dati hoc anoo nobis ad conſiliandum, & aliorum prudentum ooſtrorum oobiliorum civium, qui interſuerunt ptimo & ſecundo conſilio, ad honorem Dei omoipotentis & beate Marie perpetue virginis damus, concedimus & tranſactamus tibi domno Salimbene mooacho Camaldulenſi & tuis ſucceſſoribus in perpetuum, ſcilicet podium Mortarii poſitum juxta montem Teuzium in capite vallis Saracene cum terreoo ibi poſito deſuper via uſque ad ripas mootis Teuzi, & totum terreoum, Ibid. n. 17.

ſicur

ſicut trahit via, que venit de Megiana ſuperiori verſus Pruculianum, & ab inde in ſubtus uſque ad aliam viam, que venit de Pruculiano & vadit verſus Furcellam, & revertiiur ad pedem monis ad locum, qui dicitur Lavacci juxta dictam Megianam, terram, ſylvam, aquam, arbores, paſcura, & iotum quod communaniia Peruſina habet & tenet juxia dictos fines, vel aliquis pro dicta communantia, tibi damus & concedimus, & corporaliter per Petrum Stephaoi judicem communis Peruſii facimus te inde inveſtiri, ut admodo habeas licentiam & poieſtatem in dicto loco intrare, tenere, frui, & poſſidere, & facere ibi hoſpitale, monaſterium & romitoria, & ad alia celebranda, que vobis veſtriſque ſucceſſoribus placuerint pro ſervitio Dei, ita tamen quod vos veſtrique ſucceſſores teneantur celebrare divina officia & manutenere habitum regule Camaldulenſis, & volumus, quod non ſit tibi, nec tuis ſucceſſoribus licitum dictum locum alicui ſpeciali eccleſie, nec certe perſone dare nec concedere, nec ſubtuponere, nec aliquem contractum facere inde. Et ſi veneritis contra, ita quod ſubtuponeretis dictum locum alicui ſpeciali eccleſie, ſive certe perſone, predictus locus revertatur ad communem Peruſii. Item ſi dictus locua deſiſteret & deveniret ad ſecularem, quod abſit, ita quod non eſſet ibi hoſpitale, ſive monaſterium, aut heremum, vel aliquis loco predicto ſerviendo, ſimiliter revertatur ad communem Peruſii & defendere, guarentare & acquietara dictum terrenum per me meoſque ſucceſſores tibi domno Salimbene & tuis ſucceſſoribus ab omni perſona hominum omni tempore promitto ſub pena centum librarum bonarum dominii Lucenſis, quam quidem dationem & conceſſionem facimus tibi amore Dei omnipotentis, & beate Marie ſemper virginis, & beati Michaelis archangeli & ſanctiſſime Trinitatis, & ſemper divina officia & omnia celebrentur ibi ſecundum regulam Camaldulenſem. Ideo per me meoſque ſucceſſores ipſam dationem & conceſſionem firmam tenere, & omnia ſupradicta obſervare & non contravenire ſub dicta pena cenium librarum promittimus, & pena ſoluta ſic ſit firmum omni tempore.

Actum eſt & conceſſum in eccleſia ſancti Laurentii Peruſii. Qui interfuerunt & conſenſerunt & dederunt eorum verbum in hoc inſtrumento hii ſunt, Raynerius Andrionis, qui tunc erat camerarius communis Pſruſii, Petrus Stephani judex communis Peruſii &c. *cum aliis quinquaginta*.

Poſtmodum vero eodem menſe ultimo die exeunte in palatio communis Peruſii coram infraſcriptorum conſiliariorum, & aliorum prudentum noſtrorum nobiliorum civium, qui interſuerunt buic conſilio, dominus Bobo Oddonis Bobonis Dei gratia Romanorum conſul & Peruſinorum poteſtas inſimul cum Raynerio Andrionis camerario communis Peruſii, & Petro Stephani judice communis Peruſii eum voluntate & conſenſu infraſcriptorum conſiliariorum & aliorum prudentum, qui interfuerunt huic conſilio, dederunt & conceſſerunt & confirmaverunt preſatum locum prenominato Salimbene monacho Camaldulenſi & ſuis ſucceſſorihus in perpetuum eodem modo, ut ſupra dictum eſt, & ſub dicta pena eodem modo promiſſa. Qui interſuerunt & conſenſerunt & dederunt eorum verbum hnic inſtrumento hii ſunt. Petrus Cupe, Andreas Jacobi, Marſilius *&c. cum aliis fere triginta*.

Hi ſunt, qui interſuerunt & viderunt & conſenſerunt, quando Petrus Stefani judex communia Pernſii miſit dictum domnum Salimbene in poſſeſſionem ipſius loci & terreoi, & inveſtivit ipſum ind. ..... ſcilicet Raynerius Andrionis, qui tunc erat camerarius communis Peruſii, Jacobinus notarius, Oliverius prior ſancti Severi, presbyter Urlandus, Petrus notarius, presbyter Aneſtaſii, Rainutius Stiramoniagne, Bonajunia Martoli, & Guidone Azolini teſtibna.

† Ego Simon Dei gratia Imperialis aule notarius habens poteſtatem emancipandi, dandi tutores ſeu curatores & interponendi decretum minoris alienationis interpoſitionis his omnibus interfui vocatus & rogatus ſubſcripſi & autempticavi.

CCIII.

Capella S. Michaelis de Caſanova traditur parthenoni S. Petri de Luco.

Anno 1214. IV. idus auguſti.

Ex autographo ejuſdem aſceterii. Sacc. B. n. 40.

IN nomine Chriſti amen. Anno Do- Ibid. n. 19.
mini milleſimo ducenteſimo decimo quarto, quarto idus auguſti indictione ſecunda feliciter. Conſtat me quidem presbyterum Milaneſem rectorem eccleſie

& ca-

& capelle ſancte Marie de Rioſrido propoſitis ſacroſanctis Dei evangeliis, eorumque invocantem teſtimonium me nihil ad ceſſionem ipſius eccleſie facere, ſed pro utilitate & melioramento per hoc inſtrumentum donationis donaſſe, dediſſe, tradidiſſe atque conceſſiſſe tibi domne Franche Uberti de Ubertis de Florentia Dei gratia abbatiſſe eccleſie & monaſterii ſancti Petri de Luco recipienti vice & nomine ipſius monaſterii ſancti Petri de Luco in perpetuum integre, videlicet omnia jura & actiones, & rationes mihi & predicte eccleſie ſancte Marie de Riofrido competentes & pertinentes in eccleſia & capella ſancti Michaelis de Caſanova, & in rebus & pertinentiis omnibus ejuſdem. Inſuper concedo, cedo & mando a te procuratricem tamquam in rem dicti monaſterii facio ac libere in placito & extra nomine dicte eccleſie & monaſterii de Luco, agere & requirere poſſis. Predicta vero omnia in totum, ut dictum eſt, una cum omnibus ſuper eis & infra habitis, omnique jure & actione & requiſitione mihi & dicte eccleſie de Rioſrido competentibus in totum, ut dictum eſt, dono, trado & concedo, & cedo tibi predicte abbatiſſe recipienti vice & nomine dicti monaſterii in perpetuum habendum, tenendum, poſſidendum, & quidquid tibi tuiſque ſucceſſoribus deinceps placuerit nomine dicti monaſterii faciendum, & ab omni tenitore exigendum, & obligo me presbyterum Milaneſem & meos ſucceſſores, & capellam & eccleſiam de Riofrido, quod ſi umquam in tempore ego vel mei ſucceſſores vel aliqua perſona a nobis ſubmiſſa vel ſubmittenda de predictis omnibus in totum vel pro aliqua parte vel eorum occaſione quolibet modo vel ingenio adverſus te predictam abbatiſſam, vel adverſus predictum monaſterium agere vel litigare, ſeu in aliquo moleſtare in placito vel extra preſumpſerimus, vel ſi apparuerit datum vel factum, quod contra hec ſit; & ſi predicta omnia ſemper firma & incorrupta non tenuerimus, pene nomine libras quinquaginta dare, omneque damnum & expenſas exinde competituras reſarcire de jure ſub obligo poteſtatis vel alterius perſone, per quod magis cogi poſſim, tibi dicte domine abbatiſſe pro dicto monaſterio recipienti tuiſque ſucceſſoribus promitto, ſuam ſemper hoc inſtrumento firmitatem obtinente. Et in his omnibus omni juri & exceptioni & eccleſiaſtico privilegio penitus renuncio, & ſolvi pretium Guidoni plebano de Rivocornoclario de meo proprio libras ſexdecim ſolidorum pro dicta eccleſia.

Actum in eccleſia & monaſterio predicto.

Signum manus presbyteri Milanenſis, qui hec omnia ita fieri rogavit.

Signa manuum Benitendi calzolarii, & Curſi filii Bonaccurſi, & Dominici filii Orlandi rogatorum teſtium.

Item conſtituo me predicta omnia pro te & dicto monaſterio poſſidere quocumque tempore in corporalem poſſeſſionem intraveritis dare vobis licentiam recipienti vice & nomine dicti monaſterii intrandi quocumque tempore placuerit.

Ego Cambius imperialis aule judex & notarius hec omnia rogatus ſcripſi & complevi.

CCIV.

Sententia Volcherii Aquilejenſis patriarchæ pro Folcherio ep. Parentino contra monaſterium S. Michaelis de Lemmo.

Anno 1214. IV. decembris.

Ex antiquo exemplo S. Mathiæ de Muriano. Lib. II. pag. 2.

IN nomine Dei eterni amen. Anno Domini M. CC. XIV. indictione II. Ibid. n. 16.
die ſabati quarta die menſis decembris. Cum dominus Volcherius ſancte Aquilejenſis ſedis patriarcha, necnon diocesis Forojuliane, Iſtrie & Carniole marchio eccleſie Parentine in choro majoris eccleſie ſancte Marie & ſancti Mauri dominus Folcherius Parentinus epiſcopus veniens coram ipſo dicens: Domine patriarcha jam longum tempus eſt, quod fui in queſtione coram vobis pro eccleſia mea cum domino abbate ſancti Michaelis de Lemo Parentine dioceſis, & ſuper quedam hexenia, que nobis & eccleſie noſtre dictus abbas occaſione dicti ſui monaſterii dare tenetur, & modo poſtquam dictus abbas eſt ad veſtram preſentiam, ego ſum paratus probare, ſicut ratio poſtulat coram vobis, quod anteceſſor meus ſcilicet dominus Petrus bone memorie Parentinus epiſcopus habuit & poſſedit quiete & pacifice predictam decimam & hexenia. Scilicet in nativitate Domini porcum onum unius anni; in carniſprivio duas ſpatulas porchi, in reſurrectione Domini duos agnos, in feſto ſancti Mauri caſtratum unum unius anni ab anteceſſoribus dicti abbatis, & ab omni-

omnibus aliis, qui laborabant dictum territorium non ſunt adhuc vigintiquatuor anni. Ad hec dictus abbas ſancti Michaelis de Lemo reſpondit & dixit: Domine patriarcha & ego hic ſum cum fratribus meis, dico quod non recordor, neque ſcio, quod monaſterium meum numquam ſolviſſet eccleſie Parentine illud, quod dominus Folcherius epiſcopus dicit, ſed ſi probare poteſt cum privilegio vel cum honeſtis & idoneis viris, ego una cum fratribus meis ſumus parati ſtare in juditio & ſententie veſtre. Ad hec dictus dominus patriarcha precepit dicto domino epiſcopo Parentino teſtes & privilegium ſi habet conducere. Qui in continenti conduxit privilegia ſua & teſtes, ſcilicet domnum Johannembonum abbatem ſancti Michaelis de Subterra, Albertinum archidiaconum Parentinum, presbyterum Varicendum, preſbyterum Andream, & diaconum Dominicum canonicos eccleſie Parentine, qui compulſi per dictum dominum patriarcham juraverunt & dixerunt omnes concorditer, quod ſciunt pro certo, quod eccleſia Parentina debeat habere decimam de toto territorio ſancti Michaelis de Lemo per quemcumque laboretur & hexenia in canipa epiſcopatus Parentini per fratres & famulos dicti monaſterii pluries tempore domini Petri bone memorie epiſcopi Parentini. Unde dictus dominus Volſcherius patriarcha, his auditis & examinatis & habito ſuorum fidelium conſilio, dixit. In nomine Patris & Filii, & Spiritus ſancti, amen. Nos Volf. Dei gratia ſancte ſedis Aquilejenſis patriarcha audita & examinata queſtione vertente in & contra fratrem noſtrum F.. Parentinum epiſcopum nomine ſue eccleſie ex una parte., & dilectum filium noſtrum..abbatem ſancti Michaelis de Lemo Parentine dioceſis nomine dicti monaſterii ex altera, ſuper facto quorumdam decime & henxenii dicimus & ſententiamus, quod dictns dominus F.. Parentinus epiſcopus, & ejus ſucceſſores in perpetuum babeant predictam decimam memorati territorii ſancti Michaelis de Lemo tam de omnibus frugibus, quam de animalibus per quemcumque dictum territorium laborabitur. Exceptis de labore duorum parium bovum, quod abbas & ejus ſucceſſores fecerint in dicto territorio ſuis propriis familiis & expenſis. De retentis decimis & henxeniis remittimus, & abſolvimus abbatem predictum. Quam ſententiam dictus dominus F.. epiſcopus & abbas humiliter acceptaverunt, & precepit dictus dominus patriareha predictam ſententiam ohſervari ſub pena quingentarum marcharum auri Aquilejenſi, medietas patriarche, & alia parti ſervanti ſententiam predictam, & nihilominus ſententia firma ſit & rata. Teſtes interfuerunt Conradus Tergeſtinus electus, Octo Civitenſis decanus, Philippus canonicus Aquilejenſis, Equilpertus comes de Goritia & aliis. Quam ſententiam juſſit dictus dominus Volcherius patriarcha ſuo ſigillo roborari.

Ego Cadulus Parentinus notarius ex precepto domini Volcherit patriarche Aquilejenſis hanc ſententiam ſcripſi & roboravi.

Ego Nicolaus)
Ego Andreas de Parentio)
Ego Gabriel Mugl.) omnes iſti
Ego Coldanus de Parma) ſunt notarii.
Ego Marcus Gual.)
Ego Johanes de Guſlaro.)

CCV.

Innocentii pp. III. *literæ pro monaſterio Pulliciani.*

Anno 1215. nonis februarii.

Ex autographo Fontis.boni. §. Brevia. n. 16.

INnocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabili fratri .. epiſcopo Florentino, & dilecto filio :. abbati ſancti Miniatis Florentine dioceſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Abbas & conventus monaſterii de Pulichiano Camaldulenſis ordinis nobis conquerendo monſtrarunt, quod G.,eccleſie ſancti Michaelis de Macinaria Vulterrane dioceſis ſuper jure patronatus ipſius eccleſie injuriatur eiſdem. Ideoque diſcretioni veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus partibus convocatis, audiatis cauſam, & appellatione remota fine canonico terminetis, facientes quod decreveritis, per cenſuram eccleſiaſticam firmiter obſervari. Teſtes &c. *Ibid. n. 11.*

Datum Laterani nonis februarii pontificatus noſtri anno octavodecimo.

CCVI.

CCVI.

Receptio liteerarum ejuſdem facta ab Adelardo cardinali ep. Veronenſi pro monaſterio Follinate.

Anno 1214. *more Veneto* XII. exeunte martio.

Ex chartulario ejuſdem monaſterii. n. 1010.

Ibid. n. 15. DIe XII. exeunte martio in palatio epiſcopatus Verone in preſentia domini magiſtri Caſtellini atchipresbyteri inſule Potcaricie, domini Boniſenioris camerlengi domini epiſcopi, Wilheloni notarii. Ibique dominus Adelardus Dei gratia ſancte Romane eccleſie venerabilis Veronenſia epiſcopus precepit mihi Boneto notario, ut darem exemplum cujuſdam reſcripti domini pape Patavino notatio de ſancto Benedicto nuncio domni Patavini Candiane abbatis, & domni fratris Jordani miniſtti ſancti Benedicti de Padua, & domni Johannia prioris ſancte Crucis, & abbatis Fuline, ut dicebat, tenor eujua talia eſt, ut hic inferius legitur. Innocentius epiſcopus ſetvus ſervorum Dei ven. fratri .. Veronenſi epiſcopo ſancte Romane eccleſie cardinali ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Ex patte dilectorum filiorum .. abbatia & conventus monaſterii ſancti Firmi Verone nobis eſt oblata querela, quod cum monaſterium de Folina Cenetenſis dioceſia ad ſuum monaſterium pettineat pleno jute, J.. qui ſe gerit pro abbate loci ejuſdem ipſum monaſtetium occupatum detinet in eorum prejudicium & gravamen, alias eiſdem injutias irrogando; ideoque fraternitati tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus partibus convocatia audiaa cauſam & appellatione remota debito fine decidas, faciens quod decreveris per cenſuram ecclefiaſticam fitmiter obſervari. Teſtes autem, qui fuerint nominati, ſi ſe gratia, odio vel timore ſubtraxetint, pet cenſuram eamdem appellatione ceſſante compellas vetitati teſtimonium perhibete; nullia literia veritati & juſtitie prejudicantibus a ſede apoſtolica impettatis. Tu denique frater epiſcope ſuper te ipſo & credito tibi grege taliter vigilare procures extirpando vicia & plantando virtutes, ut in noviſſimo diſtricti examinis die eoram tremendo judice, qui reddet unicuique ſecundum opera ſua, dignam poſſis reddere racionem. Datum Laterani v. kl. junii pontificatus noſtri anno

ſextodecimo. Et anno Domini Milleſimo cc. XIV. indictione ſecunda.

Ego Bonetus domini Ottonis regis quarti notarius vidi & petlegi literas reſctipti domini pape bullatas bulla domni Innocentii ſummi pontificia ſecundum quod ſuperius legitur &c. rogatus exemplavi.

CCVII.

Bernardus fundator eremi de Calci ipſam ſubjicit monaſterio S. Michaelis in burgo Piſarum.

Anno 1216. *more Piſano* XIV. kl. octobtis.

Ex autographo S. Michaelis Piſarum.

IN nomine Pattis & Filii & Spiritus ſancti. Anno ab incarnatione ejus Ibid. n. 11. milleſimo ducenteſimo ſextodecimo indictione tettia quartodecimo kalendas octobtis. Quoniam nullus propria virtute, ptopriiſque viribus, niſi divina miſeratione bonorumque hominum patrociniis adjutus valet ſecularis converſationia incolatum deſerere, & virtutum gradibus ad alta conſcendere, & Marie quietem adipiſci, niſi Matthe ſollicitudine fuerit adminiſtratus; ideo ego ftater Bernardua fundator & rector eccleſie ſanctorum Verani & Jacobi de Calci de loco dicto Coſte de aqua, & etemi pro utilitate & augmento ſuptaſctipte eccleſie & eremi, conſilio & conſenſu Leonardi, Hermenii & Henrigi quondam Ugolini, Vallienttis, & Jobannis de Aſſalita, & Bonajuncte quondam Ranuccini fratrum meorum in predicto loco exiſtentium, & nos predicti fratres ſcilicet Leonardus, & Henrigus, & Johannes & Bonajuncta conſenſu & voluntate ſupraſcripti ftatris fundatoria & rectoria predicte eccleſie & eremi ſupponimus nos & ſupraſcriptam eccleſiam & eremum, & inſuper damus, & offerimua & tradimus tibi donno Guidoni abbati monaſtetii & eccleſie ſancti Michaelis de Burgo recipienti pto conventu Camaldulenſe, & pro ipſa eccleſia & monaſterio ſancti Michaelis, predictam eccleſiam ſanctorum Verani & Jacobi, & predictum locum & eremum, cum omni jure & proprietate & actione & pertinentiis & adjacentiis eorum & cujuslibet eorum, & omnes terras cultas & incultas, agreſtaa & domeſticas ad nos vel ad aliquem noſtrum, vel ad alium pro nobis, vel pro aliquo noſtrum, ſive

y pro

pro ſupraſcripta eccleſia & loco & eremo pertinentes, & que ad ipſam eccleſiam & locum & eremum pertinent, vel pertinere poſſunt. Et nominatim terras & vineas & domum de Caprile, caſtagnetum de Edere, caſtagnetum de Muro, caſtagnetum de Planellis, caſtagnetum de Fontanis & omnes alias poſſeſſiones & alia omnia bona ad nos & ad ſupraſcriptam eccleſiam & locum, & eremum pertinentes & pertinentia, *&c.* Quatenus tu ſupraſcriptus domnus abbas & tui ſucceſſores pro ſupraſcripto conventu & pro ſupraſcripta eccleſia & monaſterio ſancti Michaelis ſupraſcripta omnia & ſingula habeatis & teneatis, & poſſideatis, & ipſis omnibus & ſingulis ſupraſcriptorum agere & experiri vos & veſtri ſucceſſores pro ſupraſcripto conventu, & pro ſupraſcripta eccleſia, & monaſterio ſancti Michaelis poſſitis & valeatis. Et inſuper poſſeſſionem, quam de ſupraſcriptis omnibus & ſingulis ſupraſcriptorum habemus, tibi ſupraſcripto domno abbati pro ſupraſcripto conventu, & pro ſupraſcripta eccleſia, & monaſterio ſancti Michaelis recipienti damus & tradimus. Qui ſupraſcriptus frater Bernardus & alii ſupraſcripti ſui fratres promiſerunt ſupraſcripto domno abbati recipienti pro ſupraſcripto conventu & pro ſupraſcripta eccleſia & monaſterio ſancti Michaelis obedientiam, & manus eorum in manibus ipſius domni abbatis recipientis pro ſupraſcripto conventu & pro ſupraſcripta eccleſia & monaſterio ſancti Michaelis miſerunt, & incontinenti corporaliter miſerunt ſupraſcriptum abbatem in poſſeſſionem ſupraſcripte eccleſie ſanctorum Verani & Jacobi, & loci & eremi recipientem & adprehendentem pro ſupraſcripto conventu, & pro ſupraſcripta eccleſia & monaſterio ſancti Michaelis, que omnia & ſingula ſupraſcriptorum ſupraſcriptus abbas recepit, ut dictum eſt, per omnia, ita quod prefata eccleſia, & eremus & locus ſanctorum Verani & Jacobi debeat eſſe & manere pro eremitorio, & pro eremitis ibi exiſtendis, & in tali ordine me Monacum judicem & notarium rogaverunt.

Acta ſunt hec omnia ſupraſcripta apud ſupraſcriptam eremum in ſupraſcripta eccleſia ſanctorum Verani & Jacobi preſentibus Salinbene quondam Guidonis, & Ugolino quondam Johannis, & Bandino quondam item Bandini teſtibus ad hec rogatis.

Ego Monacus dictus Rainerii Vellionis domini imperatoris Henrici judex & notarius hec ſupraſcripta rogatus ſcripſi & firmavi.

CCVIII.

Eccleſia de Longano prope Bellunum ſubjecta declaratur monaſterio de Follina.

Anno 1215. II. intrante novembri.

Ex autographo ejuſdem monaſterii. n. 1007.

ANno Domini milleſ. cc. xv. indictione IV. die veneris ſecundo intrante novembri, preſentia Tardivelli preconis, Paganoti de Agardo, qui moratur Contaſſo *&c.* & aliorum. Coram ſupradictos teſtes presbyter Tonbertus de Longano confeſſus & manifeſtus fuit, quod tertia pars eccleſie Longani eſt monaſterii de Folina, & quod dicta tertia pars eccleſie ſupradicte habet XVII. concollos terre jacentes .. uredo *&c.* & ibi donus Oldoricus celerarius monaſterii Foline nomine ipſius monaſterii & pro ipſo monaſterio inveſtivit ſupradictum presbyterum Tonbertum de Longano de ipſa tertia parte eccleſie cum ſupradictis terris & decimis ad voluntatem abbatis, taliter quod dictus presbyter omni anno debeat dare XL. ſolidos denariorum jamdicto monaſterio ad feſtum ſancti Martini *&c.* Actum in villa Longani. *Ibid. n. 16*

Ego Leonardus Manfredini quondam filius ſacri palatii notarius interfui & ſcripſi *&c.*

CCIX.

Gregorius abbas S. Gregorii de Urbe locat aliquot cryptas ſui monaſterii.

Anno 1215. xx. decembris.

Ex codice Gregoriano pag. 254.

ANno Dominice incarnationis milleſimo ducenteſimo quintodecimo pontificatus domni Innocentii III. pape indictione IIII. menſe decembri die viceſima. Nos quidem Gregorius Dei gratia abbas venerabilis monaſterii ſancti Gregorii in Clivo Scauri una cum conſenſu & de communi voluntate fratrum & conſociorum noſtrorum in dicto monaſterio monachorum, videlicet Bartholomei presbyteri prioris, Raynaldi preſbyteri, *Ibid. n. 13.*

byteri, Pauli presbyteri & yconomi, Angeli presbyteri, Romani diaconi, Nicolai presbyteri, Andree diaconi, Matthei atque Johannis & aliorum ante preſentiam ſubſcriptorum teſtium propria noſtra voluntate pro jamdicto noſtro monaſterio ad meliorandas, domoſque faciendas concedimus, & ad inhabitandum locamus tibi vero Paulo de Griſayco, & filiis tuis legitimis atque nepotibus tuis, qui queve de ipſis filiis tuis naſcentur tantummodo: ideſt duas cryptas ſimul junctas cum parietibus & ſininis ſuprafcriptis omnibuſque eorum uſibus, utilitatibus & pertinentiis poſitas Rome in vocabulo Circli ſub palacio majori noſtri monaſterii juris loco, qui dicitur, vel dici ſolet porticus Materiani, inter hos affines, a primo latere noſtrum monaſterium poſſidet, a ſecundo ſupra eſt vinea juris noſtri monaſterii, a tertio larere tenet Nicolaus frater tuus juris noſtri monaſterii pariete communi mediante, a quarto autem latere eſt via publica per quadraginta ſolidos bonorum denariorum Senatus, quos nobis pro hac locatione nomine mercedis das. De quibus nos bene quietos vocamus, & non ſolute mercedis exceptioni omnino refutamus hoc tenore, ut a modo annuatim in ſeſto ſancti Gregorii ipſi noſtro monaſterio penſionis nomine dabis duodecim bonos proviſinos Senatus, & non liceat tibi nec filiis aut nepotibus tuis utriuſque ſexus hanc locationem ulli alii eccleſie, vel pio loco, ſeu potenti perſone relinquere, nec ullo penitus modo dare, nec etiam ulli alii perſone prius vendere vel obligare, aut aliter alienare quam dicto noſtro monaſterio & ad minus juſti pretii decem ſolidis proviſinorum: quod ſi emere vel pignori recipere noluerit, vendere debeat tali perſone, que ipſi noſtro monaſterio ſine malitia placeat, & que tu debes, adimpleat & perſolvat, prius tamen dicto eo min... dato, & corpus tuum & corpora filiorum & nepotum tuorum tempore mortis cimiterio noſtri monaſterii ſepeliri facere teneamini, decimas, primitias & oblationes, ſi quas voluntarie non coacti prebere volueritis, aut quicquid tempore mortis pro animabus veſtris dare ſponte diſpoſueritis noſtro monaſterio relinquere & dare teneamini, vel eccleſie ſancte Marie de Manu, ſi facta fuerit & ibi presbyter fuerit, & liceat vobis & omnibus, qui ſupra, tenimentum noſtri monaſterii venerint ad habitandum per edificia totius palatii majoris noſtri monaſterii juris pro omnibus veſtris & eorum agendis ſeſe defendere atque tueri: & ſi dicte crypte hinc uſque ad unum annum apte ad habitandum non fuerint & ibi non habitaveris, ab hac locatione omnino cadas, & dicte crypte cum omni earum melioratione ad dictum monaſterium libere revertantur, nullo jure val uſu obſtante, finita vita tua & filiorum ac nepotum tuorum utriuſque ſexus, dicta locatio pariter finiatur, & ipſi noſtro monaſterio libere revertatur. Verumtamen ſi pronepotes tui voluerint ipſi noſtro monaſterio quadraginta ſolidos proviſinorum dare, ſine mora dictum monaſterium dictas cryptas in hunc autem modum relocare eis teneatur, & ſic ſemper procedat, pena invicem promiſſa unius boni auri libre. Teſtes Guaſſus Arenule, Petrus filius ejus, Octabianus de Guaſſeo, Guaſſeus filius ejus, Oddo Jobannis Saraceni, Steſanus de Laur... Jobannes Merci, & liceat tibi pro reſarciendis cryptis & ovile tollere de noſtro tenimento lapides ubicumque inveneris ſumere & tollere &c.

CCX.

Aliæ binæ locationes ab eodem abbate factæ.

Anno 1216. XVII. januarii.

Ex eodem codice pagg. 257. 261.

IN nomine Domini. Anno Dominice incarnationis milleſimo ducenteſimo ſextodecimo & anno decimo octavo pontificatus domni Innocentii tertii pape indictione quarta menſis januarii die decimoſeptimo. Nos quidem Gregorius Dei gratia abbas venerabilis monaſterii ſancti Gregorii in Clivo Scauri una cum conſenſu & de voluntate fratrum & conſociorum noſtrorum in dicto monaſterio monachorum, videlicet presbyteri Raynaldi prioris, Pauli presbyteri & yconomi, Romani diaconi, Angeli presbyteri, Nicolai presbyteri, Andree diaconi & aliorum propria noſtra voluntare concedimus & ad habitandum locamus vobis Johanni Salinbene, & Jobanni Marci, atque Johanni Carchi, necnon & Nicolao Reatino, atque Dionyſio & filiis & nepotibus veſtris legitimis &c. ideſt quinque cryptas ſinino coopertas cum introitibus &c. poſitis ante portam noſtri monaſterii ſub palatio majori noſtri monaſterii juris. Fines vero crypte locate Salinbene hi ſunt: A primo latere eſt cri- *Ibidem.*

CCXI.

Juſpatronatus eccleſiæ S. Cæciliæ Piſarum traditur monaſterio S. Michaelis in Burgo.

Anno 1216. XII. kl. martii.

Ex authentica ejuſdem monaſterii.

Ibid. n. 30. IN nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti, amen. Anno Dominice incarnationis milleſimo ducenteſimo ſextodecimo indictione quarta XII. kalendas martii. Manifeſtum ſit omnibus, quod ego Rainerius Vicecomes quoodam Gherardi Vicecomitis pro remedio anime mee dono & trado pure & irrevocabiliter inter vivos vobis domno Guidoni venerabili abbati eccleſie & monaſterii ſancti Michaelis de Burgo pro ipſa eccleſia & monaſterio recipienti totum juspatronatum, & patronatus ipſe totus, qui & quod mihi pertinet vel pertinere poteſt in eccleſia & de eccleſia ſancte Cecilie, que eſt edificata in civitate Piſana prope locum vel in loco, qui dicitur Rivolta, & omnia jura & actiones omnes, que & quas habeo & mihi pertinent vel pertinere poſſunt in ſupraſcripta & de ſupraſcripta eccleſia ſancte Cecilie pro patronatu, & pro quocumque modo vel jure, & quacumque occaſione vobis ſupraſcripto domno Guidone venerabili abbati ſupraſcripte eccleſie & monaſterii ſancti Michaelis pro ipſa eccleſia & monaſterio recipienti, ut predictum eſt, dono & trado & cedo nullo jure vel actione aliqua inde mihi reſervato vel reſervata; & precipio vobis pro ſupraſcripta eccleſia & monaſterio ſancti Michaelis veſtra auctoritate intrare poſſeſſionem vel quaſi ſeu patronatus & juris vel quaſi, & noſtre predicte eccleſie & monaſterii jure proprio poſſidere vel quaſi. Et conſtituo me pro vobis pro ſupraſcripta eccleſia & monaſterio ſancti Michaelis poſſidere vel quaſi quoadusque adepti fueritis pro ſupraſcripto monaſterio poſſeſſionem vel quaſi. Hoc acto & intellecto ſupraſcripta donatione & traditione, & ceſſione, & poſſeſſionis datione vel quaſi, quod ſi acciderit me mori filio maſculo relicto legitimo ex me, qui ad etatem viginti annorum perveniat, vel qui legitimum filium maſculum ex ſe relinquat, quod hec donatio, & traditio, & ceſſio, & poſſeſſionis datio vel quaſi nihil valeant, & ad me & ad predictum filium meum revertatur, ac ſi nulla donatio vel traditio ſive ceſſio, aut poſſeſſionis datio vel quaſi inde facta fuiſſet, & quod me vivente & predicto filio meo vivente nihil mihi vel predicto filio meo obſtent ſupraſcripta, quo minus uti poſſim & poſſit jure patronatus ſupraſcripte eccleſie, tamquam ſi nullam donationem vel traditionem, vel ceſſionem vel poſſeſſionis dationem vel quaſi inde feciſſem. Et in tali ordine me Bonacurſum judicem & notarium ſupraſcripti contrahentes hanc chartam rogaverunt ſcribere. Actum Piſis in clauſtro ſupraſcripte eccleſie & monaſterii ſancti Michaelis de Burgo preſentibus Bonfilio aurifice quondam Michaelis, & Antonio ſpeciario quondam Ildebrandini teſtibus ad hec rogatis.

Ego Bonacurſus filius quondam Patrignonis de Patrignone Enrici Romanorum imperatoris judex ordinarius atque notarius ſupraſcriptis interſui, & hanc chartam rogavi, ſcripſi & complevi.

CCXII.

Charta permutationis Samſonis abbatis Vangaticienſis cum Ailice comitiſſa Eſtenſi.

Anno 1216. XIV. martii.

Ex apographis ejuſdem monaſterii.

IN nomine Domini Dei eterni. M. CC. XVI. indictione IV. die XIV. introeunte martio Rhodigi in domo marchionis in preſentia domini Guilielmi de Lendenaria, domini Johannis judicis de Tezo de Legnaco, Cagnoli de Legnaco, domini Azonis de Buxio, domini Bexincei, domini Taurelli de Agullino, Federici vicecomitis, Ambroſini de Albomo de Rhodigio, Martini judicis, Gregorii notarii, Guerre de Sarzano & aliis. Ibique domnus Sanſonus abbas monaſterii ſancte Marie de Vangatitia verbo & conſenſu domni Ottonis prioris Montis ſilicis, domni Petri, ex arbitrio domni Albrigeti, Panis de Mileo, & fratris Petri ad libellum perpetualem dedit domine Alis comitiſſe vice & nomine filii ſui Axzolini Novelli marchionis Eſtenſis recipienti, totam terram, que ad monaſterium pertinet, ſecundum quod fuit deſignata per allodium monaſterio a Mardimaco in joſum uſque in capite inferiori terre, quam dominus Ingenolſus tenet, & inde ad tranſverſum recta linea uſque ad Tartarellum, que ſit centum Ibid. n. 27.

man.

manſi, & ſi minus centuio manſorum ibi reperiretur, promiſit ei complere uſque ad centum manſos de alia terra, que remanet monaſterio deinde in joſum; & ſi plus centum manſis foret, ſuperfluum remanet monaſterio. Reddendo annuatim in feſtivitate ſancte Marie de auguſto dicto monaſterio tres libras incenſi vel octo diebus ante, ant poſtea in pena xxv. librarum Venetiarum. Et ſi abbas recipere noluerit dictum fictum, ponatur ſuper altare ſancte Marie, & ita valeat, ut reciperet a dicta comitiſſa cum obligatione ſuorum bonorum ſub peoa quingentarum librarum Venetiarum, conſtituens ſe pro monaſterio poſſidere. Promiſit dicto abbati pro monaſterio recipienti vice & nomine dicti filii ſui. Fecit datam & reſutationem, finem vel remiſſionem de illa terra & valle, que eſt terra, quam tenet dominus Ingenolſus in joſum, & quod expediet illam ab omni perſona, que ab inde in joſum teneretur per marchionem Eſtenſem. Et ſi non poſſet expedire, quod dabit cambium ſimilem monaſterio de alia terra, que eſt in ea parte, quam abbas nunc ei dedit. Et tenere aggeres, & fieri ſacere per ripam fluminis & alibi, ubi ſuerit neceſſe, ad eam terram manutenendam. Et quod ſaciet dominum ejus filium, cum ſuerit in etate in dictu ſapientis hominis laudare & confirmare, & promittere hunc contractum. Quod ſi oon attenderet, promittit ei abbati pro mooaſterio dare quingentas libras nomioe pene, & pena ſoluta contractus ſit firmus. Et facta laudatione & confirmatione, & promiſſione per ipſum Azzolinum, ut ſapiens dicit, dicta comitiſſa debet eſſo liberata de predicta obligatione.

Ego Zamboninus Ubertini notarii domini Federici imperatoris notarius hoc ioſtrumentum ex imbreviaturis dicti Ubertini notarii quondam patris mei a domino Azzooe Eſtenſe marchione mihi conceſſis, ſumpſi, ſcripſi, & corroboravi, nihil addens de eo, quod in ipſa imbreviatura reperii, nec minuens, quod ipſe abbreviature mutet ſententiam, niſi forte in ſillaba vel litera, aut puncto, ſen in compoſitiooe literarum vel ſyllabarum currente anno Domini M. CC. LII. indictione x. die x. exeunte novembre.

CCXIII.

Gregorius abbas S. Gregorii de Urbe locat Caſtrum-vetus.

Anno 1216. XXVIII. aprilis.

Ex codice Gregoriano pag. 173.

IN oomine Domini. Anno Domioice incarnationis milleſimo ducenteſimo ſextodecimo indictione quarta menſis aprilis die vigeſimo octavo. Ego Juſtinus Dei gratia ſacri Romani imperii ſcriniarius rogatu ſubſcriptarum partium ſubſcriptum arbitrium a me probatum publicis literis pro ſutura memoria ſcribere curavi, quod quidem tale eſt. *Ibid. n. 23.*

In nomine Domini. Ego Juſtinus Dei gratia ſacri Romani imperii ſcriniarius electus arbiter ſub compromiſſo pene ſexcentum librarum proviſinorum nomine bnne plejarie hinc inde firmo, nihilomious manente arbitrio a dompno Gregorio abbate venerabilis monaſterii ſanctorum Andree apoſtoli & Gregorii, quod ponitur in Clivo Scauri, & Raynaldo priore, Paulo yconomo, Nicolao camerario mooachis ejuſdem mnnaſterii, & pro ipſo monaſterio ex una parte, & ex adverſo a Gerardo Johannis Nicolai & Andrea fratre ejus pro ſe & pro Nicolao fratre eorum, & pro filiis & nepotibus maſculis ipſorum tantum & pro Girardo de Petro, & Jobanne Matthei oepotibus eorum, & pro filiis dicti Girardi de Petro, & Jobannis maſculis tantum, de caſtro, quod vocatur Caſtrumvetus, & omnibos ejus tenimentis intus & de ſoris, & de quantitate pecunie petire pro dicto caſtro, & de omnibus conditionibus & tenoribus & modis infraſcriptis. Laudo & ſub jamdicta pena & plejaria, firmo nibilomious manente arbitrio, precipio quatinus dicti abbas & yconimus cum monacbis dicti monaſterii pro ipſo monaſterio obligent & pignori ponant, & inveſtientes jure pignoris tradant dictis Andree & Girardo pro ſe & omnibus dictis perſonis dictum Caſtrumvetus cum omnibus ejus tenimentis & pertinentiis tam intus ipſum caſtrum, quam extra poſitis territorio Nepeſine civitatis ioter hos fines. A primo latere eſt ſoſſatus ſilve Hengleſis, que dividit hunc tenimentum, per quem decurrit aqua footis de Vico uſque in Treliam, & eſt cava dicte ſilve Hengleſis, que dividit hoe tenimentum, & ſunt terre dicti caſtri Heogleſis, ſicut recte trahit uſque in ter-

terram que vocatur Vallis Pezola, que eſt ſancte Lye, & deſcendit per foſſatum de Coco uſque in rigum, qui decurrit ſub Filiſſario; & a ſecundo eſt dictus rigus, ſicut aſceodit uſque in locum, qui dicitur Vadum loogum, de quo rigo medietas eſt hujus teoimenti; a tertio eſt via, que aſcendit a dicto Vado longo & vadit contra Mazaoum per montem Stratum uſque in cilium montia Sanarelli, & deſceodit per foſſatum de Piſi uſque in Treliam, & a quarto eſt Trelia a dicto foſſato de Pili, ſicut decurrit uſque in foſſatum, per quem decurrit aqua fontia de Vico, de qua Trelia medietaa eſt dicti tenimenti pro quingentis quinquaginta libris Senatus, quas precipio, quod Andreaa & Girardus pro ſe & dictis perſoois eia pro dicto monaſterio ſolvaot pro ſolvendis debitis ipſiua monaſterii. Item precipio ſub dicta pena nomine plejarie, quod dictus abbas & ejus ſucceſſores & monachi ipſius monaſterii pro ipſo monaſterio non habeant poteſtatem ullo modo nec per ſe, nee per alios recolligendi ae repeteodi dictum eaſtrum cum ejus tenimentis; immo renuntient & reſutent dictis perſonis, quod nullo tempore, donec locatio fiat, ab eis repetant, & recolligaot dictum caſtrum, ac eoncedant eis quicquid juris habent adverſus Duranteſcos in dicto caſtro & ejus teoimentis, tam per Senatum, quam quoquo alio modo, & poſtquam licentiam habebit dictus abbas a domino papa Innocentio de locatione facienda dictis perſoois de dicto eaſtro, vel ſi domous Innocentius papa premortuus ſuerit ei, locet ipſe cum monachis dicti monaſterii dictum caſtrum cum omnibus ejus tenimentis intus & de foris dicto Girardo & Andree & Nicolao pro ſe filiis, & nepotibus eorum maſculis tantum, & iſti ſolvant omni anno in feſtivitate ſancti Gregorii dicto monaſterio & ejus ſervitoribus ſeptem ſolidoa proviſinorum nomine penſionis, & ſi in feſto non ſolverint, in octavo duplum ſolvere teneantur: & ſi dictum caſtrum aliquaodo vendere voluerint, vendant prius dicto monaſterio eo minus pretio, qood inde habere potuerint octo librarum proviſioorum, & ſi emere noluerit dictum monaſterium, vendat deinde cum eorum tooſeoſu tali perſone, que eis placeat ſioe malitia, & tunc dictum eo minus tantum eis dabunt pro conſenſu excepto alii eccleſie & pio loco, quibua nullo modo veodant, nec relioquent. Mortuia vero perſonia dictum monaſterium teneatur relocare uſque in tertiam geoerationem aliia maſculis deſcendentibus de dictis perſoois, & ſie deinceps ſemper & tempore renovationis teoeantur deſcendentes de dictis perſonia dare pro reoovatione dicto mooaſterio ſexdecim libras proviſinorum, & ad mortem dicti Girardi & Andree & Nicolai, videlicet ad mortem uoiuſeujuſque iſtorum habeat dictum mooaſterium octo libras proviſinorum, & ad mortem aliorum de unoquoque habeat dictum monaſterium ceotum ſolidos proviſioorum, ita tamen ſi non ſepeliantur in dicto monaſterio, ſed ſi ſepeliantur, non teneantur preſtare, ſed ſi de filiis & nepotibus dicti Girardi, Andree & Nieolai, & Girardi de Petro, & Johanoia Matthei decederet aliquis, viventibus patribus vel avis eorum, ſive ſepeliaotur, ſive nnn, nihil preſteot. Item precipio ſub dicta pena, quod dictum monaſterium habeat poteſtatem ordinandi presbyteroa in eccleſiis dicti caſtri, qui habeant decimas, primitias, & oblationes & mortuorum tantum. In tenimentis vero dicti caſtri intus & de foria & molendino nihil habeant dicte eccleſie, excepta eccleſia ſancti Angeli quatuor ſtaria terre & uoum pezolum vinee, que data fuerunt ei io conſecratione eccleſie: & eccleſia Salvatoris habeat poteſtatem macinandi proprium graoum in mola ſive molitura, que precipio, ut dicte eecleſie habeant interim tantum, donec locatio fiat dictis perſonis, ipſi teneaot & poſſideant, ae luerentur dictum caſtrum jure pignoris intua & de foris, & habeant omnia jura bandi & ſanguiois ac foris facture, & totius alius queſtus, & obſervent omnes dictos tenores inter ſe dictus abbas & ejus ſucceſſores pro mooaſterio, & dicti Girardus & Andreas, & omoes alie dicte perſone, que ſuperius dicte ſunt, dum pignus durat, ae ſi eſſet facta locatio. Item precipio, quod ſi dictus Girardus, Andreas, Nicolaus, Girardus de Petro, & Johannes Matthei in dampnum veoerint de dicto caſtro per dominum papam, vel per imperatorem, vel per ſenatum, vel per Duraoteſcos quocumque modo, dictum monaſterium non teneatur eis aliquid reſarcire pro dampno, excepto quod ſi per Duranteſcos de quarta parte dicti caſtri & tenimenti ejus in dampnum venerint, de jure quod teneantur eis reſarcire, & dicti Andreaa, Girardus, & Nicolaus, & dicte perſone vel eorum ſucceſſores non repetant dictam pecuniam a dicto monaſterio, niſi in modum deſeoſionis. Item precipio, quod Girardus & Andreas faciant fideli-

tatem

tatem dicto monaſterio, & faciant fa.ce-re a Nicolao Johannis, Nicolao & Girardo de Petro, quam citius potuerint, & compellati fuerint, & ſemper filii & nepotes deſcendentes ex iſtis poſt mortem avi vel patris faciant hoc ſacramentum, & filii ejus faciant poſt mortem ejus: & ſic precipio de gradu in gradum a tempore renovationis faciant hoc ſacramentum, qui tunc erunt. Item precipio ſub dicta plejaria & pena firmo manente arbitrio, quod hec omnia ſupradicta ad invicem obſervent, & contra non veniant. Item precipio, quod ſi Oddo de Maximo dativus judex voluerit addere, vel minuere vel emendare ſuper his, quod poteſtatem habeat addendi & minuendi & emendandi. Laudatum & a dictis partibus comprobatum anno menſe & indictione ſupraſcripta, unde hi ſunt teſtes.

Nicolaus Petri de Paulo pictor.
Johannes Botrus frater ejus.
Stephanus Thome Johannis Cinthii.
Johannes Petri Johannis Cinthii.
Angilerius Pauli de Stephano.
Johannes Marchi.
Dionyſius frater ejus.
Ego Juſtinus Dei gratia ſacri Romani imperii ſcriniarius complevi & abſolvi.

CCXIV.

Alia Samſonis abb. Vangaticienſis permutatio cum Ailice comitiſſa.

Anno 1216. xv. exeunte auguſto.

Ex autographo ejuſdem monaſterii.

Ibid. n. xx. IN nomine Domini Dei eterni. Anno Domini M. cc. xvi. indictione quarta die xv. exeunte auguſto Rhodigio in domo marchionis in preſentia domini Rolandi archipresbyteri Rhodigii, domini Guillielmi de Lendenaria, Taurelli de Agellino, Widonis Cingna, Imbroce de Montagnana, domini Paſqualis de Urbana, Federici notarii, Gerardi notarii, domni Venture cauſidici de Ripa, domini Vitalis de Verona, Gilberti notarii, Bencii de Rhodigio, presbyteri Zeonarii de Valle, Verre de Sarzano, & aliorum multorum rogatorum. Ibique domina Ailis Eſtenſis comitiſſa uxor quondam domini Azonis Eſtenſis marchionis confeſſa fuit ſe nomine finiti & conventi precii accepiſſe a domino Sanſone abbate monaſterii ſancte Marie de Vangadicia pro ipſo monaſterio viiii. centum libras denariorum Veneticorum, & renuntiavit exceptioni non numerate pecunie, pro quo pretio predicta domina Ailia vendidit, tradidit ac inveſtivit nomine venditionis ad proprium dictum abbatem pro dicto monaſterio de omni illa ratione & actione, reali & perſonali, quam dominus Azo marchio filius ejuſdem domine abebat in villa Placentie, & in toto lacu & valle de Grotariolo cum terra laborativa, & aquis, & piſcationibus, & nemoribus, & venationibus & juriſdictionibus, tam in terris, quam in aquis, ſicut dividit & trait, & ſicut terminatum eſt inter dictum monaſterium & commune Merlarie, a capite canalis Inferni & trahit aliur canale verſus Meliadinum, tantum quantum dictus lacus de Grotarolo tenet a dicto canala de Meliadino recta linea cum terra & aqua, & nemore & paludibus uſque ad canalem de Balduina, & ab alio capite verſus meridiem uſqua ad te[illegible]m dicti monaſterii, ſecundum quod deſignatum fuit & terminatum per poteſtatem Padue, & prout continetur in inſtrumento facto per me Savere notario, & precepit dicta domina Ailis predicto abbati, ut auctoritate ſua in tenutam intraret de ſupraſcripta venditione, & promiſit ſupraſcripta domina venditrix non impedire &c. ſed ab omni homine defendere, & ſub pena mille librarum Venetiarum, & inſuper promiſit, quod quando dictua filius Azo erit tali tempore, quod potuerit confirmare de jure ſupraſcriptam venditionem, quod ipſe confirmabit, & ratam habebit, & confeſſa fuit, quod iſta pecunia fuit data pro redemptione filii ſui, pro qua fuerat impignoratus apud Florentinos &c. & obligavit dicta domina omnia bona ſua, & omnes ſuas dotea, & ſpecialiter quidqnid ipſa habebat in Colonia & in Montebuſio. Quod ſi aliquo tempore monaſterium impediretur ab aliquo de predicta venditione, predictus abbas, aut ſui ſucceſſores poſſint ſe tenere ſupradictas terras & dotes dicte domine comitiſſe, & quod ſua auctoritate poſſit dictus abbas & ſui ſucceſſores intrare in tenutam de toto eo, quod ipſa habet in Colonia & in Montebuſio, & ubicumque ipſa haberet ſua bona, & ſic dictus Azzo ejus filiua aut ſui heredes impedire monaſterium, aut contravenire aut defendere nollent, & auctorizare dictam exemptionem, prout ſuperius legitur, fecit ipſa domina finem & donationem dicto abbati pro monaſterio de toto eo, quod habebat in Colonia & in Montebuſio, cum abbatem

conſtituit & ejus ſuceeſſores pro monaſterio ſuos nuntios & procuratores, ut ad rem ſuam propriam ad babendum, tenendum &c. Actum eſt hoc in ſupradicto loco.

Ego Savere ſacri palatii notarius interſui & rogatus & ſcripſi.

CCXV.

Traditio monaſterii S. Antonii de Tuderto facta Camaldulenſibus.

Anno 1216. III. novembris.

Ex tabulario Fontis-boni. §. Donatio. n.383.

Ibid. n. 28. IN nomine Domini amen. Anno ejuſdem incarnationis milleſimn ducenteſimo ſexto decimo temporibus domni Hooorii tertii pape die rertia menſis novembria indictione quarta. Hoc quidem tempore nos Tudinus quondam filius Donadci, & Plenerius domine Ranaldine milites Tuderti & patroni eccleſie ſancti Antonii Tuderti una cum domina Ranaldina edificatrice ejuſdem eceleſie ſancti Antonii, & conſentientibus aliis ſororibus, ſcilicet Amacucia, Juliana, Agnes, Margharita, Magdalena, & alia Margharita, Juburga &c. pro redemptione animarum noſtrarum & nmnium parentum noſtrorum & in remiſſionem nmnium peccatorum tradimus & irrevocabiliter donamus & concedimus atque offerimus Deo & eccleſie ſancti Salvatoris heremi Camaldulenſis per manus domni Benedicti prioris ſancti Sepulcbri & ſancti Fortunati Tuderti heremum ſancti Antonii cum omnibus ſuis pertinentiis ad plenam ordinationem, & ut in dicto loco ſemper ſint moniales, & ad omnimodam reformationem in perpetuum permanſuram & correctionem ipſam eccleſiam donamus & concedimus, ut ſupra dictum eſt, Deo & ſupradicte heremo Camaldulenſi, & abbatiſſa, quam nobis dederit, in perpetuum receptura ſine noſtra electione, ſalvo jure epiſcopi, ſicut in carta domini pape contioetur, quod eſt confirmatio abbatiſſe & eorrectio in ſpiritualibus, & promittimus per ſtipulationem hanc, ordinationem, traditionem & donationem, & omnia ſupraſcripta io perpetuum tenere, & nulla ratiooe cootravenire ſub pena centum librarum auri puri, quam penam legitime dare & ſolvere promittimus, ſi contra fecerimus, & omnia ſupradicta non obſervaverimus.

Hoc actum eſt in angulo clauſtri juxta chorum predicte eccleſie ſancti Antonii coram domno Mattheo, & presbytero Actone monachis ſancti Fortunati, Camucio & Maſſeo Rigiecti hujus rei inveſtitore rogatis teſtibus.

Et ego Petrus notarius predicte donationi & conceſſioni interſui & rogatus ſcripſi.

Per manum Nicolai vicarii Camaldulenſis.

Teſtes Camucius, Tudinus, Rollandinus, Gregorius de Spallaq.. Nicolaus, Marinus.

CCXVI.

Gregorius abb. S. Gregorii de Urbe confirmat locationem Caſtri-veteris.

Anno 1216. XXII. novembris.

Ex codice Gregoriano pag. 175.

IN nomine Domini. Anno Dominice incarnationis milleſimo ducenteſimo decimn ſexto indictione quinta menſis novembris die vigeſimo ſecundo. Nos dompnus Gregnrius Dei gratia abbas venerabilis monaſterii ſanctorum Andree apoſtoli & Gregorii, quod ponitur in Clivo Scauri, Raynaldus prior, Nienlaus presbyter, Paulus yconimus, Romanus diaconus, Nicolaus camerarius, Mattbeus diaconus, Jobannes ſubdiaconus, Clemens presbyter, Andreas presbyter, Oddo diaconus, Romanus ſubdiaconus monachi dicti monaſterii pro ipſn monaſterio in preſentia domini Oddonis de Maximo dativi judicis hac preſenti die propria noſtra bona voluntate locamus & concedimus vobis Girardo Jobannis Nicolai Andree, & Nicolao germsnis fratribus unicuique veſtrum pro quinta parte pro vobis & pro filiis & nepotibus veſtria, pro nnoquoque pro quinta parre eorum filiis maſculis tantum: id eſt totum & integrum caſtrum, quod dicitur Caſtrum vetus intus & de foris, cujus caſtri poſſeſſionem a nobis vobis traditam poſſideiis eum omnibns ejus tenimentis & terris ſcruentariiiis cultis & incultis &c. poſitis territorio Nepeſino inter bos affines a primo latere eſt foſſatum &c. *ut in ſuperiori charta*. Et totum jus redditus, ſive aliud jus, quod habet dictum caſtrum in terria .... Sialla & Calcate, pro qua locatione confitemur in preſentia dicti judicia & Juſtini ſcriniarii & teſtium ſubſcripto- Ibid. n. 13.

rum ad hec ſpecialiter rogatorum recepiſſe a vobis quingentas quinque libras proviſinorum Senatus, pro quibus renuntiamus & refutamus vobis omne auxilium exceptionis non numerate pecunie, de quibus reddidimus Stephano Johannis Cinthii centum quinquaginta duss libras proviſinorum Senstus, quas ei debebamus, pro quibus pignori hsbebst tenimentum dicti monaſterii, poſito territorio Mole rupte in loco, qui dicitur Porcineta, & ducentas duas libras proviſinorum Senatus ſolvimus Petro Aſtsldi Petri Romarucii, & Stephani & matri ejus, quas ei debebamus: pro quibus pignori habebant caſsle dicti noſtri mnnaſterii poſitum in valle Galere, & unsm pedicam terre ſementaritie ab alio latere Galere, que dicitur pedics Curtabrace, & tenimentum noſtri monaſterii poſitum in vocsbulo Cancellate in tenimento Mole rupte, & quadraginta libras proviſinorum ſolvimus Oddoni judici, quas ei debebsmus, & centum quinquaginta ſex libras proviſinorum ſolvimus eum alia pecunis Johanni Maximi pro pretio tenimenti Mole rupte, quod nobis vendidit ſub bis tenoribus, quod omni anno in feſtivitate ſsncti Gregorii reddetis nobis & noſtris ſucceſſoribus pro dicto monaſterio nomine penſionis ſeptem ſolidos proviſinorum Senstus *&c. ut in laudo*.

Gregorius Malialardus teſtis, Petrus Catilini teſtis, Nicolaus Alberici teſtis, Philippus Bartholomei Alberici teſtis, Nicolaus Adami teſtis, Petrus Marinus teſtis.

† Ego Juſtinus Dei gratia ſacri Romsni imperii ſcriniarius complevi & abſolvi.

Ego Adamus judex rector judicum urbis videns hoc inſtrumentum fideliter exemplstum per Juſtinum ſcriniſrium de dictis quondsm Juſtini olim patris ſui, cui fidem habeo, me ſubſcribo.

† Ego Jscobus Conſolinus judex adhibens fidem huic inſtrumento fideliter exemplato ideo me ſubſcribo.

† Ego Jobsnnes Petri Sanniti ſcriniarius & prior ſcriniariorum adhibens fidem *&c.* me ſubſcribo.

† Ego Petrus de Juſtinis ſcriniarius adhibens fidem *&c.* me ſubſcribo. Teſtes Gregorius Malialsrdus, *cum ceteris, ut ſupra*.

CCXVII.

Aliud examen teſtium pro monaſterio Follinate.

Anno 1216.

Ex authentico ejuſdem monaſterii. n. 317.

Milleſimo ducenteſimo ſexto decimo. Teſtes domni .... monachi ſindici monaſterii ſancte Marie de Fullina... ante dominum Jordanum Dei gratia Paduanum epiſcopum, domnum Balduinum abbatem monaſterii de Carraria & domnum Gregorium priorem montis de Crucibus domini pape Innocentii tertii judicum delegatorum ..... dominum Gabrielem priorem & ſindicum monaſterii ſancti Firmi de Verona .... *&c.* quadragints unus annus eſt & plus, quod eram in villa Mareni in qusdam domo comitiſſe Sophie cum domino Sigifredo Cenetenſi epiſcopo, quia eadem comitiſſa tunc ad mortem infirmsbstur ...... Petrus ibi ..... sbbas erat de ordine de Claravalle .... venit quondam ...... comitiſſam, quis moriebatur, & ivit ad.. ... *&c.* ſecure erat ille abbss ... *&c.* ſciret, quia erat de Claravalle & de ordine Ciſtercienſi. ℞. quia induebstur & utebatur tantummodo veſtibus albis. Interrog. quod eredit ſe ſcire plus quinquaginta annis. ℞. credo, quis ille abbas fuit inſtitutus abbas in eo monaſterio per illos de Clsravalle, ſet aliter neſcit, & ſcio quod monaſterium de Fullina eſt hedificatum in epiſcopstu Cenetenſi, & in illis plebibus fui ſepius sd ſinodum cum epiſcopo Sygifredo & cum Mattheo Cenetenſi, & monachos de Fullina viſum babeo recipere ordinationem ab epiſcopo Cenetenſi & in eccleſis de Ceneta .... & vidi abbstem Ubertum & abbatem Bernardum & qui fuerunt poſt eos abbstes de Fullins venire sd Cenetam ad capitula Cenetenſis epiſcopi, & ſcio quod vidi sbbatem Ubertum eſſe abbstem de Fullins, & poſtes vidi eum deſtitutum .... qui fuit deſtitutus per abbatem de Claravalle ... *&c.* ſcio quia vidi sbbatem Bernardum predictum in Venetiis tempore, quo ſepulcrum Chriſti fuit a Ssracenis violatum, qui illuc iverat ad dandam penitentiam domino Vivisno de Forminica, qui ibat ultra mare, viſum habeo quadrsgints unus annus & plus, ſcilicet a tempore, quo obiit comitiſſa Sophia, monachi, qui pro temporibus fuerunt in monaſterio de Fullina, babere *Ibid. n. 15.*

& te-

& tenere illud monaſterium & ejus poſſeſſiones ſine alicujus contradictione, preter ab uno anno & medio, quia illi de monaſterio ſancti Firmi ipſos monachos de Fullina moleſtant & conturbant, Inter. quomodn ſcit quadraginta unum annum eſſe, quod hoc eſt. R. Quia audivi hoc anno legi milleſimum ſepulture predicte comitiſſe, & dicebatur, quod erat quadraginta unus annus, quod ipſa obiit circa feſtum ſancti Johannis baptiſte.

Bellonua de Cavalca de Ceneta jurando eodem die dixit. Ego ſcio quod monachi de Claravalle de Mediolano & de Ciſtello ſcilicet monachi albi habuerunt & tenuerunt triginta quinque anni ſunt & plus monaſterium de Fullina &c. & qui ſe credit habere bene XL. annos, & ſcio qund vidi abbatem Ubertum &c. & poſtea vidi eum deſtitutum &c. & ſcio quod vidi abbatem Bernardum &c. & audivi mnnachns monaſterii de Fullina dicere, quod illi de Claravalle de Mediolano de ordine Ciſterceinſi eum remnverant de illo loco, ſed aliter neſcit, & poſtea vidi abbatem Philippum regere monaſterium de Fnlina &c. & poſt eum vidi abbatem Henſelmum qui modo eſt abbas monaſterii de Fullina &c.

Mengelfredus de Torrn de valle Mareni jurando eodem die dixit. Credo quod babeo plus quinquaginta annis & quadraginta anni ſunt & plus, quod viſum habeo monachoa alboa &c. tenere & regere aliquando eum abbate, & aliquando ſine abbate mnnaſterium de Fullina &c.

Albrigetna presbyter de Mianis jurandn eodem die dixit &c. & vidi quemdam abbatem de Claravalle de Mediolano, qui vocabatur Johannes, ad monaſterium de Fullina, quandn inſtituit abbatem Ubertnm io en monaſterio &c. & quod hic (*Johannes*) fuit intus a portis mnnaſterii de Fullina in dnmo hoſterii, ubi hoſpites recipiuntur, & bene eſt eirca triginta quatuor annns, quod hie fnit &c. qund abbas Ubertus per ſeptem annoa vel eirca ſtetit abbas in eo monaſterio, & vidi quod ille abbas Johaones venit ad mnnaſterium Fulline & deſtituit abbatem Ubertum, & quod ibi fuit dominus Gueceln de Caminn, preſbyter Adhelperius de Mareno &c. & ſcin, quod idem abbas de Claravalle tunc inſtituit Bernardum abbatem in eo monaſterio &c.

Vitus nntarius de Ciſonn de valle Mareni jurando dixit, viſum haben per quinquaginta annos & plus &c. *ut ſupra*. Johannes abbas de Claravalle &c. & inſtituit abbatem Bernardum &c. & quod ibi erant dominus Guecelo major de Camino & alii &c. & bene ſunt triginta anni vel circa, quod boc fuit. Item quod ille abbas Johannes de Claravalle erat croſſus, eurtus & ealvus &c. quod abbas Bernardus fuir abbas in eo monaſterio per annos quindecim & plus, & vidi abbatem Phylippum per octo annos & plus ſtare in en mnnaſterin per abbatem &c. & ſcio quod abbas Henſelmus, qui modo eſt abbas de Fullina octo anni ſunt, & plus ſtetit in eo mnnaſterio per abbatem &c. & vidi abbatem Petrum ſtare per abbatem quinque annns & plua, plus eſt triginta annis &c. & poſtea vidi abbatem Gerardum ibi ſtare per abbatem per plurea annos, ſed neſcit, a qun fuit inſtitutus, & nunquam vidi mnnachos nigros ſtare in eo monaſterio, ſed tantum albos, Item quod inſtitutio abbatia Bernardi facta fuir ab boſterio juxta monaſterium Fulline, ſcilicet a domo, ubi hoſpitea recipiuntur, & poſtea fuit confirmata in clauſtro illius monaſterii &c.

Scinella nntarius de Ceneta die XII. exeunte ſeptembris jurando dixit: Quinquaginta anni ſunt &c. *ut ſupra*, intellexi queſtinnem fore inter monaſterium de Fullina & monaſterium ſancti Firmi de Verona &c. quod nrdo Ciſtercienſis eſt, quod mnnachi illius ordinis portant veſtes albaa, & non portant lineaa veſtea, nee comedunt earnea, nee mulieres intrant enrum eccleſias, & quod jejunant a feſto exaltatinnis ſancte Crucis omni die preter diebus dnminicis uſque ad feſtum Dominice reſurrectionis &c. & ſcio quod Ubertus, qui fuit de Vercellis, fuit abbas de Fullina &c.

Presbyter Johannes canonieus Cenetenſis jurandn dixit &c.

Bernardus plebanus de Ciſone eodem die jurando dixit &c.

Ego Warnerius ſacri imperatnris F. notarius bas atteſtationes audivi, ſcripſi & exemplavi anno Domini milleſimo ducenteſimo ſeptimn decimo indictione quinta die duodecimo exeunte auguſtn juſſu domini Jordani Paduani epiſcopi, domni Balduini abbatis monaſterii de Carraria, domni Gregnrii prioria montia de Crucibus judicum delegatorum domini pape Innocentii tertii corrobnravi.

CCXVIII.

Excerpta ex interrogationibus & reſponſionibus in cauſa libertatis eremi Camaldulenſis & membrorum ejus contra epiſcopum Arretinum ſub Guidone priore Camaldulenſi.

Circa annum 1216.

Ex tabulario Fontis-boni. §. Teſtificat. n. 4. 5.

Ibid. n. 25. & 35. INterrogatus donnus Rainerius prior ſancti Michaelis VII. kal. decembris dixit &c. Quod ſemper vidit heremum Camalduleoſem & Fontem bonum ipſa & ea eſſe libera & franca ab omni homine tam epiſcopo, quam comitibus & proceribus, & ab omni jure patronatus &c. niſi ſoli pape. Inter. Si ivit Romam. ℞. Sic; duabus vicibus tempore prioris Martini &c. & alia vice ivit Florentiam, & fecit moram quindecim dierum in eundo, ſtando & redeundo, quando tractabatur cauſa electionis epiſcopi Aretini, qui nunc eſt; & alia vice dicit, ſe iviſſe Florentiam pro cauſa clericorum civitatis Aretine &c. & hoc fuit, quando erat vicarius Camaldulenſis, qui modo eſt epiſcopus Fanenſis, & alia vice dicit ſe iviſſe ad balnea de Rapolano anno proximo preterito in eſtate &c. & in proxima preterita eſtate dicit ſe iviſſe Peruſium pro iſta lite, que nunc tractatur, & tunc cum eſſent in preſentia domini pape Innocentii prior Camaldulenſis & epiſcopus Aretinus pro preſenti lite, iſto teſte preſente & audiente ipſe, dominus papa queſivit a priore Camalduleoſi, an haberet privilegium exemptionis, & ipſe reſpondit: Sic; adjungens, quod habebat ibi preſentialiter duo privilegia, & apud hoſpitium habebat quedam alia, & tunc ad preceptum domini pape oſtendit ſibi quoddam privilegium, quod ipſemet papa conceſſerat, in quo continebatur, quod nullus epiſcopus poterat interdicere vel excommunicare congregationem Camaldnlenſem, & quod poterant recipere ordines a quocumque epiſcopo mallent, & tunc dominus papa dixit, iſto teſte preſente & audiente, quod ex tenore illius privilegii habebat domum Camaldulenſem liberam & exemptam adjungens & dicens: Deum invoco teſtem, ponendo manus ſuas ad pectus, quod ſi ego hodie de novo concederem tale privilegium alicui eccleſie, ego haberem ipſam liberam & exemptam; & dixit epiſcopo Aretino: Cuſtodi animam tuam, quia vides, quod eccleſia Camaldulenſis non pertinet ad te, ſed ad me. Et epiſcopus Aretinus dixit tunc dirigendo ſermonem ad dominum papam: Poſtquam ſic habetis eam, dimittamus de capite, & procedamus de membris; & dominus papa dixit epiſcopo Aretino, quod vis dicere de membris omnia ſunt ſub uno capite, & ita pertinent ad me membra ſicut & capud. Et epiſcopus dixit: Ego debeo habere in eis correctionem; & papa reſpondit, Nullam debes habere correctionem, quia ex quo non potes excommunicare & interdicere, ergo non potes corrigere; & tunc predictis verbis non reſpondit prior Camaldulenſis. Interrog. Si poſtquam dixerunt hec dominus papa & epiſcopus Aretinus fuit tractatum de hiis queſtionibus coram domino papa. Reſp. Non; quod ipſe viderit & audierit. Inter. Si ſcit, quod privilegia Teodaldi & Immonis epiſcoporum Aretinorum fuerunt oſtenſa priori Camaldulenſi coram papa Innocentio. Reſp. Non, & dicit ſe neſcire, quod aliquod privilegium oſtenderit epiſcopus Aretinus, niſi de ſua fidelitate. Interrog. Si ſcit, quod dominus papa dixerit verba predicta poſt litis conteſtationem vel prius. Reſp. Se non interfuiſſe litis conteſtationi. Interrog. quo die & quo menſe, & quibus preſentibus epiſcopus Aretinus, & dominus papa dixerunt predicta verba. Reſp. quod ſecunda feria ante ſanctum Romualdum, ut credit de die, preſentibus vicario Camaldulenſi, qui nunc eſt, donno Benedicto, donno Egidio camerario, donno Ugone vicecomite Camaldulenſi, preſentibus cardinalibus bene decem, ut credit ſcilicet camerario domini pape, epiſcopo Hoſtienſi, Gu... Petr.. Leone epiſcopis Tuſculano & Albaneoſi, domino Stephano domini pape .... & aliis &c. Interrog. &c. reſpondit ſe vidiſſe per dictum tempus quinquaginta tunc annorum predicta loca heremi & Fontis-boni haberi & teneri a priore & fratribus Camaldulenſibus pro ſuo allodio, & cum tempore Placiti prioris Camaldulenſis eſſet contentio intra quoſdam monachos, ſcilicet donnum Petrum Ricinellum, & quemdam, cujus nominis non recordatur, an filii Ubertini eſſent patroni Camaldulenſes, dictus prior Placitus precepit domno Bonofilio .... ut iret ad domnum Leonardum tunc ſacriſtam, & facere ſibi dari inſtrumentum de conceſſione Malduli, & allato inſtrumento prior ivit in camera, & cum eo iverunt domnus Bonofilius & domnus Leonardus predicti, & hic teſtis, & domnus Guido,

do, qui fuit Florentie, & donnus Rainerius Malaſeta & non plurea, quod ipſe recordatur, niſi de donno Mauro, coram quibus predictis prior Placitus legit predictum inſtrumentum, in quo continebatur, quod Maldulus dederat proprio & ſui juris locum, in quo eſt heremus Camaldulenſis Romualdo, quem locum hiis finibus deſignabant: ab una parte locus, qui dicitur Fajolum, ab alio mo..ſſinusc..s, n tertio esſtellum Donnellum, & quarto loco dieit hic teſtis, quod eſt Crux lapidea, que eſt in ſummitate aſcenſus, quando itur a Fontebono ad heremum. Interrogatus de nominibus teſtium dicit, quod unus vocatur Donellus frater Malduli, alius Petrus, & alius Johannes, & de nomine notarii dicit, quod erat Guillielmus. Interrogatus de annis Domini dicis, quod diceuatur in inſtrumento M. xii. Interr. de nomine imperatoris vel pape dicit, quod non recordatur &c. Inter. Si erat ibi nomen imperatoris vel pape. ℞. Sic. Interrog. quanta indictio erat ſcripta in ipſo inſtrumento. ℞. quod erat ibi ſcripta ſeptima vel octavs. Inter. ſi anni Domini eranr in principio inſtrumenti vel in fine. ℞. in principio. Inter. Si aliqun litera erat ſcripta in inſtrumento, antequam ponerentur anni Domini. ℞. Sie. Inter. Que? ℞. In nomine Dei eterni, nmen. Inter. Si ſignum notarii erat in principio vel fine. ℞. in priocipio, & in finc erat aliud ſignum non uniforme primo. Inter. eujuſmodi ſignum erat primum, & eujuſmodi ultimum. ℞. Se non recordari. Inter. Si prior legit torum inſtrumentum. ℞. Sie. Inter. Si ipſe teſtis legerir totum inſtrumentum; reſpondit: Sic, poſtquam legit ipſe prior. Inter. Si legir totum inſtrumentum in eodem loco antequam diſcederet, & preſentibus predictis. ℞. Sie. Inter. ſi inſtrumentum erat conceptum in prima perſona vel tertia, reſpondir, quod in prima. Inter. in quo die vidit dictum inſtrumentum, & in quo menſe, & in quo anno, & ſi in mane vel ſero vel in media nocte. ℞. die jovis exeunte junio, & poſt horam nonam ante veſperas in ſecundo anno fui monachatus, & dicit ſe eſſe certum, quia jam ſunt triginta anni, quod ipſe monacbum ſe &c. Inter. ſi ſciat ſe vidiſſe plura inſtrumenta, que facta eſſent per manum ipſius nocarti. ℞. ſie, ſed non recordatur, quod continebatur in alijs inſtrumentis. Inter. apud quem vidir & ubi. ℞. Camalduli, & non alibi, quod ipſe recordetur. Inter. de quo loco dicebatur in inſtrumento Donellum & Maldolum fuiſſe. ℞. de quadam villa, que eſt inter Reginopolim & Mojonam, ſed de nomine ville non recordatur &c. & neſcit, de cujus curia ſie villa predicta &c. Interrog. ſi finitis annis Domini & indictione ſcribebantur in principio narrationis: Manifeſtus ſum ego Maldulus, vel ego Maldulus. ℞. quod poſt annos Domini ponebatur quidam prologus de contemtu mundi & ſalute anime, & poſt ipſum prologum ſcribebatur, Ego Maldulus. Inter. que fuerinr verba ipſius notarii in ſubſcriptione. ℞. quod continebatur: Ego Guilielmus oot. huic carte rogatus interſui & ſubſcripſi. Interrog. dicit ſe audiſſe n prioribus & fratribus Camaldulenſibus per totum dictum tempus, quod predicta loca heremi & Footis.boni tenebant pro allodio & ſuo proprio &c. quod nulli ſuberaot, nec tenebantur reſpoodare de aliquo jure, niſi ſoli domino pape. Inter. a quibus audivit &c. ℞. a prioribus Radulſo, Ildebrando, Placito, Martino & n Guidone, qui nunc eſt, & n vicariis dompno Johanne, dompno Jacobo, dompno Simone, dompno Gerardo, qui modo eſt epiſenpus Anconitanus, magiſtro Lamberto, donno Egidio, donno Ruſtico, & donno Nicolao, qui nuoc eſt, qui omnes vicarii Camaldulenſes, & a camerariis Camaldulenſibus, ſcilicet donno Bonfilio, donno Mauro, donno Petro, donno Ubaldo, & ab eo, qui nunc eſt, de Morrona, donno Guidone abbate ſancti Michaelis Piſarum, donno Henrico & donno Egidio, qui nunc eſt, & ab aliis Camaldulenſibus, de quorum nominibus non recordatur. Inicr. reſp. quod tempore priorum Radulſi & Ildebrandi erat converſus & tempore prioris Placiti erar monschus. Inter. ℞. &c. donnum Leonardum, qui modo eſt prior de Caſtellione, vivere &c. Item dicir ſe interſuiſſe, quando prior Martinus Camaldulenſis prohibuit ſub pena excommunicationis, ne quis incideret inſra terminos conſtitutoa &c. Item dieit ſe audiviſſe legi a prioribus Camaldulenſibus, ſcilicet Platito, Martino & Guidone, qui nunc eſt, in quodam libro, qui dicitur, Conſuetudo heremi, quod Maldulus viderat viſionem quamdam, io qua vidit ſcalam erectam uſque ad celam, per qusm aſcendebant & deſcendebant homines albi, & in quo libro continetur in ſerie ipſius ſcripture, quod locus, in quo eſt heremus, fuit datus Romualdo a Maldulo, qui viderat predictam viſionem, & hic teſtis hec eadem legir in eodem libro &c. Interrog. Si ſciat, quis fuit auctor ipſius libri.

libri . ℞. Non &c. Item ſe interſuiſſe electionibus priorum Camaldnlenſium, ſcilicet Mariini & Guidonis, qui nunc eſt, quas electiones dicit hoc modo ſuiſſe celebratas apud heremum in capitulo. Scilicet mortuo priore Camaldulenſi convocantur fratres Camaldulenſis ordinis tam abbates, quam priores de dioceſi Aretina & aliis epiſeopatibus, & eis apud heremum congregatis conſtituunt duos, qui vota ſingulorum examinant, & unus ex eis de voluntate alterius electionem pronunciat hoc modo: Ad honorem Dei & beate Marie & beati Romualdi & omnium Sanctorum, & domini pape & totius conventus Camaldulenſis eligo talem in priorem, & hec dicitur fuiſſe facta ſine requiſitione vel conſenſu epiſcopi Aretini &c. Facta vero electione predicti donni Martini, dicit eum fuiſſe ductum in eccleſiam eremi cantando: Te Deum laudamus, a fratribus Camaldulenſibus, a quibus poſitus ſuit in ſede in dicta eccleſia. Deinde vero expleto hymno, & facta oratione ante altare duxerunt eum ipſi fratres in capitulum, & ſtatim promiſerunt ei obedientiam abbates & priores, & alii qui erant ibi; & officiales repreſentaverunt ei claves, & ipſe conceſſit, quibus voluit, & ſtatim cepit amminiſtrare tam in temporalibus, quam in ſpiritualibus, ut prior; & hec vidit &c. Item dicit ſe interſuiſſe duobus capitulis generalibus celebratis apud Camaldulum ſemel tempore prioris Martini, & ſemel tempore prioris Guidonis, qui nunc eſt, in quorum utroque congregatis fratribus ordinis Camaldulenſis tam abbatibus, quam prioribus de diverſis epiſcopatibus, utrumque predictorum priorum incipientem in principio capituli in clauſtro Fontis-boni: Veni creator ſpiritus, & poſtea ſtatim dicentem fratribus: Benedicite, & poſtea audivit eos dicentes primum ſermonem, ſcilicet priorem Martinum in ſuo capitulo preſato, & priorem Guidonem in ſuo ſimiliter, & poſt primum ſermonem injunxerunt, quibus eis placuit, ut ſacerent ſuos ſermones; quibus ſermonibus expletis dicti priores quilibet in ſuo tempore ſecerunt exire de ipſo clauſtro omnes, qui non erant de conventu Camaldulenſi, & remanſerunt ibidem priores cum ſuis fratribus; ut ordinarent de ſuis agendis &c. Interrog. Si vidit ibi recipi epiſcopum Martinum, qui nunc eſt. ℞. Sic, cum pulſatione campanarum, Aqua ſancta & incenſo. Item dicit ſe vidiſſe recipi apud Fontem bonum cum pulſatione campanarum, Aqua ſancta & incenſo epiſcopum Tudertinum, epiſcopum Urbevetanum & epiſcopum Feſulanum, qui nunc eſt; quem epiſcopum Tudertinum dicit illuc veniſſe tempore prioris Placiti, quia volebat ei dare monaſterium ſancti Fortunati &c. omnes epiſcopi conſueverunt ita recipi undecumque ſint, & hoc dicit ſe audiſſe a priore Martino, a priore G.. qui nunc eſt, & a domno Gerardo nunc epiſcopo Anconitano, & ab eo, qui nunc eſt epiſcopus Fanenſis, qui erant vicarii Camaldulenſes. Inter. Si vidit aliquem predictorum tunc epiſcoporum celebrantem Miſſam vel facientem ſermonem vel remiſſionem apud. monaſterium Fontis-boni. ℞. de Miſſa, quod recordatur, ſed de ſermone ſolempni vel remiſſione ſolempni dicit, non. Inter. ex qua cauſa audivit dici a predictis, quod epiſcopi recipiebantur ibi, ut dictum eſt, undequaque eſſent. ℞. quod dicebatur a quibuſdam, quid eſt hoc, quod recepimus epiſcopum Aretinum cum pulſatione campanarum, Aqua ſancta & incenſo, & ideo fuit tunc reſponſum, quia ita eſt conſuetudo hujus eremi recipere omnes epiſcopos, & ita eos recipimus undecunque ſint &c. Item dicit, quod eo tempore, quo erat combuſtum monaſterium Fontis-boni, quam combuſtionem credit fuiſſe in cathedra ſancti Petri in nocte, fratres Camaldulenſes ceperunt inter ſe contendere quibuſdam dicentibus, quod locus ille erat nimis rigidus & ideo videbatur eis bonum, ut dicebant, quod mutaretur monaſterinm in quemdam campum ibi ſuperiorem, quia locus ille erat nimis expoſitus ſoli, & dicebatur ibi eſſe quidam fons &c. ſed cum fuiſſet reſponſum a quibuſdam aliis, quod locus ille, ad quem volebant tranſire, pertinebat ad epiſcopum Aretinum, & ideo dicebant ſe dubitare, ne ipſe epiſcopus concederet locum illum eis, donnus Bonfilius & donnus Bartholus &c. iverunt ad iſtum teſtem apud ſanctum Petrum piccolum, & iverunt iſti duo, & hic cum eis ad epiſcopum Amideum, qui erat tunc in palatio veteri ante plebem, quod palatium modo eſt deſtructum, & expoſuerunt ipſi epiſcopo donno Bonofilio dicente iſta verba: Vos ſcitis de dampno, quod contingit nobis, & qualiter monaſterium Fontis-boni eſt combuſtum, ſed vellemus illico monaſterium reedificare in tali campo, nominando ipſum campum; verumtamen quia vos habetis ibi ſacere, & filii Rainerii Ubertini, volumus ipſum locum proprio adquirero a vobis & ipſis, & vellemus vobiſcum

& cum

& cum illis cambiare ipſum locum accipiendo & dando vobis alibi terras , quia videtur nobis , quod eſſemus ibi melius, & quod volumus eſſe in noſtro allodio, ideo volnmus ipſum locum primo acquirere : unde epiſcopus ille ad hec reſpondens dixit: De veſtro dampno ego doleo , ſed noo concedo vobis , ut ipſum locum muietis, in quo eratis , ſet potius rebedificate ibidem, quia eſtis in veſtro allodio *&c.* *Et infra*: unde epiſcopus quaſi motus dure reſpondit eis quaſi redarguendo dicens: Vos ſpeculum totius Tuſcie, & vultis tranſire ad locum , unde poſſit eſſe ſuſpicio , & diceretur , quod eſſetis in loco alıerius , ſet conſulo vobis , ut reedificetis monaſterium in loco , in quo prius ſuerat , tamquam in eorum allodio *&c.* Inter. quoı diebus ſteterunt Camaldulenſes a die combuſtionis, antequam inciperent reelificare incipiendo murare & ponere ligaa io monaſterio pro edificio. ℞. quod non recordatur *&c.* De monaſterio Pratalie dicit *&c.* quod dompnus Rodulſus primo ſuerat prior Camaldulenſis & abbas de Pratalia *&c.* quia dicebatur ipſe domous Rodulſus retinuiſſe ipſum monaſterium ad ſuam manum , & ſacicbat ipſum regi per jamdictum doonum Petrum & ideo querebat ab eo de ſpiritualibus & temporalibns , & de contınentia rerum ipſius monaſterii , quem donnum Petrum dicit ſe vidiſſe promittere obedientiam Ildebrando priori Camaldulenſi pro monaſterio de Pratalia *&c.* dixit idem donnua Petrus : Ego promitto tibi (*Ildebrando*) obedienıiam ın iıs, que ad Deum ſpectant, ſecundum regulam beati Benedicti & conſuetudinem Camaldulenſis ordiois , & fuit oſculatus tunc manus ipſius Ildebrandi *&c.*

Ioter. quando (*Guilielmus*) fuit factus abbas Berardingorum. ℞. quod erat major heremi, & ivit illuc pro facto illius domus. Inıer. Si vidit eundem donnum Guilielmum removeri de monaſterio Berardingorum. ℞. Non *&c.* & non tamen vidı eum fieri in abbatem Berardingorum, ſed vidi eum inſtare , & eſſe abbatem.

De Agnano ex congregatione Camaldulenſi, & quando illuc vadit prior Camaldulenſis, retipitur cum Aqua ſancta & incenſo, & ſedet io eccleſia & menſa lnco abbatis , & quando abbas eligitur in ipſo monaſterio *&c.*

Item de monaſterio Silvemunde dicit, quod vidis donnum Johannem de Ca..i..a abbatem ipſius monaſterii promittere obedientiam Ildebrando priori Camaldulenſi, apud ſanctum Petrum pictolum in capitulo, ſed non recordatur quot anoi ſuot *&c.* dicit ſe vidiſſe donnum Bonum abbatem ipſius loci, qui dicit ibi ſuiſſe poſitum per donnum priorem Ildebrandum iſto reſte preſente. Interrog. quot ſratres monachi erant in monaſterio Silvemunde , quando vidit ibi poni donnum dictum Booum pro abbate. ℞. tres & unus cappellanus, ſitut credit de numero, ſed dicit, quod erant ibi bene triginıa converſi, & ipſos monachos dicit ſuiſſe donnum Ubertum, & dnnnum Valentinum, ſed de nomine tertii non recordaıur, & cappellanum dictum fuiſſe presbyterum Johannem *&c.* iſto teſte *&c.* quia morabaıur apud ſanctum Petrum piccolum ipſius monaſterii (*Silvemunde*) domum obedientialem *&c.* cum prior Martinus mitteret ipſum donnum Griffum (*renunciata ab eo abbatia Silvæmundæ*) ad ſanctum Hippolytum de Faventia ipſe donnus Griffus nolens illuc ire , rediit ad monaſterium Silvemunde , & cepit retinere ipſam abbatiam contra voluntatem prioris Camaldulenſis , unde cum eſſet apud veterem eccleſiam cathedralem extra civiıatem Aretii, dominus Bernardus cardioalis apoſtolice ſedis judex hanc controverſiam fieri toram eo inter prinrem Martinum & ipſum domnum Griffum preſente Amideo epiſcopo Aretino *&c.* & quando hie teſtis requireret ipſum epiſcopum, ut ſaceret mandatum domini pape, ipſe epiſcopus reſpondebat , non debetis mihi boc onus imponere, quia ipſa domus de Silvamunda veſtra eſt , & ille eſt veſter monachus , & ipſe redibit ad mandatum veſtrum , & hec verba fuerunt in palatio ipſius epiſcopi , quod tunc erat ante plebem Aretinam *&c.* Item dicit ſuiſſe abbatem ipſius monaſterii poſt dictum donnum Ubertum , donnum Beoedictum , qui dicit ſuiſſe mortuum & ſepultum apud ſanctum Angelum de Prato *&c.* Item dicit , quod poſtea donnus Johannes ıunc vicarius Camaldulenſis, qui modo eſt abbas de Vangaticia, petiit ab iſto teſte conſilium de ponendo & inſtituendo donnum Raynerium , qui ſteterat ſub iſto teſte apud ipſum ſanctum Michaelem abbatem Silvemunde *&c.* idem vicarius ſecit euodem Raynerium abbatem Silvemunde *&c.* Item ditit poſtea ſuiſſe ſactum in abbatem monaſterii Silvemunde donnum Johanoem, qui mortuus eſt *&c.*

De mooaſterio ſancti Michaelis Aretii dicit , quod vidit ibi ſtare presbyterum Johannem converſum Camaldulenſem pro cappellano ipſius eccleſie , cujus tempore vidit

vidit ad ipſam eccleſiam ſancti Michaelis venire Ildebrandum priorem Camaldulenſem & donnum Rodulſum eum eo, & ipſemet teſtis &c. & vidit ipſum preſbyterum Johannem coram eodem priore Ildebrando conſtitutus, qui erat converſus Camaldulenſis & portabat pannos albos, ſicut converſus Camalduleoſis, ſed aliter non vidit eum hic teſtis converſari, ſed ſuit tunc conſeſſus, quod ſuerat ſactus converſus tempore Gregorii prioris Camaldulenſis, & tunc vidit hic teſtis presb. Johannem promittere obedientiam predicto priori Ildebrando in quadam camera, ubi ſuit poſtea capitulum juxta campanile ipſius eccleſie, & dictis hiis interſuiſſe tunc donnum Teodericum priorem ſancti Petri piccoli, & Bonum converſum ipſius eccleſie, uti dicebatur, quod eſſet converſus, qui dicit ſuiſſe & eſſe converſum Camaldulenſem, & morabatur pro priore Camaldulenſi &c. Item dicit, quod poſtea alia vice tranſactis duobus annis, ſicut credit de tempore, vidit eundem priorem Ildebrandum venire ad dictam eccleſiam ſancti Michaelis, & predictum donnum Rodulſum cum eo, & hic teſtis venit tunc ſimiliter cum ipſis io ſocietate Barleti ſcutiferi donni Rodulſi, & tunc vidit ipſum priorem mitteotem Juliolum ſcutiſerum ſuum pro donno Johanne tunc monacho ſancti Veriani &c. poſuit ipſe prior eumdem Johannem in ſede in eccleſia, ut eſſet prior ipſius eccleſie &c. quem donnum Johannem dicit ſteriſſe ſex menſibus, & non plus &c. & poſt eundem &c. vidiſſe fieri priorem &c. donnum Gregorium &c. qui primo ſtabat Camalduli. Inter. Si vidit presbyterum Johannem portare cotam lineam. ℞. Sic, & capam albam &c. Inter. Si ille donnus Johannes cappellanus ſancti Michaelis reſpondebat epiſcopo vel archipresbytero plebis Aretine in aliquo. ℞. non, quod ipſe viderit. Inter. ex qua cauſa dictus donnus Johannes fuit conſeſſus, quod fuit converſus. ℞. quod ipſe prior Camaldulenſis queſivit ab eo, ſi eſſet converſus Camaldulenſis, & ipſe reſpondit ſic. Inter. quomodo ſcit, quod dictus donnus Bonus moraretur in eccleſia ſancti Michaelis pro priore Camaldulenſi. ℞. quod ipſe Bonus ita dixit huic teſti. Inter. Si viderit ipſum Bonum converſari. ℞. oon, ſed vidit ibi converſari Willelmatium per dictum priorem Ildebrandum, qui ſtabat in ipſa eccleſia ſancti Michaelis pro clerico & eum fecit converſum, quando fecit converſum predictum presbyterum Enricum &c.

Item de facto plebis de Micciano, & audivit eum tunc dicentem in plebe de Micciano, non eſt plebanus, & ideo volo mittere pro tali Bono clerico, qui erat Florentiam, & erat converſus Camaldulenſis, ſicut dixit tunc ipſe prior &c. poſt paucos dies ipſe prior rediit ad dictum monaſterium ſancti Petri piccoli, & prefatus (*Azo ſuus*) ſcutiſer ſimiliter venit illuc cum predicto clerico, & tunc vidit hic teſtis ipſum clericum deferentem capam albam & gunellam de panno Camaldulenſi, & apud ipſum priorem Placitum dicentem ei: Ego feci te venire, quia volo ponere plebanum in plebe de Micciano, & ille reſpondit tunc eidem priori: Ego ſum veſter clericus, poteſtis de me facere quidquid vultis, & ego paratus ſum acquieſcere voluntati veſtre, & tunc vidit hic teſtis ipſum priorem Placitum inveſtire eundem clericum de plebe de Micciano, ut eſſet plebanus ejus de plebe, & adminiſtrari in temporalibus & ſpiritualibus, & in continenti vidit eundem clericum promittere obedientiam eidem priori Placito pro dicta plebe, & hec fuerunt in clauſtro predicti monaſterii ſancti Petri piccoli, & ita ſuit miſſus ad dictam plebem, ſed non ivit hic teſtis &c. ſed vidit eundem plebanum pro ea pluries venire ad priorem Camaldulenſem &c. & vidit eum portare pannos Camaldulenſes ſicut converſum &c. Item dicit ſe vidiſſe tempore alterius plebani &c. & ipſum plebanum dicit ſe audiſſe dicentem, quod erat converſus Camaldulenſis, & vidit eum portare pannos Camaldulenſes, ut converſum. Item dicit, quod poſt ipſum plebanum vidit hic teſtis quemdam clericum pinguem, qui dixit ſuiſſe plebanum plebis de Claſſe, venire ad Martinum priorem Camaldulenſem apud eccleſiam ſancti Michaelis Aretii, & ibi vidit hic teſtis ipſum clericum converſari, & fieri converſum Camaldulenſem per ipſum priorem Martinum, & vidit eumdem clericum promittere in manu ipſius prioris ſe victurum ſecundum regulam beati Benedicti & conſuetudinem ordinis Camaldulenſis, & tunc vidit ipſum ita factum converſum portare regulam, ſcilicet librum ſic appellatum, & ponere ſuper altare ſancti Michaelis, & poſtea tunc vidit ipſum priorem Martinum inveſtire ipſum de plebe de Micciano, ut eſſet ibi plebanus & adminiſtrator in temporalibus & ſpiritualibus, & tunc vidit ipſum plebanum promittere obedientiam pro ipſa plebe eidem priori Martino, & injunxit tunc ipſe prior huic teſti, ut

iret

irec ipſe & Merandus vicecomes, qui ibi erant, cum ipſo plebano ad plebem de Miciano, & inveſtirent eum de ipſa plebe *&c.* Item dicit, quod poſtea vidit ibi eſſe in dicta plebe plebanum, quod adbuc eſt ibi, qui plebanus confitebatur & dicebat, quod erat converſus Camaldulenſis, & hoc audivit bic teſtis ab eo dici jam ſunt IIII. anni, quod plebanus dicebat, quod ſecerit eum converſum prior de Anglari, & prior de Planetulo, & poſtea in eodem anno, quo audierat hec bic teſtis dici abeo .... reprehenderet eum, quia non portabat pannos Camaldulenſes, ipſe plebanus acquieſcens contentioni ejus, venit ſecum Aretium, & emit pannos albos pro capa & tunica, & abinde eum vidit pottare pannos Camaldulenſes, ut converſum, ſed non eum fieri converſum *&c.*

Item dicit ſe iviſſe cum Martino priore Camaldulenſi ad monaſterium de Rote tempore abbatis Ildebrandi, & tunc vidit ipſum priorem Martinum ibi recipi tamquam dominum *&c.* & admonere eos (*monachos Rotæ*) de obſervatione ordinis Camaldulenſis *&c.* & audivit eum tunc dicentem ipſi priori: Ego eram prior ſancti Quirici de Roſis, & vos feciſtis me bic abbatem, & ſto hic pro vobis *&c.* Item dicit ſe alia vice iviſſe ad predictum monaſterium de Rote, quando non erat ibi abbas, cum Guidone priore Camaldulenſi, qui nunc eſt, quem dicit illuc iviſſe tunc, ut faceret ibi abbatem, & cum ibi eſſet, congregatis coram eo fratribus ipſius monaſterii, & Willelmo & Rayuerio Ubertini patronis in clauſtro ipſius monaſterii, prior predictus petiit a monachis & patronis predictis, ſi vellent, quod ipſe prior eligeret ibi abbatem, & eis reſpondentibus: Sic; ipſe prior dixit: Ad honorem Dei *&c.* eligo donnum Guidonem priorem de Anglari in abbatem iſtius loci, & poſtea venit tunc idem prior Camaldulenſis ad monaſterium de Pino, prius directo nuntio pro predicto priore de Anglari, & veniens ipſe electus invenit priorem Camaldulenſem apud ipſum monaſterium de Pino, & ſtatim rediens ipſe prior Camaldulenſis ad monaſterium de Rote, & hic teſtis cum eo poſuit dictum electum in ſede abbatis cum hymno: Te Deum laudamus, & cum pulſatione campanarum, iſto teſte preſente & vidente; & inde ivit ipſe prior Camaldulenſis cum fratribus ejuſdem monaſterii, & cum ipſo abbate in capitulum, & inveſtivit eumdem abbatia, & ipſe abbas promiſit eidem priori obedientiam *&c.* alia vice viderat hic teſtis donnum Benedictum abbatem ipſius monaſterii de Rota promittentem obedientiam eidem priori Martino *&c.* Iſte teſtis juravit in prima noſtra delegatione ſuper tota cauſa dicere veritatem, ſive coram nobis, vel coram aliis quibuſcumque delegatis a domino papa ſuper examinationem teſtium in predicta cauſa, & juravit VII. kal. decembris, & cepit dicere proxima ſequenti die, ſed propter brevitatem temporis, que ſupererat de noſtra juriſdictinne, & propter varias occupationes, que imminebant ante finem ipſius juriſdictionis, pretermiſimus eum examinare, eum reſervantes examinationi in futurum *&c.*

Stephanus abbas ſancti Juſti de Vulterris jurando pridie kalendas ſeptembris eadem atteſtatus eſt. Factus fuit Placitus prior Camaldulenſis, quia prior Rodulfus erat electus in epiſcopum Anconitanum circa finem auguſti. Et de juriſdictione prioris Camaldulenſis in eremum de Fieri miſſum fuiſſe Rainerium ab Ildebrando priore ad collem de Spillo, ſcilicet ad eccleſiam ſancte Marie, que ſubeſt heremo de Fieri. Deinde donnum Orlandum cuſtodem fuiſſe eccleſie ſancti Baſilii de Cortona, qui locus ſancti Baſilii ſubeſt monaſterio de Fiere. Dixit de conſuetudine Camaldulenſi eſſe, quod quilibet prior ſive abbas ordinis Camaldulenſis viſitet per ſe vel per alium heremum Camaldulenſem intra XXX. dies proximos poſt ſuam promotionem, niſi evidenti neceſſitate excuſetur. Prior Pettus de Fiere emerat ab epiſcopo Hieronymo decem libris terram intra certos fines, ubi continetur locus, ubi eſt modo dicta eccleſia ſancti Baſilii, quod inſtrumentum dixit fuiſſe ſcriptum per Boverium judicem. Petrum, Johannem, Martinum & Thomaſium ſteriſſe & fuiſſe pro priore Camaldulenſi in heremo vel monaſterio de Fiere, antequam bic teſtis eſſet monachus. Hieronymus conſecravit eccleſiam ſancti Baſilii. Amideum epiſcopum Arretinum invitatum primo ab ipſo teſte, & Rainerium epiſcopum Caſtellanum invitatum communiter ab ipſo epiſcopo Aretino, & ab ipſo teſte, tunc priore heremi de Fiere, conſecraſſe heremum de Fiere, & dixit, quod dedit epiſcopo Caſtellano expenſas victualium apud monaſterium de Fiere, & epiſcopo Aretino C. ſoldos pro expenſis. Amideum epiſcopum Aretinum caritative expetiſſe hoſpitari nocte in heremo. Similia dixit de monaſterio ſancti Andree de Caſtellione Aretino, ſubeſſe ſcilicet eccleſie Camaldulenſi. Similia de mo-

monaſterio ſancti Savini de Cbiò. Audivit, quod marchiones dederunt eam eccleſie Camaldulenſi, quando erat capella. Similis de monaſterio ſancti Quirici de Roſis. Item de eccleſia Curtis Luponis, de monaſterio Berardingorum, de monaſterio Rote, ſancti Viriani, Silvemunde. Martinum priorem Camaldulenſem amoviſſe de ipſo monaſterio Griſſum abbatem ipſius loci, ipſum Griſſum litigantem ad uſque jamdictum priorem coram domino Bernardo cardinali apoſtolice ſedis. Anteceſſores Guillielmini de Roti cum conſortibus ejus conceſſerunt monaſterium Silvemunde eccleſie Camaldulenſi. Similis de monaſterio Pratalie, ſancti Michaelis Aretii. Eccleſia de Naſciano obedientialis abbatie de Rota. Cum teſtis eſſet prior de Fiere, quando moriebatur aliquis de fratribus ipſius monaſterii de Fiere, ipſe teſtis mittebat brevia ſecundum conſuetudinem Camaldulenſem tam Camaldulum, quam per alias eccleſias conventus Camaldulenſis, in quibus hrevibus continebatur: Obiit talis vel talis frater ſeu monachus heremi de Fiere ex congregatione Camaldulenſi. Quidam converſi de Fiere habebant pannos ruſticanos mediocriter nigros, qui panni appellantur lazzus. Interrogatus ſi vidit alios monachos ſeu converſos, qui non eſſent de ordine Camaldulenſi, portantes pannos albos, reſpondit, Sic, ſed dixit, quod monachi & converſi de predictis monaſteriis dicuntur eſſe de ordine Camaldulenſi. Rodulſus ex priore electus epiſcopus Anconitanus dedit literas abbatibus & prioribus conventus Camaldulenſis, ut venirent Camaldulum pro eligendo novo priore, qui elegerunt donnum Placidum abbatem de Urano. Mortuo Placido priore Martinus major eremi dedit ſimiles literas. Hildebrandus tunc erat prior ſancti Frigdiani. Electus ſuit prior Camaldulenſis Martinus. Giaolus converſus Camaldulenſis vidit epiſcopum Martinum Camaldulum venientem antequam prior Camaldulenſis (*Martinus*) iret Romam ad concilium Innocentii pape. Rodulſus tribus annis ſuit prior, Martinus ſexdecim *&c.*

Ego Julianus ſacri palatii notarius ſupraſcriptos teſtes omnes numero XXVIIII. in ſexaginta quinque cartis ſcriptos ſub domno B.. archidiacono Florentino & magiſtro B.. canonico Caſtellano domini pape delegatis examinantibus eoſdem ipſos teſtes in mei preſentia fideliter eorum dicta ſcripſi, & de eorum mandato & auctoritate ſubſcripſi.

Ego Bonenſegna Florentinus archidiaconus ſupradictos teſtes omnes una cum magiſtro Bonajuncta canonico Caſtellano auctoritate domini pape preſente Juliano notario ſupraſcripto ſtudioſe & fideliter examinavi *&c.*

† Ego magiſter Bonajuncta canonicus Caſtellanus *&c.*

CCXIX.

Honorius III. *Rom. pont. monaſterium S. Mariæ de Urano apoſtolica protectione donat.*

Anno 1217. VII. idus junii.

Ex Vaticano regeſto anni I. epiſt. 475.

HOnorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. abbati & fratribus monaſterii ſancte Marie de Urano Camaldulenſis ordinis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. In regeſto noni anni felicis memorie Alexandri pape III. predeceſſoris noſtri ſic perſpeximus contineri. P.. procuratori eccleſie ſancte Marie de Urano & fratribus ejus. Suſcepte diſpenſationis officium nos hortatur multipliciter & invitat, ut illis, qui relicta domo rebusque paternis ſoli Deo militare deſiderant, apoſtolice ſedis preſidium impertiamur, & eorum jura propenſiori cura debeamus & ſollicitudine defenſare. Quo circa dilecti in Domino filii devotionem veſtram, quam erga beatum Petrum & nos ipſos habere noſcimini, diligentius attendentes, vos & locum veſtrum & eccleſiam, quam beato Petro, & nobis, & Romane eccleſie obtuliſtis, cum omnibus bonis, que predicta eccleſia in preſentiarum juſte & legitime poſſidet, aut in futurum juſtis modis Deo propitio poterit adipiſci, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & preſentis ſcripti patrocinio communimus. Statuentes, ut eccleſia veſtra ſeu vos ipſi nullius archiepiſcopi vel epiſcopi, aut alicujus eccleſiaſtice perſone, preterquam Romani pontificis juriſdictioni debeatis in poſterum ſubjacere, ſive in aliquo reſpondere. Ad indicium autem hujus a ſede apoſtolica percepte libertatis tres libras cere nobis noſtriſque ſucceſſoribus annis ſingulis perſolvetis. Decernimus *&c.* Si quis autem *&c.* Datum Beneventi VII. idus auguſti. Nos igitur predicti predeceſſoris noſtri veſtigiis inherentes, vos & locum veſtrum, & eccleſiam cum omnibus bonis, *Ibid. a* 36

que

que predicta eccleſia impreſentiarum juſte ac pacifice poſſidet, aut in ſuturum juſtis modis Deo propitio poterit adipiſci, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & preſentis ſcripti patrocinio cnmmunimus. Statuentes, ut eccleſia veſtra, ſeu vos ipſi nullius archiepiſcnpi vel epiſcopi, aut alicujus eccleſiaſtice perſone, preterquam Romani pontificis juriſdictioni debeatis in poſterum ſubjacere, ſive in aliquo reſpondere, ſalva obedientia & reverentia Camaldulenſis eremi debita. Ad indicium autem hujus percepte a ſede apoſtolica libertatis tres libras cere nobis, noſtriſque ſucceſſoribus annis ſingulis perſolvetis. Nulli ergo *&c.* noſtre protectionis & conſtitutinnis *&c.* Si quis autem *&c.* Datum Anagnie VII. idus junii pontificatus noſtri anno primo.

CCXX.

Eremus de Calci petit protectionem apoſtolicam.

Anno 1218. *more Piſano* XVII. kl. julii,

Ex tabulario S. Michaelis in Burgo Piſarum.

Ibid. n. 32. IN eterni Dei nomine amen. Ex hoc publico inſtrumento ſit omnibus maniſeſtum, quod Leonardus & Ghiandatus ſratres eremi Aque de Caſte Piſane dioceſis conſtituerunt & ſecerunt ſuos procuratores Johannem & Henrigum ſratres ejuſdem loci ad hec preſentes tam pro eis, quam pro ſeipſis ad impetrandum a ſummo pontifice literas commiſſionis ſuper recipiendo a ſummo pontifice ipſos ſratres & locum ipſum, & eccleſiam ad honorem ſancti Jacobi apoſtoli & beati Verani martyris conſtructam cum omnibus poſſeſſionibus & rebus predicti loci acquiſitis & inantea aquirendis ſub ſua domini pape protectione, & ad faciendum confirmari paginam, quam dominus Innocentius papa fecit de receptione predicti loci, & ſuper faciendo ita quod dominus papa mittat precipiendo abbati ſancti Michaelis Piſarum, ut idem abbas ipſos ſratres & locum regere non poſtponat. Et ut ſi quando aliquem Dominus vocaverit, quod liceat abbati, & ipſis ſratribus ipſum in eodem loco ſine aliquo obſtaculo ſepelire. Et ut omnibus, niſi ſint excommunicati vel interdicti, ibi advenientibus ſit licitum in loco illo audire divina, & fratribus ipſis preſentibus celebrare. Et ut venientes ad converſionem in illo loco liceat recipere, & ad agendum & tractandum facta & negotia ipſius loci, & ad omnia & ſingula ſuper his facienda, que ad hec ſupraſcripta pertinent vel pertinebunt, promittentes eiſdem Johanni & Henrigo tenere firmum & habere ratum, & facere & obſervare totum & quidquid de ſupradictis vel eorum occaſione fecerint ipſi procuratores vel aliquis eorum.

Actum apud dictum locum heremi preſentibus domino Geronimo & Benenten, de teſtibus rogatis Dominice incarnationis anno milleſimo ducenteſimo octavo decimo indictione quinta octavodecimo kalendas julii.

Ego Monachus dictus Rainerii Vellionis domini imperatoris Henrigi judex & notarius hec ſupraſcripta rogatus ſcripſi & firmavi.

CCXXI.

Henricus III. *confirmat monaſterium Vangaticienſe Guidoni priori Camald.*

Anno 1217. x. kl. julii,

Ex autographo Fontis-boni.

HOnorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis.. priori & conventui Camaldulenſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem. In literis ſelicis memoria Innocentii pape predeceſſoris noſtri ſic perſpeximus contineri. Innocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. priori & conventui Camaldulenſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum dudum ad correctionem & reformationem monaſterii de Vangaditia laborantes proficere non poſſemus, nec hujuſmodi Babilon, quam ſtudio multo curavimus ad ſanitatem ullatenus perveniret, quinimmo ejus computruiſſent adeo cicatrices, ut earum ſetor etiam laicos ad nauſeam provocaret, demum attendentes ſerro debere vulnera reſecari, que ſomentorum non ſentiunt medicinam, venerabili ſratri N.. Regino epiſcopo tunc electo, & dilectis filiis .. priori ſancti Georgii & V.. ſubdiacono noſtro canonico Veronenſi dedimus in mandatis, ut tam E.. quondam ejuſdem loci abbatem, qui a regimine ipſius noſtra ſuerat auctoritate amotus, quam etiam monachos univerſos per alia monaſteria collocantes, virum aliquem reli- *Ibid. n. 33.*

gioſum bene opioionis & vite ſollicitum in ſpiritualibus & in temporalibus circumſpectom monaſterio preficerent antedicto, qui ſecum viris prudentibus & religioſis aſſumptis monaſterium ipſum ſpiritualiter & temporaliter reformaret. Qui mandatum apoſtolicum fideliter exequentes dilectum filium S.. domus veſtra de Verona priorem, virum utique providum & honeſtum, ipſi monaſterio prefecerunt, injungentes eidem, ut ad minus duodecim viris idoneis de ordine veſtro aſſumptis ad ejuſdem reformationem intenderet ſollicite & prudenter. Nobis nihilominus per ſuas literas, quod fecerant, intimantes, ut eorum proceſſus per approbationem noſtram ſtabilitatem debitam ſortiretur. Volentes igitur ſic ejuſdem monaſterii reformationi ac ſtatui providere, quod ex hoc juri apoſtolice ſedis, ad quam nullo medio pertinet, minime derogetur, de fratrum noſtrorum conſilio ipſum priorem concedeotes dicto monaſterio in abbatem, liberam ejuſdem monaſterii correctionem & plenam tibi fili prior & ſucceſſoribus tuis duximus committeodam, ita tameo quod, qui pro tempore fuerit electus ibidem, Romano pontifici preſentetur, ab eo confirmatioois & benedictionis gratiam recepturus. Ad cujus amotionem, ſi quando propter exceſſus ſuos fuerit amovendus, inconſulto Romano pontifice nullateous precedatur. Datum Signie VII. kalendas octobris pontificatus noſtri anno ſextodecimo. Nos igitur ejuſdem predeceſſoris noſtri veſtigiis ioherentes liberam ejuſdem monaſterii correctionem & pleoam tibi fili prior & ſucceſſoribus tuis duximus committendam, ita tamen quod qui pro tempore fuerit electus ibidem, Romano pontifici preſentetur, ab eo confirmationis & benedictionis gratiam recepturus, ad cujus amotionem, ſi quando propter exceſſus ſuos fuerit amovendus, inconſulto Romano pontifice nullatenus procedatur. Nulli ergo omnino hominum &c. Si quis &c. Datum Anagnie x. kalendas julii, pontificatus noſtri anno primo.

Videntur loca ſigilli deperditi.

CCXXII.

Lis compoſita inter abbatiſſam Luci & cappellanum S. Georgii.

Anno 1217. VI. kl. julii.

Ex autographo parthenonis Luci capſ. E. n. 36.

IN Dei nomine amen. Cum lis & differentia verteretur coram domino Boninſegna diacono filio Arringhi, & Petro ſindico ecclesie & monaſterii ſancti Petri de Loco inter dominam Francam Uberti de Ubertis de Florentia ejuſdem ecclesie abbatiſſam ex una parto, & preſbyterum Guidonem cappellaoum ſancti Georgii pro ſe & ipſa ecclesia pro altera, que lis & differentia ſive controverſia talis erat. Petebat namque dictus Petrus vice & nomine dicti monaſterii a prefato ſacerdote Guidone pro dicta ecclesia annuatim dare & ſolvere dicto monaſterio unam tortam habentem octo ſeriquas ovorum, & tantum caſeum, quod ſit ad hoc ſufficiens, & Miſſam cantari ab eodem ſacerdote pro monaſterio in ecclesia ſancti Bartholomei de Luco annuatim in die nativitatis Domini io aurora diei, & lectum unum, quem ei dicta abbatiſſa commodaverat; e contra ſacerdos Guido petebat a dicto Petro ſindico pro ipſo monaſterio ſibi ſolvi & dari pro dicta ecclesia ſancti Georgii ferculum unum lagaoorum annuatim in die ſancti Benedicti, & decimam ſiva beneficium annuatim duorum ſtajorum grani & blade, & unum orceum vioi pro decima ſive beneficio; & duas partes porci, & duos maotellos ſibi emendari. Que lis & differentia fuit commiſſa a partibus, abbatiſſa preſente & conſentiente, nobis plebano Rainerio ſancti Johannis majoris, & preſb. Raioaldo de Luco, & preſb. Booacurſo, & preſb. Alberto, & preſb. Bottiero noſtrorum arbitrio laudanda, finienda & arbitranda. Unde nos dicti arbitri viſis & auditis petitionibus utriuſque partis & diligenter inſpectis, & habito prudentum quorumdam virorum conſilio, concorditer laudamus, arbitramus, dicimus & precipimus, quod dictus preſb. Guido ſuique ſucceſſores pro ecclesia predicta ſolvat & det ipſi monaſterio annuatim in octava ſancti Georgii tortam unam habentem octo ſeriquas ovorum & taotum caſeum, quod ſit ad hoc ſufficiens. Item laudamus &c. quod ipſe & ſui ſucceſſores cantent Miſſam pro dicto Ibid. n. 37.

mo;

monaſterio annuatim in eccleſia ſancti Bartholomei de Luco in die nativitatis Domini in aurora diei, non remanenre evidenti impedimento vel verbo domine abbatiſſe. Si autem impedimentum eſſet, quod non poſſet intereſſe ad Miſſam cantandam, debeat dictus ſacerdos notificare dicte domine abbatiſſe per unum diem ante. Item laudamus &c. quod monaſterium predictum & ſnnuatim ipſo ſacerdoti ſuiſque ſucceſſoribus croſtellum unum laganorum in die ſancti Benedicti, dum tamen fic in monaſterium facte ſint. Si autem ſtudioſe, non teneatur facere. Item laudsmus &c. quod habeat decimas ſive beneficium in terris & rebus, quas Johannes & Donusdeo preceperunt permutationis & cambii nomine a dicto monaſterio; & ſi ipſi non darent decimas predictas, precipimus & dicimua, quod domina abbatiſſa det ei adjutorium & conſilium in riaquirends decimaiione predicta ſecundum ſuum poſſe bona fide, ſine ſrsude, remoto ei malo ſafiſmate: Item laudamus &c. quod dicts domina abbatiſſa, ſive dictus ſindicus quiete & pacifice dimittat dicto presbytero Guidoni, dnnec in dicta permanebit eccleſia, ſed poſtea a predicta abbatiſſa, aut cui ipſa conceſſerit, remanere debeat. Item laudamus &c. quod omnia alia, que inter ſe dici & requireee poterat, ſint ad arbitrium & voluntatem dicte domine abbstiſſe. Hee nmnia laudamus, arbitrsmus & dicimus ſemper firmiter obſervanda & tenends. Et ſi quis &c. Actum eſt hoc laudum & arbitrium in parlaiorio dicto abbatiſſe anno milleſimo ducenteſimo decimoſeptimo ſexto calendas julii indictione quinta, preſentibus ad hec rogatis teſtibus, ſcilicet Ruſtico de Florentino, & Ildebrandino filio Amiani, & Acuto filin Bonucci, & Marieno filio Fiorini.

Ego Jacobus judex atque notsrius predictis omnibus interfui, & hee omnia ex mandato dictorum arbitrum ſcripſi & complevi, atque in publicam formam redegi ideoque ſubſcripſi.

CCXXIII.

Samſon abbas Vangaticienſis ſe abdicat a regimine monaſterii.

Anno 1217. IV. auguſti.

Ex originali archivi Fontis-boni.

Ibid. n. 33. DIe IV. ineunte auguſto in capitulo monaſterii ſancte Marie de Vangadicis, in preſentia domini Capit. de utroque, Martini Capit. Eſte & aliorum, ibique domnus Guido major prior Camaldulenſis ordinia coram capituln ejuſdem dicti monaſterii ſancte Marie de Vangaticia, ideſt coram monachis & converſia prefati monaſterit recitavit, & dixit, quod domnus abbas Sanſon ſepe & ſepius petiit a me licentiam, vel a nobis, quod concederemus ſibi, quod poſſat dimittere officium prelature dicti monaſterit Vangaticie, quia contemplationi vacare volebat, deſiderabat etiam ſedere ad pedes Domini cum Msria, cujus petitinni nolebamus preſtare aſſenſum, ipſe tamen illud, quod deſiderabat, volens effectui mancipare, nobis ſigillum monaſterit in ſignum reſutationis, & litteras proprias ſigillo proprio ſigillatas refutatinnis formam continenies, & ſuam voluniatem nobis trsnſmiſit, ſecundum quod hic inferius legitur. Sanctiſſimo patri & ſpeciali per Deum domino G.. Dei gratia Camsldulenſium ſratrum priori, ſuus humilis monachellus Ssnſon debi...a in Chriſtn reverentiam cum obedientia. Quia jamdudum deſideravi vacare quieti, meditatinnibus inſtare divinis, & ſugere penitus illecebras ſeculsres, vobit cum multa precum inſtantia frequenter ſupplicavi, nt veſtrs nnbilitas ceſſionem meam recipere dignaretur, modo quia meum in hac parte deſiderium reſpexit oriens ex alto, temporis npportunitatem mihi largiens opportunam, cum poſſideatis in pace lncum & gentem, & non erit de cetero, qui ſe vnbis opponere dante Dominn preſumat, nolo diutius craſtinare, quns effectus ignnrans penitus, quod ventura pariat dies, ad dilecte ſnlitudinis quietem redeo, cum effectionibus prelatinnem monaſterii de Vangadicia apnſtolice ſedi, imo Deo potius & vobis reſignans, promittendo per illam, qua ſum obedientis vobis in Spiritu-ſancto, nt dignum eſt, obligatus, prelationis officium ulterius non requiram, ideoque vobis & ſratribus liberam creandi prelatum tribuo facultatem, per dilectum fratrem O10 priorem Montis-ſilicis &c. quam reſutationem dictus prior in capitulo eoram ſratribus recepit, & firmam & ratam babnit. His autem peractis dixit ſratribus prior predictus: Volo examinare vota fratrum, & continuo meeum exiens de capitulo cepit ſingillatim coram duobus monachis Camaldulenſibus Thoma videlicet & Jacobo vota fratrum examinsre, quibus omnibus examinatis, major pars & ſanior monachorum & converſorum monaſterii memorati con-

corda-

cordabat in magiſtro Johanne Camaldulenſis eremi &c. Unde dictus domnus psior reverſus in capitulo, & convocatis fratribus omnibus, monacbis & converſis prelaxati monaſterii, invocato nomine ſanctiſſime Trinitatis &c. & ſaocti Theobaldi confeſsoris, elegit predictum magiſtrum Johannem in abbatem monaſterii de Vangadicia &c., & commiſit eidem domno electo curam & providentiam & adminiſtrationem dicti monaſterii, precipiens monachis & converſis, ut ipſi obedirent ei electo in omnibus & per omnia, & ipſe electus promiſit & fecit dicto domno priori Camaldulenſi & ſuis ſucceſsoribus catbolicis obedientiam ſecundum regulam beati Benedicti & conſuetudines Camaldulenſes, & ipſe prior eidem electo commiſit claves monaſterii preſati.

Actum ibidem anno Domini M. cc. xvii. indictione v.

Ego Saverius ſacri palatii notarius ad hec omoia ſupraſcripta interſui, & audivi, & vidi, & rogatus ſcripſi.

CCXXIV.

Ruſticus ep. Tudertinus confirmat monaſterium S. Antonii Guidoni priori Camaldulenſi.

Anno 1217. menſe auguſto.

Ex eodem archivo. §. Donatio. n. 384.

Ibid. n. 31. IN nomine Domini. Anno milleſimo duceniеſimo decimoſeptimo menſe auguſto, & exeunte die.... temporibus domni Honorii tertii pape pontificatus ejus aono ſecundo indictione quinta .... quidem ipſe ego Ruſticus Dei gratia Tudertious epiſcopus licet indignus pro anima mea & redemptione peccatorum meorum do, dono, tribuo atque concedo tibi domno Guidoni priori Camaldulenſi & ſucceſsoribus tuis in perpetuum per presbyterum Johannem monachum veſtrum vice veſtra recipientem, plenam & liberam poteſtatem eccleſie ſancti Antonii prope civitatem Tudertinam in monte de Arcis poſite, itaut epiſcopus Tudertinus nullas exactiones ſeu precationes ab eadem eccleſia percipiat, & ab omni munere & poteſtate Tudertini epiſcopi ſit exempta. Ipſa tamen eccleſia pro annuo canone & cenſu unam libram cere annuatim in feſto ſancte Marie de auguſto epiſcopo Tudertino perſolvat, & eam ordinandam de monialibus, & inſtituendam & deſtituendam & corrigendam tam in capite, quam in membris vobis predicto priori & veſtris ſucceſsoribus liberam tribuo poteſtatem, atque concedo, que ibidem honeſte vita monaſtica deſerviant Jeſu Chriſto. Verum ſi in eccleſia illa monache eſse deſinerent, & monacharum inſtantia honeſta vacaret, pleno jure & poteſtate ad epiſcopum Tudertinum predicta eccleſia revertatur.

††† Signum manuum ſupradicti epiſcopi, & presbyteri Johannis monachi, qui hoc inſtrumentum fieri rogarunt.

Actum in civitate Tudertina & intra in curia veteri epiſcopi Tudertini preſentibus Philippo ſubdiacono & camerario epiſcopi, Nicola, & Claravalle, Ranaldo Gilii, domno Ruffino priore ſancti Antimi, & presbytero Bonaſpetie teſtibus rogatis.

Et ego Petrus Phanuelis ſancte Romane eccleſie judex interſui & rogatus ſcribere ſcripſi.

CCXXV.

Honorii pape III. *litera Johanni abbati Vangaticienſi.*

Anno 1217. v. kl. decembris.

Ex tabulario ejuſdem monaſterii.

HOnorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio .. abbati de Vangadicia ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Solet annuere ſedes apoſtolica piis votis & boneſtis petentium precibus favorem benivolum impartiri. Ex tua ſane relatione accepimus, quod A.. & quidam alii predeceſsores tui quedam bona eccleſie de Vangadicia in grave ipſius alienaverint eccleſie detrimentum. Ea propter dilecte in Domino fili tuis precibus grato concurrentes aſsenſu, auctoritate tibi preſentium indulgemus, ut alienationes predictas tibi liceat ſublato appellationis obſtaculo legitime revocare. Nulli ergo omnino hominum &c. Si quis &c. Ibid. n. 33.

Datum Laterani v. kalendas decembris pontificatus noſtri anno ſecundo.

CCXXVI.

CCXXVI.

Ejuſdem privilegium Guidoni abb. S. Michaelis in Burgo Piſarum.

Anno 1217. nonis decembris.

Ex chartulario ejuſdem monaſterii.

Ibid p. 32. HOnorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis Guidoni abbati monaſterii ſancti Michaelis, quod in civitate Piſana ſitum eſt, ejuſque fratribus tam preſentibus, quam futuris regularam vitam profeſſis in perpetuum. Officii noſtri nos admonet, & invitat auctoritas &c. Ea propter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & preſatum monaſterium, in quo divino mancipati eſtis obſequio, ad exemplar felicis recordationis Adriani, & Alexandri predeceſſorum noſtrorum Romanorum pontificum ſub beati Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & preſentis ſcripti privilegio communimus. Inprimis ſiquidem ſtatuentes, ut ordo monaſticus, qui ſecundum Deum, & ſancti Benedicti regulam, atque Camaldulenſem conſuetudinem in eodem monaſterio dignoſcitur inſtitutus, futuris ibidem temporibus inviolabiliter conſervatur. Preterea quaſcumque poſſeſſiones, quecumque bona idem monaſterium in preſentiarum juſte & canonice poſſidet, aut in futnrum conceſſione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis mndis, preſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant, in quibus heç propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum ipſum, in quo preſatum monaſterium ſitum eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſiam ſancti Laurentii de Rivolta cum hoſpitali & pertinentiis ſuis. Eccleſiam ſancte Cecilie. Jus veſtrum in eccleſia ſancti Chriſtophori de Colignola cum integris parochiis & diœceſibus ſuis. Eremum ſanctorum Verani, & Jacobi, que poſita eſt in confinibus Calci, in loco qui dicitur Coſtacqua, cum omnibus poſſeſſionibus & pertinentiis ſuis. Quiquid habetis in villa de Gheſſano, de Colignola, de Mezzana, de Leona, de Bottano, & infra Marceto. Quiquid habetis in eccleſia ſancte Marie juxta eccleſiam ſancti Petri in gradu, ſalvo ſolito cenſu Piſani archiepiſcopi, & quiquid habetis juſta muros civitatis, tam in terris quam in vineis vobis nihilominus confirmamus. Ordinationes monachorum ſeu clericorum veſtrorum, qui ad ſacros ordines fuerint promovendi, a diœceſano ſuſcipiatis epiſcopo, ſiquidem catbolicus fuerit, & gratiam atque communionem apoſtolice ſedis habuerit, & ea gratis, & abſque pravitate vobis voluerit exhibere, alioquin liceat vobis quemcumque malueritis catbolicum adire antiſtitem, qui nimirum noſtra fultus auctoritate, vobiſque poſtulata indulgeat. Cleritos vero, ſive laicos liberos, & abſolutos, qui ad vos converſionis gratia tranſire voluerint, ſuſcipiendi habeatis liberam facultatem. Ad hec preſentis decreti aſſertione ſancimus, ut nullus infra terminos parochie veſtre, vel eccleſiarum veſtrarum, ſine conſenſu diœceſani epiſcopi & veſtro aliquam eccleſiam edificare preſumat. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe decernimus, ut eorum devotioni, & extreme voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi forte excommunicati, vel interdicti ſint, nullus obſiſtat, ſalva tamen juſtitia illarum eccleſiarum, in quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Decernimus ergo &c.

† Ego Hnnorius catholice eccleſie epiſcopus ss.

† Ego Nicholaus Tuſculanenſis epiſcopus ss.

† Ego Guido Preneſtinus epiſcopus ss.

† Ego Ugo Oſtienſis epiſcopus ss.

† Ego Pelagius Albanenſis epiſcopus ss.

† Ego Petrus Sabinorum epiſcopus ss.

† Ego Leo tit. ſancte Crucis in Hieruſalem presb. card. ss.

† Ego Petrus ſancte Pudentiane tit. Paſtoris presb. card. ss.

† Ego Rubertus tit. ſancti Stephani in Celio monte presb. card. ss.

† Ego Stephanus baſilice XII. apoſtolorum presb. card. ss.

† Ego Gregorius tit. ſancte Anaſtaſie presb. card. ss.

† Ego Octavianus ſanctorum Sergii & Bacchi diac. card. ss.

† Ego Rainerius ſancte Marie in Coſmedin diac. card. ss.

† Ego Romanus ſancti Angeli diac. card. ss.

† Ego Stephanus ſancti Adriani diac. card. ss.

† Ego Egidius ſanctornm Coſme & Damiani diac. card. ss.

Datum Laterani per manum Rainerii S. R. E. vicecancellarii nonis decembris indictione v. incarnationis Dominice anno M. CC. XVII. pontificatus vero Honorii pape III. anno ſecundo.

CCXXVII.

CCXXVII.

Ejuſdem ampliſſimum privilegium Rainaldo priori Fontis-avellanæ.

Anno 1218. VI. idus aprilis.

Ex apographe archivi Armanni Eugubii. T. I. pag. a.

Ibid. n. 36.

HOnorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis Rayoaldo priori heremi ſancte Crucis Fontis-avellane, ejuſque fratribus tam preſentibus, quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum. Religioſam vitam eligentibus &c. In primis ſiquidem ſtatuentes, ut ordo monaſticus, qui ſecundum Deum, & beati Benedicti regulam ſub heremitica obſervatione in eadem eccleſia noſcitur inſtitutus, perpetuis ibidem temporibus obſervetur. Preteres quaſcumque poſſeſſiones, quecumque bona eadem eccleſia in preſentiarum juſte & canonice poſſidet, aut in futurum conceſſione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis preſtante Domino poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. In quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipſum, in quo prefata eccleſia ſita eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis; monaſterium ſancte Marie de Faventia una cum capellis ſuis & pertinentiis earum; eccleſiam ſancti Johannis de Acereto cum omnibus poſſeſſionibus ſuis; eccleſiam ſancti Barnabe de Gamundio; eccleſiam ſancti Silveſtri de Arimino cum bonis quondam Calcoli & domibus; eccleſiam ſancte Marie de Beforca; eccleſiam ſancti Donati de Urbino; eccleſiam ſancti Mariani; eccleſiam ſancti Salvatoris de Fano; eccleſiam ſancti Martini de Barti cum omnibus earum pertinentiis, & quidquid habetis in comitatu Fanenſi. Quidquid babetis in eccleſia ſancte Marie de Portuno, & in poſſeſſionibns ſuis. Quidquid habetis in caſtro & in curte Turilis; eccleſiam ſancti Barthnlomei de Senogallia; eccleſiam ſancte Lucie cum omnibus pertinentiis earum. Quidquid habetis in Fractula & curte ejus; eccleſiam ſancti Septimii; eccleſiam ſancti Lotherii; eccleſiam ſancte Marie de Cirvignano cum omnibus earum pertinentiis. Quidquid habetis in eccleſia ſancti Petri de Montetebaldi, & in eccleſia ſancti Coſme cum pertinentiis ſuis. Et quidquid habetis in curte Ripalte extra Neulam; eccleſiam ſancti Nicolai de Valle-rea & in curte Vallis-ree; eccleſiam ſancti Laurentii de Colle-alto; eccleſiam ſancti Domnini; eccleſiam ſancte Marie de Valle-mergo cum omnibus earum pertinentiis; & quidquid habetis in eccleſia ſancti Petri de Cordonaſe; & quidquid habetis in villa Dulii & in toto comitatu Nucerino. Eccleſiam ſancti Angeli de Clandida cum capellis & earum pertinentiis, & Belliſcium cum curte ſua; eccleſiam ſancti Angeli de Ripalda cum curte & pertinentiis ſuis; eccleſiam ſancte Marie de Pundo; & quid habetis in curte Montis-ajati; eccleſiam ſancti Fortunati de Capitalis; eccleſiam ſancti Petri de Bugno cum curtibus & earum pertinentiis, & medietate caſtri Frontonis cum curte ejus; Vallem Sorclani cum omnibus pertinentiis ſuis, & cum curte Finilli; eccleſiam ſancti Angeli de Sortecle, ſancti Bartholomei de Taruco, ſancti Marcelli de Monte-ſcapto cum omnibus pertinentiis earum; eccleſiam ſancti Angeli de Monte-ſicco; eccleſiam ſancti Paterniani de Caſale Cluſi cum curtibus & ejus pertioentiis; & quidquid habetis in comitatu Callenſi. Eccleſiam ſancte Crucis de Eſio cum ſuis pertinentiis; eccleſiam ſancti Lennardi de Eſino; eccleſiam ſancti Laurentii de Auximo; eccleſiam ſancti Petri de Caſtrolis; eccleſiam ſancti Chriſtophori de monte Filetrano; eccleſiam ſancti Superantii de Cingulo cum omnibus earum pertinentiis, & quidquid habetis in toto comitatu Auximano. Eccleſiam ſancti Anaſtaſii de caſtro Ficardo, ſancte Marie de Recanato cum capellis & ejus pertinentiis, & quidquid habetis in toto epiſcopatu Humanenſi. Et quidquid habetis in eccleſia ſancti Paterniani de caſtro ſancti Jobannis de Firmo, eccleſiam ſancti Johannis de Buſco, & totas poſſeſſiones Alberti Ruſtici; eccleſiam ſancti Leonardi de Vulubrio cum capellis & ejus pertinentiis, & quidquid habetis in toto comitatu Firmano. Eccleſiam ſancti Angeli de Mutiliana; eccleſiam ſancti Laurentii de Corinaldo; eccleſiam ſancti Martini de Caſtignano; ſancti Paterniani de Sumat; ſancti Ilarii de Eſculo cum omnibus earum pertinentiis, & quidquid habetis in toto comitatu Exculano. Eccleſiam ſancti Nicolai de Corou cum pertinentiis ſuis, & quidquid habetis in comitatu Pennenſi. Eccleſiam ſancte Crucis de Barclan, ſancti Blaſii de Urbiſalia, ſancti Angeli de Camuſano, ſancti Damiani de Fonte-bono; ſancti Michaelis de Aqui-

Aquimolis cum capellis & earum perti-nentiis, & quidquid habetis in toto comitatu Camerini. Eccleſiam ſancti Angeli de Spoleto, & ſancti Fabiani de Trevi cum omnibus earum pertinentiis; & quidquid habetis in comitatu Spoletano, & quidqnid habetis in Fulginate. Eccleſiam ſancti Salvatoris de Monte-alto, ſancti Martini de Ampuzano, ſancti Quirici cum capellis ſuis & earum pertinentiis; eccleſiam ſancti Matthei & quidquid habetis in comitatu Peruſino, Eccleſiam ſancti Caſſiani & ſancti Fortunati cum capellis & earum pertinentiis; Eccleſiam ſancte Crucis de Monte majore, & ſancti Egidii de Caſtello, ſancte Crucis de Citerna, ſancti Petri de Agilone cum capellis & earum pertinentiis, & quidquid habetis in toto comitatu Caſtellano. Eccleſiam ſancti Mariani de Palcano, ſancti Johannis de Botano, ſancti Silveſtri de Caſtellare, ſancti Donati de Flea cum curtibus, & capellis & earum pertinentiis. Monaſterium ſancti Andree de Inſula - Manſredi cum capellis & pertinentiis ſuis, eccleſiam ſancti Apollinaris, ſancti Thome, ſancti Bartboli de Camporegiano cum pertinentiis earum; monaſterium de Monteſalajolo cum pertinentiis ſuis, & quidquid habetis in comitatu Eugubino. Sane laborum veſtrorum, quos propriis manibus colitis *&c. ut in conſimilibus bullis*,

Perfice † *greſſus meos*
SCS | SCS
PETRUS | PAULUS
HONO | RIUS
PP. | III.
in ſemitis tuis.



Ego Honorius catholice eccleſie epiſcopus ss.

† Ego Nicolaus Tuſculananſis epiſcopus ss.

† Ego Guido Preneſtinus epiſcopus ss.

† Ego Hugo Oſtienſis & Vellitrenſis epiſcopus ss.

† Ego Pelagius Albanenſis epiſcopus ss.

† Ego Petrus Sabinenſis epiſcopus ss.

† Ego Leo tit. ſancte Crucis in Hieruſalem presb. card. ss.

† Ego Petrus ſancte Pudentiane tit. Paſtoris presb. card. ss.

† Ego Stephanus baſilice XII. apoſtolorum presb. card. ss.

† Ego Gregorius tit. ſancte Anaſtaſie presb. card. ss.

† Ego Thomas tit. ſancte Sabine presb. card. ss.

† Ego Guido ſancti Nicolai in carcere Tulliano diac. card. ss.

† Ego Octaviaous ſanctorum Sergii & Bacchi diac. card. ss.

† Ego Gregorius ſancti Theodori diac. card. ss.

† Ego Rainerius ſancte Marie in Coſmedin diac. card. ss.

† Ego Stephanus ſancti Adriani diac. card. ss.

Datum Laterani per manus Rainerii S. R. E. vicecancellarii VII. idus aprilis indictione VI. incarnationis Dominice anno M. CC. XVIII. pontificatus vero domni Honorii pape III. anno ſecundo.

CCXXVIII.

Acto epiſc. Camerinenſis concedit ſepulturam liberam eccleſiæ S. Blaſii de Fabriano monaſterio S. Victoris de Cluſis.

Anno 1218. IV. kl. maji.

Ex autographo chartarii S. Blaſii.

IN nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti, amen. Anno Chriſti M. CC. XVIII. indictione ſexta tempore Honorii pape in palatio domini epiſcopi Camerinenſis IIII. kalendas madi .... Quoniam epiſcopalis officii eſt eccleſiarum neceſſitatibus ac utilitatibus .... Acto Camerinen....... dilecto in Chriſto fratri Hermando abbati ..... juſtis petitionibus annuentes, quod nomine eccleſie ſancti Blaſii ad monaſterium ſancti Victoris pertinentis, poſtulare voluiſtis, dignum duximus eſſe concedendum. Unde quia petiſtis, ut ſepulturam eccleſie ſancti Blaſii de burgo Fabriani concedere deberemus ei liberam ſepulturam, ſicut aliis eccleſiis de Fabriano. Ideo concedimus ei liberam ſepulturam velud alie eccleſie Fabriani habent. Salvo in omnibus jure aliarum eccleſiarum, a quibus corpora ſumuntur, tam in cimiteriis, quam in aliis, & noſtra. *Ibid. num. 42.*

† Teſtes ſunt de hoc rogati presbyter Telonaſius abbas Cripte, presbyter Bonus canonicus Camerinenſis, Acto prior eccleſie ſancti Gregorii, presbyter Mainardus capellanus domini epiſcopi, & presbyter Bonomus prepoſitus ſancti Victoris.

Ego Acto notarius Camerinenſis rogatus hec omnia ſcripſi.

bb † Ego

† Ego Acto Camerinenſis epiſcopus propria manu ſupſcripſi.

† Ego Rainaldus Camerinenſis archidiaconus propria manu ſubſcripſi.

† Ego Adinolſus concanonicus diaconus indignus propria ſubſcripſi manu.

† Ego Jacobus Camerinenſis canonicus propria manu ſubſcripſi.

† Ego Oſredutius Camerinenſis canonicus propria manu ſubſcripſi.

CCXXIX.

Gregorius abbas S. Gregorii de Urbe locat clericis SS. Johannis & Pauli.

Anno 1218. xii. maji.

Ex codice Gregoriano pag. 252.

Ibid. n. 39. IN nomine Domini. Anno Dominice incarnationis milleſimo ducenteſimo decimo octavo, & anno ſecundo pontificatus domni Honorii tertii pape indictione ſexta menſis madii die duodecimo. Nos quidem Gregorius Dei gratia abbas venerabilis monaſterii ſancti Gregorii in clivo Scauri una cum conſenſu & communi voluntate fratrum & conſociorum noſtrorum in dicto monaſterio monachorum, videlicet Nicolai presbyteri & prioris, Nicolai Mazzoeli preſbyteri, Andree presbyteri ..... Romani diaconi, Petri Gualterii, Matthei ſubdiaconi, domini Guidonis, Gregorii, Romani, Creſcentii atque Placidi ..... & aliorum, mandato domni Honorii tertii pape, nec vi coacti, nec dolo ſeducti, ſed propria voluntate pro jamdicto monaſterio ante preſentiam ſubſcriptorum teſtium ad hoc ſpecialiter rogatorum, concedimus & locamus .... per Johannem Leonis ſcriniarium noſtrum procuratorem a nobis ſpecialiter conſtitutum, inveſtientes tradi vobis clericis venerabilis baſilice ſanctorum Johanni & Pauli, videlicet presbytero Johanni, Raynerio, Petro Alberto, Centio Camponiani, Centio de Cone, Rogerio, atque presbytero Romano, Angelo atque Johanni Gregorii veſtriſque ſucceſſoribus ad opus & utilitatem predicte veſtre baſilice, ut infra legitur, perpetuo; id eſt quinque coſſas antiquas, quarum una parva & altius cum aliis non extenditur cum arcubus ſuis ſupra in circuitu, & cum omnibus ſuis uſibus & utilitatibus & pertinentiis, excepto pinna parietis, que ſupereminet, quam veſtris vel dicti domini pape expenſis dirui facere ex pacto convento debetis, & ſpecialiter cum tanto de cripticella retro dictas coſſas, quod ſufficiat ad duas privatas ſine malitia faciendas tantum, poſitis infra Urbem, ab uno & altero latere via, que pergit juxta predictam baſilicam ſanctorum Johannis & Pauli & tenimentum noſtri monaſterii inter hos fines: a primo latere retro noſtrum monaſterium poſſidet, a ſecundo & tertio ſcilicet ſubtus & deſuper eſt predicta via, a quarto latere dicta veſtra baſilica tenet. In quibus vero coſſis vel ſupra quas a modo vobis vel ſucceſſoribus veſtris ad opus & utilitatem dicte baſilice liceat domum facere & in altitudinem vel ſummitatem eam, que nunc eſt, tectum ſine malitia fieri facere. Hanc autem locationem vobis, ut dictum eſt, denotare inferius facimus pro quinquaginta libris bonorum proviſinorum Senatus, quas nobis pro dicto monaſterio nomine mercedis datis, de quibus nos bene quietos vocamus, & non ſolute mercedis exceptionem omnino refutamus, eaſque pro debito noſtri monaſterii ſolvimus .... ſub penſione a modo annuatim ipſi noſtro monaſterio reddenda in feſto ſancti Gregorii unius Papienſis denarii, quam ſi in feſto non dederitis, in octava duplicetis, & ſi duplicare contempſeritis, ab hac locatione omnino cadatis, & hanc locationem vobis facimus tali tenore, & ex pacto convento lege adjecta, quod non liceat vobis nec ſucceſſoribus veſtris aliquo in tempore dictas coſſas vel domum aliqua ſubſcripta occaſione altius edificare, nec tollere, nec etiam alterius tenimenti noſtri monaſterii feneſtram vel aliquod foramen ſive voltas facere, & poſtquam dicta domus in dictis coſſis completa, & ut dictum eſt, tecto cooperta fuerit, nullo in tempore noſtrum monaſterium per eam aliquam patiatur injuriam vel jacturam. Verumtamen ſi aliquando vos aut ſucceſſores veſtri, quod abſit, predictas coſſas cum arcubus eam altius edificare tentaveritis, vel, ut dictum eſt, ipſi noſtro monaſterio per eas aliquam injuriam vel jacturam feceritis, & que dicta ſunt & inferius denotantur, non obſervaveritis, ab hac penitus locatione dicta baſilica veſtra cadat, & vos cadatis, & libere, ſicut erit meliorata, ipſi noſtro monaſterio revertatur, nullo jure vel uſu a ſenatu & populo Romano introducto obſtante; quod, quemve in hac cauſa pro vobis & ſucceſſoribus veſtris & predicta veſtra baſilica nobis omnino refutatis. Et ut hec omnia no-

bis

bis plenius obſerventur predictus dominua papa Honorius per apoſtolicas literas ejus ſigillo ſignataa, prout melins noverit, vobis, veſtriſque ſucceſſoribus, ſicut ſeparatim ſuperius denotatur, ſub excommunicationis vinculo precipiet, obſervare; noviſſime autem pro nobis & noſtris ſucceſſoribus pro dicto noſtro monaſterio vobis veſtriſque ſuceeſſoribus predicte baſilice ſanctorum Johannis & Pauli hanc conceſſionem & locationem, ut dictum eſt, obſervare, & ab omni homine, ſi opus fuerit, defendere nomina plejarie & principalis obligationia promittimus ſub pena quatuor librarum boni auri pro eo, quod vos pro vobia ſucceſſoribuſque veſtris pro dicta veſtra baſilica nobis pro dicto noſtro monaſterio noſtriſque ſucceſſoribus, que dicta ſunt, omnino nomine plejarie & principalia obligstionis perpetuo ſub eadem pena obſervare & adimplere, & contra nulla ratione venire promittitis, & ſoluta pena hec cartula firma permaneat, quam ſcribere rogavi Johannem Leonis ſcriniarium ſancte Romane eccleſie in menſe & indictione ſupraſcripta ſexta. Teſtea presbyter Petrus eccleſie ſancte Marie de Ferrariis, Thadeus Pulgamini, Jacobns Obitionis Rubel, Petrua Johannia Gregorii, Petrus Sutrinus, Centius Obitionis Rubei, Johannes Pontis Corbuli, Paulus Magni.

Ego Johannes Leonia ſancte Romane eccleſie ſcriniarius habens poteſtatem dandi tutores, & curatores emancipandi, & decretum interponendi, & alimenta decernendi complevi & abſolvi.

CCXXX.

Honorius pp. III. *committit reformationem S. Andreæ de Candiculis Camaldulenſibus.*

Anno 1218. xv. kl. decembria.

Ex autographo Fontis-boni. §. Brevia. n. 18.

Ibid. n. 30. HOnorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. priori & conventui Camaldulenſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Preſentate nobis venerabilia fratris noſtri Hoſtienſis epiſcopi apoſtolice ſedis legati litere continebant, quod cum idem monaſterium de Candiculis, quod ad Romanam eccleſiam nullo pertinet mediante, inveniſſet adeo in ſpiritualibus diſſolutum & in temporalibus annullatum, quod diſſolutiones, infamationes & opprobria, que de illo exierant totam fere provinciam corrumpant & nauſeam tranſeuntibus inſerant; ipſe babito prudentum virorum conſilio, ac intellecto, quod per fratres ordinia veſtri melius quam per alios poſſat ac honeſtius reformari, ſepefatum monaſterium vobis reformandum commiſit, ſalvo tamen in omnibus jure & proprietate Romane eccleſie, ad quam noſcitus pertinere. Noa igitur piam intentionem ipſius epiſcopi attendentes, conſiderantes etiam, quod ad hoc ſollicitudo veſtra poteſt non modicum exiſtere fructuoſa, univerſitatem veſtram monemos attentius & hortamur per apoſtolica vobis ſcripta mandantes, quatinus ad reformationem monaſterii memorati taliter intendatis, quod ſollicitudinem & diligentiam veſtram poſſimus in Domino commendare, & ex hoe vobia cumulus eterne retributionis accreſcat. Datum Laterani xv. kal. decembris pontificatua noſtri anno tertio.

CCXXXXI.

Friderici II. *regis præceptum pro monaſterio Vangaticienſi.*

Anno 1219. v. kl. aprilis.

Ex apographis Vangaticienſibus.

IN nomine ſancte & individue Trinitatis. Fridericus divina favente clementia Romanorum rex auguſtus & rex Sicilie. Regie majeſtatis a Deo nobia creditum poſtulat & requirit officium, ut unicuique, quod ſuum eſt, equitatis jure conſervetur, precipue autem eccleſiis & monaſteriis ad ſerviendum Deo continua devotione deputatis favorem & opem gratie noſtre eo magis familiaribus ſtudiis impendimus, quo certius ad remiſſionem peccatorum in eterna bonorum retributione nobis quidem id profuturum ſperamus. Eapropter cognoſcat tam preſena etas, quam ſucceſſiva poſteritas, quod nos ob remedium anime noſtre piam & pronam aurem gratanter accommodantes, rationsbilibus & juſtis petitionibus Johannis venerabilia abbatis de Vangadicia Camaldulenſia ordinis, religioſi quidem & ſane opinionis viri, clementer annuentes, & felicis memorieglorioſiſſimi Friderici avi noſtri Romanorum imperatoris veſtigiis inherentes, ſicut in ejus privilegio continetur, monaſterium ſancte Dei genitricis ordinis Ibid. n. 44.

Camaldulenſis conſtructum ſuper Atheſis fluminis ripam ad locum, qui quondam Petra dicebatur, nunc autem Vangadicia vocatur, una cum abbate & fratribus divino inibi obſequio mancipatis, & cum omnibus ſuis poſſeſſionibus & rebus mobilibus & immobilibus, & ea que hactenus poſſedit, & in futurum Deo favente juſto aquiſitionis titulo poſſidebit, ſub noſtra regali tuitione & defenſione graranter ſuſcipimus, omneſque res & poſſeſſiones ejus mobiles & immobiles ſeſeque moventes, quas abbas & fratres ejuſdem monaſterii vel ipſi, vel per alium poſſident, vel de cetero aquiſierint, eidem eccleſie perpetua ſtabilitate per noſtre auctoritatis robur & munimen confirmamus, ex quibus quedam duximus exprimenda vocabulis, videlicet poſſeſſiones, quas habet in predicto loco, qui dicitur Vangadicia, & in Abbatia, & in aliis quibuſcumque locis, in epiſcopatu Veronenſi infra civitatem eccleſia ſancti Salvatoris cum omnibus ſuis pertinentiis; & in Bardulino, in Ilaſin, in Albareta, in Porto, in curia Leniſei, terram ſcilicet arabilem, prata, ſilvas, ſaliceta, ſationes, venationes, paludes, piſcationes, cum omnibus ſuis pertinentiis, & adjacentiis, que ad curiam Leniſci pertinent, cujus terminus currit ſuperius caput ſilve ipſius monaſterii uſque in Tartarum, que ſilva vocatur Gazuolo, & eſt ex alia parte Atheſis, Salvaterra, Ramodepalo, Borſeda, Torreda, in Contra, in Arquada, in Rodigin, in Pontieno, in Conte, in Squinacio, in Donino, in Boniſago, in Martegio, in Sarzano, in Mardinago, in Veneza cum omnibus ſuis pertinentiis, in Cogula, Clauſurella, Cavezana, Saguedo, in Merlaria, in Scudaſia, in Palſo, in Vighizolo, in Corrigia, in Villa, in Eſte, Vallis Almerici, in Monte Silicis, in Padua, in curte de Piove, in villa Cornede, in Denſjolo. Hec igitur ſupradicta & cetera omnia, que in aliquo regni noſtri loco prefata poſſidet eccleſia, cum caſis, capellis, decimis, placitis, mercatis, theloneis, ripis, ripaticis, molendinis, collectis, viis & inviis, vineis, agris, terris cultis & incultis, ſilvis, paleuis, montibus, planitiebus, venationibus, aquis aquarumque decurſibus, ſtellariis, paludibus, piſcationibus, armaniis, tanſis, bannis, ac olivetis, univerſis exhibitionibus cum omni honore & diſtrictu, ſalva tamen regali juſtitia, confirmamus. Tum id abbati & eccleſie, ac ſuis ſucceſſoribus, & eorum hominibus indulgemus, ut nullus inde reſpondere teneatur; niſi nobis aut certo miſſo noſtro ad hoc ſpecialiter deputato & deſtinato. Precipimus igitur regalis auctoritatis noſtre edicto, quatenus nullus archiepiſcopus, epiſcopus, dux, marchio, comes, vicecomes, conſul vel poteſtas vel ullum commune civitatis alicujus loci, nec ulla omnino perſona, magna vel parva, ſecularis vel eccleſiaſtica, ſupradictum monaſterium, & ejus abbatem, & fratres & homines in curtis predictis, vel in ullis rebus aut functionibus ſibi pertinentibus inquietare, diveſtire vel quocumque modo moleſtare preſumat. Quod ſi quis contra hec precepta noſtra venire preſumpſerit, centum libris auri pena feriatur, que medietas ipſi fiſco noſtro, reſiduum abbati prefate eccleſie perſolvatur. Pro quorum omnium certa & inviolabili obſervatione & memoria preſentem paginam majeſtatis noſtre ſigillo communivimus, teſtibus ſubſcriptis, qui ſunt Gherardus Salburghenſis archiepiſcopus, Albertus Magdeburgenſis archiepiſcopus, Henricus Balenſis epiſcopus, Rodigerius marchio Montis-ferrati, Hermannus marchio de Baden, Egno comes de Via .... Gerardus & Ulricus comes .... Anſelmus curie noſtre Mareſcaleus, Fridericus camerarius, Berardus dapifer & alii quamplures.



Signum domini Friderici Romanorum regis invictiſſimi & ſemper auguſti, & regis Sicilie.

† Ego Conradus Metenſis epiſcopus imperialis aule cancellarius vice domini Goſredi Moguntini archiepiſcopi & totius Alemannie archicancellarii.

Datum apud Agenovum anno Dominice incarnationis M. CC. XVIIII. quinto kalendas aprilis indictione VII. regnante domino Friderico Romanorum rege ſemper auguſto & rege Sicilie anno VII. feliciter, amen.

CCXXXII.

CCXXXII.

Honorii III. *delegatio pro monaſterio de Follina.*

Anno 1219. III. kl. junii.

Ex autographo ejuſdem monaſterii.

Ibid. n. 15. HOnorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis.. abbati & conventui de Follina Ciſtercienſis ordinis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum illius locum licet immeriti teneamus in terris, qui non eſt Deus diſſenſionis, ſed pacis, his nos convenit robur apoſtolicum adhibere, que aliquando in contentione reducta judicio ſunt vel concordia terminata. Eapropter dilecti in Domino filii veſtris poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu diffinitivam ſententiam, quam dilecti filii T.. prior ſanctorum Marine & Juliani de Urbanis, & plebanus ſancti Pauli de Venetiis auctoritate noſtra pro vobis contra monaſterium ſancti Firmi de Verona ſuper eo quod ..... abbas & conventus ejuſdem monaſterii veſtram eccleſiam ad ſe pleno jure pertinere dicebant, & rebus aliis exigente juſtitia promulgarunt, ſicut eſt juſta & legitima provocatione ſuſpenſa, auctoritate apoſtolica confirmamus. Datum Rome apud ſanctum Petrum III. kal. junii pontificatus noſtri anno tertio.

CCXXXIII.

Quarta pars caſtri Civitellæ adjudicatur monaſterio Valle-caſtrenſi.

Anno 1219. XII. exeunte ſeptembri.

Ex autographo S. Blaſii de Fabriano.

Ibid. n. 48. IN nomine patris & filii & ſpiritus ſancti, amen. Anni Domini ſunt M. CC. XVIIII. indictione ſeptima a tempore domini Honorii pape III. die XII. exeuntis menſis ſeptembris. Cum litis & controverſia verteretur inter domnum Armanum Dei gratia Vallis-caſtri abbatem & ejuſdem conventum pro dicta eccleſia ex una parte, & dominum Albizo Marci ex altera, que litis & contentio talis erat. Petebat enim dictus abbas & ejuſdem conventus pro dicta eccleſia verſus dictum dominum Albezo quartam partem Civitelle, ſicut continetur in inſtrumento facto a domino Mattheo, ab eccleſia Vallis-caſtri in reſtitutione ſinaitas, quas tenet & poſſidet, vel homines ſui poſſident, vel alii pro eo, quas ſinaitas ...... dictam Civitellam a capite b..c..eta & aqua Arelle & vadit ſupra heremum, & pergit Aletane, & etiam petiit, ſicut continetur in inſtrumento ..... ſanctiſſimo ſancto Romualdo ..... ſinaitas & penitus deſtruat, & deguaſtet molendinum constructum in capite cluſarum & in antea ..... neque edificet nullum molendinum ibi. Unde pro dictis litibus utraque pars dederunt ſe in manibus domini Bentevogli Rolandi ...... a ſuo arbitrio & a ſuo mandato quid.... quidlibet & dicere, & laudare, & arbitrare inter eos, & precipue ſub pena L. librarum denariorum .... alteri pro ſtipulatione invicem promiſerunt. Unde ego predictus Bentivolus electus arbiter ex voluntate partibus ſupradictis in Chriſti nomine laudo, precipio & arbitro, ut predictus dominus Albezo Marci reſtituat & reddat ſinaitas, & dimittat ad predictum abbatem, & ad eccleſiam Vallis-caſtri, ſicut in inſtrumento continetur, conceſſa a beato Romualdo, & etiam ſicut declaratum eſt & determinatum. Item precipio & arbitro, & laudo, ut in dictas ſinaitas & lites dictus dominus Albezo, neque alii pro eo nullam litem, nullamq..... inantea faciat, neque permittat facere nullum molendinum, nec iſtud, nec .... a capite cluſarum uſque ad ſaxum Helene Ragieſe, & comuni voluntate utriuſque partibus de petitione caſtri Civitelle .... laudo, arbitro & precipio, quod predictus abbas nomine ipſius hecclegie habeat quartam partem Civitelle, ſicut continetur in inſtrumento facto a domino Mattheo heccleſie Vallis-caſtri. Inſuper dico & precipio, quod homines, quos predictus abbas poſuerit vel habuerit in predictam Civitellam, libere utantur. Item homines domini Albizi aquis, paſcuis, pratis, & montaneis, & lignis & lapidibus ſine omni contradictione in perpetuum. Item precipio, ut dictus dominus Albezo det medietatem modiolum terre per ortum a predicta hegleſia. Item ex altera parte precipio, laudo & arbitro, quod dictus dominus abbas & ejus conventus & anteceſſores ſuos ...... inſtrumento domino Albezo, quod dominus Guilielmus abbas fecit a domino Mattheo, omnia ſupraſcripta laudo, precipio, dico & arbitro, quod utriuſque partibus debeant obſervare, & obſervent ſub pena predicta para non obſervans obſervare volenti dare teneatur. Et precipio abbati, ut capiat

piat

piat plateas pro domibus hominibus ſuis uſque ad feſtum omnium Sanctorum. Inſuper precipio abbati & fratribus, ut dent dicto Albezo xx. libras in feſtum ſancti Michaelis, & xli. libras in feſtum ſancti Andree. Actum eſt hoc ante hecleſiam ſancti Romualdi in preſentia iſtorum teſtium, ſcilicet domini Faſarelli & Attutii Bentivolii, Amicus Fabri, Petrum Bonihomini, & Marco, Benvenutum Calderarii, Marco Girardi & aliorum plurium rogati ſunt teſtes.

Ego Pellegrinus notarius ſcripſi.

CCXXXIV.

Litera Honorii pape III. *abbati de Follina.*

Anno 1219. viii. kl. novembris.

Ex authentica ejuſdem monaſterii. n. *667*.

Ibid. n. 15. HOnorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. abbati & conventui monaſterii ſancte Marie de Fulina Ciſtercienſis ordinis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Petente quondam procuratore monaſterii ſancti Firmi Veronen. monaſterium veſtrum, quod ad illud pleno jure pertinere dicebat, poſt quaſdam ab apoſtolica ſede commiſſiones obtentas, tandem coram bone memorie P.. tituli ſancte Pudentiane presbytero cardinali a felicis recordationis Innocentio papa predeceſſore noſtro in partibus auditore conceſſo lis extitit conteſtata, & cum dictus procurator de ſuo tunc non poſſet jure docere, de tuo fili abbas & alterius partis procuratoris aſſenſu cauſa fuit venerabili fratri noſtro.. epiſcopo Paduano & ſuis conjudicibus ab eodem predeceſſore noſtro commiſſa, qui viſis rationibus partium monaſterium veſtrum ab impetitione partis alterius per diffinitivam ſententiam abſolverunt, eidem parti cenſum viginti ſolidorum Veronenſium in ipſo monaſterio reſervantes, cujus cognitione ſententie ad apoſtolice ſedis examen per appellationis delata remedium quibuſdam coram nobis ex parte tua fili abbas utcumque inciderant, adjectis nos de tuo, & procuratoris alterius partis aſſenſu, dilecto filio.. abbati Galven.. & ſuis conjudicibus ſcripſimus, ut de ipſius confirmatione vel infirmatione ſententie ac de adjectis facerent, ſicut faciendum de jure viderent, quorum duo ipſorum ſententiam judicum, quo ad cenſum pronunciaverunt nullam, ſet quoad alia confirmaverunt monaſterio veſtro, partem alteram condempnantes in ducentis quinquaginta libris Veronenſibus pro expenſis. Horum quoque proceſſum venerabilis frater noſter.. patriarcha Gradenſis & ſui conjudices delegati a nobis legitimum decreverunt, a quibus ante prolationem ſententie pars monaſterii ſancti Firmi, quia exceptiones ſuas non admiſerant, appellarunt. Saoe te fili abbas & procuratore partis adverſe in noſtra ſuper his preſentia conſtitutis, nos auditis & intellectis hinc inde propoſitis ſententiam ipſius Paduanī & ſuorum conjudicum ſuper eo, quod veſtrum monaſterium abſolverunt ab impetitione monaſterii ſancti Firmi, duximus confirmandam ſuper petitione predicta, eidem monaſterio ſancti Firmi perpetuum ſilentium imponentes. Nulli ergo omnino hominum *&c.* Si quis *&c.*

Datum Viterbii viii. kl. novembris pontificatus noſtri anno quarto.

Ego Gerardus domini Ottonis imperatoris notarius prout vidi & reperii in privilegio ſcripto predicto memorati domini Honorii pape currente anno Domini milleſimo ducenteſimò viceſimo primo indictione viiii. die penultimo januarii, nichil addens vel minuens ad hoc, quod ſenſus vel intellectus ipſius mutatur privilegii jamdicti me ſciente, niſi forte in punctis vel ſillabis, ſcripſi & corroboravi ſecundum quod ipſum vidī proprio ſigillo ſigillato jamdicti dominī Honorii pape.

CCXXXV.

Ejuſdem pro monaſterio de Candiculis reformando a Camaldulenſibus literæ.

Anno 1219. v. kl. novembris.

Ex tabulario Fontis-boni. §. Brevia. n. 20.

HOnorius epiſcopos ſervus ſervorum Dei venerabili fratri .. epiſcopo & dilecto filio .. archipresbytero Florentino ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Dilecti filii .. prior & conventus Camaldulen. quibus monaſterium de Gandiculis, reformandum commiſimus, expoſuerunt humiliter coram nobis, quod cum venerabilis frater noſter .. Oſtienſis epiſcopus olim dum in partibus illis legationis officio fungeretur, monaſterio ipſi officium viſitationis impendens monachos nigros habitantes ibidem propter Ibid. n. 16.

mul-

multiplices eorum exceſſus ab eodem monaſterio, qnod per ipſorum malitiam fere ad extremam exaninationem devenerat, duxerit amovendos, in eos, ſi vel ad idem redirent monaſterium, vel monachos Camaldulenſes, quibua ille reformandum commiſit, in aliquo moleſtarent, excommunicationis ſententiam promulgando, illi, qui percuſſi dolore ac attriti debuerant accipere diſciplinam, tamquam in profundum venerint peccatorum, excommunicatione contempta in eodem monaſterio ſe auſu temerario receperunt, & ibi divina celebrantea officia, vel potius prophanantes, libros, ornamenta, privilegia & res alias ipſius monaſterii exinde per violentiam aſportarunt. Ne igitur predicti monachi de ſua pertinacia glorientur, diſcretioni veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus, quatinua predictam excommunicationis ſententiam ſollempniter innovantes, faciatia eamdem tandiu appellatione remota inviolabiliter obſervari, donec ipſi reſtituentes taliter aſportata, ab ejuſdem monaſterii moleſtatione penitus conquieſcant.

Datum Viterbii v. kal. novembris pontificatua noſtri anno quarto.

CCXXXVI.

Aliæ commiſſionis ejuſdem rei Guidoni priori Camaldulenſi.

Anno 1219. v. kl. novembris.

Ex eodem. §. Brevia n. 19.

Ibidem HOnorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis . . priori & conventui Camaldulenſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum venerabilis ſrater noſter . . Hoſtienſis epiſcopus tunc apoſtolice ſedis legatus per monaſterium de Candiculis tranſitum ſaciens inveniſſet illud uſque adeo in ſpiritualibus deformatum & in temporalibus diminutum, nt ſicut fuerat aliquando in reverentia & honore, ita multis eſſet ſcandalo & horrori, vobis illud reformandum commiſit, ſalvo in omnibus jure ac proprietate Romane eccleſie, ad quam nullo pertinet mediante. Noa quoque quod factum ſuerit per eumdem epiſcopum approbantes, vobis noſtris dedimus literis in mandatis, ut ad reformationem ipſius monaſterii taliter intendere curaretis, quod exinde ſollicitudinem veſtram poſſemus merito commendare. Unde quod id laudabiliter ſicut audivimua inchoatis, graſum gereates admodum & acceptum, ut ex iteratione mandati noſtrum plenius agnoſcatis affectum, univerſitati veſtre per iterata ſcripta mandamus precipiendo, quatinus reformare monaſterium ipſum modis omnibus ſtudeatis, ponendo ibidem perſonas honeſtas & utiles, ſicut videritia expedire, ita quod & Deum propitium, & nos inde vobis reddatis favorabiles & benignos.

Datum Viterbii v. kal. novembris pontificatus noſtri anno quarto.

CCXXXVII.

Ædificatio eccl. Porcilienſis prope Patavium.

Anno 1219. XIV. novembris.

Ex exemplo S. Michaelis de Muriano.

IN nomine Domini Dei eterni. Anno ejuſdem nativitatis M. CC. XIX. indictione ſeptima die XIV. intrante novembri Padue in epiſcopali capella coram domino Floriano archipresbitero, Daniſio, Henrico & Lafrancho canonicis Paduanis, domno Jordano priore ſancti Benedicti, domino Johacbimo .... capellano domini Jordani Dei gratia epiſcopi Paduani, domino Jacobino, & Cavello & Leopardo judicibus de Padua & aliis. Dominus Jordanus Dei gratia Paduanus epiſcopus Petro de Bonicis dedit lapidem primarium ad eccleſiam religionis edificandam ad honorem ſancte Marie virginis in campo uno de terra jacente in confinio Padue in Porcilia prope flumen, quem ipſe Petrus de Bonicis dedit preſato domino epiſcopo, ut conſtat in quodam publico inſtrumento per me Guarnerium notarium conſecto, ſalvo quod ſubſit eadem eccleſia epiſcopo Paduano tantummodo nullo medio, & ſalvo jure canonicorum Paduan. in decimis, & eccleſie ſancti Thome de Arena & aliarum eccleſiarum circumſtantium in quartiſiis, in parochiis & parochianis. Et ſi forte aliquando imposterum queſtio aliqua oriretur inter rectores ipſius eccleſie ſancte Marie & canonice Paduane, vel rectores dicte eccleſie ſancti Thome vel rectorea aliarum eccleſiarum circumſtantium de decimis ſive quartiſiis, ſeu parochiis & parochianis, idem dominua epiſcopus & ſucceſſores ejus ſine queſtione aliqua cauſam vel cauſas ſeu queſtiones illas libere valeat ad voluntatem ſuam & debeat deffinire. Et hec omnia ſic facta ſunt & ordinata de voluntate & conſenſu ipſius Petri de Bonicis. Ibidem n. 49.

† Ego Guarnerius de Campo cruce ſacri imperatoris F. . notarius &c. ſcripſi.

CCXXXVIII.

Honorii III. *papæ literæ pro monaſteria S. Savini Piſarum.*

Anno 1220. XIV. kl. maji.

Ex cod. membranaceo S. Michaelis Piſarum.

HOnorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio . . priori ſancti Petri Ibid. n. 55.

rri ad Vincula Piſarum ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum monaſterium ſancti Savini ordinis Camaldulenſis, ſicut ex parte abbatis & conventus ejuſdem fuit propoſitum coram nobis, in civitate Piſana & aliis locis Thuſcie conſueverit multas terras & poſſeſſiones habere, quarum notitiam nullam habent, & Hugo de Titignano, G.. de Strata & quidam alii tam civitatum, quam Piſan. Lucan. & Vulterran. dioceſum, quos ipſi vobis exprimunt nominatim, illas ſcire credantur, diſcretioni tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus illos moneas ex parte noſtra prudenter, ut ipſi Deum habentes pre oculis, gratia quoque ac timore poſtpoſitis, ſtudeant indicare, ne pro defectu eorum a monaſterio ipſo fiant penitus aliene.

Datum Viterbii XIIII. kal. maji pontificatus noſtri anno IIII.

CCXXXIX.

Friderici II. imp. diploma pro monaſterio Padeliranis,

Anno 1220. menſe novembris.

Ex autographo S. Pontiani de Luca.

Hil. n. 52.

IN nomine ſancte & individue Trinitatis Fridericus ſecundus divina ſavente clementia Romanorum imperator ſemper auguſtus & rex Sicilie ad eterni regni premium & temporalis imperii incrementum apud regem regum nobis proficere non ambigimus, ſi ad pacem & profectum eccleſiarum ſtudium prebere curaverimus & operam diligentem. Quare ad imitationem anteceſſorum noſtrorum illuſtrium imperatorum ac regum, interventu quoque dilecti fidelis noſtri Azzonis abbatis monaſterii ſancti Benedicti deſuper Padum & omnium fratrum ſuorum, de quorum orationibus multum confidimus, & quorum fraternitatem habentes, diligimus ipſum monaſterium ſancti Benedicti ſuper Padum, quod nobis ſpecialiter pertinet, cum omnibus ſuis poſſeſſionibus, & monaſterium de Gunczaga, & monaſterium de Lecto paludano, & monaſterium Sextenſe poſitum in comitatu Lucano, & monaſterium ſancti Pontiani & ſancti Martini in Colle cum omnibus eorum poſſeſſionibus, & omnia alia monaſteria & eccleſias ubicumque ſint predicto monaſterio ſancti Benedicti pertinentes cum omnibus poſſeſſionibus, predicti abbatis perſonam & omnes monachos, clericos & converſos ſuos, familiam quoque & omnes habitatores ſuos, omnia etiam bona mobilia & inmobilia ipſius monaſterii, & omnium eccleſiarum ſuarum & hominum ſuorum, ubicumque ſint, in tutelam noſtre defenſionis & protectionis recipimus, & ea omnia predicta ab omni imperiali exactione & juriſdictione, & cujuſcumque poteſtatis, civitatis vel communis, & omnium nunciorum noſtrorum & miniſtrorum noſtrorum preſentium & ſuturorum, & ab omnibus inſuper albergariis, arimaniis, angariis, & perangariis, ſodris, collectis, bannis, gualdimoniis exempta omnino, libera, abſoluta eſſe volumus, atque precipimus pro anima noſtre remedio & parentum noſtrorum, que omnia in integrum predicto monaſterio ſancti Benedicti ſuper Padum in perpetuum donamus, concedimus & confirmamus & lege ſemper valitura corroboramus. Specialiter autem omnia bona mobilia & inmobilia, que ab Henrico tertio & quarto, Lothario, & Friderico & Henrico imperatoribus & quicumque imperatores eidem monaſterio & ſuis eccleſiis largiti ſunt, videlicet quatuor manſos in Lecto paludano ab Henrico ſexto, & octo ab inclito rege Conrado bone memorie datos, conceſſos & confirmatos, & que a marchione Tethaldo, & a progenitoribus ſuis Bonifacio & Alberto marchionibus, & nobiliſſima comitiſſa Matilda & duce Guelphone & ab aliis viris nobilibus, capitaneis, valvaſoribus & ab aliis vaſſallis & hominibus noſtris cujuſcumque conditionis ſepedicto monaſterio & omnibus aliis ſuis eccleſiis donata, collata, conceſſa ſunt & confirmata, omnia etiam bona & poſſeſſiones, quos Hermanus faber de Pigognaga pro remedio anime ſue eidem monaſterio contulit & conceſſit, necnon & poſſeſſiones, quas a filiis quondam Preytolini de Caſtellarano idem monaſterium emit, & omnes, de quibus dictum monaſterium & eccleſie privilegia vel chartas authenticatas habent, ad jamdicti monaſterii & omnium eccleſiarum ſuarum pacem & quietem, & firmitudinem, utilitatem, & corroborationem, precipue omnes boſcos de Pigognaga, videlicet Carpenetam, Spinetam, ſaccam de Petreta, & ſaccam de Razeta, & Savetam, & omnia quecumque habet idem monaſterium in curte de Pigognaga, ſicut continetur in privilegiis ſuis, & in carta Johannis notarii, & alia, que in antea Deo dante adipiſci & adquirere poterit, donamus, concedimus & confirmamus, & per hanc divalem paginam corroboramus in perpetuum. Preterea omnes poſſeſſiones, omnes terras & omnes paludes, que tempore Friderici & Henrici imperatorum & noſtro tempore predicto monaſterio, & omnibus ſuis eccleſiis, & ſuis hominibus & nunciis noſtris intromiſſe, ſeu impedite, vel ſai-

ſite

ſite fuerint vel ſunt eidem monaſterio, & ejus eccleſiis, & omnibus ſuis hominibus reſtituimus, reddimus, donamus & confirmamus, & preſenti privilegio corroboramus. Inſuper omnes poſſeſſiones, quas Albertus abbas Gualterio de Gunzaga in beneficio feudi ſine licentia noſtrorum anteceſſorum dedit, que poſſeſſiones in dampnum & detrimentum ipſius monaſterii vertuntur, quod nequaquam pati poſſumus, nec debemus, Azzoni abbati monaſterii ſancti Benedicti ſuiſque ſucceſſoribus nnmine preſati monaſterii imperiali auctoritate reddimus & reſtituimus, & eorum datum, ſi quid fueric in irritum reducimus, & in perpetuum caſſamus, & de predictis poſſeſſionibus, videlicet braida monaſterio Gunzage adjacente cum burgo in ea poſito, & aliis quibuſdam poſſeſſionibus monaſterii de Gunzaga in Lecto paludano poſitis, & in corte Gunzage de conſilio curie noſtre vice monaſterii predicti, quod ad nos ſpecialiter pertinet, lege ſemper valitura ipſum inveſtimus, & cum omni honore & diſtrictu, & juriſdictione ipſi abbati corroboravimus ſuiſque ſucceſſoribus in perpetuum. Statuentes & diſtricte ſub debito fidelitatis noſtre precipientes, ut nullus dux, marchio, comes, nullus gaſtaldio, nullus nunciorum vel fidelium noſtrorum, nec ullus etiam ipſius Gualrerii beredum vel proheredum, nulla denique perſona prefatum monaſterium de jamdictis poſſeſſionibus de cetero moleſtare aut perturbare preſumat. Ad indicium autem majoris noſtre gratie, quam habemus in idem monaſterium pro pace ipſius & tranquillitate, ſi quid queſtionis in preſentiarum moveri poteſt, aut in antea ullo tempore poterit ſuper bonis mobilibus & inmobilibus predicti monaſterii, & omnium eccleſiarum ſuarum, que modo habent & ſuorum hominum, aut in antea Deo dante habebunt, de mcra liberalitate noſtra omni juri renunciantes penitus caſſamus atque dimittimus pro ſtabilitate imperii noſtri, & remedio anime noſtre & parentum noſtrorum. Statuimus inſuper & diſtricte ſub debito fidelitatis precipimus, ut nullus archiepiſcopus, epiſcopus &c. dictum monaſterium ſancti Benedicti ſuper Padum, monaſterium de Gunzaga & de Lecto paludano, & monaſterium Sextenſe & ſancti Martini in Colle, & omnes eccleſias ſuas &c. predictum abbatem cum omnibus ſubjectis ſuis clericis & laicis, &c. ledere, perturbare vel moleſtare, ſeu impedire & invadere per quodvis ingenium audeat, vel huic noſtre largitioni, conceſſioni, & confirmationi, & reſtitutioni contradicere preſumar, ſet idem monaſterium &c. volumus eſſe libera & penitus ab omni exactione exempta. Si quis &c. Hujus rei teſtes ſunt Bertoldus Aquilegenſis patriarcha, Siffridus Auguſtenſis epiſcopus, Ulricus Patavienſis epiſcopus, Albertus Tridentinus electus, Bertoldus Brixienſis epiſcopus, Ludevicus dux Bavarie, comes palatinus Reni, Guillielmus marchio Montisferrati, Azzo marchio Heſtenſis, Anſelmus de Juſtingen. mareſcalcus, Warnerius dapiſer de Hollandia, aliique plures.

Signum domini Friderici ſecundi Dei gratia invictiſſimi Romanorum imperatoris ſemper auguſti & regis Sicilie.

Ego Conradus Dei gratia Metenſis & Spirenſis epiſcopus imperialis aule cancellarius totius Italiæ archican. recognovi.

Acta ſunt hec anno Dominice incarnationis M.cc.xx. menſe novembri indictione IX. regnante domino noſtro Friderico ſecundo Dei gratia invictiſſimo Romanorum imperatore ſemper auguſto & rege Sicilie anno vero imperii ejus I. regni autem Sicilie viceſimo tertio feliciter amen.

Datum in caſtris apud Urbem anno & menſe & indictione preſcriptis.

CCXL.

Praceptum ejuſdem imp. pro monaſterio S. Severi in Claſſe.

Circa annum 1220.

Ex tabulario Claſſenſi.

QUamvis omnibus, qui imperatorie libertatis filii fore dignoſcuntur, *Ibidem.*
tutele imperialis patrocinium de jure impendere debeamus, illi tamen quadam ſpecialis dilectionis prerogativa a nobis ſunt amplectendi, & brachiis conſolationis fovendi, quorum fides & ſincera devotio circa nos & imperium evidentibus experimentis laudabiliter claruerunt. Nam ſi ea, que ab anteceſſoribus noſtris regibus & imperatoribus religioſis perſonis conceſſa ſunt, nos pro eorum & noſtra ſalute confirmamus, proculdubio in eterna nobis vita majorem gloriam provenire minime dubitamus. Quapropter cognoſcant uaiverſi imperii noſtri fideles per Italiam conſtituti, preſentes & futuri, quod nos ex conſueta benavolentie noſtre gratia, & pro ſedula petitione dilecti & fidelis noſtri Almerici abbatis eccleſie ſancti Severi de Claſſe ſupraſcriptam eccleſiam ſancti Severi & predictum abbatem, & omnes ſui monaſterii fratres & univerſas res & poſſeſſiones, quas idem monaſterium intus & extra in preſenti juſte poſſidet, vel impoſterum Domino largiente rationabiliter poterit adipi-

ſci, ſub noſtram imperialem protectionem atque tutelam ſuſcipimus. Concedimus quoque & confirmamus jamdicto monaſterio ejuſque rectoribus, que per precepta & privilegia anteceſſores noſtri conceſſerunt, videlicet ut in inſula noſtra domnicata utantur piſcationibus & paſcuis, & dimidiam portam ſancti Laurentii cum ripis fluminum, & omnia mobilia, & inmobiles poſſeſſiones & pertinentias, quas monaſterium ſancti Severi habet modo, vel de cetero juſte poterit adipiſci in civitate Ravenna vel in ſuburbiis, & in epiſcopatu vel in comitatu Anconenſi, & quidquid habet io comitatu Eſi, vel in Senogalie, vel in Peſaurenſi, vel Ariminenſi, vel Ficoclenſi, vel Ceſenenſi, vel Populienſi, vel Livienſi, vel Faventino, vel Imolenſi, vel Bononienſi, vel Ferrarienſi, vel Comaclenſi, vel Gobienſi, aut in comitatu Callenſi, vel in Caſtellanenſi Felicitatis, vel Bobienſi, vel in quocumque locorum juſte obtinet vel obtinebit. Volumus etiam & precipimus predictum monaſterium ab omni datione, functione, albergaria, pedigaria & ripatico liberum eſſe & abſolutum. Inſuper vero eidem ſancto loco concedimus, ut ab hinc aldiones ſive quilibet reſidentes ad nullum placitum vadant, nullamque diſtrictionem, niſi in dominium & diſtrictionem abbatis ejuſdem monaſterii, ſed liceat abbatem & monachos pro Dei amore animeque noſtre remedio ſub noſtre protectionis tuitione quiete vivere & Deo famulari, & pro nobis Dominum deprecari, omnium hominum contradictione remota. Concedimus etiam & confirmamus eidem monaſterio id totum & omnia ea, que Cavalcacomes in ſuo teſtamento reliquit, liberavit & judicavit. Damus inſuper, concedimus & confirmamus omne id & ea omnia, que Gerardus Ravenne archiepiſcopus in ſuo privilegio eidem monaſterio indulto conceſſit, precepit & confirmavit cum omnibus lateribus ſuis in eodem privilegio comprehenſis. Preterea cenſemus, quod dicto monaſterio preſcriptio aliqua non currat, niſi preſcriptio ſexaginta annorum, & quod abbas ejuſdem monaſterii non cogatur jurare de calumpnia in aliquibus cauſis, ſed ſindicus, non obſtante aliquo ſtatuto. Sancimus quoque ex noſtra imperiali auctoritate, ut quicumque de poſſeſſiooibus predicte eccleſie ſancti Severi aliquid habet vel per ſeudum, vel per emphyteoſin vel aliquo alio modo, non liceat ei dare, vel derelioquere, vel alienare in alium venerabilem locum, & quod factum eſt, in inritum revocamus. Volumus preterea, ut ab illa gravi & importabili collecta, quam marchionea, comitea, proceres, valvaſſores eis, ſuiſque nominibus imponunt, eos liberos eſſe; *&c.* Hec autem *&c.* Si quia *&c.*

CCXLI.

Præceptum ejuſdem imp. pro Martino abb. S. Apollinaris in Claſſe.

Anno 1220. menſe octobris.

Ex autographo Claſſenſi.

FRidericus ſecundus divina ſavente clementia Romanorum rex ſemper auguſtus & rex Sicilie. Si eccleſias Dei & loca religioſa pio benignitatis noſtro ſavore reſpiciamus, ad meritum eterne beatitudinis apud regem regum id nobis indubitanter ſperamus proſuturum. Eapropter noverit tam preſens etas fidelium imperii, quam ſucceſſura poſteritas, quod nos attendentes honeſtam & religioſam converſationem fidelium noſtrorum Martioi abbatis ſancti Apollinaris in Claſſe & fratrum ibidem ſervientium, concedimus ipſis, & preſenti ſcripto confirmamus, ut omnes perſone in eodem monaſterio & ejus attinentiis divinis mancipate, & mancipande obſequiis plena gaudeant, atque fruantur libertate & pace. Videlicet ut nec ad angarias vel perangarias, vel alias operas per aliquem etiam noſtrum miſſum, aliamve majorem ſeu mioorem perſonam, preter ea, que ad publica opera per canonea & leges ſunt deputata, ullo modo cogantur. De ſuis quoque domicultilibus, iiſdemque ſuis propriis laboribus, & per ſuas familias excoluerint, nihil omnino preſtare compellantur per altam aliquam humilemve perſonam, per noſtrum miſſum, ſeu per quemcumque alium, per ullam civitatem, communitatem ſive ſingularitatem, ſed nec aliquam collectam vel exactionem quocumque nomine cenſeatur, vel hoſpitatiooes per aliquem vel per aliquos predictorum inviti preſtare cogantur. Statuimus etiam, ut homines prefati monaſterii tam in Romania, quam io Marchia, ſive in caſtris, ſive in villis habitent, juriſdictioni ſuorum dominorum, ſive inter ſe agant, ſive ab aliis conveniantur, omnino ſubjiciantur. Si vero ipſi conveniant, ſub eorum dominis agant, itaut actor ſemper forum rei ſequatur. Fodrum quoque alternis annis, qui unum jugum bovum habuerint, duodecim denarios Ravennatium tantum; qui autem duo juga, XVIII. qui vero tria, cum quibus araverit, duos ſolidos, & ſic deinceps pro ſe & familiaribus ſuis perſolvant; qui vero unum ſolum bovem, cum quo aret, habuerit,

Ibid. n. 10.

ſex

ſex denarios pro ſe & familia ſua tribuat; qui vero manibus tantum operatur vel alia opera exercet, quatuor denarios ſimiliter pro ſe & familia ſua perſolvat, omnia alia exactione, quocumque nomine vocetur, penitus ceſſante. Adjieimus etiam, ut ſi quando predictus abhas, ſeu ejus fratres, ſeu eorum homines coram noſtris judicibus, vel eis, quos alicui juriſdictioni preſeeimus, agant vel conveniantur, ſive cauſam amittant, ſive in ea obtineant pro libra, nonniſi duodecim denarios noſtris judicibus & poteſtatibus perſolvant, & infra quadraginta dies eorum cauſe decidantur, niſi majores inducias propter abſentiam teſtium vel inſtrumentorum cauſa poſtulaverit, & ſtatim executioni mandetur, & quod judicatum fuerit, niſi per appellationem ſuſpendatur, firmiſſime teneatur. Statuimus etiam indiſſolubiliter, ut ſi aliquis homo ſepedicti abbatis vel fratrum predictorum ſine berede & ab inteſtato, exiſtentibus agnatis vel cognatis deceſſerit, non fiſcus, ſed agnati vel cognati ſecundum voluntatem ſui domini ſuccedant. Si autem agnati vel cognati, vel eorum domini non extiterint, fiſeus ſuccedat. Ut igitur hec majeſtatis noſtre conceſſio & confirmatio rata in perpetuum & inconcuſſa permaneat, preſentem paginam conſcribi juſſimus, & noſtre ſublimitatis ſigillo communiri. Statuentes, & regali auctoritate noſtra ſancientes, ut, commune Ceſene, & homines dicti communis non debeant inquietare poſſeſſiones dicti monaſterii poſitas in curte Sale, & in curte caſtri Caſalieli eum omnibus earum pertinentiis infra hec latera. A primo latere litus maris, a ſeeundo Piſſatellus, a tertio Vetrera, & Paviranus, a quarto limes, qui dicitur Arzir, percurrens a predicto uſque in Caſtratellum, & rivus Fabrice decurrens in mare; & non debeant inquietare curtem caſtri Piſſatelli, immo dictas poſſeſſiones, & res & homines reſidentes ſupra dictis poſſeſſionibus ſinant, & dimittant liberos & quietos dicto monaſterio. Sancimus item, ut commune Fani non debeat inquietare poſſeſſiones & homines dictarum poſſeſſionum ad monaſterium pertinentes poſitas in Marchia in loco, qui dicitur Ravigniana, immo dictas poſſeſſiones & homines dictarum poſſeſſionum ſinat & dimittat liberas & quietas monaſterio memorato. Et ſi quos homines receperunt dicte communitates in eorum communitatibus de hominibus dicti monaſterii, eos dimittant & reſtituant dicto monaſterio libere & quiete. Statuimus inſuper ac firmiter prohibemus, quatinus de cetero nullus epiſcopus, nullus dux, nullus marchio, nullus comes, nulla civitas, nullum commune, nulla poteſtas, nulla denique perſona bumilis vel alta, ſecularis vel eccleſiaſtica ſepedictum monaſterium, vel ejus homines contra hanc noſtram conceſſionem gravare, moleſtare, vel quibuſcumque injuriarum calumniis attemptare preſumat. Quod qui fecerit, in ultionem ſue temeritatis quadraginta libras auri componat, dimidium camere noſtre, reliquum injuriam paſſis. Hujus rei teſtes ſunt Bertboldus patriarcha Aquilegienſis, Siſridus Auguſtenſia epiſcopus, Ulricus Patavienſis epiſcopus, Ludovicus dux Bavarie, & comes palatinus Reni, Anſelmus de Ruſtingen mareſcalcus, Wernerus de Holandia ſeneſcalcus, & alii quamplures.

Datum in caſtris prope Bononiam anno Dominice incarnationis milleſimo ducenteſimo viceſimo menſe octubris indictione nona regnante domino noſtro Friderico ſecundo Dei gratia illuſtriſſimo Romanorum rege ſemper auguſto & rege Sicilie, anno Romani regni ejus in Germania octavo, & in Sicilia viceſimo tertio, feliciter, amen.

Extant foramina ſigilli deperditi.

CCXLII.

Actonis ep. Camerinenſis definitio pro monaſterio S. Victoris de Cluſis.

Anno 1220. VIII. kl. novembris.

Ex exemplo S. Blaſii de Fabriano.

IN Dei nomine amen. Hoc eſt exemplum cujuſdam inſtrumenti laudi ſeu arbitrii .... cujus tenor talis eſt. In nomine Domini. Nos A.. Camerinenſis epiſcopus arbiter electus .... & controverſiis inter presbiterum Bonum ſindicum & yconomum de ſancto Victore de Cluſis nomine ... eccleſie, & Petrum Guelfutii pro ſe & procuratorio nomine filiorum Ormanni, ſcilicet tales: Corenatii, Fideſundi, Guelſolini, Rigotii, Gerardi, Giberti & domini Urzionis, que lites tales erant. Coram vobis domno A.. Camerinenſi epiſcopo conqueror ego dopnus Bonus yconomus eccleſie ſancti Victoris nomine dicte eccleſie, peto ab eis mihi reſtitui nomine dicte eccleſie in primis campum de Lalumorta, vignale *Ibid. n. 151*

Benazonis, campum de plano Troyle, campum de valle Forvitoris, medietatem terrarum, quas habet dopnus Placitus in Paradiſo, & in campo Actonis montanarii, campum de Campo donico, terram de Cruce Serre, vineam de Cartiro, terram de Coldarale, terram de Valgiſule, terram de Breſano juxta Guibertum, terram de Fonte morico, molendinum ante domum filiorum Actonis Cotuli, palatium, domos, & plateas, quas habebat Egidius Actonis Bruni tempore ſui obitus juxta filios Guelfi, & filium Carſidonii, vel alibi ubicumque habuit, & montaneas, terras & vineas, quas habuit in Montagnano & Valle, & generaliter ubicumque habuit. Ex adverſo ego Petrus Guelſutii nomine meo & ſindicario nomine Cotenarii, Fideſundi, Guelſolinii, Rigotii, Gerardi, Giberti, & domini Urzionis petivi a preſbytero Bonomo yconomo eccleſie ſancti Victoris, ut permictat nos ..... quiete habere & poſſidere de manſo, que fuerunt Gilii Actonis Bruni, campus .... campus de Lu morta, campus de Paradiſo, quem tenet domnus Placidus, campus quem tenet Rainerius, & filius Mancini pro dompno Placito, & due petie terre in pede .... & campus de valle Forvidorii, hec omnia ſunt de curte Troyle. Item terram, quam tenet filius Boſteccle in villa ſancti Laurentii, clauſuram, quam habet Grunda, pignus in villa Mantuſani, terram quam tenet Fantolus in eadem villa, unam petiam, quam tenet Bigalli, unam petiam in Collecelluni, cerquetum unum in Collecelluni, filii Martini Morici cum ſuo manſo, manſum quem habuit Baruzii, quem tenet Radicina, Vanni cum ſuo manſo, filii Actonis de Cico cum ſuo manſo, Baronti cum ſuo manſo, filii Adami Actonis Segnoris cum eorum patruo, & eorum manſum, & filii Benedictoli Alberti Bigalli, filii Actonis Franci cum eorum manſo, Fantolinus de Nobile cum ſuo manſo, terram quam habent filii Actonis Rainutii ad laborandum in valle Montagnani, campus de Campo dompnico, vineam de Cantiro, terram de Fonte Morico, molendinum ante domum filiorum Actonis Cotuli, palatium, domos, quas Egidius Bruni tempore ſui obitus habebat juxta filios Guelfi, & filium domini Carſedonii, & omnia alia que Egidius Actonis Bruni tempore ſui obitus habebat, ipſe habebat vel alius pro eo ubicumque habebat, & ubicumque ſunt ſita. De quibus litibus & controverſiis compromiſerunt in me A.. Camerinenſem epiſcopum, ut quicquid inter eos arbitrii plene dicerem vel laudarem de predictis litibus, preſentibus partibus vel abſentibus, ſedendo, ſtando tantum promiſerunt habere, quicquid dicerem, laudarem vel arbitrarem, atque preciperem ſub pena c. librarum Lucen. ſollempni ſtipulatione a parte parti invicem promiſſa, & pena ſoluta a parte non obſervanti arbitrium in ſua firmitate durare. Unde in Dei nomine habito conſilio cum plena deliberatione arbitror, dico & laudo, atque precipio, ut dicti filii Guelfutii, ſcilicet predictos reſtituant & dent dicto yconomo, & permittant libere & quiete poſſidere & habere dictum yconomum pro dicta eccleſia omnia legata ſive relicta ab Egidio Actonia Bruni dicta vel facta monaſterio ſancti Victoria, ut apparet in teſtamento facto per manum Johannis notarii. Item arbitror & dico atque precipio, ut vineale Benazonis cum ſuis pertinentiis predicti reſtituant & dent dicto yconomo, & eum libere & quiete poſſidere & habere permittant pro dicta eccleſia, receptis a dicto yconomo vi. libris denariorum Lucenſium, vel ab alio pro dicta eccleſia. Item arbitror, dico & laudo, atque precipio, ut fundum Plani inſra ſinaitas cum ſuis pertinentiis reſtituant & dent dicto yconomo pro dicta eccleſia, & eum libere & quiete poſſidere & habere permittant, ſolutis centum libris Lucenſibus a dicto yconomo vel ab alio pro dicta eccleſia, & cedant, & dent, & concedant & renuntient quiquid juris habet in dictis poſſeſſionibus dicto yconomo recipienti pro dicta eccleſia. Item arbitror, dico, & laudo atque precipio, ut dicti filii Ormagni permittant libere & quiete poſſidere campum Paradiſi & campum Actonis Montanarii dictum yconomum pro dicta eccleſia, & percipere fructum quoad vixerit dompnus Placitus, eo mortuo dictas poſſeſſiones pro medietate deveniant in dictis & eorum heredibus ſolvendo vt. libras Lucenſes dicte eccleſie, & recipiant dictas poſſeſſiones a dompno Placito detenris in enſiteoſin in tertia eorum generatione maſculina finita legitima, & dominum Orgionem recipiant partem, quam ſibi contigit de dictis poſſeſſionibus a dompno Placito detentis in enſiteoſin in tertia generatione ſemenina legitima, & pro incenſo recipiant a predictis II. Lucen. annuatim. Item precipio, & laudo atque precipio ſub predicta pena, ut omnes alias poſſeſſiones, que in libellis ſupradictis, recipiant in enphyteoſim ab eccleſia uſque in tertia generatio-

tione maſculina finita ſolvendo annuatim 1. brazolum de grano, ut dictus Bonomus ſyndicus teneatur facere predictis fieri inſtrumentum enfiteoticum, & ecclesia teneatur defendere in jure eum inſtrumentis & teſtibus bona fide ſine fraude, ita tamen quod non teneatur de dictione, neque expenſis propter hec. Hec omnia precipio utrique parti obſervare ſub dicta pena, & pena ſoluta arbitrium maneat in ſua firmitate. Ab aliis petitionibus utramque partem abſolvo. Factum eſt hoc in anno Chriſti milleſimo cc. xx. indictione VIII. tempore Honorii pape, VIII. kalendas novembris in caſtro Cerreto, factum eſt hoc in preſentia iſtorum teſtium, ſcilicet domino Pagannello, Actus Appillaterra, Johannes Gentilis, Gentilis Tolentini, domino Appillaterra, presbytero Albrico & alii quam plures.

Ego Gentilis notarius Camerinenſis hoc arbitrium juſſu domini A.. Camerinenſis epiſcopi ſcripſi & publicavi.

Et ego Deuteſalve Blanci imperiali auctoritate notarius, ut inveni predictum inſtrumentum ſcriptum manu dicti Gentilis notarii, ita hic de mandato domini Johannis de Gavaſia judicis communis Fabriani fideliter ſine fraude abſque ſigno dicti notarii tranſcripſi & exemplavi ſub anno Domini milleſimo CC. LXX. VII. indictione quinta, apoſtolica ſede vacante, die XV. intrante junio in palatio communis Fabriani, preſentibus domino Jacopo Deuteſalvi, domino Bartholutio domini Bartoli judicis, Benvenuto Martini, Jacopo Alberti, & Deuteſalve Viviani notariis teſtibus ad hec rogatis & vocatis.

CCXLIII.

Friderici II. *imperatoris preceptum pro monaſterio Burgi S. Sepulcri.*

Anno 1220. XIII. kl. decembris.

Ex veteri exemplo Burgenſi.

Ibid. n. 51. IN nomine ſancte & individue Trinitatis. Fredericus ſecundus divina favente clementia Romanorum imperator & ſemper auguſtus & rex Sicilie.

Imperialem decet ſolertiam eccleſiam & religioſos, & loca ſpetialiter imperio pertinentia in ſua juſtitia manutenere ac defendere, eiſque bona ipſorum ac poſſeſſiones, que a ducibus, imperatoribus & regibus predeceſſoribus noſtris, ſive a quibuslibet aliis perſonis eis tradite & confirmate fuere, & liberaliter augmentare ac privilegia firmare perpetuo ac corroborare, hoc enim ad preſentis vite curſum feliciorem, & ad eterne vite retributionem nobis profuturum non dubitamus. Ad notitiam itaque univerſorum imperii noſtrorum fidelium tam preſentis etatis, quam ſucceſſure poſteritatis pervenire volumus, quod nos Burgum ſancti Sepulcri ſitum in comitatu Caſtelli, & Burgenſes, necnon cetera ejuſdem loci, & abbatem Gratianum, ſuoſque ſucceſſores, omnes quoque fratres, & res ac poſſeſſiones predicto loco pertinentes ſub tuitionem, dominiumque noſtrum ſpecialiter accepimus, confirmantes omnia privilegia a predeceſſoribus noſtris eiſdem collata; precipientes quoque firmiſſimo ac perenni edicto irrefragabiliter ſancientes, ut nullus unquam archiepiſcopus vel epiſcopus, dux vel marchio, & nulla unquam major minorve perſona in abbatia illa & Burgo predicto, aut in aliquibus eorum perſonis, ſeu pertinentiis aliquid ſibi juris audeat, & ſcribere vel fodrum aliquod ſeu dationem, aut aliquam aliam publicam functionem ab eis exigere vel recipere, nec alicui hominum ſit licitum ab imperii dominicatu ea tollere, & ſub alicujus poteſtate collocare, & ſi aliquando ſub alio conſtituta fuerit, & in aliquo publico inſtrumento injuſte recepit, irritum totum revocamus, quia non decet, ut ſpecialis domus & res monaſterii indebitum aliene ſervitutis jugum ſuſtineat, ſed abbatia illa & Burgus ejus, ac Burgenſes nulli mortalium infra Burgum vel fines Burgi teneatur reſpondere, niſi noſtre majeſtati imperiali, aut noſtro certo nuntio, vel abbati illius Burgi, & per univerſum noſtrum imperium eundo & redeundo cum omnibus rebus ſuis ſalvi ſint & ſecuri, & neque in perſonis, neque in rebus ſuis eos injuſte audeat aliquis inquietare vel moleſtare. Idem dicimus de lib. . . . . infra fines Burgi habentibus, quamvis in Burgo non habitent. Statuimus etiam inviolabiliter, ut capitanei, qui ſunt habitatores ejuſdem Burgi, & ipſorum manſnadarii & alilibet homines ea, que juraverunt huic abbatie & Burgo prenominato, & fines & pactiones, quas fecerunt, firma perpetuo tenere & illibata ipſi & eorum heredes. Caſtella quoque, que ſua voluntate deſtruxerunt, de cetero non reedificent, & nec eccleſias, nec aliquod edificium deinceps faciant, nec fieri permittant infra terminos in hac conventione

tione denotatos. Quicumque autem liber homo in Burgo illo nunc habitat vel babitare voluerit, omnia ſua rata & juſtitia in omni loco ſibi ſalva ſint & ſecura. Preterea que dicta ſunt predicto abbati & monaſterio ſancti Sepulcbri concedimus, damus & largimur eſſe ...... placitum atque diſtrictum, totamque juriſdictionem Burgi ſancti Sepulchri & omnium pertinentiarum ejus, quam de jure tenere debet, & ut juſtitiam faciat in Burgo illo toto, & io omnibus pertinentiia ejus, ipſius abbatie ac ſepedicti Burgi per ſe vel per alium, & conſules eligantur ibi vel ſtatuantur de voluntate & conſenſu abbatis ſupradicti, & nulla unquam eccleſiaſtica ſecularisve perſona de cetero eccleſiam aliquam vel hoſpitale in Burgo ſupradicto vel ejus dictrictu ſine voluntate ſepedicti abbatis edificet. Preterea univerſas eccleſias, poſſeſſiones & tenimenta, atque juſtitias, maſſaritiaa quoque, alioſve homines & generaliter .... vel booa, que eccleſie illi ſancti Sepulcri ab imperatoribus vel regibus, vel apoſtolicis aliiſve perſonis collata ſive confirmata ſunt, aut in futuro, daote Deo, conſerentur, & nominatim eccleſiam illam, que eſt juxta clauſtrum monaſterii, & juxta plateam Burgi, & aquam illam regalem, quam habent in flumine Tiberis, ſicut illi eccleſie antiquitus conceſſa fuit, & maſſaritias de Caſaprati, ſicut eodem monaſterio conceſſa ſunt, & auctoritate noſtre celſitudinis perpetuo confirmamus, firmiterque precipiendo ſancimus, ut nulla magna parvave perſona ex omnibus ſupradictia aliquid audeat violenter auſerre vel mutare, aut injuſte detinere. Rès quoque ac poſſeſſiones omnes Burgenſium, quas nunc juſte habent, aut in futuro legaliter & cum voluntate abbatia aquiſierint, ae ſimiliter omnes ejuſdem monaſterii rès ae poſſeſſiones rationabiliter acquiſitas ſeu acquirendas ab omni mala uſaria liberas & abſolutas eſſe decernimua. Si quis vero de rebus ſeu pertinentiis ſupradicte eccleſie nunc aliqnid injuſte tenet, & infra XL. dies poſtquam ſuerit tertio requiſitus a ſupradicto abbate ejuſve ſucceſſoribus non ſatisfecerit, ad juſtitie bannum jure ſubjaceat, & abbati liceat in tenimentum intrare noſtra auctoritate, quouſque plenam conſequatur juſtitiam nihil obnoxiua. Precipimns, ut Borgus ille non creſcat unquam, nec extendatur, niſi in allodium abbatie ſaocti Sepulcri, & Burgus ille quantumcumque poteſt & voluerit, augmentetur & protendatur infra allodium prenominate abbatie ex omni parte. Voluntas inſuper & preceptum noſtrum eſt, ut ſi quia Burgenſem aliquem ſancti Sepulcri in Burgo illo vel ejus diſtrictu ſuper aliqua re impetierit, & ſecutitatem in manu abbatis ſancti Sepulcri proteſtare noluerit, Burgen. non teneatur illi ſub alico reſpondere. Hec omnia ſupradicta de abbate & abbatia ſancti Sepulcri, & Burgi & Burgenſium & omnium pertineotiarum ſuarum rata ſemper & firma permanere precipimus, ſalva in omnibus imperiali noſtra juſtitia. Si quia autem, quod abſit, magnus vel parvus contra hujus noſtri auguſtalis edicti ſtatutum venire preſumpſerit, vel ipſe Burgum a noſtra ſpeciali proprietate aut ab hac ſancti Sepulcri attemptaverit removere, pene centum ille librarum argenti puri ſubjaceat .... earum medietatem camere imperiali & alteram medietatem abbatie prenominate perſolvat, & hoc preceptum in ſoa ſtabilitate permaneat. Ad hec ſub eadem pena & ſub debito fidelitatis & ſacramenti, quo nobia tenentur, firmiſſime preclpimus conſulibus Aretine civitatis & Caſtellane preſentibus & futuris, & toti populo earumdem civitatum Aretii & Caſtelli habitantibus, quatenus abbati & abbatie Burgi ſancti Sepulcri, & Burgo & Burgenſibus bona fide ſortiam, & adjutorium, & conſilium ad ſe defendendum tribuant, & nullam eis guerram vel malum ſaciant. Ut autem bec omnia verius eredantur, a cunctis & ab univerſis omni tempore hoc noſtre ſerenitatia preceptum diligentius obſervetur, preſentem hujus ſacre & perpetne juſſionis paginam majeſtatis noſtre precepto juſſimus inſigniri. Hujus rei teſtes ſunt Bertoldus Aquilejenſis patriarcba, Sifridus Au.. epiſcopus, Uldericus Patavenſis epiſcopus, Albertus Tridentinus electus, Bertoldus Brixieoſis epiſcopus, Ludovicus dux V. Bavarie, comes Palatinua Reni, Willelmus marchio Montis Ferrati, Azo marcbio Eſtenſis, Anſelmus de Ruſtingeo mareſcalcua, Wernerus dapiſer de Olandia & alii quamplures.

Signum domini Frederici ſecundi Dei gratia invictiſſimi Romanorum imperatoria ſemper auguſti & regia Sicilie.

Ego Conradus Dei gratia Metenſis & Spireoſis epiſcopua imperialia aule cancellarius vice domini Colonienſis arebiepiſeopi, & totius Italie archicancellarii recognovi.

Acta ſunt hec anoo Dominice incarnationia milleſimo ducenteſimo XX. XIII.

calen-

calendas decembris indictione nona regnante domino noſtro Frederico Dei gratia inviſtiſſimo Romanorum imperatore ſemper auguſto & rege Sicilie anno Romani imperii ejus primo, regni autem Sicilie XXIII. Feliciter, amen.

Ego Bencivenna Angeli imperiali auctoritate notarius, ut in autbentico privilegio domini Friderici ſigillato ſuo ſigillo rotundo, in quo ſigillo ejus erat forma, & in manu ſiniſtra pallam, & in dextera veromanu ſceptrum regale tenebat, ut vidi & inveni in prenominato privilegio, & ipſum legi & adſcultavi & ſubſcripſi, & ſicut inveni ibi, fideliter ſcripſi, & nihil addidi, nec minui, ſed eum ſcripſi, & ſolemniter publicavi ſub annis Domini M. CC. XLIII. die nono exeunte aprili indictione prima tempore domini Frederici ſecundi Romanorum imperatoris.

Actum in abbatia Burgi ſancti Sepulcri in camera capellani dicte abbatie, & de his omnibus Ventura, & Selvangnus, & Bonodie teſtes vocati fuerunt.

Et relegens cancellavi & ſignavi in quibuſdam locis & inſuper in ſumitate ſignavi, & hic ſubſcripſi, que ſuperius oblivioni tradidi ſigno crucis † *& noſtre majeſtatis munimine.*

Loco † ſigni notariatus.

CCXLIV.

Sponſio rectoris eccleſiæ S. Petri de Viprecillis facta abbati S. Victoris.

Anno 1220. XI. kl. decembris.

Ex autographo S. Blaſii de Fabriano.

ib. n. 55. IN nomine ſancte & individue Trinitatis amen. Anno Domini milleſimo ducenteſimo XX. regnante domno Honorio papa & Frederico Romanorum imperatore & ſemper auguſto XI. kalendas decembris indictione VIII. Domnus Adam rector eccleſie ſancti Petri de Viprecillis accedens ad preſentiam venerabilis viri Ermanni abbatis monaſterii ſancti Victoris de Cluſis pro ipſa eccleſia ſancti Petri promiſit ei obedientiam & reverentiam, & nomine ipſius eccleſie, & ipſi & ſucceſſoribus ejus obedire ſecundum Deum, quamdiu ipſam eccleſiam tenebit, & promiſit & juravit ad ſancta Dei evangelia de bonis ejus non vendere, nec alienare ſine ipſius voluntate, & quolibet anno inferre in ipſo monaſterio pro reverentia & ſubjectione unum par ſpallarum de porco cum duabus focaciis magnis in feſto ſancti Stephani de Natali, promittens eidem abbati & ſucceſſoribus ſuis ſtipulanti contra predicta non facere, nec venire ſub obligatione bonorum ipſius eccleſie & ſuorum.

Actum apud eccleſiam ſancti Blaſii de Fabriano ſub die & indictione predicta. domnus Albricus, domnus Severus converſi ipſius monaſterii, dominus Tebaldus & Acto Rollandi, & Adam Florentini hiis omnibus interſuerunt, & rogati ſunt teſtes.

Ego Moricus imperialis aule tabellio his omnibus interſui, & rogatus ſcripſi & ſubſcripſi.

CCXLV.

Fridericus II. imp. conſtituit Conradum ep. Metenſem Italiæ legatum.

Anno 1220. V. kl. decembris.

Ex exemplo Claſſenſi.

EXemplum exempli ſumpti ex autentico ſigillato ſigillo domni Friderici imperatoris ſcripti per manum Guidonis Fabe ad perpetuam memoriam. Anno Domini milleſimo ducenteſimo vigeſimo primo tertio kalendas februarii indictione nona. Fridericus Dei gratia Romanorum imperator ſemper auguſtus archiepiſcopis, epiſcopis, abbatibus ceteriſque eccleſiarum prelatis, nec non marchionibus, comitibus, capitaneis, valvaſſoribus & nobilibus, atque poteſtatibus, conſulibus ſeu rectoribus, & communiiatibus omnium civitatum & oppidorum ſimul & rectoribus, atque populo, & univerſis per Lombardiam, Romaniolam & Thuſciam, atque per totam Italiam conſtitutis dilectis fidelibus ſuis gratiam ſuam & bonam voluntatem. Poſt multas ac diverſas imperii perturbationes, que ex obitu felicis memorie incliti patris noſtri imperatoris Henrici uſque ad tempora noſtra in mutatione rerum ubique locorum imperii perceverunt, per ejus miſericordiam, qui ſalvat ſperantes in ſe, ſedatis per totam Theotoniam ſciſſionibus omnibus inter principes, pace quoque & quiete undique reformata, bisque illius providentia, qui in poſitione non fallitur, cum riali ſublimatione in ſol fice conſtitutus; ec Dei & ex pater *Ibid. n. 51.*

venerabilium in Chriſto patrum dominorum cardinalium aſſenſu cum fideli principum famulatu, culmen recepimus imperialis affectionis, firmum propoſitum reformande pacis, & unitatis, atque concordie nobis & imperio admodum neceſſarie per Lombardiam, Romaniolam & Thuſciam, ſeu totam Italiam firmiter habentes; remittimus autem a latere noſtro legatum ad vos cariſſimum principem & familiarem noſtrum Cunradum Metenſem epiſcopum imperialis aule cancellarium, quem inter ceteros imperii principes invenimus fideliorem, & non immerito habemus cariorem, & non ſolummodo fidelitates & alia jura noſtra a vobis requirat vise imperiali & recipiat, immo etiam diſcordias omnes in Italia & ſingulis partibus Italie ad pacem & concordiam revocando, vices noſtras ſuppleat in ſingulis, immo univerſis, que ad honorem & utilitatem noſtram & imperii ſpectaverint adimplendis. Scire igitur volumus univerſitatem veſtram, quod nos iam dicto cancellario & legato noſtro plenam dedimus auctoritatem legationis, & poteſtatem ſupponendi civitates, burgos, caſtra ſeu villas, marchiones, comites, capitaneos, valvaſſores ſeu quoslibet per univerſam Italiam & partes ejus conſtitutos banno noſtro, & contrahendi, faciendi quoque conceſſiones, penas etiam exigendi, conficiendi tabelliones, dandi poſſeſſiones, & reſtituendi, habendi etiam jus animadvertendi in facinoroſos, necnon in omnibus agendis noſtris & imperii per totam Italiam & partes ejus pertractandis, in dictis & factis agendis & faciendis, prout viderit & commodum & honorem noſtrum & imperii expedire, ratum habentes & incommutabile quidquid ipſe in his ſtatuendis decreverit, & faciendum tamquam ab ore proceſſerit imperialis majeſtatis. Decernimus ſuper omnia, ne ab ipſo legato noſtro in aliquo caſu ad noſtram audientiam fiat appellatio, ſed quidquid vice noſtra per totam Italiam & partes ejus dixerit vel fecerit, ratum ab omnibus obſervetur & incommutabile. Quod & nos, ſicut dignum eſt, promittimus imperiali firmitudine approbare, & quidquid ante adventum noſtrum in Ytaliam, nobiſque in Ytalia conſtitutis jam dudum fecit, & adhuc vice noſtre fecerit majeſtatis, approbamus & ſemper ratum haberi imperiali ſancimus auctoritate. Mandamus ideoque univerſitati veſtre firmiter precipientes, quatinus eidem principi & legato noſtro in omnibus & per omnia tamquam nobis intendatis, ſancientes indubitanter, quod ſi quis ei in aliquo obviare preſumpſerit, banno ab ipſo tamquam a nobis ſpecialiter impoſito requiremus ab eodem, nec minus idem preſumptuoſus indignationem imperialem ſe noverit gravius incurriſſe. Ad hujus autem noſtre legationis evidentiam, noſtrique mandati firmam obſervantiam ſub teſtimonio ſubſcriptorum hoc ſcriptum eidem legato dedimus auctoritatem imperialis majeſtatis bulla roboratum. Ad majorem gratie noſtre evidentiam concedentes eidem legato noſtro poteſtatem, & liberam plenamque facultatem faciendi judices ordinarios, & omnia ea inſtituenda & peragenda, que ad officium legationis quocunque modo largius videntur pertinere, ſuper eis omnibus, ſicut ſuperius apertius denotatur. Hujus rei teſtes ſunt Bertboldus Aquilegienſis patriarcha, Syfridus Moguntinus archiepiſcopi, Sifridus Auguſtanus, Ulricus Patavienſis, Bertoldus Brixienſia, Henricus Bononienſis, Henricus Mantuanus epiſcopi, Albertus Tridentinus electus, Lodovycus comes palat. Rheni Dux Bavar. Guillelmus marchio Montis-ferrati, Anſelmus de Juſtin. marſcaleus Limbur. Varnerius dapifer imperii, Eberbardus de Lutra & alii quamplures. Datum in caſtris prope Sutrium in pede montis Roſi anno Domini M. CC. XX. quinto kal. decembris indictione VIIII. feliciter.

CCXLVI.

Compromiſſio in Rolandum ep. Faventinum facta de litibus inter abbatem S. Hippolyti, & inter priorem S. Proſperi.

Anno 1220. v. exeunte novembri.

Ex autographo monaſterii S. Hippolyti.

IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti. Anno a nativitate ejuſdem M. CC. XX. tempore Honorii pape, & Frederici imperatoris die v. exeunte novembri indictione VIII. Faventie in palatio epiſcopatus in preſentia presbyteri Zachei Faventini canonici, presb. Jacobi plebis de Bagnacavallo, Buntopati notarii, & Bonaventure de Marciliano, ac mei Petri ſancte Ravennatis eccleſie notarii. Albertus prior eccleſie ſancti Proſperi vice & nomine ipſius eccleſie pro ſe ſuiſque fratribus & converſis, & ſuis ac illorum ſucceſſoribus, preſente & conſen- Ibid. n. 51.

ſentiente presbytero Bonafide ejuſdem eccleſie canonico, & domnus Ugo abbas monaſterii ſanctorum Laurentii & Hippolyti vice & nomine ipſius monaſterit pro ſe ſuiſque fratribus & converſis ac ſucceſſoribus, preſentibus & conſentientibus dompno Johanne monacho dicti monaſterit & Maſcbarello & Orlandolo converſis, compromiſerunt in domnum Rolandum Faventinum epiſcopum de omnibus litibus & diſcordiis, ac controverſiis, que vertuntur inter eos ſuper quantitate pecunie ſolvende ab abbate predicto ipſi priori pro medietata tenimenti & poſſeſſionis, in quo & qua ſunt edificata molendina, & ea, que ſpectant ad ipſa molendina, cum curia & eorum coherentiis, & de faciendo inſtrumentum ah ipſo priore abbati predicto, & recipiendo de ipſa poſſeſſione & tenimento, quod poſſidet, eſt poſita in Buſſeto juxta ſtratam publicam, & jus eccleſie dicte ſancti Proſperi, & de facto expenſarum ab eis factarum pro ipſis molendiois, & eorum] hedeficiis ac pertinentiis conſtruendis. Inſuper de omnibus litibus & diſcordiis, que aliquo modo vertuntur inter eos ſuper facto promiſſionum initarum inter ipſos, ſicut apparet per publicum inſtrumentum ſcriptum per manum Aliotti notarii. Promittentes dicte partes inter ſe & dicto domino epiſcopo ſtipulanti ſtare ac parere omni laudo & arbitrio &c. ſub promiſſione pene ipſi domino epiſcopo ſtipulanti, & inter eos invicem promiſſe centum librarum Ravenne, & pena ſoluta vel commiſſa ab ea parte, que contrafecerit, laudum ſeu arbitrium ab ipſo domino epiſcopo factum in perpetuum maneat firmum, & debeat preſatus dominus epiſcopus laudare vel arbitrari ab hac die domioica proxime ventura uſque ad xv. dies, quod ſi noo fecerit, liceat ipſi abbati habere regreſſum ad abbatem ſancti Ambroſii de Racla] & ejus conjudices a domino papa ſuper his judices delegatos. Inſuper promiſerunt ſub eadem pena ſe taliter facturos & curaturos, quod fratres & cooverſi utriuſque domus huic conſentiant compromiſſo, & dare pignora pro his omnibus attendendis, & obſervandis ipſo domino epiſcopo ad ſui voluntatem. His omnibus interfui ego ſupradictus notarius, qui hoc compromiſſum rogatu ſupradictorum ſcripſi &c.

In nomioe Patris & Filii & Spiritus ſancti, amen. Ego Rolandus Faveotiaus epiſcopus ex communi conſenſu partium, ſcilicet donni Ugonis abbatis monaſterii ſanctorum Laurentii & Hippolyti & ejuſdem collegii ex una parte, & Alberti prioris ſancti Proſperi & ſui collegii ex altera cognoſcens de controverſiis &c. viſis &c. pronuntio, laudo & arbitror, ut dictus prior vice & nomine ſue eccleſie cum ejuſdem collegio debeat concedere, & cooceſſionis inſtrumentum facere ipſi abbati recipienti vice & nomine ipſius monaſterii de poſta molendinorum, & cluſa eum aqueductu ſeu canali pro medietate, que cluſa poſita eſt in Marſiliano. Poſta vero molendinorum eſt in campo dicte eccleſie ſancti Proſperi juxta ſtratam publicam, ſicut dictus prior acquiſivit a communi Faventie, ut in publico inſtrumento confecto & ſcripto per manum Rodulfi Faventini notarii. Item debeat dictus prior facere pacti inſtrumentum in LX. annis ad renovandum de duabus perticis terre, & duobus pedibus & duabus unciis, ubi nunc ſunt molendioa hedificata cum hedificiis, & curte & coherentibus & pertinentibus ad predicta, ſub penſione & renovatione tempore innovandi ſimul preſtanda II. ſolidorum Ravennatium tantum. Item pronuncio, laudo & arbitror, quod dictus abbas & ſuum collegium ſolvat predicto priori pro predictis perticis terre, pedibus & unciis VI. libras Ravenne, & XIII. ſolidos, pro diminutione vero XX. librarum promiſſarum dicto priori ab abbate preſato occaſione damnorum receptorum a communi Faventie dictus abbas ſolvere debeat VII. libras Ravenne jamdicto priori &c. Facta eſt hec pronuntiatio, & latum eſt hoc laudum ſeu arbitrium ſub anno Domini M. CC. XX. tempore Honorii pape, & Federici imperatoris die X. intrante decembris indictione VIII. Faventie in palatio epiſcopatus. Interſuere teſtes magiſter Petrus Faventinus canonicus, archipresbyter ſancte Agathe, archipresbyter ſancti Savini, & Giſellus ejus converſus, & dominus Tebaldus judex.

Ego Petrus ſancte Ravennatis eccleſie notarius his omnibus interſui, qui hanc pronuntiationem, laudum ſeu arbitrium latum ſeu pronuntiatum a dicto domino epiſcopo precepto ejuſdem ad perennem memoriam ſcripſi & in publicam formam redegi.

CCXLVII.

Friderici II, *imp. præceptum pro eremo Avellanenſi.*

Anno 1221. VII. kal. julii.

Ex archivo collegii Hungarici de Urbe.

Ad lib. XXXVIII, n. 1.

IN Dei nomine amen. Hoc eſt exemplum cujuſdam privilegii heremi ſancte Crucis Fontis avellane, quod ſic incipit. In nomine ſancte & individue Trinitatis. Fredericus divina ſavente clementia Romanorum rex ſemper auguſtus. Ad temporalis regni gloriam, & eterne retributionis meritum apud regem regum nobis proficere credimus, ſi piis & religioſis locis ſollicite provideamus, & Deo in iis ab infeſtatione malorum hominum ſecuros & quietos noſtre defenſionis munimine reddamus, his autem precipue regie benignitatis noſtre clementiam libentius decrevimus impertiri, quibus ſue religionis & boneſte converſationis intuitu ſereniſſimum patrem noſtrum Henricum Romanorum imperatorem ſemper auguſtum propenſiorem imperialis excellentie ſue gratiam, & defenſionis ſue protectionem contuliſſe cognovimus, quia fratres de eremo ſancte Crucis Fontis-avellane & ceteros fratres in ſuis eccleſiis ad ipſam eremum pertinentibus commorantes ſacris operibus jugiter inſudare, & bona ſama in domo Dei flagrare intelleximus, dignum duximus ampliori noſtre ſerenitatis clementia locum ipſum, & loca ipſius (ſuperius nominata, & poſſeſſiones eorum intueri, & propenſioris gratie beneficio perſonas & res ipſorum una cum excellentiſſimo patre noſtro Romanorum imperatore auguſto manutenere. Notum igitur facimus omnibus Chriſti & noſtri imperii fidelibus tam futuris, quam preſentibus, quod nos pre[f]atam eccleſiam, ſcilicet eremum ſancte Crucis Fontis-avellane, & eccleſias, que ſic pertinent vel pertinere videntur, ubicumque ſunt cum univerſis ejus & earum pertinentiis in noſtre tuitionis ſpeciale patrocinium, una cum predicto patre noſtro tanta benevolentia recepimus, ut omnia ejuſdem eccleſie, earumdem eccleſiarum fratribus inibi Deo ſervientibus ſpectantia ea pace, que rebus fiſci noſtri debetur, ſemper frui velimus. Eapropter omnibus imperii noſtri fidelibus, marchionibus, comitibus, civitatum conſulibus, capitaneis, vavaſſoribus, & univerſis publicam adminiſtrationem gerentibus, & ceteris quibuslibet hominibus ſub debito fidelitatis, qua noſtro imperio aſtricti ſunt., firmiter precipiendo mandamus, quatenus nihil unquam de omnibus poſſeſſionibus & univerſis bonis, que prefatis attinent fratribus, violenter aut contra voluntatem eorumdem fratrum contingant aut tollant, ac eos tam in hominibus ſive vaſſallis quam in animalibus, tam in edibus quam in agris, in omnibus omnino rebus & locis ad jus eorum pertinentibus nulla prorſus tributorum vel angariarum aliorumve ſervitiorum exactione moleſtent, quam nos eoſdem fratres ac poſſeſſiones, & bona ipſorum ab his exactionibus liberos de cetero & immunes ſore ſtatuimus. Ad augmenta quoque regalis gratie de fodere regali hanc eiſdem fratribus indulgemus & concedimus commoditatem, quatenus id de eorum manualibus & quibuslibet ipſorum eccleſiis, & terris, & hominibus vel vaſſallis ubicumque proprias, & eis ſpecialiter pertinentes habent poſſeſſiones & cetera bona ſua, nec marchio, nec comes, nec capitaneus, nec ullus conſulatus aut poteſtas, nec aliqua exigat perſona, ſed tempore, quo illud dandum eſt, fratres predicti id per omnes homines ſive vaſſallos ſuos fideliter colligant, & de ipſo ſodero ob ſalutem anime noſtre ad utilitatem eccleſie ſue & eccleſiarum ſuarum diſponant. In ejuſdem quoque ſodri collectione talem modum imponimus & definimus, ut a ſingulis vaſſallorum ſuorum ſocis, qui ipſis ſcilicet fratribus ſpecialiter anne... nuncii noſtri denarios duodecim tantum recipiantur, & de his eccleſie ſue neceſſitatibus, ut ſupra dictum eſt, provideatur, & ipſi fratres vel eorum homines vel vaſſalli ultra hanc menſuram a noſtris nuntiis vel quibuſcumque aliis nulla datione graventur. Inſuper jubemus, ut liceat eiſdem fratribus homines ſive vaſſallos ipſorum ſuper ſua, ideſt eccleſie illius bona vel eccleſiarum ſuarum de loco ad locum pro libito ſuo transferre, & ad utilitatem ſuam tranſmutare nullo vetante vel impediente. Preterea ſtatuimus, ut nullus judicum tam de civitatibus, quam de forenſibus locis habeat poteſtatem judicandi, vel ad judicium vocandi homines vel vaſſallos preſate eccleſie vel eccleſiarum predictarum, niſi cauſa prius fuerit ad priorem & fratres perlata, & ab ejuſdem emendatio vel ſecundum juſtitiam, vel ſecundum amicabilem compoſitionem reverenter & benigne requiſita. Precipimus etiam firmiſſime omnibus judicibus tam civitatibus,

quam

quam extra per caſtella & villas conſtitutis ſi quando contigerit predictos fratres proclamationem ſuper illatis ſibi injuriis facere, ut ſtatim judices celeri ejus juſtitia ſubveniant, & preſens predictum, que auxilium contra adverſariorum violentias eis efficaciter impendant. Inſuper ſtatuimus, ut ipſi ſfratres cauſis civilibus ſacramentum calumnie preſtare non cogantur, & quod eis nulla preſcriptio temporia objiciatur, niſi centum annorum. Precipimus etiam ejuſdem eccleſie & ipſius eccleſiarum patronis firmiter injungentes, quatenua predictam eccleſiam, & eccleſias ad ipſam ſpectantes, vel in hominibus, aut vaſallis vel in ullis rebus ipſorum aliqua moleſtia vel damno vexare non preſumant, eiſdemque patronis & noſtris ſimul nuntiis, & ceteris noſtri imperii fidelibus diligenter injungimus, ut eamdem eccleſiam ſancte Crucis de eremo Fontis-avellane, & omnes eccleſias, que ſibi aliquo jure pertinent vel pertinere videntur, ubicumque ſint per omnes perſonas & pertinentias earumdem, & ab omni incurſu violentie ſemper defenſare ſtudeant. Confirmamus etiam eidem eccleſie ſancte Crucis, & ejuſdem eccleſiis ſepe dictas omnes poſſeſſiones & vaſſallos, quos & quas hactenus tenuit & poſſedit, & quos & quas deinceps juſte & rationabiliter aquirent, & ut ipſa loca creſcere & aumentari poſſint, damua licentiam marchionibus, comitibus, valvaſſoribus & univerſis imperii noſtri fidelibus, ut pro redemptione & ſalute animarum ſuarum poſſint, & a nobis pleniſſimam licentiam habeant rectoribus ſive fratribus prelibatarum eccleſiarum recipientibus noſtre & vice ipſarum donare aut vendere de ſuis poſſeſſionibus aut vaſſallia, non obſtantibus conſtitutionibus a nobis factis, aut etiam impoſterum faciendis, quin ipſe donationes vel venditiones obtineant firmitatem, & ipſi pacem in eis & quietem noſtre auctoritatis edicto ſtabilimus. Preterea concedimus & confirmamus ipſi eccleſie & ipſis eccleſiis omnes homines vel vaſſallos, & poſſeſſiones, quos & quas nunc habent vel impoſterum juſte habituri ſunt, & quicquid in eis juris habemus, ipſis confirmamus & nominamus. Hoſpitale apud Eſium cum univerſis ſuis pertinentiis, & quicquid habent in tota Marchia. Item monaſterium ſancte Marie foris portam de Faventia, & quicquid habent vel habituri ſunt in tota Romandiola. Item eccleſias ſancti Fortunati & ſancti Egidii de Caſtello, & quicquid habent vel habituri ſunt in tota Thuſcia. Item monaſterium ſancte Andree de Inſula cum omnibus ſuia pertinentiis, & quicquid habent vel habituri ſunt in toto Ducatu. Item monaſterium ſancti Nicolai de Cornu cum univerſis ſuis pertinentiis, & quicquid habent vel habituri ſunt in toto Regno. Si quis vero preterea clementie noſtre ſtatutis auſu temerario contraire preſumpſerit, pena quinquaginta librarum auri puri ſit condemnatus, quarum medietas fiſco noſtro, reſidua prefate eccleſie eremi ſancte Crucia exhibeatur. Ut autem hec noſtra inſtitutio rata in perpetuum babeatur, preſentis privilegii paginam fecimus inde conſcribi, & noſtre majeſtatis ſigillo roborari. Volumus autem predictoa fratres hujua privilegii donationibus uti in bonis illis, que ipſi jure retinent, vel quaſi ad manus ſuaa tenent, & deinceps retinenda ſunt. Hujus rei teſtes ſunt dominus Berardus Panormitanus archiepiſcopus & domini imperatoris familiaris, ducas Raynaldus, Henricua de Murro magiſter juſtitiarius, Richardus camerarius, Roſredus de Benevento, & Petrus Urbia prefectus & alii quamplures.

Signum domini Frederici Romanorum regis invictiſſimi.

Ego Gualterius imperialia aule cancellarius vice Philippi Colonienſis archiepiſcopi & Italici regni archicancellarii recognovi.

Acta ſunt hec anno Dominice incarnationis milleſimo ducenteſimo vigeſimo primo indictione nona regnante domino Frederico Romanorum rege glorioſiſſimo anno regni ejus primo. Capue octavo kalendas julii feliciter, amen.

Actum in capitulo monaſterii ſancti Nicolai de Cornu ſub anno Domini M. CC. LXXI. die martis quintodecimo ſeptembris XV. indictione regnante glorioſiſſimo domino noſtro Carolo Dei gratia rege Sicilie, ducatua Apulie, principatus Capue, alme Urbis ſenatore, Andegavenſis provincie & For. . . . . anno regni ejus ſeptimo feliciter, amen.

Ego Berardua Rayn de Montorio primus ejuſdem terre notarius preſens exemplum, uti in privilegio authentico inveni tam groſſis quam minutis lineis, ſignis & crucibus, tam in preſentia noſtri, quam teſtium infraſcriptorum ad hoc ſpecialiter vocatorum & rogatorum, videlicet Petri Johannis Marci, Raynaldi Ramalli, Johannis Scambi, Franciſci de Cererſeco, Berardi Petri Caſſoni, Johannis Rubii de ſancto Stephano, Petri Scambii de Caſale, & Raniſii Be-

rardi ....., & Bartholnmei de Trana. Et ego Berardus Rayn de Montorio primus ejuſdem terre notarius preſens exiſtens, ut ſupra legitur, rogatus &c. ex mandato ven. patris domni Raynaldi prinris ſupraſcripti mnnaſterii ſancti Nicnlai & fratrum ejus, ſcilicet domni Johannis, domni Simeonis, domni Gentilis, fratris Petri, fratris Thomaſii de Baſſann mnnachorum & ſacerdntum monaſterii prelibati preſens exemplum prefati privilegii ſcripſi & publicavi.

CCXLVIII.

Ubertini de Valenzano bine & ample donationes facte eremo Camaldulenſi.

Anno 1221. IV. kaleod. ſeptembris.

Ex tabulario Fontis-boni. §. Donatio o. 391.

Ibid. n. 2. IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti. Anno a nativitate ejuſdem milleſimn ducenteſimn vigeſimo primo reſidente Honnrio papa tertin & Friderico Romannrum imperatnre die IIII. kalendas ſeptembris indictione nona. Dominus Ubertinus, qui dicitur de Valenzann, filius quondam Gualfreducci pro remedio anime ſue ſunrumque parentum dedit, nbtulit, tradidit, ceſſit & conceſſit in perpetuum, atque irrevocabiliter inter vivos donavit dnmno Guidoni priori Camaldnlenſis heremi recipienti vice ipſins heremi quicquid habebat & tenebat, vel habere & tenere debebat, ſive alius vel......pro en, vel ei competebat vel competere debebat aliqun jure vel titulo in caſtro Valenzani & ejus curia & diſtrictu, & in caſtro Calbenzani & ejus diſtrictu, & in civitate Aretina & ejus diſtrictu & in totn epiſcopatu Aretino tam in caſtris quam in villis & enrum pertinentiia & terris, cultis & incultis, diviſis & indiviſis, & in colnnis, fictia, penſinnibus, preſtationibus, redditibus, domnicatis, dnmibus, molendioia, alpibus, cnllibus, & in abbatiia de Saſſo & Silvamunda, que abbatia de Silvamunda tenebatur ei preſtare de quatuor in quatunr annis unam ſpallam & duns pinea, ut aſſerebat dominua Ubertinus, & quicquid eidem Ubertinn competebat vel competere debebat aliquo jure vel titulo in eccleſiis ſancte Marie de Valenzann extra caſtrum, & ſancti Nicnlai iatra caſtrum, ſancti Donati de Vegognano, ſancti Chriſtophori de Baſſano, ſancte Lucie de Aquina, ſancti Andree de Bagnolo, ſancte Marie de Cambericiano, io hoſpitale de Cerretn. Eo vero modo ut dictus prior & ejus ſucceſſores catholici de cetero in perpetuum habeant & teneant atque firmiter poſſideant omnia predicta & ſingula, & faciant ex eis quicquid voluerint ſine contradictione ſeu repetitinne, lite vel moleſtia dicti Ubertini & ſunrum heredum. Inſuper dictus Ubertinus dedit, tradidir, conceſſit, ceſſit & mandavit eidem priori recipienti vice Camaldulenſis heremi omnia & ſingula jura, actinnes & condictiooes, requiſitinnea, proſecutionea reales, perſonales, utiles, directas & mixtas, & omnia ſibi competentes & competentia ſeu competitura aliquo jure vel titulo ad uſus omnes & ſingulas perſonas vel loca, & eum procuratorem tamquam io rem ſuam fecit, inſtitnit & ordinavit, quatinus dictus prinr ſeu ſyndicus ejus libere & expedite in judicio & & extra omni exceptinne & contradictione remota adverſus omnes & ſingulas perſonas ſeu lnca ita poſſit agere, agentes excipere, experiri, exigere, petere, replicare, convenire, in jus vocare & ſe tueri, & quicquid ſibi placuerit facere, ſicut ipſemet Ubertinus uſque modn vel io poſterum pnterat ſeu poſſet, & quicquid ab eodem prinre vel ejus ſindicn ad hnc conſtituto factum fuerit de predictia omnibua & ſingulis dictus Ubertinus omni tempore ratum & firmum habere promiſit & tenere. Propterea dictus Ubertinus nbligandn ſe ſunſque heredes & omnia ſua bona eidem prinri ſtipulanti vice Camaldulenſia heremi promiſit ſe contra predicta vel aliquod predictorum non dediſſe vel feciſſe, nec in futurum dare vel facere, & ſupraſcripta omnia & ſingula omoi tempore defendere & auctorizare dicte heremn ab omni homine, & ſi inveniretur quod contra ſit, aut omnia predicta & ſingula non obſervaverit, vel aliquam exceptionem oppoſuerit, tunc obligando ſe ſunſque heredes, & omnia ſua bona eidem prinri ſtipulanti vice Camaldulenſis heremi promiſit dare duplum dictarum rerum nomine pene, pena ſnluta vel nnn ratn manente contractu, renuntiando in his omnibus & ſingulis actioni doli mali, ſubſidiarie, & in factum, & omni legum juris & conſtituti auxilio, & fuit inde conſeſſus meritum ſecundum legem recepiſſe, renunciando exceptioni meriti nnn recepti, & precario poſſeſſionem omnium predictarum & ſingularum rerum conſtituit ſe a dicta heremo tenere.

Actum

Actum Soci. Interfuerunt Nicola Ubertini, Orlandinus, & Ottonellus filii quondam Taviani, Baltardus Benzi, Nicola de Pattina, & Martinus Manziatini rogati teſtes.

Ego Julianus ſacri palatii notarius predictis, dum agerentur, interſui, & rogatus ſcripſi & ſubſcripſi.

In nomine Domini noſtri Jaſu Chriſti amen. Anno a nativitate ejuſdem milleſimo ducenteſimo vigeſimoprimo, reſidente Honotio papa tertio, & Frederico Romanorum imperatore die octavo idus decembris indictione nona. Dominus Ubertinus filius quondam Gualſreducii de Valenzano dedit tenutam domino Bernardo vicecomiti & domino Nicolao viceptioti Camaldulenſibus de parte ſibi contingenti in caſtro & curte de Valenzano . . . de parte ſibi contingenti in corporalem poſſeſſionem introduxit & clavem turris predicte, quam tenebat Griffolus de Raſena communiter pro omnibus, quam habebant partem in ipſa eam reſtituit, dicens ei, ut a modo teneat ipſam clavem ita pro eccleſia Camaldulenſi, ſicut tenuerat eam olim pro ipſo Ubertino, ſeu pro parte ipſius Ubertini, & hec omnia facta ſunt ipſo Ubertino preſente & conſentiente. Preterea dedit eis tenutam & in corporalem poſſeſſinnem introduxit de quadam domo juxta turrim, cui coheret ab uno latere turris, ab alio via, a tertio Griſſolus predictus, a quatto Grinte. Hec omnia facta ſunt in preſentia & teſtimonio Alkeroli & Iſepi de Martiano, & Aldebrandini filii dicti Griffoli, & etiam preſentibus Orlandino, Alberico & Ubetto de Valenzano, & ibidem preſentibus eiſdem dictus Ubertinus introduxit eos nomine Camaldulenſis eccleſie in corporalem poſſeſſionem de inſraſeriptis hominibus, ſicut eos babebat, ſcilicet de Guidone de Ruberto, Alkerolo, Ubertino de ſancto Johanne de Benencaſa, Raynetio Aringetti, Gualſreducio de Burgo, qui omnes juraverunt per ſancta Dei evangelia de mandato dicti Ubertini Gualfraducii ſub hac forma, quod de cetero ſalvarent & cuſtodirent bona fide & ſine fraude perſonas & res prioris Camaldulenſis & ſuorum nuntiorum, & quod non erunt in dicto vel in facto, ubi priot Camaldoli vel ſui nuntii amittant vitam vel membrum, vel diminuatur de ſuo honore, immo eos tuebuntur pro poſſe, & ſi tueri eos non poſſent, eis facient citius quam poterint: poſſeſſiones vero quas nunc habet Camaldulenſis eccleſia, aut in futurum poterit juſte & canonice, ei juvabunt retinere, & quod olim tenuerunt a domino Ubertino predicto, a modo tenebunt ab eccleſia Camaldulenſi, & ſervitia, ſeu preſtationes, que olim fecerunt dicto Ubertino a modo Camaldulenſi eccleſie facient & preſtabunt. Eadem die juxta eccleſiam de Albagnolo in preſentia & teſtimonio Guidonis de Ruberto, & Alkeroli de Valentiano eodem modo & ſub eadem forma juraverunt, Hugolinus de Caſali, Girardus de Giburgolo, Dad . . . ejus filius, Raynerius filius Guidonis de Jani, Meliorellus filius Janni, Guilielmus de Peretolo, Oradinus gener Alberti de Capiſiano non juravit, ſed promiſit eis dare annuatim ſtar. XII. grani ad ſtarium de ficto, & ſolidos III. denariorum. Item eodem die apud Valentianum in preſentia & teſtimonio Alkeroli de Valentiano, & Jacobi ejus filii, dictus Ubertinus dedit eiſdem vice Camaldulenſis eccleſie tenutam, & in corporalem poſſeſſionem introduxit eos de quadam alia domo, que infra caſtum juxta domum Albericoli, cui cohetet ab uno latere Orlandinus & Albericolus, ab alio via, a tertio murus caſtri, a quarto platea Griſoli de Raſena, & de quodam donicato ſuo non longe a caſtro, cui a duobus lateribus via, ab alio Alkerolus & Benencaſa, & de quadam petia terre & vinee, cui ab uno latere via, ab alio Alkerolus & Iſeppus, & de petia una terre non longe ab ipſo caſtro, cui ab uno latere via, ab alio vinea Uberti, a tertio eccleſia ſancte Marie de Valenzano, & de jure patronatus, quod habebat in eccleſiis ſancti Nicolai in caſtro predicto Valenzano, & ſancte Matie extra caſtum, & ſancti Jacobi de Albagnoro, accepta vero poſſeſſione & tenuta dictarum eeeleſiarum, dictus dominus Nicolaus vice Camaldulenſis eccleſie inveſtivit ſacerdotes ipſarum, ut de cetero tenerent eas pro Camaldulenſi eccleſia, quemadmodum actenus tenuetunt pro ipſo Ubertino. Et hec omnia facta ſunt ipſo Ubertino preſente & conſentiente.

Item ſequenti proxima die apud Vegognanum in preſentia & teſtimonio Alkeroli de Valenciano, presbyteri Johannis ſancte Marie de Vegognano, & Johannis filii quondam Mazochi de Vegognano, ſimilitet & eodem modo dedit eis tenutam, & in corporalem poſſeſſionem introduxit de parte ſibi contingenti in caſtro, turribus, domo & eccleſia ſancti Donati de Vegognano, & juraverunt inſraſctipti homines de Vegognano de man-

dato

dato dicti Ubertini secundum formam supraſcriptam, Jambonus de Meleto, Benencaſa Lambertucii, Bernardus de Meleto & Rainerius de Campotavole, Maſeus de Amico juravit Camaldulenſi eccleſie bonam iderantiam, tamen dixit, quod ibi habebat feudum.

Item eodem die & teſtibus dictus Ubertinus dedit eis tenutam & in corporalem poſſeſſionem introduxit de jure patronatus, quod habebat in abbatia de Saſſo.

Preterea eodem die preſentibus Alkerolo de Valenzano & Jacobo ejus filio, & Rainerio teſtibus ſepeſatus Ubertinus dedit eis tenutam & in corporalem poſſeſſionem introduxit de quodam campo, ubi dicitur in Campotavole, cui ab uno latere via, ab alio dictus Rainerius, a tertio & a quarto Rodulphinus de Bencivene.

Item tertia ſequenti die proxima preſentibus dictis Alkerolo & Jacobo ejus filio teſtibus ſimiliter dedit eis tenutam & eos in corporalem poſſeſſionem introduxit de jure patronatus, quod habebat in hoſpitale de Cerreto, & in eccleſia ſancte Marie de Calbenzano, & de domo Guidonis de Bruneta de Calbenzano.

Eodem die & preſentibus eiſdem teſtibus dedit eis tenutam de eo, quod tenebant ab eo filii Bonoſſi de ſancto Mamma, & eoſdem filios Bonoſſi predictus domnus Bernardus inveſtivit nomine Camaldulenſis eccleſie.

Ego Julianus ſacri palatii notarius predictis, dum agerentur, interfui, & rogatus ſcripſi & ſubſcripſi.

CCXLIX.

Honorij III. *litera pro juribus eremi Camaldulenſis*.

Anno 1223. v. kal. februarii.

Ex eodem tabulario. §. Brevia n. 23.

Ibid. n. 11. HOnorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei ven. fratri .. epiſcopo & dilecto filio .. archidiacono Florentino ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Querelam dilectorum filiorum .. prioris & fratrum Camaldulenſium accepimus continentem, quod cum bone memorie Emo, & Conſtantinus & quidam alii epiſcopi Aretini quandam partem decimarum plebatuum Partine, Bibiene & Bujani pia eis liberalitate donarint, prout in litteris confectis exinde plenius continetur, ac eadem donatio per venerabilem fratrem noſtrum M .. Aretinum epiſcopum, qui nunc eſt, fuerit poſtmodum confirmata: plebani plebium earumdem & quidam alii clerici & laici Aretine dioceſis decimas ipſis contra juſtitiam detinent, & reddere contradicunt. Ideoque diſcretioni veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus partibus convocatis, audiatis cauſam, & appellatione remota fine canonico terminetis, facientes quod decreveritis per cenſuram eccleſiaſticam obſervari. Teſtes autem &c.

Datum Laterani v. kalendas februarii pontificatus noſtri anno ſeptimo.

CCL.

Ejuſdem aliæ pro juribus dictis.

Anno 1223. IV. nonas maji.

Ex eodem. §. Brevia n. 22.

HOnorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabili fratri .. epiſcopo, & dilectis filiis .. archidiacono, & .. priori ſancte Marie de ſupra porta Florentin. ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Dilecti filii .. prior & conventus Camaldulen. ſua nobis conqueſtione monſtrarunt, quod .. de Biblena, de Bujano, & .. de Partina plebani, ac quidam alii clerici & laici Aretine dioceſis ſuper quibuſdam decimis & rebus aliis injuriantur eiſdem; ideoque diſcretioni veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus partibus convocatis audiatis cauſam, & appellatione remota fine debito terminetis, facientes quod decreveritis per cenſuram eccleſiaſticam firmiter obſervari. Teſtes autem &c. Ibidem.

Datum Laterani IIII. nonas maji pontificatus noſtri anno ſeptimo.

CCLI.

Electio abbatis ſancti Michaelis in burgo Piſarum.

Anno 1224. more Piſano, III. kl. auguſti.

Ex pervetuſto codice membranaceo Piſano.

IN nomine Patris, & Filii & Spiritus Sancti. Amen. Ex hac publica litterarum ſerie omnibus evidenter ſit manifeſtum, quod domnus Johannes ſacriſta here- Ibid. n. 15.

heremi Camaldulenſis habena mandatum a domno Guidone priore Camaldulenſi, ſicut continebatur in literis ab eo oſtenſis, & in conſpectu capituli ſancti Michaelis de Burgo a domno Orlando priore ſancti Fridiani de Piſis lectis, & a me Ruberto notario filio quondam Ugonis intellectis & viſis, examinavit vota fratrum monachorum predicti capituli ſancti Michaelis pro eligendo abbate io predicto monaſterio, a me Ruberto notario, ut inferius continetur, ſcripta. Io primis domnus Theobaldus interrogatus dixit de domno Henrico camerario ſupradicti capituli. Item domnus Michael dixit de eodem domno Henrico. Item domnus Guido dixit de eodem domno Henrico. Item domnus Albertus dixit de eodem domno Henrico. Item domnus Antonius dixit de domno Thoma, quondam abbate Sacrarienſi, vel domno Conſilio monacho ſancti Savini, & ſi non poteſt fieri de aliquo eorum, conſentit de eodem domno Henrico. Item domnus Johannes dixit de domno Thoma ſupradicto, vel domno Marino monacho ſancti Savini. Item domnus Henricus dixit de domno Theobaldo, vel domno Michaele monacho ſupradicti capituli. Poſt hec vota ſupraſcriptorum fratrum coram V.. ſancti Savini, & F.. ſancti Zenonis abbatibus, & Or. ſancti Fridiani priore a me Ruberto notario ſupraſcripto, parabola ſupradicti domni Johannis ſacriſte lectis, Supraſcriptus domnus Johannes vocavit infraſcriptos patronos ſupradicti monaſterii ſancti Michaelis, pro ſe, & aliis patronis Balduvinaſchis, ut requireret eorum conſenſum pro abbate eligendo in ſupradicto monaſterio, ſcilicet Bulliaſavam quondam Bernardi Bulliaſave, & Albertum quondam Rodulphi, & Gaitanum quondam Ugonis Tinche, & Johannem quondam Teperti, qui pro ſe & aliis patronis Balduvinaſchis dixerunt, & conceſſerunt domnum Henricum nominatum eis a ſupradicto domno Johanne ſacriſta. In preſentia domni V.. ſancti Savini, & domni F.. ſancti Zenonis abbatum, & domni O.. ſancti Fridiani prioris ſupradictorum, quorum conſilio, ſicut continebatur in literis patris prioris Camaldulenſis ſupradicti a me Ruberto notario ſupradicto viſis & lectis eiſdem tranſmiſſis, dictus domnus Joh. ſacriſta, uti debebat. Scriptis itaque actis Piſis in clauſtro ſupradicti monaſterii ſancti Michaelis in camera poſt refectorium, dictus domnus Johannes ſacriſta cum prelatis, & patronis, & fratribus nominatis ivit in capitulum, ubi ipſis omnibus preſentibus, & preſentibus converſis, preſentibus quoque domno Conſilio monacho, & camerario ſancti Savini, & domno Petro monacho & camerario ſancti Fridiani, & domno Auguſtino hoſpitalario hoſpitalis ſancti Geneſii monacho Camaldulenſi, invocato nomine Trinitatis inter cetera, que dixit: Ad honorem Dei, & beate virginis Marie, & beati Michaelis, & omnium Sanctorum, & domini pape, & domni prioris Camald. & fratrum heremi, & totius ordinis, & monachorum, & converſorum, & ſupradictorum patronorum ſupradicti monaſterii ſancti Michaelis, & totius cleri, & populi Piſani elegit in abbatem ſupradicti monaſterii ſancti Michaelis domnum Henricum monachum, & camerarium ſupradicti monaſterii. Et electione facta duxit eum in eccleſiam cantando cum omnibus *Te Deum laudamus*, & cum pulſatione campanarum, & poſuit eum in ſede abbatia. Deinde finito *Te Deum laudamus* duxit eum ante altare ſancti Michaelis, & oratione ſuper eum facta iterum reverſi ſunt in capitulum predictum, ibique vice ſupradicti domni prioris Camald. recepit ab eo obedientiam manualem cum libro, & ſtatim acceptis clavibus omnium officialium ipſius monaſterii, tradidit eas ipſi domno Henrico abbati, committendo ſibi adminiſtrationem ſpiritualium, & temporalium dicti monaſterii, injungendo etiam ſibi in remiſſionem ſuorum peccatorum. Deinde & receptis ſupradictis fratribus & converſis, & etiam patronis ad hoſchulum manus & oris a ſupradicto domno Henrico abbate, ſupradictus domnus Johannes precepit monachis omnibus predictis & converſis vice & auctoritate ſupradicti domni prioris Camaldulenſis, ut ei debitam obedientiam & reverentiam tamquam patri ſuo in omnibus exhiberent. Preſentibus quoque ſupradicto domno Conſilio, domno Petro, & domno Auguſtino monachis. Hec omnia ſupradicta acta ſunt, ut predictum eſt, anno Dominice incarnationis M. CC. XXIV. indictione XI. tertio kal. auguſti.

Ego Rubertus quondam Ugonis filius judex, & notarius domini Henrici imper. Romanorum ſupradicta omnia, ut ſcriptum eſt, me preſente acta de voluntate, ſive parabola ſupradicti domni Johannis ſacriſte, & ſupradictorum prelatorum, & monachorum, & patronorum in publicam ſcripturam redigens ad veritatis evidentiam conſervandam ſcripſi, atque firmavi.

CCLII.

CCLII.

Charta donationis factæ eremo Camaldulenſi.

Anoo 1223. XII. kl. Septembris.

Ex chartaria Fantis-boni §. Donatio n. 395.

Ibid. n. 14. IN nomine Dei eterni. Anno Dominice incarnationis M. CC. XXIII. indictione. XI. duodecimo kalendas ſeptembris tempore Honorii pape, & Frederigi imperatoris. Nos quidem in Dei nomiae Renoardus quondam Renoardi, & Arnoldus ejus filius patre conſentiente, & Muſſettus quondam Marinocti, & Aringerius filius ejus conſentiente patre de aſſenſu domini Aginolſi palatini comitis, & domine Agneſe ſue uxoris in preſenti pro animabus noſtris noſtrorumque parentum damus, tradimus, concedimus tibi domno Nicholao monacho Camaldulenſi vice dicte domus & ejus beremi reeipienti, tuiſque ſucceſſoribus in perpetuum, integras videlicet tres petias terrarum poſitas in caſale, quorum una ſic deeernitur, a primo Morandi, a ſecundo Camalduli, ab aliis duobus Muſſetti. Alia eſt ibidam, cujus tales ſunt confines, a primo Morandi, ab aliis tribus lateribus Camalduli. Alia eſt in loco predicto, cujus hii ſunt confines, a primo Boni, a ſecundo Caſſilioni, ab aliis duobus Camalduli, infra nos totam cum omnibus ſupra ſe & infra ſe habitis cum acceſſionibus, ingreſſionibus, ſuperioribus & inferioribus ſuis & pro hac conceſſione confeſſi ſumus a te domno Nicholao nomine benedictionis duodecim libras bonorum denariorum Piſanorum recepiſſe. Et inſuper obligamus nos & noſtros heredes contra ſupradicta non facere, nec ſactum habere, & ſi contra ea que dicta ſunt facere preſumpſerimus, vel ſi contra quemlibet agentem ſemper legitimam deſenſionem tibi dicto domno Nicholao tuiſque ſueceſſoribus non exhibuerimus, tunc nomine pene XXV. libras dare, & dampna & expenſas exinde competituras emeodare de jure ſub obligatione poteſtatis, per quam diſtringi potuerimus, tibi ſupradicto domno Nicholao pro ſupradicta domo Camaldulenſi recipienti, tuiſque ſueceſſoribus ſolemni ſtipulatiooe promittimus, & ſic ego ſupradictua Arooldus cum juramento tenere ſpondeo, his predictis ſemper firmis manentibus. Pretarea domina Vonneſſa uxor pretaxati domini Renoardi, & domina Berta uxor preſati Muſſetti ſua ſponte, ut fatebantur, predicte dationi conſenſerunt, & omni juri ſibi competenti in predictis renuntiaverunt rennntiando juri ypotecarum & beoeficio ſenatus conſulti Vellejani.

Actum ante eccleſiam de Raginopoli in preſentia Tedericoli quondam Rodulfini, & Juncte filii Griffoli, & Rigaletti filii Folki.

Ego Matheus imperialis aule notarius his omnibus interfui, & omnia ſupraſcripta complevi, ideoque ſubſcripſi.

CCLIII.

Alia donatio.

Anno 1223. ea die.

Ex eodem n. 394.

IN nomine Dei eterni. Anno Domini ce incarnationis M. CC. XXIII. indictione XI. duodecimo kal. ſeptembris tempore Honorii pape & Friderici imperatoris. Ego quidem in Dei nomine Petrus filius Vignarii in preſenti pro anima mea & ſupradicti patris mei meorumque parentum do, dono &c. tibi domno Nicolao monacbo Camaldulenſi recipienti vice & utilitate Camaldulenſis heremi &c. unam petiam terre & ſilve poſite in Valle de Talliola &c. Propterea domina Agneſa uxor domini Aginolſi comitis Palatini huic donationi conſenſit, & omni juri ſibi competenti in predictis renunciavit. Actum ante eccleſiam de Raginopoli io preſentia domini Renoardi quondam Renoardi, & Muſſetti quondam Martinotti, & Rigaletti filii Folki. Poſtea vero eodem anno VI. kalendas ejuſdem meoſis predicti apud caſtrum de Soci in preſentia Tedericoli quondam Rodulphini & Azzonis quondam Guilielmini dominus Aginolſus Tuſcie Palatinus eomes ſupradictam dationem & conceſſionem confirmavit, & ratam habere promiſit, domino Ugolino de Oſtia cardinale tunc ibidem predicanre. Ibidem.

Ego Maitheus imperialis aule notarius his omnibus interfui, & omnia ſupraſcripta complevi, ideoque ſubſcripſi.

CCLIV.

CCLIV.

Honorii III. litera priori Camald. pro Matthæo abb. Berardingorum.

Anno 1224. XIV. kal. martii.

Ex regeſto Vaticano *anni* VIII. *epiſt.* 267.

Ad lib. XXXVI. n. 41. HOnorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio .. priori Camaldulenſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum nuper monaſterio Albaren. quod ad Romanam eccleſiam nullo pertinet mediante, paſtoria ſolatio deſtituto, dilecti filii conventus ejuſdem monaſterii convenientes in unum, invocata Spiritusſancti gratia, dilectum filium .. abbatem monaſterii de Berardingia, quod ad tuum cenobium pertinere dinoſcitur, in abbatem ſuum elegerint & paſtorem, devotionem tuam monemus, per apoſtolica tibi ſcripta mandantes, quatenus eidem a vinculo, quo monaſterio de Berardingia tenetur, penitus abſoluto ad Albarenſe monaſterium tranſeundi tribuas liberam facultatem. Datum Laterani XIV. martii anno octavo.

CCLV.

Albizo filius Matthæi refutat Civitellam monaſterio Vallis-caſtri.

Anno 1224. die VIII. exeunte aprili.

Ex archivo S. Blaſii de Fabriano.

Ad lib. XXXVIII. n. 18. IN Dei nomine amen. Anni Domini ſunt M. CC. XXIIII. die VIII. exeunte menſis aprilis tempore domini Honorii pape & Federici imperatoris & indictione XII. Ego quidem in Dei nomine dominus Albizo filius quondam Matthei Tranſmundi propria & ſpontanea mea bona voluntate quieto, remitto adque refudo tibi domno Armando abbas Vallis caſtri a tuiſque ſucceſſoribus in perpetuum quartam partem Civitelle cum tenaitis a dicta eccleſia pertinentibus, ſicut in iſtrumento vel inſtrumentis publicis dicte eccleſie continetur: renunptians per me & meis heredibus quidquid eccleſie repetere .... pro muris Civitelle reficiendis ſeu quibuſcumque modis mihi vel meis heredibus aliquid contra eccleſiam conpeteret actenus: ſalvo in antea quidquid inter me & eccleſia Vallis caſtri continetur in inſtrumentis publicis per manum Pellegrini tabellionis confectis: concedendo tibi & tuis ſucceſſoribus veſtra auctoritate in poſſeſſione predicta intrandi licentiam. Omnia ſupradicta promitto ego predictus Albezo pro me & meis heredibus tibi & tuis ſucceſſoribus obſervare ſub pena L. libras Rav. & Ancon. & pena ſoluta vel non ſoluta omnia ſupradicta ſemper permaneant & nullo tempore contravenire *&c.*

Actum in camera Vallis-caſtri in preſentia iſtorum teſtium ſcilicet domni Petri ſacriſtani, Johannis Rolandi Galterone de montanari, Benvenutus Callararii, Jacobus de Raneri: Munaldus .... & Paulus Bentivollio ſupraſcripte rei rogati teſtes. Ego Bonfilius notarius rogatus ss.

CLVI.

Honorii III. *encyclicæ, ne Camaldulenſes moleſtentur.*

Anno 1224. VI. kal. majī.

Ex autenthico Fontis-boni. §. Brevia n. 24.

HOnorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabilibus fratribus Aretino, Florentino, Feſulano, Caſtellano epiſcopis & dilectis filiis abbatibus, prioribus, archipresbyteris, plebanis & aliis eccleſiarum prelatis per Aretinam, Florentinam, Feſulanam & Caſtellanam dioceſes conſtitutis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. *Ibid. n. 17.* Non abſque dolore cordis & plurima turbatione didicimus, quod ita in pleriſquo partibus eccleſiaſtica cenſura diſſolvitur, & canonice ſententie ſeveritas enervatur, ut viri religioſi & hi maxime, qui per ſedis apoſtolice privilegia majori donati fuerunt libertate, paſſim a malefactoribus ſuis injurias ſuſtineant & rapinas, dum vix invenitur, qui congrua illis protectione ſubveniat, & pro fovenda pauperum innocentia ſe murum defenſionis opponat, ſpetialiter autem dilecti filii .. prior & fratres Camaldulenſes Aretine dioceſis tam de frequentibus injuriis, quam de ipſo cotidiano defectu juſtitie conquerentes univerſitatem veſtram literis petierunt apoſtolicis excitari, ut ita videlicet eis in tribulationibus ſuis contra malefactores eorum prompta debeatis magnanimitate conſurgere, quod ab anguſtiis, quas ſuſtinent & preſſuris, veſtro poſſint preſidio reſpirare. Ideoque univerſitati veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus atque precipimus, quatinus qui tam illos,

quam poſſeſſiones ſuas, vel res ſeu domos predictorum fratrum vel hominum ſuorum inreverenter invaſerint, aut ea injuſte detinuerint, que predictis fratribus ex teſtamento decedentium relinquuntur; ſeu in ipſos fratres contra apoſtolice ſedis indulta ſententiam excommunicationis aut interdicti preſumpſerint promulgare, vel decimas laborum de poſſeſſionibus habitis ante concilium generale, quas propriis manibus aut ſumptibus excoluntur, ſeu nutrimentis ipſorum, ſpretis Apoſtolice ſedis privilegiis extorquere, monitione premiſſa, ſi laici ſunt, publice candelis accenſis excommunicationis ſententia procedatis. Si vero clerici vel canonici regulares ſeu monachi fuerint, eos, appellatione remota, ab officio & beneficio ſuſpendatis, neutram relaxaturi ſententiam, donec predictis fratribus plenarie ſatisfaciant, & tam laici, quam clerici ſeculares, qui per violentam manuum injectionem anathematis vinculo fuerint interdicti, cum dioceſani epiſcopi literis ad ſedem apoſtolicam venientes ab eodem vinculo mereantur abſolvi. Villas autem predictorum fratrum, in quibus bona vel hominum ſuorum per violentiam fuerint detenta, quandiu ibi ſunt, interdicti ſententie ſupponatis.

Datum Laterani VI. kalendas maji pontificatus noſtri anno octavo.

† Ego magiſter Quintavallis imperatorie majeſtatis judex ordinarius atque notarius hoc tranſcriptum exemplavi ad exemplum privilegii originarii domini pape Honorii plumbea bulla bullati & non vitiati, neque cancellati, nec aliqua parte fui aboleti, nihil addendo vel minuendo, & meum ſignum appoſui preſentibus Ildebranducio & Guidone de Pacoli, anno Domini M. CC. XXIIII. Honorio papa reſidente, Federico imperante XIIII. kalendas ſeptembris indictione XII. in civitate Aretii, in loco qui dicitur Piſcaria.

CCLVII.

Ejuſdem pro monaſt. S. Savini Piſarum.

Anno 1224. III. idus maji.

Ex codice membranaceo S. Michaelis Piſarum.

Ibidem. HOnorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. ſancte Marie foris portam Lucan. & .. ſancti Jacobi de Certaldo Florentine dioceſum prioribus ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Dilecti filii .. abbas & conventus ſancti Savini ordinis Camaldulenſis nobis conquerendo monſtrarunt, quod .. poteſtas & quidam alii cives Lucani ſuper poſſeſſionibus & rebus aliis injuriantur ejſdem: quocirca diſcretioni veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus partibus convocatis audiatis cauſam, & appellatione remota fine debito terminetis, facientes, quod decreveritis, per cenſuram eccleſiaſticam firmiter obſervari. Teſtes &c. Datum Laterani III. idus maji pontificatus noſtri anno octavo.

CCXLVIII.

Ejuſdem amplum privilegium Avellanenſi eremo.

Anno 1224. III. idus maji.

Ex tabulario ejuſdem monaſterii.

HOnorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis priori, & fratribus heremi Fontis-avellane, eorumque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis in perpetuum. Superne miſerationis reſpectu ad hoc univerſalis eccleſie ſuſcepimus curam, & apoſtolici moderaminis ſollicitudinem gerimus, ut juſtis petentium votis benignitate faveamus, attente ac equitatis libramine debeamus omnibus, quantum cum Deo poſſumus, ſubvenire. Eapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & prefatam heremum Fontis-avellane, que beati Petri juris exiſtit, ad exemplar felicis recordationis Gregorii pape ſeptimi predeceſſoris noſtri ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & preſentis ſcripti privilegio communimus, ſtatuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quecumque bona domus veſtra in preſentiarum juſte & canonice poſſidet, aut in futurum conceſſione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis preſtante Domino poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. In quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum ipſum, in quo prefata domus ſita eſt cum omnibus pertinentiis ſuis; poſſeſſiones, quas habetis in civitate, ac dieceſi Eugubina; poſſeſſiones, quas habetis in civitatibus ac dieceſibus Peruſin. Caſtallan. Callen. Foroſempronien. Urbinat. Arimi- *Ibid. n. 16.*

minen. Faventin. Bononien. Eſculan. Firman. Camerinen. Auximan. Anconiſan. Eſin. Senogalien. & Spoletan. cum pratis, vineis, terris, nemoribus, uſuaggiis & paſcuis, in boſco & plano, in aquis & moleodinis, in viis & ſemitis, & omnibus aliis libertatibus, & immunitatibus ſuis. Cum autem generale interdictum terre fueris, liceat vobis nihilominus in eccleſia veſtra excluſis excommunicatis & interdictis divina officia celebrare. Chriſma vero, oleum ſanctum, conſecrationes altarium ſeu baſilicarum, ordinationes clericorum veſtrorum, qui ad ſacros ordines fuerint promovendi, a dioceſano ſuſcipietis apiſcopo, ſiquidem catholicus fueris, & communionem ſacroſancte Romane ſedis habuerit, & vobis volueris ſine pravitate aliqua exhibere. Alioquin liceat vobis quemcumque malueritis catholicum adire antiſtitem, qui noſtra fretus auctoritate vobis, quod poſtulatur, impendat. Ad heo novas & indebitas exactiones ab archiepiſcopis, epiſcopis, & aliis omnibus eccleſiis, ſecularibuſve perſonis in domo veſtra omnino fieri prohibemus. Obeunte vero te nunc ejuſdem loci priore, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia ſeu violentia preponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris ſecundum Deum providerint eligendum. Illud diſtrictius inhibentes, ne terras, ſeu quodlibet beneficium eccleſie veſtre collatum liceat alicui perſonaliter dari, ſive alio modo alienari abſque conſenſu omnium fratrum, vel majoris & ſanioris partis eorum. Inſuper auctoritate vobis apoſtolica duximus concedendum, ut quandocumque in judicio vos gravari ſenſeritis, liceat vobis ad ſedem apoſtolicam appellare. Preterea omnes libertates & immunitates a predeceſſoribus noſtris Romanis pontificibus vobis conceſſas, necnon & libertates & exemptiones ſecularium exactionum a regibus, & principibus vel aliis fidelibus rationabiliter vobis indultas auctoritate apoſtolica confirmamus, & preſentis ſcripti privilegio communimus. Decernimus ergo &c.

† Honorius catholice eccleſie epiſcopus ss.

† Ego Ugo Hoſtien. & Velletren. epiſcopus ss.

† Ego Pelagius Albanen. epiſcopus ss.

† Ego Nicolaus Tuſculanus epiſcopus ss.

† Ego Guido Preneſtin. epiſcopus ss.

† Ego Leo tituli ſancte Crucis in Hieruſalem presbyter cardinalis ss.

† Ego Stephanus baſilice duodecim apoſtolorum presbyter cardinalis ss.

† Ego Thomas tituli ſancte Praxedis presbyter cardinalis ss.

† Ego Octavianus ſanctorum Sergii & Bacchi diaconus cardinalis ss.

† Ego Gregorius ſancti Theodori diaconus cardinalis ss.

† Ego Romanus ſancti Angeli diaconus cardinalis ss.

† Ego Stephanus ſancti Adriani diaconus cardinalis ss.

† Ego Petrus ſancti Georgii ad Velum aureum diaconus cardinalis ss.

Datum Laterani per manum magiſtri Guidonis domini pape notarii iii. idus maji indictione xii. incarnationis Dominice anno M. cc. xxiiii. pontificatus vero anno viii.

Loco † ſigilli plumbei.

CCLIX.

Ejuſdem literæ pro Camaldulenſibus contra aliquos Senenſes & Cluſinos.

Anno 1224. ii. idus maji.

Ex tabulario Fontis-boni. §. Brevia n. 25.

Honorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabili fratri .. epiſcopo & dilecto filio .. archidiacono Aretino ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Dilecti filii .. prior & fratres heremi Camaldulenſis ſuam ad nos querimoniam deſtinarunt, quod .. vicecomes de Campilio & quidam alii clerici & laici Senenſis & Cluſine dioceſum ſuper reformatione ipſorum monaſterii de Vivo graves eis exiſtunt plurimum & moleſti. Ideoque diſcretioni veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus partibus convocatis audiatis cauſam, & appellatione remota fine debito terminetis, facientes quod decreveritis, per cenſuram eccleſiaſticam firmiter obſervari. Teſtes autem &c. *Ibid. n. 17.*

Datum Laterani ii. idus maji pontificatus noſtri anno octavo.

CCLX.

Ejuſdem pro decimis Camaldulenſium.

Anno 1224. idibus maji.

Ex eodem tabulario. §. Brevia n. 26.

Ibidem. HOnorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabili fratri .. epiſcopo, & dilecto filio .. archidiacono Florentino ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Exhibita nobis dilectorum filiorum .. prioris & fratrum Camaldulenſium petitio continebat, quod bone memorie T. E. & quidam alii epiſcopi Aretini quandam partem decimarum de Partena, de Bujano & de Biblana plebanuum pia eis liberalitate donarunt, quorum donatio per venerabilem fratrem noſtrum .. Aretinum epiſcopum extitit approbata, poſtmodum vero cum plebani plebanuum predictorum quidam alii elerici & laici Aretine dioceſis decimas ipſas contra juſtitiam detinerent, cauſam ſuper hoc vobis commiſimus decidendam, ſed cum impetrantis errore, ubi quandam decimarum partem conceſſam ab epiſcopis ſupradictis ſcribi debuit, ſcriptum extitit *quartam partem*, non habuiſtis in eadem cauſa proceſſum. Demum iidem .. prior & fratres plebanos eoſdem ſuper quibuſdam decimis & rebus aliis injuriari ſibi dicentes in forma communi ſuper hoc reſcriptum apoſtolicum impetratunt, ſed nec per hoc, cum de prioribus mentionem non faceret, extitit in cauſa proceſſum. Cumque literas alias, ut priores, correcto, quod per impetrantis errorem factum fuerat, vobis ſuper hoc duxerimus deſtinandas: vos, quia non faciebant mentionem aliquam de premiſſis, in negotio procedere noluiſtis. Quare cauſa eadem adhuc remanſit intacta in eorumdem prioris & fratrum non modicum prejudicium & gravamen. Nos igitur finem litibus imponere cupientes diſcretioni veſtre per iterata ſcripta precipiendo mandamus, quatinus per literas ipſis prioribus non obſtantibus in eodem negotio appellatione remota ratione previa procedatis.

Datum Laterani idibus maji pontificatus noſtri anno octavo.

CCXLXI.

Ejuſdem litere, ut monaſteria ſubjecta opem ferant eremo Camald.

Anno 1224. idibus maji.

Ex eodem. §. Brevia n. 28.

HOnorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. ſancti Savini Piſani, & .. ſancti Yppoliti Faventini abbatibus, & .. priori ſancti Michaelis Aretii ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Exhibita nobis .. prioris & fratrum Camaldulenſis heremi petitio continebat, quod dicta heremus in alpibus & loco arido conſtituta gravi gravata eſt onere debitorum, a quibus niſi congruum remedium apponatur, vix unquam poterit, cum magnam partem ſuorum redditnum ſenus abſorbeat, liberari. Quare iidem prior & fratres eum inſtantia petieruot, ut cum ſecondum ſtatuta ſit Lateranenſis concilii ſuſtinendum, quod pro multis neceſſitatibus, que aliquotiens ſuperveniunt, ex manifeſta & rationabili cauſa, moderatum cum caritate poſſit a ſubditis auxilium poſtulari, providere ſuper hoc miſericorditer dignaremur. Cum autem prelatos & ſubditos eccleſiarum ipſi heremo ſubjectos tanta ejus neceſſitas non minus quam propria angere debeat, dum gravius matris, quam ſuam filius ferre ignominiam conſuevit, eos attenta monendos duximus & hortandos, noſtris ſibi dantes literis in mandatis, ut eidem heremo matri ſue ſuper ſuis neceſſitatibus filiali compatientes affectu, auxilium, quod ad hoc dicti prior & fratres ab ipſis cum caritate petierunt moderatum, liberaliter largiantur: ne, quod abſit, eadem heremus in eam difficultatem deveniat, de qua ſe non poſſit poſtmodum expedire. Poſt hec etenim dicti prelati & ſubditi communicantes, ſicut devoti filii, matris ſue neceſſitatibus, eique aperientes viſcera pietatis, benedictione dignos ſe reddent & gratia, heremoque predicte univerſis contribuentibus conſuletur, nec eis erit ſubſidium hujuſmodi partitum per ſingulos ad gravamen. Quod ſi iidem vobis non acquieverint in hac parte, cum membra, que capitis dolorem non ſentiunt, ſtupida ſint cenſenda vel a corpore peregrina, dum non eſt membrum, quod non debeat compati capiti, ejuſque affici anguſtiis, & paſſionibus condolere contra eos, qui poterant ſacere de neceſſitate *Ibidem.*

tate virtutem & meritum ſibi ex debito comparare, aliud ſuper hoc diſponere compellemur. Quo circa diſcretioni veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus prelatos & ſubditos ſepedictos ad id moneatis attentius & efficaciter inducatis. Quod ſi non omnes hiis exequendis potueritis intereſſe, duo veſtrum ea nihilominus exequantur.

Datum Laterani idibus maji pontificatus noſtri anno octavo.

CCLXII.

Ejuſdem litera priori Camald. quibus removet appellationes prelatorum.

Anno 1224. idibus maji.

Ex eodem. §. Brevia n.27.

Ibidem. HOnorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. priori & conventui Camaldulen. ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Ex parte veſtra fuit propoſitum coram nobis, quod frequenter accidit, quod cum aliquos vultis abbates ſeu priores ordini veſtro ſubjectos amovere a monaſteriorum regimine, vel da ſuis exceſſibus caſtigare, ſicut ejoſdem exigunt ordinis inſtituta, iidem ut canonicam correctionem eludant in vocem appellationis frivole mox prorumpunt, occaſione hujuſmodi vos & monaſteria veſtra, que a vobis tenentur, multis expenſis & laboribus fatigantes. Quare humiliter ſupplicaſtis, ut cum illi ad defenſionem iniquitatis uſurpent, quod ad preſidium innocentum dinoſcitur inſtitutum, eis appellandi taliter aditum precludere dignaremur. Quia ergo ſicut nec prelati valent ſine cauſa gravare ſubjectos, ſic nec ſubditi pro ſola voluntate ſub appellationis obtentu correctionem poſſunt eludere prelatorum, veſtris ſupplicationibus inclinati auctoritate preſentium diſtrictius inhibemus, ne contra vos a regulari correctione predicti abbates & priores appellationis obſtaculum temere interponant. Nulli ergo &c. noſtre inhibitionis &c.

Datum Laterani idibus maji pontificatus noſtri anno octavo.

CCLXIII.

Venditio caſtri S. Urbani facta communitati Piri.

Anno 1224. IV. exeunte novembri.

Ex autographo archivi Piri.

IN Dei nomine, amen. Anno Domini M. cc. xxiiii. indictione xii. menſe novembri quarta die exeunte, tempore domni Honorii pape, & Friderici imperatoris. Hec eſt concordia, que fit inter domnum Virgilium abbatem ſancti Urbani, & Albertum Petrutii ſindicum caſtri Piri, ejuſque univerſitatem. Promittit namque ſindicus dicti caſtri per ſe ſuoſque ſubceſſores ejuſque univerſitatem ipſi domno Virgilio abbati ſancti Urbani nominato dare & tradere eccleſiam unam, & vineam valentem c. libras in arbitrio Actonis, Gozonis & Bonaenſegne Carpinelli, & domum Actonis Gozonis, & eccleſie ſancti Silveſtri, donec ſibi abbati & ſuis ſubceſſoribus alia eccleſia & domus eque bona erit edificata. Inſuper Albertus Petrutii ſindicus dicti caſtri promiſit dare & tradere ipſi abbati preſato & ſuis ſubceſſoribus recipienti pro eccleſia ſancti Urbani nominata tot vineas, que ſunt vinee Davii, que omnia & ſingula dictus ſindicus adtendere & obſervare ipſi abbati & ſuis ſubceſſoribus, & non contravenire per ſe ſuoſque ſubceſſores ſub pena vi. librarum Ravenn. & Ancon. ſollenni ſtipulatione promiſſa ipſi abbati & ſuis ſubceſſoribus, penaque ſoluta vel non ſoluta predicta omnia & ſingula in ſuo robore hac perduret firmitate. Et domnus Virgilius abbas dicte eccleſie ſancti Urbani cum voluntate fratrum ſuorum, ſcilicet domni Morici, Jangni notarii monachi, & domni Morici Bonominis, Giſi converſi, & domni Guidi prepoſiti ejuſdem eccleſie, dedit, tradidit adque conceſſit ipſi Alberto Petrutio ſindico dicti caſtri Piri & ejus ſubceſſoribus recipienti pro ipſa univerſitate caſtri Piri omnes homines ſancti Urbani in curia, & in diſtrictum, & in ſenaita, & in juriſdictione caſtri Piri. Renuntians dictus abbas per ſe ſuoſque fratres & ſubceſſores omni legum auxilio divino & humano, & inſuper corporali ſacramento firmavit & promiſit per ſe ſuoſque fratres & ſubceſſores non contra hanc conceſſionem venire, agere vel exercere, nec aliquam opponere occaſionem ſub pena vi. librarum

Ibid. n. 18.

rum Ravenn. & Anconit. ſollemni ſtipulatinne promiſſa ipſi Alberto ſindico preſato & ejus ſubceſſoribus. Qua pena ſoluta vel non predicta omnia & ſingula firmitatem nihilominus obtineant. Actum in caſtro Piri in domo Todini Petrutii in preſentia iſtorum teſtium vocatorum & rogatorum, ſcilicet Thomas de Inſula, & Bonenſegne Carpinelli, & Geraldus Morici, Albricus Petrutii, domni Johannia prepoſitum, Girardi Gozonis, & Marto Boniboминis, Gaſtaldutius & alii plures. Ego Todinus notarius pro utraque parte, qui hec ſcripſi.

CCLXIV.

Eccleſia ſancti Michaelis Padue traditur monaſterio S. Marie ad Carceres.

Anno 1225. die vi. junii.

Ex anecdotis V. Cl. Joh. Brunatii pag. 1564.

Ibid. n. 24 IN Chriſti nomine amen. Anno ejuſdem nativitatis milleſimo ducenteſimo vigeſimo quinto indictione terciadecima die ſexto intrante junio preſentibus presb. Fino cuſtode majoris eccleſie, Petro Columbino ſubdiacono ejuſdem eccleſie & manſionario, Villano archipreſbytero Arquade, presbytero Homodei de ſancto Michaele infraſcripto, Boniſacino de Gato, Petro Zantagallo, Thomaſino, qui dicitur Pelizari de ora majoris eccleſie, Agnello ſerviente domini epiſcopi infraſcripti, Bono ſerviente canonicorum, Johanne ſerviente domini Petri Paduani canonici & aliis. Cum inter cetera loca religioſa Paduani epiſcopatus omnipotenti Deo devota domus ſancte Marie ad Carceres maxime in elymoſinarum largitione, & benigna & placita fraterne caritatis hoſpitalitate videatur obtinere primatum. Et ut idem locus ex devoto devotior, & ex fideli fidelior, & ex ſubjecto ſubjectior Paduano epiſcopo propter multa beneficia ſibi preſtita ſemper debeat permanere, & caritas, que hactenus in eodem loco viguit, magis ac magis ferventi amore tam in elymoſinarum habundantia, quam in fructuoſa & indifferenti hoſpitalitate preſtanda ibidem ferventius debeant habundare, & ſue matrici eccleſie Paduane, que pre cunctis Paduani epiſcopatus eſt honoranda, cum maxima dilectione ſuadeat revereri. Idcirco dominus Jordanus Dei gratia Paduanus epiſcopus annuens petitionibus venerabilis viri Savariſii prioris ſancte Marie ad Carceres, in quibus idem prior, ſecundum quod dominus epiſcopus aſſerebat, multum inſtiterat, de conſilio & conſenſu & expreſſa parabola dominorum Jacobi archipresbyteri, Henrici presbyteri, Epiſcopelli, Lanfranchi, presb. Zamboni, magiſtri Emanuelis, Guidonis Brarati, Pigoli, magiſtri Salconis, magiſtri Ugutionis, magiſtri Patavini, Bartholamei, Johannis, Marci, Petri, & Rainerii Paduanorum canonicorum preſentium dedit & conceſſit dicto domno Savariſio priori ſancte Marie ad Carceres recipienti pro ſe & fratribus ſuis de domo ſancte Marie ad Carceres, & pro ipſa domo ſancte Marie eccleſiam ſancti Michaelis de Padua cum omnibus poſſeſſionibus mobilibus & inmobilibus, & juribus ad ipſam eccleſiam ſpectantibus, prout taliter continetur. Nos Jordanus Dei gratia epiſcopus Paduanus damus & concedimus de conſilio fratrum noſtrorum vobis priori ſancte Marie ad Carceres & fratribus eccleſiam ſancti Michaelis de Padua juxta muros civitatis mediante flumine poſitam, ut habeatis & teneatis eam ab epiſcopo & epiſcopatu Paduano cum omnibus poſſeſſionibus mobilibus & inmobilibus, ac juribus ad ipſam eccleſiam ſpectantibus, ita tamen quod omnia alia jura & omnes honores, que & quas epiſcopus, epiſcopatus & eccleſia Paduana conſuevit habere in ipſa capella, habeant, & omnia illeſa & integra eiſdem epiſcopo & canonicis, ſicut hactenus habuerunt, obſerventur. He videlicet. Quod ſacerdos ſemper in dicta eccleſia commoretur, qui adminiſtret ſpiritualia populo ipſius eccleſie celebrando divina die ac nocte in eadem, & dando penitentiam infirmantibus, & ſanis, ſicut convenit & oportet, chriſtianando & bathizando pueros cum neceſſe fuerit. Item debeat venire idem ſacerdos ad eccleſiam majorem in magnis ſolemnitatibus, & debeat intereſſe pro reverentia matricis eccleſie, & ſervire ibi cantando & degendo, ſicut expedierit. Item veniat ad proceſſionem, quando vocatus fuerit in adventu domini patriarche, vel dominorum cardinalium, vel alterius ſublimis perſone, que recipietur ad proceſſionem in eccleſia Paduana. Item ad letanias, & ad alia, que capellani de Padua facere conſueverunt. Item ad ſignacula puerorum, & ad bathiſmum generale. Item reſpondeat epiſcopo ſpecialiter in collectis & exactionibus, quas idem epiſcopus aliis capellanis civitatis & clericis duxerit faciendas. Ita tamen, quod ſi

pro

pro tempore prior ſancte Marie ad Carceres voluerit in dicta eccleſia habere ſacerdotem aliquem, qui in eadem debeat perpetuo reſidere, tunc idem prior illum talem ſacerdotem ad inſtituendum domino epiſcopo debeat preſentare. Et ſic inſtitutio & deſtitutio talis ſacerdotis ad Paduanum epiſcopum debeat pertinere, ſalvo omni jure Paduane canonice in ſextariis Paduan. blave, videlicet duobus frumenti & duobus milei, & duobus melice, quam blavam eccleſia ſancti Michaelis, ut dicebatur, annuatim dare tenebatur Paduane canonice nominatim pro concordio decime terrarum, quas eccleſia ſancti Michaelis deinceps acquiret in locis, ubi canonici habent decimam, ex quibus Paduana canonica debeat habere decimam. Et ſimiliter ſalvo jure presbyteri Hominis-Dei, & domini Petri clerici dicte eccleſie ſancti Michaelis in beneficio ipſius eccleſie in vita ſua. Et his ita actis dominus epiſcopus dedit antedictum dominum Jacobum archipresbyterum Paduanum eidem domno priori ad ponendum ipſum in tenutam & poſſeſſionem dicte eccleſie ſancti Michaelis, & terrarum & poſſeſſionum ejus, prout idem dominus epiſcopus ſibi dederat & conceſſerat, ut ſuperius continetur. Et ut hec data & conceſſio pleniorem vigorem & validiorem firmitatem debeat obtinere, memoratus dominus epiſcopus inſtrumento preſenti proprium ſigillum juſſit apponi. Actum Padue in ſolario domus canonicorum. Item die ultimo octobris preſentibus dominis Johanne priore ſancte Crucis, Bartholomeo canonico Paduano, presb. Marino de ſancta Maria ad Carceres & aliis. Antedictus dominus epiſcopus perlecto tenore dicte date & conceſſionis per ipſum facte dicto domno Savariſio priori ſancte Marie ad Carceres de eccleſia ſancti Michaelis & poſſeſſionibus ejus, ubi dicitur, quod ſacerdos ſecularis, qui pro tempore fuerit in eccleſia ſancti Michaelis, debeat venire ad majorem eccleſiam in magnis ſolemnitatibus, & debeat ibi intereſſe pro reverentia matricis eccleſie, & ſervire ibi cantando & legendo ſicut expedierit: dixit, quod intentio ſua fuit & eſt, & ita interpretatum eſt verbum illum, videlicet in magnis ſolemnitatibus, idem in majoribus miſſis magnarum ſolemnitatum. Actum Padue in epiſcopali palatio in camerella, que eſt juxta illam domini epiſcopi.

Ego Rainaldinus ſacri palatii notarius quondam Martini de Grauxa filius his interſui, & ut audivi & intellexi, rogatus ſcripſi. Et ſciendum eſt, quod plura inſtrumenta ſub uno tenore per me inde confecta ſunt.

CCLXV.

Honorii III. literæ pro monaſterio S. Petri de Puteolis.

Anno 1225. XIII. kal. auguſti.

Ex tabulario capitulari Lucenſi. A.A.n.16.

HOnorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis.. abbati ſancti Pontiani, ſancti Michaelis, & ſancte Reparate prioribus Lucanis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Querelam dilectorum filiorum .. abbatis & conventus ſancti Petri de Pozeulis recepimus continentem, quod commune de Vivinaria P..B..E.., & quidam alii Lucane dioceſia ſuper diviſionem cuidam nemoris hominibus, redditibus, & rebus aliis injuriantur eiſdem. Ideoque diſcretioni veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus partibus convocatis, audiatis cauſam, & appellatione remota fine debito terminetis, facientes, quod decreveritis, per cenſuram eccleſiaſticam firmiter obſervari, proviſo tamen, ne in commune predictum interdicti vel excommunicationis ſententias proferatis, niſi ſuper hoc a nobis mandatum receperitis ſpeciale. Teſtes autem &c. Datum Laterani XIII. kal. auguſti pontificatus noſtri anno decimo. *Ibid. n.26.*

CCLXVI.

Rainerii Ubertini donatio facta eremo Camald.

Anno /1225. die XII. exeunte auguſto.

Ex archivo Fontis-boni §. Donatio n. 397.

IN Chriſti nomine amen. Anno Domini milleſimo ducenteſimo vigeſimo, quinto die duodecimo exeunte menſe auguſti indictione tertiadecima tempore Honorii pape & Friderici imperatoris, Romene ſub porticu ſancti Mame de curia domini Rainerii Ubertini preſentibus teſtibus ad hec vocatis & rogatis, Davanzatus ſerviens dicti domini, Brunettus filius ejus, Dominico canovario domini predicti, Macketo de Romena, & Jacobo *Ibid. n. 21.*

bo Rizio de Ragenopoli inveſtitore. Ibique dominus Rainerius preſatus dedit, conceſſit, tradidit atque donavit jure proprio & in perpetuum pro anima patris & matris ſue, domineque Fidei quondam uxoris ſue, & ſua & pro remedio ſuorum peccatorum ſuorumque parentum domno Guidone & Gui.. monachis recipientibus pro Guidone priore Camalduli & heremo Camald. & ſpecialiter pro cella, quem ipſe dominus Rainerius facit conſtrui atque hedificari, ibi totam illam terram, quam ipſe emit a filia ſua domina Agneſia xx. l. & eſt poſita lo Sparena, a primo latere eſt via publica & eccleſia Sparene, a ſecundo Camald. a tertio ſilva, a quarto Paralarie, qui tenet pro proceribus, & aſt ſeptem ſtaria ſementature, & ſi plus eſſent infra terminos predictos, ſit in iſta donatione tali conditione, quod prior preſatus & ſui ſucceſſores & fratres teneantur ſemper facere morari in cella, quam ipſe dominus Rainerius ibi facit hedificari, unum heremitam, qui teneatur orate pro anima ipſius domini ſuorumque parentum, & ſi locus ille devenirat, quod ibi heremita non eſſat, dicta terra debeat ad ipſum vel ad ſuos heredes reverti abſque moleſtatione aliqua, ut ab hac ora in antea predicti recipientes pro dicto priore & nomine heremi Camaldulenſis & cella predicta habeant, teneant, poſſideant, & quidquid eis vel ei placuerit faciant, ſine ſua ſuorumque ſucceſſorum contradictione vel moleſtatione aliqua, cum ſuperioribus & inferioribus finibus ſuis, & cum omni eo, quod habet infra ſe & ſupra ſe in integrum, omnique jure & actione & uſu, ſeu requiſitione ſibi ex ea competente. Quam rem ipſe dominus Rainerius conſtituit pro dictis dominis & priore dicto poſſidere, quouſque intrarent in poſſeſſionem, in quam intrandi licentiam auctoritatem eis conceſſit ab hac hora in antea, & promiſit per ſe ſuoſque liberos & heredes pro dictis recipientibus pro dicto priore ſuiſque ſucceſſoribus dictam donationem & conceſſionem ratam & inviolatam omni tempore habere, & in nullo contravenire per ſe vel alium ſub pena centum ſolidorum, qua ſoluta vel non predicta omnia firma permaneant, & renuntiavit omnibus auxiliis & beneficiis legum, conſtituti preſentis & futuri ſibi cohetenti.

Ego Johannes auctoritate imperiali notarius predicte donationi interfui, & rogatus a partibus ſcribere ſcripſi & complevi.

CCLXVII.

Honorius III. confirmat eccleſiam S. Michaelis monaſt. Carcerum.

Anno 1225. VI. kl. decembris.

Ex exemplis ejuſdem cœnobii.

HOnorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis.. priori & capitulo ſancte Maria ad Carceres ordinis ſancti Auguſtini ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Sacroſancta Romana eccleſia devotos & humiles filios ex affuete pietatis officio propenſius diligere conſuevit, & ne pravorum hominum moleſtiis agitentur, eos tamquam pia mater ſue protectionis munimine confovere. Ea propter dilecti in Domino filii veſtri juſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu, perſonas veſtras & locum, in quo divino eſtis obſequio mancipati, cum omnibus bonis, que inpreſentiarum rationabiliter poſſidetis, aut in futurum preſtante Domino juſtis modis poteritis adipiſci, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus. Specialiter autem eccleſiam ſancti Michaelis Paduan. cum pertinentiis ſuis a venerabili fratre noſtro epiſcopo Paduano, ſui capituli accedente conſenſu, pia vobia liberalitate collatam, ſicut ea omnia juſte, canonice ac pacifice poſſidetis, & in inſtrumento confecto exinde plenius continetur, vobis & per vos eccleſie veſtre auctoritate apoſtolica confirmamus, & preſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum &c. Si quis &c. *ibid. n. 24.*

Datum Reate VI. kalendas decembris pontificatus noſtri anno x.

Audio

Pendet ſigillum plumbeum: Honorius Pp. III.

CCLXVIII.

Adalperi ep. Parentini confeſſio de decimis monaſt. S. Michaelis de Lemma.

Anno 1225. XXVIII. novembris.

Ex veteri exemplo tabularii S. Mathie de Muriano.

IN nomine patris & filii & ſpiritus ſancti amen. Dominus Adalperus Dei gratia Parentinus epiſcopus fuit confeſſus & maniſeſtus ſe integre recepiſſe decimam territorii ſancti Michaelis de Lemo *Ibid. n. 25.*

mo

Google

mo a domno Conſtantio abbate ejuſdem loci & ejus fratribus, quam ei renuntiaverant per quinque annos tranſactos. Inſuper domnus abbas dedit dicto dnmino A.. epiſcopo Parentino duos boves & ſex porcos, pro quibus dictus dominus A.. epiſcopus ſecit finem dicto abbati de omoi decima, quam habere deber a dicto abbate uſque ad decem annns completos ſub pena centum librarum denariorum Venetorum, & de hoc extitit dominus Mengoſus caſtaldio de ſancto Laurentio fide juſſus cum voluntate dicti domini epiſcopi.

Actum Parentii ſub voltis, preſentibus Johanne archipresbitero Parentino, presbitero Mauro, presbitero Urſignano de ſancto Laurentio, Rinulſo & Arduena frattibus dicti monaſterii ſancti Michaelis. Anno a nativitate Domini M.cc.xxv. indictione xiii. die tertio exeunte novembri imperante domino Federico ſecundo Romanorum imperatore.

Ego Romanus imperiali auctoritate notarius inteiſui rogatus ſcripſi & publicavi.

CCLXIX.

Honorii III. *delegatio contra abbatem Vergareti.*

Anno 1226. v. idus aprilis.

Ex autographo archivi Balneenſis.

Ibid. n. 26. HOnorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabili fratri .. epiſcopo & dilectis filiia .. prepoſito & R.. canonico Faventinia ſalurem & apoſtolicam benedictionem. Conſules & commune caſtri de Vergareto nobia conquerendo monſtrarunr, quod cum .. archipresbyter plebis de Balneo Bobien. diocesis ad vos contra abbatem.. de Vergareto, & .. de Trapola, ac .. de Fajola priores, & quoſdam alios Bobien. diocesis ſuper jure patronatus plebis ejuſdem decimis & rebus aliis litteras apoſtolicas impetraſſet, vos per occaſionem illius clauſule *quidam alii* in eos non moniros vel citatos, nec ſe contumaciter adverſantea ſine cauſa rationabili contra generalis ſtatuta concilii excommunicationis ſententiam promulgaſtis, idcirco diſcretioni veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus, ſi eſt ita, intra octo dies poſt ſuſceptionem preſentium ſententiam ipſam ſine difficultate qualibet relaxetis.... ipſam juxta priorum literarum continentiam ratione previa proceſſuri, alioquin venerabili fratri noſtro.. epiſcopo & dilectis filiis.. abbati ſancti Mercurialis &.. archidiacono Forolivien. noſtris damua litteris in mandatis, ut ipſi exinde recepta ſufficienter ab eis ſuper bis, pro quibus excommunicati habentur, juxta formam eccleſie cautione ſantentiam relaxent eandem, & injuncto eis, quod de jure ſuerir injungendum, in cauſa eadem juxta litterarum earundem tenorem.. ratione procedanr, & faciant, quod decreverint, auctoritate noſtra fitmiter obſervari. Quod... hiis exequendis.... intereſſe, tu frater epiſcope cum eorum altero eam nibilominus exequaris.

Datum Laterani v. idus aprilis pontificatus noſtri anno decimo.

Ego vero Theophilus Faventinus notarius exemplavi.

CCLXX.

Abbatia S. Petri in Campo ſe dat in protectionem civitatis Senenſis.

Anno 1226. v. idus aprilis.

Ex autographo archivi archinoſocomii Senarum Sacc. rub. n. xvii. n. 780.

IN nomine Domini, amen. Anno Domini milleſimo cc. xxvi. indictione xiiii. die vi. menſia madii imperante domino Frederico ſecundo Dei gratia inviċtiſſimo Rnmanorum imperatore ſemper auguſto, Jeruſalem & Sicilie rege. Anno imperii ejus ſexto, regni Jeruſalem primo, & regni Sicilie xxviii. ſeliciter, amen. Coram domino Gratiano judice, Bonacorda Caponerii &c. & aliis pluribus teſtibus &c. Pateat omnibus evidentet, quod domnus Benignus ſyndicus & procurator monaſterii, ſive abbatie ſancti Petri in Campo ordinis ſancti Benedicti Cluſine diecesis ad infraſcripta conſtitutus, ut de ſyndicatu pater per publicum inſtrumentum factum manu mei Henrici Bonefidei notarii infraſcripti ſyndicario, & procuratorio nomine dicte abbatie ſive monaſterii ſancti Petri in Campo, vice & nomine capituli & conventus abbatie prefate ex cauſa rranſactionis & pacti ſolemni ſtipulatione interpoſiti. Ibid. n. 25. Cum monaſterium ſive abbatia ſancti Petri in Campo, ſive abbas, mnnachi, converſi, & oblati ſint multis tribulationibus & anguſtiis circumventi & oppreſſi, & cnmites, msgnates, baronea precipue de maritima, & loca, caſtra, & communitates ſibi circumſtantes, bona ipſius monaſterii ſive abbatie ſancti Perri in Campo mobilia & immobilia accipiant & moleſtent, ſubtrahendo & uſurpando de dictis

ab eccleſia Romana & ejus delegatis. Item promiſit *&c.* dicto domino abbati *&c.* totum ſupradictum terrenum a quibuslibet civitatibus vel caſtris *&c.* defendere *&c.* Item promiſit *&c.* non permictere de facto aliquam perſonam vel univerſitatem, clericum vel laicum laborare vel laborari facere vel inquietare vel moleſtare *&c.* contra voluntatem dicti domini abbatis *&c.* Et hec omnia & ſingula ſupradicta inter ſe predicti Benignus & Bounricoverus ſyndici *&c.* ſolemnibus ſtipulationibus hinc inde intervenientibus attendere & obſervare ad invicem promiſerunt ſub pena & ad penam L. unciarum auri boni & puri. Quam penam *&c.* ſub ypotheca & obligatione bonorum omnium dicti communis civitatis Senenſis preſentium & futurorum.

Actum in caſtro ſancti Quirici in Oſenna coram ſupradictis teſtibus in domo communis, preſentibus, & his predictis omnibus conſentientibus ven. viris ſcilicet domino Gualfredo Dei gratia Cluſino apiſcopo, Guidone priore & heremita Camaldulenſis heremi, Ildebrandino priore de Vivo, & Rainerio abbate predicte abbatie ſancti Petri in Campo, de quorum conſilio & providentia, voluntate & expreſſa licentia facta, & geſta ſunt omnia & ſingula ſupradicta. Ad quorum vero preces dominus Rodulphus de ſancto Miniate vicarius in Thuſcia pro domino Frederico ſecundo invictiſſimo Romanorum imperatore auguſto motus & inclinatus preſens exiſtens ibidem hec omnia ſupradicta vice & nomine dicti domini F. imperatoris ractificavit & confirmavit, & ſuam auctoritatem atque decretum interpoſuit omni jure, quo potuit, meliori.

Ego Henricus Bonefidei notarius predictis omnibus interfui, & de voluntate utriuſque partis ſupradicte, atque de mandato domini Rodulfi de ſancto Miniate vicarii ſupradicti domini F. imperatoris ſuam auctoritatem atque decretum interponentis rogatus ſcripſi & publicavi, meumque ſignum appoſui.

CCLXXI.

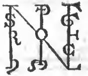
Friderici II. imp. preceptum pro Camaldul.

Anno 1226. menſe majo.

Ex cod. membranaceo S. Michaelis Piſarum.

Ibid. n. 28. F*Ridericus* II. *imperator Romanorum amplo diplomate omnia ea Camaldulenſi eremo ac ejus priori Guidoni confirmavit, que antea ab Friderico ejuſdem avo anno* 1158. *atque a proprio parente Henrico anno* 1186. *eidem eremo conceſſa fuerant. Hec tamen, que in Friderici I. & Henrici diplomatibus non leguntur, optimum duximus heic proferre. Scilicet circa ejuſdem diplomatis finem habetur:*

Confirmamus inſuper eidem heremo monaſterium ſancti Michaelis de Lemo, quod ei contulit Vvolſcherus quondam Aquilegienſis patriarcha, & princeps imperii, ſecundum quod in ſcripto continetur ipſius. Confirmantes nihilominus ſibi eccleſiam ſancti Michaelis poſitam in palude juxta canalem de Muriano, ſicut eam cum pertinentiis ſuis temporalibus & ſpiritualibus Marchus Caſtellanus epiſcopus heremo predicto conceſſit. Ad hec autem nuntiis noſtris per Ytaliam conſtitutis *&c.* Statuentes, ut preſentis privilegii *&c.* Ut autem hec noſtra conceſſio *&c.* Hujus vero rei teſtes ſunt Albertus Magdeburgenſis archiepiſcopus, Lando Regin. archiepiſcopus .... Curen. & abbas ſancti Galli .... Cicen. Jacobus Taurinenſis, M. Ymolenſis epiſcopi .... dux Saxonie .... Lantgravius Thuringie, Rainaldus dux Spoleti. Comes R.. de Queurenberc, comes Syfridus de Vienna, & alii quamplures.



Signum domini Friderici ſecundi Dei gratia invictiſſimi Romanorum imperatoris ſemper auguſti, Jeruſalem & Sicilie regis.

Acta ſunt hec anno Dominice incarnationis M. CC. XXVI. menſe madii, quartadecima indictione, imperante domino noſtro Friderico ſecundo Dei gratia invictiſſimo Romanorum imperatore ſemper auguſto Jeruſalem & Sicilie rege anno Romani imperii ejus VI. regni Jeruſalem primo, regni Sicilie XXVIII. feliciter, amen.

Datum apud Ravennam anno, menſe & indictione preſcriptis.

CCLXXII.

Promiſſio pro caſtro S. Urbani.

Anno 1227. die VI. exeunte aprili.

Ex archivo communis Piri.

Ibid. n. 40. IN Dei nomine amen. Hec eſt concordium, que fit inter Bernabeum de Precicle & homines caſtri Piri, quam fecit dominus Noguzante de Eſio & Acto domni Gozonis de Piro *&c. ceteris omiſſis*. He ſunt promiſſiones, quas fecit Bernabeus domino Bonocomiti poteſtati caſtri Piri *&c.*

Item promiſit dictus Bernabeus, quod caſtrum ſancti Urbani de cetero non reaptabit, nec faciet reaptare, nec permittet, nec concedet reaptari, & quicumque voluerit reaptare, ipſe contrariabit omni modo, quo melius poterit, ſine omni fraude, excepto contra imperatorem & marchionem, & ipſos rogabit, ut melius poterit, ut dictum caſtrum non debeant reaptare, & precipiet monachis ſancti Urbani, & aliis hominibus ejuſdem caſtri, & faciet facere bona ſine ſine fraude concedere rationem dicti caſtri hominibus caſtri Piri *&c.*

Actum in caſtro Piri in curia domni Bonicomitis anno Domini M. CC. XXVII. indictione XV. die VI. menſis aprilis exeunte, preſentibus omnibus ſupraſcriptis conſiliariis & aliis quampluribus, ſcilicet domino Rainerio de Caczo, domino Guidone, & domino Johanne prepoſito, & quamplurium aliorum.

Ego Rainaldus ex domini marchionis auctoritate notarius his omnibus interfui, & ut ſupra legitur, rogatus ſcripſi, ſubſcripſi & publicavi.

CCLXXIII.

Gregorii papæ IX. *literæ abbati S. Zenonis Piſarum pro monaſterio S. Mariæ de Morteto.*

Anno 1227. idibus maji.

Ex veteri exemplo olim apud canonicum Ruſchium.

Ibid. n. 39. GRegorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio.. abbati ſancti Zenonis Piſarum ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Expoſuerunt nobis dilecti filii abbas, & conventus ſancte Marie de Morteto Ciſtercienſis ordinis Piſane dioceſis, quod perſone eccleſie ſancte Marie de Fine, que eſt ſpetiale membrum ipſius monaſterii, que fuerunt pro tempore terras, domos, vineas, redditus, prata, nemora, poſſeſſiones, & quedam alia bona dicte eccleſie datis ſuper hoc literis, confectis publicis inſtrumentis, factis renuntiationibus, interpoſitis juramentis, & penis adjectis in ipſius eccleſie leſionem enormem nonnullis clericis & laycis, aliquibus eorum ad vitam, quibuſdam vero ad non modicum tempus, & aliis perpetuo ad firmam, vel ſub cenſu annuo conceſſerunt, quorum aliqui ſuper his confirmationis literas in forma communi dicuntur a ſede apoſtolica impetraſſe. Quia vero intereſt noſtra leſis monaſteriis ſubvenire, diſcretioni tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ea, que de bonis ejuſdem eccleſie per conceſſiones hujuſmodi alienata inveneris inlicite vel diſtracta, non obſtantibus literis, inſtrumentis, renuntiationibus, juramentis, & penis, ſeu confirmationibus ſupradictis ſtudeas ad jus, & proprietatem dicte eccleſie legitime revocare. Contradictores per cenſuram *&c.* Teſtes *&c.*

Datum Laterani id. maji pontificatus noſtri anno primo.

CCLXXIV.

Ejuſdem literæ priori Camald. pro abſolutione criminum petentium ingredi ordinem.

Anno 1227. II. idus junii.

Ex tabulario Fontis-boni. §. Brevia n. 31.

GRegorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio.. priori Camaldulenſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Ex parte tua fuit nobis humiliter poſtulatum, ut tibi licentiam concedere dignaremur, ut hiis, qui poſtquam in monaſterio tuo habitum religionis accipiunt, confitentur ſe, dum eſſent in ſeculo, manus violentas in clericos injeciſſe, abſolutionis beneficium valeas impertiri. Licet autem a bone memorie Alexandro papa predeceſſore noſtro fuerit conſtitutum, quod de ſeculo fugientes, qui religionis habitum in monaſterio receperunt, & inter cetera poſtmodum confitentur ſe tale commiſiſſe delictum, quod ipſo actu excommunicationis ſententiam incurrerunt, ſine licentia Ibid. n. 38. Ro-

Romani pontificis abbas nec debeat, nec poſſit abſolvere, quamvis preſumptionem delinquentium debita valet animadverſione punire. Nos tamen in religionis favorem, ut evagandi materia ſubtrahatur, uberiorem eis gratiam exhibere volentes, ad exemplar felicis recordationis Innocentii pape predeceſſoris noſtri, devotioni tue auctoritate preſentium indulgemus, quod etiam talibus abſolutionis beneficium valeas impertiri, niſi exceſſus ipſorum difficilis fuerit & enormis, utpote ſi ad mutilationem membri vel effuſionem ſanguinis eſt proceſſum, aut in epiſcopum vel abbatem violenta ſit manus injecta, cum exceſſus tales & ſimiles ſine ſcandalo nequeant preteriri.

Datum Anagnie II. idus junii pontificatus noſtri anno primo.

CCLXXV.

Ejuſdem litere prelatis, ut eremo Camald. opem ferant.

Anno 1227. idibus junii.

Ex eodem §. Brevia n. 32.

Ibidem. Gregorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis prelatis & ſubditis eccleſiarum heremo Camaldulenſi ſubjectis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Exhibita nobis.. prioris & fratrum Camaldulenſis heremi petitio continebat, quod dicta heremus in alpibus & loco arido conſtituta gravi gravata eſt onere debitorum *&c., ut in conſimili Honorii* III. *ad annum* 1224. *idibus maji.*

Datum Anagnie idibus junii pontificatus noſtri anno primo.

CCLXXVI.

Idem confirmat Camald. monaſterium Vangaticiæ.

Anno 1227. XVIII. kal. julii.

Ex eodem §. Brevia n. 33.

Ibidem. Gregorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis.. priori & conventui Camaldulen. ſalutem & apoſtolicam benedictionem. In literis felicis memorie Innocentii pape predeceſſoris noſtri ſic perſpeximus contineri:

Innocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis.. priori & conventui Camaldulenſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum dudum ad correctionem *&c. Vide ſupra ad annum* 1213. Datum Signie VII. kal. octobris pontificatus noſtri anno ſextodecimo.

Nos igitur ejuſdem predeceſſoris noſtri veſtigiis inherentes liberam ejuſdem monaſterii correctionem, & plenam tibi fili prior, & ſucceſſoribus tuis duximus committendam, ita tamen quod qui pro tempore fuerit electus ibidem, Romano pontifici preſentetur, ab eo confirmationis & benedictionis gratiam recepturus. Ad cujus amotionem, ſi quando per exceſſus ſuos fuerit amovendus, inconſulto Romano pontifice nullatenus procedatur. Nulli ergo *&c.* conceſſionis *&c.* Datum Anagnie XVIII. kal. julii pontificatus noſtri anno primo.

CCLXXVII.

Confirmat pariter loca de novo obtenta binis bullis.

Anno 1227. XVIII. kal. julii.

Ex codice monaſt. S. Blaſii de Fabriano, & ex tabul. Fontis-boni §. Brevia n. 34.

Gregorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis.. priori & heremitis Camaldulenſibus ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Annuere conſuevit ſedes apoſtolica piis votis & honeſtis petentium precibus favorem benivolum impertiri. Ea propter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu, ad inſtar fel. record. Innocentii pape predeceſſoris noſtri locum, qui Camaldula vulgariter nuncupatur apud Veronam, & eccleſiam ſancti Viti juxta Vincentiam vobis conceſſam, eccleſiam quoque ſancte Marie prope Forum-livium ſitam in loco, qui Caſale vocatur, & eccleſiam ſancti Euſtachii juxta civitatem Imolenſem in braita de Borſiola conſtructam, & eremum inſuper de Salimbene, in loco qui vocatur Montale in Ariminenſi dioceſi conſtructa, pia vobis fidelium liberalitate collata, ſicut ea omnia juſte & pacifice poſſidetis, vobis & per vos eccleſie veſtre auctoritate apoſtolica confirmamus, & preſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo *&c.* *Ibidem.*

Datum Anagnie XVIII. kal. julii pontificatus noſtri anno primo.

Gregorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei

Dei dilectis filiis.. priori & heremitis Camaldulenſibus ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Annuere conſuevit ſedes apoſtolica piis votis & honeſtis petentium precibus ſavorem benivolum impartiri: quapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu in epiſcopatu Aretino monaſterium ſancti Laurentini ſitum prope civitatem Aretii; eccleſism ſancti Michaelis ſitam in palude juxta canalem de Muriano apud Venetias; in epiſcopatu Peruſino monsſterium ſancte Trinitatis juxta Peruſium, monaſterium Salenben. ſitum in monte Teuzo; in epiſcopatu Florentino monaſterium ſancti Andree de Candieulis; in epiſcopatu Lucano monaſterium ſancti Andree in Silva; in epiſcopatu Bononienſi monaſterium ſancte Marie de Betbleem; in epiſcopatu Ceſenati hoſpitale de Rovereto; in civitate Piſana hoſpitale ſitum juxta monaſterium ſancti Frigdiani; in epiſcopatu Tudertino monaſterium ſancti Antonii; in Iſtria monsſterium ſancti Michaelis de Lemmo, pia vobis fidelium liberalitate collata, ſicut ea omnis juſte & pacifice poſſidetis, vobis & per vos eccleſie veſtre auctoritate apoſtolica confirmamus & preſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo &c. noſtre confirmationis &c.

Datum Anagnia XVII. kal. julii pontificatus noſtri anno primo.

CCLXXVIII.

Jus etiam parochiale eccleſiæ S. Margaritæ de Toſina.

Anno 1227. XVII. kal. julii.

Ex apographo S. Romualdi de Urbe, Faſc. XXX. n. 5.

Ibidem. GRegorius epiſcopus ſarvus ſervorum Dei dilectis filiis.. priori, & fratribus Camaldulen. ſalutem, & apoſtolicam benedictionem. Cum a nobis petitur, quod juſtum eſt & honeſtum, tam vigor equitatis, quam ordo exigit rationis, ut id per ſollicitudinem officii noſtri ad debitum perducatur effectum ſuum. Ea propter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu, ad inſtar fel. record. Celeſtini & Innocentii Romanorum pontificum predeceſſorum noſtrorum jus parochiale, quod in eccleſia veſtra ſancte Margarite per quadraginta annos tenuit inconcuſſe, donationes quoque ſeu conceſſiones, quas patroni vel alii fideles juſte fecerunt, decimas etiam & alia jura eccleſie veſtre, vobiſque competentia, ſicut hec omnia juſte & pacifice poſſidetis, veſtre devotioni auctoritate apoſtolica confirmamus, & preſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo &c. noſtre confirmationis &c.

Datum Anagnie XVII. kal. julii pontificatus noſtri anno primo.

CCLXXIX.

Iterum mandat ſubventionem eremi Camald.

Anno 1227. XV. kal. julii.

Ex chartario Fontis-boni §. Brevia n. 35.

Ibidem. GRegorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis.. ſancti Savini Piſani & .. ſancti Ypoliti Faventini abbatibus, &.. priori ſancti Michaelis Aretin. ſalutem &c. Exhibita &c. *ut ſupra n. 26. & 32.* Quo circa diſeretioni veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus prelatos & ſubditoa ſepedictos ad id moneatis attentius, & efficaciter inducatis. Quod ſi non omnes hiis exequendis potueritis intereſſe, duo veſtrum ea nihilominus exaqusntur.

Datum Anagnie XV. kal. julii pontificatus noſtri anno primo.

CCLXXX.

Vetat, ne mulieres tranſgrediantur limites ligneos eremi Camald.

Anno 1227. XIII. kal. julii.

Ex eodem §. Brevia n. 36.

Ibidem. GRegorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabilibus fratribus.. archiepiſcopo Ravennati, Aretino & Feſolano epiſcopis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum dilecti filii heremite de Camaldula pennis ſicut columbe aſſumptis in contemplationis montem volavarint, ut quieſcant, & ſe a tumultu ſeculi elongantes in ſolitudine manere decreverint cum propheta, certis circa heremum ſuam terminis conſtitutis, quos tranſire non debeant mulieres, ut in tabernaculo Dei a conturbatione hominum & linguarum contradictione protecti ſolitarii ſedere valeant & tacere, qui eos

a pu-

a puſillanimitate ſpiritus ſalvos faciat expectantes; mulieres in veſtris dioceſibus conſtitute terminns, ſicut accepimus, non verentur tranſgredi memoratos, forſitan ignorantes, quod & Moyſes mandante Domino terminos ſtatuit cirta montem, quos ſi quis de populo pertranſiret, jubebatur continuo lapidari: unde nnbis fuit ex eorum parte humiliter ſupplicatum, ut mulieres eaſdem compeſci a preſumptione hujuſmodi faceremus. Ne igitur callidi verſutia temptatoris per occaſionem prefatam dictorum fratrum quietem ſubreptione qualibet,.. perturbare, fraternitati veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus mulieribus ipſis diſtricte inhibeatis per plebanos & alios prelatos earum, facientes nihilnminus inhiberi, ne terminos ſepedictos preſumant temeritate qualibet preterire. Contraditores per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo.

Datum Anagnie xiii. kal. julii pontificatus noſtri anno primo,

---

CCLXXXI.

Probibet, ne laici in electionibus praelatorum ſe immiſceant.

Anno 1227. xii. kal. julii.

Ex autograpbo arcbivi S. Chriſtinæ Bononiæ B. n. 21.

Ibidem. GRegorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. priori & univerſis fratribus Camaldulenſibus ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Que canonicis ſanctionibus obviare noſcuntur, & que a ſtatntis conciliorum ſunt penitus aliena, tamquam pernitioſa corruptela ſunt propenſius evitanda, ut auctoritas canonum obſervetur, & Dei ſervi liberius vacare valeant bonis operibus, & in divino ſervitio firmius permanere. Cum enim laicorum preſumptio electioni & promotioni ſe impudenter ingereret clericorum, ſacra fuit conſtitutione prohibitum, ut perſonis laicis electinni vel promotioni clericorum non liceat intereſſe. Intelleximus ſiquidem, quod quidam laici occaſione juris patronatus electioni abbatum ordinis veſtri contra ſanctnrum ſtatuta canonum ſe ingerere non formidant. Nos ergo predeceſſorum noſtrorum Romanorum pontificum inherentes veſtigiis, & ſanctorum patrum ſtatuta ſequentes auctnritate preſentinm diſtrictius inhibemus, ne aliqua laicalis perſona occaſione juria patronatus ſive alia cauſa electinnibus abbatum vel priorum veſtri ordinis ingerere ſe preſumat. Sed vos ad electionem eorum ſecundum regulam beati Benedicti & conſuetudinem congregationia veſtre libere ac canonice procedatis. Uc autem hec noſtre conſtitutionis & conceſſionis pagina futuris temporibus debeat inviolabiliter obſervari, nos eam apoſtolice ſedis auctoritate confirmamus, & preſentis ſcripti patrocinio communimus, Nulli ergo &c.

Datum Anagnie xii. kalendas julii pontificatus noſtri anno primo.

Pendet ſigillum plumbeum cum literis,
GREGORIUS PP. IX.

CCLXXXII.

Refutatio facta monaſterio Vallis-caſtri.

Anno 1227. viii. kal. julii.

Ex tabulario S. Blaſii de Fabriano.

IN nomine ſancte & individue Trinitatis amen. Anni Domini M. cc. xxvii. tempore domni Frederici imperatoris & ſemper auguſti viii. kalendas julii indictione xv. Nos quidem Guido quondam Rainaldi Plebani & Albericua Plebanus filius dicti Guidonis propria noſtra bona voluntate pro anima noſtra noſtrorumque propinquorum parentum remittimus, reſtituimus, reſutamus, renuntiamus & quietamus tibi donno Armanno abbati Vallis-caſtri recipienti nomine .... monaſterii & nomine tuo tuorumque ſucceſſorum omne, quod abemus & tenemus de prefato monaſterio in curia Cerreti, & in curia Rocce Actonis Guarnerii .... eccleſiam ſancti Johannis de Cerquetis, eccleſiam ſancti Stephani de Avenza, & manſum .. de rapis cum hominibus, & manſo Petrus Rapus, Boellus Rapus & Vivulus Rapi, & filios Actonis Rapi cum manſis, quos detinent. Item petiam unam de terra poſitam in plano Rigi Bagni infra ſuis lateribus, & petiam unam terre poſitam ſub atterato quondam noſtro infra ſuis confinibus, & campum parte Follani infra ſuis lateribus, & buſcum in pede Felecti infra ſuis lateribus. Item ubicumque a dicto monaſterio Vallis-caſtri in curia Cerreti & Rocce habemus & tenemus, vel pro nobis tenent, videlicet terras aratorias, vineatas & buſſivas tibi donno abbati

Ibid. n. 40.

bati prediĉto recipienti, ut diĉtum eſt, pro nobis noſtriſque heredibus, remittimus, reſutamus, reſtituimus, renunciamus & quietamus, & omne jus omnemque aĉtionem, quod & quam in diĉtis bonis & poſſeſſionibus habemns, ſive jure abſcriptiiis vel ſcriptionis, ſive jure poſſeſſionis, ſive alio jure vel conſuetudina tibi remittimus & reſutamus, & damus & concedimus tibi licentiam poteſtatem reingredi in poſſeſſionem ipſarum rerum tua auĉtoritate. Nobia reountiantibus hujus rei nomine nullam litem nullamque controverſiam movere aliqua occaſione. Si vero per nos noſtroſque heredes diĉta omnia non obſervavero pene nomine prediĉte rei per duplum ejuſdem bonitatis & extimatioois eidem monaſterio dare promittimus, & omnem dapmnum litiſve expenſas ſtipulatione reſarcire tibi promittimus, & ea ſoluta vel non omnia prediĉta firma permaneant.

Aĉtum in eccleſia ſanĉti Johannis de Cerquetis preſatis contrahentibus ſcribere mandantibus.

Interfuere teſtes domnus Petrus Aĉtonis Boĉtonis, domnua Rodulfi, donua Ugo, donus Nicola, Aĉto Rollandi, Johannes Rollandi, Gualteronus, Rainaldus Manceſe, & alii plures hujus rei rogati.

Ego Petrus notarius his omnibus interfui, ut ſuperius legitur, rogatus ſcripſi.

CCLXXXIII.

Amplum Gregorii IX. *privilegium, quo enumerat omnia monaſteria ſubjeĉta Camaldulenſi eremo.*

Anno 1227. IV. kal. julii.

Ex autographo Fontis-boni. §. Privilegia.

Ibidem. GRegorius epiſcopua ſervus ſervorum Dei dileĉtis filiis .. priori Camaldulenſi ejuſque ſratribus tam preſeotibus, quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum. Officii noſtri nos admonet & inviiat auĉtoritas &c. Eapropter dileĉti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & predeceſſorum noſtrorum fel. mem. Paſchalis, Eugenii, Anaſtaſii, Adriani, Alexandri, Clementis, Innocentii Romanorum pontificum veſtigiis inherentes precipimus, & preſentia decreti auĉtoritate ſancimus, ne cuiquam omnino perſone clerico, monacho, laico cujuſcumque ordinis ac dignitatia preſentibus aut futuris temporibus liceat congregationes illas & loca illa, que Camaldulenſis eremi ſive cenobii diſciplinam & ordioem ſuſceperunt, aut ſunt impoſterum ſoſcepiure, queque hodie ſub illius regimine continentur, ab ejus ullo modo ſubjeĉtione & unitate dividere. Que videlicet loca & congregationes conſervande unitatis gratia ſingularibus viſa ſunt vocabulis annotanda. In epiſcopatu Aretino eccleſiam ſanĉti Donati, que Fons-bonus dicitnr, cum hoſpitali & omnibus ſuia bonis; in ipſa civitate monaſterium ſanĉti Petri io Piceulo, eccleſiam ſanĉti Michaelis cum pertinentiis ſuis, & omnibus, que ab epiſcopis Aretinis eidem eccleſie conceſſa eſſe noſcuntur, & ipſorum ſcripti aſſertione firmata, eccleſiam ſanĉti Martini, que eſt juxta Letarcle cum omnibus pertinentiis ſuis, monaſterium Silve-munde, monaſterium ſanĉte Marie de Agnano, monaſterium ſanĉti Petri de Rota, monaſterium ſanĉti Salvatoris Berardingorum eum omnibus eorum pertinentiia, monaſterium ſanĉti Savini in Chio, monaſterium ſanĉte Marie de Pratalia, monaſterium ſanĉti Andree de Caſtilione, monaſterium ſanĉti Quirici de Roſis, eccleſiam ſanĉti Nicolai de curte Luponis, eremum de Fleri cum monaſterio ſuo, monaſterium ſanĉti Viriani, monaſterium ſanĉti Bartholomei in Aoglari cum caſtellia & omnibus pertinentiis ſuis, plebem ſanĉte Marie de Micciano cum omnibus eccleſiis ſuis, eccleſiam ſanĉti Johannis, que eſt in Anglari, accleſiam de Monte-aureo, eccleſiam ſanĉte Marie de villa, que dicitur Montione, eccleſiam de Viario, eccleſiam da Mojooa, eccleſiam de caſtello Lorenzano, eccleſiam ſanĉti Vitalis prope ipſum locum, eccleſiam de Agna, eccleſiam de Soci & de Condoleſe cum omnibus earum pertinentiis; Litanias plabis de Micciano, viſitationes plebium de Bujano & Partina, quemadmodum ab Aretiois epiſcopis eſt ordinatnm; integraa decimationes de Agna, Largnano, Pergentina, Corſignano & Avana, & quidquid habetis in curte de Tejano. Item quicumque eidem eremo decimam ſuam daro voluerint, que ab aliquo Aretino epiſcopo ordinata vel donata non fuerit, inde babeat ſacultatem, ſicut ab ipſia Aretinis epiſcopis eſt conſtitutum, & a fel. mem. Paſchali, & Anaſtaſio Romanis pontificibus confirmatum. Mojonam, quam emiſtis ab Henrico prepoſito & reliqnia canonicis Aretinis cum omoibus pertinentiis ſuis; villam de Montione,

quam

emiſtis ab abbate ſancte Flore, ſicut in veſtris chartulis continetur; quidquid juris eccleſia ſancti Donati habebat in villa de Mojona, & in villa de Montione. In epiſcopatu Caſtellano monaſterium ſancte Marie de Deciano, monaſterium ſancti Sepulcri cum toto Burgo, eccleſiam de Planctulo cum caſtello & ſuis pertinentiis, plebem ſancte Marie de Snara, eccleſiam de Valialla cum ipſo caſtello. In epiſcopatu Feſulano monaſterium ſancte Marie de Poplena, eccleſiam ſancti Michaelis juxta ipſam, & eccleſiam ſancti Bartholomei de Aſtrapetronii, eccleſiam ſancte Margarite de Pomino, eccleſiam ſancti Egidii de Gaviſerre, eccleſiam ſancti Nicolai de Montemezzano, eccleſiam ſancti Miniatis de Lonano, monaſterium ſancti Johannis de Prato-veteri, monaſterium Montis-muri. In epiſcopatu Florentino monaſterium ſancti Petri de Luco, monaſterium ſancti Salvatoris juxta civitatem, eremum Buldronis. In epiſcopatu Lucano monaſterium ſancte Jucunde, monaſterium ſancti Petri in Puteolis cum capella burgi Porcarie, monaſterium ſancti Salvatoris de Cantignano, hoſpitale juxta burgum ſancti Geneſii. In epiſcopatu Volaterrano monaſterium ſancti Juſti prope civitatem, monaſterium ſancti Petri de Cerreto, monaſterium ſancte Marie in Pulliciano, monaſterium ſancti Petri in Fontiano. In epiſcopatu Piſano monaſterium ſancte Marie de Morrona, monaſterium ſancti Stephani de Cintoria, monaſterium ſancti Savini in Montione; in ipſa civitate monaſterium ſancti Michaelis, monaſterium ſancti Frigdiani, monaſterium ſancti Zenonis cum omnibus pertinentiis ſuis. In epiſcopatu Cluſino monaſterium ſancti Petri de Vivo Montis-amiati. In Marchia in Eſino epiſcopatu monaſterium Eremite, eccleſiam ſancti Georgii. In epiſcopatu Auximano monaſterium ſancte Marie in Serra. In epiſcopatu Anconitano eccleſiam ſancte Lucie. In epiſcopatu Piſaurienſi monaſterium ſancti Decentii, eremum Sajoli. In epiſcopatu Ravennatenſi monaſterium ſancti Apollinaris in Claſſe cum omnibus ſuis pertinentiis. In epiſcopatu Monte-feretrano monaſterium ſancte Trinitatis de monte Herculis. In epiſcopatu Foro-popilienſi hoſpitale Aimerici, eccleſiam ſancti Paterniani de Ferracciano. In Galeata monaſterium ſancte Marie de Inſula, eremum de Fajola, monaſterium ſancte Marie in Trivio. In epiſcopatu Faventino monaſterium ſancti Hippolyti juxta civitatem. In epiſcopatu Bononienſi monaſterium ſancti Archangeli juxta caſtrum Brittorum, monaſterium ſancte Chriſtine; in ipſa civitate monaſterium ſancti Damiani, eremum Bononienſem, hoſpitale de Ravone. In Tarviſino epiſcopatu monaſterium ſancte Chriſtine. In epiſcopatu Senenſi eccleſiam ſancti Georgii de Api; in ipſo burgo civitatis eccleſiam ſancti Vigilii. In inſula Sardinie monaſterium ſancte Trinitatis de Sacaria, eccleſiam ſancte Eugenie in Samanar, eccleſiam ſancti Michaelis & ſancti Laurentii in Vanari, eccleſiam ſancte Marie & ſancti Johannis in Altaſar, eccleſiam ſancte Marie in Contra, eccleſiam ſancti Johannis & ſancti Simeonis in Salvenero, eccleſiam ſancti Nicolai in Trulla, eccleſiam ſancti Petri in Scanno, eccleſiam ſancti Pauli in Contronianо, eccleſiam ſancti Petri in Olim. In epiſcopatu Spoletano monaſterium ſancti Sylveſtri de Monte Subaſio, cum omnibus pertinentiis ſuis; & monaſterium ſancte Helene Eſine cum ſuis pertinentiis. Ad hec fel. record. Alexandri & Clementis predeceſſorum noſtrorum veſtigiis inherentes monaſterium de Urano vobis & conventui veſtro ſalvo jure Ravennatis eccleſie auctoritate apoſtolica confirmamus. Hec igitur cum omnibus ad ipſa monaſteria vel eccleſias pertinentibus ſtatuimus & apoſtolice ſedis auctoritate ſancimus tamquam corpus unum ſub uno capite, id eſt ſub priore Camaldulenſis cremi temporibus perpetuis permanere, & illius diſcipline obſervatione perſiſtere, ſub illo, inquam, priore, qui ab ipſius congregationis abbatibus ſive prioribus & eremitis regulariter fuerit electus. Porro congregationem ipſam ita ſub apoſtolice ſedis tutela perpetuo confovendam decernimus, ut nulli epiſcoporum facultas ſit eccleſiis, que a veſtris congregationis fratribus gubernantur, divinum officium interdicere, vel aliquam ex his eccleſiis ſeu monaſteriis abſque prioris conniventia, vel apoſtolice ſedis licentia excommunicare. Fratribus autem ipſis licentia ſit, a quo maluerint catholico epiſcopo conſecrationum & ordinationum ſacramenta ſuſcipere. Preterea in communi civitatis ſeu parochie officio interdicto clauſis januis, & non admiſſis dioceſanis, eccleſiarum veſtrarum monachi nequaquam prohibeantur divina officia celebrare; hoc etiam adjicientes, ut nemini fratrum veſtre congregationis poſt factam profeſſionem abſque prioris, & rationabili fratrum licentia ſit egrediendi facultas; ſi vero exire preſumpſerit,

rit, & ſecundo tertiove commonitus redire contempſerit, quouſque congrue ſatisfecerit, ipſum excommunicationis ſententie ſubjugamus. Quicumque vero pro obſequio ſervorum Dei in eremo Camaldulenſi degentium ad aliquas partes perrexerint, tam in eundo, quam in redeundo, ſeu etiam ſtando a nullo penitus moleſtentur. Statuimus etiam, ut decimas laborum veſtrorum nullus a vobis exigere vel extorquere preſumat, ſed diſtribuendi eas hoſpitalibus veſtris in uſum pauparum ſecundum antiquam conſuetudinem veſtram liberam habeatis auctoritate apoſtolica facultatem. Indulgemus etiam vobis, ut in conventus veſtri prelatis inſtituendis & amovendis, ſicut hactenus dicitur ab anteceſſoribus veſtris obtentum, liceat & vobis ſine contradictione qualibet obſervare; libertates preterea & immunitates, necnon antiquas & rationabiles conſuetudines monaſteriis veſtris conceſſas, & hactenus obſervatas ratas habemus, & eas futuris temporibus illibatas manere ſancimus. Decernimus ergo, ut nulli *&c.* Si qua igitur *&c.* noſtre conceſſionis *&c.*

† Ego Gregorius catholice eccleſie epiſcopus ss.

† Ego Corradus Portuenſis & ſancte Ruffine epiſcopus ss.

† Ego Guido Preneſtinus epiſcopus ss.

† Ego Oliverius Sabinenſis epiſcopus ss.

† Ego Stephanus baſilice XII. apoſtolorum presb. card. ss.

† Ego Johannes tit. ſancte Praxedis presb. card. ss.

† Ego Oct. ſanctorum Sergii & Bacchi diac. card. ss.

† Ego Rainerius ſancte Marie in Coſmedin diac. card. ss.

† Ego Stephanus ſancti Adriani diac. card. ss.

Datum Anagnie per manum magiſtri Sinibaldi S. R. E. vicecancellarii IIII. kal. julii indictione XV. incarnationis Dominice anno M. CC. XXVII. pontificatus vero domini Gregorii pape IX. anno primo.

CCLXXXIV.

Gregorius IX. *confirmat bona monaſterii S. Marie ad Carceres.*

Anno 1227. v. idus auguſti.

Ex exemplis Carcerum.

GRegorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. priori eccleſie ſancte Marie de Carcere, ejuſque fratribus tam preſentibus, quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum. Effectum juſta poſtulantibus indulgere, & vigor equitatis & ordo exigit rationis, preſertim cum petentium voluntatem & pietas adjuvat, & veritas non relinquit. Eapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & predeceſſorum noſtrorum felicis memorie Alexandri, Lucii & Urbani Romanorum pontificum veſtigiis inherentes, prefatam eccleſiam ſancte Marie de Carcere, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & preſentis ſcripti privilegio communimus. In primis ſiquidem ſtatuentes, ut ordo canonicus *&c.* Preterea quaſcumque poſſeſſiones *&c. ut in illa Urbani pape* III. eccleſiam ſancti Andree de Curtarodulo *&c.* eccleſiam ſancti Salvatoris, que eſt ultra Fractam Trium comitatuum *&c.* eccleſiam ſeu plebem ſancti Johannis de Vighizolo *&c.* eccleſiam ſancti Michaelis de Padua *&c.* decimas novalium in amplis de Scodeſia, ſcilicet Caſalis, Altadure, Merlarie, Ville, Placentie, Urbane, ſancti Salvatoris, Montagnane & trium Comitatuum. Decimas novalium paludis de Baone, & omnium novalium de Vighizolo & Gazolo, ſcilicet caballatici, piſtrinorum, apum, piſcationum, & avium, que capiuntur in aquis, que omnia venerabilis frater noſter epiſcopus Paduanus conſenſu capituli ſui vobis ſua liberalitate donavit, prout in inſtrumento confecto exinde continetur. Sententiam vero illam, quam prefatus B.. ſuper contentione, que inter vos & clericos ſancte Thecle de Adeſte de perſona Hugonis Baliſtarii & filii ejus, & bonis ipſius agebatur, legitime promulgavit, ratam habemus, & auctoritate apoſtolica confirmamus. Statuentes, ut de poſſeſſionibus, quas habet eccleſia veſtra nunc, vel eſt in poſterum habitura, nullus laicus decimas preſumat exigere. Sane novalium *Ibid. n. 39.*

valium

valium &c. Liceat quoque vobis clericos &c. Decernimus &c.

Fac mecum †	*Domine*
SS. PETRUS	SS. PAULUS
GREGO PP.	RIUS VIIII.

ſignum in bonum.



Ego Gregorius catholice eccleſie epiſcopus ss.

† Ego Pelagius Albanenſis epiſcopus ss.

† Ego Conradus Portuenſis & ſancte Rufine epiſcopus ss.

† Ego Guido Preneſtinus epiſcopus ss.

† Ego Oliverius Sabinenſis epiſcopus ss.

† Ego Stephanns baſilice XII. apoſtolorum presb. card. ss.

† Ego Thomss tit. ſancte Sabine presb. card. ss.

† Ego Johannes tit. ſancte Praxedis presb. card. ss.

† Ego Octavianus ſanctorum Sergii & Bacchi diac. card. ss.

† Ego Rainerius ſancte Marie in Coſmedin diac. card. ss.

† Ego Stephanus ſancti Adriani diac. card. ss.

† Ego Petrus ſancti Georgii ad velum aureum diac. card. ss.

Datum Anagnie per manum magiſtri Sinibaldi S. R. E. vicecancellarii v. idus auguſti indictione XV. incarnationis Dominice anno M. CC. XXVII. pontificatus vero domini Gregorii pape IX. anno primo.

CCLXXXV.

Rainaldus ep. Camerinenſis excommunicat homines Piri.

Anno 1227. die II. exeunte octobri.

Ex ſchedis V. Cl. Octavii Turtii canonici Pirani.

Ibid. n. 40. IN Dei nomine Amen. Anno Domini M. CC. XXVII. die II. exeunte octobris regnante domino Frederico imperatore . . . . XV. . . . . Dominus Rainaldus Dei gratia eccleſie Camerinenſis epiſcopus communitatem Piri & omnes homines ipſius caſtri excommunicatos . . . . . . publice condemnavit, & ipſos omnes de caſtro Piri denuntiavit excommunicatos. Ideo quia interfecerunt . . . . ſancti Urbani . . , . . . monaſterium ſancti Urbani hoſtiliter equitaverunt, & ipſam eccleſiam depredaverunt, & buxerunt, devaſtaverunt . . . . maverunt, & mandato domini pape ſubpoſuit . . . . excommunicationis & interdicti, & dedit liberam licentiam & plenam poteſtatem domno Simoni Berardo poteſtati ſancti Severini recipienti nomine communis jamdicti, & omnibus hominibns ſancti Severini offendendi & dilapidandi communitatem Piri, & omnes & ſingulos homines caſtri Piri, & auferendi, capiendi, & exportandi de rebus ipſorum, & ad reſtitutionem ipſarum rerum in aliquo tempore, & ad extimationem ipſorum non teneantur. Actum in caſtro ſancti Severini in pslatio canonicorum in preſentia domni Offredutii archidiaconi Camerini, & domini Rainutii de Potentia, domni Rainsldi Lattiani, domni Simonis de Aliſurno, domni . . . . . . domni Alberici, Blaſii & aliorum plurium.

Ego Bentivollius notarius his rebns interſui, & ut ſupra legitur . . . . de mandato dicti epiſcopi publicavi omnia ſupradicta.

CCLXXXVI.

Gregorius IX. *probibet prælatis Camaldulenſibus alienationes.*

Anno 1227. IV. nonas decembris.

Ex tabulario Fontis-boni. §. Brevia n. 38.

GRegorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. priori & fratribus heremi Camaldulenſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. *Ibid. n. 39.* Providere volentes eccleſiis ordini veſtro ſubjectis, & juri etiam veſtro proſpicere cupientes, auctoritate preſentium diſtricte inhibemus, ne prelati & fratres eccleſiarum ipſarum poſſeſſiones ſuas ſine aſſenſu veſtro vendere, infeudare, ſeu quolibet modo alienare preſumsnt, cum ita fuerit hactenus, ſicut proponitis, obſervatum.

Datum Laterani IIII. nonas decembris pontificatus noſtri anno primo.

CCLXXXVII.

Idem tradi poſtulat Camaldul. monaſterium S. Mariæ de Fellonica.

Anno 1227. v. idus decembris.

Ex eodem §. Brevia n. 39. 40.

Ibid. n. 38. GRegorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabili fratri .. Aretino epiſcopo ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Supplicarunt nobis dilecti filii .. prior & fratres heremi Camaldulenſis, ut cum monaſterium de Fellonica tibi ſubjectum eorum ordini pia velis liberalitate conferre, cum ſit in ſpiritualibus & temporalibus diſſolutum, & patroni ejuſdem monaſterii aſſenſum ſuum ſuper hoc prebeant, & tue voluntati concurrant, miſericorditer dignaremur, ut tuum in hac parte impleatur deſiderium, providere: Nos igitur fraternitati tue concedimus, ut requiſito conſenſu capituli tui, ordini predicto conferas monaſterium memoratum, ut ad reformationem ipſius per ordinem Camaldulenſem regulariter procedatur, ſciens, quod nos eidem capitulo preces porrigimus, ut voluntati tue debeant conſentire.

Datum Laterani v. idus decembris pontificatus noſtri anno primo.

Gregorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis capitulo Aretino ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum venerabilis frater noſter .. epiſcopus veſter piam gerat, ſicut intelleximus, voluntatem de monaſterio de Fellonica Camaldulenſi ordini conferendo, cum ſit in ſpiritualibus & temporalibus diſſolutum, & patroni ejuſdem monaſterii aſſenſum ſuper hoc prebeant, & ipſius epiſcopi voluntati concurrant, caritatem veſtram rogamus & hortamur attente, quatenus pro divina reverentia & ordinis ejuſdem obtentu aſſenſum veſtrum ſuper hoc ſine difficultate aliqua impendatis, ut ad reformationem ipſius per ordinem Camaldulenſem regulariter procedatis, ita quod Deum inde habeatis propitium, & nos in veſtris opportunitatibus ſavorabiles & benignos.

Datum Laterani v. idus decembris pontificatus noſtri anno primo.

CCLXXXVIII.

Idem delegat cognitionem cauſæ monaſterii S. Michaelis de Caſtro Brittorum.

Anno 1227. v. idus decembris.

Ex autographo S. Romualdi de Urbe.

GRegorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio .. abbati de Monte-armato Bononienſis dioceſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Abbas & conventus monaſterii ſancti Michaelis de caſtro Brittorum Camaldulenſis ordinis nobis conquerendo monſtrarunt, quod venerabilis frater noſter archiepiſcopus Ravennas & quidam alii clerici & laici tam civitatis, quam Bononienſis dioceſis ſuper eccleſia ſancti Apollinaris, & quibuſdam aliis ad idem monaſterium pertinentibus poſſeſſionibus, & rebus aliis injuriantur iiſdem. Ideoque diſcretioni veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus partibus convocatis audiatis cauſam, & appellatione remota fine debito intimetis, facientes quod decreveritis per cenſuram eccleſiaſticam firmiter obſervari. Teſtes autem, qui &c. Ibid. n. 39.

Datum Laterani v. idus decembris pontificatus noſtri anno primo.

CCLXXXIX.

Guido prior Camald. procuratorem creat pro eccleſiis marchiæ Anconitanæ.

Anno 1228. IV. idus ſebruarii.

Ex codice membranaceo S. Michaelis Piſarum.

IN eterni Dei nomine, amen. Ex hujus publici inſtrumenti clareat lectione, quod domnus Guido Dei gratia prior heremi ſancti Salvatoris de Camaldulo pro ipſa heremo & ejus nomine, conſilio, & conſenſu domni Urbani abbatis eccleſie, & monaſterii ſancti Savini ordinis Camaldulenſis, & domni Filippi majoris eccleſie, & monaſterii Fontis-boni, & domni Rodulfi monaci ejuſdem monaſterii, fratrum ſuorum preſentium, ſecit & conſtituit, atque ordinavit pre. Martinum converſum predicte heremi de Camaldulo preſentem & ſuſcipientem, ſuum & ſupradicte heremi ſyndicum, actorem, iconomum, & procuratorem in omnibus cauſis ſupradicte heremi, quas ſupradi- Ibid. n. 41.

ctus

ctus dominus prior pro ſupradicta heremo, & ipſa heremus habet, & ſperat habere in Marchia cum aliqua perſona, vel loco, & nominatim cauſa, quam habet, vel ſperat habere, cum epiſcopo Eſino, & ejus epiſcopatu de eccleſiis, & ſuper eccleſiia monaſteriorum ſancte Marie de Serra, & ſancti Jacobi de Heremita Mandriole, & ſancti Georgii ordinis Camaldulenſis, aut ſuper decimis ad dictas eccleſias & monaſteria pertinentibus, vel eorum occaſione, coram dominis R.. Dei gratia epiſcopo Fanenſi & abbate ſancti Paterniani, & priore ſancti Stephani in Padule, domini pape judicibus delegatis, & ad predictas cauſas incipiendas, tractandaa & finiendas, & ad agendum, & reſpondendum, & placitandum, & appellandum, ſi opus fuerit, & ad omnia & ſingula faciendum, que verus ſyndicus, ſive yconomus, ſeu procurator in cauſis legitime conſtitutus facere poſſet. Et promiſit dictus domnus prior pro dicta heremo, & ejus nomine, conſenſu ſupradictorum fratrum ſuorum, totum & quicquid de predictis cauſis, vel aliqua eorum dictus pre. Martinus fecerit, ſemper firmum & ratum tenere, & habere, & contra non venire & taliter predictus domnus Guido prior, & prenominati fratres, & pre. Martinus converſus me Rubertum judicem, & notarium ſcribere rogaverunt.

Actum apud monaſterium ſancti Savini in capitulo ſupradicti monaſterii, preſentibus Berlingerio quondam Berlingerii, & Guidone quondam Albertini, & Martino quondam Ruſtichi, & Pericciolo quondam Argo.. mti teſtibus ad hoc rogatis. Dominice incarnationis anno M. CCXXVIII. indictione I. quarto idus ſebruarii.

Ego Rubertus filius quondam Tinioſi de Rilione imperialis aule notarius, & poſtea domini Ottonis Dei gratia ſereniſſimi Romanorum imperatoris judex ordinarius predicta hec omnia a me rogata ſcripſi & firmavi.

CCXC.

Jacobi abb. Montis-armati ſententia de Mar-morta pro monaſterio S. Michaelis de caſtro Brittorum.

Anno 1228. die IX. martii,

Ex autographo tabularii marchionis Rangonii.

IN nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti amen. Ego Jacobus abbas Montis armati domini pape judex delegatus cognitor querimonie facte a dopno Benedicto priore & ſindico monaſterii ſancti Michaelis caſtri Brittorum nomine ipſius eccleſie de archiepiſcopo Ravennate in hunc modum. Petit domnus Benedictus prior & ſindicus ſive actor monaſterii ſancti Michaelis caſtri Brittorum nomine ipſius monaſterii ab archiepiſcopo Ravennate nomine Ravennatis eccleſie vallem quamdam, que dicitur Marmorta, ſitam in epiſcopatu Ravenne, quam dicit ad dictum monaſterium pertinere jure dominii vel quaſi. Eo vero legitime citato per Guidoloctum ſervientem magiſtri Romei, ut coram me in Bononia per ſe vel ſufficientem reſponſalem ſe repreſentaret reſponſurus de jure dicto ſindico nomine dicti monaſterii, & non veniente & preſtito ſacramento calupnie a dicto dopno Benedicto ſindico, qui declaravit ſe juſte petere poſſe, nec animo facit calupniandiſ, pronuncio & dico auctoritate, qua fungor, dictum dopnum Benedictum nomine dicti monaſterii ſore mittendum in poſſeſſionem cauſa rei ſervande de dicta Valle Marmorta omni legitimo auxilio abſenti reſervato. Lata fuit hec ſententia in clauſtro eccleſie ſancte Marie de Turlionihua anno Domini milleſimo ducenteſimo viceſimo octavo, die nono intrante martio indictione prima preſentibus, domino Romeo doctore decretorum, domino Oſeppo de Stupha, Corradino calzolario, On.. notario, Thomaſino de Teranto, & Zagonello. *Ad lib. XXXVIII. n. 50.*

Ego Nicolaus Terandanus imperiali auctoritate notarius interſui, & juſſu domni abbatis ſcripſi.

CCXCI.

CCXCI.

Ægidius ep. Foro-popilienſis tradit Camald. hoſpitale de Cave de Collis.

Anno 1228. die IX. exeunte majo.

Ex autographo Fontis-boni §. Donatio n. 402.

ibid. n. 42. IN nomine Chriſti amen. Anno Domini milleſimo ducenteſimo vigeſimo octavo die nona exeunte menſe maji indictione prima. Foropopilii in domo epiſcopali. Ego Egidius Popilienſis epiſcopus de conſenſu domini Johannis prepoſiti & canonicorum, ſcilicet presbyterorum Petri & Gaudentii, Onnatelli & Johannis ſubdiaconorum fratrum... Adtendens religionem & honeſtatem, que viget in heremo Camalduli & in toto ordine ſubjecto eidem, de certa ſcientia & gratia ſpeciali pro remedio anime mee, meorumque ſucceſſorum & predeceſſorum epiſcopali auctoritate tibi domno Guidoni priori Camaldulenſi recipienti pro heremo Camaldulenſi do & concedo hoſpitale de Coll... cum eccleſia conjuncta ſibi, cum poſſeſſionibus & omnibus ſibi pertinentibus, que nunc habet, vel in antea dante Domino poterit adipiſci juſto titulo, & perpetuo confirmo pro me meiſque ſucceſſoribus in perpetuum, ut libere & abſolute ſubſit de cetero in ſpiritualibus & temporalibus heremo Camaldulenſi ejuſque ordinis diſcipline quo ad omnia exercenda. Reſervato tamen mihi meiſque ſucceſſoribus nomine cathedratici vel aliorum redituum omni anno in menſe martii nomine penſionis, ut rector, qui pro tempore fuerit in hoſpitali predicto, XII. denarios Ravennatis monete perſolvat. In preſentia domni Rodulphi monaci Camaldulenſis, domni Uberti ejuſdem ordinis, presbyterorum Benencaſe & Lombardi, Rubei camerarii, Gualferani, & Pepi rogatorum teſtium.

Ego Johannes Bonus ſacri palatii notarius de mandato ſupraſcriptorum domini epiſcopi & prioris ſcripſi & manu propria publicavi.

† Ego Egidius Popilienſis epiſcopus ss.

CCXCII.

Indulgentiæ conceſſæ a Gregorio IX. eccleſiæ S. Mariæ de Petra-ficta.

Anno 1228. VII. kal. ſeptembris.

Ex tabulario S. Mariæ Angelorum de Florentia.

GRegorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei univerſis Chriſti-fidelibus, ad quos litere iſte pervenerint, ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Quoniam, ut ait apoſtolus, omnes ſtabimus ante tribunal Chriſti, recepturi, prout in corpore geſſimus, ſive bonum fuerit, ſive malum, oportet nos diem.. eſſionis extreme miſericordie prevenire, ac eternorum intuitu ſeminare in terris, quod redden....o cum multiplicato fructu colligere debeamus in celis. Firmam ſpem fiduciamque tenentes, quoniam, qui parce ſeminat, parce & metet, & qui ſeminat in benedictionibus, de benedictionibus & metet vitam eternam. Inde eſt.... in eccleſia ſancte Marie de Petraficta in alpibus de Caſentino, ſicut dilectus filius prior Camaldulenſis, cui eſt eccleſia ipſa ſubjecta, nobis expoſuit, multa Deus miracula per beatam Virginem operetur, & nonnulli infirmi ibidem recipiant ſanitatem, propter quod dignum exiſtit, ut fideles populi ad eccleſiam ipſam devotionem habere debeant, & eam ob ipſius Virginis reverentiam venerari, univerſitatem veſtram monemus, atque hortamur in Domino, quatenus in feſtivitatibus predicte Virginis cum devotione ad eamdem eccleſiam accedatis, omnipotentis Dei, & ipſius Virginis ſuffragium petituri. Nos enim de omnipotentis Dei miſericordia, & beatorum Petri & Pauli apoſtolorum ejus auctoritate confiſi omnibus devote ad jamdictam eccleſiam in eiſdem feſtivitatibus accedentibus viginti annorum de injuncta ſibi penitentia miſericorditer relaxamus. Et ut predicte feſtivitates ibidem ſollempnius celebrentur, ipſius prioris precibus inclinati preſentium auctoritate concedimus, ut idem prior clericos ex devotione tunc accedentes ad ipſam eccleſiam, quorum habet notitiam, libere poſſit ad divina officia celebranda in jamdictis feſtivitatibus invitare. Ibid. n. 43.

Datum Peruſii VII. kal. ſeptemb. pontificatus noſtri anno ſecundo.

CCXCIII.

CCXCIII.

Donationes factæ eidem loco a Tigrimo comite.

Anno 1228. die III. ſeptembris.

Ex eodem tabulario.

Ibidem. IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti, amen. Anno a nativitate ejuſdem M. CC. XXVIII. die III. intrante menſe ſeptembri indictione prima. Comes Tigrinus filius quondam comitis Guidonis pro remedio anime ſue, ſuorumque parentum obtulit, dedit atque inter vivos donavit presbytero Chriſtoforo miniſtro eccleſie ſancte Marie de Petra-ficta recipienti pro ipſa eccleſia integre duas petias terre poſitas in curte de Ruffina cum duodecim arboribus olivarum, & cum omnibus, que ſuper ſe & infra ſe habent, cum introitu & egreſſu, & cum omni jure & actione earum. Prima quarum eſt poſita, ubi dicitur al Guinketo, & que ..... & ab uno latere terra Dioteguardi, ab alio Kiani, a tertio filiorum Benittendi ..... to reſervata. Secunda eſt ibidem, cui coherent a duobus lateribus vie, a tertio terra Saracini, a quarto..dete, quas petias terre emit Batteſolle, procuratorio nomine pro dicto comite. Et preſatas petias terre dictus comes nomine preſate eccleſie ſe conſtituit poſſidere, donec miniſtri ejuſdem eccleſie corporalem inde nacti fuerint poſſeſſionem, quam adipiſci eis eorum auctoritate conceſſit, quatinus ab hodierna die in antea miniſtri dicte eccleſie habeant, & teneant, atque firmiter poſſideant dictas petias terre, & utantur & fruantur eis, & faciant ex eis jure proprii quicquid voluerint ſine contradictione, vel repetitione, lite, vel moleſtia dicti comitis, & ſuorum heredum. Immo ſolemni ſtipulatione per ſe, ſuoſque heredes promiſit preſato presbytero Chriſtophoro ſtipulanti & recipienti pro ſe, ſuiſque ſucceſſoribus dictas petias terre non tollere, non minuere, non litigare, non moleſtare, tamen non promiſit de evictione, nec aliquam penam, ſet ceſſit & mandavit ei recipienti pro dicta eccleſia omnia & ſingula jura, & actiones ſibi competentes, vel competituras, vel alii, ſive aliis pro eo in dictis petiis terre, ſive occaſionem, & cum ſecit, & conſtituit procuratorem in rem ſuam, quatinus nomine dicte eccleſie agere pro predictis, & experiri ſe defendere & tueri. Et omnia facere, que ipſe poterat ante hujus inſtrumenti confectionem. Tali tamen conditione appoſita, quod predicta terra miniſtri preſate eccleſie teneantur perpetuo facere ardere coram altari dicte eccleſie unam lampadem ad honorem beate Virginis. Actum in caſtro de Popio.

Interſuerunt comes Guido, Veneticus plebanus ſancte Felicitatis, & Ubertinua de Aglana.

† Ego Julianus ſacri palatii notarius & domini Friderici Romanorum imperatoris judex ordinatius atque notarius predictis interſui, & rogatus ſcripſi & ss.

CCXCIV.

Gregorii IX. delegatio cauſæ Compagni prioris S. Mariæ de Porcilia Paduæ.

Anno 1228. v. idus ſeptembris.

Ex autographo cœnobii S. Michaelis Venetiarum.

GRegorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabili fratri .. epiſcopo & dilectis filiis .. priori ſancti Benedicti Paduan. & .. abbati de Carraria Paduane dioceſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Poſtularunt a nobis .. archipresbyter & capitulum Paduan. ut deffinitivam ſententiam, quam pro eis dilectus filius Acerbus capellanus venerabilis fratris noſtri .. Paduani epiſcopi ſuper decimis molendinorum ſancte Marie de Porcilia contra .. priorem & conventum ſancte Marie de Porcilia Paduan. non ex delegatione noſtra cognitis cauſe meritis promulgavit, apoſtolico dignaremur munimine roborare, predictus vero prior optentis ſuper hoc literis in communi audientia contradicens coram dilecto filio magiſtro V.. auditore contradictarum propoſuit confirmari ſententiam ipſam, ſi poſſit dici ſententia, non debere, ſed potius irritari, tum quia legitime fuit appellatum ab ipſa, tum quia contra ſolitum judiciorum ordinem extitit promulgata. Quare humiliter ſupplicabat, ut revocari capellani predicti proceſſum, & quidquid ex eo vel ob ipſum etiam eſt ... ſecutum, ac defendi eccleſiam ſuam ſuper predictis decimis, ſuper quibus eam Paduanum capitulum injuſte vexare nititur, mandaremus. Quo circa diſcretioni veſtre de utriuſque partis procuratorum aſſenſu per apoſtolica ſcri- Ibid. n. 44.

ſcripta mandamus, quatenus partibus convocatis, & auditis hinc inde propoſitis, quod canonicum fuerit, appellatione poſtpoſita ſtatuatis, facientes quod ſtatueritis per cenſuram eccleſiaſticam firmiter obſervari. Teſtes autem &c.

Datum Peruſii v. idus ſeptembris pontificatus noſtri anno ſecundo.

Pendet ex funiculo ſigillum plumbeum cum literis.

GREGORIUS PP. IX.

CCXCV.

Locatio Comitis abbatis Montis-chriſti.

Anno 1228.

Ex veteri exemplo S. Michaelis Piſarum.

Ibid. n. 45. IN nomine Domini, amen. Anno ab incarnatione Domini noſtri Jeſu Chriſti M. CC. XXVIII. indictione prima. Manifeſtus ſum ego Comite abbas ſancti Mamiliani de Monte Chriſto una cum conſenſu & voluntate domno Pepo monachus de Monte Chriſto, & priore & factore ſancti Peregrini, & procuratore fratrum de Monte Chriſto, qui ſunt in Corſica, & monachorum, qui hic ſunt, dum bona eorum fide convenerimus, Brunicardus, & ego per bonnrem Dei & beata Virgo Maria, & ſancti Mamiliani de Monte Chriſto, & de aliis Obedientiis, que ſunt . . . . . . item ſunt conſtituti, & de toto ejus capitulo, quia per hanc cartam do & trado tibi domino Landolfo de Corba, & ad tuos heredes ac proheredes in perpetuum unam lentiam terre in Finocchiaola, de una parte terra Corbolaccia, & ab alio latere a Mondaſca, & ab uno capite epiſcopo Accia uſque ad illud foſſa in tali modo; quod domino Landolfo de Corba debeat dare, quando iſta terra laborabitur, unum ſtarium de blada qualiſcumque in iſta terra habet, ſalva decima, & ſi predicto domino Landolfo de Corba vel ſuos heredes voluerint retinere predicto livello, & predicta decima uno anno, vel duos, ita revertatur ad eccleſiam & decima & livello, ut mandaverit. Et hoc factum fuit.

Actum allo Scalo de ſancto Peregrino finito & deliberato capitulo, ſicut intra illorum bene convenerunt ad amorem. Et quale dato fecerunt talem cartam monuerunt a ſcribere pro judicio domno Auberto Conticho, & in manu predicto domno Pepo iſta carta fuit rogata.

Teſtes domino Gulielmo de Sorbo Scorcialupo filius quondam domini Folco de Sorbo, Vincentio filius quondam Brancha de la Petra, & Riccardus abbas de ſancto Paulo de Concha, iſti, & alii ibi fuerunt teſtes. Et ego Preſectus Pariſienſis juratus notarius per ammonitionem predicto domino Auberto Conticho, & predicto domno Pepo iſtam cartam ſubſcripſi.

CCXCVI.

Gregorius IX. mandat epiſcopis, ne moleſtent eccleſias Camald. ratione ſubſidii.

Anno 1228. III. idus februarii.

Ex tabulario Fontis-boni. §. Brevia n. 41.

GRegorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabilibus fratribus archiepiſcopis & epiſcopis, in quorum dioceſibus prioratus & eccleſie ordinis Camaldulenſis conſiſtunt, ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum dilecti filii.. prior & conventus Camaldulenſis pro ſe ac membris ſuis pecuniam pro ſubſidio eccleſie Romane ipſis impoſitam duxerint perſolvendam, univerſitati veſtre per apoſtolica ſcripta precipiendo mandamus, quatinus occaſione ſubſidii vobis impoſiti prioratus & eccleſias ordinis Camaldulenſis minime moleſtetis. Ibid. n. 47.

Datum Peruſii III. idus februarii pontificatus noſtri anno ſecundo.

CCXCVII.

Regula monaſterii S. Benedicti introducta in monaſterium omnium Sanctorum Padue.

Anno 1229. die XVIII. aprilis.

Ex mſſ. anecdotis V. Cl. Joh. Brunatii pag. 1569.

IN nomine Domini Dei eterni, amen. Anno ejuſdem nativitatis milleſimo ducenteſimo vigeſimo nono indictione ſecunda die duodecimo exeunte aprili, preſentibus magiſtro Jacobo nunc de ordine Predicatorum; fratre Manzio de Pulveraria, Bono Johanne notario & aliis multis. Domini Jordanus ſancti Auguſtini ordinis fratrum Predicatorum, Ibid. n. 48.

& Pe-

& Petrus ſancti Pauli priores Padue talem in ſcriptis tulerunt ſententiam, ſic dicentes: In nomine Domini. Nos Jordanus prior ſancti Auguſtini ordinis Predicatorum, & Petrus prior ſancti Pauli de Padua auctoritate commiſſionis nobis facte a domino Guifredo presb. cardinali & apoſtolice ſedis legato, cujus commiſſionis tenor talis eſt. Guifredus miſeratione divina tit. ſancti Marci presb. cardinalis & apoſtolice ſedis legatus dilectis in Chriſto filiis ſancti Auguſtini ordinis Predicatorum & ſancti Pauli prioribus Paduanis ſalutem in Domino. Cum olim ex parte prioris & fratrum eccleſie omnium Sanctorum de Padua nobis ſupplicatum fuiſſet, ut eis, quod nullam hactenus habuerant regulam, nulluſque ordo vivendi ſervatus fuerat in eccleſia memorata, vivendi ſecundum regulam beati Benedicti concedere curaremus. Nos tibi fili prior ſancti Pauli dedimus in mandatis, ut de voluntate dictorum prioris & fratrum ac de vita & religione ipſorum veritate diligentius inquiſita, que invenires, nobis curares per tuas literas fideliter intimare, ut per tuam relationem inſtructi procederemus in ejuſmodi negocio, ſicut exiſteret procedendum. Nuper autem per tuas nobis literas intimaſti, quod tu perſonaliter ad eccleſiam ipſam accedens, voluntate omnium ſuper ordinacionem ipſius eccleſie diligentius inquiſita inveniſti, quod omnes in regula beati Benedicti de Padua fuere concordes. Ideoque diſcretioni veſtre, de qua gerimus fiduciam pleniorem, qua fungimur auctoritate mandamus, quatinus ſi expedire videritis, eiſdem priori & fratribus vivendi licentiam auctoritate noſtra ſecundum eamdem beati Benedicti regulam de Padua tribuatis, dyoceſani epiſcopi jure ſalvo. Datum Brixie ſecundo idus aprilis. Unde quia credimus, ut videtur nobis expedire, quod in domo omnium Sanctorum de Padua prior & fratres, qui ſunt & pro tempore fuerint, debeant profiteri regulam, quam profitentur prior & fratres ſancti Benedicti de Padua, & ſecundum eam vivere. Ideo ordinamus & ſtatuimus, & licentiam tribuimus, ut de cetero in dicta domo omnium Sanctorum regula ſervetur, que ſervatur in dicto monaſterio ſancti Benedicti, & prior & fratres, qui in dicta domo eſſe voluerint, debeant illam profiteri, & ſecundum illam vivere, & eamdem in omnibus obſervare, ſalvo jure epiſcopi Paduani, qui in dicta domo omnium Sanctorum ante ſolitus eſt habere.

Actum Padue in parlatorio eccleſie predicte beati Auguſtini.

Ego Gerardus ab omnibus Sanctis ſacri palatii notarius his interfui, & juſſu dictorum priorum ſcripſi.

CCXCVIII.

Privilegium Gregorii IX. *pro monaſterio S. Apollinaris in Claſſe.*

Anno 1229. idibus junii.

Ex autographo Claſſenſi.

Gregorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. abbati ſancti Apollinaris in Claſſe ejuſque fratribus tam preſentibus, quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum. Religioſam vitam eligentibus *&c.* Eapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & eccleſiam veſtram, in qua divino eſtis mancipati obſequio, fel. record. Alexandri, Urbani & Innocentii predeceſſorum noſtrorum Romanorum pontificum veſtigiis inherentes ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & preſentis ſcripti privilegio communimus. Imprimis ſiquidem ſtatuentes, quod ordo monaſticus, qui ſecundum Deum & beati Benedicti regulam atque inſtitutionem Camaldulenſium fratrum in eccleſia veſtra inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Preterea quaſcumque poſſeſſiones, quecumque bona eadem eccleſia impreſentiarum juſte & canonice poſſidet, vel in futurum conceſſione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis preſtante Domino poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. In quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipſum, in quo prefata eccleſia ſita eſt cum omnibus pertinentiis ſuis. In comitatu Tudertino monaſterium, quod vocatur ſancta Illuminata. In comitatu Peruſino cellas quinque, ſancti Severi videlicet, capellam ſancte Margarite in maſſa Saliatica, monaſterium ſancti Petri in Colle, & ſancti Petri in valle de Ponte juxta fluvium Tiberis, monaſterium ſancti Fortunati ſitum alia parte Tiberis. In comitatu Eugubino maſſam, que dicitur Bignoli, curtem que dicitur Pretorium, & aliam que dicitur Baroncelli, tertiam, que vocatur Nartianula cum omnibus ad *Ibidem.*

ad eaſdem pertinentibus. In comitatu Firmano curtem integram, que vocatur Campolongum, & caſtrum, quod vocatur Pauſuli, & alitd quod vocatur Pretorium, medium caſtrum Caſalis, & medium Caſtri cum medietate eccleſiarum eorumdem, curtem ſancte Marie in Cerbaria, & ſancti Apollinaris de Potentia. Quidquid habetis in Civitate-nova & curte ipſius, Monaſterium ſancti Petri de Butrio cum ſundo Turris & cum palude, que dicitur Rota, cujus Rote fines ſunt ab uno latere fluvius Tenne, ſecundo litus maria, tertio terra ſancti Blaſii, qnarto terra ſancte Marie; & quidquid habetis in curte ſancti Elpidii, & ſancti Juliani & montis Luponis, & Murrivallis cum decimis & primitiis terre veſtre domnicate & veſtrorum hominum conceſſis a beate memorie Azone Firmano epiſcopo, cujus termini a primo latere Potentia, ſecundo Tenna, tertio litus maris, quarto Camerinus. Quidquid habetis in comitatu Auximano & Humanatenſi, & in Recanatenſi & curte ejus. Tertiam partem montis, qui vocatur Aureus. In comitatu Senogallie maſſam Merolariam & caſale Mauri, tres fundos Ingallati, Arille & Donazano cum eccleſia ſancti Fortunati & pertinentiis ſuia. In comitatu Fanenſi locum integrum, qui dicitur Ravenniana, cum eccleſiis & omnibus ad eam pertinentibus, primo latere Saſanus & terra ſancti Laurentii, ſecundo Saſſobrata, & rivus qui dicitur Maturus, tertio terra Forisſinfronatis, quarto aqua que dicitur Albella, & montem Granarium juxta rupulam comitum. In eodem comitatu caſtrum Albinianum & roccam Sambatium, & in Biturita quinque fundos. In civitate eccleſiam ſancti Apollenaris juxta murum, eccleſiam ſancti Viti & eccleſiam ſancti Chriſtophori. In civitate Penſaurienſi monaſterium ſancti Decentii cum omnibus, que habet intra civitatem & extra, & villa que dicitur Treſuli, & locum qui dicitur Vallicella. Caſtrum Serre de Pozo cum integra curte ſua, caſtrum Florentii, & fundum Ravegnanum. In comitatu Ariminenſi caſtrum Gatii cum curte ſua, maſſam Uzani, & qnidquid habetis in caſtro Lonzano & in curte ipſius. Locum, qui dicitnr Fontana Sabatina, & Faturium. Cnrtem Sale cum terminis ſuis, a primo latere litus maris, ſecundo Piſatellus, tertio Vetretum & Paurianum, quarto limes qui dicitur Arcir percurrens a prato nſque in la ſtratellam, & rivus Fabrice decurrens in mare, medietatem caſtri & curtis Verignani cum omnibus que habetis in curte Montisnovi, fundum Banioli, Arparie, Vetenani & Gazajoli cum omnibus aliis poſſeſſionibus, que habetis in curte Converſeti. Quidqnid habetis in Caſtaneto, Brachiſe, Bulgaria & Bulgarnovo, & curtem Caſalicli, & caſtrum Piſſatelli cum curte ſua. In comitatu Ferrarienſi fundum Tuxianum. In Saxenate curtem ſancti Angeli de Plano, & caſtrum Civorii. In comitatu Ceſenati maſſam Catiani cum eccleſia ſancti Michaelis, & quod obvenit de Rainulfo caſtri Galliſidii & uxore ſua infra idem caſtrum, & totam curtem conſtitutam in comitatibus Ariminenſi & Ceſenati. Quidquid etiam habetis in civitate Saxenate & comitatu, & curte Succoniani cum eccleſia ſancti Apollinaris. In comitatu Populienſi curtem, que dicitur Bagnolum cum eccleſia ſancti Michaelis. In comitatu Livienſi maſſam Bariſani, & curtem Pertuſiatii cum eccleſia ibidem fundata, fundum Foravicii & Caſtrucii, & quidquid habetis in plebe ſancti Petri in Trentula. In Faventino curtem, que dicitur Quadrata cum fundis & caſalibus, fundum videlicet Trentula, Suſiani, Pituli, Saltum majorem & minorem, Granariolum & Ceredrum, Lacum & Preſentianum, & caſtrum Pergule cum omnibus pertinentiis ſuis. In Cornelienſi monaſterium quod dicitur ſancti Petri, maſſam que dicitur Quinta; & maſſam que dicitur Soluſtra. In territorio Ravennate eccleſiam ſancti Martini cum curte integra, que dicitur Aqualonga, & ſancte Marie in Bazano, & ſancte Marie in Pratella cum omnibus ſuis pertinentiis, curtem Gamellarie, terras & ſilvas & paludes eidem monaſterio circumpoſitas cum omnibus ſuis pertinentiis, ab uno latere ripa Urſaria & eccleſia ſancti Gervaſii cum poſſeſſionibus juxta ſe poſitis uſque ad litus maris, a ſecundo litus maria tribus milliariis infra ipſum mare uſqne in portum Claſſicanum, a tertio Claſatellus, & confinium inter vos & ſanctum Severum perveniens ad duos maſine in ſtratella, que pergit ad puteum Treſtri, & curſus antiquus aque Raphedine uſque ad furcas, a quarto villa que dicitur Bagnolum & Sazanus, & ſic pergit per Stadilianum uſque ad fluvium Sapis. Inſra civitatem Ravennatem eccleſiam ſancte Marie in Pace, & ſancte Marie in Ortale cum caſis & ortis, & ſancte Barbare & ſancte Marie in Bononia, cum ſuis pertinentiis, eccleſiam ſancti Vincentii cum curte ſua, eccleſiam ſan-

cte

ſancte Marie in Virtute, & eccleſiam ſancti Cipriani cum ortis circum ſe poſitis & omnibus pertinentiis earum. In comitatu Ficoclenſi & civitate quecumque habetis, ſcilicet ſalinas & tumbas, domos, terras, vineas & ſilvas. Foroſinfronati eccleſiam ſancte Sophie cum omnibus ſuis pertinentiis. In comitatu Bononienſi jus, quod habetis in eccleſia ſancte Marie in Cavalli cum terris, ſilvis, paludibus & piſcationibus ad eamdem pertinentibus; & quidquid etiam obvenit a domina Arachele, videlicet tumbam Maſſe cum omnibus pertinentiis ſuis, & a Bennone Petri Azonis, & a Bennone Litie, & a Liuzo Hugonis Luiii. Fundum in loco, qui dicitur Palatiolo, quem reliquit filia Manſredi Wiziardi. Decimas quoque, quas quiete & canonice poſſidetis, vobis & eccleſie veſtre auctoritate apoſtolica confirmamus. Sane novalium veſtrorum, que propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſeu de nutrimentis veſtrorum animalium nullus a vobis decimss preſumat exigere. Liceat quoque vobis clericos & laicos, liberos & abſolutos e ſeculo ſugientes ad converſionem recipere, & eos abſque cuntradictione aliqua retinere. Prohibemus inſuper, ut nulli fratrum veſtrorum poſt factam in eodem loco profeſſionem aliqua levitate liceat de monaſterio veſtro diſcedere, diſcedentem vero abſque communium literarum cautione nullus audeat retinere. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe decernimus, ut eorum devotioni & extreme voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi forte excommunicati vel interdicti ſint, aut etiam publice uſurarii, nullus obſiſtat; ſalva tamen juſtitia illarum eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Libertstes quoque & dignitates eccleſie veſtre indultas, antiquas & rationabiles conſuetudines ejuſdem ratas habemus & firmas, eaſque perpetuis temporibus illibatas manere ſancimus. Ad hec ſententiam, quam bone memorie J.. baſilice duodecim apoſtolorum presbyter cardinalis ex delegatione apoſtolice ſedis pro vobis contra monachos ſancti Apollenaris novi ſuper ipſius martyris corpore promulgavit, ſicut eſt juſta & a prefatis predeceſſoribus approbata, nos quoque auctoritate apoſtolica confirmamus, & precipimus firmiter obſervari. Inſuper etiam libertatem a bone memorie Gualterio quondam Ravennatis eccleſie archiepiſcopo indultam monaſterio veſtro, ſicut in ejus ſcripto authentico continetur, & predeceſſores veſtri & vos ipſi ea hactenus uſi eſtis, auctoritate vobis apoſtolica duximus confirmandam. Decernimus ergo &c. ſalva ſedis apoſtolice auctoritate, & Ravennatis archiepiſcopi debita reverentia &c. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Fac mecum †	*Domine*
SCS. PETRUS	SCS. PAULUS
GREGO PP.	RIUS VIIII.

ſignum in bonum.



Ego Gregorius catholice eccleſie epiſcopus ss.

† Ego Thomas tit. ſancte Sabine presb. card. ss.

† Ego Bartholomeus ſancte Pudentiane presb. card. tit. Paſtoris ss.

† Ego Sigenbaldus tit. ſancti Laurentii in Lucina presb. card. ss.

† Ego Stephanus ſancte Marie Tranſtiberim tit. Calixti presb. card. ss.

† Ego Octavianus ſanctorum Sergii & Bacchi disc. card. ss.

† Ego Rainerius ſancte Marie in Coſmedin diac. card. ss.

† Ego Egidius ſanctorum Coſme & Damiani diac. card. ss.

† Ego Petrus ſancti Georgii ad velum aureum diac. card. ss.

† Ego Rainaldus ſancti Euſtachii disc. card. ss.

Datum Peruſii per manum magiſtri Martini; ſancte Romane eccleſie vice cancellarii idibus junii indictione ſecunda incarnationis Dominice anno M. CC. XXIX. pontificatus vero domini Gregorii pape VIIII. anno III.

CCXCIX.

Compoſitio inter clerum Ravennatem & inter abbatem Claſſenſem.

Anno 1229. ſexto exeunte decembri.

Ex archivo Claſſenſi.

IN Dei nomine, amen. Anno Dominice incarnationis milleſimo CC. XXIX. ſexto exeunte ſeptembris. Cum diſcordia verteretur inter dominum Manzium prepoſitum & capitulum cantorum eccleſie Ravennatis, & Johannem & Johannem arcbipresbyteros plebium ſanctorum Gaſſiani, & Zacharie nomine ipſarum Ibidem.

plebium ex una parte, & domnum Philippum abbatem & conventum ſaucti Apollinaris in Claſſe ex altera ſuper decimis, quas dictum monaſterium nunc habet in dictis plebatibus, de quibus preſati prepoſitus & cantores & archipresbyteri decimas petebant habere, presbyter Amator cantor eccleſie Ravennatis electus compromiſſor ambarum partinm ſtatuit, ut abbas & ſucceſſorea ſolvant prepoſito, cantoribus & archipresbyteris quotannis duo quartaria grani boni, & XVIII. corbes vini boni, quod & adprobatum ſuit ab iiſdem partibus. Preſentibus domno Oberto abbate ſancti Petri in Vinculis *&c.*, & conſentiente domno Bono priore Claſſis. Datum apud eccleſiam ſancte Barbare. Artuſius notarius *&c.*

Subſcriptus inde legitur inter alios.

Frater Guido Camaldulenſis prior.

Exemplum, quod legimus in archivo Claſſenſi, deſcriptum fuit anno M. CCC. LXXV. *cum ſubſcriptione domni Raynerii abbatis ſancte Marie in Coſmedin de Ravenna vicarii domini Pilei archiepiſcopi Ravennatis.*

CCC.

Gregorii IX. *literæ ad ep. Arretinum pro abbatiæ Burgenſis juribus.*

Anno 1229.

Ex codice Mediceo-laurentiano LXVI. p. 11.

Ibidem. GRegorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabili fratri .. epiſcopo Aretino ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Abbate monaſterii Burgi ſancti Sepulcri olim in noſtra preſentia proponente, quod eidem monaſterio erat ab imperatoribus Romanis conceſſum, & per ſedem apoſtolicam confirmatum, ut in predicto Burgo, qui ad ipſum monaſterium pertinet pleno jura, poteſtates & conſules, preter aſſenſum abbatis, qui pro tempore ſuerit, nullatenus eligantur. Nos abbati predicto indulſimus, ut in quemlibet, qui poteſtatem vel conſulatum ipſius Burgi recipere, ſeu ad electionem poteſtatis aut conſulis, preter aſſenſum dicti abbatis, procedere attentaret, excommunicationis ſententiam, canonica monitione premiſſa, proferret. Sed ſicut idem abbas & conventus ejuſdem monaſterii nuper expoſuerunt humiliter coram nobis, cum ipſe indulgentia hujuſmodi vellet uti, poteſtates, conſiliarii, ſtatutarii & officiales preſati Burgi moti ex hoc graviter contra eum ipſum & monachos non abſque violenta injectione manuum capientes, ornamentis & aliis bonis inventis in monaſterio ſecum nequiter aſportatis, ſupradictos abbatem & conventum renuntiare preſate indulgentie, ac promittere, quod tam in cauſa, quam habent cum archipresbytero ejuſdem Burgi, quam in aliis cauſis inter eoſdem abbatem & conventum, & clericos & laicos jamdicti Burgi de cetero emergentibus, nunquam in ſoro eccleſiaſtico, ſed ſub eorum tantum litigarent examine, coegerunt. Propter que, abbate & conventu predictis exinde coactis recedere, idem abbas excommunicationis tulit ſententiam in eoſdem. Sed illi ſpiritu rebellionis arrepti, muro eccleſie diruto quamdam domum ad opus communis in cimiterio monaſterii conſtruere preſumpſerunt in grave ipſorum prejudicium, oppreſſionem eccleſiaſtice libertatis, & ſubverſionem ipſius monaſterii maniſeſtam. Nolentes igitur hec incorrecta relinquere, ne tranſeant aliis in exemplum, fraternitatem tuam monemus attente, per apoſtolica ſcripta mandantes, quatenus renuntiationem indulgentie ac permiſſionem de litigando in foro ſeculari ab eiſdem abbare & conventu violenter extortas, nullius valoris eſſe denuntians, ſupradictos poteſtatem, conſiliarios, ſtatutarios, officiales & commune ſepeſati Burgi prudenter moneas & inducas, ut privilegia, que ab imperatoribus Romanis & a ſede apoſtolica ſepedicto monaſterio ſunt conceſſa, illibata ſervantes, premiſſa omnia corrigere non poſtponant. Quod ſi monitis tuis inſra quindecim dies non acquieverint, in perſonas poteſtatis, conſiliariorum, & officialium excommunicationis, & in terram interdicti ſententias appellatione poſtpoſita promulges, *&c.*

CCCI.

Ejuſdem literæ ad canonicum Pelagottum pro poſſeſſione Marmortæ.

Anno 1230. v. nonas julii.

Ex autographo tabularii archiep. Ravennæ Capſ. B. n. 455.

GRegorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio magiſtro Pelagotto canonico Faventino ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Venerabilis frater *Ibid. n. 50.*

ter

ter noſter .. Ravennas archiepiſcopus tranſmiſſa nobis petitione monſtravit, quod cum contra bone memorie predeceſſorem ſuum .. abbas & conventua ſancti Michaelis de Caſtro-Britonis Camaldulenſia ordinis dioceſia Bononienſis ſuper Marmorta & quibuſdam aliia aquis ad .. abbatem de Monte-armato literas apoſtolicas impetraſſenr, quia dictua predeceſſor ejus non recepit literaa citationis rranſmiſſas', ad quas nec ad cauſam reſponſalem aliquem deſtinavit, memoratus judex in poſſeſſionem rerum petitarum cauſa rei ſervande adverſarios fecit induci, euſque anno tranſacto veros conſtituir poſſeſſores, ſuper quo ecclesie ſue per integram reſtitutionem petiit idem archiepiſcopus provideri ; cum delictum perſone non debeat in dampnum eccleſie redundare. Quia vero nobia non conſtirir de premiſſis, diſcretioni tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus inquiſita ſuper hiis diligentius veritate, ſi Ravennatem eccleſiam in cauſa reſtitutionis eſſe videris, ea per benaficium reſtiturionis in integrum reſtituta, audias hinc inde propoſita, & quod canonicum fuerit, appellatione remota decernas, faciens quod decreveria per cenſuram eccleſiaſticam firmiter obſervari. Teſtes autem *&c.*

Datum Laterani v. nonas julii pontificatus noſtri anno quarto.

CCCII.

Commutatio inter eremum Camald. & presbyterum de Agna.

Anno 1230. xi. die ſeptembris.

Ex archivo Fontis-boni. §. Donatio n. 403.

Ibid. n. 51. IN nomine Domini. Anno a nativitate ejus milleſimo ducenteſimo triceſimo indictione tertia die undecima ineunre menſe ſeptembri. Presbyter Petrus miniſter eccleſie de Agna proteſtans & confitens, quod cum prior heremi Camaldulenſis eſſet verus dominus & patronus predicte eccleſie de Agna, quod ipſa heremus ſeu miniſtri ipſiua heremi diu habueranr & tenuerant quamdam cellam contiguam preſate eccclesie a latere Camaldulenſia curie, quam cellam cum vellet eam de novo reedificare, conceſſit dictus prior eidem eccleſie decimam, quam Camaldulenſia heremus percipere debebat a Martelino Mazoli, ſcilicet de podere, quod habet modo. Unde dictus presbyter Petrus tum pro commutatione ipſiua, rum pro remedio anime ſue ſuorumque ſucceſſorum dedit, tradidit atque in eternum per ſe ſuoſque ſucceſſores omnea conceſſit dicto priori recipienti pro preſata heremo plateam ſeu ſolum, in quo eſt ipſa cella, cui coheret ab uno latere murus eccleſie, ab aliis via eum introitu & egreſſu, eum omnibus que ſupra ſe & infra ſe habet, & eum omni jure & actione ejus, & poſſeſſionem, quam dictus prior inde habebat, ei confirmavir, quatenus dictua prior & ejus ſucceſſorea in eternum; habeanr & teneant atque firmiter poſſideanr dictam plateam, & utantur & fruantur ea & faeianr ex ea jure proprii quicquid eia placuerit, ſine dicti preabyreri Petri, & ſuorum heredum lite vel moleſtia ſeu contradictione. Immo ſolempni ſtipulatione per ſe ſuoſque ſucceſſores omnea promiſit ei ſtipulanti pro ſe ſuiſque ſucceſſoribua predictam plateam heremo Camaldulenſi non lirigare vel moleſtare in judicio vel extra, ſed omni tempore ſumptia & expenſis dicte eccleſie legitime defendere & auctorizare, & ſe vel ſuos ſucceſſores vel anteceſſores contra predicta vel aliquod predictornm non dediſſe vel feciſſe, nec in futurum dare vel facere. Et ſi inveniretur, quod contra predicta vel aliquod predictorum ſit, aut ipſe & ſui ſucceſſores omnia predicta & ſingula non obſervaverint & tenuerint, tune promiſit ei per ſe ſuoſque ſucceſſoraa dare pro pena libras vigintiquinque denariorum bonorum Piſarum & omnia dampna & expenſas, quas Camaldulenſis domus inde ſecerit vel ſubſtinuerit, integre reſarcire. Et pro predictis omnibus integre omni tempore obſervandis obligavit ei ſe ſuoſque ſucceſſorea omnea & omnia ſua bona, & dicte eccleſie preſentia & futura. Renuntiando in hoc contractu omni legum & canonum, juris & conſtituti auxilio & beneficio.

Actum apud Fontem-bonum. Interfuerunt Bencivene filius quondam Petri, Johannes de Teuzo, & Guido Martinelli ad omnia predicta rogati teſtea.

Ego Julianus ſacri palatii notarius & domini Friderici Romanorum imperatoris judex ordinariua atque notarius predictis omnibua interſui, & rogatus ſcripſi & ſubſcripſi.

CCCIII.

CCCIII.

Gregorii IX. *literæ ad ep. Feſulanum, ne moleſtet Camaldulenſium benefactores.*

Anno 1230. v. kal. novembris.

Ex eodem. §. Brevia n. 42.

Ibidem.

GRegorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabili fratri .. : epiſcopo Feſulano ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Ad audientiam noſtram dilectis filiis .. priore & fratribus heremi Camaldulenſis conquerentibus noveris perveniſſe, quod tu pro eo, quod ipſi collectas & alias exactiones indebitas, quas frequenter eorum monaſteriis & domibus per tuam dioceſim conſtitutis imponis, tibi non exhibent, requiſiti, cum tibi non liceat in eoſdem excommunicationis vel interdicti ferre ſententias, in benefactores ſuos, & eis participantes promulgas eaſdem, ſob pena interdicti & anathematis prohibendo, ne quis manus aperiat pietatis. Quia nos indebita eorumdem prioris & fratrum gravamina non debemus conniventibus oculis pertranſire, fraternitati tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus provide revocatis per te ipſum, ſi quod occaſione hujuſmodi ſuper premiſſis in ipſorum prejudicium indebite attemptaſti, talia contra eos non preſumas, ita quod ipſi de te juſtam de cetero non habeant materiam conquerendi, & eis providere ſuper hoc aliter non cogamur. Alioquin dilectis filiis .. prepoſito .. archidiacono, & C.. archipresbytero de Treguanda canonico Aretin. per literas noſtras injungimus, ut partibus convocatis audiant cauſam, & appellatione remota debito fine decidant, & faciant, quod decreverint auctoritate noſtra firmiter obſervari.

Datum Anagnie v. kalendas novembris pontificatus noſtri anno quarto.

CCCIV.

Alberti Maſſani ep. literæ ad Henricum abb. S. Michaelis Piſarum pro eremo de Calci.

Anno 1231. more Piſano v. kal. januarii.

Ex chartis S. Michaelis Piſarum.

Ibidem.

IN Dei nomine, amen. Ex hujus publici inſtrumenti clareat lectione, quod Bernardus Teſta hancherius coram me Pericciolo notario, & teſtibus infraſcriptis repreſentavit & dedit ex parte domni Alberti Maſſani epiſcopi domno Henrigo abbati eccleſie ſancti Michaelis de Burgo litteras infraſcriptas, tenor quarum talis erat: Venerabili in Chriſto fratri .. abbati ſancti Michaelis de Burgo Albertus Maſſanus epiſcopus ſalutem in Domino. Mandatum domini pape recepimus ſub hac forma. Gregorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabili fratri .. epiſcopo Maſſano ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Querelam dilectorum filiorum prioris, & fratrum heremi ſancti Jacobi de Coſtaaque recepimus, continentem, quod .. abbas ſancti Michaelis de Burgo Piſarum ſuper tali heremo inſtrumentis, & rebus aliis inveniantur ..... Ideoque fraternitati tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus partibus convocatis audias cauſam, & appellatione remota debito fine decidas, faciens, quod decreveris, per cenſuram eccleſiaſticam firmiter obſervari. Teſtes &c. Datum Laterani &c. Ex hujus igitur auctoritate reſcripti vobis injungimus, quatenus poſt receptionem preſentium litterarum ad viginti dies compareas coram nobis, quod ſi huc venire neglexeris, terminum decem dierum vobis ... aſſignamus. Que littere erant ſigillate ſuo ſigillo, in rotunditate cujus ſigilli erant hujuſmodi litere .. Sigillum Alberti Maſſani epiſcopi. Et ut dictum eſt, me Pericciolum notarium ſupraſcriptus Bernardus ſcribere rogavit. Actum Piſis ſupra ballatorium clauſtri ſupraſcripte eccleſie ſancti Michaelis, preſentibus judice quondam ..., & Gerardo filio Teſte teſtibus ad hec rogatis, Dominice incarnationis anno milleſimo ducenteſimo trigeſimo primo, indictione tertia quinto kalendas januarii.

Ego Pericciolus filius Johannis domini imperatoris notarius preſatis interſui, & hanc cartam rogatu ſupraſcripti Bernardi ſcripſi atque firmavi.

CCCV.

Petri regis Arborenſis donatio monaſterio S. Mariæ de Bonarcanto.

Anno 1230.

Ex chartis ejuſdem monaſt. S. Michaelis.

Ibidem.

IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti, amen. Ego Petrus Dei gratia

vice-

vicecomes de Baſſu & rege & judicis de Arborea cum bona voluntade de domina Diana viſcontiſſa mugere mea, donna & regina de Arborea, fago euſta carta pro bene eale faſſo a ſancta Maria de Bonacardo doli ſu ſaltu de Querquedu, qui eſt ſupra Bonarcadu, & ingigaſe cuſtu ſaltu dare eſt ſu nuraque de ſa mura de Querquedu, incobat de retu a brunicu de ſu lenu, & benit a ſa ſella de ſa ſogaria, & ſalat a jeuna de Aquila, & benit a ſu budragu paris cun ſancti Luſſurgiu, & girat de retu a ſu montiglu de Pedru ſumu; & benit a bau de riu de Cornu, & colat a ſu monumentu de ſa Senega, & benit de retu a ſu ſaucu ſupra bau de ſeacu, & henit de retu a ſu Corongiu de judice Cerbeni, & benit ſupra ſu telare de ſas pedras mannas, & cumpat ſupra bau de mela, & benit de retu a ſa Jenna de ſereda, & incurvat ſe a caſtru de Janni Arraſca, & benit a pedras doladas de retu a nuraque de Idalos, & ſalat a ſilite de Marianni de Scano, & benit de retu a nuraque de Cannajos, & benit de retu a nuraque de ſa mura de Querquedu, & in huc ſe inſliſcat a pare cuſtu ſaltu. Dollila cuſtu ſaltu, qui ſi lu arteaat & caſtiquet de omnia temporale de fannu pro paſtu & pro glande, & pro laongiu, & pro linna & pro ſilva; cuſtu bene elli ſazo a ſancta Maria de Bonacardo pro amore de Deus & de ſancta Maria, & de totu ſos Sanctns, & pro anima de padre meu & de mamma mea, & pro remiſſione de ſos peccados meos, & non apat auſu non judice, qui habeat eſſe depuſtis me, non donna, non donnicellu, non judices de ſatu, non euradores, non mayores, & non armentarios, & non majores de cavallos, & non mandatores de regnu, & non per unu homine mortale, que ſtrumet cuſtu bene, qui apo ordinadu & ſatu, & gaſi lu confirmo & areno, & ſi per unu homine le ſaquet perdimentu contra voluntade de ſu priore cad eſſet in ſa domo, quocumque mndo paguet pro uno binte, & libra una de argentu a ſa corte. Et ſunt teſtes preſentes Deus & ſancta Maria & omnes Sanctos & Sanctas Dei, amen; & dnnnu Frodori arquipiſcobu de Arborea, & donnu Petru de Martis piſcopu de ſancta Juſta, & donnu Gontine de Scuru piſcobu de Terralba, & Laurenzu de Zori curadore de Bonurcule, & Gontine de Zori caſtellanu de Marmilla, & Petru Martini, & Arzoco de Mantes eurадores de Campidanu, & Furradu Sorrompis, & Baruſone Piſtore curadores de parte de Meli, & Arzoo Pera, & Baruzone Diana, & Gunare Dorru euradore de parte de Valenza, & Comida Spanu mayore de cavallos, & Petru de Figos armentagiu de legu & Crupoli majore de Buſaquiſos & goleannes ſuos. Et qui habet dicere, quia bonum eſt cuſtu bene, qui apo ſatu, habeat benedictionem de Deo Patre onnipotente & de ſancta Maria matre Domini, & de omnibus Angelis & Sanctis Dei, amen. Et qui babet dicere, quia malo eſt, habeat maledictionem a Deo Patre omnipotente & de ſancta Maria virgine & de omnibus Angelis & Sanctis Dei, amen; & habeat portionem cum iniquo Herode & cum Juda traditore, & cum diabolo in inferno. Fiat, fiat, amen. Anno Domini milleſimo ducenteſimo trigeſimo.

CCCVI.

Definitio Pelagotti de valle Marmorta contra monaſterium S. Michaelis de Caſtro Brittorum.

Anno 1231. die xi. & ſeqq. exeuntis januarii.

Ex tabul. archiep. Ravenn. Capſ. E. numm. 1221. & 1222.

IN nomine patris & filii & ſpiritus ſancti, amen. Ego magiſter Pelagottus canonicus Faventinus judex a domino papa delegatus in cauſa, que vertitur inter Clarium ſindicum domini archiepiſcopi, & eccleſie Ravennatis ex parte una, & Teuzolinum ſindicum monaſterii ſancti Michaelis de caſtro Brittorum nomine & vice ipſius monaſterii ex altera, que talis eſt. Peto ego Clarus ſindicus, actnr & procurator domini Teoderici Ravennatis archiepiſcopi & eccleſie Ravennatis vice & nomine ipſius archiepiſcopi & Ravennatis eccleſie a vobis domine Pelagotte Faventine canonice judex a ſummo pontifice delegatus reſtitutionem in integrum adverſus interlocutoriam ſententiam latam ab abbate montis Armati ordinis Vallis-umbroſe Bononienſis diocesis judice delegato a domino papa pro abbate & conventu monaſterii ſancti Michaelis de caſtro Brittonum Camaldulenſis ordinis, qua mandavit dictum abbatem ſancti Michaelis & conventum mittendos in poſſeſſionem Marmorte & quarumdam aliarum aquatum cauſa rei ſervande, & adverſus ipſam inductionem poſ-

Ad lib. XXXIX. n. 1.

poſſeſſionis & adverſus judicatum interlocutorium quoque, eumdem abbatem & conventum ſancti Michaelis predictarum rerum veros conſtituit pnſſeſſores, quia dico Ravennatem eccleſiam ex predictis interlocutoria miſſione poſſeſſionis & conſtitutione vere poſſeſſionis enormiter leſam, eo quod dicta eccleſia non fuit legitime defenſa, quod paratus ſum probare. Eo igitur Teuzolino ſindico predicti monaſterii pluries citato & legitime requiſiio & prohibente, & per me & perſonaliter ſepe ammonito, ut ſuper cauſa reſtitutionis in integrum deberet ſtare, & litem conteſtare cum ſindico partis adverſe, ex quo nolebat eligere arbitros, nec procedere ſuper exceptionibus a ſe propoſitis, & ad me admiſſis, nec volebat procedere ſuper exceptionibus a ſe contra reſcriptum propoſitis, ſed quia contumaciter receſſit nolens obtemperare mandatis meis nec veſtris, nec procedere ſuper dicta cauſa, nec eligere arbitros; nec procedere ſuper exceptionibus a ſe propoſitis & ad me admiſſis, nec ſuper aliis contra reſcriptum propoſitis, nec procedere ſuper principali reſponſione libello partis adverſe, nec litem conteſtare, habito ſapientum conſilio idcirco ob contumaciam predicti ſindici Teuzolini ipſum Teuzolinum, abbatem & conventum monaſterii ſancti Michaelis de caſtro Brittorum auctoritate, qua fungor, excommunico, & a gremio ſancte matris eccleſie ſeparo.

Lata fuit hec ſententia in balcone ſancti Petri Faventie, preſentibus presbitero Johanne, Martino, Carcbio, Petro de Cento, magiſtro Matheo, Runcio Faventinis canonicis, Benopungetto judice, ſub annis Domini milleſimo ducenteſimo trigeſimo primo indictione quarta tempore Gregorii pape & Frederici imperatoris die undecima exeunte januario. Quibus omnibus ego Johannes Sachetti notarius publicus preſens fui, & omnia ſupraſcripta mandato predicti judicis ſcripſi.

Anno Domini milleſimo ducenteſimo trigeſimo primo die veneris octavo exeunte menſe januarii in indictione quarta Bononie in burgo ſtrate majoris in canonica eccleſie ſancte Marie de Turlionibus preſentibus Lambertello Rolandi &c.

Clarius nuntius domini Pelagotti canonici Faventini domini pape judicis delegati ex parte ipſius domini Pelagotti preſentavit & porrexit abbati montis Armati literas in hunc modum. Venerabili in Chriſto patri & domno abbati montis Armati Pelagottus canonicus Faventinus domini pape judex delegatus, quicquit devotionis & reverencie poteſt. Paternitati veſtre literis preſentibus innoteſcat me Teuzolinum ſindicum monaſterii ſancti Michaelis de caſtro Brittorum, nec non & abbatem & conventum ejuſdem monaſterii excommunicationis ſententia janodaſſe, ſicut vobis conſtare poterit per ſententiam ipſam, quam vobis lator preſentium, ſi vobis placuerit, demonſtrabit; hoc ideo feci, quia dictus ſindicus a me pluries citatus legitime, & multis edictis peremptoriis coram me juſſus parere contempſit, nec voluit Claro ſindico ſeu actori domini archiepiſcopi Ravennatis coram me ſecundum juſtitiam reſpondere; quare vobis auctoritate, qua fungor, ſub pena excommunicationis diſtricte precipiendo mando, quatenus predictos abbatem & conventum atque ſindicum monaſterii memorati proxima die Dominica poſt repreſentationem preſentium excommunicatos denuntietis, candelis accenſis, & campanis pulſatis, facientes eoſdem tamquam excommunicatos ab omnibus arctius evitari.

Qui vero abbas litteras accepit & legit.

Ego Michael quondam Johannis de ſer Georgio domini regis Pbrederici not. *&c.*

Anno Domini milleſimo ducenteſimo trigeſimo primo die ſabbati ſeptimo exeunte menſe januarii indictione quarta in Bononia in eccleſia beati Petri, preſentibus magiſtro Martino canonico ſancti Petri de Bononia, domno Guidone Albugatoli, & magiſtro Zoanne ejuſdem eccleſie canonicis & aliis pluribus teſtibus ad hoc rogatis, in preſentia dictorum teſtium, & mei notarii infraſcripti Clarius nuntius domini Pelagotti *&c.* preſentavit & porrexit domino Henrico Bononienſi epiſcopo literas in hunc modum: Venerabili in Chriſto patri & domino Bononienſi epiſcopo Pelagottus *&c.* Quidquid devotionis & reverentie poteſt *&c. ut ſupra*. Qui vero epiſcopus *&c.*

Ego Michael, *&c. ut ſupra.*

Anno Domini milleſimo ducenteſimo trigeſimo primo die ſabati ſeptimo exeunte menſe januarii in indictione quarta in diſtrictu Bononie in clauſtro monaſterii ſancte Cecilie de Corvara, preſentibus *&c.* Clarius nuntius domini Pelagotti *&c.* preſentavit literas domno Placito & donno Jacobo, & donno Bono, & donno Alberto monachis monaſterii ſancte Cecilie de Corvara. Abbati ſancte Cecilie de Corvara Pelagottus *&c. ut ſupra*. Qui vero monachi memorati *&c.*

Ego

Ego Michael, *ut ſupra*.

Anno Domini milleſimo ducenteſimo trigeſimo primo die quinto exeunte januario indictione quarta Ferrarie ſub ſolarium palatii domini epiſcopi Ferrarienſis. Preſentibus *&c.*

Clarius ſindicus domini archiepiſcopi Ravennatis ex parte domni Pelagotti *&c.* porrexit & dedit domino Rolando epiſcopo Ferrarienſi literas ſigillatas ſigillo domini Pelagotti predicti, tenor quarum literarum talis eſt. Venerabili in Chriſto patri & domino .... Dei gratia Ferrarienſi epiſcopo Pelagottus Faventinus canonicus domini pape judex delegatus reverentiam in omnibus debitam & devotam. Cum in cauſa, que inter dominum archiepiſcopum Ravennatem ex una parte & conventum monaſterii caſtri Brittorum Bononienſis dioceſis ex altera vertebatur ſuper Marmorta nobis a ſummo pontifice delegata, ſindicum & conventum & abbatem dicti monaſterii ſecundum juris ordinem obſervaverimus, ut domino archiepiſcopo ſeu ejus ſindico ſive actori Claro nomine ante noſtram preſentiam reſponderent, nec ſindicus predicti monaſterii, memorati ſemel vel bis coram nobis comparentes poſtea noluiſſent pluries citati noſtro conſpectui comparere, ne ipſi de ſua inobedientia vel contumacia aliquam poſſent preminentiam reportare, juriſdictione domini pape nobis delegata uti cupientes, Teuzolinum ſindicum & abbatem & conventum prefati monaſterii auctoritate apoſtolica excommunicavimus, & Bononie, & in ejus diſtrictu accenſis candelis & pulſatis campanis eos publice fecimus nuntiari. Quare paternitati tue auctoritate, qua fungimur, ſupplicando mandamus, quatinus memoratos ſindicum & abbatem & conventum illius monaſterii etiam in veſtram civitatem primo die dominico poſt harum receptionem literarum denuntiari faciatis in veſtris eccleſiis campanis pulſatis & accenſis candelis excommunicationis vinculo innodatos, & ipſos tamquam excommunicatos ab omnibus evitari, ſi fidem de juriſdictione noſtra habere volueritis, lator preſentium tam reſcriptum, quam ſententiam contra eos latam vobis poterit exhibere. Qui vero prefatus Clarus proteſtatus fuit, & dixit domino epiſcopo Ferrarienſi ex parte dicti domini Pelagotti domini pape judicis delegati, ut ea omnia facere deberet, que in dictis literis continentur, & ita ſcribere rogavit. Qui epiſcopus ſibi coram dictis teſtibus fecit perlegi, dans Marano ejus notario dictam ſententiam latam a dicto domino Pelagotto contra dictum ſindicum & abbatem & conventum ſcriptam manu Johannis Sacchitti notarii, & etiam reſcriptum domni pape cum ejus bulla in eum appenſa.

Ego Guercius filius quondam Guizardi his interſui, ut ſupra legitur, rogatus ſcripſi.

Anno Domini M. CC. XXXI. die IV. exeunte januario indictione IV. preſentibus *&c.* Clarus ſindicus *&c.* porrexit & dedit domino Rolando archipresbitero plebis ſancti Venantii de Duliolo litteras domini Pelagotti *&c.* quarum litterarum tenor talis eſt. Ven. in Chriſto patri archipresbytero de Duliolo Pelagottus *&c.* ſalutem, & quidquid poteſt ſervitii & onoris. Diſcretioni veſtre litteris preſentibus innoteſcat me Teuzolinum *&c.* auctoritate, qua fungor, ſub pena excommunicationis diſtricte precipio quatinus *&c.* facientes ab omnibus evitari, & ipſam ſententiam faciatis publicari per omnes eccleſias veſtri plebri, pro certo ſcientes, quod ſi hoc facere neglexeritis, vos auctoritate mihi a ſummo pontifice commiſſa excommunicationis vinculo innodabo. Quod Clarus proteſtatus fuit, & dixit dicto archipresbytero, ut ea facere deberet, que in dictis litteris continentur.

Et ego infraſcriptus notarius coram dicto archipresbitero & teſtibus ſupradictis dictas litteras & ſententiam latam a domino Pelagotto canonico Faventino domini pape judice delegato contra dictum abbatem & conventum & reſcriptum domini pape cum ejus bulla in eum appenſa vidi.

Ego Guercius notarius *&c. ut ſupra*.

Anno Domini noſtri Jeſu Chriſti milleſimo ducenteſimo triceſimo primo die jovis penultima menſis januarii in indictione quarta. Clarius nuntius magiſtri Pelagotti canonici Faventini domini pape judicis delegati preſentavit & dedit Teuzolino ſindico monaſterii ſancti Michaelis de caſtro Brittorum ex parte ipſius magiſtri Pelagotti in preſentia infraſcriptorum & mei notarii literas, tenor quarum talis eſt. Pelagottus canonicus Faventinus domini pape judex delegatus abbati & conventui monaſterii ſancti Michaelis de caſtro Brittorum & Teuzolino ſindico dicti monaſterii ſalutem, & ad viam veritatis redire. Veſtre diligentie declaratur me in vos propter veſtram contumaciam excommunicationis ſententiam promulgaſſe, quare vobis auctoritate, qua fungor, precipio, quatinus primo die poſt feſtum beati Blaxii pro-

proximi vos noſtro conſpectui preſentetis, ſcientes, quod ſi hoc, quod vobis injungo, contempſeritis adimplere, ne de veſtra poſitis contumacia commodum reportare, ad reſtitutionem alterius partis, & ad alia in quantum de jure poterimus procedemus. Qui vero ſindicus ipſas litteras accepit. Actum Bononie ſub portien domini Zanelli filii quondam domini Michaelis Calcaglis, preſentibus Rodolfino filio quondam Johannis de ſancto Georgio, & Gerardello filio Uguicionis teſtibus ad hec rogatis.

Ego Michael quondam Johannis de ſancto Georgio domini regis Phrederici notarius ſupraſcriptis omnibus interfui, & mandato domni Clarii ſcripſi.

In nomine Domini amen. Anno ejuſdem milleſimo CC. XXXI. indictione IIII. die jovis XIII. menſis februarii intrantis Frederico imperante in elauſtro ſancti Michaelis de Caſtro Brittorum. Coram Petrizolo filio Maſcaronis de Burgo, Rumiolo filio Johannini de Ceula, & me notario teſtibus ibi preſentibus, Girardinus Petri de ſancto Marino, ex parte domini Pelagotti canonici Faventini & judicis delegati domini pape preſentavit & optulit domno Ugozoni abbati ſancti Michaelis de caſtro Brittorum literas apertas ipſius domini Pelagotti, quas ipſe dominus abbas in propria ſua manu recepit hujus tenoris. Pelagottus judex domini Pape delegatus & canonicus Faventinus abbati & conventui ſancti Michaelis de caſtro Brittorum ad viam veritatis redire. Volentes in cauſa, que inter dominum archiepiſcopum ex parte una, & vos ex altera dignoſcitur agitari, per omnia juris ordinem obſervare, cum procedere ex mandato apoſtolico teneamur, vobis auctoritate qua fungimur diſtricte precipiendo mandamus, quatinus quarta die poſt repreſentationem preſentium literarum vos noſtro conſpectui preſentetis, ſcientes, quod ſi venire contempſeritis, nos contra vos, quantum de jure poterimus, procedemus, & hunc vobis peremptorium terminum aſſignamus.

Et ego Johannes de Argenta ſancte Ravennatis eccleſie notarius ſcripſi.

CCCVII.

Charte tres in cauſa inter Thedericum archiep. Ravenne & monaſt. S. Apollinaris in Claſſe.

Anno 1231. XVI. kal. aprilis, die prima aprilis, tertio nonas aprilis.

Ex tabulario marchionis Rangonii.

IN nomine Domini. Anno a nativitate ejus milleſimo ducenteſimo primo die XVI. kal. aprilis indictione quarta, Ibid. 41; Domnus Guido prior Camaldulenſis cum conſenſu fratrum ſuorum tam heremi, quam Fontis-boni, ſcilicet donnorum Pauli, Johannis, Gerardi, Henrici, Simonis, Lotaringi, Rainaldi & Jacobi fratrum incluſorum, & donnorum Ugonis ſacriſte, Johannis cellerarii, Boni, Venture, Jacobi, Mainecti, Rainerii, Jacobi, Rainerii, Odonis, Johannis, Adam & Dominici fratrum heremitarum, nac non & donnorum Orlandi vicarii, Bernardi camerarii, Petri, Odonis, Mauri, Guidonis, Nicolai, Benedicti, Venture, Gregorii, Acariſii & Bruni fratrum Fontis-boni, fecit, conſtituit, creavit atque ordinavit domnum Guidonem monachum Camaldulenſem ſuum verum ſindicum & procuratorem ad eligendum arbitros ſeu arbitratores, & amicabiles compoſitores ſeu laudatores, & ad compromittendum in eoſdem cum donno Thederico archiepiſcopo & capitulo ſancte Ravennatis eccleſie de omni jure, differentia, & controverſia ſive diſcordia, que inter prefatum donnum priorem & fratres Camaldulenſes ex una parte, & domnum archiepiſcopum & capitulum memoratum ex altera vertitur, ſive verti poſſe ſperatur vel timetur, quacumque occaſione & modo ſuper monaſterio ac rebus & pertinentiis ſancti Apolinaris in Claſſe, & ad obligandum dictum priorem & fratres, eorumque monaſterium, quod obſervabunt, & facient ac adimplebunt quidquid ab ipſis compoſitoribus laudatum, compoſitum, ordinatum & amicabiliter definitum fuerit ſuper predictis & quolibet predictorum. Et ut poſſit omnia & ſingula facere, formare & promittere, que dictus prior & ſinguli fratres poſſent, ſi preſentes eſſent, & que viderit expedire. Et promiſerunt tam dictus prior, quam omnes & ſinguli fratres predicti, quod quidquid inde fecerit, omni tempore ratum habebunt & firmum, retinebunt inconcuſſum. Actum Camalduli.

In-

Interfuerunt Gomita de Roſa, Johannes filius Ugolini, & Jacobus filius Johannis rogati teſtes.

Ego Julianus ſacri palatii notarius, & domini Friderici Romanorum imperatoris judex ordinarius atque notarius predictis omnibus interſui, & rogatus ſcripſi, publicavi & ſubſcripſi.

In nomine Domini, amen. Donnus Guido ſindicus & procurator prioris & fratrum Camaldulenſis tam heremi, quam Fontis-boni ex parte una, & Severus ſindicus ac procurator & actor domini T.. archiepiſcopi & chori ſancte Ravennatis eccleſie ex altera, communi concordia & voluntate elegerunt domnum Rolandum vicarium Camaldulenſem, & domnum Benedictum monachum Claſſenſem arbitros ſeu arbitratores & amicabiles compoſitores ac diffinitorea ſuper omni diſcordia, lite ac controverſia, que vertebatur vel verti poſſe ſperabatur, ſive timebatur vel timetur inter prefatos dominum archiepiſcopum & chorum ſancte Ravennatis eccleſie ex parte una, & prefatum priorem ac fratres & ſindicos earumdem partium ſuper monaſterio sc rebus & pertinentiis ſancti Appolenaris in Claſſe quacumque occaſione vel modo, compromittentes in eoſdem vice & nomine partium prefatarum, uterque ſindicus & procurator ſe ac ſuam partem obligando, quod obſervabunt, & facient perpetuo & adimplebunt omnia & ſingula, que per eoſdem domnum R.. & domnum B.. arbitrata, laudata ſive amicabiliter fuerint diffinita atque compoſita ſuper predictis, & quolibet predictorum hinc ad proximas kalendas maji & prefatus domnus Guido ſe & domnum priorem ac fratres & eorum monaſterium & ſucceſſores obligando promiſit dicto Severo ſindico recipienti vice & nomine dictorum domini archiepiſcopi & chori Ravennatis eccleſie obſervaturum & facturum quidquid laudatum, diffinitum & amicabiliter compoſitum fuerit a predictis arbitris ſeu laudatoribus ſuper predictis, die feriato vel non, partibus preſentibus vel abſentibus, vel una preſente, & altera abſente, partibus requiſitis vel non, alioquin promiſit eidem Severo ſtipulanti & recipienti, ut dictum eſt, nomine pene c. marchas argenti boni & puri, & pena ſoluta vel commiſſa predicta nihilominus obſervare, & eodem modo dictus Severus obligans ſe procuratorio nomine & dominum archiepiſcopum ejuſque ſucceſſores & archiepiſcopatum Ravennatem & clerum ejuſdem eccleſie promiſit dicto domno Guidoni recipienti procuratorio nomine pro jamdictis priore & fratribus Camaldulenſibus, & monaſterio eorumdem obſervare & facere quidquid laudatum, diffinitum & amicabiliter compoſitum fuerit a predictis arbitris ſeu laudatoribus ſuper predictis *&c. ut ſupra*. Renuntiantes ambo procuratores & ſindici omnibus exceptionibus eis & utrique eorum & eorum partibus competentibus vel compoſituris, & nominatim, quod non poſſint opponere, quod ipſi arbitri ſint monachi, & quod in cauſa ſua arbitrari ſive laudare videantur, & quod tantum duo ſint arbitri, & omnibus aliis exceptionibus & juria auxiliis, que partibus vel alteri earum ſuper predictia vel aliquo predictorum competerent. Item promiſit idem domnus Guido jamdicto Severo, quod faciet hoc compromiſſum ratum haberi a dicto domno priore & fratribus ſupradictis, & faciet eos, ſi opus fuerit, conſentire; & idem Severus promiſit eidem domno Guidoni, quod faciet ipſum dominum archiepiſcopum & chorum memoratum conſentire, & ratum habere hunc contractum & compromiſſum. Actum in eccleſia cathedrali de Civitate-Caſtelli coram presbytero Gualdo de ſancto Michaele, & presbytero Acto de Rignano, Guidone de Fractis, Jugno Palombelli, domno Bene judice, & domno Brando cantore Ravennatis eccleſie rogatis teſtibus anno Domini M. cc. xxxi. die kalendarum aprilis indictione quarta.

† Ego frater Guido Camaldulenſis prior conſentiens ss.

† Ego frater Ugo ſacriſta conſentiens ss.

† Ego frater Rainerius conſentiens ss.

† Ego frater Jacobus conſentiens ss.

† Ego frater Johannes conſentiens ss.

† Ego frater Bonus conſentiens ss.

† Ego frater Bonscurſus conſentiens ss.

† Ego frater Adam conſentiens ss.

† Ego frater Jacobus conſentiens ss.

† Ego frater Dominicus conſentiens ss.

† Ego frater Otto conſentiens ss.

† Ego Ventura conſentiens ss.

† Ego frater Rainaldus conſentiens ss.

† Ego frater Paulus incluſus conſentiens ss.

† Ego frater Henricus conſentiens ss.

† Ego frater Johannes incluſus conſentiens ss.

† Ego frater Simon conſentiens ss.

† Ego frater Rainerius conſentiens ss.

† Ego frater Mainectus conſentiens ss.

† Ego frater Jacobus heremita Camaldulenſis incluſus ss.

† Ego frater Lottaringus heremita ss.
† Ego frater Coradus conſentiens ss.
† Ego frater Michael ss.
† Ego frater Benedictus ss.
† Ego frater Petrus ss.
† Ego frater Martinus ss.
† Ego frater Acariſius ss.
† Ego frater Gregorius ss.
† Ego frater Nicholaus ss.
† Ego frater Maurus ss.
† Ego frater Bruno ss.
† Ego frater Odo ss.
† Ego frater Guido ss.

Ego Urſus notarius hiis omnibus interfui, & ea rogatus ſcripſi & publicavi.

In nomine Dei eterni. Anno Dominice incarnationis milleſimo ducenteſimo trigeſimo primo indictione quarta tertio nonas aprilis tempore Gregorii pape & Friderici imperatoris. Frater domnus Michael, domnus Benedictus, domnus Petrus, domnus Martinus, domnus Acariſſius, domnus Gregorius, domnus Nicholaus, domnus Maurus, domnus Brunus, domnus Oddo & domnus Guido fratres & monachi Fontis-boni Camaldulenſes conſentientes ratum & firmum habuerunt compromiſſum factum a domno Guidone procuratore & ſyndico domni prioris & fratrum Camaldulenſium tam heremi, quam Fontis-boni eum Severo ſyndieo ac procuratore domini Thederici archiepiſcopi & chori eccleſie ſancte Ravennatis eccleſie, quod compromiſſum ſcriptum eſt, autenticatum & publicatum per Maurum Urſi notarium, & ſubſcriptum per domnum priorem & fratres Camaldulenſes tam heremi, quam Fontis-boni. Item ſequenti die, ſcilicet pridie nonas aprilis, domnus Guido prior Camaldulenſis, domnus Ugo ſacriſta, domnus Johannes, domnus Rainerius, domnus Jacobus, domnus Bonus, domnus Bonacorſus, domnus Adamus, domnus Jacobus, domnus Dominicus, domnus Otto, domnus Mainettus & domnus Ventura fratres heremi excluſi, item domnus Rainerius, domnus Jacobus, domnus Renaldus, domnus Lotterius, domnus Paulus, domnus Henricus, domnus Gerardus, domnus Johannes & domnus Simon fratres eremi incluſi conſenſerunt & ratum habuerunt dictum compromiſſum, & ſubſcripſerunt eidem.

Actum apud Fontem-bonum & eremum Camaldulenſem preſentibus teſtibus domino Brando cantore dicte Ravennatis eccleſie, presbytero Ubaldo olim camerario dicti domini archiepiſcopi, & Vanga converſo Camaldulenſi, & Guidone ſarto de Peretella & Bonaventura ſervitore domni Benedicti Claſſenſis.

Ego Mattheus imperialis aule notarius his omnibus interfui, & omnia ſuperſcripta complevi, ideoque ſubſcripſi.

CCCVIII.

Gregorii IX. *literæ ad electum Maſſanenſem pro monaſt. Montis-chriſti.*

Anno 1231. vi. idus maji.

Ex chartis S. Michaelis Piſarum.

GRegorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio .. electo Maſſanenſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Sieut accepimus monaſterium Montis-chriſti Maſſanenſis diocefis, quod ad Romanam eccleſiam, ſieut dieitur, nullo pertinet mediante, ſpiritualibus & temporalibus propter malitiam habitantium in eodem adeo eſt collapſum, quod nulla ſpes eſt de cetero, quod in ordine ſuo reſurgere poſſit, tantuſque clamor ad clerum & populum de ipſorum actibus neſandis aſcendit, quod eos tamquam leproſos & immundos univerſi cupiant exinde removeri, Nuper cum dilectum filium C.. abbatem ejuſdem monaſterii pro eo, quod ipſos ad regularem obſervantiam inducebat, ſame, inedia, & aliis cruciatibus corporis cedere compulerunt, & licet viſitationem & reformationem ipſius monaſterii dilectis filiis .. abbati ſancti Pauli de Ripa Arni Piſarum, & priori ſancti Donati Lucanenſis duximus commendari, nullus tamen per eos, ſicut intelleximus, habitus eſt proceſſus, Quare nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut cum dictum monaſterium credatur poſſe per patres Camaldulenſis ordinis reformari, & mali debeant male perdi, ac vinea Domini locari agricolis, qui fructum temporibus ſuis reddant, eis inde amotis faceremus in ipſum monaſterium predictum ordinem introduci. Ideoque diſcretioni tue per apoſtolica ſcripta diſtricte precipiendo mandamus, quatenus preſato abbate ad dictum monaſterium non obſtante ceſſione hujuſmodi primitus reſtituto, ac monachis, & converſis ejuſdem monaſterii volentibus ordinem eundem aſſumere, auctoritate noſtra in aliis monaſteriis ſui ordinis collocatis, inducas Camaldulenſem ordinem in monaſterium memoratum, ſalvo jure cujuslibet in his, que non obviant ſui ordinis inſtitutis, invocato ad *Ibid. n. 3.*

hoc

hoc ſi opus fuerit, brachii ſecularis auxilio, contradictores per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo.

Datum Reate VI. idus maji pontificatus noſtri anno quinto.

Pendet plumbeum ſigillum cum literis:
GREGORIUS PP. IX.

CCCIX.

Aliæ ejuſdem pro eodem monaſterio priori Camald.

Anno 1231. idibus maji.

Ex iiſdem chartis.

Ibidem. GRegorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio .. priori Camaldulenſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Sicut accepimus monaſterium Montis-chriſti Maſſanenſis dioceſis *&c. ut in antecedenti*, ideoque diſcretioni tue per apoſtolica ſcripta diſtricte precipiendo mandamus, quatenus eum ab eodem electo fueris requiſitus, predictum monaſterium cum obedientiis & pertinentiis ſuis recipias, & ordini tuo incorpores, ipſum juxta ejuſdem ordinis inſtituta reformare ſtudeas, tam in capite, quam in membris, prout ſecundum Deum videris expedire.

Datum Reate idibus maji pontificatus noſtri anno quinto.

Pendet plumbeum ſigillum cum literis:
GREGORIUS PP. IX.

CCCX.

Philippus Camerinenſis ep. ſtatuit termines parœciæ S. Blaſii de Fabriano.

Anno 1232. VI. kal. aprilis.

Ex authentico ſancti Romualdi de Urbe Faſc. XVI. n. 10.

Ibid. n. 5. PHilippus Dei gratia epiſcopus Camerinenſis dilecto in Chriſto .. abbati ſancti Victoris de Cluſis ſalutem in Domino. Quotiens a nobis petitur, quod juſtum eſt & honeſtum, tam vigor equitatis quam ordo exigit rationis, ut id per ſollicitudinem officii noſtri ad debitum perducatur effectum. Cum igitur eccleſia ſancti Blaſii de burgo Fabriani, quam dicis ſancti Victoris de Cluſis monaſterio ſubjacere, parochia careat limitata, & juri conſentaneum videatur, ut quelibet eccleſia determinatam habeat ſuam parochiam, ne ex indefinitione contingat falcem mittere in meſſem alienam, eccleſie ſancti Blaſii memorate juxta petitionem tuam in Chriſto fili abbas monaſterii memorati hanc parochiam duximus concedendam, ſcilicet burgum, ubi ipſa eccleſia dicitur eſſe ſita, & a muris terre Fabriani uſque ad muros caſtri veteris, videlicet a porta Cervarie ad pontem Canelle, & dicto ponte, ut aqua fluminis currit, ad pontem Mercati, quo itur ad burgum ſancti Nicolai per ſtradam rectam ad portam predictam, & extra, ſi domicilia ſunt vel impoſterum erunt, uſque ad dimidium milliare ipſius quarterii tantum predicte parochie plenarie volumus ſubjacere, ſalvo jure epiſcopali.

Datum apud monaſterium Cripte Saſſilatronis VI. kal. aprilis.

CCCXI.

Aliæ Gregorii IX. literæ ad priorem Camald. pro monaſterio Montis-chriſti.

Anno 1232. V. kal. maji.

Ex tabulario Fontis-boni. §. Brevia, n. 42.

GRegorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio .. priori Camaldulenſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Sicut accepimus monaſterium Montis-chriſti Maſſanenſis dioceſis *&c. ut in præcedentibus*. Ibid. n. 4.

Sed cum . . . . . ejuſdem monaſterii per procuratorem proprium ſe ſuſcepturum, quem nullatenus ordinem . . . . . offerente Camaldulenſem ordinem precepimus in eodem monaſterio perpetuo firmiter obſervari, tibi tuiſque ſucceſſoribus corrigendi, reformandi, inſtituendi, tam in capite, quam in membris in eodem monaſterio perpetuam concedimus plenariam poteſtatem. Ideoque diſcretioni tue per apoſtolica ſcripta diſtricte precipiendo mandamus, quatenus receptis preſentibus perſonaliter ad monaſterium ipſum accedens illud cum obedientiis & pertinentiis ſuis recipiens incorporari ſtudeas ordini ſupradicto, corrigendo & reformando, tam in capite, quam in membris, que correctionis & reformationis officio noveris indigere, juxta ejuſdem ordinis inſtituta. Si vero aliquis

mo-

monachorum vel converſorum ſepeſati monaſterii dictum ordinem aſſumere forte poluerit, in aliis monaſteriis ſui ordinis eos non differas collocare. Contradictores per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſceodo.

Datum Reate v. calendas maji pontificatus noſtri anno ſexto.

CCCXII.

Ejuſdem literæ priori S. Blaſii de Fabriano confirmantes terminos parœciæ.

Anno 1232. VII. kal. junii.

Ex archivo S. Blaſii.

Ibid. n. 5. IN Chriſti nomine amen. Hoc eſt exemplum cujuſdam privilegii, cujus copie tenor talis eſt. In Dey nomine amen. Hoc eſt exemplum cujuſdam privilegii papalis cum bulla pendente in filis ſericis rubeis & zallis, in qua quidem bulla ex uno latere eraot ſculpta duo capita cum p..ntis in circuitu bulle .... *&c.* Gregorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis.. priori & clericis ſancti Blaxii de burgo Fabriani Camerinenſis diecesis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Juſtis petentium deſideriis dignum eſt nos ſpecialem prebere conſenſum, & ea, que a rationis tramite non diſcrepant, affectu proſequente complere. Cum igitur porrecta nobis veſtra petitio continebat, Venerabilis frater noſter Philippus Camerinenſis epiſcopus parochiam eccleſie veſtre ſancti Blaxii de burgo Fabriani ſue dioceſis deliberatione provida limitibus certis diſtinxerit, prout ad eum pertinet, ac in ipſius literis inde confectis dicitur plenius contineri; nos veſtris juſtis precibus inclinati, quod id ab eodem epiſcopo ſuper hoc provide ac canonice factum eſt, & in nullius prejudicium noſcitur redundare, auctoritate apoſtolica confirmamus & preſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo *&c.* Si quis *&c.* Datum Spoleti VII. kl. junii pontificatus noſtri anno ſexto.

Et ego Mattheus Andree de Fabriano imperiali auctoritate notarius predictum exemplum, prout in autentico inſtrumento inveoi, ita hic fideliter & per ordinem exemplando tranſcripſi, nil addeos, vel minuens, quod ſenſum mutet, ac viciet intellectum, & de mandato & auctoritate ſapientis & diſcreti viri domini Tomaſii de Mercatello judice & aſſeſſore communis Fabriani per nobilem & potentem virum Maghinardum de Ubaldinis de Ca..a honorabilem poteſtatem & capitaneum terre Fabriani, & in publicam formam redegi ſub annis Domini M. CCC. LX. indictione XIII. tempore domini Innocentii pape ſexti menſe januarii, Actum Fabriani in palatio dicti communis io ſala ſuperiori dicti palatii, preſentibus ſer Venantio Corradutii de Gualdo notario, cum quo auſcultavi, Angelutio Matthei de villa Collisamati diſtrictus dicte terre Fabriani, & .. Bonaventure de Fabriano teſtibus vocatis & rogatis.

Et ego Jacobus Marchi Jacobi de Fabriano not. *&c.* tempore nobilis & potentis viri domini Petri de Mu..lis honor. poteſtatis & capitanei communis Fabriani anoo M. CCC. LXXII.

CCCXIII.

Definitio Jacobi abb. Montis-armati pro monaſt. S. Hippolyti de Faventia.

Anno 1232. IV. exeunte majo.

Ex tabular. archiep. Ravenn. Capſ. E. n. 1259.

IN nomine patris & filii & ſpiritus ſancti, amen. Ego Jacobus abbas monaſterii ſancte Marie de Monte-armato Bononienſis dioceſis domini pape judex delegatus, forma cujus delegationis talis eſt. Gregorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio .. abbati Montis-armati Bononienſis dioceſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Dilecti filii abbas & conventus ſancti Hippoliti Faventie ordinis Camaldulenſis oobis conquerendo monſtravit, quod abbas ſancti Benedicti in Alpe, heredes quondam Alberici Comitis, & quidam alii clerici & laici Faventin. Imolen. Bononien. civitatum & dioceſum ſuper poſſeſſiooibus, redditibus & rebus aliis injuriantur eiſdem; ideoque diſcretioni veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus partibus convocatis audias cauſam, & appellatione remota debito fine decidas, faciens quod decreveris per cenſuram eccleſiaſticam firmiter obſervari; teſtes autem, qui fuerint nominati, ſi ſe gratia, odio vel timore ſubtraxerint, per cenſuram eamdem appellatione ceſſante compellas veritati teſtimonium perhibere. Datum Reate X. kal. auguſti pontificatus noſtri anno quinto. Cognitor querimonie ſive litis facte a Ibidem.

Pe-

Petro Uguizonis ſindico monaſterii ſancti Ypoliti de Faventia nomine ipſius monaſterii de Drudolo herede Johannis Biaque in hunc modum. Vobis domino Jacobo abbati de Monte-armato judici a domino papa delegato conqueror ego Petrus Uguizio ſindicus monaſterii ſancti Ypoliti nomine ipſius monaſterii contra Drudolum heredem Johannis Biaque, agendo contra eum & petendo ab eo, ut redeat ad ſuperſedendum, & ſuperſedeat pro dicto monaſterio in ſancta Lucia, ubi ejus antecesſores pro dicto monaſterio ſederunt & ſteterunt, dicendo ipſum promiſiſſe ſuperſedere pro monaſterio, ut inſtrumentis continetur, vel mihi nomine dicti monaſterii pro intereſſe precium quinquaginta libr. Ravenn. Eo vero vocato & requiſito & admonito per literas noſtras ſemel & ſecundo & peremptorie, ut coram nobis compareret per ſe vel per ſufficientem reſponſalem reſponſurus de jure predicto ſindico nomine dicti monaſterii, & venire nolente, preſtito quoque ſacramento calupnie a dicto ſindico, quo declaravit ſe credere juſte petere poſſe. Interloquendo promitto, ut ipſe redeat ad ſuperſedendum, & ſuperſedeat pro dicto monaſterio in ſancta Lucia, ubi ipſe & ejus anteceſſores pro dicto monaſterio ſteterunt & ſuperſederunt, vel eidem ſindico preſtet nomine dicti monaſterii pro intereſſe quinquaginta libras Ravennates, pro quibus preſtandis pronuncio dictum ſindicum nomine dicti monaſterii fore mittendum in poſſeſſione bonorum dicti Drudoli valentium quinquaginta libras Ravennates, primo mobilium ſi comparent, alioquin immobilium omni auxilio legitime abſenti reſervato.

Lata fuit hec ſententia in clauſtro ſancte Marie de Turlionibus in Bononia milleſimo ducenteſimo triceſimo ſecundo die veneris quarto exeunte majo indictione quinta.

Interfuerunt teſtes preſentes dopnus Guido monachus, Grando Beccarua, Azzetus Venetici, & Gerardus de Corvara.

Ego Petrus Terandanus domini Octonis quondam imperatoris notarius interfui, & hanc ſententiam juſſu dicti domini abbatis de Monte-armato ſcripſi.

CCCXIV.

Friderici ep. Concordienſis donatio eccleſie S. Martini Camaldulenſibus,

Anno 1232. die prima novembris.

Ex autographo Fontis-boni. §. Donatio n. 409.

IN nomine altiſſimi Dei viventis in ſecula, amen. Ejuſdem incarnationis anno M. CC. XXXII. indictione quinta die prima menſis novembris in preſentia illorum, quorum nomina inferius leguntur. Univerſis Chriſtifidelibus tam preſentibus, quam futuris notum ſit, & ex iſta ſerie lectionia clare ſit manifeſtum, quod nos Fridericus Dei gratia Concordienſis eccleſie epiſcopus pro remedio anime noſtre, & pro bono ſtatu noſtro & totius noſtri epiſcopatus, & pro ſalute animarum, de conſenſu & voluntate noſtri capituli Concordienſis, noſtrorumque fratrum, videlicet domino Marco decano Concordienſi, domino Jonathe archidiacono ejuſdem eccleſie, domino Weurlar., presbytero Johanne, domino Bongalmario, Arſiricho, Muſio, domino Gilio presbytero, Martino canonici Concordienſes damus & concedimus .... Dei & beate virginis Marie, & beati protomartyris Stephani locum & eccleſiam ſancti Martini ſitam inter caſtra Prate & Medune ſupra flumina Livvencie & Medune, juxta ubi junguntur, & hoc ab orientali parte pro heremo Camaldulenſi recipienti fratri Jacobo priori ejuſdem loci, nomine & vice domni Widonis prioris Camaldulenſis & ſucceſſorum ſuorum, ab omni diocifano jure juriſdictionis liberam & abſolutam, excepto quod prior eccleſie Concordienſis nomine cenſus dabit annuatim in inventione ſancti corporis protomartyris Stephani VIII. dies ante vel poſtea libram unam maniſii ſub pena dupli, & quod idem prior frater Jacobus & ejus ſucceſſores ſemel in anno, ſi vocati fuerint ad capitulum Concordienſe, venire debeant, niſi juſtum impedimentum *&c.* nullum tamen eccleſiaſticum preceptum ibi recipiendo vel gravamen, vel aliquam correctionem, promittimus per nos, & per ſucceſſores noſtros ipſum locum & eccleſiam amore Dei & hordenis defendere & manutenere ſine prejudicio & gravamine loci. Si vero nos, vel aliqui ſucceſſores noſtri contra hanc noſtram conſtitutionem & ſalubrem ordinatio-

Ibid. n. 6.

tionem venire tentaverimus, indignationem omnipotentis Dei & beatorum apoſtolorum Petri & Pauli, & beati protomartyris Stephani & beati Martini incurrant, & ſicut Dathan & Habiron, quos terra vivos abſorbuit, ipſos deglutiant. Inſuper etiam x. libras puri auri priori Camaldulenſi, qui pro tempore fuerit, ſolvere teneatur. Nichilominus . . . . ſtabilitatem in ſuo robore & firmitate in perpetuum perdurante. Huic rei teſtes interſuerunt domnus Dodelricus diaconus capellanus dicti domini epiſcopi, presbyter Johannes . . . . . & aliorum quamplurium.

Actum in Concordia in choro eccleſie ſancti Stephani.

Ego Vitolinus Vicentinus ſacri palatii notarius interfui & . . . juſſu dicti domini epiſcopi, & etiam juſſu prenotatorum canonicorum ſcripſi roboravi.

CCCXV.

Ardinghi ep. Florentini literæ ad plebanum de Pomino.

Anno 1232. IV. nonas decembris.

Ex autographo archivi S. Mariæ Angelorum de Florentia.

ibid. n. 10. IN Dei nnmine, amen. Jacobus filius Chriſtophani nuntius, ut aſſeruit, domini Ardinghi epiſcopi Florentini ex parte ipſius epiſcopi literas ipſius epiſcopi ejus ſigillo munitas plebano de Pomino dedit, tradidit & porrexit, tenor quarum literarum talis erat.

Sapienti & diſcreto plebano de Pomimo Ar.. Dei benignitate Florentinus epiſcopus ſalutem, & eternam in Domino charitatem.

Noveritis nos a domino Sy... tit. ſancti Laurentii presbytero cardinali tales literas ejus ſigillo ſigillatas recepiſſe. Tenor cujus eſt talis. Venerabili in Chriſto patri Dei gratia epiſcopo Florentino Sy. miſeratione divina tit. ſancti Laurentii in Lucina presbyter card. ſalutem in Domino. Cum in cauſa, que inter priorem Camaldulenſem ex una parte, & plebanum de Pomino vertitur ex altera, dominus papa nos conceſſerit partibus auditorem, nos dictum plebanum citari fecimus, ut coram nobis compareret, qui per ſe, vel procuratorem nullo modo comparuit. Quo circa diſcretionem veſtram duximus deprecandam, quatenus dictum plebanum ad noſtram preſentiam citari faciatis, ei terminum xv. dierum peremptorium aſſignantes, in quo termino per ſe, vel per ſufficientem reſponſalem coram nobis comparere debeat, dicto priori de juſtitia reſponſurus. Alioquin prout juris ordo poſtulat, in cauſam procedemus. Nos volentes exequi, que mandantur ab ipſo, auctoritate, qua fungimur, vobis precipiendo mandamus, ut ita obſervetis, ſicut per ſuas literas demandavit, & in noſtris literis ſupra continetur.

Facta fuit hec porrectio & exhibitio predictarum literarum epiſcopi Florentini ejus ſigillo munitarum ab ipſo Jacobo nuntio prefato plebano in clauſtro eccleſie ſancti Pauli de Florentia, anno Domini milleſimo CC. XXXII. quarto nonas decemb. indictione ſexta, preſentibus & teſtibus rogatis Caposfatto .... priore ſancti Pauli, & Guillielmino fil. Buorinfredi, & Ferra filio olim Jacopi, & Opperini.

Qui vero plebanus ipſas vere recepit, & incontinenti ipſas legit, & ſigillum proſpexit predictis teſtibus preſentibus.

Ego Jacobus Guidonis . . . filius, & domini Frederici imperatoris judex & notarius repreſentationi & porrectioni prefatarum literarum interfui, & ipſas coram ipſo plebano legi, & rogatus hic publicavi, ſcripſi, & complevi predicta omnia.

CCCXVI.

Expoſtulatio abbatis S. Crucis de Tripudio contra abbatem S. Victoris pro eccleſia ſancti Blaſii.

Circa annum 1232.

Ex archivo S. Blaſii de Fabriano.

COram vobis domine Phylippe Camarinenſis epiſcope proponit domnus Bonaventura ſindicus ſancte Cruceis de Tripudio nomine ipſius eccleſie contra abbatem & conventum ſancti Victoris, quod cum ipſi conſtruxerint ſive conſtrui fecerint eccleſiam ſancti Blaſii in burgo Fabriani, ſpectantem ad eccleſiam ſancte Crucis jure dominii vel quaſi, inrequiſitis abbatibus & conventu in eccleſia ſancte Crucis pro tempore exiſtentibus, nec etiam conſenſum prebentibus, & poſt denuntiationem, prohibitionem & appellationem ab abbate ſancte Crucis dompno Compagno, vel pro parte ipſius abbatis vel eccleſie ſancte Ibid. n. 11.

Cru-

Crucis factam, & interpoſitam predicte eccleſie ſancti Blaſii munus conſecrationis per epiſcopum Camerinenſem fecerunt impendi, quare petit predictus domnus Bonaventura nomine ipſius eccleſie ſancte Crucis opus ſive dificium prenominate eccleſie ſancti Blaſii tolli vel deſtrui cum expenſis predicti monaſterii ſancti Victoris, & in proſanum ſtatum reduci, & quidquid factum eſt poſt denuntiationem, prohibitionem & appellationem a predicto abbate vel ab alio pro parte ipſius eccleſie factam & interpoſitam, irritum & caſſum ſive irritum nuntiari. Item cum occaſione predicte eccleſie ſancti Blaſii quoſdam parochianos, ſive jus quorumdam parochianorum, quorum nomina ſunt infra ſcripta, occupaverint vel ſubtraſſerint eccleſie ſancti Nicholay ſubjecte & ſpectanti ad prenominatum monaſterium ſancte Crucis jure dominii vel quaſi. Petit ſimiliter predictus ſyndicus nomine ipſius monaſterii predictos parochianos ſive jus predictorum parochianorum reſtitui ipſi eccleſie ſancte Crucis cum omni dampno & intereſſe, & parochianam per dominum epiſcopum Camarinenſem delimitatam eccleſie ſancti Blaſii de Burgo Fabriani petit caſſari, & caſſam penitus denuntiari.

CCCXVII.

Conventiones inter abbatem S. Michaelis de Caſtro Brittorum, & inter capitulum Bononienſe.

Anno 1233. prima die martii.

Ex exemplo codicis vulgo delle Aſſe *capituli Bonon.* pag. 152.

Ib.d.n.11. IN nomine &c. Anno Dominice incarnationis M. cc. xxxiii. primo intrante martio indictione ſexta Frederico Romanorum imperatore regnante &c. indictione predicta. Cum lis &c. verteretur inter presbyterum Aldovrandum ſindicum &c. capituli canonicorum eccleſie ſancti Petri Bononien. &c. & domnum Blaxium ſindicum &c. monaſterii ſancti Michaelis de caſtro Brittorum &c. ſuper decimas terrarum &c. quas dictum monaſterium & eccleſia ſancti Damiani civitatis Bononie juxta pontem ferri & eccleſia ſancti Laurentii de Mallano, quas habent nunc in plebatu prefate eccleſie ſancti Petri Bonon. & in plebatu plebis Medicine, quas dicebat ad dictum

capitulum pertinere partim jure communi, partim per privilegia epiſcoporum Bononienſium & Romanorum pontificum. Item petebat a ſindico dicti, monaſterii quod dimitteret archidiaconum, archipresbyterum & capitulum Bononienſis eccleſie inſtituere eccleſiam ſancti Johannis de Fontana, & eccleſiam ſancte Marie in Guarda poſitas in plebatu Medicine tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus, nec inquietaret ipſum capitulum in poſſeſſione dictarum eccleſiarum ſancte Marie & ſancti Johannis, & ſi quam poſſeſſionem vel quaſi poſſeſſionem habet jamdictum monaſterium in dictis eccleſiis, ipſam dimittat dicto ſindico & capitulo eccleſie Bononienſis, quia non eſt jus abbati & conventui dicti monaſterii aliquid in dictis eccleſiis ordinare &c. dictus domnus Blaxius &c. & domnus Boniſacius abbas ejuſdem monaſterii, preſentibus domno Petro priore clauſtri, domno Johanne adminiſtratore monaſterii ſancti Damiani &c. & presbytero Jacobo converſo dicti monaſterii &c. promiſerunt magiſtro Tancredo archidiacono Bononienſi vice capituli Bononienſis dare pro decimis terrarum &c. octo corbes frumenti &c. & facere deferri ad clauſtrum canonicorum &c. De eccleſiis vero predictis ſcilicet ſancte Marie in Garda & ſancti Johannis de Fontana taliter convenerunt, quod omnia temporalia dictarum eccleſiarum pertineant ad preſatum monaſterium ſancti Michaelis predicti, & inſtitutio & deſtitutio ipſarum ad ipſum monaſterium pertineant, ita quod poſſint in eis ponere clericum ſecularem, monachum vel converſum, ſicut placuerit abbati ejuſdem monaſterii &c. omnia vero jura ſpiritualia pertineant archidiacono & capitulo Bononienſis eccleſie in predictis eccleſiis ſancte Marie & ſancti Johannis &c.

Actum in clauſtro monaſterii ſancti Michaelis de caſtro Brittorum &c.

Ego Thomaſinus Camerinenſis &c. notarius ſcripſi.

Ego Bernardus filius Bencinvenis Boninſegne notarius exemplavi.

CCCXVIII.

Libellus emphyteuſis factus a Thederico archiepiſcopo Ravenne Guidoni abb. Vangaticie.

Anno 1233. kal. maji.

Ex authentico ejuſdem monaſterii.

Ibid. n. 13. ANno Domini ab ejus nativitate milleſimo cc. xxxiii. kal. madii indictione ſexta tempore Gregorii pape & Friderici imperatoris. Ravenne in palatio archiepiſcopatus, preſentibus &c. Thedericus divina permiſſione ſancte Ravennatis eccleſie archiepiſcopus tibi Zaulo recipienti procuratorio nomine pro Guidone abbate monaſterii ſancte Marie in Vangadicia & tribus ejus ſucceſſoribus poſt ipſum, petitioni tue, que habetur in ſubditis, libenter accommodamus aſſenſum, ob hoc quia nec munificencia deperit, nec percipientibus in perpetuum, quod datur, acquiritur. Ec quoniam ſperaſti, uti ſex uncias principales integras de fundo Honeſti, & de hoc, quod remanet de ipſo fundo, terciam partem integram concedimus tibi pro ſupraſcripto abbate ſuiſque ſucceſſoribus, ut dictum eſt ſuperius. Item concedimus totum, quod habuerunt & detinuerunt Carlinus & Belizus in ſupradicto fundo Honeſti, quod eſt de jure ſancte Ravennatis eccleſie, a tribus lateribus ſupradicti fundi fundus Berſeta, a quarto latere fundus Turicla, & Nugaretus. Item concedimus vobis, ut dictum eſt, totum quod habuerunt & detinuerunt Guido de Azo de Poliſino, terram & aquam in fundo Semperniano. Item concedimus tibi, ut ſuperius legitur, fundum integrum, qui vocatur Turicla, a primo latere cujus argine Criſcinus, a ſecundo Foſſa-mala perveniens in Conca de ſancto Stephano deſcendentem in fluvium Adiſci, a tertio latere fluvius, qui dicitur Adiſci, a quarto latere fundus Honeſti & Nugaretus. Hec omnia, que ſunt infra deſignata latera, vobis concedimus, ut ſuperius legitur, de jure ſancte Ravennatis eccleſie cum terris, vineis, campis, pratis, paſcuis, ſilvis, arbuſtis, arboribus, atque cum omnibus ſibi pertinentibus conſtituta territorio Gavelenſe emphiteotecario modo &c. ſub ſtatuta penſione omni menſe martii, vel infra indictionem decem & octo denariorum Veronenſium &c. Quam vero paginam precepti ego Johannes ſancte Ravennatis eccleſie & ſacri imperii notarius ſcripſi atque complevi.

CCCXIX.

Bertholdus patriarcha Aquilejenſis concedit Oddoni epiſc. Bellunenſi licentiam donandi.

Anno 1233. xii. exeunte junio.

Ex autographo parthenonis S. Gervaſii de Belluno.

ANno Domini milleſimo cc. xxxiii. indictione vi. die duodecimo exeunte junio in burgo Coneglani in eccleſia ſancte . . . . de Coneglano. Ibidem dominus Bertholdus Dei gratia ſancte ſedis Aquilegenſis patriarcha commiſit fidei diſcretionis domini Oddonis Dei gratia Feltrenſis & Bellunenſis epiſcopi & comitis pro remedio anime ſue & in remiſſione peccatorum ſuorum & predeceſſorum epiſcoporum ſuorum, dare de bonis epiſcopatus Belluni monaſterio ſancti Gervaſii de Belluno, ſicut melius & utilius viderit expedire. Teſtes interfuere dominus Balduin. decanus, dominus Eleazarus Bellunenſes canonici, dominus Artichus de Cuxano, Squarzun. de Regogna, Caudatorta de Luſia & alii. Ibidem.

Ego Odoricus ſacri palatii notarius interfui & rogatus ſcripſi.

CCCXX.

Electio prioris S. Marie de Orbiſio Padue.

Anno 1233. x. exeunte ſeptembri.

Ex autographo capitulari Paduano.

MIlleſimo ducenteſimo trigeſimo tertio indictione ſexta die mercurii decimo exeunte ſeptembri Padue in epiſcopali camera, preſentibus dominis Filippo archidiacono in montanis, fratre Meliorino & aliis. Dominus Jacobus Dei gratia Paduanus epiſcopus ad honorem Dei & glorioſe Marie virginis ſic dixit: Quia inſtitutio amminiſtratoris & prioris eccleſie & loci ſancte Marie de Arbiſio ſpectat ad nos, pro eo quod in dicto loco non eſt collegium ſive conventus, idcirco eligimus fratrem Petrum Bonum monaſterii ſancti Benedicti monachum in priorem & rectorem monaſterii & loci ſancte Marie de Arbiſio. Cui electioni Ibidem.

idem

idem dompnus electus predictus conſenſit, & per conſenſum idem dominus epiſcopus ejus electionem confirmavie, & de amminiſtratione ſpiritualium & temporalium inveſtivit eumdem, & dedit ei dictum archidiacooum, ut ipſum in temporalem amminiſtrationem predicti loci inducat *&c.*

Ego Finus filius quondam domini Leopardi notarii hoc inſtrumentum ex inbreviaturis olim domini Bartbolomei de Petro Romano ſcripſi, & corroboravi, mihi datis & conſignatis in pleno conſilio majori communis Padue ad ſonum campane more ſolito congregato, de voluntate & parabola domini Rolandini de Canoſſa Paduani poteſtatis, & dicti conſilii, nihil addeos vel minuens *&c.* in milleſimo ducenteſimo ſeptuageſimo quarto iodictione ſecunda die lune ſexto exeunte marcio.

CCCXXI.

Electio prioris S. Margaritæ de Toſina facta a Guidone priore Camaldulenſi.

Anno 1233. IX. kal. octobris.

Ex autographo archivi S. Mariæ Angelorum de Florentia.

[illegible] n. 10 IN Dei nomioe, amen. Milleſimo cc. XXXIII. nono kal. octubris indict. ſexta. Cum dominum Julianum Piſtorienſem canonicum in priorem, ſicut dicitur, eccleſie ſancte Margarite de Toſina electum, nos domnus Guido Dei gratia prior Camaldulenſis citavimus, & perentorio, ſicut apparet per publicum inſtrumentum manu Jacobi notarii confectum, ut ad nos veniret Florentie, ex eo quod ex officio noſtro volebamus inquirere tam de meritis electionis, quam de idoneitate perſone ſue, & non venit, ſed miſit literas continentes, quod non volebat venire, ſed quod potius ſaceremus, quod nobis ſuper hujuſmodi videretur, & quia erat alterius diecesis, & habebat plura beneficia, & etiam propter magnum ſcandalum evitandum, quod ſi ſuiſſet prior, illi eccleſie imminebat, ac propter aliam cauſam; idcirco volentes more booi paſtoris dicte eccleſie providere, Dei nomine invocato caſſamus, irritamus, & ad nibilum deducimus electionem de ipſo domino Juliano ſactam, ſi qua ſuit, vel viſa eſt ſuiſſe.

Facta eſt hec irritatio, & caſſatio dicte electionis in capitulo monaſterii de Camaldulo de Florentia, preſeotibus, & rogatis teſtibus presbytero Fede priore ſancti Stephani de Florentia, & presb. Pulliesci priore ſancti Jacobi, & domno Donato priore monaſterii Camalduli de Florentia, & Amico filio olim Guidi, & Benitendi filio Albertini & aliis.

Item eadem die indictione eadem. Quum nos domnus Guido prior Camaldulenſis providere volumus eccleſie ſancte Margarite de Toſina de priore, oe amplius ſit more ſolito paſtoris ſolatio deſtituta, communicato conſilio domini Ardinghi Dei gratia epiſcopi Florentini, & aliorum proborum, Albertum filium domini Corſini de Gangalandi canonicum eccleſie ſancti Martini de Gangalandi, dicte eccleſie ſancte Margarite decrevimus eligere in priorem, verum quia a diverſis diverſa audivimus de etate ſua, & nos dubitamus cum illis, propter hoc eligimus eum in priorem, & rectorem prefate eccleſie, ſi eſt in etate legitima, & ſi non eſt in etate legitima, commendamus ſibi eccleſiam dictam, ut tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus curam & ſolicitudinem ejus gerat.

Facta eſt hec electio vel commendatio in predicto capitulo monaſterii de Camaldulis de Florentia, preſentibus & rogatis teſtibus domno Donato priore monaſterii Camalduli de Florentia, domnis Maſtario & Jo. monachis domni prioris Camaldulenſis & Amico filio olim Guidi *&c.*

Ego Jacobns Guidonis Brunei filius, & domini Friderici imperatoris judex & notarius predicta omnia coram me facta rogavi, & etiam de mandato dicti domni Guidonis prioris Camaldulenſis publice ſcripſi & complevi.

In Dei nomine amen. M. cc. XXXIII. VII. kal. octobris indictione VII. Cum domnus Guido Dei gratia prior Camaldulenſis eſſet in eccleſia ſancte Margarite de Toſina, & nobilis vir Albertus domini Corſini de Gangalandi veniſſet in ipſius eccleſie ſancte Margarite priorem electum & poſtulatum, idem Albertus acceptavit de ſe ipſo ſactam electionem, & tunc domnus Guido prior Camaldulenſis inſtituit, & poſuit eum in ſede prioris in dicta eccleſia ſtatim cum pſalmo, & *Miſerere mei Deus*, duxit eum coram altare, quo expleto cum oratione Dominica, & *Actiones noſtrar queſumus Domine*, dataque ſibi benedictiooe cum incenſo & aqua ſancta, confirmavit eum in dicta eccleſia recipienti, committens ſibi per librum, & ſtolam cum clavibus ipſius domus adminiſtrationem ſpiritualem & temporalem dicte eccleſie ſancte

Margarite in remiſſionem peccatorum ſuorum, dando ipſi Alberto dicte eccleſie in omnibus, & per omnia corporalem poſſeſſionem. Qui Albertus electus, & confirmatus prior eccleſie ſancte Margarite a dicto domno Guidone priore Camaldulenſi confeſtim ratione adminiſtrationis aſſumpte promiſit eidem domno Guidoni priori Camaldulenſi ſuiſque ſucceſſoribus catholicis obedientiam, & reverentiam, & continuo dictus domnus Guido prior Camaldulenſis precepit tam canonicis, quam converſis ipſius eccleſie ſancte Margarite in virtute obedientie, quod dicto domino Alberto novo priori ſuo promitterent obedientiam & reverentiam. Et exinde ſibi tamquam ſuo domino & priori in omnibus & per omnia obedirent, qui omnes & ſinguli, ſcilicet presbyter Vincentius & presb. Buonajuncta, & Fornome diaconus, & Mugnarius clericus & Benincaſa converſus mandato dicti domni Guidonis prioris Camaldulenſis fideliter exequentes dicto Alberto priori ſuam obedientiam per librum & ſtolam, & pacis oſculum promiſerunt. Quo facto dictus domnus Guido prior Camaldulenſis duxit ipſum dominum Albertum factum priorem in ipſa eccleſia ſancte Margarite per officinas ipſius domus, aſſignando ſibi ſtallum majoratus, & prioratus in capitulo, in refectorio, & in lecto in camera prioris ipſius domi.

Actum in eccleſia ſancte Margarite de Toſina preſentibus, & teſtibus presbytero Ridolſo priore ſancti Martini de Gangalandi, & domnis Maſſario & Mauro monacis de Camaldolis, Ildebrandino converſo & ſervienta dicti domni prioris Camaldulenſis, & Filippo quondam Alberti de Ovona, & Alberto quoodam Ruggieri de Ovona & aliis.

Ego Jacobus Guidonis Brunei filius judex & not. *ut ſupra*.

CCCXXII.

Oddonis ep. Bellunenſis donationes factæ monaſterio S. Gervaſii de Belluno.

Anno 1233. die XVI. octobris.

Ex autographo ejuſdem parthenonis.

Ibid. n. 13. ANno Domini milleſimo ducenteſimo trigeſimo tertio indictione ſexta die ſextodecimo intrante octobri in civitate Belluoi in capella epiſcopalis palatii preſentibus domino Odolrico de Tignaiſe, dominis Zanitino de caſtello Bonaguro, & Antonio de Caſtello, Wiglelmo Zuca... cabaldo domini Noxade, Saratino de Doglono, Bernardino de Levico, Federico de Flabanis, Otonello de Johanne Bergullo, Federico domini Diperi, Jacobino domini Pandolfini, Cignaca notario & aliis, Ibidem dominus Odo Dei gratia Bellunenſis & Feltrenſis epiſcopus & comes nomine pure & mere ac ſimplicis & inrevocabilis donationis verbo & conſenſu Bellunenſis eccleſie capituli ipſis preſentibus & conſentientibus, ſcilicet domini Baldini decani, Odolrici de Bernardino, Zanataſii presbyteri, Zordani presbyteri, presbyteri Grandonii, Calvagni, Noxade & Wecelonis Bellunenſium canonicorum nomine Bellunenſis epiſcopatus inveſtivit dominum Salomonem priorem domus & eccleſie de tribus manſis & uno monte jarentibus in comitatu Belluni, duo quorum jacent in plebatu Lavatii, unus in villa Farcogne & in ejus pertinentiis, & regitur per Otonem de Martino Pulzina, alius jacee in villa de Podenzono & io ejus pertinentiis, & regitur & laboratur per Albertinum Ruſticum Antonii de Caſtello, tertius vero jacet in plebe Sedici prope Mirabellum in loco, qui dicitur ad ſanctum Vitum & in ejuſdem loci pertinentiis, & regitur per Leveganum. Mons predictus jacet in pertinentiis predicte plebis Lavatii, & dicitur mons de Caglada ad habendum & tenendum ipſum, ſecundum quod epiſcopatus Bellunenſis viſus eſt habere & tenere, & cum illis confinibus, terminis & pertinentiis, & taliter, ut a modo domus & eccleſia predicta, & fratres & ſorores ejuſdem loci debeant habere & tenere & poſſidere predictos manſos & montem cum omnibus decimis novalium terrarum & pratorum predictorum manſorum ſiq.. tene... novalia, & cum terris, pratis, campis, ſilvis, domibus, vineis, vitibus, arboribus, venationibus, piſcationibus, alluvionibus, capulis, paſcuis, amplis, caſuralibus, aquarumque ductibus, molendinorum poſtis, & cum honoribus & proficuis coſtrictis & marigitiis, & omnibus rationibus & accionibus ipſis manſis & monti in integrum pertinentibus, & quod poſſint inde facere totam ſuam voluntatem nomine domus & eccleſie ſupradicte, eo ſalvo quod ſi homines religionis deſinerint habitare & eſſe io domo & eccleſia predicta, quod tunc omnes predicti manſi, & mons & decime debeant libere reverti ad epiſcopatum, & eſſe debeant epiſcopatus, & ita jamdictus dominus epiſcopus verbo & voluntate ca-

pituli

pituli ſupradicti dedit parabolam predicto priori intrandi tenutam & poſſeſſionem de ſupradictis manſis, monte & decimis ſua auctoritate nomine dicte eccleſie. Ad hec jamdictus dominus epiſcopus verbo jamdicti capituli cum omnibus expenſis facturis in tuitionem, & cum obligatione omnium bonorum epiſcopatus promiſit per ſe ſuoſque ſucceſſores ipſi priori pro eadem domo & eccleſia .... illi loci & eorum ſucceſſoribus ſub pena dupli rei valen. ..... in ratione ab omni homine & ab omni parte vvarentare & defenſare ... pena ſoluta preſens contractus in ſua permaneat firmitate. Actum hoc eſt.

Ego Carlus notarius interſui & rogatus ſcripſi.

CCCXXIII.

Gregorii IX. *literæ pro monaſt. S. Savini Piſarum.*

Anno 1233. xiii. kal. novembris.

Ex codice membranaceo S. Michaelis Piſarum.

Ibidem. GRegorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio .. prepoſito ſancti Georgii Lucan. ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Conqueſti ſunt nobis .. abbas & conventus monaſterii ſancti Savini Camaldulenſis ordinis, quod plebanus de Tojano, V.. miles & quidam alii clerici & laici Piſane, Florentine, Lucane civitatum & dioceſum ſuper quadam pecunie ſumma poſſeſſionibus, decimis, mortuariis, redditibus & rebus aliis injuriantur eiſdem. Ideoque diſcretioni tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus partibus convocatis audias cauſam, & appellatione remota debito fine decidas, faciens quod decreveris per cenſuram eccleſiaſticam firmiter obſervari. Teſtes *&c.*

Data Anagnie xiii. kal. novembris pontificatus noſtri anno vii.

CCCXXIV.

Venditio Benvenuti abbatis S. Urbani ad Æſinantem.

Anno 1233. iv. die exeunte octobri.

Ex tabulario S. Blaſii de Fabriano.

IN Dei nomine, amen. Anno Domini milleſimo cc. xxxiii. indictione *Ibidem.* vi. tempore domni Gregorii pape & domni Frederici imperatoris menſe octubris die quarto exeunte. Ego quidem donnus Beneventus abbas ſancti Urbani propria mea bona voluntate renuntians in hoc contractu omni legum, decretorum & decretalium auxiliis, quibus me tueri poſſem, & dictum monaſterium, per me meoſque ſubceſſores do, trado ac vendo jure emphiteoſis tibi donno Matheo monacho Camaldulenſi priori ſancte Marie de Serra poſita in Eſina dioceſi nomine ipſius eccleſie recipienti terram & ſilvam poſitam in fundo Aralis in curia Faete in comitatu Camerinenſi, a primo latere rivus currens, a ſecundo eccleſia ſancte Marie, a tertio & quarto dominus Bonconte domini Braimonti, vel ſi qui alii ſunt confines, ad fructandum ſive uſufruendum uſque lx. annis expletis, & liceat tibi dicto priori tuiſque ſubceſſoribus nomine dicte eccleſie ſancte Marie habere, tenere & fructare, & omnia facere, que quilibet verus emphiteuta facere poteſt uſque ad finem dicti temporis lx. annorum. Promittens ego predictus abbas *&c.* Pro qua conceſſione & venditione ego predictus abbas confiteor me recepiſſe nomine dicti monaſterii a te dicto donno Matheo priore quatuor libras Ravennates & Anconitanas, & in utilitatem dicti monaſterii ſancti Urbani fore eas expenſas & datas. Ad hec finito tempore lx. annorum promitto per me meoſque ſubceſſores nomine dicti monaſterii tibi dicto priori nomine dicte eccleſie ſancte Marie de Serra, readfirmare & renovare contractum emphiteuſis de dicta poſſeſſione ſecundum modum prefatum pretio xx. ſolidorum Ravennatum & Anconitanorum, ſalva penſione reddenda & ſolvenda a te dicto priore tuiſque ſubceſſoribus dicto noſtro monaſterio, ſcilicet unum Ravennatem vel Anconitanum annuatim in menſe martio. Que omnia & ſingula, ut ſcripta ſunt, promitto ego dictus abbas per me meoſque ſubceſſores nomine dicti monaſterii tibi donno Mattheo priori tuiſque ſub-

ceſſo-

Digitized by Google

ceſſoribus nomine dicte eccleſie ſancte Marie de Serra recipienti adtendere *&c.* ſub pena decem librarum Ravennatium & Anconitanarum *&c.*

Actum in calefactorium dicte eccleſie ſancte Marie in preſentia & teſtimonio Benedicti, donni Mathei, donni Franſi, Petri, Jaconelli, Alberti, Petri Actonis, & Johannis Actonis.

Ego Martinus notarius rogatus ſcripſi & publicavi.

CCCXXV.

Definitio pro monaſterio S. Victoris de Cluſis.

Anno 1233. XIV. exeunte novembri.

Ex eodem S. Blaſii archivo.

ſidem. IN Chriſti nomine amen. Nos domnus Martinus Eſinus canonicus gerens vicem domini Severini Eſini epiſcopi, & domnus Montenarius gerens vicem ſuam & vicem domni Raynaldi abbatis ſancte Marie de Plano, qui dictus dominus epiſcopus, & domnus Raynaldus abbas ſancte Marie Plani una cum dicto domno Montanario judices delegati fuerunt a ſummo pontifice in hunc modum.

Gregorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei ven. fratri .. epiſcopo Eſino, & dilectis filiis .. abbati ſancte Marie de Plano Eſine dioceſis, & M.. canonico Eſino ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Querelam abbatis & conventus monaſterii ſancti Victoris de Cluſis recepimus continentem quod R.. presbyter, Gualfridus, Al.. ac P.. milites & quidam alii Eſinatis & Camerinenſis dioceſis ſuper quibuſdam ipſis redditibus & rebus aliis ad dictum monaſterium pertinentibus injuriantur eiſdem; ideoque diſcretioni veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus partibus convocatis audiatis cauſam, & appellatione remota fine debito terminetis, facientes quod decreveritis per cenſuram eccleſiaſticam firmiter obſervaei. Teſtes autem, qui fuerint vocati, ſi ſe odio, vel timore ſubtraxerint, per cenſuram eandem appellatione ceſſante cogatis veritati teſtimonium perhibere. Quod ſi non omnes hiis exequendis potueritis intereſſe, tu frater epiſcope cum eorum altero es nihilominus exequaris. Datum . . . . . v. idus julii pontificatus noſtri anno ſeptimo.

Qui dominus epiſcopus mihi domino Martino in hac parte vicem ſuam remiſit, & domnus Raynaldus abbas ſancte Marie de Plano mihi vicem ſuam in hac cauſa commiſit, cognoſcentes auctoritate apoſtolica de lite, que vertebatur inter domnum Bonum ſyndicum eccleſie ſancti Victoris ex una parte, & dominum Moricum clericum ſancti Petri de Vinbricelli ex altera, que lis talis erat. Vobis domino .. epiſcopo Eſino & M.. canonico & R.. ſancte Marie de Plano abbati judicibus delegatis a ſummo pontifice compareo ego domnus Bonus ſyndicus eccleſie ſancti Victoris de Cluſis de Morico Offredelli clerico ſancti Petri Vinbricelli agendo contra eum, ſeu petendo ab eo nomine dicte eccleſie reſtitutionem omnium bonorum poſſeſſionis & tenute eccleſie ſancti Petri Vinbricelli, ab eo nunc detente & poſſeſſe, & omnium rerum mobilium & immobilium nomine juris ipſius eccleſie quocumque modo pertinentium ubique ipſi eccleſie ejuſque librorum, paramentorum, terrarum, vinearum, orti & omnium aliorum generaliter & ſingulariter ipſi eccleſie pertinentium, & redditibus, quos dictum monaſterium ex ea habere debuit a XV. annis citra ad uſque, vel ex eorum extimationem, que quidem bona omnia ejuſdem eccleſie prefate dico ad dictum monaſterium pertinere jure dominii vel quaſi, ideoque reſtitutionem poſſeſſionis & tenute eccleſie nominate & bonorum ipſius nomine dicte eccleſie omni jure & cauſa, qua melius petere poſſumus, peto, qui domnus Moricus clericus dicte eccleſie nobis legitime citatus, & venit & comparuit . .. recipiendo libellum, & poſtea propoſuit & allegavit ſe habere ſuſpectum dominum Seveeinum Eſinum epiſcopum, eo quod eidem abbati in hac cauſa conſuluerat ſe habere ſuſpectum dominum Raynaldum abbatem ſancte Marie Plani, eo quod ipſe fuerat abbas ſancti Victoris, nos vero domnus Martinus & domnus Montanſrius eidem domno Morico diximus in continenti nos eſſe paratos judices ſibi dare, qui de ſua exceptione vel ſuſpecione cognoſceret, & eos recipere recuſavit; & iterato eumdem domnum Moricum per noſtras literas citari fecimus injungendo eidem auctoritate, qua fungimur in hac parte, ut deberet ſe preſentari coram abbate ſancti Savini, & domno Jacobo priore ſancte Crucis, & coram priore ſancti Benedicti de Serradilioſis, quos eidem judices aſſignavimus pro ſua exceptione & ſuſpectione cognoſcenda, quod quidem ſaeere recuſavit, & coram nobis compaeere noluit, idcirco recepto ſacramento calu-

calumnie a domno Bono ſindico ſancti Victoris, quod ea que petit, non petit animo calumniandi, ſed quia credit dictam eccleſiam ſancti Petri, pertinentiarum ſuarum & omnium ſuorum bonorum ad dictum monaſterium pertinere, cujus abſentia Dei repleatur preſentia, ſic inter eos videlicet, quod dictum domnum Bonum ſindicum ſancti Victoris nomine dicti monaſterii pronunciamus eſſe mittendum in poſſeſſionem & tenutam dicte eccleſie ſancti Petri, & omnium ſuarum rerum ipſi eccleſie pertinentium cauſa rei ſervande ad hoc, ut veniens domnus Moricus inſra annum & diem non audiatur, niſi reficiar expenſas, & ſecerit, quod jus dictar. Expenſe enim ſunt III. lib. pro ſalario, in nar. x. ſol. & precipimus domno Gerardo presbytero eccleſie ſancte Marie in Campo, ut eum inducat in poſſeſſionem, ut dictum eſt, & auctoritate domini pape, qua ſungimur. Actum ante eccleſiam epiſcopatus Eſii ſub annis Domini M. cc. xxxiii. temporibus Gregorii pape IX. domini Federici imperatoris die xiv. exeunte menſe novembri indictione vi. preſentibus teſtibus, ſcilicet Thoma notario, Maſutio ſerviente domini epiſcopi, Benedicto medico, Marrbeo de caſtro Mili, Bartolomeo Eu..rerio ejuſdem rei teſtibus vocatis.

Ego Guido domini Octonis imperatoris notarius ſcripſi & publicavi.

CCCXXVI.

Gregorii IX. *bulla pro abſolutione reorum conceſſa Camaldulenſibus.*

Anno 1234. xii. kal. ſebruarii.

Ex autographo Fontis-boni. §. Brevia n. 44.

Ibidem. GRegorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio .. priori Camaldulenſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Exhibita nobis tua petitio continebat, quod nonnulli eccleſie tue monachi & converſi pro violenta injectione manuum in ſeipſos, quidam vero pro detentione proprii, alii etiam pro negata tibi & predeceſſoribus tuis obedientia, ſeu conſpirationis offenſa in excommunicationis laqueum inciderunt, & quidam ingreſſum habuerunt in dictam eccleſiam per vitium ſimonie, quorum quidam receperunt ordines & divina celebrarunt officia ſic ligati: quare de ipſorum ſalute ſollicitus poſtulaſti, ut ſuper hiis eorum ſaluti providere miſericorditer dignaremur, ne ſi cogantur propter hoc apoſtolicam ſedem adire, in ſuarum evagenrur periculum animarum, & eadem eccleſia, cum non babeat proprium, expenſarum onere pregravetur. Volentes igitur eorum ſaluti & indempnitati ejuſdem eccleſie paterna ſollicitudine providere, ac de circumſpectione tua plenam in Domino fiduciam obtinentes diſcretioni tue preſentium auctoritate committimus, ut eiſdem excommunicatis hac vice juxta formam eccleſie beneficium abſolutionis impendas, proviſo quod manuum injectores paſſis injuriam ſatisſaciant competenter, & ſi aliquorum fuerit gravis & enormis exceſſus, illos mittas ad ſedem apoſtolicam abſolvendos. Illis autem, qui abſolutionis beneficio non obtento per ſimplicitatem & juris ignorantiam receperunt ordines & divina officia celebrarunt, injuncta penitentia competenti, ea peracta liceat tibi cum eis de miſericordia, que ſuperexaltat judicio, prout eorum ſaluti expedire videris, diſpenſare. Si vero ſcienter preſati excommunicati talia preſumpſerunt, eis per biennium ab ordinum executione ſuſpenſis, & injuncta ipſis penitentia ſalutari, eos poſtmodum, ſi fuerint bone converſationis & vite, ad gratiam diſpenſationis admittas, ſicut videris expedire, proceſſurus circa ſymoniacos ſecundum ſtatutum concilii generalis, proviſo quod proprium, ſi quod habent dicti monachi & converſi, facias in tuis manibus reſignari, in utilitatem ſupradicte eccleſie convertendum.

Datum Laterani xii. kalendas ſebruarii pontificatus noſtri anno ſeptimo.

CCCXXVII.

Alia concedens priori Camald. facultatem viſitandi.

Anno 1234. v. kal. ſebruarii.

Ex eodem tabulario. §. Brevia n. 45.

GRegorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio .. priori Camaldulenſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Quia liberius conſuevit indulgeri, quam que de jure communi competit auctoritate procedi, nos devotionis tue precibus inclinati preſentium tibi auctoritate concedimus, ut omnibus monaſteriis tui ordinis Camaldulenſi heremo pleno jure ſubjectis poſſis per te vel per alios, quos ad hoc provideris deputandos, ſic- Ibidem.

ut

cui ad te pertinet, viſitationis officium impertiri. Diſtrictius iohibentes, ne archiepiſcopi, epiſcopi, & alii eccleſiarum prelati, in quorum diocesibus & parochiis monaſteria ipſa conſiſtunt, tuam regularem correctionem ibidem audeant impedire. Nulli ergo omnino hominum *&c.*

Datum Laterani v. kalendas februarii pontificatus noſtri anno ſeptimo.

CCCXXVIII.

Alia Camaldulenſibus, ut eremo opem ferant.

Anno & die iiſdem.

Ex eodem. §. Brevia num. 46.

Ibidem. GRegorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis abbatibus & prioribus monaſterio Camaldulenſi immediate ſubjectis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum membra ſuo capiti compati teneantur, & matris neceſſitatem debeant filii relevare, decet vos ad Camaldulenſem eccleſiam matrem veſtram depreſſam, ut dicitur, onere debitorum habere compaſſionis affectum, & eidem aperire viſcera caritatis, ut neceſſitatibus communicantes ipſius, preter filialem devotionem, quam exhibere debetis eidem, Chriſti videamini legem implere, qua tenemini aliorum onera ſubportare: quocirca univerſitatem veſtram rogamus, monemus & hortamur attente, per apoſtolica vobis ſcripta mandantes, quatinus ei pro divina & noſtra reverentia taliter in hac parte ſubvenire euretis, quod per auxilium veſtrum & aliorum membrorum ſuorum a debitorum ſarcina valeat liberari, & illi ſit conſolatio, & vobis tribulatio non exiſtat, noſque devotionem veſtram poſſimus in Domino merito commendare.

Datum Laterani. v. kalendas februarii pontificatus noſtri anno ſeptimo.

CCCXXIX.

Ugolinus abbas Biſurci concedit eccleſiam S. Jacobi de Mercatello.

Anno 1234. v. exeunte martio.

Ex autographo penes canonicos Florentinos ſancti Laurentii n. 88.

Ibid. n. 18. IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti, Anno a nativitate ejuſdem milleſimo cc. xxxiv. tempore domini Gregorii pape & Frederici imperatoris die quinto exeunte menſe martii indictione vii. Faventie apud epiſcopatum. Ego dompnus Ugolinus abbas monaſterii ſancti Benedicti in Alpibus vice & nomine ipſius monaſterii pro me & fratribus meis & toto collegio, quod nunc ibi eſt vel in antea erit, & ſucceſſoribus in perpetuum, preſente & conſentiente domino Alberto Faventino epiſcopo & ſuam auctoritatem preſtante, do & concedo atque trado tibi archipresbytero Blanco plebis ſancti Stephani de Tugurio recipienti vice & nomine ipſius plebis & pro te tuiſque fratribus & ſucceſſoribus in perpetuum, videlicet eccleſiam ſancti Jacobi de Mercatello & hoſpitale cum ſuo cimiterio & omnibus rebus mobilibus & theſauro ad ipſam eccleſiam & hoſpitale pertinentibus & expectantibus. Inſuper do & vendo, concedo atque largior per pactum in annis centum *&c.* tibi ſupraſcripto archipresbytero recipienti vice & nomine ipſius plebis, & pro te tuiſque fratribus & ſucceſſoribus in perpetuum, ſcilicet totum & integrum illud tenimentum ſine ulla diminutione donicatum & ad inannotatum ſeu conditionatum, quod habuit ipſa eccleſia & hoſpitale ubicumque ſit territorio Faventino & Ravennate, & in plebe predicta ſeu ulla alia plebe, reſedium predicte eccleſie & hoſpitalis, a primo latere tenet domina Maria Johannis Sercii, a ſecundo latere tenent Baldolus & ejus frater Marcus, Albergettus de Braide & Bulgarellus Guidolini, Duſdeus de Signorello & ejus nepos, & dicta plebs ſancti Stephani, a tercio latere eſt foſſatum communis, & tenet ſancta Maria in Portu, a quarto latere Veſcovellus & Rav...... & ejus frater & Martinus Bonomi & eccleſia ſancti Johannis & Pauli. Secunda petia eſt campus Lupi, a primo lat. foſſatum Coire, a ſecundo latere Lambardus, a tercio latere Ambroſinus, a quarto latere domina Curteſe. Tertia petia eſt campus Bruſaſuriſi, a primo latere tenet domina Curteſe & eſt foſſatum communis, a ſecundo latere eſt via, a tertio latere tenet Peppus Monachi, a quarto latere tenet Ambroſius de Abbate, & Peppus de Monacho. Quarta petia eſt Culmareta de Saviei, a primo latere eſt foſſatum communis, a ſecundo latere tenet ſancta Maria da Muro, a tercio eſt jus dicte plebis ſancti Stephani, a quarto latere tenent Sapii. Quinta petia eſt runeus de flumine, a primo latere eſt via, a ſecundo latere tenet Rambaldus, a ter-

a terciò latere domina Curteſe. Sexta petia la Duza, a primo latere eſt ſtrata, a ſecundo latere Viola, a tertio latere tenet Rambaldus, a quarto latere Peppus de Monacho. Septima petia eſt Coſanternale, a primo & ſecundo latere eſt via, a tertio latere tenet Paulus Traverſaria, a quarto latere eſt jus eccleſie ſancti Martini in Cortina. Octava petia eſt poſita in Foſſauria, a primo latere eſt via, a ſecundo latere tenet Lambardanus, a tertio latere Guido P.., a quarto Peppus de Monacho. Nona petia eſt poſita in Labudria, a duobus lateribus tenet domina Curteſe, a tertio eccleſia de Cortina, a quarto latere Ralnerius Saltiſarii. Decima petia eſt in flumine Monto, a primo latere tenet eccleſia de Cortina, a ſecundo latere Vitalis Tuſcus, a tercio latere tenent Vitali de Mengolo & Martinus de Caſtellò, a quarto latere Petrus Duſdei. XI. petia eſt poſita in Runcodoplo, a primo latere tenet Guido Michael, a II. latere Paulus Traverſarla, pro illa que fuit Martini, a tercio latere eſt flumen Allamonis, a IV. latere tenet Corradinus. XII. petia eſt poſita in Ruſſi, a I. latere tenet Guido Bellonis & ejus fratar, a II. latere Manfredi, a III. latere Matheus .... a IV. latere Guido Accareſii & Paulus Traverſaria. XIII. petia eſt poſita in Ruſſi, a I. latere eſt ſtrata.... a II. latere tenent Johannes Gitius & Petrus Andree & Rundelli. XIV. petia eſt in Montarellis, a I. lat. tenet Petrus Rambaldi, a II. Grillus & comes Bernardinus, a III. lat. Paulus Traverſaria, a IV. lat. Johannes de Retha & Ambroſius Abbatis. XV. petia eſt poſita in Cortina de ſupra, a primo lat. eſt via, a II. lat. tenet Guido P..te, a III. Tomaſius de Caſtello, a IV. eccleſia ſancti Petri in Androna. XVI. petia eſt poſita in Cortina de ſupra, a primo lat. tenet eccleſia ſancte Marie in Mauro, a II. Grillus, a III. Rainerius de Saltiſano & ejus frater, a IV. Paulus Traverſaria, & alibi ubicumque ſit de dicto tenimento; prenominatas itaque res do concedo &c. in perpetuum quicquid placuerit faciendum infraſcriptis annis de ſupradicto tenimento tempore innovationis pro penſione & renovatione ſolvere debeatis VI. denar. Rav. tantum &c. & pro jamdicta eccleſia omni anno nomine cenſus &c. unum denar. Rav. &c. ſub pena dupli ſupraſcripte penſionis & renovationis & cenſus &c. Interfuerunt teſtes dominus Guido quondam bullator domini pape, presb. Stephanus capellanus dicti domini epiſcopi, Vaſolus, Alexander clericus, Mantuanus & Johannes canavarius ipſius domini epiſcopi. Et ego Peppus de Caſtello ſancte Rav. eccleſie & imperialis not. hiis omnibus interfui, qui hunc contractum rogatu predictorum ſcripſi, & ad perennem memoriam in publicam formam redegi. Item ſub eodem anno die XIV. exeunte menſe aprilis indictione VII. in clauſtro monaſterii ſancti Benedicti in Alpibus, preſentibus Vitali & Alberto &c. dompnus Johannes, dompnus Cambius, dom. Jacobus, dom. Guilielmus & dom. Benvenutus monachi dicti monaſterii, & Guilielmus, Martinus, Johannes & Peppus converſi dicti monaſterii huic contractui conſenſerunt, & illum approbaverunt. Item die XIII. exeunte dicto menſe indictione ſupraſcripta apud eccleſiam novam, preſentibus Acurlialcri, & Albertino ac me dicto not. dompnus Bonus monachus dicti monaſterii huic contractui conſenſit & illum approbavit. Hiis omnibus interſui ego ſupraſcriptus notarius, qui hos conſenſus & approbationes predictas rogatu predictorum ſcripſi, & in publicam formam & ad perpetuam memoriam redegi.

CCCXXX.

Charta tres pro monaſterio S. Adalberti in Pereo.

Anno 1234. VIII. X. XI. julii.

Ex archivo marchionis Rangonii.

Ibidem. IN nomine Domini. Anno a nativitate ejus M. CC. XXXIV. die VIII. intrante julio Indictione VII. in eccleſia majori Ravenne. Domnus Thedericus jamdicte eccleſie Ravennatis archiepiſcopus, preſentibus & conſentientibus dominis presbyteris Alberto & Johanne, Ugolino & Jacobo diaconibus, Rainerio & magiſtro Stephano ſubdiaconis cardinalibus, & dominis Petro de Regio & Nicola, Guidone, Brando & magiſtro Benedicto cantoribus dicte eccleſie Ravennatis fratribus ſuis, nomine & vice archiepiſcopatus & eccleſie Ravennatis predicte ex una parte, & domnus Jacobus prior Celle-volane, preſentibus & conſentientibus domno Johanne Romano, & domno Morando fratribus ſuis, nomine & vice dicte Celle & monaſterii ſancti Adalberti ex altera, compromiſerunt in domnos Johannem archidiaconum & Julianum prepoſitum ſupradicte

ecclesie Ravennatis tamquam in arbitros & arbitratores ſeu amicabiles compoſitores de omni lite & questione, que inter eos vertebat occaſione ſupradicti monaſterii ſancti Adalberti tam in reverentiis, obedientiis, & ſubjectionibus faciendis ecclesie Ravennati, quam in renovationibus faciendis ab ecclesia Ravennate ipſi monaſterio ſeu priori Celle-volane nomine ipſius monaſterii ſancti Adalberti ſeu aliis. Dantes predicte partes licentiam & plenam poteſtatem dictis arbitris arbitrandi, laudandi ſeu precipiendi quidquid voluerint ſuper predictis vel aliquo predictorum. Ita tamen, quod in quantum poterunt, arbitrari debeant ſuper premiſſis de communi voluntate partium, alioquin eorum arbitrio & voluntate arbitrari poſſint & debeant precipere, ſeu quod viderint expedire in toto vel in parte, & hoc facere poſſint diebus feriatis vel non feriatis, quibus feriatis expreſſe partes renuntiaverunt, recti ſtando vel ſedendo, una parte preſente vel altera abſente, dummodo fuerit legitime citata, juris ordine ſervato vel non ſervato, & arbitri poſſint quomodocumque & qualitercumque & quacumque hora voluerint, & declarare, ſi quid dubium vel obſcurum apparuerit in eorum arbitrio in uno vel pluribus capitulis infra annum & diem a die lati arbitrii, & renuntiavit dictus prior preſentibus predictis fratribus ſuis nomine ſuo & vice ſuorum fratrum Celle-volane, & monaſterii ſancti Adalberti, quod nullo in tempore dicere poſſint vel allegare, vel aliquis pro eis, quod dicti arbitri judices eſſent, vel arbitrati fuiſſent in cauſa ſua, pro eo quod clerici eſſent ecclesie Faventine. Promiſerunt inſuper dicte partes ita facere & procurare, quod omnes ſui fratres ex utraque parte in hoc compromiſſo ſubſcriberent, & in arbitrio priuſquam latum fuerit, ſimiliter ſubſcriberent eodem modo, & quod ipſum ratum habebunt atque firmum, hec omnia & ſingula ſupradicta predicte partes ſunt ſe viciſſim pro eis eorumque fratribus & ſucceſſoribus & ipſis arbitris obſervare, firma tenere & non contra aliquando facere vel venire occaſione aliqua vel exceptione, ſolemni ſtipulatione promiſerunt ſub pena a parte non obſervante obſervanti & ipſis arbitris ſolvenda c. lib. Ravennatum, que in quolibet capitulo non obſervato in ſolidum committatur, & peti poſſit ac exigi cum effecto, & toties committatur, quoties contraventum fuerit, & ea commiſſa & ſoluta, & arbitrio ſeu laudo dictorum arbitrorum ſtare, parere, & obedire.

Teſtes interfuere domnus Falcus & Bevegnutus monachi, presbyter Rigo, Gerardus oſtiarius ecclesie Ravennatis, Rigo Celle-volane, Bartholomeus & Rainerius tabelliones ad ſupraſcripta rogati.

Et ego Artuſius Dei gratia ſacri imperii, & ecclesie Ravennatis tabellio omnibus ſupraſcriptis preſens fui, & ſicut ſuperius legitur, ſcripſi & publicavi, ſupraſcriptis partibus & arbitris ſcribere mandantibus.

Ego presbyter Albertus cardinalis Ravennas in hoc compromiſſo conſentiens ſubſcripſi.

Ego presbyter Johannes cardinalis &c. ss.

Ego Ugolinus cardinalis & diaconus &c. ss.

Ego Jacobus cardinalis diaconus &c. ss.

Ego Rainerius ſubdiaconus cardinalis &c. ss.

Ego Petrus diaconus cantor &c. ss.

Ego presbyter Aroulfus cantor &c. ss.

Ego Brandus cantor &c. ss.

Ego Guido diaconus cantor &c. ss.

Ego Bernardus diaconus cantor &c. ss.

Ego presbyter Guilielmus ss.

Ego presbyter Jacobus ss.

Ego Johannes diaconus ss.

Ego presbyter Palmerius ss.

Ego frater Ubertinus ſubdiaconus ss.

Ego Rainerius coronatus jure notarius de mandato & voluntate fratris Guidonis magiſtri ss.

In nomine Domini. Anno a nativitate ejus M. CC. XXXIV. die x. intrante julio indictione VII. in ecclesia majori Ravenne, preſentibus Johanne Aurioli & Candelino vicecomitibus domini archiepiſcopi Ravennatis, Drudetto, Rainerio notario, Caſtel-novo & aliis pluribus teſtibus.

Thedericus permiſſione Divina ſancte Ravennatis ecclesie archiepiſcopus domno Jacobo priori Celle-volane pro ecclesia ſancti Adalberti, ſuiſque ſucceſſoribus in perpetuum. Sacerdotalis nos contemplatio premonet illa ſemper conſiderare & diſponere, que ad augmentum & diligentiam vel reſtaurationem venerabilium pertinet locorum, ut ne nobis de improvidentia eorum, quorum regiminis cura committitur, quoquomodo adſcribatur ad culpam, ſed magis non ſolum ad congregationem inopum, ſed etiam in Chriſti laudibus merces nobis tribuatur a Domino; proinde largimur vobis pre-

nomi-

nominato Jacobo priori Celle-volane pro predicta eccleſia ſancti Adalberti veſtriſque ſucceſſoribus in perpetuum, ideſt monaſterium ſancti Micbaelis arcbangeli ſitum territorio Comaclenſi, quod vocatur Alione, cum omnibus rebus & pertinentiis ſuis, cum ſuis juſtis & certis in terra finas ejus bi ſunt ; ab uno latera terra ſancte Marie in Pado-vetere, ab alio latere media Tribba, a tertio latere medium Mortizium, atque a quarto latere medium Verzoneſe percurrente. Dantes vobis in mandatis uſque dum vos Deus ſua dextera protegens gubernare cenſuerit, presbyterum inibi ordinare debeatis, qui ibidem conſiſtat diebus noctibuſque laudes conditori Deo noſtro reddere debeat gratia prefate eccleſie ſancti Adalberti. Ita tamen ut omni anno inſerre debeatis vos veſtrique ſucceſſores nobis noſtriſque ſucceſſoribus & eccleſie Ravennati in feſtivitate ſancti Michaelis archangeli unam libram cere, quatinus pro talibus collatis obſequiis noſtra exiguitas eterne indulgentie veniam conſequi mereatur. Si quis vero contra hujus noſtre preceptionis paginam facere vel venire preſumpſerit, trecentorum decem & octo ſanctorum patrum anathematis vinculo vulneretur ; obſervator autem qui extiterit, benedictione Domini redundet.

Quam preceptionis paginam ego Artuſius Dei gratia ſacri imperii, & eccleſie Ravennatis tabellio mandato ſupraſcripti noſtri domini archiepiſcopi Ravennatis ſcripſi & publicavi, ac predictis omnibus preſens ſui.

Anno a nativitate Domini milleſimo cc. xxxiv. die xi. intrante julio indictione ſeptima in palatio archiepiſcopatus Ravenne, preſentibus domnis Jobanne archidiacono, & Juliano prepoſito, presbytero Johanne, Ugolino & Jacobo diaconibus, & Rainerio ſubdiacono cardinalibus, presbytero Arnulſo & Guidone cantoribus eccleſie Ravennatis, & aliis teſtibus. Dompnus Jacobus prior Celle-volane & eccleſie ſancti Adalberti de ſupra Pado pro ipſa eccleſia ſancti Adalberti ex ſorma arbitrii lati inter dominum Thedericum archiepiſcopum Ravennatem, & ipſum priorem repreſentatus a domno Morando fratre ſuo coram dicto domino Thederico archiepiſcopo Ravennate electionem de ſe factam in priorem dicte eccleſie ſancti Adalberti, ab eo petiit confirmari. Quem cum dictus dominus arcbiepiſcopus confirmaſſet, inveſtivit eumdem priorem per librum & ſtolam de ſpiritualibus & temporalibus in dicta eccleſia ſancti Adalberti, qui prior promiſit ipſi domino archiepiſcopo ſervare ſibi fidem & reverentiam & obedientiam promiſit eidem. His ego Artuſius Dei gratia ſacri palatii & eccleſie Ravennatis tabellio preſens, ſicut ſupra legitur, ſcripſi & publicavi.

CCCXXXI.

Gregorii IX. *demandatio, ut obſervetur compromiſſio pro monaſterio Claſſenſi, inter archiepiſcopum & ipſum cœnobium.*

Anno 1234. xv. kal. ſeptembris.

Ex eodem Rangoniano tabulario.

GRegorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei .. abbati ſancti Mercurialis Livienſis, .. archipresbytero Galiatenſi Ravennatis dioeceſis & .. prepoſito eccleſie Popolienſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Venerabilis fratris noſtri Ravennatenſis arcbiepiſcopi exbibita nobis petitio continebat, quod cum inter ipſum & priorem Camaldulenſem ſuper monaſterio ſancti Apollinaris in Claſſe ac pertinentiis ejus coram venerabili fratre noſtro epiſcopo Caſtellano auctoritate apoſtolica queſtio verteretur, tandem in .. vicarium Camaldulenſem, & Benedictum monachum Claſſenſem de aſſenſu ejuſdem epiſcopi fuerit a partibus tamquam in arbitros ſub certa pena concorditer compromiſſum, qui equum inter eas arbitrium protulerunt, quod idem archiepiſcopus apoſtolico petiit munimine roborari. Ideoque diſcretioni veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus arbitrium ipſum, ſicut eſt equum, faciatis per penam in compromiſſo expreſſam, ſublato appellationis obſtaculo, inviolabiliter obſervari. Quod ſi non omnes his exequendis potueritis intereſſe, duo veſtrum ea nibilominus exequantur. Datum Spoleti xv. kalendas ſeptembris pontificatus noſtri anno octavo. *Ibid n. 16i*

Pendet ſigillum plumbeum cum literis:
GREGORIUS IX.

CCCXXXII.

Electio rectoris S. Andree de Petra.

Anno 1234. IX. kal. novembris.

Ex archivo S. Mariæ Angelorum de Florentia.

Vid. n. 18. IN Dei nomine, amen. Anno Dominice incarnationis M. CC. XXXIV. indictione octava IX. kalendas novembris dominus Ranerius quondam item domini Ranerii de Monte, Tigno Solici, Galganus quondam Oddi de Pietra patrones, ut aſſerebant, infraſcripte eccleſie ad honorem Dei, & ſanctorum meritorum eccleſie infraſcripte, & domini Pagani Vulterrani epiſcopi, & ſuorum conſortum, & ad honorem hominum omnium de la Pietra, communi .... inter ſe habita, in rectorem & dominum eccleſie ſancti Andree, ſancti Salvatoris, & ſancte Agate de la Pietra Albertum ſubdiaconum filium quondam Uguccionis de la Pietra elegerunt, & convocaverunt.

Actum in Caſtro-Florentino coram Gherardo clerico, & Nero fratribus, & filiis domini Guidonis de Catignano, Berardono quondam Palmerii, & Jacobo de la Spanmara teſtibus.

Ego Ranuccius judex & notarius quondam Roggerii notarii de Caſtro-Florentino predicta omnia olim rogata, & inbreviata per dominum Roggerium quondam patrem meum, & in per Beliccum notarium quondam Cambii de Camiano, cui commiſſa erant per ...... ſcribendi, & publicandi commiſſa predicta omnia & ſingula ſcripſi & publicavi, ideoque ſubſcripſi.

CCCXXXIII.

Confirmatio ejus electionis.

Eodem anno VI. kal. novembris.

Ex ipſo tabulario.

Ibidem. IN Dei nomine, amen. Anno ejuſdem M. CC. XXXIV. indictione VIII. VI. kal. novembris. Pateat evidenter cunctis hanc paginam inſpecturis, quod nos frater Bonbonus monachus monaſterii de Elmo, & prior canonice, ſive eccleſie ſancti Mariani, & ſancti Bartholomei ordinis Camaldulenſis Vulterrane dieceſis recepta nobis preſentata per Albertum ſubdiaconum filium quondam Uguccionis de la Pietra electione de ipſo facta, & celebrata per patronos, quibus ipſa electio devenire, ſpectare & pertinere videbatur, ſcilicet in rectorem & paſtorem eccleſie ſancti Andree de la Pietra Vulterrane dieceſis, habita diligenti examinatione ſuper electionem, & predicti electi ſcientiam & perſonam, confiſi de ipſius idoneitate & boneſtate, & quia invenimus omnia legitime celebrata, Dei nomine invocato, predictum Albertum, ut nobis competit, in rectorem, paſtorem & gubernatorem eccleſie ſancti Andree de la Pietra predicte legitime confirmamus, ſibi adminiſtrandi auctoritatem & licentiam concedentes.

Actum in clauſtro abbatie de Elmo, preſente domino Jacobo abbate dicti monaſterii, & domno Ildebrando ejus monacho, & domno Ingbiramo Albertini, & Bonchriſtiano Ugolini teſtibus ad hec vocatis & rogatis.

Ego Petrus Ingoli de Ferlivio &c. notarius &c.

CCCXXXIV.

Delegatio pontificia pro monaſt. S. Michaelis Piſarum.

Anno 1235. kal. decembris.

Ex apographo Grandiano.

IN nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti, amen. Anno Domini milleſimo ducenteſimo XXXV. indictione IX. ipſo die kalendarum decembris. Preſenti ſcriptura pateat manifeſte ſumme ſedis antiſtitem mibi Philippo priori eccleſie ſancti Petri in Silice in boc ordine conſcripſiſſe. Gregorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio .. priori ſancti Petri in Silice Vulterrane dioceſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Dilecti filii .. abbas & conventus monaſterii ſancti Michaelis de Burgo Piſarum Camaldulenſis ordinis nobis conquerendo monſtrarunt, quod .. abbas ſancti Viti, Bonaccurſus de Cane miles, & quidam alii clerici & laici Piſan. Lucan. & Vulterran. dioceſum ſuper decimis, poſſeſſionibus, mortuariis, & rebus aliis injuriantur eiſdem. Ideoque diſcretioni tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus partibus convocatis, audias cauſam, & appellatione remota debito fine decidas &c. Datum Peruſii VIII. kal. novembris pontificatus noſtri anno VIII. Quarum literarum auctoritate ad peti- Ibid. n. 16.

tio-

tionem Jacobi quondam Bonacurſi ſindici abbatis & conventus preſati monaſterii citari feci per presbyterum Donatum ſancti Laurentii de Rivolta presbyterum Abbatem capellanum ſancti Jacobi de Mereato Piſano VII. kal. auguſti, ut ipſe ſe meo conſpectui preſentaret ab inde ad x. dies, & ſi tunc non poſſet, protraheret ab inde ad alios x. dies coram me veniret, preſato abbati vel ejus ſindico rationabiliter reſponſurus, ſicut apparet de hae citatione per literna presbyteri Donati ſancti Laurentii ſuo proprio ſigillo munitas. Qui presbyter Abbas contemnens juriſdictionem & auctoritatem meam, immo potius ſummi pontificis, in terminis ſibi aſſignatis non venit, nec comparnit per ſe, nec per legitimum reſponſorem, immo contumax extitit & exiſtit. Qui Jacobus prenominatus ſindicus preſati monaſterii veniens & comparens coram me petebat & petiit pro dicto monaſterio contra preſatum presb. Abbatem in hunc modum. Coram vobis domino Philippo Dei gratia priore ſancti Petri in Silice Vulterranenſis, domini pape judice delegato, agit Jacobus quondam Bonaccurſi procurator & actor monaſterii ſancti Michaelis de Burgo Piſarum contra presb. Abbatem capellanum ſancti Jacobi de Mercato Piſano, & conrra ipſam eccleſiam, petens ab eo nomine preſate eccleſie, quod annuatim in feſtivitate ſancti Michaelis menſis ſeptembris, quando Miſſa major celebratur, propriis manibus in ſignum juriſpatronatus vel ipſo jure ponat in alrare ſancti Michaelis predicti rres libras bone cere nove, & dictum abbatem & ſncceſſores ejus pro predicto monaſterio ipſe & ejus ſucceſſores nomine dicte eccleſie ſancti Jacobi pro patrono teneat in omnibus & perpetuo recognoſcat. Predicta petit jure canonum, & legum & judicis delegati officio, ſicut pro expenſis petit .... Unde ego preſatua prior domini pape judex delegatus, volens ejus mandatum, prout teneor, adimplere, volens etiam contemptores ſummi pontificis & Romane eccleſie punire juxta tramitem rationia, preſatum presbyterum Abbatem ſua contumacia exigente ſententialiter adjudico contumacem ad inſtantiam & petitionem preſati ſindici, & quia parum prodeſſet humilibus obedientia, ſi contemprus contumacibus non obeſſet, prenominatum Jacobum ſindicum preſati monaſterii ſententialiter pronuncio & adjudico ſore mittendum in poſſeſſionem rerum & bonorum preſati preſbyteri eceleſie ſancti Jacobi de Mercato Piſano cauſa rei ſervande in tot & tantis ſcilicer bonis & rebus, que comprehendar valentia trium librarum bone eere nove annuatim dande & ponende in ſignum juris patronatus ſuper altare monaſterii ſancti Michaelis, & adjudico eundem lindicum preſati monaſterii fore mittendum in poſſeſſionem vel quaſi patronatus vel juris patronatus petiti, & ut hec omnia & ſingula habeat & quiete poſſideat, & omnia que de contumacibus ſtatuta ſunr, inde proveniant, ita quod inſra annum idem presbyter veniens hanc ſententiam infringere volens, non audiatur, niſi primo judicio ſiſti perſtiterit cautionem, & reſtituerit expenſas ſactas occaſione contumacie, in quibus expenſis & .... contumacie in antea ſactis eumdem presbyterum preſato ſindico ſententialiter condemno.

Data Vulterris ante eccleſiam ſancti Petri in Silice, preſentibus presbytero Guido, & presbytero Ruſtico, & Andrea notario quondam Minnonis, & pluribus aliis rogatis teſtibus.

Ego Seragogus ſacri imperii notarius his omnibus interſui, & de mandato ſupraſcripti domini prioris, ut ſuperius legitur, ſcripſi.

CCCXXXV.

Gregorius IX. *eximit monaſteria Piſana a ſubſidio impoſito ab archiepiſcopo.*

Anno 1235. idibus januarii.

Ex tabul. Fontis-boni. §. Brevia n. 47.

GRegorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio .. prepoſito de *Ibid. n. 19.* Prato Piſtorienſis dioceſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Significantibus dilectis filiis .. priore & conventu Camaldulenſis heremi nobis innotuit, quod cum nuper mandaverimus abbatibus, prioribus & aliis eccleſiarum prelatis civitatia & dioceſis Piſan. ut venerabili fratri noſtro .. archiepiſcopo Piſan. porrigerent manum auxilii pro debitis perſolvendis, que contraxit apud ſedem apoſtolicam pro expenſis, idem hac occaſione ad ſancti Savini, ſancti Zenonis, ſancti Michaelis de burgo, ſancti Fridiani & ſancti Stephani de Cintoria monaſteria ejuſdem ordinis predictarum civitatis & dioceſis manus extendens, illorum abbates & priores, in quibus nullam iuriſdictionem optinet, cum eccleſie Romane ſint immediate ſubjecta, ad id, tamquam alios ſibi.

ſibi ſubjectos pro ſue compellit arbitrio voluntatis. Cum autem intentionis noſtre non fuerit, quod predicta monaſteria tali pretextu ſuper hoc moleſtare deberet, eidem archiepiſcopo noſtris damus literis in mandatis, ut ab hujuſmodi monaſteriorum moleſtia conquieſcens, ſi quas propter hoc excommunicationis vel interdicti ſententias in eoſdem abbates, priores vel monaſteria ſeu parochias eorum protulit, ſtudeat revocare. Quocirca diſcretioni tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus, dicto archiepiſcopo in executione mandati noſtri ceſſante, tu auctoritate noſtra relaxes ſententias memoratas, contradictores per cenſuram &c. non obſtantibus literis nomine abbatum & priorum ipſorum ſuper hiis a nobis ad ven. fratrem noſtrum .. Piſtorienſem epiſcopum impetratis.

Datum Peruſii idibus januarii pontificatus noſtri anno octavo.

CCCXXXVI.

Gregorius IX. *confirmat monaſterio S. Apollinaris in Claſſe eccleſiam S. Mariæ novæ Fani.*

Anno 1236. XVI. kal. julii.

Ex autographo ejuſdem monaſterii.

ibid. n. 32. GRegorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. abbati & conventui monaſterii ſancti Apollinaris in Claſſe Camaldulenſis ordinis Ravennatenſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Juſtis petentium deſideriis dignum eſt facilem prebere conſenſum, & vota, que a rationis tramite non diſcordant, effectu proſequente complere. Ea propter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu eccleſiam ſancte Marie nove Fanen. cum pertinentiis ſuis, quam vos canonice proponitis obtinere, ſicut eam juſte & pacifice poſſidetis, vobis & per vos monaſterio veſtro auctoritate apoſtolica confirmamus, & preſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo &c.

Datum Interamne XVI. kal. julii pontificatus noſtri anno decimo.

CCCXXXVII.

Donationes factæ monaſterio Inſulano.

Anno 1237. XVI. martii.

Ex tabulario Fontis-boni. §. Donatio n. 424.

IN nomine Domini, amen. Anno ejuſdem M. CC. XXXVII. indictione X. die XVI. intrante martio, tempore Gregorii pape & Federici imperatoris ad domum Johannis Orlandini ibi prope. Nos quidem in Dei nomine Jacobus & Philippus de Rondenar... per nos, noſtroſque heredes & ſucceſſores pro redentione animarum noſtrarum & ſpecialiter pro anima Rodulfi filii mei & Jacobi damus & donamus tibi domno Uguccioni abbati monaſterii ſancte Marie de Inſula recipienti pro te tuiſque fratribus & ſucceſſoribus proprio nomine dicti monaſterii, videlicet totam noſtram juriſdictionem, quam nos habemus in villa Spogne de ſotto cum guaitis eludendis caſtri, & collecta denariorum, ſi aliquando ſaceret, ſilvis, paſcuis & paſturis, venationibus, piſcationibus, & unum manſum, que dicitur domus Machagnam cum ſuis ſervitiis debitalibus & aliis factionibus, quas autem damus & donamus cum omnibus juris & actionibus, que & quos habemus & habere ſperamus, & damus tibi licentiam in continenti apprehendendi dicta jura & ſervitia, & inquirendi eas prout tibi placuerit nomine dicti monaſterii ad habendum, tenendum, utendum, fruendum, &c. Preterea promittimus nos jamdicti Jacobus & Philippus per nos noſtroſque heredes & ſucceſſores tibi dicto abbati tuiſque fratribus & ſucceſſoribus in perpetuum legiptime defendere, guarentare & auctorizare ab omnibus perſonis ſub pena centum ſolidorum Ravennatum a nobis tibi ſolempni ſtipulatione promiſſa, qua data vel non omnia ſuperius dicta firma permaneant. Ibid. n. 38.

Actum apud villam Valbone, preſentibus ...... duo Tiverio Led. .... & presbytero Nicholao teſtibus .... vocatis.

Ego Claramons Montis-Guidi auctoritate imperiali notarius predictis omnibus interfui, & ut ſuperius legitur ... rogatus ſcripſi.

CCCXXXVIII.

CCCXXXVIII.

Charta Valle-caſtrenſis.

Anno 1237. VII. exeunte aprili.

Ex archivo S. Blaſii de Fabriano.

Ibidem. IN nomine ſancte & individue Trinitatis. Anno Domini M. CC. XXXVII. die VII. exeunte menſe aprilis regnante domno Frederico imperatore indictione x. Ego quidem domnus Petrus abbas eccleſie ſancti Romualdi monaſterii Vallis-caſtri ... *&c.* preſentibus & conſentientibus magiſtro Bono ſindico ejuſdem monaſterii & donno Adpradino capellano eccleſie ſancte Lucie nomine dictarum eccleſiarum do, concedo atque readfirmo tibi Morico filio quondam Ugolini Ugonis, & Rainaldo filio quondam .... veſtriſque filiis & nepotibus legitimis maſculis uſque in tertiam perſonam terram dictarum eccleſiarum poſitam in fundo Vigandi, confines cujus hi ſunt, a primo latere adeſt ſoſſatum, a ſecundo tenent filii Actonis Venge cum ſuis conſortibus, a tertio latere filii Gregorii cum ſuis conſortibus, a quarto latere filii Charangeli cum ſuis conſortibus, vel ſi qui alii ſunt confines ſeu vocabula cum ſuperioribus & inferioribus *&c.* ad habendum *&c.* per quatuor libras librarum Ravennatium & Anconitanarum, quas confiteor me a vobis recepiſſe *&c.*

Actum in villis Cinguli ante eccleſiam ſancti Superantii.

Ego Angeloccius notarius his omnibus interſui, ut ſuperius legitur, rogatus ſcripſi & publicavi.

CCCXXXIX.

Chartæ IV. *pro monaſterio S. Adalberti in Perco compoſitionis cum Thederico archiep. Ravennæ.*

Anno 1237. XII. ſeptembris.

Ex archivo marchionis Rangonii.

Ibid. n. 13. ANno a nativitate Domini milleſimo ducenteſimo trigeſimo ſeptimo intrante ſeptembri indictione decima in palatio archiepiſcopatus Ravenne, preſentibus domno Ugolino Zaſtarame, & Jacobo Galliatenſe teſtibus. Dominus Thedericus ſancte Ravennatis eccleſie archiepiſcopus auctoritatem ſuam preſtitit domno Johanni de Roſa judici, quod poſſit arbitrari & laudare ſuper ſpecialibus cum dominis Johanne archidiacono & Juliano prepoſito eccleſie Ravennatis arbitris cum eo electis & Rigone Mariſcalco ſyndieo dicti domini Thederici archiepiſcopi Ravennatis, & domno Liberio prepoſito & ſindico Celle-volane & eccleſie ſancti Adalberti de ſupra Pado ſuper concambio inter eos facto de eccleſia ſancti Pauli de Ferraria, & juribus & pertinentiis ſuis, & procurationibus, redditibus & penſionibus, quss dominus archiepiſcopus recipiebat a predicta eccleſia, & ſancti Adalberti. Item eadem die loco & predictis teſtibus preſentibus predictus domaus Liberius prepoſitus Celle-volane & ſyndicus capituli ejuſdem Celle-volane, & eccleſie ſancti Adalberti vice & nomine predictarum eccleſiarum & capitulorum ejuſdem per ſtipulationem promiſit Rigoni Mariſchalco ſyndico predicti domini Thederici archiepiſcopi recipienti vice & nomine eccleſie Ravennatis, & pro ipſa eccleſia, quod eo pretextu, quod domnus Johannes de Roſa ſit excommunicatus, contra arbitrium ab eo ſerendum inter dominum archiepiſcopum Ravennatem vel ejus ſyndicum ex una parte, & domnum Liberium prepoſitum Celle-volane ſyndicum ejuſdem Celle & eccleſie ſancti Adalberti ex altera ſuper eccleſiam ſancti Pauli de Ferraria & aliis, que in compromiſſo ab eis facto continentur, non excipiet, nec contraveniet ipſe vel aliquis pro predictis eccleſiis ullo in tempore vel contra dictum arbitrium faciet ſub pena centum librarum Ravenne, que in predicto compromiſſo continetur, cum dictus Johannes Roſa arbitrari deberet cum domnis Johanne archidiacono & Juliano prepoſito eccleſie Ravennatis ſuper concambio inter eos ſacto de eccleſia ſancti Pauli de Ferraria & juribus & pertinentiis ſuis *&c.*

Hiis omnibus ſupradictis ego Artuſins *&c.* notarius *&c.*

Anno Domini M. CC. XXXVII. die XII. intrante ſeptembri indictione x. in palatio archiepiſcopatus Ravenne, preſentibus domino Ugolino, domino Jobanne Azzolini, Rainulſo Zaffarame, Rodolfino Verardi & Bolgarello teſtibus. Dominus Thedericus ſancte Ravennatis eccleſie archiepiſcopus pro ſe ſuiſque ſucceſſoribus & eccleſia Ravennate ad petitionem & repreſentationem domni Liberii prepoſiti & ſyndici eccleſiarum Celle-volane & ſancti Adalberti de ſupra Padum, pro ſe ſuiſque fratribus, & pro ipſis ec-

eccle-

claſiis confirmavit dominum Johannem de Roma in priorem ecclesie ſancti Adalberti de ſupra Pado, & eumdem dominum Johannem inveſtivit per librum de omnibus ſpiritualibus & temporalibus in predicta ecclesia ſancti Adalberti dicens: Nos inveſtimus te de omnibus ſpiritualibus & temporalibus in ecclesia ſancti Adalberti, ut curam habeas & ſollicitudinem in predictis. Quam confirmationem & inveſtituram dictus Johannes de Roma a predicto domino archiepiſcopo benigne & devote recepit oſculando ſibi manum.

Hiis ego Artuſius Dei gratia ſacri imperii & ſancte Ravennatis ecclesie tabellio preſens, ſicut ſupra legitur, ſcripſi & publicavi.

Anno a nativitate Domini M. CC. XXXVII. die XII. intrante ſeptembri indictione decima in palatio archiepiſcopatus Ravennatis. Thedericus ſancte Ravennatis ecclesie archiepiſcopus auctoritatem ſuam preſtitit domino Johanni de Roſa judici, quod poſſit arbitrari cum dominis Johanne archidiacono, & Juliano prepoſito ecclesie Ravennatis arbitris cum eo electis a Rigone Mariſcalco ſindico dicti domini archiepiſcopi Ravennatis, & dompno Uberio prepoſito & ſindico Celle-volane, & ecclesie ſancti Adalberti de ſupra Pado, ſuper concambio inter eos facto de ecclesia ſancti Pauli de Ferraria, & juribus & pertinentiis ſuis, & procurationibus, redditibus & penſionibus, quas dictus archiepiſcopus recipiebat a predicta ecclesia ſancti Adalberti.

In nomine Chriſti amen. Nos Johannes archidiaconus & Julianus prepoſitus ecclesie Ravennatis & Johannes de Roſa judex arbitri, arbitratores ſeu amicabiles compoſitores electi a Rigone Mariſcalco ſyndico domini Thederici archiepiſcopi Ravennatis nomine archiepiſcopatus & ecclesie Ravennatis ex una parte, & domno Liberio prepoſito Celle-volane ſyndico conventus ejuſdem Celle-volane & ecclesie ſancti Adalberti de ſupra Pado nomine ipſarum ecclesiarum ex altera, ſuper declaratione & reformatione arbitrii lati & facti inter predictum dominum archiepiſcopum Ravennatem nomine ecclesie Ravennatis, & priorem Celle-volane nomine ecclesie ſancti Adalberti, & ſuper permutatione facienda cum domino archiepiſcopo & ecclesia Ravennate de ecclesia ſancti Pauli de Ferraria cum juribus & pertinentiis ſuis, tam in ſpiritualibus quam in temporalibus, & ſuper procurationibus, penſionibus & redditibus, quos dominus archiepiſcopus percipere debebat in ecclesia ſancti Adalberti, facto in nobis compromiſſo ab utraque parte ſuper predictis, ex vigore compromiſſi in nos facti, in primis ſic dicimus, laudamus & arbitramur, quod ubi dicitur & legitur in arbitrio lato per nos Johannem archidiaconum & Julianum prepoſitum ecclesie Ravennatis, quod ille, qui electus fuerit in priorem & majorem ecclesie ſancti Adalberti a fratribus ipſius ecclesie declaretur ſic, a fratribus ipſius ecclesie ſcilicet Celle-volane, & ſancti Adalberti, & addimus in hoc arbitrio, quod ille, qui electus fuerit in rectorem & priorem ſancti Adalberti, ſive fuerit idem prior Celle-volane & ſancti Adalberti, ſive alius, teneatur dominus archiepiſcopus ipſum confirmare, & ubi dicitur in illo arbitrio per librum & ſtolam recipiat inveſtituram, dicat per librum tantum, & removeatur ſtola. Item precipimus & arbitramur, quod prior & capitulum Celle-volane & ſancti Adalberti & eorum ſyndicus dent & concedant libere in perpetuum domino archiepiſcopo recipienti pro ſe & ſuis ſucceſſoribus & ſyndico ecclesie Ravennatis ecclesiam ſancti Pauli de Ferraria ſitam in civitate Ferrarie prope palatium communitatis ejuſdem cum cimiterio ſuo & parochia, & cum omnibus ſpiritualibus ſuis & domibus poſitis prope ecclesiam predictam ſancti Pauli cum lateribus ſuis; latera ecclesie ſancti Pauli ſunt hec. A primo latere Selegata, a ſecundo latere Azolinus filius domini Luizi, a tertio Gerardinus Bizanus & dominus Luizius & domina Imelda Tuttabene, & Brina & Gratiadeus Bonifegnoris, & Brina & frater ejus. Latera domus, in qua ſtat ſacerdos, a primo habet Cocanile & Gandulfinus Daniette, & Raminus tabellio, a ſecundo Sazetus judeus, & Chriſtianus filius Fallaſuppe, & Eliazar judeus, dominus Rainaldinus, & domina Maria Coradini, a tertio dominus Leonardelus, a quarto Brina & frater ejus, & dent & concedant libere in perpetuum eidem domino archiepiſcopo vineam poſitam in Candirolo intra hos confines, a duobus lateribus via pubblica communis, a tertio Mechiſinus Rubei Manthoe, a quarto ecclesia omnium Sanctorum, & campum terre poſitum in loco, qui dicitur Dalamiſſione infra hec latera, a primo latere via communis, a ſecundo Mercatellus Soloſmere, & Johannes de Cimona, & Maſ-

& Maſſarius filius quondam Guidonis Tonore, & Vitalis filius quondam Johannis de Quartiſana, & Naſcimbene tabellio, a tertio Bendo Minittus & Petrettus faber, a quarto via communis cum omnibus juribus, actionibus & rationibus, realibus & perſonalibus, directis & utilibus pertinentibus ad ſupradicta, ſalvis aliis juribus & redditibus, quos percipere debet eccleſia ſancti Adalberti in Ferraria, vel diſtrictu ejuſdem. Item laudamus & arbitramur, quod dominus archiepiſcopus predictus Tedericus pro ſe & ſuis ſucceſſoribus & eccleſia Ravennate & ejus ſindicus dent, concedant & in totum remittant in perpetuum priori & capitulo Celle-volane & ſancti Adalberti nomine ipſarum eccleſiarum & earum ſyndico annuam procurationem, quam recipere debebat ipſe dominus archiepiſcopus ab iiſdem cum numero xvi. equorum & xxv. perſonarum. Item arbitramur & precipimus, quod dominus archiepiſcopus & ejus ſyndicus dent, & concedant & remittant in totum eidem priori & capitulo Celle-volane & ſancti Adalberti in perpetuum & eorum ſyndico ſex ſextaria grani, & novem denarios Ravennates, & duas libras cere, que omnia dictus dominus archiepiſcopus recipere debebat nomine dicte penſionis ab eccleſiis Celle-volane & ſancti Adalberti annuatim, retentis duabus libris cere ſolvendis annuatim domino archiepiſcopo eccleſie Ravennatis in ſignum dominii & reverentie eccleſie Ravennatis a predicto capitulo pro eccleſiis ſanctorum Coſme & Damiani, & ſancti Michaelis de Pado-veteri, & pro aliis penſionibus omnibus, olim eccleſie Ravennati ſolvendis vel ſolutis. Item laudamus, precipimus & arbitramur, quod ſubſcriptiones fratrum fieri debeant ex utraque parte, tam in preſenti arbitrio, quam in conceſſionibus & remiſſionibus faciendis. Hec omnia & ſingula precipimus a partibus obſervari ſub pena C. librarum Ravennatum, que in compromiſſo continetur, & ea ſoluta vel commiſſa omnia & ſingula ſupraſcripta rata remaneant atque firma.

Latum eſt hoc arbitrium, preſentibus ambabus partibus ſupraſcriptis die duodecima intrantis ſeptembris indictione decima in palatio archiepiſcopatus Ravenne, preſentibus domino Ugolino, domino Johanne Azzolini, Ramulfo Zaffarame, Rodulfino Verardi, & Bolgarelo teſtibus, ac me Artuſio Dei gratia ſacri imperii ſancte Ravennatis eccleſie tabellione, qui, ut ſupra legitur, ſcripſi & publicavi mandato ſupradictorum arbitrorum anno Domini M. CC. XXXVII.

CCCXL.

Gregorii IX. litera pro monaſt. Montis-chriſti.

Anno 1237. VI. idus decembris.

Ex autographo S. Michaelis Piſarum.

GRegorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio .. abbati de Candicolis Camaldulenſis ordinis Florentine dioceſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Sua nobis conventus Montis-chriſti Camaldulenſis ordinis Maſſanenſis dioceſis petitione monſtrarunt, quod cum nos olim intellecto, quod eorum monaſterium propter malitiam habitantium in eodem graviter in ſpiritualibus collapſum fuerat & in temporalibus diminutum, correctionem & reformationem ipſius ex officio noſtro priori Camaldulenſi duxarimus committendam; idem prior ad monaſterium ipſum accedens non ſolum ſuper hoc mandatum noſtrum noluit adimplere, verum etiam ipſos pernicioſo exemplo abbatum, monachorum & converſorum qui per eum illuc tranſmiſſi fuere, corrumpens, monaſterium ipſum adeo collapſum in ſpiritualibus & diminutum in temporalibus dereliquit, quod niſi per ſedis apoſtolice providentiam celeriter ſuccurratur, eidem vix adjiciet, ut reſurgat. Quo circa diſcretioni tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus, ſi eſt ita, perſonaliter ad monaſterium ipſum accedens, & habens pre oculis ſolum Deum, auctoritate noſtra ibidem tam in capite, quam in membris inquiras diligenter de omnibus, que correctionis & reformationis officio noveris indigere, nobis, que inveneris, fidelitar reſcripturus. Contradictores &c. Ibid. n. 25.

Datum Latarani ſexto idus decembris pontificatus noſtri anno undecimo.

CCCXLI.

Petri judicis Arborenſis donationes monaſterio S. Mariæ de Bonarcanto.

Circa annum 1237.

Ex apographo olim canonici Abrahamii.

Ibid. n. 27. IN onmine Domini, Amen. Ego Petrus de Laccono judice de Arborea & viſconde de Baſſo ad honorem Dei & ſancta Maria, & de totu ſos Saotos, & cum voluntade de donna Diana mugera mea donna de Arborea fazo cuſta carta & ranovola a ſancta Maria de Bonarcanto pro donatione, qui fecit donnu Ugo de Baſſo padre meu, & donna Precioſa de Laccono mamma mea, & ego la confirmo pro ſa anima de babu meu & de mamma mea a ſu monaſterium de ſancta Maria de Bonarcanto pro piſcare in mare ponte cum duas barcas, & in mare vivu, & ſiant liberus, qui no lis leven paga, & no lis leven piſque da per unu tempus & ſatolis libera ſu tapia., qui hat in ponte . . . . qui no lis levent paga, & lis partan piſque ne anguilla & bogolis, & omnia ſarbis cum de euradorea . . . . de mandatores, & de majorea de ſcolca, & de onnia cantu hat per totum regnu, qui no lis tollias . . . . nen per unu homine mortale ad eternum nare cuſtu bene, qui apo eo fattu a ſancta Maria de Bonarcanto pro l'anima mia de padre meu & mamma mea, & de pro remiſſione de ſos peccados maos & ſatolis donatione juntamente cum ſu riu monte, qui eſt junctu a ſa piſquera de mare ponte, qui lu narrao Riu zena, qui ſciat de ſancta Maria de Bonarcanto in perpetuum, & non ſint auſu non judice, qui hat eſſer de poſt me domicalla, non donna, non domicella, non curadore, non majore, non armentarie, & non par elnuc homine mortale, qui iſtrumet Euſtebene, qui at ordinadu & fatu ego Petru de Lacono judice de Arborea & viſconte de Baſſo, & ſunt teſtes Deus, ſanta Maria, & omnes Santos & Santas Dei, donnu Frodoru de Muru arquipiſcobu de Arborea, & donnu Gontine de Scuru epiſcopu de Terralba & donnu Pedru de Martio epiſcopu de ſanta Juſta, & Larenzu & Zorzi curadoro, & donnu Pedru Eccli.. & Pedru Martini, & Gontine de Martin curadores de ſu Campidanu, & Furadu de Core curadore de Narbolia, Arzocco prete & Gunnari Dorru, donnu Baruſone Diana curadores de parte Valenza, & Gontine da Torre caſtellanu Ullarmella, & curadore de Barumene, & Gontine de Serra Precederu majora, & Manis, & Comida Spanu . . . . mayore & . . . . . . Ceſpuli mayore de Oriſaqueſos cum Galeanes ſuos. Et qui habet dicere, quia bonum eſt cuſtu donu & donatione, qui fazo ego Petru de Lacono judice de Arborea a ſu monaſteriu de ſancta Maria de Bonarcanto, habet benedictionem de Deu & de ſancta Maria, & omnes Santos & Santas Dei, Amen. Et qui habet dicere, quia male eſt, habeat maledictionem de Deus & de ſancta Maria, & de totus ſos Saotos & Santas, Amen. Et habeat partem cum iniqun Herode, & cum Juda traditore & cum Diabul in inſarnum, fiat, fiat, amen.

CCCXLII.

Capitulum generale congregationis monachorum alborum S. Benedicti Paduæ.

Anno 1239. x. januarii.

Ex anecdotis mſs. V. Cl. Joh. Brunatii pagg. 1307. & 1581.

IN nomine Dei eterni, amen. Anno ejuſdem nativitatis milleſimo ducenteſimo trigaſimo nono indictione duodecima dacimo intrante januario, Praſentibus domino Dolacora archipresbytero Paduano, magiſtro Uguccione canonico Paduano, fratre Alberto fratrum Predicatorum eccleſie ſancti Auguſtini de Padua, fratre Widone, & fratre Mattheo de Ricio ejuſdem ordinis, fratre Agordino miniſtro fratrum Minorum eccleſie ſancte Marie mater Domini de Padua, fratre Thomaſio ejuſdem ordinis, dominis Gerde, Innanſo, & Gumberto de Vicnaggeris & aliis. Ad honorem omnipotentis Dei & beate Marie ſemper virginis & omnium Sanctorum. Cum priores ordinis ſancti Benedicti de Padua & Paduane diocesis cum ſociis ſuis aſſignatis a ſuis capitulis, videlicet dompnus Compagnus prior eccleſie ſancte Marie de Porcilia & frater Caſtellanus pro ſuo conventu & capitulo, & dompnus Johannes prior eccleſie ſancte Marie de Vanzo & frater Egidius pro ſuo conventu, & dompnus Antizolus prior eccleſie ſancti Jacobi de Pontecorbo & frater Albertus pro ſuo conventu, & domnus Albericus prior eccleſie omnium Sanctorum, & frater Carlaſare pro ſuo conventu, & domnus Jacobus. Ibid. n. 33.

cobus prior eccleſie ſancte Marie montis Crucis & frater Bonifacius pro ſuo conventu, & donnus Andreas prior eccleſie ſancti Johannis de monte Vinearum Montisſilicis, & frater Leuzus pro ſuo conventu, & domnus Fulco prior eccleſie ſancte Juliane de Urbana & frater Fazabene pro ſuo coeventu, & domnus Albertus prior eccleſie ſancte Malgarite de Pulveraria & frater Paduanus pro ſuo conventu, & donnus Ugo prior eccleſie ſancte Marie de Trexone de Pulveraria & frater Wiliricus pro ſuo conventu, dicentes, & afferantes omnes ſupradicti ſocii priornm ſupradictorum ſe fore miſſos a ſuis capitulis tali pacto & conditione, quod quidquid dixerint, tractaverint & fecerint de ſtatu & reformatione ſupradicti ordinis, totum firmum & ratum habebunt & obſervabunt & non contravenient ratione aliqua vel occaſione. Et cum omnes ſupradicti inſimul convenisſent ad celebrandum capitulum generale in loco ſancte Marie de Porcilia, & in primis indigerent viſitationibus, fuerunt concordes de viſitationibus eligendis per ſcrutinium & hoc ad explorandum elegerunt quatuor ex ipſis de voluntate & conſenſu totius capituli memorati, videlicet duos priores, & duos ſubditos, qui fuerunt donnus Compagnus prior eccleſie ſancte Marie ue Porcilia, & dompnus Jacobus prior eccleſie ſancte Marie de monte Crucis, & frater Egidius eccleſie ſancte Marie de Vanzo, & frater Paduanus eccleſie ſaucte Malgarite de Pulveraria ſubditi. Qui audientes voces ſingulorum fratrum priorum & ſubditorum, ſcilicet donnus Compagnus de voluntate dictorum ſociorum ſuorum & dicti capituli, ibi in continenti pronuntiavit ſcrutinium fratrum, & elegit in viſitatores dicti ordinis donnum Johannem priorem ſancte Marie de Vanzo, & donnum Albertum priorem eccleſie ſancte Malgarite de Pulveraria & fratrem Caſtellanum eccleſie ſancte Marie de Porcilia, & fratrem Galeſum eccleſie ſancte Marie de monte. Crucis. Quibus viſitatoribus electis totum capitulum generale preſens & conſentiens contulit eis plenariam poteſtatem tam de jure communi, quam de jure ſibi conceſſo de auctoritate domini archipresbyteri Dolacora, tunc vicarii domini Jacobi epiſcopi Paduani, ſecundum quod continetur in inſtrumento confecto per Virgilium not. viſitandi & corrigendi tam in capite, quam in membris, & removendi fratres & ſorores, & tranſmittendi de uno loco in alium, ſicut viderint expedire ordini ſuo, ſecundum quod continetur in conceſſione domini epiſcopi Paduani, & ſecundum quod ſtatutum eſt vel fuerit per capitulum generale, quos viſitatores ſupradictos dominus Dolacora archipresbyter auctoritate ſibi commiſſa a domino Jacobo epiſcopo laudavit, & confirmavit & approbavit.

Actum fuit Padue apud eccleſiam ſancte Marie de Porcilia in capitulo clauſtri.

Ego Rodulfus Patavini Clavi ſacri palatii notarius interfui, & eorum juſſu ſcripſi.

Ego Aiccardinus filius quondam Oliverii de Boccka ſacri palacii notarius hoc exemplum ſupraſcripſi & exemplavi ex autographo Rodulfi notarii ſupraſcripti bona fide & ſine fraude, nicbil addens vel minuens, quod ſententiam mutet, juſſu & auctoritate ſeu mandato ven. patris domini Johannis Dei gratia epiſcopi Paduani, eurrente anno Domini milleſimo duceteſimo quinquageſimo octavo indictiooe prima die tertiodecimo intrante januario in preſentia domini Leonardi archidiaconi Vicentini presbyteri, Petri capellani predicti domini epiſcopi, Alexandri clerici, Vincentii notarii & aliorum.

CCCXLIII.

Statuta ejuſdem capituli generalis.

Eodem anno.

Ex iiſdem anecdotis mſs. pag. 1582.

IN nomine Jeſu Chriſti. Convenerunt priores ordinis ſancti Benedicti Paduane dioceſis ſocios habentes ſingulos a ſuis capitulis aſſignatos in loco ſancte Marie de Porcilia ad celebrandum capitulum generale, in quo fratres conventuum ſuorum vota ſua generaliter tranſtulere, eiſdem poteſtatem plenariam concedentes, ut quidquid ab ipſis fieret, de cetero firmum ac ſtabile permaneret, nec liceret alicui quantacumque auctoritate fuerit immutare, & ſi aliquis vellet auſu temerario contraire, potuiſſent ſupradicti priores & fratres ex parte ſua & conventuum ſuorum viſitatorum, qui pro tempore fuerint, conſilium & auxilium dare contra rebelles & inobedientes ad ipſos puniendos uſque ad condignam ſatisfactionem, ſicut predictis viſitatoribus videbitur expedire. Predicti igitur priores gratia Spiritus-ſancti invocata . . . . *Ibidem.*

conſtitutiones ad utilitatem, & honeſtatem, & conſervationem ſui ordinis, premiſſis diligenti examinatione, unanimiter & concorditer ediderunt. In primis ſtatuentes, ut de cetero eligantur in quolibet capitulo generali quatuor deffinitores, qui plenam habeant poteſtatem corrigendi exceſſus priorum & ſubditorum, & ſtatuendi quidquid circa reformationem ſui ordinis, & obſervantiam regularem videbitur expedire, & quod ab eis ſtatutum fuerit, inviolabiliter obſervetur, omni occaſione, contradictione ac appellatione remotis. Dum eorum deffinitio durat, predictam habeant poteſtatem, quorum ſemper ſint duo priores, & duo ſubditi. Eligatur & quintus, qui nullam habeat poteſtatem, niſi concordare predictos deffinitores, ſi ſuper aliquo in partes equales ſe diviſerint. Eamdem etiam ſuper viſitatores alius quintus habeat poteſtatem, ſi in aliquo tempore ſue viſitationis in partes equales ſe diviſerint. Item ſtatuerunt, quod quatuor viſitatores p..-tis omnibus circa finem capituli eligantur duo, qui ſemper ſint priores & duo ſubditi, qui plenam habeant poteſtatem corrigendi in omnibus exceſſibus priorum & ſubditorum, & admonendi priores & ſubditos, & ponendi in aliis domibus, prout eis videbitur expedire, uſque ad capitulum generale, vel eos ejiciendi de ordine de conſilio aliquorum priorum, & totidem ſubditorum, quos ad hoc vocaverint, qui fuerint viciniores. Predicti duo priores circa officium ſue viſitationis nichilominus faciant ſine conſenſu & voluntate ſociorum ſuorum, & hoc idem pluries ſemper permittant, ſtatim cum fuerint tempore ſue viſitationis electi & confirmati. Quod, ſi aliquis predictorum viſitatorum omnium ob ..... infra tempus ſue viſitationis, ſi prior fuerit, prior ſuperſtes vocem ejus obtineat. Idem fiat, ſi fuerit ſubditus. Si autem aliquem eorum infirmari contigerit, idem obſervetur. Quando autem domus alicujus viſitatoris viſitabitur, ſive prior fuerit, ſive ſubditus, ſocius ejus vicem ipſius obtineat. Viſitatores teneantur bis in anno domus ſui ordinis viſitare, & pluries, ſi grave periculum in aliqua domo, quod abſit, emerſerit, quod ſine magna jactura domus non poſſit uſque ad capitulum diferri. Viſitatores autem predicti eligantur de diſcretioribus & magis ydoneis, prout ipſis electoribus videbitur, per inquiſitionem deffinitorum capituli generalis. Predicti igitur deffinitores ſingillatim ſeorſum in eadem tamen domo coram omnibus omnium diſquirant voluntates, & cognoſcant fideliter, & ſic in continenti, & in eodem loco, antequam fratres diſcedant, vel ad invicem colloquantur, ſcripturam publicent in medium, & in quibus major pars capituli nu..o concordaverit, illi pro viſitatoribus habeantur. Si autem partes fuerint equales, tunc fiant tot brevia, quot perſone fuerint nominate, & ponantur in capitulo coram omnibus. Demum unus aliquis a capitulo nominatus accipiat unum de brevibus, & tunc ille, cujus nomen in brevi habetur, a capitulo pro viſitatore accipiatur. Eadem forma ſervetur in electione deffinitorum, excepto quod viſitatores preteriti anni ſint inquiſitores voluntatum, & in electione quinti, in qua deffinitores voluntates diſquirant. Iſta forma tam de celebratione capituli generalis, quam de electione deffinitorum, & viſitatorum, & in electione quinti ſemper de cetero obſervetur. Omnes priores noſtri ordinis cum ſociis ſibi aſſignatis ad locum ſtatutum in dominicam poſt aſcenſionem conveniant ad capitulum generale, ita quod in ſequenti die poſt predictam dominicam ſint omnes in capitulo, quia tunc incipit capitulum generale celebrari. Capitulum generale appellamus priores & ſocios a ſuis conventibus ſibi aſſignatos, qui omnes teneantur venire ad capitulum generale, ubi primo omnium invocetur Spiritus-ſanctus, & quia in primis querendum eſt regnum Dei, fiant ibi ſermones ad exhortationem audientium a viſitatoribus vel ab aliis, quibus ipſi in.....t. Liceat autem omnibus intereſſe propter edificationem. Expletis itaque ſermonibus omnes recedant, exceptis prioribus & ſociis ſibi aſſignatis, & tunc deffinitores eligantur, qui debeant in capitulo preſidere. Quod ſi de communi conſenſu vel majoris partis eorum voluerint aliquos ſapientes viros ſecum interdum habere pro conſiliis habendis, non probibemus, excluſis a capitulo, qui fuerint excludendi. Quilibet prior ſurgens in capitulo petat veniam, & confiteatur exceſſus & negligentias ſuas ſecundum formam, que in ordine continetur, & alii de capitulo poſſint eum proclamare, ſicut eis videbitur, cui a deffinitoribus pena jungatur. Quod ſi ita gravis culpa fuerit, pro qua ſit depoſitione dignus, a deffinitoribus deponatur, vel a viſitatoribus ſequentis anni, qui teneantur ſententiam deffinitorum executioni mandare, in qua executione, ſcilicet depoſitione prelati, procedant ſecundum formam a domino

epi-

epiſcopo Paduano nobis conceſſam. Exinde deffinitores, ſi que tempore viſitationis invenerint, que fuerint gravia, illa viſitatoribus diligenter exponant, ea eorum judicio relinquentes. Quod ſi a viſitatoribus aliquid grave onus impoſitum fuerit alicui priori, ſen collegio vel perſone, ſuper eodem gravamine deffinitoribus humiliter ſupplicari liceat, ut ipſi inde faciant quicquid ſibi videbitur eapedire. Finitis igitur proclamationibus & penitentiis injunctis, deffinitores ſingillatim per ſe tractent de bis, que ad eorum officium ſpectant. Tribus autem diebus continuis fiat generale capitulum in loco, qui ſtatutus fuerit a deffinitoribus in precedenti capitulo generali. Preceperunt etiam in virtute obedientie, ut nullus contra boc aliquatenus venire preſumat, & quicumque per ſe, vel per alium aliquo modo laboraverit, ne generale capitulum celebretur, ſit excommunicatus. Item ſtatuerunt firmiter mandantes, quod uniformitas ubique in omni domo ſervetur, ſcilicet in modo profeſſionis faciende, In officio divino, in victu & veſtitu, jejunio & labore. Modus profeſſionis faciende talis eſt. *Ego N.. promitto ſtabilitatem meam & converſionem morum meorum, & obedientiam coram Deo & Sanctis ejus ſecundum regulam beati Benedicti in hoc loco, &c.* Item ſtatuerunt, ut mortuo priore domus, prior clauſtralis ejuſdem domus laboret poſt mortem prioris, quam citius poteſt, viſitatoribus nuntiare. Qui venientes unus, vel plures locum prioris in omnibus teneant, & totum conventum hortentur, ut quam citius poterint, ſibi priorem eligant. Quibus viſitatoribus tenetur totus conventus, ſcilicet clerici & converſi in omnibus obedire, donec priorem ſuum elegerint, & ipſum babuerint confirmatum. Item ſtatuerunt dare operam efficacem habere unum capud cum conſenſu domini epiſcopi Paduani & fratrum ſuorum, ad hoc ne tota congregatio eorum, ſi non habeat unum capud, etiam poſt dictum epiſcopum acepbala videatur, & ipſum capud volunt Patrem ordinis appellare. Item ſtatuerunt, quod priores ordinis, qui habent ſorores, tantum tribus diebus in ſeptimana ingredi poſſint ad ſorores, & etiam plus, ſi fuerit neceſſe, pro juſta neceſſitate & evidenti utilitate, videlicet pro unctione ſacienda, & communione danda, & cum magiſtris in aliquo opere ſacientibus, excepto quod cum extraneis ſive clericis, ſive religioſis, ſive ſecularibus poterunt intrare, & eum eis exire, ſicut videbitur expedire. Item ſtatuerunt, quod in electione ſocii, qui datur priori, prior vocem non habeat, ſed prior clauſtralis voluntates fratrum audiat, & primus voluntatem ſuam ſcribat, deinde aliorum. Actum fuit *&c.* Ego Rodulfus *&c.* Ego Aicardinus *&c.*

CCCXLIV.

Aggregatio aliorum monaſteriorum congregationi S. Benedicti.

Ipſo anno.

Ex eodem Cl. Brunatio pag. 1583.

HOc eſt exemplum. In nomine Domini *&c.* preſentibus fratre Thomaſio ejuſdem ordinis & aliis. Cum donnus Yſaac prior eccleſie ſancte Marie de Riveria Pulverarie, & frater Auguſtinus ejuſdem loci pro ſe & ſuo conventu voluiſſent coram viſitatoribus ordinis ſancti Benedicti de Padua, ſcilicet donno Johanne priore ſancte Marie de Vanzo, & donno Alberto priore eccleſie ſancte Malgarite de Pulveraria, & fratre Caſtellano eccleſie ſancte Marie de Porcilia & fratre Galeſio eccleſie ſancte Marie de monte Crucis in generali capitulo exiſtentibus, & peterent ab eis, & dicto capitulo memoriam recipiendi in ordine ſupradictorum viſitatorum & capituli ſupradicti, ipſi viſitatores de voluntate & conſenſu tocius capituli generalis receperunt cos in ordine ſuo. Et ibi in continenti predicti donnus Yſsac prior & frater Auguſtinus ſubpoſuerunt ſe & ſuum conventum & monaſterium ſuum viſitationi & correctioni eorumdem viſitatorum, ſuorumque ſucceſſorum. Renunciantes omni ſuo juri & appellationibus, quibus poſſent contravenire dictis, & judiciis, & ſententiis predictorum viſitatorum & ſuorum ſucceſſorum. *Ibid. n. 34.*

Actum fuit Padue apud eccleſiam ſancte Marie de Porcilia in capitulo clauſtri.

Ego Rodulfus Patavini Clavi ſacri palatii not. interfui, & eorum juſſu ſcripſi.

Ego Aicardinus *&c. ut ſupra.*

Hoc eſt exemplum. In nomine Domini Dei eterni, amen. Anno ejuſdem nativitatis milleſimo ducenteſimo trigeſimo nono, indictione duodecima Intrante januario, preſentibus fratre Alberto priore ſancti Auguſtini de Padua fratrum

Pre-

Predicatorum, fratribus Widone & Mattheo de Riccio de eodem ordine, fratre Agordino miniſtro fratrum Minorum de Padua & dnminis Ger. . . . nanſo & Gumberto de Vicoaggeris & aliis. Cum donnua Natikerius prior eccleſie ſancti Johannis de Ponte-longo, & frater Egidius ejuſdem loci pro ſe & ſuo conventu veniſſent coram viſitatoribus ordinia ſancti Benedicti de Padua, ſcilicet donno Johanne priore eccleſie ſancte Marie de Vanzo, & donno Alberto priore ſancte Malgarite de Polveraria, & fratre Caſtellano eccleſie ſancte Marie de Porcilia & fratre Galeſio eccleſie ſancte Marie de monte Crucis in generali capitulo exiſtentibus *&c. ut ſupra* & in continenti donnus Natikerius prior & frater Egidius ſubpoſuerunt ſe *&c. ut ſupra*. Actum *&c. ut ſupra*.

Hoc eſt exemplum. †. In nomine *&c. ut in antecedentibus*. Cum frater Viliricus pro ſuo conventu & donnus Yſaac prior eccleſie ſancte Marie de Riveria de Pulveraria, & frater Auguſtinus pro ſuo conventu conveniſſent Padue in domo eccleſie ſancte Marie de Porcilia ad celebrandum capitulum generale, invocata Spiritus-ſancti gratia, & feciſſent conſtitutiones & ordinamenta ſua more ſolito in capitulo generali, convocatis etiam conventibus ſui ordinis, ſcilicet conventu ſancte Marie de Porcilia, videlicet Proſdocimo, Baſilio & Johanne Francigena presbyteris, Acerbo, Benedicto, Comite, Spinabello, Phylippo, Paulo, Donosdeo, Willielmo, & Willielmo clericis; & conventu ſancte Marie de Vanzo, videlicet Egidio......io, Alberto & Bonohomine presbyteris, & Alberto ſecundo, Petro, Symeone, Stephano, Henrico, Mattheo, Paulo, Benedicto, Antonio, Synibaldo, Bartholomeo, Nicholao & Bono clericis ſupradicte eccleſie ſancte Marie de Vanzo; & conventu eccleſie omnium Sanctorum videlicet Johanne & Hominebono presbyteria, Amato, Luca, & Andrea, & conventu eccleſie ſancti Jacobi a Ponte corbo, videlicet Matheo presbytero, & Johanne & Bartholomeo clericis, fecerunt ſupradicta ordinamenta & conſtitutiones legi coram omnibus ſupradictis, que & quas fecerant, ſecundum quod continetur in publico inſtrumento per me notarium confecto. Quibus predictis & omnium eorum voluntatibua requiſitis in communi nullo cnntradicente omnes communiter laudaverunt, conſenſerunt, & approbaverunt eadem ordinamenta & conſtitutiones predictas, promittentes ſe firmum & ratum habituros, & ſe nulla ratione contravenire, & renunciaverunt omni ſuo juri & appellationibus omnibus, quibus poſſent ſe tueri & contravenire. Actum fuit *ut ſupra*.

Ego Rodulfus Patavini *&c.* Ego Aicardinua *&c.*

CCCXLV.

Gregorii IX. literæ poteſtati Plumbini pro monaſterio Montis-chriſti.

Anno 1239. nonis martii.

Ex apographo Grandiano.

GRegorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis.. poteſtati, & communi de Plumbino ſalutem, & apoſtolicam benedictionem. Accedens ad ſedem apoſtolicam dilectus filius .. prior Camaldulenſis ſua nobis relatione monſtravit, quod cum nos olim monaſterium montis Chriſti eremo Camaldulenſi pro eo, quod erat in temporalibus diminutum, & in ſpiritualibus deformatum, duxerimus concedendum, ac ſibi corrigendi & reformandi, inſtituendi & deſtituendi, tam in capite quam in membris in eodem monaſterio, indulta apoſtolica poteſtate noſtris ei dederimus literis in mandatis, ut perſonaliter ad monaſterium ipſum accedens illud cum pertinentiis ſuis reciperet, & ordini ſuo incorporare curaret, ac corrigeret & reformaret, ibidem tam in capite, quam in membris juxta ipſius ordinis inſtituta, qua corrigenda & reformanda videret, monachis & converſis jam dicti monaſterii, qui eundem ordinem vellent aſſumere in aliis monaſteriis preſcripti ordinis collocatis, contradictores per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo, eodem mandatum apoſtolicum diligentius exequente, ſupradicti monaſterii monachi & cnnverſi Camaldulenſem ordinem ſuſceperunt, eidem & abbati, qui pro tempore illis daretur ab ipſo, perpetuam obedientiam, & reverentiam juramento ab univerſis & ſingulis preſtito promittendo. Poſtmodum autem antedicti monachi, & converſi ſuperbie ſpiritu conciati, quod grave gerimus & indignum, contra abbatem, quem ipſe illis prefecerat, calcaneum erigentes, & molientes ſe ab ejuſdem prioris obedientia, & reverentia ſubtrahere, ipſum aliquandiu arcte cuſtodie detinere, & adherentes ſibi famis inedia *Ibid. p. 31.*

& di-

& diverſis contumeliis auſu neſario afficere preſumpſerunt, abbatem ipſum cum fratribua ſuis abbatie ſibi ablato ſigillo, exinde ac ab obedientia ſancti Mamiliani de Somaſſo, & aliis membris ipſius recedere nihilominus compellentes, in ejuſdem prioris prejudicium non modicum & contemptum. Unde prior ipſe non valens premiſſorum monachorum, & converſorum damnandam ſuperbiam edomare, nobis humiliter ſupplicavit, ut providere ſuper hoc de benignitate ſedis apoſtolice curaremus. Quare nos nolentes, us tante preſumptionia ecceſſus remaneat incorrectus, vel tranſeat aliis in exemplum, dilecto filio .. abbati ſancti Michaelis Piſarum precepimus literis, & mandatis, ut perſonaliter ad monaſterium prefatum accedens, preſatis monacbis & converſis ab ipſo prorſus amotis, & in aliis monaſteriis preſati ordinis collncatia, abbatem preſcriptum & fratres ſuos in illud & ejuſdem obedientiis, ſublato cnjuslibet occaſionis obſtacnlo, reducere auctoritate noſtra procurct, & faciat ipſos eorumdem pacifica poſſeſſione gaudere. Ideoque univerſitati veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus cum a prefato abbate ſancti Michaelis ſueritis requiſiti ad domandam malitiam monachorum & converſorum ipſorum eadem poteſtate vobis tradita taliter aſſiſtatis, quod premiſſis omnibus executioni veſtro auxilio mediante mandatis, prenominatus abbas & fratres ejus preſcripti monaſterii poſſint pacifica poſſeſſione gaudere, & nos devotionem veſtram propter hoc commendare merito valeamus. Datum Laterani nonis martii pontificatus noſtri anno duodecimo.

CCCXLVI.

Conventiones inter abbatem S. Mercurialis, & inter priorem Camalduli Foro-livienſis.

Anno 1239. IV. novembris.

Ex mſ. codice dicto Biſeia *ejuſdem monaſterii* pag. 90. 91.

Ind. n. 36. ANno Domini milleſimo CC. XXXIX. tempore Gregorii pape & Friderici imperatoris die quarta intrante menſe novembris indictione XII. Foro-pompilii in palacio domini Egidii epiſcopi Populienſis, in preſentin ipſius domini epiſcopi, dompni Jobannis abbatis monaſterii ſancti Rophilli Populienſis, dompni Maſſarii abbatis de Urano, dompni Guidonia cappellani dicti dompni epiſcopi, Salagi notarii, & mei Raynerii de Bonviſinis Dei gratia Populienſis de imperiali auctoritate notarii, domnus Rodulſus prior eccleſie ſancte Marie de Camalduli Forolivii pro ſe ſuiſque ſucceſſoribus nomine dicte ecclesie ſancte Marie promiſit dompno Gregorio abbati monaſterii ſancti Mercurialis, & dompno Jacobo ejus ſyndico recipientibus & ſtipulantibus nomine dicti monaſterii ſui, & capituli ejuſdem ſe ſacturum, & curaturum, ita quod domnus prior magnus de Camalduli, & ejus conventus ſeu capitulum conſentient inſtrumento concordie inter dictum domnum abbatem & ejus ſyndicum celebrate, & ipſum domnum Rodulſum nomine dicte eccleſie ſancte Marie de Camalduli, & quod ipſam concordiam ratam & firmam habebit & tenebit, & ſpecialiter, quod eam firmabit hinc ad primam diem quadrageſime majoris proxime, mittendo domnus abbas predictus unum ſuum nuntium ad recipiendam ipſam conſenſionem, & firmationem apud locum magnum de Camalduli. Item promiſit dictus prior eodem modo, quod faciet & curabit, ita quod ſui confratres ſuum conſenſum dicte concordie concedent, ſicut conſuetudo ipſorum eſt conſentire contractibus, quos prior dicte eccleſie facit, & quod hec facient hinc ad octo dies proximos, & pro his omnibus ipſe prior dabit plenam ſecuritatem fidejuſſoriam c. lib. dicto domno abbati, vel ejus ſyndico pro monaſterio ſuo. Et omnia dictus prior pro ſe & ejus ſucceſſoribus promiſit attendere, & non contravenire, ut dictum eſt, ſub pena c. librarum. Et pena ſoluta vel commiſſa predicta omnia in ſua maneant firmitate. Et ego prenominatus Rainerius notarius mandato predicti prioris ſcripſi & publicavi.

In nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti, & beate Marie Virginis. Cum lis ſau diſcordia verteretur inter dompnum Gregorium abbatem monaſterii ſancti Mercnrialis de Forlivio, & dompnum Jacobum ejus ſyndicum nomine dicti monaſterii ex una parte, & dompnum Rodulſum priorem eccleſie ſancte Marie de Camalduli de Forlivio nomine ipſius eccleſie ex altera, coram dompno Johanne abbate monaſterii ſancti Rophilli Populienſis judice domini pape delegato, occaſione ſepultnre, & penitentiarum parochianorum dicti monaſterii ſancti Mercurialis, tandem inter eos fuit talis concor-

cordia celebrata. Videlicet quod dictus dompnus Rodulphus prior vel ejus ſucceſſores, vel fratrea dicte eccleſie nullom parochianum dicti monaſterii ſancti Mercurialis debent penitentiare vel recipere ad ſepulturam, vel ei divina miniſtrare, exceptis illis perſonis habitantibus extra Foſſatum novum ſancti Antonii ſuper ſtratam, & nunc habitantibus prope ſtratam uſque ad Bevegnale communis, & uſque ad pontem putei de fabro, que vellent penitentiari a fratribus dicte eccleſie ſancte Marie, vel apud ipſam eligerent ſepulturam, quas poſſunt penitentiare, & recipere ad ſepulturam. Ita tamen quod medietatem proventuum, qui obveniunt ipſi eccleſie, ſeu fratribus uſque ad ſeptimum diem incluſive occaſione ſepulture, dicti prior, & fratres, ſeu ipſorum ſucceſſores ſine moleſtia dent & ſolvant preſato monaſterio ſancti Mercurialis. Item licitum eſt priori, & fratribus dicte eccleſie ſancte Marie penitentiare tempore infirmitatis, ſi vocarentur, parochianos dicti monaſterii, qui habitant intra ſoſſatum novum preſatum, quorum ſepultura pertineret dicte eccleſie ſancte Marie ratione poſſeſſionis vel quaſi, vel quia parentes ſui ſepulti fuerunt apud dictam eccleſiam ſancte Marie de Camalduli, ita tamen, quod medietatem proventuum obvenientium dicte eccleſie ſancte Marie occaſione ſepulture illorum parochianorum a die obitus, & exinde uſque ad medium annum incluſive prior, & fratres dicte eccleſie ſine moleſtia tribuant preſato monaſterio ſancti Mercurialis. Item teneantur prior & fratres dicte eccleſie ſancte Marie per ſuum nuncium denunciare mortuum abbati, vel fratribus dicti monaſterii ſancti Mercurialis. Et ad perſonas ydoneas, que poſſint pati expenſas, invitare abbatem vel fratres dicti monaſterii. Predicti vero domnus abbas, & domnus Jacobus ſindicus pro amore Dei & beate Marie Virginis remiſerunt predicto priori pro dicta eccleſia recipienti omnes proventus ſeu oblationes, & actiones dicto monaſterio pertinentes occaſione ipſorum proventuum & oblationum, quas hacteaus dicta eccleſia ſancte Marie percepit a parochianis dicti monaſterii, exceptis terris ſeu poſſeſſionibus, que reperirentur de proprietate vel quaſi dicti monaſterii ſancti Mercurialis. Supraſcriptam vero concordiam, & tranſactionem prefati abbas & dompnus Jacobus ſindicus dicti monaſterii, & dompnus Rodulphus nomine dicte eccleſie de Camalduli promiſerunt viciſſim inter ſe obſervare, & non contravenire ſub pena viciſſim inter ſe ſtipulata centum librarum Ravennatum; & pena ſoluta vel commiſſa ſupraſcripta omnia nihilominus maneant firma. Hec autem concordia facta eſt in civitate Populienſi in palatio domni Egidii Populienſis epiſcopi, in preſentia ipſius domini epiſcopi, predicti dompni Johannis abbatis dicti monaſterii ſancti Rophilli, dompni Maſſarit abbatis de Urano, dompni Guidonis capellani dicti domini epiſcopi, & Salsgi notarii ſub anno Domini milleſimo CC. XXXIX. tempore Gregorii pape, & Friderici imperatoris die quarta intrante menſe novembria indictione XII. Et ego Rainerius de Bonviſinia Dei gratia Popolienſis ac imperiali auctoritate notarius his omnibus interſui, & ſupraſcripta omnia mandato dicti domni abbatis ſancti Mercurialis, & ejus ſindici, & preſati prioris ſcripſi & publicavi.

CCCXLVII.

Charta Porcilienſis.

Anno 1240. XIV. exeunte januario.

Ex autographo S. Michaelis de Muriano.

IN nomine Domini Dei eterni. Anno ejuſdem nativitatis M. CC. XL. indictione XIII. die XIV. exeunte januario *Ibid. n. 405* preſentibus presbytero Johanne Franciſco eccleſie ſancte Marie de Porcilia, Benedicto clerico ejuſdem eccleſie, fratre Civitate de eo loco, Uberto Widoois Gumbelli, & Petro de Adam de Murfiis. Petrus Carrarius de bora ſancti Laurentii agens hec infraſcripta de voluntate & conſenſu ac beneplacito fratris Jacobi de domina Sardena filii quondam Primadecii de Carturo de ordine fratrum Minorum, & Uberti de Widone Gumbello ibi preſencium per libras quadraginta denariorum Venetorum, quas confeſſus fuit ſe nomine finiti & conventi precii accepiſſe a domno Compagno priore eccleſie ſancte Marie de Porcilia *&c.* vendidis *&c.* eidem domno Compagno pro dicta eccleſia ſancte Marie & ejus nomine recipienti medietatem unius petie terre pro indiviſo cum domino Paſcalino judice de Bartholomeo Contenenze & cum heredibus quondam domini Parcitatis judicis jacentem in pertinentiis Carrarie, que dicebatur eſſe circa unum campum terre prative, paſculive *&c.* Item petiam unam terre *&c.* ſuper aggerem dicte eccleſie

cleſie ſancte Marie in pertinentiis Carrarie, que eſt circa unum campum terre, cui coheret, ſecundum quod dicebant, ab uno latere jus hoſpitalia ſancti Jacobi de Spata, ab alio latere flumiſinus &c. Actum fuit Padue apud eccleſiam ſancte Marie de Porcilia in parlatorio clauſtri.

Ego Rodulfus Patavini Clavi ſacri palatii notarius interſui & eorum juſſu ſcripſi.

CCCXLVIII.

Confirmatio conventionum inter monaſteria S. Mercurialis & Camalduli Forolivii facta a Guidone priore Camaldulenſi.

Anno 1240. VI. maji.

Ex codice Biſcia *ejuſdem monaſt. S. Mercurialis.*

Ibid. n. 36. IN nomine Domini. Anno a nativitate Jeſu Chriſti milleſimo ducenteſimo quadrageſimo tempore Gregorii pape & Federici imperatoris indictione tertiadecima die ſexto intrante menſe maji. Dompnus Guido venerabilis prior generalis ordinis Camaldulenſis nomine ſue eccleſie conſenſit concordie facte, & celebrate inter dominum Gregorium venerabilem abbatem monaſterii ſancti Mercurialis de Forolivii, & dompnum Jacobum ſyndicum dicti monaſterii nomine ejuſdem monaſterii ex parte una, & dompnum Rodulfum priorem venerabilem ſancte Marie in Camalduli Forolivii nomine ſue eccleſie ex altera, & illam concordiam confirmavit & approbavit dicens, quod ipſa concordia placebat ſibi. Scripta per manum Rainerii de Bonviſinis notarii de Foropompilio. Actum eſt ad dictam eccleſiam ſancte Marie in Camalduli de Forolivio. Ego Gerardus domini Simeonis ſancte Ravennatis eccleſie archiepiſcopi ac Livienſis notarius de contrata ſancti Mercurialis ad omnia precepta preſens fui, & ipſa ſcripſi, & in predictam formam deduxi precepto dicti dompni Guidonis prioris. Teſtes rogati fuerunt preſentes dompnus Maſſarius abbas de Urano, dompnua Auguſtinus abbsa ſancti Apollenaris in Claſſi, dompnus Rodulſus prior, ſancte Marie in Camalduli de Forolivio, dompnus Joſeph prior heremi dompni Salimbene, dompnus Gregorius abbas, & dompnus Johannes, & dompnus Jacobus monachi, & Vitalis Girardini notarius converſua dicti monaſterii ſancti Mercurialis, & Piligrinus Ugonis ſerviens dicti dompni abbatis ſancti Mercurialia.

CCCXLIX.

Charta Valle-caſtrenſis.

Anno 1240. kal. julii.

Ex authentico S. Blaſii Fabriani.

IN Dei nomine. Anno ab ejus incarnatione milleſimo CC. XL. die ipſa Ibid. n. 40.
kl. julii tempore domini Gregorii pape domini Frederici imperatoris indictione XIII. in clauſtro monaſterii Vallis-caſtri preſentibus iſtis teſtibus, videlicet Morico Attonis, Attone Boneſemine, Amico Abrici, Marcutio Actonia, Gidio Amici & aliis pluribos. Domnus Petrus abbas monaſterii Vallis-caſtri preſentibus & conſentientibus domno Petro prepoſito, domno Actone ſacriſtano, domno Chriſtopharo Petri, domno Antonio Rodulfi, & domno Ugutione monachia monaſterii ejuſdem nomine ipſius dixit & precepit hominibus infraſcriptia, videlicet Albricone Martutii, Paulino Camerine, Rainaldo Actonis, Benvenuto Peccatoris, & Bencaſa Petri, quod nnuſquiſque eorum debeant ... plateam ſeu caſalinum in caſtro Civitelle filiorum A..grini & eccleſie Vallis-caſtri, deinde ad VIII. diea proximoa expenſas, quas aſſignaverit eia dominus Rainaldus A..grini, deinde ad kalendas ſeptembris proxime venturas haberent in predicto caſtro & plateis predictia factaa domos, & in eis reponerent, & incaſtellarent bladum & vinum preſentia anni, & hoc precepit unicuique eorum ad bannum C. ſolidorum Raven. & Anconitan. firmiter obſervare.

Et ego Bona auctoritate alme urbis prefecti notarius his predictia interſui, & ut ſupra legitur rogatus a ſupradicto abbate ſcripſi & publicavi.

CCCL.

Donatio facta monaſterio S. Victoris de Cluſis.

Anno 1240. VII. exeunte novembri.

Ex tabulario S. Blaſii de Fabriano.

ibid n. 40.

IN nomine Domini, amen. Anno ejuſdem milleſimo CC. XL. indictione XIII. tempore Gregorii pape & Federici imperatoris die VII. exeunte menſe novembri. Donnus Benvenutus Ugonis capellanus eccleſie ſancti Michaelis de Lapurano, & converſus monaſterii ſancti Victoris, ut ipſe aſſerebat, non vi, non dolo, nec metu coactus, ſed de ſpontanea voluntate dedit *&c.* & donavit ac etiam pro remiſſione ſuorum peccatorum dedit donno Gratie abbati monaſterii ſancti Victoris nomine ipſius monaſterii *&c.* omnia ſua bona mobilia & immobilia *&c.* Actum in clauſtro dicti monaſterii ſancti Victoria coram Paolino Petri Ugoli, Actone Paſci, Palmutio domni Morici, Cumſolo Johannis, domno Bonomo & domno Morico mona-ia, domno Bono Adjutoli & Actone Rictii teſtibus ad hec vocatis & rogatis.

Et ego Jacobus auctoritate imperiali notarius predictis omnibus interſui, & ut ſupra legitur rogatus ſcripſi.

CCCLI.

Excerptum bonorum eremi Camalduli de Bononia.

Anno 1240.

Ex autographo parthenonis S. Chriſtinæ de Bononia. L. 33.

Ibidem.

IN nomine Domini *&c.* Hoc eſt inventarium factum de poſſeſſionibus, que invente ſunt penes eccleſiam ſancte Marie Camaldulenſis de Bononia confectum per donnum Bonum priorem dicte domus ad honorem Jheſu Chriſti, & omnium Sanctorum, & ejus matris beate & glorioſe virginis Marie, & ad honorem ſummi pontificis, & domni Guidonis prioris heremi Camaldulenſis, & communis Bononie, & ſcolarium in civitate Bononia commorantium, ſcilicet Gallicorum, Flandrenſium, Pictavienſium, Yſpanorum, Anglicorum & Normandiorum tempore pape Gregorii & Frederici imperatoris.

Cum prolixius ſit hoc monumentum, ſatis erit ad rem noſtram heic tantum exſcribere nomina venditorum ac priorum ſancte Marie de Camaldulo prope Bononiam, addita annorum & notariorum mentione.

Presbyter Gratianus vendidit preabytero Ugutioni priori Camaldulenſi an. M. CC. XI. ind. XIV. VI. kl. aprilis manu Guilielmi not.

Bonus de Caſtenaxe vendidit domno Laurentio presb. eccleſie ſancte Marie de Beleem recipienti pro eccleſia ſancte Marie de Camalduli M. CC. XI. ind. XIII. XIV. intr. madii.

Munſarellus filius Alberti de Carbone vendidit domno Guidoni priori Camald. M. CC. XIX. XII. exeunte junio ind. VII. manu Bernardi not.

Julianus, qui dicitur Agnellus, vendidit domno Mainitto priori ſancte Marie de Camalduli & domino Petro de Loloviis, & domino Oddoni de Lupidonibus miniſtralibus ſocietatis Ultramontaneorum manu Michaelis Petri Marchilii not. M. CC. XXXII. ind. V. die XI. intr. junio.

Magiſter Raynaldus nuntius ſcolarium vendidit domno Guidoni priori dicte eccleſie M. CC. XXVII. VII. ex. aprili ind. V. manu Leonardi Firmani not.

Scoguza presb. vendidit domno Henrico priori ſancte eccleſie de Camalduli & aliam medietatem, quam vendidit dictus Scoguza presbyter Ricardo cinapriatori & ſociis miniſtralibus ſocietatis hominum de Ultramonte manu Petri miniatoris not. ſub anno M. CC. XI. XII. kl. junii ind. XIV.

Petrus de Albinis de Marano domno Guidoni priori de Camald. Gerardo not. anno M. CC. XVIII. I. intr. junio ind. VI.

Gagnus Albertini de Bazano vendidit fratri Joſepo priori de Camalduli manu Petricoli Bonjohannis ſub anno Domini M. CC. XXXI. VIII. intr. junio ind. IV.

Vineam poſitam prope fontanam de Zuzolis, quam dederunt pro converſatione Angelus & Clariza donno Martino priori Camald. ſub A. D. M. CC. nono, kl. julii ind. III.

Calanchinus donavit domno Martino priori Camald. manu Guidonis not. ſub anno Domini M. CC. die II. intr. januar. indic. III.

Arardus de Codagnello veodidit domno Sanſoni majori recipienti pro ec-

clesia

cleſia Camalduli manu Martini palatini not. ſub An. D. M. cc. iv. kl. auguſti ind. iv.

Gerardus de Munzoni vendidit domno Ricardo rectori Camald. manu Leonia not. ſuh An. D. M. cc. v. iv. nonas julii ind. viii. &c.

Ad calcem autem hujuſmodi breviarii legitur eadem manu adnotatum.

Item invenit ii. calices argenti, & duas planetas de ſolempnitatibus, item xii. camiſos & xii. amictos. Item ii. pallia. Item xv. toallias de altaribus, & iv. ſtolas & ſecundam partem bibie in uno volumine, & primam partem moralie, & vitas patrum veteres, & duos paſſionarios & duos antiphonarios & tria pſalteria & unam regolam &c.

Cetera hujus prolixi monumenti conſulto omittimus.

CCCLII.

Gregorii IX. *literæ Guidoni priori Camald. pro abſolutione petentium ingredi ordinem.*

Anno 1241. v. idus februarii.

Ex autographo Fontis-boni. §. Brevia n. 48.

Ad lib. XL. n. 2. GRegorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio .. priori Camaldulenſi Aretine dioceſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. In jure canonico reperitur expreſſum, ut ſi quiſquam eorum, qui ſimul vivunt, pro manus injectione in ſocium a communione meruerit fieri alienus, prelatus ejuſdem reconciliandi & penitentiam imponendi plenariam habeat poteſtatem, niſi forte atrocitas facti graviorem penam expectet. Habetur etiam in eodem, quod de ſeculo fugientes, qui religionis habitum in monaſterio receperunt, & inter cetera poſtmodum confitentur ſe tale commiſiſſe delictum, per quod ipſo actu excommunicationis ſententiam incurrerint, in religionis favorem, & ut ſubtrahatur vagandi materia, per ſuos prelatos abſolutionis beneficium conſequantur. Hinc eſt, quod religionis tui ordinis honeſtate inducti, preſentium tibi auctoritate concedimus, ut eos ex fratribus tuis, qui pro injectione manuum in ſeipſos, ſeu detentione proprii incurrerunt excommunicationis vinculum vel incurrent, aut in illud ante ſuſceptum habitum inciderunt, necnon & illos, qui relicta vanitate ſeculi cupientes tue religionis collegio aggregari ſe afferunt excommunicatione ligatos, ne ipſorum ad Deum valeat impediri converſio, poſſis abſolvere juxta formam eccleſie vice noſtra, dummodo injuriam & dampna paſſis ſatisfaciant competenter, illis tamen exceptis, quorum exceſſus adeo gravis fuerit & enormis, quod merito ſint ad ſedem apoſtolicam deſtinandi. Quod ſi aliqui predictorum facti immemores vel juris ignari abſolutionis beneficio non obtento ſuſceperunt ſacros ordines, ſeu divina officia celebrarunt cum ipſis injuncta eis pro modo culpe penitentia competenti, eaque peracta liceat tibi de miſericordia, que ſuperexaltat judicio, prout eorum ſaluti expedire videris, diſpenſare. Si vero prefati excommunicati ſcienter talia preſumpſerunt, eis per biennium ab ordinum executione ſuſpenſis & impoſita ipſis penitentia ſalutari, eos poſtmodum, ſi fuerint bone converſationis & vite, ad gratiam diſpenſationis admittas. Proprium autem, ſi quod habent dicti fratres, in tuis facias manibus reſignari in utilitatem monaſterii convertendum.

Datum Laterani v. idus februarii pontificatus noſtri anno quartodecimo.

CCCLIII.

Manumiſſio ſervi facta a Scholaſtica abbatiſſa S. Chriſtinæ Septem-fontium.

Anno 1241. v. exeunte februario.

Ex autographo conventus S. Franciſci Bononiæ. A. lib. v. n. 3.

IN nomine Domini, amen. Anno ejuſdem milleſimo ducenteſimo quadrageſimo primo indictione quartadecima quinto exeunte februario in parlatorio monaſterii ſancte Chriſtine, preſentibus Luhertino filio quondam Corradi de Foliano de Settenfonti & Pitricino de Montarengeri &c. teſtibus de his rogatis. Domina abbatiſſa Scholaſtica monaſterii ſancte Chriſtine cum conſenſu & voluntate ſuarum ſororum & fratrum ibidem preſentium, domne Gengratie, domne Borchine, domne Beatricis, domne Napelionis, domne Valerie, & domne Xmeille...... & Bonalimore ſindici, & Bonnioli .... & Baldoli & Guidonis & Johannelli de Vargnano, Matioli . . .. & Gerunalcalli converſorum ejuſdem monaſterii pro decem libris Bono- Ibid. n. 3.

nienſibus ſibi numeratis, traditis atque ſolutis Bonagratie filio .... tradidit atque dedit puram libertatem & perfectiſſimam, civitatemque Romanam, & ipſum & ſuos, & liberos tam maſculos, quam feminas ...... & monaſterii dicti dominio & poteſtate dimiſit permitens eidem omne jus......libere & ſimpliciter inter vivos ..... peculium ſuum totum aratoribus ...... & monaſterii ſeparatum, itaut ſine aliquo ſervitutis obſtaculo, & ſine dicte manumiſſionis & ſuorum ſucceſſorum ...... lite poſſit dictus Bonagratia & ejus liberi teſtari, agere, contraere, ac .... & exercere omnia & ſingula quilibet ingenuus Romanus civis, liber homo & ſui ..... facere poteſt, promittens dicta domina abbatiſſa pro ſe ſuiſque ſucceſſoribus ipſi Bonagratie pro ſe ſuiſque liberis ſtipulanti dictam manumiſſionem, & omnia & ſingula, que in ea continentur, ratam ...... damnaque & expenſas litis ac intereſſe totum ei reficere, ſub pena dupli dictarum decem librarum Bononienſium, & ea ſoluta ...... quod denarios recepit dicta domina abbatiſſa preſente me notario infraſcripto & teſte ...... expendendos ..... ad utilitatem illius monaſterii ſancte Chriſtine.

Ego Petrus de Setenſonti auctoritate imperiali notarius his omnibus, que ſupra ...... & rogatus ſcribere ſcripſi.

CCCLIV.

Solutio ſubſidii pro prælatis a Friderico II. *imp. captis.*

Anno 1242. more Piſano IV. idus junii.

Ex chartis S. Michaelis Piſarum.

ibid. n. 5. IN nomine Patris & Filii & Spiritus-Sancti. Amen. Ex hoc publico inſtrumento ſit manifeſtum, quod donnus Martinus Dei gratia venerabilis abbas monaſterii ſancti Michaelis de Burgo pro ipſo monaſterio coram me Jacobo notario Roſciada, & teſtibus infraſcriptis repreſentavit & dedit domino Ricovero camerario domini Vitalis Dei gratia Piſani archiepiſcopi pro ipſo domino archiepiſcopo libras decem denariorum Piſanorum minutorum de impoſita ſibi facta ex mandato domini Jacobi Pileſtrini epiſcopi, & domini Oddonis tituli ſancti Nicholai in carcere Tulliano diaconi cardinalis apoſtolice ſedis legatorum, prout conſtare dicebat de mandato per manum Ildebrandini notarii Forreſtani de Sancto Miniato, occaſione procurationum, & expenſarum factarum per dominum archiepiſcopum ſupradictum in ſupradictis legatis, aliiſque prelatis nuper infortunio miſerabili captis, de quibus ſe bene quietum & pagatum vocavit ab eo pro dicto monaſterio, & ipſum monaſterium, & bona ipſius monaſterii, & ejus ſucceſſores liberos & abſolutos vocavit.

Actum Piſis in ballatorio archiepiſcopatus Piſani preſentibus Henrigo quondam Gritti, & Jacobo ſindico domini archiepiſcopi, & aliis teſtibus ad hec rogatis Dominice incarnationis anno M. CC. XLII. indict. XIV IV. idus junii.

Ego Jacobus Roſiada quondam Raínerii domini Frederigi Dei gratia invictiſſimi Romanorum imperatoris, & regis Sicilie judex ordinarius atque notarius ſupraſcriptis interſui, & hanc inde cartam rogatus ſcripſi & firmavi.

CCCLV.

Friderici II. *imp. præceptum pro eremo Avellanenſi.*

Anno 1242. ſecundo exeunte julio.

Ex authentico archivi ejuſdem monaſterii.

FRidericus Dei gratia Romanorum imperator ſemper auguſtus Hieruſalem & Sicilie Rex. Pro preſenti ſcriptura notum fieri volumus univerſis fidelibus noſtris, quod nos ad ſupplicationem dilecti amici noſtri R.. venerabilis Oſtienſis & Velletrenſis epiſcopi priorem & conventum ſancte Crucis de heremo Fontis-avellane Augubine dieceſis cum omnibus eccleſiis eorum, quas jure proprio habent, bona eorum ſtabilia & mobilia, que nunc juſte retinent, & habent & poſſident, ſub noſtra imperii protectione recepimus ſpeciali. Quare univerſitati veſtre mandamus, quatenus nullus ſit, qui dictum priorem & conventum ſancte Crucis, eccleſias eorum, quas in proprio habent, in perſonis & bonis earum mobilibus & ſtabilibus juſte & rationabiliter ſpectantibus ad eoſdem offendant temere ſeu moleſtent. Quod qui preſumpſerit indignationem noſtri culminis ſe noverit incurſurum. Dummodo dictus prior, conventus, fratres & ... eorumdem deprehendi non poſſint, contra honorem noſtri & imperii aliquid occulte vel publice ..... que noſtra ſint contraria majeſtati, aut deprehenſi fuerint Ibid. n. 6.

a no-

a noſtre fidelitatis tramite deviare. Ad hujus itaque noſtre protectionis memoriam & ſtabilem firmitatem preſens ſcriptum fieri & majeſtatis noſtre ſigillo juſſimus communiri.

Datum in caſtris prope Aneganum in Telino. Anno Dominice incarnationis milleſimo ducenteſimo quadrageſimo ſecundo menſe julii, quintadecima indictione. Domnus Berardus prior heremi ſancte Crucis, domnus Bonus, & domnus Mancia monaci ejuſdem heremi ad hoc exemplum legendum & auſcultandum cum authentico interfuerunt, & hujus rei rogati ſunt teſtes.

Ego Adam imperialis aule notarius has litteras tranſcripſi & exemplavi non addens, non minuens, & illud explevi, ſubſcripſi, in valle dicte eremi in anno Domini M. CC. XLII. tempore domini Friderici imperatoris die ſecundo exeunte menſe julii indictione decimaquinta.

CCCLVI.

Abbas Campriani excommunicat incidentes ligna.

Anno 1242. VII. exeunte decembri.

Ex tabulario S. Mariæ Angelorum de Florentia.

Ibid. n. 8. IN nomine Sancte & individue Trinitatis, amen. Anno M. CC. XLII. indictione quintadecima Federigo imperatore imperante VII. exeunte menſe decembris.

Donnus Rodulſus abbas abbatie ſancti Egidii de Canpriano excommunicavit & anathematizavit omnes perſonas incidentes, & talliantes lingna de ejus ſilva, que eſt prope dictam abbatiam, exceptis litorris pro jugo boum.

Actum in dicta abbatia in die nativitatis D. N. in mane cum cecinebat Miſſam.

Preſentibus Gianello de Pogio, Leunardo olim Martini Azzi & aliis multis publice coram populo.

Ego Bonaventura notarius filius olim Benentende de Cojale his omnibus interfui, & de mandato dicti domni abbatis ſcripſi & publicavi.

CCCLVII.

Concordia inter canonicos Marianenſes & monaſterium Montis-chriſti.

Anno 1242.

Ex veteri libro S. Michaelis Piſarum.

IN nomine Domini, Amen. Anno Domini noſtri Jeſu Chriſti ab incarnatione ejus M. CC. XLII. indictione XV. Manifeſtum fiat omnibus hominibus audientibus & legentibus iſtam cartam, quomodo fuit litea & piato, & contentionem inter canonicos de Mariana, & domino Opizo Pernice cortincbo de Lumito, ideſt de decimis, quas dicti canonici pro dicta canonica Marianenſi debent dare ad monaſterium ſancti Mamiliani Montis-chriſti ſingulis annis, quia dictus dominus Opizus Pernice conſtitutus erat procurator, & villicus de dictis decimis per domnum Paulum abbatem dicti monaſterii Montis-chriſti, ſicut apparet per cartam &c. Unde dictus domnus Opizus Pernice petierat a dictis canonicis Marianenſibus pro dicta canonica, & pro ipſis de fraude, quam fecerant de dictis decimis libras C. Januenſis monete. Unde de iſto piato venerunt in balia de dicto domino Pandulpho epiſcopo Marianenſi pro concordia de dictis calonicis Marianenſibus, & de dicto domino Opizo Pernice, & dominus Arrigus de Laureto intravit mallevadore pro dictis calonicis Marianenſibus & pro dicta canonica Marianenſe de iſta concordia. Unde dictus dominus epiſcopus Marianenſis pro concordia de dicto domino Opizo Pernice qui erat procurator & villicus Montis-chriſti de dictis decimis talem ſententiam per concordiam dedit inter illos. Quod dicti canonici Marianenſes debeant pagare in preſenti triginta ſtaria de grano a Monte-chriſto pro fraude, quam fecerant de dictis decimis, & poſtea debeant dare de anno decimas ad Montem-chriſtum de omnibus rebus & animalibus & laboreriis eorum ſine ulla contradictione, bona fide, & ſine fraude dicto procuratori vel ejus nunciis, quos miſerit pro dictis decimis recolligendis. Hoc actum fuit ad ſancta Lucia de la Baccaraccia in menſe martii. Signo manum D. P. epiſcopo Marianenſe, qui iſtam concordiam fecit inter illos, & dominus Johannes archipresbyter Marianenſis, dominus Albertus de Luca archidiaconus Marianenſis, dominus Oldrozzo pre- Ibid. n. 9.

pre-

prepoſitus Marianenſis, qui iſtam concordiam fecerunt cum domno Opezo Pernice procuratore pro illis & pro aliis canonjcis Marianenſibus. Signum manuum, & teſtes domioo Gherardo de Laureto, & filiis ſuis domino Arrighò, & domino Roxio, & domino Guilielmo de Laureto. Signum manuum & teſtes. Et domino Opizo majore cortincho de Lumito, & domino Opezo de la Penta, domino Arrigo de Arnaldo, Vincenıio de Gagia, Guido de la Navacchi teſtibus. Iſti & alii plures homines, qui ibi fuerunt teſtes.

Ego presbyter Marcus juratus notarius iſtam cartam ſcripſi & ibi fui.

Ego Sanctious Martinelli de Vico publicus imperiali auctoritate notarius omnia ſupradicta extraxi de quadam carta ſenectula hic ſuptus appenſa ſcripta manu Marci presbyteri & notarii *&c.* anno ab incarnatione Domini M. CCCC. XXV. die XV. junii.

CCCLVIII.

Alia pro monaſterio S. Mariæ de Canovaria.

Anno 1243.

Ex eodem veteri libro.

Ibidem.

IN nomine Domini, amen. Anno ab incarnatione ejus milleſimo CC. XLIII. indictione XVI. Manifeſtum ſit omnibus homioibus audientibus & legentibus, qualiter venit domnus presbyter Albertus prior de ſancta Maria de Canovaria, & lamentavit ſe de Anglello de la Romanacia in prima domino Opezo Pernice, quando erat poteſtas rationis Corſice de ipſo livello, quod convenit facere, & fecit ad ipſa abadia de ſancta Maria de Canovaria de vinea, que eſt in ipſo clauſo de la Romanacia, que eſt de ipſa abadia de ſancta Maria de Canovaria, & erat livello decem bacinorum de grano omni anno & dabant de feſtivitate de ſancta Maria de medio auguſto. Unde ipſo Anglello de la Romanacia dicebat, quod ipſo livello ab ipſa abadia facere non debebat, quia dicebat, quod ipſa vinea de ſancta Maria de Canovaria non habebat; & ſterit bene quatuor annos compliti, quod ipſo livello non dedit. Unde predicto Opezo Pernice per illam rationem, quam vidit, & cognovit cum alia ratione de Tavania, ſic judicavit ad ipſa abadia de ſancta Maria de Canovaria ipſo livello in duplo ſupra ipſo Anglello de la Romanacia; & ipſo Anglello adhuc dicebat, ſe babera tortum & inganno, quia dicebat, quod ipſo livello facere non debebat, quia ipſa vinea de ſancta Maria de Canovaria, que erat in ipſo clauſo da la Romanacia dicebat firmiter, quod non habebat. Poſtea venit predictus presbyter Albertus prior de ſancta Maria de Canovaria, que erat in ipſo clauſo de la Romanacia ad domino Opezo Curtinco majore, quando intravit poteſtatem de rationem, & lamentavit ſe de predicto Anglello de ipſa vinea de ſancta Maria, que erat in ipſo clauſo de la Romanacia. Et dictus dominus Opezus Curtincus major poteſtas poſtea poſuit termine ad preciſum de ipſo piato ad eum in loco ad ipſa Romanacia ſupra contentione. Et fuit ibi ipſo Anglello ad commandamento de domino Opezo Curtinco poteſtati cum omni ſua ratione; & monſtravit cartam de notario, quod Lupus de Petra Corbaria, & Cane Deloſe, & Brunetto de Omicio juraro & maniſeſtaro, quod una lenza de vinea de ſancta Maria de Canovaria erat in ipſo clauſo de la Romanacia, & erat circumdata per termini da omni parte. Et poſtea ipſo domnus presbyter Albertus prior de Canovaria appreſentavit ad Bruneto de le Pente, & Bruneto de Omicio, & Bonaventura de li Rivaci. Et predicto poteſtate fecit jurare & maniſeſtare predictis teſtes la veritate de ipſa contencione, & moſtraverunt predicta vinea per confinis & per terminis comodo circumdata erat da omni parte, ſecundum quod viderunt eam moſtrare ad Omicio de Petra Corbaria, & ad Uberto Romanacieſe, & per iſtam rationem, & aliam, quod predictus dominus Opezus Curtincus major poteſtas vidit ex parte predicte ſancte Marie de Canovaria cum conſiglio multorum bonorum hominum, qui ibi fuerunt clerici & laici, ſic judicavit, ſententiavit predicta lenza de vinea, que erat in ipſo clauſo de la Romanacia, ſicut circumdata eſt per terminis, & deſignatis locis ad ipſa abadia de ſancta Maria de Canovaria in mano de ipſo domno preshyter Alberto priore de Canovaria con hogni tenore uſque in perpetuum. Et qualem ſententiam dedit predicto domino Opezo Curtinco majore talem cartam monuit aſcribere in manu mea presbytero Marco rector eccleſie de ſancta Maria de Petra Corbaria de Tavagnia juratus notarius Corſice, & per judicio de domino Johanni de Campillione, qui erat Conſalonerio de Tavagna, qui iſtam cartam judicavit.

Sigoa

Signa manuum teſt. domino Uberto Curtinco, qui ibi ſuit, & Janello de Pellegrino, qui erat conſule de ratione, & Guido de Halamca & Boſcepto de Auliva, & Martino de Tuglio & Paceſico de Concha, & Vivolo della Valle teſtes iſtis, & aliis plures bonorum hominum, qui ibi ſuerunt teſtes.

Ego presbyter Marcus rector eccleſie de ſancta Maria de Petra Corbaria de Tavagna juratus notarius publicus ſcripſi, firmavi & dedi, ut ſupra continetur.

A lo Veſcovato in la reſidentia de lo R. in christo padre domino Petro epiſcopo Galipolenſe anni Domini M. cccc. lxxxxiiii. a die ultimo aprile ego Carlotto da lo Piano notario per occupationem ſeci copiare & leſſi, & ſotto ſcripſi fidelmente ſeci, nè junſi, nè mancai.

CCCLIX.

Plura bona & monaſteria eremi de Vivo traduntur protectioni communis Montis-politiani.

Anno 1243. viii. idus aprilis.

Ex codice delle Coppe *Montis-politiani* pag. 132.

Ibid. n. 10. IN nomine Domini, amen. Hoc eſt exemplum ſeu copia cujuſdam publici & originalis inſtrumenti publicati manu Johannis Miglioretti notarii, cujus quidem inſtrumenti tenor & ſorma talis eſt, prout inferius continetur. In nomine Domini, amen. Anno ejuſdem milleſimo cc. quadrsgeſimo tertio indictiono prima viii. idus aprilis imperante domino Frederigo II. Romanorum imperatore & ſemper auguſto ad honorem Dei omnipotentis & beate Marie ſemper virginis genitricis ejuſdem, & beati Benedicti confeſſoris & omnium Sanctorum & Sanctarum Dei & ad honorem domini noſtri Frederici II. Romanorum imperatoris ſemper auguſti & ad honorem communia civitatis Florentie, & ad honorem bonum ſtatum monaſterii ſancti Benedicti de Vivo noſtri, & domini dompni Baſilii prioris ejuſdem monaſterii & totius capituli & conventus ipſius monaſterii, & ad honorem bonum ſtatum totius communis Montis Politiani & omnium amicorum ſuorum. Cunctis preſentem paginam inſpecturis pateat evidenter & certius innoteſcat, quod ad requiſitionem domini dompni Baſilii prioris monaſterii ſancti Benedicti de Vivo convocato capitulo ſeu conventu dicti loci in loco, in quo capitulum fieri conſuevit, ut moris eſt, habito diligenti tractatu cum monacis & converſis ejuſdem capituli, collegii ſeu conventus, jamdictus dompnus Bſilius prior & rector monaſterii predicti, volentibus & conſentientibus & expreſſe mandantibus monacis & converſis inſraſcriptis dicti monaſterii, videlicet dompno Henrico, dompno Jacobo, dompno Jonta ſacerdotibus, dompno Orlando majori beremi, dompno Aldo diacono, dompno Jacobo, dompno Ventura, dompno Venuto, dompno Boninſegna monachis, Johanne cellario, magiſtro Henrico caligario, Bartholomeo caligario, Parigio caligario, Gratia caligario, Cambio gualcatore, Mattheo Inſtrincerio, Henrico Corteſiano, Bartholomeo hoſpitalario, Benedicto ſabro, Mendo ſartore, Bartholomeo ſrtore, Accurſio molendinario judicato, magiſtro Baldino reſectorerio, Bene rectore ſeu procuratore domus de Farneto, Perucciolo aſinario, Compagno & Philippo, & ipſi iidem concorditer & unanimiter eum preſsto domino priore ad inſraſcripta & ſingula conſenſum & auctoritatem dictis monachis & converſis preſtaverunt nomine & vice dicti monaſterii. Et quia loca inſraſeripta sd dictum monaſterium pertinentia, homines & res ipſorum locorum & infraſcripti fines dictorum locorum exiſtentium per eos deſendi non poterant ullo modo, uti publice pstet & ſollempniter confitentur, & prius ſervata omni ſollempnitate juris, & que in talibus obſervari conſuevit, & quia multa & magna merita communitas de Monte Politiano contribuerat monaſterio predicto, & pro bono & utilitate ipſius monaſterii ex una parte, & Guaſcus filius quondsm Mendi ſindicus & procurator communis Montis Politiani, ut patet per inſtrumentum publicum conditum manu mei notarii inſraſeripti nomine & vice dicti communis ex altera. Ita ſimul & inter ſe ad invicem contraxerunt & convenerunt ſtipulatione ſolempni, ut unquam melius potuerant; ſcilicet, quod dictus domnus prior de conſenſu & voluntate omnium & ſingulorum in capitulo coadunatorum ſubjecit, ſubmiſit & ſubpoſuit, & prefati cum auctoritate dicti prioris ſubjecerunt & ſubmiſerunt & ſuppoſuerunt communi Montis Politiani & Guaſco preſato ſindico & procuratori dicti communis nomine & vice dicti communis & univerſitatis ipſius communis,

Mar-

Marzolum & ejus curtem, Collem & ejus curtem, que modo vocatur Clancianellum, Caſarnum & ejus curtem, Conninum & totum pleberium communi uſque ad Urciam, Petrojam cum ſuis pertinentiis, & plagiam Milie, abbatiam ſancti Patri in Campo cum ſuis rationibus & pertinentiis, juribus & actionibus ab Urcia uſque ad Montem Politianum, communia, & univerſitates & homines ipſorum locorum & infra fines predictos exiſtentium, & loca infra illos fines exiſtentium, homines & res ad monaſterium & abbatiam predictam pertinentes vel que pertinere conſueverunt, ſive jure dominii vel quaſi, ſive ſint ville, ſive ſint caſtra, ſive quicquam aliud, ſive detineatur, ſive poſſideatur per dictum monaſterium, ſive per alium qualitercumque & quomodocumque ſive detineri, ſive poſſideri conſuevit abbatia ſancti Benedicti de Mojano, plebem ſancti Martini, eccleſiam ſancti Proculi cum eorum rationibus & pertinentiis, & omnia alia & ſingula exiſtentia intra dictos confines ad omnem protectionem & defenſionem legiptimam ad juriſdictionem ordinariam, voluntariam & contentioſam ad banniendum & exbanniendum & puniendum, & ad omnem poſſeſſionem habendam, utendam & ſruendam, & omnia & ſingula facienda, que verus dominus facere & exercere poteſt ſolummodo quoad proprietatem, quam in aliam dicta communitas transferre non poſſit ſine licentia monaſterii predicti, promittendo dictus dominus prior de licentia & voluntate predictorum, & ipſi una cum predicto priore prefato per ſe ſuoſque ſucceſſores nomine & vice dicti monaſterii jamdicti Guaſco ſtipulanti & recipienti nomine & vice communis Montis Politiani de predictis terris, locis, poſſeſſionibus, tenimentis, detentionibus & juribus donatis in ſpecie vel in genere, tacite vel expreſſe, in totum ſeu pro parte, vel minutatim non concedera nomine venditionis aut feudi, vel libellarii, vel laborerii, vel ullo genere alienationis vel jure proprietatis vel uſusfructus, vel aliquo in alio titulo ſeu modo, quod excogitari poſſit de facto vel de jura vel communitate, qui non ſit de Monte Politiano & ejus diſtrictu, ſine licentia & expreſſo conſenſu communis Montis Politiani, & quod non dederunt & non ceſſerunt jus ſuum, nec fecerunt aliqnid alicui perſone, loco ſive univerſitati, nec facient deinceps huic rei nociturum, vel quod nocere poſſit modo aliquo vel ingenio, nec ſinant in futurum fieri, exceptis illis perſonis de Montichiello, quibus conceſſum eſt in termino XIII. annorum, & excepto Johanne Bonacti, ſalvo ſemper dominio & proprietate monaſterio predicto cum predictis conditionibus, & interim dictus dominus prior ejus nomine, & nomine dicti monaſterii & ſindicum memoratum nomine & vice communis Montis Politiani, conſtituerunt precario poſſidere omnia & ſingula ſupradicta, donec corporalem earumdem rerum ceperit poſſeſſionem. Quam accipiendi auctoritate propria retinendi, deinde ſine aliqua pena vinculo legis & uſus quandocumque voluerit, licentiam omnimodam, & liberam poteſtatem ſupradicto ſindico recipienti nomine & vice communis Montis Politiani contulerunt atque dederunt nomine & vice dicti monaſterii, transferentes in dictum commune & ejus ſindicum recipientem pro ipſo communi omnem poſſeſſionem tam civilem, quam naturalem, & quam habent vel unquam habere conſueverunt. Et predicta omnia & ſingula, ut ſuperius continetur, dictus prior fecit cum conſenſu predictorum monachorum & converſorum, & ipſi cum auctoritate & conſenſu dicti prioris. Ideo quia dictus Guaſcus *&c.* promiſit & convenit dicto domino priori recipienti *&c.* manutenere & defendere dictum monaſterium & ejus bona & res tam pro capite, quam in membris, & tam pertinentiis, quam pro capite toto ſuo poſſe, bona fide ſine fraude, & habere, tenere dictum dominum priorem & ejus ſucceſſores monachos & converſos & familiares omnes & ſingulos dicti monaſterii pro caſtellanis & in caſtellanis caſtri Montis Politiani a minoribus uſque ad majores, & curare & facere, ita quod in conſtituto Montis Politiani contineatur, ſi de eorum proceſſerit voluntate, quod quicumque venerit ad habitandum vel laborandum a Monte Politiani uſque ad Urciam in prefata loca ſignoria communis Montis Politiani, & dictum commune teneatur compellere habitatores & laboratores dare & reddere ac etiam ſolvere terraticum ſeu redditum procuratori monaſterii predicti ſecundum quod conventum fuerit inter laboratores & procuratores monaſterii predicti; ſalvo tamen quod ſi differentia apparuerit inter procuratorem monaſterii & conductores terrarum de locatione & conductione, ſcilicet quod non poſſint ſe ad invicem concordare de redditu terrarum, quod hoc ſit in proviſione dicti domini prioris vel ſui ſucceſſoris, qui pro tempore fuerit in dicto monaſterio, & dicti

Gua-

Guaſchi ſuperius nominati vel alterius ſindici dicti communis, qui pro tempore fuerit. Item ſi lis aut queſtio apparuerit de ſupradictis locis vel aliquo ipſorum, quod expreſſe debeant fieri per medium a communi Montis Politiani & domo Vivi ſeu monaſterio prelibato, ſcilicet expenſe faciende in cauſa vel cauſis habendis deinceps coram quocumque judice. Item teneatur dictum commune ponere xxx. foculares ſeu familias in dicto terreno ad laborandum, ubi convenientius & melius viſum fuerit priori monaſterii predicti vel ejus procuratori & . ſindico communis Montis Politiani hinc ad feſtum ſancti Michaelis menſis ſeptembris proxime venturi, niſi juſta cauſa intervenerit, vel niſi de licentia ſteterit utriuſque tacita vel expreſſa. Item teneatur dictum commune dare dicto monaſterio in ſaxo Montis Politiani vel in burgo ad voluntatem monaſterii prioris, ſcilicet ubi melius viſum fuerit ſibi, utrum in burgo, vel in ſaxo, unam plateam pro domo hedificanda pro ipſo monaſterio ad evidentiam prioris dicti monaſterii & Guaſchi *&c.* Item teneantur laboratores terrarum arbores fructiferas non incidere, nec devaſtare ullo modo, ſed ipſas cuſtodire bona fide, ſine fraude. Hec omnia & ſingula ſupradicta, & que inferius dicentur, dictus dominus prior cum ſuo capitulo ex una parte, & dictus Guaſchus ſindicus & procurator dicti communis vice & nomine dicte univerſitatis ex altera ſibi ad invicem ſollempniter promiſerunt, & unquam melius potuerunt tenere, facere & obſervare omni tempore & inviolabiliter integre ſine diminutione, & curare, ut ſupradicta & ſingula hinc inde fiant & obſerventur & que omnia poterunt de jure. Que omnia & ſingula *&c.* Actum in clauſtro monaſterii prelibati coram domino Alberto can... Anſelmo domini Brucardi, Ubertino Blavii de Caſtilione Aretino, domino Benjamino judice, Paganello Petri & Mariano quondam Maſſci Mariani teſtibus ad hec rogatis.

Item eodem anno & indictione idus aprilis in arce de Cbanneto de Monte Politiano coram Ranaldo Polliciani, & Ranerio .... teſtibus ad bec rogatis. Intende quondam Guidonis Girardini, & Johannes Riccbelide converſi dicti monaſterii de licentia dicti domini prioris huic contractui conſenſerunt.

Item eodem die ante domum predictam coram domino Albonecto Cotonis, & magiſtro Ado medico teſtibus ad hec vocatis Johannes de Vercellis ſindicus & procurator dicti monaſterii & Pulcianus filius domini Duidi de licentia & parabola dicti domini prioris huic contractui conſenſerunt & promiſerunt ipſi & dicti Intende & Jobannes dicto Guaſco ſindico ſtipulanti nomine dicti communis hunc contractum habere firmum & ratum perpetuo & non contrafacere vel venire occaſione aliqua vel exceptione.

Et ego Johannes Meglioretti auctoritate imperiali notarius dictis omnibus adſui, ut ſupra legitur, mandato dicti domini prioris, & dictorum monachorum & converſorum, necnon & dicti Guaſcbi ſindici & procuratoris dicti communis ſcripſi & publicavi.

CCCLX.

Cbarta monaſterii S. Viti Viceiiæ.

Anno 1243. xii. exeunte aprili.

Ex veteri exemple ejuſdem cænobii.

HOc eſt exemplum ex authentico ſcriptum anno Domini M. cc. xliii. *Ibid. n. 25.* die xii, exeunte aprili indictione prima in civitate Vincentie io majori eccleſia ſancte Marie, preſente presbytero Oto manſionario ejuſdem eccleſie ſancte Marie, & Ugocono clerico de Baitexina, & Mutinenxio de Modena nepote domini Johannis archipresbyteri, & Vedrame & aliis. Ibique in capitulo congregato canonicorum dicte eccelie & plebis ſancte Marie jure locationis a ſe ſuiſque ſucceſſoribus ad habendum & detinendum dehinc uſque in perpetuum, hoc eſt donec iſte mundus durabit. Dominus Johannes archipresbyter ſupraſcripte eccleſie & plebis ſancte Marie verbo & conſenſu & voluntate dominorum Gabrielis olim domini Guidonis, qui fuit de Marano, & Johannis Sauli & Jacobi de domino Tertiogerando, & Uberti domini Ottonis de Bonanuco canonicorum & confratrum ſupraſcripte eccleſie & plebis ſancte Marie pro ipſa eccleſia & canonica, & inveſtivit domnum Johannem priorem ſancti Viti de ordine Camaldulenſium, & pro ipſo monaſterio recipientem & pro ipſa eccleſia ſancti Viti de decimo de toto terreno, quod tenet pro ipſo monaſterio & eccleſia, & alii tenent pro eodem monaſterio aliquo modo. Et inſuper de decima de cuncto terreno integraliter, quod legitur & contioetur in inſtrumeoto ſcri-

CCCLXII.

Locatio Guilielmi marchionis Maſſe monaſterio S. Michaelis Piſarum.

Anno 1244. v. idus januarii.

Ex autographo ejuſdem monaſterii.

ibid. n. 13. IN eterni Dei nomine, amen. Ex hujus publici inſtrumenti clareat lectione, quod donnus Guilielmus Marchio Maſſe Lunen. quondam Andree marchionia Maſſe pro ſe, & Alberto ejus germano quondam ſupradicti Andree marchionis, & Conrado marchione ejus conſorte, & aliis omnibus ejus conſortibus, & etiam pro juribus, que ipſe Guilielmus marchio habet contra Conradum marchionem, & ejus bona, ut in cartis rogatis a Riccardo notario, vel alio notario contineri dicebatur, locavit & locationis titulo dedit, & habere conceſſit ad penſionem in perpetuum donno Martino abbati monaſterii ſancti Michaelis de Burgo recipienti, & agenti pro ipſo monaſterio unum integrum petium terre vineatum poſitum in confinibus Salviani, in loco dicto Via cava, vel Scopaja, & tenet unum caput eum uno latere in viis publicis, aliud caput cum alio latere in terra ſupradicti monaſterii, & partim in terra filiarum Hieronymi pro tanta quantacunque eſt eum omni jure, & actione, & proprietate, ac pertinentia ejus ad habendum, tenendum, & gaudendum, & uſufructuandum, & ſuam pro predicto monaſterio, & ipſius monaſterit voluntatem, & commodum faciendum pro penſione, & nomine penſionis, inde annuatim danda, & reddenda denariorum ſex Piſane monete juxta altare ſupradicti monaſterii per totum menſem ſeptembris, quando inde a dicto Guilielmo, vel aliquo ejus conſorte, ſive nuncio eorum pro eis ipſe abbas, vel ejus ſucceſſor pro dicto monaſterio fuerit inquiſitus. Et ſic precepit ipſi abbati predicto monaſterio ingredi poſſeſſionem ſupraſcripte rei in perpetuum, ad petitionem dare quicunque nomine dicti monaſterii poſſideat, & conſtituit ſe pro dicto monaſterio poſſidere &c.

Actum Piſis in camera ſupraſcripti abbatis, preſentibus Bulliaſava quondam Bernardi, & Ricciardo Piarenſe teſtibus ad hec rogatis Dominice incarnationis anno milleſimo ducenteſimo quadrageſimo quarto indictione ſecunda quinto idus januarii.

Ego Lanfrancus filius quondam Jacobi domini Frederici Romanorum imperatoris notarius hec omnia a quondam Gerardo Gatelli notario rogata ex commiſſione mibi a domino Amitho de Strada Piſarum poteſtate conſilio ſenatus facta de univerſis ſchedia ſuis chartas formandi, ut in actis ipſius quondam Gerardi inveni, ita ſcripſi & firmavi.

CCCLXIII.

Innocentius IV. *Rom. pont. monaſterium S. Marie de Tuoma ſubjicit Camaldulenſibus.*

Anno 1244. III. idus januarii.

Ex tabulario Fontis-boni. §. Brevia n. 49.

INnocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis.. priori & conventui Camaldulenſi Aretine dioceſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Dilectis in Chriſto filiabus.. abbatiſſa & monialibus monaſterii ſancte Marie de Tuoma ordinia ſancti Benedicti Aretine dioceſis nobis innotuit intimantibus, quod monaſterium ipſum in ſpiritualibus & temporalibus adeo graviter eſt collapſum & collabitur inceſſanter, quod nulla ſpes eſt de cetero, ut in ſuo poſſit ordine reformari: quare humiliter nobis ſupplicarunt, ut cum per vos credatur reformari poſſe monaſterium memoratum, in ipſum induci Camaldulenſem ordinem mandaremus. Quocirca univerſitati veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus, ſi res ita ſe habet, ordini veſtro incorporantes monaſterium antedictum ſtudeatis illud ſecundum inſtituta dicti ordinis reformare, deputando eis viſitatorem idoneum, qui earundem confeſſiones audiat, ipſaſque inſtruat regularibus diſciplinis, dioceſani ipſius & cujuslibet alterius in omnibus jure ſalvo in hiis, que ipſius ordinis non obviant inſtitutis. Ibid. n. 14.

Datum Laterani III. idus januarii pontificatus noſtri anno primo.

CCCLXIV.

Deſinitio pro eccleſia S. Stephani de Tega ſubjecta cœnobio Silvæ-mundano.

Anno 1244. v. nonas maji.

Ex autographo archivi Gaddiorum Florentiæ.

Ibid. n. 13. IN Dei nomine amen. Nos quidem frater Guido peccator monachus & prior Camaldulenſis arbiter conſtitutus a donno abbate abbatie de Silvamunda ex parte una, & nobilibus de caſtello Focognano filiorum dominis Teuzone & Rainaldo ex altera ſuper litibus, queſtionibus & controverſiis, que vertebantur & verti poterant inter eos ſuper eccleſia ſancti Stephani de Tega, & ſuper poſſeſſionibus & rebus ad ipſam eccleſiam pertinentibus, & ſuper omnibus aliis queſtionibus & ordinationibus, que de predictis deinceps eſſe poſſent inter eos. Dicebat namque dictus donnus abbas ad abbatiam de Silvamunda & ejus capitulum dictam eccleſiam ſancti Stephani de Tega pleno jure ſpectare. Confitebantur tamen predictos nobiles de Caſtello habere jus patronatus in eccleſia nominata, & predictos nobiles de Caſtello confitebantur ipſam eccleſiam ad capitulum abbatie Silvemunde pleno jure pertinere, tamen petebant & dicebant, quod tempore vacationis ipſius eccleſie debebant & volebant ad ipſam rectorem eligere & preſentare, & electionem factam pronunptiare. Preterea jamdictus domnus abbas, ut predicti nobiles taliter procurarent, quod Mangiectus, qui ſe gerit pro rectore eccleſie nominate, eam ſibi dimittat liberam & expeditam, & renumptiet omni adminiſtrationi & cure, quam gerit in ea, pro eo quod ſe intruſerat in eadem in predicti capituli prejudicium & gravamen. Auditis igitur confeſſionibus utriuſque partis & diligenter inſpectis, habito conſilio ſapientum, Dei nomine invocato, auctoritate compromiſſi in nos facti a partibus nominatis, laudamus, diffinimus & arbitramur jamdictam eccleſiam ſancti Stephani de Tega ad jamdictum capitulum abbatie de Silvamunda, quo ad omnia ſpiritualia & temporalia pertinere, & ſpectare in eadem eccleſia ſancti Stephani de Tega juspatronatus ad prenominatos nobiles de Caſtello. Item laudamus, ordinamus, arbitramur & precipimus, ut cum dicta eccleſia de Tega paſtore vacaverit, abbas abbatie Silvemunde, qui pro tempore fuerit & prenominati nobiles de Caſtello Focognano & eorum heredes de electione futuri paſtoris facienda ad ipſam eccleſiam ſancti Stephani de Tega ſimul conferant & pertractent de perſona, que ſit de dicto capitulo abbatie Silvemunde, ſi poterit in eodem reperiri, & ſi autem in eo non inveniretur idonea, conveniant in aliam perſonam de ordine Camaldulenſi, & poſtquam concordaverint de perſona idonea vocanda ad regimen eccleſie nominate, prenominatus abbas electionem pronuntiet de perſona illa, in qua prius fuerant partes concordes, & non de alia perſona, & celebrata dicta electione idem domnus abbas ipſum electum confirmet, & inducat eundem in poſſeſſionem ſpiritualium & temporalium rerum ipſius eccleſie, & poſtquam dictus electus fuerit ad dictam eccleſiam inſtitutus obedientiam pro ipſa eccleſia ſancti Stephani nominata exhibeat prenominato abbati, & poſt obedientiam ab eo receptam ſemper habeat in ipſa eccleſia tam in rectorem, quam in monachos ipſius eccleſie habeat correctionem, inſtitutionem & deſtitutionem. Item laudamus, arbitramur & precipimus, quod in dicta eccleſia ſancti Stephani tam in officiis, quam in aliis obſervationibus ſecundum poſſibilitatem loci Camaldulenſis ordo perpetuo teneatur, & nobiles memorati pro patronis dicte eccleſie ſemper habeantur & teneantur. Item laudamus, arbitramur, diffinimus & precipimus nobilibus ſupradictis, quod taliter procurent & faciant, quod hinc ad quindecim dies proximos dictus Mangiectus dictam eccleſiam de Tega liberam & expeditam ſupradicto donno abbati, & renunptiet juri adminiſtrationi, regimini & cure, quam gerit in ea. Item laudamus, precipimus, diffinimus & arbitramur, quod predicte partes hec omnia & ſingula ſupradicta in perpetuum teneant & obſervent ſub obligatione pene quinquaginta librarum Piſanarum in compromiſſo contenta; Quam penam quelibet pars, que contra predicta in aliquo aliquando preſumpſerit, alteri parti predicta obſervanti ſolvere teneatur, & poſt ipſam ſolutam predicta nichilominus in ſuo robore perſeveret.

Latum eſt hoc predictum arbitrium a prenominato domino Guidone priore Camaldulenſe apud plebem de Socan.. in preſentia dictarum partium. Et poſtquam dicte partes audierunt & intellexerunt omnia & ſingula, que continentur ſuperius in tenore hujus ſupraſcripti arbitrii de certa ſcientia, & non per errorem acceptaverunt

verunt

verunt & approbaverunt omnia & ſingula, que in tenore ſupradictorum continentur, & ſolemni ſtipulatione ſibi ad invicem dicte partes promiſerunt in perpetuum obſervare facere, & tenere firma & rata omnia & ſingula, que ſcripta ſunt ſuperius in forma ſupraſcripti arbitrii, & ſi dictus dominus abbas abbatie Silvemunde contra predicta faceret, aut predictum arbitrium non obſervaret per ſe & ſuos ſucceſſores nomine capituli dicte abbatie, promiſit dare, ſolvere & pagare prenominatis nobilibus de Caſtello Focognano recipientibus pro ſe & ſuis heredibus quinquaginta libras bonorum denariorum Piſanorum cum refectione damnorum & expenſarum, quas juramento ſine aliis probationibus dixerunt ſe facturos in petendo predicta, & inſuper eiſdem nobilibus promiſit predicta firma & rata tenere & obſervare, & prenominati domini Teuzo & Rainaldus per ſe & ſuos heredes promiſerunt predicto domino abbati de Silvamunda recipienti pro capitulo ipſius abbatie tenere, & ſervare omnia, que ſuperius in dicto arbitrio continentur; quod ſi non fecerint, & ea omnia nnn ſervaverint, aut contra ea facere aliquando preſumpſerint ipſi vel ſui heredes, nomine pene per ſe & ipſos dictos heredes ſuos promiſerunt dicto abbati recipienti pro capitulo dicte abbatie quinqnaginta libras denariorum Piſan. dare & ſolvere, & ſimul cum refectione damnorum & expenſarum, quas juramento ſine aliis probationibus dixerit a ſe factarum in petendo predicta, & inſuper hunc contractum eidem abbati promiſerunt habere ſemper firmum. Et hee omnia ſupradicta acta ſunt apud dictam plebem de Socan.. in teſtimonio domni Uberti abbatis abbatie de Helmi, domni Ugonis de Pogibaldi, presbyteri Rainerii de Turre, Teſte de Socan.. Galligarii de Bibiena, Bonacurſi de Socan.. & Johannis ſervientis predicti domini prioris Camaldulenſis. Anno Domini milleſimo ducenteſimo quadrageſimo quarto indictione ſecunda qninto nonas menſis maji Innocentio papa reſidente domino Frederico imperatore.

Et ego Rudulfinus notarius omnibus predictis & prolationi hujus ſupradicti arbitrii interfui, & de mandato predicti domini prioris Camaldulenſis ſcripſi redigens in publicum.

CCCLXV.

Uberti abbatis Athalmenſis interrogationes factæ abbati S. Helenæ ad Æſinum.

Anno 1244.

Ex autographo archivi S. Blaſii de Fabriano.

ANno Domini M. CC. XXXIV. indictione II. domnus Ubertus abbas Athalmenſia in cunctis monaſteriis de ordine Camaldulenſi in Anconitana Marchia conſtitutus a venerabili domno G.. priore Camaldulenſi viſitator & reformator ordinatus precepit domno Benedicto ſancte Helene abbati & ſuis fratribus monachis & converſis per veram obedientiam & Spiritus ſancti virtutem & ſub pena excommunicationis de veritate ſibi dicenda cauſa viſitationis tam de ſpiritualibus, quam de temporalibus *&c.* Ibid. n. 14.

Item interrogavit per veram obedientiam & Spiritus ſancti virtutem, & ſub pena excommunicationis ſi fecit vel fecit fieri ſacramentum fidelitatis imperatori vel ſuis nuntiis. Reſpondit, quod Benvenutus in Valle ſancti Clementis pro imperatore vicarius conſtitutus venit perſonaliter ad monaſterium predictum, & omnibus fratribus congregatis ex parte imperatoris & regis Henrici precepit tam abbati, quam aliis fratribus, ut ſibi pro imperatore recipienti fidelitatem jurarent, & obedire ac obſervare deberent mandata domini imperatoris. Et ſtatim dictus Benvenutus computavit tam abbati, quam aliis fratribus ſacramentum, affirmantes ipſi ſac. ſicut ipſe vicarius eis denuntiabat. Verumtamen in fine ſacramenti non eos permiſit manus ſuper librum ponere.

Item interrogatus eodem modo (*idem abbas*) ſi fuit rector & conſul caſtri Maſſacii anno preterito, quando homines dicti caſtri ab ecclefia erant excommunicati, & faciebant imperatori debita ſervitia, & in omnibus obſervabant mandata & precepta imperatoris & ſuorum nuntiorum contra libertatem eccleſie. Reſpondit ſic.

Interrogatus eodem modo, ſi tunc, quando fuit electus conſul & rector, juravit regimentum dicti caſtri, ſicut conſueverunt facere alii rectores ſeculares dicti caſtri, tam in daciis & collectis pro imperatore colligendis & aliis negotiis exercendis. Reſpondit, quod

juravit

joravit bona ſide regimentum & poteſtariam dicti caſtri, & omnia adimplevit per totum annum, ut alii rectores facere conſueverunt.

Item interrogatus, ſi homines dicti caſtri juraverunt ſibi & obedierunt preceptis & mandatis ſuis pro imperatore, quam pro aliis negotiis dicti caſtri faciendis. Reſpondit quod ſic; ſed dixit, quod ſecit cauſa juris monaſterii memorati.

Item interrogatus, ſi poſt dictum ſacramentum Miſſas, & alia divina officia celebravit. Reſpondit, quod ſic.

Item interrogatus domnus Blaſius eodem modo per veram obedientiam, & Spiritus ſancti virtutem & ſub pena excommunicationis de omnibus predictis. Reſpondit & dixit ſicut dictus abbas ſuperius eſt confeſſus &c.

Ego Ugo Johannis Yſnardi imperialis notarius, ut audivi & intellexi, ſcripſi & ſignum meum de ſuptus in fine liſte poſui, & cancellavi in pluribus locis & interlineavi.

CCCLXVI.

Charta monaſterii Biſurcenſis.

Anno 1245. v. martii.

Ex autographo penes canonicos S. Laurentii de Florentia. n. 95.

Ibid. n. 17. IN Chriſti nomine. Anno a nativitate Domini milleſimo ducenteſimo XL. quinto regnante domino noſtro Friderico Romanorum imperatore ac ſemper auguſto die quinto intrante martio indictione III. Faventie in podio canonice ſancti Petri. Ego judex Rogerius de Preſenzano pro me meiſque heredibus & ſucceſſoribus, & vice & nomine filii mei Galgani & pro ipſo, & pro ejus heredibus & ſucceſſoribus do & concedo, poſtpono, remitto, renuncio, cedo atque mando, & perpetualiter traſacto & diffinio vobis dompno Ugolino abbati monaſterii ſancti Benedicti in Alpibus recipienti vice & nomine ipſius monaſterii, & pro ipſo, & pro veſtris ſubceſſoribus in eodem, videlicet omnia jura omneſque actiones, exceptiones perſonales, reales, utiles & directas, vendicationes, replicationes, defenſiones, redditus, ſervitia, penſiones, renovationes, penas, obligationes, pacta & tenores, & omnes conditiones, quos, quas & que dictus meus filius habet vel habere ſperat, vel ſibi competit ſeu competere poſſit in plebe ſancti Caſſiani in Pennino occaſione electionis ſeu conceſſionis dicto meo filio facte per curiam, in eo quod erat & eſſe debebat archipreſbyter dicte plebis, reſervata tamen mihi pro dicto meo filio medietate totius fructus blave, que perveniunt dicte plebi de poſſeſſionibus dompnicatis preſentis anni, & recolti proximi, ſi perſonaliter in Romania fuero, dictam medietatem fructus habere debeam, & ſi non fuero perſonaliter, habere non debeam, & etiam ſi pax fieret ante recoltum, habere dictam medietatem non debeam, & hoc dico ſervando illi legi clamanti pactum de futuris ſucceſſibus fieri non poſſe. Hec omnia, ut dictum eſt, do & concedo vobis cum introitu & exitu ſuo & omnibus in ſe & ſuper ſe ab omnibuſve ſibi pertinentibus faciens & conſtituens vos procur.. pro dicto monaſterio in rem veſtram, ut poſſitis agere, excipere, defendere, vendicare, replicare, experiri, proſequi in judicio & extra, uti dictus meus filius facere poterat, & do vobis licentiam pro dicto monaſterio intrandi poſſeſſionem & quaſi ſupradictarum rerum veſtra auctoritate. Hec omnia vobis facio, quia vos predictus dompnus Ugolinus abbas predicti monaſterii ſancti Benedicti in Alpibus vice & nomine ipſius monaſterii, & pro ipſo & pro veſtris ſucceſſoribus in eodem datis & conceditis, refutatis & poſtponitis, remittitis & renuntiatis, ceditis & mandatis, & perſonaliter tranſactatis & diffinitis, & pactum perempne de non petendo facitis mihi in ſupraſcripto jud. &c. ſub pena ab utraque parte ſolempni ſtipulatione promiſſa decem untiarum auri & data pena vel commiſſa omnia ſupraſcripta & ſingula, & quodlibet ſupraſcriptorum, ut ſuperius legitur, perpetuo maneant firma. Hujus rei teſtes fuerunt preſentes, & ab utraque parte rogati presbyter Almericus eccleſie ſancte Marie Guidonis, dominus Johannes domine Gatte, Simon caſtaldus domini Accheriſii, Brunamons Leonis, notarius Jacobus de Serra, Tedericus presbyteri Johannis in Sclavo.

Ego Benencaſa Amatoli imperialis & Faventinus notarius omnia ſupraſcripta & ſingula, ut ſuperius legitur, rogatu ſupraſcriptorum judicis Rogerii & dompni Ugolini abbatis ſcripſi & publicavi.

CCCLXVII.

CCCLXVII.

Jacobus ep. Bononienſis dat primarium lapidem pro ædificanda eccleſia S. Chriſtinæ Bononiæ.

Anno 1245. die IX. martii.

Ex autographo ejuſdem parthenonis.

Ibid. n. 18. IN nomine patris & filii & ſpiritus ſancti, amen. Anno ejuſdem milleſimo ducenteſimo quadrageſimo quinto die nono intrante martio indictione tertia. Venerabilis pater domnus frater Jacobus Bononienſis epiſcopus dedit & conceſſit lapidem primarium ponendum in loco & eccleſia ſancte Chriſtine, facienda prope circlam inter ſtratam majorem & ſtratam ſancti Stephani, Johannello de Varegnano converſo & ſindico domne Scolaſtice abbatiſſe monaſterii ſancte Chriſtine & dominarum ejuſdem loci recipienti pro ipſis, ſalvo quod ipſa domina & ſorores, & que pro tempore fuerint in dicto loco faciendo & eccleſia reſidentes, & que eis ſucceſſerint, teneantur dare eidem domino epiſcopo tamquam ſuo epiſcopo & ſuis ſucceſſoribus annuatim nomine cenſus unam libram cere, hoc etiam acto quod quandocumque appareret ipſam eccleſiam ſeu locum .... vel aliquo jure domino epiſcopo vel epiſcopatui Bononienſi ſubjectam, tunc preſtantibus & facientibus dominabus predictis, & que eis ſucceſſerint ea, que jure ſubjectionis illius preſtare & facere tenerentur, a preſtatione dicte libre cere penitus ſint immunes. Interim autem dictam libram cere ipſi domino epiſcopo & ejus ſucceſſoribus annuatim in vigilia Nativitatis Domini exſolvent eiſdem domini epiſcopi & epiſcopatui juriſdictioni ſe ſponte ſubicientes in hac parte videlicet, quo ad preſtationem dicte libre cere ipſas cogere poſſit per cenſuram eccleſiaſticam privilegio aliquo vel indulgencia non obſtante. Et de hiis omnibus inveſtivit Johannellum de Varegnano converſum predictum & ſindicum dominarum & ſororum ſancte Chriſtine, ut vidi in carta ſindicatus facta manu Petrizoli quodam Gerardi de Foglana notarii, quam vidi & legi ipſo ſindico preſente, affirmante & approbante omnia ſupradicta & ſingula, preſente domino Londulfo de Campania, domino fratre Fonſo Yſpano, domino P..t..ane fratre Penitentie, presbyteris Jacobo de ſancto Angelo, magiſtro Jacobo medico, Petro notario de Septiſunti, & domino Mattheo de Batiditio teſtibus.

In camera domini epiſcopi ſupradicti.

Anno Domini milleſimo ducenteſimo quadrageſimo quinto indictione tertia die quarto exeunte martio in loco & domo poſita inter ſtratam majorem & ſtratam ſancti Stephani, qui dicitur ſancta Chriſtina preſente domina abbatiſſa predicta, & undecim ex dominabus dicti loci lecta fuerunt hec omnia ſecundum quod ſuperius ſcripta ſunt, & ea omnia approbaverunt, & confirmaverunt, & quiequid conceſſum vel factum erat ſuper hiis dicto eorum ſindico de facto lapidis primarii, & de juribus approbarunt & confirmarunt.

Preſente domino Bernardino prepoſito de Caſulis, domino Mattheo de Batiditio, presbytero Attone & multis aliis teſtibus.

† Ego Mattheus quondam Jacobi palatini auctoritate imperiali notarius de mandato predictorum domini epiſcopi, ſindici & dominarum predictarum ſcripſi, & duo inſtrumenta ejuſdem tenoris feci de partium voluntate.

CCCLXVIII.

Conradi ep. Juſtinopolitani donationes monaſterio S. Michaelis de Muriano.

Anno 1247. die ſecunda octobris.

Ex apographo ejuſdem monaſterii. Capſ. n. *68*.

IN nomine patris & filii & ſpiritus ſancti, amen. Candorem monaſtice puritatis & plantarium eximie honeſtatis, quod divina inſpirante clementia in .. priorem monaſterii ſancti Michaelis de Murano & fratres ejus pullulare noſcuntur, qui Lie lipitudini Rachelia pulchritudinem preferentes ſub humilitatis habitu Domino famulantur. Nos C., qui Deo auctore, non meritis noſtris, Juſtinopolitane eccleſie preſidemus, dignis in Domino, quibus poſſumus favoribus proſequentes, ut eorum ſpecialius piis ſuffragiis apud miſericordem Deum, qui terrenis con..iis ultra volitum frequentius adheremus, valeamus jugiter adjuvari; conſiderata devotione, quam circa nos & eccleſiam noſtram dicti prior & fratres, & nunc & preteritis temporibus habuerunt, necnon & obſequia, que nobis & fratribus noſtris impenderunt tam liberaliter, quam benigne, predeceſſorum noſtrorum & bonorum virorum Deum *Ibid. n. 22.*

timen-

timentium veſtigiis inherentes, de his, que ad nos & eccleſiam noſtram ſpectant, eiſdem priori & fratribus, & ipſi monaſterio miſericorditer elargiri. Ea propter nos dictus C.. Dei gratia Juſtinopolitanus electus per nos noſtroſque ſucceſſores intuitu Dei, & predeceſſorum noſtrorum de conſenſu & voluntate domini O.. decani, P.. archidiaconi, Vi.. ſcholaſtici, presbyteri Benedicti, presbyteri Bartholomei, presbyteri Johannis, presbyteri Almerici, Damisni & totius capituli Juſtinopolitane eccleſie in perpetuum damus, concedimus & inveſtimus, & per hanc noſtri privilegii ſeriem confirmamus tibi domno .. priori ſancti Michaelis de Murano recipienti pro te tuiſque fratribus, & eidem monaſterio omnes decimas & jus decimationis novalie domus veſtre nove ſite in Grems infra tenutam veſtram adherentis ex una parte muro civitatis, ſalvo jure quarteſii ad canonicos msjoris eccleſie pertinentis, quas & quod in confinio vel in civitate noſtra habetis, vel poteritis Deo volente juſtis modis futuris temporibus adipiſci, retenta nobis noſtroque epiſcopatui ac noſtris ſucceſſoribus propter hoc medietate unius libre piperis tempore vindemiarum per vos veſtroſque ſucceſſores annis ſingulis exhibenda, quam ſi non ſolveritis tempore prelibato, teneamini ad penam dupli. Predictas vero decimas & jus decimationis nemini datas, infeudatas, alienatas ſeu pignori obligatas veraciter profitemur, promittentes per nos noſtroſque ſucceſſores tibi priori tuiſque fratribus & ſucceſſoribus in perpetuum conceſſionem iſtam ſive inveſtituram ſeu confirmationem ratam & firmam habere & non contravenire, imo ab omni perſona hominum ſub pena centum librarum Ven. psrvulorum cum obligatione bonorum noſtrorum omnium noſtrique epiſcopatus auctorizare atque defenſare pollicemur invicem. Nemini igitur liceat hanc noſtre conceſſionis, inveſtiture ſeu confirmacionis paginam infringere vel ei auſu temerario contraire. Si quis vero contra hec venire aut ea infringere temere temptaverit, ſi ſecundo tertioque commonitus non reſipuerit, Dei omnipotentis & noſtram indignationem incurrat, a corpore & ſanguine Domini noſtri Jeſu Chriſti fiat extorris, & in extremi examinis die divine ſubjaceat ultioni. Ut autem hoc noſtre conceſſionis inveſtiture ac confirmationis privilegium perpetuis temporibus robur obtineat firmitatis, ipſum noſtri ſigilli munimine d.. ximus roborandum.

Actum eſt hoc in curia epiſcopatus Juſtinopolitani.

Teſtes interfuerunt Damianus diaconus, Wecelus Landrica ſubdiaconus, Pelegrinus Cavo de Roda, Daniotus de M.. aldo mercator Venetus & alii.

Ego magiſter Riccardus Juſtinopolitanus & incliti B.. marchionis notarius his omnibus interſui, & ut ſupra legitur de mandato dicti domini C.. electi ſuique capituli hoc privilegium rogatus ſcripſi, ſubſcripſi currente anno Domini M. CC. XLVII. indictione V. die ſecundo intrante octubri.

Ego Egidius de Ripa de Cremona ab imperatore Federico notarius authenticum hujus exempli vidi & abſcultavi, & me ſubſcripſi.

Ego Viencius de Lembraga ſacri imperatoris O.. notarius authenticum hujus exempli vidi & abſcultavi, & mea ſubſcriptione in hoc exemplo ſubſcripſi.

Ego Otolinus imperialis aule notarius authenticum hoc exempli vidi & legi, ita & in iſto legitur exemplo, nichil addens vel minuens literam vel ſillabam, que adinſtar illius ſenſum vel ſententiam mutet, hoc exemplavi bona fide ſine fraude currente anno Domini M. CC. XLIX. die X. intrante januario indictione ſeptima. In Venetiis ſcilicet Rivoalti in ſtatione quadam monaſterii ſancti Nicolai de Littore.

CCCLXIX.

Ædificatio cœmeterii prope eccleſiam S. Laurentii de Rivolta.

Anno 1249. *more Piſano* IV. idus novembris.

Ex tabulario S. Michaelis Piſarum.

IN eterni Dei nomine, amen. Ex hoc publico inſtrumento ſit omnibus manifeſtum, quod Johannes Galletiani, & Bernardinus Langus operarii opere eccleſie ſancti Laurentii de Rivolta pro ſe, & pro Vernaccio Vinario cooperario pro predicto opere petierunt a domno Manetto abbate monaſterii ſancti Michaelis de Burgo, ut ipſe pro dicta eccleſia ſancti Laurentii concedat eiſdem pro predicta opera, ut poſſint facere fieri in terra ſub ballatorio ipſius eccleſie ſancti Laurentii, quod eſt juxta eccleſiam, carnarium quoddam expenſis dicte opere, in quo carnario mortuorum & pauperum cadavera reponantur, & ut *Ibid. n. 15.*

poſſint

poſſint ſimiliter fieri facere ſepulturas quaſdam ſub dicto ballatorio in terra pro ſepeliendo corpora defunctorum.

Actum Piſis ſub ballatorio clauſtri monaſterii ſupradicti, preſentibus fratre Piovano converſo ſancti Savini, & Johanne Guernerii, & presbytero Mauro cappellano ipſius eccleſie teſtibus rogatis, Dominice incarnationis anno milleſimo ducenteſimo quadrageſimo nono indictione ſeptima quarto idus novembris.

Qui abbas ſupraſcriptus pro ſupraſcripto monaſterio, & pro predicta eccleſia ſancti Laurentii in continenti conceſſit eiſdem operariis pro ipſa opera recipientibus facere predicta, ut ſupraſcriptum eſt. Actum Piſis in ſupradicto die & loco, & ſupraſcriptis teſtibus preſentibus.

Ego Leopardus quondam Lucii de Quoſa imperatorie dignitatis judex ordinarius & notarius has cartas a Rainerio Bonaceolti notario rogatas, earumque ſchedis a me viſis & lectis ex commiſſione mihi facta a Panſonerio notario quondam Benivenio de . . . . per pium teſtamentum rogatum a Rainerio Andree teſtarii notario, & a conſilio . . . . & aliorum ordinum Piſani communis, ut in ipſis actis inveni, ita ſcripſi, & in publicam formam redegi.

CCCLXX.

Refutatio hoſpitalis de Treſſa facta a Mauro abbate Berardingorum.

Anno 1249. v. kal. auguſti.

Ex codice B. *tabularii archinoſocomii Scalæ Senarum.*

Ibid. n. 32. IN nomine ſancte & individue Trinitatis. Anno Domini milleſimo ducenteſimo XL. nono die v. kal. auguſti indictione VII. Nos domnus Maurus dei gratia abbas monaſterii ſancti Salvatoris de Berardenga nomine ipſius & pro ejus majori utilitate, quod de infraſcriptis & eorum proprietate diutius inter nos & vos extitit litigatum, ex quo litigio utrique parti multa inpendia & incommoda provenerunt, & poſſent in poſterum provenire *&c.* ſuper hiis licentia & poteſtate domni Martini prioris Camaldulenſis, ut patet per inſtrumentum Ranerii Pallamontis notarii, quod vobis tradimus, de conſcilio & conſenſu expreſſo capituli & conventus monaſterii dicti, videlicet domni Marci camerarii, domni Benedicti ſacriſte, domni Venture, domni Orlandi & domni Boni fratrum monachorum noſtrorum, & presbyteri Dietatavive capellani, & Martini cellerarii, & Matthei & Symonis Ugolini oblatorum ſeu converſorum dicti loci ibidem ſervientium, preſentium, & hec eadem profitentium ex cauſa finis & tranſactionis inter nos bona fide facte tradimus, & concedimus vobis domno Ranerio rectori hoſpitalis ſancte Marie ante gradus Senenſis majoris eccleſie recipientibus pro eodem hoſpitali poſſeſſiones & res omnes & ſingulas hoſpitalis ſancti Angeli de Treſſa vel ad dictum hoſpitale pertinentes quoquo modo vel cauſa, cum hominibus & villanis, ſi qui ſunt ibi, & affictajolis & ſervitiis, & omnibus ſuis pertinentiis *&c.* que fuerunt Ugolini Quintavallis, & Bernardini Grugni & alterius eorum *&c.* excepta ex hiis domo poſita in valle Piacta, quam tenent filii comitis Baroncelli vel aliquis eorum *&c.* ut de cetero dictum hoſpitale, & vos pro eo habeatis predicta omnia, teneatis, poſſideatis *&c.* Item ex liberalitate concedimus & mandamus, & cedimus vobis refutamus quicquid juris habet dictum monaſterium vel nos pro eo in dicto & pro dicto hoſpitali ſancti Angeli de Treſſa & oratorio, quod ibi eſt *&c.* Reſtituimus etiam & tradimus vobis teſtamentum vel diſpoſitionem, quod vel quam fecit dictus Ugolinus per manum Rodulfi judicis & notarii; & aliud inſtrumentum factum manu Ranerii Pallamontis notarii de ſubjectione dicti hoſpitalis ſancti Angeli, & oblatione facta a domina Tedora uxore quondam Ugolini Quintavallis monaſterio memorato vel ejus abbati *&c.* & in predictis omnibus obligamus nos & noſtros ſucceſſores *&c.* Et ego Sacchettus notarius vobis dicto domino abbati volentibus & predicta confitentibus precipio nomine jur.. & guar.. ſecundum formam conſtituti Senenſis, ut hoc inſtrumentum & totum hoc contractum conſervetis, ut ſuperius continetur.

Actum apud abbatiam ſancti Salvatoris de Berardenga coram domino Gratiano judice, domino Alberto domini Ran... *&c.*

Ego Sacchettus Ruſtichelli notarius hiis omnibus interfui, & que ſupra legitur, rogatus ſcripſi & publicavi.

CCCLXXI.

Examen teſtium pro eccleſia S. Fortunatæ de Sutrio ſubjecta monaſterio S. Gregorii de Urbe.

Anno 1250. IV. ſeptembris.

Ex codice Gregoriano pag. 187.

Ibid. n. 35. IN nomine Domini amen. Anno ejuſdem nativitatis milleſimo ducenteſimo quinquageſimo temporibus domini Innocentii quarti pape indictione octava menſis ſeptembris die quarta. Ex hoc intendit probare dompnus Thomaſſus monachus monaſterii ſancti Gregorii de Urbe & abbss ſancte Fortunate de Sutro, quod dicta eccleſia ſancte Fortunate eſt monaſterium & ſub regimine abbatis ab antiquis temporibus gubernatur, & ſemper ibi abbates cum monacbis preſuerunt. Item quod dicta eccleſia eſt obedientia monaſterii ſancti Gregorii de Urbe, in quo monaſterio a tempore non extat memoria abbas, qui pro tempore prefuit abbatie, abbatem & monachos illuc miſit & revocavit pro ſuo arbitrio voluntatis. Item qnod dictum monaſterium propter mslitiam temporis imminentem in proventibus & ſacultatibus eſt .... monacbis conſuevit ibi eſſe de ipſis proventibus non poteſt ſine pecunia ſubſtentari ..... Item, quod numquam fuit ibi aliquo tempore clericus ſecularis inſtitutus in canonicum, ſed ſemper ibi ſub monachali babitu fuit Domino famulatum. Item quod dictum monaſterium vocatur monaſterium ſancte Fortunate. Tamen

In nomine domini amen. Teſtes domni Tbomaſſi abbatis ſancte Fortunate contra domnum Oddonem Baccalerii, necnon Angilello nepote ſuo, qui juraverunt de partium voluntate in ipſorum abſentia ſuper predictis interrogationibus dicere veritatem.

Presbyter Raynerius archipresbyter ſancte Marie Sutrine juratus, & interrogatus die ultimo ſeptembris dixit, quod vidit in eccleſia ſancte Fortunate monachum, qui vocabatur abbas, non tamen quod viderit ibi monachos ſub dicto abbate in ipſa eccleſia commorantes. Interrogatus, qui ſuerunt abbates, dixit quod quidam, qui domnus Anaſtaſius vocabatur, dompnus Laurentius, dompnus Oddo, dompnus Paulus, dompnus Raynsldus, & dompnus Thomaſſius, qui ſteterunt ad tempus ſingulariter & ſucceſſive. Interr. qunmodo ſcit illos fuiſſe abbates in dicta eccleſia. Reſp. Quia dicuntur abbates a Sutrinis. Interr. ſi interfuit electioni ipſorum abbatum. Reſp. Non, eredit tamen, quod abbates & conventus ſancti Gregorii de Urbe per tempora miſerint dictos abbates illuc. Interr. Quanto tempore dicta eccleſia ſancte Fortunate fuit gubernata a dictis abbatibus ſingulariter & ſucceſſive; dixit XL. annis & plus. Interr. Si vidit in dicta eccleſia aliquo tempore conventum monachorum; dixit, quod non, preter unum monachum, qui abbas vocabatur; & dixit, quod dicta eccleſia ſancte Fortunate eſt capella dicti monaſterii ſancti Gregorii, ut audivit dici. Interr. Si ſcit, quod dicta eccleſia ſit obedientia dicti monaſterii ſancti Gregorii; dixit, quod credit. Interr. Qui fuerunt per tempora in monaſterio ſancti Gregorii, revocaverunt & miſerunt per tempora abbates in dictam eccleſiam ſancte Fortunate pro ipſorum arbitrio voluntatis ... credit, non tamen quod aliter ſciverit. Interr. qui fuerunt abbates dicti monaſterii, qui mittebant & revocabant ipſos abbates monaſterii ſancte Fortunate. Reſp. quod neſcit. Interr. ſi dicta eccleſia ſancte Fortunate eſt diminuta in facultatibus & proventibus propter malitiam temporis, adeoque ..... ſolus ibi abbas ſine pecunia non valeat ſnbſtentari; dixit quod abbas bene poteſt ibi ſubſtentari, licet non ſit vero ita dives .... eſſe conſuevit, ſcilicet in pecudibus, bobus & porcis, quos credit ſuiſſe abbatis per tempora. Interr. Si ſcit dictam eccleſiam diminutam in facultatibus .... & proventibus ipſius eccleſie; dixit, quod non; immo dicit, quod dicta eccleſia crevit quoad domum cum orto extra civitatem, de qua litigatum & etiam ipſo facto. Interr. Si vidit adhuc aliquem clericum ſecularem in eanonieum in ipſa eccleſia ſancte Fortunate; dixit quod non, preter quemdam. ,.:. nomen ignorat, qui juvabat abbates in officiis, ſed quo tempore & quanto tempore viderit ipſum diaconum non recordatur. Interrogatus ſi ſcit, ſi eeeleſia predicta vocetur monaſterium ſancte Fortunate; dixit, quod non vocatur niſi ſancta Fortunata. De aliis diligenter interrogatus, que interrogationes continentur; dixit, ſe nihil ſcire. Interrog. Si ſuit premeditatus eum aliquo ita dicere, & ſi odio, amore, pretio, precibus tulit teſtimonium, & ſi ſperat inde dampnum vel lucrum. Reſpondit non, nec juravit in animam alicujus.

Her-

Hermannus Rodulphi juratus die prima octobris, ut aſſerit executor & aſſeſſor, dixit; quod eccleſia ſancte Fortunate eſt monaſterium, ut audivit dici, & vidit ibi abbates. Interrog. Quot & quales abbates vidit ibi, dixit dompnum Thomaſſum & domnum Oddonem ad tempus ſucceſſive, & dixit ipſos aliter non fuiſſe abbates, niſi auditu, quia dicebantur abbates, nec interſuit ipſorum electioni, & quis elegerit ipſos in abbates. Item dixit, quod inter iſtos, quos nominavit, & alios, quos vidit ibi in abbates, quorum nominibus non recordatur, vidit a tempore quatraginta annorum citra, & dixit, quod non vidit in dicto monaſterio conventum monachorum adhuc *&c. ut ſupra*.

Petrus Girardi juratus eodem die, ut aſſeruit Petrus Gellus & presbyter Stephanus dixit, quod eccleſia ſancte Fortunate eſt eccleſia & vocabulum eccleſie habet . . . . ipſam eſſe monaſterium, & dixit, quod vidit ibi clericos ſucceſſive per tempora cum ſuis cappis nigris; ſi ſunt abbates vel non, neſcit. Interrog. qui fuerunt abbates, dixit dompnus Thomaſſus, qui nunc eſt in dicta eccleſia; & dixit quod non vidit ibi pluſquam quatuor clericos, quorum nominibus non recordatur, ad tempus ſucceſſive, & dixit, quod vidit . . . . . . ibi vocatur Johannes diaconus, quem poſtmodum vidit in eccleſia ſancti Pauli clericum, & in eccleſia ſancti Johannis. Interr. quanto tempore vidit dictam eccleſiam . . . . . per predictos clericos; dixit, triginta annis, & dixit quod adhuc non vidit ibi conventum monachorum. Interr. ſi dicta eccleſia eſt obedientia ſancti Gregorii de Urbe . . . . . . niſi auditu, & credit abbatem & conventum ſancti Gregorii mittere & revocare dictos clericos ad dictam eccleſiam ſancte Fortunate, que dicitur *&c. ut ſupra*.

. . . . juratus die vigeſimo ſexto eodem menſe dixit, quod eccleſia ſancte Fortunate dicitur monaſterium a quibuſdam, & a quibuſdam dicitur obedientia, & dixit, quod a tempore, quod ipſe recordatur, vidit in dicta eccleſia monachum ſucceſſive per tempora preeſſe, qui dicebatur abbas; & dixit, quod audivit dici, quod eſt dicta eccleſia ſub monaſterio ſancti Gregorii de Urbe *&c.* Interr. quot monachos vidit ibi, & quos; dixit quod dompnum Anaſtaſium, dompnum Laurentium, dompnum Angelum, quemdam de Mazzano, cujus nomine non recordatur, dompnum Oddonem & dompnum Thomaſſum preſentem ſuccedendo unus alteri ad tempus, *&c. ut ſupra*.

. . . . . . juratus eodem die & interrogatus ſi ſcit eccleſiam ſancte Fortunate eſſe monaſterium, dixit, quod credit, quia a tempore, quo recordatur, vidit ibi monachos *&c.* Interr. quot & quos monachos vidit in ipſa eccleſia ſancte Fortunate, dixit, quod dompnum Anaſtaſium, qui vocabatur abbas, dompnum Laurentium, dompnum Oddonem, dompnum Raynaldum, & domnum Thomaſſum preſentem, qui ſteterunt ibi pro tempore ſucceſſive *&c.*

Dicti teſtes preſente utraque parte in canonica Sutrinen. ſub eodem anno & indictione menſe novembris die quintodecimo.

Domino Angelo, una cum diacono Petro . . . . . . *&c.*

Paulus . . . . . . ſancte Romane eccleſie notarius predictos teſtes recepi, examinavi, & in publicam formam redegi.

In nomine Domini amen. In preſentia mei Poli notarii & teſtium ſubſcriptorum ad hec ſpecialiter rogatorum. Frater Petrus monachus monaſterii ſancti Gregorii de Urbe procurator ſyndicus & . . . . . monaſterii ſupradicti pro ipſo monaſterio, abbate & conventu ipſius propoſuit coram domino Petro canonico Sutrino a domino Petro Capoccie venerabili cardinali apoſtolice ſedis legato judice delegato, ſive executore dato Angelo puero Romani Oddonis Baccalerii, ut ipſum in eccleſia ſancte Fortunate Sutrinen. recipi faciant in canonicum & fratrem, ſibique de beneficio eccleſiaſtico provideri, quam cito ſe facultas offerret ibidem, quod cum eccleſia ſancte Fortunate Sutrinen. ſit obedientia & cella monaſterii ſupradicti, & ſemper ibidem monachos ponere & revocare conſueverunt pro ſita . . . . abbatis monaſterii memorati, qui per tempora erunt, nec in quantum ibi fuerit val. eſſe conſueverit . . . . ſecularis, ſed ſemper monachi a longiſſimis temporibus, que ſe offerebat legitime probaturum . . . . predicti domini cardinalis in eccleſia regulari canonizare, & ibi ponere clericum ſecularem pro ut ex tenore ipſius reſcripti evidenter apparet, & mandatum domini cardinalis predicti, nec poteſt exequi in hac parte, ſicut propoſuit, quod reſcriptum ipſum impetratum erat tacita veritate, tali videlicet quod ſi fuerit expreſſa, literas nullatenus habuiſſet, cum dictum monaſterium apoſtolica indulgentia ſit munitum, quod ad

proviſionem vel receptionem alicujus in aliqua eccleſiarum ipſius monaſterii, dictum monaſterium, nec de dicta ipſa indulgentia expreſſam faceret mentionem, minime taneretur, cum de ipſa indulgentia ipſum reſcriptum nullam faciat mentionem de ipſo monaſterio ſancti Gregorii, cujus cella & obedientia eſt eccleſia predicta, quod ſe offerebat legitime probaturum, dictum Angelum in dicta eccleſia canonizare, nec ipſos ad recipiendum ipſum cogere non poterat, nec debebat maxime cum de ipſa eccleſia ipſum reſcriptum nullam faceret mentionem, Item, quod ille Angelus nondum eſt ſex annorum, & eſt ita puer, quod neſcit cognoſcere bene, ne dum quod poſſit reſidentiam facere in aliqua eccleſiarum, ſubjacere riſui, & probare ſe offerebat: ad que omnia probanda ſe petebant admitti nomine dicti monaſterii a judice ſupraſcripto, alioquin in ſcriptis ex his gravaminibus ad dominum papam appellavit, & inſtanter apoſtolos petiit; has propoſuit, & alias poteſtatus eſt ſuo loco & tempore opponendas,, *&c.* menſis octobris die tertiodecimo ..... indictione octava. Actum in clauſtro ſancte Marie de Sutrio, preſentibus domno Conſtantino abbate ſancti Benedicti, domno Nicolao priore ſancti Angeli de Monte Filiziani, & Thomao clerico ſancti Johannis.

CCCLXXII.

Aliud examen pro caſtris teſtamento relictis manaſteria S. Gregorii de Urbe.

Circa annum 1250.

Ex codice ejuſdem cœnabii pag. 41.

Ibid. n. 36. . . . . Johannes comes habet in tenimento dicti Podii. Interrogatus quomodo ſciret: dixit, quia ipſe vidit, audivit & interfuit; & fuit inde a dicto domino Tolomeo rogatua teſtis. Interrogatus de finibus dictarum terrarum dixit, quod hi erant fines. Ab ano latere eſt tenimentum Capranice, & tenimentum civitatis Peneſtrine; ab alio latere eſt tenimentum Piſciani, & tenimentum caſtri ſancti Viti; & ab alio latere eſt tenimentum dicti Podii, & ab alio latere eſt tenimentum caſtri Podii. Interr. qnomodo ſciret; dixit, quia bene ſcit dictum caſtellum & dictos fines, & plene erat ſibi notum; & dixit de finibus dicti Podii, quod ab uno latere eſt tenimentum dicti Caſtalli novi, ab alio latere eſt tenimentum Guadagnioli, ab alio latere eſt eſt tenimentum caſtri Piſciani; & ab alio latere eſt tenimentum Poli. Et de finibus Morelle dixit, quod ab uno latere eſt tenimentum caſtri ſancti Gregorii; ab alio latare eſt tenimentum Ciciliani; ab alio latera eſt tenimentum Guadangioli; & ab alio latere eſt tenimentum rocce Ilicis, ut audivit & firmiter credit. Interr. qui fuerunt preſentes ad predicta, dixit; quod dominus Ricardus, dominus Georgius, Oddo domini Jonathe, frater Felice de ordine Minorum, dominus Jacobus Rubeus, dominus Jonatha & presbyter Valentinus de caſtro Vallis Montonis, qui omnes de predictis fuerunt dicto domino Tolomeo rogati teſtes. Interr. qunmodo ſciret; dixit, quia vidit, audivit & interfuit. Interr. de tempore dixit, quod jam ſunt duo anni, & ulterius de menſe, die & hora non recordatur; dixit tamen, quod fuit in die feſti ſancti Marci de Letaniis. Interr. de loco, dixit, quod fuit in caſtro Vallis Montonis in domo eccleſie ſancti Stephani. Interrogatus quomodo ſciret; dixit, quia vidit & interfuit. Interr. ſi dictus dominus Tolomeus erat tunc compos & ſane mentis; dixit, quod bene erat compos & ſane mentis. Interr. quomodo ſciret; dixit, quia vidit, audivit & interfuit. Interr. ſi dictus dominus Tolomeus eſt mortuus; dixit, quod ſic. Interr. quomodo ſciret; dixit, quia vidit & interfuit ad mortem & ſepulturam ejus; & eodem die fuit mortuus, quo predicta diſpoſuit. Interr. ſi de predictis, & predictorum ſingulis fuit & eſt publica fama; dixit, quod ſemper publica fuit & eſt, quod dicta caſtra fuerint dicti domini Tolomei; & quod fuit filius quondam domini Oddonis de Polo, & quod dicta caſtra poſita ſunt in dioceſi Tiburtina; & quod ita predicta diſpoſuit, & quod publica & notoria erant in partibus illis, ubi dicta caſtra ſunt poſita, & etiam in caſtro Vallis Montonis, & hec ſe non deponare pretio, precibus, odio, amore vel timore *&c.*

Dominus Jonatha Oddonis Adenulfi de Valle Montone teſtis juratus & interrogatua per predictum dominum Teodinum epiſcopum ſuo juramento dixit, quod dominus Tolomeus de Polo in ultima ſua voluntate pro anima ſua reliquit monaſterio ſancti Gregorii de Urbe terram ſuam, videlicet caſtrum Podii de Jennaſii,

Digitized by Google

ſii, & Caſtellum novum, & medietatem Morella cum tenimentis ipſorum, & quicquid juris in eis haberet vel habere poſſet, ſalvo & reſervato domino Johanni comiti, ſi quid jus haberet in tenimento dicti podii, que caſtra poſita ſunt in dioceſi Tiburtina, ut audivit, & firmiter credit. Interr. quomodo ſciret; dixit, quia vidit, audivit & interfuit, & fuit inde rogatus teſtis a dicto domino Tolomeo. Interr. de tempore; dixit, quod jam ſunt duo anni & ultra, ut credit, de menſe, die & hora non bene recordatur: dixit tamen, quod illa die ibant Cruces cum letaniis. Interr. quomodo ſciret; dixit, quia vidit & interfuit. Interr. de loco; dixit, quia fuit in caſtro Vallis-montonis in domo eccleſie ſancti Stefani, in qua jacebat infirmus. Interr. quomodo ſciret; dixit quia vidit & interfuit. Interrog. ſi dictus Tolomeus erat tunc compos & ſane mentis; dixit, quod bene erat compos & ſane mentis. Interr. quomodo ſciret, dixit quia vidit, & interfuit & audivit. Interr. de finibus dictorum caſtrorum; dixit quod Caſtellum novum poſitum eſt infra hos fines, ut audivit & firmiter credit: videlicet ab uno latere eſt tenimentum dicti Podii; ab alio latere eſt tenimentum caſtri Poli; ab alio latere eſt tenimentum Peneſtrine & tenimentum Crapsnice; & ab alio latere eſt tenimentum caſtri Piſciani, & tenimentum caſtri ſancti Viti. Et fines dicti Podii ab uno latere eſt tenimentum caſtri Guadangioli; ab alio latere eſt tenimentum Piſciani; ab alio latere eſt tenimentum Caſtelli novi predicti; ab alio latere eſt tenimentum Poli. Et fines caſtri Morelle ab uno latere eſt tenimentum Ciciliani; ab alio latere eſt tenimentum rocce Ilicis; ab alio latere eſt tenimentum caſtri ſancti Gregorii; & ab alio latere eſt tenimentum Guadangioli. Interr. qui fuerunt preſentes ad predicta dixit; quod dominus Jacobus Rubeus, presbyter Valentinus, dominus Georgius, Oddo domini Jonathe, dominus Riccardus, dominus Thomaſſius & hi omnes de caſtro Vallis-montonis, & interfuare ad predicta frater Felice de ordine Minorum, & caſtellanna Vallis-montonis, qni a dicto domino Tolomeo fuerunt inde rogati teſtes. Interr. quomodo ſciret, dixit qnia vidit, audivit & interfuit. Interr. ſi dictus dominus Tolomeus eſt mortuus; dixit quod ſic. Interr. quomodo ſciret; reſpondit, quia vidit & interfuit ad ſepulturam & mortem ejus. Interr. ſi de predictis & predictorum ſingulis fuit & eſt publica fama; dixit, quod fuit & eſt publica fama, quod dictus dominus Tolomeus fuit filius qnondam Oddonis de Polo, & quod predicta caſtra fuerunt ipſius, & quod predicta ita diſpoſuit, & quod publica & notoria ſunt in partibus illis, ubi dicta caſtra poſita ſunt, omnia predicta & in caſtro Vallis-montonis, & hec dixit ſe non deponere pretio, precibus, odio, amore vel timore &c.

Dominus Riccardus domini Petri Davini de Vallis-montone teſtis juratus & interrogatus per predictum dominum Theodinum epiſcopum ſuo juramento dixit, quod dominus Tolomeus de Polo reliquit pro anima ſua monaſterio ſancti Gregorii de Urbe in ultima ſua voluntate caſtra ſua, videlicet Caſtellum novum, Podium de Jennaſii & medietatem Morelle *&c. ut ſupra*, Interrogatus de tempore, dixit, quod jam ſunt duo anni & ultra. De menſe dixit, quod fuit de menſe aprilis in feſto ſancti Marci, de die non recordatur, & de hora dixit, quod fuit circa horam tertiam *&c. ut ſupra*.

Dominus Jacobus Rubeus de Valle-montone teſtis juratus & interrogatus per predictum dominum Theodinum epiſcopum ſuo juramento dixit, quod dominus Tolomeus de Polo in ultima ſua voluntate *&c. ut ſupra*. Interrogatus, ſi dictus Tolomeus eſt mortuus, dixit, qnod illa die, quo predicta diſpoſuit, fuit mortuus. Interr. quomodo ſciret; dixit, quia vidit & interfuit ad mortem & ſepulturam ejus, & ipſe cum quibuſdam aliis militibus Vallis-montonis portaverunt lectum, & ſepelierunt eum, *&c. ut ſupra*.

Dominus Georgius domini Petri de Vallis-montone teſtis juratus & interrogatus *&c. ut ſupra*. Interrogatns de finibus dictorum caſtrorum, dixit *&c. ut ſupra*. Interrogatus quomodo ſciret; dixit, quod bene novit dicta caſtra habere dictos fines, & cognite ſunt partea ille, ubi ſunt dicta caſtra ſibi, & ita audivit & firmiter credit *&c. ut ſupra*.

Oddo domini Jonathe de caſtro Vallis-montonis teſtis juratus & interrogatus *&c. ut ſupra*.

Acta ſunt hec anno, menſe, die & indictione prenominatis, preſentibus bis rogatis teſtibus dompno Blaſio ſancti Angeli teſte, presbytero Petro ſancti Blaſii teſte; Sebaſtiano Matthei de Roma teſte, Johanne Egidii teſte, Johanne Aroncelli teſte, Mattheo Johannis Bonfilioli teſte, Jacobo Petri Johannia teſte, ac

pres-

presbytero Petro ſancte Marie nove teſte.

Jacobus Bartholomei ſacri imperii & Tiburtine civitatis ſcriniarius mandato & auctoritate prenominati domini Theodini quondam epiſcopi Tiburtini, & rogatu domni P., abbatis hoc inſtrumentum propria manu ſcripſi, & in publicam formam redegi & meo ſigno ſignavi.

APPENDIX ALTERA MONUMENTORUM

AD ALIQUA MONASTERIA SPECTANTIUM.

I.

Donatio facta a Gregorio M. monaſterio ſancti Andree de Urbe.

Anno 588. xxviii. decembris.

Ex MS. Onuphrii Panvinii de gente Anicia penes Cl. V. marchionem Pompejum Frangepanium patric. Romanum.

Adhb. XXXIX. n. 41. IN nomine Dei ſalvatoris noſtri Jeſu Chriſti imperante domino Mauritio Tiberio auguſto anno ſexto, & poſt conſulatum ejuſdem Domini noſtri anno quarto indictione ſexta vigeſima octava die menſis decembris. Sancto & venerabili monaſterio ſancti Andree apoſtoli noſtro loco conſtituto, quod appellatur Clivus Scauri, in quo eſt Maximianus & reverendiſſimus abbas, & per eum in eodem venerabili monaſterio Gregorius indignus diaconus apoſtolice ſedis perpetuam ſalutem. Quoties lauuis veſtre unibus, licet parva quedam conferimus, veſtra vobis reddimus, non noſtra largimur, ut hec agentes non ſimus elati de munere, ſed de ſolutione ſecuri. Proinde ego Gregorius ſervus ſervorum Dei dono, cedo, trado, & mancipio, & ex meo jure in veſtro jure dominioque tranſcribo quatuor videlicet in integrum principales untias trium fundorum Laveriani, Spejani, Anceſſani cum caſtello ſuo, vel cum adjacentibus ſuis, ſive quo alio vocabulo nuncupantur, cum mancipiis, colonis ſuis, vel cum omni jure, & proprietate eorum cum caſalibus atque sppendicibus ſuis, parietinis, adjunctis, adjacentibuſque ſuis; ſive cum ſilvis, campis, pratis, paſcuis, ſalectis, ſtationibus, vineis, olivetis, arboribus pomiferis, fructiferis & infructiferis, diverſique generis puteis, fontibus, rivis, aqua perenni, limitibuſque ſuis omnibus, & omnibus ad eaſdem quatuor untias ſupraſcripti Laveriani, Spejani, atque Anceſſani cnm caſtello ſuo, vel cum omni jure & proprietate eorum, & omnibus ad ſe pertinentibus conſtitutis via Tiburtina milliario ab urbe Roma plus minus vigeſimo quinto territorio Tiburtino coherentes in . . . . conſortes octo untiarum juris Gratioſi juri Honeſti, & in terraffines: fundus qui appellatur Momordianum juris comitis Comodi, & ſi qui alii affines ſunt, aut ab origine fuerunt, & quidquid eſt in perpetuum, ſicut optime maximeque ſunt, & a meis auctoribus, proauctoribuſque meis bono optimo & inconcuſſo jure poſſeſſe ſunt, & uſque in hodiernum diem poſſidemus, una cum omni jure profeſſionum & tributarium, quas mihi obveniſſe profitenr ex ſucceſſione Deſiderii clariſſimi viri inter alios memoralis. De quibus quatuor untiis fundi ſupradicti Laveriani, Spejani & Anceſſani cum caſtello ſuo inde pro indiviſo cum omnibus ad ſe pertinentibus quinque mihi dierum retineo uſumfructum, que retentio ipſius uſusfructus prefato monaſterio, ejuſque auctoribus pro ſollemni & legitima traditione conſtare ſanxerunt, tranſactum vero uſumfructum meum ſuperius deſignatum antefatum monaſterium habeat, teneat, poſſideat jure dominioque ſuo, in perpetuum vendicet & defendat, in qua donationis pagina ſpondeo atque promitto numquam me, heredes ſucceſſoreſque meos, nec per aliam quamlibet doloſam, fictitiamque perſonam pro cujuslibet legis interventu contrariam inferre voluntatem. Sed in hujus me heredes ſucceſſoreſque meos promitto fidem cartule duraturos, quam largitatis meo paginam omni vi, dolo, metu & circumſcriptione ceſſante Deusdedit viro nobili notario rogatorioque meo ſcribendam mandavi, cuique ſubtus manus mea ſubſcripſi, & teſtibus a me rogatis obtuli ſcribendam allegandi etiam geſtis, quibus tibi placuerit non expectari deinceps

ceps profeſſione mea ex more concedi licentiam, ſub ſtipulatione & ſpontione ſolemnitate interpoſita, imperante domino noſtro Mauritio Tiberio perpetuo Auguſto anno ſexto poſt conſulatum ejuſdem domini noſtri anno quarto indictione ſexta vigeſima octava die menſis decembris.

Actum Rome die & conſulatu ſupraſcripto.

Ego Gregorius peccator S. R. E. diaconus huic donationi a me facte in prefato monaſterio de ſupraſcriptis fundis ad omnia ſupraſcripta relegi conſenſi, & ſubſcripſi, & teſtea, ut ſcriberentur, rogavi.

Ego Romanus vir clariſſimus huic donationi quatuor untiarum fundi ſupraſcripti Laveriani, Spejani & Anceſſani cum caſtello ſuo, & omnibus ad ſe pertinentibus in integrum facte a ſupraſcripto Gregorio diacono ſedis apoſtolice in ſupraſcripto monaſterio ſancti Andree apoſtoli rogatus ab eodem Gregorio, qui coram me ſubſcripſit, ipſius preſentia teſtis ſubſcripſi, & hanc donationem ab eo predicto Maximiano abbati traditam vidi.

Ego Romanus vir nobilis & tabellarius urbis Rome huic donationi quatuor unciarum fundi ſupraſcripti Laveriani, Spejani & Anceſſani cum caſtello ſuo & omnibus ad ſe pertinentibus in integrum facte a ſupraſcripto diacono ſedis apoſtolice in ſupraſcripto monaſterio ſancti Andree apoſtoli rogatus ab eodem Gregorio, qui coram me ſubſcripſit, ipſius preſentia teſtis ſubſcripſi, & hanc donationem ab eo predicto Maximiano abbati traditam vidi.

Ego Boniſacius lector tituli ſancte Marie huic donationi quatuor unciarum fundi ſupraſcripti Laveriani, Spejani, Anceſſani cum caſtello ſuo, & omnibus ad ſe pertinentibus in integrum facte a ſupradicto Gregorio diacono ſedis apoſtolice in ſupraſcripto monaſterio ſancti Andree apoſtoli rogatus ab eodem Gregorio, qui coram me ſubſcripſit, ipſius preſentia teſtis, & hanc donationem ab eo predicto Maximiano abbati traditam vidi.

Falconius ſcriniarius S. R. E. hec, que ſuperius leguntur, ex antiquiori tomo, quod Deusdedit S. R. E. ſcriniariua deſcripſerat, compleverat & abſolverat, quatenus emarcuerant, & fere jam deperierant, rogatu domni Ruberti venerabilis abbatis monaſterii ſanctorum Andree & Gregorii de clivo Scauri, ne ex toto conſumarentur, dicerpſi & in hanc transferri curavi.

II.

Roſæ nobiliſſimæ feminæ largitiones monaſterio ſancti Gregorii de Urbe.

Anno 984.

Ex codice Vaticano n. 6883. pag. 176.

IN nomine Domini Dei Salvatoris noſtri Jeſu Chriſti anno Deo propitio pontificatus domini Johannis ſummi pontificis & univerſalia quartidecimi pape in ſacratiſſima ſede beati Petri apoſtoli primo indictione duodecima menſe .... die quartodecimo. Quidquid enim vita poſſidetur, quamvis dulcius videatur, cito cum amatur, relinquetur, proinde ut meliora appetat, que ſibi eternaliter lucrari debeat. Proinde ego Roſa nobiliſſima femina una cum Stephano ſancte Romane eccleſie ſcriniario talia conſiderans, ſub infirmitate detenta cum Deo ſavente, plenoque ſenſu atque libero arbitrio, in quantum vires ſuppetunt, a preſenti die dono, cedo, trado, largior pro omnipotentis Dei amore & redemptione anime mee, & meorum delictorum veniam merear adipiſcar, proinde offero vobis domno Johannes religioſo abbati ven. monaſterii ſancti Andree apoſtoli, & ſancti Gregorii, quod vocatur Clivus Scauri, & per ſe in eodem ven. monaſterio, videlicet ſundum, qui vocatur Anceſano cum eccleſia ſancti Gregorii, in quo eſt Caſtello novo, ſeu fundum Sacram, fundum Caſa corvuli, necnon ſundum Spejano cum eccleſia ſancte Lucie, ſundum Elianum, ſundum Centum vigere, item ſundum Pavarano, ſundum Virianum & fundum Paretulo, & ſundum Laciano, ſimiliter ſundum Balle, ſive ſuis aliia vocabulis nuncupentur, omnibus in integrum ſibi invicem coherentibus uno ſolo conſtituto cum caſis, vineis, terria, campis, paſcuis, ſilvis, ſalectis, arboribus, pomiferis, fructiſeris vel infructiferis, diverſi generis puteis, ſontibus, rivis, aqua perennis, edificiis, parietinis, columnis, adjunctis adjacentibuſque ſuis, cultum vel incultum, vacuum vel plenum, & cum omnibus eorum pertinentiis poſito territorio Tiburtino miliario ab urbe Roma plus minus viceſimo quarto .... & monte in integrum, qui dicitur Vulturella, in quo eſt eccleſia ſancte Marie cum pelagis & appendicibus ſuis, ſicuti in circuitu ipſius montia tenere & extendere videtur, quod ſuna terris & ſilvis, montibus & collibus &c. Ibidem.

cum

cum omnibus a ſupradicto monte generaliter & in integrum pertinentibus poſito in dicto territorio Tiburtino milliario ab urbe Roma plus minus viceſimo quinto, & inter affines ab uno latere caſalis, qui vocatur Biſciano, & a ſecundo latere caſalis, qui vocatur Illice, & a tertio latere, quod eſt jure monaſterii ſancti Benedicti, & a quarto latere ſundus, qui vocatur Pratale, & a ſexto latere ſundum, qui vocatur Sarianum, & a ſeptimo latere eccleſia ſancti Angeli, qui ponitur in Fajano, & exinde dividentes a Peneſtrina juris ſupradicti monaſterii, ſicuti mihi evenit ſupraſcripta portio mea de omnibus immobilibus locia, quantum infraſcriptis affinibus pertinere videtur de fundis & caſalibus cultum vel incultum ad ipſam portionem pertinentium, quod eſt .... eas vobis integre concedo atque trado & largior in perpetuum, ut ſuperius dictum eſt, pro redemptione anime mee & filia mea bone memorie, & meorum veniam delictorum, a preſenti die habeatis, teneatis, poſſideatis atque.... vatis, veſtro jure vendicetis, deſendatis pro omnibus nunquam a me, neque ab heredibus meis aut a me ſummiſſa perſona magna vel parva contra vobis veſtriſque ſucceſſoribus aliquam .... habebitis queſtionem aut calumniam, ſed in omni tempore ab omni homine & in omni loco, ubi vobis veſtriſque ſucceſſoribus neceſſe fuerit ſtrenue una cum heredibus meis, & defendere promitto vobis veſtriſque ſucceſſoribus, in qua, & jurata Deo per Dominum omnipotentem, ſancteque ſedis apoſtolice dominum Johannem ſanctiſſimum papam hec omnia, que hujus cartule donationis a die preſenti ſeriem textus eloquitur inviolabiliter conſervare atque adimplere promitto, ſ..... quod abſit, & quoquo tempore ſi ego vel heredibus meis contra vobis, veſtriſque ſucceſſoribus, aut contra hanc a preſenti die donationis cartulam, quam ſponte fieri rogavi, agere vel cauſare vel litigare voluerit, per quovis ingenio, tunc non ſolum perjurii reatum incurram, verum etiam daturam me promitto una cum heredibus meis, vobis veſtriſque ſucceſſoribus ante omne litis initium pene nomine auri puriſſimi libras tres, & poſt penam abſolutionis manentem hec a die preſentis donationis cartule ſeriem in ſuam maneat firmitatem, quam ſcribendam rogavi Albinum ſcriniarium ſancte Romane eccleſie in menſe & indictione ſupraſcripta duodecima.

Signum † manu ſupraſcripta Roſe donatrice.

† Stephanus Domini gratia ſcriniarius ſedis apoſtolice.

† Sergius Scanno.

† Benedictus Domini gratia ſcriniarius ſancte Romane eccleſie.

† Johannes nobili viro.

† Jugibaldo nobili viro.

† Hadrianus pro .... Dominico.

Ego N., ſcriniarius ſancte Romane eccleſie, ſicut inveni in thomo carticineo jam pene conſumpto ſcriptum per manum Albini ſcriniarii, ita ſcripſi, & in hanc tranſtuli cartam.

III.

Caſtellum ſancti Pauli confirmatur eidem monaſterio ab Ottone III. *imperat.*

Anno 992. nonis decembris.

Ex eodem codice pag. 185.

IN nomine ſancte & individue Trinitatis. Notum ſit omnibus fidelibus noſtris preſentibus atque futuris, qualiter nos ob Dei omnipotentis amorem, & domni Andree noſtri venerandi abbatis petitionem monaſterii ſancti Andree, quod dicitur ſancti Andree in clivo Scauri, ſecundum hoc noſtrum imperiale preceptum, prout juſte poſſumus, confirmamus, ac firmiter corroboramus caſtellum, quod vocatur ſancti Pauli cum omnibus ſuis pertinentiis, in primis fundum Caporali, fundum Turanuls, fundum Caminat.., fundum Flegiano, fundum Froziano, fundum monte Fruite, fundum Poma .... cum omnibus pertinentiis & affinibus, ab uno latere terra Preneſtina, a ſecundo latere Gallicani, a tertio latere Fuſtiniano, a quarto latere Paviano, & Caſa.coriculi, & dirigitur in Feronicum cum omnibus terris ceteriſque appendicibus & locis quibuſcumque vocabulis nuncupatis memoratum caſtellum, quod vocatur ſancti Pauli, predicto monaſterio firmiſſime confirmamus eo tenore, ut ſemper ad utilitatem fratrum perſiſtat. Si quis igitur epiſcopus, marchio, dux, comes, judex aliquis, perſona, homo magnus vel parvus de pretitulata proprietate idem monaſterium ſine lege diſveſtiverit ſeu moleſtaverit, ſciat ſe compoſiturum auri cocti libras centum, medietatem camere noſtre, & medietatem predicto monaſterio ſuiſque actoribus. Quod ut verius credatur, hanc paginam manu propria corroborantes ſigillare precepimus. *Ibidem.*

Si-



Signum domini Otonis ceſaris invictiſſimi.

Heribertus cancellarius vice Petri Cumani epiſcopi.

Datum nonis decembris anno Dominice incarnationis nongenteſimo nonageſimo ſecundo indictione tertiadecima anno tertii Otonis regni decimoſexto imperii quarto. Acta Rajano.

IV.

Executis teſtamenti cujuſdam Stephani in favorem ejuſdem cœnobii.

Anno 998. XIII. auguſti.

Ex codice eodem pag. 169.

Ibidem.

IN nomine Domini Dei Salvatoris noſtri Jeſu Chriſti imperante domino piiſſimo perpetuo auguſto Ottone a Deo coronato, magno & pacifico, imperii anno ſextndecimo indictione undecima menſe auguſti die tertiadecima. Dum pro adipiſcendis celeſtia regni gaudiis eterna procul dubio ad cultum divine majeſtatis conferat ſtipendia, omnino ſas exigit *&c.* ex hoc redemptori noſtro hoc ipſum, quod ad gloriam ſancti nominis ejus dinoſcitur rogaſſe, ſit acceptabilem Stephani votum, pro cujus amore & venia delictorum ſuorum offerimus, cujus juſta fuit, & nos poſt mortem *&c.* quapropter nos Leone Domini gratia vocatus arcario ſancte apoſtolice ſedis, Johannes de Primicerio, Sergius comes palatii, necnon Rozzoni abbati monaſterii beati Pauli apoſtoli, Leonem abbatem ſancti Silveſtri, Theophilactus abbas necnon ſancti Chriſti martyris Laurentii, omneſque fidei commiſſarii & teſtamentarii ac predicti Stephani bone memorie, ſicut ipſe nobis precepit, dum ad exitum ſui corporis eſſet, a preſenti die bona & ſpontanea noſtra voluntate donamus, cedimus, atque largimur *&c.* vobis domno Johanni religioſo presbytero & monaco atque coangelico abbati venerabilis monaſterii ſancti Andree apoſtoli & ſancti Gregorii, quod appellatur Clivus Scauri *&c.* ideſt integram medietatem de caſtello integro, quod vocatur Arvario, qui olim fuit ſupradicto Stephano, cum medietate de vilo in integrum, quod vocatur Carſulano, cum caſis intus eodem caſtello & in eadem villa, item caſis & vineis & hortuis, ſeu & medietatem de villa in integrum, que vocatur Stabla cum omnibus ad ipſam medietatem pertinentibus, atque medietatem de lacu, qui vocatur Paparano. Hee omnia cum ſupradictis caſis, vineis, hortis *&c.* excepto ſamulis & famule, omnia poſita territorio Sutrino & Nepeſino. Verum etiam & vineas petias quatuor in integrum & medietatem de vinea in diſertis poſita petiam unam in integrum cum verſulariis ſuis, & terram ad calcatorio ponendum & reſidendum in commune cum introitu & exitu ſuo. Item commune cum omnibus ad eam pertinentibus poſit. territorio Aricienſi in loco, qui dicitur Parietelongo. Item territorio Nepeſino integram medietatem de fundo, qui vocatur Galojanum cum medietate de vineis, terris cultis & incultis, & omnibus ad ipſam medietatem pertinentibus, in territorio Campanino medietatem de fundo, qui vocatur Oliano cum vincis, terris cultis & incultis, & cum omnibus ad ipſam medietatem pertinentibus. Item in territorio Tiburtino & Preneſtino integram medietatem de caſtello in integrum, quod vocatur Pauli, & medietatem de caſtello in integrum, quod vocatur ſanctus Johannes, cum medietate de aquimoles & medietatem de aliis ſundis & caſalibus eorum *&c.* In Roma portionem ſuam, quod eſt quarta pars de aquimola molente unum in integrum cum omni conciatura & ligatura & ferratura ſua, cum introitu & exitu ſuo in communi, & cum omnibus ad ipſam medietatem pertinentibus poſitis in fluvium Tiberis, necnon & medietatem de domo in integrum, cum medietate de eccleſia ſancti Laurentii, & medietate de hortuo cum introitu ſuo in communi, & cum omnibus ad ipſam medietatem pertinentibus poſita in regione, que dicitur Valneo Pelagii, ſimulque & hortuo cum oliveto ſuo & cum introitu ſuo, & cum omnibus ad eam pertinentibus poſitis Rome in regione ſecunda juxta domum de Johanne Primicerio omnia jura, cui exiſtunt, ſicut ei evenit per hereditatem parentum ſuorum, & nobis evenit per cartulam fidei commiſſariam & teſtamentariam ab eo, ita tibi tuiſque ſucceſſoribus concedimus atque corporaliter offerimus in perpetuum, propterea quod corpus ſupradicti Stephani bone memorie humatum quieſcit intus ſubtus venerabile monaſterium in loco, qui dicitur capitulum, unde & cartule vetuſte de ſupradictis locis apud nos eſſe videntur ad conſervandum, & ſalvos faciendum pro aliis immobilibus locis, que in eas continere videntur, ſed quandocumque tibi tuiſque ſucceſſoribus neceſſe

ceſſe fuerit, ſemper illas oſtendere ſpondimus omni poſſe dominii veſtri de cauſa, pro qua & ſupradictia omnibus immobilibus locis cum caſis, vineia, terris, hortuis, vineis, caſtellis, aquimolis, eccleſiis cultum vel incultum, & cum omnibus eorum pertinentiia, ut ſuperius legitur, a preſenie enim die largimur vobis veſtriſque ſucceſſoribus pro veſtris ſacris ſanctis orationibus, ut a vobis veſtriſque ſucceſſoribus ipſa continua oratione ſuſcipiat, a preſenti die habeatis, poſſideatis, veſtro jure vendicetis & defendatis, & nunquam hanc a nobis, vel ab heredibus noſtris, aut a nobis ſubmiſſa magna parvaque perſona contra tibi tuiſque ſucceſſoribus aliquam promovemus queſtionem aut requiſitionem litis calumpnie, ſed & omni tempore partem veſtram a nobis & noſtris heredibus ſecuri exiſtatis in perpetuum, in qua & jurantes dicimus per Dominum omnipotentem, ſanctamque ſedis apoſtolice, atque principatum domini Ottonis hec omnia, que hujus a die preſentis donationis cartula ſeriem textus eloquitur, inviolabiliter conſervare & adimplere promittimus. Si enim quod abſit *&c.* tunc componituri exiſtamus ebritias auri libras tres, & hec cartula in ſuam maneat firmitatem, quam ſcribendam rogavimus Stephanum ſcriniarium ſancte Romane eccleſie, in qua & nos ſubſcripſimus & teſtes, qui ſubſcriberent rogavimus, & vobis contradimus in menſe & indictione ſupradicta undecima.

Leo gratia Dei vocatus Arcario ſancte apoſtolice ſedis.

† Johannes conſul & dux, qui vocatur de Primicerio.

† Sergius comes palatii.

† Ego Rozzo exiguus abbas monaſterii ſancti Pauli.

† Leo presbyter & abbas monaſterii ſancti Silveſtri.

† Theopbilactus exiguus.

† Johannes gracia Domini judex.

Leo filius Johannis de Primicerio.

Benedictus filius de Imperatore.

Ego N.. ſcriniarius ſancte Romane eccleſie, ſicut inveni in thomo carticineo jam pene conſumpto, ſeriptum per manum Stephani ſcriniarii, ita ſcripſi & in hanc tranſtuli cartulam.

V.

Alie donationes Purpure illuſtris femine,

Anno 1019. XIV. maji.

Ex codice eodem pag. 180.

IN nomine Domini Dei Salvatoris noſtri Jeſu Chriſti, anno Deo propitio pontificatus domini noſtri Benedicti ſummi pontificis & univerſalis octavi pape in ſacratiſſima ſede beati Petri apoſtoli ſeptimo, imperante domino Henrico a Deo coronato imperatore anno ſexto indictione ſecunda menſe madio die quartadecima. Quidquid enim in hac vita poſſidetur homo, qui dulcius videatur, cito cum amara relinquitur. Proinde reſtat, ut meliora appetat, que ſibi eterna lucra, ſi debeat, acquirat, & ideo quoniam certum eſt me Purpura illuſtris femina a preſenti die ſub uſumfructum dierum vite mee do, dono, cedo, trado & irrevocabiliter largior atque offero, nullo me cogente atque contradisente, aut vim faciente, ſed propria ſpontanea mea voluntate tibi beate Andree apoſtole & ſancte Gregori confeſſor Chriſti, veſtriſque ſervitores, que modo habere videntur in veſtro venerabili monaſterio, quod vocatur Clivua Scauri, & in eodem veſtro monaſterio intraturi ſunt in perpetuum, licet omnibus presbyteris ac monacis, qui in eo loco, beate Andree apoſtole, & ſancte Chriſti confeſſor Gregori, die noctuque ſerviunt, & miſſarum ſolemnia celebrant, ſubſcripta omnia fruere poſt hodiernum diem uſque in perpetuum pro omnipotentis Dei amore, mercede & redemptione anime mee, & meorum veniam delictorum de meis criminibus & peccatis caſtellum unum in integrum, qui vocatur Fuſtiniano, cum omnibus caſis & eccleſiis infra .... quam & omni actiooe & diſtrictu vel placito ſuo, una cum domibus, villis, fundis & caſalibus foria ..... ſuis caſtellis adjacentibus, & pertinentibus, in qua ſunt, domibus, vineis, terris, campis, pratis, paſcuis & ſilvis, aquimolis & molendinis, cultum vel incultum, vacuum & plenum, & cum omnibus a ſupraſcripto caſtello eorum uno, & ſua omnia pertinentia generaliter & in integrum pertinentibus, ſito territorio Tiburtino in jamdicto loco, qui vocatur Fuſtiniano, ſique affinis ad eaſdem caſtellum eſſe dinoſcitur, ſeu concedo & dono, & ſimili vobis offero omnem por- *Ibidem.*

tio.

tinnem meam de curtem una in integrum, que vocatur Griti, cum omnem portionem meam de terris ſeminariis, campis, pratis, paſcuis & ſilvis, paludibus & pantanis, montibus & collibus *&c.* excepta terra ſementaria ad unius parii boum, que de mea juſta porione in mea videor tenere poteſtas. Cetera vero omnia cum ſibi generaliter & in integrum pertinentibus poſito ſoris portam majore in ſupraſcripta curte, que vocatur Griti, ſicuti conjuncta & coadunata eſſe videtur cum alia medietate ipſius curte, quam in ſupraſcripto monaſterio Gregorius bone memorie .... germano meo pro ſe detulit, atque largivit anime, quomodo mihi evenit per hereditatem quondam parentorum meorum. Ita ſupraſcripta omnia vobis veſtriſque ſucceſſoribus concedo, trado, & dono atque offero, unde & hanc uſufructuariam donationis cartulam vobis contradidi.... aut ſupraſcripto caſtello uno in integrum, quod vocatur Fuſtiniano, cum omnibus caſis & eccleſiis infra ſe habentem, quam & omni donatione & diſtrictu vel placito ſuo cum domibus, fundis & caſalibus a foris ipſius caſtelli adjacentibus & ſibi pertinentibus, in qua ſunt vineis, terris, campis *&c.* & omnem portionem meam de terris ſementariis, campis, pratis, paſcuis *&c.* excepto terra ſementaria ad unius pario boum, que de ipſa mea portione in mea videor tenere poteſtas. Cetera vero omnia, ea videlicet ratione in veſtro monaſterio concedo, ut ſi ad obitus mei diem filios babuero, & ad legitimam etatem pervenerint, habeant ipſi & eorum heredibus, & ſi minime ad obitum meum filios babuero, aut ſi habuero, ad etatem non pervenerint, ſupradicta omnia habeant in ſupradicto veſtro monaſterio, & ſi predictis rebus ante obitus mei diem babere videtur, omnia in ſupradicto monaſterio deveniant, & ſi de ſupraſcriptis non minuero rebus, & omnia ad obitus mei diem pro meis utilitatibus venundavero aut donavero, quicumque ad obitus mei diem habere videtur, omnia in ſupradicto monaſterio deveniant, & ſi de ſupraſcriptis non minuero rebus, & omnia ad obitus mei habuero, ſicuti ſupra continetur, in ſupraſcripto monaſterio deveniant, cum omnibus ſibi generaliter & in integrum pertinentibus, ut ſupra legitur, a preſenti enim die ſub uſufructu dierum vite mee largita ſum pro omnipotentis Dei amore, mercedeque redemptione anime mee & meorum veniam delictorum, quia illud me recolens, que dicit in theſauris Domini ſuum recondit theſaurum, conduplicatum recipit in futurum, a preſenti enim die ſub uſufructu dierum vite mee ſupradicta omnia uſque in perpetuum ſacerdotes & monachi dicti, qui in eodem loco vobis beate Andree apoſtole, & ſancte Gregori ſerviunt, fruantur, & nullorum detineant ipſis, ſucceſſoribuſque eorum, & nunquam a me, neque ab heredibus & conſanguineis meis, aut a me ſubmiſſa, magna, parvaque perſona contra ſervitores Domini & veſtri quamlibet movere queſtionem aut calumpniam, qui irrevocabili donatione a me eſt conceſſa, in qua & jurata dico per Deum omnipotentem, ſancteque ſedis apoſtolice & domini noſtri Benedicti ſanctiſſimi octavi pape, atque Henrico magno imperatore hec omnia, que in hujus uſufructuarie donationis cartula ſeriem textus eloquitur, inviolabiliter conſervare atque adimplere promitto. Nam quod abſit, in quoquo tempore & ego vel beredes, aut aliqui de parentibus & conſanguineis meis ſervitores Domini & eorum ſucceſſores de omnia, que ſupra notata ſunt, qualibet contentione fecerimus, que propria mea voluntate largiri, atque offeri, & ſecuti ego nunc ordinari, ita permanere non dimiſerint, niſi reſipuerint, maledictionem a patre, & filio, & ſpiritu ſancto in omnibus conſequantur, & cum Anania & Safira, qui de ſua mentiti ſunt ſubſtantia, illam ſententiam accipiant, quam ipſis & beato Petro apoſtolo acceperint, & ante Domini noſtri Jeſu Chriſti preſentiam in die judicii mecum rationem ponant. Inſuper ipſis & aliis, qui contra hanc cartulam venire temptaverint, primum omnium ſubjaceat perjurii crimen ſecundum legem, & poſt hoc compoſiturus extat auri optimi libras decem, medietatem quidem fiſco, & medietatem contra ſervitores ſupradicti monaſterii & eorum ſucceſſores, & poſt ſolutam penam hec uſufructuaria donationis cartula in ſua nihilominus maneat firmitate, quam ſcribendam rogavi Johannem ſcriniarium ſancte Romane eccleſie in menſe & indictione ſupraſcripta ſecunda.

Signum † manu ſupraſcripta Purpura illuſtris femine, qui hanc donationis cartulam fieri rogavit, & manu propria ss.

† Demetrius Domini gratia judex.

† Azzo filio Johannis Ruſſo a Biberatica.

† Gezzo, qui vocatur Zancuto.

† Biber.

† Johannes gener Silveſtro Batticopo.

† Ego Johannes ſcriniarius S. R. E. ſcriptor hujus cartule poſt teſtium ſubcriptiones & traditiones feci, & complevi, & abſolvi.

† Ego Petrus Johanoes Zambonen, Dei gratia S. R. E. ſeriniarius, ſicut inveni & legi in publico & anthentico inſtrumento ſcripto mann Johannia S. R. E. ſcriniarii, ita in preſentem cartam fideliter ſcripſi & fideliter exemplavi.

VI.

Locatio caſtri Pauli facta a Benedicto abbate Johanni nobiliſſimo comiti.

Anno 1051.

Ex Codice Vaticano n. 6168. & ex Panvinio lib. II. ms. de Gente Maxima.

Ibidem. IN nomine Domini Dei Salvatoris noſtri Jeſu Criſti, anno Deo propitio pontificatua Domini ooſtri Leonis ſummi pontificis & univerſalia pape in ſacratiſſima beati Petri apoſtoli ſede tertio, imperante domino Enrico piiſſimo perpetuo auguſto die decima ..... Quiſquis actionibus venerabilium locorum preeſſe dinoſcitur, incunctanter eorum otilitatibus, ut proficiant, cum ſumma diligentia procurare feſtinat. Placuit igitur cum Chriſti auxilio atque convenit domno Benedicto religioſo presbytero & monaco atque eoangelico abbate venerabilis monaſterii ſancti Andree apoſtoli & ſancti Gregorii, quod appellatur Clivus Scauri, conſentieote eum eo cuncta congregatione monachorum ſervorum Dei ſupraſcripti monaſterii, & e diverſo domini Johannis nobiliſſimi comitis, ut cum Domini adjutorio ſuſcipere debeat a ſupraſcripto Benedicto abbate vel a euncta ejus congregatione in omni ſibi conſentientibus conductionem a jamdicto monaſterio, ideſt integrum caſtellum, quod vocatur Pauli, & aliud caſtellum integrum, quod vocatur ſanctus Johannes, ſibi prope poſitum, cum caſis, vineis, terris & ſilvis, campis, pratis, paſcuis, montibus & collibus, fundis & caſalibus, villis & aquimolis, & eum omnibus eorum pertinentiis, ſicut in cartulis ſupraſcripti monaſterii continetur, poſito territorio Peneſtrino & Tyburtino, & inter affines ab uno latere terra Peneſtrina, a ſecundo latere Gallicani, & a tertio latere Fauſtinianum, & a quinto latere Sarianum & caſa Corbuli, & dirigitur in Foreonio, & deſcendit in Piſcario, inter hos affines concedimus vobis jamdicta caſtra juris ſupraſcripti monaſterii, itaut ſuo ſtudio ſuoque labore ſupradictus dominus Johannes nobiliſſimus comes ipſa caſtra, ut ſuperius legitur, in omnibus tenere & poſſidere debeat, ad meliora faciendum Deo juvante ad cultum perſolvant; ipſi etedeſque ſui proſuturis uſque in tertinm gradum, tertiam perſonam eredem, tertiam generationem, hoc eſt ipſo ſupraſcripto domino Johanne, ſeu filiis, nepotibuſque ſnis, & filiis legitimis procreatis, quod ſi filii vel nepotes minime ei fuerint, uni etiam perſone, cui relinquendi abeat licentiam, excepto locis piis vel publicis, numero milium ſeu bando, reſervata dumtaxat in omnibus proprietate ſupraſcripti venerabilis monaſterii, pro quibus jamdictis caſtris & locis, ut ſuperius legitur, dare, atque inferre debeant in ſeſtivitate beati Andree apoſtoli monetas boni auri numero ſex. Completa vero tertia generatione, ot ſuperius dictum eſt, tunc ſupraſcripta caſtra io integrum cum omnibus ſuis meliorationibus ad jus ſupraſcripti monaſterii, cujus eſt proprietas, modis omnibus revertantur, ut quiſquis ejuſdem venerabilis monaſterii curam geſſerit, iterum locaodi, commutandi, vendendi, quidquid maluerit, liberam abeant ſine aliqua ambiguitate licentiam & poteſtatem. De quare & de omnibus ſupraſcriptis jurantes dicunt utraſque partes per Deum omnipotentem, ſancteque ſedis apoſtolice, domini Leonia ſanctiſſimi pape, ſeu ſalutem domini Enrici imperatoris, hec omnia, que hujus placiti conventioniſque cartule ſeriem textus eloquitur, inviolabiliter conſervare atque adimplere promittunt. Quod ſi quiſque contra hujus cartule ſeriem quolibet modo venire temptaverit, det pars infidelis parti fidem ſervanti ante omne litis initium pene nomine auri libras ebritias quatuor, & poſt penam ſolutam hec cartula in ſuam maneat firmitatem, quam ſcribendam rogavimus Johannem, qui dicitur Johannes Ruſticus, ſancte Romane eccleſie ſcriniarium in menſe & indictione ſupraſcripta ſeptima, in qua & nos ſubſcripſimus, & teſtes, qui ſubſcriberent, rogavimus.

Ego Benedictus Domini gratia humilis abbas ss.

Ego Robertus presbyter & monachus ss.

Ego Laurentius presbyter & monachus ss.

Ego Maximus de Maximis. . . . . vit rogatus teſtis.

Ego

Ego Leo Nicolai rogatus teſtis.

Ego Johannes Nicolai rogatus teſtis.

Ego Romanus filius domine Beate rogatus teſtis.

Ego Johannes Rusticus ſancte Romane ecclesie ſcriptor hujus cartule poſt omnium teſtium ſubſcriptiones & traditiones facte complevi & abſolvi.

III.

Querela Petri abbatis ſancti Gregorii contra Odonem de Polo, & judicata Innocentii pp. II. pro monaſterio dicto.

Anno 1139. IV. aprilis.

Ex MS. Panvinii de gente Matthaja penes eumdem marchionem Frangepanium.

ibidem. IN nomine Domini, amen. Anno Dominice incarnationis milleſimo centeſimo trigeſimo nono anno vero pontificatus domini Innocentii ſecundi pape x. indictione ſecunda menſis aprilis die quarta. Ego Petrus monaſterii beati Andree & ſanctiſſimi confeſſoris Gregorii in Clivo Scauri humilis abbas predeceſſorum meorum venerabilium abbatum prudentiam ſequens in concilio Lateranenſi in eccleſia ſancti Salvatoris ſollemniter habito preſidente domino noſtro Papa Innocentio II. conſedentibus cardinalibus & cum lateribus epiſcopis, tribus quoque patriarchis Antiochenn, Aquilejenſi atque Graduenſe, archiepiſcopis, epiſcopis & abbatibus in magno numero congregatis, canonicam & legalem ſeci querelam ſuper Odone de Polo, qui violenter & ſacrilege caſtra monaſterii invaſerat & detinebat, ipſum videlicet Polum, Fuſtinianum & Guadaniolum, verum quod dominus papa multis & gravibus extraneorum, qui convenerant, impeditus erat negotiis, cauſa iſta poſt concilium dilata eſt. Unde non modicum ſollicitus cum predictus Oddo etiam ab Urbe ſe ſtudioſe ſubtraheret, poſtea Johannem ſcriniarium illo preſente ante eumdem pontificem, preſentibus epiſcopis & cardinalibus, preſente quoque Theobaldo prefecto, & nobilibus viris Centio & Oddone Frajapane, Leone Petri Leonis cum fratribus ſuis, Johanne & Maximo, & multis aliis nobilibus pridie kalendas martii querelam ſollemniter innovare. Querela igitur depoſita cum Oddo pro ſolito a reſponſo ſubtergere vellet, dominus papa illum reſpondere mandavit, & quia imparatum ſe ille reſpondit, in tertium diem dominus papa dedit inducias. Nos igitur tertia die convocatis fidelibus noſtri monaſterii per Philippum advocatum jam tertio querelam exageravimus, & mandante domino papa per ipſum Philippum chartas noſtras ſecimus recitari. Chartis ergo lectis juſſit illi dominus papa, ut planius reſponderet, ille autem depoſito vultu factus triſtis rurſus inducias petiit. Quapropter conſilio habito uſque ad Dominicam palmarum domnus papa inducias dedit eo tenore, ut tunc aut ſine controverſia nobiſcum conveniret humiliter, vel ſine dilatione legitime reſponderet. Sabbato autem palmarum ipſe Oddo per ſe non venit, ſed quemdam ſuum fidelem, qui Oddo dicitur, ad dominum papam miſit, per eum multis precibus rogans, ut illum dominus papa ad reſponſionem facte querele non cogeret, pretendens quod proavus, avus & pater ejus ſuper hoc coacti non fuerunt, cui dominus papa patienter reſpondit dicens: Miror dominum Oddonem hec dicere, nec ſanum & ſolidum ſuſcepiſſe conſilium, & addens, ut veniat Romam & preſentet ſe nobis, & noſtre curie reſpondeat ad objecta, ſi habet juſtitiam, & ſi juſtitiam non habet, cum monaſterio placita pactione conveniat. Ad hec per eumdem legatum Oddoni mandavit, ut proxima ſecunda feria poſt dominicam palmarum omni remota occaſione reſponſurus veniret, ille vero non ſecunda feria, ſicut dominus papa mandavit, ſed in tertia feria venit. Cumque dominus papa pro imminenti feſto paſchali, ſicut dicebat, eſſet ſollicitus per treuganos Urbis, videlicet per Deumtegardi & Beneincaſam illi precepit, ut in ſecunda feria poſt octavam paſche vel reſponſurus de jure, vel cum monaſterio pactum facturus veniret. Oddo injuſtitie ſue conſcius, nec ad illum terminum venit, unde dominus papa non immerito motus quarta feria ejuſdem hebdomade miſit ad illum Johannem Tinioſum, & Johannem filium Benincaſe, & Bennonem Jannecti corripiens illum per eos, qui mandatum ei ore ad os factum petierit, ipſius preſentiam indigne contempſerit, mandavitque, ut ad quintum decimum diem reſpondere paratus veniret, & amplius dilationem non faceret. Ad hunc quoque terminum Oddo venire contempſit. Dominus autem papa omnem illi volens auferre occaſionem cum indignatione miſit ad illum Johannem Bulgaminum, & Octavianum Leonis de Petroritio, ut ad

alium

elium quintumdecimum diem reſponſurus veniret. Timens igitur Oddo pape indignationem ad mandatum terminum venit. Convocatis igitur eccleſie noſtre amicis & fidelibus Centio Frajapane, Centio Guidonis & Maximo fratre ejus, Francone Petri Franconis, & Guidone de Gulſerano fratre ejus, Raynerio Benedicti judicis, & multis aliis per Seniorilem advocatum dominum papam rogavimus, ut preſenti Oddoni facte querele reſpondere preciperet. Aſſurgens igitur Oddo circa ſolitas preces cepit verſare dicens: Domine papa ego ad veſtram preſentiam libenter adveni cariſſime non ad hec reſponſurus, pro quibus parentes mei nullo tempore coacti fuerunt; cui dominus papa: Inconvenienter, inquit, reſpondes, & omni modo pati non poſſum, ut monaſterium ſuam juſtitiam non obtineat, multos tibi terminos, & adhuc pretereunti indulſimus, tandem igitur vel de jure reſponde, vel cum abbate moderno pactione paciſcere. Ad hec Oddo poſt multas verborum circuitiones reſponſurus ſe promittens, alias inducias petiit; ſed dominus papa de cetero inducias ſe illi daturum omnino negavit, & precepit ei, ut in craſtinum pleniſſime reſponſurus adeſſet. Altero autem die timens ſupradictus Oddo miſit ad dominum papam Petrum de Antegia, & Petrum Petri prefecti filium propter inducias. Miror, inquit dominus papa, hominem ſapientem petendo replicare illicita, & velle ſubterfugere, quod omnino vitare non poterit, & per illos eidem mandavit, ut in alium craſtinum ad cauſam veniret. At ille circa veſperas ejus diei miſit Landonem de Valle montonis rogare dominum papam, ut ſaltem amore illius aliquas ſibi daret inducias. Hujus igitur & aliorum precibus quodammodo coactus uſque ad octavam diem conceſſit inducias eo tenore, ut ad illum terminum ſatisfacturus, & nullas alias inducias petiturus veniret. Ad hunc igitur octavi decimi diei terminum, qui fuit in feſtivitate ſancti Johannis-baptiſte, Oddo advenit, ad cujus nos adventum cum fidelibus noſtris feſtinanter convenimus, ſcilicet Centio Frajapane, Maximo Centii Guidonis, & Guidone, & Petro fratribus ſuis, Guidone de Guelferano, & filio ejus Gulferamulo, Petro Bono, Stefano fratre ejus, Oddone Franconis, Galgano judice, & Johanne judice, & per Seniorilem advocatum dominum papam attentius deprecati ſumus, ut Oddonem in hoc ſaltam termino nobis reſpondere mandaret. Ad pape itaque juſſum licet inconvenienter Oddo reſpondit: Sicut auſum rogavimus, rogamus cariſſime domine, ut me ad hec reſpondere non aliter cogas, quam avus & pater meus, & mater mea a veſtris predeceſſoribus coacti fuerunt. Cui dominus papa ad auferendam omnem occaſionem ſapienter & ſufficienter reſpondit: Nolo te, inquit, in aliquo de tui juſtitia, quam habes, ullatenus dubitare, ſive de legalis temporis preſcriptione, ſive de proprietate, aut quolibet jure confidas, quod ſi te ad defendendum cauſam tuam ſufficientes habere perſonas diffidis, nos tibi judices & advocatos judicibus & advocatis numero monaſterii & ſcientie pares equitatis moderamine libentiſſime dabimus. Ad que Oddo ſic reſpondit: Licet mihi rem gratiſſimam jubeatis, rogo tamen, ut quia contra filium regis conſanguineis & amicis meis Marſicanis ſubvenire diſpoſui uſque ad meum ab illis reditum inducias concedatis. Tunc dominus papa cum Centio Frajapane, & Galgano judice & ceteris curialibus habito conſilio Oddoni reſpondit: Non credas nos ignorare, quod fugam queras, & fraudolentis dilationibus ſubterfugere ſtudeas, tamen ut omnem auferamus occaſionem, uſque ad feſtivitatem ſancti Jacobi tibi inducias damus, eo quidem tenore, ut cum omnibus tuis rationibus ad illum terminum venias, ut de cetero nullas nobis inducias queras. Sed nec ad hujuſmodi terminum tanta conſtitutione conceſſum vel mittere, vel venire curavit. Venit poſt hec triduo ante feſtivitatem ſancti Laurentii, in cujus nos adventu cum multis noſtris fidelibus ad domini pape preſentiam, qui tunc in eccleſia ſancti Alexii morabatur, venire curavimus, & per Johannem judicem rogavimus, ut nobis toties in petitiones fatigatis preſentem Oddonem reſpondere preciperet. Aſſurgens ad hec Oddo domino pape ſic ait: Sicut noſti, cariſſime domine, ego a meorum conſanguineorum auxilio ad preſens revertor, unde perſonas ad meam cauſam tuendam invenire non potui. Rogo itaque, ut alias mihi inducias indulgere dignemini. Audiens hec dominus papa cum multa indignatione reſpondit: Miramur te, inquit, non impudenter innumeras a nobis extorquere velle inducias, jam fere per menſem filius regis ab illa tuorum conſanguineorum obſidione receſſit, nec juſtam ob id occaſionem exponis, & certe dum nos deludere queris, te ipſum ludis; qui enim reges noſtre voluntati ſubjicimus, putas te cum juſtitia & pro juſtitia

ſtitia

ſtitia non poterimus ſuperare ? Ad hec Oddo exterritus ait : Licet ſatis durum mihi ſit tantum ſubire negotium, veſtre tamen ſatisfaciam voluntati. Fac igitur, inquit dominus papa, ad preſens juſtitiam; & ille faciam, cum humilitate reſpondit. Tandem vero pluribus prefecti precibus dominus papa convictus uſque ad ſecundum diem poſt kalendas ſeptembris indutias dedit. Ex quadam itaque calliditate Oddo triduo ante terminum alias indutias petiturus venit, cui dominus papa nobis preſentibus in eccleſia ſancte Marie in Tranſtibarim dixit: Tergivarſationes & fugas tuas nos ad plenum cognoſcimus, verumtamen fratris noſtri Gregorii diaconi cardinalis ſanctorum Sergii & Bacchi, & prefecti precibus a proxima ſecunda vel tertia feria uſque ad quintam decimam diem indutias tibi concedimus; unum vere certiſſime ſcias, quod ſi ad hunc terminum ſine omni occaſione cum tuis defenſoribus paratus non veneris, nos, prout legis auctoritas dictat, fratrem noſtrum abbatem inveſtiemus; non enim pati poſſumus, ut apud nos noſtri monaſterii juſtitia pereat, ſed & ſicut jam diximus, ut tu nullatenus apud nos diffidas, juſtitia, numero & ſcientia pares judicibus & advocatis, qui juſtitiam monaſterii tuentur, tibi judices & advocatos omni ſervata equitate trademus. Illud quoque nihilominus ſub iſtorum, qui preſentes ſunt, teſtimonio indubitanter ſcias, quia ſi ad hunc terminum qualibet occaſione venire diſtuleris, inveſtimentum, quod abbati & monaſterio Deo propitio faciemus, potentiſſime defendemus. Sed ad hunc terminum temerarius venire contempſit. Rem igitur cum dolore & triſtitia diſtulimus proclamante uſque ad Dominicam: Letare Jeruſalem; ea ſiquidem preſentibus apiſcopis & cardinalibus & majoribus civitatis in eccleſia ſancte Crucis per Johannem judicem domino pape tanto expreſſius proclamavimus, quanto gravius dolebamus; ad querelam ergo noſtram dominus papa reſpondit: Graviter ſe dolere de ſuo contemptu & noſtro incommodo, & proxime ſe habiturum conſilium repromiſit. Proxima itaque tertia feria habito conſilio cum epiſcopis & cardinalibus, & prefecto, conſulibus, Centio Frajapane, & Oddone nepote ejus, & Galgano judice miſit ad Oddonem Tedelgarium conſulem, Bobonem de Bobone, Romanum Petrum de Griſacto, & per eos tamquam per ultimos mandavit, ut uſque ad nonam diem Romam perveniat vel firmaturus curiam, quod juſtitiam faceret, vel cum abbate pactum facturus. Ille autem malo ſpiritu induratus mittere & venire contempſit; quapropter dominus papa conſilio habito totius eccleſie in cena Domini illum in eccleſia ſancti Johannis coram multitudine, que convenerat, ſollemniter excommunicavit. Cumque obſtinato animo predictus Oddo ..... in excommunicatione manere, quam ad rationem faciendam venire, dominus papa gravius indignatus, percuſſum ſpirituali ſententia convocatis capitaneis, & magno exercitu ſtatuit corrigere gladio temporali. Nimium itaque Oddo perterritus miſit ad dominum papam nuntios ſuos, videlicet Johannem domini Homodei, Guidonem & Oddonem Landulfi, promittens per eos ſe domini pape voluntati ſatisfacturum, & vel pactum vel juſtitiam noſtro monaſterio facturum. Unde caſtrum Fuſtinianum in poteſtate domini pape dedit, & inſuper ſe juſtitiam facturum juravit, eo quidem tenore, quod in proximo centum libras denariorum pro xeniis in manibus ejuſdem domini pape daret, ut per hoc certificaret dominum papam & totam curiam, quod in proximo nobis faceret juſtitiam: poſt hec receptum caſtrum Fuſtinianum, quod Nicolaus Boccamazzo domino papa mandante tenuerat, de centum promiſſis libris dedit octuaginta, & in preſentia domini pape licet coactus apud Lateranum venit ad cauſam, & hac utraque parte cauſa diligenter audita conſulentibus judicibus, & domino papa jubente, caſtra, que petebamus, cum tenimentis & affinibus ſuis ad fidem faciendam judicibus veraciter aſſignavimus. Tunc Galganus judex conſilio cum advocatis habito ad quintum decimum diem dedit indutias; ſed quia inter dominum papam & Tiburtinos controverſia emerſit, uſque ad illius controverſie finem ab eodem domino papa alie ſunt date indutie. Quo mortuo cum Siculi regis filius totam Marſiam occupaſſet, Oddo habita occaſione preparandi ſe contra violentiam principis ad ſucceſſorem pape Innocentii Celeſtinum quaſi timidus properavit de duobus a domino papa requirens, ut vel liceret ei finem cum filio regis facere, eo quod ipſe pauper eſſet, vel pecunia pro certificatione juſtitie date redderetur, ut haberet unde ſe & terras ſuas poſſet defendere. Quod cum bone memorie Celeſtinus facere nollet, habito tandem conſilio pecuniam Oddoni reddidit, ſalvo ſacramento, quod fecerat, de juſtitia facienda.

Ego

Ego N. ſcriniarius S. R. E. pro futura memoria ſubſcripſi.

III.

Ampliſſima donatio Petri ducis & comitis Ravennatis monaſterio ſancti Apollinaris novi de Ravenna.

Anno 973. xi. maji.

Ex cod. Vaticano Alexandrino n. 378. fol. 135.

Ad lib. XXXII. n. 1. IN nomine patris & filii & ſpiritus ſancti. Anno Deo propitio pontificatus domini Johannis ſummi pontificis & univerſalis pape in apoſtolica ſacratiſſima beati Petri ſede octavo, ſitque imperante domino piiſſimo perpetuo auguſto Otone a Deo coronato pacifico magno imperatore anno regni pietatis ejus in Italia vero anno xii. & domino Otone II. item a Deo coronato imperatore ejus filio anno ſexto die xi. menſe madii indictione prima Ravenne. Caſus generis humani conſiderantes, eternarumque ſupplicia flammarum metuentes decrevimus eternas Domino oblationes deferre, ut ſicut eternaliter metuimus mulctare ſuppliciis in Dei ſamulorum .... collatis perpetuis beneficiis fulciamus emtionibus eternis. Ideoque ego Dei miſeratione Petrus Dei gratia dux & comes filius quondam Severi comitis, preſente, confirmante ſimulque conſentiente Actia illuſtriſſima comitiſſa jugali largiena concedo atque ſuppliciter offero ſancte & intemerate eccleſie beati Apollinaris ſita Ravenne, cui indictum eſt vocabulum ſanctus Apollinaris novus, in qua Deo protegente domnus Andreas levitarum ſancte Ravennatis eccleſie eximius deſerviens eſſe videtur, quem Chriſto annuente per preſentem archipreſulem Honeſtum conſecratum ad abbatis preclari nomine regularium monachorum ſubnixis precibus ſublimari, cui ad ſubſtentationem regularium ibi deſervientium monachorum & inſtaurationem prefate baſilice edificiorum, qua Deo protegente multa propterea eatenus titulum conſtat, nunc monaſterium cenobitarum, do, cedo, transfero, perpetualiter transacto de meo jure meoque dominio, meorumque heredum preſentialiter alieno in jura & dominium domni Andree abbatis eximii, & per eum in prefato monaſterio ſancti Apollinaris in perpetuum, eaque habere & poſſidere de meis manibus meoque jure detinere videor, ideſt omnem medietatem in integrum de colina de ſuperius, & medietatem in integrum de colina ſupto, & cum omnibus ad ipſam medietatem pertinentibus, & inſuper do, dono de meo adqueſitum, que in ipſis locis adquirere viſo fui, hoc eſt omnis res & pertinentia illa in integrum quantaſcumque habuit atque pertinuit ad quondam Johannes dux, qui vocatur de Sergius, in Colina pitula, vel quantaſcumque in iſtam obvenit da quondam Martinus, qui vocabatur de Valerio, in ipſa Colina pitula; verum alie etiam omnes ſortes & portiones in integrum, que mihi obvenit da quondam Johannis de Marii in colina de ſupra una cum capella in integrum inibi edificata, cui vocabulum eſt ſancte Marie, cum omnibus ad earum rerum generaliter & ſpetialiter in integrum pertinentibus vel ſubjacentibus ſibique ſubjunctis contractos, una eum colonis & colonibus utriuſque ſexus eodem loco pertinentibus, & intra fines de ipſis rebus, ab uno in ſtrata petroſa, que vocatur Langobardorum, & ab alio latere ..... percurrente, ſeu a tertio latere rivo, qui venit de Carpena, & pergit uſque ad monte de Giſeramo, ſeu a quarto latere viro Gazolo percurrente uſque ad Montale. Ideſt quantumcumque infraſcriptis deſignatis lateribus habere videor, & mihi pertinent per quemcumque modum vel titulum. Simul aliam etiam curtem, que vocatur Aurelianus, cum fundis & caſalibus ſeu appendicibus, nomina eorum hec eſt omnes res & pertinentias, que ad ipſa curte pertinent in fundo Amponiano, & in fundo Turtela appendicibus ipſius curte cum ſervis & ancillis habitantibus in ipſius curte, & in ipſis appendicibus cum omnibus ad earum rerum loca in integrum pertinentibus vel ſubjacentibus ſibi ſubjectis territorio .... plebe ſancti Laurentii, que vocatur in Vado Rondini, & in terra fines de ipſius ſtatuta curte in integrum, que vocatur Aurelianus, ab uno latere rivo, qui vocatur Carpena, & ab alio latere aqueducto, ſeu a tertio latere fundo Caſaliclo & Oraciano, ſeu a quarto latere fundo Vedaciano, & fundo Veito, itemque do & transfero in predicta ſancta & venerabili baſilica beati Apollinaris pontificis & Chriſti martyris, qui vocatur novo, ideſt alia curte in integrum, que vocatur ſancto Georgio, una cum ipſius vocabulum ſancti Georgii. Veram etiam cum fundis & caſalibus ſeu appendicibus ſuis, quorum nomina

mina hee ſunt : caſale Auromiano ſeu Stornaria, ſitque Campitello & Sexantula, necnon ſundum Vico & Alariano & Rovitula coherente una cum ipſo Urſello biſulco ſervis viris meis, que inibi reſidere viſo, & eum filiis & filiabua ſuis unico nomine Martinus, & alius nomine Dominicua, & Petro, excepto Joannes piſtore filio ipſius Urſelli beſulci, quem ad meis reſervo manibus, & etiam cum omnibus ad predictarum rerum locandarum tam generaliter, quam ſpecialiter in integrum pertinentibus vel ſubjacentibua ſibi ſubjunctis, conſtitutia territorio hujus plebe ſancti Petri, que vocatur in Cereto & in terra fines ad curte, que vocatur ſancto Georgio, cum ſupra ſervatis ſundis & caſalibua & appendicibus ſuia, hoc eſt ab uno latere Corbello majoria, & ſundo Feglini, & ab alio latere ſundo Nichelint & ſundo Bannorile, ſeu a tertio latere ſundo Cento, & Stornaria ſeu Fantino ad quantumcumque infraſeriptis adſignatis lateribus habere videor, & pertinent per quemcumque modum vel titulum, verum etiam & duabus aree ſalinarum in integrum cum alveis & vaſis, atque mortariis ſuis, cum via & acceſſo, & cum omni ſua pertinentia ſau cum terrula in capite illarum poſitia propter atequas faciendum, ad ipſo vero ſale recipiendum ſitas territorio Ficoclenſi, unam ex his ſalinam, que eſt poſita in ſundamento, quod vocatur de Staſilo, & in terra fines eidem ſalina, que eſt poſita in ſupraſcripto ſundamento de Porcaſiano, ab uno latere juris monaſterium ſancti Severi, & ab alio latere poſſeſs. ſancti Johannis de Leoncio, a tertio latere padule, a quarto latere ſtrata publica, & integraa fines de ſupraſcripta alia ſalina, que eſt poſita in iſto ſundamento, quod vocatur de Staſilo, ab uno latere ſalina, que dieitur Gerardus conſul, ab alio latere ſancti Martini, qui vocatur Ruſſo, ſeu a tertio latere padule, atque a quarto latere ſtrata publica, iterumque do, dono ſeu transfero, ideſt ſorte in integrum, que vocatur Caſale, una eum capella ſua in integrum inibi fundata, cui vocabulum eſt ſancti Martini, cum ſundis & caſalibus ſeu appendicibus ſuis, quorum nomina hee ſunt, Maritima a Soniano & Aſciano, ſeu Caſella & Fundaturricla, & in ſundo Guniano, & ſex uncias in ſundo Oviliano, & quatuor uncias in integrum in ſundo Goriliano, ſimulque & ſundo eum omnibus ad ped... rerum locandarum in integrum pertinentibua vel ſubjacentibus, ſibique ſubjunctis conſtitutis in ipſius territorio Ravenne in Decimo plebe ſancti Zacarie, & intra finea ſuos, ab uno latere Mantuniano, ab alio latere ſundo Gennaciano, ſeu a tertio latere ſundo Cavamariani, atque a quarto latere rivo, qui vocatur Beſano percurrente. Hec omnia eum ingreſſo & egreſſo ſuo, & cum omnibus ad ſe pertinentibua, que eſt in ſundo, qui vocatur Fontanella, & recordare me ſateor de ipſa ſupraſcripta de iſto ſundo Arturiano, excepto quinquaginta & duas tornaturias de terra laboratoria ab ipſo ſupraſcripto ſundo Arturiano, qui ad meia reſervo manibus, & quantum plus de ipſa mea jura inibi remanſerit, permaneat in ipſa ſancta baſilica in perpetuum. Poſtremum denique do & transfero ego ſupraſcriptus Petrua dux & comea donatore veſtro duobua ſervis meis, unum ex his nomine Caſtellulo, quod eſt lavandario, & alius ſervua nomine Leculo Marchiliano, & inſuper do, dono ego ſupraſcripta Actia gratia Dei comitiſſa jugalis ejus in predicta baſilica ſancti Apolinaris, qui vocatur novo, per remedium anime mee, hoc eſt ſervus meua nomine Andreas Benedictua ſeu Bonirio, & inſuper do ego donator veſter Urſus & Lucia ſeu Steſania filie poſteriſque, ſeu Urſello beſulco, quem ſupra non recordavi, quatenus collatia rebus & ſubſtantiis meis ſacratiſſimus martyr & pontiſex beatus Apolinaria do & transfero ego ſupraſcripto Petrus dux & comes donator per genitoria mei multitudinem, meorumque peccatorum interceſſor eſſe dignetur, atque in jamdicti monaſterii fratres redemptori meo Domino Jeſu Chriſto per ſucceſſionea, & ipſum, ut dixi, progenitoris mei meiſque iniquitatibus laudes & orationes offerant diebus ac noctibus, quatenus me miſerumque quotidiani exceſſus igne perpetuo reddunt obnoxinm, regularium monachorum preces ac Miſſarum ſacre oblationes ad thronum ſumme mageſtatia intervenienti beato pontifici & martyris omniumque Sanctorum adepta remiſſione peccatorum meorum, & gratiam reconciliationis reportent, ut a modo ad inceptum domne Andreaa levita & univerſalis in primis abbas prefatus monaſterii ordines & diſpoſitiones eadem regula beati Benedicti fratres regulares ibi conſtituaa & intuitum faciaa, judiees, gubernes, & regere ſtudeas, itaut predictum monaſterium eum rebus mobilibua & immobilibus a me traditis ſub defenſione & regimine pro Ravennatis eeeleſie ejuſque pontificatus perſiſtatis,

tis, & numquam aliquando a te tuiſque ſucceſſoribus liceat pro qualecumque neceſſitate, qua quicquid ad ipſum monaſterium penes alicui majori perſone ſubmittere vel aliam ſup te tuoſque ſucceſſores regimioi advocare, niſi tantum, ut dixi, per eccleſie Ravennatis ejuſque pontifieum, qui ibi ſuerint per tempora conſtituti pontifices, aut ipſi nihil aliud ſup te tuoſque ſucceſſorea dominaiionis ſive tributi aliquo modo inducere debeant, niſi qui a nobis io hac cartula ſuerit deſignatum, ideſt per incolumitate ipſorum pontificum & pacem corum per ſingulas canonicas diurnas nocturoaſque horas pſalmum: Deus in adjutorium meum intende, & in integro Kyrie eleiſon tepetito ter dicatis, & pro facinoribus noſtris genitoris omni die Miſſa pro deſuoctis, & in vigiliis matutinis & veſpertinis horis celebratis & preces offeratis. Pro me autem miſera, quem in peccatorum cateoa conſtringit, abſolutionem peccatorum meorum Miſſa omni die celebratis, & poſt diem obitus mei ſimiliter io predictis, ſicut pro genitore meo mihi Miſſas & preces offeratis, & omnibus canonicis diurnis nocturniſque horis quinquageſimum pſalmum, & duo Kyrie eleiſon pro me canere ſtudeatis in anniverſario quodam depoſitionis mee ex integro uſque eccleſiaa & matutinales laudes velpertinaleſque preces cuncti ſacerdotes in preſato monaſterio degentes Miſſaa & preſata officia celebrent. Preterea eum diſpenſatione divina abbates ipſius monaſterii ab hac luce ſuerit ſubtractus, non liceat alicui pootificum Ravenne de rebus, que ad ipſum monaſterium tradite ſunt vel ſuerint, poſtquam in ordine mnnachorum devenit, breviarium ſacere. Tamen ad electionem in ſuturum abbatia pontiſex ipſe ſuos legatos religioſos & dignos etiam menſe tranlmittat ...... te & pie omnes in unum ſrattea ad voces ad concordia electionis commoneat, & quoniam io integrum ſe fratres elegerint ipſus pontiſex alle abſque controverſia debeat ordinare. Si vero, quod abſit, tale ſe io ipſo monaſterium non ſuerit receptus, quoniam aut ſratres non deligant, aut certe dignus per abba non ſit, quod ipſi ſratres de quocumque loco voluerint, ſibi eligant patres, & ab archiepiſcopo, qui adſuerit, ipſe abba modis omnibua abſque alicujus premunere confirmetur. Quod, ſicut avertat Deus, tu aut ſucceſſores tul monaſterio ipſum relinquatis & in alium locum perrexeritis ad habitandum, vel eventu aliquo ita ſuerit exinanito, ut jam ibi non ſint, qui regulam divi Benedicti teneant ſub abbatias, Pontifices ipſi, qui per tempora fuerint, committo cum Deo patre & filio & ſpiritu ſancto, & die tremendi judicii, ut aliunde ſervos Dei ſtudioſe inquirant, & eo ex ipſis aliquem abba inſtituat, atque eos ſimiliter ſub beati Benedicti regula militantes in eodem mooaſterio ſaciat habitare ſub ſtatuto tali & ordine, quo a me in hac cartula viderit definitum. Conſideratas preſatas monaſterii ſacultates, ut quod inde vivere bene poſſint, tot illud ad habitandum monachos inducas. Sin autem, quod non credimus, pontiſex ille poſt non obtentam diminutionem ipſius monaſterii infra annum in integrum illud aliquo modo ad priſtinum non reduxerit ſtatum, quicumque ex mea parte meorumque heredum illo tempore mihi reperti ſuarint propinquiores, aot ſi inde non ſuerint, quicumque ex alia parte propinquiores mihi ſueriot reperti ſive de cognationia, ſeu de agnatioois in ea deſcendentes abſque cujuſque obſtaculo in preſato beati Apolioaris monaſterio, & res omnes, quas ibi qualicomque modo pro cartula ego predictus Petrus dux & comes conceſſi, modia ingrediantur, & hos digno pretio venundantes pretium ipſum ſub atteſtatione futuri judicii per remedium anime mee peregrinis & pauperibus erogent. Quod ſi ex parente ..... aliquis ſuerit repertus, qui inſra alterum in integrum annum hac mea diſpoſitione exire non conſumaverit, reverentiſſimus pontiſex Ravennatis eccleſie, qui tempore ſuerit, cui omnem curam & ſolicitudinem pauperum committendam eſſe non dubito, predia a me in eodem monaſterio tradita cum omnibus ſibi pertinentibus rebus digoo pretio venundet, & quod inde acceperit, peregrinia & pauperibus erogare procuret, quod ſi & ipſe, quod abſit, id ſacere recuſaverit, ſciat ſe ante conſpectum meum expectaturum ſuturi judicii, & hac ipſa die, qua agitur coram eterno principe eorumque angelis & arcangelis, omnique militia ſupremorum homioum civium apoſimus. Sin autem minime fieri arbitramur, tu domous abbas Andrea, aut tui ſucceſſores, aut magna vel parva perſona aliquid de ipſis rebus, quas predicto monaſterio dedi aut daturus ero per emphyteuſim, vel pro aliqua receptione alienaveritis, liceat meis heredibus, vel his, qui ex linea paterne parentele mihi inventi ſuerint propinquiores, ipſas res a vobis alienatas invadere & preocupare, necnon etiam

pro

pro anime mee ſalute vendere, & peregrinis & pauperibus erogare. Ceteras vero res ad ipſum monaſterium pertinentes volumus & precipimus inconcuſſas manere. Si vero ex meis heredibus propinquis non ſuperfuerint, quod hoc, quod predixi, ſtudeant adimplere, domino pontifici, qui adfuerit, licentiam damus, ut omni contradictione remota predictas res invadant pro redemptione anime mee, fideliter egenis, ſicut dictum eſt, pauperibuſque diſtribuat. Quibus omnibus prefatis a me rebus dominus Honeſtus ſanctiſſimus archiepiſcopus ſancte Ravennatis eccleſie predicti ſancti Apolinaris timore, noſtroque fraterno caritatis amore aſſenſum per omnia prebuit, & coepiſcoporum communi adbibito conſilio, quorum propriis manibus nomina in precepto ab eodem pontifice edito annotata cernuntur, ſub anathematis vinculo conſtrinxi, ut nec ipſi, nec alicujus ſuorum preſulum ſucceſſorum hanc noſtre liceat inſtitutionis cartulam quocumque tempore infringere, vel corrumpere, quod abſit, & auferre voluptatis, quia legibus cautum eſt, ut que ſemel donatum, vel ceſſum fuerit, maxime in venerabilibus locis, nullo modo revocetur. Unde pro majoris firmitate, & ſi quo tempore propria perſona inſurferit, qui duobus exinde ex parte vel ex toto expellere, aut qualibet calumnia generare voluerit, ego ſubſcripto donator veſter cum meis filiis & heredibus a tali ſupradicto domno Andrea levita ſancte Ravennatis eccleſie & abbas ſupraſcripto monaſterio tuiſque ſucceſſoribus ab omni homine ſtare & deſenſare promittimus in perpetuum. Quod ſi, quod abſit & avertat divina potentia, hec omnia non obſervaverimus, que ſuperius promiſimus, & ut ſcripta leguntur, & contra agere volumus per quemlibet modum vel titulum, pro quibus ..... dico per Deum omnipotentem ſedemque ſanctam apoſtolicam & vitam ſupraſcriptorum ..... atteſtarione confirmo, quia daturum me promitto ego ſupraſcripto Petrus gratia Dei dux & comes peccator donator veſter, & preſente, placente ſimulque conſentiente ſubſcripta Actia gratia Dei comitiſſa jugalis ejus cum eis filiis & heredibus a tibi ſubſcripto domno Andrea levita religioſo ſancte Ravennatis eccleſie & abbas ſubſcripti monaſterii ſancti Apolenaris pontificis & Chriſti martyris, qui vocatur novo, tuiſque ſucceſſoribus ante omnis litis initium aut interpellationem pene nomine auri obrizo libras decem, & poſt pene ſolutionem hanc cartulam donarionis, transfertionis, largietatis in ſua firmitate permaneat. Qua vero cartula Dominicus in Dei nomine tabellione hujus ſplendidiſſime urbis civitatis Ravenne eam ſcribendam rogavimus, teſtibuſque a nobis rogatis obtulimus faciendam eorum preſentem eam tibi eorum contradidit ſub diem & indictionem ſubſcripta prima Ravenne.

† Signum manus mea ſupraſcripto Petrus gratia Dei dux & comes, filiuſque bone memorie Severi comitis, ſimulque preſenre & placente, ſimulque conſentiente Actia graria Dei comitiſſa jugalis ejus jamdictus donaror ad omnia ſubſcripta, cui relectum eſt.

† Signum manus ſupraſcripta Actia gratia Dei comitiſſa jugalis ſua preſente & conſentiente ſimulque donatrice ad omnia ſupraſcripta, cui relectum eſt.

† Signum manus ſubſcripri Lamberti inclytus comes filio & filiaſtro eorum conſenſi, & teſtes ſcribere rogavi, & ſignum ſancte Crucis feci ad omnia ſupraſcripta, cui relectum eſt.

† Andreas ex genere magiſtri militum huic donationis ſeu transferſionis de omnibus rebus, ſicut ſuperius legitur, facta in domno Andrea monacho & fratri abbatis monaſterii ſancti Apolenaris ſuiſque ſucceſſoribus a domino Petrus dux donator preſens, ſimulque conſentiens Actia comitiſſa conjux ſua, ſimulque Lambertus comes, qui me preſens firmaverit, & eis relictus rogatus ab eiſdem teſtes feci.

Petrus filius quondam Andree ex genere ducum huic cartule donationis ſeu transferſionis de omnibus rebus, ſicut ...... facta in Domino.

IX.

Placitum Gualterii archiep. Ravennatis inter monaſteria ſancti Apollinaris in Claſſe & ſancti Apollinaris-novi.

Anno 1127. VII. januarii.

Ex archivo ſancti Pauli de Urbe.

IN nomine Domini. Anno ab incarnatione Domini milleſimo centeſimo vigeſimo ſeptimo tempore domni Honorii pape die ſeptimo menſis januarii indictione ſexta Ficoclenſis in palude majore apud eccleſiam beati Johannis, qui vocatur in Morario. Dum adeſſet domnus Gualterius ſancte Ravennatis eccleſie archiepiſcopus, ſimulque cum eo Petrus *Addit. XXXIX. n. 44.*

Petrus epiſcopus in ſupraſcripto loco, & Bonusfilius, & Rodulſua & Lambertus judices Ravennates, & Almericus & Ruſticus Ceſſinaies judices, Guidnbellum du..., & Teucius Ariminenſes judices, & me preſente Ugone notario ſancte Ravennatia eccleſie, & aliorum plnrimum, quod longum eſt ad ſcribendum. In noſtrorum omnium preſentia accedens Martinus abbaa monaſterii ſancti Apolenaria novi ſitum in civitate Ravenna, & dixit. Ego proclamationem ſacio Deo & vobia de domno Johanne abbate ſancti Apolenaria in Claſſe, & de toto conventu ipſiua monaſterii de toto tenemento, quaa ipſi injuſte nobis & monaſterio noſtro ſancti Apolenaris novo detinent in ſundo Flixano, & in ſundo Quinque tabernula poſito in rivata Ficoclenſis, quam ego detineo pro vobis, & pro eccleſia Ravennatis. Tunc domnus Gualteriua archiepiſcopus precepit vocare abbatem Claſſenſem ad placitum. Tune domnus Gualierius dixii: Ego nolo, ut vos religioſi ita inter vos altercate, & invenite inſtrumenta veſtra, ſecundum quod videro, ita judicabo. Et poſt quatuor dies oſtenſa ſunt inſtrumenta ex utriſque partibus anie domnum Gualterium archiepiſcopum, & per duos dies tenuit omnia inſtrumenta illa, & cum conſilio omnium judicum ſupraſcriptos meliores apparuerunt inſtrumenta abbatia ſancti Apolenaria novo propter cartulam preceptionis ab archiepiſcopo Unfredo conceſſa, inde eſt, quod omnes ſupraſcripti judices dixerunt, quod abbati ſancti Apolenaris in novo debere reſtitui poſſeſſio. Ego Ugo notarius ſancte Ravennatis eccleſie rogatus a domno Martino abbate monaſterii ſancti Apolenaris novi, ut omnia hec ſcriberem, & omnia ſupraſcripta manu mea ſcripſi. Tunc omnia peracta veniens domnus Martinua abbas ſancti Apolenaris novi, & dixit: Domine pater, poſtquam omnia in conſpectu veſtro viſa ſunt, poſtulamus benignitatem veſtram, ut in poſſeſſionem illam, quam judicaſtia meam debere eſſe, precipite nuncio veſtro, ut in poſſeſſionem illam me introducat; iunc dnmnua Gualterius appraendit Raſtellum viceeomitem, & miſit eum in manu ejus, ut in poſſeſſionem eum mitteret. Tum Raſtellus per ſemetipſum noluit ire, ſed precepit decanis ſuia, videlicet Petro Gato, & Ugoni Malerundato, ut pergerent cnm illo, & in poſſeſſionem eum mitierent, & ita fecerunt preſentibus iia teſtibus, Cerbolo de Caſarello, Johanne Tignoſo & Grimaldo, Johanne Cabulino, Johanne de Guarino, Johanne de Alberto, Corbulo da Tuſco & ſrater ejua, Johanne Branchiline, Lellua, Almericua. Et Orlandua Ravennas tabellio ſcripſi hoc exemplum.

X.

Ædificatio hoſpitalis ſancti Cataldi in urbe Mantuana.

Anno 1189. v. octobria.

Ex tabulario monaſterii ſancti Marci de Mantua.

IN nomine ſancte & individue Trinitatis. Sigiſredus Dei gratia ſancte Mantuane eccleſie epiſcopus dilectis in Chriſto filiis ſratribus & ſororibus ſancti Cataldi tam preſentibus, quam ſuturis catholice inſtitutis, religionem & hoſpiialitatem ſervantibus in perpetuum. Juſtis petentium deſideriis ſacilem convenit impartiri conſenſum, & voia, que a ratione non diſcrepant, ſed hoſpitalitatem potius & alia opera pietatis reſonant, effectu ſunt proſequente complenda. Cumque dicat apoſtolus, qui parce ſeminat, parce & metet, qui autem ſeminat in benedictionibus, de benedictionibua & metet vitam eiernam, cautiua agere videantur hii, qui ſibi merita non arbitrantur ſufficere propria, ſi utilitati ſue vendicare ſtuduerint aliena. Eapropter dilecti in Domino filii & filie religioſam & juſtam veſtram attendentea intentionem, locum etiam, in quo vobis ierrenum habitaculum hedificare diſponitis, religioni & hoſpitaliiati aptum conſpicientes, cum merita noſtra nobis ad fuiuram gloriam ſufficere nnn credamua, ut noſtra & noſtre utilitati fructuoſius vendicemus, eccleſiam ſancti Cataldi, & hoſpitale, & perſonas veſtras & omnes res ad vos vel ad eumdem locum pertinentes in curam & proiectionem beati Petri, & noſtram & ſucceſſorum noſtrorum recipimua. Tali vos libertate donantes, ut a modo ab omni fitia exactione liberi. Fratres etiam & ſororea laicos & clericos liberum ſit vobis quoſcumque volueritia eligere ſive & fraternitatem, ſive in adminiſtrationem, ſive in prelationem, quos vel nos, vel ſucceſſores noſtri debeant confirmare, niſi in electis veſtris ea reperiantur, pro quibus poſſint vel debeant canonice reprobari. Nec nobis vel ſucceſſoribus noſtris liceat cogere vos aliquem in fra- *Ad lib. XXXV. n. 27.*

trem

trem vel ſororem, quem locus ille conſueverit vel potuerit habere, omnino tollere aut nimis attenuare. Hec autem ideo conſtituimus, ut in obedientia & correctione noſtra & ſucceſſorum noſtrorum fideliter permanentes abſque omni vexatione religioni & hoſpitalitati vacare poſſitis, & tam pro nobis & ſucceſſoribus noſtris, quam pro cunctis fidelibus Dominum attentius deprecari. Et in ſignum obedientie & devotionis nobis & ſucceſſoribus noſtris annis ſingulis preſtare debeatis in feſtivitate ſancti Martini duas libras cere. Ut autem hec noſtra conſtitutio firmitatem obtineat, noſtrum ſecimus ſigillum apponi.

Actum eſt in M. C. LXXXVIIII. indictione VII. die jovis, qui fuit V. intrante menſe octobris, in canonica & porticu ſancti Petri de Mantua.

† Ego Sigiſredus Dei gratia Mantuanus epiſcopus, licet indignus, manu propria ss.

† Ego presbyter Dominicus prepoſitus ss.

† Ego presbyter Ermenardus ss.

† Ego presbyter Obizo ss.

† Ego presbyter Johannes Bonus ss.

† Ego Feracutus diaconus ss.

† Ego Magiſter Ubaldus canonicus Mantuanus domini pape ſubdiaconus.

† Ego magiſter Bruſiatus canonicus ss.

Iſti homines interfuerunt. Henricus Confalunerius, presbyter Lanſrancus ſancte Marie Matris Domini, domnus Petrus monachus ſancti Rufini, domnus Johannes ejus monaſterii monachus, Conradus Pizoliboni, Piſolus, Johannes bonus Rufini, Villanus Vicecomes, Anſelmus Pizoliboni, Raimundus de Obizis, Rodulphus Jobannis-boni, presbyter Bernardus de Warſtalla, Arduinus de Pizolobono & plures alii.

Ego Albertus Imolenſis imperatoris notarius bis interſui, & ex juſſione domini Sigiſredi epiſcopi Mantuani ſcripſi hujus conceſſionis privilegium.

XI.

Petitio lapidis pro ædificanda eccleſie ſancti Marci de Mantua ab Henrico ejus urbis epiſcopo.

Anno 1197. XXX. januarii.

Ex eodem tabulario.

Ibidem. IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti. Anno a nativitate ejus M. C. LXXXXVI. indictione XV. die jovis menſis januarii penultimo. In camera domini Henrici Chriſti gratia Mantuani electi, coram preſentia ipſius domini Henrici & canonicorum ejus, videlicet eccleſie ſancti Petri, quorum nomina infra leguntur, bonorum virorum preſentia hii ſunt, dominus Agnellus, dominus Bonaventura judices, Albertus Johannis de Raineſio, & Egidiolus de Gauſo teſtes rogati, quorum preſentia in primis Jacobus de Antelmo, & Domaſollis Beccarius petiverunt a predicto domino Henrico Mantue electo lapidem ad hedificandam eccleſiam ſancti Marci in Monticellis ad honorem Dei & ſancti Marci, & beate Marie virginis, aliorumve Sanctorum tali modo, preſentibus ibidem Daniotto & Bogajolo dicentes: Ego Jacobus de Antelmo anno M. C. XCVI. XIV. indictione currente die lune IX. menſis aprilis exeunte, qui preſente oxore mea domina Berta & conſentiente, & domino Acerbo de Ripalta ſratre ipſius domine Berte & nepote ſuo Wideriſio preſentibus & conſentientibus in eccleſia ſancte Marie Matris Domini in preſentia teſtium, hoc eſt Jobannis Boni, Richii de Marcaria, Corradi ejus ſratris, Johannis Ferrarii, qui rogati teſtes manus poſuere ad cartam. Interrogata domina Berta, & omnibus aliis celebratis, que lex jubet, tradidi cartam donationis presbytero Alberto, ut inſtrueret religioſe vivere, & hortaretur fideles bene ſacere loco noviter bedificando, qui quamvis moretur in capella monaſterii ſancti Andree, & pro illo beneficio ſit frater monaſterii beneficiatus, non tamen ſe obtulit, nec habitum ſuſcepit, nec profeſſionem vel obedientiam fecit abbati, ſed libere poteſt ire ad quemlibet locum regularem vel irregularem pro voluntate ſui, non petita licentis abbatia, cum omnibus ſuis libris, ſicut continetur in inſtrumento ſacto inter ſe & abbatem. Et Daniotto & Bogajolo non ligatis per converſionem ſub aliqua domo vel perſona pro ſe & Alberga Romagna & aliis fratribus & ſororibus futuris in predicto loco hedificando & omnibus ſuccedentibus ſupradictis, videlicet de duabus bubulcis vinearum, que erant in Monticellis apud Taſcam de Lodoyco & promiſi pro me & meos heredes predictis viris & mulieribus & eorum ſucceſſoribus eas defendere & expedire ab omni perſona cum ratione & ratam donationem habere ſub pena centum librarum Mantue, & pena preſtita promiſſum ratum habere. Et predicti viri Daniottus & Bogajolus

jolns promiſerunt pro ſe & predictis mulieribus, ſcilicet Alberga & Romagna cum adjutorio Dei hedificare eccleſiam ad bonorem Dei & ſancti Marci, & ſi quid aliud ibi fieri poterit cum conſilio meo, ubi fratres ejuſdem loci poſſint habitare, & ſi hoc non facerent, donatio debebat eſſe inanis. Et ego intuitu tantum loci noviter hedificandi, & non alicujus alterius eccleſie predictam donationem feci, & eam ratam volo & promitto habere in perpetuum per me & meos heredes ſub pena centum librarum imperialium. Et peto lapidem ad hedificandam eccleſiam ad honorem Dei & ſancti Marci evangeliſte & ſancte Marie virginis, & omne jus patronatus remitto; excepto quod tantum in vita mea retineo, ut defendam bona eccleſie & eidem tamquam fidelis ſervus provideam, & hoc excepto, ita omne jus patronatus remitto per me & meos heredes, ut nullus meus propinquus, heres vel conſanguineus aliquam habeat actionem vel conditionem in hac eccleſia io vita mea, ſeu poſt mortem. Et volo quod hec domus ſit eccleſia regularis, ubi vivanc fratres & ſorores, ſi alique fuerint, ſecundum ſtatuta apoſtolorum & ſancti Auguſtini & aliorum Sanctorum. Et ego Domaſollus cum domino Jacobo lapidem peto & omne jus patronatus penitus remitto per me & omnes meos propinquos, conſanguineos & heredes, quia non ut patronus accedo, ſed volens fieri profeſſus hujus loci noviter hedificandi, nos vero Jacobus & Domaſollus ſtabilimus & confirmare volumus, ut hec domus ſit caput, per ſe, & non ſubdita alicui eccleſie, niſi Mantuano epiſcopo in bunc modum. Fratres hujus domus annualiter preſtabunt domino Mantuano epiſcopo pro canone & cenſu libram unam cere in feſto ſancti Martini; & hec domus erit libera in ſe, & in omnibus ſuis membris, & peoitus abſoluta ab omni alia exactione ex qoacumque caoſa poſſet fieri exactio & conditio per dominum Mantuanum epiſcopum & ejus ſucceſſores in perpetuum, excepto in canone predicto preſtando & canonica correctione perſonarum. Fratres bujus domus canonice de conſenſu ſuorum fratrum tantum eligant ſibi prelatum, quem dominus epiſcopus Mantuanus confirmabit, recepta obedientia ab eo tantum per maoum & oſculum ſine aliquo indicio juramenti. A fratribus hujus domus cum ordinabuntur in ſacerdotes vel alios ordines non requiretur obedientia a domino epiſcopo, ſed remittentur ad ſuum prelatum, cui tantum debent preſtare obedientiam. Et ſi dominus Mantuanus epiſcopus non faceret ſacram, liceat prelato vel ejus collegio mittere fratres ordinaodos ad alium epiſcopum tantum cum licentia epiſcopi. Et ſi contigerit, quod hec eccleſia haberet priorem & prepoſitum, prior tantum confirmabit prepoſitum vel eliget ſecundum quod regula docet, & recipiet fratres & diſponet regulariter. Nos vero Jacobus & Domaſollus in Chriſti nomine petimus lapidem & predictam libertatem a vobis domino Henrico Chriſti gratia Mantuano electo; & tunc ipſe dominus Henricus eis lapidem preſentibus & conſentientibus & confirmantibus canonicis, qui ibi erant, dedit & predictam libertatem & abſolutionem ei, ut ſupra ſcriptum eſt, petitam permiſit, ceſſit, roboravit atque confirmavit per ſe ſuoſqua ſucceſſores. Hiis vero figuris nomina canonicorum, qui hec omoia ſupradicta confirmaverunt, & ſibi placere dixerunt, repreſentantur, videlicet dominus presb. Lanfranchus, dominus presb. Johannea Bonus, dominus presb. Guizolo, presb. Anſelmus, presbyteri Bruſatus, Bellinus, Booinſegna & Boncauſa.

Ego Amator notarius ſacri palatii his interfui & rogatus boc inſtrumentum ſcripſi.

XII.

Exemptio ab oneribus & exactionibus conceſſa eidem monaſterio a communi Mantuæ.

Anno 1199. IX. julii.

Ex eodem archivo.

IN Chriſti nomioe die veneris IX. exeunte julio in civitate Mantua in palatio communis civitatis ejuſdem, preſente & ex parte divine Trinitatis ſuadente domino Henrico Dei ſavente gratia Mantuane eccleſie venerabili epiſcopo, & preſentibus atque confirmantibus illis, qui inferius ſcripti inveniuntur. *Ibidem.* Dominus Stephanus Turbiadi Mantne poteſtas in publico conſilio Mantue campana ſonato, de voluntate & benigna deliberatione totius conſilii vel majoris partis, quolibet ore ad os interrogato & reſponſione facta clamantibus illis de conſilio altis vocibus, ut fieret amore omnipotentis Dei & reverentia beati Marci evangeliſte, & intuitu pietatis atque miſericordie, ut Deus conſervet civitatem

& ci-

& civitatis populum univerſum, & liberet a cunctis adverſitatibus, & tribuat eis tranquillitatem, & proſperitatis abondantiam, atque honorem & gloriam, beato Marco aſſidua oratione interveniente, tradidit, dedit, donavit & conceſſit ad petitionem domini Alberti presbyteri preſentis pleniſſimam liberationem & abſolutionem omnimodam eccleſie ſancti Marci evangeliſte ſite extra civitatem Mantue in Monticellis & omnibus fratribus & fororibus converſis atque profeſſis ejuſdem eccleſie, ut de cetero ſint liberi, tam ipſi, quam eccleſia, & abſoluti ſeu abſoluta ab omnibus exactionibus & oneribus perſonarum & rerum perpetuo tempore, & ab omnibus dationibus, quas civitas Mantue juſte vel injuſte poſſit & poſſet facere in ipſa eccleſia, vel fratribus & fororibus converſis atque profeſſis ejuſdem eccleſie. Sicque de cetero ullis angariis vel perangariis turbentur modo aliquo communi Mantue, neque a civitate Mantue ſub pretextu aliquo, neque ab aliqua perſona pro eis. Preſentibus & confirmantibus domino Bonaventura judice, & Anſelmo de Crema, Ugone Pizi, Marco Caloroſo, Veſconto, Gandulfo Wazonis, Johanne Veſdomino, Jacobo Antelmi, Adamo de Crema, Malvicio judice, Alberto advocato, Vilano Veſconto, Johanne Rainerii, Jacobo notario, Zacono Griſolano, Alberto Conradi de Gonzacha, Johanne Ceſarii, Mantuano Azonis Ilde, Lanfrancho de Stiveriis, Compagnono Imperie, Vitale de Puteo, Roberto Bencifſi, Egidio Mercati, Girardo Capra, Tomaſino Dachalono, Zanebono de Monziis, Agnello judice, Marzolo de Mezanis, Mantuano Buſſo, Invernino Piſoli, Alberto Veſdomino, Decholvvardo Sardi, e Bonacurſo Malincalza & aliis pluribus, pro quibus ſanctiſſimus evangeliſta Marcus intercedere ad Deum omnipotentem dignetur.

Actum eſt hoc anno Domini M. C. LXXXXVIII.

Ego Bonefacius ſacri palatii atque communis Mantue notarius interfui huic libertati & abſolutioni facte, & juſſu poteſtatis, atque de voluntate conſilii hanc chartam compoſui & dedi.

XIII.

Privilegium Innocentii pp. III. *fratribus S. Marci.*

Anno 1206. die XXX. maji.

Ex eodem chartario.

INnocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis rectoribus & fratribus de Penitentia, qui dicimini fratres Calendatii eccleſie ſancti Marci Mantue ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Attendentes verbum Apoſtoli dicentis: Nemo militans Deo implicat ſe negotiis ſecularibus, ut ei placeat, cui ſe probavit, curis ſecularibus derelictis & mundane converſationis illecebris a vobis penitus abdicatis, elegiſtis in penitentie lacrymis Domino famulari, unde nos dignum ducentes, ut qui a vobis curas hujuſmodi exuiſtis, immunes a ſecularibus oneribus exiſtatis, auctoritate vobis preſentium indulgemus; ut contra votum & profeſſionem veſtram per poteſtatem & commune Mantuanum ad deferendum arma vel ire in exercitum, ſeu ad recipiendum publica officia civitatis, ſive ſolvere datias vel collectas compelli minime valeatis: Nulli ergo hominum *&c.* hanc paginam noſtre conceſſionis *&c.* *Ibidem.*

Datum Peruſii II. kl. junii pontificatus noſtri anno nono.

XIV.

Ampliſſimum ejuſdem, quo approbat ipſorum regulam & uſus.

Anno 1207. XV. kal. februarii.

Ex tabulario ejuſdem monaſterii.

INnocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis presbytero Alberto magiſtro & fratribus ſancti Marci ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Pie poſtulatio voluntatis effectu debet proſequente compleri, ut & ſacre religionis vigor ſuccreſcat uberius, & devotionis ſinceritas laudabiliter eniteſcat. Eapropter dilecti in Domino filii veſtris poſtulationibus inclinati Regulam veſtram, quam deliberatione provida ſtatuentes communiter approbaſtis, auctoritate apoſtolica confirmamus, & preſentis ſcripti patrocinio communimus, cujus tenorem preſentibus literis fecimus annotari. *Ibidem.*

In

In nomine Domini. Nos fratres ſancti Marci ad honorem Dei & ſancte Marie, & ipſius beati Marci evangeliſte patroni noſtri, & aliorum Sanctorum, divina gratia adjuvante ſequi volumus ſecundum infirmitatem noſtram & gradum uniuſcujuſque regulam canonicam per Paſchalem ſummum pontificem confirmatam, quam tenent fratres ſancte Marie de Portu, exceptis victu & veſtitu in parte, & ſilentio, & modo jacendi; modus vivendi talis eſt. A carnibus & ſagimine, ovis & caſeo Domino adjuvante abſtinere curabimus, niſi infirmitas vel immoderata debilitas uti concederet de conſilio fratrum prelato diſpenſante. Uſus tamen ovorum & caſei hoſpitibus tempore congruo non denegabitur penitus, ſi alia congruentia cibaria perſonis non daret facultas, nec tamen frequentia conceditur. Caro vero penitus denegabitur, niſi juſta cauſa permitteret. Tribus quadrageſimis & omnibus vigiliis Sanctorum, que ſollemniter ab eccleſia indicuntur, & tribus diebus litaniarum, quarta ſcilicet, & ſexta feria & ſabbato quatuor temporum, & omni alia ſexta feria ab uſu piſcium abſtinebimus. A nativitate Domini uſque ad quinquageſimam ſecunda feria, quarta, ſexta & ſabbato jejunabimus, ſaxta feria uno pulmento contenti, non condito pipere vel liquore, vino conceſſo, ut ſic diſcrete non gule, ſed ſubveniatur nature, que melius nutritur cocto quam crudo, Fratres vero, qui laboribus inſudabunt, bis jejnnabunt in hebdomada, ſexta feria contenti uno pulmento condito. A quinquageſima uſque ad paſcha omnibus erit continuum jejunium, ſed ſecunda & quarta feria uno pulmento cocto contenti erimus vino conceſſo, ſed in ſexta feria abſtinebimus a vino & cocto, ſed ſi neceſſitas cogeret diſpenſare in aliquo ſano, in uno tantum pulmento condito fiat diſpenſatio; laborantes vero fratres in his tribus feriis uno utantur pulmento condito & vino. A dominica reſurrectionis uſque ad pentecoſten ter in hebdomada jejunabimus ſexta feria contenti uno pulmento oon condito & vino, ſed qui laboribus intendunt ſexta feria tantum jejunent in uno pulmento condito & vino. A pentecoſte erit jejunium continuum per ſex ſeptimanas, quarta feria unum dabitur pulmentum conditum & vinum, ſexta vero pulmentum non conditum, vino conceſſo, qui vero laboribus inſiſtunt, in hebdomada bis jejunent, contenti uno pulmento condito & vino, Poſt quadrageſimam pentecoſtes uſque ad nativitatem ſancte Marie ter in hebdomada jejunent, ſexta feria contenti uno pulmento non condito, ſabbato vero in utraque refectiona uno pulmento condito; operarii vero ſemel jejunent. A nativitate ſancte Marie uſqua ad ſanctum Martinum quater in hebdomada jejunabimus, ſexta feria contenti uno pulmento non condito & vino, operarii autem bis jejunent. A ſancto Martino uſque ad nativitatem Domini jejunabimus ſicut in quadrageſima majori, excepto quod in ſexta feria conceditur unum pulmentum non conditum, operarii vero ter jejunent uſque ad adventum, ab adventu continue uſque ad nativitatem. In vigilia nativitatis & ſabbato ſancto ſiat contenti uno pulmento non condito & vino. Quarta feria & ſabbato quatuor temporum ſint contenti uno pulmento & vino, ſexta vero vino utantur abſque pulmento. In vigiliis apoſtolorum, ſancti Johaonis-bapiiſte, aſſumptionis ſancte Marie & ſancti Laurentii & omnium Sanctorum abſtinebunt a cocto, & viao. In omnibus diebus, quibus ſit abſtinentia a cocto vel vino vel pulmento non condito, cooceditur uſus fructuum, mellis, ſinapis, radicum & herbarum. Pulmentum vero vel vinum, quo abſtinebnnt, coctum vel crudum dabitur pauperibus, vel eleemoſine aſſignabitur ſeu hoſpitalitati, prout videbitur magis expedire indigentibus & facultati eccleſie. Si cui tamen fratrum ſuppetet facultas probata faciendi majorem abſtinentiam a cocto vel vino cum incolumitate ſua, & voluntas affuerit diſcretionis ſpiritu inflammata, concedatur, unuſquiſque tamen obſequium ſuum ſtudeat rationabile preſtare Deo, quia oon vult Deus, ut offeratur ſacrificium jejunii de rapina eorum, que ſunt neceſſaria corpori, quod ſi nimia mole premitur, & animam aggravat, & ante legitimum terminum deponit ſartinam, in ſuo deficiens obſequio, ut conſumationis bravium non recipiat. Fratres converſi, qui citra ſepta eccleſie minus gravia opera fecerint, plus jejunare poterunt, prout videbitur prelato & fratribus. Cum vero ex obedientia ad alia loca perrexerint, minus. Silentium vero ab inceptione veſperarum uſque ad craſtinam diem ſoluto capitulo teneant, exceptia iis, qui miniſtri fnerint, vel qui expoſiti ſunt ad exhortationem & conſilia danda de ſalute animarum. Modus veſtiendi talis eſt. In cappis vel cottis ſint fratres in eccleſia, capitulo, refectorio, in quo utantur ſcapularibus. Stamineſs

croſ

Digitized by Google

croſſas portabunt, vel ſi non poſſent habere ſtamineas, boracia habeant ad carnes. Pannum lineum mediocriter croſſum vel ſtuppeum portabunt in femoralibus, croſſiorem in paludamentis, qui tamen nimia croſſitudine non inducat ſuperſtitionem hipocriſis. Pelles & pelliceas mediocriter croſſas non ad pulchritudinem, ſed ad ſoſpitatem corporis. Modus jacendi talis. Biſacium ſufficienter amplum habeaot paleis plenum cum uno capitali modico de plumis, linteamina lanea vel ſtuppea ſeu linea mediocriter croſſa. Coopertorium ovium..... ſeu cultram vulgariter factam fratres habeant. Si quis vero per uſuram vel rapinam ſeu alio injuſto modo aliena rapuerit, non recipiatnr in congregatione vivus vel] mortuus ad ſepulturam, niſi prius aliena reſtituerit, vel pleniſſime ſatisfacere promiſerit abſque omni dubio, & ſi manifeſtus erit, prius denuntietur per eccleſias, ut prius reſtituantur ablata, quam faciat de alienis aliqua oblata. Diebus dominicis & ſollemnibus ſacrum evangelium exponant, & verbum Dei predicent fratribus & fidelibus advenientibus. Fratres vero ſacerdotes invitati in civitate & epiſcopatu ad verbum Dei proponendum vadant honeſte. In civitate ad ſepeliendum mortuos canonici non vadant, niſi fuerint defuncti viri eccleſiaſtiei religioſi, nec ad civitatem vadant, ut deducant aliquem defunctum ad eccleſiam ſancti Marci, ſed in foribus ecclefie defunctum ſuſcipiant. Hanc regulam obſervare ſtudebunt ſorores Deo devote in ſuo clauſtro & oratorio manentes recluſe. Fratres & ſorores de hoſpitali ſecundum mandatum prelati regularem ſtatum obſervare ſtudebunt, prout promittunt in ſua cooverſione, capitulo eccleſie ſancti Marci, & prepoſito vel presbytero priori primam tonſuram & omnia liceat facere & ſtatuere, que regularis conſuetudo permittit auctoritate domini pape. Si epiſcopus Mantuanus ordinationem celebraverit, fratres recipiant ordines ab eo; ſi autem non celebraverit, liceat eis ad quemcumque voluerint epiſcopum accedere pro ordioibus recipiendis. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam noſtre confirmationis infringere &c.

Datum Rome apud ſanctum Petrum xv. kal. februarii pontificatus noſtri anno nono.

X V.

Honorii III. *confirmatoria bulla eccleſie S. Cataldi facta fratribus S. Marci.*

Anno 1218. iv. kal. aprilis.

Ex eodem tabulario.

HOnorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. priori & canonicis ſancti Marci ordinis ſancti Auguſtini Mantuane dioceſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Solet annuere ſedes apoſtolica piis votis, & honeſtia petentium precibus ſavorem benivolum impertiri. Eapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu eccleſiam ſancti Kataldi cum omnibus pertinentiis ſuis, quam veo. frater noſter Henricus epiſcopus Mantuanus intuitu vobis pietatis conceſſit, ſicut eam juſte ac pacifice poſſidetis, & in inſtrumento confecto exinde continetur, vobis & per vos eccleſie veſtre auctoritate apoſtolica confirmamus, & preſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo &c. hanc paginam noſtre confirmationis &c. *Ibidem.*

Datum Laterani iv. kal. aprilis pontificatus ooſtri anno ſecundo.

X V I.

Idem ratas habet donationes factas eidem monaſterio.

Anno eodem ii. nonas aprilis.

Ex chartario ejuſdem monaſterii.

HOnorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectia filiis .. priori & canonicis eccleſie ſancti Marci ordinis ejuſdem Sancti, ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum a nobis petitur, quod juſtum eſt & honeſtum, tam vigor equitatis, quam ordo exigit rationis, ut id per ſollicitudinem officii noſtri ad debitum perducatur effectum. Eapropter dilecti io Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu donationem vinearum., quam Jacobus conſentiente nxore ſua eccleſie veſtre fecit, necnon libertates eidem indultas tam a ven. fratre noſtro .. epiſcopo tunc electo Mantuano, capituli ſui accedente conſenſu, quam a predicto Jacobo & Domoſallo eccleſie predicte patronis, ſicut eaſdem vineas *Ibidem.*

neas & libertates juſte & pacifice obtinetis, & in authentico roborato ejuſdem epiſcopi ſigilli munimine continetur, cujus teoorem de verbo ad verbum preſentibus fecimus annotari, auctoritate apoſtolica confirmsmus, & preſentis ſcripti patrocioio communimus. Nulli ergo &c. hanc paginam noſtre confirmationis &c.

Datum Laterani II. nonas aprilis pontificatus noſtri anno ſecundo.

XVII.

Henricus epiſcopus Mantuanus donat domum a ſe ædificatam fratribus ſancti Marci.

Anno 1223. IX. exeunte majo.

Ex eodem chartario.

Ibidem. IN Chriſti nomine. Die VIIII. exeunte madio preſentibus domino Secatore de ſancto Martino, domino Nicolso de Aliunciis, Girardo de Regio, Delavantio quondam Inverardi, Bonaventura Alberti de Orlenda, Bontempo Malſaxio commoraotibus in loco ſancti Marci rogatis teſtibus. Domious Henricus Dei gratia venerabilis Mantuanus epiſcopus pro remedio anime ſue, ſuorumque predeceſſorum ita diſpoſuit, ordinavit & voluit, quod domus ab eo ſive pro eo hedificanda ſuper territorio eccleſie ſancti Marci cum omnibus ſuis hedificiis & datis, que ipſe domious epiſcopus eidem domui fecerit, ad eamdem ſanctam eccleſiam beati Marci pertioeant pleno jure, ita quod epiſcopatum Maotuanum, poſt deceſſum hujus domini Henrici epiſcopi, nullum habeat jus in predictis, niſi in ſpiritualibus, ſicut habet in eadem eccleſia ſancti Marci. Et ſic prenominatus dominus epiſcopus domino priori ſancti Marci Girardo nomine recipienti, ſive ejus eccleſie de predictis omnibus datum fecit, ſicut ſupra legitur, ut poſt ejus domini epiſcopi deceſſum ad eam eccleſiam ſancti Marci pleno jure pertineant, & ſint ipſius eccleſie, nullo jure epiſcopatuj Mantuano preter in ſpiritualibus retento vel reſervato in eiſdem, poſt deceſſum domini epiſcopi ſupradicti, uſum tamen earum rerum dictus dominus epiſcopus in vita ſua ſibi cum plenitudine & integritate retinuit.

Actum in capitulo eccleſie beati Marci M. CC. XXIII. indictione XI.

Ego Johannes Bonus quondam Ugonis notarii genitus ſacri palatii notarius preſens his rogatus ſcripſi.

XVIII.

Honorius III. regulam ſancti Marci dat fratribus de Vincareto.

Anoo 1225. idibus auguſti.

Ex tabulario ejuſdem monaſt. ſancti Marci.

HOnorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. priori & fratribus ſancte Marie de Vincareto ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Veſtra nobis devotio ſupplicavit, ut eum deſideretis aſſumere regulam fratrum ſancti Marci de Mantua apoſtolice ſedis judicio approbatam, id faciendi vobis licentiam concedere dignaremur. Hoc tamen, quod predicti frstres per hoc nullum jus in veſtra ſibi poſſint eccleſia vendicare. Nos igitur veſtris, & ven. fratris noſtri Populienſis epiſcopi dioceſani veſtri precibus inclinati, licentiam vobis preſentium auctoritate conecdimus poſtulatam, ipſius epiſcopi & ejus eccleſie jure ſalvo. Nulli ergo &c. hanc paginam ooſtre conceſſionis &c. Ibidem.

Datum Reate idibus auguſti pontificatus noſtri aono decimo.

XIX.

Privilegium Gregorii IX. iiſdem fratribus ſancti Marci.

Anno 1227. X. kal. junii.

Ex archivo dicti loci.

GRegorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. priori & conventui ſancti Marci de Mantua ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Quia indignum eſt ſine culpa veſtra a laudibus ceſſare divinis, auctoritate vobis preſentium indulgemus, ut eum generale terre veſtre fuerit interdictum, liceat vobis clauſis januis, excluſis excommunicatis & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce, divina officia celebrare, dummodo cauſam non præſtiteritis interdicto. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtre conceſſionis infringere &c. Datum Laterani X. kal. junii pontificatus noſtri anno primo. Ibidem.

XX.

XX.

Ejuſdem Rom. pontificis alterum privilegium.

Eodem anno XVI. kal. decembris.

Ex eodem archivo.

Ibidem.

GRegorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. priori & conventui ecclefie ſancti Marci Mantuan. ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Solet annuere ſedes apoſtolica piis votis, & honeſtis petentium precibus favorem benivolum impertiri. Ex parte ſiquidem veſtra fuit humiliter poſtulatum a nobis, ut cum vobis a ſede apoſtolica ſit indultum, quod liceat vobis, cum generale interdictum terre fuerit, clauſis januis, non pulſatis campanis, excommunicatis & interdictis excluſis, ſuppreſſa voce divina officia celebrare, concedere vobis miſericorditer dignaremur, ut quoſdam fideles, qui juramenta divino intuitu relinquentes, arma ſecularia & veſtium vanitates, divinis ſunt obſequiis mancipati, hujuſmodi interdicto durante ad divina recipere valeatis. Nos igitur veſtris devotis precibus inclinati, ut duodecim de predictis ſolummodo, cum generale interdictum terre fuerit, dummodo cauſam non dederint interdicto, recipere valeatis, auctoritate vobis preſentium indulgemus. Nulli ergo &c. noſtre conceſſionis &c.

Datum Laterani XVI. kalendas decembris pontificatus noſtri anno I.

XXI.

Innocentius IV. *ipſos eximit a procurationibus legatorum.*

Anno 1246. nonis februarii.

Ex eodem archivo.

Ibidem.

INnocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. priori & capitulo eccleſie ſancti Marci de Mantua ordinis ſancti Auguſtini ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Ne oneroſa vel ſuperflua multitudine perſonarum eccleſie pergraventur, nos, qui ipſarum utilitatibus libenter intendimus, ſepe ſuper hoc proviſionis noſtre remedium adhibemus. Cum igitur, ſicut nobis exponere curaviſtis, eccleſia veſtra in receptionibus fratrum veſtri ordinis ex diverſis Mundi partibus confugientium ad eamdem, occaſione diſcordie imminentis nimium ſit gravata, nos veſtris precibus benignum impertientes aſſenſum, quod de cetero ad alicujus receptionem ſeu proviſionem non teneamini per literas ſedis apoſtolice vel legatorum ipſius, que de hac indulgentia non fecerint mentionem, auctoritate vobis preſentium indulgemus. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Datum Lugduni nonis februarii pontificatus noſtri anno IV.

XXII.

Commune Mantuæ confirmat exemptionem iiſdem fratribus.

Anno 1252.

Ex eodem tabulario.

Ibidem.

IN Chriſti nomine. Conſilio majoris communis Mantue more ſolito congregato per ſonum campane in palatio veteri communis Mantue propoſito per dominum Pacem judicem & aſſeſſorem domini Thome de Ponzonia Mantue poteſtatis, & conſilio poſtulato ſuper eo quod fratres ſancti Marci producunt quoddam privilegium ipſis fratribus conceſſum per commune Mantue tempore domini Stephani de Turbiago olim poteſtatis Mantue, in quo continetur, quod ipſi fratres non debeant ſolvere, nec eis aliquid auferri pro daciis, nec teloneis, ſi placet conſilio, quod ipſum privilegium eis integre debeat obſervari. Demum in reformatione conſilii partito facto ſecundum formam ſtatuti ad columnas palatii, placuit majori parti, quod ille tres libre, que depoſitate ſunt per fratres ſancti Marci occaſione cujuſdam dacii in tabula domini Ubaldini Teſſanie campſoris ad poſtulationem Petri notarii de Arcatoribus, tunc notarii dacii communis Mantue conſtituti pro communi Mantue, ipſis fratribus & eccleſie divi Marci, quantum in ipſis tribus libris imperialibus auctoritate hujus conſilii eis integre debeat obſervari &c.

Die VI. intrante februario preſentia dominorum Zaneboni de Rigozo, Alberti Recuperati, Jacobi de Balurdia, Bonaventure notarii de Letebenia, & Zoannini notarii de Erba teſtium & aliorum. M. CC. LII. indictione X.

Ego Julianus Zaneboni Ferrarienſis domini Frederici regis notarius & tunc com-

munis Mantue dictator his interſui & ſcripſi.

XXIII.

Alexander IV. *eos eximit a ſolutione decimarum patriarchæ Aquilejenſi.*

Anno 1256. XIII. kal. junii.

Ex chartis ejuſdem loci.

Ibidem. ALexander epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio.. archidiacono Brixienſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Dilecti filii.. prior & fratres eccleſie ſancti Marci de Mantua nobis exponere curaverunt, quod propter guerras, que adhuc in partibus illis, peccatis exigentibus, invaleſcunt, amiſerunt magnam partem bonorum ſuorum mobilium, & ſteriles ac inutiles eorum poſſeſſiones in non modica parte redduntur. Frequenter etiam propter inundationes aquarum omnes fere proventus ipſius eccleſie diſſipantur, & tam ex hiis, quam propter multitudinem fratrum ordinis ſancti Marci a facie Ezelini de Romano fugientium & ſe recipientium in eccleſia ſupradicta, tanta premuntur paupertatis ſarcina & debitorum onere pergravantur, quod niſi per apoſtolice ſedis remedium non poterunt reſpirare. Cum itaque nos dudum dilecto filio G.. de Monte-longo electo Aquilejenſi decimam omnium eccleſiaſticorum proventuum patriarchatus Aquilejenſis pro exoneratione debitorum eccleſie ſue duximus uſque ad triennium concedendam, ven. fratri noſtro epiſcopo Caſtellano ſibi ſuper hoc executori conceſſo, dicti prior & fratres propter premiſſas cauſas decimam hujuſmodi ſolvere non valentes, & ad ejuſdem ſedis clementiam ſub remedio appellationis interpoſite recurrentes, provideri ſibi a nobis ſuper hoc humiliter ſupplicarunt. Nos igitur premiſſa eorum gravamina propenſius attendentes, ac eis in hac parte paterno compatientes affectu, eidem epiſcopo noſtris dedimus litteris in mandatis, ut ab eiſdem priori & fratribus decimam prefatam non exigat, ſed revocet potius, ſi contra ipſos occaſione hujuſmodi proceſſit in aliquo, relaxando excommunicationis, ſuſpenſionis & interdicti ſententias latas in eos propter hoc communiter vel diviſim, ac diſpenſando cum eis ſuper irregularitate, ſi quam ex hac cauſa forſitan contraxerint. Quocirca diſcretioni tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ſi dictus epiſcopus, quod injungimus, neglexerit adimplere, tu nihilominus ſuper hiis mandatum apoſtolicum exequaris, contradictores per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo.

Datum Laterani XIII. kal. junii pontificatus noſtri anno ſecundo.

XXIV.

Urbani IV. *litteræ viſitatoribus ordinis S. Marci, ut revocent fratres ad monaſteria.*

Anno 1262. XV. kal. januarii.

Ex chartulario eodem.

URbanus epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis viſitatoribus ordinis ſancti Marci Mantuan. ſalutem & apoſtolicam benedictionem. *Ibidem.* Licet, ſicut ex parte veſtra fuit propoſitum coram nobis, in ordine ſancti Marci, ut evagandi materia auferatur, ſtatutum exiſtat, quod nullus ejuſdem ordinis frater cauſa ſtudii ad civitates ſe transferat alienas, quidam tamen ejuſdem ordinis fratres literas apoſtolicas impetrarunt, ut extra civitates ſuas ſtudere valeant, ſtatuto hujuſmodi non obſtante, quarum auctoritate ſub pretextu ſtudii dimiſſis propriis ad civitates ſe transferunt alienas, ibique diſſolutam vitam ducunt in animarum ſuarum periculum, & ejuſdem ordinis ſcandalum & contemptum. Quare nobis humiliter ſupplicaſtis, ut providere ſuper hoc miſericorditer curaremus. Nos igitur veſtris ſupplicationibus inclinati revocandi tales ad monaſteria ſua literis hujuſmodi non obſtantibus, ac etiam inhibendi tam eis, quam aliis univerſis ejuſdem ordinis fratribus, ne de cetero talia attemptare preſumant, & contradictores per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendi, liberam vobis auctoritate preſentium concedimus facultatem.

Datum apud Urbem-veterem XV. kal. januarii pontificatus noſtri anno ſecundo.

XXV.

XXV.

Nicolaus IV. eos liberat a juriſdictione ordinariorum.

Anno 1289. v. kal. aprilis.

Ex dicto tabulario.

Ibidem. NIcolaus epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. priori & conventui monaſterii ſancti Marci de Mantua ordinis ejuſdem Sancti ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Dignum & honeſtati conveniens eſſe dignoſcitur, ut qui ad eccleſiarum regimen Domino diſponente aſſumpti ſumus, eas a pravorum hominum morſibus tuemur, & beati Petri atque apoſtolicae ſedis patrociniis muniamus. Eapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, perſonas, monaſterium & loca ſibi ſubjecta in jus & proprietatem beati Petri ſuſcipimus, atque noſtram, & preſentis ſcripti privilegio communimus. Perſonas, monaſterium & loca ſibi ſubjecta ab omni jugo & juriſdictione, lege juriſdictionis & dioceſana archiepiſcoporum, epiſcoporum, archidiaconorum & quorumlibet ordinariorum penitus eximimus, ſtatuentes etiam, ut monaſterium & loca ſibi ſubjecta & ipſe perſona tantum Romano pontifici ſint ſubjecta. Diſtrictius inhibentes, ne quis archiepiſcopus, epiſcopus ſeu quilibet judex ordinarius in monaſterium & loca ſibi ſubjecta ſeu etiam perſonas excommunicationis, ſuſpenſionis vel interdicti ſententiam promulgare aut in eis correctionis vel viſitationis officium ſeu juriſdictionem aliquam exercere vel perſonas ipſas ad ſinodum vocare, ſeu exactiones aliquas vel collectas exigere vel extorquere preſumant. Non obſtante ſi aliqui archiepiſcopi, epiſcopi contra perſonas ipſas, monaſterium & loca predicta ſibi ſubjecta moveant queſtionem. Decernendo hujuſmodi ſententias, ſi quas in perſonas, monaſterium & loca predicta per archiepiſcopos, epiſcopos, archidiaconos & judices ordinarios contra inhibitionem hujuſmodi promulgare contigerit, irritas & inanes, & predictas perſonas ad obſervationem predictarum ſententiarum aliquatenus non teneri. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſecularisve perſona hanc noſtre conſtitutionis paginam ſentiens contra ipſam temere venire temptaverit, ſecundo tertiove commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, omni dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo corpore & ſanguine Domini noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine ſubjaceat ultioni. Rome apud ſanctam Mariam majorem v. kal. aprilis pontificatus noſtri anno ſecundo.

XXVI.

Johannes XXII. vetat, ne eorum converſi votum habeant in Capitulis.

Anno 1331. kal. decembris.

Ex ipſo tabulario.

JOhannes epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio Amico priori monaſterii ſancti Marci Mantuani per priorem ſolitì gubernari ordinis ejuſdem Sancti ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Honeſtati congruit, & a recto non deviat rationis, ut tam in regularibus quam ſecularibus eccleſiis debita juri conſona modeſtia obſervetur, ad ipſarum eccleſiarum ſtatum proſperum & ſalubrem, ad quod juxta exigentiam etiam noſtri officii noſtre dirigitur intentionis affectus, de opportuno remedio in talibus providendo, prout honeſte & utiliter ſecundum diverſitatem negotiorum conſpicimus expedire. Ex tenore ſiquidem petitionis tue nobis oblate collegimus, quod in ordine tuo quedam magna inolevit abuſio, videlicet, quod converſi dicti ordinis totaliter idiote, excluſis omnibus canonicis & clericis ipſius ordinis, in ſacris ordinibus minime conſtitutis, quantocumque tempore fuiſſent in ordine antedicto, ad conſilia & capitula monaſteriorum ejuſdem admittuntur per priores aliquos eorumdem, que per priores ſunt ſolita gubernari, ex quo religioni dedecentiam provenisſe, ac exinde ipſi ordini ſucceſſiſſe obprobrium & jacturam in diverſis ab olim contingentibus experientia demonſtravit. Quare tu divino & ipſius ordinis zelo ductus nobis humiliter ſupplicaſti, ut providere ſuper hoc paterna diligencia dignaremur. Nos igitur tam in ordine prefato, quam etiam in aliis Dei ſervis, preſertim viris regularibus, pacis & concordie unionem adeſſe, ac ſcandala & damna prorſus ab eis abſiſtere affectantes, ut liberius & quietius Domino vacent famulari, & propterea utile repu-

tantes

Ibidem.

tantes adhibere in hac parte moderate proviſionis affectum, auctoritate preſentium ordinamus & volumus, quod vocem in capitulo converſi non habeant prelibati, ſed prelatus vel ille, qui in eodem capitulo preerit, eoſdem converſos vel ipſorum aliquem circa illa, que ad eorumdem converſorum adminiſtrationes ſpectare noſcuntur, vel etiam circa alia, ſi hoc viderit expedire, vocare ac eorum conſilia requirere valeat; illos poſtmodum in determinationibus expellendo. Nulli ergo &c. Si quis &c. Datum Avenioni kal. decembris pontificatus noſtri anno XVI.

XXVII.

Emphyteuſis facta ab abbate S. Michaelis de Burgo Piſarum cum arte Aromatariorum, ubi de feſto beati Dominici Vernagallii.

Anno 1512. *ſtilo Piſano.*

Ex tabulario ejuſdem monaſterii.

A.lib. XXXVII. p. 43. Fides per me infraſcriptum, qualiter in rogitibus olim egregii viri Bernardini quondam Andree de Pitta exiſtentibus in generali archivo publico Florentino inter cetera inſtrumenta apparet infraſcriptum tenoris ſequentis videlicet pag. 570.

In Dei nomine, amen. Cum hoc ſit, & certum eſſe dicatur, quod reverendus in Chriſto pater domnus Petrus abbas ſancti Michaelis in Burgo Piſane civitatis una cum monachis, ſervatis ſervandis, dederit & concesserit in emphyteoſim, & ad livellum & cenſum annuum perſolvendum arti & univerſitati Aromatariorum Piſane civitatis, & pro ea ſindicis & procuratoribus ejuſdem fundum unum ſeu magazinum poſitum ſub monaſterio predicto, in quo fundo ſecerunt & faciunt eorum reſidentiam, pro annuo cenſu, canone ſeu livello in ultimo die Dominico menſis aprilis, libras tres videlicet cere laborate ad comburendum, & unius capteri, & ſalme unius mortellarum pro conficiendo feſtum ſancti Dominici cum pacto biennii & triennii, & pro intratura librarum quadraginta; & quod dictus domnus abbas & monachi tenerentur celebrare in dicto die ſancti Dominici unum officium cum Miſſa ſollemni in dicta eccleſia, & fecit patronos homines dicti altaris ſancti Dominici ſiti in dicta eccleſia, cum pactis, modis, conditionibus, obligationibus, renunptiationibus, de quibus & pro ut latius conſtat per chartam rogatam a me Bernardino del Pitta notario infraſcripto ſub die vigeſima ſeptima menſis januarii M. CCCC. LXXXV. indictione tertia ſtilo Piſano, vel alio tempore veriori. Et cum ſit, quod infraſcripte partes intendant & velint renovare aliqua pacta de comprehenſis in dicto inſtrumento, & in melius reformare; Idcirco reveren. in Chriſto pater domnus Simon olim Franciſci de Bibbiena modernus abbas ſancti Michaelis predicti, & ſucceſſor prefati domni Petri dicto nomine ex una, & Bartholomeus quondam Antonii del Pitta, & Raphael olim Milliani ſer Caroli de Vecchiano duo ex artificibus dicte artis commiſſarii, & mandatarii dicte artis ad infraſcripta ſpecialiter deputati dicto nomine partibus ex altera, communi concordia, & unanimi voluntate devenerunt ad infraſcriptam tranſactionem & pacta, videlicet:

In primis dictus domnus abbas ad interrogationem ſupradictorum Bartholomei, & Raphaelis dicto nomine fuit confeſſus habuiſſe & recepiſſe ab eis, & dicta univerſitate omnes cenſus & livellos de tempore preterito debitos uſque in preſentem diem, & pro reſiduo totius dicti cenſus & livelli decurſi uſque in preſentem diem, fuit confeſſus habuiſſe, & recepiſſe ab eis libras duodecim cere laborate, renuntiando exceptioni &c. quam exceptionem &c. quibus ſe, & inde eum &c.

Ita quod dicta ars & artifices teneantur ſolvere dictum livellum ſeu cenſum librarum trium cere laborate in feſto ſanctorum Coſme & Damiani de menſe ſeptembris cujuſque anni in dicto feſto loco dicti feſti ſancti Dominici menſis aprilis. Item unum par capponum bonorum pinguium, & recipien. ſingulo anno in dicto feſto ſanctorum Coſme & Damiani loco dicti capreti, & dare dictam ſalmam mortellarum in dicto feſto menſis ſeptembris.

Item, quod dictus abbas, & monachi teneantur in dicto feſto ſanctorum Coſme & Damiani celebrare dictum officium loco feſti ſancti Dominici. In ceteris aliis firmo ſtante dicto inſtrumento conceſſionis ad livellum, cui non intendunt, neque volunt in aliquo prejudicare.

Que omnia & ſingula dicte partes promiſerunt habere firma & contra non facere, vel venire, & facere, attendere & obſervare ad invicem ſine briga &c. & omnes

Digitized by Google

omnes expenſas &c. obligan. renunt. cum clauſulis &c. taliter me &c.

Actum Piſis in dicto monaſterio in camera dicti domni abbatis, preſentibus Johanne Baptiſta Gregorii, alias vocato Giovanni bianco de Peccioli, Albertuccio Thomaſio Bruſchi, & Piero olim magiſtri Johannis quondam magiſtri Demorci de Piſis teſtibus. Dominice incarnationis M. D. XII. indictione XIIII. die vero trigeſima menſis ſeptembris ſtilo Piſano.

Ego Marcus de Bellinis notarius, & ex min.. generalis archivi publici Florentini in fidem ſcripſi, & ſubſcripſi hac die 13. octobris 1693.

Hieronymus Marſupinius Conſ. vidit.

XXVIII

Officium proprium S. Rainerii archiepiſcopi Spalatenſis & martyris, quod etiamnum in urbe & diœceſi Spalatenſi recitatur.

Die IV. auguſti in feſto S. Rainerii epiſcopi & martyris duplex ſecundæ claſſis cum octava. Omnia de communi unius martyris, exceptis quæ ſequuntur.

Ad Veſperas hymnus.

Chriſte labentis reparator orbis
Martyrum firmum columen, jubeto
Noſtro Patrono reſonare ſacris
organa muſis.
Juſſa, qui regia ſuperi capeſcens
Non trucem ſævi rabiem tyranni,
Atra nec pavit capiti minantum
ora leonum.
Ille Polizzas peragrans arenas,
Dum notat gentes ſceleris ſuperbas,
Et jubet reddi male parta ſummo
arva Tonanti.
Turba mox alto fremebunda faſtu
In patrem duros jaculatur imbres,
Uſquequo ſaxis generoſa condat
præſulis ora.
At precaturus veniam phalangi,
Se ratus mortis comitem futurum
Stephanum flexo gemino fatigat
poplite ſaxum.
Nec diu ſaxum tenereſcit ultro,
Et tenet ſculptas poplitum figuras,
Duret ut magni rediviva ſemper
gloria Patris.
Nec tamen celſi latuit Tonantis
Ultio tanti ſceleris, nefandæ
Cædis auctores barathri ſub atras
impulit umbras.
At polum ſcandit generoſus heros
Regis æternas habiturus arces
Morte jam victa, meritæque terria
præmia palmæ.
Ergo nunc gentis decus omne noſtræ
Juſta poſcentem Spalatnm benignus
Adjuva; ſævos moderare morſus
hoſtis iniqui.
Da tuis longam, venerande præſul,
Civibus pacem, ſenibus viriſque
Labe depulſa ſcelerum, pudicos
ingere mores.
Sit tibi Pater decus atque virtus,
Sit ſalus vaſti moderator orbis,
Quem fides trino ſtudioſa, & uno
nomine donat. Amen.

℣. Ora pro nobis beate Raineri.
℟. Ut digni efficiamur promiſſionibus Chriſti.

Ad Magnificat. Antiphona.

Corona pro martyrio fulgens datur Rainerio ſupernæ dignitatis; mundo fuit opprobrio, decoratur roſario immenſæ venuſtatis, oret pro nobis jugiter, qui paſſus eſt alacriter, jura defendens fortiter; ſic paſtoralitatis ipſe ſit noſter ſcutifer ab hoſte pravitatis.

Oratio.

Deus, qui beatum Rainerium pium pontificem zelo eccleſiæ tuæ dignatus es roborare, & corona martyrii decorare, concede propitius, ut ejuſdem meritis & interceſſione a cunctis malis imminentibus liberemur, & ad gaudia perducamur felicia. Per Dominum.

Lectiones primi nocturni de Scriptura occurrente.

Lectio iv.

RAYNERIUS Callenſis primum epiſcopus, ut a moleſtiis litium, quas cum ſuo clero habebat, in tuendis ſuæ eccleſiæ juribus, liberaretur, ad ſedem metropolitanam Spalatenſem ab Alexandro tertio ſummo pontifice translatus fuit; oblata tunc temporis occaſione, cum nuncii Spalatenſes vita functo Girardo ipſorum archiepiſcopo a ſede apoſtolica archiepiſcopum efflagitabant. Quæ mutatio facta eſt non ſine doloris ſenſu eorumdem, qui paulo ante ipſum perſequebantur. Spalatum cum primum appulit, ingenti cum gaudio totius cleri & populi ſuſceptus.

Lectio v.

ALEXANDRO ſummo pontifici Venetias per mare properanti ad componendas res cum imperatore Frederico cum variis itineris reſocillamentis in inſula Iſſa ornatiſſimis cymbis & celeribus inſtructis occurrit, magno cum cleri & nobilium Spalatenſium comitatu, & Jadram uſque eum eſt conſecutus. Conſtantinopolim ad impe-

imperatorem Emmanuelem, qui tunc toti Dalmatiæ & Croatiæ imperabat, pro ſuorum civium beneficio eſt profectus, cujus gratia & muneribus ditatus, negotiis optime confectis ad ſuos rediit.

Lectio vi.

Fuit Rainerius vir conſtantiſſimus & intrepidus, in juribus & facultatibus ſuæ eccleſiæ defendendis. Cumque in recuperandis eccleſiæ prædiis a Sclavis occupatis ad montem Maſſaron ſe recepiſſet, & adverſus barbaros illos invicto pectore pro ſancti Domnii agris laboraret, prope montem Craſſum eſt ab illis lapidibus obrutus, indeque a civibus ſublatus in eccleſia ſancti Benedicti extra muros honorifice ſepultus, adhuc etiam ibidem ſuper altare proprium reconditum, magna cum devotione, & non ſine admirandis interdum curationum effectibus colitur.

In tertio nocturno.

Homil. in evang. Si quis vult poſt me venire.

In Laudibus ad Benedictus *antiphona.*

O quantus luctus funeris ſtupendæ novitatis amaræ mortis præſulis a gente pravitatis deductus eſt in gaudium totius civitatis per ſigna & miracula paternæ ſanctitatis.

Nicolaus Dinaricius miſeratione divina & apoſtolicæ ſedis gratia archiepiſcopus Spalatenſis, olim Salonitanus, Dalmatiæ ac totius Croatiæ primas &c.

Univerſis & ſingulis præſentes inſpecturis fidem facimus atque teſtamur, anteſcriptum officium ſancti Rainerii martyris ordinis Camaldulenſis, ut fertur, prius epiſcopi Callenſis, deinde archiepiſcopi Spalatenſis a ſac. Rituum congregatione approbatum, in tota hac noſtra diæceſi recitari. In quorum fidem &c.

Datum Spalati ex noſtra Primatiali cancellaria die 4. *maji* 1758.

Loco ✠ ſigilli.

(*N. Archiepiſcopus.*

Antonius Belglava cancellarius archiep.

SE.

S E R I E S

Diplomatum aliorumque Monumentorum

In Appendice hujus voluminis exiſtentium ordine Chronologico digeſta.

1161. XIII. kal. junii. Alexander III. Rom. pont. prohibet, ne laici ſe ingerant in electionibus præſulum Camaldulenſium. num. I. col. 1.

1161. XV. kl. julii. Encyclica ejuſdem, ne divexetur eremus ad Vivum. n. II. 2.

1161. X. auguſti. Refutatio jurium in eccleſiam de Zagonaria facta Bernardo abbati Faventino. n. III. 3.

1162. III. kl. januarii. Donatio terræ pro aquæ-ductu conſtruendo facta Maximillæ abbatiſſæ S. Petri de Luco. n. IV. 4.

1163. VII. id. ſeptembris. Raynaldi Colonienſis archiep. & legati imper. privilegium conceſſum Franciano abbati Burgenſi. n. V. 6.

1163. VIII. id. novembris. Confirmatio ejuſdem edicti facta a Friderico I. imp. n. VI. 10.

1163. VIII. id. novemb. Privilegium ejuſdem Friderici pro Caſtellanis epiſcopis contra Camaldulenſes. n. VII. 13.

1164. V. idus februarii. Ejuſdem diploma pro monachis S. Apollinaris in Claſſe. n. VIII. 14.

1164. IV. idus febr. Alterum pro monachis S. Severi in Claſſe. n. IX. 18.

1164. XXIX. novemb. Homines caſtri Guillarini refutant jus in eccleſiam S. Andreæ de Zagonaria. n. X. 20.

1164. Friderici imp. gratioſum diploma pro Camaldulenſibus. n. XI. 21.

1164. Atho ep. Caſtrenſis donat eccleſias in Sardinia Gregorio priori Camaldulenſi. n. XII. 22.

1165. VI. kl. martii. Chriſtiani imp. cancellarii & legati edictum pro pro Camaldulenſibus. n. XIII. 24.

1165. III. nonas martii. Donatio facta monaſterio S. Georgii de Apibus. n. XIV. 25.

1169. menſe februario. Abbatiæ S. Victoris de Cluſis donata eccleſia S. Apollinaris in Serra Senzano. n. XV. 26.

1169. II. id. junii. Alexandri III. epiſtola canonicis Piſanis de presbyteris ſchiſmaticis. n. XVI. 27.

1169. XIV. auguſti. Libellus emphyteuſis monaſt. Vangaticiæ. n. XVII. 28.

1169. XVII. kl. octobris. Alexandri III. alia epiſtola de monaſterio Sextenſi. n. XVIII. 29.

1170. XVII. kl. aprilis. Ejuſdem tertia de eodem monaſterio. n. XIX. 30.

1170. circa. Ejuſdem Romani pontificis de cadavere comitis Tancredi humato in monaſterio S. Savini de Piſis. n. XX. 31.

1170. XIV. kl. julii. Sophiæ comitiſſæ donatio plurium eccleſiarum monaſterio Fullinæ. n. XXI. 32.

1170. menſe ſeptemb. Refutatio facta monaſterio San-victoriano a comitibus Munaldo & Rogerio. n. XXII. 34.

1171. idibus martii. Alexander III. in protectionem ſuſcipit eccleſiam S. Salvatoris de Fracta. n. XXIII. 35.

1171. XI. kl. aprilis. Hoſpitalis de Petia donatio facta monaſterio Pratalienſi. n. XXIV. 36.

1171. III. exeunte auguſto. Caſtrum de Plaroſara datum in ſeudum a Perfecto abb. S. Victoris de Cluſis. n. XXV. 38.

1172. XIV. febr. Libellus emphyteuticus Gerardi archiep. Ravennatis Conrado abbati Vangaticienſi. n. XXVI. 39.

1173. III. aprilis. Inveſtitura Vangaticienſis. n. XXVII. 40.

1173. menſe auguſto. Commutatio curtis Modionæ cum caſtro Toppole inter canonicam Arretinam & eremum Camaldulenſem. n. XXVIII. 41.

1173. menſe octobri. Libellus emphyteuſis Rolandi abbatis S. Urbani ad Æſinantem. n. XXIX. 43.

1174. XII. intrante aprili. Charta monaſterii S. Mariæ de Fullina de Petro abbate. n. XXX. 44.

1174. VI. intrante aprili. Alia ejuſdem monaſterii. n. XXXI. 45.

1174. II. maji. Chriſtiani imperialis legati

gati diploma in ſavorem Camaldulenſium. n. XXXII. 46.

1174. v. kl. auguſti. Permutatio terrarum facta a parthenone S. Petri de Luco. n. XXXIII. 47.

1174. XVIII. aug. Conventiones inter monſterium S. Hippolyti de Faventia, & inter clericos de Zagonaria. n. XXXIV. 49.

1174. Friderici ep. Petenenſis ſententia contra monaſt. S. Michaelis de Lemmo in territorio Parentino. n. XXXV. 50.

1175. v. exeunte januario. Wecello de Camino inveſtit Petrum abbatem Fullinatem. n. XXXVI. 51.

1175. XV. kl. aprilis. Alexander III. confirmat Camaldulenſibus inter cetera monaſterium S. Mariæ de Urano. n. XXXVII. 52.

1176. menſe januarii. Caſtra Planetuli & Vallialæ reſutata eremo Camaldulenſi a canonica Arretina. n. XXXVIII. 53.

1176. III. kl. junii. Permutatio eccleſiæ S. Andreæ de Baſiliano cum eccleſia S. Mariæ de Fontana inter monaſteria S. Michaelis de caſtro Brittorum & S. Chriſtinæ de Septem-fontibus. n. XXXIX. 55.

1176. Sententia Odelrici patriarchæ Aquilejenſis contra monaſt. S. Michaelis de Lemmo. n. XL. 56.

1176. XXIV. novemb. Placitum Adalpreti comitis Hiſtriæ circa bona territorii Parentini. n. XLI. 58.

1176. Mathæi filii Tranſmundi traditiones monaſterio Valle-caſtrenſi. n. XLII. 62.

1177. v. id. februarii. Alexandri III. bulla pro monachis Pulſanenſibus. n. XLIII. 64.

1177. XI. kl. aprilis. Friderici I. imp. diploma pro monachis Avellanenſibus. n. XLIV. 67.

1177. nonis maji. Alexandri III. privilegium conceſſum monaſterio Vangaticienſi. n. XLV. 69.

1177. kl. junii. Ejuſdem alterum pro ſanctimonialibus Luci. n. XLVI. 72.

1177. prid. kl. junii. Inveſtitura facta a Camaldulenſibus nobilibus de Valliala. n. XLVII. 73.

1177. XIV. kl. ſeptemb. Friderici I. imp. diploma datum Vangaticienſibus. n. XLVIII. 75.

1177. VI. kl. ſeptemb. Ejuſdem aliud monaſterio S. Mariæ ad Carceres. n. XLIX. 77.

1177. v. kl. ſeptemb. Alexandri III. bulla, qua in protectionem ſuſcipit idem monaſterium. n. L. 80.

1177. IV. id. ſeptemb. Friderici præceptum pro hoſpitali S. Leonardi ad flumen Æſinum. n. LI. 82.

1177. IV. non. oct. Alexandri III. bulla pro monaſt. Septem-fontium. n. LII. 83.

1177. XII. decemb. Johannes abbas S. Gregorii de Urbe locat caſtellum de Guido. n. LIII. 85.

1178. x. kl. januarii. Gerardus ep. Paduanus dat plebem S. Johannis de Vigizolo monaſterio S. Mariæ de Carceribus. n. LIV. 86.

1179. XIII. kl. maji. Alexandri III. bulla confirmatoria eccleſiarum & & bonorum monaſterii S. Mariæ in Inſula Galeatæ. n. LV. 87.

1179. Exemplum teſtificationum donationis Sophiæ comitiſſæ monaſterio S. Mariæ de Fullina. n. LVI. 89.

1180. januario. Charta donationis factæ Scholaſticæ abbatiſſæ S. Chriſtinæ de Septem-fontibus. n. LVII. 91.

1180. VI. id. aprilis. Alexandri III. privilegium pro monaſterio S. Michaelis in Burgo Piſarum. n. LVIII. 92.

1180. julio. Donatio monaſterii S. Helenæ ad flumen Æſinum facta Rodulpho priori Camaldulenſi. n. LIX. 94.

1180. III. id. novemb. Alexander III. confirmat bona monaſterii S. Mariæ de Cicille. n. LX. 95.

1180. Charta Valle-caſtrenſis. n. LXI. 97.

1181. majo. Charta eccleſiæ S. Mariæ de Colle. n. LXII. 98.

1181. XIV. junii. Gerardus ep. Paduanus concedit monaſterio S. Mariæ ad Carceres eccleſiam S. Salvatoris de Fracta. n. LXIII. 98.

1181. julio. Eremo Vivenſi traditur eccleſia S. Chriſtinæ urbis Senenſis. n. LXIV. 100.

1181. XVI. kl. auguſti. Alexandri III. confirmatio eccleſiarum & bonorum monaſterii SS. Hippolyti & Laurentii de Faventia. n. LXV. 101.

1181. XVI. kl. auguſti circa. Idem permittit liberam ſepulturam monachis S. Petri de Puteolis diœc. Lucenſis. n. LXVI. 103.

1181. VI. kl. decemb. Lucius III. Rom. pont. confirmat bona monaſterii S. Petri de Cerreto Volaterranæ diœceſis. n. LXVII. ibid.

1181. III. id. januarii. Gunteramus ep. Senenſis confirmat Vivenſibus eccleſiam S. Chriſtinæ Senarum. n. LXVIII. 105.

1181.

1181. VIII. id. martii. Lucius III. confirmat eccleſias & bona monaſterii S. Caſſiani de Cariſio. n. LXIX. 107.

1182. XIII. kl. aprilis. Idem monachis Claſſenſibus præcipit obedientiam archiepiſcopo Ravennati. n. LXX. 111.

1182. XV. kl. junii. Eamdem obedientiam mandat monachis Uranenſibus. n. LXXI. *ibidem*.

1182. II. id. julii. Idem confirmat Vivenſibus eccleſiam S. Chriſtinæ. n. LXXII. 112.

1184. V. kl. maji. Privilegium ejuſdem & recenſio bonorum monaſterii S. Severi in Claſſe. n. LXXIII. 113.

1184. nonis julii. Idem recenſet monaſteria Camaldulenſia & confirmat Placido priori. n. LXXIV. 116.

1184. X. kl. ſeptemb. Commendat monaſterium Fullinæ epiſcopis marchiæ Tarviſinæ. n. LXXV. 119.

1184. X. kl. januarii. Confirmat bona monaſterii S. Mariæ de Carceribus. n. LXXVI. 120.

1184. kl. februarii. Conventio ſanctimonialium de Luco cum hominibus dicti caſtri. n. LXXVII. 123.

1185. II. id. martii. Friderici I. imp. præceptum in favorem epiſcoporum & abbatum provinciæ & archiepiſcopatus Ravennatis. n. LXXVIII. 124.

1185. Martio. Lucii III. privilegium pro monaſterio S. Miniatis juxta Florentiam. n. LXXIX. 126.

1185. junio. Breve recordationis & promiſſionis factæ de caſtro Gallulæ monaſterio S. Victoris de Cluſis. n. LXXX. 128.

1185. IV. nonas auguſti. Friderici I. imp. privilegium pro parthenone S. Petri de Luco. n. LXXXI. 131.

1185. IX. octobris. Placitum pro Vivenſibus contra comites de Sarthiano. n. LXXXII. 133.

1185. III. id. martii. Urbani III. Rom. pont. privilegium pro parthenone S. Petri de Luco. n. LXXXIII. 135.

1185. idibus martii. Ejuſdem alterum Berardo abbati monaſterii S. Apollinaris in Claſſe. n. LXXXIV. 137.

1185. idibus martii. Aliud ejuſdem Guilielmo abbati Berardingorum. n. LXXXV. 141.

1185. X. kl. aprilis. Literæ ejuſdem ad Gerardum archiep. Ravennatem ſuper procurationes monaſteriorum Bononienſium. n. LXXXVI. 144.

1186. martio. Proceſſus & examinatio teſtium pro eccleſiis ſubjectis parthenoni Luci. n. LXXXVII. 146.

1186. XIV. maji. Definitio Placidi prioris Camaldulenſis ſuper eiſdem eccleſiis. n. LXXXVIII. 149.

1186. XI. exeunte junio. Altera definitio Gerardi ep. Bellunenſis pro monaſterio Fullinæ. n. LXXXIX. 151.

1186. pridie nonas octobris. Henrici VI. regis præceptum pro Camaldulenſibus. n. XC. 153.

1186. VII. kl. decembris. Urbani III. privilegium Livaldo priori monaſterii S. Mariæ ad Carceres. n. XCI. *ibidem*.

1186. III. nonas decembris. Henricus VI. ſuſcipit ſub ſua protectione monaſterium S. Michaelis de Quadrigaria. n. XCII. 156.

1187. II. intrante auguſto. Solutio cenſus annui facta a monaſterio Uranenſi archiepiſcopatui Ravennatii. n. XCIII. 157.

1187. XVII. kl. januarii. Gregorius VIII. Rom. pont. confirmat monaſterio Agnanienſi eccleſiam S. Chriſtinæ ad Clanas. n. XCIV. 158.

1187. X. kl. januarii. Clementis III. Rom. pont. privilegium, quo confirmat omnia monaſteria congregationi Camaldulenſi. n. XCV. 159.

1188. idibus januarii. Idem ſuſcipit ſub apoſtolica protectione eccleſiam S. Michaelis de Arretio. n. XCVI. 162.

1188. XVII. kl. februarii. Idem confirmat bona monaſterii S. Caſſiani de Cariſio. n. XCVII. 164.

1188. III. aprilis. Terræ conceſſæ a monaſterio S. Gregorii de Urbe ad conſtruendum hoſpitale pro leproſis. n. XCVIII. 166.

1188. II. nonas maji. Clemens III. confirmat eccleſias & bona monaſterii S. Benedicti de Gualdo. n. XCIX. 168.

1188. II. nonas maji. Idem corroborat ſententiam latam a priore Camaldulenſi pro parthenone S. Hilarii de Alphiano. n. C. 171.

1188. III. nonas julii. Conventio inter monaſteria S. Michaelis & S. Pauli ad Ripam Arni Piſarum. n. CI. 172.

1188. xi. auguſti. Libellus emphyteuſis ſcriptus a Gerardo archiep. Ravennæ Johanni abb. S. Petri ad Vincula. n. cii. 172
1189. iii. id. januarii. Clemens III. ſuſcipit ſub S. Petri protectione monaſterium Pulſanenſium S. Michaelis de Orticaria. n. ciii. 174
1189. Appellatio canonicorum Tarviſinorum ob ædificationem monaſterii novi S. Chriſtinæ intra urbem. Inhibitoria Clementis III. aliaque acta. n. civ. 176.
1189. xvii. kl. aprilis. Clemens III. tradit Avellanenſibus reformandum monaſterium S. Victoris. n. cv. 179.
1189. Gerardus ep. Bononienſis confirmat bona parthenonis S. Chriſtinæ de Septem-fontibus. n. cvi. *ibidem*.
1190. iii. nonas maji. Commutatio inter Tertium abbatem generalem congregationis Vallis-umbroſæ, & inter Ildebrandum priorem S. Salvatoris de Florentia. n. cvii. 181.
1190. Silvani canonici Bellunenſis definitio pro monaſterio Fullinæ. n. cviii. 182.
1191. kl. julii. Cœleſtinus III. Rom. pont. confirmat Camaldulenſibus jus parochiale eccleſiæ S. Margaritæ de Toſina. n. cix. 183.
1191. iii. nonas decemb. Idem commendat abbati majoris monaſterii Florentini recuperationem bonorum cœnobii S. Petri de Puteolis Lucæ. n. cx. *ibidem*.
1193. iii. kl. aprilis. Data Camaldulenſibus eccleſia S. Jucundæ, nullum præjudicium inde vult oriri idem Rom. pont. eccleſiæ Lucanæ. n. cxi. 184.
1193. i. julii. Locatio facta a monaſterio S. Gregorii de Urbe. n. cxii. 185.
1193. viii. kl. auguſti. Cœleſtinus III. confirmat eccleſiæ Balneenſi privilegia anteriorum pontificum. n. cxiii. 187.
1194. viii. martii. Donatio facta monaſterio S. Benedicti in Alpe. n. cxiv. 188.
1194. xiv. martii. Eccleſiæ datæ a Willielmo archiep. Ravennæ monaſterio S. Petri ad Vincula. n. cxv. 190.
1194. nonis aprilis Cœleſtini III. breve pro Puteolenſibus monachis. n. cxvi. 191.
1194. majo. Libellus emphyteuſis ſcriptus a Gualfredo abbate S. Victoris de Cluſis. n. cxvii. *ibidem*.
1194. x. junii. Villielmus archiep. Ravennas dat monachis S. Apollinaris in Claſſe eccleſiam S. Mariæ in Virtute. n. cxviii. 192.
1195. xiii. kl. aprilis. Cœleſtinus III. mandat monachis Subaſianis obedientiam priori Camald. n. cxix. 193.
1195. vi. kl. aprilis. Idem concedit liberam ſepulturam monachis S. Petri de Puteolis. n. cxx. 194.
1195. xiii. kl. junii. Henrici VI. imp. præceptum pro monaſterio SS. Hippolyti & Laurentii de Faventia. n. cxxi. *ibidem*.
1195. kl. julii. Philippus dux Thuſciæ in protectionem recipit eremum Avellanenſem. n. cxxii. 196.
1195. vi. intrante ſeptembri. Charta venditionis factæ eremo novæ Faioli. n. cxxiii. 199.
1195. ſeptembri. Donatio facta monaſterio San-victoriano. n. cxxiv. 200.
1195. viii. id. decembris. Definitio Berardi canonici Arretini ordinationem eccleſiæ S. Hilari & hoſpitalis pertinere ad monaſterium S. Benedicti de Arretio. n. lxxv. *ibidem*.
1196. februario. Conceſſio Tranſmundi abbatis Valle-caſtrenſis. n. cxxvi. 202.
1196. vi. kl. julii. Cœleſtinus III. confirmat eccleſias, bona & indulta monaſterii Vangariciensis. n. cxxvii. *ibidem*.
1196. octobri. Charta San-victoriana. n. cxxviii. 205.
1196. Ceſſio eccleſiæ S. Georgii de Ravenna facta ab abbate Acceretano. n. cxxix. *ibidem*.
1197. junio. Ceſſio bonorum facta monaſterio San-victoriſno. n. cxxx. 207.
1197. iv. id. ſeptemb. Cœleſtini III. privilegium Berardo priori S. Mariæ de Arzilla Fani. n. cxxxi. 208.
1197. iii. nonas decembris. Promiſſio Gerardi abbatis S. Michaelis de caſtro Brittorum Eufroſinæ abbatiſſæ Septem-fontium. n. cxxxii. 210.
1198. iii. nonas maji. Innocentius III. confirmat monaſteria congregationis Camaldulenſis Martino priori. n. cxxxiii. 212.

1198.

1198. IV. nonas maji. Idem Hugoni ep. Nucerino commendat monaſterium de Gualdo, n. cxxxiv. 216.

1198. XIII. kl. decemb. Idem committit etiam priori Camaldulenſi collectiones pro ſubſidio Terræ-ſanctæ. n. cxxxv. 217.

1198. Idem abbati de Gualdo permittit alibi transferre ſuum monaſterium. n. cxxxvi. 218.

1199. VI. idus martii. Decimas & poſſeſſiones per XL. annos obtentas Camaldulenſibus confirmat. n. cxxxvii. 219.

1199. XIII. kl. aprilis. Protectione apoſtolica donat monaſterium S. Helenæ ad fluvium Æſinum, cujus eccleſias & caſtra recenſet. n. cxxxviii. *ibidem*.

1199. majo. Charta Valleeaſtrenſis. n. cxxxix. 224.

1199. XII. junii. Lazari abbatis S. Apollinaris-novi deciſio inter canonicos Portuenſes & monachos S. Severi de Claſſe Ravennæ. n. cxl. *ibidem*.

1199. IX. kl. junii. Innocentii III. commiſſio ep. Feſulano contra dominos de Galbina pro eremo Camaldulenſi. n. cxli. 227.

1199. IX. octob. Compoſitio Valle-caſtrenſium cum Sanguinio electo Humanatenſi. n. cxlii. 229.

1200. februario. Donatio facta abbatiæ Anglarienſi. n. cxliii. 231.

1200. III. nonas martii. Atteſtatio parœcianorum eccleſiæ S. Laurentii de Rivolta eam eccleſiam eſſe juris monaſterii S. Michaelis Piſarum. n. cxliv. 232.

1200. III. id. martii. Deciſio jurium monaſterii S. Michaelis de caſtro Brittorum. n. cxlv. 234.

1200. XIV. kl. julii. Donatio facta eccleſiæ Camalduli Bononienſis die ipſius conſecrationis. n. cxlvi. 236.

1200. XVII. auguſti. Terræ donatæ in urbe Foro-livienſi Martino priori Camald. pro monaſterio conſtruendo. n. cxlvii. 237.

1200. XIII. kl. novemb. Bernardus archiep. Arborenſis confirmat monaſterio S. Zenonis de Piſis monaſteria & eccleſias Sardiniæ. n. cxlviii. 239.

1200. ipſa die. Fundatio monaſterii S. Mariæ de Bonarcanto in Sardinia cum donationibus. n. cxlix. 240.

1200. circa. Delegatio matrimonialis Innocentii III. prioribus S. Mariæ ad Carceres & de Mandria. n. cl. 244.

1201. VII. id. martii. Idem recipit ſub apoſtolica protectione monaſterium S. Severi in Claſſe. n. cli. 245.

1202. III. nonas octobris. Similiter & monaſterium S. Vigilii Senarum. n. clii. 246.

1202. II. exeunte octobri. Traditio loci in territorio Veronenſi pro monaſterio ædificando. n. cliii. 247.

1202. I. novembris. Johannes ep. Foro-livienſis alterum locum tradit pro conſtruendo cœnobio in ſua urbe. n. cliv. 249.

1202. circa. Idem facit Jacobus abbas S. Mercurialis Foro-livii. n. clv. 251.

1202. XIV. februarii. Deciſio cauſæ inter canonicos Patavinos & hoſpitale de Mandria. n. clvi. 252.

1203. III. kl. martii. Innocentius III. præcipit omnibus abbatibus ordinis S. Benedicti, ut Peruſium conveniant ad capitulum generale. n. clvii. 254.

1203. XIV. kl. junii. Ejuſdem literæ ad epiſcopos Arretinum & Caſtellanum pro Camaldulenſibus. n. clviii. 255.

1203. IV. novemb. Wolcherii patriarchæ Aquilejenſis definitio contra monaſterium S. Michaelis de Lemmo. n. clix. 256.

1204. V. aprilis. Alberti archiep. Ravennatis libellus emphyteuticus Enverardo abbati Vangaticienſi. n. clx. 258.

1205. III. nonas octob. Traditio eccleſiæ ſancti Viti ſcholaribus univerſitatis Vicetiæ. n. clxi. 260.

1206. XII. ſebruarii. Altera traditio ejuſdem eccleſiæ monachis Camaldulenſibus. n. clxii. 262.

1206. V. kl. decemb. Innocentius III. confirmat eam eccleſiam Samſoni priori ipſius. n. clxiii. 263.

1207. IV. exeunte junio. Patroni monaſterii S. Helenæ ad flumen Æſinum promittunt emendationem omnium damnorum, quæ attulerant dicto cœnobio. n. clxiv. *ibidem*.

1207. XVI. auguſti. Mainardus ep. Imolenſis confirmat eccleſiam S. Andreæ de Zagonaria monaſterio

rio Ss. Hippolyti & Laurentii de Faventia. n. CLXV. 264.

1207. XI. kl. novembris. Innocentii III. literæ, ne graventur eccleſiæ Camaldulenſes. n. CLXVI. 266.

1207. VII. kl. februarii, Rainerius Guidalotti donat quoſdam homines Johanni priori S. Margaritæ de Toſina. n. CLXVII. 267.

1207. idib. februarii. Idem donat Camaldulenſibus jus ſuum in plures eccleſias. n. CLXVIII. 268.

1208. XXVIII. martii. Concordia inter abbatiam S. Mercurialis & monaſterium Camalduli Foro-livienſis. n. CLXIX. *ibidem*.

1208. XII. aprilis. Promiſſio hominum de Zagonaria abbati Ss. Hippolyti & Laurentii de Faventia. n. CLXX. 270.

1208. VIII. exeunte julio. Libellus emphyteuticus Gerardi abbatis S. Michaelis de caſtro Brittorum. n. CLXXI. 272.

1208. V. kl. decembris. Innocentii III. literæ, ne divexetur monaſterium S. Petri de Puteolis urbis Lucenſis. num. CLXXII. *ibidem*.

1208. XV. kl. januarii. Ejuſdem aliæ, ut ſerventur jura & exemptiones eremi Avellanenſis. n. CLXXIII. 273.

1208. circa. Inventarium bonorum eccleſiarum Buitte & Pratæ. n. CLXXIV. 274.

1209. XV. kl. februarii. Rainerius quondam Bernardi terras donat, pro ædificatione monaſterii Camaldulenſis extra Peruſium. n. CLXXV. 275.

1209. XI. kl. martii. Amaldi comitis Corſicani donationes monaſterio Montis-Chriſti. n. CLXXVI. 277.

1209. V. idus Martii. Concordia inter monaſterium Lucenſe & conſules Luci. n. CLXXVII. 278.

1209. VI. idus martii, & XII. kl. martii. Donationes factæ eremo Ss. Jacobi & Verani de Calci. n. CLXXVIII. 279.

1209. IV. kl. novembris. Ottonis IV. imp. privilegium pro eremo Avellanenſi. num. CLXXIX. 280.

1209. VIII. idib. novemb. Alterum ejuſdem pro Camaldulenſibus. n. CLXXX. 283.

1210. IV. kl. februarii. Confirmatio ſententiæ contra comites de Sarthiano ad favorem monaſterii de Vivo. n. CLXXXI. 290.

1210. VI. idib. februarii. Ottonis IV. imper. privilegium pro abbatia S. Salvatoris Montis-acuti. n. CLXXXII. 291.

1210. XI. exeunte febr. Ampla donatio Ferrarii de Fontaniva facta monaſterio S. Viti de Vicetia. n. CLXXXIII. 295.

1210. II. martii, Ottonis IV. privilegium pro monaſterio S. Apollinaris in Claſſe. n. CLXXXIV. 299.

1210. V. nonas aprilis. Innocentii III. literæ Ubaldo archiepiſcopus Ravennati circa ipſius jus in monaſterium Claſſis. n. CLXXXV. 304.

1210. I. julii. Confirmatio donationis eccleſiarum in Sardinia, facta a Maria de Thori Camaldulenſibus. n. CLXXXVI. 305.

1210. VI. kl. ſeptembris. Alia ſententia pro monaſterio de Vivo contra comites Sarthianenſes. n. CLXXXVII. 306.

1211. XI. kl. decembris. Guido plebanus de Rivo-cornoclario donat eccleſiæ S. Mariæ de Rivo-frigido eccleſiam S. Michaelis. n. CLXXXVIII. 308.

1211. XV. kl. januarii. Sententia inter eremum Calcenſem & plebem ejuſdem loci. n. CLXXXIX. 310.

1212. X. exeunte martii. Traditio eccleſiæ ſancti Michaelis de Muriano facta Camaldulenſibus a Marco ep. Caſtellano, n. CXC. 312.

1212. aprili. Alia a clericis Murianenſibus. n. CXCI. 313.

1212. III. kl. maji. Guido prior Camaldulenſis ratam habet hanc traditionem. n. CXCII. 315.

1212. XIII. exeunte majo, Eccleſia S. Gervaſii de Belluno conceditur Acegæ. n. CXCIII. 316.

1212. II. intrante ſeptembri. Traditio decimarum facta Livaldo priori S. Mariæ ad Carceres. num. CXCIV. 317.

1212. octobri. Promiſſio Alberti prioris S. Michaelis de Muriano presbyteris Murianenſibus. num. CXCV. 318.

1212. XII. kl. novembris. Caſtrum Plerofariæ traditur communi Fabriani a Morico abbate S. Victoris. n. CXCVI. 319.

1212. III. nonas decemb. Compoſitio inter Francam abbatiſſam S. Petri de

de Luco & Guidonem plebanum Rivi-cornoclarij. n. cxcvii. 321.

1213. viii. kl. octobris. Innocentii III. epiſtola contra Guidonem comitem infeſtum Camaldulenſibus. n. cxcviii. 323.

1213. vii. kl. octobris, Ejuſdem literæ pro reformatione monaſterii Vangaticienſis. n. cxcix. 325.

1213. vii. kl. octobris. Idem Romanus pontifex confirmat eccleſiam S. Michaelis de Muriano Guidoni priori Camaldulenſi, n. cc. 326.

1213. vii. kl. novembris. Ejuſdem privilegium Grimaldo abbati S. Apollinaris in Claſſe. n. cci. *ibid.*

1214. viii. exeunte julio. Bobonis Peruſinorum poteſtatis donationes Camaldulenſibus. n. ccii. 327.

1214. iv. idus auguſti. Capella S. Michaelis de Caſa-nova traditur parthenoni S. Petri de Luco, n. cciii. 329.

1214. iv. decemb. Sententia Wolcherii patriarchæ Aquilejenſis pro Folcherio ep. Parentino contra monaſterium S. Michaelis de Lemmo. n. cciv. 331.

1215. nonis februarii. Innocentii III. literæ pro monaſterio Pulliciani, n. ccv. 333.

1215. xii. exeunte. Receptio literarum ejuſdem facta ab Adelardo cardinali & ep. Veronenſi pro monaſterio Fullinate. n. ccvi. 334.

1215. xiv. kl. octob. Bernardus fundator eremi de Calei ipſam ſubjicit monaſterio S. Michaelis in burgo Piſarum. n. ccvii. 335.

1215. ii. intrante novembri. Eccleſia de Longano prope Bellunum ſubjecta declaratur monaſterio de Fullina. n. ccviii. 337.

1215. xx. decemb. Gregorius abbas S. Gregorii de Urbe locat aliquot cryptas ſui monaſterii, n. ccix, *ibidem*.

1216. xvii. januarii. Aliæ binæ locationes ab eodem abbate factæ. n. ccx. 339.

1216. xii. kl. martii. Juſpatronatus eccleſiæ S. Cæciliæ Piſarum traditur monaſterio S. Michaelis in Burgo. n. ccxi. 342.

1216. xiv. martii. Charta permutationis Samſonis abbatis Vangaticienſis cum Ailice comitiſſa Eſtenſi. n. ccxii. 343.

1216. xxviii. aprilis, Gregorius abbas S. Gregorii de Urbe locat Caſtrum-vetus. n. ccxiii. 345.

1216. xv. exeunte auguſto. Alia Samſonis abbatis Vangaticienſis permutatio cum Ailice comitiſſa. n. ccxiv. 348.

1216. iii. novemb. Traditio monaſterii S. Antonii de Tuderto facta Camaldulenſibus. n. ccxv. 350.

1216. xxii. novemb. Gregorius abb. S. Gregorii de Urbe confirmat locationem Caſtri-veteris. n. ccxvi. 351.

1216. Aliud examen teſtium pro monaſterio Fullinate. n. ccxvii. 353.

1216. circa. Excerpta ex interrogationibus & reſponſionibus in cauſa libertatis eremi Camaldulenſis, & membrorum ejus contra epiſcopum Arretinum ſub Guidone priore Camaldulenſi. n. ccxviii. 356.

1217. vii. idus junii. Honorius III. Rom. pont. monaſterium S. Mariæ de Urano apoſtolica protectione donat. n. ccxix. 369.

1217. xvii. kl. julii. Eremus de Calci petit protectionem apoſtolicam. n. ccxx. 370.

1217. x. kl. julii. Henricus III. confirmat monaſterium Vangaticienſe Guidoni priori Camald. n. ccxxi. 371.

1217. vi. kl. julii. Lis compoſita inter abbatiſſam Luci & capellanum S. Georgii. n. ccxxii. 373.

1217. iv. auguſti. Samſon abbas Vangaticienſis ſe abdicat a regimine monaſterii. n. xcxxiii. 374.

1217. auguſto. Ruſticus ep. Tudertinus confirmat monaſterium S. Antonii Guidoni priori Camald. n. ccxxiv. 376.

1217. v. kl. decemb. Honorii III. literæ Johanni abbati Vangaticienſi. n. ccxxv. 377.

1217. nonis decembris. Ejuſdem privilegium Guidoni abbati S. Michaelis in burgo Piſarum. n. ccxxvi, 378.

1217. vi. id. aprilis. Ejuſdem ampliſſimum privilegium Raynaldo priori Fontis-avellanæ. n. ccxxvii. 380.

1218. iv. kl. maji. Acto ep. Camerinenſis concedit ſepulturam liberam eccleſiæ S. Blaſii de Fabriano monaſterio S. Victoris de Cluſia. n. ccxxviii. 383.

1218. xii. maji. Gregorius abbas S. Gregorii de Urbe locat clericis SS. Johannis & Pauli. n. ccxxix. 384.

1218.

Uberini donatio facta eremo Camaldulenſi. n. CCLXVI. *ibid.*

1225. VI. kl. decemb. Honorius III. confirmat eccleſiam S. Michaelis monaſterio Carcerum. n. CCLXVII. 445.

1225. XXVIII. novembr. Adalperi ep. Parentini confeſſio de decimis monaſt. S. Michaelis de Lemmo. n. CCLXVIII. *ibidem.*

1226. V. id. aprilis. Honorii III. delegatio contra abbatem Vergareti. n. CCLXIX. 446.

1226. V. id. aprilis. Abbatia S. Petri in Campo ſe dat in protectionem civitatis Senenſis. n. CCLXX. 447.

1226. majo. Friderici II. imp. præceptum pro Camaldulo. n. CCLXXI. 450.

1227. VI. exeunte aprili. Promiſſio pro caſtro S. Urbani. n. CCLXXII. 452.

1227. idib. maji. Gregorii papæ IX. literæ abbati S. Zenoni Piſarum pro monaſterio S. Mariæ de Morteto. n. CCLXXIII. *ibidem.*

1227. II. id. maji. Ejuſdem literæ priori Camaldulenſi pro abſolutione criminum petentium ingredi ordinem. n. CCLXXIV. 453.

1227. idib. maji. Aliæ ejuſdem prælatis, ut eremo Camald. opem ferant. n. CCLXXV. 454.

1227. XVIII. kl. julii. Idem confirmat Camaldulo monaſterium Vangaticiæ. n. CCLXXVI. *ibidem.*

1227. eadem die. Confirmat pariter loca de novo obtenta binis bullis. n. CCLXXVII. 455.

1227. XVII. kl. julii. Jus etiam parochiæ eccleſiæ S. Margaritæ de Toſina. n. CCLXXVIII. 456.

1227. XV. kl. julii. Iterum mandat ſubventionem eremi Camaldulenſis. n. CCLXXIX. 457.

1227. XIII. kl. julii. Vetat, ne mulieres tranſgrediantur limites ligneos eremi Camaldulenſis. n. CCLXXX. *ibidem.*

1227. XII. kl. julii. Prohibet, ne laici in electionibus prælatorum ſe immiſceant. n. CCLXXXI. 458.

1227. VIII. kl. julii. Reſutatio facta monaſterio Vallis-caſtri. n. CCLXXXII. 459.

1227. IV. kl. julii. Amplum Gregorii IX. privilegium, quo enumerat omnia monaſteria ſubjecta Camaldulenſi eremo. n. CCLXXXIII. 460.

1227. V. id. auguſti. Gregorius IX. confirmat bona monaſterii S. Mariæ ad Carceres. n. CCLXXXIV. 465.

1227. II. exeunte octobri. Raynaldus ep. Camerinenſis excommunicat homines Piri. n. CCLXXXV. 466.

1227. IV. nonas decembris. Gregorius IX. prohibet prælatis Camaldulenſibus alienationes. n. CCLXXXVI. 467.

1227. V. id. decemb. Idem tradi poſtulat Camaldulenſibus monaſterium S. Mariæ de Fellonica. n. CCLXXXVII. 468.

1227. ipſa die. Idem delegat cognitionem cauſæ monaſterii S. Michaelis de caſtro Brittorum. num. CCLXXXVIII. 469.

1228. IV. id. febr. Guido prior Camald. procuratorem creat pro eccleſiis marchiæ Anconitanæ. n. CCLXXXIX. *ibidem.*

1228. IX. martii. Jacobi abb. Montis-armati ſententia de Marmorta pro monaſterio S. Michaelis de caſtro Brittorum. n. CCXC. 471.

1228. IX. exeunte majo. Ægidius ep. Foro-popilienſis tradit Camaldulenſibus hoſpitale de Cave de Colle. n. CCXCI. 472.

1228. VII. kl. ſeptemb. Indulgentiæ conceſſæ a Gregorio IX. eccleſiæ S. Mariæ de Petra-ficta. n. CCXCII. 473.

1228. III. ſeptemb. Donationes factæ eidem loco a Tigrimo comite. n. CCXCIII. 474.

1228. V. idus ſeptemb. Gregorii IX. delegatio cauſæ Compagni prioris S. Mariæ de Porcilia Paduæ. n. CCXCIV. 475.

1228. Locatio Comitis abbatis Montis-chriſti. n. CCXCV. 476.

1228. III. id. februarii. Gregorius IX. mandat epiſcopis, ne moleſtent eccleſias Camaldulenſium ratione ſubſidii. n. CCXCVI. 477.

1229. XVIII. aprilis. Regula monaſterii S. Benedicti introducta in monaſterium Omnium Sanctorum Paduæ. n. CCXCVII. *ibid.*

1229. idibus junii. Privilegium Gregorii IX. pro monaſterio S. Apollinaris in Claſſe. n. CCXCVIII. 479.

1229. VI. exeunte decembri. Compoſitio inter clerum Ravennatem & inter abbatem Claſſenſem. num. CCXCIX. 483.

1229. Gregorii IX. literæ ad ep. Arretinum pro abbatiæ Burgenſis juribus. n. ccc. 484.

1229. v. nonas julii. Ejuſdem literæ ad canonicum Pelagottum pro poſſeſſione Marmortæ. ccci. 485.

1230. xi. die ſeptembris. Commutatio inter eremum Camaldulenſem & presbyterum de Agna. n. cccii. 486.

1230. v. kl. novemb. Gregorii IX. literæ ad ep. Feſulanum, ne moleſtet Camaldulenſium benefactores. n. ccciii. 488.

1230. v. kl. januarii. Alberti ep. Maſſani literæ ad Henricum abb. S. Michaelis Piſarum pro eremo de Calci. n. ccciv. *ibid.*

1230. Petri regis Arborenſis in Sardinia donatio monaſterio S. Mariæ de Bonarcanto. n. cccv. 489.

1231. xi. januarii &c. Definitio Pelagotti de valle Marmorta contra monaſterium S. Michaelis de caſtro Brittorum. n. cccvi. 491.

1231. xvi. kl. aprilis &c. Chartæ tres in cauſa inter Thedericum archiep. Ravennæ & monaſterium S. Apollinaris in Claſſe. n. cccvii. 497.

1231. vi. id. maji. Gregorii IX. literæ ad electum Maſſanenſem pro monaſterio Montis-chriſti. num. cccviii. 501.

1231. idibus maji. Aliæ ejuſdem pro eodem monaſterio priori Camald. n. cccix. 502.

1232. vi. kl. aprilis. Philippus ep. Camerinenſis ſtatuit terminos parœciæ S. Blaſii de Fabriano. n. cccx. *ibidem.*

1232. v. kl. maji. Aliæ Gregorii IX. literæ ad priorem Camaldulenſem pro monaſterio Montis-chriſti. n. n. cccxi. 503.

1232. vii. kl. junii. Ejuſdem literæ priori S. Blaſii da Fabriano confirmantes terminos parœciæ. n. cccxii. 504.

1232. iv. exeunte majo. Definitio Jacobi abb. Montis armati pro monaſt. S. Hippolyti de Faveatia. n. cccxiii. 505.

1232. i. novembris. Friderici ep. Concordienſis donatio eccleſiæ S. Martini de Prata Camaldulenſibus. n. cccxiv. 507.

1232. iv. nonas decemb. Ardinghi ep. Florentini literæ ad plebanum de Pomino. n. cccxv. 508.

1232. circa. Expoſtulatio abbatis S. Crucis de Tripudio contra abbatem S. Victoris pro eccleſia S. Blaſii. n. cccxvi. 509.

1233. i. martii. Conventiones inter abbatem S. Michaelis de Caſtro Brittorum & inter capitulum eccleſiæ Bononienſis. n. cccxvii. 510.

1233. kl. maji. Libellus empbyteuſis factus a Thederico archiep. Ravennæ Guidoni abbati Vangaticiæ. n. cccxviii. 512.

1233. xii. exeunte junio. Bertholdus patriarcha Aquilejenſis concedit Oddoni ep. Bellunenſi licentiam donandi. n. cccxix. 513.

1233. x. exeunte ſeptembri. Electio prioris S. Mariæ de Orbiſio Paduæ. n. cccxx. *ibidem.*

1233. ix. kl. octobris. Electio prioris S. Margaritæ de Toſina facta a Guidone priore Camaldulenſi. n. cccxxi. 514.

1233. xvi. octobris. Oddonis ep. Bellunenſis donationes factæ monaſterio S. Gervaſii de Belluno. n. cccxxii. 516.

1233. xiii. kl. novembris. Gregorii IX. literæ pro monaſterio S. Savini Piſarum. num. cccxxiii. 518.

1233. iv. exeunte octobri. Venditio Benvenuti abbatis S. Urbani ad Æſinantem. n. cccxxiv. 519.

1233. xiv. ex. novembri. Definitio pro monaſterio S. Victoris de Cluſis. n. cccxxv. 520.

1234. xii. kl. februarii. Gregorii IX. bulla pro abſolutione reorum conceſſa Camaldulenſibus. n. cccxxvi. 522.

1234. v. kl. februarii. Alia concedens priori Camaldulenſi facultatem viſitandi. n. cccxxvii. 523.

1234. eodem die. Alia Camaldulenſibus, ut eremo opem ferant, num. cccxxviii. 524.

1234. v. ex. martio. Ugolinus abb. Bifurci concedit eccleſiam S. Jacopi de Mercatello, n. cccxxix. *ibidem.*

1234. viii. julii &c. Chartæ tres pro monaſterio S. Adalberti de Pereo. n. cccxxx. 527.

1234. xv. kl. ſeptembris. Gregorii IX. demandatio, ut obſervetur compromiſſio pro monaſterio Claſſenſi inter archiepiſcopum & ipſum cœnobium. num. cccxxxi. 531.

1234. ix. kl. novemb. Electio rectoris S.

S. Andreæ de Petra. n. cccxxxii. 532.

1234. vi. kl. novembr. Confirmatio ejus electionis . n. cccxxxiii. *ibidem*.

1235. kl. decembris . Delegatio pontificia pro monaſterio S. Michaelis Piſarum . n. cccxxxiv. 533.

1235. idibus januarii . Gregorius IX. eximit monaſteria Piſana a ſubſidio impoſito ab archiepiſcopo . n. cccxxxv. 535.

1236. xvi. kl. julii . Idem confirmat monaſterio S. Apollinaris in Claſſe eccleſiam S. Mariæ-nove de Fano. n. cccxxxvi. 536.

1237. xvi. martii. Donationes factæ monaſterio Inſulano. n. cccxxxvii. 537.

1237. vii. exeunte aprili . Charta Valle-caſtrenſis . n. cccxxxviii. 538.

1237. xii. ſeptembris . Chartæ quatuor pro monaſterio S. Adalberti in Pereo compoſitionis cum Thederico archiep. Ravennæ. n. cccxxxix. *ibidem*.

1237. vi. idus decemb. Gregorii IX. literæ pro monaſterio Montis-chriſti. n. cccxl. 543.

1237. circa . Petri judicis Arborenſis donationes monaſterio S. Mariæ de Bonarcanto in Sardinia . n. cccxli. 544.

1239. x. januarii . Capitulum generale congregationis monachorum alborum S. Benedicti de Padua , n. cccxlii. 545.

1239. Statuta ejuſdem capituli generalis. n. cccxliii. 547.

1239. Aggregatio aliorum monaſteriorum congregationi S. Benedicti de Padua. n. cccxliv. 551.

1239. nonis martii . Gregorii IX. literæ poteſtati Plumbini pro monaſterio Montis-chriſti. n. cccxlv. 553.

1239. iv. novemb. Conventiones inter abbatem S. Mercurialis & inter priorem Camalduli Foro-livienſis. n. cccxlvi. 554.

1240. xiv. ex. januario. Charta Porcilienſis. n. cccxlvii. 557.

1240. vi. maji . Confirmatio conventionum inter monaſteria S. Mercurialis & Camalduli Foro-livii facta a Guidone priore Camaldulenſi . num. cccxlviii. 558.

1240. kl. julii . Charta Valle-caſtrenſis. n. cccxlix. 559.

1240. vii. exeunte novembri . Donatio facta monaſterio S. Victoria de Cluſia. n. cccl. 560.

1240. Excerptum bonorum eremi Camalduli de Bononia . n. cccli. *ibidem*.

1241. v. id. februarii . Gregorii IX. literæ Guidoni priori Camald. pro abſolutione petentium ingredi ordinem. n. ccclii. 562.

1241. v. ex. februario . Manumiſſio ſervi facta a Scholaſtica abbatiſſa S. Chriſtinæ Septem-fontium . n. cccliii. 563.

1242. more Piſano iv. id. junii. Solutio ſubſidii pro prælatis a Friderico II. imp. captis . n. cccliv. 564.

1242. ii. ex. julio . Friderici II. imp. præceptum pro eremo Avellanenſi. n. ccclv. 565.

1242. vii. exeunte decembri . Abbas Campriani excommunicat incidentes ligna. n. ccclvi. 566.

1242. Concordia inter canonicos Marianenſes & monaſterium Montis-chriſti. n. ccclvii. 567.

1243. Alia pro monaſterio S. Mariæ de Canovaria . num. ccclviii. 568.

1243. viii. id. aprilis . Plura bona & monaſteria eremi de Vivo traduntur protectioni communia Montis-politiani . num. ccclix. 571.

1243. xii. ex. aprili. Charta monaſterii S. Viti Vicetiæ . n. ccclx. 575.

1243. xii. octobris . Stephanus ep. Torcellanus concedit Camaldulenſibus eccleſiam S. Mathiæ de Muriano. n. ccclxi. 577.

1244. v. id. januarii . Locatio Guilielmi marchionis Maſſæ monaſterio S. Michaelis Piſarum . n. ccclxii. 578.

1244. iii. idus januarii . Innocentius IV. Rom. pont. monaſterium S. Mariæ de Toma ſubjicit Camaldulenſibus. n. ccclxiii. 579.

1244. v. nonas maji . Definitio pro eccleſia S. Stephani de Tega ſubjecta monaſterio Silvæ-mundano . n. ccclxiv. 580.

1244. Uberti abbatia Athalmenſis interrogationes factæ abbati S. Helenæ ad Æſinum . n. ccclxv. 583.

1245. v. martii. Charta monaſterii Biſurcenſis. o. CCCLXVI. 584.
1245. IX. martii. Jacobus ep. Bononienſis dat primarium lapidem pro ædificanda eccleſia S. Chriſtinæ Bononiæ. n. CCCLXVII. 586.
1347. II. octobris. Conradi ep. Juſtinopolitani donationes monaſterio S. Michaelis de Muriano. o. CCCLXVIII. 587.
1249. more Piſano IV. id oovemb. Ædificatio cœmeterii prope eccleſiam S. Laurentii de Rivolta. n. CCCLXIX. 589.
1249. v. kl. auguſti. Reſutatio hoſpitalis de Treſſa facta a Mauro abbate Berardingorum. o. CCCLXX. 590.
1250. IV. ſeptembris. Examen teſtium pro eccleſia S. Fortunstæ de Sutrio ſubjecta monaſterio S. Gregorii de Urbe. o. CCCLXXI. 592.
1250. circa. Aliud examen pro caſtris teſtamento relictis monaſterio S. Gregorii de Urbe. n. CCCLXXII. 596.

APPENDIX ALTERA.

MONUMENTORUM

AD ALIQUA MONASTERIA SPECTANTIUM.

588. XXVIII. decembris. Donatio facta a S. Gregorio Magno monaſterio S. Aodreæ de Urbe. n. I. 600.
984. Roſæ oobiliſſimæ feminæ largitiones mooaſterio S. Gregorii de Urbe, n. II. 602.
992. nonis decembris. Caſtellum ſancti Pauli confirmatur eidem monaſterio ab Ottone III. imp. n. III. 605.
998. XIII. augnſti. Executio teſtamenti cujnſdam Stephani in favorem ejuſdem cœnobii. n. IV. 606.
1019. XIV. maji. Aliæ donationes Purpnræ illuſtris feminæ. num. V. 609.
1051. Locatio caſtri Pauli facta a Beoedicto abbate Johanni nobiliſſimo comiti. n. VI. 612.
1139. IV. aprilis. Querela Petri abbatis S. Gregorii contra Odooem de Polo, & judicata Innocentii pp. II. pro monaſterio dicto. n. VII. 614.
973. XI. maji. Ampliſſima donatio Petri ducis & comitis Ravennatis monaſterio S. Apollinaris-oovi de Ravenna. num. VIII. 620.
1127. VII. januarii. Placitum Gualterii archiep. Ravennatis inter monaſteria S. Apollinaris in Claſſe & S. Apollinaris-novi. n. IX. 627.
1189. v. octobris. Ædificatio hoſpitalis ſancti Cataldi in urbe Mantuana. n. X. 629.
1197. XXX. januarii. Petitio primarii lapidis pro ædificanda eccleſia S. Marci de Mantua ab Henrico ejus urbis epiſcopo. n. XI. 630.
1199. IX. julii. Exemptio ab oneribus & exactiooibus coonceſſa eidem monaſterio a communi Mantuæ. o. XII. 633.
1206. XXX. maj. Privilegium Innocentii papæ III. fratribus S. Marci. n. XIII. 635.
1207. XV. kal. februarii. Ampliſſimum ejuſdem, quo approbat ipſorum regulam & uſus. o. XIV. *ibidem*.
1218. IV. kal. aprilis. Honorii III. confirmatoria eccleſiæ S. Cataldi facta fratribus S. Marci. o. XV. 639.
1218. II. nonas aprilis. Idem ratas habet dooationes factas eidem mooaſterio. n. XVI. *ibid.*
1223. IX. exeunte majo. Henricus ep. Mantuanus donat domum a ſe ædificatam fratribus S. Marci. n. XVII. 640.
1225. idibus auguſti. Honorius III. regulam monaſterii S. Marci dat fratribus de Vincareto. o. XVIII. 641.
1227. X. kal. junii. Privilegium Gregorii IX. pro iiſdem fratribus S. Marci. n. XIX. *ibidem*.
1227. XVI. kal. decembris. Ejuſdem Romani pontificis alterum privilegium. n. XX. 642.
1246. nonis februarii. Innocentius IV. ipſos eximit a procurationibus legatorum. o. XXI. *ibid.*
1252. Commune Mantuæ confirmat exemptionem iiſdem fratribus. oum. XXII. 643.

1256.

1256. XIII. kal. junii. Alexander IV. eos eximit a ſolutione decimarum patriarchæ Aquilejenſi. n. XXIII. 644.

1262. xv. kal. januarii. Urbani IV. literæ viſitatoribus ordinis S. Marci, ut revocent fratres ad monaſteria. n. XXIV. 645.

1289. v. kal. aprilis. Nicolaus IV. eos liberat a jurisdictione ordinariorum. n. XXV. 646.

1331. kal. decembris. Johannes XXII. vetat, ne eorum converſi votum habeant in capitulis. n. XXVI. 647.

1512. xxx. ſeptembris. Emphyteuſis facta ab abbate ſancti Michaelis in Burgo Piſarum cum arte Aromatariorum, ubi de feſto beati Dominici Vernagallii. n. XXVII. 648.

Officium proprium S. Rainerii archiep. Spalatenſis & martyris, quod etiamnum in urbe & diœceſi Spalatenſi recitatur. n. XXVIII. 650.

IN-

Digitized by Google

INDEX
RERUM ET NOMINUM, QUÆ CONTINETUR IN TOMO QUARTO ANNALIUM CAMALDULENSIUM.

Numeri, quos non præcedit litera A, ad ANNALES pertinent, quos vero litera A præcedit, ſpectant ad APPENDICEM.

Litera a. initium paginæ, b. medium, c. finem deſignat.

A

Abbates vocati epiſcopi, 187. a.
Abbates & priores octingenti in concilio œcumenico Lateranenſi IV. 242. c.
Abbates quam formulam juramenti præſtarent ſedi apoſtolicæ? 336. b.
Abbatia villa, nunc oppidum in regione Pullicinii, A. 70. 203. b.
Abbatia Vangaticiæ, Vide *Vangaticia*.
SS. Abdon & Sennen corpora adinventa in baſilica Claſſenſi, 40. c.
Abrianus illuſtris medicus Tarviſinus, 373. a.
Abſolutio reatuum ingredientibus congregationem Camaldulenſem, 298. a. A. 453. 562. c.
Abſalon abbas S. Petri ad Vincula Ravennæ, 151. A. 190. c.
Abſarenſes epiſcopi, V. *S. Gaudentius*, *Lanfredius*, *abbates*, V. *Andreas*, *Falco*, *Guido*, *Johannes*, *Petrus*, *Rainerius*.
Acerbus poteſtas Arret. 196. a. 249. a.
de Accariſiis eccl. S. Matthæi Bononiæ, 288. c.
Accienſis ep. Angelus, 168. a.
de Accole monaſterium in Marchia, 109. b. A. 117. c.
de Accola caſtri domini, 361. 362.
Accotantus B. Petrus, V. *B. Petrus*.
Acega prima ſanctimonialis monaſt. SS. Gervaſii & Protaſii prope Bellunum, 226. b. A. 316. b.
Aceretæ monaſt. S. Johannis-bap. 156. b. 250. a. A. 380. c.
Actia comitiſſa uxor Petri ducis & comitis Ravennatis, 355. a. A. 620. c.
Acto epiſcopus Camerinenſis, 155. c. 254. b. diverſus ab Attone, 268. a. 302. a. A. 383. 403. c.
Actu prior S. Matthæi Aquæ-perellis, 361. c.
Acto prior S. Gregorii, 254. b. A. 383. c.
Acto comes in Marchia, 33. b.
Actonis curia filiorum, ſeu Actonis comitis, A. 34. c.
Actonis-Guarnerii rocca, 302. b.
Acto, V. *Atto*, *Atho*.
Aczica comitiſſa in Hiſtria, 57. a. 194. b.
Adalaſia abbatiſſa Septem-fontium, 35. a. vel Adelaſia, 139. a.
Adalaſia Ravennas, 191. a.
S. Adalberti in Pereo monaſterium, 287. c. 290. c. 303. b. A. 275. b. 527. c. 538. c. datum canonicis reg. Portuenſibus, 324. b. 334. c. 339. b. ab-
S. Adalbertus archiep. Gneſnenſis, ejuſque familia, 2. b. c. 61. a. c.
Adalbertus imp. 37. c.
Adaleta ſoror Guidonis comitis in Thuſcia, 106. a.
Adalpero ep. Parentinus, 287. c. A. 445. c.
Adalpretus comes in Hiſtria, & ejus placitum, 56. b. A. 58. b.
Adaltramus archidiaconus Parentinus, 52. a. A. 51. a. 57. b.
Adam rector S. Johannis de Camurano, 174. b. A. 329. a.
Adam rector ecc. S. Petri de Viprecillis, 268. b. A. 409. c.
Adam ven. eremita Vendanus, 7. c. 9. a.
Adanulfus præpoſitus Arretinus, 44. c. 57. c. A. 41. c. 43. a. 57. c.
Adelardus card. S. Marcelli ep. Veronenſis, 233. c. 234. a. A. 136. b. 141. a. 143. b. 145. c. 334. a.
Adelaſia regina Turritana, 340. a.
Adelmi monaſt. S. Mariæ, 325. a. 334. c. abbates, V. *Jacobus*, *Ildebrandus*, *Robertus*, *Ubertus*.
Adelo vel Adelardus ep. Hildeſeimenſis, 68. c. A. 69. b.
Adheleida uxor Friderici I. imp. 114. a.
Admiratus Scipio, 93. b. 206. c.
Adolfus archiep. Colonienſis archicancellarius imp. 153. c. A. 196. a.
Adrianum caſtrum, 160. a.
Adrienſe territorium, 160. a. A. 70. c. 203. b. V. *Vangaticia*.
Adrienſes epiſcopi, V. *Guillielmus*, *Iſaac*.
Adrianus II. pp. A. 5.
Adrianus IV. pp. 12. a. ejus privilegium pro monaſterio Burgenſi, 80. c. 96. a. 102. c. 149. c. 155. b. 190. a.
SS. Ægidii & Martini de Campriano monaſt. 361. b.
S. Ægidii de Fleri monaſt. V. *de Fleri*.
S. Ægidii ecc. ſubjecta monaſterio S. Helenæ de Æſino, 172. c. A. 220. c.
S. Ægidii eccl. de Calanco, 97. c.
S. Ægidii de Carpenella eccl. territorii Papilienſis, 109. c. A. 114. a.

S. Ægi-

S. Ægidii de Civitate-caſtelli eccl. 250. b. A. 382. b. 418. c.
S. Ægidii de Geviſerre eccl. A. 213. c. 285. c. 462. a.
B. Ægidius mon. Camaldulenſis, 365. c.
Ægidius cerd. SS. Coſmæ & Damiani, A. 379. c. 483. b.
Ægidius card. S. Nicolai in carcere Tulliano, 149. c. A. 188. c.
Ægidius archiep. Ravennas, 208. a.
Ægidius ep. Foro-popilienſis, 276. c. 293. b. tradit Cemeldulenſibus hoſpitale de Cave-de-collis & jura Urani, 302. c. 346. b. A. 472.
Ægidius ep. Fulginas, 303. c.
Ægidius abb. Landolinæ, 108. b.
Ægidius prior S. Georgii de Monte-ruberto vel de Murro, 85. b. A. 94. b.
Ægidius prior S. Frigdiani Piſerum, 204. c.
Ægidius vicarius Camald. A. 350. b.
Æmonienſes epiſcopi, V. *Civitatis-novæ*.
de Æſino ecc. S. Leonardi, A. 381. b. 418. c.
de Æſino V. *S. Helenæ monaſterium*.
Æſini epiſcopi, 304. b. A. 470. a. V. *Grunaldeſcus, Raynaldus, Severinus*.
Æſii territorium, 85. 109. b. 205. b. 250. b. 368. b. A. 19. a. 95. a. 114. c. 117. c. 156. c. 214. b. 462. c.
de Æſio boſpitale, 270. c. eccl. S. Crucis, A. 381. b. S. Leonardi, 68. b. 212. b. S. Savini, 288. a.
Afræ caſtrum ſubjectum monaſt. S. Severi Ravennæ, A. 114. c.
Agatha abb. Rolani, 196. c.
S. Agathæ Faventiæ archipresb., A. 415. c.
S. Agathæ caſtri eccl. 197. c.
S. Agethæ eccl. ſubjecta munaſt. de Cicille, 93. c. A. 95. c.
S. Agathæ eccl. de Foſſa-cece, 172. c. A. 220. b.
S. Agethæ eccl. Montis-Sancti Sabini, 304. a.
S. Agathæ eccl. Seuerum, 305. c.
Agelli eccl. S. Johennis ſub monaſt. S. Severi Ravannæ, 95. c. A. 95. c. 115. a.
Agenovum caſtrum, A. 389. c.
Agilionis ecc. S. Petri, 160. c. 250. b. A. 382. b.
Aginolfus comes palatinus Tbuſciæ, 281. a. 370. b. A. 429. c.
Agnani monaſt. S. Meriæ diœceſis Arretinæ, ei confirmatur eccl. S. Blaſii ab Heliotto ep. Arretino, 93. a. Gregorius VIII. privilegium eidem concedit, 122. a. & Cœleſtinus III. 150. b. 173. c. 301. b. A. 117. a. 158. c. 159. c. 212. c. 284. b. 362. c. 461. b. abbetes, V. *Accoltus, Gregorius, Johannes, Saxo*.
Agnanum ceſtrum in Piſeno territorio, 32. c.
de Agne eccl. S. Margaritæ territ. Petevini, 159. b. 305. c.
da Agna eccl. ſubj. eremo Camald. territ. Arretini, 206. b. 242. b. 276. b. 313. c. A. 213. a. b. 285. a. 461. c. 486. c.
Agnellus ſive Angelus prior Cercerum, A. 77. b.
Agnes regina in Sardinie, 200. b. A. 325. b.
Agnes abb. Pugnani, 184. a.
Agnes prioriſſe S. Benedicti de Arretiu, 344. b.
Agnes comitiſſe de Alignainu, 215. b.
Agnes uxor comitis Aginolfi, 280. c.
Agnes filia Manfredi marchion. Eſten. 19. c.
S. Agnetis eccl. Pulvereriæ, V. *Pulverariæ*.
Aguccianus locus territorii Patavini, A. 80. c. 121. a. 154. c.
Aicerdus vel Airerdus ep. Parmenſis, 12. c. A. 9. c.
Aidulinus Bononienſis, A. 83. b.
Ailis comitiſſe Eſtenſis, 159. b. vel Adelis uxor Azzonis marchionis, 336. e.
Aimerici vel Almerici hoſpitale, ſeu Aymerici, aut Cave de Colle boſpitale SS. Jacobi & Sigiſmundi, 302. c. A. 160. a. 214. b. 286. c. 462. c. 472.
Aimericus V. *Almericus*.
Airardus, V. *Aicardus*.
Airardi filii, 67. c. A. 83. b.
Ajutamicriſto B. Bartbolomæus, B. Thumas, V. *B. Bartbolomæus, B. Thomas*.
Alerianus ſundus, A. 622. a.
Alatretæ eccl. S. Andreæ ſub Cariſio, A. 108. a. 165. b.
Albacine ceſtrum, 254. b.
Albagnori eccl. S. Jacobi, 271. b. A. 423. c.
Albanenſes epiſcopi, V. *Albinus, Gualterius, Henricus, Johannes, Pelagius, Theobaldus*.
Albarenſis Marthæus abbas, 253. c. 269. a. A. 430. a. Lambertus, 254. e. Senebaldus, 254. a.
Albareti villa territ. Vicetini, A. 70. b. 76. a. 203. b.
Alberghettus poteſtas Fanenſium, 251.
Albericolus ebb. S. Viriani, 213. a.
Albericus ep. Laudenſis, 17. c. 17. c.
Albericus prior Fontis-evellenæ, 139. c. 163. c. 190. b.
Albericus prior Omnium-Senctorum Petavii, A. 545. c.
B. Albericus de Burgoricco ven. eremite Vendanus, 8. b. 9. a. c. obit, 359. a.
Albericus filius Guidonis, A. 459. b.
Alberius ep. Rhegienſis, 340. b.
Albertinus arcbidiaconus Pereutinus, A. 332. b.
Albertinus parer B. Jacobi de Certeldo fit monachus in monaſt. Volaterrano, 347. a.
Albertone locus territ. Petavini, A. 80. c. 121. a. 154. c.
B. Albertus de Albertis eremita Senenſis, & ejus eccleſia in Monte-alceto memoreta in bulla Urbani III. 117. b. A. 142. b.
Albertus cerd. S. Laurentii in Lucine, A. 53. a.
Albertus card. & cancellarius, 116. a. inde Gregorius VIII. 122. a. A. 89. c. 96. c. 102. c. 105. b. 110. c. 116. b. 128. b. 141. b. 143. c. V. *Gregorius VIII*.
Albertus erchiep. Magdeburgenſis, 212. a. 257. b. 291. a. A. 283. a. 389. b. 551. e.
Albertus erchiep. Ravennes, ex ep. Imolenſi, 190. c. 197. b. 311. b. A. 258.
Albertus archiep. Turritanus, 18. a. b. A. 23. a. 24. e.
Albertus ep. Ceuetenſis, 272. b.
Albertus ep. Cervienſis, 180. c.
Albertus ep. Engubinus, 179. b. 204. c.
Albertus ep. Fanenſis, 281. b.
Albertus ep. Faventinus, 209. a. b. c. 76. a. 290. a. 334. b. A. 525. a.
Albertus ep. Livienſis, 208. c. 229. a. 268. c. 209. a. A. 274. a.
Albertus ep. Maſſanus, 312. c. 322. b. A. 488. c.
Albertus vel Albericus ep. Serſinas, 208. b.
Albertus ep. Terviſinus, 141. c.
Albertus ep. Tridentinus, 17. c. 263. b. A. 17. c. 409. c. 413. b.
Albertus ebb. Senæ-vallis, 352. a. 374. a.
Albertus abb. S. Minietis prope Florentiam, 113. c. A. 126. c.
Albertus ebb. Montis-muti, 33. a.
Albertus abb. S. Pontiani de Luce, 314. a.
Albertus abb. Puteolenſis, 143. c. 151. a.
Albertus prior S. Auguſtini de Padua O. P. A. 551. c.
Albertus prior de Canqvaria in Corſica, A. 568. b.
Albertus prior S. Danielis, 273. a.
Albertus prior Ferraciani, 293. a.
Albertus prior Eremi in Marchie, ſeu S. Jacobi de Mendriolis, 85. b. A. 95. b.
Albertus prior & auctor cenonicorum regularium S. Marci Mantuæ, 165. b. A. 631. b.
Albertus prior & fundetor monaſt. S. Michaelis de Murienu, 225. c. 273. e. A. 313. a. 314. a. 315. b. 318.

Al-

Albertus prior S. Proſperi de Faventia, 267. c. A. 413. c.
Albertus prior de Pulveraria, 345. a.
Albertus prior S. Margaritæ de Tuſina, A. 515.
Albertus prior Montis-vinearum caſtri Montis-ſilicis, 273. a. 279. b. 294. b. c. 309. a. 310. b.
Albertus archipresb. Balneenſis, 96. a.
Albertus de Luca archipresb. Marianenſis, A. 567. c.
Albertus marchio Eſtenſis, 6. c. 36. b. 45. c. 68. a. b. 79. c. 99. b. ejus teſtamentum, 110. b. A. 41. a. 76. c. 77. b.
Albertus marchio Lunenſis, 366. c. A. 578. a.
Albertus de Sioffolis comes, 325. c.
Albertus comes de Dilingen, A. 283. a.
Albertus dominus de Galbina, 173. c.
Albertus Strutius, 219. b. c. A. 304. a. 307. b.
Albertus de Urbana, 59. c.
Albignanum vel Albinianum caſtrum, 16. a. A. 15. c. 138. 301. c. 480. b.
Albinus card. S. Mariæ-novæ, A. 116. b. 119. a. 122. c. 128. b. 136. b. 140. a. 143. b. 145. c.
Albinus ep. Albanenſis, A. 187. c.
Albinus archipresb. Parentinus, 52. a. A. 51. a. 57. b.
Albitonus Caldere JC. Piſanus, A. 233. c.
Albizo Marci, 259. c. A. 390. c.
Albizo quondam Matthæi Tranſmundi, 283. c.
Albizus Matthæi Tranſmundi, A. 430. c.
Alborum monachorum congregatio Patavina, 6. c. 158. b. 305. c. 308. c. 344. c. 345. 365. c. 375. c.
Albo-benedictinæ moniales S. Apolloniæ de Florentia, 180. a. & S. Annæ Piſarum, 184. c.
Albricus filius Raynaldi, 160 b. A. 205. a.
Albuini eccl. S. Mariæ, A. 127. b.
Alburga fil. Liuzi, A. 189. a.
Albus card. Viterbienſis ex eremita, 368. b.
Aldabrunus ex caſtro S. Laurentii in Hiſtria, 56. c. A. 58. b. ejus filii, 56. c.
S. Aldebrandus ep. Foro-ſempronienſis, 174. c.
Aldebrandus abb. Trivienſis, 335. b.
Aldebrandus abb. Saxi, 374. a.
Aldebrandus presb. & converſus monialium S. Chriſtinæ Septem-fontium, A. 91. b.
Aldobrandinus ep. Maſſanus, dictus & Hildeprandus, 322. b.
Aldobrandinus comes, 206. c.
Aldobrandus rector S. Johannis de Buldrone, 241. b.
Aldrevandinus marchio Eſtenſis & Anconitanus, 239. a. 243. b.
de Alemannia Guarnerius, A. 260. b. 262. c.
Alexandria urbs expugnata, 50. b.
Alexander II. pp. 75. a.
Alexander III. pp. propter ſchiſma exulat, 1. x. concedit priori Camald. liberam electionem prælatorum, excluſis omnino monaſteriorum patronis, 5. A. 12. ejus encyclica pro eremo ad Vivum, 6. a. 12. 18. 23. 25. c. bulla pro monaſt. Sextenſi, 28. c. A. 20. epiſtola de preſbyteris ſchiſmaticis, 30. b. A. 27. b. bulla pro eccl. S. Salvatoris de Fracta, 35. c. A. 35. mittit legatum ad determinandam exiſtentiam corporis S. Apollinaris in baſilica Claſſenſi, 39. a. 61. a. privilegium pro congregatione Camald. & monaſterio Urani, A. 52. c. 369. aliud pro monaſt. S. Savini Piſarum, 53. c. petit Venetias & pacem firmat cum Friderico Œnobarbo imp. 63. b. 66. b. ejus literæ ad Rainerium archiep. Spalatenſem, 63. c. privilegium pro monaſt. Vangaticiæ, 66. c. A. 69. c. transfert Theobaldum ex Eugobio ad Jadertenſem archiep. ſedem, 65. bulla pro monaſteriis Luci, 66. c. A. 72. Pulſani, 66. b. A. 64. b. Carcerum, 66. c. A. 80. 120. c. Septemfontium, 67. b. A. 83. Inſulæ Galeatæ, 80. A. 87. c. Borgi S. Sepulcri, 80. c. 89. c. S. Michaelis Piſarum, 85. c. A. 92. Montis-ſubaſii, 79. a. de Cicille, 93. c. A. 95. S. Hippolyti de Faventia, 95. c. A. 101. b. Campi-majoris, 94. c. ſancti Petri de Puteolis, 97. A. 103. Berardingæ, 97. Landolinæ, 107. c. ad eum epiſtola Alberti archipresb. Balneenſis, 96. concilium celebrat anno 1179. Lateranenſe, 79. c. obit, 96. a. 140. a. 149. c. 237. b. 298. a. 309. c. 328. a. 341. b. 383. c. A. 140. 159. c. 161. a. 453. c. V. *Rolandus card.*
Alexander IV. 146. c. eximit canonicos reg. S. Marci Mantuæ a decimis patriarchæ Aquilejenſis, 167. b. 302. c. 303. c. 340. c. 350. c. 361. a. A. 644.
Alexander VII. 22. c.
Alexander card. S. Suſannæ, A. 170. c.
Alexander ep. Livienſis, 71. c. 111. b. primicerius & vicarius archiepiſcopi Ravennæ, 126. b. A. 124. a.
ab Alexandro Natalis O. P. 187. b.
S. Alexii de Urbe eccl. A. 617. b.
Alicus abb. Vangaticienſis, 190. b. 246. c. A. 202. &c.
Alidoſius dominus Luci, 338. c.
Aliduius advocatus, 355.
Alienationes bonorum prohibitæ, 301. a. A. 467. c.
de Aliga eccl. S. Juſti, A. 108. a. 165. b.
de Alina eccl. 276. b.
Alionis monaſt. S. Michaelis, territ. Comaclenſis, 334. c. A. 530.
Aliottus canonicus Arretinus, 44. c. A. 41. c.
Aliottus poteſtas Arretinorum, 370. c.
Aliottus filius Caruli, vel Ciurli, A. 4. b. 47. c.
Alis vel Ailis comitiſſa Eſtenſis filia Raynaldi principis Antiochiæ, 243. A. 343. c. 348. c.
Alloderius vel Alodorus ex abb. S. Gerontii ep. Callenſis, 162. a. 163. a. 225. a.
Almerardus ep. Draconarienſis, 161. b.
Almericus vel Aimericus abb. S. Hippolyti Faventiæ, 334. a. inde Caſtri-britterum, 347. b. mox Claſſenſis, 368. a.
Almericus abb. S. Severi in Claſſe, 187. a. vel Amelricus, 263. b.
Alogna uxor Henrici Marchionis, 324. b.
Alphiani monaſt. S. Hilari, V. *S. Hilari.*
Alphiani vel Alfiani eccl. S. Stephani, 304. b.
Alpicellæ eccl. S. Pauli, 80. A. 88. c.
Altadura villa, A. 154. c.
Altæ-villæ eccl. S. Martini, 173. a. A. 221. b.
in Altaſar eccl. SS. Mariæ & Johannis, A. 118. a. 160. b. 214. c. 287. a. 463. a.
de Altopaſſu hoſpitale & ordo in diœceſi Lucana, 350. b. &c.
Alvareti eccl. S. Mariæ, 172. c. A. 220. c.
Alverniæ mons, 109. b. eccl. S. Bartholomæi, *ibid.*
Alviani nobiles viri, 100. c.
Alvica comitiſſa filia Bonifacii marchionis Eſtenſis, 15. b.
Amadeus ep. Arretinus, 45. a. 103. a. 105. b. 129. 130. c. b. 148. a. 152. a. 173. c. 190. a. 191. c. 192. b. A. 361. c. 363. b. 367. c. obit, 193. a. 248. c.
Amaldus comes in Corſica, 215. a.
Amaſenus ep. Vitalis, 167. c.
Amator quondam Tebaldi poteſtas Arretii, 292. c.
S. Ambroſii de Racla abbas, A. 414. c.
Ambroſius abb. S. Apollinaris-novi, 208. b.
Ambroſius Traverſarius abb. generalis Camald. 356. b
Amelricus fil. Johannis ducis Ravennatis, 78. c. alter, 79. a.
de Ameria monaſt. S. Juſtinæ, 248. b.
Amithus de Strada poteſtas Piſanorum, 366. c. A. 579. a.
Amizolus prior S. Jacobi de Ponte-corbo Patavii, A. 545. a.
Ammianus Petrus-aloyſius hiſtoricus Fanenſis, 87. b. 163. c. 165. a. 175. b. 252. c. 277. c. 281. b. 313. b.

Digitized by Google

Amponianus fundus, A. 621. b.
Ampozani eccl. S. Martini, 250. b. A. 382. b.
Anagniæ urbs, 5. b. 50. e. A. 183. c. 370. a. 372. c. 454. a. 464. c. 466. c. 488. c. 518. c. V. *Zacharias epiſcopus*.
Analeri eccl. S. Georgii in Sardinia, 18. a. A. 23. a.
S. Anaſtaſiæ eccl. ſub monaſt. Ardengheſcæ, 94. b.
S. Anaſtaſii ecc. territ. Tudertini, A. 292. b.
S. Anaſtaſii eccl. de Caſtro-Ficardo, 250. b. A. 381. b.
Anaſtaſius II. pp. A. 118. b. 159. b. 160. c.
Anaſtaſius IV. pp. 1. a. 124. c.
Anaſtaſius abb. S. Fortunatæ de Sutrio, A. 167. a. 592. b. 594. c. 595. a.
Anaſtaſius abb. S. Paterniani de Fano, 312. c. 313. b.
Ancelanum caſtrum & eccl. S. Gregorii, A. 600. c. 603. b.
Anconæ epiſcoporum ſeries emendata, 87. &c. epiſcopi, V. *Beroaldus*, *Gentilis*, *Gerardus*, *Lambertus*, *Lupatus Ruffinus*, *Perſeval*.
Anconæ marchio, 153. c. A. 195. c.
Anconæ urbs obſeſſa, 51. a. 90. a.
Anconæ territorium, A. 19. a. 214. b. 462. c.
Anconæ eccleſiæ, V. *S. Andreæ*, *S. Chriſtinæ*, *S. Euſemiæ*, *S. Johannis-baptiſtæ*, *S. Luciæ*, *S. Michaelis*, *S. Pauli*.
B. Andreas de Cacciolis Hiſpellas Minorita, 155. b. 297. c.
Andreas ep. Arbenſis, 80. a.
Andreas Alatrinus legatus apoſtolicus, 252. b.
Andreas abb. S. Apollinaris in Claſſe, 151. b. 321. c. A. 193. a.
Andreas abb. S. Apollinaris-novi Ravennæ, 38. a.
Andreas abb. S. Adalberti in Pereo, 324. c.
Andreas abb. S. Benedicti Placentiæ, 12. b.
Andreas abb. S. Gregorii de Urbe, A. 605. b.
Andreas abb. S. Mariæ foris-portam Faventiæ, 27. c.
Andreas prior S. Mathiæ de Muriano, 384. c.
Andreas prior S. Johannis Montis-vinearum de Monte ſilice, A. 546. a.
Andreas levita Ravennas & abb. S. Apollinaris-novi, A. 620. &c.
Andreas ſubdiac. Ravennæ deſerviens monaſt. S. Apollinaris-novi, 37. c.
Andreas dux Ravennas, 79. a.
Andreas marchio Maſſæ Lunenſis, 366. c.
Andreas ex genere magiſtrorum militum, A. 627. b.
S. Andreæ de Candiculis monaſt. V. *de Candiculis*.
S. Andreæ monaſt. Mantuæ 165. b.
S. Andreæ de Alatrera eccl. ſubj. monaſterio Cariſii, A. 108. a. 165. b.
S. Andreæ de Ancona eccl. ſeu in Campo, 88. e.
S. Andreæ juxta Arnum eccleſia ſubjecta monaſt. S. Miniatis Florentiæ, A. 127. b.
S. Andreæ de Bagnoli eccl. 271. b. A. 420. c.
S. Andreæ de Baſiliano, V. *Ulsiani*.
S. Andreæ de Buſcione eccl. V. *in Silva*.
S. Andreæ de Caſtellione eccl. 212. a. A. 117. b. 284. c. 367. c. 461. b.
S. Andreæ de Carignano eccl. ſubj. monaſterio S. Severi, 109. c. A. 114. a.
S. Andreæ eccl. ſubj. monaſterio de Cicille, 93. c. A. 95. c.
S. Andreæ eccl. de Curte-roduli, 67. a. A. 80. c. 120. c. 154. c. 165. b.
S. Andreæ de Doccia eccl A. 127. c.
S. Andreæ de Eugubio eccl. 144. a.
S. Andreæ de Florentia eccl. A. 399. a.
S. Andreæ de Inſula-manfredi monaſterium, 270. b. A. 382. b.
S. Andreæ de Lama eccl. A. 279. 310.
S. Andreæ eccl. Montis S. Angeli, A. 65. a.
S. Andreæ eccl. de Bacula ſeu Obacula, 146. c.
S. Andreæ de Perra eccl. 334. c. A. 532. 533.
S. Andreæ de Pureo eccl. A. 117. b. 213. a. 367. c.
S. Andreæ de Ramo-de-palo eccl. A. 41. 70. b. 76. a. 203. b.
S. Andreæ de Ravi eccl. ſubj. monaſterio Cariſii, A. 108. a. 165. b.
S. Andreæ eccl. territ. Senogalliæ ſubj. S. Severo Claſſis, A. 114. c.
S. Andreæ de Sextri abbas S. Johannes, 21. c.
S. Andreæ de Tibure eccl. 70. c. A. 85. b.
S. Andreæ de Zagnaria eccl. 95. c. A. 20. b. 101. c. V. *Zagonariæ*.
S. Andreæ eccl. Vallis-almerici, A. 70. b. 203. b.
S. Andreæ eccl. ſubjecta monaſt. de Plavi, 310. a.
Andrenvienſe monaſt. in Polonia, 3. a. b.
Andronæ eccl. S. Petri, A. 526. c.
Andronicus vel Arduinus ep. Fanenſis ex mon. Avellanæ, 225. a.
Anelæ eccl. S. Mariæ in Sardinia, 18. a. A. 23. a.
S. Angeli monaſt. Curtis-loponis, 119. c. A. 117. b. 308. a.
S. Angeli eccl. de Arcaltis, 213. a.
S. Angeli eccl. de Arimino, A. 114. a.
S. Angeli eccl. de Banzena, 364. c.
S. Angeli eccl. de Camborano, 172. c.
S. Angeli eccl. de Camugnano, 250. b. A. 381. c.
S. Angeli eccl. de Caſalece, A. 114. c.
S. Angeli eccl Caſtelli actonis, 172. c. A. 220. c.
S. Angeli eccl. de Caſtro-veteri in Latio, 240. a.
S. Angeli eccl. de Cerraldo, 33. a.
S. Angeli eccl. de Clandida, A. 381. a.
S. Angeli eccl. Collis-molinarii, 144. a.
S. Angeli eccl. de Coriano, 172. c. A. 220. c.
S. Angeli eccl. ſuper Eremitam, A. 220. c.
S. Angeli eccl. de Fabrica, 125. c. A. 169. b.
S. Angeli eccl. de Flea, 125. c. A. 169. b.
S. Angeli eccl. in plebe S. Martini, 161. e.
S. Angeli eccl. in colle Molinaro, 144. a.
S. Angeli eccl. de Monte-filiziano, A. 596. b.
S. Angeli de Murris eccl. 377. a.
S. Angeli eccl. Mutilianæ, 250. b. A. 381. c.
S. Angeli eccl. in Perla, 144. a.
S. Angeli eccl. de Pinu, 173. a. A. 221. b.
S. Angeli eccl. Montis-pinzuti, 342. b.
S. Angeli eccl. de Plano, A. 16. 138. c. 302. a. 481. a.
S. Angeli eccl. de Polveſe, 79. a.
S. Angeli eccl. ad Pratum, V. *Prati*.
S. Angeli eccl. de Ripalta, A. 381. a.
S. Angeli eccl. de Spoleto, A. 382. a.
S. Angeli eccl. de Terra-ſicca, 125. c. A. 169. b.
S. Angeli eccl. & hoſpitale de Treſſa, 382. c. A. 590. 591.
S. Angeli caſtrum in Marchia, 143. c.
Angelorum S. Mariæ monaſteria Florentiæ, 86. b. 93. b. Senarum, 94. b.
Angelus card. S. Adriani, A. 327. a.
Angelus patriarcha Gradenſis, 272. b.
Angelus ep. Accienſis, 168. a.
Angelus ep. Civitatis-novæ, 252. b.
Angelus abb. Cariſii, 102. a. 188. b. A. 107. b.
Angelus abb. S. Fortunatæ de Sutrio, 38. A. 594. c.
Angelus alter ſex annorum pſeudo-abbas S. Fortunatæ de Sutrio, 385. a. A. 596. a.
Anglarium caſtrum in Thuſcia & monaſt. S. Bartholomæi, 10. 100. a. 109. 119. a. 123. b. c. 144. b. ſtatuta ejuſdem caſtri, 10. ejus conſules, 10. 11. c. præſtabant obedientiam prioribus Camaldulenſibus, 28. c. 51. a. 58. c. 101. b. præcepta, quæ Anglarienſibus dedit Martinus prior, 148. c. 197. b. 237. c. 343. b. priores, V. *Benedictus*, *Jacobus*, *Philippus*, *Tebalaus*.

Anglari eccl. S. Johannis, 276. b. A. 213. a. 284. c. 461. b.
Anglarii eccl. S. Silveſtri, 170. a. S. Stephani, 13. A. 13. c.
Angli ſcholares Bononiæ, 349. c.
Anglus Robertus rector univerſitatis Vicetiæ, 199. b. A. 260. b. 262. c.
de Anicia gente opus ms. Honufrii Panvinii, 354. c. A. 600.
Anna uxor Conſtantini regis Arborenſis in Sardinia, 177. a. A. 241.
S. Annæ monaſt. Piſarum, 184. c. 256. b.
Anniſum caſtrum, 107. c.
S. Anſani de Arretio prior Guitto, 44. c. A. 43. eccl. de Caprajola, 150. b.
Anſaldus abb. S. Stephani Januæ, 21. c.
Anſelmus ep. Fulginas, 297. b.
Anſelmus abb. Sanæ-vallis, 56. a. 338. c. A. 354. b. 355. a.
Anſelmus de Ruſtingen, A. 389. b. 403. 409. c. 413. c.
Anſifredus vel Gualfredus ep. Cluſinus, 292. a.
S. Anſovini prior Johannes, 85. b.
S. Anſovini eccl. ſubjecta monaſt. S. Helenæ de Æſino, 172. b. A. 220. b.
Anteria caſtrum, 93. a.
Antibarenſis archiep. Gregorius, 64. b.
Antichiu caſtrum, 172. c. A. 220. c.
Antignanæ eccl. S. Mariæ, 95. b. 202. b. A. 102. a.
S. Antimi de Bagnaria eccl. 507. c.
S. Antimi vel Anthimi abbas Rainerius, 94. b.
Antiochenus patriarcha, A. 614. b.
in Antiqua eccl. S. Petri, 172. b. A. 220. b.
S. Antonini M. eccl. Salvaterræ, V. *Salvaterra*.
S. Antonini eccl. prope Faventiam, 95. c. A. 101. c.
S. Antonii monaſt. de Coneglano, 567. c.
S. Antonii monaſt. de Tuderto, 243. 245. c. 258. a. A. 350. 360. 456. b.
S. Antonii ecc. de Brittonorio, 385. c.
S. Antonius Patavinus adſcribitur Sanctorum canoni, 326. a.
B. Antonius Peregrinus Patavinus de Manzoniis converſus Porcilienſis, & ejus acta, 370. c. 371.
B. Antonius Peruſinus monachus Vallis-caſtri, 180. b.
Antonius prior Pulſanenſis, A. 64. b.
de Api monaſt. S. Georgii, V. *S. Georgii*.
Apirum caſtrum, V. *Pirum*.
S. Apollinaris proto-archiep. Ravennas; ejus corpus in baſilica Claſſenſi ſollemniter adinventum, 37. *&c.* 257. b. ſtatuitur feſtum hujus inventionis, 42. c. miracula ad ejus ſepulcrum, 43. 46. *&c.* 117. c. 307. b. A. 140. b.
S. Apollinaris monaſterium in Claſſe, V. *Claſſis*.
S. Apollinaris-novi monaſt. Ravennæ, ditatum ampliſſime a Petro duce, & comite, 37. b. 355. a. A. 140. 482. c. 620. 627. falſo creditur in ejus eccleſiam humatum fuiſſe corpus S. Apollinaris, 37. *&c.* 48. c. 49. b. abbates, V. *Ambroſius*, *Andreas*, *Lazarus*, *Martinus*.
S. Apollinaris de Gambara monaſterium, 167. c.
S. Apollinaris eccl. ſubjecta Fonti-avellanæ, A. 382. b.
S. Apollinaris eccl. ſubj. monaſterio Caſtri-brittorum, 300. c. A. 469. a.
S. Apollinaris eccl. juxta murum Fani, 16. b. A. 15. c. 538. 301. c. 480. c.
S. Apollinaris eccl. de Molarupta, 383. c.
S. Apollinaris eccl. in Monte-coruſco, 88. c.
S. Apollinaris eccl. de Potentia, A. 538. a. 301. a. 480. a.
S. Apollinaris eccl. de Sambro, 248. b.
S. Apollinaris eccl. de Serra-ſenzano, 31. c. A. 26. b.
S. Apollinaris prope Rubellianum abbas Ufredus, 85. a. A. 94. b.
S. Apolloniæ monaſt. Florentiæ, 180. a.
Apoſtolorum duodecim monaſt. Cremonæ, 167. c.
Aquæ-longæ eccl. S. Martini, A. 16. c. 539. a. 302. c.
Applanum curtis, & eccl. S. Cerbonii, A. 108. a. 165. a.
in Aquaductu eccl. S. Petri, 97. c.
Aquæ-perellæ in Marchia, vel de Perelle eremus S. Matthæi, 109. b. 361. c. A. 517. c. 286. b.
Aquilejenſes patriarchæ, A. 614. V. *Bertholdus*, *Gothifredus*, *Gregorius*, *Odelricus vel Volricus*, *Raimundus*, *Wolfherus*, *vel Wolfcherius*:
de Aquimolis eccl. S. Michaelis, 259. b. A. 381. c.
Aquinæ eccl. S. Luciæ, 271. b. A. 420. c.
Aquinas ep. Marius Maphæus, inde Cavallicenſis, 314. c.
Aragonienſis cardin. 201. a.
Aralis fundus, A. 519. b.
Arbenſis epiſcopus, Andreas, 80. a.
Arborenſis archiep. *Frodotius*, 314. a. 339. c. A. 490. c. 544. c. alii archiepiſcopi, V. *Bernardus*, *Honoderus*.
Arborenſis in Sardinia rex Petrus, A. 489. c.
de Arcaltis S. Angeli prope Arretium, 213. a.
Arcbadienſis epiſcopus Guillielmus, 352. b.
SS. Archangeli & Severini abb. Johannes Ravennas archidiaconus, 16. c.
S. Archangeli caſtrum territ. Ariminenſis, 17. c. A. 18. a. 20. a.
Arcidoſſi eccl. ſubj. monaſterio Montis-amiati, 342. c.
de Arcienne turris, 383. c.
de Arcu turris, 383. c.
Ardengheſchæ monaſt. S. Laurentii, dictum & S. Salvatoris, 94. b.
Ardicio card. S. Theodori, 28. a. A. 36. b. 81. b. 119. a. 122. c.
Ardingus ep. Florentinus, 327. b. 331. b. A. 508. b.
Ardingus comes Senenſis, 94. b.
Arduini abbatia in diœceſi Civitatis-caſtelli, 202. c.
Arduinus card. S. Crucis, A. 96. c. 102. c. 105. c. 110. b.
de Arena eccl. S. Johannis ſubj. monaſt. Berardingæ, 117. b. A. 142. b.
de Arena caſtrum, 383. c.
Argentani eccl. S. Stephani, 97. c.
Argenteum templum, nempe ciborium, 84. a.
Argianici eccl. S. Mariæ, 38. a.
Arengerius vel Arengarius, 44. b. 45. b. 55. a. b.
Argolioſus poteſtas Foro-livienſis, 189. c.
Argumentus capell. S. Andreæ de Calci, 224. a.
Aricienſe territorium in Latio, A. 607. a.
Arille fundus territ. Senogallienſis, A. 15. c. 138. a. 301. 480. b.
Arimini eccl. S. Silveſtri, A. 380. c. S. Angeli, A. 114. a.
Arimini territorium, 16. 110. a. 202. a. 224. b. 307. c. A. 16. a. 19. a. 114. b. 538. c. 286. c. 301. c. 455. c. 480. c.
Armannum archivum Engubii, 126. a.
Armannus de Catena feneſchalcus, 554. b. A. 598. c.
Armannus, V. *Hermannus*.
de Armantorio eccl. S. Cataldi, 167. c.
Armengarius decanus Tarviſinus, A. 178. c.
Arnaldus comes in Corſica, A. 277. a.
Arnoldus archiep. Trevirenſis, 68. a. A. 76. c.
Arparia fundus, A. 481. a.
Arquada caſtrum in regione Pollicini, A. 76. a.

Arretii vetus eccl. cathedralis, A. 363. b. palatium vetus epiſcopale, 152. a. A. 361. c.
Arretii epiſcopi, A. 228. b. 255. c. 323. 356. b. 431. b. 461 468. V. *Amadeus*, *Bujanus*, *Conſtantinus*, *Franciſcus*, *Gregorius*, *Gualandus*, *Gualterius*, *Guido*, *Guillielminus*, *Helempertus*, *Heliottus*, *Hieronymus*, *Marcellinus*, *Martinus*, *Maurus*, *Michael*, *Theodaldus*.
Arretii canonici & clerus, A. 43. 53. c. 356. b.
Arretii conſules & territorium, 11. c. 28. c. 51. a. 263. a. A. 9. b. 12. c. 43. 47. a. 53. c. 117. a. 292. a. 356. b. 409. b.
Arretii eccleſiæ & monaſteria, V. *S. Blaſii*, *S. Clementis*, *S. Conſtantii*, *S. Floræ*, *S. Gaudentii*, *in Gradibus*, *S. Juliani*, *SS. Laurentini & Pergentini*, *S. Michaelis*, *S. Petri-minoris*, *S. Philippi*, *Societas burgi*, *S. Viti &c.*
Arturianus fundus, A. 623. a.
Arvarium caſtrum, A. 606. c.
Arzillæ monaſt. S. Mariæ, 164. c. A. 208.
Aſciani caſtri domini, 12. c.
Aſcianus fundus, A. 622. c.
Aſculi vel Eſculi eccl. S. Hilarii, A. 381. c.
Aſignani eccl. S. Mariæ, 97. b.
Aſſiſii eccl. S. Damiani, 282. a.
Aſſiſii epiſcopi, V. *Guido*.
de Aſſis gens nobilis Piſana patrona hoſpitalis S. Frigdiani Piſarum, 304. c.
ad Aſſum eccl. S. Johannis-baptiſtæ, 94. a.
Aſtæ-petronii eccl. S. Bartholomæi, A. 213. c. 285. c. 462. a.
Aſtenſis ep. Willielmus, 112. b. 119. c. A. 132. b. 153. b.
Aſtini abb. Martinus, 142. b. A. 182. a.
Aſtulfus nepos Quintavallis beneficus in eremum Camald. 50. c. 57. c. 58. c. A. 46. b. 284. c.
Athalmenſis abb. V. *Ubertus Adelmenſis*.
Atto ep. Camerinenſis, 162. a.
Atho ep. Caſtrenſis ex monacho Camald. 18. a. 19. a. A. 22. c.
Atto abb. Landolinæ, 107. c. 108. c.
Atto abb. Sextenſis, 30. a. 32. a.
Atto V. *Acto*, *Azo*.
Atrebatenſis archidiaconus Simeon, 214. a.
Avanna curtis, A. 213. b. 461. c.
Avellanæ monaſterii S. Jacobi prior Ugo, 81. a.
Avellanæ monaſt. S. Crucis, V. *Fontis-avellanæ*.
Aveozæ eccl. S. Stephani, 302. a. A. 459. c.
Aveſæ ſeu Camaldulinum Veronæ, V. *Veronæ*.
Auguſtanus ep. Sifridus, V. *Sifridus*.
S. Auguſtini fratres eremitæ, 221. a.
S. Auguſtini de Hauſtis eccl. 177. a. c. A. 239. b. c. 241. c.
S. Auguſtini de Padoa prior Albertus, A. 551. c.
S. Auguſtinus ep. & eccleſiæ doctor, 127. b.
Auguſtinus ep. Nucerinus, 107. b. 108. a.
Auguſtinus abb. S. Apollinaris in Claſſe, 346. b. 367. c. A. 558. c.
Auguſtinus prior Mucchii, 204. a.
Auguſtinus prior S. Blaſii de Arretio, 93. a.
Auguſtinus archipresb. plebis Balneenſis, 149. c.
Auguſtinus hoſpitalarius Burgi S. Geneſii, A. 427. a.
Auliverius fil. Melotti Foroliviensis, 578. c. A. 237. c.
Aurelianus curtis, A. 621. b. c.
Aureplaſe comitiſſa filia Alberti march. Eſtenſis, 110. a.
Auromianus caſalis, A. 622. a.
S. Auxiani caſtrum, 35. a.
Auximi eccl. S. Laurentii, A. 237. b. 381. b.
Auximi territorium, 16. a. 71. c. 112. a. 250. b. A. 15. c. 95. a. 214. b. 286. b. 301. b. 381. b. 462. a. 482. b.
Auximus fundus, A. 157. c.
Ayulfus abb. Sanæ-vallis, 338. c. 350. b.

Aymetici hoſpit. V. *Aimerici*.
Azica comitiſſa Hiſtrienſis, A. 256. c.
Azo V. *Azzo*.
Azo ep. Firmanus, A. 138. a. 301. b. 480. b.
Azo ep. Piſanus, 125. b. A. 165. c.
Azo prior Camaldulenſis, 308. b.
Azzo abb. S. Benedicti ſupra Padum, 263. b.
Azo vel Azzo abb. S. Juſti Volaterrarum, 33. a.
Azzo VI. marchio Eſtenſis, 153. a. 160. a. 164. a. 172. a. 174. a. 197. b. 210. c. 202. b. 215. c. 219. c. 224. c. obit, 227. c. 243. 246. c. 336. a. A. 283. a. 290. a. 294. c. 344. c. 348. c. 409. c.
Azzo de Podio-calvuli, 311. b.
Azzolinus Novellus ſeu Azzo VII. marchio Eſtenſis, 243. a. 263. b. A. 343. c
Azzonis vel Aſſorum familia nob. Piſana, 121. b.

B

BAcaracciæ eccl. S. Luciæ, 160. a. A. 567. c.
Bæbii antiqua inſcriptio, 293. c.
Bagnacavalli comites, 299. c. 303. b. A. 272. b.
de Bagoaria eccl. S. Antimi, 107. c.
Bagnoli eccl. S. Andreæ, 271. b. A. 421. a.
Bagnoli caſtrum & eccl. S. Michaelis, A. 16. b. 139. a. 302. b. 471. a.
Bagnolum caſtrum archiepiſcopi Ravennatis, 206. c.
Bagnolum locus territorii Arretini, 20. b. A. 24. c.
Balbi Philippus plebanus Moriani, 226. b. A. 314. b.
B. Balbina abbatiſſa Vallis-gloriæ, 227. b. 296. a. 297. c.
Baldious vel Balduinus decanus Belluoenſis, A. 316. b. 517. a.
Baldovinettus Johannes patricius Florentinus, 345. c.
Balduinaſchi Piſani, olim patroni eccl. S. Michaelis in Burgo Piſarum, A. 426.
Balduinus imp. CP. 358. a.
Balduinus abb. Carrariæ diœc. Patavinæ, 234. c. A. 353. a.
Balduinus archipresb. Merlariæ, 79. c. A. 87. b. alter archipresb. S. Fidentii, 138. b.
Balduinus Jo. plebanus S. Stephani de Moriano, 226. a. A. 314. b.
Balle fundus, A. 603. b.
Balneum caſtrum, 47. c.
Balnei monaſt. S. Mariæ, olim eccl. archipreſbyteralis, 96. bulla Cœleſtini III. pro eodem, 140. A. 446. c.
Balnei eccl. S. Hilari, 268. b.
Balnei eccl. S. Johannis ſubj. monaſterio Montis-ſobaſii, 79. a.
Baluzius Stephanus, 154. b. 169. b. 170. c. 172. b. 173. b. 190. c. 201. c. 207. a. 228. c.
Bambergenſis ep. Everardus, 31. a. Otto, 2. c.
Bandinius Angelus M. 12. b.
Bannorile fundus, A. 622. b.
Bantiaræ eccl. S. Chriſtophori, 125. c. A. 169. a.
Banzenæ, caſtrum & eccl. S. Donati, 364. a. A. 37. c. Banzanenſes ſeu Panzanenſes, 121. a.
Banzenæ hoſpitale de Petia, 37. a.
Baonis villa, 137. b. A. 77. c. 80. c. 121. a. b. 154. c. 155. a.
Barani eccl. S. Johannis, A. 65. b.
Baraſwski Albertus archiep. Gneſnenſis, 535. a.
S. Barbaræ eccl. Ravennæ, A. 303. a. 481. c. 484. a.
S. Barbaræ in Sardinia ecc. 177. b. A. 239. c. 244. a.
S. Barbaræ eccl. diœceſis Volaterranæ, 242. c.
Barbanus, ideſt patruus, 110 c.
de Barbazano eccl. S. Martini, 150. b.
Barbiani plebs diœceſis Imolenſis, 205. c.

Digitized by Google

Barbo Petrus S. R. E. card. inde Paulus II. 352 c.
de Barca eccl. S. Marci, 97. c.
Barclani eccl. S. Crucis, 250. b. A. 381. c.
Bardulinus locus Pollicioli, A. 76. a.
Bariſana maſſa territorii Foro-livienſis, A. 16. b. 139. a. 302. b. 481. b.
S. Barnabæ da Gamugnio eremus, V. *Gamugni.*
Baroli nobiles viri, 100. c.
Baroncelli maſſa, A. 137. c. 301. a. 479. c.
Baroncellus comes in territorio Senenſi, 382.
Baroncellus dictus Trevianus, 251. a.
Baroncinius Eduardus Florentious eremita Camald. 89. b. 109. b. 119. b. 139 b. 174. b. 365. a. *&c.*
Baronius Cæſar card. 62. a. 122. b.
Baronius Martinus Polonus, 2. b. 60. c. 133. c. 135. c.
Barroccius Angelus patriarcha Gradenſis, 235. a.
S. Bartholi eccl. de Caſtro-novo, 205. a. A. 268. a.
Bartholus prior Anglarii, 100. a.
S. Bartholomæi monaſt. Anglarii, V. *Anglarii.*
S. Bartholomæi monaſt. Bononiæ, 118. b. 237. b. A. 144. a. c.
S. Bartholomæi monaſt. da Campo-regio, V. *Campi-regiani.*
S. Bartholomæi monaſt. de Carbonaria, A. 65. a.
S. Bartholomæi in Poſtarula de Vicetia monaſt. 167. c. 350. c.
S. Bartholomæi eccl. Aſtræ-petronii, A. 213. c. 285. c. 462. a.
S. Bartholomæi de Palatio eccl. Bononiæ, 205. a.
S. Bartholomæi eccl. de Gorgano, A. 70. c.
S. Bartholomæi eccl. de Goviaoo, A. 203. c.
S. Bartholomæi ecc. de Luco, 249. c. A. 135. c. 373. b
S. Bartholomæi eccl. prope montem Alverniæ, 109. b.
S. Bartholomæi eccl. du Petrorio in Marcbia, 143. c.
S. Bartholomæi eccl. de Pleda, 80. b. A. 88. b.
S. Bartholomæi eccl. de Sextano, 15. c. 117. b. A. 142. b.
S. Bartholomæi eccl. diœceſis Spalatenſis, 82. c.
S. Bartholomæi eccl. Taruci, A. 381. b.
S. Bartholomæi eccl. diœceſis Volaterranæ, 242. c.
S. Bartholomæos Piſanus ex gente Ajutamicriſto monachus S. Frigdiani Piſarum obit, 283. c. & ejus cultus, 284. a.
Bartholomæus card. S. Pudentianæ, A. 483. b.
Bartholomæus abb. Berardingæ, 374. c. 382. c.
Bartholomæus abb. S. Mariæ da Floreotia, 331. b.
Bartholomæus archipresb. Piſanus, 337. c.
Bartholomæus plebanus Liburni, A. 398. c.
Bartholomæus de Villa, 172. b.
Barti eccl. S. Martini, A. 380. c.
Baruntius prior Fontis-avellanæ, 361. a.
Baruſo vel Baraſo rex Sardiniæ, 17. a. 18. a. c. 19. a. A. 23. a.
Baſileenſis ep. Henricus, 257. b. A. 389. b.
Baſiliana maſſa & eccl. S. Andreæ, V. *Ultiani.*
S. Baſilii eccl. Cortonæ conſecratur, A. 367. b. c.
S. Baſilius ep. Cæſarienſis, 127. c.
Baſilius prior S. Petri de Cerreto, 276. c.
Baſilias prior da Vivo, 347. a. 364. a. A. 570. c.
de Baſſano eccl. S. Chriſtophori in territorio Arretino, 271. b. A. 420. c.
Battaglinius Marcus ep. Nucerinus, 286. a. c.
Bazani vel Beatiani eccl. S. Mariæ territorii Ravannæ, A. 16. c. 302. c 481. c.
B. Beatrix Eſtenſis ſanctimonialis Gemulenſis, 159. b. 279. b. ajus obitus, 294. b.
Beatrix abbatiſſa Septem-fontium, 245. c.
Beatrix uxor Friderici I. imp. obit, 114. a.
Beatrix comitiſſa Bononienſis, 67. c. 139. b. A. 180. b.
Beatrix comitiſſa fil. Fulchonis I. marchionis Eſtenſis, 20. c.
Beatrix comitiſſa filia Aldebrandini march. Eſtenſis & regina Hungariæ, 369. a. b.
Bela rex Hungariæ, 140. a. beneficus in monaſt. S. Petri in Vinculis Ravennæ, 331. c. 344. a. 369. b.
Belliarius de Monte-ubiano advocatus conſiſtorialis, 214. c.
S. Bellinus Paravinus ep. & m. 80. c. 81. 121. a. 154. c. 155. a. 465. c.
Belloſa abbatiſſa de Toma, 305. c.
Bellovacenſis ep. Milo, 308. a.
Bellunenſes epiſcopi, 110. c. A. 119. e. V. *Gerardus, Oddo, Philippus.*
Bellunenſis Albertus, 257. c.
Bencivenne archid. Feſulanus, A. 599. a.
Bene prior Cintoriæ, 337. c. & Cantiniani 349. a.
B. Benedicta abbatiſſa Vallis-gloriæ, 227. b. 295. c. 296. a. 297. a.
Benedictio vox uſurpata pro recognitione vel cenſu, 80. c.
S. Benedicti in Alpe ſeu de Biſurco monaſt. 323. c. 369. c. A. 188. 505. b. 524. c. 584. c. abbates, V. *Ugo, Ugolinus.*
S. Benedicti de Arretio monaſterium, cui unita eſt eccl. S. Hilari, 154. b. 215. c. A. 200. *&c.*
S. Benedicti de Caſtagnola monaſt. A. 114. c.
S. Benedicti de Mojano monaſt. V. *Mojani.*
S. Benedicti monaſt. Nitrienſa, V. *Nitrienſe.*
S. Benedicti ſopra Paduam monaſterium, 263. b. abbates V. *Azo.*
S. Benedicti de Patavio congregatio monachorum alborum, 158. b. ejus conſtitutiones introductæ in monaſt. Omnium-ſanctorum, A. 477. c. capitulum generale ejuſdem congregationis, A. 545. b. ſtatuta ejuſdem capituli, 344. 345. A. 547. c. monaſterium adnexum fuit Vangaricienſi, 158 c. 233. a.
S. Benedicti-Veteris Patavii monaſt. monialium, 7. a. c. 9. c.
S. Benedicti-Novelli Patavii monaſt. 7. a. c. 9. c.
S. Benedicti da Placentia abbas Andreas, 12. b.
S. Benedicti monaſt. da Serradilioſis, 172. c. A. 521. c.
S. Benedicti monaſt. monialium Spalari, 82. a.
S. Benedicti de Sutrio abb. Conſtantious, A. 596. b.
S. Benedicti eccl. ſubjecta monaſterio Uranenſi, 302. c.
S. Benedicti eccl. de Caſtro-felicitatis, A. 292. b.
S. Benedicti eccl. de Frondelts, A. 221. b.
S. Benedicti eccl. ſubjecta monaſt. Inſulano, 80. b. A. 88. c.
S. Benedicti curtis eccl. territoril Galeatæ, 80. b. A. 88. c.
S. Benedicti eccl. de Mezzano, 383. c.
S. Benedicti ordinis abbates Thuſciæ, Marchiæ & ducatus Spoleti conveniunt Peruſium ad capitulum, 191. b.
S. BENEDICTUS abbas & monachorum legiſlator, 117 b. c. 128. a. ejus regula monialibus Clariſſis primitus data, 258. c. 297. a. 377. c.
S. Benedictus M. diſcip. S. Romualdi, in cujus honorem Nitrienſa monaſterium arigitur, 60. a. 284. c. 344. a.
Benedictus pp. XII. ex monacho Ciſtercienſi, 368. c.
Benedictus ap. Portucoſis & S. Roſſinæ, A. 326. c.

Be-

Benedictus abb. Claſſenſis, 301. a. 318. b. 321. a. c. 346. c.
Benedictus abb. Cantioiani, 338. a.
Benedictus abb. S. Gregorii de Urbe, 354. c. A. 612. a.
Benedictus abb. S. Helenæ de Æſino, 367. a. A. 583. a.
Benedictus abb. S. Hilari de Galeata, 180. c. 206. c.
Benedictus abb. S. Petri de Cerreto, 33. a.
Benedictus abb. Rotæ, A. 367. a.
Benedictus abb. Moronæ, 337. c. 359. c.
Benedictus abb. Silvæ-mundæ, 152. b. A. 363. c.
Benedictus abb. Vangaticienſis, 190. b. 197. b.
Benedictus abb. Uranenſis, 335. a. 346. c.
Benedictus prior de Buldrone, 242. a.
Benedictus prior Fontis-avellanæ, 250. c.
Benedictus prior Camaldnli Foro-livii, 268. c.
Benedictus prior Columbarienſis, 241. b.
Benedictus prior S. Quirici de Fojano, 193. c.
Benedictus prior S. Laurentii ad flumen Æſinum, 68. c. A. 81. b.
Benedictus prior S. Sepulcri & S. Fortunati de Tuderto, 244. a. A. 350. b.
Benedictns Bobienſis mon. Caſſinenſis, 21. b.
Benedictus mon. Polonus a ſicariis interemptus, 60. b.
Benincaſa pſeudo-archiep. Piſanus, 30. A. 27. b.
Beneventum urbs, 28. c. 32. a. A. 28. a. 29. c. 369. c.
Benignus abb. generalis Vallis-umbroſæ, 18. c. 281. a.
Benignus prior Anglarienſis, 325. b. 335. a. 343. b.
Benignus prior Vivenſis, 384. c.
Benno card. S. Georgii, A. 327. a.
Benno ep. Ariminenſis, 195. b.
Benno Liuciæ beneficus in monaſt. Claſſenſe, A. 139. c. 482. a.
Benno pater Petri viri cl. Ariminenſis, 16. c. 117. A. 303. b.
Benvenutus abb. S. Urbani ad Æſinantem, 330. c. A. 509. a.
Benvenutus archid. Anconitanus, 89. b.
Benvoglientius Hubertus Senenſis, 113. a. 131. a. 220. a. 254. b. 292. a. 299. c.
Berardingæ monaſt. S. Salvatoris, cui conceſſere privilegium Alexander III. 97. 104. & Urbanus III. 117. b. 206. c. 222. b. 382. c. A. 117. a. 141. 159. c. 212. c. 284. b. 368. a. 461. b. 590. c. abbates, V. *Bartholomæus*, *Bonus*, *Guillielmus*, *Martinus*, *Matthæus*, *Maurus*, *Nicolaus*.
Berardus archiep. Panormitanus, 270. c. A. 419. b.
Berardus abb. S. Apollinaris in Claſſe, 112. a. 117. c. 151. b. A. 124. a. 137. a. male Gerardus nuncupatus, 321.
Berardus de Celano abb. S. Gregorii de Urbe, 306. b.
Berardus prior S. Mariæ de Arzilla, 164. c. A. 208.
Berardus prior Avellanæ, 336. c. 360. c. obit, 361. a. A. 366. a.
Berardus prior S. Feliciani Fulginii, 107. b. 108. a. b.
Berardus abb. S. Mariæ foris portam Faventiæ, 28. a.
Berardus prior S. Salvatoris de Aqua-pagana, 337. a.
Berardus canonicus Arretinus definit litem de eccl. S. Hilarii, 154. 215. c. b. A. 200. c.
Berardus Simon poteſtas caſtri S. Severini, A. 467. a.
Berardus dapifer Friderici II. A. 389. b.
Berengarius imp. 37. c.
Bergenſe monaſt. Claræ-vallenſium, 3. b.
Bernabeus de Percicle, 301. c. A. 452. a.
S. Bernardinus Senenſis, 233. a.
Bernardinus fil. Sidoniæ, 50. c. 109. b. A. 46. c. 232. a. 284. c.
S. Bernardus abb. Claræ-vallenſis, 3. a.
Bernardus ep. Portuenſis & S. Ruffinæ, A. 36. a. 53. a.
Bernardus ep. Præneſtinus, A. 93. c.
Bernardus card. S. Adriani, A. 210. b. 222. c.
Bernardus card. S. Petri ad Vincula, legatus in Thuſcia, 152. a. b. A. 171. 188. b. 210. b. 246. a. 363. b. 368. a.
Bernardus archiep. Arborenſis donat eccleſias monaſterio S. Zenonis Piſarum, 177. b. A. 239. 244. a.
Bernardus ep. Faventinus, 153. c. 156. c. A. 195. c. conſecrat eccl. S. Hippolyti, 162. b. inde ep. Papienſis, 161. c.
Bernardus ep. Florentinus, 180. a.
Bernardus abb. Claſſenſis, 208. b. 321. c.
Bernardus abb. Fullinæ vel Sanæ-vallis, 56. a. 111. a. A. 152. b. 353. c. 354. b. c. 355. a.
Bernardus abb. S. Helenæ ad flumen Æſinum, 205. b. A. 264. c.
Bernardus abb. S. Hippolyti Faventiæ, 6. b. A. 3. c.
Bernardus plebanus de Ciſone, A. 355. c.
Bernardus rector eremi de Calci, 220. c. 239. b. A. 279. c. 310. b. 335. c.
Bernardus dux Carinthiæ, 212. a. A. 283. a.
Bernardus filius Ildebrandi Pittini, 170. c.
Bernardus vexillifer Papienſis, 200. b.
Berneri eccl. S. Mariæ, 79. b.
Bernius ſcriptor Eugubinus, 233. a.
Beroaldus, ſeu Berardus, vel Bernardus, ſive Bertaldus aut Bebaldus ep. Anconitanus, 86. b. 87. a. 148. b.
Bertha abb. Mantignani, 179. c.
Bertha abb. de Toma, 139. c.
Bertha filia Uguccii, A. 231. b.
Bertha credita uxor Friderici I. imp. 114. a.
Bertha de Valcapreſe, 178. c.
Bertholdus patriarcha Aquilejenſis, 262. c. 331. b. 373. c. A. 403. a. 409. b. 413. b. 513. a. 589. a.
Bertholdus ep. Brixienſis, A. 399. a. 409. c. 413. b.
Bertholdus comes in Suevia pater Ottonis ep. Bambergenſis, 2. c.
Bertrandus theſaurarius generalis Marchiæ, A. 223. b.
Bethleem judex Patavinus fil. Manzii, 306. a.
de Bethleem monaſt. S. Mariæ prope Bononiam, 161. a. 236. b. 298. c. 328. a. A. 456. a. 561. a.
Bevaniæ eccl. S. Silveſtri, 79. a.
Biaquinus de Camino vir nobilis, 350. b. 365. b. 374. a.
Bibiani plebs S. Donati, 76. a.
Bibiena caſtrum in Thuſcia, 106. a. 119. b. 256. c. 279. c. A. 289. b. 424. c. 425. b. 436. b.
Bibone caſtrum territ. Volaterrani, A. 108. a.
Bienaſius Polonus, 60. b.
Biſurci monaſt. S. Mariæ, 250. a. A. 280. c. Vide etiam *S. Benedicti in Alpe*.
Bignoli maſſa, A. 137. c. 301. a. 479. a.
Binia abb. Luci, 10. a.
Biſcianus caſalis, A. 604. a.
Biſcionus Antonius-maria, 155. c.
Biſerni eccleſiæ, 80. b. A. 88. b.
Biliccium caſtrum, 249. b.
Biturali eccl. S. Chriſtophori, 80. b. A. 88. b.
Biturita villa, 16. b. A. 15. c. 480. c. eccleſia, 170. a.
Bivianus ſeu Vivianus abb. Inſulanus, A. 87. c.
Bivignani eccl. S. Mariæ, 150. b.
Blancus medicus, 20. b.
Blancus plebanus S. Stephani de Tugurio, 334. b. A. 525. b.
Blancus de Baſacomatre, 180. c. A. 236. a.
Blancus Romualdus Mantuanus mon. Avellanenſis, 68. c. 120. a. 190. b. 207. c. 212. b. 257. b.

Blan-

Digitized by Google

Blancolinius Johannes-baptiſta, 31. c. 66. c. 105. b. 190. b. 234. b.
SS. Blaſii & Cataldi monaſt. Venetiarum, 176. c. 279. b.
S. Blaſii de Fabriano monaſt. liberam ſepulturam obtinet, 254. b. A. 283. b. parœciæ limites ei adſignantur, 323. a. A. 502. & a Gregorio IX. confirmatur, 323. b. A. 504. vindicat ſibi jus in ejus eccleſias abbas S. Crucis de Tripudio, 323. A. 509.
S. Blaſii eccl. Arterii confirmata monaſterio Agnani, 93. a. 150. b. 238. a.
S. Blaſii eccl. de Cortina ſubj. monaſt. Berardingæ, 157. b. A. 142. b.
S. Blaſii de Palliario eccl. ſubj. Berardingæ, 517. b. A. 142. b.
S. Blaſii de Pratali eccl. 126. c. 349. b.
S. Blaſii eccl. de Turricla, 97. c.
S. Blaſii eccl. de Terenzalla, 170. a.
S. Blaſii eccl. ſubjecta monaſterio de Plavi, 310. c.
Blaſius S. R. E. ſubdiac. & notarius Innocentii III., 186. c. 590. a. A. 246. a. 247. c.
Blaſius plebanus S. Johannis-majoris, 120. b. A. 150. c.
Bledæ eccl. S. Petri, 88. b. A. 88. b.
Bobienſis eccl. epiſcopalis, 96. b. V. *Sarſinæ*.
Bobo card. S. Angeli, A. 116. a. S. Anaſtaſiæ, A. 170. c. S. Theodori, A. 188. b. 223. a.
Bobo Oddonis Bobonis conſul & poteſtas Peruſinorum, 236. a. A. 327. c. 389. a.
Bobo de Bobone, A. 618. c.
Bocchiani eccl. S. Feliciani, 79. b.
de Boccone S. Leonardi monaſterium, 7. b. 8. c. 9. a. c.
de Boele eccl. S. Mariæ, 177. a. A. 242. b.
Bogupbalus frater S. Bogumili, a. c. retroducit monachos Ciſtercienſes in monaſterium Luknenſe, 3. a. 23. b. 24. b.
S. Bogumilos archiep. Gneſnenſis. Ejus primordia & miracula, a. b. ſecedit in ſolitudinem, ubi templum SS. Trinitatis erigit, 3. c. fit decanus Gneſnenſis, 4. c. inde archiepiſcopus, 23. a. primus auctor monaſterii Coronovvienſis, 24. abuſus ejus tempore in Polonia, 59. b. nuntium mittit archiepiſcopatui, 61. a. petit Hungariam, ubi fit eremita Camalduleoſis, mox redit in Poloniam, 62. ejus obitus, 132. b. miracula & coltus, 133. Bogumilus Polonice idem eſt ac Theophylus Græce, 145. c.
Boleslaus rex Poloniæ, 3. a. 25. b.
Boleſta caſtellanus Vicenſis, 60. b.
Bollandiani Agiographi S. J. 22. a. 66. b. 84. b. V. *Cuperus*, *Henſchenius*, *Papebrochius*.
Bombarus conſul Civitatis-Caſtelli, 12. c. A. 9. e.
B. Bona de Piſis, 181. b.
Bonadicus villa, A. 80. c. 121. a. 154. c.
Bonatus vel Bonactus ep. Engubinus, 65. b.
Bonaguida archid. Arretinus, 318. a.
Bonagurum caſtrum, A. 516. c.
Bonajuncta abb. Sactarienſis, 308. c.
Bonajuncta abb. Vangaticienſis, 278. a. 288. c. 293. b. 343. c.
Bonajuncta canonicus Caſtellanus delegatus Apoſtolicus, 241. b. 248. c. 280. b. A. 369. a. dictus etiam Juncta, 280. b.
Bonamicus Petrus hiſtoricus Arretinus, 261. c.
Bonarcaoti monaſt. S. Mariæ in Sardinia, 177. a. 313. c. 339. c. A. 239. b. 489. c. 544. V. *S. Mariæ*, & *S. Zenonis*.
Bonbones prior SS. Mariani & Barthelomæi diœceſis Volaterranæ, 335. a. A. 532. c.
Boncambio Jacobus ep. Bononienſis, 370. a.
Boneoſegna archidiac. Florentinus, 241. b. 248. c. A. 369. a.
Bonfilius ep. Senenſis, 253. b.
de Bonicis Petrus fundator eccl. S. Mariæ de Poteilia, 260. a. A. 393. b.
Bonifacii hoſpitale Florentiæ, 358. c.
de Bonifacio familia Imolenſis, 196. b.
Bonifacius pp. VIII. 383. c.
Bonifacius pp. IX. 70. b.
Bonifacius ep. Corfinienſis, 168. a.
Bonifacius ep. Novarienſis, 112. b. c. 121. b. A. 132. b. 134. a.
Bonifacius abb. Caſtri-brittorum, 328. a. A. 511. b.
Bonifacius abb. S. Hippolyti de Faventia, 378. a. 382. a. 383. c.
Bonifacius marchio Eſteoſis, 6. c. 15. b. 68. b. 79. b. A. 77. b.
Bonifacius Johannes hiſtoricus Tarviſinus, 541. b.
Bonifacinus marchio Eſteoſis, 99. b. 254. a. 305. c.
Bonioſegna poteſtas Arretinorum, 175. a.
Boniſagus locus Pollicinii, A. 76. a.
Bononienſis cardinalis, 58. b.
Bononiæ canonici S. Petri, A. 510. c.
Bononiæ eremus Camalduli, dicta de Burellis, 70. b. 80. 157. c. 168. c. ejus eccl. conſecratur, 180. b. 223. a. 359. c. 373. c. A. 214. c. 236. 287. a. 463. a. 560. c.
Bononiæ ſcholares, 349. c. A. 560. c.
Bononiæ eccl. cathedralis, 328. epiſcopi, Vid. *Boncambio Jacobus*, *Gerardus*, *Henricus*, *Jacobus*, *Johannes*, *Ubertus*.
Bononiæ territorium, 70. b. 80. c. 117. c. A. 19. a. 114. b. 117. b. 159. b. 139. c. 144. 153. c. 160. a. 179. c. 203. c. 214. b. 234. 286. 303. b. 403. a. 450. a. 456. 462. a. 463. a. 482. a.
in Bononia eccl. Ravennæ S. Barbaræ & S. Mariæ, V. *S. Mariæ*.
Bonus ſenior ep. Rhegienſis, 340. b.
Bonus ep. Senenſis, 131.
Bonus Balbi ep. Torcellanus, 226. a. A. 313. c. 314. b.
Bonus abb. Berardingorum, 14. c. 117. a. an ep. Senenſis? 131. factus abb. S. Zenonis Piſarum, 132. a.
Bonus abb. Campi-regii, 308. b.
Bonus abb. Decianenſis, 139. b.
Bonus abb. Silvæ-mundæ, 151. c. A. 363. a.
Bonus abb. S. Savini Piſarum, 149. c.
Bonus prior S. Savini de Chio, 95. b.
Bonus prior eremi Camalduli Bononienſis, 349. c.
Bonus prior Claſſenſis, A. 484. a.
Bonus prior Camalduli Veronenſis, 189. a.
Bonus prior Viveuſis, 244. a.
Bonuſcomes poteſtas caſtri S. Urbani, A. 452.
Bonus-homo canonicus Æſinus, 276. a.
Borgia Alexander ep. Nucerinus, 286. c.
Bortedæ eccl. in regione Pollicinii, 228. b.
de Borſellis eccl. V. *S. Margaritæ de Toſina*.
Boſanenſis ep. Michael Sola, 168. a.
de Boſco eccl. S. Petri de Galeata, 152. c.
Boſo card. S. Pudentianæ, A. 36. a. 53. a. 66. b. 81. b.
Botani eccl. S. Johannis, A. 38a. b.
Botta Germanus mon. Avellanenſis & abbas, 80. a. 295. c.
Bovazzani comites, 111. b.
Bracaliæ eccl. S. Crucis, 172. c. A. 220. c.
Bragia Galganus frater S. Mariæ de Ulmareto, 552. a.
Braimanus abb. Inſulanus, 365. b.
Branchiſe locus territorii Ariminenſis, A. 138. c. 302. a. 481. a.
Braſius abb. Cariſii, 188. c.
de Briccola eccl. S. Peregrini, 242. b.
Brixienſis ep. Bertholdus, A. 399. a. 409. c. 413. b.
Brittonorienſium pacta cum Ravennatibus, 26. b. eorum comites, 385. a. eccleſiæ & monaſteria, V. *S. Antonii*, *S. Petri*, *Urani*.

Brit-

Digitized by Google

Brittorum abbatia, V. *S. Michaelis*.
Brocchius Joſeph, 316. b. 348. b.
Broilum curtis, 257. c. 258. a. 300. c.
Bronzerius Hieronymus, 160. a. A. 202. c.
Broxeti vel Borſeti eccl. S. Zenonis, A. 70. c. 76. b.
Brunatius Johannes, 176. c. 194. b. 199. c. 273. a. 300. a. b. 326. b. 366. a. 370. 371. a.
Brunduli monaſt. S. Trinitatis & S. Michaelis, 309. b. 350. b.
Bruous abb. SS. Floræ & Lucillæ Arretii, 195 c.
Buccellinus Johannes mon. Germanus, 359. b. 375. c.
Bugni eccl. S. Petri ſub monaſt. Avellanæ, A. 381. a.
Bujani plebs diœceſis Arretinæ, 279. c. 301. b. A. 213. b. 424. c. 425. b. 436. a.
Bujanus ep. Arretinus, 75. b. 76. a.
Buitæ eccleſia, A. 274. a.
Bulgaria locus territ. Ariminenſis, A. 16. a. 138. c. 302. a. 481. a.
Bulgaria-nova in eodem territorio, A. 16. a. 138. c. 302. a. 481. a.
Bulgarus JC. 70. b.
Buldronis monaſt. S. Johannis-evangeliſtæ prope Florentiam ædificatur, 149. c. Buldro fundator an vir nobilis Gallus incertum, 147. 168. b. 241. c. 267. b. quando monachis moniales ſubſtitutæ? 358. b. in eo floruere BHeliſabeth de Salviatis & B. Philippa, 358. c. 384. c. A. 213. c. 286. a.
Bumbæ eccl. S. Pauli ſub monaſt. Berardingæ, 117. b. A. 142. b.
de Burellis eremus prope Bononiam, V. *Bononiæ eremus*.
Burgar-novum, V. *Bulgaria-nova*.
Burgi-ſancti-Sepulcri monaſt. S. Johannis, nunc ſedes epiſcopalis, munitur privilegio a Raynaldo archiep. Colonienſi & legato imp. 10. c. A. 6. caſtrum Burgi ſubmittitur abbatibus, 11. b. A. 7. a. id confirmat Fridericus I. imp. 119. a. A. 12. 47. a. 117. c. 213. b. 285. b. c. ejuſdem imp. præceptum, 262. A. 406. 462. a. bullæ Adriani IV. & Alexandri III. 80. c. 122. a. 202. c. controverſiæ cum ep. Tiphernate, 221. a. bulla alia Gregorii IX. circa conſules & poteſtates non eligendos abſque conſenſu abbatum, 307. c. A. 484. c. monaſterium & eccleſia ipſa a civibus turbantur, 307. c. A. 485. b. donat abbas S. Franciſco locum pro condendo cœnobio, 240. a. 242. c. 278. c. charta circa jura epiſcopi Caſtellani in ipſum monaſterium, 314. abbates, V. *Francianus*, *Gratianus*, *Homodeus*, *Paganus*, *Petrus*, *Philippus*, *Tebaldus*, *Zeno*.
Burgognonus abb. S. Petri in Campo, 342. c. 364. b.
Burianum curtis, A. 108. c. 165. b.
Burſo canonicus Mantuanus papæ ſubdiaconus, 167. a.
Buſci eccl. S. Johannis, 250. b. A. 381. c.
de Buſcione vel Boſone monaſt. S. Andreæ, V. *in Silva*.
Buſſius Felicianus, 368. c.
de Buſto Ternus poteſtas Anglatii, 335. c.
Buttii monaſt. S. Petri in agro Firmano, 16. b. A. 16. 138. a. 301. a. 480. a.
Butrii eccl. territorii Imolenſis ſub S. Severo Ravennæ, 109. c. A. 114. a.
Byſcbovvienſis abbas Engilbertus, 23. c.
Byzantii nummi, A. 64. b. 66. a.
Bzovius Abraham, 131. b. 361. b.

C

CAboe de hoſpitale, 170. a.
Caccia presbyter judex imp. 220. a.
Cacitorum vel Catzicorum gens præpotens in Dalmatia, 81. b. 82 b. 84. a.
S. Cæciliæ monaſt. de Corvaria, A. 493. c.
S. Cæciliæ monaſt. Fuſtifidi, A 65. c.
S. Cæciliæ monaſt. diœceſis Patavinæ, A. 7. a.
S. Cæciliæ eccl. de Ferrata, 150. b.
S. Cæciliæ eccl. Piſarum ſubjecta monaſt. S. Michaelis in Burgo, 85. c. 245. c. A. 342. a. 378. c.
Cæcilia abb. Mantignani, 179. c.
Cæcilia abb. S. Margaritæ de Torcello, 352. b.
Cæcilia uxor Quintavallis, 50. b. A. 46. b.
S. Cæſarei plebs d. Cucurano, 281. b.
Cæſenæ eccl. S. Pauli, 167. c.
Cæſenæ urbis territorium, 16. c. A. 16. a. 19. a. 114. b. 138. c. 286. c. 302. a. 481. a. epiſcopi, V. *Engelhardus*, *Lanfrancus*, *Leonardus*, *Oddo*.
Cajeta urbs, 28. c.
Cajetanus Conſtantinus abb. Caſinenſis, 21. c. 22. b.
Caji Cæſaris portus, dictus Ganeatum, 174. c. A. 225. a.
Cajoli villa, 119. a. eccl. S. Mariæ, 308. b.
de Calanco eccl. S. Ægidii, 97. c.
Calaritanus archiep. Ambroſius Machino, 51. a. A. 47. c.
Calbenzani eccl. S. Mariæ, 271. b. A. 424. b. V. *Cambericiani*.
de Calcaria eccl. S. Georgii, 177. a. c. A. 239. b. 242. c.
de Calci Coſtæ-aquæ eremos SS. Jacobi & Verani, 220. c. 224. a. 239. b. A. 279. c. 370. b. 378. c. 488. c. ſubjicitur monaſterio S. Michaelis in Burgo Piſarum, 246. b. 312. c.
Calcinatiæ eccl. S. Stephani, 126. a. A. 169. c.
in Calcinario eccl. S. Andreæ, 144. a.
Calendarii fratres, V. *S. Marci Mantuæ*.
Caleſe inſula, 16. b. A. 15. c.
Caliani eccl. S. Savini, 79. b.
Caliſetum caſtrum in Hiſtria, 56. c. A. 58. c. 257. b.
Calixtus II. pp. 309. c. A. 73. 74.
Calixtus III. pſeudo-papa, Vid. *Johannes Hungari*.
Callienſe territorium, A. 19. a. 114. c. 381. b. epiſcopi, V. *Alloderius*, *S. Rainerius*.
Calvenſis abbas, 235. a. A. 392. c.
Camaldulenſes abbatiam Burgi S. Sepulcri reformant, 11. c. A. 8. c. in epiſcopatu Caſtellano nequeunt adquirere eccleſias inconſulto epiſcopo, 13. a. A. 14. a. a Friderico I. imp. ſub protectione ſuſcipiuntur, 15. A. 21. 52. componunt ſe cum ep. Arretinis, 31. bulla Lucii III. pro univerſa congregatione Camald. 106. A. 116. alia Clementis III. 122. c. A. 159. Henrici VI. regis præcepta pro eadem eremo, 123. b. Innocentii III. 168. b. A. 212. 219. 227. c. 255. c. ejuſdem Innocentii III. literæ, ne graventur eccleſiæ Camaldulenſes, 206. A. 266. c. Guido comes rapit eis vaccas, 106. a. diploma Ottonis IV. imp. pro tota congregatione, 210. a. A. 283. c. Concordia inter priorem Camald. & abbatem Agnani, 173. c. quæſtio cum abb. Vallis-umbroſæ, 190. a. 212. b. teſtimonia pro libertate eremi & eccleſiarum ejus, 241. b. A. 356. forma electionis priorum Camaldulenſium, 206. A. 360. comburitur monaſterium Camalduli-majoris, ſeu Fontis-boni, 192. b. A. 361. b. monachi in Sardinia interfecti a Saracenis, 192. a. elogium Camaldolenſium factum ab epiſcopo Arretino, 192. c. A. 362. a. immediate ſunt ſubjecti Romano pontifici, 240. c. præceptum Friderici II. pro

tota

Digitized by Google

tota congregatione, 257. c. 279. c. A. 450. c. Uberrinus de Valenzano donat eremo eccleſias & bona, 380. a. A. 420. 424. 425. 428. Honorius III. mandat, ne moleſtentur Camaldulenſes, 282. a. c. A. 431. b. ut monaſteria opem ferant ſacræ eremo, 283. a. A. 437. 454. a. ne prælati appellent a prioris Camald. judicio. A. 438. Gregorius IX. in aſſumptiona ad pontificatum ſe commendat Camaldulenſibus, 295. concedit, ut ingredientes congregationem Camald. abſolvantur a criminibus, 298. a. A. 453. ut recipiantur a quacumque congregatione, 299. b. mandat ſubventionem eremi, 298. b. A. 457. ne mulieres tranſgrediantur limites eremi, 299. a. A. 457. c. ne laici ſe ingerant in electionibus prælatorum, 299. a. A. 458. b. ejuſdem Gregorii IX. privilegium pro congregatione, 298. c. A. 460. idem conſtituit non eſſe moleſtandos Camaldulenſes pro ſubſidio, 306. c. 312. b. A. 477. 488. concedit priori Camald. facultatem abſolvendi reos, 332. b. A. 522. c. & viſitandi monaſteria, 333. a. A. 523. c. mandat Camaldulenſibus prælatis, ut opem ferant ſacræ Eremo, 332. c. A. 524. prior generalis quomodo eligebatur? 129. a. Cœleſtinus III. vetat ep. Arretino, ne divexet Camaldulenſes, 148. a. 201. c. Ugolinus card. inde Gregorius IX. & S. Franciſcus ſecedunt in eremum Camald. 263. c. illius geſta in eremo Camald. 264. c. 287. 336. c. priores, V. *Azo*, *Gerardus*, *Gregorius*, *Guido*, *Ildebrandus*, *Martinus* II. & *III*. *Placidus*, *Rodulphus*, *Ruſticus*.
Camaldulum, V. *Bononiæ*, *Florentiæ*, *Forolivii*, *Veronæ*.
de Camaloo eccl. S. Matthæi, 309. c.
Cambericiani vel Calbenzani eccl. S. Mariæ, 271. b. A. 421. a. 424. b.
Cambrotani eccl. S. Angeli, 172. c.
Camenæ villa, 119. a. eccl. S. Michaelis, 196. c. 278. c.
Camerani eccl. S. Johannis in monte de Bucco, 174. b. A. 229. b.
Camiliæ eccl. S Petri, A. 127. c.
Caminatus fundus, A. 605. c.
de Camino eccl. S. Chriſtinæ, 310. a.
de Camino domini, V. *Biaquinus*, *Gabriel*, *Vi'ecello*, *Sophia*.
Camerini territorium, 109. b. A. 95. a. 117. c. 128. c. 156. b. 286. b. 382. a. Camerinenſes epiſcopi, Vid. *Aćlo*, *Atto*, *Johannes*, *Philippus*, *Raynaldus*.
Camoratæ eccl. S. Petri, A. 114. c. 115. a.
Campaniolæ monaſterium S. Trinitatis, 340. b.
Campeſe conventus, congregatio virorum & mulierum prope monaſt. Porciliæ Patavii, 261. a.
Campi plebs S. Stephani in Thuſcia, A. 127. b.
in Campis eccl. SS. Coſmæ & Damiani, 117. b. A. 142. b.
in Campo monaſt. S. Petri, 22. c. 112. c. 113. a. ſe dat ſub protectione Senenſium, 291. b. 342. b. 364. a. A. 133. c. 447. 572. a. abbates, Vid. *Burgognonus*, *Johannes*, *Pepo*, *Rainerius*.
in Campo eccl S. Andreæ, 88. c.
in Campo eccl. S. Mariæ, 325. a. A. 522. b. prior Gerardus, 331. a.
in Campo eccl. alia S. Mariæ diœceſis Parentinæ, A. 257. a.
de Campo plebs S. Stephani, A. 127. c.
Campus-longus curtis territ. Firmani, A. 15. b. 137. c. 480. a.
Campus-gallanus fundus, & eccl. S. Petri, 302. c. A. 157. 158. a.
Campus-dominicus fundus, A. 157. 158. a.
Campi regiani monaſt. S. Bartholomæi, 207. c. 233. a. bulla Gregorii IX. pro eodem, 308. a. A. 382. a.
Campi-majoris monaſt. Lucenſe, 94. c.
Campi S. Petri Gerardinus vir nobilis, A. 78. a.
Campi-leonis caſtrum, 173. c. monaſterium S. Januarii, 237. b. 301. b. 343. b.
Campilii vicecomes, A. 435. c.
Campitellus fundus, A. 622. a.
Camprena villa, 119. b. A. 95. c.
Campriani monaſt. SS. Ægidii & Martini, 361. b.
Camprognani eccl. S. Andreæ, 304. b.
Camulianum curtis, A. 108. b. 165. b.
Camuiani vel Camerani eccl. S. Johannis, 174. b. A. 229. a.
Camuſani eccl. S. Angeli, 250. b. A. 381. c.
Canavarius ſeu œconomus epiſcopi Faventini Johannes, A. 527. a.
Cancelinus Guilielmus de Provincia, 199. b. A. 260. a.
Candiani hoſpitale, 319. a.
Candianæ abbas Patavinus, 233. c. 234. c.
de Candiculis monaſt. S. Andreæ, 71. a. 252. c. 258. b. 298. c. 331. b. 339. a. A. 386. c. 393. c. 456. a. 543. a. abbates, V. *Gerardus*, *Guido Johannes*, *Petrus*.
Candzone caſtrum in Sardinia, A. 241. c.
de Cangius Carolus, 69. c.
Caniani eccl. S. Petri ſub S. Severo Ravennæ, A. 114. c.
Canini caſtrum, 122. c.
Cannetus Petrus abb. Claſſenſis, 6. c. 86. c. 110. b. 164. b. 202. b. A. 194. c.
de Canonica eccl. S. Matthæi, 80. b. A. 88. c. eccl. S. Angeli de Canonica ſeu eremus S. Michaelis, 293. c.
Canonici in monaſteriis monachorum, 85. b. A. 94. b.
Canonici regulares, 185. b.
Canonici regulares SS. Salvatoris, 94. b.
Canonici regulares, V. *Portuenſes*, *S. Marci*,
de Canoſſa Rolandinus poteſtas Patavinus, 330. c.
Canovariæ monaſterium S. Mariæ in Corſica, 360. b. A. 568. b.
Cantamerolum caſtrum, A. 135. c.
Cantiniani monaſt. S. Salvatoris, 153. 225. a. A. 117. c. 135. c. 160. b. 213. c. 286. a. 462. b. abbates, V. *Benedićtus*, *Gregorius*, *Rupertus*.
Canuſii abbas, 241. b.
in Caphajora eccl. S. Michaelis, 150. b.
Capianum caſtrum, 304. b.
de Capitali eccl. S. Fortunati, 250. b. A. 381. a.
in Capite-borgi de Luca S. Johannis prior Rodulphus, 146. c.
de Capitello eccl. S. Mariæ, 167. c.
Capitulum Peruſinum abbatum ord. S. Benedićti Thuſciæ, Marchiæ & ducatus Spoleti, 191. c.
Capitula ſeu conventus generales congregationis Camald. quomodo fiebant? 129. a. A. 360. b.
Capitulum monachorum Alborum Paduæ, 344. c.
Caporali fundus, A. 605. c.
de Captajola eccl. S. Anſani, 150. b.
Capranica caſtrum, 75. a. 385. b. A. 596. c. 598. b.
Capreſe vel ad Capreas caſtrum, 109. b. 119. a. 240. b. A 284. c.
Capriani eccl. S. Nicolai, 125. c. A. 169. a.
Caprulanus ap. Raynaldus, Vid. *Raynaldus ep. Ithienſis*.
Caracetulus locus territorii Patavini, A. 80. c. 120. c. 154. c.
Caranici eccl. S. Mariæ, 172. c. A. 220. c.
Carbo frater Druſianæ ancillæ Chriſti, 251. a.
Carbonariæ monaſterium S. Bartholomæi, A. 65. a.
Carcerum monaſt. S. Mariæ ditatum a Maria comitiſſa, 15. b. a Manfredu Marchione, 19.

c. a

Digitized by Google

c. a Beatrice comitiſſa, 20. c. 31. c. 52. b. privilegiom Friderici I. imp. pro eodem, 66. c. A. 77. bulla Alexandri III. 67. a. 110. A. 80. eidem unitur plebs Vighizoli a Gerardo ep. Patavino, 79. b. A. 86. c. & eccl. S. Salvatoris de Fracta, 99. b. A. 98. bullæ Lucii III. 110. b. A. 120. & Urbani III. 118. c. A. 153. c. 244. b. 317. c. ejus eccl. conſecratur a Gothifredo patriarcha Aquilejenſi, & n tribus epiſcopis, 138. b. unitur ei eccleſia S. Michaelis de Patavio, 288. a. A. 440. Honorius III. confirmat banc unionem, 288. b. A. 445. a. privilegiom Gregorii IX. 300. c. A. 465. Azzo marchio dat Livaldo priori manſum in Vighizzolo, 153. a. 178. c. 199. a. 257. c. 343. c. 361. b. 369. a. priores, V. *Angelus*, *Dominicus*, *Livaldus*, *Piſtor*, *Savariſius*.
de Carciano Orlandus vir nobilis, 280. b.
Cardinales Ravennatis eccleſiæ, 38. c. A. 529.
Carfulanus fundus, A. 606. c.
Cariſii monaſt. S. Caſſiani in agro Volaterrano, privilegin pro eo Lucii III. 102. a. A. 107. & Clementis III. 125. b. A. 164. c. abbates, Vid. *Angelus*, *Braſius*, *Durans*.
de Caritate S. Mariæ monaſt. Folginas, 303. c.
S. Carolus Borromeus card. abb. commendatarius Fullinæ, 55. b.
Carolus dicti Henricus V. imp. & facile etiam Henricus VI. imp. 154. b.
Carolus rex Siciliæ, 270. c. A. 419. c.
Carolus vel Carulus fil. Cuinildi, A. 4. b.
Carpenellæ eccl. S. Ægidii & S. Mariæ, ſub S. Severo Ravennæ, 109. c. A. 114. n.
Carpeneti eccl. S. Petri in Marchia, 172. c. A. 221. a.
Carpi villa, A. 77. c. 80. c. 121. a. 154. c.
Carpine eccl. & caſtrum, A. 292. b.
Carrariæ S. Stephani abbas Johannes, 178. c. A. 79. c. 475. b.
Carrarius Gilbertus nobilis vir Bononienſis, 157. c. 158. a.
Carrarius Petrus, A. 557. c.
Carſedonius abb. S. Salvatoris Montis-acuti, 219. a. A. 291. c.
Carus abb. de Puteolis, 314. a.
de Caſalece eccl. S. Angeli, A. 119. c.
Caſaliclum caſtrum in agro Ariminenſi, 262. b A. 138. c. 302. a. 481. a. 621. c.
de Caſale eccl. S. Mariæ Foro-livii, Vid. *Foro-livii*.
Caſolis plebs diœceſis Patavinæ, A. 80. c. 99. b. 121. a. 154. c.
Caſalis eccl. S. Martini, A. 622. c.
Caſalis eccl. S. Silveſtri ſubj. monaſt. Montis-ſubaſii, 79. b.
Caſalis caſtrum territorii Firmani, A. 238. a. 301. a. 480. a.
Caſalis-cloſi eccl. S. Paterniani, A. 381. b.
Caſa-corvuli fundus & eccl. S. Luciæ, alias Caſa-coriculi, ſeu Caſacorbule, 383. c. A. 603. b. 605. c. 612. c.
Caſa-mauri maſſa, A. 301. c.
Caſa-meruli eccl. S. Pauli ſubjecta monaſt. S. Severi Ravennæ, 110. a. A. 114. b.
Caſa-nova curtis ſubjecta monaſt. Cariſii, A. 108. b. 165. b.
Caſa-nova caſtrum in Mucello, 113. b. A. 123. b. ejus eccl. S. Michaelis unitur alteri S. Mariæ Rivi frigidi, 223. c. 237. a. A. 308. 329. c.
Caſæ-novulæ eccleſia, 170. a.
Caſarnum curtis, A. 572. a.
Caſarolæ caſtrum, 71. c. 112. a. eccl. S. Petri, 250. b. A. 381. b.
in Caſeleca eccl. S. Angeli ſubjecta S. Severo Ravennæ, A. 114. c.
Caſella fundus, A. 623. c.
de Caſi eccl. S. Petri, 205. b. A. 268. a.

Append. Annal. Camald. Tom. IV.

Caſprenelli eccl. S. Luciæ ſubj. monaſt. Berardingæ, 117. b. 187. b. A. 142. b.
Caſpreoi eccl. S. Michaelis ſub eodem, 117. b. A. 142. b.
Caſſani eccl. S. Mariæ ſub monaſt. Montis-ſubaſii, 79. b.
SS. Caſſiani & Fortunati eccl. territorii Civitatis-caſtelli, 250. b. A. 382. b.
SS. Caſſiani & Hippolyti de Cariſio monaſt. V. *Cariſii*.
S. Caſſiani diœceſis Faventinæ eccl. ſub S. Severo Ravennæ, 109. c. A. 114. a. c.
S. Caſſiani de Palatiolo eccl. ſub monaſt. Gualdi, 125. c. A. 169. b.
S. Caſſiani plebs ſub monaſt. Deciani, 169. c.
S. Caſſinoi plebs in Apenino ſubjecta monaſterio Biturci, 369. c.
Caſſiani eccl. S. Johannis ſub S. Severo Ravennæ, A. 114. c.
Caſtagnolæ monaſt. S. Benedicti diœceſis Senogallienſis, A. 114. c.
Caſtagnolæ monaſt. diœceſis Æſinæ, A. 114. c.
Caſtagnetum locus agri Ariminenſis, A. 16. a. 138. c. 302. a. 481. a.
Caſtelli civitatis eccl. S. Ægidii, 250. b. A. 382. b. 418. c. eccl. S. Benedicti, A. 292. b. S. Caſſiani, 250. b. A. 382.
Caſtelli, vel Civitatis-caſtelli, ſeu Tipherni, aut Caſtri-felicitatis territorium, 13. b. 51. a. 109. b. 202. b. 263. a. A. 9. b. 12. 13. c. 19. a. 47. c. 114. c. 117. c. 213. b. 254. b. 255. c. 382. b. 409. a. 431. b. 462. a. 499. epiſcopi, Vid. *Corbellus*, *Cotteſanus*, *Johannes*, *Matthæus*, *Petrus*, *Rainerius*, *Rolandus*.
Caſtellanus ſeu Falatitanus ep. Petrus, 14. a.
de Caſtellano eccl. S. Johannis ſub monaſt. Gualdi, 125. c. A. 169. b.
Caſtellaris eccl. S. Silveſtri, A. 382. b.
Caſtellarapum caſtrum, A. 125. b.
Caſtellinus archipresb. inſulæ Porcariciæ, 233. c. A. 354. a.
Caſtellion caſtrum, 173. a. 364. c. A. 228. a.
Caſtellion, olim caſtrum, Montis-aurei, A. 284. c.
Caſtellion Senanſe, A. 307. b.
Caſtellion de filiis Bocchi, 51. a. B. 47.
Caſtellioncellum caſtrum, 22. c.
Caſtellioncellum-latronum caſtrum, 291. c.
Caſtellionis aretini eccl. S. Andreæ de Puteo, A. 117. b. 213. a. 367. c.
Caſtellionis Fatalbecchii caſtrum, 114. c. 191. c. 203.
Caſtellionis vel Caſtillionis eccl. S. Margaritæ, 150. b. olim in Monte aureo, 276. b.
Caſtellionis cella S. Mariæ, A. 292. a.
Caſtellionis eccl. S. Donati diœceſis Tudertinæ, 246. a.
Caſtellionis podium in Marchia, 172. b. A. 220. b.
Caſtellionis Vallis-arciæ eccl. S. Mariæ-magdalenæ, 242. b.
Caſtelli-actonis eccl. S. Angeli, 172. c. A. 220. c.
in Caſtellis eccl. S. Petri, 144. a.
Caſtignani eccleſia S. Martini, 250. b. A. 381. c.
Caſtorum venatio in Polonia, 25. a.
Caſtrenſes epiſcopi in Ethruria, in regione Hid-Vuotinn, in Sardinia, 18. c.
Caſtrenſis ep. Atbo in Sardinia ex monacho Camald. 18. a. 19. a. A. 22. c.
Caſtri brittorum monaſt. V. *S. Michaelis*.
Caſtri-felicitatis, V. *Caſtelli*.
Caſtri-ficardi eccl. S. Anaſtaſii, 250. b. A. 381. b.
Caſtelluccia villa & eccleſia S. Mariæ, 383. c.

Caſtrum caſtellum, A. 73. c.
Caſtrum villa, A. 155. c. 480. a.
Caſtrum locus agri Firmani, A. 480. a.
Caſtrum-Florentinum, 229. a. 361. b. A. 532. b.
Caſtrum-murium de Comida in Sardinia, A. 243. c.
Caſtrum-novum in Æmilia, 206. c. eccl. S. Bartholi, 205. a. A. 268. a.
Caſtrum-novum in Latio, vel Caſtellum-novum, 385. b. A. 597. a. &c. 603. b.
Caſtrum-vetus in Latio, 239. c. eccl. S. Angeli, 240. a. A. 345. 351.
Ceſtrutius locus territ. Foroliviensis, 17. a. A. 16. b. maſſa, A. 302. b. 481. b.
S. Cataldi de Mantua hoſpitale erigitur, 166. A. 629. unitur monaſterio S. Marci, 166. c. A. 639. a.
S. Cataldi eccl. de Armaatorio diœceſis Mantuanæ, 167. c.
S. Cataldi monaſt. Venetiarum, Vid. S. *Blaſii*.
de Catena Hermannus, 271. a.
in Catenis eccl. S. Stephani, 127. c.
Catignani eccl. S. Andreæ, 109. c. A. 114. a.
Cavalcacomes comes Brittonoru, 218. c. A. 300. a.
Cavalcacomes fil. Alexii beneficus in monaſt. Berardingorum, 187. b.
Cavalcatella de Caſtello, A. 78. c.
de Cavalaix.. eccl. S. Petri ſub monaſt. Gueldi, 125. c. A. 169. b.
de Cavallile vel Cavalligo valle, A. 77. c. 80. e. 121. a. b. 154. c. 155. a.
in Ceveili eccl. S. Mariæ territ. Bononienſis, 117. e. A. 139. c. 303. b. 482. a.
Cavallius Auguſtinus abb. S. Michaelis Piſarum, 256 c.
Cevamarianos fundus, A. 623. a.
Cavazzanæ eccl. S. Laurentii, A. 70. b. 76. a. 203. b.
Cave de Colle hoſpitale, V. *Americi*.
Cazaconta comes, facile Hildebrandus Cacciacomes, 12. c. A. 9. e.
Cezaaum vel Catiaaum maſſa agri Cæſenatis, & eccl. S. Michaelis, 16. c. A. 16. b. 138. e. 302. a. 481. a.
Cazzavillanus magiſter Legum, 213. c.
Ceculum caſtrum, 112. c. A. 133. c. 134. b.
Ceſinius eques Franciſcus-maria, 171. b. 255. a.
Celaoi comites, 243. b.
Cellariæ vel de Caſtro-calvelli monaſterium S. Petri, A. 65. a.
Cellæ-volanæ eccl. S. Jacobi, 324. b. 330. b. 369. a. A. 527. c. 538. c. &c.
de Cellulis plebanus Johannes, 160. c. 161. a. eccl. S. Matthæi, *ibid.*
Cenetenſes epiſcopi, 110. c. A. 119. e. V. *Albertus*, *Almaguinus*, *Franciſcus*, *Matthæus*, *Petrus*, *Rupretus*, *Sigifredus*, *Sigiſmundus*.
Centius Sabellus card. SS. Joh. & Pauli, A. 247. b. 327. a. V. *Honorius III.*
Centius card. S. Luciæ in Orthea, A. 188. c. 204. c. 215. b.
Centius S. R. E. ſeriniarius, A. 86. b.
Centius Frajapanis vir nobilis, A. 616. a. 618. c.
Cantius alter nobilis vir, A. 614. c. 616. a.
Centius Guidonis, A. 616. a.
Centum caſtrum, A. 76. a. fundus, A. 622. b.
Centum-vigere fundus, A. 603. b.
Ceole curtis ſubjecta monaſt. Cariſii, A. 108. c. 165. b.
S. Cerbonii eccl. de Applano, A. 108. a. 165. a.
Cerbariæ vel Cervariæ caſtrum & eccl. S. Mariæ, a. 138. a. 301. a. 480. a.
Ceredus lacus, A. 139. c. 481. b.
de Cerquetis eccl. S. Johannis, 302. b. A. 459. c.
Cerreti ſancti Petri canonica in diœceſi Sanctiſt, 269. a.
Cerreti monaſt. S. Petri diœceſis Volaterranæ, privilegium eidem conceſſum a Lucio III. 98. 269. a. A. 103. c. 117. c. 160. a. 214. a. 286. a. 462. b. abbates, V. *Benedictus*, *Gerardus*, *Maurus*.
Cerreti plebs S. Petri in agro Ravennata, A. 622. a.
Cerreti hoſpitale in agro Arretino, 271. b. A. 421. a. 424. b.
Cerretum caſtrum in Marchia, 254. b. A. 459. c.
Certaldi eccl. S. Angeli, 33 a.
Certelum caſtrum territorii Eugubini, 195. b.
Cerviæ eccl. S. Sixti, 97. c.
Cervienſes epiſcopi, Vid. *Albertus*, *Johannes*, *Petrus*, *Ruſticus*.
Cervini comites de Vivo, 6. b.
Ceſæ eccl. in diœceſi Arretina, 172. a.
Ceſubeum caſtrum, nunc Brittonorium, 53 a. 123. a. A. 157. c. 158. a.
Chiani præpoſitus Florentinus, 280. a.
Chiomiſium caſtrum, 233. b.
de Chiu eccl. S. Savini, alias de Actina, 117. a. 211. b. A. 117. b. 21a. c. 368. a. 461. b.
Chriſtianus archiep. Moguntinus & cancellarius imp. in Italia, 23. b. 17. c. ejus privilegium pro eremitis Camald. 30. b. 50. c. 155. b. A. 24. 46. obit, 51. b. 68. A. 17. c. 19. c. 69. b. 76. c. 78. c.
Chriſtianus ep. in Pruſſia, 23. e. 24. b.
SS. Chriſtinæ & Jacobi eccl. Senarum conceſſa eremo da Vivo, 98 c. 99. a. 112. c. 253. b. 261. a. 305. c. A. 100. b. 105. c. 134. e.
S. Chriſtinæ Septem fontium monaſt. prope Bononiam, 28. a. 57. c. bulla Alexandri III. eidem conceſſa, 63. b. A. 83. 91. 117. 135. e. Gerardus ep. Bononienſis bona ejus confirmat, 139. b. A. 179. 210. c. 214. b. 287. c. 463. a. olim ſubjectum monaſterio Luci, 115. b. 141. b. 164. b. 168. c. 328. a. conſtruitur Bononiæ in loco Fundatia nova eccl. & monaſterium, 370. a. A. 586. abbatiſſæ, V. *Adalaſia*, *Beatrix*, *Eufroſina*, *Imilia*, *Jacobina*, *Maria*, *Scholaſtica*.
S. Chriſtinæ da Tarviſio monaſt. translatum ad urbem, 118. b. 136. b. 141. b. 161. b. 176. c. 236. 356. olim monaſterium duplex, 357. a. A. 176. 214. b. 287. a. 463. a. V. *Lucia*, *Sophia* abbatiſſæ.
S. Chriſtinæ de Ancona eccl. 88. c.
S. Chriſtinæ eccl. de Camino, 310. a.
S. Chriſtinæ ad Clanas eccl. 128. a. 150. b. A. 158. c.
S. Chriſtinæ eccl. in Luciniano Berardingo, 117. b. A. 142 b.
S. Chriſtophori eccl. de Bantiera ſub monaſt. Gualdi, 125. c. A. 169. b.
S. Chriſtophori eccl. de Baſſano in territorio Arretino, 271. b. A. 420. c.
S. Chriſtophori eccl. de Biturali, 80. b. A. 88. b.
S. Chriſtophori eccl. de Colignola prope Piſas, 81 c. A. 92. c. 378. c.
S. Chriſtophori eccl. de Corro-beficæ, 108. a.
S. Chriſtophori ecc. territorii Eugubini, 144 a.
S. Chriſtophori eccl. territorii Fanenſis, A. 138. b. 301. c. 480. c.
S. Chriſtophori eccl. de Forcluſe, 172. c. 173. a. A. 221. a.
S. Chriſtophori eccl. de Giuſtrigono, 117. b. A. 142. b.

S. Chri-

Digitized by Google

S. Chriſtophori eccl. ſubjecta monaſterio S. Helenæ de Æſino, 172. c. A. 220. c.
S. Chriſtophori eccl. de Loſi, 80. b. A. 88. c.
S. Chriſtophori eccl. Montis-filetrani, 250. b. A. 381. b.
S. Chriſtophori eccl. territorii Popilienſis, 109. c. A. 114. a.
S. Chriſtophori eccl. de Roſera, A. 45. a.
S. Chriſtophori eccl. de Roſis, 98. b.
S. Chriſtophori eccl. de Rubertina, 107. c.
S. Chriſtophori in Simoncello eccl. 144. a.
S. Chriſtophori eccl. in colle Tacconis, 144. b.
Chriſtophorus abb. Ardengheſcæ, 94. c.
Ciaconius Alphouſus, 12. b. 163. c. 334. b. 266. a. 368. b. c.
Cicelani eccl. S. Petri, 93. c. A. 95. c.
Ciciliamum caſtrum in Latio, A. 507. a. 508. c.
du Cicille monaſt. S. Mariæ, cui Alexander III. privilegium conceſſit, 93. c. A. 95.
Ciclani villa, 93. c. A. 95. c.
de Cinerchia Albertus, 360. b.
Cinguli eccl. S. Exſuperantii, 341. c. A. 381. b. 538. c.
Cinnamus hiſtoricus Græcus, 69. c. 84. a.
de Cinquinis Bartholomæus, Jacobus & Franciſcus Piſani O. P. 171. b.
Cinthius card S. Adriani, A. 36. b. 53. b. 66. b. 81. b.
Cinthius card. S. Cæciliæ, A. 93. c. 110. b.
Cinthius card. S. Laurentii in Lucina, A. 188. a 327. a.
Ciothius, V. *Centhius*.
Cintoriæ monaſt. S. Stephani, 335. c. A. 117. c. A. 160. a. 214. a. 286. a. 462. b. 535. c.
Cionaccius Franciſcus presb. 348. a.
SS. Ciriaci, Marcellini & Liberii corpora recens Anconæ recognita, 87. c. 92. c.
S. Ciriaci eccl. in Gaona, A. 114. c.
Ciriacus prior S.... de Ancona, 88. b.
Ciroinis Innocentius, 329. a.
Cirvignani eccl. S. Mariæ, A. 380. c.
Ciſanellus fundus, 38. a.
Ciſtercienſes monachi, 23. b. 24. b. 201. c. 226. c. 230. c. paſſim ſolis albis veſtibus induti, 234. c. 309. b. 310. b. 342. b. 359. b. 368. c. A. 353. b. 354. a. b. 355. c.
Citerna caſtrum, 240. a. 250. b. eccl. S. Crucis, 250. b. A. 382. b.
de Cittadella eccl. S. Dalmatii, 310. a.
Civitas-nova in Piceno, 307. a. A. 480. a.
Civitatis-novæ epiſcopi in ditione Venetorum, V. *Angelus*, *Johannes*, *Otto*.
Civitatenſis eccl. SS. Johannis & Pauli, A. 65. b. c.
Civitatis-caſtelli eccl. V. *Caſtelli*.
Civitella caſtrum epiſcopi Arretini, 106. a. ejus eccleſiæ prior Ildebrandinus, 301. b.
Civitella caſtrum agri Senenſis, 94. b.
Civitella caſtrum in Valle-caſtro, 58. a. 259. c. 283. c. A. 63. 390. c. 430. c. 559. c.
Civitella caſtrum in territorio Galeatæ, 180. c.
Civorium caſtrum ſubj. abbatiæ Claſſenſi, A. 16. b. 138. c. 302. a. 481. a.
Clagnani curia, 139. b.
Clandulæ eccl. S. Angeli, A. 381. a.
ad Clanas eccl. S. Chriſtinæ, V. *S. Chriſtinæ*.
Claræ-vallis de Mediolano monachi Ciſtercienſes, 56. a. 131. b. 234. c. A. 353. b. 354. a.
S. Clara Aſſiſias, 296. a. 297. b.
Clariſſæ moniales, 227. b. eis datur obſervanda regula S. P. Benedicti, 258. c. 325. b. 329. b. 337. b.
de Claris eccl. S. Paterniani, 325. b.
Claſſenſe monaſterium S. Apollinaris prope Ravennam, cui diploma conceſſit Fridericus I. imp. 15. c. A. 14. c. & privilegia dederunt Lucius III. 102. A. 111. & Urbanus III. 117. c. 232. a. A. 138. Willelmus archiep. Ravennas ei donat eccl. S. Mariæ in Virtute de Ravenna, 151. b. A. 193. 214. b. abbas Claſſenſis interfuerat electioni archiepiſcopi Ravennatis, 208. a. A. 286. c. Ubaldus archiep. facit compoſitionem cum Guidone priore Camald. pro eodem monaſterio, 215. b. qui concedit indulgentiam viſitantibus baſilicam Claſſenſem, olim conſecratam VII. idus maji, 217. b. præceptum Ottonis IV. imp. 218. b. A. 299. literæ Innocentii III. circa jus olim archiepiſcopi Ravennæ in idem monaſterium, 216. b. A. 304. c. privilegium ejuſdem, 231. c. literæ Honorii III. ad Martinum abbatem, 247. c. præceptum Friderici II. imp. 262. b. A. 401. 462. c. eligitur in abbatem Johannes, 301. a. privilegium Gregorii IX. 307. a. A. 479. compoſitio monachorum cum clero Ravennæ, 319. &c. A. 483. c. & cum Thederico archiep. 317. 318. 319. A. 497. eadem confirmatur a Gregorio IX. 333. a. A. 531. qui adprobat unionem factam eidem monaſterio eccleſiæ S. Mariæ-novæ de Fano, 164. c. 337. b. A. 536. c. placitum coram Gualterio archiep. 26. b. A. 627. c. falſi rumores de non exiſtentia corporis S. Apollinaris in baſilica Claſſenſi, 37. &c. delegatio apoſtolica pro determinanda eadem exiſtentia, 39. a. inventio ſollemnis ejuſdem S. corporis, 40. 78. c. 119. a. 190. c. 202. a. transfertur in ædem Urſianam corpus S. Valerii archiepiſcopi e baſilica Claſſenſi, 278. b. prope quam erat hoſpitale, 319. a. 377. a. 385. a. abbates, V. *Almericus*, *Andreas*, *Auguſtinus*, *Benedictus*, *Berardus*, *Bernardus*, *Finus*, *Grimaldus*, *Gualfredus*, *Guillielmus*, *Henricus*, *Johannes*, *Martinus*, *Petrus*, *VVillielmus*.
Claſſenſis monaſterii hoſpitale, 319. a.
in Claſſe monaſt. S. Severi, V. *S. Severi*.
Claſſis plebs diœceſis Arretinæ, 101. b. ejus plebanus factus converſus Camaldulenſis, A. 365. c.
S. Claudii eccl. de Fulginio, 303. c. 325. b.
Clemens III. concedit privilegia monaſteriis S. Michaelis de Arretio, 124. c. A. 162. de Cariſio, 125. a. A. 164. c. S. Benedicti de Gualdo, 123. b. A. 168. b. univerſæ Camaldulenſi congregationi, 128. c. A. 159. monaſteriis S. Hilarii de Alphiano, 126. a. A. 171. b. S. Michaelis Diſcalceatorum prope Piſas, 125. a. 131. b. A. 174. c. S. Donati de Polpiano, 143. c. ejuſdem literæ contra monaſt. S. Chriſtinæ de Tarviſio, 118. c. A. 176. c. & pro reformatione monaſterii S. Victoris de Cluſis, 137. c. A. 179. 86. c. eligitur ſummus pontifex, 122. b. 126. b. obit, 143. a. V. *Paulus Præneſtinus*.
Clemens V. 238. c.
Clemens abb. S. Hippolyti de Faventia, 19. b. 28. b. A. 20. b.
S. Clementis monaſterium in valle S. Clementis, 156. b. 232. b. 367. b.
S. Clementis Venetiarum monaſterium, 176. c.
S. Clementis eccl. Arretii, 102. c. 325. c.
S. Clementis eccl. de Pelago, 205. a. A. 268. a.
S. Clementis eccl. de Pezza, 362. b.
Clementinius Cæſar, 174. c. 202. a. 281. a.
Clodienſis ep. W.. 350. b.
de Cluſis monaſt. S. Victoris, V. *S. Victoris*.
Cluſinum territorium, A. 118. c. 160. b. 214. a. 462. c. epiſcopi, V. *Anſifredus*, *Gualfredus*, *Hermannus*, *Piſanus*, *Theobaldus*.
Cocciani monaſt. prior Chriſtophorus, 343. c.
Cœleſtinus papa II. 13. 94. b. 244. c. A. 619. c.
Cœleſtinus pp. III. 53. 54. a. confirmat jus parochiale in eccl. S. Margaritæ de Toſina, 143. a. A. 183. declarat nullum præjudicium debere oriri eccleſiæ Lucanæ ex unione eccl. S. Jucondæ Camaldulenſibus, 145. 146. A. 184. confirmat jura eccleſiæ Balneenſis, 149. c. A. 187.

Digitized by Google

187. c. monaſterii Agnani, 150. b. ac monaſterii de Puteolis, 150. c. A. 191. mandat monachis Montis-lubaſii, ut obediant priori Camald. 555. a. A. 194. b. concedit monaſterio de Poraolis liberam ſepulturam, 150. A. 194. 201. vetas Amadeo ep. Arretino, ne divexet Camaldulenſes, 148. a. 154. b. confirmat jura abbatiæ Vangaticienſis, 114. b. 159. A. 202. & epiſcopi Cluſini, 113. a. 143. a. b. ac monaſterii Arzillæ, 164. A. 208. obit, 168. b. 215. c. 297. c. V. *Hiacynthus card.*
Cœleſtinus pp. IV. 365. a.
S. Cœleſtinus pp. V. 143. b.
Cogolaria retis ſpecies, 15. b.
de Colcelli eccl. S. Stephani, 174. e.
de Coldegnago eccl. S. Gotardi, 350. a.
Colatus Nicolaus, 52. a. 57. b. 86. c. 160. a. 195. a.
Colignolæ eccl. S. Chriſtophori, 85. c. A. 92. c. 378. c.
Colonienſes archiepiſcopi, V. *Adolfus*, *Philippus*, *Raynaldus*.
Collecchiæ caſtrum Piſcinalis, 144. a.
Collinæ eccl. S. Laurentii, 384. a.
Collinæ eccl. S. Mariæ territ. Ravennæ, A. 621. a.
Collina-pitula fundus, 125. b. A. 621. a.
Collis eccl. S. Martini, 125. b. A. 169. a.
Collis eccl. S. Mariæ territ. Senogallienſis, 45. c. A. 98.
Collis eccl. S. Petri territ. Peruſini, A. 137. c. 501. 479. c.
Collis-albrici eccl. S. Laurentii, 309. c. eccl. S. Luciæ, *ibid.*
Collis-alti eccl. S. Domnini, 250. a. A. 381. a.
Collis-alti caſtri eccleſia ſub monaſt. Deciani, 169. c.
Collis-alti eccl. S. Laurentii, 125. c. 150. b. A. 381. a.
Collis-alti familia nobiliſſima, 279. a.
Collis-amati caſtrum, 227. a. A. 320. c.
Collis-baſſani eccl. S. Laurentii & S. Petri, 125. c. A. 169. b.
Collis-ſicci fundus, 184. c.
Collis-fuſci vel Colfuſci eccl. S. Salvatoris ſubjecta monaſterio Sanæ-vallis, 33. b. 34. a. A. 32. 90. a.
Collis-giovani eccl. S. Pauli, 107. c.
Collis-majoris curtis, A. 108. c. 165. b.
Collis-mezzanus locus in Mucello, A. 131. c.
Collis-molinarii eccl. S. Angeli, 144. a.
Collis-muzzoli ſilva, A. 131. c.
Collis-palumbi caſtrum, 143. c.
Collis-tacconis eccl. S. Chriſtophori, 144. b.
Color veſtium converſorum Camaldulenſium aliquando ſubniger, 316. b. A. 368. b.
de Columbario monaſt. S. Jacobi ſubjectum alteri de Marola, 340. b.
S. Columbæ eccl. ſubjecta eremo S. Johannis inter Ambas-paras, 372. c.
Comaclenſe territorium, A. 19. a.
Comedæ eccl. S. Petri, A. 70. c. 76. a. 203. c.
Comes abb. Montis-Chriſti, 346. a. A. 476. 501. b.
Comita de Salanis rex ſeu judex in Sardinia, 177. b.
Comitiſſæ titulo decorabatur olim abbatiſſa Luci, 9. c.
Commodus comes, A. 601. b.
Compagnonius Pompejus, 163. b.
B. Compagnus prior S. Mariæ de Porcilia, 159. b. 260. b. 261. 303. c. 309. a. 344. c. 365. c. 389. c. 376. a. A. 475. 545. c. 557. c.
Compagnus abb. S. Crucis de Tripudio, 323. b.
Compagnus prior S. Vigilii Senarum, 385. a.
Compreſeti plebs territorii Nucerini, 144. b.
Compnii eccl. S. Petri territ. Ariminenſis, 124. b.
Cona villa, A. 77. c. 80. c. 121. a. 154. c.
Conca caſtrum in Marchia, 101. c. 157. b. monaſt. S. Pauli, 304. c.
Concilium Lateranenſe anni 1139. A. 614. b. aliud anni 1179. 78. b. 79. alterum anni 1215. 242. c. A. 368. c.
Concordienſis ep. Fridericus, 324. a. A. 507.
Condoleſa caſtrum & eccl. 20. a. 119. a. A. 24. c. 213. a. 285. a. 461. c.
Coneglanum oppidum, 310. c. monaſt. S. Antonii, 167. c. eremus Fileti, 242. a.
Conjunctuli locus ad S. Victorem de Cluſis, A. 321. a.
Connini plebs, A. 572. a.
Conradus I. imp. 16. a. 17. c.
Conradus archiep. Moguntinus & ep. Sabinenſis, 17. 110. c. 112. a. b. 115. b. 201. c. A. 17. c. 122. b. 131. b. 136. b.
Conradus ep. Portuenſis & S. Raffinæ, A. 464. b. 466. a.
Conradus ep. Juſtinopolitanus, 572. c. A. 587. b.
Conradus ep. Mettenſis & Spirenſis Friderici II. imp. in Italia legatus, 210. c. 218. c. 220. a. 257. b. 263. b. 270. a. A. 283. a. 290. a. 294. b. 304. a. 307. b. 389. c. 400. 411.
Conradus ep. Petenenſis, 33. b. 34. c. 52. a. A. 33. a.
Conradus ep. Tarviſinus, 118. b. 137. b. 141. a. 176. a.
Conradus ep. Tergeſtinus, A. 323. a.
Conradus ep. Wormatienſis, 68. b. A. 78. c.
Conradus abb. Vangaticienſis, 31. c. 35. c. 46. a. A. 28. 38. b.
Conradus dux fil. Friderici I. imp. 114. a. 382. c.
Conradus dux Maſoviæ, 23. c.
Conradus marchio Maſſæ Lunenſis, 366. c. A. 578. a.
Conradus marchio Montis ferrati, A. 78. c.
Conradus marchio Thoſciæ, 94. b.
Conradus comes de Dorrenberch, A. 153.
Conradus comes de S. Martino, 220. a. A. 307. c.
Conradus comes de Reweſtein, A. 17. c.
Conradus imp. cancellarius, 153. c. A. 196. a.
Conſilius viſitator monaſteriorum Marchiæ & Romandiolæ, 361. c.
Conſtantia uxor Henrici VI. imp. 153. b.
Conſtantia altera uxor Friderici II. imp. 262. c.
Conſtantia fil. Tancredi regis Siciliæ uxor Petri Ziani ducis Venet. 304. c.
S. Conſtantii plebs diœceſis Arretinæ, 76. a.
S. Conſtantii eccl. perantiqua Peruſii, 105.
Conſtantinus ep. Arretinus, 45. a.
Conſtantinus abb. S. Benedicti de Sutrio, 385. a. A. 592. b.
Conſtantinus rex Arborenſis in Sardinia, 177. a. c. A. 240. c.
Conſtantinopolis urbs capta a Gallis & Venetis, 198. patriarcha, V. *Thomas Maurocenus*.
Conſtantius abb. Lemmi, 287. c.
Conſtitutiones veteres ad pœnam non ad culpam adſtringebant, 381. a.
Conſuetudo eremi codex eſt uſuum eremitarum Camald. A. 359. c.
Contarenus Dominicus dux Venetiarum, 220. c.
Continæ eccl. S. Petri, A. 203. c.
Continæ eccl. S. Siſti, A. 70. c. 203. c.
in Contra eccl. S. Georgii, 384. a.
in Contra eccl. S. Mariæ, A. 118. a. 160. b. 214. c. 287. b. 463. a.
Contra locus Pollicinii, A. 76. a.
Converſetum curtis, A. 481. a.
Converſæ in monaſteriis monachorum & canonicorum, 194. b. 196. b. 222. a.
Converſario, ideſt converſio ſeu converſorum oblatio, 185. c. A. 561. c.
Converſi presbyteri, 124. c. 186. 255. b. 304. b. 385. c. A. 146. &c. 211. c. 265. b. 363. c. portabant

Digitized by Google

bant veſtes albas, A. 364. 365. 469. c. 560. a. inde facti monachi, 14. b. A. 359. c. 364. b. & electi priores, 124. c. A. 277. a. 356. a. plurimi in monaſteriis, & monachi pauci, 151. c. A. 363. a.
Converſi plebani, 31. 205. c. 227. a. 276. b. quomodo fiebant? A. 365. converſi in plebibus, A. 308. b. 309. c. 322. b. in monaſteriis monialium, 237. a. 344. b. A. 563. c. V. *Converſi presbyteri*.
Converſi de Fleri etſi Camaldulenſes ſubnigras veſtes portabant, A. 368. b. ita & in monaſterio S. Juſti Volaterrarum, 316. b.
Converſi conjuges, 21. a. 260. c.
Converſi canonicorum regular. S. Marci de Mantua a Johanne XXII. prohibiti; ne votum haberent in conventibus, A. 647.
Corbellus ep. Civitatis-caſtelli, 13. b. c.
Corbellus-major fundus, A. 622. b.
de Cordonaſe eccl. S. Petri, 250. a. A. 381. a.
Corellæ eccl. S. Martini, A. 127. b.
Corezum curtis, 292. c.
Coretum, nempe codeu ad chori ſervitium, 321. b.
Coriani eccl. S. Angeli, 172. c. A. 220. c.
Coriæ caſtrum, A. 114. c.
Corinaldi eccl. S. Laurentii, 250. b. A. 381. c.
Cornelius Fridericus card. 294. c.
Cornelius Flaminius Senator Venetus, 46. b. 92. c. 124. b. 194. a. 226. b. 272. b. c. 273. a. 309. b. 310. c. 354. c. 363. c.
Corneti eccl. S. Georgii, 125. c. A. 169. b.
Cornubius comes card. Ravennas, 47. a.
de Cornu eccl. S. Nicolai, 250. b. 270. c. A. 381. c. 419. a. c.
Coronovvianſe monaſterium in Polonia, 24. a.
S. Coronæ de Nuvole eccl. ſive de Vivora, 177. b. A. 239. c. 243. c.
de Corro-beſica eccl. S. Chriſtophori, 108. a.
Corſignanum villæ, A. 213. b. 461. c.
Corſicæ comes Amaldus, A. 277. a.
Corſinius Albertus prior S. Margaritæ de Toſina, 327. c.
Corſinius Eduardus præpoſitus generalis Scholarum piarum, 87. c. 88. a. 92. c. 277. b.
Corrigia villa, A. 76. a.
Corrutoni eccl. S. Paterniani, 125. c. A. 169. b.
Corteſanus ep. Civitatis-caſtelli, 280. b.
Cortina caſtrum in agro Ravennate incenditur, 97. c.
Cortinæ eccl. S. Blaſii in Thuſcia, 117. b. A. 142.
Cortinæ eccl. S. Martini, A. 526.
Cortonæ monaſt. Cocciani, 343. c.
Cortonæ eccl. S. Baſilii, A. 367. b.
Cortonæ monaſt. de Fleri, V. *de Fleri*.
Cortonæ poteſtas Ratuccius, 233. b.
Corvariæ monaſt. S. Cæciliæ, A. 493. c.
de Corvi eccl. S. Crucis territorii Lunenſis, A. 175. b.
Corzani eccl. ſubj. monaſterio Deciani, 170. a.
Corzani eccl. S. Petri ſubjecta monaſterio Vergareti, 213. a. 268. b.
SS. Coſmæ & Damiani monaſt. Jaderenſe, 64. c.
SS. Coſmæ & Damiani de Urbe monaſt. traditur & aufertur Camaldulenſibus, 329.
SS. Coſmæ & Damiani monaſt. Bononiæ, V. *S. Damiani*.
SS. Coſmæ & Damiani in Campis eccl. 117. b. A. 142. b.
SS. Coſmæ & Damiani eccl. ſub monaſterio Pereti, 339. c. A. 542. c.
SS. Coſmæ & Damiani eccl. Montis-tebaldi, 250. a. A. 380. c.
Coſſa, ſpecies cryptæ, 253. a.
Coſta villa Pollicini, dicta Coſta marchionum, 45. c. 46. a.
de Coſtataſara monaſt. S. Benedicti, alias de Fileto, 342. a.
Coſtæ de aqua eremus in valle de Calci, V. *de Calci*.
Coſta caſtrum, 365. b. 374. a.
Cotius Vincentius archiep. Gneſnenſis & card. 25. a. 134. b.
Cotrognani eccl. S. Pauli, A. 118. a. 160. b. 214. c. 287. b.
Cracovienſis ep. Maurus, 3. b.
Credacius locus territorii Cæſenatis, vel Credaculum, 16. c. A. 16. b. 77. c.
de Cremona Manfredus, 199. b. A. 260. b.
Cremonæ ep. Sicardus, 51. b.
Cremonæ monaſt. 211. apoſtolorum, 167. c. S. Pelagiæ, *ibid.*
S. Creſcentii rector Bene, 364. b.
de Criſcoleſe eccl. S. Laurentii, 80. b. A. 88. b.
Creteroli locus, A. 80. c. 121. a. 154. c.
de Criſayco Paulus, 239. c.
Cromerus Martinus ep. Warmienſis & hiſtoricus Polonus, 25. b.
de Crovole eccl. S. Stephani, 150. b.
Cruce-ſignati, V. *Terræ-ſanctæ*.
de Crucicle eccl. S. Petri, 125. c. 169. b.
Cruciduli eccl. S. Hilari, 130. c.
S. Crucis monaſt. de Avellana, V. *Fontis-avellanæ*.
S. Crucis monaſt. de Tripudio, V. *de Tripudio*.
S. Crucis eccl. de Æſio, A. 381. b.
S. Crucis eccl. de Barciano, 250. b. A. 381. c.
S. Crucis eccl. de Bracalia, 172. c. A. 220. c.
S. Crucis eccl. de Citerna, 250. b. A. 382. b.
S. Crucis eccl. territorii Nucerini, 144. b.
S. Crucis eccl. de Corvo territ. Lunenſis, A. 175. b.
S. Crucis eccl. de Monte-majori, A. 382. b.
S. Crucis eccl. in Ruſpola, 134. a.
S. Crucis de Sturci eccl. 172. c. A. 220. b.
S. Crucis eccl. de Subolis, 196. b.
S. Crucis eccl. de Urbe, A. 618. c.
Cryptæ territorii Camerini abbas Telonaſius, 254. b. A. 383. c.
Cryptæ-novæ eccl. S. Petri, A. 65. b.
Cryptæ-ſaxi-latronum monaſterium, 323. a. A. 503.
Cucuranum caſtrum in Marchia, 68. c. A. 69. b. & eccl. S. Cæſarei, 281. b.
de Cumali-groſſo eccl., 172. c. A. 220. b.
Cumanus ep. Petrus, A. 606. a.
Cunei monaſt. in diœceſi Volaterrana, 327. a.
Cunizza abbatiſſa Luci, 113. b. A. 122. b.
Cuperus Guilielmus S. J. 18. c.
Cupra caſtrum, V. *Podium-Cupræ*.
Curtis-luponis eccl. S. Angeli, 119. c. eccl. S. Nicolai, A. 17. b. 213. a. 284. a. 368. a. 461. b.
Curtis-regiæ monaſt. S. Salvatoris, V. *S. Salvatoris*.
Curtis-roduli eccl. S. Andreæ, 67. a. A. 80. c. 120. c. 154. c. 465. b.
Cuti eccl. ſubj. monaſterio Landolinæ, 107. c.
de Cuvalo monaſt. S. Antonii, 7. a.
S. Cypriani eccl. de Rhodigio, 110. b.
S. Cypriani eccl. Ravennæ, & turris, 109. 307. b. A. 113. c. 482. a.

D

S. DAlmatii eccl. de Cittadella, 310. a.
S. Dalmatii eccl. Bononiæ, 28. a.
S. Damiani monaſt. Aſſiſii, 259. a. 282. a. Ordo incluſarum, 259. a.

S. De-

Digitized by Google

S. Damiani mon. Bononiæ, 20. a. 28. a. 70. b. unitum olim abbatiæ Caſtri-britrorum, 99. b. 116. b. 118. b. 127. a. exemptum a procurationibus archiep. Ravennatis, 237. a. 328. a. A. 117. b. 144. a. c. 214. b. 272. c. 287. a. 463. a. 510. c. 511. b.
S. Damiani eccl. de Fonte-bono territ. Camerini, 250. b. A. 381. c.
Damiani S. Petrus, V. *S. Petrus*.
Dandulos Andreas & Heoricus duces Venetiarum, 65. b. 140. a.
S. Danielis eccl. Venetiarum, 273. a.
Davinus prior S. Andreæ in Silva, 373. c.
Davizo ep. Civitatis-caſtelli, 13. b.
SS. Decentii & Germani mon. prope Piſaurum, 117. c. 168. c. A 117. b. 138. b. 160. a. 214. b. 286. c. 462. c. 480. c.
Deciani monaſt. S. Mariæ, 139 b. ab Innocentio III. ſub apoſtolica protectione ſuſcipitur, 169. c. A. 117 c. 213. b. 285. b. 462. abbates, V. *Bonus*, *Nicolaus*.
Decimæ a Camaldulenſibus non ſolvendæ, 122. c. 169 a. A. 161 a.
de Decimo plebs S. Zachariæ, A. 623. a.
Dedicationis feſtum transferebatur, quando eodem die vigilia occurrebat, 271. c. 279. a. 280. c.
Defunctorum tam monachorum, quam benefactorum nomina mittebantur ad Camaldulum & ad alia monaſteria pro recipiendis ſuffragiis, & ut ea ſcriberentur in Necrologiis, A. 368. b. ponebantur eremitarum corpora ſupra ſcalam, 287. a.
Delphinus Petrus abb. generalis Camald. 267. c. 287. a.
Demalevicius Stephanus can. reg. Polonus, 2. b. 23. a. 59. c. 61. b. 62. a. 132. b. 133. 135. c. 228. a. c.
Denarii Fortiatorum, 35. c.
Denarii Senatus Urbis, A. 167. 168. a 338.
Denarii Proviſini, A. 341. b.
Deſiderius archidiaconus in Hungaria, 214. a.
Deſiderius vir clariſſimus, A. 601. b.
Deotefece prior S. Mariæ Majoris de Florentia, 343. b.
Devia caſtrum, A. 65. a.
Diademma abbatiſſa S. Mariæ de Bethleem Bononiæ, 236. c.
Diana vicecomitiſſa uxor Petri regis Arborenſis, 313. c. 330. c. A. 490. a. 544. a.
Diedo Jacobus Sen. & hiſtoricus Venetus, 108. b.
Dilecta de Ubaldinis abb. Luci, 54. a. 113. a. 120. b. A. 48. a. 122. a. 146. a. 149. b.
Dinaricius Nicolaus archiep. Spalatenſis, 84. c. 90. b. 91. c. A. 653. a.
Dinaſtaſius, *V. Anaſtaſius*.
Diocletiana eccl. Antibarim translata, 64. b.
Diſcalciatorum monaſt. S. Michaelis prope Piſas, A. 65. b.
Divizus nuntius Honorii II., 75. b. c.
Dlugoſſus Johannes, 25. b. c. 61. b. 62. a.
Dobrovvenſis eremus in Polonia, 3. 24. a. 25. b. 62. a. 133. a. &c.
de Doccia eccl. S. Andreæ, A. 127. c.
Dodo ep. Mutinenſis, 341. b.
Dolacora archipresbyter Patavinus, 344. c. A. 545. b. 547. a.
Doleonus Lucius Bellunenſis, 119. c. 178. b.
Domazani eccl. S. Laurentii, 58. c.
S. Dominicus auctor Ordinis Prædicatorum, 185. b. 196. c. 257. a. 290. b. 340. 344. c.
B. Dominicus Vernagallius monachus S. Michaelis in Burgo Piſarum, fondator hoſpitalis Trovatellorum Piſarum, 186. b. ejus obitus & cultus 254. c. &c. A. 648. Variæ translationes ejus corporis, 255. ejus officium ac Miſſa die ſollemni ejuſdem, 256. c.
Dominicus abb. Tiphii, 215. a. b.
Dominicus prior Carcerum, 6. b. 15. b. 31. c.
Dominicus prior S. Georgii de Api vel Apibus, 19. c. 20. c. A. 25. c.
Dominicus prior S. Michaelis de Muriano, 305. b.
Dominicus præpoſitus S. Gregorii de Urbe, 354.
S. Domnii eccl. archiep. Spalatenſis, 82. b. c. 84. b.
S. Domnini eccl. Collis alti, 250. a A. 381. a.
de Domo eccl. S. Pantaleonis, 309. b.
Donatiani eccl. S. Fortunati, A. 480. b.
Donatianus fundus, A. 15. c. 138. a 301. c. 480. b.
S. Donati de Polpiano monaſterium, 143. c. 144. a. 233. b.
S. Donati monaſt. Fontis-boni, V. *Camaldulenſes*.
S. Donati eccl. de Banzena, 364. c. A. 37. c.
S. Donati plebs de Bibiano, 76. a.
S. Donati eccl. territorii Camerini, 144. b.
S. Donati eccl. ſubj. Cariſio, A. 165. a.
S. Donati eccl. da Caſtellinoa diœceſis Tudertinæ, 246. a.
S. Donati eccl. de Flea, A. 382. b.
S. Donati eccl. ſub S. Helena de Æſino, 173. a. A. 221. b.
S. Donati de Luca prior, 321. c. A. 501. c.
S. Donati eccl. de Plano-majore, A. 127. b.
S. Donati eccl. de Theſaula, A. 292. b.
S. Donati eccl. de Vegognano, 271. b. A. 420. c. 423. c.
S. Donati eccl. de Urbino, 250. a. A. 380. c.
S. Donatus ep. Arretinus & m. 75. a.
Donatus prior Camalduli Florentini, 261. c. 327. c. A. 515. a.
Donatus Sebaſtianus presbyt. Lucenſis, 14. a. 143. b. 191. b.
Donella filia Beatricis comit. Eſtenſis, 20. c.
Donellus frater Malduli donatoris fundi eremi Camaldulenſis, A. 358. a.
Donellum caſtrum prope eremum Camald. A. 358. a.
Donarellos Villa Pollicinii, A. 76. b.
Donnola Fauſtus-Gentilis, 297. c.
Donnola Thaddæus, 298. a.
Donoratici comites, 176. b.
Donus archipresb. Florentinus, 197. a.
de Dorrenberch comes Conradus, A. 159.
Draconarienſis ep. Almerardus, 161. b.
Dragus eremita Venetianus, 8. a.
Drogo ep. Veglenſis, 80. a.
Drudo ep. Feltrenſis, 68. b. A. 78. c.
Deudo abb. S. Mariæ de Ioſula, 237. b.
Drudo abb. S. Mariæ foris portam Faventiæ, 27. c.
Drudo prior eremi de Fajolo, 157. b. A. 199. a.
Drudo archidiac. Livienſis, 189. a. A. 249. a.
Druſiana ancilla Chriſti, 251. a.
Dubrava villa regionis Politzanæ, 84. b.
Duliom villa comitatus Nucerini, A. 381. a.
Durans abb. Cariſii, 188. b.
Doranteſci nobiles viri, 240. a. A. 346. b. 347. c.
De Durna Rupertus, A. 78. c.
Dyrachienſis archiepiſcopus, 272. b.

E

EBerardus ep. Merſeburgenſis, 68. c. A. 69. b.
Eberardus de Lutra, A. 413. b.
Eccelinus V. *Ezzelinus*.
in Eccleſias monachorum Ciſtercienſium olim vetitus ingreſſus mulieribus, A. 355. c.
Eccleſiæ antiquæ ſuppellectiles, A. 562. a.
Ecquilpertus comes de Goritia, 235. c. A. 333. a.
Egno comes de Via, A. 389. b.

Ele-

Electionibus prælatorum Gregorius IX. vetat laicis, ne ſe immiſcere debeant, 299. a A. 458.
Elenebadius abb. S. Mariæ de Faventia, 27. c.
S. Eleutherii plebs de Maſſacio, 173. a. A. 221. a.
S. Eleutherii acclesiæ V. *Lotherii*.
Eleutherius plebanus S. Mariæ de Colle, 35. b. A. 98. a.
Elmi monaſterium, V. *Adelmi*.
Elmi ecc. SS. Mariani & Bartholomæi, A. 532. c.
Elianus fundus, A. 603. b.
S. Elpidii caſtrum in Marchia, A. 138. a. 301. b. 480. a.
Emma abbatiſſa de Toma, 245. c. 305. c.
Emmanuel imp. CP. Eudociæ filius, ejus vexillum in monaſt. Fontisavellanæ, 69. literæ ajuſdem S. Rainerio archiep. Spalatanſi, 82. 83. 90. b.
Empuli vel Emporii plebs in Thuſcia, A. 127. c.
Empurienſis ap. Petrus, 200. c.
Engelhardus ep. Cæſenas, 210. c. A. 190. a.
Engelhardus de Winiſperg, A. 153. b.
Engelbertus Teutonicus, 213. c.
Engilbertus abb. Byſchovvienſis, 23. c.
Eogalati fundus, A. 15. c.
Enſediſius comes, 350. b.
Entius rex filius nothus Friderici II. imp. 357. c.
Enverardus abb. Vangaricienſis, val Everardus, 197. b. 209. b. 229. c. 246. c. A. 258. b. 325. b. 371. c.
Epiſcopi nequeunt excommunicara vel interdicere monaſteria Camald. 222. c.
Epiſcopi abbates, 187. a.
S. Eraſmi monaſt. Venetiarum, 176. c.
Ermentani eccl. S. Mariæ, 79. b.
Eremitæ monaſterium, alias S. Jacobi de Mandriolis diœceſis Æſinæ, 172. c. 205. b. 304. b. 313. a. 362. a. A. 214. a. 220. c. 264. c. 286. b. 462. c. 470. a.
Super Eremitam eccl. S. Angeli, A. 222. c.
Eremus-nova de Fajolo, V. *Fajoli*.
Erminia uxor Rainerii, 214. b.
Erri de Medicina literæ ad epiſcopos, 208. c.
Erneſtus nuncius Friderici II. imp. 308. a.
Eſcleto villa, A. 95. c.
Eſculi ſeu Aſculi eccl. S. Hilarii, A. 381. c.
Eſpuli eccl. S. Salvatoris, A. 88. c.
Eſte vel Atbeſte caſtrum, A. 77. c. 80. 121. a. 154. c. V. *S. Theclæ*.
de Eſte moniales, 375. c.
de Eſte eccl. S. Firmi, & eccl. S. Petri, A. 70. b.
Eſtenſes marchiones, V. *Albertus*, *Aldrevandinus*, *Azo*, *Bonifacius*, *Bonifacinus*, *Fulco I. & II. Fulcolinus*, *Manfredinus*, *Obizus*, *Opizo*, *Tancredus*.
Eudocia imp. CP 69. c.
Eva uxor comitis Guitionis, 251. c.
Everardus ep. Bambergenſis, 31. a.
Evarardus comes in Thuſcia, 51. a. A. 47. c.
Everardus vicarius imp. in territorio Senenſi, 222. a.
Everardus, V. *Enverardus*.
S. Euſemiæ eccl. de Ancona, 88. c
Eufroſina abb. S. Chriſtinæ Septem-fortium, 139. b. 164. b. 245. c. A. 179. c. 210. c.
Eufredus comes, 100. c.
S. Eugeniæ in Simanar eccl. in Sardinia, A. 118. a. 160. b 214. c. 287. c. 463. a.
Eugenius III. 53. c. 94. b. 117. c.
Eugenius IV. 182. a. 352. b.
de Eugubio eccl. S. Andreæ, 144. a.
Eugubinum territorium, 175. b. A. 15. b. 114. c. 137. c. 301. a. 382. b. 479. c. Epiſcopi, V. *Albertus*, *Bonatus*, *Marcus*, *Raphael*, *Sperellus Alexander*, *Suppolinus*, *Mainardus*, *Theobalaus*, *S. Ubaldus*, *Vilanus*.
Eupraxia ſanctimonialis, 354. b.
B. Euſebius reformator eremitarum S. Pauli, 238. b.
S. Euſebii monaſt. de Serafico territ. Vicetini, 167. c.
S. Euſtachii vel Euſtaſii monaſt. prope Imolam, 196. b. 206. c. 298. c. A. 286. c. 455. b.
Exemptionis privilegia Camuldulenſium approbata ab Innocentio III. 168. c. A. 356.
S. Exſuperantii de Cingulo eccl. 341. c. A. 381. b.
Ezzelinus de Tarviſio, alias de Romano, 141. 159. c. 195. a. 210. c. 218. c. 219. c. 371. b. A. 283. a. 290. a. 294. b. 304. a. 644. b.

F

F. Abbas S. Zenonis Piſarum, A. 426. b.
S. Fabiani eccl. de Siſſiano, 172. c. A. 221. a fundus, 112. c. de Trevi, A. 382. a.
Fabriani civitas, 58. b. V. *S. Blaſii monaſterium*, *S. Nicolai*.
Fabrianenſes recipiunt caſtrum Plaroſariæ ab abbate S. Victoris, 227. a. A. 319. & homines Vallis-meragi, 176. b. eccl. Vallis-ſaxeæ tradita S. Francisco, 240. b.
Fabricæ plebatus diœceſis Lucenſis, 146. c.
Fabricæ eccl. S. Angeli, 125. c. A. 169. b.
Fabrovi monaſt. S. Mariæ Florentiæ, A. 65. b.
Fabrius Hieronymus, 41. b. 198. c. 305. b.
Facciolatus Jacobus, 306. b.
S. Facundinus ep. Tadini, 259. c.
S. Facundini eccl. ſubjec. monaſterio Montis-ſubaſii, 79. b.
Faeta caſtrum, 232. b.
Faſſus Henricus 325. c. V. *Henricus*.
Faforatæ curtis & eccl. S. Petri, 80. b. A. 88.
Fajani eccl. S. Angeli, A. 604. a.
Fajoli eremus, ſeu Eremus-nova, 26. a. A. 117. b. 199. a. 214. b. 286. c. 446. c. 462. c. Fajolæ monaſter. 290. a.
Falco abb. S. Adalberti in Pereo, 290. b. 324. c.
de Flea eccl. S. Angeli, 125. c. A. 169. c.
Falſum caſtrum, A. 108. b. 165. b.
Fani eccl. S. Apollinaris, 16. b. A. 15. c. 138. a. 301. a. 480. a. eccl. S. Mariani, A. 380. c. S. Viti, A. 138. 301. c. 480. e.
Fani territorium, 144. b. cives infeſti Richardo ep. 251. c. 252. 307. b. 337. b. A. 114. c. 138. b. 208. 301. 480. b. V. *S. Paterniani*, *S. Salvatoris*.
Fanenſes epiſcopi V. *Albertus*, *Andronicus*, *Monaldus*, *Richardus*, *alter Richardus*.
Faravi eccl. S. Titiani diœceſis Cenetenſis, 33. b. 34. a. 338. c. A. 32. b.
de Farela eccl. 242. b.
Farta curtis, 93. b.
Farulfus abb. SS. Georgii & Mercurialis Ravennæ, 160. c.
Faſciani eccl. S. Stephani, 35. b.
Fatalbecchium caſtrum, 316. c.
Fatignani eccl. & hoſpitale, 197. c.
Faturius locus territorii Ariminenſis, A. 16. a. 138. c. 302. a. 480. c.
Faventiæ epiſcopi, V. *Albertus*, *Johannes*, *Rambertus*, *Rolandus*, *Ubaldus*, *Zulianus*.
Faventiæ monaſt. S. Mariæ foris-portam, 26. c. 27. c. 250. a. 270. b. 334. a. A. 380. b. 418. abbates, V. *Andreas*, *Berardus*, *Bernardus*, *Drudo*, *Elenchadius*, *Guarinus*, *Guido*, *Jacobus*, *Johannes*, *Machabeus*, *Petrus*, *Salvus*, *Tudinus*.
Faventiæ monaſteria & eccleſiæ, V. *S. Antonini*, *S. Hippolyti*, *S. Johannis-baptiſtæ*, *S. Juliani*, *S. Proſperi*, *S. Perpetuæ*.
Faventius JC. aſſeſſor Placidi prioris Camald. 120. b. A. 150. c.
S. Feliciani eccl. de Bocchiano, 79. b.
S. Feliciani eccl. de Petrorio in Marchia, 143. c. A. 137. c. 301. a. 479. c.

S. Felicis monaſt. Booniæ, 53. c. A. 52. c. 117. b. 160. a.
S. Felicis eccl. de Reola, 79. b.
S. Felicis eccl. de Saccono, 310. a.
SS. Felicis & Fortunati monaſt. prope Vicetiam, 199. e.
S. Felicitatis eccl. diœceſis Nucerinæ, 259. c.
S. Felicitatis eccl. Veronæ, 188. c. A. 248. a.
S. Feliculæ eccl. ad baſilicam S. Apollinaris in Claſſe, 38. b. A. 16. c.
Fellooica caſtrum in Marchia, 109. b. 362. b.
Fellonicæ monaſt. S. Mariæ, 299. b. A. 468. abbas Gregorius, 299. c. Johannes, *ibid.* Stephaous, 300. a.
Feltrenſes epiſcopi, 110. c. A. 119. c. V. *Drudo*.
Ferini caſtri monaſt. S. Mariæ territorii Veroneoſis, 167. c.
Feretranum territorium. A. 138. c. 286. e. 302. a.
Ferentioum urbs in Hernicis, A. 256. a.
Fermeilini eccl. S. Mariæ, 95. c. A. 102. a.
Feronicus fundus vel Foreonius, A. 612. e.
Ferraciani monaſt. S. Paterniani, 80. b. 142. e. 347. a. A. 88. c. 117. b. 214. b. 286. c. 462. c.
Ferrariæ eccl. S. Pauli ſubjecta monaſterio S. Adalberti, 339. b. A. 539.
Ferrarienſe territorium, A. 19. a. 72. a. 114. a.
Ferrarienſes epiſcopi, 159. a. 190. e. V. *Rolandus*, *Theobaldus*, *Uguccio*.
de Ferratiis eccl. S. Mariæ, 252. a.
Ferrarius Philippus, 22. a. 361. b. 375. c.
Ferrarius de Fontaniva, 220. b. A. 295.
de Ferrara eccl. S. Cæciliæ, 150. b.
Feſulanum territorium, A. 117. c. 160. a. 213. c. 285. c. 462. a.
Feſulani epiſcopi, A. 227. c. 255. e. 431. b. 488. a V. *Ildebrandus*, *Rainerius*.
Feſulatum S. Bartholomæi abbas Sinibaldus, 242. a
Ficamarulæ eccl. S. Johannis, 173. a. A. 221. b.
Ficarolæ S. Salvatoris prior, 190. b.
Ficiclem caſtrum, & monaſt. 325. A. 290. b.
Ficoclenſe ſeu Cervienſe territorium, A. 16. c. 19. a. 114. b. 139. c. 303. a. 482. a. epiſcopi, V. *Cervienſes*.
S. Fidelis de Strumi monaſt. prope Puppium, 12. b. 249. b.
S. Fidentii eccl. diœceſis Patavinæ, 20. a.
Fides uxor Johannis ducis Ravennæ, 118. a.
Fides uxor Raynerii Ubertini, 287. a.
Figlirardi vel Filarardi viri nobiles, 209. c.
Fileti eremus, 342. a. eccl. S. Benedicti, *ibid.*
Filiana villa. A. 135. c.
Filiolæ eccl. S. Mariæ, 95. c. A. 102. a.
de Fine eccl. S. Mariæ, 300. b. A. 453. a.
Finillis curtis. A. 381. b.
Fions abb. Claſienſis, 367. c.
Firmanus card. 58. b.
Firmanum territorium, 250. c. 307. b. A. 15. b. 137. c. 301. a. 381. c. 480. a.
Firmi epiſcopi, V. *Azo*, *Philippus*, *Raynaldus*.
S. Firmi monaſt. Veronæ, 233. c. A. 334. 355. 390. b. 392. b. abbas Hieronymus, 235. b.
S. Firmi eccl. de Eſte, A. 70. c.
Fiſtumbæ monaſt. S. Mariæ, 7. b.
Flagianus fundus, A. 605. b.
Flajanom caſtrum, 383. c.
Flaibanus fundos, A. 157. b.
Flandrenſes ſcholares Bononiæ, 349. c. A. 560. c.
Flaſco ep. Tinienſis, 83. a.
S. Flavianus M. 277. c.
de Flea eccl. S. Angeli, 125. c. A. 169. b. eccl. S. Donati, A. 382. b.
de Fleri vel Fieri monaſt. S. Ægidii Cortonę, A. 117. a. 159. c. 213. a. 284. c. 461. b.
Fliſcoi Sinibaldus Card. S. Laurentii in Lucina, 365. b. V. *Innocentius IV.*
Flixanus fundus, 38. a. A. 627. b.
SS. Floræ & Lucillæ monaſt. Aretii, 195. e. 196. a. 257. c. reformator, 385. c. 386. A. 42. a.
S. Floræ caſtrum deſtructum, 125. a.
S. Floræ curtis, 80. A. 88. & eccl. *ibid.*
S. Floræ de Noceto eccl. 113. a.
S. Florentii cella prope Peruſium, A. 292. b.
S. Florentii cella de Monte-naxi, A. 292. a.
Florentii Virgilius epiſc. Nucerinus 286. b.
Florentinus vel Florentius comes Hollandię, A. 69. b. 76. c. 78. c.
Florentiæ epiſcopi, *Ardingus*, *Ambroſius*, *Bernardus*, *Gotifredus*, *Johannes*, *Julius*, *Petrus*, *Zenobius*, A. 323. b. 424. e. 431. b.
Floreoriæ Camaldulum, V. *S. Salvatoris*.
Florentiæ eccl. S Andreæ, A. 399. a.
Florentiæ monaſteria V. *SS. Angelorum*, *S. Apolloniæ*, *S. Jacobi*.
Florentiæ territorium, A. 117. c. 160. a. 213. c. 285. c. 462. b.
Florentiæ abbatia S. Mariæ 143. b. 327. a.
Florentini cives, 243.
Florentium vel Florentiola caſtrum territorii Piſauri, 16. a. A. 15. c. 138. c. 480. e.
Floriſius vel Florianus archid. Vicentinus, A. 260. a. 262. c.
Focode regina in Sardinia, 177. b.
Focognani domini, 366. b. A. 580. a.
Foggiæ monaſt. S. Jacobi, A. 64. c.
Foggiæ eccl. S. Johannis, A. 65. b.
de Fojano monaſt. S. Quirici, 172. a. 193. c.
Folcherius ep. Parentinus, 194. b. 235. c. A. 256. b. 331. e.
Folianum curtis, A. 108. a. 165. a.
Folicta Ubertus, 22. c.
Follinæ, ſeu Follinæ Sanæ-vallis monaſt. S. Mariæ ditatum a Sophia comitiſſa, 33. b. c. A. 32. 44. 51. 119. c. literæ Lucii III. pro eodem, 110. 111. a ſententia pro ipſa contra patriarcham Aquilejenſem, 207. a. definitio Gerardi epiſc. Bellunenſis pro monaſt. Follinæ circa decimas, 111. a. A. 151. c. de ejus manſo in Lavaſio, 124. e. A. 182. 517. b. de eccleſia Longani ei ſubjecta, 242. A. 90. a. 337. b. examen teſtium pro libertate monaſterii, 233. e. A. 353. Honorius III. confirmat ſententiam contra monaſt. S. Firmi Veronæ pro monaſt. Follinæ, 235. b. A. 390. aliæ ejuſdem Honorii III. pro ipſo monaſterio, A. 392. ei ſubjicitur monaſterium SS. Gervaſii & Prorafii de Bellono ab Urbano V. 226. e. & monaſt. S. Mariæ de Plavi de Lovadina, 309. c. 310. necnon monaſterium S. Margaritæ de Torcello, 352. a. abbates, V. *Albertus*, *Anſelmus*, *Aynlfus*, *Bernardus*, *Gerardus*, *Leonardus*, *Petrus*, *Philippus*, *Stephanus*, *Ubertus*.
Fontana Philippus archiep. Ravennas, 385. a.
Fontana-calderara fundus territorii Ariminenſis, 16. c. A. 16. a.
Fontana-ſabbarina locus territorii ejuſdem, A. 16. a. 178. e. 302. a. 480. e.
de Fontana eccl. S. Johannis territorii Bononienſis, 57. c. 67. c. 164. b. 328. a. A. 56. a. 83. c. 511. a.
de Fontana monaſt. S. Mariæ territorii Vicetini, 167. c.
Fontanella fundus, A. 623. a.
de Fontaniva Ferrarius, 220. b. Ubertus, 220. c.
Fonti eccleſiæ SS. Nicolai, Viti & Martini, 33. b. 34. a. A. 32. b. 90. a.
Fontiani monaſt. S. Petri, A. 117. e. 160. a. 214. a. 462. b.
Fooris avellanæ monaſt. S. Crucis monitum privilegio a Friderico I. imp. 120. A. 67. ab ejus monachis reformatur monaſterium S. Victoris de Cluſii, 137. e. A. 176. privilegia eidem conceſſa a Philippo duce Thuſciæ, 154. a. A. 156. ab Ottone IV. imp. 212. a. ab Innocen-

tio

centio III. 207. c. ab Honorio III. 249. c. A. 380. a Friderico I. 270. b. A. 416. iterum ab Honorio III. 282. A. 433. & a Friderico II. 360. c. A. 565. ei unitur monaſt. S. Mariæ foris portam Faventiæ, 26. c. 51. c. & eccleſia S. Leonardi ad fluvium Æſinum, 168. b. 212. b. donaria imperialia ad monaſterium miſſa, 68. c. 69. conſecratur ejus eccleſia, 161. c. donatur eidem eccleſiæ S. Cæſarei de Cucutano, 281. b. literæ Gregorii IX. pro conſervandis immunitatibus ejuſdem monaſterii, 312. c. 365. b. 374. a. priores, V. *Albericus*, *Baruntius*, *Benedictus*, *Berardus*, *Fortis*, *Guido*, *Jacobus*, *Johannes*, *Marcus*, *Nicolaus*, *Petrus*, *Philippus*, *Sabinus*, *Theobaldus*, *Tiberius*.

Fontis-boni eccl. S. Damiani territorii Camerini, 250. b. A. 381. c.

Fontis-boni monaſt. S. Donati, V. *Camaldulenſes*.

Feravici fundus, A. 481. b.

Forcluſæ caſtrum & eccl. S. Chriſtophori, 172. c. 173. a. A. 221. a.

de Foreſto eccl. S. Luciæ, 341. c.

de Forminica Vivianus nobilis vir, 56. b.

Foro-corneliense territorium, 109. c. A. 16. b. 19. a. 21. a. 30. a. 114. a. 139. a. 286. c. 302. c. 481. b.

Foro-cornelii epiſcopi, Vid. *Henricus*, *Mainardus*.

Foro-livii territorium, 17. a. 307. a. A. 16. b. 19. a. 114. a. 139. a. 286. c. 302. b. 481. b.

Foro-livii epiſcopi, V. *Albertus*, *Alexander*, *Johannes*.

Foro-livii monaſt. Camaldulini initia, alias S. Mariæ de Caſale, 178. c. 189. 193. b. 206. b. 209. a. 298. b. A. 237. c. 249. 268. a. 286. c. 455. c. 554. c. 558. b.

Foro-livii monaſt. S. Johannis, 167. c.

Foro-popilii territorium, A. 16. b. 19. a. 139. a. 160. a. 214. b. 286. b. 302. c. 462. c. 481. b. 531. b.

Foro-popilii epiſcopi, V. *Ægidius*, *Gregorius*, *Gualfus*, *Homodeus*, *Ubertellus*.

Foro-popilii abbas Johannes S. Rophilli, 346. b. A. 554. c. 555. c.

Foro-ſempronii territorium, 252. a. A. 482. b. eccl. S. Sophiæ, 19. c. A. 139. c. 303. b.

Foro-ſempronii epiſcopi, Vid. *S. Aldebrandus*, *Fulcoinus*, *Gualfridus*, *Monaldus*, *Nicolaus*, *Ubertinellus*.

Forzani eccl. S. Petri, 79. a.

Forziati denarii, 35. c.

Fortis prior S. Apollinaris in Umbria, 248. b.

Fortis prior Fontis-avellanæ, 282. b. 336. c.

S. Fortunatæ de Sutrio monaſt. 126. b. 383. c. 385. a. A. 592.

SS. Fortunati & Ægidii de Civitate-caſtelli eccl. 270. b. A. 382. b. 418. c.

S. Fortunati de Tuderto monaſt. 93. a. 243. a.

S. Fortunati eccl. de Capitali, 250. b. A. 381. a.

S. Fortunati eccl. de Donatiano, A. 480. b.

S. Fortunati de Tiberi eccl. territorii Peruſini, A. 137. c. 301. a. 479. c.

Fortunius Auguſtinas mon. Florentinus, 19. a. 52. b. 53. 70. b. 81. a. 103. c. 117. c. 118. c. 141. b. 146. c. 157. c. 158. b. 187. b. 210. c. 242. c. 253. c. 263. 264. c. 265. c. 266. a. c. 272. b. c. 273. b. 284. b. 315. a. 316. a. b. 321. b. 348. a. 358. b. 363. c. 377. b.

Forzani eccl. S. Petri, 79. a.

Foſſæ-cecæ eccl. S. Agathæ, 172. c. A. 220. b.

Foſſæ-malæ monaſt. S. Leonardi, 65. c.

Foſſatum caſtrum, 100. b. eccl. SS. Petri & Pauli, 100. b.

in Foſſis eccl. S. Mariæ, 144. a.

Foſſolæ eccl. S. Victoris, 151. b. 275. c. A. 190. b.

Foſſombronius Hiacynthus patritius Arretinus, 72. a. 105. c.

Fractæ eccl. S. Martini diœceſis Peruſinæ, 335. b.

Append. Annal. Camald. Tom. IV.

Fractæ eccl. S. Petri ſubjecta monaſt. Montis-ſubaſii, 79. a.

Fractæ eccl. S. Salvatoris diœceſis Patavinæ, 35. c. 110. b. A. 34. 80. c. 99. 121. a. 154. c. 465. b.

Fractæ-gonaldi eccl. S. Georgii, 300. b.

Fractæ-tinucii caſtrum, 300. b.

S. Franciſci monaſt. diœceſis Veronenſis, 167. c.

S. Franciſcus inſtitutor ordinis Minorum, 181. a. 185. b. 227. b. 232. 233. a. 240. a. 258. c. 263. c. 266. a. 281. c. 285. c. 297. a. b. 303. c. 361. b. 385. c. antiphona in ejus honorem cantatur in eremo Camaldulenſi, cujus fuit incola, 264. b.

Franciſcus ep. Arretinus, 45. a.

Franciſcus ep. Cenetenſis, 33. b. A. 33. b.

Franciſcus abb. S. Petri de Peruſio, 302. b.

Franciſcus comes in Marchia Anconitana, 58. b.

Francianus abb. Burgenſis, 11. a. 99. c. A. 6. b. 10. b. &c.

Franca Uberti de Florentia abb. Luci, 213. b. 226. c. 236. a. 280. c. A. 278. b. 321. c. 330. a. 373. a.

Franco comes in territorio Camerini, 86. a.

Franco fil. Macharii comitis, 51. b.

Franco fil. Petri Franconis, A. 616. a.

Francus Thomas ep. Caſtellanus Venetiarum, 352. b.

Frangepanis Cencius, A. 616. a. c. 617. a. 618. c.

Frangepanis Pompejus marchio & patritius Romanus, 354. c. A. 600. a. 614. a.

Frangepanius Oddo vir nobilis, A. 614. c. 618. c.

Fraſſineta ſilva, 112. b. A. 131. c.

Fratianus fundus, A. 605. c.

Fredentius abb. S. Stephani Januæ, 21. c. 22. a.

Fredericus. V. *Fridericus*.

Frena villa in Mucello, 112. b. A. 131. c. 135. c.

de Fricco eccl. S. Mariæ, 125. c. A. 169. b.

Fridericus I. Œnobardus appellatus, imp. I., 2. 7. c. 12. ejus diplomata pro abbatia Vangaticiæ, 13. A. 10. pro epiſcopo Civitatis-caſtelli, 13. pro Camaldulo, 15. b. A. 13. pro Claſſenſi abbatia, 15. c. A. 14. b. pro monaſt. S. Severi in Claſſe, 17. c. A. 18. pro univerſa congregatione Camald. 15. A. 21. pro monaſt. Fontis-avellanæ, 120. A. 67. iterum pro Vangaticia, 68. a. A. 75. alterum pro Fonte-avellana, 120. A. 67. pro monaſterio Carcerum, 68. b. A. 77. b. pro monaſt. S. Leonardi fluminis Æſini, 68. c. A. 82. pro epiſcopis & abbatibus archiepiſcopatus Ravennæ, 111. b. A. 124. pro monaſt. Luci, 112. b. A. 131. 387. c. eximit ab omni juriſdictione eremum de Vivo, 22. 47. c. ejus obitus anniverſarius dies, 68. b. creditur miſiſſe donaria ad monaſterium Fontis-avellanæ, 68. c. 69. 114. a. 119. c. 270. b. A. 416. obit, 143. a.

Fridericus II. imp. Ejus præcepta pro monaſteriis Vangaticiæ, 257. b. A. 387. b. S. Apollinaris in Claſſe, 262. b. A. 401. Burgi S. Sepulcri, 262. c. A. 406. pro congregatione Camald. 257. c. 279. c. 290. c. A. 450. c. & Fontis-avellanæ, 360. c. A. 565. b. 583. b. conſtituit Conradum ep. Mettenſem legatum Italiæ, 349. c. A. 411. captivos facit eccleſiæ prælatos in mari Thyrreno, 357. c. 367. b. 369. c. 382. b. A. 564. ejus privilegium pro monaſt. S. Severi Ravennæ, A. 399. b. alterum pro monaſt. Padolironenſi, A. 396. b.

Fridericus dux Sueviæ, 114. a.

Fridericus archiep. Ravennas, 36. a.

Fridericus ep. Concordienſis, 324. a. A. 507.

Fridericus ep. Petenenſis, 34. c. 51. c. 57. a. A. 50. c. 57. b.

Fridericus præpoſitus S. Thomæ in Argentina, 112. b. A. 132. b.

Fridericus comes in Hohenberch, A. 153. b.

Fridericus camerarius Friderici II. imp. A. 382. b.
Fridericus de Huſen, A. 153. b.
SS. Frigdiani & Martini Piſarum monaſt. & hoſpitale, 20. c. 35. b. ſententia epiſcopi Novarienſis contra patronos ejuſdem, 121. b. 255. a. 283. c. 298. c. 304. c. 335. c. A. 117. c. 160. b. 214. a. 286. b. 456. b. 462. b. 535. e.
S. Frigdiani de Luca prior, 170. b. A. 216. b. 254. e.
S. Frigdiani eccl. de Pomponiano, A. 108. b.
Frigina vel Freſonia abb. Septem-fontium, V. *Euphroſyna*.
Frodorius archiep. Arborenſis, 314. a. alias Trogodorius, 339. c. A. 490. c. 544. c.
de Frondelis eccl. S. Benedicti, A. 221. b.
Frontonum caſtrum, A. 381. b.
Fruite montis fundus, A. 605 c.
Fugani plebs S. Johannis, A. 127. b. fundus S. Martini, 45. c. A. 43. c.
Fulco I. marchio Eſtenſis, 6. c. 20. c.
Fulco II. marchio Eſtenſis, 6. c. 45. c.
Fulco archiep. Gneſnenſis, 24. c. 25. c. 133. b.
Fulco prior S. Julianæ de Urbana, 344. b. A. 546. a.
Fulcoinus ep. Foro-ſempronii, 175. a.
Fulcolinus Eſtenſis, 20. c.
Fulginium urbs, 303. c. A. 294. c. 382. a.
Fulginii S. Mariæ de Caritate monaſt. 303. c. eccl. S. Claudii, 303. c. 325. b.
Fulginij epiſcopi, A. 193. b. V. *Ægidius*, *Anſelmus*.
Fullinæ vel Follinæ monaſterium, V. *Follinæ*.
de Fullonica eccl. S. Mariæ, 79. b.
Fundaturricla fundus, A. 622. c.
Fungeri eccl. S. Salvatoris, 98. a. A. 104. b.
de Furca hoſpitale, 26. a.
Fuſco prior S. Angeli de Canonica, 294. a.
Fuſculi montis podium, A. 108. a. 165. a.
Fuſiani eccl. S. Martini, 45. c.
Fuſtiſicti eccleſiæ S. Johannis, & S. Cæciliæ, A. 65. b.
Fuſtinianum vel Fauſtinianum caſtrum in Latio, 383. c. A. 605. c. 609. c. 612. c. 614. &c. 619. &c.

G

G.. abbas S. Hilarii Venetiarum, 220. c. A. 252. b.
G.. abb. de Marola, 340. a.
Gaboardus legatus imp. in Italia, dictus & Gaybardus de Arneſten, 325. c.
Gabriel prior S. Firmi Veronæ, A. 353. a.
Gabriel de Camino fil. Wecellonis, 68. 142. b. 158. b. 338. c. A. 78. e. 182.
Gagianum caſtrum, 143. c.
in Gaiſana eccl. S. Gregorii, 107. c.
Gajum vel Gazium caſtrum, modo Ribanum, territ. Ariminenſis, 218. c. A. 16. a. 138. c. 300. a. 302. a. 480. c.
Galbinæ domini, 114. b. 123. b. 144. c. 173. b. 191. c. 203. c. A. 227. c. 255. c.
Galcatæ abbatia S. Hilarii, 152. c. 197. c. 316. c. A. 462. c. 531. b. abbates, V. *Benedictus*, *Johannes*, *Rodulphus*, *Suavizus*.
Galcatæ eccleſia S. Petri conſecratur, 94. c. 333. a.
S. Galgani monaſt. Ciſtercienſium in territ. Senenſi, 131. a. 331. b.
S. Galgani *del Cotone* eccl. ſubjecta eremo Vivenſi, 292. b.
Galganus judex Urbis, A. 616. c. 617. b. 618. c. 619. c.
Galgarinus ep. Suanenſis, 292. a.
de Gallano S. Petri abbas Johannes, 285. c.
Galletus D. Petrus-aloyſius Romanus mon. Caſinas, 374. a.
Galli ſcholares in Bononia, 349. c. A. 560. c.
S. Galli monaſt. Moſacenſe, 111. a.
S. Galli in Helvetia abbas, 291. a.
Gallicanum caſtrum, A. 605. c. 612. c.
Galligus magiſter hoſpitalis de Altopaſcio, 350. c.
Gallipolitanus ep. Petrus, A. 570. a.
Galliſidium caſtrum, A. 138. c. 481. a.
Gallojanus fundus, A. 607. a.
Gallulæ caſtrum monaſt. S. Victoris de Cluſis, 113. A. 128. c. 122.
Galvanus vicarius Friderici imp. Paduæ, 366. a.
Galzignanus prior Omnium-ſanctorum Patavii, 370. a.
de Gambara monaſt. S. Apollinaris, 167. c.
Gamellaria curtis territorii Ravennæ, A. 16. c. 139. a. 302. c. 481. c.
Gamnuti vel Gamugoi eremus S. Barnabæ, 156. e. 250. a. A. 380. c.
Gamurrinus Eugenius abb. Caſinenſis, 72. b.
Ganaceti eccl. S. Georgii, 114. b.
de Gangalandis eccl. S. Martini prior Rodulphus, A. 516. c.
Gaonæ eccl. S. Ciriaci, A. 114. c.
in Garda eccl. S. Mariæ, 328. a. A. 511. a.
Garzapanus de Verona, A. 78. c.
S. Gaudentii ep. Abſarenſis corporis ſollemnis translatio, & cultus, quem nunc obtinet, 89. &c.
S. Gaudentii monaſt. prope Arretium, 237. c.
S. Gaudentii curtis, 80. A. 88. b.
S. Gaudentii monaſterium Agnanienſi ſubjectum, 150. b. c.
Gavelli territorium, A. 39. c. 41. a.
Gaufridus Caſtillioneus S. R. E. 343. c. inde Cœleſtinus papa IV.
Gaviſerræ eccleſia S. Ægidii, A. 213. c. 285. c. 462. b.
Gavorani curtis, A. 108. b. 165. b.
Gazajolus fundus, A. 481. a.
Gazolo villa & ſilva, A. 76. a. 121. b. 154. c.
Gelaſius II. pp. 73. c.
de Gello eccl. S. Martini, 362. b. 364. c.
Gemmulæ monaſt. S. Johannis, 7. b. 279. b. 294. b.
S. Geneſii burgi hoſpitale, 373. c. A. 214. a. 286. a. 462. b.
Genga caſtrum, 176. c.
Geniſtæ monaſt. Montis-varchii, 358. c.
Gentilis card. legatus in Hungaria, 62. c. 238. c.
Gentilis legatus apoſtolicus in Marchia, 161. c. 162. a. c.
Gentilis ep. Anconitanus, 86. b. 88. a.
Gennatianus fundus, A. 623. a.
S. Georgii-majoris Venetiarum abbas Paulus, 305. a.
S. Georgii de Apibus monaſt. 6. c. 19. c. 20. c. A. 25. b. 214. b. 287. a. 463. a.
S. Georgii monaſterium in ſuburbio Mantuæ, 167. b.
S. Georgii monaſt. in Marchia, alias de Murro, 304. b. 313. a. A. 117. c. 286. b. 462. c. 470. a.
S. Georgii in Braida Veronæ prior Girardus, 230. b.
S. Georgii de Luca præpoſitus, 146. c. 330. c. A. 518. b.
S. Georgii de Analeto eccl. in Sardinia, 18. a. A. 23. a.
S. Georgii eccl. in diœceſi Æſina, A. 214. b.
S. Georgii eccl. de Calcaria, 177. a. c. A. 239. b. 242. c.
S. Georgii eccl. in Contra, 384. a.
S. Georgii de Corneto eccl. 125. c. A. 169. b.
S. Georgii eccl. Fractæ-Guimildi, 300. b.
S. Georgii de Ganaceto eccl. Mutinenſis diœceſis, 114. b.

S, Geor-

S. Georgii de Luco, alias de Macerata eccl. 120. a. 249. c. A. 135. c. 536. a. 149. 373.
S. Georgii eccl. ſub monaſt. Deciani, 170. a.
S. Georgii eccl. diœceſis Ravennæ, 160. c. abb. Johannes, 78. c. A. 205. c. 621. c. 622. b.
S. Georgii eccl. de Sutrio, 383. c.
Gerardeſca, V. *Gherardeſca*.
S. Gerardus ep. Moriſienſis, & M. 331. e.
B. Gerardus fundator monaſt. S. Mathiæ de Muriano, 363. b. 375. a. 377. 384. b. A. 577. b.
Gerardus card. S. Adriani, A. 215. b.
Gerardus archiep. Salisburgenſis, 257. b. A. 389. b.
Gerardus archiep. Ravennæ, 35. c. 38. e. A. 39. b. prædicat inventionem corporis S. Apollinaris in ejus baſilica Claſſenſi, 41. b. ejus libellus empbyteuſis pro abbatia Vangaticienſi, 36. a. 44. a. 49. b. 50. b. 101. b. conſecrat eccleſiam S. Petri in Galeata, 95. a. 126. b. alter libellus pro monaſt. S. Petri in Vincula Ravennæ, 129. c. A. 172. e. privilegium ei conceſſum a Friderico I. imp. 111. 119. c. A. 124. b. literæ Urbani III. ad eumdem, 118. A. 144. 153. ſe adjunait Cruce-ſignatis, 131. a. 151. a. 278. b. A. 400. c.
Gerardus ep. Bellunenſis, 555. a. 138. a. A. 551. e. 182. b.
Gerardus Ghiſella ep. Bononienſis confirmat bona monaſterio S. Chriſtinæ Septem-fontium, 139. b. 175. c. A. 179. c. dat lapidem primarium, inde conſecrat eccl. S. Mariæ Camalduli Bononiæ, 580. e. 157. c. 175. c. A. 237. a.
Gerardus ep. Paravinus, 8. a. 52. b. A. 80. e. 86. c. donat monaſterio Carcerum eccl. S. Johannis de Vigbizzolo, 79. b. ejus ſigilli ectypon, 79. e. 95. b. donat Carceribus alteram eccl. S. S. Mariæ de Fiacta, 99. b. A. 98. 121. a. 154. c. conſecrat eccl. Carcerum, 138. b. 172. a. 194. b. ejus obitus, 306. b. 310. b.
Gerardus ex vicario Camalduli epiſcopus Anconæ, 87. b. non fuit prior Camald. 201. c. 202. a. 252. b. c. 277. b. c. 278. a. A. 359. b. 361. a.
Gerardus prior Camald. 104. b. c. 192. e. 287. a.
Gerardus abb. S. Andreæ de Candiculis, 249. b.
Gerardus abb. S. Petri de Cerreto, 204. a.
Gerardus abb. Follinæ ſeu Sanæ-vallis, 55. c. A. 45. c. 355. b.
Gerardus abb. Gualdenſis, 169. c.
Gerardus abb. S. Michaelis Caſtri-brittorum, 99. c. 127. a. 158. a. 164. b. 178. b. 209. c. 242. a. 300. c. 351. c. A. 210. c. 272.
Gerardus abb. S. Michaelis in Burgo Piſarum, 22. b. 30. b. 70. c. 85. c.
Gerardus abb. Tiphii, 215. a.
Gerardus prior Camalduli de Florentia, 204. c.
Gerardus archipresb. Balneenſis, 200. a.
Gerardus præpoſitus Imolenſis, A. 266. a.
Gerardus ven. eremita Vendæ, 8. a.
Gerardus Buccii converſus factus, 186. a. b.
Gerardus de Gherardeſca comes Donoratici, 176. b.
Gerardus comes, A. 389. b.
Gerardus de Moneta JC. Piſanus, 221. a.
Gerardus-conſul, ſalina quædam ſic nuncupatur, A. 622. c.
Gerardus, V. *Girardus*.
Gerardinus de Campo S. Petri nobilis vir, A. 78. c.
S. Germani eccl. de Colle-majori, A. 108. c. 165. e.
S. Geruntii abb. Allodeiius, inde ep. Callienſis, V. *Allodeiius*.
S. Gervaſii de Belluno monaſterium, 226. b. A. 316. b. 513. a. ab Oldone ep. Bellunenſi dotatum 331. b. A. 516. c. inhabitatum a monialibus ſimul & a monachis, 3... b. A. 517. ab Urbano V. ſubjicitur monaſterio de Follina Sanæ-vallis, 256. c.
S. Gervaſii eccl. territorii Ravennæ, A. 139. b. 302. a. 481. c.
Gervaſius abb. S. Hilarii Venetiarum, 164. a.
Gezzani vel Ghetiani villa prope Piſas, A. 92. c.
B. Gherardeſca Piſana converſa monaſt. S. Savini Piſarum, 171. b.
de Gherardeſca comites, 176. b.
Gherardinus Johannes, 249. b.
Gherardius Hieronymus Burgenſis, 80. c. 181. a.
Ghislina fundatrix eccl. S. M. in Bethlcem Bononiæ, 161. a.
de Ghinzello Madius, 158. a.
Ghislerius prior S. Feliciani de Fulginio, 108. b.
Gibellini & Guelfi, 158. b.
Gicta uxor Simonis comitis Camerinenſis, 113. b. A. 128. c.
Gilius Hieronymus Senenſis, 93. c. 94. b. 300. a.
Gilius V. *Ægidius*.
Girardus Veronenſis archiep. Spalatenſis, inde Sipontinus, 54. b. 55. a. 77. c.
Girardus prior S. Georgii in Braida Veronæ, 230. b.
Girardus, V. *Gerardus*.
Giſeramus mons, A. 621. b.
Gisla uxor Ugonis comitis, 19. c.
Giſo prior S. Mariæ de Serra in territorio Æſii, 85. b. A. 94. b.
Giſonis filiorum rocca, 560. b.
Giuſtrigoni eccl. S. Chriſtophori, 117. b. A. 142. b.
Glaceti plebs diœceſis Feſulanæ, A. 285. c.
Glaudianus fundus, 38. a.
Gloria capella, 374. a.
Gneſnenſes archiepiſcopi, V. *Baravvski Albertus*, *S. Bogumilus*, *Cotus Vincentius*, *Fulco*, *Johannes*, *Sprovvschi Johannes*, *Lubienski Mathias*, *Petrus*, *Vincentius*, *Zdislaus*.
Gobbienſe territorium, V. *Eugubinum*.
Gongula villa, A. 76. a.
Gontinus de Scuru ep. Terralbæ, 314. a. alias Conſtantinus, 330. c. A. 490. c. 544. e.
Gorgani ecc. S. Bartholomæi, A. 70. c.
Gorgonæ inſulæ monaſt. cujus abbas Januæ procurat pacem Januenſium cum Piſanis, 22. c. ad ipſum confugit Villanus archiep. Piſanus, 30. c.
Gorilianus fundus, A. 622. c.
Goritiæ comes Ecquilpertus, 235. a.
S. Gotardi eccl. de Coldegnago, 310. a.
Gothifredus patriarcha Aquilejenſis, 137. b. 138. b. A. 176. b.
Gothifredus archiep. Moguntinus, A. 389. c.
Gothifredus ep. Florentinus, 579. e.
Gothifredus vel Godefridus cancellarius imp. 68. a. b. A. 69. b. 75. b. 76. c. 78. c. 132. b. V. *Gothifredus patriarcha*.
Gotidius comes in Mucello, 113. b. A. 123. b. c.
Gotins presb. epiſcopi Humanatenſis, A. 229. b.
Goira uxor Tancredi march. Eſtenſis, 19. c.
Goviani eccl. S. Bartholomæi, A. 203. c.
Gradenſis patriarcha ab Alexandro III. primas Dalmatiæ declaratus, 66. a. Jaderenſes ei inobedientes, 80. a. 116. e. demum ſubjiciuntur, 140. a. 159. c. 363. b. A. 614. b. patriarchæ, V. *Angelus*, *Henricus*.
Gradonicus Petrus fil. Jacobi ſenatoris Veneti, 124. a.
in Gradibus eccl. S. Mariæ de Arretio, 237. c. 301. c.

Digitized by Google

in Gradu eccl. S. Petri prope Piſas, 85. c. A. 92. c. 378. c.
ad Gradus eccl. S. Mariæ Viterbii, 368. c.
Grandius Guido abb. 8. a. 70. b. 81. a. 120. 129. c. 161. 171. a. 180. b. 181. a. 220. a. 259. a. 348. a. 359. b. 360. b.
Granitæ eccl. S. Martini, 172. c. A. 220. c.
Granariolus fundus & eccl. S. Joh. Evangeliſtæ, 95. c. A. 101. c. 139. a. 481. b.
de Graſſonibus Jacobus Mutioenſis poteſtas Abbatienſis, 66. c.
Gratia ep. Parmenſis, 290. b.
Gratia abb. S. Victoris de Cluſis, 349. c. 368. b. 384. a.
Gratiadeus ep. Parentinus, A. 257. c.
Gratiadeus Berlingerii ap. Piſtorienſis, 333. b.
Gratianus Card. SS. Coſmæ & Damiani, 129. c. A. 36. b. 52. b. 72. a. 66. b. 81. c. 84. c. 93. c. 96. c. 116. a. 119. a. 122. b. 128. b. 136. b. 141. a. 143. b. 145. c. 161. 163. a. 166. b. 175. c. 215. a. 222. c. 246. a.
Gratianus ep. Tudertinus, 92. c.
Gratianus abb. Burgi S. Sepulcri, 262. c. exauctoratur, 278. c. 308. a. A. 407. b.
Gratianus abb. S. Pauli ad ripam Arni Piſarum, 127. c. A. 172. a.
Gratianus rector eccl. S. Bartholomæi de Palatio Bononiæ, 205. a.
in Graticciata S. Mariæ, monaſt. 150. b. c.
de Granſi eccl. S. Mariæ, 80. b. A. 88. b.
Grazzinus Angelus-laurentius, 74. 75. b.
SS. Gregorii & Andreæ monaſt. de Urbe, cujus caſtrum de Guido locatur, 70. c. A. 85. donatio pro ædificando hoſpitali leproſorum, 126. b. A. 166. c. 185. 337. c. &c. locatus ejus Caſtrum-vetus 239. c. A. 351. 384. ei ſubeſt eccleſia S. Fortunatæ de Sutrio, 385. a. A. 592. &c. examen teſtium pro caſtris monaſterio ſubjectis, 385. b. A. 596. b. bulla Innocentii IV. pro eodem monaſterio, 383. a. plurimum ditatur a S. Gregorio M. 354. b. A. 600. & a Roſa nobiliſſima femina, 354. b. A. 603. ab Ottone III. imp. confirmantur caſtrum S. Pauli & alia bona ac jura, 354. c. A. 605. b. & a Stephano ditatur fundis & caſtris, 354. c. A. 606. veteres monaſterii chartæ adſervabantur in capitulo, A. 607. c. Purpura illuſtris femina benefica in idem monaſterium, 354. c. A. 609. Innocentius II. decidit contra Oddonem de Polo circa monaſterii caſtra, 354. c. A. 614. &c. ad ſeptaſolium monaſt. Clivi-ſcauri eligitur Innocentius III. 168. b. privilegium S. Gregorii M. pro hoc monaſterio refertur & renovatur a Gregorio IX. 352. c. &c. 354. c. fons S. Gregorii admirabilis & plectuntur penis loci temeratores, 354. a. lites pro monaſt. S. Fortunatæ de Sutrio, 385. a. abbates, V. *Andreas*, *Benedictus*, *Berardus*, *Gregorius*, *Johannes*, *Maximianus*, *Maximus*, *Robertus*, *Zacharias*.
S. Gregorii monaſt. Venetiarum, 65. c.
S. Gregorii eccl. de Anceſano, A. 600. c. 603. b.
S. Gregorii eccl. in Gaifana, 107. c.
S. Gregorii eccl. in Serra-radica, 125. c. A. 169. b.
S. Gregorii caſtrum in Lazio, 383. c. A. 597. a. 598. c.
S. Gregorii de Padua prior Johannes, 261. b.
S. Gregorii prior Acto, 254. b. A. 383. c.
S. Gregorius M. jubet recondi corpus S. Apollinaris in baſilica Claſſenſi, 38. b. donat bona plurima monaſterio S. Andreæ in Clivo Scauri de Urbe, 353. 354. A. 600. a. concedit indulgentiam viſitantibus eccleſ. Claſſenſem, 217. c. ejus privilegium conceſſum monaſterio S. Andreæ de Urbe, in quo ipſe, ut fatetur, veſtem monaſticam induit, 353. b. 354. c. ipſius fons admirabilis, 354. a.
Gregorius V. 2. b.
S. Gregorius VII. 207. c. A. 433. b.
Gregorius VIII. confirmat unionem eccleſiæ S. Chriſtinæ ad Clanas monaſterio Agnani, 122. a. A. 158. c. V. *Albertus Card.*
Gregorius IX. antea Ugolinus Card. & ep. Hoſtienſis, 17. a. 254. a. 258. c. ſcribit Camaldulenſibus & monialibus Vallis-gloriæ, 295. 296. an fuerit antea abbas Camaldulenſis Montis-ſubaſii? 297. b. ejus literæ pro monaſterio de Morteto, 300. b. A. 452. c. aliæ pro abſolutione a criminibus petentium ingredi congregationem Camald. 298. a. A. 453. c. confirmat priori Camaldulenſi correctionem monaſterii Vangatitiæ, 298. b. A. 454. & poſſeſſionem aliorum monaſteriorum, 298. c. A. 455. 456. Jus parochiale eccleſiæ S. Margaritæ de Toſina, 298. c. A. 456. c. mandat ſubventionem eremi Camaldulenſis, 298. a. A. 457. b. ne mulieres tranſgrediantur limites eremi Camaldulenſis, 299. a. A. 457. c. neque laici ſe immiſceant in electionibus prælatorum, 299. a. A. 458. c. ejus privilegium pro tota congregatione, 298. c. A. 460. c. indulget recipi inter Camaldulenſes alios ex aliis ordinibus; 299. b. privilegium pro monaſt. de Roſis, 300. b. alterum pro monaſt. Carcerum, 300. b. A. 465. prohibet Camaldulenſibus alienationes, 301. a. 302. a. A. 467. c. eximit Camaldulenſes a juramentis præſtandis, 303. a. indulget ne reſpondeant, niſi mentio expreſſa ſit in literis apoſtolicis de Camaldulenſibus, *ibid.* ejus literæ pro unione monaſterii de Fellonica, 299. b. A. 468. aliæ in cauſa monaſterii S. Adalberti in Pereo, 303. b. & pro monaſt. Caſtri-brittorum, 300. c. A. 469. concedit indulgentias viſitantibus eccleſiam S. Mariæ de Petra-ficta, 303. a. A. 473. ejus literæ pro Compagno priore Porciliæ, 303. b. 309. b. A. 475. b. confirmat donationem eccleſiæ S. Claudii de Fulginio, 303. b. literæ, ne cauſa ſubſidii moleſtentur Camaldulenſes, 306. c. A. 477. a. bulla pro monaſterio Claſſenſi, 307. a. A. 479. literæ pro monaſt. Burgi S. Sepulcri, 307. c. A. 484. b. privilegium pro monaſt. Campi-regii, 308. b. 310. b. delegat Pelegottum in cauſa Vallis-marmoræ inter monaſt. Caſtri-brittorum, & archiep. Ravennæ, 311. a. A. 485. ſcribit ad ep. Feſulanum, ne moleſtet benefactores Camaldulenſium, 306. c. 312. b. & ad rectores urbium pro monaſterio Fontis-avellanæ, 312. A. 488. a. ejuſdem literæ pro eremo Coſtæ-aquæ, 312. c. A. 489. b. & in cauſa monaſteriorum diœceſis Æſinæ, 313. a. & monaſterii Claſſenſis, 318. a. pro reformatione monaſterii Montis-Chriſti, 321. c. 322. c. A. 501. &c. confirmat limites parœciæ S. Blaſii de Fabriano, 323. b. 504. A. adſcribit Sanctorum canoni S. Antonium Patavinum, 326. delegat abbatem Montis-armati in cauſa monaſterii S. Hippolyti Faventiæ, 323. c. A. 505. dat & aufert monaſterium S. Coſmæ de Urbe Camaldulenſibus, 329. 330. literæ pro monaſt. S. Savini Piſarum, 330. c. A. 518. b. & pro monaſt. S. Victoris de Cluſis, 323. A. 520. b. concedit priori Camald. facultatem abſolvendi reos, 332. b. A. 522. c. & viſitandi monaſteria, 332. c. A. 523. c. hortatur omnes Camaldulenſes, ut opem ferant eremo, 332. c. A. 524. confirmat compoſitionem monaſterii Claſſenſis cum archiepiſcopo Ravennæ, 333. a. A. 531. delegat priorem S. Petri in Silice in cauſa monaſterii S. Michaelis Piſarum, 333. b. A. 533. c. eximit monaſteria Piſana ab impoſitione archiepiſcopi, 333. 335. c. A. 535. b. confirmat unionem eccl. S. Mariæ-novæ de Fano, 337. b. A. 536. c. literæ pro reformatione monaſterii

Digitized by Google

ſterii Montis-Chriſti, 338. c. 345. c. A. 542. 553. ejus commiſſiones circa monaſterium Marolæ, 340. 341. & pro abſolutione ingredientium congregationem Camald. 357. c. A. 562. b. privilegium pro monaſterio S. Marci de Mantua, 166. c. 167. a. A. 641. 642. a. introducit Ciſtercienſes in monaſterium S. Salvatoris Montis-amiati, 342. c. 350. b. refert, & renovat privilegium S. Gregorii M. pro monaſt. S. Andreæ de Urbe, 353. c. concilium œcumenicum indicit, 357. c. obit, 358. a. an fuerit abbas Montis ſubaſii? 297. c. 337. b. 358. b. V. *Ugolinus ep. Oſtienſis*.
Gregorius X. 94. b.
Gregorius XII. 178. c.
Gregorius Card. S. Anaſtaſiæ, A. 379. c. 382. c.
Gregorius Card. S. Angeli, A. 210. b. 215. b. 223. a. 246. a.
Gregorius Card. S. Georgii ad velum aureum, A. 210. b. 215. b. 222. c. 246. a. 247. b.
Gregorius Card. S. Mariæ in Aquiro. A. 171. a. 188. b. 210. b. 222. c.
Gregorius Card. S. Mariæ in Portico, A. 171. a. 188. b. 210. b.
Gregorius Card. SS. Sergii & Bacchi, A. 618. a.
Gregorius Card. S. Theodori, 248. b. A. 383. a. 435. a.
Gregorius Card. S. Victoris, A. 246. a.
Gregorius Card. S. Mariæ in Tranſtiberim, 190. c.
Gregorius de Monte-longo notarius apoſtolicus, legatus & patriarcha Aquilejenſis, 167. b. 359. c. 369. a. 381. c. A. 644. b.
Gregorius archiep. Antibarenſis, 64. b.
Gregorius ep. Arretinus, 73. c. 74. a. eligitur, 193. a. 195. c. 206. b. obit, 228. c. 249. a. 308. b.
Gregorius ep. Foro-popilienſis, 53. b.
Gregorius prior Camaldulenſis, 5. b. 14. a. 18. a. 45. b. A. 1. c. 22. c. 364. a.
Gregorius abb. Agnani, 170. b. 174. a.
Gregorius abb. Cantiniani, 204. b. 226. b.
Gregorius abb. Fellonicæ, 299. c.
Gregorius abb. S. Gregorii de Urbe 234. c. 253. a. A. 337. c. 339. c. 345. 351. 384.
Gregorius abb. Inſulanus, 188. c. 189. b. A. 248. a.
Gregorius abb. S. Mercurialis de Foro-livio, 346. b. A. 555. 558. b.
Gregorius abb. S. Michaelis Caſtri-brittorum, 67. c. A. 83. c.
Gregorius abb. Silvæ-mundæ, 335. a.
Gregorius abb. Tiphii, 215. b.
Gregorius prior S. Michaelis Arretii, 124. c. 125. a.
Gregorius prior Montis-crucum, 234. c. 309. b. 310. b. 326. a. A. 353. b.
B. Gregorius eremita Camaldulenſis, 261. c.
Gregorius de Bergomo eremita Camald. 287. b.
Grezani curtis, 112. b. A. 131. c.
Griciani eccl. S. Mariæ, A. 108. b. 165. b.
Griffonius Matthæus, 81. a.
Grifius abb. Silvæ-mundæ, 151. c. A. 363. a. 368. a.
Grimaldus abb. Claſſenſis, 217. a. 231. c. inde prior Vivenſis, 244. b. 261. c. 321. c.
Grimaldus, V. *Grunaldeſcus*.
Griti cortis in Latio, A. 610. a.
Groſſetanus ep. Reſtaurus, 94. c.
Grunaldeſcus vel Grimaldus ep. Æſinas, 162. a.
Gryphia Catharina comitiſſa de Jaxa, 2. c.
Guadagniolum caſtrum in Latio, 385. b. A. 597. a. 598. b. 614. c.
Guala Card. S. Martini, 179. c. A. 327. a.
Gualandus ep. Arretinus, 105. b.
Gualandus notarius apoſt. 32. b.
Gualdi monaſt. S. Benedicti, 100. b. 108. a. bulla Clementis III. pro eodem, 125. b. A. 168. b. 215. b. Innocentius III. permittit, ut alibi reædificetur, 169. b. A. 218. c.
Gualdi eccl. S. Petri, 259. c.
Gualdrada uxor Guidonis comitis in Thuſciæ, 93. b. 197. a. 206. c.
Gualfredus ap. Claſinus, 291. b. c. A. 450. b.
Gualfredus vel Gaufredus ep. Senenſis, 72. b. c. 74.
Gualfredus abb. Claſſenſis, 15. c. 17. a. 42. a. A. 14. c.
Gualfredus abb. S. Victoris de Cluſis, 157. a. 160. b. 187. b. A. 191. c. 200. b. 205. b.
Gualfredus prior S. Chriſtinæ Senarum, 98. c. A. 100. c.
Gualfredus del Papa, 75. b.
Gualfridus ep. Foro-ſempronienſis, 174. c.
Gualfridus ep. Foro-popilienſis, 206. c.
Gualganus poteſtas Arretii, 152.
Gualiula caſtrum, V. *Gallula*.
Gualterius arch. Ravennæ, 16. c. 36. a. 38. a. 49. a. 102. b. 217. c. A. 140. 304. c. 482. c. decidit cauſam inter abbatiam Claſſenſem & monaſterium S. Apollinaris novi, 355. a. A. 627. c.
Gualterius ep. Albanenſis, 12. a.
Gualterius ep. Arretinus depoſitus a Paſchale II. 72. c. 73. b. c. 74. a.
Gualterius abb. Spugnæ, 179. c.
Gualterius prior inter Ambas-paras, 249. c.
Gualterius can. Lucenſis, 209. c.
Gualterius vicecancellarius Friderici II. imp. A. 419. b.
Gualterottus epiſcopus, 179. c. 180. a.
Gualterus canonicus Lucenſis, 209. c.
Guarini monaſt. S. Mariæ, 338. a. A. 65. b.
Guarcinorii eccl. S. Laurentii & homines, 19. b. 95. c. A. 101. c.
in Guarda vel Garda eccl. S. Mariæ, 328. a. A. 511. a.
Guarinus abb. S. Mariæ foris portam Faventiæ, 27. c.
Guarnerius marchio in Marchia, 224. c. 308. a.
Guarnerius de Alemannia, 199. b.
Gudius Antonius, 200. a.
Guecello, V. *Wecello*.
Guelfo fil. Guelfonis ducis, 341. b.
Guelfus civis Arretinus, 258. a.
Guibertus anti-papa, 175. a.
Guicta uxor Simonis comitis Camerinenſis, 45. c. A. 43. c.
de Guidis vel Guitiis B. Jacobus de Certaldo mon. Volaterranus, V. *B. Jacobus*.
Guido card. S. Laurentii in Lucina, A. 222. c.
Guido card. S. Mariæ in Tranſtiberim, A. 188. a. 210. a. 215. a. 245. c.
Guido card. S. Nicolai, A. 223. a. 327. a. 383. a.
Guido Cremenſis, 12. V. *Paſchalis III. pſeudo-papa*.
B. Guido ex priore Camald. epiſcopus Arretinus, appellatus Buccatorta ex comitibus Guidiis, 71. c. ejus cauſa cum ep. Senenſi circa diœceſis eccleſias, 72. &c. 308. b.
Guido card. ep. Prænestinus, 163. b. A. 379. b. 382. c. 434. c. 464. b. 466. a.
Guido ep. Aſſiſii, 162. a. dictus Tuto ab Ughellio, 163. a.
Guido ex bullatore domini Papæ ep. Nucerinus, 334. b.
Guido II. prior Camaldulenſis, 88. a. 127. a. 179. c. 192. c. eligitur, 201. a. 202. a. 203. b. 204. a. 206. b. 207. a. 209. b. ejus concordia cum Ubaldo archiep. Ravennæ pro monaſterio Claſſis, 215. b. 220. b. 221. c. 222. a. & cum Tederico archiep. 220. &c. confirmat fundationem monaſterii S. Michaelis de Muriano Venetiarum, 226. a. 229. a. 230. a. c. 236. b. 237. c. 240. c. 244. b. 245. a. ad eum literæ Samſonis abbatis Vangaticienſis abdicantis, 247. b. 248. c. 252. c. 253. c. 257. c. 261. c. 262. a. 268. c. 276. b. c. 277. a. 278. a. c. 279. c. 280. b. c. 282. a. 291. b. 292. c. 302.

Digitized by Google

302. c. 304. 305. b. 308. b. 311. c. 312. a. 318. a. introducit Camaldulenſes in monaſterium Montis-chriſti, 322. a. c. 324. a. 326. c. 327. b. 328. a. 329. b. 331. b. 335. c. 337. b. 343. b. 345. c. 346. 358. c. ejus literæ ad Rogerium dominum de Aceola, 361. c. 363. b. 366. a. c. 370. b. ejus obitus, 374. a. A. 267. b. 275. c. 295. b. 359. b. 360. c. 366. b. 375. a. 376. b. 397. c. 420. b. 426. a. 450. b. 453. e. 469. c. 472. b. 473. b. 497. 502. 503. b. 508. c. 514. b. 522. 558. 562. b. 580. 583. a.
Guido abb. S. Adalberti in Pereo, 71. a.
Guido vel Guitto abb. S. Mariæ foris portam Faventiæ. 22. c.
Guido abb. de Candiculis, 304. a. b. 339. a.
Guido abb. S. Michaelis Piſarum, 129. b. 178. b. 255. b. 204. b. 239. b. 246. b. A. 172. a. 232. c. 335. c. 342. b. 359. b.
Guido abbas S. Savini Piſarum, 32. c. 281. b.
Guido vel Goitto abb. Montis-ſubaſii, 79. a.
Guido abb. S. Stephani Januæ, 21. c.
Guido abb. Roſeoſis, 249. c. A. 366. c.
Guido abb. Vangaticiæ, 330. b. 343. c. 359. c. A. 512. c.
Guido abb. Vergareti, 290. a.
Guido prior Anglarii, 197. b. A. 366. c.
Guido prior Camaldolini Bononiæ, 267. b. 350. a. A. 561. a.
Guido prior de Buldrone, 242. a.
Guido prior S. Feliciani de Fulginio, 108. b.
Guido prior Fontis-avellanæ, 282. b. 325. a.
Guido prior S. Laurentii de Arretio, 14. c. 86. b.
Guido prior S. Mariæ de Paterno, 148. b.
Guido prior Planetuli; 190. b.
Guido prior Portuenſis, 247. c.
Guido prior S. Petri-minoris de Arretio, 196. a.
Guido prior S. Savini de Chiu, 207. a.
Guido can. Lucenſis, 209. c.
Guido plebanus Rivi-cornoclarii, 223. c. A. 308. a. 321. c. 330. c.
Guido archipresb. Civitatis-caſtelli, 280. b.
Guido canonicus Lucenſis, 209. c.
Guido marchio filius Guidonis, 11. a. 12. c. A. 6. c. 9. c.
Guido comes in Thoſcia vir Goaldradæ, 93. b. dictus Guido-goerra, 206. c. reſtituit Camaldulenſibus vaccas raptas, 105. a. 397. a. ab Innocentio III. literis objurgatur, quod Camaldulenſibus foret moleſtus, 230. 231. 249. b. 377. a. A. 475. a.
Guido filius Guidonis comitis, 249. b.
Guido comes in Marchia, 251. b.
Guido Centii Guidonis, A. 616. c.
Guido de Doneſſa, 157. b. A. 199. b.
Guido de Gulferano, A. 616. a. c.
Guido Landulfi, A. 619. b.
Guido de Landriano poteſtas Paduæ, 260. c.
Guido de Manfredo, A. 83. c.
Guido Rinaldi Plebani, A. 450. b.
Guido notarius Honorii III. A. 435. b.
Guidonis eccl. S. Mariæ, A. 585. c.
Guidonis vel de Guidocaſtrum in Latio & eccl. S. Mariæ, 150. a. 383. c. A. 85. 185.
Guifredinus canon. de Runco, 209. b.
Guifredus card. S. Marci, 308. c. A. 478. a.
Goifredus abb. S. Mariæ de Palatiolo, 254. a.
Gaifredus archipresb. Paravious, 79. c. A. 87. b. 100. a.
Guilla uxor Johannis ducis Ravennæ, 78. c.
Guillarini caſtri homines, 19. b. A. 20. b.
Guillielminus ep. Arretii, 196. b. 300. a. 362. c. 368. a. 384. a.
Guillielminus de Galbina, 173. b.
Guillielminus familiaris B. Guidonis ep. Arretini, 74. b. 75. a.
Guillielminus de Roti, A. 368. a.
Guilielminus Tempeſta nobilis vir Tarviſinus, A. 76. c. 78. c.
Guillielmus ep. Portuenſis, A. 81. b. 84. c.
Guillielmus card. S. Petri in vincula, A. 36. a.
Guillielmus ep. Adrienſis, 359. c.
Guillielmus ep. Arcadienſis, 352. b.
Guillielmus ep. Lucanus, 146. b.
Guillielmus ep. Maſſanus, 322. b.
Guillielmus abb. Claſſenſis, 71. c.
Guillielmus abb. Berardingæ, 117. a. 131. c. 187. b. 222. b. 249. c. A. 141. c.
Guillielmus abb. Landolinæ, 108. b.
Guillielmus abb. Pratalienſis, 102. c. 103. a. 105. c. 130. b. 132. a. 237. b. 245. b. 248. c. 278. c. 292. b.
Guillielmus abb. Tiphii, 373. a.
Guillielmus abb. Vallis-caſtri, 58. a. 86. a. A. 62. c. 97. 391. c.
Guillielmus prior de Vivo, 338. c. 346. c.
Guillielmus prior S. Helenæ ad flumen Æſinum, 84. c. 85. a. A. 94. a.
Guillielmus rector S. Philippi de Arretio, 215. c.
Guillielmus Gonzaga dux Mantuæ, 165. b.
Guillielmus marchio Maſſæ Lunenſis, 366. c. A. 578. a.
Guillielmus marchio Montis-ferrati, 263. b. A. 399. a.
Guillielmus dapifer Ottonis IV. imp. A. 294. b.
Guinizzo abb. Silvæ-mundæ, 196. a.
Guitonus comes in Marchia, 251. c.
Guitto, V. *Guido*.
de Goizzolis Bonfilius judex Ravennas, 320. c.
Gunfredus ep. Volaterranus, 125. b.
Gunteramus ep. Senenſis, 71. c. 76. c. 98. c. 99. a. 131. a. 253. b. A. 105. c.
Gonzagæ monaſt. ſubjectum Padolironenſi, A. 396. c. &c.
Goozelinus dapifer imp. A. 290. a.
Gurciaous fundus, A. 622. c.

H

HArtimannus comes de Wirtemberc, A. 283. a. 290. a.
de Haoſtis eccl. S. Auguſtini, 177. a. c. A. 239. c. 241. c.
Helempertus II. ep. Arretinus fictitius, 122. b.
Helena Biſcbari abb. Geniſtæ, ad Montemvarchium, 358. c.
S. Helenæ monaſterium ad flumen Æſinum unitur eremo Camalduli, 84. c. 89. c. 109. c. 148. b. 155. c. A. 94. 117. c. 214. ab Innocentio III. ſuſcipitur ſub apoſtolica protectione, 172. b. A. 219. c. patroni ejuſdem promittunt emendationem damnorum, 205. b. 367. a. A. 263. c. 286. b. 463. b. abbates, V. *Benedictus*, *Bernardus*, *Nicolaus*.
S. Helenæ eccl. ſubj. monaſterio Landolinæ, 107. c.
Heliortus ep. Arretinus, 45. contendit cum epiſcopo Senenſi pro ſua diœceſi, 71. c. 76. c. ejus ſynodus, 78. b. confirmat monaſterio Agnani eccleſiam S. Blaſii, 93. a. 105. b. &c. & eccl. S. Chriſtinæ ad Clauas, 122. b. A. 158. e.
Hengleſis caſtrum in Latio, A. 345. c.
Henrichettus vicecomes Arimin. & poteſtas Longiani, 281. a.
Henricus II. imp. 16. a.
Henricus II. imp. 16. a. 57. b.
Henricus IV. imp. 3. a.
Henricus V. imp. Arretium devaſtat, 73. c.
Henricus VI. imp. 86. b. 113. a. 114. a. ejus exemptio facta eremo Camald. 123. b. ejus diploma pro mon. Quadrigariæ, 119. a. 131. b. A. 156. alterum pro monaſt. S. Hippolyti Faven-

Digitized by Google

ventiæ, 153. b. A. 394. c. tertium pro tota congregatione Camald. 119. a. A. 153. 285. b. 286. a. 288. b. 292. a. 293. c. 416. b. prohibet erectionem villarum infra milliare ab eccleſia eremi Camald. 139. b. 143. b. ratas babet conventiones pro vicecomitatu Anglarii, 144. b. & mandat, ne violentur ſea privilegia conceſſa Camaldulenſibus, 153. a. obit, 164. c. 257. b.
Heuricus rex Angliæ, 129. c.
Henricus rex filius Friderici II. imp. 367. c. A. 583. b.
Henricus de Marſiaco ep. Albanenſis, 12. a. 518. a. A. 116. a. 119. a. 122. b. 128. a. 140. c. 143. a. 144. c. 145. b.
Henricus patriarcha Gradenſis, 68. a. A. 76. c.
Henricus ep. Baſileenſis, 257. b. A. 389. b.
Henricus ep. Bononienſis, 311. a. 317. b. 327. c. A. 413. b.
Henricus ep. Foro-cornelienſis, 159. c. A. 153. b.
Heuricus ep. Lucenſis, 146. c.
Henricus ep. Mantuanus, 166. c. 218. c. 219. b. c. 220. a. A. 290. c. 294. b. 303. c. 307. b. 413. b. benedicit primum lapidem pro erigenda eccl. S. Marci de Mantua, 365. c. A. 630. c. 633. c. 640. b.
Henricus ep. Senogallienſis, 162. a. 163. b.
Henricus abb. S. Apollinaris in Claſſe, 16. b. 17. a.
Heuricus abb. S. Severi Raveunæ, 59. b. 109. c. 130. c. 186. a. A. 113. b.
Henricus abb. S. Michaelis in Burgo Piſarum eligitur, 282. a. 312. c. inde S. Michaelis caſtri Brittorum, 328. c. A. 488. c.
Henricus abb. S. Savini Piſarum, 372. c.
Henricus ex abbate Strumenſi monachus Camaldulenſis, 249. b.
Henricus prior Camaldulini Bononiæ, 223. b. A. 561. b.
Henricus prior Toſinæ, 327. a.
Henricus præpoſitus Pratenſis, 179. c.
Henricus arcbidiaconus Aquilejenſis, A. 256. b.
Henricus arcbipresb. Eſtenſis, 138. b.
Henricus prępoſitus Arretinus, A. 160. b. 285. b.
Henricus JC. mon. Camald. 22. b.
Henricus Marchio fil. Uguccionis, 11. a. 12. c. 211. c. A. 6. c. 9. c.
Heuricus marchio vis Alognæ, 324. b.
Henricus comes de Piano, A. 78. c.
Henricus comes de Piſcia, 143. b.
Henricus comes de . . . ſſe, A. 17. c.
Heuricus camerarius imperii, A. 283. a.
Henricus mareſchalus imperii, 112. c. A. 132. b. 283. a. 290. a. 294. b.
Heuricus Faſſus legatus imperialis in territoriis Arretiun & Caſtellano, 149. c. 161. c. 325. b.
Henricus de Lutrea, vel Lutria dynaſta & legatus Thuſciæ, 148. b. 149. c. 219. b. A. 294. a.
Heuricus de Murro, 270. c. A. 419. b.
Henricus quondam Ranuccini, 35. b.
Henricus de Ravenesberc, A. 290. a.
Henricus Teutonicus, A. 78. c.
Henſcbenius Godefridus S. J. 66. b. 205. a. 297. c.
Henſelmus V. *Anſelmus*.
S. Herculanus M. 277. b.
Heremitæ eccleſia, V. *Eremitæ*.
Heribertus arcbiep. Ravennæ, 27. c.
Heribertus vicecancellarius Ottonis III. A. 606. a.
Hermannus ep. Cluſinus, 242. c.
Hermannus abb. Hersfeldenſis, 17. c. A. 17. c.
Hermannus, vel Hermandus ſeu Armannus abb. S. Victoris de Cluſis, 254. a. 268. b. A. 383. b. 390. c. 410. c. 430. c. 459. b.
Hermannus abb. Vallis-caſtri, 254. b. 259. c. 283. c. 302. a.
Hermannus marchio de Baden, 257. b. A. 389. b.
Hersfeldenſis abbas Hermannus, 17. c. A. 17. c.
Hieremias prior parthenonis S. Chriſtinæ de Tarviſio, 357. b.
Hieremias comes de Caldenatio, 68. b.
Hieronymus ep. Arretinus, 12. c. 15. c. 31. a. 44. c. 45. a. 76. c. 102. c. 354. c. 315. c. A. 9. c. 42. c. 162. c. 201. b. 367. b. c.
Hieronymus abb. S. Firmi Veronæ, 235. b.
Hieronymus abb. S. Trinitatis Florentiæ, 142. b. A. 281. c.
Hieroſolymitanum hoſpitale, 170. b.
S. Hilari de Galeata monaſt. V. *Galeata*.
S. Hilarii monaſt. Venetiarum, 220. c. A. 252. b.
SS. Hilarii & Gregorii in Garfana eccl. 107. c.
S. Hilarii de Aſculo eccl. A. 381. c.
S. Hilari de Alphiano monaſt. 126. a. A. 171. b.
S. Hilari eccl. de Balneo, 268. b.
S. Hilari eccl. ſub monaſt. S. Benedicti de Arretio, 215. c. A. 200.
S. Hilari eccl. de Crucidulo, 530. c.
Hildebrandus V. *Ildebrandus*.
Hildeſebeimenſis epiſcopi V. *Adelo*.
SS. Hippolyti, Martini & Laurentii de Faventia monaſt. 28. b. 52. c. 155. c. præceptum Heurici VI. imp. pro eodem, 153. c. Alexander III. illud ſuſcipit ſub ſua protectione, 95. c. A. 101. b. 214. b. eidem unitur eccl. Zagonaſiæ, 205. c. A. 3. b. 20. b. 49. 117. b. quam unionem confirmat Mainardus ep. Imolenſis, 205. c. A. 264. compoſitio cum priore S. Proſperi Faventiæ, 267. c. A. 413. c. 462. c. definitio circa eccleſiam S. Luciæ, 323. A. 505. 506. Innocentius III. committit Petro abbati exhumare corpus Ottonis bæretici, 206. a. 323. c. 383. c. abbates, V. *Almericus*, *Bernardus*, *Bonifacius*, *Clemens*, *Mainectus*, *Martinus*, *Petrus*, *Raynerius*, *Simon*, *Ugo*.
Hippolytus prior S. Salvatoris de Fracta, 35. c.
Hiſpani ſcholares in archigymnaſio Bononiæ, 349. c. A. 560. c.
Hobert comes Werhnerus, A. 17. c.
Hohenberch comes Fridericus, A. 553. b.
Hollandiæ comes Florentius, A. 76. c. 78. c.
Homines donati monaſteriis, A. 267.
Homodeus archiep. Arborenſis, 177. c. A. 241. a. b.
Homodeus ep. Foro-popilienſis, 293. b. 302. c.
Homodeus abb. Burgenſis, 308. a. 314. a.
Honeſtus arcbiep. Ravennę, A. 620. c. 626. a.
Honeſtus ſubdiaconus fil. Johannis ducis, 78. c.
Honeſtus fundus, A. 39. b. 258. b. 512. b.
Honorius II. papa, 75. b. 309. c.
Honorius III. pp. concedit privilegia monaſteriis Urani, 53. b. 235. a. 248. b. A. 369. b. Fontis-avellanæ, 240. c. Vangariciæ, 247. A. 371. 377. c. S. Michaelis in Burgo Piſarum, cui anivesar eremum de Calci, 246. b. A. 370. 386. a. ejus literæ ad abb. Claſſenſem, 247. committit reformationem monaſterii de Candiculis Camaldulenſibus, 252. c. 253. a. 258. b. A. 386. c. 393. c. 394. & reformationem monaſterii Montis-Chriſti, 244. c. excommunicat Fanenſes, 252. c. ejus literę contra monaſt. S. Firmi de Verona, 233. &c. 390. pro monaſt. S. Savini Piſarum, A. 396. c. pro decimis dandis Camaldulenſibus, A. 424. c. 425. b. pro Matthæo abb. Berardingæ ad Albarenſe monaſterium translato, 253. c. 269. a. 275. b. 276. a. 277. c. 278. a. 279. c. 280. a. encyclica, ne moleſtentur Camaldulenſes, 282. a. c. 311. c. 322. A. 431. & monachi S Savini Piſarum, 283. a. A. 432. c. idem privilegium concedit monaſterio Fontis-avellanę, 282. b. A. 433. literæ contra impedientes reformationem eremi de Vivn, 282. c. A. 435. b. aliæ pro decimis Camaldulenſium, 283. a. A. 436. aliæ, ne prælati depoſiti appellens ad apoſtolicam ſedem, 283. a. pro monaſt. S. Savini Piſarum, 283. b. 285. b. 288. b. 293. b. ut opem Camaldulenſes ferant eremo Camald. 283. b. A. 437. pro monaſterio de Puteolis prope Lucam, 289. c. & pro

plebe

plebe Balnei, 290. a. b. 329. a. A. 443. a. confirmat unionem eccleſiæ S. Michaelis Patavii monaſterio Carcerum, 288. b. A. 445. a. delegat in cauſa contra abbatem Vergareti, 299. A. 446. b. confirmat donationem eccleſiæ S. Cataldi Mantuæ priori S. Marci, 166. c. A. 639. & alias donationes, *ibid.* dat regulam canonicorum S. Marci de Mantua fratribus de Vincareto, 289. b. A. 641. V. *Centius Sabellus*.
de Horto Piſarum S. Pauli monaſterium, 150. a.
in Horto eccl. S. Mariæ Ravennæ, A. 139. a. 303. a. 481. e.
Hubaldus V. *Ubaldus*.
Hubertus card. S. Laurentii in Damaſo, A. 122. b.
Hubertus archidiac. Vicetinus, A. 178. a.
Hugo cardinalis, 18. b.
Hugo card. S. Martini, A. 188. a. 210. a. 215. b. 222. b. 245. c. 246. b.
Hugo ep. Nucerinus, 285. A. 216.
Hugo abb. S. Michaelis Diſcalciatorum Piſarum, 125. b. A. 174. c.
Hugo dux, 165. a A. 209. a.
Hugo Baliſtarius, A. 81. a. 121. b. 155. a.
Hugo Liucii beneficus in monaſt. Claſſenſe, A. 139. e.
Hugo, V. *Ugo*, *Uguccio*.
Huguccio comes Vicetinus, A. 78. c.
Humanatenſe territorium, A. 381. c. 480. b.
Humanatenſes epiſcopi, V. *Jordanus*, *Sanguinius*.
B. Humiliana de Cerchiis, 347. c. 348.
Humiliatæ moniales de Eſte, 375. c.
de Huſen Fridericus, A. 153. b.
Hyacinthus card. S. Mariæ in Coſmedin, A. 53. b. 80. b. 84. e. 89. b. 93. c. 96. c. 102. c. 105. a. 110. c. 116. a. 161. c. 163. a. 166. b. 171. a. 175. c. V. *Cæleſtinus III.*

I

SAnctorum Jacobi & Verani de Calci eremus, V. *de Calci*.
S. Jacobi de Cella-volana monaſt. V. *Cellæ-volanæ*.
S. Jacobi de Columbario monaſt. 340. b.
S. Jacobi eccl. de Avellana, 82. a.
S. Jacobi eccl. territorii Fanenſis, 165. a. A. 208. c.
S. Jacobi eccl. de Florentia, A. 515. a.
S. Jacobi monaſt. ad Fogiam, A. 64. c.
S. Jacobi de Mercato Piſarum eccl. 333. b. A. 534.
S. Jacobi de Mercatello eccl. 334. b. A. 525. b.
S. Jacobi eccl. Montis-ſilicis, 7. b. 235. 366. a.
S. Jacobi de Piſauro eccl. A. 114. b. 117. b.
S. Jacobi de Podio Piſano eccl. A. 175. b.
S. Jacobi monaſt. de Ponte-curvo, 7. a. 345. c.
S. Jacobi de Spata Patavii hoſpitale, 350. b. A. 558. a.
Jacobillius Ludovicus, 68. c. 69. b. 100. b. 107. c. 109. c. 114. a. 144. b. 163. a 169. b. 205. a. 225. a. 227. b. 258. c. 259. a. 281. b. c. 282. b. 295. c. 297. b. 336. c.
Jacobina abb. Septem-Fontium, 335. c. 374. c.
B. Jacobus de Certaldo ex gente de Guidiis claret in abbatia Volaterrana, 314. c. fit monachus, 315. ejus pœnitentia, 316. 347. b.
Jacobus ep. Præneſtinus, 357. c. A. 564. c.
Jacobus ep. Bononienſis, 139. b. A. 586.
Jacobus ep. Nitrienſis, 284. c.
Jacobus ep. Patavinus, 309. a. 330. b. 347. c. A. 513. c. 546. c.
Jacobus ex mon. Avellanenſi ep. Senogalliæ, 80. a.
Jacobus ep. Taurinenſis, 272. b. 291. b. A. 451. b.
Jacobus abb. S. Severi in Claſſe, 139. c. 187. a.
Jacobus abb. S. Mariæ de Elmi, 335. a. A. 533. a.
Jacobus abb. S. Mariæ foris portam, 275. c.
Jacobus abb. S. Mercurialis de Foro-livio, 189. c. 209. A. 251. a.
Jacobus abb. S. Michaelis Diſcalciatorum Piſarum, 125. b. 224. a. A. 310. c.
Jacobus abb. Montis-armati, 300. c. 311. b. 323. c. A. 471. 491. c. 505.
Jacobus prior Anglarii, 114. c. 161. c.
Jacobus ex monacho Avellanenſi abb. S. Petri de Peruſio, 302. b.
Jacobus abb. Cerreti, 349. a.
Jacobus prior Cellæ-volanæ, 334. c.
Jacobus prior Fileti, 342. a.
Jacobus prior Fontis-avellanæ, 282. b.
Jacobus prior S. Crucis in Marchia, 331. a. A. 521. c.
Jacobus prior S. Johannis inter Paras, 165. b. 190. b.
Jacobus prior Montis-crucum diœceſ. Patavinæ, 345. a. 370. a. A. 546. a.
Jacobus prior S. Martini de Prata, 324. a.
Jacobus vicarius Camaldulenſis, A. 359. b.
Jacobus archipresb. Patavinus, A. 441. a.
Jacobus archipresb. Soaræ, 314. c.
Jacobus plebanus Bagnacavalli, A. 413. c.
Jacobus Bononienſis poteſtas Vicetiæ, 195. a.
Jacobus fil. Guaſtonis de Valliala, A. 73. b.
Jaderenſe monaſt. SS. Coſmæ & Damiani, 64. c. archiepiſcopi, V. *Lampridius*, *Petrus*, *Theobaldus*.
Janni-araſca caſtrum in Sardinia, A. 490. b.
S. Januarii monaſt. Campi-leonis, 237. b. 301. b. 343. b.
Januenſes excitati ad pacem cum Piſanis, 22. c. epiſcopos ad concilium ducunt, 358. a.
Januæ S. Stephani abb. Anſaldus, 21. c. V. *S. Stephani*.
Jejunium monachorum extra Quadrageſimam, 378.
Jennaſii caſtrum, 385. b. A. 597. c. 599. a.
Jeruſalem hoſpitale, 21. a. 310. a.
Ilaſus locus Poſſicinii, A. 76. a. 203. b.
Ildebrandinus prior Vivenſis, 291. c.
Ildebrandinus prior Civitellæ, 301. b.
Ildebrandinus comes Aſciani, 154. a.
Ildebrandinus filius Guinildi, A. 4. *&c.*
Ildebrandus Craſſus card. legatus apoſtolicus decidit circa exiſtentiam corporis S. Apollinaris in baſilica Claſſenſi, 39. *&c.* 49. 117. c. 307. b. 341. b. A. 140. b. 482. c.
Ildebrandus ep. Feſulanus, 272. a. 312. b. 325. a.
Ildebrandus vel Aldobrandinus epiſc. Maſſanus, 322. b.
Ildebrandus ep. Volaterranus, 131. b. 160. c. 188. b. A. 290. a. 210. c. 224. c.
Ildebrandus prior Camaldulenſis, 14. b. 26. a. 33. a. 124. c. adeſt inventioni corporis S. Apollinaris in Claſſe, 40. a. 44. c. 53. b. 54. a. 58. c. 78. a. A. 41. c. 48. a. 54. a. 73. b. 359. b. 362. b. 364. a. 367. b. 368. c.
Ildebrandus abb. Rotenſis, 148. b. A. 366. b.
Ildebrandus abb. Adelmi, 335. a.
Ildebrandus abb. S. Martini de Pino, 193. c.
Ildebrandus abb. S. Zenonis Piſarum, 36. c.
Ildebrandus abb. S. Michaelis in Burgo Piſarum, 129. c.
Ildebrandus prior S. Hilari de Balneo, 268. b.
Ildebrandus prior S. Nicolai Piſarum, 28. b.
Ildebrandus prior S. Salvatoris de Florentia, 98. b. 142. b. A. 181.
Ildebrandus prior Vivi, A. 450. b.
Ildebrandus comes in Thuſcia, A. 198. c. 590. a.
Ildebrandus de Curta, A. 83. c.
Ildebrandus de Petramala vir nobilis poteſtas Anglarii, 335. a.
Ilicis rocca in Latio, A. 597. a. 598. c.
Ilice caſalis, A. 604. a.
S. Illuminatæ monaſt. territorii Tudertini, A. 137. c. 300. c. 479. c.

Imel-

Imelda uxor Bulgari JC. fundatrix eccl. S. Mariæ de Ravone Bononiæ, 70. a.
Imilia abb. Septem-fontium, 374. c.
de Imilliola hoſpitala ſubjectum monaſterio Berardingæ, 222. b.
India abb. Pugnani, 184. a.
Indictiones interdum a notariis imperitis etiam poſt xv. prodocebantur, 360. b.
Ingalati fundus, A. 138. b. 301. c. 480. b.
Imolenſe territorium, V. *Foro-cornelienſe*.
Innocentius II. decidit cauſam contra Oddonem de Polo pro monaſterio S. Gregorii de Urbe circa aliquos caſtra, 354. c. A. 614. &c. Oddonem excommunicat, A. 619. ejuſdem bulla pro monaſt. Fontis-avellanæ, 100. b. 149. c.
Innocentius III. 96. b. ejus privilegium pro congregatione Camaldulenſi, 168. b. A. 212. commendat epiſcopo Nucerino monaſterium Gualdi, 169. a. A. 215. priori Camald. committit collectiones pro ſubſidio Terræ-ſanctæ, 170. a. A. 217. permittit translationem monaſterii Gualdenſis, 169. b. A. 218. c. confirmat Camaldulenſibus decimas & bona poſſeſſa a xl. annis, 172. b. A. 219. ſuſcipit ſub apoſtolica protectione monaſt. Deciani, 169. c. 170. a. & monaſt. S. Helenæ ad Æſinum, 172. b. A. 219. c. literæ contra nobiles de Galbina pro Camaldulenſibus, 173. b. 191. c. A. 227. c. 255. c. delegat in cauſa matrimoniali priores Carcerum & Mandriæ, 178. b. A. 244. concedit mitram & baculum abbati Burgenſi, 181. a. ejus privilegium pro monaſt. S. Severi Ravennæ, 186. c. A. 245. pro monaſt. Fontis-avellanæ, 190. b. & S. Vigilii Senatum, 190. a. A. 246. b. committit obſervantiam privilegiorum Camaldolenſium, 190. a. delegat in cauſa inter canonicos Paravinos & monaſt. Mandriæ, 194. A. 252. b. & inter priorem Camald. & abbatem Vallis-umbroſæ, 190. a. præcipit abbatibus ordinis S. Benedicti, ut Peruſium conveniant ad capitulum generale, 191. b. A. 254. mandat epiſcopis, ut ſententias latas in monachos a priore Camald. executioni mandari faciant in ſuis diœceſibus, 192. a. erigit in parœciam eccl. S. Trinitatis Montis-herculis, 197. c. ejus literæ ad Balduinum imp. CP. 198. a. 199. a. & privilegium canonicis Vicerinis, 200. a. confirmat aliqua monaſteria congregationi, 206. b. committit Guidoni priori Camald. reformationem monaſteriorum Thuſciæ & Marchiæ, 207. ejus privilegium pro Avellaneaſibus, 207. c. ejus literæ pro electione Ubaldi archiep. Ravennæ, 208. literæ abbati Burgi S. Sepulcri, 221. a. aliæ in cauſa eremi Calcenſis, 224. a. 226. c. 228. c. confirmat eccl. S. Viti Viceriæ Samſoni priori, 203. a. A. 263. b. mandat, ne graventur eccleſiæ Camaldulenſes, 206. A. 266. c. literæ pro monaſteriis S. Petri de Puteolis, 209. c. A. 272. c. & Fontis-avellanæ, 207. c. A. 273. c. 285. b. aliæ Ubaldo archiepiſcopo Ravennæ circa monaſt. Claſſenſe, 216. b. A. 304. c & contra Guidonem comitem infeſtum Camaldulenſibus, 230. 231. c. A. 323. & pro reformatione monaſt. Vangaticienſis, 229. c. A. 305. confirmat conceſſionem eccleſiæ S. Michaelis de Muriano Camaldulenſibus, 230. c A. 326. ejus diploma pro monaſt. Claſſenſi, 231. c. A. 326. literæ pro monaſt. Pulliciani & eremi Calcenſis, 230. a. A. 333. & Fuſlinæ, 233. &c. A. 334. b. 346. 353. declarat libertatem & exemptionem eremi Camaldulenſis, A. 356. b. 370. c. removet Everardum abb. Vangaticienſem, 246. c. A. 371. c. 392. b. 397. b. ejus privilegium pro monaſt. S. Marci de Mantua, 166. A. 635. approbat regulam & uſus canonicorum ejuſdem monaſtici, 166. b. A. 635. c. confirmat reformationem Camaldulenſium in monaſterio S. Jucundæ de Obacula, 146. b. 154. b. 159. a. 175. c. 179. b. 187. b. 190. b. 194. a. 201. b. 204. c. 206. a. 215. b. 222. a. 233. c. 237. 240. c. 242. c. 244. obit Peruſii, 244. c. 245. b. 246. c. 298. b.
Innocentius IV. 258. c. 352. a. eligitur, 365. b. dat Camaldulenſibus monaſt. de Toma, 366. A. 579. ejus bulla pro bonis Camaldulenſium, 369. alia pro Stephano rege Hungariæ, 369. a. pro monaſt. S. Gregorii de Urbe, 382. a. pro monaſt. S. Mathiæ de Muriano, 384. b. V. *Fliſcus Sinibaldus*.
Innocentius V. 192. c.
Innocentius VIII. 310. c.
Innocentius III. anti-papa, 2. a.
Inſulæ monaſt. S. Mariæ in territ. Galeatæ, 26. a. privilegium ei conceſſum ab Alexandro III. 80. b. A. 87. c. 117. b. 159. c. 214. b. 286. c. 462. c. donatione ditarum a Jacobo & Philippo de Rondenaria, A. 537. a. abbates, V. *Bivianus*, *Braimannus*, *Gregorius*, *Petrus*, *Placidus*, *Uguccio*.
Inſulæ-manfredi monaſt. S. Andreæ, 270. b. A. 382. b.
de Inſula S. Salvatoris abbas Ugo, 113. a.
Ioſularum epiſcopus in Dalmatia Lucas, 63. a, epiſcopus Martinus, *ibid*.
Interamna urbs, A. 536. c.
Interdicere nequeont epiſcopi eccleſias Camaldulenſes, A. 161. a.
Joachim ultimus abb. Ardengheſcæ, 94. b.
Joachim præpoſitus canonicorum Faventiæ, 161. b.
Johanna comitiſſa uxor Azzonis marchionis Eſtenſis, 332. b.
S. Johannis baptiſtæ digitus cuſtoditus in eccl. Vendæ, 8. c. 359. b.
S. Johannis caſtrum in Latio, A. 607. b. 612. c.
SS. Johannis & Pauli eccl. Civitatenſis, A. 65. b. c.
SS. Johannis & Pauli eccl. de Urbe, 253. a. A. 384.
SS. Johannis & Pauli eccl. de Vetrera, 97. a.
SS. Johannis & Simonis eccl. in Salvenero, A. 118. a. 160. b. 214. c. 287. b. 463. a.
S. Johannis eccl. in Laterano, A. 619. a. b.
S. Johannis baptiſtæ monaſt. de Pinoclaria prope Anconam ſubjicitur Camaldulenſibus, 88. 89.
S. Johannis baptiſtæ de Acereto monaſt. 156. b. 250. a. A. 380. c.
S. Johannis-baptiſtæ de Faventia monaſterium, 289. c.
S. Johannis de Buldrone monaſt. Vid. *Buldronis*.
S. Johannis de Linario monaſterium, 196. b.
S. Johannis monaſt. de Gemmula, 7. b. 279. b. 294. b.
S. Johannis de Monte-vinearum monaſt. 7. a. A. 456. a.
S. Johannis in Monte de Bononia monaſt. 28. b.
S. Johannis de Prato-veteri monaſt. V. *Prativeteris*.
S. Johannis in Sibceto de Foro-livio monaſt. 167. c.
S. Johannis-majoris plebs in Mucello, 112. b. 120. b. A. 131. c. 146. 150. 373. c.
S. Johannis plebs Abbatiæ Vangaticienſis, A. 203. a.
S. Johannis de Agello eccl. 95. c. A. 95. c. 115. a.
S. Johannis eccl. de Arena, 117. b. A. 142. b.
S. Johannis eccl. ad Aſſum, 94. a.

S. Johannis eccl. da Baraoo, A. 65. b.
S. Johannis eccl. de Baloeo, 79. a.
S. Johannis eccl. de Camerano, A. 229. b.
S. Johannis eccl. de Caſſiano, A. 114. c.
S. Johannis eccl. de Caſtellano, 125. c. A. 169. b.
S. Johannis eccl. de Cerquetis, 302. a. A. 459. c.
S. Johannis eccl. territorii Eugubini, 144. a.
S. Johannis eccl. de Ficamarola, 173. a. A. 221. b.
S. Johannis Pieutl eccl. prope Foggiam caſtrum, A. 65. b.
S. Johannis da Fontana prope Medicinam, 57. c 67. c. 164. b. 328. a. A. 56. a. 83. a. 511. a.
S. Johannis eccl. de Fugano, A. 127. b.
S. Johannis eccl. Fuſtificti, A. 65. b.
S. Johannis eccleſia Granaroli, 95. c. A. 101. c. 139. a. 481. b.
S. Johannis eccl. de Leontio, A. 622. c.
S. Johannis eccl. de Meleto, 97. c.
S. Johannis eccl. de Morario, A. 627. c.
S. Johannis eccl. in Palumbice, A. 114. c.
S. Johannis eccl. Pontis-longi, 7. a. 345. c. A. 552. a.
S. Johannis eccl. de Rhodigio, 110. b.
S. Johannis eccl. de Roforio, V. *Roforii*.
S. Johannis eccl. de Serrapila, 125. c. A. 169. c.
S. Johannis eccl. de Spiſſa, 80. b. A. 88. b.
S. Johannis eccl. in Valle ſub Polpiano, 144. b.
S. Johannis de Valle-appooa eccl. 144. a.
S. Johannis de Spiſſa curtis, 80. b. A. 88. b.
S. Johannis aliæ eccleſiæ, V. *Anglari*, *Bottani*, *Buſci*, *Montis vinearum*, *Orſiniani*, *de Tremogiano*, *de Saxo*.
SS. Johannis & Pauli mon. Venetiarum, 284. b.
SS. Johannis & Viti monaſt. in borgo Mantuæ, 167. b.
S. Johannes abb. S. Stephani Januæ obit, 21. b.
B. Johannes primus prior S. Mathiæ de Mutiano, 363. b. 375. a. 377. &c. 384. b.
B. Johannes e Civitate caſtelli mon. Vallis-caſtri, 180. b.
B. Johannes a Baculo mon. Montis-fani, 365. c.
Johannes XXII. vetat, ne converſi S. Marci de Mantua votum habeant in conventibus, 53. a. 108. c. 150. a. a 38. c. A. 647.
Johannes card. S. Anaſtaſiæ, A. 36. a. 81. b. 84. c.
Johannes card. S. Angeli, A. 89. b. 96. c. 102. c.
Johannes card. S. Clementis ep. Tuſcanenſis, inde Viterbienſis, A. 188. a. 215. a. 222. b.
Johannes Felix card. S. Euſtachii, A. 171. a.
Johannes card. SS. Johannis & Pauli, A. 36. a. 53. a. 89. b. 96. c.
Johannes card. S. Marci, A. 53. a. 119. a. 122. b. 128. a. 136. b. 141. a. 143. a. 145. a. 170. c.
Johannes card. S. Mariæ in Coſmedio, A. 247. c.
Johannes S. Pauli card. in Marchia legatus, A. 229. a.
Johannes card. S. Praxedis, A. 327. a. 464. c. 466. b.
Johannes card. S. Priſcæ, 174. b. A. 188. b. 210. a. 222. b. 246. a.
Johannes card. S. Stephani, A. 188. a. 215. b. 222. b.
Johannes card. S. Theodori, A. 171. a.
Johannes ep. Albanenſis, ex abb. Strumenſi, 2. a. 11. c. 12. a. A. 9. c. 245. c. 247. b. V. *Calixtus III.*
Johannes ep. Prænestinus, A. 187. c.
Johannes ep. Sabinenſis, A. 326. c.
Johannes archiep. Gneſnenſis, 3. b. c. 23. a. 25. b. 61. b.
Johannes VIII. archiep. Ravennas, 37. c.
Johannes Ravennas archiep. Spalatenſis, cujus inſcriptio ſepulcralis quomodo legenda? 83. c.
Johannes ep. Æmonienſis, 57. b. A. 57. c.
Johannes ep. Bononienſis, 119. c. A. 153. b.
Johannes ep. Cametinenſis. 219. c. A. 294. b.
Johannes ep. Cervienſis, 208. b. 335. b.
Johannes ep. Civitatis-caſtelli, 13. b. 215. b. 221. a. 242. b. 280. b.
Johannes ep. Faventinus, 131. a.
Johannes ep. Florentinus, 179. b. 189. a. 190. a. 207. a. 229. a. 230. c. 239. a. 242. a. 279. c. 280. c.
Johannes ep. Foro-livienſis, 189. a. A. 249. a.
Johannes ep. Lucanus, 125. b. A. 165. c.
Johannes Lambardo ep. Parentinus, A. 58. a.
Johannes ep. Patavinus, A. 547. a.
Johannes de Comitibus ep. Peruſinus, 221. c.
Johannes ep. Vicentinus, 110. c.
Johannes abb. Agnani, 174. a. 179. a. 237. c.
Johannes abb. S. Adalberti in Pereo, 175. c. 254. a. alter, 290. c. 324. b.
Johannes abb. S. Petri in Campo, 35. c. alter, 242. b.
Johannes abb. de Candiculis, 71. a.
Johannes abb. S. Stephani de Carraria, 178. c. A. 79. c.
Johannes abb. Claræ-vallis da Mediolano, 56. a. A. 354. 355. a.
Johannes abb. Claſſenſis, 151. b. 301. a. 307. b. 318. b. 321. c. alter *ibid.* A. 627. a.
Johannes abb. Fellonicæ, 299. b.
Johannes abb. S. Mariæ foris portam Faventiæ, 27. c.
Johannes abb. S. Petri de Gallano, 285. c.
Johannes abb. Galeatenſis, 95. a. vir illuſtris, 140. c. 152. b.
Johannes abb. S. Hilarii Venetiarum, 220. c.
Johannes abb. Lemmi, 56. c.
Johannes abb. S. Roſſilli Foro-popilienſis, 346. b. A. 554. c. 555. c.
Johannes abb. Sanæ-vallis da Fullina, 233. c.
Johannes abb. Silvæ-mundæ, 151. c. 152. b. A. 362. c. 363. c.
Johannes Hungari abbas Strumenſis prope Poppium, inde pſeudo ep. Albanenſis & pſeudo-papa ſub nomine Calixti III. 2. a. 12. a. V. *Calixtus III.*
Johannes-bonus abb. S. Michaelis de Sobterra, 235. c. A. 332. b.
Johannes abb. S. Theoniſti de Longiano, 124. b.
Johannes abb. de Saxo, 282. b.
Johannes abb. Silvæ-mondæ, 196. a.
Johannes abb. Vangaticienſis, ex vicario Camald. 247. c. ſanctæ opinionis vir, 257. b. A. 359. b. 363. c. 376. a. 377. c. 387. c.
Johannes abb. S. Petri in Vincula Ravannæ, 97. b. 151. a. A 172. c.
Johannes abb. S. Gregorii de Urbe, 70. c. 150. a. A. 85. a. 185. a. 603. b. 606. c.
Johannes abb S. Zenonis Piſarum, 372. c.
Johannes prior Eremi-novæ de Fajolo, 269. a.
Johannes prior Fontis-avellanæ, 26. c. 37. b. 69. b. 139. c. 164. a. 176. b. 190. b. 208. a. 250. b. 282. b.
Johannes prior S. Frigdiani Lucæ, 191. b. 197. a.
Johannes prior da Fleri, A. 367. b.
Johannes prior de Marola, 341. b.
Johannes primus prior S. Mathiæ de Mariano, 368. a. 373. b. 378. 382. a. V. *B. Johannes*.
Johannes prior monaſt. S. Michaelis Arretii, 125. a.
Johannes prior S. Crucis de Patavio, 334. c. A. 442. b.
Johannes prior S. Margaritæ de Pomino ſeu Toſina, 205. a. A. 267. a.

Jo-

Johannes prior S. Petri-minoris Arretii, 195. b. alter, *ibidem*.
Johannes prior SS. xl. de Tarviſio, A. 151. c.
Johannes prior S. Mariæ de Vantio Paduæ, 235. a. 345. a. A. 545. c. 551. a.
Johannes prior S. Vigilii Senarum, A. 246. b.
Johannes prior S. Viti Vicetiæ, 305. c. A. 575. c.
Johannes prior Vivenſis, 261. e. 291. e.
Johannes ex converſo monachus & prior S. Viriani, A. 363. e 364. b.
Johannes eremita Camald. virtutibus plenus, 40. b. c. 41. a. 42. a. 45. b.
Johannes Vicetinus Ord. Præd. 159. b.
Johannes archipresbyter plebis Arretii, 172. a.
Johannes Bonus archidiaconus Patavinus, 79. c. A. 87. b.
Johannes archidiac. Ravennæ, non archiep. 16. c. 17. a. A. 16. b. 527. c.
Johannes archipresb. Arretinus, 193. c.
Johannes archipresb. Marianenſis, A. 567. c.
Johannes archipresb. Vicetinus, A. 575. c.
Johannes archid. Ravennas, 344. e.
Johannes præpoſitus Popilienſis, A. 472. a.
Johannes rector S. Thomæ de Arena Patavii, 309. a.
Johannes diaconus, 354. b.
Johannes Jeroſolymitanus rex, 291. b.
Johannes Duces Ravennæ plures & diverſi, 78. c. 97. c. 191. a. A. 190. c. 621. a.
Johannes comes recipit in emphyteuſim caſtrum Pauli ſeu Poli in Latio a Benedicto abb. S. Gregorii de Urbe, A. 612. b.
Johannes poteſtas Bononienſis, 119. c. A. 153. b.
Johannes filius Azonis, 16. a. A. 15. b.
Johannes de Galeata, 316. c.
Johannes Homodei, A. 619. b.
Johannes filius Marci Mauroceni P. V., A. 76. c.
Johannes de Milone, A. 303.
Johannes Nicolai, 315. a.
Johannes de Pado judex imp. 220. a.
Johannes filius Petri-Leonis vir nobilis, A. 614. c.
Johannes de Primicerio conſul & dux, A. 606. b. 608. a.
Johannes civis Ravennas, 40. b.
Jolanta uxor Friderici II. imp. 291. b.
Jonathas archidiac. Concordienſis, A. 507. b.
Jongelinus Gaſpar, 368. e.
Jonicum caſtrum, 143. c. 144. a.
Jordanus card. S. Pudentianæ, A. 222. b.
Jordanus ep. Humanatenſis, 156. b. 162. a. 174. b.
Jordanus ep. Patavinus, 8. e. 9. c. 159. 234. e. 235. a. 260. a. ex genere Maltraverſa, 272. b. 273. a. donat eccl. S. Michaelis de Patavio, 288. a. 294. c. 306. a. obit, 306. b. A. 353. a. 393. b. 440. b. 445. b.
Jordanus prior S. Auguſtini de Patavio O. P. 308. e. A. 477. c.
B. Jordanus Forzateus prior S. Benedicti de Patavio electus ep. Ferrarienſis, 159. b. 234. c. 260. a. 274. b. 294. b. 306. a. 310. b. ejus obitus, 375. c. A. 334. b.
Jordanus archipresb. Maſſeratæ, 79. A. 87. b.
Joſeph abb. S. Miniatis de Florentia, 239. b. 241. c.
Joſeph prior Camalduli-majoris ſeu Fontis-boni, 346. c.
Joſeph prior Camaldulini Bononiæ, 350. a. A. 561. c.
Joſeph prior de Salimbene, A. 558. c.
Iſaac I. epiſc. Adrienſis, 159. b.
Iſaac abb. Vangaticienſis, inde II. ep. Adrienſis, 36. b. 66. b. 68. a. 114. b. 159. b. A. 41. a. 69. c. 75. a. 551. a.
Iſaac prior S. Mariæ de Riveria Pulveriariæ, 345. b. A. 551. a.
Ithienſis ep. Raynaldus, 365. c.
S. Jucundæ monaſt. prope S. Miniatum, dictum de Obacula, 145. b. 146. 168. c. 170. c. 375. a A. 184. 213. c. 286. a. 462. b.
Judicki Matthæus-Johannes archidiac. Pomeraniæ, 136. a. 238. b.
de Jugo eccl. S. Michaelis, 173. a. A. 221. b.
B. Juliana e comitibus Collis-alti ſanctimonialis Gemmolenſis, 279. a. 294. b.
S. Julianæ eccl. de Pruneto, A. 292. b.
S. Julianæ de Urbana monaſterium, 344. b. A. 546. a.
S. Juliani eccl. territorii Arretini, A. 201. c.
S. Juliani eccl. extra Faventiam, A. 81. a.
S. Juliani eccl. de Lepida, 116. c.
S. Juliani eccl. de Mezzana, A. 292. b.
S. Juliani curtis vel caſtrum, nunc Macerata urbs, A. 138. a. 223. c. 301. b. 480. a.
Julianus, V. *Zulianus*.
Julianus archipresb. plebis S. Auxiani, A. 237. b.
Julianus canonicus Piſtorienſis prior Toſinæ, 327. b. A. 514. c.
S. Juliæ de Tavaria eccl. Cotticæ, 360. b.
Julitta comitiſſa Bononienſis, 139. b. A. 186. a.
Julittina abb. Mantignani, 180. a.
Juncta vel Bonajuncta præpoſitus Caſtellanus, 280. b.
Ivo cancellarius Poloniæ, 214. a.
S. Juſtæ in Sardinia epiſcopus Petrus de Martis, 314. a. 339. c. A. 490. c.
S. Juſtæ eccl. de Orrea-pitina in Sardinia, 200. b. A. 305. b.
S. Juſti monaſt. apud Volaterras, 242. e. ubi floruit B. Jacobus monachus, 313. c. &c. A. 117. c. 160. a. 214. a. 286. a. 462. b. in eo Commiſſi atris veſtibus, & monachi albis induebantur, 316. b. abbates, V. *Azo*, *Martinus*, *Nicolaus*, *Stephanus*.
S. Juſti de Aliga eccl. A. 108. a. 165. b.
S. Juſti in Palviculo eccl. in Marchia, 144. a.
Juſtina abb. Mantignani, 180. a.
S. Juſtinæ de Ameria monaſterium, 248. b.
S. Juſtinæ de Serra-valle eccl. 350. b. de Terchiano, 34. a.
S. Juſtinæ Venetiarum eccl. 272. c.
S. Juſtinæ de Zumellis eccl. 33. b. 34. a. A. 32. b. 90. a.
Juſtinianus S. Laurentius patriarcha Venetiarum, 352. b.
Juſtinopolitanum territorium, 305. b. epiſcopi, V. *Conradus*.
Juſtus rector S. Petri de Rovereto, 276. c.
Juvenatii territorium, A. 65. e.
Kolb Gregorius S. J. 358. b.

L

LAborans card. S. Mariæ in Porticu delegatus apoſtolicus in cauſa inter ep. Arretinum & ep. Senenſem, 72. a. 76. e. A. 89. b. 93. c. 96. 102. c. 105. a. 116. a. 119. a. 122. b. 128. a. 136. b. 141. a. 143. a. 145. e. 161. 163. a. 166. b. 170. c. 175. c.
de Laccon Comitæ judex in Sardinia, 200. b. c. A. 305. b. 306. a.
de Laccule eccl. 173. a A. 221. a.
de Lacbeſmud comes Theobaldus, A. 132. b.

Lacianus fundus, A. 603. b.
de Lacu eccl. S. Mariæ diœceſis Cenetenſis, 33. b. 34. a. A. 32. b. 90. a.
de Lacu eccl. ſubjecta monaſterio S. Helenæ de Æſino, 172 c. A. 220. c.
de Lacu eccl. S. Mariæ ſubj. monaſterio Uranenſi, 302. e.
Lacus fundus in territ. Faventiæ, A. 481. b.
Lahierius Franciſcus, 361. b.
Laici nequeunt ſe ingerere electionibus præſulum Camald. A. 1. &c.
de Lama de Calci eccl. S. Andreæ, A. 279. 310. e.
de Lambertino Guido, 209. b. 312. a.
Lambertus ep. Anconitanus, 87. c. 88. 89.
Lambertus abb. Albarenſis, 254. a.
Lambertus abb. Ardengheſcæ, 94. b.
Lambertus prior de Buldrone, 242. a.
Lambertus magiſter & vicarius Camald. A. 268. a. 359. b.
Lambertus præpoſitus S. Geminiani in Thuſcia, 160. c.
Lambertus comes filius Petri Ducis, A. 627. b.
Lambertus comes alter, vir Stamiræ, 251. a.
Lamius Johannes, 109. b. 126 a. 281. a. 350. c.
de Lammari plebanus Ubaldus, 146. b.
Lampridius archiep. Jaderenſis, 65. a. b.
Lancellotus Secundus abb. Montis-oliveti, 9. b. 22. a. 94. a. 144. b. 359. a.
Lancicienſe concilium in Polonia, 25. c. 59. c.
Landenſe monaſt. in Polonia, 3. a.
Lando ep. Rheginus, 291. a. A. 451. b.
Lando de Valle-montenis, A. 616.
Landolfus de Corba, A. 476. b.
Landolinæ mon. S. Petri, & ejus fortuna, 107, 108. A. 117. c. abbates, Vid. *Ægidius*, *Atto*, *Guillielmus*, *Matthæus*, *Melior*, *Petrus*, *Rainerius*.
Landriano de Wido poteſtas Paduæ, 261. b.
Lanfrancus ep. Ceſenas, 105. a.
Lanfrancus magiſter legum, 213. c.
Lanfrando Populienſis ep. 102. a.
Lanfredius ep. Abſarenſis, 80. a.
Langobardorum ſtrata territorii Ravennæ, A. 621. b.
Larcianum vel Latnianum caſtrum, 112. b. 343. b. A. 131. c. 135. c. 213. b. 461. c.
Larciani villa in territ. Fabuani, 157. b.
Lapurani eccl. S. Mariæ, A. 44. a. & S. Michaelis, 288. a. 349. c. A. 560. a.
Lappus abb. S. Michaelis de Subterra, A. 257. c.
Lateranenſes canonici regulares, 89. c. 277. a.
Laterani concilium anni 1179., 79. c.
Lavaiii plebs diœceſis Bellunenſis, A. 517. b.
Laudenſes epiſcopi V. *Albericus*.
Laverianus fundus, A. 600. c.
S. Laurentii abbas S. Salvatoris, monaſterium in Ardengheſca, 94. b.
S. Laurentii extra Urbem abb. Theophylactus, A. 606. c. 608. e.
S. Laurentii eccl. ſubjecta monaſt. Ardengheſcæ, 94. b.
S. Laurentii de Aoximo eccl. A. 237. b. 381. b.
S. Laurentii eccl. de Cavazzana, A. 70. b. 76. a. 203. b.
S. Laurentii eccl. de Colle-albrico, 309. c.
S. Laurentii eccl. de Colle-alto, 125. c. 250. b. A. 381. a.
S. Laurentii eccl. de Colle-baſſani, 125. c. A. 169. b.
S. Laurentii eccl. da Collina, 384. a.
S. Laurentii eccl. de Corinaldo, 250. b. A. 381. c.
S. Laurentii eccl. de Creſcoleſe, 80. b. A. 88. b.
S. Laurentii eccl. de Domazano, 58. c.
S. Laurentii eccl. de caſtro Guarcinoro vel Quarcinorio, 19. b. 95 c. A. 101. c.
S. Laurentii eccl. de Malanno, A. 510. c.
S. Laurentii eccl. de Merago, 172. c. A. 221. a. b.
S. Laurentii eccl. de Muſino vel Muſiano, 107. c. 108. b.
S. Laurentii eccl. de Peruſio, A. 328. c.
S. Laurentii eccl. de Quercituio, 117. b. A. 142. b.
S. Laurentii eccl. & hoſpitale de Rivolta Piſarum, 85. e. eccl. ſubjecta monaſterio S. Michaelis in Burgo, 178. b. 374. b. A. 92. c. 232. b. 378. c. 589. c.
S. Laurentii de Roſis eccl. 98. a.
S. Laurentii de Scarzana eccl. 95. A. 102. a.
S. Laurentii eccl. da Sazoſp. 125. c. A. 169. a.
S. Laurentii eccl. de Sutrio, A. 167. a.
S. Laurentii eccl. de Vado-rondini, A. 621. c.
S. Laurentii de Venadro eccl. 80. b. A. 88. c.
S. Laurentii ad flumen Æſinum hoſpitale, A. 82.
S. Laurentii caſtrum in Hiſtria, 56. a. A. 58. c. 257. b.
S. Laurentii porta Ravennæ, A. 18. c.
S. Laurentii eccl. ſub monaſt. Deciani, 170. a. 196. a.
Laurentiani vel Lorenzani caſtri eccl. S. Vitalis, 119. b. 208. b. 276. b. A. 213. a. 285. 289. b. 461. b.
SS. Laurentii & Pergentini eccl. Arretii, 175. c. 210. c. 228. c. 298. c. A. 284. b. 456. a.
Laurentius card. S. Mariæ in Portico, A. 81. e.
Laurentius abb. S. Fortunatæ Sutrii, A. 592. c.
Laurentius prior S. Michaelis Muriani, 273. b.
Laurentius Strigonienſis primus prior generalis Paulinorum, 238. b.
Lazarellus ſcriptor, 378. b.
Lazarus abb. S. Apollinaris-novi Ravennæ, 174. c. A. 224. c.
Lazarus abb. S. Severi in Claſſe ex priore & vicario archiep. Ravennæ, 153. b. 186. e. 190. c. A. 245. b.
Lazzus pannus idem ac ſubniger, A. 368. b.
Legrenſis plebanus Pillius, 327. b.
Lemmi mon. S. Michaelis in Hiſtria, 51. c. 56. c. 57. a. 194. c. 235. c. 287. c. 290 e. 298 e. A. 50. e. 56. e. 59. b. 256. &c. 331. e. 445. c. 451 a. 456. b. abbates, V. *Conſtantius*, *Johannes*, *Malerbius Nicolaus*.
Lemniacum caſtrum, 203. b. 230. b. A. 76. a.
Leo pp. IV. 71. c.
Leo papa X. 352. c. 363. b.
Leo card. S. Crucis in Jeruſalem, 241. a. A. 379. b. 382 e. 432. c.
Leo card. S. Luciæ, A. 246. a.
Leo abb. S. Silveſtri de Urbe, A. 606. c. 608. c.
Leo fil. Johannis conſulis & ducis, A. 608. c.
Leo Petri Leonis, A. 614. e.
Leo arcarius ſedis apoſtolicæ, A. 606. b.
S. Leonardi de Boccone monaſt. territorii Paravini, 7. b. 8. c. 9. a. e.
S. Leonardi monaſt. de Foſſa-mala, 65. e.
S. Leonardi de Monte-dogico Veronæ monaſt. 167. e.
S. Leonardi de Æſio eccl. 250. b. A. 381. b.
S. Leonardi eccl. ſubjecta monaſterio Fellonicæ, 300. a.
S. Leonardi eccl. ſubjecta monaſterio Polpiani, 144. a.
S. Leonardi hoſpitale ad Æſinum, 212. b.
S. Leonardi de Pontiano eccl. 309. c.
S. Leonardi eccl. de Volubrio, 250. c. A. 381. c.
S. Leonardi eccl. da Urbe, 250. c.
B. Leonardus eremita incluſus Camald. 265 c. 266. 267.

Leo-

Digitized by Google

Leonardus ep. Cæſenas, 71. b. 111. b. A. 124. b.
Leonardus abb. Follinæ, 34. b.
Leonardus prior S. Quirici de Roſis, 300. b.
Leonardus prior de Caſtellione, A. 359. c.
Leonardus prior S. Mariæ de Plavi, 309. c.
Leonardus prior S. Savini de Chio, 184. b.
Leonardus archidiaconus Vicentinus, A. 547. a.
Leonardus Ildebrandi JC. Piſanus, A. 233. c.
S. Leonis eccl. de Profeta, A. 205. c.
Leontii eccl. S. Johannis, A. 622. c.
Lepidæ eccl. S. Juliani, 116. c.
Leproſorum hoſpitale ſubjectum monaſt. S. Gregorii de Urbe, 126. b. A. 166. c.
Leproſorum eccl. de Serra-valle diœceſis Arretinæ, 130. c.
Leproſorum hoſpitale de Puppio, 287. b.
de Letarcle eccl. S. Martini, 276. b. A. 212. c. 284. b. 461. b.
Libbiani eccl. S. Petri, A. 108. b. 165. b.
S. Liberius vel Oliverius ſocius S. Gaudentii ep. Abſarenſis, cujus corpus extat in eccl. Anconitana, 87. c. 92. c.
Liberius prior S. Jacobi Cellæ-volanæ, A. 539. &c.
Liburni plebanus Bartholomæus, A. 398. c. portus, 358. a.
Libicenſes comites, 2. c.
Licianus fundus, A. 157. c. eccleſ. S. Petri, A. 108 b. 165. b.
de Liciolo eccl. S. Salvatoris, 205. b. A. 268. a.
Limes-altus caſtrum, 17. a. A. 302. a.
de Linatio, vel Linaro ſeu Lignaro monaſt. S. Johannis-evangeliſtæ, 196. b.
Liſeria caſtrum territorii Vicentini. A. 295. b.
Litaldus abb. Vangaticienſis, 31. c.
Livaldus prior Carcerum, 76. b. 110. b. 118. c. 153. a. 164. a. 172. a. 174. c. 178. c. 196. b. 202. b. 215. b. 228. b. 254. a. 285. a. A. 120. b. 153. c. 317. c.
Liutus Hugonis, 117. c. A. 482. a.
Locatellius Eudoxius abb. Vallis-umbroſæ, 361. b.
Lonani eccleſ. S. Miniatis, A 213. c. 285. b. 462. b.
Longani eccl. S. Margaritæ territ. Bellunenſis, 33. c. 34. b. typographi errore dicta S. Mariæ, 242. c. A. 90. a. 337.
Longianum vel Louzanum caſtrum territ. Ariminenſis, 16. b. 281. a. A. 16. a. 138. c. 302. a. A. 480. c. monaſt. S. Theomiſti, 124. b.
Longo Agnes fundatrix monaſterii S. Margaritæ de Torcello, 350. b. &c.
de Loſi eccl. S. Chriſtophori, 80. b. A. 88. c.
Lotharius card. SS. Sergii & Bacchi, A. 188. b. V. *Innocentius III.*
Lotharius archiepiſcopus Piſanus, 210. c. 224. a. 230. c.
Lotharius ep. Nuſcerinus, 107. b.
S. Lotherii vel Eleutherii eccl. ſubjecta monaſt. Avellanæ, A. 380. c.
S. Lotharii vel Eleutherii curtis ſubjecta monaſterio Agnani, 150. b.
Lovadinæ monaſt. S. Mariæ, 309. c.
Lubienski Mathias archiep. Gneſnenſis, 135. b. c.
Lubinus Auguſtinus, 89. b.
Lucæ territorium, & eccl. 146. a. 150. c. A. 65. b. 117. c. 160. b. 184. b. 213. c. 286. a. 462. b. epiſcopi, V. *Guillielmus, Henricus, Johannes, Paganellus.*
S. Lucæ eccl. ſubjecta monaſt. S. Hippolyti Faventiæ, 95. c. A. 101. c.
Lucas abb. S. Pauli ad ripam Arni Piſarum, 224. a. A. 310. c.
Luccarus ep. Inſularum in Dalmatia, 63. a.
Lucardis uxor Premislai II. principis Poſnanienſis, 60. c.
Luccorius Julius-ambroſius, 323. c.
Luchius Joh. Ludovicus abb. S. Pauli de Urbe, 37. c.
Luci eccl. S. Bartholomæi, 249. c. A. 135. c. 373. b. S. Georgii, V. *S. Georgii.*
Luci monaſt. S. Petri in Mucello, A. 4. b. 47. c. appellabatur ejus abbatiſſa comitiſſa, 9. c. 54. a. privilegium ei conceſſum ab Alexandro III. 66. c. A. 72. c. 117. c. conventio abbatiſſæ cum hominibus Luci, 213. b. A. 123. præceptum Friderici I. imp. 112. b. A. 131. bulla Urbani III. 115. b. A. 135. proceſſus pro jure aliquot eccleſiarum, 120. b. A. 146. &c. 160. a. 213. c. concordia cum hominibus Luci, 213. b. A. 278. 280. a. eidem unitur eccl. S. Michaelis de Caſa-nova, 223. c. 237. a. A. 329. c. compoſitio cum capellano S. Georgii, 249. c. A. 373. b. definitio Placidi prioris cauſæ pro eccleſiis S. Georgii & S. Nicolai, 120. b. 226. c. conſecratur eccl. S. Petri, 280. c. 331. c. abbatiſſæ, V. *Binia, Cunizza, Dilecta, Franca, Maximilla.*
Lucia abbatiſſa Sanctæ Chriſtinæ de Tarviſio, 357. a.
Lucia abbatiſſa S. Mariæ de Betbleem Bononiæ, 236. b.
Lucia abbatiſſa de Toma, 366. b. inde Buldionis, 374. c. 384. c.
Luciani eccl. S. Martini, 110. a. A. 114. b.
S. Luciæ de Ancona eccl. 168. c. 346. c. A. 214. b. 286. b. 462. c.
S. Luciæ de Aquina eccl. 271. b. A. 420. c.
S. Luciæ de Baccaraccia eccl. in Sardinia, 360. a. A. 567. c.
S. Luciæ eccl. de Caſa-corvuli, V. *Caſacorvuli.*
S. Luciæ de Caſprenello eccl. 117. b. 187. b. A. 142. b.
S. Luciæ de Colle-albrico eccl. 309. c.
S. Luciæ eccl. ſubjecta S. Hippolyto de Faventia, 95. c. A. 102. a. 306. a.
S. Luciæ eccl. de Foreſto, 341. c.
S. Luciæ eccl. ſubj. monaſt. Landolinæ, 107. c.
S. Luciæ eccl. territorii Senogallienſis, 250. a. A. 380. c.
S. Luciæ de Spejano eccl. A. 600. c. 603. b.
S. Luciæ eccl. ſubjecta Valle-caſtrenſi, A. 538. b.
S. Luciæ Burgi xenodochium, 242. b.
S. Luciæ eccl. ſubjecta monaſterio Volaterrarum, 241. c.
Luciniani eccl. S. Stephani, A. 114. c.
Luciniani Berardingi eccl. S. Chriſtinæ, 117. b. A. 142. b.
Lucius II. papa, 16. b. 94. b. 340. b.
Lucius III. pp. 70. b. 89. c. ejus privilegia pro monaſteriis S. Petri in Vincula Ravennæ, 97. b. S. Salvatoris Camalduli de Florentia, 98. a. eremi de Vivo, 99. a. pro monaſt. de Cerreto, 97. c. A. 103. c. & Catiſii, 102. b. 188. b. A. 107. objurgat monachos Uraneoſes, quia non eligebant abbatem, 101. b. A. 111. c. præcipit Claſſenſibus obedientiam archiepiſcopo, 102. b. A. 111. vetat patronis eccleſiarum, ne ſe ingerant electionibus prælatorum, 106. b. 121. b. 140. a. 310. b. conſecrat eccl. S. Petri majoris Bononiæ, 107. a. ejuſdem privilegia pro monaſteriis Moſacenſi, 111. b. & S. Severi in Claſſe, 109. c. A. 113. pro tota congregatione Camaldulenſi, 105. A. 116. c. pro monaſt. Sanæ-vallis, 110. c. A. 119. c. Carcerum, 110. a. A. 120. S. Miniatis prope Florentiam, 113. c. A. 126. c. pro Gerardo archiep. Ravennæ, 118. a. A. 144. b. obiit, 114. a. 116. c. 118. b. 123. a. 237. b. 253. b. V. *Ubaldus ep. Oſtienſis.*
Lucius abb. S. Muſtiolæ de Turribus, 131. b.
Ludovicus II. imp. 71. c.

S. Lu-

S. Ludovicus IX. rex Galliarum, 358. a.
Ludovicus vel Ludewigus dux Bavariæ, 212. a. 262. c. 263. b. A. 283. a. 399. a. 403. b. 409. c. 413. b.
Luipoldus electus Moguntinus, 201. c.
Luitprandus rex Italiæ, 71. c.
Luknenſe monaſt. in Polonia, 3. a. 23. b.
Luniciani eccl. S. Stephani territorii Æſini, A. 114. c.
Lupatus Ruffinus O. M. ep. Anconitanus, 87. a. 277. b.
Lupus comes, 100. c.
Laſcus prior Mandriæ, 178. c. 194. a.
S. Luxorii eccl. in Sardinia, A. 490. a.

M

M.. ep. Imolenſis, A. 451. b.
M.. prior S. Martini de Venetiis O. P. 309. b. 310. b.
Macerata urbs, V. *S. Juliani caſtrum*.
Macerata ſilva, 172. c. A. 220. c.
de Macerata eccl. S. Georgii in Mucello ſeu de Luco, V. *S. Georgii*.
Macinariæ eccl. S. Michaelis, 239. a. A. 333. c.
Machabeus abb. S. Mariæ foris portam Faventiæ, 28. a.
Macharius comes in territ. Senanſi, 51. a. b. A. 47. c.
Machinardus, V. *Mainardus*.
Michino Ambroſius archiep. Calaritanus, 19. a.
Magdeburgenſes archiepiſcopi, V. *Albertus*.
Magnus abb. Petrorii, 207. a.
SS. Magorum corpora, 372. b.
Majani-vallis 157. b.
Mainardus vel Mainardinus ep. Imolenſis, 205. c. 291. b. A. 264. c. 265. c. 266. a.
Mainardus IV. comes Goritiæ, 52. b. dictus & Machinardus, 218. c.
Mainectus abb. S. Hippolyti Faventiæ, 161. b.
Mainfredus ep. Præneſtinus, A. 66. a. 84. c.
Mainfredus V. *Manfredus*.
Mainictus prior Camaldulini Bononiæ, 350. a.
Mainitus abb. Michaelis in Burgo Piſarum, V. *Manettus*.
Majolum & Majolettum caſtra, 143. c. 144. b.
Majoris dignitas in eremo Camaldulenſi, 187. b.
de Majarbio monaſt. S. Matthæi, 352. c.
Malani eccl. S. Laurentii, A. 510. c.
Malaſpina Dantes, 262. a.
Mala-voltæ Philippi poteſtatis Senatum inſcriptio, 188. a.
Malavolta Orlandus Senenſis, 187. c. 292. a.
Maldulus vir nobilis donat locum S. Romualdo pro ædificanda eremo, quæ Camaldulum inde fuit nuncupata, 124. a. A. 357. c. *&c.* videt in ſomnis ſcalam ad cœlum pertingentem, per quam aſcendebant monachi albi, A. 359.
Malerbius Nicolaus Venetus abb. Lemmi, 141. c. 356. b. 372. c.
Maleti ſilva, A. 83. c.
Malatraverſus Nicolaus epiſc. Rheginus, 230. a. 272. b.
Malviſini comites Bagnacavalli, 209. c. 303. b.
S. Mamæ eccl. de Romena, A. 442. c.
S. Mamiliani monaſt. in inſula Montis-Chriſti, V. *Montis Chriſti*.
S. Mamiliani eccleſia de Somaſſo, 345. c. A. 554. a.
Mandriæ monaſt. S. Mariæ prope Patavium, 176. c. 178. c. 194. a. A. 79. c. 244. b. 252. *&c.*
de Mandriolis monaſt. V. *Eremitæ*.
Manegius locus Pollicinii, A. 76. a.
Manegoldus ep. Pataventis, 212. a. A. 283. a.
Manens comes Sartbiani, 112. c. alter Manens ejus nepos 113. a. 154. b. 219. c. A. 133. 198. c.
Manetto locus territorii Piſani. A. 589.
Manetus abb. S. Michaelis in Burgo Piſarum, 374. b. A. 589. c.
Manfredinus ep. Vicetinus, 350. b.
Manfredus card. S. Cæciliæ, A. 53. b.
Manfredus abb. S. Salvatoris Montis-amati, 142. c.
Manfredus prior S. Mariæ de Vantio, 306. b.
Manfredus vel Manfredinus fil. Tancredi marchionis Eſtenſis, 19. c.
Manfredus Wiciardi, 117. c. A. 139. c. 482. b.
Manfredi-inſulæ monaſterium S. Andreæ, 270. b. A. 382. b 419. a.
Mangiettus rector eccl. S. Stephani de Tega, A. 580. b. 581. b.
Maniſium ſpecies incenſi, 324. a.
Mannius Dominicus M. Florentinus, 104. c.
Manriquez Angelus mon. & hiſtoricus Ciſtercienſis, 334. a.
Mantignani monaſt. prope Florentiam, 139. c. unitum alteri Sanctæ Apolloniæ, 180. a. 191. a.
de Mantinante monaſterium Sancti Stephani, A. 65. a.
Mantuani epiſcopi, V. *Henricus*, *Sigifredus*.
Mantuæ monaſt. S. Andreæ, 165. b. S. Georgii, 167. b.
Mantuæ monaſt. S. Marci, V. *S. Marci*.
Mantunianus fundus, A. 623. a.
de Mano eccl. S. Mariæ, 239. c. 383. b.
Manzonius Antonius-maria, 205. c.
Mapheus Marius ep. Aquinas, inde Cavallicenſis, 314. c.
Mapheus Raphael Volaterranus, 324. c. 325. a.
Maranenſis ep. Vincentius, 168. a.
S. Marcelli caſtrum in Marchia, 143. c.
S. Marcelli eccl. de Monte-ſcapto, A. 381. b.
Marcellinus epiſcopus Arretinus, 343. a. b. 362. c. 368. a.
Marcellus Petrus epiſcopus Patavinus, 7. c. 9. b. 359.
Marchiſes Saſſolini, 130. c.
S. Marci de Mantua monaſt. erigitur, 165. b. A. 630. c. canonici regolares ibidem inſtituti, *ibid.* A. 631. fuit exemptum ab exactionibus communis Mantuæ, 166. A. 633. privilegium Innocentii III. 166. b. A. 635. qui altera bulla adprobat regulam & uſus eorumdem canonicorum, quos appellat Calendarios, 166. b. A. 635. Honorius III. confirmat unionem eccleſiæ S. Cataldi, 166. c. A. 639. a. & ratas habet donationes eidem monaſterio factas, A. 639. c. privilegia Gregorii IX. 167. A. 641. 642. Innocentius IV. eximit a procurationibus legatorum apoſtolicorum, A. 642. c. Communa Mantuæ canonicis S. Marci confirmat exemptionem, A. 643. Alexander IV. eoſdem eximit a decimis electi Aquilejenſis, 167. b. A. 644. Urbanus IV. revocat fratres ad monaſteria, A. 645. Nicolaus IV. liberat eos a juriſdictione ordinariorum, A. 646. Johannes XXII. vetat, ne converſi votum habeant in capitulis, A. 647. recenſio monaſteriorum hujus congregationis, 167. b. indulgentiæ eidem eccleſiæ a pluribus epiſcopis conceſſæ, 167. c. 168. a. 355. a. canonicis unitur monaſt. Vincareti, 289. c.
S. Marci evangeliſtæ de Barca eccl. 97. c.
S. Marci eccl. ſubjecta monaſt. S. Helenæ de Æſino, 172. c. A. 220. c.

S. Mar-

S. Marci eccl. ſubjecta monaſterio Silvæ-mundæ, 195. c.
S. Marci eccl. de Prato martio, 242. c.
de Marciano Joſeph, Laterius & Petrus, 130. b.
Marcoaldus comes fil. Guidonis comitis in Thuſcia, 249. b.
Marcus card. S. R. E. A. 89. b.
Marcus ep. Caſtellanus Venetiarum, A. 252. b. 310. c.
Marcus ep. Eugubinus, ex priore Fontis-avellanæ, 27. c. 139. c. 162. a. 163. c. 179. b.
Marcus abb. Prataliensis, 292. c. 362. b. 364. c. 384. a.
Marcus prior de Vivo, 99. a. 112. e.
Marcus rector S. Mariæ de Petra-corbaria, A. 569. c. 570. a.
Marcus pictor, 349. b.
Marcheſella Guilielmus, 35. c.
Marent eccl. S. Petri ſubjecta monaſt. Sanæ-vallis, 33. 34. a. A. 32. c. 90. a.
Mardignanus locus Pollicinii, A. 76. a.
Margarinus Cherubinus, abb. Caſinenſis, 154. b. 196. a.
S. Margaritæ de Agna eccl. territorii Patavini, 159. b. 305. c.
S. Margaritæ eccl. de Longano, 34. b. A. 32.
S. Margaritæ de Torcello monaſt. 350. b. &c.
S. Margaritæ de Toſina vel Pomino monaſterium ſeu de Borſellis, 120. c. 205. b. 326. c. 331. b. A. 117. 160. a. ei confirmant jus parochiale Cœleſtinus III. 143. a. A. 183. 267. 285. c. & Gregorius IX. 298. c. A. 456. 462. b. 514.
S. Margaritæ eccl. Caſtellionis, 150. b. 276. b.
S. Margaritæ eccl. de caſtro S. Laurentii in Hiſtria, A. 257. b. 268. a.
S. Margaritæ eccl. de Maſſa-ſaliatica, A. 137. c. 301. a. 472. c.
S. Margaritæ eccl. Piſarum, 221. a. A. 280. a.
S. Margaritæ monaſt. Pulverariæ, 7. A. 546. a.
S. Margaritæ eccleſia de Salarola, 7. b. 279. b. 294. b.
S. Margaritæ de Serra-valle eccl. diœceſis Cenetenſis, 33. b. 34. a. A. 32. b.
Marignani eccl. S. Mariæ diœceſis Ariminenſis, A. 114. b.
Marignani nobiles Piſani, 121. a.
Marignanus locus prope Tiberim, 214. c.
B. Maria Piſana monialis S. Pauli de Pugnano, 181. a. vitæ ejuſdem ſynopſis, 181. b.
Maria abb. Septem-fontium, 139. a.
Maria abb. Prati-veteris, 314. a.
Maria comitiſſa uxor Bonifacii marchionis Eſtenſis, 15. b.
Maria de Guazo, 157. b. A. 200. a.
Maria uxor Guidonis ducis, 78. c.
Marianus & Miglius ſcriptores Seraphici, 264. a.
SS. Mariæ & Johannis eccl. in Altaſar, A. 118. a. 160. b. 214. c. 287. a. 463. a.
B. Mariæ Virginis miraculoſa imago in eccleſia Petræ-fictæ, 302. c. 337. c. A. 473. b. 474.
S. Mariæ Angelorum monaſt. de Muriano Venetiarum, 310. c.
S. Mariæ de Agnano monaſt. V. *Agnani*.
S. Mariæ de Camaldulo Bononiæ, V. *Bononiæ*.
S. Mariæ de Caritate Venetiarum monaſterium, 176. c.
S. Mariæ de Cœleſtia Venetiarum monaſterium, 375. c.
S. Mariæ de Cicille monaſterium, V. *Cicille*.
S. Mariæ de Credario monaſt. Mantuæ, 167. c.
S. Mariæ de Deciano monaſt. V. *Deciani*.
S. Mariæ intemeratæ de Fabroro monaſt. extra Florentiam, A. 65. b.
S. Mariæ foris portam Faventiæ monaſt. 26. e. 27. c. 250. a. 270. b. 334. a. V. *Faventiæ*.
S. Mariæ de caſtro Ferino monaſt. diœceſis Veronenſis, 167. c.
S. Mariæ de Fontana monaſt. diœceſis Vicetinæ, 167. c.
S. Mariæ de Guamo monaſt. A. 65. b.
S. Mariæ de Morrona monaſt. V. *Morronæ*.
S. Mariæ de Mandria monaſt. V. *Mandriæ*.
S. Mariæ de Pane in ſacco diœceſis Vicetinæ, eccl. 167. c.
S. Mariæ de Pratalia monaſt. V. *Prataliæ*.
S. Mariæ in Pulliciano monaſt. V. *Polliciani*.
S. Mariæ inter Saxa monaſt. V. *inter Saxa*.
S. Mariæ de Scardavilla prope Meldulam monaſterium, 167. c.
S. Mariæ in Trivio monaſt. V. *Trivii*.
S. Mariæ de Vincareto monaſt. 167. e.
S. Mariæ monaſterium de Valle-ſazea, 240. b.
S. Mariæ monaſteria, V. *Adelmi*, *Arzillæ*, *de Bethleem*, *Biſurci*, *Carcerum*, *Fellonicæ*, *Fiſtumbæ*, *Florentiæ*, *Follinæ*, *Inſulæ*, *Lovadinæ*, *Montis-Crucum*, *Orbiſii*, *Querceti*, *Riofridi*, *Serræ*, *Silvazani*, *Vangaticiæ*.
S. Mariæ eccl. de Albuino, A. 127. b.
S. Mariæ eccl. de Alvayeto, 172. A. 120. c.
S. Mariæ eccl. de Auela in Sardinia, 18. a. A. 23. a.
S. Mariæ de Antignana eccl. 95. c. 202 A. 102. a.
S. Mariæ de Aqua-longa eccl. A. 16. e. 139. a. 302. c. 481. c.
S. Mariæ de Aregianico abb. Ubertus archidiaconus Ravennæ, 38. a.
S. Mariæ de Arena eccl. 383. c.
S. Mariæ eccl. de Aſignano, 97. b.
S. Mariæ in Bazano eccleſia territorii Ravennæ, A. 16. c. 139. a.
S. Mariæ de Bonarcanto vel Monarçanto eccleſia in Sardinia, 177. a. 313. c. 339. c. A. 239. c. A. 239. b. donatio ei facta a Conſtantino rege, 177. A. 240. 489. c. 544.
S. Mariæ eccl. de Boele, 177. a. A. 242. b.
S. Mariæ eccl. de Cagiolo, 308. b.
S. Mariæ eccl. de Camorara, A. 115. a.
S. Mariæ eccl. de Canovaria in Corſica, 360. b. A. 568. b.
S. Mariæ eccl. in Cerbaria, A. 138. a. 301. b. 480. a.
S. Mariæ de Capitello in villa Sarmatiæ eccl. diœceſis Patavinæ, 167. e.
S. Mariæ in Cavalli eccl. territorii Bononienſis, 117. c. A. 139. c. 303. b. 482. a.
S. Mariæ eccl. de Cirvignano, A. 380. c.
S. Mariæ eccl. de Colla diœceſis Senogallienſis, 35. A. 98.
S. Mariæ eccl. de Collina, A. 621. a.
S. Mariæ eccl. in Contra, A. 118. a. 160. b. 214. c. 287. b. 463. a.
S. Mariæ eccl. de Ermentano, 79. b.
S. Mariæ eccl. in diœceſi Faventina, 27. c.
S. Mariæ eccl. de Fermellino, 95. c. A. 102. a.
S. Mariæ eccl. de Ferrariis, 252. a.
S. Mariæ eccl. da Fricco, 125. c. A. 169. b.
S. Mariæ eccl. de Filiola, 95. c. A. 102. a.
S. Mariæ eccl. in Foſſis territorii Eugubini, 144. a.
S. Mariæ eccl. de Fine, 300. b. A. 453. a.
S. Mariæ eccl. juxta S. Petrum ad Gradus Piſarum, 85. c. A. 92. c. 378. c.
S. Mariæ in Garda eccl. in plebatu Medicinæ, 328. &c. A. 511. a.
S. Mariæ eccl. de Rivo-Grauſi, 80. b. A. 88. b.
S. Mariæ eccl. de Griciano, A. 108. b. 165. b.
S. Mariæ eccl. de Caſtro-Guidi, 150. a. A. 85. e. 185.
S. Mariæ eccl. de Guidone, 382. c. A. 585.
S. Mariæ in Horto vel Ortale eccl. A. 139. a. 303. a. 481. c.
S. Mariæ de Lacu eccl. diœceſis Cenetenſis, 33. b. c.

b. c. 34. a. A. 32. b. 90. a. altera diœceſis Brittnnorienſis, 302. c.
S. Mariæ de Mane eccl. 239. c.
S. Mariæ de Matignann eccl. A. 114. b.
S. Mariæ de Meldula eccl. 80. b. A. 88. c.
S. Mariæ eccl. de Molarupta, 383. b.
S. Mariæ eccl. Montis-acoti, A. 292. a.
S. Mariæ eccl. in pede Montis S. Angeli, A. 65. b.
S. Mariæ Matris Domini Mantuæ eccl. A. 629. b. 630. b.
S. Mariæ de Monteciſlo-etati, eccl. 172. c. A. 220. c.
S. Mariæ eccl. Mntis-morani, 172. b. A. 220. b.
S. Mariæ eccl. de Naſcano, 125. e. A. 169. b.
S. Mariæ-novæ eccl. ſubjecta Polpiano, 144. a. altera Claſſenſi mon. 337. b.
S. Mariæ eccl. de Novule, A. 127. b.
S. Mariæ in Pace de Ravenna, eccl. A. 139. e. 303. a. 481. e.
S. Mariæ eccl. de Papiano, 79. a. 170. a.
S. Mariæ in Paſſinis eccl. 144. a.
S. Mariæ in Perſalſis eccl. 144. a.
S. Mariæ in Peratello eccl. territorii Ravennæ, A. 16. c. 139. a. 302. c.
S. Mariæ in Petroccio eccl. 239. c.
S. Mariæ de Pineta plebs in Thuſcia, A. 127. b.
S. Mariæ eccl. Prepi, 79. b.
S. Mariæ eccl. in Quioto, A. 127. b.
S. Mariæ in Bononia eccl. Ravennæ, 117. c. A. 139. c. 303. a. 481. c.
S. Mariæ in Virtute eccl. Ravennæ, V. *in Virtute*.
S. Mariæ de Ravone hoſpitale prope Bononiam, V. *Ravonis*.
S. Mariæ de Remorta eccleſ. territ. Æſini, A. 114. c.
S. Mariæ de Ripalta eccl. 117. b. A. 142. a.
S. Mariæ de Salute eccl. Patavii, 350. b.
S. Mariæ Vetulæ eccl. Raveonæ, A. 225. b.
S. Mariæ io Sala eccl. ſubjecta monaſt. S. Hippolyti Faventiæ, 95. c. A. 102. a.
S. Mariæ ad Saxum eccl. 144. b.
S. Mariæ Scottorum eccl. Senogalliæ, A. 138. b. 301. c.
S. Mariæ de Succurſu Terræ-atſæ eccl. diœceſis Patavinæ, 167. c.
S. Mariæ de Spillo eccl. A. 367. b.
S. Mariæ in Tranſtiberim eccleſ. de Urbe, A. 618. b.
S. Mariæ in Vadn eccl. Ferrarienſis, A. 39. b.
S. Mariæ in Valle eccl. in Marcbia, 144.
S. Mariæ io Umbracia eccl. 125. o. A. 169. b.
S. Mariæ aliæ eccleſiæ, V. *in Altaſar*, *Berneri*, *Bivignani*, *Calbenzani*, *in Campo*, *Caraniti*, *Caſſani*, *Caſtellionis*, *in Gradibus*, *Montionis*, *Montis bampoſi*, *de Nicone*, *de Orbe*, *Panodæ*, *Paterni*, *Pattoni*, *Portuni*, *Pundi*, *de Quarto*, *in Quinto*, *de Rocca*, *de Soara*, *Solaroli*, *Vallis-meragi*.
S. Mariæ eccleſ. in Xenodochio Ravennæ, A. 113. c.
S. Mariæ-Magdalenæ eccl. Caſtellionis-orciæ, 242. b. Piſciæ, 143. b. Mantuæ, 168. b.
S. Mariæ-novæ eccl. Fanenſis, 164. c.
S. Mariani eccl. ſobjecta Avellanæ, 250. a. altera de Palcano, A. 381. b. 382. b. de Elmi, A. 532. c. de Fano, A. 380. c
Marianenſis ep. Pandulpbus, 360. a. A. 567. c.
Marianus ſive Marinus rex in Sardinia, 200. b. A. 305. b.
Marinus monachus vel Martinus magiſter B. Mariæ de Pugnano, 183. a. 184. b.
S. Marinæ eccleſ. monaſt. Biſurci, 152. b. A. 180. b.
Maiipetro vel Maſtripetro Antius dux Venetorum, 65. b. 140. a.
Marmorta vallis, 311. &c. 317. A. 471.
Marolæ ſeu Magolæ monaſterii S. Mariæ varia fortuna, 340. 341.
Marquardus imperialis ſeneſcalcus, 153. c. A. 195. e.
Marſorum vel Marſia provincia, A. 619. c. ejus Domioi, A. 617. b.
Martiima fundus, A. 622. c.
Martene Edmandus monacbus Gallus, 192. c. 200. c.
Martha abb. Mantignani, 180. a. 191. a.
Martini Roſcius-antonius patricius Floreotinus, 366. e.
S. Martini in Cœlo-aureo monaſt. Ravennæ, V. *S. Apollinaris-novi*.
S. Martioi io Palatio Ravennæ Andreas abb. 38.
S. Martioi de Pion abb. Ildebrandos, 193. c.
S. Martini Senarom prior, 99. a. A. 105. a.
S. Martini Senarum mnnaſt. Auguſtioienſium, 300. a.
S. Martini monaſt. Viterbii, 368. c.
S. Martini de Ampozano eccl. 250. b. A. 382. a.
S. Martini eccl. de Barti, A. 380. c.
S. Martini eccl. prope monaſt. Berardingæ, 117. b. A. 142. a.
S. Martini eccl. de Caſale, A. 622. c.
S. Martini eccl. de Caſtignano, 250. b. A. 381. c.
S. Martini eccl. de Colle, 125. e. A. 169. a.
S. Martini eccl. de Corella, A. 127. b.
S. Martioi eccl. de Cortina, A. 526.
S. Martini eccl. territorii Eugnbini, 144. a.
S. Martini de Funro eccleſ. diœceſis Tarviſinæ, 33. b. 34. a. A. 32. b. 90. a.
S. Martini de Fracta eccleſ. diœceſis Peruſinæ, 335. b.
S. Martini de Fugano fundus, 45. c. A' 43. e.
S. Martini eccl. de Gangaiandis, A. 526. e.
S. Martini eccl. de Gello, 362. b.
S. Martini eccl. de Letarcle, 276. b. A. 212. c. 284. b. 461. b.
S. Martini eccl. de Luciano, 110. a. A. 114. b.
S. Martioi eccl. de Picis, 117. A. 142. b.
S. Martini eccl. de P'eda, 80. b. A. 88. b.
S. Martioi eccl. ſubjecta Polpiano, 144. a.
S. Martini eccl. territorii Popilienſis, A. 114. a.
S. Martini eccl. de Prata, 323. a. A.' 507.
S. Martini eccl. de Ruffo, A. 622. c.
S. Martini eccl. in Sexto, A. 127. b.
S. Martini eccl. de Soligo, 310. a.
S. Martini in Strata plebs territorii Foro-livienſis, 193. e. A. 269. a.
S. Martioi eccleſ. de Valle-vajeria, 125. c. A. 169. b.
S. Martioi in Vecin arcbipresbyter, 213. a.
S. Martioi de Venetiis prior M. 309. b. 310. b.
S. Martioi eccl. de Veneza, 35. b. A. 70. e. 76. a. 203. b.
S. Martini eccl. de Vicinato, 310. a.
S. Martioi eccl. da Villa-nova, 95. A. 102. a.
S. Martini plebs ſobjecta monaſterio Vivi, 264. a. A. 572. b.
S. Martini plebs territorij Montis-feretrani, 190. b.
S. Martini aliæ eccleſiæ, V. *Altævillæ*, *Ampozani*, *Barbazani*, *Granitæ*.
S. Martious ep. Turoneoſis, 273. c.
Martinos V. papa, 323. b.
Martinus ep. Arretinus, 193. b. ex præpoſito Arretino, 228. b. oppoſitiooes factæ in hac electione, 228. c. 230. c. 240. e. 242. b. 248. c. 276. b. 278. c. 279. c. 280. a. 287. b 301. c. 313. e. 332. b. A. 360. c. 368. c. 397. c.
Martinns ep. Inſolarum in Dalmatia, 63.
Mattinni ep. Poſnanienſis, 3. b.
Martious ex monacbo Avellanenſi epiſcopus incertæ ſedis, 332. b.
Martiaus II. prior Camaldulenſis, 67. c. 103. a. quan-

quando electus ? 126. c. & quomodo ? 129. a. 132. b. 144. b. ejus præcepta ſacta hominibus Anglarii, 148. c. 151. c. 155. c. 157. c. 158. a. 170. b. 172. b. 173. c. 179. a. c. 188. 189. a. A. 83. b. 219. b. 236. a. 237. 248. delegatus ab Innocentio III. ad præſidendum capitulo generali ordinis S. Benedicti, 191. b. 192. c. 195. c. 197. c. 200. b. A. 254. 305. b. 359. b. excommunicat incidentes ligna extra terminos, A. 359. c. 360. c. 365 c. 366. b. 368. a. c. 590 c. ejus obitus, 200. c. elogium, 201. 209. a.
B. Martinus III. prior Camal. eligitur, 374. b. 377. &c. 384. a. c. V. *Martinus abb. S. Michaelis Piſarum*.
Martinus abb. generalis Vallis-umbroſæ, 12. b.
Martinus abb. S. Apollinaris-novi Raveanæ, 355. a. A. 627. a.
Martinus abb. de Aſtino Bergomi, 142. b. A. 182. a.
Martinus abb Berardingæ, 15. c.
Martinus abb. Claſſenſis, 244. c. 247. c. 262. b. 281. a. 318. b. 321. e. A. 401. b.
Martinus abb. S. Johannis de Ancona, 85. a. 89. c. A. 94. b.
Martinus abb. Roſenſis, 148. b. 156. b.
Martinus abb. S. Savini Piſarum, 32. c.
Martinus abb. S. Juſti Volaterrarum, 184. b. 315. c. 316. b.
Martinus abb. S. Michaelis in Burgo Piſarum, 337. c 345. c. 357. c. 366. e. A. 564. c. 578. b. V. *Martinus III. prior Cam.*
Martinus abb. S. Petri-minoris Arretii, 196. a.
Martinus abb. Puteolenſis, 204. a.
Martinus abb. Tiphii, 215. a.
Martinus prior eremi Camald. ſub Placido priore generali, 123. c.
Martinus prior Camalduli Bononiæ, 180. c. 350. a. A. 561. c.
Martinus prior de Fleri, A. 367. b.
Martinus hoſpitalarius S. Frigdiani Piſarum, 35. b.
Martinus S. R. E. vicecancellarius, A. 483. c.
Martinus canonicus Æſinus, A. 520. b.
Martinus canonicus Faventinus, 276. a.
Martinus comes Camerinenſis, 113. c. 121. c. A. 129. c.
Martinus comes Spalatenſis, 83. a.
Martinus comes Tragurienſis, 83. a.
Martinus cantor in Thuſcia, 113. b. A. 124. a.
de Martire ſeu Martirio abbas, 179. c.
Maruccinius Ægidius abb. generalis Camald. 18. c.
de Martis vel Martio Petrus ep. S. Juſtæ, A. 490. c. 544. c.
Martubilia filia Silveſtri converſa monaſt. S. Michaelis Piſarum, 186. b.
Marzolum curtis, A. 572. a.
Maſſaccium caſtrum territorii Æſini, 172. c. 362. a. 367. b. A. 229. c. 221. b. 583. c. ejus plebs S. Eleutherii, 173. a. A. 221. a.
Maſſæ epiſcopi, Vide *Albertus*, *Aldobrandinus*, *Guillielmus*, *Ildebrandus*.
Maſſæ-ſaliaticæ eccl. S. Margaritæ, A. 137. e. 391. a. 479. c.
Maſſarius ex abb. Urani prior Camaldulenſis, 70. b. 346. b. 378. a. 382. a. 385. c.
Maſſarius abb. SS. Coſmæ & Damiani de Urbe, 321. b. 331. a.
Maſſarius abb. S. Hippolyti Faventiæ, 313. c.
S. Mathiæ de Muriano monaſt. 194. e. ejus erectio, 362. 363. A. 577. b. ejus veteres conſtitutiones, 377. &c. literæ Innocentii IV. 384. b.
S. Mathiæ de Patavio monaſt. 294. c.
Mathilda abb. Pugnani, 184. a.
Mathilda comitiſſa Thuſciæ, 154. b. fundatrix monaſterii de Marola, 340. b.
S. Matthæi de Majurbio monaſt. 352. c.
S. Matthæi de Aquæ-perellis eremus, V. *Aquæperellis*.

S. Matthæi de Accariſiis eccl. Bononiæ, 288. c.
S. Matthæi eccl. de Camaiori, 222. c.
S. Matthæi de Canonica eccl. 82. b. A. 88. c.
S. Matthæi de Cellulis eccl. 160. c.
S. Matthæi de Miliareto eccl. prope Mantuam, 167. c.
S. Matthæi eccl. Montis-guidonis, 237. b.
S. Matthæi de Orbiciano eccl. ſub monaſt. Inſulano, 80. b. 88. c. A. 88. c. 203. c.
S. Matthæi de Peruſio eccl. 250. b A. 382. a.
S. Matthæi eccl. Salonæ, 83. c. 84. a.
Matthæjus Antonius felix Min. Conv. 19. a.
Mattheja gens deſcripta a Panvinio, 354. c. A. 614. a.
Matthæus card. S. Marcelli, A. 93. c. 96. c. 105. a. 110. b.
Matthæus card. S. Mariæ novæ, A. 93. c. 96. c. 102. c. 105. b.
Matthæus card. S. Theodori, A. 247. c.
Matthæus ep. Civitatis-caſtelli, 314. a. 318. a. 333. a.
Matthæus ep. Cenetenſis, A. 353. e.
Matthæus ep. Nonnenſis, 64. c. 80. a.
Matthæus ex abb. Berardingæ abbas Albarenſis, 257. c. 269. a. A. 430. a.
Matthæus abb. Landolinæ, 108. b.
Matthæus abb. Silvæ-mundæ, 301. b.
Matthæus prior Eremi-novæ, 130. a.
Matthæus prior de Fiere, A. 277. a.
Matthæus prior S. Margaritæ de Agna, 306. a.
Matthæus prior S. Mariæ de Serra Æſinæ diœceſis, 330. c. A. 519. b.
Matthæus archidiaconus Humanatenſis, A. 230.
Matthæus fil. Actuli comitis Martini, 157. b.
Matthæus fil. Tranſmundi, 58. a. A. 62. c.
Matthæus dominus de Galbina, 173. b.
Matthæus beneficus in monaſt. S. Hyppoliti Faventiæ, A. 3. c.
S. Mauritii eccl. ſubj. monaſterio S. Helenæ de Æſino, 172. c. A. 220. c.
S. Mauri eccl. de Solarolo, 169. e.
Mauri curtis, A. 15. c. 138. b. 480. b.
Mauriſius Gerardus, 187. c. 195. a. 200. a.
in Mauro eccl. S. Mariæ, A. 526. c.
Mauroceni viri nobiles Veneti Dominicus, 65. b. Johannes, A. 62. c. Marcus obtinet a Friderico I. imp. diploma pro monaſt. Vangaticæ, 68. a. A. 75. b. Johannes ejus filius, 68. b. Andreas & Paulus hiſtorici, 198. b. Thomas patriarcha CP. 198. 305. b. Thomaſina regina Hungariæ, 369. c.
S. Maurus martyr, 194. b.
Maurus ep. Aretinus, 93. b. 308. b.
Maurus ep. Cracovienſis, 3. b.
Maurus abb. Berardingæ, 382. c. A. 590. c.
Maurus abb. Cerrati diœceſis Volaterranæ, 98. a. 204. a. A. 103. c.
Maurus abb. Pratiliæ, 102. c.
Maurus prior monaſterii de Eremita, 156. b.
Maurus rector S. Pauli de Ancona, 88. b.
S. Maximianus archiep. Ravennas, 40. c.
Maximianus abb. SS. Andreæ & Gregorii de Urbe, A. 600. e. 602. b.
Maximilla abbatiſſa Luci, 9. c. A. 5. a.
Maximæ gentis nobiliſſimæ hiſtoria a Panvinio conſcripta, 354. c. A. 112. a
Maximus abbas S. Gregorii de Urbe, 353. a.
Maximus de Maximis vir nobilis, A. 613. e.
Maximus Centii Guidonis, A. 616. c.
Maximus Guidonis, A. 616. a. c.
Maximus fil. Petri leonis, A. 614. c.
Maximus Obicionis, A. 86.
de Media pineta hoſpitale, 319. a.
Mediceus Julianus, 264. b. antiquitas ejus familiæ, 349. b.
Mediolani deſtructio, 37. c. pax firmata inter

Mediolanenſes & Papienſes a Martino priore Camalduli 201. a.
Medicinæ plebs, 139. b. 328. a. A. 550. c. 511. a.
Malchior prior S. Mariæ de Mandria, A. 79. c.
Meldalæ eccl. S. Mariæ, 80. b. A. 88. c.
in Meleto eccl. S. Michaelis, 97. c. A. 65. b.
Melior card. SS. Johannis & Pauli, A. 136. b. 141. a. 143. b. 145. b. 161. c. 163. a. 166. b. 170. c. 175. c.
Melior abb. Landolinæ, 108. b.
Menardus Hugo mon. Gallus, 361. b. 375. c.
Meragi caſtrum & eccl. S. Laurentii, 172. c. 173. a. A. 221. a. b.
Mercati Piſani eccl. S. Jacobi, 333. b.
Mercatelli eccl. & hoſpitale S. Jacobi, 334. b. A. 525. b.
Mercatus plebanus Micciani, 337. a.
SS. Mercurialis & Gratii Ravennæ abbas Johannes, 16. c.
S. Mercurialis monaſt. Foro-livii, 189. b. c. 193. b. 209. a. 333. a. A. 205. c. 251. 268. c. 446. c. 531. b. 554. 558. b. abbates, V. *Gregorius*, *Jacobus*.
Merlaria locus Pollicinij, A. 76. a. 154. c.
Merlaria vel Merolaria maſſa territorii Senogalliæ, A. 15. c. 138. b. 301. c. 480. b.
Merſeborgenſis ep. Eberardus, 68. c. A. 69. b.
Meſulæ plebs diœceſis Arretinæ, 76. a.
de Metris eccl. S. Mariæ, 383. b.
Mattenſes epiſcopi, V. *Conradus*.
Mezzana villa, & eccl. S. Juliani, A. 92. c. 292. b.
Mezzani caſtrum, & eccl. S. Nicolai & S. Benedicti, 383. c.
Micciani plebs S. Mariæ, 31. b. 170. a. 206. b. 242. 276. b. 364. b. A. 213. a. b. 228. c. 365. 461. b.
B. Michael eremita Camaldalenſis, 256. c.
Michael ex mon. Avellanæ epiſcopus, 45. b.
Michael ep. Scardonæ, 80. a.
Michaelius Marcus ep. Caſtellanus Venetiarum, 159. c.
SS. Michaelis & Laurentij eccl. in Vanari, A. 118. a. 161. b.
S. Michaelis in Alione monaſt. territ. Comaclenſis, 334. c. A. 530. 542. c.
S. Michaelis de Arretio monaſt. 14. b. 179. a. A. 117. bulla Clementis III. pro eodem 124. b. A. 162. 184. b. 212. c. 272. a. 356. a. 359. 363. c. 368. b. 461. a.
S. Michaelis in Boſco monaſt. prope Bononiam, 158. b.
S. Michaelis de caſtro Brittorum monaſt. prope Bononiam, 20. a. ai unitur monaſt. S. Damiani, 99. b. 119. a. 127. a. 139. b. A. 52. c. 55. c. 83. c. 117. b. 160. a. 210. c. 214. b. 234. 256. 272. 286. c. 463. a. litaræ Gregorii IX. pro bonis ejuſdem monaſterii, A. 469. a. deciſio Jacobi abbatis Montis-armati pro valle Marmorra, 311. b. A. 471. litaræ Gregorii IX. ad Pelagottum can. Faventinum pro eadem cauſa, 311. a. A. 485. c. deciſio & acta Pelagotti, 317. b. A. 491. conventio cum capitulo Bononienſi pro aliquibus eccleſiis, 228. A. 510. 511. ſententia pro monaſterio contra Juſtinianam, 178. a. abbates, V. *Almericus*, *Bonifacius*, *Gerardus*, *Gregorius*, *Henricus*, *Petrus*, *Ugucci*o.
S. Michaelis de Lemmo monaſterium, V. *Lemmi*.
S. Michaelis de Mariano Venetiarum monaſterium, cujus eccl. donata a Marco ep. Caſtellano, 225. b. A. 310. c. & a clericis Murianenſibus, *ibid.* A. 311. c. Guido prior Camald. ratam habet hanc traditionem, 226. a. A. 315. ab Innocentio III. ſub ſua tutela recipitur, 230. c. unitur eidem monaſt. Mandriæ, 178. c. 194. a. c. 265. c. 267. a. ejus eccleſia conſecratur ab Ugolino card. inde Gregorio IX. 272. a. ſub protectione recipitur Friderici II. 291. a. A. 451. a. & Gregorii IX. 298. c. 305. a. 368. a. A. 456. ditatur ab ep. Juſtinopulitano, 372. c. A. 587. b. priores, V. *Albertus*, *Dominicus*, *Johannes*, *Laurentius*, *Ugo*, *Vido*.
S. Michaelis de Orticaria monaſt. prope Piſas, alias Diſcalciatorum, A. 65. b. 174. c.
S. Michaelis in Burgo Piſarum monaſt. 22. b. A. 27. a. bulla Alexandri III. eidem conceſſa, 85. c. 106. c. 220. c. 221. a. A. 92. 117. a. c. 160. b. 214. a. ei unita eccl. S. Laurentii de Rivolta, 178. b. A. 232. b. 286. b. & eccl. ac eremus de Calci, 246. b. A. 335. 370. c. privilegium Honorii III. 246. b. A. 378. eligitur in abbatem Henricus, 282. a. A. 425. c. 462. b. 488. c. deciſio circa eccleſiam S. Jacobi de Mercato Piſano, eidem monaſt. ſubjectam, 333. b. A. 532. c. 535. c. 554. b. 564. c. 578. pariter eidem ſubjecta eccl. S. Cæciliæ Piſarum, 245. b. ædificatio eccleſiæ S. Michaelis, 255. b. 335. c. abbates, V. *Gerardus*, *Guido*, *Henricus*, *Manettus*, *Martinus*, *Petrus*, *Savinus*, *Simon*, *Ventura*, *Zacharias*.
S. Michaelis monaſt. Diſcalceatorum prope Piſas, 125. b. A. 65. a. 174. c. 310.
S. Michaelis de Subterra monaſt. diœceſis Parentinæ, 235. c. A. 257. a. c.
S. Michaelis de Quadrigaria monaſt. in territorio Camerinenſi, cui privilegium conceſſit Henricus VI. 109. b. 119. c. A. 156. 286. c.
S. Michaelis eccl. de Ancona, 88. c.
S. Michaelis eccl. de Aquimolis, 250. b. A. 381. c.
S. Michaelis eccl. in Caphajora, 150. b.
S. Michaelis de Caſanova unita eccleſiæ S. Mariæ Rivi-frigidi, 123. b. 237. a. inde monaſterio Luci, A. 308. 329. c.
S. Michaelis de Canonica eremus, 293. c.
S. Michaelis de Caſprino eccl. 117. b. A. 142. b.
S. Michaelis de Cazano eccl. 16. c. A. 16. 138. c. 302. a. 481. b.
S. Michaelis eccl. de Jugo, 173. a. A. 221. b.
S. Michaelis de Laparano eccl. 288. a. 349. c. A. 560. a.
S. Michaelis de Loco eccl. A. 442. a.
S. Michaelis eccl. de Macinaria, 239. a. A. 333. c.
S. Michaelis de Mare eccl. Spalatenſis, 84. a.
S. Michaelis de Meleta eccl. 97. A. 65. b.
S. Michaelis eccl. Montis-alti, 150. b.
S. Michaelis eccl. Montis-rotuli, A. 108. a. 165. a.
S. Michaelis eccl. de Mormana, 304. c.
S. Michaelis de Pado-veteri eccl. 339. c.
S. Michaelis eccl. de Palſo, A. 70. c.
S. Michaelis eccl. de Patavio unitur monaſterio Carcerum, 288. a. A. 440. 445. a. 465. b.
S. Michaelis de Poplena eccl. V. *Poplena*.
S. Michaelis de Ramaria eccl. 310. a.
S. Michaelis de Trebano eccl. 95. c. 383. c. A. 102. a.
S. Michaelis de Vangaticia eccl. A. 70. a. 75. c. 203.
S. Michaelis aliæ eccleſiæ, V. *Baguoli*, *Camenza*, *Naſciani*, *Tuntiniani*.
Miechovius hiſtoricus Polonus, 25. b.
Miecislaus vel Mieſco rex Poloniæ, 3. b. 25. c.
de Milanco Johannes & Petrus, 157. c. vel de Melanzo, 158. a.
del Migliore Ferdinandus, 325. a.
de Miliareto eccl. S. Matthæi, 167. c.
Milliadions villa, A. 77. c. 80. c. 121. a. 154. c.
de Millipicinnu eccl. S. Petri, 177. a. 239. c. 243. c.
Milo ep. Bellovacenſis & legatus apoſtolicus, 308. a.
Milo abbas Vangaticienſis, 114. b. 159. c.
Minervi locus, A. 77. c. 80. c. 81. a. 121. a. c. 154. c. 155. b.
S. Miniatis olim caſtrum, modo civitas, 145. b. 312. a. A. 283. b.

S. Mi-

Digitized by Google

S. Miniatis monaſt. prope Florentiam, cui conceſſit privilegium Lucius III. A 126. 333. c. abbates, V. *Albertus*.
S. Miniatis eccl. de Lonano, A. 213. c. 285. b. 462. b.
Miniatus hiſtoricus Montis-politiani, 22. c.
Minius Thomas mon. Florentinus, 284. b. 348. a.
Minorum fratres, 344. c. Vide *S. Franciſcus*, *Wadingus*.
Miralduoli curtis in Mucello, 312. b. A. 131. c.
Mirens ep. Segnienſis, 83. a.
de Miſcu eccl. S Stephani, 310. a.
Miſſale mſ. 348. c.
Miſſarum oblationes ſeu eleemoſynæ, 189. b. plures Miſſæ in die ab epiſcopis celebrabantur aliquando, 314. b. & a monachis, 385.
Modiona vel Mojona caſtrum & eccl. 44. c. 57. c. 119. a. 123. b. 206. b. 276. b. 349. b. A. 41. c. 54. b. 118. a. 160. b. 213. b. 285. a. 288. b. 461. b. c. 462. a.
Moguntiæ archiepiſcupi, V. *Chriſtianus*, *Gothifredus*, *Luipoldus*, *Sifridus*, *a Witenſpach Conradus*.
Mojani eccl. & monaſt. S. Benedicti in territorio Senenſi, 112. c, 113. c. 364. a. A. 133. b. 572. c.
Molarupti obedientia, ſeu cella S. Gregorii de Urbe, 70. c. 383. b. A. 352. b.
Momordianus fundus, A. 601. b.
Monachi albi, V. *Alborum congregatio*.
Monachi ordinis S. Benedicti Peruſium convenientes ad capitulum generale ex mandato Innocentii III. A. 554. viſitati a Guidone priore Camald. & reformati, 207. b.
Monachorum S. Mathiæ veteres conſuetudines, 377. &c. eorum veſtium qualitas, 378. c. animarum ſaluti prædicationibus & ſacramentorum adminiſtrationi incumbebant, 381. b.
Monachus de Villa judex imp. 218. c. 219. c, A. 290. c. 294. b. 304. a. 306. c.
Monaldus ep. Fanenſis, 162. a. 163. c.
Monaldus ep. Foro ſemproienſis, 252. c.
Monaldus ep. Nucerinus, 107. c.
Monaſteria interdum per procuratores regebantur, 93. c. 94. a.
Monaſteria Thuſciæ & Marchinæ a Guidone priore Camald. reformata, 207. b.
Monarcanti, vel Bonarcanti eccl. V. *S. Mariæ & S. Zenonis*.
de Moneta Gerardus juriſperitus Piſanus, 221. a.
Monomachia lites decidebantur, 56. c.
Mons, V. *Montius*.
Montalis eremus, ſeu Montalis-ſalutis in territorio Ariminenſi, 203. b. A. 286. c.
Montaltus Alexander Perettus cardinalis, 264. b.
Montana cella fundus, A. 156. c.
Montani Philippus vicarius generalis Scnogallienſis, 157. b. 187. a. 254. b.
Montaniana caſtrum comburitur, 361. b. A. 80. c. 121 a. 154. a.
in Montanis archidiaconus Patavinus Philippus, 330. b.
Montechiellum curtis, 291. c.
Monterii prior Aldobrandinus inde ep. Maſſanus, 322. b.
Monterlingi curia, 139. b.
Monticelli-etati eccl. S. Mariæ, 172. c. A. 220. c.
Monticellorum eccl. S. Mariæ, Vide *Vallis-moragi*.
Monticlum locus territorii Volaterrani, A. 108. b. 165. b.
Monticulum caſtrum in Sardinia, A. 241. c.
Montius locus territorii Arretini, 20. b. 119. c. A. 24. c. 118. b.
Montionis vel Montejonis caſtrum & eccl. S. Mariæ in Thuſcia, 50. c. 119. a. A. 47. a. b. 213. a. b. 285. a. 289. b. 461. c. 462. a.

Montiruli caſtri eccleſia ſubj. monaſterio Berardingæ, 117. b. A. 142. c.
Montanis eccl. & caſtrum, A. 292. b.
de Monte monaſt. S. Johannis Bononiæ, 28. b.
Montis-acuti S. Salvatoris territ. Peruſini, ab Ottone IV. ſua protectione donatum, 218. c. 534. a. A. 291. c.
Montis-acuti in Thuſcia proceres, 144. b. 203. c. 316. c. 364. c.
Montis-acuti caſtrum & eccl. ſubjecta monaſterio S. Miniatis Florentiæ, A. 127. b.
Montis-acuti cella S. Mariæ, A. 292. a.
Montis-acuti in territ. Arretino eccl. 179. a.
Montis S. Angeli eccl. S. Andreæ, & eccl. S. Mariæ, A. 65. a. b.
Montis-ajati curtis, A. 381. a.
Monti-albani caſtrum territ. Ariminenſis, 16. c. A. 16. a.
Montis-alti caſtrum & eccl. ſub S. Miniate Florentiæ, A. 127. b.
Montis-alti eccl. S. Michaelis ſub Agnano, 150. b.
Montis-alti eccl. S. Salvatoris, A. 282. a.
Montis-amiati monaſt. S. Salvatoris, 342. b.
Montis-amiati monaſt. V. *Vivi*.
Montis-armati Jacobus abb. 300. c. 311. b. 323. c. A. 469. a. 471. 491. c. 505.
Montis-aurei caſtrum in territorio Auximi, 16. a. 101. b. 218. b. A. 15. c. 301. c. 480. b.
Montis aurei, vel Monterii caſtrum & eccl. in Thuſcia, 50. c. 119. a. 276. b. A. 46. c. 213. a. 284. c. 461. c.
Montis-aurii locus territorii Bononienſis, 35. a.
Montis-bencii eccl. S. Salvatoris, 143. a.
Montis-boarii caſtrum, 278. b.
Montis-boddi eccl. S. Petri, vel Bogdi, 126. c. 553. b. A. 169. c.
Montis-bampoli eccleſ. S. Mariæ, 173. a. A. 221. b.
Montis-caſalis monaſterium, 240. a.
Montis-celleſii eremus vulgo Montis-celſi, 187. c.
Montis-Chriſti inſulæ maris Tirrheni monaſt. S. Mamiliani, 215. a. A. 277. b. 476. introducti in ipſum Camaldolenſes ab Honorio III. 244. c. 304. c. a Gregorio IX. 321. &c. 338. c. 345. c. A. 501. 502. 343. a. 553. b. compoſitio cum canonicis Marianenſibus, 360. a. villa Tavariæ donatur, 360. b. 366. a. A. 567. abbates, V. *Comes*, *Pacificus*, *Paulus*.
Montis-cdoeri monaſterium S. Petri prope Anconam, 195. a.
Montis-crocum monaſt. S. Mariæ, 7. a. 345. a. 365. c. 370. a. A. 546. a.
Montis cucati locus territ. Volaterrani, A. 108. b. 165.
Montis-donici monaſt. S. Leonardi, 167. c.
Montis-dolii domini, 144. b.
Montis-eugubini eccl. S. Salvatoris, 143. a.
Montis-granarii caſtrum, A. 301. c.
Montis-guidonis eccl. S. Matthæi, 237. b.
Montis-ferrati marchiones, V. *Conradus*.
Montis-feretri territorium, 144. b. A. 114. b. 117. b. 160. a. 214. b. 286. c. 462. c.
Montis-Filetrani eccl. S. Chriſtophori, 250. b. A. 381. b.
Montis-Filiziani eccleſiæ S. Angeli, 385. a. A. 596. b.
Montis-granarii caſtrum, 307. a.
Montis-herculis monaſt. S. Trinitatis, 197. c. A. 117. b. 160. a. 214. b. 286. c. domini caſtri Montis-herculis, 144. b.
Montis-ilceti eccl. B. Alberti de Albertis Senenſis, 117. b. A. 142. b.
Montis-longi locus, 35. a.
Montis-luponis curtis, A. 138. a. 301. b. 480. a.
Montis-majoris eccl. S. Crucis, A. 282. a.
Montis-morani eccl. S. Mariæ, 172. b. A. 220. b.
Montis-muri monaſt. diœceſis Feſulanæ 331. b.

364. b. A. 117. e. 213. e. 285. c. 462. b. abbas, V. *Albertus*, *Ugo*.
Montis-naxi eccl. S. Florentii, A. 292. a.
Montis-nigri eccl. ſubjecta monaſterio Montis-amiati, 342. c.
Montis-novi curtis, A. 481. a.
Montis-oliveti monachi, 9. a. 144. b. 158. b.
Montis-pinzuti vel pizzutuli eccl. 342. b. e.
Montis-politiani commune, 299. c. 364. a. A. 570. b.
Montis-rotuli eccl. S. Michaelis, A. 108. a. 165. a.
Montis-ſalajoli monaſterium, A. 382. b.
Montis-ſancti eccl. S. Victoriæ, 177. a. A. 239. c. 241. b.
Montis-ſcapti eccl. S. Marcelli, A. 381. b.
Montis-ſicei eccl. S. Angeli, A. 381. b.
Montis-ſilicis monaſterium S. Jacobi, 7. b. 235.
Montis-ſilicis eccl. S. Petri, A. 71. b. 77. c. 80. e. 121. a. 154. e. 203. b.
Montis-ſilveſtri eccleſia, 364. c.
Montis-ſubaſii monaſt. S. Silveſtri, cui privilegium conceſſit Alexander III. 79. b. & Cœleſtinus III. 155. a. 227. b. 248. b. 295. e. 297. a. obſtringitur obedire priori Camalduleoſi, 155. a. A. 157. 193. b. 214. c. 287. b. 463. an Ugolinus, inde Gregorius IX. fuerit abbas hujus monaſterii? 297. c. 337. b. 358. b.
Montis-tebaldi eccl. S. Petri, 250. a. A. 380. c.
Montis-varchii monaſterium Geniſtæ, 358. c.
Montis-vinearum monaſt. S. Joannis prope Montem-ſilicem, 7. a. b. A. 546. a.
Montis-zani curtis, A. 108. b. 165. b. V. *Montis-mezzani*.
Moratii eccl. S. Johannis, A. 627. e.
Morellæ caſtrum in Latio, 385. b. A. 598. e. 599. a.
Morellianum muſeum Florentinum, 104. e.
Moricus abbas & epiſcopus S. Victoris de Cluſis, 187. a.
Moricus II. abb. S. Victoris de Cluſis, 227. a. 302. b. A. 319. b. 325. b. 349. c.
Morimundenſe monaſterium, 3. a.
Mormana caſtrum & eccl. S. Michaelis, 304. c.
Morronæ caſtrum ſubjectum archiepiſcopo Piſano, 176. b.
Morronæ monaſt. S. Mariæ diœceſis Volaterranæ, 104. b. A. 117. c. 160. a. 214. a. 286. a. 462. b. abbates, V. *Benedictus*, *Vivianus*.
Morteti monaſt. S. Mariæ prope Piſas, 300. b. A. 452. c.
Moſacenſe monaſt. S. Galli, 111. a.
Moyſes abbas in Orieore, 128. b.
Moyſes can. Laterani pro-cancellarius apoſtolicus, A. 161. e. 163. b. 166. e. 171. a. 175. c.
Munaldus, V. *Monaldus*.
Mugnorius Andreas, 266. c.
Munaldus prior S. Mariæ de Portu Ravennæ, 174. c. A. 224. e.
Munaldus vel Monaldus comes fil. Ugitionis in territorio Camerinenſi, 33. a. 35. b. A. 34. b. 38. b.
Muratorius Ludovicus-antonius, 30. a. 31. c. 36. b. 37. b. 39. e. 46. a. 51. b. 68. a. 81. a. 110. b. 114. b. 122. b. 125. b. 138. b. 153. a. 160. b. 164. a. 176. b. 197. b. 220. c. 254. a. 257. b. 336. b.
Muriani monaſt. V. *S. Mathiæ & S. Michaelis*.
de Murris eccl. S. Angeli, 377. a.
Murrivallium curtis, A. 138. a. 301. b. 480. a.
de Mutro monaſt. S. Georgii, V. *S. Georgii*.
de Murro Henricus magiſter Juſtitiarius, 270. c.
Muſcana vallis, A. 83. c.
Moſcani eccl. S. Petri, 302. b.
Muſciani eccleſia ſubjecta monaſt. S. Miniatis Florentiæ, A 126.
Muſini vel Muſiani eccl. S. Laurentii, 107. c. 108. b.
S. Muſtiolæ Senarum eccl. V. *SS. Chriſtinæ & Jacobi Senarum*.
Muſſus Dominicus Januenſis, 22. b.
Mutilianæ eccl. S. Angeli, 250. b. A. 381. e.
Mutinenſis epiſcopus Dodo, 341. b.

N

NArtianula curtis, A. 137. c. 301. a. 479. e.
Naſcani eccl. S. Mariæ ſubjecta monaſt. Gualdi, 125. e. A. 169.
Naſciani eccl. S. Michaelis ſubjecta monaſterio Rotæ, 193. e. A. 368. b.
Natalis Stephanus ep. Torcellanus, 272. b. 363. b. 375. a. 377. c. 381. b. A. 577. b.
Natikerius prior S. Johannis de Ponte-longo, 7. a. 345. c. A. 552. a.
Nebbienſis ep. Raphael, 168. a.
Nebolæ eccl. S. Victorini, 125. c. A. 169. b.
Nepeſinum territorium, A. 607. a.
Neapoleo comes pater S. Raynaldi, 100. b.
Neapolis urbs, A. 184. a.
Nerbottus poteſtas Caſtellionis-arretini, 184. b.
Nertus ædificator monaſt. S. Mariæ in Bethleem Bononiæ, 161. b.
Neugebaverus Salomon, 25. b.
Nichelinus fundus, A. 622. b.
SS. Nicolai, Viti, & Martini de Fonto eccleſiæ, 33. b. 34. a. A. 32. e. 90. a.
SS. Nicolai & Mariæ de Serra-valle territorii Arretini, 130. e.
S. Nicolai de Cornu monaſterium, 250. b. 270. A. 381. c. 419. a. e.
S. Nicolai de Fogia monaſterium, A. 65. a.
S. Nicolai monaſterium Piſarum, 28. b.
S. Nicolai monaſt. de Trulla in Sardinia, A. 118. a. 160. b. 214. e. 287. b. 463. a.
S. Nicolai de Litore monaſt. Venetiarum, 116. b. A. 589. b.
S. Nicolai eccl. ſubjecta eremo Camalduleni & ejus Sigillum, 104. e. 105. a.
S. Nicolai eccl. de Capriano, 125. e. A. 169. a.
S. Nicolai de Fabriano eccl. ſubjecta monaſterio S. Crucis de Tripudio, 323. b. A. 510. a.
S. Nicolai eccl. de curia vel Curte-Luponis, A. 213. a. 284. a. 461. b.
S. Nicolai eccl. ſubjecta monaſterio Luci, A. 135. c. 146. a.
S. Nicolai eccleſ. ſubjecta monaſt. S. Miniatis de Florentia, A. 127. a.
S. Nicolai de Mezzano eccl. 383. e.
S. Nicolai eccl. Montis-mezzani vel Montis-zani, A. 213. c. 285. c. 462. b. Vide *Montis-zani*.
S. Nicolai de Serra-valle eccl. V. *Serra-vallis*.
S. Nicolai de Valenzano eccl. 271. b. A. 420. c. 423. e.
S. Nicolai da Valle-rea eccl. 250. a. A. 380. c.
S. Nicolai de Vivola eccl. 28. a.
S. Nicolai de Vultule eccl. 125. c. A. 169. b.
Nicolai Marcus ep. Caſtelli Venetiarum, 194. a. 225. c. 272. b.
Nicolai Johannes Volaterranus, 315. a.
B. Nicolaus monachus Vangatieienſis, 288. c. ejus cultus, 289.
Nicolaus IV. 94. c. 352. b. eximit canonicos S. Marci Mantuæ a juriſdictione ordinariorum, 167. b. A. 648.
Nicolaus V. 58. b.
Nicolaus epiſc. Tuſculanus, 241. a. A. 379. b. 382. c. 434. c.
Nicolaus card. S. Mariæ in Coſmedin, A. 215. b. 223. a.
Nicolaus ep. Foro-ſempronienſis, 162. a.
Nicolaus epiſc. Rhegienſis, 230. a. 272. b. A. 371. c.
Nicolaus ep. Spoletanus, 296. a. 297. c.
Nicolaus epiſcopus, 136. b.

Nico-

Digitized by Google

Nicolaus abb. Berardingorum, 14. c. 15. c. 305. b. 374. c.
Nicolaus abb. Decianenſis, 169. c.
Nicolaus abb. S. Helenæ ad flumen Æſinum, 155. c. 172. b. A. 219. c.
Nicolaus abb. Silvæ-mundæ, 365. a.
Nicolaus abb. Volaterranus, 316. b. 384. a.
Nicolaus prior Fontis-avellanæ, 164. a. 190. b. 208. a. 250. b. 282. b.
Nicolaus abb. Saxi-vivi, 217. a. 244. b. 248. b.
Nicolaus prior S. Angeli de Monte-Filiziani, 285. b. A. 596. b.
Nicolaus prior S. Damiani Bononiæ, 104. b.
Nicolaus prior Camalduli Veronenſis, 350. a.
Nicolaus prior de Vivo, 364. b. 384. c.
Nicolaus vicarius Camald. A. 351. a. 359. b.
Nicolaus præpoſitus Vicetinus, A. 260. a. 262. c.
Nicolaus præpoſitus in Polonia, 213. c.
Nicolaus comes Libicenſis, 2. c.
Nicolaus comes zuppanus, 83. a.
Nicolaus Bonamazzo, A. 619. b.
de Nicune cella S. Mariæ, A. 292. a.
Nicopolitanus ep. Philippus Stanislaus, 137. a.
Niger Gaſpar ep. Parentinus, 52. b.
Nini Juſeph Senenſis canonicus reg. SS. Salvatoris, 94. c.
Nitrienſe monaſt. S. Benedicti M. in Hungaria conſtruitur, 284. c. epiſcopus Jacobus, 284. c.
de Nocetu eccl. S. Floræ, 113. a.
Nonnenſis ep. Matthæus, 64. c. 80. a.
Norandinus ep. Veronenſis, 234. b.
Norbertus fil. Alberti Rotti, 32. c.
Normandi ſcholares in Bononia, 349. c. A. 560. c.
de Nuſcanu eccl. S. Mariæ, 125. c. A. 169. b.
Nuvarienſis epiſcopus Bonifacius, 112. b. c. 121. b. A. 132. b. 134. a.
Nucerinæ urbis in Umbria devaſtatio, 382.
Nucerini epiſcopi, Vid. *Anſelmus*, *Auguſtinus*, *Battaglinius Marcus*, *Borgia Alexander*, *Florentii Virgilius*, *Hugo*, *Lotharius*, *Monaldus*, *Neguſanti Guido*, *Pelagius vel Pelavicinus*, *S. Raynaldus*, *Ugo*.
Nogaritus fundus, A. 39. b.
de Nuvole vel Nuvule eccl. S. Coronæ, 177. b. A. 239. c. 243. c. eccl. S. Mariæ, A. 127. b.

O

O.. decanus Juſtinopolitanæ eccl. A. 588. a.
de Obacula monaſt. S. Jucundæ, 145. eccl. S. Andreæ, 146. c. 168. c. 170. c. A. 184. 213. c. 286. a. 462. b.
Obertus abb. S. Petri ad Vincula Ravennæ, 307. b. A. 484. a.
Obizus marchio Eſtenſis, 227. c. 243. c.
Oblati ſeu converſi monaſterii Montis-acuti territorii Peruſini in monaſterio eodem converſari debebant, 219. a. A. 293. a. V. *Converſi*.
Ocdelina comitiſſa, 219. b. A. 293. c.
Octavianus card. ep. Oſtienſis & Velitrenſis, A. 245. c.
Octavianus card. S. Cæciliæ, V. *Victor IV. antipapa*.
Octavianus card. SS. Sergii & Bacchi, A. 116. a. 161. c. 163. a. 166. b. 175. c. 187. c. 210. a. 215. a. 327. a. 379. c. 383. a. 435. a. 464. c. 466. b. 483. b.
Octavianus de Ubaldinis card. S. Mariæ in Via-lata, 375. a.
Octavianus rector S. Mariæ in Petroccio, A. 340. b. c.
Oddo card. S. Nicolai, 357. c. A. 364. c.
Oddo ep. Bellunenſis & Feltrienſis, 331. b. A. 513. a. ejus ampla donatio parthenoni S. Gervaſii prope Bellunum, 331. b. A. 516. c.
Oddo ep. Cæſenas, 276. a. c. 278. b. 302. c.
Oddo abb. S. Fortunatæ de Sutrio, A. 592. c. 594. c. 595. a.
Oddo præpoſitus Faventinus, 290. a. 311. c. 313. b. 318. b.
Oddo vel Odo monachus de Salem, 201. b. 215. c.
Oddo Frajapane vir nobilis, A. 614. c.
Oddo Franconis, A. 616. c.
Oddo Landulfi, A. 619. b.
Oddo de Maximo vir nob. A. 348. b. 351. b.
Oddo de Polo vir nobilis, 354. c. A. 597. c. invaſor caſtrorum monaſterii S. Gregorii, A. 614. excommunicatur ab Innocentio II. 354. c. A. 619. a.
Odelricus, ſeu Oldericus, Odericus, Ulricus, Vulricus, Voldericus & Uldaricus patriarcha Aquilejenſis, 33. b. 34. b. 51. c. 57. a. b. 67. c. 68. a. b. 207. a. A. 32. c. 50. c. 56. c. 68. a. b. 76. c.
Oderiſius abbas Argiani, 244. b. 261. c.
Odiſce caſtrum territorii Bononienſis, 67. c. A. 83. b.
Odolina comitiſſa, 149. c.
Offinga locus in curte S. Gaudentii, 80. b. A. 88. b.
Offiniani eccleſia, 364. c.
Offreducius archid. Camerinenſis, A. 467. b.
Oldiuzzus præpoſitus Marianenſis, A. 567. c.
Olianus fundus, A. 607. b.
in Olim eccl. S. Petri, A. 118. a. 160. b. 214. c. 287. b. 463. b.
S. Oliverius V. *S. Liberius*.
Oliverius ep. Sabinenſis, A. 464. c. 466. a.
Oliverius prior S. Severi Peruſii, 236. b.
Oliverius vel Auliverius fundator monaſterii Foro-livienſis, A. 237. c.
Oliverius Enſelbardus de Papia poteſtas Vicentiæ, 200. a.
Omnibonus abb. S. Mariæ in Organo Veronæ, 167. b.
Omnium-ſanctorum monaſt. Patavii, 7. a. 309. a. 345. c. A. 477. c. 545. c.
Omnium-ſanctorum monaſt. de Valdagno, 167. c.
Opizo Cortinchus ep. Marianenſis, 360. c.
Opizo Parmenſis epiſcopus, 271. a.
Opizo marchio Eſtenſis, 35. b. 31. b. 36. c. 45. c. 68. a. b. 79. c. 110. b. 138. c. obit, 153. a. A. 41. a. 76. c. 77. b. 78. c.
Opizo Buccafollis conſul Papienſis, 12. c. A. 19. c.
Opizo major curtinchus de Lumito in Corſica, A. 566. a. 569.
Opizo Pernice poteſtas in Corſica, A. 567. a. 568. b.
Orabilis uxor Johannis ducis Ravennæ, 79. a.
Oratianus fundus, A. 621. c.
S. Orbicæ eccl. ſubjecta monaſterio Polpiani, 144. a.
Orbiziani eccl. S. Matthæi ſubjecta monaſt. Inſulano, 80. b. 88. c. A. 88. c. 203. c.
Orbicianus locus territorii Bononienſis, V. *Urbicianus*.
Orbiſii monaſt. S. Mariæ, 7. a. 330. b. A. 513. c.
Oreiani caſtrum & eccleſia S. Mariæ, 283. c.
Ordelaffi Iſaac conſul Arretinus, 101. a.
Ordelaffus Johannes civis Tarviſinus, 118. a. 141. a.
Ordenanus fundus, A. 157. b.
Oriſtallii eccl. S. Salvatoris, 373. c.
Orlandinus de Valenzano, 325. c.
Orlandus abb. S. Salvatoris Montis-amiati, 220. a. A. 307. c.
Orlandus abb. Vangaticienſis, 293. c. 305. b. 344. a.
Orlandus prior S. Frigdiani Piſarum, 282. a. A. 426. a.
Orlandus prior de Vivo, 244. a.
Orlandus prior S. Quirici de Roſis, 347. b.
Orlandus rector S. Baſilii de Cortona, A. 367. b.

Or-

364. b. A. 117. e. 213. e. 285. c. 462. b. abbas, V. *Albertus*, *Ugo*.
Montis-naxi eccl. S. Florentii, A. 292. a.
Montis-nigri eccl. ſubjecta monaſterio Montis-amiati, 342. c.
Montis-novi curtis, A. 481. a.
Montis-oliveti monachi, 9. a. 144. b. 158. b.
Montis-pinzuti vel pizzutuli eccl. 342. b. c.
Montis-politiani commune, 299. c. 364. a. A. 570. b.
Montis-rotuli eccl. S. Michaelis, A. 108. a. 165. a.
Montis-falsjoli monaſterium, A. 382. b.
Montis-ſancti eccl. S. Victoriæ, 177. a. A. 239. c. 241. b.
Montis-ſcapri eccl. S. Marcelli, A. 381. b.
Montis-ſicci eccl. S. Angeli, A. 381. b.
Montis-ſilicis monaſterium S. Jacobi, 7. b. 235.
Montis-ſilicis eccl. S. Petri, A. 71. b. 77. e. 80. c. 121. a. 154. e. 203. b.
Montis-ſilveſtri accleſia, 364. e.
Montis-ſubaſii monaſt. S. Silveſtri, cui privilegium conceſſit Alexander III. 79. b. & Cœleſtinus III. 155. a. 227. b. 248. b. 295. c. 297. a. obſtringitur obedire priori Camaldulenſi, 155. a. A. 117. 193. b. 214. c. 287. b. 463. an Ugolinus, inde Gregorius IX. fuerit abbas hujus monaſterii? 297. e. 337. b. 358. b.
Montis-tebſidi eccl. S. Petri, 250. a. A. 380. c.
Montis-varchii monaſterium Geniſtæ, 358. c.
Montis-vinearum monaſt. S. Joannis prope Montem-ſilicem, 7. a. b. A. 546. a.
Montis zani curtis, A. 108. b. 165. b. V. *Montis-mezzani*.
Moratii eccl. S. Johannis, A. 627. c.
Morellæ caſtrum in Latio, 385. b. A. 598. c. 599. a.
Morellianum muſeum Florentinum, 104. c.
Moricus abbas & epiſcopus S. Victoris de Cluſis, 187. a.
Moricus II. abb. S. Victoris de Cluſis, 227. a. 302. b. A. 319. b. 325. b. 349. c.
Morimundenſe monaſterium, 3. a.
Mormana caſtrum & eccl. S. Michaelis, 304. e.
Morronæ caſtrum ſubjectum archiepiſcopo Piſano, 176. b.
Morronæ monaſt. S. Mariæ diœceſis Volaterranæ, 104. b. A. 117. c. 160. a. 214. a. 286. a. 462. b. abbates, V. *Benedictus*, *Vitianus*.
Morteti monaſt. S. Mariæ prope Piſas, 300. b. A. 452. c.
Moſacenſe monaſt. S. Galli, 111. a.
Moyſes abbas in Oriente, 128. b.
Moyſes can. Laterani pro-cancellarius apoſtolicus, A. 161. c. 163. b. 166. e. 171. a. 175. c.
Munaldus, V. *Monaldus*.
Mugnotius Andreas, 266. c.
Munaldus prior S. Mariæ de Portu Ravennæ, 174. c. A. 224. e.
Munaldus vel Monaldus comes fil. Ugitionis in territorio Cametinenſi, 33. a. 35. b. A. 34. b. 38. b.
Muratorius Ludovicus-antonius, 30. a. 31. e. 36. b. 37. b. 39. e. 46. a. 51. b. 68. a. 81. a. 110. b. 114. b. 122. b. 155. b. 138. b. 153. a. 160. b. 164. a. 176. b. 197. b. 220. c. 254. a. 257. b. 336. b.
Muriani monaſt. V. *S. Mathiæ & S. Michaelis*.
de Murris eccl. S. Angeli, 377. a.
Murrivallium curtis, A. 138. a. 301. b. 480. a.
de Murro monaſt. S. Georgii, V. *S. Georgii*.
de Murro Henricus magiſter Juſtitiarius, 270. c.
Muſcana vallis, A. 83. e.
Muſcani eccl. S. Petri, 302. b.
Muſciani eccleſia ſubjecta monaſt. S. Miniatis Florentiæ, A 126.
Muſini vel Muſiani eccl. S. Laurentii, 107. c. 108. b.
S. Muſtiolæ Senarum eccl. V. *SS. Chriſtinæ & Jacobi Senarum*.
Muſſus Dominicus Jannenſis, 22. b.
Mutilianæ eccl. S. Angeli, 250. b. A. 381. e.
Mutinenſis epiſcopus Dodo, 341. b.

N

NArtiannla curtis, A. 137. c. 301. a. 479. e.
Naſcani eccl. S. Mariæ ſubjecta monaſt. Gualdi, 125. c. A. 169.
Naſciani eccl. S. Michaelis ſubjecta monaſterio Rotæ, 193. c. A. 368. b.
Natalis Stephanus ep. Torcellanus, 272. b. 363. b. 375. a. 377. c. 381. b. A. 577. b.
Natikerius prior S. Johannis de Ponta-longo, 7. a. 345. e. A. 552. a.
Nebbienſis ep. Raphael, 168. a.
Nebulæ eccl. S. Victorini, 125. c. A. 169. b.
Nepeſinum territorium, A. 607. a.
Neapoleo comes pater S. Raynaldi, 100. b.
Neapolis urbs, A. 184. a.
Nerbottus poteſtas Caſtellionis-arretini, 184. b.
Nettus ædificator monaſt. S. Mariæ in Bethleem Bononiæ, 161. b.
Neugebaverus Salomon, 25. b.
Nichelinus fundus, A. 622. b.
SS. Nicolai, Viti, & Martini de Fontu eccleſiæ, 33. b. 34. a. A. 32. c. 90. a.
SS. Nicolai & Mariæ de Serra-valle territurii Arretini, 130. c.
S. Nicolai de Cornu monaſterium, 250. b. 270. A. 381. c. 419. a. c.
S. Nicolai de Fogia monaſterium, A. 65. a.
S. Nicolai monaſterium Piſarum, 28. b.
S. Nicolai monaſt. de Trulla in Sardinia, A. 118. a. 160. b. 214. c. 287. b. 463. a.
S. Nicolai de Litore monaſt. Venetiarum, 116. b. A. 589. b.
S. Nicolai eccl. ſubjecta eremo Camaldulenſi & ejus Sigillum, 104. e. 105. a.
S. Nicolai eccl. de Capriano, 125. e. A. 169. a.
S. Nicolai de Fabriſno eccl. ſubjecta monaſterio S. Crucis de Tripudio, 323. b. A. 510. a.
S. Nicolai eccl. de curia vel Curte-Luponis, A. 213. a. 284. a. 461. b.
S. Nicolai eccl. ſubjecta monaſtario Luci, A. 135. c. 146. a.
S. Nicolai eccleſ. ſubjecta monaſt. S. Miniatis de Florentia, A. 127. a.
S. Nicolai de Mezzano accl. 383. e.
S. Nicolai eccl. Montis-mazzani vel Montis-zani, A. 213. c. 285. c. 462. b. Vide *Montis-zani*.
S. Nicolai de Serra-valle eccl. V. *Serra-vallis*.
S. Nicolai de Valenzano eccl. 271. b. A. 420. c. 423. e.
S. Nicolai da Valle-rea eccl. 250. a. A. 380. e.
S. Nicolai de Vivola eccl. 28. a.
S. Nicolai de Vultule eccl. 155. c. A. 169. b.
Nicolai Marcus ep. Caſtelli Venetiarum, 194. a. 225. e. 272. b.
Nicolai Johannes Volaterranus, 315. a.
B. Nicolaus monachus Vangaticienſis, 288. c. ejus cultus, 289.
Nicolaus IV. 94. e. 352. b. eximit canonicos S. Marci Mantuæ a juriſdictione ordinariorum, 167. b. A. 646.
Niculaus V. 58. b.
Nicolaus epiſc. Tuſculanus, 241. a. A. 379. b. 382. c. 434. c.
Nicolaus card. S. Mariæ in Coſmedin, A. 215. b. 223. a.
Nicolaus ep. Foro-ſempronienſis, 162. a.
Nicolaus epiſc. Rhegienſis, 210. a. 272. b. A. 371. c.
Nicolaus ep. Spoletanus, 296. a. 297. c.
Niculaus epiſcopus, 156. b.

Nico-

Nicolaos abb. Berardingorum, 14. c. 15. c. 305. b. 374. c.
Nicolaus abb. Decianenſis, 169. c.
Nicolaus abb. S. Helenæ ad flumen Æſinum, 155. c. 172. b. A. 219. c.
Nicolaus abb. Silvæ-mundæ, 365. a.
Nicolaus abb. Volaterranus, 316. b. 384. a.
Nicolaus prior Fontis-avellanæ, 164. a. 190. b. 208. a. 250. b. 282. b.
Nicolaus abb. Saxi-vivi, 207. c. 244. b. 248. b.
Nicolaus prior S. Angeli de Monte-Filiziani, 385. b. A. 596. b.
Nicolaus prior S. Damiani Bononiæ, 104. b.
Nicolaus prior Camalduli Veronenſis, 350. a.
Nicolaus prior de Vivo, 364. b. 384. c.
Nicolaus vicarius Camald. A. 351. a. 359. b.
Nicolaus præpoſitus Vicetinus, A. 260. a. 262. c.
Nicolaus præpoſitus in Polonia, 213. c.
Nicolaus comes Libicenſis, 2. c.
Nicolaus comes zuppenus, 83. a.
Nicolaus Bonamezzo, A. 619. b.
de Nicone cella S. Mariæ, A. 292. a.
Nicopolitanus ep. Philippus Stanislaus, 137. a.
Niger Gaſpar ep. Parentinus, 52. b.
Nini Joſeph Senenſis canonicus reg. SS. Salvatoris, 94. c.
Nitrienſe monaſt. S. Benedicti M. in Hungaria conſtruitur, 284. c. epiſcopus Jacobus, 284. c.
de Noceto eccl. S. Floræ, 113. a.
Nonnenſis ep. Matthæus, 64. c. 80. a.
Norandinus ep. Veronenſis, 234. b.
Norbertus fil. Alberti Rotti, 30. c.
Normandi ſcholares in Bononia, 349. c. A. 560. c.
da Nuſcano eccl. S. Mariæ, 125. c. A. 169. b.
Novarienſis epiſcopus Bonifacius, 112. b. c. 121. b. A. 132. b. 134. a.
Nucerinæ urbis in Umbria devaſtatio, 382.
Nucerini epiſcopi, Vid. *Anſelmus*, *Auguſtinus*, *Battaglinius Marcus*, *Borgia Alexander*, *Florentii Virgilius*, *Hugo*, *Lotharius*, *Monaldus*, *Neguſanti Guido*, *Pelagius vel Pelavicinus*, *S. Raynaldus*, *Ugo*.
Nugaritus fundus, A. 39. b.
de Nuvole vel Novule eccl. S. Coronæ, 177. b. A. 239. c. 243. c. eccl. S. Mariæ, A. 127. b.

O

O.. decanus Juſtinopolitanæ eccl. A. 588. a.
de Obacula monaſt. S. Jucundæ, 145. eccl. S. Andreæ, 146. c. 168. c. 170. c. A. 184. 213. c. 286. a. 462. b.
Obertus abb. S. Petri ad Vincula Ravennæ, 307. b. A. 484. a.
Obizus marchio Eſtenſis, 227. c. 243. c.
Oblati ſeu converſi monaſterii Montis-acuti territorii Peruſini in monaſterio eodem converſari debebant, 219. a. A. 293. a. V. *Converſi*.
Ocdelina comitiſſa, 219. b. A. 293. c.
Octavianus card. ep. Oſtienſis & Velitrenſis, A. 245. c.
Octavianus card. S. Cæciliæ, V. *Victor IV. antipapa*.
Octavianus card. SS. Sergii & Bacchi, A. 116. a. 161. c. 163. a. 166. b. 175. c. 187. c. 210. a. 215. a. 327. a. 379. c. 383. a. 435. a. 464. c. 466. b. 483. b.
Octavianus de Ubaldinis card. S. Mariæ in Via-lata, 375. a.
Octavianus rector S. Mariæ in Petroccio, A. 340. b. c.
Oddo card. S. Nicolai, 557. c. A. 564. c.
Oddo ep. Bellunenſis & Feltrenſis, 331. b. A. 513. a. ejus ampla donatio parthenoni S. Gervaſii prope Bellunum, 331. b. A. 516. c.
Oddo ep. Cæſenas, 276. a. c. 278. b. 302. c.
Oddo abb. S. Fortunatæ de Sutrio, A. 592. c. 594. c. 595. a.
Oddo præpoſitus Faventinus, 290. a. 311. c. 313. b. 318. b.
Oddo vel Odo monachus de Salem, 201. b. 215. c.
Oddo Frajapane vir nobilis, A. 614. c.
Oddo Franconis, A. 616. c.
Oddo Landulfi, A. 619. b.
Oddo de Maximo vir nob. A. 348. b. 351. b.
Oddo de Polo vir nobilis, 354. c. A. 597. c. invaſor caſtrorum monaſterii S. Gregorii, A. 614. excommunicatur ab Innocentio II. 354. c. A. 619. a.
Odelricus, ſeu Oldericus, Odericus, Ulricus, Volricus, Voldaricus & Uldaricus patriarcha Aquilejenſis, 33. b. 34. b. 51. c. 57. a. b. 67. c. 68. a. b. 207. a. A. 32. c. 50. c. 56. c. 68. a. b. 76. c.
Oderiſius abbas Argieni, 244. b. 261. c.
Odiſce caſtrum territorii Bononienſis, 67. c. A. 83. b.
Odolina comitiſſa, 149. c.
Offinga locus in curte S. Gaudentii, 80. b. A. 88. b.
Offinieni eccleſia, 364. c.
Offreducius archid. Camerinenſis, A. 467. b.
Oldiozzus præpoſitus Marianenſis, A. 567. c.
Olianus fundus, A. 607. b.
in Olim eccl. S. Patri, A. 118. a. 160. b. 214. c. 287. b. 463. b.
S. Olivarius V. *S. Liberius*.
Oliverius ep. Sabinenſis, A. 464. c. 466. a.
Oliverius prior S. Severi Peruſii, 236. b.
Oliverius vel Auliverius fundator monaſterii Foro-livienſis, A. 237. c.
Oliverius Enſelbardus de Papia poteſtas Vicetiæ, 200. a.
Omnibonus abb. S. Mariæ in Organo Veronæ, 167. b.
Omnium-ſanctorum monaſt. Patavii, 7. a. 309. a. 345. c. A. 477. c. 545. c.
Omnium-ſanctorum monaſt. de Valdagno, 167. c.
Opizo Cortinchus ap. Marianenſis, 360. c.
Opizo Parmenſis epiſcopus, 271. a.
Opizo marchio Eſtenſis, 15. b. 31. b. 36. c. 45. c. 68. a. b. 79. c. 120. b. 138. c. obiit, 153. a. A. 41. a. 76. c. 77. b. 78. c.
Opizo Buccefullis conſul Papienſis, 12. c. A. 19. c.
Opizo major cortinchus de Lumito in Corſica, A. 566. a. 569.
Opizo Pernice poteſtas in Corſica, A. 567. a. 568. b.
Orebilis uxor Johannis ducis Ravennæ, 79. a.
Oratianus fundus, A. 621. c.
S. Orbicæ eccl. ſubjecta monaſterio Polpiani, 144. a.
Orbiziani eccl. S. Matthæi ſubjecta monaſt. Inſuleno, 80. b. 88. c. A. 88. c. 203. c.
Orbicianus locus territorii Bononienſis, V. *Urbicianus*.
Orbiſii monaſt. S. Mariæ, 7. a. 330. b. A. 513. c.
Orciani caſtrum & eccleſia S. Mariæ, 383. c.
Ordeleſſi Iſaac conſul Arretinus, 101. a.
Ordeleſſus Johannes civis Tarviſinus, 118. a. 141. a.
Ordenanus fundus, A. 157. b.
Oriſtallii eccl. S. Salvatoris, 373. c.
Orlandinus da Valenzano, 325. c.
Orlandus abb. S. Salvatoris Montis-amiati, 220. a. A. 307. c.
Orlandus abb. Vangaticienſis, 293. c. 305. b. 344. a.
Orlandus prior S. Frigdiani Piſarum, 281. a. A. 426. a.
Orlandus prior de Vivo, 244. a.
Orlandus prior S. Quirici de Roſis, 347. b.
Orlandus rector S. Baſilii de Cortona, A. 367. b.

Or-

Ormaoni filii ſe componunt cum monaſterio Cluſino, A. 403.
in Orrea eccl. S. Jacobi, 383. b.
in Orria-pitbina eccl S. Juſtæ, & S. Mariæ, 200. b. A. 305. b & monaſterium, 210. c. A. 287. b.
Orſiniani eccl. S. Johannis, 144. a.
Orricariæ monaſt S. Michaelis Diſcalceatorum prope Piſas, V. *S. Michaelis*.
in Ofenna eccl. caſtri S. Quirici declaratur in diœceſi Arretina, 72. b. V. *S. Quirici*.
Oſpelli monaſterium S. Silveſtri, V. *Montis-fubaſii*.
de Orbe eccl. S. Mariæ, 70. b.
Oſtienſes epiſcopi, V. *Octavianus*, *Reynaldus*, *Theobaldus*, *Ubaldus*, *Ugo*.
Orum vitandum, 378. b.
Otto II. imp. 16. a. 38. a.
Otto III. imp. confirmat monaſterio S. Gregorii de Urbe caſtrum S. Pauli, vulgo Poli, & alios fundos, 16. a 38. a. 354. c. A. 605.
Otto IV. concedit privilegia monaſteriis Fontis-avellanæ, 212. a A 280. Montis-acuti, 218. c. A. 291. S. Apollinaris in Claſſe, 218. b. A. 299. & toti congregationi Camaldolenſi, 210. a. A. 283. c. &c. 307. b. Bonus ep. Senenſis ſcribit ad eumdem, 131. c. 196. a. 209. c. 220. a. 243. b, 257. b.
Otto dux Burgundiæ, 114. a.
Otto ep. Bambergenſis, 2. c.
Otto ep. Civitenſis, vel Civitatis-novæ, 235. c.
Otto ep. Wirzeburgenſis, 212 a. A. 283. a.
Otto prior S. Petri Montis-ſilicis, 247. c. A. 343. c. 375. c.
Otto Zondadarius Mediolanenſis judex imp. 112. c. A. 134. a. 206. c.
Otto de S. Blaſio, 114. a.
Ovilianus fundus, A. 622. c.
Oziani vel Otiani eccl. V. *Ukiani*.

P

P... abbas S. Gregorii de Urbe, A. 601. a.
in Pace eccl. S. Mariæ de Ravenna, A. 139. c 303. a. 481. c.
de Pace eccl. S. Mariæ caſtri Bononienſis, 35. c.
B. Pacifica abb. Vallis-gloriæ, 287. b. 296. a. 297. c.
Pacificus abb. Montis-Chriſti, 215. a. 245. a.
Paciani plebs SS. Martini, Proculi & Mariæ, 242. b.
Padi-veteris ecc. S. Mariæ, 334. c. eccl. S. Michaelis, 339. c.
Padolironis monaſt. 29. s. privilegium Friderici III. imp. pro eodem, A. 396.
in Padule prior S. Stephani, 304. b. A. 470. b.
Paganellus ep. Lucenſis, A. 66. c.
Paganellus de Monte alboito vir nobilis, 68. c.
Paganellus de Vivinatia vir nobilis, 209. c.
Paganellus prior ſanctæ Mariæ forisportam Lucæ, 337. c.
Paganus patriarcha Aquilejenſis, 168. a.
Paganus ep. Patavinus, A. 77. b. 396. b.
Paganus ep. Volaterranus, 188. c. 277. a. 316. c. 334. c.
Paganus abb. Burgenſis, 99.
Pagani hoſpitale, 148. b.
Pagni Urſula monialis S. Annæ Piſarum, 181. a.
Palaja curtis territorii Volaterrani, A. 108. b. 165. b.
Palatioli S. Mariæ abbas Guifredus, 254. a.
Palatioli eccl. S. Caſſiani ſubjecta monaſt. Gualdi, 125. c. A. 169. b.
Palatiolum fundus ſubj. abbatiæ Claſſenſi, 117. c. A. 139. c. 302. c. 482. a.
Palcani eccl. S. Martiani, A. 381. b. 382. a.
Palliani eccl. S. Blaſii, 117. b. A. 148. b.
Palmerius abb. Ardenghecæ, 94. b.
Palſi eccl. S. Michaelis, A. 70. c.
Palſi locus Pollicinii, A. 76. a. b. 77. c. 80. c. 121. a. 154. c.
Paltena vel Pantena locus, A. 77. c. 80. c. 121. a.
Paludellæ ecc. S. Paterniani, 97. c.
Paludis hoſpitale, 316. b.
Palvicoli eccl. S. Juſti in Marchia, 144. a.
in Palombice eccl. S. Johannis, A. 114. c.
Pallombi collis caſtrum, 144. a.
S. Pancratii monaſt. extra Urbem, 169. c. A. 65. a.
de Pancule caſtrum & eccleſia, 305. c.
Pandolphus card. xii. apoſtolorum, A. 116. a. 119. a. 122. b. 128. a. 136. b. 141. a. 143. b. 145. c. 170. c. 188. a. 122. b.
Pandolphus ep. Marianenſis, 360. a. c. A. 567. c.
Pandolphus abb. Montis-herculis, 297. c.
in Pane plebs S. Stephani, 341. c.
de Panigo comes Bonifacius, 366. a.
de Paniniacco eccl. S. Mariæ, 267. c.
Panodæ caſtri eccl. S. Mariæ, 172. b A. 314. a.
Panormitani archiepiſcopi, V. *Berardus*.
Panſanenſes, V. *Banzena*.
S. Pantaleonis eccl. de Domo, 209. b.
Panvinius Honuphrius, 122. b. 274. b. 354. b. A. 600. a. 612. a. 614. a.
Paparanus fundus, A. 607. a.
Papebrochius Daniel S. J. 62. c. 155. b. 171. b. 174. c. 200. c. 255. a.
Papienſes epiſcopi, V. *Bernardus*.
Papiani eccl. S. Mariæ, 79. a. 170. a.
inter Paras, ſeu inter ambas Paras monaſterium, vel cella S. Alberici, 213. a. 372. c.
Parentini epiſcopi, Vid. *Adalpero*, *Folcherius*, *Gratiadeus*, *Johannes*, *Niger Gaſpar*, *Petrus*.
Paterulus fundus, A. 602. b.
Pariete-longo fundus, A. 607. a.
S. Pariſius Bononienſis fit monachus in patria, 20. a. 118. c. Tarviſium mittitur ad regimen monialium S. Chriſtinæ, 141. b. c. 142. a. 236. c. ejus actiones Tarviſii, 356. miracula dum viveret, 372. c.
Pariſius Matthæus, 362. c.
Parmæ monaſterium Religionis-veteris, 267. b.
Parmenſes epiſcopi, V *Aicardus*, *Gratia*, *Opizo*.
Partinæ curtis & plebs, 287. b. 364. c. 20. b. 119. a. 279. c. A. 24. c. 213. b. 285. b. 434. 225. b. 436.
Paſchalis II. papa, 53. c. ejus epiſtola, 73. b. 74. 88. a. 109. c. 166. c. A. 83. b. 159. b
Paſchalis III. anti papa, alias Guido Cremenſis, 2. a. 72. b. 30. c.
Paſſawera judex Ottonis IV. imp. 218. c. 219. c. A. 283. a. 290. c. 294. b. 304. a.
Paſſerinus eques Ferdinandus Hiſpellas, 297. b.
in Paſſinis eccl. S. Mariæ, 144. a.
de Paſtorale eccl. ſubjecta monaſterio inter Ambas-paras, 249. c.
Patavi epiſcopi, V. *S. Belſinus*, *Gerardus*, *Jacobus*, *Johannes*, *Jordanus*, *Marcellus*, *Petrus*, *Paganus*, *Sinibaldus*.
Patavii congregatio monachorum alborum, 7. a. 158. b. 305. c. 308. c. 344. c. 345. 365. 375. c.
Patavinæ eccleſiæ & monaſteria, 7. 375. c. &c.
Patavinus abb. S. Michaelis de Candiana, A. 334. a.
Patavinus monachus, 243. c.
Paterentia idem ac patronatus, 251. b.
de Paterni monaſterio Placidus monachus, 104. b.
de Paterno eccl. S. Mariæ in territ. Senenſi, 242. c.
S. Paterniani de Fano mon. 87. b. 277. c. 304. b. A. 470. b. abbates, V. *Anaſtaſius*, *Bonus*, *Richardus*.
S. Paterniani de Ferraciano monaſt. V. *Ferraciani*.

S. Pa-

S. Paterniani eccleſia caſtri S. Johannis, A. 381. c.
S. Paterniani eccl. de Caſale-cluſi, A. 381. b.
S. Paterniani de Claris eccl. 325. b.
S. Paterniani de Corrutone eccl. ſubjecta monaſt. Gualdi, 125. c. A. 169. b.
S. Paterniani eccl. de Paludela, 97. c.
S. Paterniani eccl. de Suma, 250. b. A. 381. c.
S. Paterniani eccl. ſubj. monaſt. S. Helenæ de Æſino, 172. c. A. 220. c.
S. Paterniani eccl. territorii Populienſis ſub S. Severo Ravennæ, 110. a. A. 114. a.
S. Paterniani eccl. ſubjecta monaſterio Polpiani, 144. a.
Patroni eccleſiarum Camaldulenſium non poſſunt ſe ingerere electionibus prælatorum, 106. b. 299. a.
Patroni eccl. S. Mariæ, 79. a.
Paturuli curtis, 94. b.
Pava curtis territorii Volaterrani, A. 108. b. 165. b.
Pavaranus fundus, A. 602. b.
Pavianus fundus, A. 605. c.
S. Pauli primi eremitæ ordinis origo, 62. b. 238.
S. Pauli de Urbe abbas Joh. Ludovicus Luchius, 37. c. Rozzo, A. 606. c. 608. c.
S. Pauli ad ripam Arni Piſarum abbas, 122. b. 321. c. A. 172. a. 501. b.
S. Pauli de Conca monaſterium, 304. c.
S. Pauli de Florentia prior, A. 509. a.
S. Pauli de Horto Piſarum monaſterium, 150. a.
S. Pauli monaſt. Pugnani, V. *Pugnani*.
S. Pauli de Ancona eccl. 88. b.
S. Pauli de Alpicella eccl. 80. A. 88. b.
S. Pauli eccl. de Bumba, 117. b. A. 142. b.
S. Pauli eccl. de Caſimerulo, 110. a. A. 114. b.
S. Pauli eccl. de Cavalaz. 125. c. A. 169. c.
S. Pauli eccl. de Cæſena, 167. c.
S. Pauli eccl. Civitatenſis, A. 65. b.
S. Pauli eccl. de Cotrognano, A. 118. a. 60. b. 214. c. 287. b.
S. Pauli eccl. Collis-giovaoi, 107. c.
S. Pauli eccl. de Ferraria ſubj. monaſterio Perei, 339. b. A. 539.
S. Pauli eccl. in Puzolo, 80. b. A. 88. b.
S. Pauli eccl. de Rione, 169. c.
S. Pauli eccl. de Sutrio, A. 594. b.
S. Pauli Venetiarum plebanus, 235. a.
Pauli vel S. Pauli aut Poli caſtrum in Latio ſubjectum monaſterio S. Gregorii de Urbe, 354. c. 385. b. A. 597. a. 598. b. 605. b. c. 607. b. locatur Johanni comiti, 354. c. A. 612. 614.
Paulus II. papa, 352. c.
Paulus III. papa, 85. b.
Paulus ep. Præneſtinus, eligitur ſummus pontifex ſub nomine Clementis III. 122. b. A. 102. c. 110. b. 116. a. V. *Clemens III.*
Paulus Veſprinienſis ep. 238. b.
Paulus abb. Cantiniani, 349. a.
Paulus abb. S. Fortunatæ de Sutrio, A. 592. c.
Paulus abb. S. Georgii majoris Venetiarum, 305. a.
Paulus abb. Montis Chriſti, 360. b.
Paulus prior Aquæ-perellis, 156. b.
Paulus rector eccl. S. Lazari de Padua, A. 396. b.
Paulus de Titulo JC. Paravinus, A. 79. c.
Pauſuli caſtrum territorii Firmani, A. 137. 301. a. 480. a.
Peccius Johannes eques Senenſis, 187. b. 190. a.
Pecuniaria mulcta pro pœnitentiis, A. 148. b.
de Peczolo caſtrum, A. 208. a. 165. a.
de Pedemonte eccl. S. Mariæ, 368. b.
S. Pelagiæ monaſt. de Cremona, 167. c.
Pelagii balneum Urbis, A. 607. c.
Pelagius ep. Albanenſis, 241. a. A. 379. b. 382. c. 434. c. 466. a.
Pelagius ep. Nucerinus, 285. b. dictus Pellavicinus, 285. c.
Pelagottus can. Faventinus delegatus apoſtolicus in cauſa Vallis Marmortæ, 311. a. & in aliis cauſis, 302. 317. a. b. 339. b. A. 485. c. 491. &c.
Pelagi curtis & eccl. S. Clementis, 205. a. A. 267. c. 268. a.
Pelavicinus ep. Nucerinus, V. *Pelagius*.
Pellinus hiſtor. Peruſinus, 236. b.
Pennenſe territorium, A. 381. c.
Pepo vel Popo ep. Petenenſis, 194. c.
Pepo abb. S. Petri in Campo, 21. c. 35. c. 112. c.
in Peratella eccl. S. Mariæ Ravennæ, A. 16. c. 139. a. 302. c. 481. c.
Percuſſores clericorum, non vero epiſcoporum & abbatum, abſolvendi a priore Camald. 298. a.
S. Peregrini de Bricola eccl. territorii Senenſis, 242. b.
S. Peregrini eccl. in Corſica, 215. a. 304. c. A. 278. a. 476. b. c.
S. Peregrinus martyr, 277. b.
Peregrinus II. patriarcha Aquilej. 207. a.
Perei monaſterium S. Adalberti, V. *S. Adalberti*.
Perellæ ſeu Aquæ-perellæ monaſterium, Vid. *Aquæ-perellæ*.
Perettus card. Alexander, 264. b.
Pereium caſtrum, 22. c.
Pereti eccl. S. Stephani diœceſis Ariminenſis, A. 114. b.
Perfectus abb. S. Victoris de Cluſis, 31. c. 33. a. 35. b. 113. b. 121. c. 138. a. 157. b. A. 26. c. 34. b. 38. 129. a. 207. b.
Perfectus II. abb. S. Victoris, 164. b.
Pergentina villa, A. 213. b. 461. c.
de Pergine caſtrum, 150. b.
Pergula caſtrum territorii Faventini, A. 16. b. 139. a. 302. c. 481. b.
in Perla eccl. S. Angeli, 144. a.
S. Perpetuæ monaſt. Faventiæ, 167. c.
in Perſalſis eccl. S. Mariæ, 144. a.
Perſeval ſeu Reſerval ep. Anconitanus, 278. 346. c.
Pertiſiacum caſtrum & eccl. A. 16. b. 139. a. 302. b. 481. b.
Perucius Federici de Piſis pictor, 184. b.
Peruſii obdio, 154. a. territorium, A. 15. b. 137. c. 287. b. 356. b. 473. c. 476. a. 477. b. 479. c. 480. c. 483. c. 536. a.
Peruſini epiſcopi, V. *Johannes*, *Vivianus*.
Peruſini donant terras Camaldulenſibus, 236. a. A. 327. c. eorum inſigne, 105. a.
Peruſii monaſterium S. Trinitatis, 214. b. 221. c. 258. a. 298. c. A. 275. c. 301. a. 456. a.
Peruſii eccl. S. Conſtantii, 105. S. Laurentii, A. 328. c. S. Matthæi, 250. b. A. 382. a. S. Petri, 248. b. 302. b.
Peſtis anno 1427. in urbe Patavio, 9. b.
Petenenſes epiſcopi, V. *Conradus*, *Fridericus*, *Pepo*, *Pompeus*.
Petiæ hoſpitale, 35. a. 37. 325. c. A. 37. c.
Petræ-fictæ in Thuſcia eccl. ubi miraculoſa B. M. V. imago, 302. c. 337. a. A. 473. b. in eam fuere benefici comites Guido, 93. b. & Tigrimus, 303. a. A. 474.
de Petra eccl. S. Andreæ diœceſis Volaterranæ, 334. c. A. 532. 533.
de Petramala domini, 343. a.
Petra-mellina caſtrum, A. 292. b.
in Petroccia eccl. S. Mariæ, 239. c. 383. b.
S. Petronillæ cella territ. Tudertini, A. 292. b.
Petroja curtis, A. 572. a.

Pe-

Digitized by Google

Petrorium curtis territorii Eugubini, & eccleſiæ S. Feliciani & S. Bartholomæi, 143. c. A. 137. c. 301. a. 479. c.
Petrorium caſtrum territorii Firmani, A. 137. c. 301. a. 480. a.
de Petrorio eccl. S. Petri, 93. c. A. 95. c.
S. Petrus Damiani card. ep. Oſtienſis, 36. c. 38. b. 128. b. 157. a.
B. Petrus Acotantus ſenator Venetus, an fratrem germanum habuerit homonymum in eremo Camaldulenſi? 124. a.
Petrus ep. Portuenſis, A. 188. a. 210. a. 222. b.
Petrus ep. Sabinenſis, A. 379. b. 382. c.
Petrus ep. Tuſculanus, A. 110. b.
Petrus Capoccio card. apoſtolicus legatus, 302. c. 385. a. A. 595. b.
Petrus card. Capuanus, 146. b.
Petrus card. S. Cæciliæ, A. 188. a. 215. a. 232. b. 245. c.
Petrus card. S. Clementis, A. 170. c.
Petrus card. S. Euſtachii, 18. b. 39. a. A. 24. a.
Petrus card. S. Georgii, A. 435. a. 466. b. 483. b.
Petrus card. S. Laurentii in Damaſo, A. 36. b.
Petrus card. S. Marcelli, A. 246. a.
Petrus card. S. Mariæ in Aquiro, A. 36. b. 327. a.
Petrus card. S. Mariæ in via-lata, 146. b. A. 188. c. 215. b. V. *Soffredus*.
Petrus Capuanus card. S. Mariæ in Via-lata, 146. b.
Petrus card. S. Nicolai, A. 136. b. 141. b. 143. b. 145. c. 161. c. 163. a.
Petrus Saxonis card. S. Pudentianæ, 234. c. 241. a. A. 327. a. 379. b. 382. c. 392. c.
Petrus card. S. Suſannæ, A. 53. a. 81. b. 89. b. 102. c. 105. a. 110. b.
Petrus card. S. Petri ad Vincula, A. 170. c.
Petrus archiep. Gneſnenſis, 25. b. 61. c.
Petrus alter archiep. Gneſnenſis, 3. b. 25. b.
Petrus archiep. Jaderenſis, 140. a.
Petrus archiep. Spalatenſis, 63. c.
Petrus ep. Caſtellanus vel Falaritanus, 14. a.
Petrus ep. Cenetenſis, 33. b. A. 99. b.
Petrus ep. Civitatis-caſtelli, 13. c. 14. a.
Petrus ep. Cumanus A. 606. a.
Petrus ep. Empurienſis in Sardinia, 200. c.
Petrus ep. Ficoclenſis ſeu Cervienſis, A. 628. a.
Petrus ep. Florentinus, 180. a. 191. a.
Petrus ep. Gallipolitanus, A. 570. a.
Petrus de Martin ep. S. Juſtæ in Sardinia, 314. a. 339. c. A. 490. c.
Petrus ep. Sorrenſis, 200. c.
Petrus ep. Parentinus, 51. c. 235. c. A. 50. c. 57. a. 322. b.
Petrus abb. S. Adalberti in Pereo, 324. c.
Petrus abb. Burgi S. Sepulcri, 201. c. 263. b.
Petrus abb. de Candicolis, 71. a.
Petrus abb. Caſtri-brittorum, 57. c. A. 55. c.
Petrus abb. Claſſenſis S. Apollinaris, 367. c.
Petrus abb. S. Severi de Claſſe, 59. b. A. 18. c.
Petrus abb. S. Hippolyti de Faventia, 205. c. A. 265. a.
Petrus abb. S. Mariæ de Faventia, 27. c.
Petrus abb. Sanæ-vallis de Follina, 33. a. 55. 56. a. A. 44. c. 51. c. 89. c. 353. b. 355. a.
Petrus abb. Inſulanus, 347. a.
Petrus abb. Landolinæ, 108. b.
Petrus abb. S. Michaelis in Burgo Piſarum, A. 648. b.
Petrus abb. Montis-coceri, 195. b.
Petrus abb. Prataliénſis, 102. c.
Petrus abb. Sanæ-vallis, 352. b.
Petrus abb. Vallis caſtri, 335. b. 341. c. 349. c. A. 538. 559. b.
Petrus abb. S. Petri in Vinculis Ravennæ, 332. a. 336. b.
Petrus abb. S. Gregorii de Urbe, 353. c. 354. c. A. 614.
Petrus prior de Fleri, A. 367. b.
Petrus prior Fontis-avellanæ, 250. b. 282. b.
Petrus prior S. Mariæ de Mandria, 194. a.
Petrus Bonus prior Orbiſii, 330. b.
Petrus prior S. Pauli de Padua, 307. c. A. 478. a.
Petrus prior Petræ-fictæ, 93. a.
Petrus prior Planetuli, 213. a.
Petrus prior S. Andreæ in Silva, 337. c.
Petrus prior S. Andreæ de Tybure, A. 85. b.
Petrus prior S. Trinitatis de Peruſio, 221. c.
Petrus prior de Vivo, 219. c. 308. b. A. 290. c. 338. c.
Petrus præpoſitus S. Stephani territ. Camerini, A. 224. b.
Petrus rector eccl. SS. Simonis & Judæ Ravennæ, 44. a.
Petrus archid. Caſtellanus Venetiarum, A. 313. b.
Petrus magiſter Ciſtercienſis, 334. a.
Petrus Honeſti fundator canonicorum Portuenſium, 175. a.
Petrus monachus ſancti Rufini Mantuæ, 167. a.
Petrus de Baſſu rex Arborenſis in Sardinia, 313. c. alias de Laccono, 339. c.
Petrus de Laccono rex Arborenſis in Sardinia, beneficus in monaſterium Bonarcanti, 177. b. A. 289. c. 544.
Petrus præfectus Urbi, 153. a. 210. c. 270. c. A. 198. c. 200. a. 419. b. 616. b.
Petrus fil. Andreæ ex genere ducum Ravennæ, A. 627. b.
Petrus fil. Johannis ducis Ravennæ, 79. a. alter, *ibidem*.
Petrus dux & comes fil. Severi, 38. a. 355. c.
Petrus dux & comes de Ravenna ampliſſimus benefactor S. Apollinaris-novi Ravennæ, A. 620.
Petrus de Ancegia, A. 616. b
Petrus Azonis, 157. A. 139. c.
Petrus Barbore judex in Sardinia, A. 243. c.
Petrus Bonus, A. 616. c.
Petrus Centii, A. 86.
Petrus de Traverſaria, 97. c.
Petrus JC. aſseſsor Placidi prioris Camald. A. 150. c.
Petrus fil. Mellanzoli fundatoris eremi de Burellis & conſulis Bononienſis, 80. c. 81. a.
Petrus Vignarii, A. 429. b.
S. Petri-minoris de Arretio monaſterium, 152. a. 195. c. 196. a. b. 257. c. A. 117. b. 212. c. 284. b. 361. a. 363.
S. Petri de Botrio monaſt. territorii Firmani, 16. a. A. 15. b. 138. a. 301. a. 480. a.
S. Petri in Campo monaſt. V. *in Campo*.
S. Petri in Caſtellis eccl. 144. a.
S. Petri de Cellaria monaſt. caſtri Calvelli, A. 65. a.
S. Petri de Cerreto monaſt. V. *Cerreti*.
S. Petri de Cæſena monaſt. 167. c.
S. Petri de Monte-conero monaſt. 195. a.
S. Petri monaſt. territorii Cornelienſis, A. 139. a. 302. c. 481. b.
S. Petri de Luco monaſt. V. *Luci*.
S. Petri de Peruſio monaſt. 248. b. 302. b.
S. Petri monaſt. Vallis-bonæ, V. *Vallis-bonæ*.
S. Petri ad Vincula monaſt. Piſarum, 269. a. A. 397. b.

S. Pe-

Digitized by Google

S. Petri ad Viocula monaſt. territorii Ravennæ, 19. 97. b. c. 129. c. 351. a. 275. c. ditatum a S. Stephano & a Bela regibus Hungariæ, 331. c. A. 173. a. abbates, V. *Abſalon*, *Johannes*, *Obertus*, *Petrus*, *Ugo*.
S. Petri de Planeto monaſterium, Vid. *Planeti*.
S. Petri de Puteolis monaſterium, V. *de Puteolis*.
S. Petri in Rota monaſterium, V. *de Rota*.
S. Petri in Silva monaſt. V. *in Silva*.
S. Petri de Valle-bona monaſterium, A. 65. a.
SS. Petri & Pauli de Foſſato eccleſia, 200. b.
S. Petri eccl. de Androna, A. 526. c.
S. Petri in Aquæ-ductu eccl. 97. c.
S. Petri baptiſterium Bononiæ, 28. b.
S. Petri eccl. de Brittonorio, 97. c.
S. Petri eccl. de Camilia, A. 127. c.
S. Petri eccl. de Camorata, A. 114. c. 115. a.
S. Petri eccl. de Caniano territorii Senogallienſis, A. 114. c.
S. Petri eccl. de Caſarola, V. *Caſarola*.
S. Petri eccl. de Caſi, 205. b. A. 268. a.
S. Petri de Cerreto plebs territorii Ravennæ, A. 622. b.
S. Petri eccl. de Cicelano, 93. c. A. 95. c.
S. Petri in Colle eccl. A. 137. 301. 479. c.
S. Petri in Colle-baſſani eccl. 125. c. A. 169. b.
S. Petri eccl. in Comeda, A. 70. c. 76. a. 203. c.
S. Petri eccl. de Computo, 124. b.
S. Petri eccl. de Cordonale, 250. a. A. 381. a.
S. Petri eccl. de Corzano, 213. a. 265. b. A. 65. b.
S. Petri eccl. de Crucicle, 125. c. 169. b.
S. Petri eccl. Cryptæ-novæ in Scitella, A. 65. b.
S. Petri eccl. de Eſto, A. 70. b.
S. Petri eccl. de Faſorata, 80. b. A. 88.
S. Petri eccl. de Fontiano, A. 117. c. 160. a. 214. a. 462. b.
S. Petri de Fonto plebanus Magnanus, 34. b.
S. Petri de Forzano eccl. 79. a.
S. Petri in Gradu prope Pilas, 85. a. A. 92. c. 378. c.
S. Petri de Gualdo eccl. 259. c.
S. Petri eccl. juxta Imam ſub S. Miniate Florentiæ, A. 127. a.
S. Petri in Fontiano eccl. territorii Volaterrani, A. 117. c. 160. a. 214. a. 462. b.
S. Petri de Libiano eccl. A. 108. b. 165. b.
S. Petri de Mareno eccl. diœceſis Cenetenſis, 33. 34. a. A. 32. b. 90.
S. Petri de Millipiccino eccl. 177. b. A. 239. c. 243. c.
S. Petri in Monteſilice eccl. A. 70. b. 77. c. 80. c. 121. a. 154. c. 203. b.
S. Petri de Monte-boddo eccl. 126. c. 153. b. A. 169. c.
S. Petri eccl. Montis-tebaldi, 250. a. A. 280. c.
S. Petri eccl. in Olim, A. 118. a. 160. a. 214. c. 287. b. 463. b.
S. Petri eccl. de Petrorio in Thuſcia, 93. c. A. 95. c.
S. Petri in Pleda vel Bleda eccl. 88. b. A. 88. b.
S. Petri eccl. ſub Polpiano, 144. b.
S. Petri eccl. de Riſano, 368. b.
S. Petri eccl. de Rocca-contrada, 125. c. A. 169. c.
S. Petri eccl. in Sarni territorii Ravennæ, A. 190. a.
S. Petri in Scano vel Iſcanu eccl. in Sardinia, A. 118. a. 287. b. 463. b.
S. Petri in valle de Ponte eccl. territorii Peruſiai, A. 137. c. 301. a. 479. c.
S. Petri de Vidoni eccl. 177. a. A. 242. a.
S. Petri eccl. ſub monaſt. Deciani, 169. c.
S. Petri eccleſiæ aliæ, V. *Agillonis*, *de Antiqua*, *de Boſcò*, *Bugni*, *Campi-gallani*, *Carpeneti*, *Contine*, *Fractæ*, *Galeatæ*, *Muſcani*, *Piſenzani*, *Plenti*, *de Scitelle*.
de Petrorio eccl. S. Petri, 93. c. A. 95. c.
de Pezza eccl. S. Clementis, 262. b.
SS. Petri & Marcellini monaſt. Bononiæ, 167. b.
B. Philippa monialis Buldronenſis, 358. c.
S. Philippi eccl. Arretii, 154. c. A. 201. c.
SS. Philippi & Jacobi monaſt. Ravennæ, 160. c.
Philippus rex fil. Friderici I. imp. 114. a. dux in Thuſcia, 45. b. ejus privilegium pro monaſterio Fontis-avellanæ, 154. a. 210. a. A. 196. b. & dux Sueviæ opera Martini prioris Camald. imperium obtinere procurat, 201. b.
Philippus archiep. Colonienſis archicancell. imp. 68. a. b. A. 69. b. 78. c. 132. b. 153. b.
Philippus ep. Bellunenſis & Feltrenſis ex mon. Pompoſiano, 226. b. A. 316. c.
Philippus ep. Camerinenſis, 323. a. A. 502. c. 504. b. 509. c.
Philippus ep. Firmanus ex mon. Avellanenſi, 385. c.
Philippus Stanislaus ep. Nicopolitanus, Dobrogiorum & Provadiorum ad litus Euxini Ponti epiſcopus, Scytharum apoſtolus, 137. a.
Philippus abb. Burgenſis, 99. c.
Philippus abb. Claſſenſis, 307. b. 317. c. 318. b. 321. b. c.
Philippus abb. Sanæ-vallis de Follina, 56. b. A. 355. a.
Philippus abb. S. Pauli ad ripam Arni Piſarum, 129. b. A. 172. a.
Philippus abb. Saxi-vivi, 108. c.
Philippus abb. S. Trinitatis Montis-herculis, 197. c.
Philippus abb. S. Zenonis Piſarum, 282. a. A. 239. a. alter, 337. c.
Philippus prior Fontis-avellanæ, 27. c. 139. c.
Philippus prior S. Bartholomæi de Anglare, 178. c. A. 231. b.
Philippus prior S. Feliciani de Fulginio, 108. b.
Philippus prior S. Michaelis de Arretio, 190. b.
Philippus prior S. Petri in Silice Volaterrarum, 333. a. A. 533. c.
Pianorus locus territorii Bononienſis, alias Paganorum, 209. c.
Picininus arch. Ravennas, 275. b.
de Picis eccl. S. Martini, 117. A. 142. c.
Pictavienſes ſcholares in Bononia, 349. c. A. 560. c.
Pileus archiep. Ravennæ, A. 484. b.
Pillius plebanus Legrenſis, 327. b.
de Pineta plebs S. Mariæ, A. 127. b.
Pinoclariæ monaſt. S. Johannis-baptiſtæ, 88. 89.
Pini monaſterium S. Martini, 193. c. A. 366. c.
de Pina eccl. S. Angeli in Marchia, 173. a. A. 221. b.
Pinus Petrus ep. Caſtellanus Venetiarum, 250. b.
Pippi Jacobus prior S. Floræ ad Burgum S. Sepulcri, 10. c.
Pirellæ vel Perellæ, V. *Aquæ-perellæ*.
de Piro abb. Stephanus territorii Tarviſini, 56. b.

de Piro eccl. S. Silveſtri, A. 429. b.
Pirum vel Pyrum, ſen Apirum caſtrum in Marchia, & conventiones cum abbate & caſtro S. Urbani, 232. b. 233. a. 283. b. 302. c. 323. c. A. 439. 452. 466. c.
Piſanus ep. Cluſinus, 342. c.
Piſarum archiepiſcopi, 170. b. A. 216. b. 323. b. Vide, *Azo*, *Benincaſa*, *Lotharius*, *Ubaldus*, *Villanus*, *Vitalis*.
Piſarum urbs & territorium, 23. a. 242. a. A. 27. 29. 31. 117. c. 159. a. 160. a. 162. a. 166. c. 175. c. 214. a. 286. a. 462. b. monaſteria, Vid. *S. Michaelis*, *S. Nicolai*, *S. Pauli*, *S. Petri ad Vincula*.
Piſauri monaſterium, Vid. *SS. Decentii & Germani*.
Piſauri eccl. S. Jacobi, A. 114. b. 117. b.
Piſauri territorium, 17. a. 307. b. A. 15. c. 19. a. 138. b. 160. a. 214. b. 286. c. 301. c. 462. c.
Piſcatio fundus, A. 613. a.
Piſcinale caſtrum, 143. c. 144. b.
Piſcianum caſtrum, A. 596. c. 598. b.
Piſenzani eccl. S. Petri, 88. c.
Piſſatellum caſtrum territorii Cæſenatis, 262. a. A. 16. b. 138. c. 302. a. 481. a.
Piſtor ex priore Carcerum ep. Vicetinus, 67. b. 68. b. 79. b. 110. b. c. 157. b. 164. b. A. 77. b. 86. c. 176. 177. b. conſecrat eccl. de Carceribus, 138. b. obit, 195. a. 310. a.
Piſtorienſes epiſcopi, V. *Gratiadeus*.
Pituli fundus, A. 139. a. 302. c. 481. b.
de Placentia monaſt. S. Salvatoris, A. 65. a.
Placentia villa Pollicinii, A. 154. c.
Placentinus ep. præfectus in provincia Spoletana, 122. a.
Placidia abbatiſſa Bethleem, 237. a.
Placidus ex abb. Urani prior Camald. 53. b. 57. b. 58. c. 78. 85. c. 86. a. 92. c. 99. c. 101. b. 106. b. 114. c. 118. c. 120. 122. b. 123. c. 126. b. obit, & ſepelitur in monaſterio Urani, 126. c. ejus conſtitutiones, 127. b. 131. c. 157. c. 173. c. 248. b. mittit Tarviſium S. Pariſium, 141. b. 144. c. 147. b. A. 54. a. 73. b. 74. b. 112. a. 116. c. 149. 355. c. 357. c. 359. b. 365. 367. a. 368. c.
Placidus abb. Inſulanus, 142. b.
Placidus abb. S. Joh. evangeliſtæ de Ravenna, 43. c. 44. a.
Placidus abb. Montis-chriſti, 215. a.
Placidus abb. Prataliæ, 102. c.
Placidus abb. Saxi, 374. a.
Placidus abb. S. Viriani, 78. a. A. 73. b. 74. b.
Placidus prior S. Flaviani de Ancona, 88. c.
Placidus prior de Planeto vel Planetulo, 78. a. 121. b. A. 73. 74. b.
Planeti vel Planetuli caſtrum & monaſt. S. Petri, 13. a. c. 78. a. 57. b. 109. b. 121. b. 343. b. 359. c. A. 13. c. 53. c. 73. c. 117. c. 213. c. 285. c.
Plani eccl. S. Angeli, V. *S. Angeli*.
Plani eccl. S. Mariæ diœceſis Æſiææ, 368. b.
Plani-majoris eccl. S. Donati, A. 127. b.
Planiſcarpini hoſpitale, 214. c. A. 276. c.
de Plannta eccleſia ſub monaſterio Deciani, 170. a.
Planum curtis territorii Sarſinatis, A. 16. b.
Plarofariæ eccl. S. Vincentii, 45. c. A. 44. a.
Plarofariæ caſtrum ab abbate de Cluſis traditum in feudum filiis comitis Uguccionis, 35. b. A. 38. inde communi Fabriani, 227. a. A. 310.
de Plavi hoſpitalis monaſterium, 111. a. 365. c. A. 152. b.
Plebani ex converſis Camaldulenſibus, V. *Converſi*.
Plebis de Sacco parthenon S. Viti, 7. a.
de Plede vel Blede curtis & eccleſiæ SS. Bartholomæi, Martini & Petri, 80. b. A. 88. b.
Plenerius fil. Ranalſinæ, A. 350. b.
Pleoti eccl. S. Petri, A. 65. b. c.
Plocenſis ep. Wernerus, 60. b.
Plumuini poteſtas, 346. a.
Podiole curtis territorii Firmani, A. 301. b.
Podii de Jennaſio caſtrum, A. 597. c. 598. b.
Podii-Piſani eccl. S. Jacobi, A. 175. b.
Podium caſtrum in Lario, A. 596. c. 597. a. 598. b.
Podium-bonitium caſtrum in Thuſcia, A. 122. c.
Podium-cupræ, olim Cupra-montana, caſtrum in Marchia, 172. c. A. 220. c.
Polæ epiſcopi, 158. b.
Polliciani vel Pulliciani monaſt. S. Mariæ territorii Volaterrani, literæ Innocentii III. pro eodem, 239. a. A. 117. c. 160. 214. a. 286. a. 333. c. 462. b.
Poloniæ regni abuſus ſeculo XII. introducti, 59. b.
de Polveſe eccl. S. Angeli, 79. a.
Poli caſtrum, V. *Pauli*.
Polpiani monaſterium S. Donati, 143. c. 144. a. 233. b.
Poma fundus, A. 605. c.
Pomini plebs diœceſis Feſulanæ, 205. b. A. 268. a. 285. a. 508. c.
Pompeus Petenenſis epiſcopus, 194. c. A. 256. b.
de Pomponiano eccl. S. Frigdiani, A. 108. b.
Pontes, quibus adhærebant hoſpitalia, 28. b.
Pontis-curvi de Patavio monaſt. S. Jacobi, 7. a. 345. c.
Pontis-longi monaſt. S. Johannis diœceſis Patavinæ, 7. a. 345. c. A. 552. a.
Pontianum locus Pollicinii, A. 76. a.
S. Pontiani de Luca monaſt. 289. c. abbas Albertus, 314. a. A. 442. a.
S. Pontiani de Legule eccl. A. 108. a. 165. b.
Pontiani eccl. S. Leonardi, 309. c.
da Ponzonis Thomas, 167. a.
de Popani eccl. S. Bartholomæi, 170. a. eccl. S. Johannis, 373. c.
Poplenæ monaſt. S. Mariæ & eccl. S. Michaelis, 331. b. 337. c. A. 160. a. 213. c. 285. c. 462. a.
Poraſius frater S. Adalberti, 2. b.
Porcaſianus fundus, A. 622. b.
Porcariæ burgi eccl. territorii Lucani, A. 213. c. 462. b.
Porciliæ monaſt. Patavinum S. Mariæ ædificatur, 7. a. b. 158. 260. a. 344. c. 375. c. A. 393. literæ Gregorii IX. pro eodem, 303. c. A. 475. 545. c. 551. c. 557. b.
Portiunculæ eccl. conſecratio & indulgentia, 281. c.
Portuenſes epiſcopi, 74. b. Vid. *Benedictus*, *Bernardus*, *Conradus*, *Guillielmus*, *Petrus*, *Theodorus*.
Portuenſes canonici regulares, 36. b. 54. c. 68. c. 78. c. 165. b. 166. b. 174. c. 175. a. 198. c. 199. c. 305. c. 324. b. 339. b. A. 39. 81. b. 99. a. 120. c. 224. c. 525. c.
Portus locus, A. 77. c. 80. c. 121. a. 154. c.
Portus monaſt. prope Ravennam, V. *Portuenſes*.
Portus-ſicci Venetiarum hoſpitala, 176. c.
Portus-novi monaſt. prope Anconam, 86. c. 89. c.
Portus Caj Cæſaris dictus portus Ganearum, 174. c.
Portuni eccl. S. Mariæ, 250. a. A. 380. c.
Poſnanienſis ep. Martinus, 3. b.
Poſtinianum caſtrum, 100. b.
Potentiæ eccl. S. Apollinaris, A. 138. a. 301. a. 480. a.
Pratalie monaſt. S. Mariæ diœceſis Arretinæ, 35. a. 102. c. 196. c. 245. b. A. 36. c. 117. a. 284. b. 362.

Digitized by Google

b. 362. b. 368. b. 461. b. abbates, Vid. *Guilielmus*, *Maurus*, *Petrus*, *Placidus*, *Rodulphus*, *Ugo*, *Willielmus*.
Pratale caſalis in Latio, A. 604. a.
Prata curtis, A. 135. c.
de Prata monaſt. S. Martini in Foro-julio, 324. a. A. 507.
de Prata eccl. territorii Ravennatis, A. 274.
Pratella locus in Mucello, 231. c.
Prati præpoſitus, A. 535. c.
Prati eccl. S. Angeli, 152. b. A. 363. c. vel ad Pratum, 195. c.
de Pratali eccl. S. Blaſii, 126. c. 349. b. 368. a.
Pratilio curtis, 93. b.
Prati-martii eccl. S. Marci, 242. c.
Prati-veteris parthenon S. Johannis-evangeliſtæ, cui ſuberat alterum Roſani, 197. a. 215. c. 331. b. 344. c. 349. b. A. 117. c. 213. c. 285. c. 462. b. abbatiſſæ, V. *Lucia*, *Maria*, *Sophia*.
Prælati Camaldulenſes appellare nequeunt a priore generali, A. 438. b.
Præmonſtratenſes canonici reg. 202. c. 230. c.
Præneſte urbs, A. 596. c. 598. b. 605. c. 612. c. epiſcopi V. *Bernardus*, *Guido*, *Jacobus*, *Johannes*, *Paulus*.
Premislaus II. princeps Poſnanienſis, 60. c.
Preſentianus locus territorii Faventini, A. 16. b. 139. a. 302. c. 481. b.
de Piepi eccl. S. Mariæ, 79. b.
Presbyteri converſi Camaldulenſes, V. *Converſi*.
Pretioſa de Laccon, 339. c.
SS. Primus & Felicianus Mm. protectores oppidi Abbatiæ, 289. a. 293. c.
Prineti eccl. S. Julianæ, A. 292. b.
S. Proculi mon. Bononiæ, 118. a. 242. b. A. 144. c.
S. Proculi eccl. ſubjecta eremo de Vivo, 364. a. A. 572. b.
Profeſſionis monaſticæ forma, A. 550. b.
Proprietas eliminanda a monachis, 127. c. 128. a.
Profectæ eccl. S. Leonis, A. 205. c.
S. Proſperi monaſterium Faventiæ, 267. c. 268. a.
Proviæ villa, A. 76. b.
Pruſſiæ ep. Chriſtianus, 23. c. 24. b.
Puccinellius Placidus mon. Caſin. 143. b.
Pugnani monaſt. S. Pauli prope Piſas, 181. a. 183. ubi ſitum? 183. c. antiqua ejuſdem monumenta, 184. a.
Pulitiani curtis in Mucello, 112. b. A. 121. c.
Pullieſcus prior S. Jacobi de Florentia, 327. c.
Pullitiani monaſterium, V. *Pullitiani*.
S. Pullionis monaſt. Ravennæ, A. 112. c.
Pulſanenſium monachorum alborum congregatio, 66. A. 174. c.
Pulverariæ monaſteria diœceſis Patavinæ S. Agnetis, S. Mariæ & S. Margaritæ, 7. a. 365. c. 366. a. A. 556. a.
Pulveſis inſula lacus Peruſini, A. 292. b.
Pundi vel Pondi eccl. S. Mariæ, A. 381. a.
Poppium caſtrum, 303. a. hoſpitale ibi leproſorum, 287. b.
Pugidia locus territorii Bononienſis, A. 83.
Purpura benefica in monaſterium S. Gregorii de Urbe, A. 609.
de Puteolis monaſterium S. Petri, cui conceditur ab Alexandro III. libera ſepultura, 97. a. 143. b. A. 102. & a Cœleſtino III. 150. c. A. 117. c. 160. b. 183. c. 191. a. 194. 213. c. 286. a. 462. b. literæ Honorii III. pro eodem monaſterio, 289. c.
de Puteo eccl. S. Andreæ, A. 117. b. 213. a. 367. c.
de Puzzole eccl. S. Pauli, 80. A. 88. b.

Q

Quadrageſimæ tempus quomodo occupabatur a monachis S. Mathiæ? 378. b. c.
Quadrata curtis territorii Faventini, A. 139. a. 302. c. 481. b.
Quadrigariæ monaſt. S. Michaelis in Marchia, cui diploma conceſſit Henricus VI. imp. 109. b. 119. c. A. 156. 286. c.
Quaiata curtis territ. Arretini, 196. a.
Quarcinorii eccl. S. Laurentii, vel Guarcinorii, 19. b. 95. c. A. 101. c.
da Quarto plebs S. Mariæ, 241. c.
Quaturbianus locus territorii Peruſini, A. 277. a.
Querreti monaſt. S. Mariæ, 358. c.
Quercituli eccl. S. Laurentii, 117. b. A. 142. b.
de Quenrnenberc comes R... 291. b. A. 451. b.
Querqueda ſilva in Sardinia, 313. c.
Quinque-tabernacula fundus, 78. a. A. 627. b.
Quinta maſſa territorii Cornelienſis, A. 16. c. 139. a. 302. c. 481. b.
Quintavallis beneficus in eremum Camald. 50. c. A. 284. c.
Quiotavallis aſſeſſor Arretinorum, 249. a.
Quintavallis maritus Cæciliæ, 50. c. 57. c. 58. c. 59. a. A. 46. b. 54. a.
Quiotavallis Ugolinus vir Theodoræ, 282. c.
in Quinto eccl. S. Mariæ ſubjecta monaſterio S. Miniatis Florentiæ, A. 127. b.
S. Quirici de Fojano monaſt. 172. a. 193. c.
S. Quirici in Oſenna caſtrum territorii Seneoſis, 72. b. 73. a. 75. b. 76. b. 291. c. A. 450. b.
S. Quirici de Roſis vel Roſa monaſt. territorii Arretini, 148. b. privilegium a Gregorio IX. eidem conceſſum, 200. b. 347. b. A. 117. a. 159. c. 213. a. 284. c. 368. 461. b.
S. Quirici eccl. diœceſis Florentinæ, A. 181. b.
S. Quirici eccl. territorii Peruſini, A. 382. b.
S. Quirici in Viccinne eccl. 150. b. 229. b.

R

R.. abb. S. Johannis evangeliſtæ de Ravenna, 209. a. A. 274. a.
R.. prior S. Mariæ-majoris Florentiæ, 280. a.
R.. comes de Queurnenberc, 291. b. A. 451. b.
Rachel benefatrix monaſterii Claſſenſis, A. 139. c. 482. a.
Ractius Silvanus abb. Camald. 266. c. 284. b. 348. a. 361. b.
de Radicofani eccl. S. Andreæ, 242. b. alia, 242. b.
Radoſtus ep. Cracovienſis, 3. b.
de Runcla monaſt. S. Ambroſii, 268. a. A. 414. c.
Raianus locus, A. 606. a.
Raimundus patriarcha Aquilejenſis, 167. c.
Raimundus de Capella ſubdiaconus Alexandri III. 63. c. V. *Raymundus*.
Rainulfus de Galeteſe, A. 302.
S. Rainerius ex monacho Avellanenſi ep. Callienſis, inde archiep. Spalatenſis & martyr, 54. b. 69. c. jura ſuæ eccleſiæ defendit & legationis apoſtolicæ munere fungitur, 62. c. ad eum literæ Alexandri III. 63. c. & Gregorii archiep. Antibarenſis, 64. b. acceptus Emmanueli imp. CP. 77. intereſt concilio œcumenico Lateranenſi anni 1179. 79. c. ejus martyrium, 81. b. literæ Emmanuelis imp. CP. pro S. Rainerio, 82. locus ejus ſepulturæ & cultus, 83. inſcriptio male ei tributa, *ibid.* alter Rainerius ep. Callienſis, 84. a. eccleſiæ in primi honorem erectæ, & compa-

tronus Spalatenſis declaratus, 84. b. ejus officium proprium, A. 650.
Rainerius ep. & cardinalis, 368. c.
Rainerius card. S. Adriani, A. 89. b, 93. c. 105. b. 110. c.
Rainerius card. S. Georgii ad velum aureum, A. 81. 89. b. 93. c. 102. c. 105. b. 110. c.
Rainerius card. S. Mariæ in Coſmedin, A. 379. c. 383. a. 464. c. 466. b. 483. b.
Rainerius S. R. E. vicecancellarius, 246. c. 394. c. A. 379. 383. a.
Rainerius ep. Civitatis-caſtelli, 13. c. alter, *ibid.* 14. a. 139. b. 162. a. 163. a. 191. b. c. 206. b. A. 367. c.
Rainerius ep. Feſulanus, 173. a. c. 179. a. c. ex archidiacono Florentino, 180. a. 197. a. 203. c. 215. c.
Rainerius abb. S. Adalberti in Pereo, 254. a.
Rainerius abb. S. Anthimi territ. Senenſis, 94. b.
Rainerius abb. S. Petri in Campo, 291. b. 342. c. A. 450. b.
Rainerius abb. S. Hippolyti de Faventia, 202. b. 205. c.
Rainerius abb. S. Mariæ in Coſmedin Ravennæ, A. 484. b.
Rainerius abb. S. Martini de Campriano, 195. b.
Rainerius abb. S. Petri de Eugubio, 179. b.
Rainerius abb. Landolinæ, 108. b.
Rainerius abb. S. Petri-minoris Arretii, 196. a.
Rainerius abb. Polpiani, 243. c.
Rainerius abb. Silvæ-mundæ, 152. b. A. 363. c.
Rainerius abb. Subcaſtelli, 314. c. 336. c.
Rainerius prior S. Michaelis Arretii, 228. c. 278. c.
Rainerius prior eccl. Civitatis-caſtelli, 13. a. 206. b. A. 13. c.
Rainerius prior canonicæ Nucerinæ, 107. b.
Rainerius prior monaſt. de Plavi, 209. c.
Rainerius prior de Fleri, A. 367. b.
Rainerius ex converſo monachus & prior S. Michaelis de Arretio, 14. b. 124. c. A. 277. a. 356. a. 359.
Rainerius prior S. Petri-minoris de Arretio, 152. a. 195. c. 196. b.
Rainerius archipresb. Sutrinus, A. 592. c.
Rainerius rector eccl. S. Mariæ Rivi-frigidi, 223. c. A. 308. b.
Rainerius Caccianevi rector archihoſpitalis Senarum, 382. c. A. 591. b.
Rainerius marchio in Thuſcia, 50. c. A. 46. c.
Rainerius fil. Ugiccionis marchionis in Thuſcia & frater Henrici, 211. b.
Rainerius vel Renardus comes Senenſis, 94. b.
Rainerius comes de Corneto, 165. b.
Rainerius fil. Ugucciοnis comitis in Marchia, 35. b. alter filius Actoli comitis Martini, 157. b.
Rainerius Benedicti, A. 616. a.
Rainerius quondam Bertrami de Peruſio vir Erminiæ, 210. c. 214. b. A. 275. c. 287. b.
Rainerius dominus de Galbina, 173. b.
Rainerius Guidalotti de Pelago, 205. a. A. 267. 268. 285. c.
Rainerius de Raynaldo conſul Arretinus, 102. b.
Rainerius Ubertini, 51. a. vir Fidai, 286. c. A. 47. c. 366. b. 442. c.
Rainerius dominus da Vivinaria, 209. c.
Rainerius Vicecomes, A. 342. a.
Ramariæ eccl. S. Michaelis, 310. a.
Rambertus ep. Faventinus, 26. c.
Rambortus fil. Manentis comitis Sarthiani, 219. c. A. 291. a. 307. a.
Ramnuſius Paulus, 199. a.
Ramo de palo locus Pollicinii, V. *S. Andreæ*.
Ranaldina edificatrix S. Antonii Tuderti, 244. a. 246. b. A. 350. b.
Rancherius de Blandineto comes, 149. c. 219. c. A. 393. c.
Rangonius Bonifacius Mutinenſis marchio, 102. b. 116. 130. a. A. 527. c.
Raphael ep. Eugubinus, 204. c.
Raphael ep. Nebbienſis, 368. a.
Rapolani balnea, A. 356.
Raſura monachorum quando fiebat? 378. c.
Ratuccius poteſtas Curionæ, 233. b.
Ravarolæ abbatia, 269.
de Ravi eccl. S. Andreæ, V. *S. Andreæ*.
Ravignana ditio in territorio Fanenſi, 16. b. 262. c. A. 15. c. 138. 301. c. 480. b.
Ravignanus fundus, A. 138. c. 480. c.
Ravennæ urbs & territorium, 26. b. A. 16. c. 18. 113. c. 139. a. 214. b. 286. c. 302. c. 304. b. 451. b. 462. c. 481. a. 483. c.
Ravennæ archiepiſcopi, V. *Ægidius*, *Albertus*, *Bonifacius*, *Fontana Philippus*, *Fredericus*, *Gerardus*, *Gualterius*, *Heribertus*, *Honeſtus*, *Johannes*, *S. Maximianus Picininus*, *Pileus*, *Simeon*, *Theodericus*, *S. Valerius*, *Ubaldus*, *Unfredus*, *Wigbertus*, *Willielmus*.
Ravennæ eccleſiæ, V. *S. Barbaræ*, *S. Cypriani*, *S. Georgii*, *in Pace*, *in Peractica*, *S. Petri*, *S. Philippi*, *S. Vincentii*, *in Viatuto*, *in Xenodochio*.
de Ravi eccl. S. Andreæ, A. 108. b. 165. b.
Ravonis vel Ragonis hoſpitale S. Mariæ prope Bononiam, 69. c. 109. a. 328. a. A. 117. b. 214. b. 463. a.
Raymundus ep. Caſtrenſis in Sardinia, 18. c. V. *Raimundus*.
Raynaldi eremus in Marchia, 109. b. A. 117. c.
S. Raynaldus ex priore Fontis-avellanæ ep. Nucerinus; fit monachus, 100. b. 176. b. obtinet privilegium ab Honorio III. pro ſuo monaſterio, 249. 250. 252. A. 380. ejus virtutes in epiſcopatu, 279. b. & miracula, 273. b. 281. c. 282. b. ipſius obitus, 285. b. 286. 382. b.
Raynaldus ep. Oſtienſis, 360. c. A. 565. b.
Raynaldus card. S. Euſtachii, 303. c. A. 483. c.
Raynaldus archiep. Colonienſis legatus in Italia Friderici I. imp. concedit privilegium monaſt. Burgi S. Sepulcri, 10. c. 13. a. 278. c. A. 6. 10. 13. c. 17. c. 19. c.
Raynaldus ep. Æſinus, 109. b.
Raynaldus ep. Camerinenſis, 301. c. 353. c. A. 466. c.
Raynaldus ep. Ithienſis, inde Caprulanus, 365. c. ſed ſaeculo Syzhienſis in Creta, Vid. *Syzhienſis*.
Raynaldus abb. S. Paterniani de Fano, 313. b.
Raynaldus canonicus Eugubinus electus ep. 204. c.
Raynaldus ex monacho Avellanenſi ep. Firmanus, 281. b. 286. a.
Raynaldus ep. Syzhienſis, V. *Syzhienſis*.
Raynaldus abb. S. Fortunatæ da Sutrio, A. 592. c. 595. a.
Raynaldus abb. S. Mariæ de Plano, 330. a. 331. a. A. 520. b.
Raynaldus prior S. Nicolai de Como, 271. a.
Raynaldus abb. S. Victoris de Cluſis, 323. a. 325. b.
Raynaldus prior S. Jacobi de Mandriolis, 362. a.
Raynaldus archidiac. Camerinenſis, A. 384. a.
Raynaldus Odoricus, 191. c. 200. c. 201. c. 203. a. 206. 297. a.
Raynaldus Antiochiæ princeps pater Alicis, 243. c.
Raynaldus dux Spoleti, 291. b. A. 451. b.
Raynaldus duces, 370. c. A. 419. b.
Raynaldus comes territorii Camerinenſis, 157. b. A. 38. b.
Raynaldus dominus Focognani, A. 580. a. 582. b.
Raynaldus de Caſtellione, 154. b.
Raynaldus notarius Innocentii III. 169. a. 231. c. A. 216. c. 253. a. 327. b.

Ray-

Digitized by Google

Raynaldus fil. Berti, A. 224. a.
Raynaldus Bartholomæus Lucenſis, 71. c.
Raynaldus de Raſſena, 152. a.
Rainerius, V. *Rainerius*.
Reate urbs, A. 445. b. 502. a. 504. a.
Recanatenſe territorium, A. 480. b.
de Recanato eccl. S. Mariæ, A. 381. c.
Regimboldus princeps & comes Burgundiæ, 114. a.
Reliquiæ Sanctorum ſub altaribus Fontis-avellanæ, 162.
S. Remedii eccl. de Valle Malucina in epiſcopatu Curienſi, 193. b.
de Remorta eccl. S. Mariæ territorii Æſini, A. 114. c.
Renoardus Renoardi, A. 428. b.
S. Renuncii eccleſia ſubjecta monaſterio Æſino, 172. c. A. 421. a.
Renoccius fil. Ugonis, 15. c.
de Reola maſſa eccl. S. Felicis, 79. b.
S. Reparatæ plebs Florentiæ, A. 127. c.
S. Reparatæ de Luca prior, 289. c. A. 442. a.
de Reſo eccl. S. Silveſtri, 309. c.
Reſerval ſeu Perſeval ep. Anconitanus, 278. a. 346. c.
Reſtaurus ep. Groſſetanus, 94. c.
de Revveſtein comes Conradus, A. 16. c.
Rhegienſis eccleſia in Æmilia, 16. c. epiſcopi, V. *Albertus*, *Bonus*, *Lando*, *Maltraverſus*, *Nicolaus*, N.
Rheni palatinus, 262. c. 263. b. A. 403. 409. 413. b.
de Rheno S. Mariæ de Bononia prior Thomas, 350. a.
Rhodigium caſtrum Pollicinii, A. 76. a. 348. c.
de Rhodigio eccl. S. Cypriani, 310. b. S. Johannis, *ibid.*
Ricanetuli locus territorii Galeatenſis, 80. b. A. 88. b.
Riccus Albertus ep. Tarviſinus, 356. c.
Richeldæ beneficia in monaſterium Septemſontium, 54. c.
Richerius Aurelius ord. Min. Capuc. 21. b.
Richardus ep. Fanenſis, 87. b. ex vicario Camald. 238. c. turbæ contra ipſum, 251. c. 252. Alter 281. b. 304. b. 312. c. A. 356. 361. a. 470. a.
Richardus abb. S. Pauli de Conca, 304. c.
Richardus prior Camalduli Bononiæ, 350. a. A 562. c.
Richardus camerarius Friderici II. imp. 270. c. A. 419. b.
Rigo Marchio, 11. a. A. 7. V. *Henricus*.
Rigo olim Vicedomini, 325. c.
Rinaldus ſeu Raynaldus de Caſtellione vir nobilis, A. 198. c.
Riofridi, ſeu Rivi-frigidi caſtrum & eccl. S. Mariæ, 112. b. 113. b. 223. c. 226. c. 237. a. A. 123. b. 131. c. 135. c. 308. a. 322. a. 329. c.
Ricornoclarii ſeu Rivi-cornoclarii caſtrum & plebs, 112. b. 113. b. 213. c. 226. c. 237. a. A. 131. c. 135. c. 321. c. 330. c.
de Rione eccl. S. Pauli, 169. c.
de Ripa familia Mantuana comitum, 194. b.
Ripaltæ curtis extra Neulam, A. 380. c.
Ripaltæ eccl. S. Mariæ, 117. b. A. 142. a.
Ripaltæ vel Ripaldæ eccl. S. Angeli, A. 381. a.
Ripa-marraucia caſtrum territorii Volaterrani, 224. c.
Riveriæ de Pulveraria monaſterium S. Mariæ, 7. a. A. 551. a.
Rivoltæ-Piſarum eccl. S. Laurentii, V. *S. Laurentii*.
Robertus card. S. Stephani, A. 379. c.
Robertus abb. Adelmi, 204. a.
Robertus abb. SS. Andreæ & Gregorii de Urbe, A. 602. c.
Robertus prior S. Mariæ de Orrea Pichina, 200. c.
Robertus comes fil. Gentilis, 45. c. A. 43. c.
Robertus comes in territorio Cavierini, 86. a. A. 97. b.
Robertus de Anglia, 262. c.
Robertus de Durna, A. 78. c. 195. c.
de Rocca plebs S. Mariæ, 341. b.
Rocca Aſinus Guarnerii, A. 459. c.
Rocca de Valle, A. 165. a.
de Rocca-contrada eccl. S. Petri, 125. c. A. 169. c.
de Rocca-majori eccl. S. Mariæ, 242. b.
Rodigerius marchio Montis-ferrati, 257. b. A. 389. b.
Rodigerius comes Eugubinus, 68. c. A. 69. b.
Rodulphus card. S. Georgii, A. 136. c. 141. b. 143. b. 145. c. 161. c. 163. a. 166. b.
Rodulphus card. S. Luciæ, 26. a.
Rodulphus ſeu Radulphus card. S. Praxedis, A. 170. c.
Rodulphus ep. Marianenſis, 360. c. A. 567. c.
Rodulphus I. prior Camald. 88. a. 147. b. 258. c.
Rodulphus II. prior Camald. 7. a. De pluribus Rodulphis prioribus, 14. c. 67. c. 88. a.
Rodulphus III. prior Camald. inde ep. Anconitanus, 5. c. 18. b. 26. b. 33. a. ſcribit inventionem corporis S. Apollinaris in baſilica Claſſenſi, cui interfuit, 37. 45. b. 47. c. fuit de oppido S. Miniatis & ſermonem habuit anno 1179. in ſynodo Arretina, 78. b. 84. c. 85. c. quando electus ep. Anconæ? 86. a. 87. c. 88. c. 102. c. A. 83. c. 94. 359. b. 362. b. 367. a. 368. c.
Rodulphus abb. Campriani, A. 566. b.
Rodulphus abb. Galeatenſis, 206. c. 237. b. 285. c.
Rodulphus prior Camalduli Forolivienſis, 346. b. 378. a. 382. a. A. 555. 556. 558. b.
Rodulphus prior S. Severi in Claſſe, 271. a.
Rodulphus prior S. Feliciani de Fulginio, 108. b.
Rodulphus de S. Miniate vicarius in Thuſcia pro Friderico II. imp. 291. c. A. 450. b.
Rodulphus protonotarius imp. A. 153. c.
Rodulphus Petrus Toſſinianus, 277. a.
Rofredus de Benevento, 270. c. A. 419. b.
Rogerius Siciliæ rex, 153. b.
Rogerius dux Sclavonus, 82. b.
Rogerius comes in Thuſcia fil. Marcovaldi, 370. b.
Rogerius comes fil. Uguccionis comitis in Marchia, 33. a. A. 34. b. 38. b.
Rogerius dominus Acolæ, 361. 362.
Rogerius de Preſenzano, 369. c.
Rolandinghæ curtis eccl. S. Mariæ de Luca, 146. b.
Rolandus canonicus Piſanus, inde cardin. s. V. *Alexander III.*
Rolandus card. S. Mariæ in Portica, A. 136. c. 141. a. 143. b. 145. c.
Rolandus alter cardinalis, 48. b.
Rolandus ep. Civitatis-caſtelli, 280. b.
Rolandus epiſc. Faventinus, 253. b. 267. c. A. 413. c.
Rolandus ep. Ferrarienſis, 317. c. A. 494. a.
Rolandus vel Raynaldus apoſtolicus legatus & ejus literæ, 212. b. 213. a. 221. b.
Rolandus abb. S. Hippolyti Faventiæ, 28. b. 52. c. 95. c. A. 40. a.
Rolandus abb. Tiphii, 215. a.
Rolandus abb. S. Urbani ad Æſinantem, 45. c. A. 43. c.
Rolandus prior S. Petri-minoris Arretii, 196. a.
Rolandus rector eccl. S. Petri de Valliala, 279. a.
Rolandus vicarius Camald. 319. c. A. 498.
Rolandus archipresbyt. Rhodigii, A. 348. c.
Rolandus archipresbyter S. Venantii de Duliolo, 317. c. A. 495. a.
S. Romani de Ferraria Vergelinus prior, 359. c.
Romanus card. S. Anaſtaſiæ, A. 188. a.
Romanus card. S. Angeli, A. 379. c. 435. b.

Roma-

Romauus vir nabilis, A. 602. b.
Romanus Petrus da Griſaico, A. 618. c.
Romea uaor Raiuarj de Pelago, 205. b.
de Romena eccl. S. Mamæ, A. 442. c.
da Romita mons in Marcbia, 45. c. A. 43. c.
S. Romualdus, 38. b. 85. b. 104. b. 124. a. 155. b. 157. a. 229. c. 238. a. 256. c. 260. a. 264. a. c. 291. a. 324. b. 377. b. A. 391. V. *Præfationem*.
S. Romualdi de Fabriano monaſterium, 240. b.
Ronchi vel Runci arcbipresbyter, A. 81. a. 121. b. 155. b.
de Rondenaria Jacobus & Philippus, 341. c.
Ropretus ep. Ceneтenſis, 310. a.
Roſa Romana nobiliſs. ſemina benefica in monaſt. S. Gregorii de Urbe, A. 603.
de Roſano monaſt. S. Mariæ prope Florentiam, 196. c. 325. a. alterum in Calabria, *ibid.* 332. b. abbatiſſæ, V. *Agatba*, *Tbeodora*.
Roſenga villa territ. Fabriani, 157. b.
Roſeræ eccl. S. Cbriſtophori, A. 44. a.
de Roſis eccl. S. Chriſtopbori, 98. b. eccleſ. S. Laurentii, 98. a.
da Roſis eccl. S. Quirici, V. *S. Quirici*.
Roſorii eccleſiæ S. Johannis, S. Petri, S. Chriſtophori, S. Michaelis, 45. c. 85. b. 172. c. 173. a. A. 220. c. 221. b.
Roſſi [illegible] ndus, A. 157. c.
de Ro[illegible] ris, A. 301. b.
de Ro[illegible] aſterium S. Petri, A. 117. a. 159. c. 212. e. 283. b. 366. b. 368. a. 461. b. abbates, Vide *Benedictus*, *Guido*, *Ildebrandus*, *Martinus*, *Ubaldus*.
de Roti gens, 144. b. donatria monaſterii Silvæmundæ eremo Camaldulenſi, A. 368. b.
Roverei boſpitale S. Petri territorii Cæſenatis, 210. 276. c. 298. c. A. 286. c. 456. a.
Rovitula fuudus, A. 622. a.
Rozzo abb. S. Pauli de Urbe, A. 606. c. 608. c.
de Rnbertina eccl. S. Chriſtophori, 107 c.
Rubeus Rolandus de Parma poteſtas Bononiæ, 178. a. A. 234. a.
Rubeus Hieronymus Ravennas hiſtoricus, 41. b. 44. a. 97. c. 112. a. 151. b. 180. c. 198. e. 206. e. 248. a. 275. e. 278. a. 281. b. 291. b. 299. a. 311. c. 317. c. 324. b. 331. c. 341. b. 369. c.
Rubicouis plebs S. Martini territorii Cæſenatis, 130. a. cui Rubicon fluvius adhæret, *ibid.*
S. Ruffini Mantuæ monachus Petrus, 167. a. A. 630. b.
Rufinus prior S. Antbimi diœceſis Tudertinæ, 246. a. A. 377. a.
Rufinus de Placentia judex imp. 218. c. 219 c. dictus de Porta, 220. a. A. 290. c. 294. b. 304. a.
Rufinus Robbacontes poteſtas Paruſii, 313. b.
Ruitæ eccl. S. Angeli, 79. a.
de Runco canonicus Guifredinus, 209. b.
Runcus Ravenuianus fundus territorii Piſaurienſis, A [illegible] c.
Rupertus abb. Cantiniani, 226. b.
Ruptæ hoſpitale, 25. a.
de Ruffi eccl. S. Martini, A. 622. c.
Ruſcbius Joſeph canonicus & pub. profeſſor Piſanus, 300. b.
Ruſcianus fundus, A. 138. c.
Ruſticus ep. Cervienſis, 278 b.
Ruſticus ep. Tudertinus, 243. 245. c. A. 376. b.
Ruſticus abb. Portus-novi, 89. e.
Ruſticus prior Camald. A. 359. b.
Ruſticus prior Vivi, 6. b. 21. a.
Ruſticus arcbipresbyter vel præpoſitus Seuenſis, 145. b.
Ruſticus archidiac. Arretinus, 44. c. 57. c. A. 41. c. 53. c.
Ruſuolæ eccl. S. Crucis, 144. a.
Ruviglian, vel Rubelliani eccleſ. S. Stephani, 172. c. A. 221. a.

S

SAbinenſes epiſcopi, V. *Johannes*, *Oliverius*, *Petrus*.
Sabinus prior Fontis-avellanæ, 69. b.
Sabri caſtrum, 35. a.
Sacargiæ monaſterium SS. Trinitatis in Sardinia, 338. a. 340. a. A. 118. a. 160. b. 214. c. 287. b. 463. a. abbates, Vide *Bonajuncta*, *Thomas*.
de Sacco Hauricus fil. Alberti de Alemaunia, 193. b.
Sacconi eccl. S. Felicis, 310. a.
Sacra fundus, A. 603. b.
Saiguedi decimæ, 209. b.
Sajoli eremus territorii Piſaurienſis, A. 117. b. 160. a. 214. b. 286. c. 462. c.
Salarolæ monaſt. S. Margaritæ territorii Patavini, 7. b. 279. b. 294. b.
de Sala eccl. S. Mariæ ſubjecta monaſt. S. Hippolyti, 95. c. A. 102. a.
Sala vetus & nova curtes in territorio Ariminenſi, 262. b. A. 16. a. 302. a. 480. c.
Saledum caſtrum, 195. a.
Saliaticæ maſſæ eccl. S. Margaritæ, A. 137. c. 301. a. 479. e.
Salimbeni de Montale eremus territorii Ariminenſis, 203. b. 206. c. 236. b. 298. b. A. 455. c.
Salimbeni da Monta-tenzo monaſt. Peruſinum, 236. a. 298. c. A. 456. a.
Salimbene monachus Camald. Peruſinus, 203. b. A. 227. c. 329. b.
Salimverra de Ferraria, 219. e. A. 294. b.
Salisburgenſis archiepiſc. Gerardus, 257. b. A. 389. b.
Salomon prior S. Gervaſii de Belluno, 331. b. A. 517. a.
Salonæ eccl. S. Matthæi, 83. c. 84. a.
Salius major & minor fundi, A. 139. a. 302. c. 481. b.
Salvaterræ eccl. S. Antonini martyris, A. 70. b. 76. a. 203. b.
S. Salvatoris de Berardinga monaſt. Vide *Berardingæ*.
S. Salvatoris de Bononia eremus, Vida *Bononia eremus*.
S. Salvatoris da Cantiniano monaſt. Vide *Cantiniani*.
S. Salvatoris Montis-acuti monaſt. Vide *Montis-acuti*.
S. Salvatoris de Sexto monaſt. V. *Sextenſe*.
S. Salvatoris de Silva-munda monaſt. V. *Silva-munda*.
S. Salvatoris monaſt. territorii Placentini, A. 65. a.
S. Salvatoris monaſt. Vallis-caſtri, Vide *Vallis-caſtri*.
S. Salvatoris de Florentia monaſt. alias Camaldulum, 98. 191. a. 331. b. A. 117. c. 160. a. 285. c. 462. b.
S. Salvatoris eccl. in territorio Arretino, 193. c.
S. Salvatoris eccl. de Caſtro-veteri, 240. a.
S. Salvatoris eccl. de Colfuſco, 33. b. 34. a. A. 32. e. 90. a.
S. Salvatoris eccl. de Eſpulo, A. 88. c.
S. Salvatoris eccl. de Fano, 281. b.
S. Salvatoris eccl. da Ficarola, 190. b.
S. Salvatoris eccl. de Fraſta diœceſis Patavinæ, 35. c. 110. b. A. 35. 99. 121. b. 154. c. 465. b.

S. Sal-

S. Salvatoris eccl. de Fungero, 98. a. A. 104. b.
S. Salvatoris eccl. de Licciolo, 205. b. A. 268. a.
S. Salvatoris eccl. Montis-alti, A. 382. a.
S. Salvatoris eccl. in Monta-beneio, 143. a.
S. Salvatoris eccl. in Monte-Eugubino, 143. a.
S. Salvatoria eccl. in Sardinia, 19. a.
S. Salvatoris eccl. de Spugaia, 331. b. A. 88. b.
S. Salvatoris eccl. ſub Polpiano, 144. b.
S. Salvatoris eccl. da Valonto, 310. a.
S. Salvatoris in Curte-regia de Verona, 56. b. A. 70. b. 76. a. 203. b.
Salvus abb. S. Mariæ foris portam Faventiæ, 28. a.
Salvianus villa, A. 578. b.
da Salvenero eccl. SS. Johannis & Simeonis in Sardinia, A. 118. a. 160. b. 214. c. 287. b. 463. a.
Salviata B. Eliſabeth abbatiſſa Baldronenſis, 358. b
de Salura eccl. S. Mariæ Patavii, 350. b. Vide *de Spata*.
Samanar eccl. S. Eugeniæ in Sardinia, A. 118. a. 160. b. 214. c. 287. c. 463. a.
Sambatica rocca, vel roacus Sabbatinus, A. 138. b. 301. c. 480. b.
de Sambro eccl. S. Apollinaris, 248. b.
Samſon prior S. Viti Vicetiæ, 202. c. A. 262. b. & S. Mariæ da Aveſa Veronæ & una abb. Vangaticienſis, 188. c. 229. c. 237. b. 243. ejus literæ pro abdicatione abbatiæ, 247. b. 305. b. A. 325. b. 343. b. 348. c. 372. a. 374. c.
Samſon major eremi Camald. Bononiæ, 189. a. 350. a. A. 561. c.
da Sana-valla monaſtarium, V. *Falline*.
Sanctus archipresb. Cenetenſis, A. 33. a.
Sanguinins poteſtas Foro-livienſis, 193. b.
Sanguinis diminutiones ſeu Flebotomiæ ter in anno a monachis fiebant, 379. b.
Sanguinus ep. Humanatenſis, 174. c. A. 229. b.
Saracenus Julianus hiſtoriens Anconæ, 86. c. 87. c. 89. b.
Saragozza locus urbis Bononiæ, A. 235. c.
in Sarni eccl. S. Petri, 151. a.
Sarianus fundus, A. 604. a. 612. c.
Sardiniæ eccl. aliquot datæ Camaldulenſibus, 200. b. A. 22. c. 117. c. 160. b. 214. b. 239. 287. b. 463. a.
Sarlinæ territorium, 350. a. A. 16. b. 114. b. 138. c. 302. a. 481. b.
Sarthiani plebs S. Petri, 242. b.
Sarthiani comites, A. 290. c. 306. c.
Sartius Maurus abbas S. Gregorii de Urbe, 84. b. 85. b. 126. a. 139. c. 140. b. 163. b. c. 176. b. 179. b. 205. a. 233. a. 238. c. 362. a. 367. b.
Sarzanus locus Pollicinii, A. 76. a.
S. Saturnini eccl. de Uſolviſa in Sardinia, 18. a. A. 23. a.
Savariſius prior Carcerum, 285. a. 288. b. 300. c.
S. Savini monaſterium in Montione prope Piſas, ubi ſepultus fuit comes Tancredus, 33. 53. c. 110. a. Alexandri III. & Cœleſtini III. privilegia eidem conceſſa, 149. c. 169. c. ſtatutum Piſanorum pro ejuſdem tuitione, 176. a. 181. a. 268. c. literæ Honorii III. pro eodem, 283. b. 330. c. 333. c. 335. c. A. 31. c. 114. c. 160. a. 214. a. 286. b. 396. c. 462. b. 518. b. 534. c. abbates, V. *Bonus*, *Guido*, *Henricus*, *Martinus*, *Simon*, *Ubaldus*, *Urbanus*.
S. Savini de Æſio abbas, 288. a.
S. Savini eccl. de Caliano, 79. b.
S. Savini abbas in Marchia, 331. a. A. 521. a.
S. Savini eccl. da Chio, 117. a. 211. a. 372. b. A. 117. b. 212. c. 284. b. 368. a. 461. b.
S. Savini eccl. ſubj. monaſt. Campriani, 195. b.
S. Savini de Serra ſubjecta monaſterio Gualdi, 125. c. 364. c. A. 169. b.
S. Savini de Faventia archipresbyter, A. 415. c.
Savinianum caſtrum territorii Mutinenſis, 17. b.
Savinus abb. S. Michaelis Piſarum, 255. c.
inter Saxa monaſt. S. Mariæ, 157. c. A. 200. b.
Saxiferrati monaſt. S. Crucis, V. *de Tripudio*.
de Saxo monaſt. S. Johannis decollati, 271. b. 373. c. A. 420. c. 424. a.
de Saxo monaſt. S. Mariæ diœceſis Arretinæ, 196. c.
Saxiſp. . eccl. S. Laurentii, 125. c. A. 169. a.
ad Saxum eccl. S. Mariæ, 143. b.
Saxi-vivi monaſt. in Umbria, 107. c. 108. 248. b.
Saxo abb. Agnanienſis, 93. a. 122. b. 150. c. A. 158. c.
Saxo abb. Vallis-focinæ, 156. b.
Saxonum vel Saſſonum caſtrum, 172. c. A. 221. a.
Saxorum familia, 104. a.
Sbylutus vir nob. Polonus, 23. c.
Scalæ myſticæ viſio habita a Maldulo, 359. c.
Scannabiccius Bononienſis, 28. a.
in Scanu, vel de Iſcanu eccl. S. Petri, A. 118. a. 160. b. 214. c.
Scarampus Ludovicus card. & patriarcha Aquilejenſis, 168. a.
Scardavillæ monaſt. S. Mariæ, 167. c.
Scardonæ ep. Michael, 80. a.
Scarpa prior S. Stephani ad pontem Florentiæ, A. 399. a.
Scarzanæ eccl. S. Laurentii, 95. c. A. 102. a.
Scenella vel Schenella filius Enſediſii comes territorii Taryiſini, 55. c. 68. a. 350. b. A. 43. c. 76. c. 78. c.
in Scheradio S. Petri Caccia canonicus, 101. a.
Schiaſſinus Auguſtinus Carmelita, 21. c.
Scholaſtica abbatiſſa S. Chriſtinæ Septem-fontium, 34. c. 57. c. 67. b. 86. a. 130. a. 358. c. 374. c. A. 55. c. 83. a. 91. a. 563. c. 566. b.
Sciſſiani caſtrum & eccl. S. Fabiani, A. 220. c. 221. a.
de Scitille eccl. S. Petri Cryptæ-novæ, A. 65. b.
de Sclao vel Sclova maſſa, A. 114. b.
de Scottis eccl. SS. Trinitatis, 383. b.
Scottorum eccl. S. Mariæ de Senogallia, A. 138. b. 301. c.
Sculdaſia vel Scudachia locus Pollicinii, A. 76. a. 80. c. 121. a. 154. c.
Sebenici comes, 64. a.
S. Secundi monaſt. Venetiarum, 176. c.
Sedici plebs, 34. b. A. 517. b.
Segnienſis ep. Marcus, 83. a.
Sellarius canonicus Cortonenſis, 341. c.
Senatus Urbis denarii, A. 167. 168. a. 352. a. 385. b.
Senarum eccleſiæ & monaſteria, V. *SS. Angelorum*, *SS. Chriſtinæ & Jacobi*, *S. Vigilii*.
Senenſes epiſcopi, V. *Bonfilius*, *Bonus*, *Gualfredus*, *Gunteramnus*,
Senenſe territorium, 299. c. A. 214. c. 287. a. 463. a.
Senenſes recipiunt ſub eorum protectione monaſt. S. Petri in Campo, A 447. eorum archinoſocomium S. Mariæ, 382. c. A. 591. b.
Senebaldus abb. Albaranſis, 254. a.
Senebaldus vicecomes de Campilio, 12. c. A. 9. c.
Seneſius Severus mon. Vangaticienſis, 257. c. 288. c. 289.
Senobaldus abb. S. Benedicti de Gualdo, 125. b.
Senogalliæ territorium, 250. b. A. 15. c. 19. a. 43. c. 95. a. 114. c. 138. b. 301. c. 480. b. epiſcopi, Vide *Henricus*, *Jacobus*, *Transmundus*.
Senogalliæ eccl S. Bartholomæi, A. 380.
Septem-fontium monaſt. V. *S. Chriſtinæ*.
Septem-folium locus Urbis, 383. b.
Septimi monaſt. prope Florentiam, 179. c.
S. Septimii eccl. ſubjecta monaſterio Avellanæ, A. 380. c.
S. Sepulcri monaſt. V. *Burgi S. Sepulcri*.
S. Sepulcri & S. Mariæ eccl. & monaſt. 111. b.

S. Se-

S. Sepulcrum Domini quando violatum? A. 353. e.
SS. Sepulcri & Fortunati de Tuderto monaſterium, 243. a.
Sepulturæ monaſteriorum liberæ, 171. c. &c.
de Seraſico monaſt. S. Euſebii, 167. c.
S. Seregi de Suri eccl. in Sardinia, 177. b. A. 242. b.
S. Sergii eccl. territorii Æſini, A. 114. c.
Sergius IV. Rom. pont. 309. c.
Sergius archidiac. Ravennæ & abb. S. Martini in Palatio, 38. a.
Sergius dux Ravennas, 78. e.
Sergius dux palatii, A. 606. b.
de Serla eccl. S. Victoriæ, 177. b. A. 242. b.
Serræ monaſterium S. Mariæ, 168. c. 304. b. 313. a. A. 214. b. 286. b. 462. e. 470. a. ſub jure patronatus dominorum de Accola, 361. 362.
Serræ eccl. S. Savini, 125. c. 564. c. A. 169. b.
Serræ-diloſis prior, 331. a. A. 521. e.
Serræ-madii de Urſa villa, 172. c. A. 220. b.
Serræ-pilæ eccl. S. Johannis, 125. c. A. 169. e.
Serræ de Pozo caſtrum, 307. a. A. 480. c.
Serræ-radicæ eccl. S. Gregorii, 125. c. A 169. b.
Serræ-ſenzani eccl. S. Apollinaris, 31. c. A. 26. b.
Serræ-vallis caſtrum & eccl. S. Margaritæ prope Cenetam, 33. b. eccl. S. Juſtinæ, 359. b. A. 32. b. 52. b. 89. c.
Serræ-vallis monaſterium in territorio Patavino, 7. a.
Serræ-vallis caſtrum territorii Arretini ædificator ab Amadeo ep. Arretino, 130. b. eccl. SS. Mariæ & Nicolai, *ibid.* 384. a.
Servi manumiſſio ſeu liberatio, 358. c. A. 563. e. vel venditio, 304. a.
S. Servilii, vulgo Servuli, monaſt. Venetiarum, 176. c.
Servorum B. V. M. Ordo, 196. c.
S. Severi in Claſſe prope Ravennam monaſterium, cui Fridericus I. conceſſit diploma, 17. e. 78. c. A. 18. & alterum Fridericus II. 263. b. A. 396. Lucius III. 109. e. A. 113. ſententia circa confines bonorum ejuſdem, 174. c. A. 224. c. bulla gratioſa Innocentii III. pro eodem, 186. c. A. 245. b. & præceptum Conradi Italiæ legati, 271. a. abbates, V. *Almericus*, *Henricus*, *Jacobus*, *Lazarus*, *Petrus*, *Ubertus*.
S. Severi de Peruſio monaſterium, 215. a. 246. c. A. 137. c. 301. a. 479. e.
S. Severi eccl. territorii Popilienſis, A. 114. a.
S. Severini caſtrum, nunc civitas epiſcopalis in Marchia, 58. b. 302. a. A. 467. b.
S. Severini eccl. de Utriculo, 383. c.
Severianus ep. Æſinus, 313. a. 330. c. A. 520. b.
Severus vel Saverus comes Ravennæ, 355. a. A. 620. b.
Seatani eccl. S. Bartholomæi, 15. c. 117. b. A. 142 b.
Seatanula fundus, A. 622. a.
Sextenſe monaſt. S. Salvatoris in Thuſcia, 28. c. 31. b. 224. c. 263. b. A. 29. 30. 396. c.
in Sexto eccl. S. Martini, A. 127. b.
Sextri S. Andreæ abb. Johannes, 21. c.
Sicardus ep. Cremonenſis, 52. b.
Siciliæ regis filius, A. 619. c.
Siciliæ regnum, 153. a. b.
Sifridus archiep. Moguntinus, 201. c. 257. b. A. 413. b.
Sifridus ep. Auguſtanus, 262. c. A. 399. a. 403. a. 409. c. 413. b.
Sifridus de Vienna nob. vir, 201. b.
Sigembaldus card. S. Laurentii in Lucina, A. 483. b. 508. c.
Sigifredus ep. Mantuanus, 166. c. 167. a. A. 629.
Sigifredus ep. Cenetenſis, 33. b. 34. c. 55. b. A. 32. c. 33. a. 353. b. c.
Sigillum ſeu inſigne, vel ſtemma Camaldulenſium, 103. c. aliud majus, aliud minus, 104. varietates in ipſis, 104. b. alia inſignia paulo diverſa a Camaldulenſi, 105. a.
Sigillum Gerardi ep. Patavini, 79. c.
Sigillum Zenonis monachi Burgenſis, 341. c.
Signia urbs, A. 324. c. 325. a. b. 372. b.
Sigonius Carolus, 122. b.
Silentium ſervatum in eremo Camaldulenſi, 128. a. c. 378. c.
in Silice eccl. S. Petri Volaterranum, 333. a. A. 533. c.
Silimannus Johannes, 98. c.
in Silva monaſt. S. Petri in diœceſi Parentina, 51. c. 52. b. 57. a. A. 50. c. 57. a.
in Silva monaſt. S. Andreæ diœceſis Lucanæ, 298. c. 373. c. A. 456. c.
Silva villa, A. 135. incidentes ſilvas monaſteriorum vel eremi Camald. excommunicati, A. 566. b.
de Silva-munda monaſt. conceſſum Camaldulenſibus a gente de Roti, A. 368. a. b. & ab Ubertino Gualfredutii de Valenzano, 271. b. A. 420. e. 117. e. 212. c. 284. b. 362. c. 461. b. ei ſubeſt eccl. de Tega, 366. b. A. 580. & S. Petri-minoris Arretii, 134. c. turbæ in eodem monaſterio, 151. c. 169. c. abbates, V. *Bonus*, *Gregorius*, *Griffus*, *Guinizzo*, *Johannes*, *Matthæus*, *Nicolaus*, *Rainerius*, *Ubertus*.
Silvazani monaſterium S. Mariæ, 7. a.
S. Silveſter abbas & auctor congregationis monachorum ordinis S. Benedicti, 176. c. 365. b.
S. Silveſtri de Urbe abbas Leo, A. 606. c. 608. c.
S. Silveſtri de Monte-ſubaſio monaſt. V. *Montis-ſubaſii*.
S. Silveſtri eccl. de Angiari, 170. a.
S. Silveſtri eccl. de Bevania, 79. a.
S. Silveſtri eccl. de Caſale, 79. b.
S. Silveſtri eccl. de Caſtellare, A. 382. b.
S. Silveſtri eccl. de Piru, A. 439. b.
S. Silveſtri eccl. de Piſis, 221. a. A. 280. a.
S. Silveſtri eccl. de Reſo, 309. c.
S. Silveſtri eccl. in Vajano, 88. c.
Silveſtrius Carolus, 66. c. 68. a. 160. a. 197. c. 257. b. A. 202. c. 258. b.
Simeon archiep. Ravennæ, 275. c. 278. a. A. 558. c. conſecrat eccl. de Luco, 280. c. 287. c. 290. c. 299. a. 321. c.
S. Simeonis eccl. de Vegelu vel Veſala monaſt. in Sardinia, 177. b. A. 239. b 243 b.
Similiantus prior S. Laurentii de Florentia, 343. b.
S. Simonis eccl. ſub Polpiano, 144. b. altera, *ibid.*
SS. Simonis & Judæ eccl. Ravennæ, 44. a.
Simon card. S. Laurentii in Lucina, 327. c.
Simon abb. S. Hippolyti Faventiæ, 95. c. A. 101. c.
Simon de Bibiena abb. S. Michaelis Piſarum, 356. c.
Simon abb. S. Savini Piſarum, 204. b.
Simon prior S. Frigdiani Piſarum, 337. a. c.
Simon vicarius Camaldulenſis, 348. b. A. 359. b.
B. Simon eremita Camald. 347. c. alter, 348. Primi ſanctitas manifeſtata B. Humilianæ, *ibid.*
Simon Berardi poteſtas S. Severini, 302. a.
Simon comes in Marchia, 45. c. 113. b. A. 128. c.
Simon comes maritus Guictæ, A. 43. c.
Simon comes de Spannere, 112. b. A. 132. b.
Simoncelli eccl. S. Chriſtophori, 144. a.
Sine-ratione Albertus, 158. a.
Sinibaldus ep. Patavinus, A. 80. c. 99. a. 121. a.
Sinibaldus S. R. E. vicecancellarius, 303. c. A. 464. c. 466. c.
Sinibaldus abb. S. Bartholomæi de Feſulis, 242. a.
Sinibaldus abb. Sancti Benedicti de Gualdo, A. 168. b.
Sinibaldus abb. Montis-Chriſti, 346. a.
Sinibaldus Ughetti fit monachus, 322. c.
Sini-

Digitized by Google

S.

Sinibaldus de Caſtellina, 148. b.
Sintiliani eccl. ſub monaſt. Deciani, 170. a.
Siponti territorium, A. 65. c.
Siſſianum caſtrum, 172. e. A. 221. eccl. S. Fabiani, *ibid.*
Sirinus, alias Innocentius III. anti-papa, 2. a.
S. Sixti eccl. ſub Helena de Æſino, 172. c. A. 221. a.
S. Sixti eccl. de Contina, A. 70. c. 203. c.
S. Sixti eccl. Cerviæ, 97. c.
Sixtus IV. papa, 233. a.
Skalkæ ſeu Nitriæ monaſt. S. Benedicti, 284. c.
de Soara plebs S. Mariæ propa Anglarium, 13. b. 168. c. 170. a. 280. b. A. 313. c. 285. c. 462. c.
Societas burgi S. Mariæ da Arretio, 101. b.
Societas Spavaldorum Bononiæ, 223. b.
Soccemæ plebanus B. . 152. a.
Socium caſtrum & eccleſia, 20. b. 123. b. 210. b. 242. b. 264. c. 276. b. 281. a. A. 24. e. 25. a. 213. a. 285. a. 288. b. 422. a. 461. e.
Soffredus card. S. Mariæ in via lata, 145. b A. 116. b. 119. a. 122. b. 128. b. 136. e. 141. a. 143. b. 145. e. 171. a. 222. c. card. S. Praxedis, A. 246. a.
Sola Michael ep. Boſanenſis, 168. a.
Solaroli eccl. S. Mariæ territorii Galeatæ, A. 88. c.
Solaroli monaſt. S. Mauri territorii Imolanſis, 196. c.
Soldanius Fidelis mon. Vallis-umbroſæ 249. b. A. 171. b.
de Soligo eccl. S. Martini, 310. a.
Soluſtra maſſa territorii Cornelienſis, A. 16. c. 139. a. 302. c. 481. c.
de Somaſſo eccl. S. Mamiliani, 345. e. A. 554. a.
S. Sophiæ monaſt. Patavii, 294. b.
S. Sophiæ eccl. territorii Ferrarienſis, A. 104. c.
S. Sophiæ eccl. Fori-ſemptonii, A. 15. 130. e. 303. b.
Sophia II. abb. Prati-veteris, 102. b. 154. b. A. 201. b. 215. c. 270. b.
Sophia abb. S. Chriſtinæ de Tarviſio, 137. b. 236. c.
Sophia comitiſſa de Camino uxor Wecellonis benefica in monaſterium de Fullina Sanæ-vallis, 33. a. 34. b. A. 32. 44. c. 52. b. 89. c. 153. b. c. obit, 55. b. c. A. 354. a.
Soractis montis caſtrum, 75. a.
Sorticuli eccl. S. Angeli, A. 381. b.
Sordani vallis, A. 381. a.
Sorrenſis ep. Petrus in Sardinia, 300. c.
Spalati eccl. S. Domnii, 82. b. c. 84. b.
Spalati monaſt. S. Benedicti, 82. a.
Spalatenſes archiepiſcopi, Vide *Dinaricius Nicolaus*, *Johannes*, *Petrus*, *S. Rainerius*.
de Spannere comes Simeon, A. 132. b.
de Spata hoſpitale S. Jacobi de Patavio, 350. b 377. A. 558. a. modo S. Mariæ da Saluta, *ibid.*
Spazanus locus territ. Patavini, A. 80. c. 121. a.
Spejanus fundus & eccl. S. Luciæ, A. 600. c. 603. b.
Spellinæ plebs in Thuſcia, 170. a.
Speronella Patavina mulier nobiliſs. 176. c.
de Spillo eccl. S. Mariæ, A. 367. b.
Spinabellus mon. Porciliæ orator Patavinorum, 325. a. 326. b.
Spineti monaſterium, 201. b. A. 448. b.
S. Spiritus monaſt. Mantuæ, 167. e.
S. Spiritus monaſt. Veronæ, 167. b.
Spiſſæ curtis & eccleſ. S. Johannis, 80. b. A. 88. b.
Spiuta locus territorii Galeatenſis, 80. a. A. 88. a.
Spognæ de ſubtus caſtrum ſub monaſterio Inſulano, A. 537.

Spoleti eccl. S. Angeli, A. 382. a.
Spoleti territorium, 116. b. A. 117. c. 214. c. 287. b. 382. a. 463. a. 504. e. 531. c.
Sprowski Johannes archiep. Gneſnenſis, 135. b.
Spugnæ eccl. S. Salvatoris, 331. b. A. 88. b.
Squinella comes Patavinus, 326. b.
Squignanus locus Pollicini, A. 76. a.
Stabla villa, A. 606. e.
Stablutium villa, 111. a. A. 44. e. 45. e. 152. b.
Staffilo fundus, A. 622. c.
Stamira uxor Lamberti comitis, 251. a.
Stanislaus Philippus ep. Nicopolitanus, 137. a.
Stellutus prior S. Feliciani Fulginii, 108. b.
S. Stephani Bononiæ monaſt. 28. b.
S. Stephani de Carraria abb. Johannes, 178. e. A. 79. c. 475. b.
S. Stephani de Cintoria monaſterium, 335. c. A. 117. c.
S. Stephani de Janna abb. S. Johannes, 27. b. Fredentius, 21. c. 22. a Guido, *ibid.*
S. Stephani monaſt. in Mantinanta, A. 65. a.
S. Stephani de Patavio parthenon, 228. b.
S. Stephani eccl. de Argentano, 97. c.
S. Stephani eccl de Calcinatia, 126. a. A. 169. c.
S. Stephani eccleſ. diœceſis Camerinanſis, A. 224. a.
S. Stephani plebs de Campo, A. 127. c.
S. Stephani eccl. in Catenis, 27. c.
S. Stephani eccl. de Cruvole, 150. b.
S. Stephani eccl. juxta plebem S. Eleutherii, 173. a. A. 221. a.
S. Stephani eccl. de Faſciano, 35. b.
S. Stephani de Florentia prior Fides, 327. c.
S. Stephani eccl. in Luciniano territorii Æſini, A. 114. c.
S. Stephani eccl. de Miſco, 210. a.
S. Stephani eccl. de Muriano, A. 314. 318.
S. Stephani in Pane eccleſia prope Florentiam, 267. b.
S. Stephani eccl. de Peretu territorii Ariminenſis, A. 114. b.
S. Stephani eccleſ. de Ruvigliano, 172. c. A. 221. a.
S. Stephani da Tega eccl. V. *de Tega*.
S. Stephani plebs juxta Tiberim, 170. a.
S. Stephani eccl. de Valle-montone in Latio, A. 597. b.
S. Stephani eccl. Veronæ, 105. a.
S. Stephanus rex Hungariæ, 331. c.
Stephanus alter rex Hungariæ, 369. a.
Stephanus II. papa, 71. c.
Stephanus card. S. Adriani, A. 379. c. 382. a. 464. c. 466. b.
Stephanus card. XII. apoſtolorum, 241. a. A. 379. c. 382. c. 435. a. 464. b. 468. b.
Stephanus card. S. Mariæ in Transtiberim, A. 483. b.
Stephanus Natalis ep. Torcellanus, V. *Natalis*.
B. Stephanus de Trimignone ex abbate S. Juſtinæ Patavii eremita Vandanus, 8. b. 9. a. c. obit, 359. a.
Stephanus abb. Fellonicæ, 300. a.
Stephanus abb. S. Johannis de Ancona, 88. b.
Stephanus abb. Sanæ-vallis, 33. a. 56. a.
Stephanus abb. SS. Trinitatis Montis-hercalis, 107. c.
Stephanus abb. S. Juſti de Vulterris, 86. a. 103. c. 242. e. 276. e. A. 367. c. 368. b.
Stephanus prior S. Silveſtri de Piſis, 221. a.
Stephanus provincialis prior PP. Prædicatorum Lombardiæ, 340. b.
Stephanus prior & fundator monaſt. ſeu eremi de Marola, 240. b.
Stephanus vir nobilis beneficus in monaſterium S. Gregorii de Urbe 354. c. ſepultus in capitulo ejuſdem, A. 607. c.

ddd Ste-

Stephanus Pantaleonis, A. 85. b.
Stornaria fundus, A. 622. a. b.
Strabatenzolo vel Strabatarenzulo locus in alpibus Galearæ, 80 b. A. 88. b.
de Strada Amithus poteſtas Piſarum, 366. c.
in Strata plebs S. Martini, 193. c. A. 269. a.
Stia caſtrum, A. 242. a.
Sturbiadus Stephanus, poteſtas Mantuæ, 167. a. A. 633. c.
de Strumi monaſt. S. Fidelis, 52. b. abbas Henricus, 249. b.
Struzius Albertus judex imp. A. 290. c. 304. a.
de Sturcis eccl. S. Crucis, 172. c. A. 220. b.
Suanenſis ep. Galgarinus, 292. a.
Suavicinus mons ad Vallem-caſtri, 58. a.
Suavizus abb. Galeatenſis, 141. a. 152. b. A. 188. c
de Subcaſtello S. Bartholomæi abb. Rainerius, 314. c. 336. c.
Sublacenſe monaſterium, 190. a.
de Subolis eccl. S. Crocis, 196. b.
de Sotterra monaſt. S. Michaelis, 235. c. A. 257.
Succuniani curtis & eccl. S. Apollinaris territorii Cæſenatis, 16. c. A. 16. b. 139. a. 302. b. 481. b.
Sulejovienſe monaſterium, 23. a. 24. a. c.
Sulimanus abb. monaſt. de Plavi, 350. b.
de Suma eccl. S. Paremiani, 250. b. A. 381. c.
de Superbo Henrighettus, 158. a.
Suppolinius Mainardus nob. Eugubinus, 233. b.
de Suri eccl. S. Seregi, 177. b. A. 242. b.
Suſianus fundus, A. 139. a. 481. b.
Sutrii territorium, 75. a. A. 413. b. 607. a. V. *S. Fortunatæ*, *S. Laurentii*, *S. Pauli*.
Syradienſis palatinatus in Polonia, 2. c.
Sythienſis in Creta ep. Raynaldus, 272. b. c. 291. b. facile idem cum Raynaldo mox ep. Caprulano, 365. c.
Szpital monaſterium, 23. c.

T

T. Seu crux dimidiata pro uſu ſervorum ordinum equeſtrium, 105. a.
Tadinum, antiqua urbs prope Gualdum & Nuceriam, 259. c.
Talanas beneficus in monaſt. Claſſenſe, A. 301. b.
Talenſe in Hungaria cœnobium, 238. c.
Talianum villa, A. 95. c.
Tancredus archid. Bononienſis & JC. 328. 329. a.
Tancredus rex Siciliæ, 143. b. 153. c.
Tancredus marchio Eſtenſis, 19. c.
Tancredus comes ſepultus ad S. Savinum Piſarum, 32. b. c. A. 31.
Tancredus comes fil. Manentis comitis de Satthiano, 219. c. A. 307. c.
Tarentini archiepiſcopi, V. *Angelus*.
Taruci eccl. S. Bartholomæi, A. 381. b.
Taurellus diviſor bonorum marchionum Eſtenſium, 79. b.
Tarviſii epiſcopi, 110. c. 158. b. A. 119. c. V. *Albertus*, *Conradus*, *Riccus Albertus*, *Tiſo*.
Tarviſii monaſt. S. Chriſtinæ, V. *S. Chriſtinæ*.
Tarviſii conſules, 151. a. A. 152. b. commune, 150. b.
Taſſignani prior Manuel, 146. c.
Tavaria villa donata monaſterio Montis-Chriſti, 360.
Taurinenſis epiſcopus Jacobus, 272. b. 291. b. A. 451. b.
Tebaldus abb. Burgenſis, A. 6. c.
Tebaldus vel Tedaldus prior S. Bartholomæi de Anglari, 78. a. A. 73. b.
Tedaldi monaſterium in Thuſcia, 202. c.
de Tega eccleſia S. Stephani ſubjecta monaſterio Silvæ-mundæ, 366. b. A. 580. 581. b.
Tejanum villa vel Tegianum, A. 213. c. 285. b. 461. c.
Telinus locus, A. 566. a.
Tempeſta Guilielmus vir nob. Tarviſinus, A. 76. c. 78. c.
Templarii equites, 64. c. 116. b. 170. b. 248. a.
Terchiani eccl. S. Juſtinæ, 34. a.
Terenzallæ eccl. S. Blaſii ſubjecta monaſt. Deciani, 170. a.
Tergeſtini epiſcopi, V. *Conradus*, *Venerandus*.
Terracina urbs, 28. c.
Terralbæ ep. Gontinus de Scura, 314. a. 339. c. A. 490. c. 544. c.
Terræ-arſæ eccl. S. Mariæ, 167. c.
Terræ motus magnus in Galeata, 152. c.
pro Terra-ſancta ſubſidium committit Innocentius III. 122. a. 126. c. 131. a. 151. a. 170. b. 248. a. A. 217. b.
Terræ-ſiccæ eccl. S. Angeli, 125. c. A. 169. b.
Tertius abb. generalis congreg. Vallis-umbroſæ, 142. b. A. 181. a.
Teſſeledo fundus, A. 156. c.
Teſtificationes in cauſa epiſcoporum Arretini & Senenſis, 74. Vide etiam *Camaldulenſes*, & *Follinæ*.
Tetgrimus comes frater Marcovaldi, 370.
Teuzus plebanus S. Quirici in Oſenna, 73. a.
Teuzus canonicus Caſtellanus, 221. b.
Teuzus dominus Focognani, A. 580. a. 582. b.
Thaddæus notarius Vicetinus, 187. c.
Thebaldus vel Thedaldus abb. Burgenſis S. Sepulcri, 11. a.
Thebaldus Franciſcus vicarius imper. Paduæ, 355.
S. Theclæ de Eſte eccl. 21. a. A. 81. a. 121. b. 155. a. 317. c. 465. c.
Thedelgardus conſul Arretinus, 12. c. A. 9. c.
Thedericus archiep. Ravennas, 303. b. 311. 312. 317. c. 318. 319. 324. 330. b. 333. a. 334. c. 339. b. 350. b. 369. c. 385. a. A. 491. c. 497. 512. &c. 538. &c.
Thelonaſios abb. Cryptæ, 254. b. A. 383. c.
S. Theobaldi monachi nomen inſertum in inſtrumentis Vangaticienſibus, 247. c. 293. c. A. 376. a.
Theobaldus ep. Albanenſis, A. 119. a.
Theobaldus ep. Oſtienſis, A. 136. b. 141. a. 143. a. 145. b. 161. b. 163. c. 166. b. 375. c.
Theobaldus ep. Cluſinus, 113. a.
Theobaldus ep. Ferrarienſis, 114. b.
Theobaldus ex priore Avellanenſi epiſc. Eugubinus, 26. 27. b. 65. a. 69. b. 80. a. inde archiep. Jaderenſis, 139. c. ejus obitus, 140. a.
Theobaldus vel Thebaldus prior Avellanenſis alter, 139. c.
Theobaldus abb. Saxi-vivi, 207. a.
Theobaldus rector S. Hilari de Arretio, 300. a.
Theobaldus comes de Lacheſmud, 512. b. A. 132. b.
Theobaldus frater Petri præfecti Urbis, 210. c. A. 290. a.
Theobaldus præfectus Urbi alter, A. 614. c.
Theodaldus ep. Arretinus, 72. a.
Theodinus card. S. Vitalis, A. 81. b.
Theodinus card. legatus apoſtolicus determinat exiſtentiam corporis S. Apollinaris in baſilica Claſſenſi, 39. c. 40. a. 49. b. 50. b.
Theodinus, V. *Theodorus*, *Thodinus*, *Tudinus*.
Theodora uxor Ugolini Quintavallis, 382. c.
Theodorici regis palatium Ravennæ, A. 113 c.
Theodoricus archiep. Colonienſis, 210. c. A 283. 290. a. 294. b. 304. a.
Theodoricus vel Thedericus archiep. Ravennæ, V. *Thedericus*.

Theo-

Theodericus prior S. Petri-minoris de Arretio, 125. a. A. 363. a.
S. Theodori, dicti Græci, monaſterium Ravennæ, 16. b.
Theodorus ep. Portuenſis, A. 105. a. 110. b. vel Theodinus, A. 115. c. 118. c. 122. b. 128. a.
Theodora abb. Roſani, 196. c.
Theodora filia Malpilli, 20. c.
S. Theoniſti de caſtro Longiani monaſt. 124. b. V. *Longianum*.
Theophylactus abb. S. Laurentii extra Urbem, A. 606. c. 608. c.
Theophylus, V. *S. Bogumilus*.
de Theſaola eccl. S. Donati, A. 292. b.
Thodinus ep. Tiburtinus, 385. a. A. 599. a. b. 601. a.
Tholomæus de Polo vir nobilis & ejus teſtamentum, 385. b. A. 596. c. &c.
Thomæ vel Tomæ ſeu Tuomæ monaſt. S. Mariæ in territorio Senenſi, 366. 374. c. 384. c. A. 579.
S. Thomæ in monte Berico monaſt. Vicetiæ, 167. c.
S. Thomæ de Torcello monaſt. 350. b. &c.
S. Thomæ de Arena rector Johannes, 259. b. 260. b.
S. Thomæ de Argentina præpoſitus Fridericus, A. 132. b.
S. Thomæ eccl. de Arretio, 170. a.
S. Thomæ eccl. ſubjecta monaſt. Avellanenſi, A. 382. b.
S. Thomæ eccl. Ravennæ ſobjecta monaſterio S. Severi, A. 113. c.
S. Thomas archiep. Cantuarienſis, & martyr paulo poſt ejus mortem in patronum eligitur a monialibus Luci, 67. a. 129. c. 338. c.
B. Thomas Aiutamictiſto Piſanus O. P. 284. b.
Thomas card. S. Sabinæ, A. 383. a. 483. b.
Thomas card. S. Praxedis, A. 435. a. 466. b.
Thomas Maurocenus ex ſubdiac. Innocentii III. patriarcha CP. 198. an fuerit mon. Camaldulenſis, vel canonicus regol. ? 198. b. c. 199. a.
Thomas Maurocenus can. Patavinus, 104. a. 198. c. A. 252. &c.
Thomas abb. S. Fortunatæ de Sutrio, A. 592. a. c. 594. b.
Thomas abb. Sacrarienſis in Sardinia, A. 426. b.
Thomas prior S. Mariæ de Rheno. 390. a.
Thomas de Ponzonis poteſtas Mantuæ, A. 643. a.
Thomaſius abb. S. Fortunatæ de Sutrio, 385. a.
Thomaſius prior de Fleri, A. 367. c.
de Thori Maria mulier nob. Sarda, 300. b. A. 305. a. 306. a.
Tiberina caſtrum, A. 73. c.
Tiberius vel Liberius prior Fontis-avellanæ, 282. b.
Tiburtina diœceſis, 385. b. A. 597. c. 602. a. 604. 609. c. 612. c. epiſcopi, V. *Thodinus*.
Tiburtini cives, A. 619.
de Tibure eccl. S. Andreæ, 70. c. 383. c. A. 85. a.
Tigrinus comes fil. Guidonis comitis, 303. a. A. 474.
Tilianum caſtrum, 112. A. 131. c.
Tingæ curia, 160. b.
Tinienſis ep. Flaſco, 83. a.
Tiniofus vicus, A. 121. b. 155. c.
Tiphii monaſt. SS. Mariæ, Bartholomæi, Benedicti & Martini, 109. b. 215. a. 240. a.
Tiſo ep. Tarviſinus, 272. b. 310. b.
Tiſo de Campo S. Petri nob. vir, 34. b.
de Tirgoano Ugo, A. 397. a.
S. Titiani de Faravo eccleſ. ſubjecta monaſterio Sanæ-vallis, 33. b. 34. a. 338. c. A. 32. b.
Titius hiſtoricus Senenſis, 254. b.
Tivalli Horatius provincialis Min. Conv. 292. b.
Todinus conſol Fabiani, 227. a. A. 319. b.
Tognano curtis, A. 165. b.
Tojanum plebs, 330. c. A. 518. b.
Tolbertus comes de Colle-alto, 279. a.
Tonduccius Julius-cæſar hiſtoricus Faventinus, 19. c. 26. c. 81. a. 161. b. 276. a.
Toppole caſtrum, 44. c. 45. b. 57. c. A. 41. c. 54. b. c.
Torcelli epiſcopi, Vide *Bonus*, *Natalis Stephanus*.
Torcelli monaſteria. V. *S. Margarita*, *S. Thomæ*.
Tornamira Petrus-antonius mon. Caſ. 258. c. 259. a.
Toſinæ monaſt. S. Margaritæ, Vide *S. Margarita*.
Tragurienſis epiſcopus, 63. c.
Tramonte Ubertini de Saſſolis, 308. b.
Tramoſcani eccl. ſub monaſt. Deciani, 170. a.
Tranenſe territorium, A. 65. c.
Tranſmundus ex monacho Avellanenſi ep. Senogalliæ, 176. b. 252. b.
Tranſmundus II. ep. Senogalliæ ex mon. Avellanenſi, 281. b.
Tranſmundus abb. Vallis-caſtri, 174. b. 224. c. A. 202.
Tranſmuodus fil. Ugoccionis comitis in Marchia Camerinenſi, 35. b. 174. b. A. 38. b.
Tranſmundus filius Carbonis, 251. b.
de Trapola monaſterium, 290. a. A. 446. c.
de Traverſaria Paulus, 303. b. 369. c. A. 526. a.
de Traverſaria Petrus poteſtas Ravennæ, 160. c. 311. a. 319. a. A. 205. c.
Trebanæ eccl. S. Michaelis territorii Faventini, 95. c. 383. c. A. 102. a.
Trecziani caſtrum & eccleſia, A. 284. c.
de Tregnanda archipresbyter canonicus Arretinus, 312. b. A. 488. c.
Tremitenſis eccleſia conſecrata, 161. b.
de Tremogiano eccl. S. Johannis, 364. c.
Trentola plebs S. Petri, 307. b. A. 139. a. 481. b.
Treſſæ hoſpitale S. Angeli, 382. b. A. 590. c. 591.
Treſſuli villa, A. 138. c. 480. c.
de Trevi eccl. S. Fabiani, A. 382. a.
Trevirenſis archiepiſcopus Arnoldus, 68. a. A. 76. c.
de Trexone vel Trixonibus monaſt. S. Mariæ, 7. a. 365. c. A. 546. a.
Tribanus locus territorii Patavini, A. 80. c. 121. a. 154. c.
Tridenti epiſcopus Albertus, 17. c. 263. b. A. 17. c. 399. a. 409. c. 413. b.
Trinchinienſe collegium S. J. 285. a. caſtrum, 344. b.
Trincia Nicolaus dominus Fulginii & Nuceriæ, 108. c.
S. Trinitatis de Brundulo monaſt. Vide *Brunduli*.
S. Trinitatis de Florentia monaſterium, 358. c.
S. Trinitatis congreg. Vallis-umbroſæ abb. Hieronymus, 142. b. A. 181. c.
S. Trinitatis de Sacargia monaſterium, Vide *Sacargia*.
S. Trinitatis de Campaniola monaſt. 340. b.
S. Trinitatis Trium-comitatuum eccl. 110. b.
S. Trinitatis de Monte-herculi monaſterium, V. *Montis-herculis*.
S. Trinitatis de Motina monaſt. 167. b.
S. Trinitatis prope Peruſium monaſterium, 214. b. 221. c. 258. a. 298. c. A. 456. a.
Tripinus prior primus S. Johannis in Viridario Patavii, 277. a.
de Tripudio monaſt. S. Crucis prope Saxum-ferratum caſtrum, jus habebat in eccl. S. Blaſii de Fabriano, 323. A. 509. c. & in alte-

ram Sancti Nicolai de Fabriano, 323. b. A. 510. a.
de Trivio monaſt. S. Mariæ in alpibus Thuſciæ, 96. b. A. 117. b. 159. c. 214. b. 286. c. 462. c.
Trombellius Joh. Chryſoſtomus abb. can. reg. 350. a.
Troncius Paulus, 481. a. 284. b.
Trovatellorum hoſpitale Piſarum, 254. c. &c. V. B. Dominicus.
Trullæ eccl. S. Nicolai in Sardinia, A. 118. a. 160. b. 214. c, 287. b. 463. a.
Tuderti monaſt. S. Antonii datum Camaldulenſibus, 243. c. 245. c. 298. c. A. 350. 376. b, 456. b.
Tudertinum territorium, 293. c. A. 137. c. 292. b. 300. c. 479. c. V. S. Fortunati, S. Illuminatæ, S. Petronillæ, S. Sepulcri.
Tudertini epiſcopi, V. Gratianus, Ruſticus.
Tudinus vel Theodinus abb. S. Mariæ foris-portam Faventiæ, 28. a.
Tudinus fil. Donadei, A. 350. a.
de Tugnrio S. Stephani Blancus plebanus, 334. b. A. 525. a.
Tullianum caſtrum, 119. b.
Tumba maſſa ſubjecta monaſterio Claſſenſi, A. 139. c.
Tontiniani eccl. S. Michaelis, 150. b.
Turanula fundus, A. 605. c.
Turcius Octavius can. Pyranus, 156. b. 252. c. 285. c. 302. a. A. 466. c.
in Turek plebanus Albertus, 134. b.
de Turlionibus eccl. S. Mariæ Bononiæ, 324. a. A. 471. c. 492. c. 506. c.
de Turre Paganus poteſtas Paduæ, 158. b.
de Turre eccl. S. Barbaræ, A. 239. c.
de Turribus monaſterium S. Muſtiolæ, 131. c.
Turris caſtrum, & eccl. 144. a. A. 321. c.
Turricla fundus & eccl. S. Blaſii, 97. c. A. 39. c. 76. a. 512. b. 156. c.
Turrile caſtrum, 250. a. A. 380. c.
Turritanus archiepiſcopus Albertus, 18. a. b. A. 23. a. 24. a. 117. c. 118. A. 160. b.
Turtela fundus, A. 621. c.
Tuſculanus epiſcopus, A. 36. a. 96. c. V. Petrus.
Tuſcanenſis ep. Johannes, V. Johannes cardinalis.
Tuxianus fundus, A. 302. a. 482. a.

V

V. . archipresbyter Piſanus, A 31.
Vach Stanislaus, 133. c.
in Vado eccl. S. Mariæ de Farraria data Portuenſibus, 36. a. A. 39. b.
de Vado-rondini eccl. S. Laurentii, A. 621. c.
Vajanum villa, & eccl. S. Silveſtri, 88. c. A. 95. c.
S. Valentini de Fullonica plebs diœceſis Arretinæ, 72. b. &c.
Valentinus plebanus Bibienæ, 106. b.
Valenzanum caſtrum & eccl. S. Mariæ, 271. a. eccl. S. Nicolai, 271. b. A. 420. b. c. 423. c.
de Valenzano Ubertinus filius Gualfreducii, 271. b. A. 420. a.
S. Valerius archiep. Ravennæ, 278. b.
Vallemanius Andreas abb. Camald. 69. a.
Valliala caſtrum & eccl. S. Petri juris Camaldulenſis eremi, 57. c. 78. a. 279. a. 280. b. A. 53. c. 73. b. 213. b. 285. c. 462. a.
de Vallliala viri nobiles, A. 73. b.
Vallicella locus territorii Piſaurienſis, A. 138. c. 480. c.
Vallis de Caſtello eccleſia, 125. c. A. 169. a.
Vallis eccl. S. Johannis, 144. b.
Vallis almerici eccl. S. Andreæ, A. 70. b. 203. b.
Vallis-oppone eccl. S. Johannis 244. a.
Vallis-bonæ villa, 157. b. 165. A. 537. c.
Vallis-bonæ monſterium S. Petri, A. 65. a.
Vallis-caſtri monaſterium SS. Salvatoris & S. Romualdi acquirit jus in caſtrum Civitellæ, 35. 45. 58. a. 259. c. 260. a. A. 63. a. 97. 202. b. 224. 390. 430. c. componitur cum epiſcopo Humanatenſi circa eccl. S. Joh. Camurani, 174. b. 224. c. 323. b. A. 229. donationes eccleſiarum & locorum, 377. a. A. 459. b. 538. 559
Vallis-caſtri eremus, 260. a. abbates, V. Guilielmus, Hermannus, Petrus, Tranſmundus.
Vallis eccleſiæ villa, 272. c. A. 221. a.
Vallis-focinæ abbatia in diœceſi Camerinenſi, 156. b. 232. b.
Vallis-gaudii monaſt. S. Mariæ, 325. c.
Vallis gloriæ patribaoun, 227. b. 295. c. ſubjectum monachis Montis-ſubaſii, 297. 303. c. 337. c.
Vallis-malucinæ eccl. S. Ramedii, 193. a.
Vallis-meragi vel mergi, dicta Monticellorum, eccleſ. Sanctæ Mariæ, 176. b. 250. a. A. 381. a.
Vallis-montonis in Latio caſtrum, 385. b. A. 597. & eccl. S. Stephani, ibid. A. 598.
Vallis da Ponte eccl. S. Petri territorii Peruſii, A. 137. c. 301. a. 479. c.
Vallis-rea eccl. S. Nicolai, 250. a. A. 380. c.
Vallis-rocca locus ſub monaſterio Cariſii, A. 108. b. 165. a.
Vallis-ſaxea monaſt. S. Mariæ, 240. b.
Vallis-vejeriæ eccleſ. S. Martini ſub Gualdenſi monaſterio, 125. c. A. 169. b.
Vallis-umbroſæ monaſterium, & congregatio, 129. c. 190. a. 192. a. 281. a. A. 181. abbates, Vide Benignus, Martinus, Tertius.
de Vallonto eccl. S. Salvatoris, 310. a.
Valterus ex genta Valtareſca comes Faneuſis, 165. a. A. 69. b. 208. c.
Vanari eccl. SS. Michaelis & Laurentii, A. 118. a. 160. b. 214. c. 287. b. 463. a.
Vangaticiæ monaſterium S. Mariæ in regione Pulliciniii, 7. c. 19. c. 45. c. 56. b. A. 28. 39. 40. bulla pro eodem Alexandri III. 66. 110. b. A. 69. c. diploma Friderici I. imp. 68. a. A. 75. &c. bullæ Cœleſtini III. 209. A. 202. 258. b. 248. Honorii III. 247. A. 371. b. in ejus eccleſia ſepultus Azo marchio Eſtenſis, 227. c. Innocentius III. removet abbatem Everardum, 229. c. 246. c. A. 371. c. Samſon ſucceſſor ejus ſe abdicat a regimina monaſterii Vangaticianſis, 246. c. A. 374. c. præceptum Friderici II. imp. pro monaſteriu, 257. b. c. 258. a. A. 387. bulla Gregorii IX. confirmans aliam Innocentii III. & dans monaſterii correctionem priori Camaldulenſi, 298. b. A. 454. Thedericus archiep. Ravennas donat eidem fundos, 330. b. A. 512. Bonajuncta abb. conſecratur ab archiepiſcopo Ravennate, 378. a. de B. Nicolao monacho hujus monaſterii, 288. c. 289. 305. b. 330. b. 359. c. 369. a. abbates, V. Alicus, Benedictus, Bonajuncta, Conradus, Enverardus, Guido, Johannes, Iſaac, Litaldus, Milo, Orlandus, Ugo.
Vangaticiæ eccl. S. Michaelis ſubjecta monaſterio Vangaticienſi, A. 70. a. 75. c. 203.
Vangaticia fundus prope Ravennam, A. 16. c.
Vantii monaſterium S. Mariæ de Padua, 306 b. 310. b. 345. 365. c. A. 545.
Varani curia in territorio Camerini, 160. b.
Varnerius Albertus, 257. c.
da Vatho eccl. S. Mariæ, 152. b. A. 189. b.
de Ubaldinis Dilecta abbatiſſa Luci, Vide Dilecta.
S. Ubaldus epiſcopus Eugubinus, 13. c. 65. a. 140. b.

Ubal-

Digitized by Google

Ubaldus card. ep. Oſtienſis, A. 36. a. 52. a. 81. b. 84. c. 89. b. 93. c. 96. b.
Ubaldus archiep. Piſanus, 31. a. 123. b. 176. b. 224. c. 304. c.
Ubaldus archiep. Ravennas, 190. c. 198. c. 210. c. ex epiſcopo Faventino, 208. concedit indulgentiam baſilicæ Claſſenſi, 217. a. 218. c. 229. a. 237. a. 273. c. 278. b. 305. b. 312. b. A. 289. c. 303. c. 304. c.
Ubaldus ep. Faventinus, 209. a. A. 274. a.
Ubaldus abb. S. Savini Piſarum, 32. a. A. 426. b.
Ubaldus abb. Roteoſis, 156. b.
Ubaldus presb. S. Petri de Corzano, 268. b.
Ubaldus rex Turritanus, 340. a.
Ubaldus comes in Bononienſi territorio, 139. b. A. 83. c. 180. a.
Ubertellus ep. Foro-popilienſis, 237. b. 278. b. 293. b.
Ubertinellus ep. Foro-ſempronienſis, 175. a.
Ubertini filii falſo crediti patroni eremi Camald. 124. a. 192. b. A. 357. c. patroni monaſterii Rotenſis, A. 366. b.
Ubertinus Eſtenſis, 20. c.
Ubertinus de Valenzano vir nobilis, 280. a. A. 420.
Ubertinus Tebaldi, 97. c.
Ubertus ep. Bononienſis, 5. c.
Ubertus ep. Vicetinus, 195. a.
Ubertus abb. Adelmenſis viſitator monaſteriorum Marchiæ, 366. c. 367. a. A. 582. c. 583.
Ubertus Vercellenſis abb. Sanæ-vallis de Follina, 56. b. A. 353. c. 354. a. c. 355. c.
Ubertus abb. S. Severi in Claſſe, 174. c. 187. a. A. 225. a.
Ubertus abb. Saxi, 374. a.
Ubertus abb. Silvæ-mundæ, 152. b. 195. c. A. 363. c.
Ubertus abb. S. Zenonis Piſarum, 36. c.
Ubertus ſubdiac. Ravennas fil. Viardi comitis, 66.
Ubertus comes Patavinus, 326. c.
Ubertus de Fonte-oiva advocatus mon. S. Hilarii, 220. c.
Udalricus Bambergenſis, 73. c.
in Veclo eccl. S. Martini, 213. a.
Vedacianus fundus, A. 621. c.
Veglenſis epiſcopus Drogo, 80. a.
Vegognani eccl. S. Donati, 271. b. c. A. 420. c. 423. c.
Velium caſtrum, A. 242.
Venadri eccl. S. Laurentii territorii Meldulenſis, 80. b. A. 88. c.
S. Venantii plebs ultra Padum, 130. a. A. 173. c.
Vendæ monaſt. SS. Johannis & Michaelis, 7. b &c.
Vendramenus Franciſcus plebanus Murianenſis, 226. b.
Venerandus vel Wernardus, Guarnardus, Bernardus ep. Tergeſtinus, 57. b. A. 57. c.
Veneticus plebanus S. Felicitatis, A. 475. a.
Venetiarum urbs refugium epiſcoporum tempore ſchiſmatis, 65. c. in ea firmat pacem Alexander III. cum Friderico I. imp. 61. 62. 63. 64. verus diſtichon de Venetis in monaſterio de Candiculis, 72. b. Veneti obſident Anconam, 90. a. b. 130. a. Terram-ſanctam adeunt recuperatori, 131. a. Jaderenſes a Venetis ſubjiciuntur, 140. a. CP. capiunt, & patriarcham Thomam Maurocenum eligunt, 198. 265. c. A. 73. 77. a. 78. c. 81. c. 82. c. 84. c. Ugolinus card. inde Gregorius papa IX. legatus apoſtolicus ad Venetos, 271. c. &c. epiſcopi, V. *Franeus Thomas*, *Marcus*, *Michaelius Marcus*, *Nicolai Marcus*, *Pinus Petrus*.
Venetiarum eccleſiæ & monaſteria, V. *SS. Blaſii & Cataldi*, *S. Clementis*, *S. Danielis*, *S. Eraſmi*, *S. Georgii*, *S. Gregorii*, *SS. Johannis & Pauli*, *S. Mariæ de Caritate*, *S. Mariæ de Celeſtia*, *S. Nicolai Portus-ſicci*, *S. Secundi*, *S. Servilii*, *de Virginibus*.
Venetiarum duces, V. *Contarenus*, *Dandulus*, *Maripetrus*, *Zianus*.
de Veneze eccl. S. Martini, 35. b. A. 70. c. 76. a. 203. b.
Ventura abb. Ardengheſcæ, 94. b.
Ventura de Aretio abb. S. Michaelis Piſarum, 255. c.
SS. Verani & Jacobi de Calci eremus, 224. A. 279. c. ſententia delegatorum Innocentii III. pro eadem eremo, 224. A. 310.
Verdariæ ſeu in Viridario monaſt. S. Johannis Patavii, 7. a. 365. c.
S. Verdiana virgo incluſa obit, 361. b.
Verdizzotus Andreas, 198. b.
Vergareti monaſterium S. Angeli ſeu S. Michaelis, 96. b. 193. c. 213. a. 268. b. 290. a. A. 446. b. abbates, V. *Guido*.
du Verge D. Baſilius eremita Camald. Viennenſis, 284. b.
Vergelinus prior S. Romani de Ferraria, 359. c.
Verignani caſtrum, 307. a. A. 138. c. 302. b. 481. a.
Vernagallius B. Dominicus, V. *B. Dominicus*.
Vernagallius Chriſtophorus præfectus operæ eccleſiæ Piſanæ, 257. a.
Vernerius can. Tarviſinus, A. 176. a.
Vernatius rector hoſpitalis de Petia, 35. a. A. 37. a.
Veronenſe territorium, 110. 113. c. 115. b. 118. 228. a. A. 70. b. 120. a. 122. c. 128. b. 136. c. 141. b. 143. c. 145. c. 156. a. 455. b.
Veronæ monaſt. S. Mariæ de Aveſa, ſeu Camaldulinum, fundatur, 188. c. 206. b. 222. a. 230. b. 298. b. A. 247. c. 287. a. 455. b.
Veronæ epiſcopi, V. *Adelardus*, *Norandinus*.
Verrazzani eccleſia, 44. c. A. 42. b.
de Vertighe vel Vertilie curtis, 150. b. eccl. S. Chriſtophori *ibid.* hoſpitale 237. c. 303. c.
de Veſpio eccleſia, 364. c.
Veſtium monachorum qualitas, 378. c. 386.
Vetenzons fundus, A. 481. a.
Vetito fundus, A. 621. c.
Vetretæ eccl. SS. Johannis & Pauli, 97. a.
Vetulæ eccl. S. Mariæ Ravennæ, A. 225. b.
Vetulum caſtrum, 383. c.
Ufredus abb. S. Apollinaris de Rubelliano; 85. a. A. 94. b.
Ughellius Ferdinandus abb. Ciſtercienſis, 9. b. 13. b. 17. a. 34. c. 45. a. 52. a. 53. c. 57. b. 65. a. 86. b. 87. b. 105. c. 107. c. 110. c. 122. b. 131. 139. c. 140. b. 160. a. 162. c. 163. 174. b. c. 180. a. 193. a. 194. c. 204. c. 234. a. 252. c. 277. b. 280. b. 281. c. 285. b. 290. b. 293. b. 302. a. 313. b. 317. c. 322. b. 340. b. 346. c. 359. a. 360. c. 365. c. 368. c. 383. c. 385. b.
Ugitio, V. *Uguccio*.
Ugo, V. *Hugo*.
Ugo ep. Oſtienſis & Velitrenſis, Vid. *Ugolinus*.
Ugo card. S. Clementis, A. 105. a. 110. b.
Ugo card. S. Euſtachii, A. 36. b. 52. b. 66. b. 81. b.
Ugo ep. Nucerinus, 108. b. 162. a. 163. b. 169. b. 250. c. 285. b.
Ugo ep. Vulaterrarum, 161. a.
Ugo ep. Urbinas, 162. a.
Ugo abb. S. Johannis de Acereta, 160. b. A. 205. c.
Ugo abb. S. Barbaræ in Hiſtria, 52. a. A. 52. c.
Ugo abb. S. Benedicti in Alpe de Biſerco, 152. b. A. 188.
Ugo abb. SS. Floræ & Lucillæ de Aretio, 386. c.
Ugo abb. S. Hippolyti Faventiæ, 267. c. A. 414. a.
Ugo abb. Montis-muri, 204. c.

Digitized by Google

Ugo abb. Pratalienſis, 102. c.
Ugo abb. S. Salvatoris de Inſula, 113. a.
Ugo abb. Saxi, 374. a.
Ugo abb. Tiphii, 215. a.
Ugo abb. Vangaticiæ, 343. a.
Ugo abb. S. Petri in Vincula Ravennæ, 275. c.
Ugo abb. Uranenſis, 101. c. 126. c. 302. c. 335. a.
Ugo prior S. Jacobi de Avellana, 81. a.
Ugo prior S. Michaelis de Muriano, 305. b.
Ugo prior S. Frigdiani Piſarum, 22. c.
Ugo prior S. Petri-minoris Arretii, 196. b.
Ugo prior S. Mariæ de Trexone de Pulveraria, A. 546. a.
Ugo prior de Vivo, 195. b.
Ugo rector monaſterii de Pratalia, 35. a.
Ugo marchio in Thuſcia, A. 70. a. 203. a.
Ugo marchio in territorio Bononienſi, A. 272. c.
Ugo Lupi marchio Soraniæ poteſtas Piſanorum, 256. b.
Ugo de Adelberto, A. 83. c.
Ugo de Baſſa judex Sardus, 339. c.
Ugo de Bleda, 80. A. 88. a. c.
Ugo de Manfredo vir illuſtris Cæſenas, 46. c.
Ugo de Vallizla fil. Guaſtonis, A. 73. b.
Ugolinus card. ep. Oſtienſis legatus apoſtolicus per Italiam, dictus etiam Ugo, 155. a. 241. b. 252. dat Clariſſis monialibus regulam S. Benedicti obſervandam, 258. b. 263. c. 264. e 266. &c. ejus literæ ad Camaldulenſes, 271. c. 272. 273. 281. a 294. c. an fuerit abbas Camaldulenſis Montis-ſubaſii? 297. b. A. 326. c. 379. b. 382. c. 386. c. 393. c. Vid. *Gregorius pp. IX.*
Ugolinus abb. Bifurci, 334. b. A. 524. c. 584. c.
Ugolinus de Gherardeſca comes Donoratici, 176.
Ugolinus Vicecomes judex Gallurenſis, 176. b.
Ugolinus comes in Marchia Camerinenſi, 35. b. A. 38. a.
Ugolinus Comitiſſæ, 26. a.
Ugolinus Griffoli de Carciano vel Carzana, 158. c. A. 73. b.
Ugolinus Ildebrandini de Monte-aperto, 305. b.
Ugolinus Latini vir nobilis, 154. b. A. 198. c.
Ugolinus Spontoni poteſtas Eugubii, 195. b.
Uguccio ep. Ferrarienſis, 209. b.
Uguccio abb. Inſulanus, 282. b. 293. a. 341. c. A. 527. a.
Uguccio abb. S. Michaelis de caſtro Brittorum, 301. a. 311. 328. b. 329. a. A. 496. b.
Uguccio prior Eremi novæ, 276. c.
Uguccio prior Camalduli Bononienſis, 295. a. 350. a. A. 561. a.
Uguccio marchio pater Henrici, A. 6. c.
Uguccio vel Ugitio comes Camerinenſis fil. Simonis, 113. b. A. 34. b. 38. b. 113. b.
Uguccio de Rena, 112. b. A. 132. a.
Ugorgeria familia Senenſis, 254. b.
Viarium caſtrum, V. *Vivarium.*
Vicecomitum nob. familia Piſarum, 372. c.
Vicecomes Rainerius, 245. c.
Vicetiæ monaſt. S. Viti, V. *S. Viti.*
Vicetiæ epiſcopi, Vid. *Johannes*, *Manfredinus*, *Piſtor*, *Ubertus*.
Vicetiæ univerſitas ſcholarium, 109. b. 200. a. A. 70. b. 203.
Vicinati eccl. S. Martini, 310. a.
de Vicione eccl. S. Thomæ, 229. b. V. *S. Quirici.*
de Vico Franciſcus, 245. a.
Victor IV. pſeudo-pontifex, 1. c. 5. b. 12. a. 207. b. 285. b.
S. Victoriæ de Monte-ſancto eccl. 177. a. A. 239. c.
S. Victoriæ de Serla eccl. 177. b. A. 242. b.
S. Victoris de Cinſis in territorio Fabrianenſi, 35. c. 113. c. A. 26. b. 34. b. 38. eidem datur caſtrum Gallulæ, A. 128. a Clemente III. traditur reformandum Avellanenſibus, 137. c. A. 179. 191. c. 200. 205. a. 207. Moricus abbas cedit Fabrianenſibus caſtrum Plaroſariæ, 227. a. A. 319. b. 383. b. definitio Actonis ep. Camerinenſis pro eodem, 268. a. A. 403. b. rector de Viprecillis præſtat obedientiam abbati Ermanno, A. 410. c. 502. c. 509. c. 520. 560. Perfecto abbati donatur tertia pars podii Conchæ, 121. c. 157. b. conventio circa eccl. Lappurani, 288. a 323. 365. b 384. a. abbates, V. *Gratia*, *Gualfredus*, *Hermannus*, *Moricus* I. & II. *Perfectus* I. & II. *Raynaldus.*
S. Victoris eccl. Eugubii, 144. a.
S. Victoris in Foſſola eccl. de Ravenna, 151. b. 275. c. A. 190. b.
S. Victoris de Serla eccl. A. 242. c.
Victorinæ locus Eugubii, 233. a.
S. Victorini eccleſia juxta Nebulam, 125. c. A 169. c.
Vido, V. *Guido.*
de Vidoni eccl. S. Petri, 177. a. A. 242. a.
S. Vigilii monaſt. Senarum, 99. 117. b. 254. b. A. 105. a. 142. c. 214. c. ab Innocentio III. recipitur ſub apoſtolica protectione, 190. a. 385. a. A. 246. b. 287. a. 463. a.
Vigbizoli villa & plebs S. Mariæ, 6. b. A. 76. a. 77. c. 80. c. 79. c. 86. 121. a. b. 465. b.
Villa uxor Manfredi march. Eſtenſis, 19. c.
de Villa monaſterium, 7. b.
Villa plebs, 172. a. A. 76. b. 80. c. 121. a.
Villæ-novæ eccl. S. Martini ſubjecta monaſterio S. Hippolyti Faventiæ, 95. c. A. 102. a.
B. Villana fundatrix hoſpitalis mulierum Piſis, 170. c &c.
B. Vilanus vel Villanus ex mon. Avellanenſi eligitur ep. Eugubinus, 204. c. 233. a 281. c. obit, 338. a. ejus cultus, 338. b.
Villanus archiep. Piſarum, 29. a. c. 30. 31. 32. 121. c. 177. a. 357. c.
Villanus archipresb. Arquadæ, A. 440. b.
Villanus presb. S. Jacobi Piſarum, A. 27. c.
Villanus eremita Vendæ, 8. a. 9. c.
de Vimbricellis vel Viprecillis eccl. S. Petri 268. b. 331. a. A. 409. c. 410. c. 421. a.
Vincareti ſeu Joncareti congregatio S. Mariæ in diœceſi Foro-popilienſi inſtituitur, 167. c. 389. b. recipit regulam canonicorum S. Marci Mantuæ, 167. a. A. 641. a.
S. Vincentii de Piſauro, V. *S. Decentii.*
S. Vincentii ad arcem Cortonæ eccl. 233. b.
S. Vincentii de Plaroſara eccl. 45. c. A. 44. a.
S. Vincentii eccl. territorii Ravennæ, 307. b. A. 303. a. 481. c.
S. Vincentii eccl. territorii Camerinenſis, 164. b.
Vincentius archiep. Gneſnenſis, 25. a. c.
Vincentius ep. Maranenſis, 168. a.
Viola caſtrum, A. 242. a.
Vipera Marius, 22. c.
de Viprecillis eccl. V. *de Vimbricellis.*
Virgilius abb. S. Urbani, 283. b. 323. c. A. 439.
de Virginibus monaſt. Venetiarum, 159. b. 167. c.
SS. Virginum XI. mil. Coloniæ corpora, 372. b.
S. Viriani monaſt. in territorio Arretino, A. 117 a. 159. c. 213. a. 284. c. 368. a. 461. b.
in Viridario monaſterium S. Johannis, 277. a.
in Virtute eccl. S. Mariæ de Ravenna, 307. b. A. 193. 303. a. 482. a.
Viſcoli nobiles viri, 100. c.
Viſlaus ep. Uladiſlavienſis, 23. c.
Vitalianus archid. Patavinus, 138. b.

S. Vi-

Digitized by Google

S. Vitalis eccl. prope caſtrum Laurentiani, 119. b. 206. 276. b. A. 213. a. 285. a. 289. b. 461. b.
S. Vitalis eccl. de Caſtanide, 309. c.
Vitalis erchiep. Piſarum, 335. c. A. 564. c.
Vitalis ep. Amaſcnus, 167. c.
Vitalis prior de Serra, 156. b.
Viterbium urbs, A. 102. c. 393. b. 395. a.
S. Viti abbatia juate eccl. SS. Felicis & Fortunati prope Vicetiam, 199. c.
S. Viti eccl. prope Vicetiam donata ſcholaribus univerſitatis Vicetiæ, 199. b. A. 260. & ab iis tradita Camaldulenſibus, 202. c. 213. c. 230. b. 298. b. A. 262. 287. a. 295. 455. b. donationes eidem factæ, 220. b. 365. c. A. 575. b., Vid. *Samſon*.
S. Viti Piſarum monaſterium, 333. b.
S. Viti monaſt. de Plebe de Sacco, 7. a.
S. Viti de Fano eccleſia, A. 138. b. 301. c. 480. c.
S. Viti caſtrum in Latio, 385. b. A. 598. b.
SS. Viti & Modeſti de Aretio eccl. 343. a.
Vitus Cortonenſis ord. Min. 347. c.
Vivarium vel Viarium caſtrum & eccleſia, 276. b. A. 213. a. 284. c. 461. b.
Vivi ſeu Fontis-vivi eremus & monaſt. S. Benedicti & S. Petri in Monte-amiato declaratur exemptum a Friderico I. imp. 82. c. cui unitur eccl. S. Chriſtinæ Senarum, 98. c. A. 2. 100. b. 105. c. 118. a. 214. b. privilegium Lucii III. 99. a. placitum contra comites Sarthiani, 112. c. 113. a. 113. a. 139. a. A. 133. 160. b. 288. confirmatio eiuſdem placiti, 219. c. A. 290. c. alia ſententia, 219. c. A. 306. c. eidem unitur monaſt. Fellonicæ, 290. c. literæ Honorii III. contra impedientes reformationem monaſterii de Vivo, 282. c. A. 435. b. 462. c. traditur ſub protectione urbis Senarum, 291. b. & communis Montis-politiani, 364. A. 570. eccleſiæ eidem uniuntur ab ep. Cluſino, 242. c. 342. b. 346. c. priores, V. *Baſilius*, *Benignus*, *Bonus*, *Grimaldus*, *Guillielmus*, *Ildebrandinus*, *Ildebrandus*, *Johannes*, *Marcus*, *Nicolaus*, *Petrus*, *Ruſticus*, *Ugo*.
S. Vivianæ de Piſis eccl. 177. c. A. 240. b. 244. a.
Vivianus card. S. Stephani, A. 93. c. 96. c. 102. c. 105. a. 110. b. 116. a.
Vivianus ep. Peroſinus, 162. a.
Vivianus vel Bivianus abb. Inſulanus, 80. a. 130. c. A. 87. c.
Vivianus abb. Morronenſis, 261. c.
Vivianus comes in territorio Faventino, 19. c.
Vivianus dominus de Forminica, A. 353. c.
Vivinaria villa, A. 442. b.
de Vivinaria Paganellus & Raynerius nob. viri, 209. c. 289. c. A. 273. a.
de Vivola eccl. S. Nicolai, 28. a.
Vizzonus & Ballonus conſules Fabriani, 176. b.
Uladislaus rex Poloniæ, 24. a. 25.
Uladislavienſis ep. Vislaus, 23. a.
Ulgunum caſtrum, A. 242. a.
Ultani plebs S. Caſſiani, A. 225. c.
Ulmitum caſtrum, 304. b.
Ulricus vel Udelricus ep. Paſſavienſis, 262. c. A. 399. a. 403. b. 409. c. 413. b.
Ulricus vel Ultricus comes, A. 389. b.
Ultiani vel Oltiani ſeu Baſilieni caſtrum & eccl. S. Andreæ in territorio Bononienſi, 57. c. 67. c. A. 55. c. 83. c. 91. c. 139. b. 164. b. permutatur cum eccl. S. Johannis de Fontana, 164. b. A. 210. c.
Ultramontaneorum ſocietas in Bononie, A. 561. b.
Unfredus archiep. Ravennæ, A. 627. b.
Unfredus vel Ufredus abb. S. Apollinaris de Rubelliano, 85. A. 94.
Uniejovienſis eccl. in Polonia, 133. b. 135. a.
Volaterrarum epiſcopi, V. *Gunfredus*, *Ildebrandus*, *Paganus*, *Ugo*.
Volaterrarum territorium, A. 117. c. 160. b. 214. a. 286. a. 462. b.
Volaterrarum monaſteria V. *Cariſii*, *S. Juſti*, *Morrona*.
Volaterrarum eccleſiæ, V. *S. Angeli*, *S. Petri*.
Volricus patriarcha Aquilejenſis, 68. b. A. 78. c. V. *Odelricus*.
Volricus nepos comitis de Piano, A. 78. c.
Urani monaſt. S. Mariæ prope Brittonorium confirmatum Camaldulenſibus, 53. a. 78. c. 94. a. 122. c. 126. A. 52. b. 111. c. 118. c. 157. 161. a. 214. c. ab Alexandro III. & Honorio III. ſub apoſtolica protectione ſuſcipitur, 248. b. A. 369. 463. b. objurgantur monachi a Lucio III. quia non elegerunt abbatem, 101. c. 109. c. 190. c. 302. c. 384. c. 385. c. abbates, V. *Benedictus*, *Maſſarius*, *Placidus*, *Rolandus*, *Ugo*.
Urardus comes, 38. a.
Urbana villa in regione Pollicinii, 109. c. A. 77. c. 80. c. 121. a.
de Urbana monaſt. S. Julianæ, 7. a. A. 546. a. vel de Urbanis monaſt. SS. Marinæ & Juliani, 235. a.
S. Urbani de Æſinante monaſterium, A. 43. c. Virgilius abb. communi caſtri Pyri renuntiat homines caſtri S. Urbani, 283. b. 301. c. A. 439. pacta cum communi ejuſdem caſtri Pyri, 283. b. 301. c. A. 452. ab hominibus Pyranis depopulatur monaſterium, 302. A. 466. c. 519. ejus monachi donant locum S. Franciſco, 232. c. 323. b. abbates, V. *Benvenutus*, *Virgilius*.
Urbanus III. 17. a. 70. b. 111. a. ejus bullæ pro monaſt. Luci, 115. A. 135. Claſſis, 78. 117. A. 137. Berardingæ, 116. a. 131. a. A. 141. c. literæ pro Gerardo archiep. Ravennæ, 118. a. A. 144. 151. c. pro congregatione, 116. 117. a. pro monaſt. Carcerum, 118. c. A. 153. c. 170. 171. c. 176. 465. b. obit, 122. a. 126. a. 237. b. 310. b. 328. a.
Urbanus IV. 238. b. mandat, ut revocentur ad monaſteria canonici S. Marci de Mantua, A. 645.
Urbanus, V. 226. c.
Urbanus abb. S. Savini Piſarum, 282. a. 304. b. 337. c. A. 469. c.
Urbanus prior Camalduli-Florentini, 229. b. 242. a. 267. b.
Urbiciani, vel Orbicieni eccl. SS Simonis & Judæ, A. 70. c. 83. c.
Urbini-montis eccl. S. Mariæ, 144. a.
Urbini eccl. S. Donati, 250. a. A. 380. c.
Urbini epiſcopi, 170. b. A. 216. b. V. *Ugo*.
Urbis Romæ denarii Senatus, V. *Denarii*.
Urbis eccl. & monaſteria, Vid. *SS. Coſmæ & Damiani*, *S. Crucis*, *S. Gregorii*, *SS. Johannis & Pauli*, *S. Johannis*, *S. Laurentii*, *S. Leonardi*, *S. Pancratii*, *S. Silveſtri*.
Urbiſaliæ eccl. S. Blaſii, 250. b. A. 381. c.
de Urſinis Cajetanus card. S. Theodori, 108. c.
de Urticaria eccl. S. Jacobi ſubjecta monaſt. de Candiculis, 304. b.
de Uſolviſi eccl. S. Saturnini in Sardinia, 18. a. A. 23. b.
Uſriculi eccl. S. Andreæ, 383. c.
Vulgaris lingua ſeu Italica, 138. b.
Vulterranæ eccl. ſub monaſt. Deciani, 170. a.
de Vultula eccl. S. Nicolai, 125. c. A. 169. b.
de Vulturella eccl. S. Mariæ, A. 603. c.
Uzani maſſa territorii Ariminenſis, A. 16. a. 138. c. 302. a. 480. c.
Wadingus Lucas, 185. c. 227. b. 232. a. 240. a. 258. c. 263. c. 266. a. 277. a. 281. c. 282. a. 285. c. 303. c. 325. a. 326. b.
Wagrovecenſe monaſterium in Polonia, alias Luknenſe, 3. a.
Waichardus Johannes, 52. b.
Waldi monaſt. S. Benedicti, V. *Gualdi*.

Wal.

Digitized by Google

Walterius comes Fanenſis, 68. c.
Walterius protonotarius imperialis, 218. c.
Walterus, V. *Gualterius*.
Warmienſis ep. Martinus Cromerus, 59. b.
Warnetius canonicus Tarviſinus, 137. b.
Wecello dominus de Camino, maritus Sophiæ comitiſſæ, dictus major, 33. b. 34. c. 55. b. c. 68. a. A. 44. c. 45. c. 46. a. 76. c. 78. c. 354. c. 355. a.
Wecello comes filius Biacquini, 350. b.
Wernardus ep. Tergeſtinus, V. *Venerandus*.
Werhnerus comes de Hobert, A. 17. c.
Wernerus ep. Plocenſis, 60. b.
Wernerus de Hollandia ſeneſcalcus Friderici II. imp. 399. a. A. 403. b. 419. c. 413. b.
Wido & Rigo marchiones, filii Widonis & Uguccionis marchionum, 11. b.
Wido de Ciſterna vir nobilis, 154. b. A. 198. c.
Wido de Landriano Paduæ poteſtas, 261. b.
Wido Dux, 205. c. A. 265. c.
Wido, V. *Guido*.
Wigbertus archiep. Ravennæ, pſeudo-pontifex Clemens III. 86. e.
Willielminus, V. *Guillielminus*.
Wilhelmus, V. *Guilielmus*.
Willielmus rex Siciliæ, 63. e.
Willielmus archiep. Ravennæ donat eccleſias monaſterio S. Petri in Vincula Ravennæ, 151. b. A. 190. & monaſterio Claſſenſi eccleſiam S. Mariæ in Virtuta, *ibid.* A. 192. a. 195. e. 205. c. ejus vicarius Lazarus prior S. Severi, 153. b. c. 156. c. 160. b. 180. c. 190. c.
Willielmus ep. Alteolis, 112. b. 119. c. A. 132. b. 153. b.
Willielmus abb. S. Apollinaris in Claſſe, 40. a. 42. b. 47. c. 50. b. 111. b. 112. a. 117. c. 321. e. A. 124. b.
Willielmus abb. Pratalię, 220. b. A. 295. b.
Willielmus abb. de Sulejow, 23. c. 24. b.
Willielmus marchio Montis-ferrati, A. 409. c. 413. b.
Willielmus Tempeſta nob. vir Tarviſinus, 68. a.
Willielmus Ubertini, A. 366. b.
Winizo rector monaſt. de Popani, ſeu S. Joh. de Saxo, 373. c.
de Winiſperc Engelhardus, A. 153. b.
Wion Arnoldus mon. Flander, 358. b. 361. b. 375. c.
de Wirtemberc comes Haritmannus, A. 283. a.
a Witenſpach Conradus archiep. Moguntinus, 20. b.
Wirzeburgenſis ep. Otto, 212. a. A. 283. a.
Wolcherius, V. *Wolfherus*.
Wolfherus, ſeu Wolfrigus vel Wolcherius patriarcha Aquilejenſis, 144. b. 207. a. 210. c. 212. a. 218. c. 219. e. 235. c. 290. c. 291. a. A. 256. 283. a. 289. c. 294. a. 303. e. 331. b.
Wormatienſis epiſcopus Conradus, 68. b. A. 78. c.
Wortohvinus protonotarius, A. 78. c.
in Xenodochio eccl. S. Mariæ Ravennæ, A. 113. e.

Z

ZAcharias ep. Agnaninus & adminiſtrator monaſterii S. Gregorii de Urbe, 354. b.
Zacharias abb. S. Michaelis Piſarum, 70. c. 85. c. 129. b. A. 92. a.
S. Zachariæ plebs de Decimo, A. 623. a.
S. Zachariæ curtis monaſterii Claſſenſis, 321. b.
Zagabrienſis præpoſitus Mathias, 332. b.
Zagonariæ eccl. S. Andreæ ſubjecta monaſterio S. Hippolyti Faventiæ, 6. b. 19. b. A. 5. b. 20. b. conventio abbatis cum hominibus Zagonariæ, 52. c. 95. c. A. 49. 101. c. & promiſſio eorumdem facta ipſi abbati, 205. A. 270. c. Mainardus ep. Faventinus eam eccl. confirmat eidem monaſterio, 205. e. A. 264. c.
Zambonini vallis, 175. c.
Zaupolus judex Eugubinus, 33. b.
Zdislaus archiep. Gneſnenſis, 25. c. 60. a.
Zeno abbas Burgi S. Sepulcri, 342. a.
Zeno monachus Burgenſis & ejus ſigillum, 341. c. 342. a.
Zenobius ep. Florentinus, 180. a.
S. Zenonis eccl. de Banzena, 364. c.
S. Zenonis de Bonarcanto monaſterium in Sardinia unitum alteri S. Zenonis Piſarum, 177. a. A. 239.
S. Zenonis de Broxeto eccl. in Pollicinio, A. 70. c. 76. b.
S. Zenonis eccl. ad ripam Padi, 44. a.
S. Zenonis Piſarum monaſterium, 119. a. 177. a. c. 202. c. 300. b. 313. c. A. 117. c. 160. b. 214. a. 239. 286. b. 244. a. 330. b. 336. c. 452. c. 462. b. 535. c. abbates, V. *Bonus E.*, *Ildebrandus*, *Johannes*, *Philippus*, *Ubertus*.
S. Zenonis eccl. in capite Sandali, 44. a.
S. Zenonis caſtellum, 159. c.
Zianus Petrus dux Venetiarum beneficus in eccleſias & monaſteria, 304. c. 305. b. Ejus conſanguinei, *ibid.*
Zianus Sebaſtianus dux Venetiarum, 68. a. 305. b. A. 76. c.
Zondadarius Otto judex Friderici imp. 112. c. 219. c. A. 134. a.
Zonghellus præpoſitus Pratenſis, 336. a.
Zugnolus fundus territorii Ravennæ, A. 172. c.
Zuccolus Raimandus poteſtas Ravennæ, 303. c.
Zulianus ep. Faventinus, 388. c.
de Zumelle eccl. S. Juſtinæ ſubjecta monaſterio Sanæ-vallis, 33. b. c. 34. a. A. 32. b. 99. a.

FINIS TOMI QUARTI.

BK2

2 2 1 115 Vol 4

00 5645301

Digitized by Google